SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća za měre 75 złot. pj. Do wukrała za měre 15 Kč. Kóžde što, płaći 5 złot. pj. Wudawa a čišć. Smolerjec knihičišćerja, zap. družstwo z wob. ruk., : : w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel. 687. : :

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobdźěłanje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy : : rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje. : :

Číslo 52 | **Budyšin, pjatk 1. měrca 1924.** | **Lětnik 83**

Konjace wolmjane přikrywy dešćowe přikrywy poruča **T. Albert** na lawskich hrjebjach 10. Telefon 1087.

Towaŕstwowski powěstnik.

Serb. tow. „Nadźija“ w Budyšinje. Naš towaŕšny wječor w „Běłym konju“ wotměje so **póndźelu, 3. měrca, wječor w 7 hodź.** — Towaršojo a towaŕški, witajće waših přiwuznych na tutón wječor. Wšo dalše dowidźiće z nawěška na poslednjej stronje.

Předsydstwo.

Zjednoćenstwo serbskich wučerjow přeprošuje swoje sobustawy na zhromadźiznu, srjedu, 5. měrca, pop. w 4 hodź. do Serbskeho Doma w Budyšinje. Dnjowy porjad: 1. Rozprawa. 2. Zrjadowanje rěčnych kursow w nowym lěću, wosobje prašenje methodiskich wuwučowanjow. 3. Serbske čitanje: **bjez prěnjeje čitanki? Łužanske (abo němske?) pismo.** 4. **Přinoški. Albertowy fonds. Přeprošujemy tež kk. kandidatow z krajnostawskeho a katolskeho seminara.**

Kral, předsyda.

Wotmyslene posedźenje serbskich katholskich wučerjow srjedu, 5. měrca w Khrošćicach dla zhromadźizny zjednoćenstwa w Budyšinje wupadnje a so na dalše wotstorči. Wono so w prawym času wozjewi.

Předsyda.

Serb. tow. „Haudrij Zejlet“ we Łazu ma přichodnu njedźelu, 2. měrca, wječor w 7 hodź. swój zawrjeny swjedźeń za sobustawy.

Serbske towaŕstwo „Siatok“ w Minakale wuhotuje **njedźelu, 2. měrca swój zabawny swjedźeń.** K temu so wšitcy dobri Serbjo wutrobnje přeprošuja. Započatk je z dypkom we 8 hodź. Sobustawy maju sebi znamjeńska sobuprinjeść.

Łužiskoserbske towaŕstwo. Dźiwadłowy wotrjad ma njedźelu pop. w 1 hodź. hłownu pruwu! Wšitcy z dypkom přińć.

Serb. tow. „Zerja“ wuhotuje njedźelu, 2. měrca wječor **w 7 hodź. we Fehrmannec hosćencu wo Worcynje serbski swjedźeń.** Wšitcy lubi Serbja so k tomu wutrobnje přeprošuja.

Spěw. tow. „Solobik“ we Sowrjecach ma póndźelu, **3. měrca wječor z dypkom we 8 hodź. we Sowrjecach spěwanje.** Nowe sobustawy a hosćo su nam stajnje lubje witane.

Serb. tow. „Jutrnica“ w Njeswačidle zmóje njedźelu, **2. měrca, pop. w 4 hodź. swoje měšanke posedźenje pola Pětrkec při dwórnišću.** Dla zrjadowanja towaŕstwowych należnosćow wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Swětowe podawki.

Nazjawnosće w jatym tejmje.

W jatym tejmje je k wulkemu hołkej a nazjawnosćam bohaty, hdyž ga wo wuprajenju njedowěrjenja němskonatolskich přiwuznych knježeńskemu jednaćele. Rěcź ministerskeho předsydy Seldta wo wotstronjenju wojerskeho wuskaznjeho stawa kommunistoju wotaja a herjefajo přeměrowachu. Sćežmowny president bě nuławany, kommunistej Ellerjej słowo wzaća a jeho stónćnje z pobožnje wupokazaćej. Dokelž hara dale traješe, bu pobožnje wuchorjony. Hdyž bě so wuradźenja zasa započała, bu druhi kommunistiski zapósłanc, Zipfl, z pobožnja wuramjeny, z tym ga holi hišće powjeśiči. Kommunistoju da tejmoweho presidenta drjerjanemu pišanju pišiprawu cyłnjuna a jeho wobłanicu. Na ministerske blida aktowe złojanki mjetachu. Dokelž president njeźamo njeměr połožeći, bo pobožnje stónći. Rada starschich bu swědbe, zo by naprawu pschećiwo zasahdźenju kommunistow wobsamknyła. Němskonacionalny namjet na wuprajenje njedowěrja bo zachyłny.

Němske finanzy chzedźa pod dohladowanje wukrajanow stajić.

Wězwuslotni swjatkarstwje wotschodźenskeje kommisije w tu khwilu w Paryšu swoje rozprawy wo tym, schtož ga w Barlinje wujednjachu, wudźerkaju. Rozprawy bo halle za dwě njedźeli wo'zejwja. S Paryša bo powě, bo ga wězwuslotni jenonuzkluje dopóńnali, zo dyrbja ga němske statne finanzy pod internacionalne dohladowanje stajeć. To je z wumělenjenom, jeli so dże Němska pożcónki z wukraja dóstać, a jeli so dyrbi ga Francowskej wotschodźenje zarucić.

Kaž New-York Herald“ powě, je też franzowske knježeństwo wězwuslotnym zdźěliło, zo wone njemóże jich namjetam pschihłosowaćeć, jeli so jich plan dospołne dohladowanje němskich statnych dochodow a wudawkow, jeleznizowa a mopnopolowe njewopschija. Wězwuslotni ga z tym k kuždemu nowe roskrjesć dóchli. So bychu ga nastace wobsegnjenje wotstronić, by ga naschejschim wulkjenom bylo, so byschtej ga Franzowska a Němska dorěčałej. Stajsk ludow by potom społnomócnjenja pomjenowak, kotrejž by němske statne finanzy dohladował. Po měnjenju franzowskeho knježeństwa směł tutón społnomócnjeny jenoź jedyn Franzozoi z być. „New-York Herald“ jenu napschećiwo praji, so by to njemóżna też była. Móżno by też było, so by Kajak ludow se swojeje hrjebašiny komitej wuhotował, kotremuž by so dohladowanje němskich finanzow dowěrił.

Mjdy sastojnikow so zapoczak hayrleje powdscha.

Hłowny wubjerk němskeho fejma ga wo schtwórtkownym poběžejnju se srjadowanjom němskostatneho hospodarstwa na léta 1924 zaběrasche. Wo mjdze sastojnikow jedyn knježeństwowy zastojnik łdźeli, so ga mjdy sastojnikow zapoczak hayrleje pomérnje po powyschenju podrunźinskeho pjenjesa powyscha.

Win psched cjejkej strajkowej krisu.

Mjes strajkowanymi bankowymi sastojnikami a bankami je ga jednanje sastajiło. S małymi pschiwolenjemi, kotrejž bu banki cjinike, bo bankowi sastojnicy njejsu spokojili. Kaž je klyschcej byrbi ga strajk na pólitse nalutowanje, pribatne banki, na statnych sastojnikow a pschekupstwi pschistajenzow wupschestrěcej. Kaž je widzeć, bo mózne bibanje pschihotuje, kotrejž móże ga jenoź z mérnym dojednanjom sastajeć. So bychu ga bankowi we wojowanju powyhnili, su zozialdemokratiske dźiłacerske zwjazki wołsamkte, 24 hodźinski generalny strajk jako demonstrazju pschećiwo boukam wotmeć.

Internazionalny wósombodźinski dźełanski cżaż.

Jendźelske knježeństwo je žebi pjecża wotmyślilo, bližsche dny parlamentske sakonjowy nacżisk pschedpokołejć, po kotrymž dyrbi ga wo pjeć napojestschich europiskich industrijowych statach wósombodźinski dźełanski dżeń zawjesć.

W Němskej někotre wósombodźinski dźełanski dżeń wotstronjeja. Tenu njemóża kraje, w kotrychž je wósombodźinski dźełanski dżeń zawjedźeny, směrom pschitkadowaċ. Wone njebudża móż wudźełkam němskeje industrije po płacźitze wahu dżerżeć, hdyž němzy industrialni dźełanski cżaż podlěcheja a pódła teho hischcże dźełaczerjam nsdu pschikrócżitja.

Jendźelska a Ruska.

S jendźelskeho knježeństwa je ga pschipowjedźiło, zo wono Ruskej pożcżonku pschiwoli, jeli ga ga ł Ruskej wo njerozsudźenych praschenjach dojedna.

Posledni jendźelski pósłanz w Ruskej, sir George Buchanan, ruši politiku nětcżiskeho knježeństwa wótro pohudźuje praji, zo ga bolschewikarni njesmě wěrcżeć. Ministerski pschedsydka Macdonald je bolschewiske knježeństwo jako łakoniske pschipósmarwcżi do cżasu skocził.

Hendersonowe wólbne bohatcże.

Pschi wudospołnjacżych wólbach do jendźelskeho parlamenta, kotrejž ga ga schtwórtk w Burneym wotmeše, je jendźelski minister žnutkownych należnosćow Henderson jako kandidat dźełacerskeje stromy z 24 571 hłosami dobył. Konserwatiwny kandidat Campe je 17 534 hłosow dóstał.

Napjatosć mjes Južnosłowjanskej a Bolharskej.

S Londona bo 28. februara powě: Poslednje powjesće z Balkana ga wopraudźe alarmowasze. Powjeda bo hižo wo tym, zo Južnosłowjanska Bolharskej wójnu pschipowyjedźi. Wot mjitkana južnosłowjanskich wojerstaw je bo pjeża hižo k bolharskim njesam poblało, wosebje k mjlowym znamam pola Pernika. W Belgradze pjeża jenoż hišćeze na naval mazedonskich komitow cżakaju, to měli załschynić k swupadej bo bolharskeho kraja. W południowej Albanskej bo pjeża tehrunisa wójsko zhromadźiże, tam maja mazedonske bandy swoje hłowne lěhwo. Grichiske knježeństwo bo pjeża boji, zo Južnosłowjanska pjeża ga załschimkom pyta, ga mahła Saloniki wobsadźiċ a ł tym nazionalny pschistaw dobyċ. Južnosłowjanski kraj pjeża ga cżesću łakomi, swój kraj najmóznischi stat na Balkanje ześiniċ. — Tale powjesć ga se ležni hromadże dżerży, łaž stara khěża ł hołdżemi. Kóżda žada tyż wopschija. Spitał powjesće wo semjepitu malo wě, hewak njebhy lětwo mazedonskich bandow do południnje Albanskeje połojż, kotraż je někotre sta mil wot Mazedonskeje zdaleka. Južnosłowjanska, kotraż je ga sa cżaż žiwotowje wójny wupschestrěla a schtwórty dżeń žiwjesho wobsydłerstwa zhubiła, sa wójnu njeżada. Wona měr trjeba, so mohła cżeże rany zaścicż, kotrejž jim ga jej ł wójnu nałoże. Powjesć wo hrožnej wójnje na Balkanje je ł Jendźelskim pschińdka. Tam ga tej ludja, kotrejž mazedonske bandy ł pjenjesami wudźerżaja a je ł bróńnjeni zasterżaja. Za Jendźelstu je nuzne, so ga zurzepiše ludy mjes sobu žadowaju. Hewak njewobhaja nad Europu knježeć. Nikole wona mazedonskich komitow ł nuhżejnym nawalam da južnoje Słerbije nadyjeże, so by ga wójna mjes Južnosłowjanskej a Bolharskej rozpułała.

Grichiske wójsko pschećiwo knježeństwu.

Wojerska liga w Athenje je wobsamkła pschećiwo knježerskowej politiży w najmjenju dwaċe protestowaċ a knjazkinu ultimatum stajeć, w kotrymž ga nanmólwi, swoju politiku pschemeniċ. — Wojerske kruhi pódła teho bjeża, knježerskiu móż zaso na žebje sbórhnyċ. Offizerjo nochżeja nicżo wjacżo wo Wenizelu kłyschcej.

Ssmjetanowy żwjedżeń w Budyschinje.

Sorjedu, 27. malcho rožka 1924.

Na bjeżdżu hcj stajnje rad dóidu, dokelž tam wokłuchowja ga najbóle cżeło łaż też buschce. Sšn wschak też biebżadł, kotrejž cżeło tyranisuja a duschu demoralisuja; do tych pak njeidu, mam dże w tutym dypku jatyny rosłud a — Kamjenišći nóš. Hdyż nětko stara zlawora „Bjeżada Budyschka“ — po dołholetnym sparje ł nowa do żiwjenja zbudżena — ł wożebitym a wożebnym lischkom na żwój 2. abo łkpje 74. zakożiżi żwjedżeń pschepschechowaschke, ga njekomdżach a khwatach na tielesnu, łubjesde dże Bjeżada wurjadnu bjeżadu: Sorjedźelski wjeczor ł cżejcżi zlawneho komponista Bjedricha Sšmetany k 100 lětnym narodninam. Bżch cżi nětchto łaghyschał, so wożebite a zlawne mogy ł dala pschikhadżuja a twurjadnu „Sšmetanowu“ hołcżinu sa wuchu, mutrobu a zyłu duschu pschihotuja, bjes dżiwa tuż, so tak rjeż jdnżu po puczku hišćeze hołcża pschipadaje żabu nabadch. Wurjadne bżche cżicho. Schtoż hnuy widżeli, a łżhcheli a łacżuwali, rosradowazeho dżeż ale też nětchto tyschazeho, to njemóża podnżhcż.

Pżenże, schtoż pschecżo cżinju, hdyż łaptupuju do żwjedżeńskeje żurle, je, so na dostatym łopżnje porjad a pschipomnjenja pschehładam a potom, je-li hišćeze cżaża, studnju rad troschki pschihołuchcharschow, łak je ga łeżiło a łamełcżiło. Wo tutym pożledniom dnyhk pak nicżo dale njepischu, to je moja pridatna należnosć a za nnje cżasio wulki łajimawa.

Sapoczaċ we 7 hodź. — łaptupin wschak nětchto podżiłcżeho bohjo ga, so zkondżi, ale hnuy leżym ł pżchich hołcżi. Wulka kurka, rynki łtołom na parkezje psched podżjom, kotrejż wokoło błida, hnuny powdżir a mało łyka ludżi, ł kotrychż někotri bórzy łaho ł gerderoby żwój łożuch abo łyjerschnuy pschinjesu a ga bo wobleki! Hdyż też někotre indu hišćeze dóidże, bżche wopyt we wulkej mżnoschi jara żnadny. Schto je ł pschicżinu, to ga łak muszy profeji żwérni, dobri Sserbja, ł kotrymż ga hewak pschi wschćich khadnoscżach ścżkamy, so łak mnohy „lepschi“ Sserbja Budyschży, so Sšlowjanżky bratrja ł Budyschinu a błížcża a dalscha wokolina tak jara łłabje wobdżeli. Tute praschenje też Bjeżadżiny pschehbyda, knjes assessor Sšmjank w żwojich krótkich powitanskich słowach njewotmolwjene wuprasi. Na podżiu pżedsi słojsche rjana wulka bukta Sšmetanowa, wobrubjena ł rostlinami a na sadnjej żcżinje wójerske jeho wobrasy.

Wschi łudżbne pschednoschki bżchu łładby Sšmetanowe. Mały mużłi thór prózujo ga wo dobrej wurjeżi a intonazji a wogbonej dynamiży pod kruthym nawjedowanjom knjeża kantora Jurja Schołty łpjewasche w 4 błożnym łeżtanjenju

Hitlerowy a Ludendorffowy prozeß w Mnichowje.

Wobskorženy wyschkowski leutnant **Kriebel** runje kaž Hitler, Weber a Pöhner prjedawscheho generalneho statneho komnißara s Kahra, generala s Lossowa a wyschka se Seissera winowasche, so ßu wot wscheho spočzatka na czole powroczeřskeho hibanja stali. Kahr bě wjednistwo w ßwojej ruzy měł. Jemu wo to dźěsche, bayerske kralestwo wobnowicž, w druhim rjedźe hakle jeho sajimowasche, so by ßo tež republikanske knježeřstwo w Barlinje powaliło. Kahr je chzył Bayersku s Awstriskej sjenocžicž, tehodla je tež se sastupjerjom madžarskeho knježeřstwa jednał. Kahr je prajił, so njedoßaha, nowych mužow na czoło Němskeje stajicž, tež nowe pruske knježeřstwo dyrbi ßo pschihotowacž. Jednanje we tym njeje hischcže wotsamknjene. Wot nazionalistiskich swjaskow je ßebi krutu disziplinu žadał. Pschikasnju k sapocžatkej by wón dał. Kóžde prjedawsche wustupowanje je schkódne.

Jeli so bydu jeho swjaski w nusy wopuschcžile, by ßo wón jenož na němsjostatnu woboru a krajnu poliziju sepjerał. Se ženym słowczkom wón njeje niczo wo tym rjekł, so ßo pschecžiwo spjecžiwym swjaskam brónje nałoža.

Potom rěcžesche Lossow. **Praji, so je s Kahrom zyle sjena, wobdźěli ßo p'chi kóždej wězy, kotraž ma wuhlad na wuspěch.**

Na to wón hischcže falschowany lětak naspomni, kotryž je ßo mjes němskostatnej woborje rosschěrił. Jeho wopschijecže wón „hluposcž" mjenowasche, dokelž runje nawopačzne dozpi, schtož bě wotmyßlik. Wón njedowěrjenje do połnóznoněmskeje wobory ßnje, kotrejež podpjeranje chze ßebi wón runje dobycž. Potom Lossow wusběhny, so ßo s mozu pschecžiwo kóždemu swjaskej wobroczi, kotryž chzył Kappski pucž ßebu czinicž. Rospowjedach Lossowej, kak wulka je nusa mjes ludom a kak strasche je, ludźi pschezo saßo sahoricž a sapocžatk pschezo s nowa wotstorczicž. S tym strach nastanje, so rosbuchnjenja wot ßameho nastanu. Nusa mjes ludom je nimo měry wulka. Wot naschich ludźi, kotsiž s wjescha wuhłódnjenemu ßrěnjemu stawej pschißłuschaja, njemóže ßo žadacž, so pschi njeměrach dla drohoty jako nusowi polizistojo do hłodu mrějazych ćěleja. Prajich, so mohł ßo Kahr wumožeł luda sczinicž, hdy by ßo skóncžnje rosßudźił.

Moje słowa na Lossowa widomny sacžischcž czinjachu. Praji: **„Chzu wschak czahnycž, chzu wschak czahnycž. Tola prjedy hacž ßebi njejßym 51 prozentow wěstoscže na poradźenje wulicził, njemóžu to czinicž."**

Pod tutym sacžischcžom ma ßo potom mój wokolnik na swjaski wobhladacž. Wjedźach, so wscho czakasche na kommando: „Sapocžecž!"

8. novembra je ßo potom sa mnje wo to jednało, tym tsjom komdźakam durje wocžinicž. Njedyrbjesche wo revoluziju w Bayerskej hicž, ale czi knježa dyrbjachu ßo jenož troschku postorczicž, so bychu ßebi swěrili, do symneje wody skocžicž. **7. novembra jako termiju dźeń 8. nowembra postajichmy**, na kotrymž dyrbjesche ßo hanibnej revoluziji kónz czinicž. 7. nov. wjecžor ßo hischcže raz wojeřske p'chihoty na sajecže ministrow pschihotowachu, pschetož jasne bě, so dyrbjesche ßo **ministerstwo wotstronicž abo tola wusamknycž.**

Wjedźachmy, so bě ßebi knježeřstwo wucžek w Augsburgu pschihotowało. Dyrbjesche ßo temu sadźěwacž, so s tym konflikt mjes Kahrom a bayerskim knježeřstwom nasta. Wjedźachmy, so chzysche ßo tež generalny statny komnißariat ßwoje poßlednje puta wotbycž, a mějachmy tak dwě musche na jedym praß. Pschecžiwo wjetschemu dźělej ministrow njemějachmy niczo. Ke Knillingej mějachmy połne dowěrjenje. Knilling budźische nam jako statny komnißar lub'chi był dyžli Kahr.

Pytach kreipschelecžu sadźěwacž a tehodla bě radne, polizajskeho presidenta do schkitanskeje jatby wsacž a Fricka na jeho město stajicž. Korps „Oberland" dyrbjesche dwórnischežo wobßadźicž a s hudźbu tam czahnycž, so by wobydleřstwo wjeßołeje mysle było. Wobßadźenje dwórnischeža bě nusne, so njebychu židźa se ßwojimi devisami czekli.

Ssym potom wjecžor w pinzy měschežanskeje piwaŕnje był. Hdyž powjescž dóńdźe, so w kasarnach pěscheho regimenta 19 bataillon Oberlanda sadźeržuja, Lossow temu pschihłoßowasche, sa dyrbjesche general Aechter tam pschikas donjescž, so dyrbi ßo Oberland puschcžicž.

Dowjesechmy ßo potom do kommanda woborneho wokrjeßa, dokelž chzychtaj ßo tam Lossow a Seissier s nami setkacž a wojakam rospokasanje dacž. Njemějachmy tehdy pschicžiny, na ßłowje jeneho bayerskeho generala dwělowacž. Njeßłyschane pak je, so ßo Kahr, Lossow a Seißer nadobo powalichu, njedawschi wo tym Ludendorffej powjescže. Tucži ludźo budźichu tola s najmjeńscha, hdyž ßo njemóžachu skroblicž, na druhi dźeń dyrbjeli rjecz: „Njeczinimy wjazy ßobu." So to njejßu czinili, so njejßu ßo k temu skroblili, **to je najhanibnische było. Móžu dopokasacž, so je pschi słeńzy pola residenzy general Loßow do najsadnischeje baraki saleśł.**

Wobskorženy **Ludendorff** Kahrej porokowasche, so je wón separatistiske prózowanje podpjerał, kotrež na to dźěchu, Bayersku wot Němskeje wottorhnycž.

Sapocžatk meje ßlědowaze wuprajenja jeneho bayerskeho ministerialneho radźicžela w nowinach wocžischežachu:

Ministerjo s Knilling, Schweiyer a Matt ßu sa sjednocženje Bayerskeje a Awstriskeje. Praschą ßo jenož, hacž jedyn bayerski abo awstriski prynz na trón stupi. Po Pjalzy pucžujo je minister Schweiyer s franzowskim generalom de Metzom jednał a Franzowsowe pschihłoßowanje dostał. Pjalza a połnózna Bayerska dyrbjeschtej ßo wotdźělicž, hdy by ßo plan poradźił. Sady tuteho plana kardinal Faulhaber a bamž stejeschtaj.

„Hesło", „Modlitwa" a „Wěno". Pschejn chórej, so by prawje dołho hromadźe dźěłał a wosebje ßo wuwił we něžnym *pp*, schtož wobdźiwam stajnje pola naschich czěskich bratrow, ale w naschich towaŕstwach drje nihdźe njenadeńdu. W „Modlitwje" wosebje Bjeßadźiny chór sjewi, so je w tutym prózowanju na dobrym pucžu k wumjełstwu.

Nasch snaty lyriski tenor, knjes direktor Hanka, spěwasche s radostnym sapalom a w něžnym sacžuwanju kraßne parle: Wjecžornaj spěwaj „Schtóž ßłote truny sahracž" a „Chzu s pěßni trón" a skóncžnje „Kak bych móhł pschedacž ßwoju Marku" a „Haj, kajka radoscž!"

Knježna Hana Mužez s Drježdźan, nam snata s Krawzowych konzertow, wosebje Prażskich, wukubłana wot naschego hudźbneho mischtra ßameho, sanjeßy se ßwojim ßlěbrojaßnym hłoßom „Schto to woda pada!" s opery „Potajnstwo", „Nalěczo luboscže" a s opery „Hubicžka" dwaj spěwaj, **„Kolebawka"** a „Jaßnje spěwaj schkowronczko". W poßlednim ßłyschachmy schkówronczka woprawdźe wyßkajo k njebju ßo po'běhowacž w frinkołatych złotych ßłónczných pruhach nalětnich. Zyle morjo błyßkotatych synkow lijesche ßo nam do dusche. Wobžaruju jenož, so nimamy ani jeneje Sserbowki, kotraž mohła tajkeho wumjełstwa podacž.

Na klavěrje hrajesche k. wucžeř Ssmola, někotre walcziki a dwě pólzy a pschewodźesche tenorowe sola, podawajo wěso brilijantnu dokonjanoscž a zyle wosebity raz słowjanskeje hudźby.

Na hußlach pschedstaji ßo nam młody czěski bratr knjes Franz Kruchr s Drježdźan s dwěmaj wustupomaj „S domowiny". Tak wěscže, rasnje, cžucžiwje a běžnje, kaž tutón młody człowjek ßwój dobry instrument hižom wobknježa, s teho móženy ßudźicž, so je wobhnadźeny a rodźeny hußleř a dozpije bórsy najwjetschu ßławu na tutym hudźbnym polu.

Nasch mischtr Bjarnat Krawz pschewodźesche sopranistku knježnu Mužez wěso dezentnje, kaž dźě jeho na klavěrje snajemy a hłowne jeho dźěło teho wjecžora pak běsche ßwjedźeński p'chednoschk: Bjedrich Ssmetana, jeho žiwjenje, skutkowanje a wusnam. Ryßowasche nam žiwy wobras wulkeho ducha, kotrehož žiwjenje běsche ból a běda a wojowanje, ale skóncžne dobycže w idealnym prózowanju, njedźiwajo wscheje materielneje nusy a czežkich czělnych czěrpjenjow, a tak je pschez ßwoje energiske programatiske dźěło a skutkowanje darił a wupłodźił ßwojemu narodej zyle wosebitu originalnu hudźbu, žaneho wotblyschcža zuseho ßwěta ale ßwoju dorasnu domjazu narodnu czěsku hudźbu. Na kónzu poda nam wobßwětljo pschez klavěr genialnoscž Ssmetanowu wo hudźbnym ryßowanju kharakterow jeho ßwětoßławnje opery „Pschedana njewěsta",

Knjes bankownik Krawz po'kiezi jako deklamator dwě bajßni Jósefa Nowaka „Złota Praha" a „Pětr Bjesrucž" a to s tajkim wohnitym sapalom a hłubokim sacžucžom a pschežiwjenjom, so to njeběsche wjazy bajßeń, ale plastiski wobras s zyłym ßwojim žiwjenjom pschez naschim duchownym wocžkom, dźěchmy s nim w radoscži a tyschnoscži. Bjes dwěła je k. Krawz nasch najlěpschi ßerbski rezitator.

Shromadny spěw „Hdźe statok mój", stojo wuspěwany skónczi wosobny a bohaty porjad. Duch běsche ßo nadobnje shrěł, ale czěło niz a k tomu běsche potom pschiležnoscž pschi sczěhowazej rejzy, hdźež saklinczachu tež rjane ßerbske a czěske melodije.

Skóncžnje ßo prajcham: Czehodla tak rjana, wulka žurla a tak mało ludu? Njeběsche móžno, s tak wulkimi woporami pschihotowanu duchownu bjeßadu a hudźbnu bohatu ho'czinu poskicžicž schěrschej ßerbskej sjawnoscži? Tajke wjecžory měle bycž n a s ch a l u d o w a w y s ch s ch a s ch u l a a nasch lud kubłacž. Wschědneje sabawy ma wón doscž, haj myßlu czasto pschewjele. Wobej ßwjedźeńskej rěcži: Nawkowu s Panczitz a Krawzowu s Budyschina bych w naschich czaßopißach tež ßerbskej sjawnoscži poskicženej witał, wobej stej wulzy sajimawej, kóžda po ßwojim stojnischcžu.

—sch.

Ze Serbow.

W Budyschinje, 1. měrza 1924.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjecžor w 7 hodž. barometer 733, hygrometer — 2, thermometer wo dnjo 0. Dźensa rano we 8 hodž. barometer 726, hygrometer +6, thermometer w nozy — 8. — Drježdźanska wjedraŕnja staja nam nowu symu. Wyschina leži pola kupy Island, s wjecžora Jendźelskeje, nad Schpaniskej a Pólskej. Nižina wupschesczěra ßo nad połnoznym morju. Po rozwjesczach Drježdźanskeje wjedraŕnje hrozy nam nowy ßněh a tež nowa syma. Pola kupy Island duja s połnozy łódsymne ßylne wětry. Wona nam nowu symu pschiczěrja. Se wschěch kónczinow połnózneho ßwěta nam wo wulkej symje powjedaju. We hornjej Italskej je nowy ßněh 10 cm wyßoko padnył. We Florenzskej słónczej krajinje Italskeje je 10 stop. kruta syma. Tež w Schpaniskej je ßo tele dny wjele ßněha najschło. Tež tam je jara syma. Tule symu je w Parisu ßrjedu a we nozy k schtwórtkej wjetschi ßněh, prěni w tejle symje, padnył. Jěsor Bodensee, mjes Němskej a Schwajzarskej, je lětsa s wulkeho dźěła samjersnył. We nim kupa Reichenau leži. Na nju něšto po ßankach jěsdźa. Jěsor Königsee w Bayerskich alpach je zyle samjersnył. To wjele lět wjazy njepomnja. Brjohi Schwedskeje ßu tak samjerske, so je łódźowy wobkhad pschestał. Jenož do jeneho jenicžkeho pschistawa ßylne łódźe, tak mjenowane łód rubaki, łódźam pucž do lodu lamaju. — Jutsje njedźelu Estomihi ßłónczko 6,48 skhadźa a ßo 5,41 khowa. Měßaczk skhadźa na ranje 4,57, a ßo popołdnju 2,10 hodž. khowa.

— **Automobilowe njesboże.** Dźensa dopołdnja wo 10.—11. hodźinje je ßo czežke automobilowe njesboże podało. Automobil Nowakez karosserijoweje fabriki sajědźe p'chi jěsbje na tworowe dwórnischežo pschez wobhrodźenje pschi zeleznicžnym mosczže. Automobil ßo po nahłym brjohu dele wali. Schofer s czaßom wuskoczi. Dwaj we automobilu ßedźazej nuzkaj ßo ranischtaj. Jedyn, kaž ßłyschimy, jara czežzy. Druhi łožo. Wobeju do khorownje dowjesechu. Schofěr bjes schkody woteńdźe. Najskerje je wodźidło saprajiło. Dale shonimy, so je schofěr dźensa prěni raz jěł. Njesboże sta ßo tam, hdźež ßo pucž se zelesnicžneho mosta k tworowemu dwórnischežu sawinje. Wón pschijědźe po Nowosalzskej drósy a njesamó ani automobil sastajicž, ani na rnny pucž sawinycž.

— **Sserbszy starschi!** Hižo mnoho scže czitali a słyscheli wo naschich ßerbskich towaŕstwach, jich dźěle a spěwje sa narod, wo jich sabawach, ßwjedźenjach, kotrež wam wuhotuja. Niž zusbaŕstwu wopruja tucži młodźeńzojo a knježny ßwoje mozy, ale k sdźerženju naschcho nam lubeho, droheho naroda. Mnoho je ßo wam je strony ßerbskeho towaŕstwa „Nadźije" w Budyschinje podało, mnohe ßwjedźenje scže wopytali, ßo s nim radowali nad pschedwjedźenjach, kiž ßo Wam poskicžichu. S dźakownej a radostnej wutrobu scže wicho sczěhowali. K wschemu a njech tež najmjeńschemu poskicženju, pak trjebaju ßo mozy, mozy, kiž maju ßo wocžahnycž ro rnym ßerbskich kschesczijanskich nałožkach. Kiž wjedźa potom czescžicž ßwoju ßerbsku rěcž, ßwoju domisnu, ßwoju rěcž a niž najpoßledy czescžicž ßwojich starschich, kiž ßu jim tutu rěcž, naschu drohu ßerbsku rěcž, jako podłožk k dalschemu wudoswobodźenju do erta położili. — Nascha ßerbska młodźina pak ma ßo rasnje we wschěm, wudospołnicž, so bě něhdy stała kaž dub w howrjazych wětrach, ju wobdawazych. Ma dźeń a bóle sesnacž ßwój narodny kraj, nasche kraßne ßerbske nałožki, nasche spěwy, naschu rěcž. To ßu podłohi, k czemuž ßu nasche ßerbske towaŕstwa sałožene. Dale ßłuža wone k temu, so njeby młodźina po ßłych puczach kroczila, ale ßo mjes ßobu sesnała a jedyn druheho czescžicž wjedźał jako ßwojeho bratra, ßwoju ßotru. Słych poczinkow ma ßo sminycž ßerbska młodźina, chzemy ju měcž krutu, strowu. A k temu dyrbicže tež Wy, lubi ßerbszy starschi dopomhacž. Wy scže byli na ßerbskich ßwjedźenjach w Budyschinje, na „Ptaczim kwaßu", na konzertach, na sałožeńskich a symskich ßwjedźenjach naschcho ßerbskeho towaŕstwa „Nadźije", scže na naß poßłuchali rad a w bohatej liczbje. Wjazy a tež wjele wjele kraßnische by ßo wam hischcže poskicžicž mohło, hdy byscže waschu dźowku, waschcho ßyna, waschich synych k nam pósłali a jich pohnuli, do naschich rjadow sastupicž. Po stach many tu ßerbskich młodźeńzow a knježnjow, sżyła Sserbow, kiž steja naschemu towaŕstwu hischcže sdalene a kiž budźa ßo po czaßu zusbaŕstwu wěnowacž. Pschiwjedźcže je k nam do naschich rjadow, dajcže jim sastupicž do naschcheje ßrjedźisny, a s nami dźěłacž. Njech pohnuje jedyn Sserb druhcho, ßo k nam wrócžicž a tak tež wuknycž czescžicž ßwój narod a jemu ßłužicž. Dźakowne budźa potom wasche dźěczi w pozdźischich lětach sa waschu dobru radu, a wy ßami budźecže s hordoscžu na nich spladowacž, jako na pěkneho ßyna, abo dźowku. Dźakowny budźe jedyn Sserb druhemu. — My towaŕschojo „Nadźije" w Budyschinje wuhotujemy ßebi něšto po naschim „Ptaczim kwaßu" towaŕschnu sabawu mjes ßobu, k pěstowanju praweje towaŕschnoscže a ßerbskeho waschnja. Tuta „towaŕschna sabawa" wotměje ßo pschichodnu póndźelu, 3. m ě r z a, wjecžor w 7 hodž. w salu „Běłeho konja" kaž tež nawěschk na sadnjej stronje wosjewja. Wopytajcže naß na tutym wjecžoru s waschej dźowku, waschim ßynom, s waschim dorostom, so bychu wone a tež wy naß spósnali, nasche rjane towaŕschne žiwjenje mjes ßobu. Wjecžor budźe tež mnoheho noweho poskicžicž. Tuž wopytajcže naß a dajcže tež waschich lubych naß sesnacž, so bychu czim khětrische ßo k nam pschibližili, so bychu byli naschi towaŕschojo. A tež wy starschi, s zyła kóždy Budyschski Sserb, njech je teje abo tamneje wěry, kóždy słuscha do naschcheje ßrjedźisny. — Sserb słuscha k Sserbej njech je bohaty abo khudy, schtudowany, njech dźěłacžeř, wschitzy maju ßo sjednocžicž. Tuž pschindźcže zyle wěscže k nam, so bychmy w hobrskej liczbje hromadźe dźěłali, hromadźe spěwali a ßo wjeßelili a tak pomhali twaricž dom naschcho naroda. Pschichodnu póndźelu pak wostajcže wschitke staroscže doma a wjeßelcže ßo raz s nami, jako byschcže hischcže w raju dźěcžatstwa žiwi byli.

W. Kr.

— **Poßedźenje měschczanskich sastupjerjow** sandźeny schtwórtk. Měschczanske dźiwadło je ßo wot 1. 2. hacž do 30. 4. t. l. s nowa pschenajało. Wuměniło ßo je, so by ßo s najmjeńscha 5 krócž sa tydźeń hrało. Tež nyßmě ßo dźiwadło žanemu sjednocženstwu k hraczu pschewostajicž. Dla tychle postajenjow pschindźe k žiwej rosmołwje. — Bohuwěr Nowak je był 12 lět s poßelnikom a je ßo 69 lět stary bjes wumjenka na wumjenk pósłał. Jemu ßu ßo jenož 233 sł. hr. sarunało. Jeho próstwa, so by ßo jemu mały wumjenk wustajił, ßo podpjera. — Placzisna pluna (Gas) ßo s 24 na 22 sł. np. sa kubikmeter snižž. Namjet, rentnarjam 3000 kubikmetrow darmo pschewostajicž, ßo saczißny. — Tachantstwo pschewostaji městej wschelake rumnoscže w starej tachantskej schuli. Sa to ßo město swjasa, ßo na konfessionelnym rasu (charakteru) tachantskeje schule njepschepschimnycž. Pschecžiwo 10 hłosam temule wuczinjenju sastupjerjo pschihłoßowachu. — Prjedy sozialdemokratiski, potom kommunistiski namjet, na pohrjebnischežu na hrodźischežu krematorium natwaricž, s 19 hłosami saczißnychu. (Krematorium je pjez, w kotrež ßo czěła pala. — Tajke krematorije ßu skoro we wschěch wulkich městach, mjes druhim tež w Žitawje.) — Sa twar wobydlenjow nima město žanych pjenjes. — Tradazym, a kiž ßu bjes dźěła, pschiswolichu 10000 złotych hriwnow pschipomozy hacž do kónz měrza.

— **Měschczanska pruhowaŕnja placzisnow** w Budyschinje mějesche sandźenu ßrjedu poßedźenje. Pschedsyda, k. měschczanski rada Schuster, rospravjesche mjez druhim, so ßu Budyschszy produzentojo mloka namjetowali, so měli mloko s hródźe po litrach pschedawacž ßamßnu placzisnu 26 pj., kaž je to mlokaŕniam dowol

hraňmo pruhpowarnju płaczińnom běšche za tajke pady, kaj je znate, płaczachu na 21 pf. postajiła. Město Budyšin pak běšche tutu mjeru hižo pschekročiło a płaczeńmu 24 pf. z hróše dowolsche. Kk. kubler Zimmer a ratak Nowak zastupowarschtaj namjet produzentow mloka, mjez tym so k. Schumann, zastupjer krajneje płaczińnowje pruhowarnje, zastupowaše stejnischcho, so wotschcitaja płaczińna 24 pf. hižo wschitke wudawki, sjenowjenje z pschedewzjatom w małym po sitrach z hrózhe warunach. S 22 pschecitowo 14 hłosam kónčenje wohlamknychu, so pschi starej płaczińnje 24 pf. wostanje. Jedna so tu ale jenoż wo płaczińnu za produwentow w mlócje.

— **Datalna wobdhona městnosć Budyšinskeho hamtskeho hejtmanstwa w justizjnym twarjenju hu so zhonnyła.** Wot nětk hem je **wotdźelenje za wobdhadny dawk** (Grundsteuerabteilung) we złuzhowny wobydlenju hamtskeho hejtmana na Carolinej dróhi 15, w **wotdźelenje za rataštwo a pschewyšk** (Landwirtschafts- u. Gewerbeabteilung) w hłownym twarjenju na Bismarkskej dróhi 21 a wobdhona městnosć wokrejšneho lěkarja (Bezirksarzt) na Ortenburgskim hrodže samdźene.

S Kubšic. W nozy k 20. febr. hu so do tudomnišcje sładowinje Budyšinskeje firmy Lorenza paduschi dobyli. Tola pschi pohonje zito tradowej jich pschekłapnychu. Wjetši cźěłanny wostajichu 5 płatowych a 5 lutowych měchow, 1 stanowu płachtu a jednu spodźiwnu pschiprawu k twórjenju leńo. Některe měchi su wotnamjenjene, a to: P. A. Halberstadt, C. A. K., R. & Co., P. S. 140, C. M. Danzig III und O. 1913, P. S., Bautzen, hobu, kaž pola nimo pschewidnych hamtow, mjez nimi hobu Pr. a W. K. P. A. Wrócław, (tehorunja swite hnamješcha), K. a K.-M., B. M. Wien 1905. Stanowa wlachta (Zeltbahn) ma hnamjo M. D. 88. 103. Reg. 92 II. S módrym wołojnikom je mjeno Fuchs, Gefreiter napisane. Wězowne wobhladowanja njech so wossewju genđarmerije w Kubšicach, hdźež so mjenowane wězy hromadźa, abo kriminalnemu wotdźelenju w Budyšinskim, Burgplatz 6. Mjeno je pschijubjene.

S **Hlog.** Wjeczor, kiž je herbske Budešćanske towarstwo „Lubin“ lanhbenu niedźelu tu nuhotowało, bě jara wophitany. Wobsedže bě so tež wjele młodeho luda sešchło. Mjez hromadnymaj podwonaj pschedbyła dźěs Hajna z cźopytnymi a wutrobnymi słowami wschich pschitomnych powita. Tu njepokaza so nicjo njekhmane a njepschistojne, kaž hewak nětk tak husto w městach a na wjesach. Tuž njech so wschém w pschichodnej, herbšćej sabawje lubi. Sserbska rěć je krasna. Sakhowajmy ju, wukhamy ju, nałožujmy ju, bajmy ju naschim dźěćom dale, so nam Sserbstwo njewumrje. Cźinohra „Hnadowne swjeczo w lěsu“ na hrajerjow często cźěžke žadanja staja. We wschelakich jednanjach cźini hry pomału do pródka stupa. Taka hra ju cźežaw hraje, tola buchu cźeše z njewobsednej wustojnosću pschewinjene. Hłowna wobsoba rubježneho rycźerja Wjelka bě we wobsedu dobrych rukach. Cźłowjek bě zadławy, hjesbóžnik, ramała pak do swojeje fjunjerceje hišcźe hodźinu wobtroceńca. Cźornuch Hajan bě na mnje tak hłuboki jacźišcźi cźinił, so je mje je swojej wuhło cźornej hłowu a ł běłymi subami hišcźe w nozy wo fjuje schcrił. Skoro dźiwch so do njeho dach. We swojej sahorjacej narěcźi k. farar Bója na wschu pokasowajsche, schtož je so w rozdźelnych lětach na polu herbšćeje narodnosće dokonja'o. Wschelake je so bozpito. Mamy herbšći běnik, herbšću banku, narodnu radu. S cźopytnymi słowami rěčnik napomina, hdyž je so wo narodne lubła wotkhi. Sešćehuje wjeselobna „Wjelcźerj w prénim posthodnje“. Druzhdu so hdasche, kaj su njeby jenoż jedyn but, ale wjacy z teje družiny, haj zbyły boni polny, cźi jeni w kholowach, tamni w fuknjach. Hra je fortna a to tak, kaž by so spinazelej hry hanemna z cźasami kuf jara we hłowje mućiło. — Tak je wjeczor jaschol. Skónčnje su wobsebje hrajerjam nutrnohny dźak nuwrajeny. Wjese prózy su nałožowali, wopotom na cźasu a dźele su wjele pschinjesli, symu su mrěli. Podarmo pak prózu błda njeje. Sću nan fwjeselili a sa dalschi žerbšći skutk pohonjeli. Kaž błyschimy, bu wjeczor na wjazyrěcźenje žadanje 9. měrza w Raschowic wobsjetnje.

S **Malešec.** Njedźelu Estomihi rano we 8 hodź. herbska spowjedź, w 9 hodź. herbšće a 1/2 11 hodźin němske kemschenje. Sóbota za zyrkwu rozsuwk. młodźiny ev.-luth. wuznaća. — Sstrjedu w 7 hodź. herbška póstna nutrnosć pola Křesćijanez w Dobrosćecach, schtwórtk schromadny połoženja pola Mielkez w Brěsinzu. — S e m r ć: Handrij Ricźka, ratarski dźěłaćeł w Pluśnikach, 64 l. 5 hn. 26 dn.

S **Lubija.** Wječera je w Lubiju wjschcki mucźeł Khorla Gusta Kricźmar semrćł. Wón je po naschej Lužiju dalako a schéroko znaty. Pschedewschém, je so wo natwarjenje żelesnitu z Lubija do Wósbocha a dale do Radworza njeraden prózowoł. Dalewjedźenje tejsle żelesnitu pyches Khróšćizy do Kamjenza pak dożiwił njeje. Semrćiły bě Sserb. Wón je tež rad fa-zibju rosmolujsche. Na narodnych prózowanjach dźě so wobdźělił njeje, ale renegat też njebě. Wón narodźi so 3. julija 1854 we Barcźe. Ludowu schulu wukhodźiwschi, pschihotowasche je na Budyšinskim seminarje na wucźerstwo. Dwě lěcźe dołho bě ł pomocnym wucźerjom we Wósbinku. We lěcźe 1876 pschistaji so za wucźerja na měšćańskej schuli w Lubiju. Tam je tak dołho ł wucźerjom był, doniż na wumjenk njeswoteńdże. Wón bě też ł měšćańskim fasmjerjom w Lubiju. W lěcźe 1919 złoži dla zhonwatosće wschcé cźesne hamty. Niebožcźeły bě też w kruhach wojeńskich towarschwom znata wosobna.

Se **Zitawy.** Cźeskosłowakskej żandarmeriji je so poradźiło, wobšérne pasmo sabłapicź, kiž wopaczne cźeskosłowakske papjerjane pjenjezy dźełasche. Pjenjezy dźěłachu we Freiberku a we Neustadt-Schneeberku, měrkacźa 'bilitó Drjezdźan. Wopaczne pjenjezy hrodźu do Cźeskosłowakskeje pschewoźowachu. Tam so druha zwólka wo zich rosćerjenje starasche. W Sakiśej dźěłachu so 20—50 a 1000 krónowe papjery. Cźěłe 1000 krónowe papjery je cźeskosłowakske knjeżerstwo w Ameriku dźěłaćej dało. Wo nimi rěkasche, so njeje mózno, je falschowacź. Te w Sakiśej dźěłane wopaczne, su tak wulkotnje pschihotowane, so tohło njeje, je wot wopramnych rosćerjacź.

Cyrkwinske powjesće.

W Pětrowskej zyrkwi njedźelu Estomihi **rano** we 8 hodź. **předowanje**, duchowny prim. Haebler, dop. 1/2 9 hodź. **dźěćerlemschenje**, farar Eder.

W Marijnej-Marczinej zyrkwi (tepjenej) dop. 1/2 10 hodź. **předowanje**, farar Eder, dopołdnja w 11 hodź. je **dźěćerlemschenje**, farar Grośe, wjeczor w 6 hodź. **mišijonska hodźina**: farar Grośe, rano 1/2 9 hodź. spowjedź a **čwj. wotkasanje.**

Kollekla za naschich cźeskotwórschenych bratrow w Pisalzy.

Póndźelu rano 1/2 8 hodź. w Marijnej-Marczinej zyrkwi **schtyrjo nutrnosće**, farar Eder.

Póndźelu wjeczor we 8 hodź. w towarschwnym domje **wuhadne** hromadne **zhonjenje towarschwa.**

Tydźenske sastojnischwo na **w Pětrowskej zyrkwi** farar Berg, w Marijnej-Marczinej zyrkwi farar Eder.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu, 1. měrza 1924.

Kursy wežera w Barlinje:

(Tute kursy su w miljonach)

1	4189 500	franzowski frank	176 538
1	18 054 750	cźěšfoski króna	122 193
1	schwajcarski frank 728 175	100 półst. markow	450 000

Pjenjezy su wežera malo pschemėnichu. Němske pjenjezy běchu wežera sabo nječhto krucźischa na wukrajnych burzach. Franzowski frank je bo sajo trochu zhrabał.

Cźeski bě na Barlinskej burzy wežera lěpsche nje-

Też na Drjezdźanskej burzy fo kursy sajo zhra-

Pola złotom maschinowoje a metallowoje industrije žebi pschihrabowanki a dobrowanki wahu dźerzachu. Pschedewschém fo pinarnje porjedźowachu a to wot 0,4 hacź 1,5 biljiona. Jenoż Felsenkeller a Greizer kózby po 0,5 biljiona. Kola a elektromotory fo powschitkownje zhrabachu a to wot 0,8—1 biljon. Clemens Müller jeno 0,6 biljiona pschihrabał. Banki fo mało pschemėnichu. Jenoż **Treuhandbank** 3,1 biljiona dobu. Mało pschemėnichu fo też akzije twarskich a transportnich druschtwow. Powschitkownje leschachjene běchu akzije keramiske industrije a to wot 0,5—2 biljionaj. Papjerniki wostachu dale zhabe. Akzije wschelakich industrijow mjezachu horje biljone kurjo a to wot 0,5—4 biljiony. Mjez ninni běschtaj jenoż Erzgebirgiske Dynamit wo 2 bil. a Chemnitzer Aktienspinnerei wo 0,5 biljiona leschachjena.

Renty fo tkhma pschemėnichu. Jenoż Schutzgebietsanleihe dobu 1 biljion.

Na **produktowych wikach** stejesche zito nimale tak, kaž na poslednich wikach saźdźeny schtwórtk. Strajk młynskich dźěłaćerjow w Barlinje je fo skónčił. Młyny nětčzo wizaju kupowachu, ale za schtwórtkownu płaczińnu. Powschitkownje fo malo pschenicu a rozki rozpschedachu. Rjany jeczmjeń je pinarnje na pschezo kupjow. Wowsu do wukraja pytaju. Hejo pak je dosć na wikach. Tehodła tež płaczińny nimale jenajke wostachu. Mąka mjenje dźe. Wowjeschki a druhe słotne pizowadła fo bohacze posrisajuja. Zentnarc pschinjese po słotych hrywnach):

wežera w Barlinje:

pschenzy 8,15—8,40, rozki 6 60—6,90, jeczmjenza 7,75—9,40, wowsa 5,75—6,15,

w Drjezdźanach:

pschenzy 8,35—8,60, rozki 7,35—7,60, jeczmjenza 8,50—10, wowsa 6,25—6,50,

schtwórtk, w Shorselzu:

pschenzy 8,20—8,60, rozki 6,50—7,00, jeczmjenza 8,60—9,20, wowsa 5,40—6,

we Wrótkhawju:

pschenzy 8,60, rozki 7,05, jeczmjenza 5,75—9,25, wowsa 6 fl. hr.

Wiki wuzitkowcho zkotu (Magerviehhof) wežera pjatk w Barlinje. Sanźa a smjerk pocźełowachu do 'os. Bě fo pschihnało 563 krunow, 78 wołow, 29 bołow, 19 prózhnikow, 8 cźełatow. Wiki zinischcho dźěchu. Płaczińny běchu wo nječhto wuschiche, wobsebje za dobre dóšł a za woły do cźełanja. Pornjo połźednim měsnazom fu płaczińny wo 30—40 proz. powyschene. Tehodła fo tež pschecje, so by fo na wiki pschedewschém rjany słót pschiwożował.

Tele płaczińny fo hamtizy sapiśachu:

Dobre a wyfokofuzelne krutny:

1. kajkolcze 350—500 słotych hrywnow,
2. kajkolcze 300—350 słotych hrywnow,
3. kajkolcze 200—280 słotych hrywnow,

Jałowje:

1. kajkolcze 300—420 słotych hrywnow,
2. kajkolcze 200—300 słotych hrywnow.

Po zentnarju zliwcze wahi:

Woły do cźełanja 36—43 słotych hrywnow.

Próšnicźi 25—33 słotych hrywnow.

Słót, kiž fo ani k wjasanju, ani ke kormjenju njehodźi, 22—35 fl. hr.

Na konjaze wiki tam bě fo pschijmało 761 koni. Wone **derje** dźěchu a płaczachu:

1. kajkolcze	1200—1800 słotych hrywnow,
2. kajkolcze	800—1200 słotych hrywnow,
3. kajkolcze	500 — 800 słotych hrywnow,
dobitaji	pod 100 — 500 słotych hrywnow.

Wiki rěznicho zkotu we Wrótkhawju, sandźenu hrjedu. Hownjadła pomałku dźěchu, hruhi zkót lepje. Po zentnarju źiweje wahi:

Woły	15—42 fl. hr.
Byki	26—42 fl. hr.
Krawy a jałowy	15—42 fl. hr.
Cźelata	40—65 fl. hr.
Swinje pyches 300 puntow	70 fl. hr.
240—300 puntow	66—69 fl. hr.
200—240 puntow	62—65 fl. hr.
160—200 puntow	58—61 fl. hr.
Ranzy a kundrowy	58—65 fl. hr.

W hróšći ratarja fu tele płaczińny wo 20 prozent, cźełata, wowzy a fwinje wo 15 proz. tuńsche.

Kali sajo lepje dźe. Sandźenu tydźeń je fo 60 prozwizaju hacź w sandźenych niedźelach rospschedało.

Papjerjane pjenjezy na 5—10 a 100 biljonow fo we bliźischim cźasu nutsciźahnu. Wone fu jenoż na jenej stronje pocźiścźane, na druhej pak bele. Potajkim jenoż tele to potrjecht. Pschetoj stahna banka budża na jich město nowe na famu wohlożóšći wudawacź. Nowe budża na wobenmaj stronomaj pocźiścźane.

Pschedbžna burzowa rosprawa. Tendenza: skruczena.

Płaczińny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wotsiowe semja po tunu abo 1000 kg, hrowaź 100 kg, płaczińny po kotej hrywnje.

	29. 2.	28. 2
Pschenica	163-168	168-168
rožk	132-138	132-138
małki. jeczmjeń	178-186	178-188
rol. jeczmjeń	—	—
wowsk	115-122	115-120
kukuriza(Mais)	—	—
tane fwinje	400-410	400-410
rapk	290-295	290-295
pschenic. mułe	25-27,25	25-27,25
rjana muka	21-23,50	21-23,50
pschenic. wotr.	9,00	9,00
rjane wotrubły	7,20-7,30	7,00-7,30

	29. 2.	28. 2.
rapk wosrucht	10-11,0	10-11,00
poch. melaka	8,8)	8,80
krabolta	15-15,0	14-15,00
zelušcht	12-13	12-13
běrnaz fmjh	17,75-18	17-17,75
buny	13-15,00	13-15,00
wota	14-14,50	14-14,50
tany wosrucht	21-22,00	21-22
mohre lupiny	13-14,5	14-14,50
tele lupiny	16-16,50	16-16,50
hrách	17-18,00	17-18,00

Drobnowikowanske płaczińny w Budyšinskim.

1. měrza 1924 po hamtiźnu postajenju.

Wšitke płaczińny fo po słot hrywnje źrošnoje.

Twora		najmišch. płaczińny hr.	najwyšch. płaczińny hr.
Howjaze mjaso	1 kg	1,40	2,00
Cźelace mjaso	1 „	1,80	2,40
Słopjaze mjaso	1 „	2,40	2,60
Swinjaze mjaso	1 „	2,20	2,40
Tukrajny fwinjaty fchmałz	1 „	2,40	3,20
Pschenicźna muka	1 „	0,30	0,48
Rjana muka	1 „	0,28	0,30
Khléb	1 „	0,22	0,23
Jedne běrny	1 „	0,06	0,08
Rajli	1 „	0,48	1,00
Hrách	1 „	0,56	0,72
Skoli	1 „	0,80	1,40
Amerik. fwinjaty fchmałz	1 „	1,50	1,80
Sauschony potej	1 „	2,80	3,20
Dobre mloko	1 lt.	0,24	0,26
Jedjna butra	1 kg	4,40	5,20
„ „ wutrajna	1 „	—	—
Jeja	schk.	0,15	0,20
Jedjne buny	1 kg	0,48	0,72
Zokor drobny	1 „	—	0,80
Petrolej	1 „	—	0,36
Kamjenjne wuhlo (domj. tepj.)	1 ztr.	—	—
Brunizowe brikety	1 „	—	1.25

Přilopk.

S **Drjezdźan.** Zort sa tři tolerje je fo w Drjezdźanach podał. Pschekłepana a mudra politija je fo fofo w zyłym błyschczu swojeje majestoscze jewiła. Do banki Matterdorf w Drjezdźanach pschińdże nětčzi jebak. Wón wudawasche, so sa policajskeho sastojnika. Pschebłoji tež hamtiśe wopjima. Nětko dyrbjesche wschěd dewiły (zuse pjenjezy) sebrać. Banka hnydom spóźna, so su wo jebaku jenu. Bankowni sastojnizu jebaka sadjerzachu a na policajzu cźěrachu. Tam wón swoje „hamtiśe wopjima“ pschedbeži. Psched nimi mjesche Drjezdźanska policija tak wulki respekt, so jeho hnydom puschesi. Sa to pak bankowneho kaschérarja, kiž bě pomhał jebaka na policiju cźěrać, jhnuwa a tuknu. Banka fo wo 5 proscho kaschérarja na wulschischim mjestnie starasche, so jeho policija słóżcźuje puschesi. S dobom pak fo wukona, so je dyrbł tón ł tymi hamtiśinmi wopjimanmi wopraudźiny jebak. Hamtiśe wopjima su bohe falschowane. Nikto jako pitnje sa nim njeběsi. Wschudżom, hdźež wo tymle pósmišlnym niewolnym tryschu Drjezdźańskeje policije słyschesche, žebi se šmjerchom brjoch dźerza.

* S **Wrutiza.** Pschekłepany pobuch pschiwoji sy bi w tudomnišchim wobchodźe na wulschiknje waschnje kabat. Schodźo po hasu, wja sy bi kabat, kiž wunka wuwisasche, wobleczo fo jón a błésche sidelnje do wobchoda, so by wobkedźbowacych pasantow zlepił. We klamach zadasche sebi paduch hišcźe we wyschem méru por schwórowanom, kotrej tež kupi, ale wo kabacje njedasche niczo pytnycź. Tak wuwischemu wjesele ł wobchoda wuzitupi a fo słubi.

* S **Nowej Wsy pola Wuskeho Wosnika (Großpostwitz)** Na knjezim dworje bě macj 4 lětnu hólcźu a 2 lětneho hólcźka hamezu wobjatła. Hólcźa zehinuwschi zahkam wjce nitkho pschidźeše, jeje drasćezeju fo sapali. S tym sapali fo też fofa. Kaž fyrschadża na pomoz pschichwatachu, bě so wbohe knjatko hižo tak fatuje wopalilo, so bórzy wudycha. Dwélětneho bratrika ł wonkej nuzu fotnej frudnej fmjerzeli wutrowachu.

* S **Sewětowej** kongresnej pschecźiwo wikowanju ł hołzami a regłementowanju proftituzije wotmołwatej fo 18.—21. a 22.—24. septembra t. l. w Grazu w Schtyrskej.

* **Dobrjše lékadła k semi padło.** Jene ł hobrschich lékadłow serije „Goliath“, kotrejž wobkhod mjes Londonom a Parisom wobstarowarnische, je pola Crosbo na k semi padło a fo zyle rosbito. Pośażerjo a wjednik wosłachu niewobschkodźeni.

Herdoska grymła w Radworju.

Njedźelu, 2. a póndźelu, 3. měrca su

wulke póstniske reje.

Započatk na woběmaj dnjomaj w 6 hodź.
Přećelnje přeprošuje **A. Bryl.**

Hosćenc w Bóšicach.

Sobotu 1., njedźelu 2. a póndźelu 3. měrca so

kózłopiwo toči.

Najlěpše kózłokolbaski, pječena kolbasa a pampuchi.
Přećelnje přeprošuje **Reyerowa w Róšleach.**

Hosćenc w Hrodźišću.

Njedźelu, póndźelu a wutoru (2., 3. a 4. III.) so

kózłopiwo toči.

Najlěpše kózłokolbaski a pampuchi.
Njedźelu a wutoru su
pyšne reje.
Přećelnje přeprošuje **A. Jurak.**

Hosćenc w Čelchowje.

Sobotu, 1. a njedźelu, 2. měrca so

kózłopiwo toči.

Najlěpše kolbaski a pampuchi.
Přećelnje přeprošujetaj
August Mlessner a mandźelska

„Kača korčma" w Rakecach.

Njedźelu, 2. měrca, su

wulke

póśniske reje

Přećelnje přeprošujetaj
Arnošt Pětr a mandźelska.

Pěskečanski hosćenc.

Póstnisku wutoru wotměja so wot 7 hodźin sem
pyšne reje.

Hosćenc „Město Strassburg" w Porsicach.

Njedźelu a póstnisku wutoru so

kózłopiwo toči

a su
pyšne reje.
Najl. kózłokolbaski a pječena kolbasa.
Přećelnje přeprošujetaj
M. Haudrik a mandźelska.

Hosćenc w Haslowje.

Sobotu, njedźelu a póndźelu (1., 2 a 3. měrca)

kózłopiwo.

Njedźelu a wutoru su
spěšnje reje.
Přećelnje přeprošujetaj
J. Měrčink a mandźelska.

Hosćenc w Khwaćicach.

Póstnisku wutoru
su pyšne reje.
Přećelnje přeprošujetaj **J. Nowak a mandźelska.**

Serbske towarstwo „Zerja" w Hrodźišću

wuhotuje njedźelu, 2. měrca
we Fehrmannec hosćencu w **Worcynje**

serbski swjedźeń

ze spěwami, dźiwadłom a rejemi.
Započatk wječor w 7 hodź.
Wšěch lubych Serbow přeprošuje
hosćencař a serb. tow. „Zerja" w Hrodźišću.

Khwaćanske serbske towarstwo

wuhotuje njedźelu, 2. měrca, wječor 1/3 8 hodź.

wulki serbski wječor

z dźiwadłom a wjesełymi rejemi.

Wšitcy lubi Serbja z blizka a z daloka su wutrobnje přeprošeni. **Předsydstwo.**

Towaršny wječoř z rejemi

serb. tow. „Nadźija" w Budyšinje
wotměje so póndźelu, 3. měrca wječor
w 7 hodź. w sali hotela „Bóžeho konja".

Přistup maju jenoź sobustawy z přiwuznymi. Khartki su dostać pola sobustawa kn. G. Janaka w „Sorbskej knihafni".

Lipičec hosćenc w Malešecach

Njedźelu, 2. měrca, je

wulki serbski wječor

ze spěwami, dźiwadłom a **rejemi**
(wot 6 hodź. sem). Započatk dźiwadła we 8 hodź.
Wutrobnje přeprošuje **Serbske towarstwo.**

Pódła teho so wot soboty hač do póstnicow
kózłopiwo toči. Najlěpše kózłokolbaski! — Pječena kolbasa. — Pampuchi a khofej.
Wo bohaty wopyt prosytaj **Jan Liplč a mandźelska.**

Hosćenc we Sernjanach.

Póndźelu, 13. měrca su
pyšne reje.

Woschity dom

Wilhelm Rudolph

Moje składy su we wšěch wotdźělenjach zaso bohače srjedowane a namakaće po **jara přihódnych płaćiznach:**
suhajcy, zokl, bristwje, stopy, strykowane camaše, stucy, rukajcy

trikowa spódnu drastu za kóždy létny čas za žony, muzow, dźěći

košle ze šemiastami, šlipsy, sćł, dybznone rubłěka, košlace kholowy, spodnje talje, reformske kholowy wopr. Stuttg. wobleki, pótniki, pótniske wobleki strykowane jaki, golfake bluzy, wołnjane a žiłżane šawle

spódnje suknje **sóbruchi**

strykow. a sportsku wołnu a cwjern, wulki wubjerk w barbach turnowanske a sportske košle, kholowy, jaki, jeraje.

Wšě nowosće

holćacych a hólćacych wobłečenjow

wobleki, mantle, drasty, kłobuki, čapki za dźěći hač do 15 lět.

Klubowe lacy, jumpery, zwjerśne bluzy žonjace a dźěcace strykowane jaki, wołnjano a žiłżane

krasne wěcy za cełne dźěći

w Budyšinje na khežoŕskej drózy čo. 8

Serbske holcy

kotřiž chcedźa so při rejwanskej hodź. ze wyšimi šulerjemi mjez kotrymiž su Serbja wobdźěłić, njech so zamołwa wewudawarni »Serbskich Nowin« lědźež je tež dalše zhonjć.

2 pilnej, porjadnej młódšej

służobnej holcy

wokoło 17 lět starej pyta k 1. haprleji kubleć
Schmelas w Budestocach.

Krawski wučobnik
so k jutram pyta.
Jěsć móže dóstawać.
A. Stache w Mal. Wjelkowje.

Vogtlandske gardiny
storn, santi, bitrolje, folalje, prunčejkowe šulinje, łojowe poćežnjenja a łojowe płodźiny, swjatli, lejerja, šćórnydli, blibowe a łofowe płošćirnowe, wołnu, konjace, muzace a bórzdźace łppbnje tykowy, wołtowe sukno a linoleum poruča wobjebje staršiny tohoo

K. Erler w Budyšinskim
na šinych wótach 11. jmjenowanego „Złotoje Owsiby". Wjele herbstl.

Dwaj běhakaj

staj na předań
we Łupoji čo. 5b.

Twarske šěny

trjebane żeleznikse šěny
wšěch dołhosćow poruča
A. W. Altmann G. m. b. H.
w Budyšinje.
Kupuju tež stare żelezo a metale po najwyšších dnjowych płaćiznach.

Hosćenc w Bórku.

Wot dźensa **soboty** hač do **srjedy** 5. měrca so

kózłopiwo toči.

Njedźelu a póstnicy su **pyšne reje.**
Najlěpše kózłokolbaski. Pampuchi a khofej.
Přećelnje přeprošujetaj **E. Wawrik a mandź.**

Poručam ze swojeho składa
hotowe kuchińske wuhotowanja, spanske stwy, kaž też **wšě jenotliwe meble,** kaž **drastowe khamory, vertiki, komody, łoža** atd.
Skład kaćcow.

Jurij Ledźbora, blidarski mišter **w Panćicach.**
Twarska a mehlowa tyšerńa z mócnym ćerjenjom.

Mam zaso
wulki skład mužaceje drasty
našity. Poručam tohodla najtuńšo:
wobleki za mužow a hólcow wšěch wulkosć,
wobleki za konfirmandow a wšu drastu do dźěla.
Wažiku drastu sym sam zešił, tohodla móžu za wšo rukować
Reinh. Neugebauer, krawski mišter,
w Budyšinje na hłownym torhošću 7.

Najlěpši jasnožołty mašinski wolij,
motorski, awtowy a centrifugowy wolij, najlěpše dorne a žołte kožowe tuki a rybjacy tuk, wozowe a mašinske tuki, kožane ćerjeńske rjemjenje, kožowy wolij a najlěpši wósk za ćerjeńske rjemjenje poruča po najtuńšich dnjowych płaćiznach
Otto Büttner, měješćel S. Laskowski,
w Budyšinje na hłownym torhošću 9.

Tworykupowace tow. w Budyšinje

zap. dr. z wobm. ruk.

Poručamy:

Čerstwe njeselene jerje najl. hódnosće, punt —.12 hr.

k póstnicam:

Čisty amerik. swinjacy šmało . . . punt —.80 hr.
kokosowy tuk w 1/4 taflach . . . . „ —.62 „
margarinu, jenož dobru hódn. p. —.52 —.56 —.80 „
łój najl. hódnosće w puntowsk. pakćikach —.68 „
najlěpši palony khofej . . . . . 1/4 punta —.80 „
pšeńičnu muku, Grießlereki wučah . punt —.18 „
Předstejićerstwo.

Přesadźowanje palneho drjewa

Wutoru, 4. měrca so w majoratskim hajnistwje w Njeswačidle sćěhowace drjewa na městnje samym za hotowe pjenjezy předawaja 26. wotdźělenju):

30 rm kuluchow,
100 rm pjenkow,
10 hromadow walčiny.

Kupcy zeńdu so dop. w 9 hodź. w drjewišću (w 25 wotdźělenju) njedaloko statneje dróhi při Rohlskich mjezach.

Pop. w 1 hodź. w drjewišću (w 17. wotdźělenju) při Nowo-Wjesańskich polach

35 rm ščěpow a kuluchow,
26 rm pjenkow.

W Njeswačidle, 29. februara 1924.
Hajniske zarjadnistwo w Njeswačidle.

Su wróćiwši wot rowa našeje lubeje maćerje a sotry

Marje Selmy Spankoweje

wupraju my wšěm susodam, přećelam a znatym za wu wopokazanu luboš a čest, za krasnu wěncowu pychu, za bohaty přewod k posledńemu wotpočinkej a knjezej fararjej Lehmannej za jeho troštowace słowa při rowje

naš najwutrobniši dźak.

W Bozankecach, Hlinje, Budyšinje a Ratarjecach, 1. měrca 1924.

Zrudźeni zawostajeni.

Bohu Knjezej nad śiwjenjom a smjerću je so spodobało, našeho lubeho, drohoho nana, šiwnosćerja

Ernsta Ryćerja

pjatk popołdnju w 4 hodź. po krótkej ćežkej khorosći k sebi do swojeje krasnosće wzać.

Tp wosiewja z bolostnej wutrobu jenož z tutym

klubokćerowace dźěći a wšitcy druzy zawostajeni.

We Sulšecach, Myšecach, Rěćicach a Hyncericach, 1. měrca 1924.

Křowanje budźe wuteru pop. 1/2 2 hodźin wot šarowanskeho doma sem.

Přiłoha k čisłu 52 „Serb. Nowin“

Sobotu, 1. měrca 1924.

Sſerbowka.

(Pokraczowanje.)

S tymi ßłowami ßo wotßali. Doma pak njeměješche nětko wjazy měra. Běſche ßo pſchi tutym lědma ſapocžatym ſnajomſtwje ſe wſchelakimi nadžějemi noßył: bě ßo hižo hordy czuł, ſo je ßwojemu towarſtwu tajku nahladnu ſpěwarku pſchiwjedł, a tež hižo na to myßlił, ſo ju zyle ßwojemu towarſtwu dobudže, bě ßebi pſchedſtajował, kak budže jemu towarſtwo, haj, ßama Róženka džakowna — a nětko bě wſchitko jeno hoły ßón, haj ßame ſnajomſtwo tak njenahladnych winow dla ßnadž ſhubjene. Wědžeſche wſchak derje, ſo ßo Róženka ßwojich nahladow nihdy njewotrjeknje, ßam pak ßo ſ njej k tajkim, kaž měnjeſche, njewužitnym a próſnym myßlam wuſnawacž, ſdaſche ßo jemu tola jara ponižne a niſke. Teho drje bě ßebi wěſty, ſo ßo jemu Róženka, ſawdawſchi ßwoje ßłowo, ſpěwacž njeſapowje, tola tajka haniba, hdyž ßwojeje hłowy woſtanje a wo prawdže ßerbſki ſpěwa! S tajkimi ßměchami a žortami, haj porokami jemu towarſtwo wotruna, hdyž jim ſpěwarku tajkich proſtych nahladow pſchiwjedže, kotruž je hiſchcže pódla do prědka ßam tak khwalił. To jeho hižo do czaßa wſcho mjerſaſche, a czim dlěje ſa tym myßleſche, czim hórje ßo jemu wſchitko ſdaſche; njemóžeſche tehodla dale ßam ſa ßo wutracž, tuž džeſche hnydom do piwneje ſabawy, runjež bě hiſchcže ſahe. — Ale tež tu njemóžeſche ſ dobom na wſcho ſabycž, byrnjež był mjes ßwojimi najlěpſchimi a najwjeßelſchimi towarſchemi; tuž czi tež bórſy pytnychu, ſo je ßo jemu něſchto njeluboſneho ſejhralo, a ßo hnydom ſa tym praſchachu. Měrko drje ßo tójhdy tajeſche a ſamołwjeſche, ſkóncžnje pak ßebi tola wupowjeda, kak bě ßo pſched khwilu ſe ſpěwarku pſcherěcžał.

„Schto? ßerbſki ſpěwacž chze ta knježna pſched nami?! w naſchim towarſtwje?!“ hněwaſche ßo Hordula moſkotajo. „To bychu byle wězy!“

„Ale ſchto chzeſch dale pſchecžiwo temu czinicž?“ džeſche Měrko, „ßym ju pſcheproßył, wona je pſchiſwoliła, wotpowjeſcž jej wjazy njemóžemy; mjes nami pak je kóždemu dowolene ſpěwacž, ſchtož ßo žanemu lubi, a ſo ßo ßwojeho wotpohlada tak khětſje njewotrjeknje, to ßym dženßa derje ſpóſnał. S zyła je w naſchim towarſtwje tež wjele Sſerbow —“

„S kotrychž nichtó tajkich hłupoſcžow we hłowje nima!“ wuraſy Hordula. „Njeboj ßo, Měrko! tu knježniczku hiſchcže ſkrudžimy! To hiſchcže horliwe Sſerbowki njeſnajeſch, hdyž hižo tak bjes nadžěje powjedaſch; ja ſnaju je lěpje, tehodla tu wěz tež tak czežko njewažu. Czěrja jeno ſe ßwojim wótcžinſtwom tak wulku haru, ſo bychu zuſu kedžbliwoſcž na ßebje ſkořiłe. Doma wótcžinzuja dženj wote dnja, dóniž ßo jim w zuſbje bydło njetrjechi, hdyž pak ßu raz w zuſbje, potom ſpěwaju pěßenj: ubi bene, ibi patria! Sſadžu ſ tobu mojedla pol ßwojeho kubła; hdyž tej ſpěwarzy luboſcž wuſnaju a ženitwu ßlubju, budže mi najrjenſche němſke pěßnje ſpěwacž! S zyła, praju wam, ſaſpěwa ta knježniczka pſchi konzercže tak rjenje němſki, ſo budžecže ßo ſpodžiwacž; dopomńcže ßo, ſo ßym wam to prajił!“

Džěczi ſabawa w ſymje.

Sněženki ßo ſ njebjeß ßaju
W tyßazorych hwěſdžiczkach.
Czicho je we polu, haju,
Kaž we zyrkwi na kemſchach.

Wowka w czopłej ſtwiczzy daje
Džěczom rjane baßniczki.
Tuſchne džěczo pſchi njej hraje —
Nad bajzy ßo ſwjeßeli.

Starſche džěczi do ſchule džeja,
Pſched pſchipołdnjom pſchińdu dom,
Po wobjedže pilnje drěja
Běle pjerjo ſa blidom.

Kóždom' ßwoju wotdžěleńku
Macž je pſchihotowała. —
Potom běžcže na ßmykału —
Tak je džěczom prajiła.

Małe ruczki wołkóbaju
Běle pjerko wot ſchiſchkow,
A, hdyž blido połne maju,
Stykaju je do měſchkow.

Pod woknjeſchkom drjebi ßrjódki
Ptaczkam mała Hanuſchka.
Sa to džěd jej popranz ßłódki,
Pſchinjeſcž budže ſ hermanka.

Wjeczor poklaknu ßo dele,
Prjedy hacž do łóžka du.
Horzy paczeř k njebju ſcželе
Kóžde džěczo ſ wutrobu.

Dobre džěczo kóždy rady
Ma, a lubuje Bóh Knjes, —
Wudžěli jim wulke hnady
A jich woſmje do njebjeß.

P. W.

„Ale nuſowacž ju k tomu njemóžemy a tež njebudžemy!“ wotmołwi Měrko.

„Nuſowacž dže ju ani njetrjebaſch!“ džeſche Hordula, „wſchako tebi praju: wuſnaj, ßo ji luboſcže, a ſaſpěwa czi bjes wulkeho ſarjekowanja, ſchtožkuli chzeſch!“

Měrko niczo wjazy njewotmołwi. Wobidne waſchnje, ſ kotrymž Hordula wo Róženzy rěczeſche, ßo jemu njelubjeſche, tuž hladaſche rosmołwu na druhe wězy pſchewjeſcž. To drje ßo jemu radži, tola ſa khwilu ſaby ſaßo ßam na wſchu ſabawu a myßleſche ſa ßrědkom, ſ tajkimž by ßebi najlěpje ſe wſcheje nuſy pomhał. Jeho towarſchojo ßo tomu ßměјachu, ſo ßo ſkóncžnje rosmjerſawſchi domoj wróczi. Domach ßmědžeſche ſ najmjenſcha ßam ſa ßo bycž a nichtó jeho njemyleſche. — Khodžeſche ſamyßleny pó ſtwje, hacž by tola ſe ßrědkom, kotryž bě jemu Hordula radžił, ſpytał. „Mi a tebi niczo luboſcž wuſnacž a ženitwu lubicž! Hahaha! to hiſchcže ſpytał njejßym!“ wuraſy ſkóncžnje ßměјizy, tola hnydom ſaſtaji ßo jemu ſaſo ßměch, mjelczo ßebi wotmołwi, ſo ßebi Róženku, ßam hiſchcže njewědžo czehodla, czeſcži a waži. Dopomni ßo, kak je ßo ſa młode lěta huſto ſ njej widžał, haj tež k nim na bjeßadu khodžił, ßmědžeſche ſkoro prajicž, ſo ſtaj něhdy, prjedy hacž Róženka do Drježdžan džeſche, jara pſchecželnaj byłoj; dopomni ßo, kak bě ßo Róženka ſwjeßeliła wuhladawſchi prěni raz pſchecžela ſ młodych lět, jako ju ſ Drježdžan witacž pſchińdže; pſched wocžomaj wuhlada na dobo krasnu Róženku, kak horliwje ßwoje nahlady ſakituje, kajkuž bě ju dženßa popołdnju widžał. „Njetrjebał wſchak ßo ſ njej hanibowacž — je woprawdže nadobna!“ rjekny ſamyßleny pſchi ßebi. — „Trjebam dže jeno ſpytacž!“ džeſche ſaßo po khwili. Tola bě dha ßebi wěſty, a njetrjebaſche ßo ani bojecž, ſo ßo jemu ſapowje? — Tu móžeſche ßebi jeno ſ dwojim ßłowom wotmołwicž, wobeje pak dyrbjeſche jemu jenak njelube bycž: pak ſazpěje jeho próſtwu — pak wotrjeknje ßo jemu k woli ßwojim ſaßadam, kotrež bě prjedy ſe wſchej ſahorjenoſcžu ſakitowała a ſjawnje ſa ßwoje wuprajiła; potom pak dyrbjeſche ßebi Měrko wuſnacž, ſo tajkeje njewobſtajnoſcže dla, kotruž bě prjedy ßama najhórje tamała, czeſcže a luboſcže hódna njeje. Měrko, ßam khabliweje a njeſtajneje powahi, pſchipóſnawaſche tola ſe wſchej ſprawnoſcžu woßebitu wobſtajnoſcž a rosßudženoſcž druhich ludži; runjež ßo ßam žanemu jaßnemu a ßwěrnemu pſcheßwědczenju podwolicž njemóžeſche, czeſczeſche a khwaleſche tola druhich, kotſiž, ſpóſnawſchi nadobnoſcž ßwojich nahladow, njedžiwajo wſchěch pódlanſkich ſadžěwkow a pſchecžiwnoſcžow, ſa nje wuſtupowachu. Tehodla ßebi dženßa tež ſkóncžnje rosmyßli; a ſe wcžipnoſcžu, kaž chzyſche ßebi ßamemu narěcžecž, jeno ſe wcžipnoſcžu, hacž tež to Róženka woprawdže wutrajna Sſerbowka woſtanje, chzyſche ſe ßrědkom, runje niž najnadobniſchim, ſpytacž. Sſydže ßo, runjež bě hižo khětro pozdže, a wſawſchi pjero napiſa liſt, kiž měješche ßo něhdže takle:

„Czeſczena a droha knježna! Tak dołho hacž Waß ſnaju, noſchu potajnſtwo we ßwojej wutrobje — njemóžu jeho dlěje we ßebi dokhowacž. Dokelž pak ßo njemóžu nihdy ſważicž, Wam je ſe ßłowom wozjewicž, ßym ßebi wotmyßlił, ſo to ſ hudžbu Wam runje kaž mi ſroſumliwej dokonjam. Proſchu Waß tehodla, ſo byſchcže pſchi ßwjedženju kedžbliwje na mój pſchednoſchk na klavěrje poßłuchała, a mi potom ſe ßwojim ſpěwom po móžnoſczi někak wotmołwiła. Nadžijam ßo Waſcheje miłoſcže, wuſnawajo, ſo na Waſchej wotmołwje ßbožo mojeho zyłeho žiwjenja ſaleži.
M.“

Dopißawſchi ſawali ßwěru liſczik, ſo by jón naſajtra ſ czaßom Róženzy pſchipóßłał.

Naſajtra runje w tymßamym czaßu, hdyž Měrko ßwój liſczik póßła, doſta Róženka tež hiſchcže druhi liſt, kotryž bě wot zyle zuſeje ruki piſany: „Wažena knježna! Runje ſhonichmy ſ pſchecželnych ſtron, ſo chzecže pſchi ſpěwanſkim ßwjedženju jeno zuſe ſpěwy ſpěwacž. Warnujo Waß pſched tajkim njerozumom a njepſchiſtojnym ſadžerženjom pſchecžiwo naſchemu towarſtwu, wozjewjam Wam pódla, ſo

Stary a nowy wuczeř.

Powědańczko wot J. Nowaka-Kaſchczanſkeho.

8] (Pokraczowanje.)

Młodym hólzam a woßebje holzam bě ßo nowy wuczeř wubjernje ſpodobał, a to ſe wſchěm prawom. Bě rjenje ſroſczeny młodženz. Strowe czerſtwe wobliczo wobdawachu huſte kudžeřkawe brune włoßy a jaßnej módrej wóczzy ßapalſchtej lóſcht a radoſcž nad žiwjenjom, ßwědczeſchtej pak tež wo krutej woli a wo dobrej, njeſkaženej duſchi.

To běſche ßo tež ſtarſchim ludžom na nowym wuczerju woßebje lubiło; po tym dže móžachu ßo nadžijecž, ſo budže jich džěczi derje a krucže kubłowacž. Nowy wuczeř bě potajkim w ſapocžatku na wſchěch dobry ſaczišchcž ſczinił.

Na farje bě dženßa wjeßoły wjeczor. Sſo wě, ſo bě farař dla ßwojich hoſczi najlěpſche pſchihotowacž dał, ſchtož móžeſche. Tež wina ſa blidom njepobrachowaſche. Farař bě po ſwónka póßłał, ſo by jim poßłužował, a tón noſcheſche pilnje bleſchu po bleſchi ſ pinzy. So pſchi tym tež ßam na ßo njeſaby, móžemy ßebi myßlicž. Jeho czerwjeny nóß kſcžeſche, ſo mohła jemu to najrjenſcha róža ſawidžecž.

Dołho ßedžachu hromadže. Farař pſchipiwaſche ſtaremu wuczerjej a ßwjeczeſche ſ dlěſchej rěczu jeho ſwěrne a wutrajne ſkutkowanje, džakowaſche ßo jemu, ſo bě tež zyrkwinſke ßłužby derje ſaſtarał, ſo bě jemu ßamemu, hdžež jenož móžeſche, rady k pomozy był, wupraji dale nadžiju, ſo budže ſtary wuczeř hiſchcže dołhe lěta ßwój derjeſaßłuženy měr wužiwacž móž. Wawrik bě wot tajkeje luboſcže hnuty. „Sſym dže jenož ßwoju winowatoſcž dopjelnił!“ wobaraſche ßo; „a njewěm, kak by mi ſa to woßebita khwalba ßłuſchała. Schtóž ſaſtojnſtwo na ßo wosmje, dyrbi tež czinicž, ſchtož ßebi wono wot njeho žada. K tomu njejßym na wuczerja wuknył, ſo bych něhdy bjes ſtaroſcže ßwój wſchědny khlěb jědł, ně, ale ſo bych mozy wužił, kiž je mi Bóh darił, tak jeho ßwjatu wolu dopjelnił a ßwojim ßobuczłowjekam po móžnoſczi k wužitku był.“

„To ßu khwalobne ſaßady“, wotmołwi farař, „a ßbožowny tón, kiž móže prajicž, ſo je ßo zyłe žiwjenje po nich měł. Wy, knjes wuczerjo, móžecže to ſ dobrym prawom prajicž, a to runje je, ſchtož dyrbi ßo na wami khwalicž; pſchetož niž tón, kiž chze ſe ßwojimi mozami ſkutkowacž, je czeſcže hódny, ale tón, kiž ßwoje mozy prawje naloža.“

Tež Scholta džakowaſche ßo ſtaremu wuczerjej ſa jeho wjeleletne prózowanje. Potom pſchipiwaſche tež nowemu a jemu pſchejeſche, ſo by runje tak dołho kaž wotkhadžazy wuczeř w Dubnjowje woſtał.

„Haj moji knježa!“ pſchiſtaji nowy wuczeř ßam, „to ßebi tež ja pſcheju; bóle pak hiſchcže ſa tym žedžu, ſo bych mohł, kaž knjes Wawrik, ſo bychu wſchitzy ſe mnu ſpokojeni mohł, kaž knje sWawrik, ſo bychu wſchitzy ſe mnu ſpokojni byli a mje lubowali, kaž jeho. So bych to dozpił, chzu wſchě ßwoje mozy napinacž. Potom dže móžu pſcheßwědczeny bycž, ſo ßym ſpomožnje ſkutkował.“

Hdyž bě ſtary wuczeř fararjej hiſchcže džak wuprajił ſa wſchu bohatu podpjeru, kiž bě w czaßu ßwojeho ſaſtojnſtwa wot njeho doſtał, podachu ßo wſchitzy domoj. Stary wuczeř a ſwónk džěſchtaj hromadže; ſwónk ßo zyły pucž krucže wuczerja džeržeſche, ſo by tutón njepadnył, a porokowaſche jemu ſtajnje, ſo dyrbi tola krucžiſcho a runiſcho ſtupacž. Doma dowjedže wuczeř ſwónka do jeho ſtwy a poda ßo na to ßam horje.

Nowy wuczeř běſche ßo derje do ßwojeje domiſny namakał. Swónkowa, pilna a džěława žónka, kiž dyrbjeſche jemu ſa hoſpozu bycž, bě hižo wſcho pſchihotowała. Spokojny a wjeßoły poda ßo wuczeř k měrej; njebě dže wot prózow a ſtaroſczow ßwojeho měſtna hiſchcže niczo pytnył.

III.

Nowy wuczeř doby ßebi ſa krótki czaß pſchikhilnoſcž a luboſcž wſchěch wjeßnjanow. Bě ſe wſchěmi pſchecželny, ſ khudymi ludžimi powědaſche runje tak rad kaž ſ bohatymi, hordoſcže na nim žaneje pytnycž njebě.

Hnydom naſajtra, hdyž bě prěni raz ſchulu poměł, wopyta ſtareho wuczerja; měješche to ſa ßwoju pſchißłuſchnoſcž. Wawrik powita jeho nanajpſchecželniſcho, Leńka trochu bojaſuje; njebě dže ſa zyłe žiwjenje wjele do zuſych ludži pſchiſchła; a nimo teho, kotra rjana młoda holza njeby ßo pſched rjanym młodženzom ſtrachowała!

Wuczerjej rosrěcžowaſchtaj ßo wo wſchelakich ſchulſkich wězach a młody ßo bórſy ſaßo poruczi; měješche jenož mało czaßa a njemóžeſche dže tež hnydom pſchi prěnim wopyczje pſchejara dołho woſtacž. Wawrik pſcheproßy jeho na njedželu wjeczor k małej ſabawje; Leńka jako hoſpoſa podpjeraſche jeho próſtwu a rady lubje to nowy wuczeř pſchilubi. Bě dže hiſchcže njeſnaty a hdže tež mohł ßebi lěpſcheho towarſtwa pytacž, hacž pſchi pſchecželnym ſtarym wuczerju a jeho rjanej džowcžiczzy.

Njedželu na kemſchach hrajeſche hiſchcže ſtary wuczeř piſchcželе. Dubſki, kiž bě ſhonił, kak rad ſtary wuczeř hraje, bě jeho wo to proßył, měnjo, ſo by radſchi ßam najprjedy hiſchcže khwilu pſchipoßłuchał a wuknył. Wawrikej bě ſ tym najwjetſche wjeßele pſchihotował; pſchetož niczo njebě jemu lubſche hacž piſchcželе hracž, woßebje pſchi ßwjatocžnych Božich ßłužbach.

„Piſchcželе hracž je ſa mnje pobožny paczeř“, by huſto prajił. „Tu móžu Boha najlěpje khwalicž a czeſczowacž, najpſchihodniſcho ßo jemu džakowacž a jeho najnutrniſcho wo jeho hnadu a pomoz proßycž.“

Na wjeczor pſchińdže Dubſki, kaž bě jemu ſtary wuczeř kaſał, k njemu na bjeßadu. W khěžinych durjach ſetka ßo runje ſe ſwónkom, kiž na faru džěſche; dyrbjeſche ſ fararjom hiſchcže do ßußodneje wſy ke khoremu.

„Ah, knjes wuczeř — chzecže knježa Wawrika wopytacž?“ wołaſche ſwónk hnydom wuczerjej napſchecžo.

„Haj“, wotmołwi Dubſki. „Knjes wuczeř bě tak dobry mje na mału bjeßadu pſcheproßycž a ja ßym wjeßoły, ſo móžu dołhi wjeczor tak rjenje wužiwacž.“

„To macže prawje, a knjeſej Wawrikej ſ tym tež wjeßele pſchihotujecže, dokelž dže žaneho wěſteho džěła wjazy nima, ßo jemu tola druhdy woſtudži a ſabawna hodžinka je jemu tehodla czim lubſcha. Ja drje tež hdyž a hdyž k njemu horje dóńdu, ale naſch jedyn ma tola tež wjazy czinicž hacž po bjeßadach wokoło běhacž. Dženßa wſchak bych hewak khwile měł, ale tu pſchińdže ſaßo na dobo powěſcž, ſo dyrbju ſ fararjom wotenćž. Tuž budžecže ßo dyrbjecž bjeſe mnje ſabawjecž. Na, njech ßo wam prawje ſpodoba, ja dyrbju khwatacž, knjes farař ſawěſcže hižo czaka.“

„Džakuju ßo“, wotmołwi wuczeř a ſaſtupi. Po ſkhodže horje dokroczžiwſchi powita jeho hižo Leńka, kiž runje ſ kuchiny wuſtupi. Najſkerje běſche ßo pſchi wóhnju wohrěła, liczzy ßo jej czerwjenjeſchtej kaž jabłuczzy.

„Wodajcže, knjes wuczerjo“, ſamołwjeſche ßo Leńka, ſo dyrbju waß tak njerodna witacž. Nimam hiſchcže ßwjatoka.“

„Macže dha mje ſa tak njenaſhonjeneho, ſo bych ßebi myßlił, hoſpoſa nima niczo czinicž hacž na hoſczi ßedžo czakacž.“ ßmějeſche ßo wuczeř. „Skerje dyrbjał ßo ja ſamołwjecž, ſo waß tak ſahe wobcžežuju.“

„Ně, ně, knjes wuczerjo, nan hižo dawno czaka a ja ßama ßym tež hnydom hotowa.“

Wuczeř ſaſtupi do ſtwy, hdžež jeho Wawrik nanajpſchecželniſcho powita. Sſydžeſchtaj ßo ſa kulowate blido, mjes tym ſo Leńka hiſchcže ßwoje dodžěła. Potom pſchinjeße mału wjeczeř, kotruž hromadže jědžachu. Hóſcž bu po dobrym ßerbſkim waſchnju jěſcž nuſowany.

(Pokraczowanje.)

drje dosć hrdłow nadeńdźemy. ſ kotrymiž mohli Wasch wotpohlad sadźwacź abo sjawnje pokhostlacź. W mjenje mnohich runja smyknjenych — S." —

Bjes khlěba.

To bě hrosmy hynjki wjeczor, bźeń runje domoj, tu farěża na rózku dweju hasiow muź na nunje a rjekny:

„Dźensa ani borrka hischcze jěść njesyhmy."

To bě jedyn ſ tych prosicherjow, kotrjž ſo prózuja, ſ hyromej nohu abo ſe sawjazanymi [illegible] hobuczkete nimo khodźazych wubudźicź, ale wón bě kaž bźelaczer, sylny, mózny, strowy, hamo jeho drasta bě czista a wón też niewolasche ſe zalosczazym, płaczitym hłosom wo smilnosć, kaž druhi. Tež niesejmowasche jara ſiwoj klobuk a jeho słowo klinczesche sterje trózkajo, bźeli prosicho, hdyž wón rjekny:

„Symm hłódnym, knjeże. Hižo wjeźera symm lěbma schto zjeść. Dajcze mi nješchto malo na khlěb!"

Rozpjerschcny ſo wohladach. Bźech runje wobmyslowaše myśle. Wob dwěh bźech mnoho wobmyslesch mět a mjerzach ſo hischcze pschi sebi. Snadź ſo mi też njetulesche zeho wobliczo, hdyž jeho wótka wjeczor we śwětle latarnje widźach, abo też wosczinje jeho proschenja.. To bźe bě tola rjany, sylny muź, czehodla njezhodźesche radsicho na dźěło, hdyž po proschenju? Hodźi ſo keź, ſo pschi symmm czołu niechach siwoju łukinju wotpinacź, ſo mohł pjenjes ſ kapsy wuczahnycź. Doseź, njemóhu sebi prawje winnu wujasnicź, czehodla symm to tak cźinił a uź hinak. Bź bźe też telko prosczerjow na hażu, so wutroha stwjerdny.

Wotwobroczich ſo potajkim ſ krótka a bźich bale. Khwilu na bźesche hischcze pomjo mi a potom ſo zdali.

Tak! buzy pschi hiczu mi nékto na myśle pschińdźe, so bě to tola hrozne a wopak wote mnje. Jeli so je tón człowjek tola wěrnosć rěcźał? Jeli so wopraudźe wotwześerasischeho nicźo njebě jeść? Mjeńsicho nowych pjenjes by jeho mohło wumnoz wot hłodu.

Wróćich ſo sazo, ale wón tam na rózku wjazy njebě. Nosbladowach ſo na prawy a lewy bok, ale jeho nihdźe widźecź njebě, najźerje bě woteschol.

Mi bě nékak wulko. Hdźe bě tón muź wostał? Bě snadź ſo podarmo naprosył a bě ſo w tej symji na haży nastał. Hłódnym ludźom je bóle symu bydźi nam, kotrjž możemy ſo najeść. Bě na druhu hażu schoł, so by hmilnischcich człowjekow nadeschoł. Abo bě jadowkowaschi ſ próduwym żoldkom domoj schoł? A mjeńsche dha žaneho domu?

Tola też druhe dwóle we mni wozuczichu. Snadź hdyž bźe, mjeń tym, so ſo ja strachowach, a ſi [illegible] cźinjach, bźes starosče w kowźinje a pschepiwasche wudobyte sibworne.

Snadź, snadź, ale druhe mózesche runje tak wérno bycź. Njeměrom bźech domoj, ale też tu cźuiłowasche mje myśl, so bźech hłudnemu muźej jatmožnu zapowěł.

Na tej wbzy tola wopraudźe nicźo wobsebite njebě. Moje néschto mało pjenjezkow budźiłom jemu tola jeno [illegible]schi hłód zahnacź mohle a nasajtra budźischo ſo hubjenstwo ſ nowa zapoczało. Ale niedźiwajo na to, niemóżach ſo tola snutkkownych porokow wobruczź. Schtoźkuli też běši wotmyślich a cźinjach, schto zabo widźach bźěde, cźornobrodate wobticzko kaž jažnje psched wočomaj, jako budźische w mojej stwě pschebywało a ſ poroczowazym wukom na mnje hladało.

Bjes mała njewjedźach, schto zawołacź. To bě tola bźiwna wěz, so mózesche mje człowjek, kotrehož běch prěni raz w żiwjenju wuhladał a kotremuž tola nicźo cźinił njeběch, hač ſo běch jemu jatmožnu zapowěł, takle jara snjemérowacź. Sto druhich snadź by bjes nazmenschich porokow [illegible]omja runje tak nimo njeło schło, cźehodla dha bě to mi tak, jako budźich tepjazemu ſo, tiž mi ruzy napicheczo tytasche, symnje wotmołwił: „Sateh ſo, schto to wjele stara."

Njeměrokom ſe ſobu ſamym lehnych ſo, ale też wo hnje pschekrčehowasche mje prosczerjowa hrózbna postawa, a stłuchach, kak ſ pjaczku hrozo na mnje wołasche:

„Ty ſy wina na tym!"

Pschepoczeny wotucźich.

Hižo bě dźeń; moja stara hospoża wotewori ſ cźicha sćiwu a rjekny wótśe żałosczo:

„O Bożo, Bożo, knjeże, njejsće dha dźensa tu haru słyscheli?"

„Kajsku haru?"

„Schtó budźische hebi tola myślił, so mohło takle nješchto ſo w naschej wbzy stacź."

„Běchu dha rano sahe hižo puki?"

„Ach, ně, ně. Sarażeneho muże tu psched naschim domom namakali. Hdyž domownink rano wroła wotewori, wuhlada jeho néschto krocźeli bakolo jeho. Najprjedyn mjeńsche jeho ſa pjaneho, doniž ſo njedobjada, ſo je wschón krwawy.

„Bě dha wopraudźe morjeny?"

„Haj, a to drje je ſo hischcze bo polnocy stało, dokelž bě hižo zyle symny a snjerźny. Symm jeho mama widźała. To bě tyrny wobjedny knjes. Nichtó je jeho se sady pschez hitkow bgnił."

Mjeńšmi, cźehodla, ale mjes tym so mje symna hrózba wotkeża, cźehchu mi prenje myślitschi kriminalowschemu prosczerjej.

„Njemjedźa dha, schtó tón morbat je?"

„Schtó chże to wjedźecź? W tejle symje bě mnohe bunbakow. Też je wobhladninwy byl, pjenjesj je wołał, ale niż cźahnuł."

Stróżich so pschezo dale bóle. Sazo stejesche muź ſ brodatym wobliczom jasnje pschede mnu. Snadź bźeschtej so jeho ruzy hižo brónje pschimknyłej, hdyż mje wo jatmożnu prosczesche. Snadź budźich mohł, budźich śmilnischi byl, dweju cźłowjekow, morbarja a morjenego, se sahubu wumoz?

Cźehodla pak stajach bebi do myślow, so je runje tónle cźłowjek jeł a nichtó druhi morbat? Wbzerawschi rosbudźenje a śe śony mjeńschi wótśe wósw na mnje. Prózowach so pilnje, tule myślicźku wotbhacź, ale podarmo. Cźuesće, so je tanmy cźłowjek morbat, a so symm ja sobu na njezkutku wina, nałuwasche dale krucźischich korjenjow we mni.

W tajkich myślitach podach ſo na polizaju a bźelich tam śiwój podhlad. Moja rosprawa bźasche ſo zim trochu samyślena a bjes wulkeje wažnosće, pschetoż hdyż chmch człowjeka wopiśacź, pschedpołožicźmi mi nécźto albumow, w kotrychž bydźach śiwojeho nuza pytacź. Ale njenamakach jeho.

Hischcze junu pschińdźeše mi polizajski hejtman kopizu wobrałowa a rjekny, ſo ju to najbórschi klóśnizy hłownego mésta, so dyrbju derje hladacź. Ale też mjes tymi njebě. Dwěluje tschasheše sastojnik ſ hłowu; we mni pak nastachu też dwěle, hač snadź zyle njewinowateho człowjeka bjes nuzy pobłdźahnedo njeczinju, a tak ſ prenjej winje hischcze druhu njepschidawam.

* * *

Měhach bźehu so minyle, a morbarja njebźechu wuśledźili. Junu pschełhadowach wulku fabriku na mańschinu. Pohluschenj ſ haru a praskanjom krocźach po ſalach, tu dohladach ſo bźelaczerja. To bě mój tehdomny prosczeŕ, kiž tu pilnje żelezne żerdki riedźasche.

Dźiwaju ſo, sawołach njejapay wótśe. Dźelaczeŕ pohladny a hladasche na mnje. Bě mje też wón nétkole pósnał abo satrachi jeho jeno moje sawołanje, ſ krótka, wón śiłedny nabodo a fleczá wrócźo — runje do łokcža w mańschinu.

Sa wokomik wuczeżechu jeho sakrwawjene, rosmjezene cźełka ſ maśchinu, kotraž bě sastała.

„To bě mój najlěpschi dźelaczeŕ", skorżesche bohladowaŕ, mje won pschewodźejo, „ale pschezo tak cźmowy a samyślenny, tak by jeho duch trochu samjeny byl. Prajł, so je to wotę mnoheho njesł o ſo. Prjedy hač bě k nam sastupił, bě dwaj mężiazaj bjes dźěła byl, zona a dźeći wumrjechu jemu sa tón cźaſ, najźerje ſ nuſu a ſ trodanjom. Haj, haj, dwaj mężiazaj bjes khlěba, to je cźežki kruch."

Ja nicźo ujewotmołwich, ale wotenbźech hłuboko hnuty a mjeńsejo.

Dźedowy stólczk.

(Wobras ſe wsy.)

Pola naſ doma steja we jtwi stare brune kachle. Kaž tehdomy, hdyż běch hischcze mały schjwjerczk a do schule ani njechodźach. Wokoło sachli sawka a blisko pschi njej bźedowy stólczk, runje psched hetu. A hdyż domoj pschińdu a śedźu na kachlowej sawju, to jimju wo bźeczazych dujach, wo hrach a hrajzach, wo raju młodoście a dźeśatstwa. A też stary dźedowy stólczk tam je — wójo dźeń je domno na prawdźe Božej —, ale swoje mjeno je dale wobkhował. Stoju na schtyrjoch nohach na nunje śyladuje. Je zyle jednowy — drjewjany. Ale néschto wuriśdne jeho bebi: Ma we wobłoženju wutrobiczku. Nénuje śyladuje na nunje, kaž by chcył rjec: Nó, snajeschi mje hischcze? So nie, husto finm na nim po jtwje jěchał, ſ nim wokoło schudrował. Sdyż mach njeczerpe dojeśe, wobroczich jón a bźeschnéj jtwiny wós. Jedyn cźehnjeśe, druhi cźtichcźeschcze a treći na nim śedźeśe. Druhdy nakpichmy jón polny schcźepkow a powrócźichmy jón pod blido, hač ſo wjsche tschasheśe a rjeśe.

Hischcze mały pjerć, stajich jón na druhi stólczk, so bych „Pschedbźenake" se seśeny wjał. Ale pschi tym ſo moja babylonska wéża kiwny a padach do mukkoho mlokowego hornja. Tón ſo pschi tym rozbi a mloko bě jtwy rozcźeka. Wótch hischcze, kak mje ſa to macź tratkerowasche. Jedyn prat na mni rosbi. Tebje pak wótrě a flaji cźe na śiwoje mésto. Haj, wótch to hischcze?

Junu pschińdźeźeche kelkerjo do wbzy. Jedyn ſ nich woła stólczk a bźecześe jón ſ jenym porkom w powětśe. Podła teho bźeśeśe hischcze pjecź na nim. Hdyż domoj pschińdźech, cźajich tutón thumhcit też śwjatacź. Sadach naschego Bobaka — to bźeśe cźorna kócźka — na njón a cźajich wobe kalle w powětśe balanzerowacź. Ale tón kócźi rawe klakasche nastajnje bźele. Też kusł polcźa nicźo njepomhasche, hdy na njón położich. Tón jeźera, ale bźeśo njewesta. Sthowa ho ſ nim pod bźo w pódlanskej komorje.

Junu śimy ſ tobu świnjo hraći. S jenej nohu pschiwjasachmy cźe k bliźej a ſ tosłjej schcźepku cźe śarasychmy. S nanowym schźidleschkom cźe sakłochmy. Pschi tym cźe bratrik bźerjeśeśe a druhi ſ cźapku krej śśjeśe. Potom śimy cźe do wanje cźiśći a cźe woparili. S wótrym nożom śimy cźi nohi woschkrabali. Sthoźe śimy tola wschó ſ tobu worasi. Hdźe je cźaſ wostał?

Po dźedowej śmjerczi śydowske wowke w bźeśe husto na tebi psched khżu. Schjeśeśe. Też do kłónje cźe tas wja. Cźujesće rěchu wobtrěsowacź. Abo hdyż drjewo ruchachmy a wowka je śtajeśe. Hdyż njemóżeśe wjazy bosłuchnycź, wza tebje. A hdyż napołdźeju wjazy bale njemóżeśe, cźujesće tola w hospodarstwje hischcze ſ pomozu bycź. To ho na tebje bydźe a wschitkodowake wałcźi do nésće. Tu je śydała a njebjeśkeho wóza prohnja, so by jm bórzy ſ khši wjał. Je jejnu próstwu dopjelnił. Śiże mérnje a cźiśće je śebi wumyna — na wbzne. Wezi hižo dawno na ketchonje. K tola je mi, kaž bych ju hischcze wbzera na tebi śedźo widźał, kak kurom bérny a khleb drjebjeśeśe. Po khachlowerje sawaju tarźeśe ho kócźka k njej a żerjeśeśe pschezo ſ śale.

Hlej, tajke a hinajsche pschińdźe mi na myśle — stare dopomjeńki a wopomjeńki. Dyrbju ho tola khwilku na tebje śindnycź. Dyrbju tu k wjeczeri wosłacź. Tak starschej chżetaj. Nan je tas do wbzy śahot a macź beli krumy. A tuż mójemoj na śmértach po hronadźe sabawjecź. Wocźinich delnje khachlowe butcźka a pschipołožich nécźto schcźepkow. Saczinich sahu. Nadobo wójo wrjeśeśe je nésći. Wohnjtowa śmétłojeź hraje mi na kolenach. Na wohnjschcźu śyczi woda w hornja a na śeźnje tikowe cźaśnik. Pod blidom a w łuczitach hnidźi pomału wjeczor. Wézu ho schćerja a po cźaju ho we jtwi śaćmi.

Sdźeju śamtutki, jpodźiwnje mi pocźa bycź. Cźaſ dźećaſtwa śteji mi źiwje psched wocźomaj. Njeśłym sa wołomik wjazu muź ſe żonu a dźećimi. Sthm jako dźećo, mały hółcźo. Sśiłychu, kak mi wowka wo Bogu, wo tutym Jeźuśbźećatku powjeda, kiž dasche dźećatka k sebi pschińcź. Wo jandźełkach w njebjeśach, kotrjž tak rjenje pśewaja a hrajkaja. A hdyż běch wjeśchi, śundźach do schule, do zyrkwje khodźicź. Dyrbjach wjele wukuwacź, so bych słyschi człowjek był a też někdy ſ śandźelom w njebjeśach pschiśchoł. Śmérom śedźach a pschjwohlach, śiłymych ruczizy a wórźay ho mi błyschczeschcej. Ach, kak wjele ho potwjeśchnje, wumoluje bej Bźet kolneho śymśła a radoście — cźiśći a żywjaty. — — —

Wohejł w nétcźi bórbota śiwój hłoš. Cźajnik dźe a bije. Sśedźu w cźiśćinje. Spodźiwnje mjeńschmy. Sdanju. Nadobo saſtupi macź. Mysłesche, so śym śebi wuſnyt pschi śtuknjenych vrach. Hdźe trasch to bźeś je śym śimi myślemi. „Na dźedowym stólczku śedźi ſo derje. Je drje drjewjany a twjerdy, ale mam jón lubo, cźehżeli jón." „Haj, dobreho wotpocźinke śym tu namakał a śonit śym wo saſchich cźaſach na — dźedowym stólczku."

Přiłopk.

* **Liczba Drużbnarskeho wobdźěłstwa** wuczinjesche 1. jan. 1924 610 300, 8. okt. 1919 pak 587 758.

* **Nowa śymna żołma.** Se Schźetina ho powdź, so je łódźanstwo po narańschim morju dla wobcźejkoźcźowych ſ lodom zyle njemóżne. Swinemündski salim je sazo zyle ſ lodom zawrjeny. Ssamo śymnym parnikam je tu khwilu njemóżno, lód pschekamacź. W pschińdźatwje je lód 20 zolow śyłny. W pschińdźatwje dźe ſo jedne kortyschcźo ſ lodokamarjemi wotewrjene dźerżi, ale dla njepschełemjeho lodu na morju nima samóra, so łódźe ſ pschińdźa wujdu. Bóźe, kiž je wójnska łódź „Braunschweig" ſ lodu wukwobodźiła, su mjes tym do Schcźeczina dojśe. „Braunschweig" je ho nétko do nawjeckorneho dźěła narańscheho morja podała, so by tam śamjerźnjene łódźe wuſnwobodźiła. — Też śmerźicki wobkhod jara pocźejuje. Po powjeścach ſ Warschawy hacźa śnéżowe śrjze we wokolinje Katowcz a Krakowa żelezniški wobkhod. Se Krakowskeje wokoliny wosjewuja temperaturu wo 24 ſtopnjow symy. We Lwowskim wokrjesu ſu tři żelezniske cźary zyle zawrjete, tak to ſu sa wobkhod śmérzne. We Warschawskim a Pósnańskim wokrjesu ho wobkhod hischcze normalnje wotmina, dokelž śnéżowe pluhi tute cźary wuprózowachu. — W stronach polnocźneho a narańscheho morja drje w poślednich dnjach cźpołota tu ſu pschibjerała, dokelž pak hižo pschez polnocźnu Standinawiju śymne wětry ſ dolheho rania ho pschiwobjewowachu, dyrbjesche ho nowy nawał śymy wocźakowacź, kotrjž najźerje hischcze dźěśiski cźaſ traje a nowe śnéżi pschińdźeje. — W polnocźnej a śrjedźnej Italiji śnježi tehorunja kruta śyma. W Florenzu je wutoru śnéh padał, ſa taunnische južne krajiny hižo wésnito jara żadne. Bźěsche to po 20 klach najśylnischi śnéh. Tamniski wobhdźerjo, kotrychż bydlenja a kotrychż zdrasćerje nje na tazu łymu słożowane, pod śymu jara cźerpja. — S Mośkwy ho powě: We Mutkrajinje sakhada hižo zyły tydźeń hobrźli wichor. Na wjele mésnach je wobtheđ na żelezinju se śnéżowymi ſ pjeni pschetarhnjeny.

— W nawjeckornych cźśiłich horach je nimoméry wjele śnéha napadało. Wobydlerjo tam praja, so maja lětsa hižo tśeću łymu. Pośiednje tři dny njepschetwarzy śnéh padaſche. Na wyschołožkach drohach leži 3 m. wyhoło, na hłudźich pak ſ najmjeńscheh 6 metrow. We Toplitzym hórślim kraju leži śnéh ſ hlakami dwjeri hač dwanaće metrow wyhoło. Tam kaž też na dróhach Rudnych a Schmrećkowych horow ho telefonitke sejźory śnéhom zasypane widźerja. W nékotrych wśach ho śnéżowe masy nimale wschitke tśechi pschekamałe.

* **Żelezniza pśches Saharu.** Njeśmérnje wulka puśczina Sahara w Afrizy bźeche hižo stajnje tak rjez twjerdy wuczichi ſa cźłowjeski rozum, kotrjž ho prózowaschе wo to, ju płódnu ſcźinicź abo na hinacźe wuźicźnje tute wobśchérne krajiny wuzuwatkowacź. W poślednim cźaſu wobrocźi Franzowska kedźbliwosć na śebje, kotrejež pospyty w naſpomnjenym śmyśle ju ho do cź poradźiłe. Jedna ho wobśje wo to, nattwarcź żelezniju pśéz pśches Saharu. Wubhdźaja ſtajia budźe Waśadug, wažne hospodarśke a ſtrategiske śrjedźiśchcźo franzowskeje nawjeczornjeje Afriki a mjeſto pśéz morjo Oran. Nałuwarjenje hudźe ho pschewjesć w nétkotrych ſtapach. Pschedbźežne pschepytowanja ſ pomozu lětadłow a wojeńskich expedizijow su kónczene a ſu zyle społojace. Zyła cźara budźe wokoło 3000 km. dołha a budźe płacźicź wokoło 1400 milionow frankow.

Hamske wozjewjenje z Budyšina.

Wotnajeńſti hamt wosſewja: **12. dobawk podruźnſkeho zakonja ſa mjeſto Budyſchin** wot 26. 9. 1922. Na ſakładźe postajenja ſtatnjeho ministerſtwa wo poſtajenju wotnajeńſkeho pjenjeſa ſa mérz 1924 ſo ſležbowoge pschiwołki poſtaja:

3% mérowego podruźnſkeho pjenjeſa ſa ſarjadnike wudawki wobſtejerja a ſa graty domownika ſ pschirazkom ſa dań,

10% mérowego podruźnſkeho pjenjeſa ſa ſtykne wobkhodne wudawki (wopſchiſa ſebu domownik a dźěko),

8% mérowego podruźnſkeho pjenjeſa ſa bźane wuporjedźenja,

6% mérowego podruźnſkeho pjenjeſa ſa bźane wuporjedźenja.

27% hromadźe.

Wot 1. hapreje 1924 maju ho pschiſrażki ſa wulke wuporjedźenja ſaſo na domowny konto pschi mérowej a ſtatnej banzy (Städte und Staatsbank) tranſportowacź, po tym, hdyż ho ſtajnohbydnoſć pjenjeſa ſaſo ſmóżni.

Sdadźa ſa podruźnikow (Untermieter) ho na 8. bźe mérowych, ſtoleſowego podruźnſkeho pjenjeſa poſtajt. Kóżdy dorosleny podruźnik pśches 18 lět ma pschenajeńſki jako tarunanja ſa wobſthodne a wuporjedźenſke wudawki měſaczniſe 50 pf. płaczicź.

Nowe jěsbne placźisny na Zelesnizy

wot 1. měrca 1924 sem:

	w 3. rjadowni,	w 4. rjadowni
ś Budyšćina	1.80	—.90
do Berta	—.90	—.60
„ Bíšopja	—.50	—.40
„ Biedrinka	—.50	—.30
„ Budestez	2.70	1.80
„ Dźěwjan	—.30	—.15
„ Dźěwinez	1.60	1.10
„ Halšichtrowa	1.40	1.—
„ Hólta	1.50	1.—
„ Hrodźišćanja	1.20	—.80
„ Hucźiny	1.—	1.30
„ Kamjenza n. Halšichtrow	2.70	1.80
„ „ n. Warnoćšćym	—.60	—.40
„ Khajowa	3.80	2.60
„ Khoćebuša n. Wojerezy	1.—	—.70
„ Kluśicha	1.10	—.80
„ Komorowa p. Rafeza	—.40	—.30
„ Kubšicy	—.70	—.50
„ Kumwalda	1.60	1.10
„ Kulowa	1.—	—.70
„ Lubija		

	w 3. rjadowni,	w 4. rjadowni
ś Budyšćina	—.70	—.50
„ Lutobža	—.40	—.30
„ Makłeja Wjelkowa	1.70	1.20
„ Němcow	—.70	—.50
„ Njeswačidła	—.60	—.40
„ Pomorz	1.30	—.90
„ Porchowa	—.50	—.40
„ Radworja (dwórn.)	—.60	—.40
„ „ (jastwn.)	—.90	—.60
„ Rafez	—.50	—.30
„ Rosiwodez	—.15	—.10
„ Ratarjez	—.90	—.60
„ Sdrachowa	—.90	—.60
„ Schejchowa	—.70	—.50
„ Semjo	2.10	1.40
„ Sworjelje	—.70	—.50
„ Wjelećina	1.80	1.20
„ Wojerez	1.80	1.20
„ Wósworka	—.80	—.50
„ Wujesba p. Lubija	—.80	—.60
„ Wulleje Dubrawy	1.30	—.90
„ Wulkich Sdjarow	—.50	—.30
„ Zicźenja	—.20	—.15
„ Zibowa		

Našim dźěćom.

Wšelakim tu a tam!

Mějće sćerpnosć, zo hnydom waše a wašitke njewoćišćimy. To dźe pěknje porjadu! Přeco pisajće dale a wjacy! Ničo njeje podarmo. Wosebje pišće tajke pismo, kotrež je čitajne, hewak njemóže być woćišćane. Přičinow k pisanju je wjacy hač štó myslij wo wšědnych a wurjadnych podawkach, wo wjesołych a zrudnych, wo swjedźenjach a njezbožach hodźi so pisać a — basnić.

Rěznik a nan.

Wčera přińdźe k nam rěznik. Tón so prašeše, hač mamy žane swinjo na předań. Nan: „Haj, swinjo chcemy předać." Rěznik: „Pokaž mi swinjo." — Potom wonaj zaso přińdźeštaj. — Nan: „Swinjo wšak sym jenemu druhomu połubił, ale to ničo njepomha, chceš je mćeć?" Rěznik: „Kelko dyrbi płaćić?" Nan: „100 hriwnow." Rěznik: „To je mi přewjele. 95 hr. či dam." — Po krótkim rozrěčowanju. — Nan: „Hdy dha po nje přijědźeš?" Rěznik: „Přichodny pjatk."

Kružic Elza z Trupina.

M. E. Schöne

w Kamjeńcu Telefon hamt Kamjenc čo. 8 — **w Połčnicy** Telefon hamt Połčnica čo. 62. — **w Zejicach** Telefon hamt Horni Wujezd čo. 67

Ze skladow poručam

šwablokisały amoniak.	melasu wows. pluhow.	čerwj.dźećelowe symjo,
kali-amoniak-salpeter,	suche truhanćki,	žołto-dźećelowe symjo,
wapnowy (šalkowy) dusyk.	cokrowe truhanćki,	šwedski dźećel,
amoniak-superfosfat 8/9,	běrnowe truhanćki,	inkarnatski dźećel,
	běrnjace kruzki,	běły dźećel,
amoniak-superfosfat 5/15,	rżane wotruby,	lucernu,
superfosfat 5.8/5,	pšeńčne wotruby,	seradellu,
superfosfat 18 %,	grisowe wotruby,	Eckendorfske runklicowe symjo,
Rhenaniafosfat,	rapsowy wosušk,	lětni rěpk,
Domašowu mučku,	hrošikowu wosušekowu mučku	nazymski hróch,
kosćowu mučku,	mučku balmin. symjenja	hróchowe symjo,
40 % kali,	mučku laneho wosuška.	jahłowe symjo,
22 % kali,	sykanje,	nazymsku woku,
kainit,	pochowe słanje,	kolij,
wapno, cement,	picowańske běrny,	čerstwu morchej,
	jódźnu sel, skótnu sel.	čerstwu runklicu,
	brikety,	

Eckendorfske runklicowe symjo, žołte
Eckendorfske runklic. symjo, čerwjene
Leutewitzke runkl. symjo, žołte kulojte
Leutewitzke runklic. symjo, žołte bleše
Crievenske runklicowe symjo
Friedrichswerthske runklicowe symjo

„Goldregen" symjeńtny wows
Vierehblatiski symjeńtny wows
Kirsche'ski žołty wows,
1. wotsywk
Strubowu Schlanstedtsku nalětnu pšeńcu

pšeńčnu muku, rżanu muku, běrnjacu muku, cokor kaž też **wšu cyrobu.**

Dale kupuju kóždu dźělbu **žita** a **běrnow** po dnjowych płaćiznach.

W. KELLING

barbi - chemisci čisći

z rukowanjom z benchnom a prasuje

mužace wobleki

kaž też

mužace, žonjace, dźěćace drasty, portiery, meblowe tkaniny, přikrywy, kože, kožuchi atd.

w Budyšinje: na khěžorskej dróży 6 na Přiležnjanskej dróży 22 — w Khoćebuzu: na Hrodkowskej dróży 4 — w Wojerecach: na cyrkwinskej dróży 22 — w Běłej Wodze: na Bismarckowskej dróży 26.

Wot **njedźele, 2. měrca** steji transport ranšopruskich **wysokosnóšelnych**

krowow a jałojcow

na předań abo k zamjenjenju, mjez nimi

2 najl. čehniwaj wołaj a 2 płahow. bykaj

Richard Hančka we Wulkich Zdźarach

we Wojerowskim wokrjesu.

Chenillowe rubiśa

čorne, módre, brune, zelene

wulke kemšnace rubiśa chenillowe šawle

čorne, jenobarbne a pisane, mustrowane ze šidźanymi a chenillowymi franzami

we wulkim wubjerku

poruća

E. Jordanowa wudowa

na Jerjowej hasy 5. — na znutřkowej lawskej hasy 8.

Předawarnja cyhelow

z wob. ruk.

na Bismarckowej čr. 5 **w Budyšinje** Telefon Nr. 163

poruča so k podawanju ze zamóžnych jej přizamknjenych mnohich cyhelnšow najlěpšich, derje palenych, čerwjenych cyhelow k znutřkowemu wustajenju sćěnow (t. m. porbzarje) **cyhelow za njewobmjetowane sćěny** (Rohbauziegel), **plestrowanskich cyhelow, wólnjowych cyhelow, wjetšich dźěrkatych cyhelow, wjetšich wjerćenych cyhelow.**

Dale mamy stajnje wulki dźěłarski sklad najlěpšich **šlezyskich tonowych třěnych cyhelow, jednorych třěnych** (Biberschwänze) **a falcowych cyhelow,** natursko-čerwjenych, čerwj. engoběrow. módrych a brunych swěćatych z nuznymi **wjerškowymi cyhelemi.**

Mysłomnje nizke płaćizny, přihódnje płaćeńske wuměnjenja. Nam je stajnje móžno podawać.

Drjewowa awkcija.

Pónđelu, 3. měrca dop. w 10 hodź. maju so na majorstwskemu knježstwu słušnym Njeswačidłsko-Kobilčanskim lejnišnim revěrje we 2., 7. a 10. wotdźělenju sćehowace **kbójnowe drjewa** na městnje samym na přesadźowanje předawać:

160 rm. kuluchow
65 čiščeńskich hromadow.

Předawa so za hotowe pjenjezy pod předpisanymi wuměnjenjemi, kiž so do přesadźowanja wozjewja.

Kupcy zeńdu so w starym drjewidle w 2. wotdźělenju při Kobilčansko-Bělokholmčanskim puću.

W **Kobilcach, 26. februara 1924.**

Hrabinske revěrske zarjadnistwo.

Hišće pře mało znate

je mjez tak wjele khorymi, zo **Wohlmuthowy hojeński aparat** runjawon universalny srědk při wutrobnych, žuwowych (nervowych), žołdkowych a črjewowych čerpjenjach wěcławskeho wašnja, tehorunja při nathnjenju, drjenju, wiśi, wěcławskich drunbłich a žónskich khorosćach woznamjenja. Njeńkajśe, doniž njebudźe přepozdźo. Přeprošcy a rozjasnjenu radu podawa **Wohlmuthowy Institut w Budyšinje** na Moltkowej dr. 31 dołka. — Žádu serbski. — Wotpředawam aparaty teš na wupožčenje. —

Jałojca

blizko čołcu je na předań w Nowym Žuśu čo. 13.

Derje zdźerżany

kruwjacy wóz

kiž so teš za konja hodźi je na předań w Kukowje čo. 49.

Sylne prosata

su na předań w Radworju čo. 11.

Sylna ćehniwa **kruwa** mjez dwěmaj kwubranju, je na předań. Zhonić we wud. »Serb. Nowin«

Młody

plahowańsk. byk

je na předań w Hórku čo. 12.

Jěchańske sedło

(Reitsattel) ma na předań **Jenč w Kluśu.**

Kedźbu!

Wot 3.—5. měrca je

5 wulkich zbytk. dnjow.

Poručam z dobom nowe dohkody překlapj. holěnk. drastow (Dirndl) a nałětnych nowošcow, elsaske šatowe tkaniny, módrowišć a. t. d. při spodźiwnje tunim wobličenju. Na přeće też podšiwne płaćenje přizwolam.

Martha Hüttig

w Budyšinje na Hodźe hasy 34.

Kupuju stajnje kržu a dejne kozy kaž też wowcy.

w Budyšinje na hrodowskej hasy 7. Dopisnica dosahu.

Wowčerski pos,

10 měsacow stary je na předań w Mulšońcu čo. 15.

Drjewowa awkcija

Wuloru, 4. měrca (póstnicy), so na

Koporskim revěrje

na 30 rm dub. palenych a wužitk. šćěpow,
„ 20 rm dub. kuluchow,
„ 20 rm sylnych dub. wotpad. hromadow a
„ 15 rm dubow. pjeńkow (k samokopanju)

za hotowo stajnohódne pjenjezy na přesadźowanje předawa. Započatk dop. w 9 hodź. w drjewidźu pola Nowych Kopor pola hromady čo. 145.

Hoffmann.

Serbske towarstwo „Lubin" w Budestecach

wuhotuje **njedźelu, 9. měrca 1924,** wječor ½7 hodź.

serbski wječor

w Hahnewaldec hosćenu w Rakowje ze spěwami, dźiwadłom a rejemi.

Wšěch Serbow a bratrowske towarstwa z bliska a daloka wutrobnje přeprošuje **předsydstwo.**

Brikety
poruča
wuhlowy Mader
na sukelnskej hasy 1a.
Telefon 107.

Wobleki
najtuńšo zdźěje, tež ze sobupřinjesenych tkaninow
G. Nowak, krawc
w Budyšinje na serbsk. hasy 7 II.

Hórski čerwj, dźaćel
šoty a bóły dźaćel
hróch — pjeluški
woku — lupiny
běrnjace kružki
lany wousk
lanu muku
rźana a pšeńčne wotrubY
jědźinu a skótnu sol
ma na składu
pšeńcu, rožku, ječmjeń
wowsu
jědźne běrny
kupuje
Paul Bennewitz
w Budyšinje.

Najlěpše celul. trajne šaty
elegantne : : wotmyjomne
wysoke khornarje, wysoke zhibnjene khornarje,
manšety, předtykowki po jara přihódnych płaćiznach
krawaty, płane a čorne, wšěch formow
w najwjetšim wubjerku.
samowjazaki slě
A. Bokelmann nasl.

Polbatmjany płat, dobry płat, ložowe počehnjenja, měchowy drell, twjelki atd.
pjchčahowataj a wumělnjatej na len
Rudolph a Schmidt w Kamjenzu, Arndtstraße 34

K domjacemu rězanju
poručam
nakładźeńske
sklenicy wšěch wulkosćow
za kolbasu a mjaso, kaž tež wšě
sklenićnu, porcelinowu, kamjentnowu a emailowu twory po najtuńšich płaćiznach
E. Ullrichowy nasl. M. Pfuhl
w Budyšinje na šulečnej hasy 12.

Gardiny wšeje družiny
woknaty katun tunjo
w Budyšinje
na zwonkownej lawkowej hasy 10.

Češke wuhlo
poruča
wuhlowy Mader
na sukelnskej hasy 1a.
Telefon 107.

K masěrowanju
poručam so kóždy dźeń. Pjata a sobotu wopytuju khorych po domach. — Naturska hojerka
Hańža Cyžowa
w Kotnicy p. Hrodźišću.

Zubna praxis Wilh. Zeibig, dentist
w Kulowje w Rakecach
Kónčkowe zuby, krónowe a mostowe dźěła, wumělske narunanje zubow ze złota, złotoweho narunanja a kawčuka
kaž też wšě do powołanja přimace wothladanja po najtuńšich płaćiznach.
Při wjetšich dźěłach móže so poždźinje płaćić.
Rěčne hodźiny: **w Kulowje:** wutoru, srjedu, štwórtk, sobotu, wot 9—12 a wot 2—6 hodź, pjatk wot 10—1 hodź.; **w Rakecach:** w domje k. překupca Čecha póndźelu a pjatk wot 1/2 1—1/2 7 hodź.

Darmotne spomožeŕske rěčne hodźiny
wotměwam:
za plucakhoryoh pjatk wot 2—3 hodź pop.
„ čěšno dźěći utoru wot 2—3 „ „
w rěčnej stwě.
Dr. Deitmar w Kulowje.

Wotměwam kóždy tydźeń we swj. Albertowym wustawje
spomožeŕske rěčne hodźiny
a to z radu za maćerje a zastaranje čěšnych dźěći štórtk wot 4—5 hodźin, w zastaranju na suchočinu khorych (Tuberkulose) pjatk wot 4—5 hodź. pop.
Rěčne hodźiny su **darmo.**
Dr. Nitzpon w Kulowje.

Hdyž chcjeće woprawdźe dobry wobraz měć,
dha přijdźće do
fotografiskeho atelijeja
Rich. Hutha
mějićel **Arno Lehnert**
w **Budyšinje** na serbskej hasy 13,
Sydlišćo njedźelu wot 1/4 11—3 hod. wotewjerjene.

Kedźbu!
Česćenemu wobydlerstwu z **Rakec** a **wokolinY** kaž też we **Wulkich Zdźarach** a **wokolinje** dawam k wjedźenju, zo kóždy tydźeń póndźelu popołdnju w **Rakecach** pola hosćenčarja a překupca **k. Běwuša** wot 1/2 12 hač do **8 hodź.** a we **Wulkich Zdźarach** wot 4 hač do 1/2 8 hodź. w hosćencu „Ke kołpjej" přebywam a přijimuju
skazanki a wuporjedźenja časnikow, złotych, slěbornych a optiskich wěcow.
Při potrjebje prošu wo dobroćiwu podpjeru.
August Granz w Kulowje
časnikař a złótnikař.

Kedźbu! Kupuju jenož tydźeń: **Kedźbu!**
Lumpy, płaću 8—12 złotych pjenj.
Kupuju też
železo a metale
Železo a metale kupuju jenož, hdyž so wupokaz wyšnosće předpołoži.
Korla Matthiaschk we Wojerecach
na dwórniščowej dróze 21 a na Hródkowskej dróze 9.

Elektriske motory
Siemens-Schuckert
předawam ze składa po fabriskich płaćiznach
Eugen Vogler
fabrika specialnych mašinow
w **Kamjencu** Arndtstr. 23.
N.B. Elektricitetne dźěłarnje nimaja žane prawo k samopředawanju a wotebjorarjo prada móža kupować, hdyž chcedźa.

Kupujemoj konje k rěznu

po najwyšćišćich bujnowych płaćiznach.
Přichi jnjeboržencjach šmój hnydom j transportiskim wozom k ruce
Kindermann & Noack w Budyšchinje
na jerjowej hasy 13. Telefon 341.

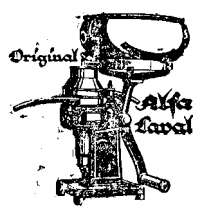

Po milijonach rozpředate.
Přez 1100 prěnich mytowanjow!
Tuńša hač druhe smjetanuzběraki, hdyž spodźiwnje dołhu dźeržliwosć a lěpše zběranje smjetany wobhladamy.
Jednory twar. Lohke čisćenje.
Alfa-Laval-Separator G. m. b. H.
Berlin N. W. 40. Döberitzerstr. 34.
Zastupjer: **Ruppert w Budyšinje** před šulerskimi wrotami 1a.

Kupuju stajnje konje k rěznu
po najwyšćišćich bujnowych płaćiznach
konjazy rěznik Khorla Stiritzel
we **Wurizach.** Telefon 1343.
— Přichi jnjeboržencjach šym hnydom na městnje. —

Brikety
Hornjošlez, kamj. wuhlo - čěske brune wuhlo - hornjošlez. hětowy koks - khójn. kulioch. drjewo - brózowe palne drjewo šwatowe drjewo
benzin, čistu rumunsku tworu - **benzol**
wotedawa płaćiny hódno
Alphons Eilenberg na sukelnskej hasy 30
Skład: na Tři lanskej dróze 58 - Telefon 443.

Lehmanec khofejownja a konditorija
w Budyšinje na serbskej hasy :: Před krótkim ponowjena
Najwjetša khofejownja za přebywanje wodnjo a wjećor
Najlěpše w pječwach a piću
tórty - jědźny lód - wino - piwo - likéry
Wosebitosć: Torty jako najrjeńši dar při swjatočnosćach
:-: Podawam też zwonka wobkhoda. :-:

Drjewowa awkcija.
Na městnje samym za hotowe pjenjezy maju so na přesadźowanje předawać:
Wutoru, 4. měrca 1924 dop. w 9 hodź.
na Manjowskim revérje:
na 100 rm lisć. klumpachow
„ 200 „ khójn. klumpachow
„ 35 „ brěz. wužitk. kuluchow
Kupcy zeńdu so při Manjowskej hajnkowni;
srjedu, 5. měrca 1924 dop. w 9 hodź.
1.) **na revérje w Hornjej Holi** (Oberheide):
na 330 rm khójn. klumpachow.
Kupcy zeńdu so při hajnkowni w Hornjej Holi
2.) **na Delnjo-Wujezdźanskim revérje:**
na 110 rm lisć. klumpachow
„ 30 „ khójn. klumpachow
„ 30 „ brěz. wužitk. kuluchow
„ 150 „ halozowoje wałčny.
Kupcy zeńdu so pop. w 2 hodź. w hosćencu w Delnim Wujezdźe;
štwórtk, 6. měrca 1924 dop. w 9 hodź.
na Lipinjanskim revérje:
na 680 rm khójn. klumpachow
Kupcy zeńdu so w hosćencu w Lipinach.
Kujeżtwo w Delnim Wujezdźe
we Wojerowskim wokrjesu.

Konje k rěznu

po najwyšćišćich płaćiznach w tóžbym času kupuje
Kurt Kaiser
přichi mjasowych jatkach
na Humboldtskej dróze 782 b. Telefon 403.

Kašće
jednore a lěpše, za najnižšu dnjowu płaćiznu ma stajnje na składu
Jozef Leska, blidarnja w Kukowje.

Serbska ludowa banka w Budyšinje
Filialey w Khoćebuzu a we Wojerecach :-: Agentury na wšelakich městnach Lužicy
Telefon čo. 154, 155 a 156 **Worclowe khamory a worclowe kašćelki** Telefon čo. 154, 155 a 156
Bjerje pjenjezy na stajnohódne konta za najlěpšu dań wo **8** % a **10** % Za stajnohódnosć garantuje.
Wuwjedźuje wšě bankowe dźěła. Požčuje pjenjezy nanajlěpje. **Kupuje a předawa, khowa a zarjaduje ważne papjery.**

Drjewo
w kuluchach, rězane a rubane, poruča
wuhlowy Mader
na sukelnskej hasy 1a.
Telefon 107.

Derje a tunjo kupujeće w mojej
drogowej wikowarni
w Budyšinje
na sukelnskej hasy 7,
kiž hižo 12 lět wobsteji.
E. Oskar Hennig
approb. haptykař

Najlěpše drožđže
wšědne čerstwe, kaž też
najlěpše žitowe palency a likéry
poruča we **wulkim wubjerku** najtuńšo
Adolf Šmis w Budestecach.

Koks
poruča
wuhlowy Mader
na sukelnskej hasy 1a.
Telefon 107.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»B. N.« płaca za měre 75 złot. pj. Do wukraja za měre 15 Kč Kóžde čo. płaći 5 złot. pj. Wudawa a čłód. Smolerjec knihičišćerja, sap. družstwo z wob. ruk., : : w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel. 687. : :

Za nawóstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaď, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawóstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy : : rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje. : :

Čisło 53 **Budyšin, pónđelu 3. měrca 1924.** **Lětnik 83**

Towarstwowski powčatnik.

Serb. tow. „Nadžija“ w Budyšinje. Dźensa wječor w 7 hodź. wotmeje so naša „towaršna zabawa“ w „Bźym konju“. Njech přińdźe kóždy, kiž ma trošku wotenđženja.

Serbske tow. „Lubin“ wubotuje njeđźelu, 9. měrca 1924 wječor 1/7 hodź. w Hahnewałdec hosćenou w Rašowje serbski wječor ze spěwami, đźiwadłom a rejemi. Wšěch Serbow a bratrowske towarstwa z blizka a daloka wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Zjednoćenstwo serbskich wučerjow přeprošuje swoje sobustawy na zhromadźiznu, srjedu, 5. měrca, pow. w 4 hodź. do Serbskeho Doma w Budyšinje. Dnjowy porjad: 1. Rozprawa. 2. Zrjadowanje rěčnych kursow w nowym lěće, wosebje prašenje methodiskich wuwučowanjow. 3. Serbske čitanje: Hdyž prěnje čitanki? Łašanske (abo němske?) pismo. 4. Přinoški. Albertowy fonds. Přeprošujemy tež kk. kandidatow z krajnostawskeho a katolskeho seminara. Kral, předsyda.

Swětowe podawki.

Namolwjenje sakskeho knježerstwa.

Sakskemu wobydlerstwu!

Wosebći wuwučacy staw je ho wotstronił. S tym sakske knježerstwo sahe roskašowanstwa móh nad krajnym posłužnowm přichadnje. Knježerstwo je ho rozsudźiło, rjenješe a wikowarstwo, đźeło a swađźiwe přichdewjacelstwo z stutkom podpjerać a ho na zyke wobydlerstwo z hnutnej prózbu wobroćiła, so by jo w tutym prózowanju podpjerało.

Dohđej bychu ſ nowa pytali, ſ njemérami a nađźitnoćemi biesstrachownoſcej stata a wobydlerstwa wohrožnej, by knježerstwo hrđeli statneje mohły ſ schitanju zyłeho wobydlerstwa nakročiło. Njemóry a nađźitne kajenje hospodarskeho žiwjenja w prěnim rjedźe a najbóle hospodarjacy hłabum ſ sakskeho luda schđźa. Tuž je kóždy nađźitnoćow dalej a prójtj ho, na połnym wustrowjenju po měrjim sakskeho hospodarskeho žiwjenja po swojim đźelu sobu đźełacy.

W Drježđźanach, 1. měrca 1924.

Shromadne ministerstwo sakskeho žiwobudneho stata.

Němska njeje hišće zbožu wot wukrajnych pożćonkow lubiła.

Znaty jendźelski finančny wěsmuſtojny Keynes ho na rozsudźene waschnje přichcžiwo pomjerjacam, ſ Parisa přichadźacym, wuprajł, po kotrychž ma zbožu wosmuſtojni wotmyślił, namjetowacz, so by wukrajej Němskej 250 miljonow puntow sterlingow (5 miljardow złotych hrywnow) pożćił. Samožnje je, Keynes praji, rjez, so je pożćonka to tutej wobstejnosći w Jendźelskej a Ameriju móžna. Taše nadźije móže jenoż ſ wulkemu wostróšenjenju dowjesć. Tež mjenješe sumnu swojeſej, njebudźe móžno, donjeż nieje dospołne kapotałane, so bo do Němskeje sahe ſtrowe wobstejne wobstejnosće wročza. Němske pjenjezy, kotrež hu ho do wukraja donjesše, a pożćonki ſ wukraja móže Němska hałe dostarć, dokał je ho dawđerjenje do němskich finanzow wročiło. Přichład Awstriskeje pokazuje, so su najprjedy ſmuſtowne reformy nuſne. S rozprawanim wěsmuſtojnych žanych bo dawđerjenje ſ Němskej njewobnowi.

Wojerske wobſahdźenje w Durinskej ho skónčijo.

S 1. měrcom wćhe wukazy wojerskeho roskašowarja w Durinskej a podrjadnych wojerskich wyschnosćeow płacy swoju ſłužbu. Stab wojerskeho roskašowarja w Durinskej bo 3. měrca do ſwojeho ſiedźiſcza wróći. Bataillon pěšeho regimenta čišło 15 nachwilnje we Weimarje wostanje.

Nowe monopole sa Němsku.

„Petit Parisien“ powe, so su wěsmuſtojni wotschadowanſke komiſije we wećerownych rozprawjach wo monopolach praschenju bo jenoblożnje za to wuprajili, so by ho monopole, kotrež ſu ſpegialistiju namjetowali, w Němskej zawjedle. Jedna bo wo monopole tobaka, ſapałow a alkohola. Alkoholowy monopol dyrbi hišo w Němskej wobſtejł, tola dyrbi ſu hišćeze bóle wudobſpolnić. Wu-

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski.

Najl. a najtuńša kupowańa wobućow. Pódšowanje spěšne a tunjo.

noſchł ſ monopolowy dyrbi ho w tunej měrje wotſchodźenſkej kaby płacz.

Pomjenšenje liczby sapółstanzkich mandatow w Prusku.

Pruske knježerstwo je ſtatnej radźe sakonjowzy nacžisć k pożnđźenju přichcžiwodalo, po kotrymž měła ho liczba sapółstanzkich mandatow ſ 421 na 210 pomjenšicz. W přichodźe nima kaž hač dotal 40 000 ale 80 000 wuſwolerjow na sapółstanzu wotpadnyć. Dale ho namjetuje, liczbu žydowſkich ſtatneje rady wot 77 na 32 ſmjenšicz.

Wunoſchł ſ Ruhrskeje czahy.

Po wotſwjenjenju franzowſkeho knježerſtwa je Porurſka w januarje něhđźe 200 miljonow frankow wunjeſła, kotrež ho po nětčišchim kurſu 35 miljonam ſłotych hrywnow runaju.

Nutsđobywcze do měſnoſcejow Barlinſkeje centrale kommunistiſkeje ſtrony.

Do měſtnoſcejow kommunistiſkeje ſtrony w Barlinje, kotrež bě knježerſtwo ſaſnyſlowało a pod ſchkit polizije ſtajiło, ſu ho njeđźawajšy wſchěch ſyglow a polizajſkich ſtražnikow nuſ dobyli. Se ſtrowow ſu nadobu, telefonowe aparaty, elektriſke lampy, wobnowe ławčeſchki atd. radnyli. Barđuſchowa ſu ho hałe dobladali, hđyž bě měſtnoſcej kommunistiſkeje ſtrony ſchčerwjenjachu. Policija mèni, ſo maja ſo paduſchi mjes kommunistami žamyni pytacz.

Połapy knježe kubła w Hornjej Schleſyſkej roskuſkuja.

Po p'chikładze Čechow chcžeja Połapy knježe kubła połſkeje Hornjeje Schleſyſkeje roſkuſkowacz. W hornjoſchleſyſkim ſčejmje ſu namjet na roſkuſkowanje kubła wjetſcha Pleža ſapodali. Sa namjet je wjetſchina města.

Někotrych wojerſkich ſaſtojnikow w Prahy ſajeli.

W Prahſkim wójnſkim ministerſtwje ſu ſobotu někotrych offizjerow ſajeli. Nadrobnoſcje wo tutym ſpodźiwanje ſpodźiwanym podawku ſu hiſchcze potajcu. Jedna ho rjeczo wo połupjenje wojerſkich ſaſtojnikow pſchi podawanju benzina ſa wójſto. Wurjadna ministerſka rada budźe ho ſ tej naležnoſcju ſabjerać.

Belgiſka knježerſtwowa kriſa.

Belgiſki kral je pjatk tej wjednika hollandſkeje ſozialdemokratije, Vanderveldu, pſchijał. Tutón je pjeczo roſprawnikej Pariſkeho „Matina“ rjekł, ſo ſo wopaczne wudawa, ſo je wón ſ njep'chećelom Franzowſkeje. Belgiſky ſozialiſtojo mohli ho pſchi wotſchadźenſkim wuprawjenju wobdźelicz, kotrež jendźelſki ministerſki p'chedſydo Macdonald po ſdaju ſe wſchej mozu podpjeruje. Belgiſka njemóże Franzowſkej njep'chećelſku politiku wjeſcz.

Roſchěrjenje žonjazeho wólbneho prawa w Jendźelskej.

Njendźiſki ſejm je ſ 216 hłoſami wjetſchiny ſakonjowy nacžisć wo roſchěrjenju žonjazeho wólbneho prawa pſchijał. Žónſke ſmeja nětko ta ſame wólbne prawo, kaž mužoja. S tym pak žónſke hiſchcze naiježnu ſpokojom. We rěczi, kotruž je lady Rhondda w pożđenjenju ſwobodnitkeje legije měła, ſeđźi wona žada, ſo by ſu tež žónſkim pearłka dostojnoſcej ſpoczěžka, ſo měłe žónſke tež w hornim ſejmje ſaſtupjeſtwo.

Hđyž nowy wólbny ſakoń do mozy ſtupi, 12 milij. žónſkich wólbne prawo dóſtanje. Tak budźa ſu muſkie hłoſy ſe žónſkimi p'chećiwołožowacz.

Paleologne kónz bolſchewikſkeho knježerſtwa wěſchczi.

Prjedawſchi franzowſki póſłanz w Petrohrodze, Paleologne, je w pſchednoſchku we nětčiſchim położenju bolſchewikſkeje Ruſkeje rjekł, ſo ma bolſchewikowo, kaž je ſóđbnu ſwobuſtawu bolſchewikſkeje knježerſtwa ſnate, ſtrašchnu kriſu pſchećerjacz, kotraž ke kataſtrofe dowjeđźe, jeli ſo wnutrnemu kapitaliſmus bolſchewikſke Ruſſej na pomoc njepſchińđźe. Kataſtrofa ho ſ wuđźerjenjom ludoweje njenawiſnoſce pſchećiwo žydam ſapoczinje. Paleologue praji, ſo ſu pſchiczyny ſnajerju Ruſkeje, kotrychž je ho praſchał, ſjena wo tym, ſo ho bolſchewikſke knježerſtwo bórzy ſpadnje, a ſo pſchećiwžydowſke temu ſnamjo da. Wutwarjenje antiſemitiſkeho ſo ſ politiſkim ſpſchihabanſtwom w Moſkwje ſpěchuje, kotruž ho pſchi wojerſkim ſpamym pſchewróże ſjezdi. Paleologue mèni, ſu ho potom bolſchewikſke knježerſtwo na bobo ſhubi. Khětro bolha periodа hubjenſtwa, namozy a bjeſkněježſtwo budźe ſtatnemu pſchewróżej ſłědowacz.

Rykow, Leninowy naſłědnik, cžežko ſchorił.

Rykow, pſchedſydа ruſkich ludowych kommiſarow, je cžežko ſchorił. K kwihowanju je ho wón do Kawkaſa podał. Jemu bléſchi cžaſ njebudźe móžno, ſwoje ſaſtojnſtwo ſaſtarowacz.

General Wrangel w Parisu.

„Newyork Herald“ powe, ſo je general Wrangel, prjedawſchi wyſchi roskašowar běłeho wójſka w południſkej Ruſkej, inkognito do Parisa pſchińđźe, ſo by ſ prjedawſchim wuſkowjerſchom Nikolajom Nikolajewiczom ſo roſtrěcał. Nikolaj Nikolajewicz chže ho pjeczа na cžoło pſcherſwobolſcheſkeho wójſkeho hibanja ſtajicz.

Južnoſłowjanſko-bolharſka napjatoſcej.

Južnoſłowjanſki minister ſwonkownych naležnoſcejow dr. Ninčić je ſaſtupjerjam Belgradſkich nowin wo južnoſłowjanſko-bolharſkej napjatoſci ſłědowace prajił: Njeſeli ho, ſo móju rjez, ſo ho jendźelſke knježerſtwo pſcherſiwo nam korrektnje pocžinja. Sa agitaciju jendźelſkich privatnych wobſwobow a towarſtwow njemóże ho wono ſamokwite cžinicz. Pſchećemy ſebi jenoż měr, ſanych dyrbomdźejoſo. S naſcheje ſtrony balkanſkemu měrej ſaneho ſtracha njehrožu. Chcemy położenje ſtworicz a ſakhowacz, kotrež nam ſmóji, ſtejiſchcžo naſcheho kraja dale wobtwjerdźicz. S bolharſkim ſtrowom, ho-něſchto pſchińdźe. Na tóżde wuđźanje, na to ſame waſchnje wotmolwimy, toła budźemy ho pſchećo prózowacz, měr ſakhowacz. Njetrjebamy žanebo bolharſkeho kraja. Nam njeby nicžo pomhało, hđy bychmy do Bołharſkeje a Sofije ſacžahnyli. Makedońſke praſchenje ſo najeſmé wubudźi, ſa nań njeje taſcheho praſchenja. Makedońſku mójemy jenoż ſ wójnu, niż pak po diplomatiſkim puczu ſhubicz. Wójny pak nochcemy.

Schtoż praſchenje wobnowjenja ſtykow ſ bolſchewikſkej Ruſſej naſtupa, móże ho ſ wěſtoſcju rjez, ſo bliſcha konferenza maleje ententy tole praſchenje doſkónčnje rozrisha.

Sswobodny pſchiſtaw Južnoſłowjanſkeje w Sſolunje.

W južnoſłowjanſkej Łukſchinje je ho wo južnoſłowjanſkim paſnje w Sſolunſkim pſchiſtawje jednało, kotrež je Grichiſka Južnoſłowjanſki pſchihwoliła. Sdźerjenje wo tym bě ho bižo w lěcže 1914 wudźełało a ho nimale ſ podpiſanju dohotowiło, toła je ho hałe nětkole po dźeſaczi lětach do končnje dowuradźicz mohło. W nětčiſchim pſchemjenjenym ſdźerjenju je Grichiſka nowe pſchihwolenja, kěſche położenje ſwobodneho paſnja, wjetſchi lězomnoſcej a połóženje pola gla a ſeleſniſkich trachtow pſchiſłuſchnika.

Swonkowny minister dr. Ninčić na to pokaſa, ſo je Sſerbija bižo w lěcže 1912 wupucz ſ morju pytała a to tehđa, đokeł bě ho wuſpołnam ſerbſkeho wotarſtwa a ſtarſtwa pſchez Awſtriſku pucz ſatorjeł. Po balkanſkej wójnje w lěcže 1912—13 bě ho bižo mjes Sſerbiju a Grichiſkej we ſwobodnym paſnje w Sſolunſkim pſchiſtawje dojednało. Nětčiſchim ſdźerjenje je wjele pſchihodniſche dyžli ſdźerjenje ſ lěta 1914, Grichiſka je Južnoſłowjanſkej jara nap'chećo pſchihcžła. Skupſchtina ſdźerjenje jenoblożnje pſchija. —

Wojerſke ſamokněježſtwo w Schpaniſkej pſched kónzom.

Schpaniſki diktator Primo de Rivera je dypołnał, ſa wojerſke wuſtrowjenjacže ſ temu njedołahajuc, knježerſtwo nowocžaſnjeho ſtata wjeſcz. Primo de Rivera nětkole wuſnawa, ſo je połitik po powołanju ſa ſtatowe wjedźenje nuſny. Diktator je tehđa ſ kralowej dowołnoſcju ſe wſchelkimi parlamentarſkimi wjednikami, kotrychž bě do nutſkraja wuſtrował, privatne rozrěczenja měł, wobſeđźe ſ Mauru, a jeho politiſkimi wjednikami. Rivera by rad widźał, ſo bychu ſu pſchi knježerſtwowych đźełach wobdźělili, a je ſamo ſwołniwy, jim ſwoje měſtno pſchewotſtajicz. Konſervativni ſu jemu na jeho namjety wotmołwili, ſo dyrbu je ſłědowacznimi wumělenjetſenemi ſwoje ſaſtojniſtwa ſaſo pſchećerjał. 1. Pſchećerjano tym, kotrěž ſu ſa porażenje ſchpaniſkeho wójſka w Marokkowſkej w lěſe 1921 ſamokwiſci, ma ho pſchepytanje ſewjeſcz. 2. Marokkowſke praſchenje ma ho dońſčnje wuprawicz. Wo nowoſchiſki położeſchaſ je ho republikaniſka ſtrona w Schpaniſkej jeſtwiła. **W Schpaniſkej đźeđźa pjeczа republiku wutwołacz.**

Dżeń za spomožerstwo w Budyschinje.

Niedźelu, 2. měrca, wotmě so w Krónje w Budyschinje dżeń spomožerstwa (Wohlfahrtspflegetagung). Knjes hamtski hejtmann dr. Jungmann wotewri shadowanku a powita zhromadźenych, kiž běchu so w nabladnej ličbje z Budyschina a ze wokolnych sselskich. Podźakowa so k. pschednoscherjam, so běchu pschednoschki zwolanioje na so wsali. K. hamtski hejtmann zpomni, so je runje njedźela za taje shadowanje a rozpominanje najpschidatnischi dżeń, hdyž móže kóždy mérnje wotesnjeć. Spomožerstwo chce zule lepsche naschemu ludu, tak sdźensczi so to tež z hłubschej mysliu wjedźeliteljow dnja. Wěs nasch wichtitsch naktuwa. Mu dyrbimy wulkosć muhy spóznać, kiž nasch lud traicsi. Gmejny srédki wjoh same swjesej njemóža, kiž so zyle zmjenje tsjehaja. Hódnosć njesprózniwego powuczenja a rosžarjenjenja dźela wobe jenez tón pschepschosnoch, kiž nusu naschemu ludu we swojej hłubokotsi njese zapschichad, wosebnje duchownu nuzu ludu. Strowy duch móže pak jenoż w strowym zsele bydlić. Swonkowna nusa dźensa, wona wsche korjeń sseho. Pomhajmy wschitzy rosnuczowarjej, wobdźělmy so wschi spomožerskim dźěle; wojujmy z zsłom a duchu sa sdrowe naschego ludu!

Na to pschepoda hamtski hejtmann słowo k. měsčanoseje Ulhigei z Radeberga, kiž w dłótkim pschednoschku wo bocza, nadawkach a samerach spomožerskiwa rěsche. Jeho słowa bě na twe myšli sałožił: „Lubuj swojeho blišscheho jako sam so" a „Stožni tu czi hłódni, pschetoż wone budża nasuczeni". Najedacz wschczo kulturneho rosnicza ma złowjesta luboscz jara wulke zola skutkowanja. Mnoho ludźi je, kiž z zyła zaneho wótzka a fosumjenja za nuzu minaja: To je krótkowidżenje, hdyž so dźensa nusa njewidźi. Tola podawki pohlednetych czasha dyrbjate tola człowjestwo wobczasnje sčinicz. Mamy wschitzy sacziscze, so je człowjestwo psches wulku katastrofu hicz dyrbjało. Były lud je wulke nusowe sjednoczenstwo. Mežnik roswi a rozkładże nam nadrobnje, kak je so stranje wo derjeżnicze (spomožerstwo) wot starych czasow sem wutworiło. Najprzódy ke sastaranje kudych, dobrocželiwa, wez jenotliwych (privatna), dale roswi so w běhu lětow a nałacha towarstwa, kiž so za tu nez sojimowachu. Dyrbimy pak k temu dódać, zo stat spomožerstwo do rukow wosmje, so by so z jenjeleema a se sekonjemi sbjerzak. Na wobrożnje waschnje rosče liczba tych, kiž hebi wot gmejnow pomoz żada a. To je to tregiste naschego czasa. Na jenej stronje widźimy, kak nusa rosče, na druhej pak, kak so srédki pospjehuja. Wosebje w nałcich wulkich městach je powschitzkemna nusa jara wulka. Spomožerstwo na wobschérne pola sa swoje stutkowanje. Bě hižo do wójny zorginiowane. Staranje wo bydlenja ma buć wožny dźěl spomožerstwa. Spomožerski sakoń sa Sekiša wopschija: Bydlenja, wojowanje pschesiwnu tuchoczinje (tuberkulozy), sdałanym khorosczam, alkoholizmej atd. Hospodarske naprawy za khude ludowe worschty. We wulkej liczbje nobarkow siewi so jasnje wulka tsjeha nuzow. Nimamy jenez nadawki pschesiwo dźěczom a młodźinje, ale tež pschesiwo starym. Zadro nabarkowar leži we wothładowanju cželesnych dźěłow. We strowosci dźěsczo mamy so hižo starazi, hdyż tu z zyła khorosczo na swětcze njeje. Tu lesi nadawk wojowanja pschesiwo spótkanym khorosczam. Preschenje wschich praschenjow je: schit kiwjenja pschi zórle, na prjenim tsjehe sleji schkit macserow, cseschenych a mjetschich dźęczi. Mandżelske a njemandżelske dźęczi tu zaneho rozdźěla njeczinja, tak smy stare strejschczo pschewinuli. Po prawym njemandżelske dźęczo wjezo schkita potrjeba hacz mandżelske, schtož wobsiejnosze samo wot ho sobu pschinjesse. Tak tež njeje prawje, so macserje dźęczi hacz 8 hodźin w fabrikach dźěkaja. Tež dźęczi njesmědża pschesahe dźěłacz łapaczej, wobsehje njesmědża w nozu dźěłacz. Dale wwidźe rěcznik schulu. Wona je wustaw, kiż móże najlepsche spomožerstwa za dźęczi pschenjesczi. Prjedy hacz dźęczo do schule postupi, ho hižo w domach woc ehnje, kotrejż jo druhdy jara njedospołaze. Dźensa je schula hischcze městno, hdźež ho dźęczo wichelake wědomoscze wuczi; po naschim ménjenju ma na městno wědomoscziow wobsehje stupicz wocziehnjenje. Tež w schuli ho dowólnosze pschezo bole wupschestżera, zo ho nima jenoż duch rosnicz ale tež cżało. Je ho hižo saprocżała. To widźimy ł dźęła na tym, so ho dźęczi w schuli nałuczuja (Schulpflanzen). Wożna je tež potrackowańska schula za hołzy a tu wobsehje rozswiczowanje we wothładowanju małych dźęczi. Dale pschinjde rěcznik z spłażnym khorosczam. S wulkej winu žu tu njedożahaze wobydlenja. Wobsehita wotnożka spomožerstwa je sastaranje a wothładanje bednych. Wschě wozy maja ho hromadże wjacz. Njeje to nehdże żadyn luxus. Ale we wschem ma być ekscheptsjanstwo hwězda, kiż naš w spomožerskim skutkowanju wodźi.

K. dr. Bläsching z Budyschina rozłoži nam wobsehje praschenje wo alkoholizmje, wo spłażnych khorosczach a pschitrowności. Alkohol człowjeka njenajpsch, jeho njeschkodi a jeho njepohubi. We Němsku je klnje tak wiele plokow z hotowym nju alkoholiskich napojow pschetrjebje, so tżej 3/4 Sakskeje trebnej, so bychu narosch mócz. Mamy w Němsku 300000 wojerzow, to su ludźo, kiż su stajnje pjeni. Też spłażne khorosze su ho na hrólbne waschnje rozschércze a je-li so jim mjeza njestaji a so jim njewobara, bórzy zuzy němsti lud zandże. (Każ n. pschikł. w Francozowiej stajnje ludnosć wotebera.) Jedun sczéwk tuteje khorosczo je hudy dźęczi, kiż su na wocżi khore a podpżicho wobsteja. Mežnik stóżi swój sajimawy pschednoschk ł napominanjom k luboscziwemu wobkhadej mjes sobu a k czistosczi we wocżehnjenju.

Popodnju so powuczeja sbjednoschk wo tuberkulozy (suchoczinje) wotmě. Tuberkulosa je podła syfilis (spłażnje khorosczo) ł najnjebezpeczniu czohlu człowjestwa. Hdyż ju tołsta ł czasom spóznaje a pschecżiwnu njej sakroczi, ho wona zahojeja bu. Wuhojenje ju runje tak derje w czohlach, każ w rjanych krajach dopjeć hódi. Słowne srédki su dobra jedź, cżisty nawdr a czistota. Wobydlenja dyrbja po możnosczi zawdrte a stónczene być. Khori dyrbja w czohlym czasu nały w prawdźe lećacz. Gmejny dyrbjale tajke lećarnischcza na wotlejanym mjesze po możnosczi na kromje lesa pschinjerawicz.

Tuberkulosa njeje pschinarodzena. Człowjek ho ł njej hałke natykuje. Dźęczi ho ł njej naiytru, hdyż na teni *hrozłaju* na korruż na tuberkulozu khori swoje krjechitny wupliwali. Też ł prochom, ł kaschlowanjom a porłanjom ho tuberkulosne bazille na wobsodu błoso thorcho pschebywaze, pschenjesu. S hubjenym sesiwjenjom za cżaš wożmy a ł nětczischim njedobstatkom wobydlenjow je ho tuberkulosa fyzlnje mjes ludom rozschérila. Temu wobsehje też w nowschim czasu nitke snda błotkoczerjow a pobłschenje błótkacheho zoła polskuje. Dźélacżerske żony, kotrejż dobża 10 hodźin wob dżeń w fabrizy błókacz, njemóża swoje dźęczi tak sastaracz, so njeschwicu ho strachom tuberkulozy a wobrose. Pschi podlschenju błóka je ho ł bobom nuda tuzitka. Kak móże ho pschi taschich wobstejnjesczach dźélacżerski lud psched tuberkulozu wobaracz? Knjezerstwo njebudźische ho sunko na czoło bibanja stajicz, kotrejż hólansch cżasch podlschi a nudu pschikrótcza.

S wjetschka tuberkulosa psches dychnjon puez do pluzow nametka. Tola ho wona ł jedźu a pjezom tez psches zołdt do człowjeczeho cżeła dobywa. Se stwétknymi wobrasami ho pokasowadche tuberkulosne rosschérjenje w pluzach, w cżrjewach, w kolczach nohow, w rjapje, hei w nohach. Też w zaschach pschi schiji a we wodliczu wo wona sahnjeho dże. Wona cżłowjeczstwo wobliczo, wobsehje nóh, rosżerje a wobliczo załoknje swobodnje. Hdźež ho lekarska pomoz ł cżasom pyta, je też tu wubjesenje możne.

Ze Serbow.

W Budyschinje, 3. měrca 1924.

— Wo wsdrje: Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 732, hygrometer +6, thermometer we dnio +5. Dżensa rano we 8 hodź. barometer 734½, hygrometer -|-4, thermometer w nozy — 1½. Wuhladny na njestajne wsdro. Po rospranje Drjezdżanskeje wsdrazrinje je dalsche wuwiscze naschego wsdra hischcze njewjesse. Polotische cżasopische wótrzy su nam tacze pschinjesse. Nad dotharańskej Europu wyschina leži, mjsina pak nad Jendżelskej. Wczera rano mjezachu snjeh Drjezdżanu, Danzig a Memel. Deschczik mjeschtaz Aachen a Frankfórt n. M. Drunhże bě pomrócżeno. Wczera rano bě hacz do 11 stop. hymy (we Danzigu), ale tež stop. cżopioty (w Frankfórcze n. M.) Wo dnio cżopiota hacz na 3 stop. we wschelakich krajnach stupi. Jutsie wntoru, słónczo 6,44 khodża a po 5,45 khowa, mežnacz słhadża rano 6,12 a po popołdnju 4,30 hodź. khowa.

Wjedro na dny wot 2.—8. měrca.

2. W nozy snjeh abo deschczik, rano kurjawa, mało słónza, fyhnjy wětr.
3. Dopołdnja mrózno, potom so nakhwilnje wuczehnje, mało snjeha abo deschcza, fyhnjschi wětr.
4. W nozy samrózcze, dopołdnja kurjawa, potom so wuczehnje, mało deschcza, słaby wětr.
5. W nozy ł wjetschka jasnje, potom so spschczahnje, pop. fyhnjy wětr, snadny deschcz abo snjeh.
6. W nozy mrózne, potom kurjawa, na wschelakich městnach snjeh abo deschcz, na wjeczor pschi fyhnjym wětrje deschcz.
7. W nozy snjeh, dopołdnja pokhmurjene, potom ł khwilemi schczi, słaby wětr.
8. Rano mrós a kurjawa, zkoro zane słónzo, ł městnami snjeh pschełetuje, fyhnjschi wětr.

— **Statistiske wotdźělenje** pschi policajskim hamcze we Budyschinje nam zdźěli: Statna inderowa ličba za nadawki za sežiwjenje wuczinjeze 26. februara 1,05 biljonow krótcz tak wulka każ w dotwójnitkim cżasu.

— **Tudomny wotkrjeny hejtman v. Rostitz-Wallnitz** je ho na wumjeni pósłał. Wón bě pschecżelna, spramna dusha. Wosobinskeze horbiske wón njesnajesche. Wósce chaysche wón najlepsche wokrejza a jeho wobydlerjow. We tymle smyslu prózowasche ho też stutkowacz a wósce je też we wujednanskim duchu swoje sastojnstwo wukonjał. Schtó na jeho městno stupi, njewóźmy. My pschejemy swéj muża, kiż by polne frosumjenje za žadanja a sajimy wuprawdze burischeho ludu mél a za wschó worschty, kiż we płacze swojeho wobsłacza swój hłeb jedża. Muż, kiż je we femjanskich nahladach wotrosił, a ma swój wobkhad jenoż mjes rockerkublerjemi a tam swójich pschecżelow, byrbiał w tymle wokrejzu njemóżmy bycz. Sajimy naschich burischich gmeinow a też lnežich dworow, sdeż często nasbjerzo seja. Sajimy burischich gmejnow mamy ho pschecżiwo wsitwej dźensa hospodarizy wschehomózných knjezich dworow schikacz.

— **Posledni pschednoschk** k. bro. med. Schnabela wo sahdźowanju khorosczow cżłowjeczich a małych dźęczi je póndźeln 3. měrca wjeczor we 8 hodź. w Psalozazitej schuli. Pschednoschk je wónowniz k sahdźowanju khorosze a problemej wo pschenjesitowosci khorosze.

S Małeschez. Wczera pscheproschy sdeż Małeschanske towarstwo na „sterbli wjeczor" k Lipicżejcom. W bohatych sylach dźěsu Sserbjo z blizka a z dałeka na njón pschijschli. Krótko po 8 hodź. knjes pschedsyda Sysłora wjeczor wotewri, hosći wutrobnje powitajo. Małeschcze njo swoju wustojnosć na jewischczu w dwójnaj kruchomaj jewischu. Wołaj ho wubjerinje derje pschedstajischtaj. „Dżiwja Hilża" ho tak ł połnym dorozumjenjom pschedwjedże, so pola pschijsładowanjom sylły hnurża a tej radostne sylły wjeseła wubudźi. Knjezjni Krenzez a Brydżez bě schtaj swojimaj rolomaj polnje srosczenej. Knjezjna Hertu Krenzez hižo dawno jako wopraudze wustojnu hrajerki znajemy. Tehodła ho wjesełachmy, ju w roli dźiwjeze Hilże wohladacz. Wona naschemu wocżakowanju hischcze pschetrjechi. Lubiło ho nam w tymle krusche je, so ho sbuch też wopraudze spewachu. Wobej knjezjnje je swojim krażnym hłosom je ležnjowatijeje wunjedżechtaj. Druha hra burleska „Inkognito" dowoli naschim hrajerjam, sdeż pschijnoschtuchafstwa gmjesze ja gmjeczom wubudźeja. — Wschitzy hrajerjo, a też wschitzy, bebi tak wustojnje do rukow dżélachu, so bě hra każ ł jenesho krucha stata. Dołho budża sbebi pschijsładowarjo we trysku towjedacz, kiż możeshe ho w cżasu tralow a wjeczkow wschehnje pobacz. Wón je njewinowateho wopschijczeża, kiż zaneho cżestneho cżłowjeka nadobne cżucża njerani. Po prózy a wobużitofcżagh wschehnego dnja naš rosnjeschi a wutrobnemu sosmjeczu pohnu. A to je ho Małeschanskim hrajerjam wulkotnje poradźiło. Knjes kantor Schęża powuczeschi wjeczor, so jeho khor 3 pękne ludowe spewy ze wobdźělanju mischtra Kranza wustojnje pschednjesch. K temu klusczeja dobri spewarjo, wulka próza a njewschedna wuporniwosć. Sa taiże wopory ho tuhym spewarjam a jeho dirigentej wschitzym sprawnej Sserbjo ł wutrobu błokacz. Sbanu pschichodnu nas khor hnydom pschi spodżatku wustupi. Tehdom je mutrnosć a napjatosć pschipołsłuchanjow hischcze najżiwischa.

S Wulkeje Dubrawy. Tudomny łékar dr. med. H. Schneider je ho k wothładanju sobustawow wobkhadowanju thorobneju thażow w Margarecznej a Adolfstr. Hdźe a wjesnje thorobneje khaży w Klusczu pschijmuschczi.

S Kamjenza. Kędżbul Wjeczorny cżah ł Witoni 6,50, ł Hoschcztowa 7,31, a je w Kamjenzu 7,55. Do 1. měrca ł Bistoniz 8,04 wotthadżesche.

Se Schernachowa. Kak spschinje cżłowjek ł tnt. ho semskeho drohowanja wotkhadża, wuczi nóż sczéwkowaz rodawk. Mandżelske fabrikanty Ruża sandżenu wutoru rano na dwónitschczo khwatasche. Na pjesckkim puczu ho wosfsunywschi, padny. Pschi tom ł bi hłowu tak wotraiż, so hnydom wodomnje shubi. Ju do jeneho dyhlenja domjesechu. Bjes teho, so by ho jej wedomnje wrócżiło, nosa sa nekotre hodźiny wumrě.

S Kulowa. Njedźelu, 24. maseho rózka, wotmě towarstwo „Bratrowstwo" swój 26. jałożenšti. K pschedbyda Jurij Popjela powita wschitzkich tuhych Sserbow nanajwutrobnischo, wosebje knjesa kurata Krala z Klóschtschcza a knjesa kaplana Handrika-Malbischanskeho, ta trejś staj swojedżen se swojim wopytom pożjesczioj. Najprjedy wuhlewa ho nekotre spschowy, wot knjesa wucżerja Brěsana namjedowane, wjes nimi sanjese fortuny spew „Wschasny kwasz we maiym rózku" knjes mětopschedbyda Mikt. Woko a to tak fortnitze, so w pschipołschuchasstwu wsjesoły smjech a mózny pschischlesk wmbudźi. Sswjedżenjku narodżej mjesesche wosadny knjes farat Schołta. Wón rozjasni tu, sa kóżdeho Sserba a bura ważne bypki: 1. kak dyrbi krucze łasyerny być we swy, wérze:; 2. we swojich narodnych herbskich wosemjach, rěczi, brasce: a 3. we swojich połach, łukach, lésach a ſtatokach. Wobsehje 3. dypk bu wujasnjeny: wisaj na swojich połach, każ macz na rjanej drohotnej ſtschinje abo swjeczatku, kiż je wot worowi herbowaka. Pschebadaj wscho swoje swojim potomnikam a niz „ſtusnjam. Na to sežhowasche dołha wulkotna cżinohra „Wóz wéry" wot k. kaplana Jurja Handrika sa herbiske jewischczo pschiprawjena. Wschitzy hrajerjo su swoje najlepsche cżinili. Wobej hrajerjoj, wosebje knjezna Marja Schreiberez ł Kulowa, kotraż prěni króć na jewischczo wustupi, swoju rólu sako Marta, jara wubjernje hrajesche. Tehorunja też wschu khwalbu sesłuži knjezna Hana Markez ł Brězkow, kotraż Hanu pschedstajesche. Mjes hrajerjemi sa wosebje wulnamjenischu: k. Jan Popjela jako Milosch, jim rycżerja Lubomira, kotryż we rěczi a wuskupowanju wulkotny efekt pokaza. Lubomér, k. Jurij Mijan, tehorunja nanajlepsche hrajesche, każ też Jakub, Lubomérowy pachoł, kotreżož knjes Pawoł Pasicha pschedstajesche. Knjes Jurij Möler, jako Cżorny, wjednik rubježnikow, ho sa swoju rólu wosebje derje pschidżiwschesche. Też k. Jurij Bala, kiż běsche Józef, prěni króć jara khwalobnje wusnyn. Njedożi ho, tu kóżdeho wosebje mjenowacz, też wschitzy druhy hrajerjo tu jara derje hrajesche. Pschijhladowarjo běchu wopraudże nanajlepsze spokojeni a natwarjeni wot wukotneho pschedstajenja. Sa to njeskłuczne nasch najwjetschi dżak jenoż hracżkam a hrajeskam, ale też naschimej wustojnymaj, hižo mjenowanymaj kk. pschedbyndże a městopschedbyndże, kotraż staj hru tak derje nawuczikoj. Nech Bóh jimaj sdżerži strowotu a mozu, to bychtaj hišcze dołho tak nadobnje dale dżélacz mohłoj, sa towarschow a nasch drohi herbski lud. Też kraſne originalne kosumy a drasty su ho wulzy swobodnje, wjele su też k porozumjenju pschinoschowale. Bóh pohnuj a dżerž nasche „Bratrowstwo"; wschо k Bohu cżłowjeki a Sserbam k wuzitka.

Stary wuj.

(Wobras se wjby.)

Jeho žiwotha bźiche ſ Nětkżicz. Rad na swojsi ſandżenoſcz njespominachu. Tehdom běchu Kalczkez khudźi tuhy rawschajo a nan njebé ſ swunjacżom 10 błóczi nicże dale sawostajił. Alle cżłowjk ho połépschecżachu. Wutchiżnje ruka a mudra hłojczka pschihłu we wschich cżasach a wostſtejnoſczach dopródka. Tak też pola Kolczkez. Hacż na anjmłodschejschu bratrow. Tutai njechcżachtaj tak prawje bobu „pchsalcż" a tuż jeju tharschi hwójzbo do Ameriki pósła. Alle druhy ſo rospschescżichu po zyłym sserbſkim kraju, wo Sakſkej a w Prußej. Woni ſhobstanychu. Mało dobyru wutrobu nana zahyn jim njemjesche. Najſtarſchi dżéſche ho jim tehodła lépje hacż jemu, kiż mjeſesche ſebi, — a ju też pſchewjedże —, ženje ſwojeho bołżiſka wołſtorżicż. „Dże, by mohł a ho jemu derje ſchło, by hižo ſwój both ſaplacżił", prajeſche nałajnje. „Dyrbiſz dha hiſchcze ſwoje hubjenſtwo powjeſtſchicż?" — Wón hiſche jara dobrocżiwy a cżucziwy muż — tón ſtary Kalczk. Alle wumrě w khudobje.

Mjeſeſche ſiwała. Mjenowachu ſeho Pijkorjez wulk. Wón pschejżiwi wſchěch ſwojeho rodu. Też jemu ho nowe dżéſche. Doſtawaſche ſhadnu invalidnu rentu a pschiwja pſchiſkene dżéła. Zivjeſche ſo ſ nuſu a huſu. Ale jeho pſchiwuſni a ſ pſchecżeliſſima njewjedżachu, so wón druhdy hłodu tradaſche. Jeho bohdy mohłe ſoła ſ ſwojim zivjenju dołhaſcz. Schtoſka tajki ſtary muż hałe trjeba. Tajſe a druhe nehjenża dachu ſo we wulkej kolcżeſi ſwojibje ſtajiſchcz, kotrejż wuj Pijkorjez Pitr běſche. Tam a ſem druhdy nejżtó wotſecża. Junu doſta ſwój jedyn wotnoſchemy kabat.

A najbliżſchi ſe ſwojży — t. r. lokalnje — pſchejżu proſzy ſeho kóżdu njedżelu k ſebi k wobjedu a doſta ſwój podżalſtim bildże ſwojí podżél. Seſtarjeny muż mjeſeſche malo ſubow a to tak jemu wſcha jedź w hubu

wopta. Na tym so Marjcha wogrjawa. Mějach-li Kolcźej wopyt — a to so husto stawasche —, wobjarowachu, so jeho dźensa pschijeej njemóža. Potom himpatasche story wuj do wožy k rěmiku a kupi žebi bulu bobreje kolbasy, kotruž pod lipu na wěsy twscheku skhowany pósć — hjeń chlěba. W najwjetschej nuzy tej kolbasa bjes chlěba žtodżesche. Běsche dźe njedźela a to šmedźesche žebi něschto popschecź.

Tydźeń pozdźischo sastupi sašo do jstwy. Wjeseleschse so, jeho mlódsche dźěcźi wotsachu, so zyle domsse rjesche: „Wiškorjez wuj tu je. — Wiškorjez wuj tu je!“ Dźe schcźitaju tutu nowinku shonichu. Dźeczi dźe běchu jemu teź tuto mjeno narjekli. Hewak rěkasche Biarnat Maczźij. Tute pschimjeno měrjesche so na jeho žwjazu postawu, kaj Wiškor. Pschi tym běsche so nawucził „schmuwowacź“. Swoju tajku posticźesche wschém znatym, žamo žlužobni dyrbjachu wujowy knastr špitaczź. Holzy so jemu sa to zwušmjachu. Woni mějachu jeho sa kuntku, dźerzachu jeho žwojeho nonczka, dokelž pschi blidźe žobu njesydasche — mjenujcź z wobsedźerjom, njedawasche teź žadyn „trangelb“. Wihžachu, so jeho domjazoe dźeczi žwój zort z nimi cźinjachu, jeho mjerjachu. Wón pak běsche teź zortniwy muzik. Kak njeschepe jeno stupasche. Sswoju zigaru dosta z wobsebiteje tšky. Nó haj, žwójba cźinjesche něschto sa sebje.

Hdyž běsche Kolczź wujej ruku dał, wjesche so hnydom po tym, dokelž z wjetsche potom k wobsedu dźesche. Někotrymžkuli cźitał žobu myžli, to běsche žiwjenje Pištorjez wuja wostudle, prózdne. Dokelž prija tobaka, jena zigara a njedželi wobjed — to wschak pschewjesse dźela wob tydźeń njese. A tola mějesche dwój žiwjenjeli nadawk, žamo mjišju. Wón žebi wottorhowasche, běsche tak mjenowany asketikar. Njepijesche mjenujcź žaneho piwa, z žana neho alkohola. Prjedy běsche cźitł a stronj a rosbaghu, pcźł, a to na piwo. Ale špoczakł wójny je so teho wsdał, kaj někotrymžkuli valenzaź to cźinicź dyrbjesche — mjaso wamy. Pištorjez wuj wotrjekny so dobrowólnje picźe. W tym tcźi wulkosć jeho pschebiwjacza. Běsche žwojeje hlowy. A tutón „porcźit“ jemu piwowy karanczk z ruki wsa. S tuteje žamowólnosće cźerpasche móz a dowěru k žebi, wěru a wěsłosć.

Kak je to wscho pschischło, powjedasche Pištorjez wuj kóždu njedželu pola Kolczźej. Arnoscht, tij hižo na tatarsku schulu w Budyschinje hodźesche a kóždu njedželu domoj pschijedźe, wotkowasche tab wuja, kaj dźe to naischa mlodźina husto se starschimi ludźimi cźini, a tón so rospyci, hdyž wo tym powjedasche. Pschi khartach hraczu běsche piwo pjece sapraikt, tej hnacź je so wot teho cźasa wsdał. Pschi tym jemu jedyn wumjetowasche, so žloka. S nim so kmjh žwadi a w žwojej rosbarjenosći sareji na njeho: „Chzu dopakasacź, so móju bjes piwa bycź.“ Wón žwojim pschiwótcźarcham podawk hischcźe nadrobnischo rosklađe, z někotrymi pschidawkami.

Hdyž dě je žwojej historiju skónczł, běsche jeho njedželski nadawk hotowy. Po wobjedźe z wjetsche trochu popospapsche. We wuja so potom bjelka dale postara, dasche jemu schalku khojeja z dobrym pschikuskom, kaj běsche to pola Kolczźej tódu njedželu waschinje. Wona z nim žortowasche a pomhasche jemu do žwjerschnika, wot Kolczźa darjeneho.

Jeneho dnja — — wumrje nahle we kožu. Jeho cźelo namakachu hakle tśi dny po žmjerczi, dokelž so w jeho wohnjomoczenej jstwiczy w žuhodnej wjsy nichtó njestarasche. Někto z khwatkom wo jeho žmjerczi telefonowachu. Nadobo běsche tón dobry njesapomnity wuj Biarnat. Wschitcy pschindźechu na pohrjeb. Kak rjenje rěcźesche farat. Zarowazym pschiwustnym ronjachu so žyły. Předaé wukładowasche pschiwiznjosći „starreho wuja“ na Kolczźej žwójzu, wo wschéch jeho dobrych žamotwoscźach, ale so je hižo pschecźo wotrjekł, wo tym wón nicźo njepraicźesche. To wschak teź jara pschihodne byko njeby.

Hospodarski rozhlad.

Nóndźelu, 3. měrza 1924.

Kursy hobotu w Barlinje:

(Tute kursy su w miljonach)

Dollar	4 190 000	franzowski frank	176 600
jendźelski punt	18 055 000	cźěchoski. króna	122 100
schwajzarski frank	728200	100 pólsk. markow	463 000

We pjenjesach so žane wulke pscheměnjenja njeźapisacźu. Požadanje sa nimi je jara žydne. Statna banka pad jenoj žnadny dźěl teho pschidźěłowasche, schtož so žadasche. To je sa hodnotu němskich pjenjes straschne polożenje. Je-li so pschewjesle zuzych pjenjes požada, dźeja němske hodnoty we pjenjesach do wukraja. Wšeše němskich pjenjes na žwětowych wikach na hódnotu němskich pjenjes kłóczł. Tehodła dyrbi žnjeseétkow wschu kedźbliwosć na to složowacź, so pschewjesle naschich pjenjes do wukraja sch'o njeby. Tymle momentam pschischłuja hischcźe druhe politikle. We Mnichowje wotměwa so wulki politiski proseß dla wjelepschecźerady (Hochverrat) wopschecźowo wschelakim wyšokim ofizkram. Mjes druhim teź pschecźiwo Ludendorfej. Wón jako wobsłorženy je tam rěcźał, schtož je zyły žwět se spodźiwanjom sašlyschał. We njej je njenje abo bóle žiebi wubał, so žebi Wschonémzu na nowu wójnu myšla. We žwojej rěcźi je katolikow hanił a na bamza žwarił. Runje bamž je so tola we poślednich, za Němsku cźežkich létach, jako prawny pschecźel Němskeje wopokasał. Ludendorfowa rěcź je Němskej w ryknm žwěcze nimonsery wiele seschkodźiła. Žaneho lépschcho swjatkarja žebi Fran zowska tola žadacź njemóže, hacź runje tehole generala. Pschi naschich hospodarskich rospomnjanjach žmy często za schódne słukowanje Wschonémzow pokasacź dyrbjeli. Rich 'politiske sadźerjenje tej hospodarske sajimy Němskeje a po tajkim tej naš žerbiskich stacźanow pschezo do wjetscheje schmjatanzy, haj žahuby, wjedze.

Na produktowych wikach so położenje malo pscheměni. Rožka žadna njebź. Jeje pak so je wschelakich stron něschto žadacźe a kupowacźe. Pschenża na mérne witi a je na wikach trochu žadnischa. Rjanty jeczmjeń sa piwarnje je khoro tak drohi, so žo placźi, wukrajny kupowacź. Wowoß so po žhacźu do wukraja kupuje. Muka njedźe. Jeje so wjele polschcźuje. We womjeschkach a druhej štónej pizy je so malo pscheměniło. — Měrz žiwoam njehowi. Je-li tele wjedro, wo dnjo tacźe a we nozy žmjerk, dale wobtkowamy, hožimy so, so nałkne žiwy jara cźerpja. — Zentnar pschindźe po štotych hriwnach:

žobotu w Barlinje:

pschenża 8,15—8,40, rožka 6,55—6,85, jeczmjeń 7,75—9,40, wowoß 5,75—6,15

pjatk we Wróttšawju:

pschenża 8,60, rožla 7, jeczmjenk 5,75—9,25, wowoß 6,10 št. hr.

Wiki rěnecho štotu jandźenu žobotu w Barlinje (Zentralviehhof). Na nje bě so wošebje wjele howjadłow a wowzow pschihnalo a tehodła mjenje derje dźěchu. Porno pošlednim wikam howjadła něschto malo bele srajschu. Wobzyły swoje pjacźiny sakhowachu a teź cźelata. Tu so wubrane rjane pytachu. — Sswini bě so pornjo pošledním wikam něschto mjenje pschinjesło. Placźiny trochu popuschcźachu, dokelž pschelara njendźechu. Pschinjesło so bě 2202 howjadłow, 1600 cźelatow, 4675 wowzow, 6707 tukrajnych a 705 wukrajnych swinji. Wone placźachu po zentnarju žiweje wahi:

Howjadła 20—47 štotych hrivnow,
cźelata 35—95 štotych hrivnow,
wowzy 27—55 štotych hrivnow,
žwinje 53—70 štotych hrivnow.

Sa tučzne, pisches tši zentnarje cźežke žwinje, so placźiny hamtšzy njeslapjachu.

Ješa su powschitkownje něschto tunische. We zyłom wikowanju pschindźe jejo 9—13, na schjeschtich wikach 12 hacź 14, sakstich 10—14, južnonémskich 10—12, Oldenburgskich 11—13, wjecźornonémskich 12—14 št. np.

S Laka. Hermanki we Lasu wotměwaju so sčźehowaze dny: 19. měrza, 13. augusta a 5. nowembra, (nij 7. měrza, 2. augusta a 7. nov.) kaj je w „Pschedźenaku“ smylnje wocźischcźane.

Placźiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wotrjuwe žemjo po tunj abo 1000 kg, žemjak 100 kg, placźiny po štotej hriwnje.

	1. 3.	29. 2.		1. 3.	29. 2.
Pschenża	163-168	163-168	rapš. wožuch	10-11,50	10-11,00
rožla	131-137	132-138	poch. metalka	8,80	8,80
nałch. jeczmjeń	128-138	128-138	feradella	14-15,0	14-15,00
nał. jeczmjeń	—	—	pjetuchi	12-13	12-13
wowoß	115-123	115-120	běrnaze trujki	17-17,80	17,75-18
tukrizja (Mais)	—	—	bury	13-15,00	13-15,00
lane žumjo	400-410	400-410	woka	14-14,50	14-14,50
rapš	290-295	290-295	lany wožuch	21-22,00	21-22
pschenżn. muka	24-27,00	25-27,25	módre lupiny	13-14,50	13-14,50
rjana muka	21-23,50	21-23,50	želte lupiny	16-16,50	16-16,50
pschenż. wotr.	9,00	9,00	bróch	17-18,00	17-18,00
rjane wotruby	7,20-7,30	7,20-7,80			

Wiežne placźiny w Budyschinje.

wot 1. měrza 1924.

Wšitke placźiny su po štotej hriwnje rospisane.

Pschedmjet		najnischa placźizna	najwyscha placźizna
Pschenża, žwonka wotedacża	50 kilo	8,00	8,50
Rožla, žwonka wotedacża	50 „	7,00	7,30
Jeczmjeń, žwonka wotedacża	50 „	8,50	9,25
„ nasjmski	50 „	—	—
Wowoß, žwonka wotedacża	50 „	6,00	6,25
Rapš	50 „	—	—
Běrny	50 „	—	—
Sěno	50 „	2,30	2,70
Sškoma, z masch. mlócź, praš.	50 „	0,80	1,10
„ z pyami mlócźena	50 „	1,30	1,50
Pschenżna muka na wotedacże	50 „	—	—
„ we žw. wikow., tukr. 70%	50 „	14,50	15,25
Rjanu muku, na wotedacże	50 „	—	—
„ we žwob. wikow. 70%	50 „	12,50	13,50
Pschenżne wotruby na woted.	50 „	—	—
„ we žwob. wikow.	50 „	4,40	4,50
Rjane wotruby we žwob. wikow.	50 „	4,00	4,10
Proßata, 402 schtuk	1 schk.	10,00	24,—

* * *

Wažne hospodarske liczby (Klucze).

Sa 3. měrz 1924.

1 štota hriwna (po Barlinskim wiežnym kursu)
papjerj. hriwnow 1 000 000 000 000

20 hriwnowski štoty	20 biljonow
Placźizna sa štoto	640 boll. sa jedyn kgr.
„ „ 1 šlěborny (1 hriwna)	400 000 000 000
Sassli indeks	1 010 000 000 000
Wulkopschekupski indeks	1 180 000 000 000
Dawkowa měra (multiplikator) 1 000 miljd. ja štotu hriwnu	
Multiplikator na železnizy 1 000 000 000 000. Jedyn kilometer 4. klaży 3 np. po štotej hódnocze, po papjerjanej 30 miljardow, 3. tjad. 4,5 pj.	
Póštowy tarif: list w post. wokrjesu	50 000 000 000
dopišnizа „ „	80 000 000 000
list dale post. „	100 000 000 000
dopišnizа „ „ „	50 000 000 000
Telefonowy kluczź	1 000 000 000 000

Rěcźenje je w blišim wokrjesu (Ortsverkehr) 150 miljardow w dalschim bo 5 kilometr. (Bezirksverkehr) 800 miljard.

Wusudźenja.

§ Krajny žud. Psched létom, 22. februara, nadeńdźechu twudowu po štotniku Julišu Bóhnowu w Jabtowzu (Gablonz) w Tschechach satšelenu. Polizija wuslědži jako mordarja 20 létneho hižo khłostaneho dźěłaczerja Nowaka Hermana Rückerja z Ullersdorfa. Nowa jeho 6. měrza loni w pinzu žwojeju siarscheju zjasa. Rücker a wšitcy samkat Franz Müller z Liberz (Reichenberg) w Cźeskokowakstej dźěchtaj 17. febr. loni Bóhmerowu wumrikoł. Rücker bě ju satšélił. Loni 17. februara žtaj wobaj z Bóhmerowej pschi schkli. Mudawaju, so zhzetaj pjerschcźeń kupicź, sastupischtaj k njej do wobydlenja. Tu wahrosłuschtaj ju z rewolwrom. Bóhmowa žo se strózelenj k jemi žwojeju. Potom zebrastaj wschelake drohotnosće. Tak dołho hacź Müller we pódlanskej štwicźy wokolo cźužchleschce, Rücker Bóhmerowu satšeli. Wokrjesny žud w Liberzu Müllera k 10 létam khłostanje (schwerer Kerker) sažudźi. We domje Rückerowych starschich bě wopraune hnězdo paduchow a pschemytnikarjow (Schmuggler). Do jeneje schowanepe pinzy khodźesche so pyches žuchertam (Räucherkammer). Jena scźena žuscherinje bě tak do želesneho wobtuka z žyhelenj wuhjena, so žo hodźesche saczinjecź a wocźinjecź. Polizija zu z tym wuhlědźi, so Müller špita z jasnva papjerki płacź. Te polizija lepi. Na nich bě sakhod do skhowaneje pinzy wopiżanh. Rücker preź, so je Bóhmowu satšélił. Jednanje traje dale. Sswědzy dyrbja so hischcźe žtuschcź. — Rücker sasakże prjeschče, so je mordał Bóhmowoje. Ale wschitcy žwědzy jenomyžlinje wobtwrdzichu, so je wón tón, kotrehož žu w cźažu satšelenja Bóhmowoje w towarišstwje na, schtó ? wobeju je jeje mordał a hacź je ju jednu i njeju je žampšlom satšélił. Rückera sasudźi žud dla žobuwinika Müllera widżeli. Sžud drje jašnje njeposlucźeżeho rubježnišstwa k 10 létam khłostanje a k žtubjenju cźeschnych prawow na 10 lět.

Přilopk.

* S Freitala pola Drježdżan. Macź w blokarni plokasche. Nimo plokarnje minyła hrjeda bžži. Macź wuhlyscha, so je žo jejna 4 létna holczźa, kij žo na lodze wožesche, pschekamała. Wona sa njej do łódžymnjeje wody skoczi a dźerżo wumo. Macźerz a holczźy kupjel niczo wadźiła njeje.

* Naische papjerjane pjenjesy. W sašchych dnjach žtuschcźe hižo k temu, ž naschimi papjerjanymi pjenjesami do cźiła žo sesnacź. Tute wubate pjenjesy we žwojich druźinach žu zyle rjana liczba. 5. augusta 1914 wschitcy njesene nam prénje taste pjenesy, 5, 20 a 50 hriwnarje, wupožcźowasche. Tydżeń pozdźischo witachmy 1 a 2 hriwnarje w rjsoch wudawkach. W běhu wójny mějachmy 12 druźinow wupomhanskich pjenjes. W revolucźnitym cźažu buchu 21 wschelakich danskich kupowon jaka žredńk k płaczenju postajene. Potom pschindźechu wschelake bankowki němskostatneje banki po 50 hrivnach kónz 1918, pokžišcźo sašo nowe 1 a 2 hrivnarje hacź do 1920. Mérko sčźehowaze inflazija. 1922 mějachmy hižo 100 a 500 hrivnarje a nowocźischcź prjedwójnich dwójnich 1000 hrivnarjowy i cźežtwjenym a še sleknym kolkom. Wóšom druhich 1000 hrivnarjow sčźehowachu. We žamnym lécźe dostachmy žydom wschelakich 5000 hrivnarjow a tśi druźiny 10 000 hrivnarjow. W febr. 1923 mějachmy 5 wschelakich 20 000 hr., nasymu na 50 000 hr., 100 000 hr., a 500 000 hr., w juliju provisorijay 1 miljon hr. na 20 000 hr. nacźischcźanych. S khwatkom dźesche potom na 5, 10, 20, 50 miljon. hr., potom 100 a 500 miljonow a 1 miljardu, dale 5, 10, 20, 50, 100, 200 a 500 miljardow, 1, 2, 5, 10 a 100 biljonow. Wschu wohromadu naliczi so 164 druźinow papjerjanych pjenjes. To je rjana liczba sa teho, kij tajke wežki hromadzi a je khowa. -ta

* Semja teź w Franzowskej dale rži. Sandź schtvórtk wjecźor wokolo 10 hodź. žu we Bordeaux (wuprai Bordoh) žylny podšemski štork sacźuli. Teź z Toulouse je w połońskej Franzowskej powjesće pschikhadżeju, so teź tam je semja žylnje rżała. (Bordeaux je pschimóźske město pschi wjecźornym brjohu Franzowskeje).

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Měschcźanski pschemyslowy hamt 1. měrza wozjewja: **Domjazu dźěłaczerjo.** Po 13 § sakonja sa domjazych dźěłaczerjow wot 30. junija 1923 su pschemyslowe, kij swonka žwojich dźěłaczinjow pschemyslowe dźěła wunjesej dawaju, winowacźi, liseźiny wjesej wo wožbach, kotrymž domjaze dźěło dawaju abo kotrejž swonka žwojeje dźěłaczinje dźěłacź dadża, a maju zapitłacź wobtkodnu městnosći a druźiny dźěła tutych wožbow. Hacź do 24. měrza maju žo wotpišmа turzych liseźinow měschcźanskej radże zapodacź. Pschi wjetschich wobtkach a tajkich, kij wožbam we wukrajn dźěłacź dawaju, maju žo pożrědnicź a domjazu dźěłaczerjo na wožebitych łopjenach zestajecź.

Na Gruhliz dworje we Wurizach je pokhrona a schlintawa saschła. Sawěranje naprawu ja Wurizu žu šóžmjene.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

1. Naškuba wólby w pruskich gmejnach. Wone wotměja so najsterje 4. meje t. l.
2. Naškupa wobliczenje podrujnischcźo pjenjesa.
3. Sakaże žo sbéranje jejow kiwizow.
4. Pjeczatowy dank (Stempelsteuer) sbéra žo sašo kaj do wójny.
5. Pokhroma je we wschelakich gmejnach swonka wokrjesa sašchła.
6. We Lasu žanych štótnych wikow w tymle lécźe njebudźe.
7. Poda žo sapisk tych, kotrychž su do wubérka sa sjawne pschistajenje (Öffentlicher Arbeitsnachweis) wuswolili.

Hłowny a samotwity redaktor: Marka Smolerź w Budyschinje.

Hosćenc we Łuzy.

Wutoru wot 7 hodź. som su

póstniske reje.

Přećelnje přeprošuje A. Hobrak.

Sudniska korčma w Bukecach

(Gerichtskretscham)

Póstniku wutoru su

reje.

Tunja składnosć k rejwanju, reja 5 pj.

Wo bohaty wopyt prosytaj

P. Kilem a mandźelska.

Hosćenc „K palmje" w Bóšicach.

Watoru, 4. měrca su

wulke póstniske reje.

Přećelnje přeprošuje

Rudolf Warnač.

Doprědkawozjewjenje.

Wotewrju srjedź měrca na swojej ležomnosći we **Wojerecach** na Bismarckskej drózy 5

wolenčku

z najnowočasnišim, cyle nowym mašinowym wobkhodom, z čimž je mi móžno, woprawdźe čisty a słódny lany wolij z dokładnym wuwuźidom bić.

Za **zapłaćenje** kóždy čas sobu biju. Tón, kiž bić dawa, móže symjo při započatku a wolij při skónčenju bića sam wobhladać a za krótki čas dostać.

Zwěsćuju sprawne a dobre posłužowanje.

Z počesćowanjom

Pawoł Schkommodau

we Wojerecach.

Swobodne městno

za

Welsec kupny dom

Telefon 12 w Kulowje Telefon 12

Ratafske mašiny a graty

dyrbiće nětkle kupować, dokelž su płaćizny směsnje tunje.

Poručam z najlepšej hódnosći po najtuńšich płaćiznach:

šćroke a zubkate młóćace mašiny z čisćenjom a bjez čisćenja, **krótkowanske młyny, wuhibliwe parjaki** (Kippkessel), **sykanjerčerjowe mašiny, trawuznějaki, pluhi, brony** atd.

Wuporjedźenje derje a wěcywustojnje.

Dale poručam w najlepšej hódnosći po najtuńšich płaćiznach:

Jězdne kola, gummijowe wobruče, šijace mašiny, motorske kola „Ardie" 3 PS, najpuśćomniše kolo za kóždeho, krasnje wuhotowane; originalne D. K. W. motorske kola, najl. lohke motorske kolo 2¼ PS.

E. Buckenauer we **Wojerecach**

mašinowa wikowańna

Telefon 122. na Bismarckskej drózy 9.

Kedźbu!

Česćenemu wobydlerstwu z **Rakec a wokoliny** **kaž też we Wulkich Zdźarach a wokolinje** dawam k wjedźenju, zo kóždy tydźeń **póndźelu** popołdnju w Rakecach pola hosćencarja a překupca k. Bowuša wot ½12 hač do 8 hodź. a we **Wulkich Zdźarach** wot 4 hač do ½8 hodź. w hosćencu „Ke kołpju" přebywam a přijimuju **skazanki a wuporjedźenja časnikow, złotych, sćěbornych a optiskich wěcow.**

Při potrjebje prošu wo dobroćiwu podpjeru.

August Granz w Kulowje

časnikař a złótnikař.

Należna prózstwa.

Jedyn z našich dobrych přećelow chce knižku wo nas Serbach a wo naše serbske Łužicy wudać a ju z pěknymi **wobrazami** serbskich wsow, cyrkwjow, domow, wótčinow, krajanow a krajankow we swjedźeńskej a wšědnej drasće wudebić. Tehodla wón należne prosy naše lube Serbowki a našich lubych Serbow, zo bychu jemu tajke wobrazy, fotografije a pohladnicy, wosebje też skupiny (grupy) kaž zhromadny kemšikhód Serbowkow, Serbowki na čołmach w Błótach, kwasne a přewodźeńske čahi atd. pak požčił pak darili. Kóždy přećelny darowaŕ potom wot dźakowneho spisaćela jenu tajku jeho knižku darjenu dostanje. Prosymy, zo bychu so te wobrazki a pohladnicy k dalšemu wudstaranju do administracije „Serbskich Nowin" (adresa: Kn. knihafnik Gustav Janak, Budyšin, Lawske Hrjebje čo. 4 „Serbski Dom") prawje bórzy pósłałe abo wotedałe.

Redakcija „Serbskich Nowin".

Skazanki na

symjeńtne běrny

znóžne rólowe
Kaiserkrone
Thiels Kuckuck
Imobja Dohna
Industrie
Kartz a Kameke
Papo
president Krüger
Richters Jubel
Tischgespräch
Trebitzer Ertragreiche
přijimuje

Paul Bennewitz

w Budyšinje.

Symjeńtne běrny přindu z Meklenburskeje, Pomorskeje a Šlezyskeje.

18lětna holca

pyta městno za słužbu w dobrej serbskej swójbje. Dalše je zhonić we wud. „Serb. Nowin."

Sprawna, 17—18lětna

holca

k 2 lśco staremu dźěćaku so na kubło blizko Budyšina pyta. Dalše je zhonić we wud. „Serb. Now."

Tři- abo

mužace jězdne koło

(verstellbaren Freilauf) je na předań. Zhonić we wudawarni „Serb. Nowin"

Kóń (lišak)

šlětny, srěnjowulki, je na předań na Horje čo. 16 pola Njeswačidła.

---

3 běhaki

su na předań

w Maleńcach čo. 14.

Jalojca

blizko ćeleću je na předań w Nowym Łuću čo. 12.

Kupuja

nowiny, akty	kg	3 pj
knihi	„	3 „
papj. wotpady	„	2 „
lumpy kg	hač 10	„

F. A. Popp

na hornjeńskej hasy 18.

Cyła wokolina

znaje mje a moje wurjadne dobre, wuběrne a tunje dźěło.

Menzel, serb. časnikař w Dobrošćecach p. Njeswačidła.

Ciche přesrawanje nutrkowny wóz hodźi so won wzać

solidny twar - podawam hnydom

Hłowne rozesłanje

Friedrich Wolff

w Drježdźanach-A., Neumarkt 4.

Telefon 22 830.

M. E. Schöne

w Kamjeńcu **w Połčnicy** **w Zejicach**

Telefon hamt Kamjenc čo. 8 Telefon hamt Połčnica čo. 63. Telefon hamt Horni Wujezd čo. 67

Ze składow poručam

šwablokisały amoniak,	melasu wows. pluhow,	čerwj. dźećelowe symjo,
kali-amoniak-salpeter,	suche truhańcki,	žołto-dźećelowe symjo,
wapnowy (kalkowy) dueyk. amoniak-	cokrowe truhańcki,	šwedski dźećel,
superfosfat 8/9,	běrnowe truhańcki,	inkarnatski dźećel,
amoniak-	běrnjace kruški,	běły dźećel,
superfosfat 5/15,	rźane wotruby,	lucernu,
superfosfat 5/8/5,	pšeńćne wotruby,	seradellu,
superfosfat 18 %,	grisowe wotruby,	Eckendorfske runkli-
Rhenaniafosfat,	rapsowy wosušk,	cowe symjo,
Domašowu mučku,	hrósikowu wosušk mučku	lětni rěpk,
kosćowu mučku,	mučku bałmin. symjenja	nazymski hróch,
40 % kali,	mučku laneho wosušk,	hróchowe symjo,
22 % kali,	sykanje,	jahłowe symjo,
kainit,	pochowe słanje,	nazymsku woku,
wapno, cement,	picowańske běrny,	kolij,
	jódźnu sel, skótnu sel,	čerstwu morchej,
	brikety,	čerstwu runklicu,

Eckendorfske runklicowe symjo, žołte Eckendorfske runklic. symjo, čerwjene Leutewitzke runkl. symjo, žołte kulojte Lentewitzke runklic. symjo, žołte bleše Crievenske runklicowe symjo Friedrichswerthske runklicowe symjo

„Goldregen" symjeńtny wows Vlerchblattski symjeńtny wows Kirsche'ski žołty wows,

1. wotsawk Strubowu Schlanstedtsku nalětnu pšeńcu

pšeńćnu muku, rźanu muku, běrnjacu muku, cokor kaž też wšu cyrobu.

Dale kupuju kóždu dźělbu **žita** a **běrnow** po dnjowych płaćiznach.

Stajnohódne lutowanje

Pjenjezy wot 100 zł. hr. sem na prénje hypothaki w měste a na wsach při dobrym zadanjenju kóždy čas bjez pódłanskich wudawkow pyta

F. Raue na Hóśe hasy 22.

Zawołajće z telefonom :-: Budyšin čisło :-:

687

Maće-li mały nawóźk do „Serbskich Nowin",

Kupuju kóždu dźělbu butry, twaroha a jejt po najwyšših płaćiznach, poručam najl. jódźnu sel w jutowych měchach, centnar po 5 hriwnach.

Fritz M. Schwann

w Budyšinje na znutřkownej lawskej hasy 5.

Telefon 1178.

Jurij Fuhrmann

w Budyšinje na hornjeńskej hasy čo. 10 poruća **jězdne kola, šijace mašiny,** mantle a šlowohi. Sanasna wuporjedź.

Mój pschedeschćenik nicjo njepomha!

Tu dyrbi tśechikryjeńśi mischtr

Ernst Donath ſ Budyschina

Burgplatz 4

japichimnyć, tón porjeńši tśechu najlépje a najtuńšo.

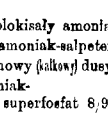

Najlěpše drožđže

wšędnje čerstwe, kaž też

najlěpše žitowe palency a likéry

poruća we **wulkim wubjeńku** najtuńšo

Adolf Šmals w Budestecach.

Serbjo! Citarjo Serbskich Nowin!

Rjekńće stajnje, když kupujeće abo předawaće: „Ja čitach waš nawóźk w Serbskich Nowinach".

Čorne wobleki

(Gehrockanzüge)

poruća

Max Wencel w Budyšinje na mjasow. torhošću 7.

Najlěpše celul. trajne šaty

elegantne :-: :-: wotmyjomne

wysoke khornarje, wysoke zhibnjene khornarje, manšety, předtykowki po jara přihódnych płaćiznach

krawaty, płane a čorne, wšěch formow

w najwětšim wuběrku.

nanowjazaki we wšě

A. Bokelmann nasl.

Najlěpši jasnožołty mašinski wolij

motorski, awtowy a centrifugowy wolij, najlěpše čorne a žołte kožowe tuki a rybjacy tuk, wozowe a mašinske tuki, kožane čerjeńske rjemjenje, kožowy wolij a najlěpši wósk za čerjeńske rjemjenje poruća po najtuńšich dnjowych płaćiznach

Otto Büttner, mějećel S. Laskowski

w Budyšinje na hlownym torhošću 9.

Ke konfirmaciji zhotowi

visitne abo wopomna jeńske khartki

spěšnje a tunjo

Smolerjec knihiśiśerńja w Budyšinje

zap. dr. z wob. ruk.

K swinjerězanju poručam

korjenitu wšeju družinu, hejdušku,

dale wšo

kolonialne twory

wosebje

sfajnje čersćwje palene khofeje

po najtuńšich dnjowych płaćiznach.

Twarožki wšěch druzin

Zasopładawarjo dostawaja wysoki rabat.

Jakub Hicka w Budyšinje

na sukelnukej hasy 13

(prjedy Serbske hospodarske towarstwo).

Wustojna holca za dom

sprawna a čista,

so do wjetšeho **domjaceho hospodarstwa** pyta.

Frau D. Rudolf, Dresden-Oberlössnitz, Rönnitzstrasse 49.

Rönsch, rěčnik a notar

w Běłej Wodze.

Pisarnja: na Mutakowskej drózy čo. 7 (Germania)

Rěčne hodźiny 8—1 a 3—6 hodź.

sobotu 8—1 hodź.

Přiloha k číslu 53 „Serb. Nowin“

Pónjelu, 3. měrca 1924.

Sserbowka.

(Pokračowanje a ſkónčenje.)

Sadyn ſ tuteju liſtow njebě ſ pohnym mjenom hodpißany, ale jeno ſ prénim piſmikom.

Róſenka pſchecjita ſebi ſhórnje dwójzy wobej liſtaj a ſpóna ſkónčnje, ſo jej prénj luboſcej wuſnamna, druhi pak ſ haru a ſnadź ſ wulkwiſdanjom pſchi konzerze hroſy. Sſhona potom liſtaj, ſo njedyſchtej nikomu druhemu na wocéj pſchiſchéj. Runjeż bě ſo ji tole zyle njenadźizy ſkako, roſſudźi tola w ſamym wokomiku, kak ma ſo tu ſadźerżeć; bojoſche ſaneje njeſmajeſche, ſ wobliczja rěcżeſche ji kruta wola, wócżyy ſapaſchéj ſhrobloſcej pſcheczíwo ſadźerżkam.

Spéwej poſtajena hodźina bě ſo pchibliżiła. Jſtwa pſeinjeſche ſo ſ ludźimi, ſydła běchu ſtoro wiſché wobſadźene. Prědku wupjeraſche ſo młodych knjeſtkow, każ ſo ſaſche runiſkow po myſłi a ſkrikach; ſortowachu jedyn pſchemo druhemu ſ wjeſchej wólnoſciu, mjes nimi prěni Hordula. Sa ſkwilu ſaſtupi też Měrćo a trjechi ſo duzy po ſali ſ Hordulu. „Sſym twoju radu poßłuchał“, rjekny Měrćo, „ßym wczipny ſ kaſtej pěſnju mi wotmołwił.“

„Sſo rołumi, ſ němſkej! Rukuju tebi ſa to!“ wotmołwi Hordula. „Knjeżna ſpéwarka je ßebi ſawdéſče tu wdź hiſchće jónu rołumnje a dokładnje roſmyßlika! S zyła ſmějch ßo też na naß ſpuſchczeć, dokelż ſmy też my ſe bohrym ſrědkom ſpytali.“ S tutym wotßali ßo na ſwoje měſtno.

Hordulowa rěcż wo ſrědku, kotrehoż je też wón wuſił, Měrća trochu ſaſtróji, tola w cſiſchczejnju njechaſche a njemóżeſche ßo dale napraſchowacż; wotenđże tehodła do cźrjódy ſpéwarjow a ſpéwarkow, kotſiż běchu ßo hižo wſchitzy ſhromaßili. Róſenka, runjeż w najſednoriſchej draſece a najpoſnißniſcheho twaſchnja, wuſnamjenjeſche ßo mjeſe wſchémi.

Měrćo poſtupi k njej a wotraſcha ßo mjelczo: „Droha Róſenka! ſcże mój liſt doſtała?“

Róſenka niczo njewotmołwi, poda jemu jeno liſczik, prajiżu ſe ſynnym hłoßom: „Je ßnadź tónle, knjeże?“

Měrćo pſchelecża ſpěchnje doſtaty liſczik, tola ſ bohom ſdźelany a ſ hanbu a ſ mjerſanjom ſakuſnyy ſe ſudami.

„Scże ſawdéſče pſcheſtrędżena, cżeſćena Róſenka, ſo tutón liſt wote mnje njeje!“ rjekny ſa chwilu.

„Njeje-li wot waß, dha tola wot jeneho ſ waſchich pſchecżelow!“ wotmołwi Róſenka wótrje.

„Wěrcże mi, droha knjeżna! nimam winy na tutej njepſchijatnoſci, a nadźijam ßo, ſo mje druhich dla ſe ſwojej wotmołwu njeſatamacże!“

„Budźeſche ßeß ſtaroſcże, knjeże! ßwotmołwju wobémaj liſtomaj, każ ßo pſchiſłuſcha.“

Prajiwſchi wobroći ſo wot njeho a da ßo ſe ſwojej ſuhađźinku do rěcżi.

Měrkej bě na dobo ſpodźiwnje ſa trach. „Bjesbóżny Hordula!“ ſaſtwari do ßo a wotſtupi do ſady.

Bórſy na to ſapocża ßo ſpéwa ſe ſhromadnym chorom. Po tydźe ſcżéhowaſche „fantaſtiſka ſe wſchelakich motiwow — pſchednoſchuje knjes Měrćo Prawda.“

S trochu njewjeſtej trocżelu, do wocżi ſkłódnjeny, wuſtupi Měrćo a ſydźe ßo ſa klawér. Runjeż bě poßłednja roſmołwa ſ Róſenku jeho nadźiju ßterzo feſtabika, chżyſche tola hiſchće ſe wſchej throbloſcju ſwoje ſkoże ſpytacż, ſo by na ſwój liſt ſnadne wotmołwjenje doſtał. A ſapocża tuż hrać ſ wulkej wuſtojnoſciu a ſ wſchelakim ſapalom, każ derje ßo jemu jeno hodźeſche: ſpytaſche wupowjedacż, ſchto je ſacżuł, każ je Róſenku prěni raz ſaßo wohladał, ſ njej rěcżał a ßo blize ſeſnał; roſpominaſo wſchu jeje zjanoſcż a luboſnoſcż hładaſche wſiché ſwoje cżuca a ſadócże po hudźbu ſapodajoce. Każ bě tak zyle potajniſtwo ſwojeje wutrobu wotkrył, ſwaji ßo ſtónczinje ſwoju jenicżku próſtwu wuſnacż pſchednoſchujo němſku pěſeń, kotrejż ſapocżatk ma ßo nětkle takle:

„Ach, kdy by ty moja była,
każ bych cże ja lubował!
ſtrěru ßebi we wutrobje
na wěcżne bych ſakował!“

Każ bě tu pěſeń bjes ſłowow, tola je wſchej horliwoſcżu dokoncżił, dokla ſ nětkrótkimi roſpuſtnymi akkordami, kotrejż dyrbjachu wuſnamjenacż njeluboſnu njewěſtoſcż jeho duſche — zyłu fantaſiju.

Sasyne plazanje, woſebje ſ prénich měſtow, hdéż Hordula ſe ſwojimi pſcheczelemi hedźeſche, wuprajt, ſo je ßo ſpodobało. Měrćo ßo pokłonjeſo podjakowa, na to ßo ſaßo ſydźe, cżakajo na Róſenku, kotraż dyrbjeſche po nim ſpéwacż.

Sa chwilu też Róſenka wuſtupi, ſaczerwjenjena drje, tola bowerlíwje wocżi do ludu ſłoſujo. Jednorje ßo pokłonjeſchi poda Měrkej ſeſchwk dypkow, ſo by jeje ſpéw na klaveru pſchewodźał. Měrćo pſchimnaſche ßo trochu njebocżakliwje ſeſchwka, njemóżeſche wſchak ßo je ſaboſcżu ſpokojiż, ſo by wotmołwu hižo nędżał. Roſhładowaſche ßo po notach, tola njebě tu nihdże ani napiſha, ani ſłowow, ſ kotrychż mohł ſwój wotſud ſpóſnacż. Pſchelecża tuż ſ wocżomaj dypki, hłóż ſedża ßo jemu zyle njeinaty; njebě tehodła hiſchće je ſwojeje njewěſtoty wumożeny. Tuż ſehra krótki ſawod, ſa chwilu ſanjeße Róſenka ſ jaßnym a horlitnym hłoßom:

„We Sserbach ßym ja rodźena,
kraj wótżny, rjaka Łużiża,
mi luba je a ważena,
tu njej cżu bycż ſtajnje domjaza.“

Lědma bě tute ſłowa doſpéwała, ſebra ßo ſ prénich měſtnow hrońe ſchudobowanje a tepjanje, ſ bohom ſcżehowaſche wótre ßyczenje a hwiſdanje, ſo dyrbjeſche ſpéwakka ſaſtacż. — Měrćo hedźeſche pſchi klaveru wſchón ſaſtróżeny a błędy, ruzy jemu ſpadowajuce, njebě ani mohł dale hracż, njeběchu-li też tajku haru ſehnali.

Hdyż pak bě ßo hara trochu ſlehnyła, ſaklinecża na dobo ſ druheje ſtrony łyżne płaczanje, pódła wołaſche ßo: „Dale! pokracżowacż!“ — Zyłe pſchetrwanjeni Hordulowi pſchecżeju ßebi tomu wotmołwicż njeſpěchachu.

Róſenka ſtojeſche w tu chwilu ſcżerpliwa ſ pothilenej hłowu, měrna a njebojaſna, cżakajo, donidż ßo wotrěcżane ßyczenje a wołanje njeſtóncż. Hdyż bě ſaßo wſchitzko cżicho, pokiwny Měrkej, ſo by ſ nowa ſahrał; bórſy ſanjeße cżim horliwiſcho:

„Krej ſławnych ſerbſkich wótcżinzow
mi w ſilach cżecże horliwa,
a ſwérna proby wutroba
wa ſwoje lubych Łużizow.“

Měrkej wuſtupowaſche na cżole ſymny pót, tola hdyż ſ nowa ſchudrowanje a hwiſdanje ſaſtyſcha, ſtoſi ſ hněwom ſapatej wocżi do ludźi: ſ twojej hamżnej haniſbje dyrbjeſche wódjeż, ſo jeno jeho dobrí pſcheſerjo, mjes nimi Hordula, prěni, jaſtu njeſnieczomnu haru cżerja. Tola druſy pſchipoßłuchanjo běchu rozumniſchi a nabohniſcheje myßle: ſ nowa naſta nětko ſe tſchich bokow cżim hłuniſche płaczanje, ſo twiſche hwiſdanje a tepjanje pſchetrjechi; na dobo ſawoła ßo ſ ludźi ſ mózným hłoßom: „Wſon ſ tymi njedocżinkami!“ — „Wſon ſ nimi!“ wotmołwjachu druſy ſ truku do durí hrożo, a wotkanje prjedy njepſchesta, donidż ßo Hordula a jeho pſcheczelſi ſ hanibu njewotſtalichu. Wótry ſmjech a żort bě jich mjto.

Hdyż bě hara wocżiſchła, ſaſpéwa Róſenka ſ bodycżeſkim hłoßom, a ſpéwaſche cżim horliwiſcho hacż do łonza:

„Ja bidźu ſchwaſnoh' ludaka,
kiż hani ſ rěcżu ſaßaſkej,
ßo ſmeje bohrom' pocżinkej
a Sserba hordże ſaßpéwa.

Ty njeſyß Sserb, o młodźenzo!
kiż wótcżiny ßo hańbujeſch;
ty maczer wobohu pſcheradżeſch,
mje ßotru ßwoju ſapŕeżo.

Mi wutroba ßo ſrudźena
pſched twojej traſchnje ſtrachujeż
ßo bóżko ſłużicż wótcżinje
je moja duſcha ſmyſlena.

Tak nětkdy chcu ßo radowacż,
hdyż ſłyſchu mjeno młodźenza,
kiż ſwérny ßyn je Sserbowſtwa
ßom' ruku, wutrobu chcu dacż!“

Lědma bě doſpéwała, naſta taſke wjeſele a ſławjenje, ſo dyrbjeſche ßo Róſenka poſpoſi dźakowacż, a płaczanje ßo prjedy njeſlyſchny, donidż pěſeń ßo pěſni njeſchida.

Měrćo hedźeſche nětko wutrapnje ſa klaverom, pſchewodźeſche Róſenkine ſpéwy a bě ſtónczinje wſchón ſaboryeny, hdyż pożłucharſtwo na poßłednju też jeho wobjeße wołaſche a ßo jemu dźakowaſche.

Po ſpéwje ſtupi Měrćo bojaſnje k Róſenzy a rjekny ſ cżicha: „Droha Róſenka! němſkemu praſchenju wotmach wiſcheje mi ſherbſti, kak wotmołwicże mi, hdyż ßo herbſti praſcham?“

„Takle!“ dźeſche Róſenka a poda jemu ruku, „tola njej prjedy, donidż waß do ſwérneho Sserba njepſchetwobrocżam!“

„Po bżeżniſchim ſpadże njeſmjeżeſe ßo mimo ſyjeſe dźeła wjazacż: doſpołnje ßym hižo nawukmył wobſtajnoſcż pſchecżiwo njewotpuſtnym wuſnamjenjam!“ wotmołwi Měrćo. —

Poßłuſchno, hdyż bě Měrćo na ſudźe dobru ſłużbu doſtał, wjeſeſche ßebi ſwoju Róſenku domoj a je ußiko jedyn ſ najhorliwiſchich ſobdźerzinzow.

— Kónz. —

Stary a nowy wuczeŕ.

Powdaniczko wot J. Nowaka-Koſchczańſkeho.

(Pokračowanje.)

Po wjeſeri ſtyße ßo też Lenka ßobu k wuczerjomaj. Wawrik powdaſche wo. wuczerſtim wiſiwanje ſa ſwoje ſłużby. Dubſki pak, kelko bě ßo we wſchéch naſtupanjach pſcheménił.

Pſchi tym pſchiniđźeſchtaj też na to, cżehodła bęſchtaj wuczerſtwo wukłoj, a Dubſki dyrbjeſche powdacż, kak bě na wuſawo pſchiſchoł a ſchto bęſchtaj jeho ſtarſchej.

Bjes dlicża wón ſapocża:

„Mojej ſtarſchej ſtaj ßo pſched nękotrymi létami do měſta pſchejhdźiłoj. Prjedy mějeſchtaj pſchekupſtwo we wjeſcy, wón nſedałoſo měſta, hdżež ßym ßo też narodźił. Mam hiſchće ſtarſcheho bratra a dwě ſotſe, kiż pak ſtej wobej młodſcheje. Pſchiniđźech hižo ſahe do měſta na ſchuln a ſe ſchtyrnaczje létami na ſeminar. Mój bratr khodźeſche w mjeſe na pſchekupſtu ſchulu. Nan běſche jeho hnydom wot młodoſcże ſa pſchekupſtwo poſnjił, dokelż dyrbjeſche nětko jeho naſtupnik bycż. Ja jako młodſchi ßym mójach bębi ſwoje powołanje wolicż. Sa mnje bě to wulka tadoſcż. Pſchekupſtwo njeje ßo mi ſenje ſpodobało; ale hižo wot młodoſcże ßebi mi myßle na wuczeŕſtwo. Moja macż je mi huſto ſamżu powdała, kak rad ßym hižo maſurſkich ſtarſchebo ſtarego wuczerja měł, kak ßo jenje wot njeho bęſchtej nochżyh, hdyż k nam na wopyt pſchińdże. Hdyż bęch wjeſchi, bě moja najlubſcha hra, hdyż mójach nękotrych towarſchow ſhromadźiła a roſwuczowacż. Hdyż chżych pſchi tym njepoſłuſchnych też druhdyż poklopotacż, wſchak ßo mi ſamżiſcho ſta, ſo ſchulerjo ſwojemu wuczerjej nětchto wotłożichu a roſcżekachu. Tola mje też to njewottrałcżi.

Mojej ſtarſchej drje běſchtaj radſcho měloj, hdyż bych na ſamżnanſtwo ſłudował, ale hdyż pótnaſchtaj, ſo to moje powołanje njebě, ſwolniſchtaj też rad, ſo bo měſta na ſchuln hacż a potom do ſeminarija ſaſtupich.

Po dokończenju ſwojich ſtudijow pſchińdżech, każ drje waß znate, do němſkeje wſy ſa pomożneho wuczerja. Runjeż mójach tam malo ſamożſtatnje ſkutkowacż, dokelż dyrbjach ßo tola pſchi wſchém ſwjetſcha po wyſchſchim wuczerju ſłożowacż, je ßo mi tam tola ſpodobało. Dźeći mje luboſnowahu hdyż widźachu, ſo je też ja ſ luboſciu roſnuczaju a ja mějach pſchileżnoſcż, ja połdźiſche ſamoſtatne wuczeŕſtwo trėbne nathonicż. So ßym ßo poſpiſcho na tuto měſtno ſamoſtajał a je doſtał, wěrcże. Nadźijam ßo, ſo mi Bóh, kiż je mi luboſcż a powołanje ſ wuczeŕſtwu do wutrobu ſaſcżepił, też mogo da, ſo mohł mi dotherjenu ſłużbu derje a hódnje ſajacż.“

„K tomu daj Bóh ſwoje ſahnowanje“, pſchińdżeſchi Mawrik. „K cżemuż je ſchtó powołany, w tym je ſamożce też ſhożowny. Bu wjele njeſboża na ſwéce njenje bylo, hdy by kóżdy na tym měſtnje a tym połu bżéłał, ſa kotreż je jeho Boża wola ſtworiła. — Ale ach, kak bżeſko ſa nětkożehożkuli je, ſwoje prawe powołanje doſcżéhnycż!“ boda ſtary wuczeŕ ſamyßleny, każ by ham pſchi ßebi rěcżał.

„Wy, knjes wuczerjo, ſcże ſwoje wotpohładanje po łoſkim a runym puczißu dożdż“, praji Lenka. „Mój luby nank je wjeſche wobcżejnoſcże pſchewinycż měł. Dokelż je wot domu hudy, njemóżeſche ßebi najprjedy ſyła na ſtudowanje myßliċ, runjeż ſa jeho cżaſny telko wutrunycż a tak dałeko na ſchuli bycż njerjebachu każ nětko. Pſchi cżeſtym burſkim dźele dyrbjeſche ßo prózowacż, ſo by nětchto wdomoſći nabohnył. Kóżdy drje wutrajnoſcż k temu měł: nebyh! Hačle hdyż ßebi ham nětchto ſaßtrić, możeſche ſwoje pruhowanje do ſeminarija cżiniċ. Sſtebo bre widźeſche, knjes wuczerjo, ſo nameſ je ſiwjenju ſtajnje ſtónczko njeſwdéżeſche, ſo dyrbjeſche wjele pſchekracż, wjele pſchedhdźiċ, donidż mějtra dospę, na kotreż bě Bóh jeho powołał.“ A ſobuzelnje a luboſcżiwje hładaſche Lenka na ſchedźiwza.

„Cżim bóle dyrbju waß wobdźiwacż a cżeſcżicż, knjes wuczerjo“, praji Dubſki k Mawrikej. „W njeſboża a pſchecżiwnoſcżach hačle móże cżłowjek ſwoju móc a krutoſcż pokłacż; w ſbożu dobry woſtacż, njeje cżežko.“

„Tak żebi ludźo ſ twjetſcha myßlą“, wotmołwi Mawrik; „ja dwéluju, ſo temu wo prawdże tak je. Sboże cżini cżłowjeka łokko hordeho, hacż njeſpokojneho a żebitneho, wucżi jeho ſwojeho ſuſoda, kiż je hubjenſchi hacż wón ham, ſaſpéwacż a pottżożowacż a na Boha ſameho ſabycż.“

Dubſki njemóżeſche jemu nicża ſnapſchecżiwicż, dokelż widźeſche, kak prawje ſtary wuczeŕ měrjeſche.

Pſchi tajſej a podobnej ſabawje miny ßo wſchém ſtjom cżaſ. Bżeſije a bę hižo nimalo po dże, hdyż ßo Dubſki ſtónczinje na domjacż poda. Bę widżeł, ſo bę ßo jemu wjeſcze wubjernje ſpodobał. Hdyż jemu wón a ßwoka kaſaſchtaj, ſo by tola bórſy ſaßo pſchijcżoł, ſo budże jimaj hdyż cżaſ witany, hmjeło wotmołwicż: „Njerwobdźeże mje do łyżowanja, mohł hewak lodżu tak huſto pſchińcż, ſo by ßo wam to bórſy woſtudźiło, drje prjedy haj nit.“

„O to zenje njebudźe!“ wuraſa Lenka, ale każ by ßo ſtróſiła, ſo je nětchto njeprawe prajiła, ſaczerwjeni ßo po ſwojim luboſnym wobliczu a pſchińdżi: „Nanż ma tajku ſabawu pſchejcżara rad a wopytuje mamy malo.“

Młody wuczeŕ pſchińdże domoj a runjeż njebě wjeſy ſahe, njeżadoſche tola ſa ſanym ſparom. Wotewrě ßebi wotna a hładaſche won. Zuni wětr wobdumaſche jemu cżoło wobliczo a ſchepłaſche jemu luboſne hłoßy do wuſchow. Tyhaż tyheſkow ſybołachu ßo na njebjeſki modrinje a hładachu ſe ſwojimi ſaſtnymi wócżkami dele na ſemju, każ cżakali nowe cżaſa wutżiżdżicż. Kiż ßo tu w ſbożownej wutrobje hibachu. O, kak tute cżuca wuczerja wołżachu, kak jeho tyſchachu! Stónczinje wſa ſwoje hużle ſe ſcżému, ſo by jim ſwoju radoſcż, ſwoju ſrudobu wupowdał. S waha, mjeſcżo ſapocża hudźicż: truny ſaklinecżachu, każ by cżłowjek ſkorżił, ſo je wopuſchcżeny, wołamocżeny, proſchachu ſ nutrnymi hłoßami wo towarſtwo, luboſcż, hdyż a hdyż pokaja ßo ſ waha nadźija, kiż dale a dale pſchibżeraſche, roſcżeſche a ſtónczinje wſchu ſrudobu ſaſna, a nětko ßo w radoſtnych ſpéwach k njebju dobydaſche.

Wuczeŕ ſaſta nabobo. W ßwojim ſaboryenju bě zyle ſabył, ſo je hižo wjeczor poſdże a bę wótriſcho a wótriſcho hudźił. Mjes tym bě ßo napiſchczijwo w ſwónikowej ſkżi pomalu mokno wotewrikło a pſches ſchkalony ſtuchaſche rjana mkoł holeżka. Luboſne ſymki dźechu jej do wutrobu a mubudźichu ſaczuca, kiż zenje ſnała njebě. Wuczeŕ ſtejo too tym njepytny, ſo ſchtó jeho hudźenju pſchihladuje, najmjenje ßebi myßleſche, ſo mohła je Lenka ſłyſchacż.

(Pokračowanje.)

Kſchczeńſke mjena.

Malo ludzi je ßebi wědomych, kak wažny ſkutk wukonaju, hdyž nowonarodzenemu dźěczatku jeho mjeno dadza. W najmjenje padach ßo tuta naležnoſcź we ßwójbje khutnje roſpomina, ſ wjetſcha roſſudza tu ſtare waſchnje, abo ſchtož je hiſchcze hórſche, nakhwilne ſeſdacze, haj dźeńſka móda. A tola njeßměla žana tuta pſchiczina pſchi tak wažnym ſkutku ßobu rěczecź. Mjeno njeje jeno ſchat, kotryž nowemu ſtawej człowjeſtwa woblečżemy, ale mjeno je tu k tomu, zo by ſchat jeho duſche a ducha bylo, a mjeno ſměje woßebity dźěl na pſchichodnym wobraſu noweho człowjeka. Schto njeleži wſcho we mjenje! Wſcho něžne a pěkne, wſcho wutrobne a dobre, ſchtož pſchi napohladźe naſcheho dźěcza ſaczuwamy, czecze nam pſches ert, hdyž jeho mjeno wuprajimy. A tuto mjeno ßo, tak dolho hacž je człowjek žiwy, pſchezo jeno wot tych wupraja, kiž ßu jemu dobri, kiž jeho lubuja. W mjenje kóždeho człowjeka je wobjaty wěſty wobras, kotryž pſched naſchej duſchu ßo poſběhuje, tak rucže hacž jo wuprajecź ßlyſchimy. Pſchi dawanju mjenow knježa w ludu najwſchelaczíſche waſchnja. W jenej ſtronje je waſchnje prěnje narodźene dźěczo pſcheze po nanje abo maczeri pomjenowacź, w druhej mjenuje ßo po kmótrach, w tſeczej ßo dźěczo njeßmilnje wopruje ßwjatemu, na kotrehož dnju je ßo narodźilo. S tym dyrbi ßo pſcheſtacź, lud dyrbi ßam ßobu dźělacź na ßwojim narodnym poſběhnjenju. Maly pſchinoſchk k tomu móže kóždy podacź, kiž ma ſkladnoſcź dźěſczu mjeno dacź. Mjena naſchich dźěczi ßo do naſcheje wutroby pißaju a do jich wutrobow, niczo njeje nam tak ßwjate, kaž wone. A tute mjena, kotrež naſche male najprjedy wjaſoricź nawuknu, njeßměle a njedyrbjale ßerbſke bycź? Tu chzemy něſko maly ſapiß dobrych ßerbſkich kſchczeńſkich mjenow podacź, kiž móže ßo ßwój czaß hiſchcze wo wjele roſmnožicź: Bóleßlaw, Bohußlaw, Bohumir, Bohuwěr, Bohnlub, Bronißlaw, Broniſch, Wjaczßlaw, Wjeleßlaw, Hoſczimil, Hoſczißlaw, Duſchan, Dobroßlaw, Žitoměr, Jan, Jurij, Ladyßlaw, Lubaßlaw, Lubomir, Milan, Milohoſcź, Mikóßlaw, Miroßlaw, Prawoßlaw, Radomir, Radoßlaw, Roſczißlaw, Swjatomir, Swjatoßlaw, Czeſczimir, Jaroměr, Jaroßlaw, Bohumil, Bohukhwal, Jakub, Matej, Mark, Michał, Miklawſch, Handrij, Kaziměr, Stańk. — Božena, Drohomira, Ludmila, Miliza, Nadźija, Olga, Wlaſta, Róženka, Sera, Wanda, Bohumila, Madlena, Marja, Stanißlawa, Wěkoßlawa, Hańža, Hana, Lahoda, Bohuměra, Bohuluba, Dobroßlawa.

Našim dźěćom.

Wo łojenju.

1. małeho róžka běše rjany dźeń. Tehdy mje naš Jank prošeše: „Pój, chcemoj so na zahrodźe kusk łojić!“ Dźěch. Wichor wšak šumješe, hač so tak štomy třasechu, ale tola bě krasnje. Jank chcyše mje přeco dosćahnyć, ale to so jemu njeporadźi. Moja towaŕška naju wuhladawši zawoła: „Pój tola raz k płotej, chcu ći něšto prajić. Jank též přiběža a towaŕšcy přez płot ručku tykny. Ja potom z njej nutř dźěch. Tam so zwohrěwachmy.

Wukašec Hanka z Komorowa.

Napisała 2. 2. 1924. rodź. 17. 5. 11.

Kak so zajacej dźěše.

Srjedź Komorowa a Rachlowa stej k bokej wulke polo a wulka łuka. Sewcec Jurk tam raz po trawu jědźeše. Jank běše sobu. Hdyž tam přińdźeštaj, dha so Jank na zajaca dohlada. Zajac ćěrješe přez pola a wosta potom sedźo. Nadobo přińdźe hajnik z třělbu, měrješe so na zajaca. Piff, paff! Zajac běše zatřěleny.

Kurt Kral z Komorowa.

Při pjerja drěnju!

Nětkole w tymle času, hdyž je wonka zyma, my najbóle pěrjo drějemy. Moje towaŕški k nam přińdu a pomhaja nam drěć. Zo by so nam čas minył, bajemy basnički, zhódawamy hódančka abo so hewak wšelako zabawjamy. So wě, po swjatoku sebi též někotry trysk zahrajemy. Ale najrjeńši žort mějachmy wčera, hdyž nam susodźec Jurij stareho přinjese. Ale tón so njebě nadźał, zo móhli my jeho popadnyć. Kaž so tón stary k nam do jstwy wali, ćěrjachmy za hólcom a so wě, též jeho dosahnychmy. Nětko bě to najhórše za wboheho Jurja: my wšitke so na njeho walichmy, a moja sotra da so do njeho ze sazojtymaj rukomaj. Jurij wobaraše so tak jara, zo jemu škórnjo a nohajcy zwotlětachu, ale wšitko ničo njepomhaše. A tajkeho wjedźechmy jeho potom domoj, hdźež bě so wě též wulke wjeselo. Ale Jurja bě tola trošku hańba.

Marja Cyžec z Kamjenjej.

Pisała 23. 1. 24. rodź. 7. 9. 11.

W bróžni.

Hdyž ja póndźelu 28. 1. ze šule přińdźech, mi naša mać praješe, zo dyrbju so khwatajcy přewoblekać a potom domłóćimy. To běch jara wjesoła a prašach so jeje, hač budźe tam wjele myši. Mjez tym běch ja hotowa. Nětko dźěchmy do bróžnje: naša mać, nan, ćeta a ja. Hdyž nan žito z komory mjetaše, wuskoči tam jena myš ze snopa a ja běžach křičo a kwičo ze bróžnje. Naši so mi smějachu, zo so myši boju a zo sym hłupa holca. Nětko młóćachmy poslednju stronu a ja hladach přeco, hdy nan posledni raz dyri, zo ja njebych stareho dóstała. Na zbože jeho njedostach, ale nan.

Hańža Theresija Franckec z Khelna, rodź. 31. 3. 13.

Za dźěći.

Ł 1	U 2	Ž 3	I 4
U 5	Ž 6	I 7	C 8
Ž 9	I 10	C 11	A 12

Na kak wšelakore wašnjo móžeš tu čitać mjeno našeje lubeje domizny? Napisaj wšitke móžne puće z ličbnikami!

Na př.: 1 2 3 4 8 12
abo 1 5 9 10 11 12

a tak dalej. Stóž je prawje zhudał, teho mjeno so pozdźišo wozjewi.

Za wuja Łomsčanskeho.

Jedyn młynk dźěše do swojeje młyncy, ta wobsedźeše šěsć kutow, w kóždym kućiku steješe jedyn połny měch, na kóždym měšće sedźeše šěsć starych kóčkow, kóžda kóčka měješe šěsć młodych. Kelko nohow běchu w młyncy?

Mikławš K. z Khróšćic.

Čornakec Marijne hódančko

zhóda Emma Donatec w Drobach, je jej 14. 2. 24 list napisała. Wuzhódanje pósła též Černikec Ernst ze Slepeho z dopisnicu. Woběmaj wulki dźak!

Železniski jězdny plan. Płaćacy wot 1. měrca 1924.

S Drježdźan do Shorjelza.

S Drežđan-N.	3.09	Jenož wšědne dny	5.44	6.16	9.03	9.25	9.48	12.34	1.35	2.59	4.09	4.40	Jenož wšědne dny	Jenož wšědne dny	8.05	8.29	9.11	12.17
„ Radeberga	3.42		—	|	|	—	|	—	|	|	—	5.12			|	—	9.43	12.49
„ Arnsdorfa	3.50		6.23	6.51	|	10.01	10.21	1.12	2.10	3.37	4.43	5.21			|	9.05	9.53	12.59
„ Wulkeje Hartawy	—		6.35	|	|	10.12	|	1.24	|	3.49	4.54	5.32			|	9.16	10.06	1.10
„ Weickersdorfa	—		6.43	|	|	10.19	|	1.31	|	3.57	5.03	5.39			|	9.23	10.15	—
do Biskopiz	4.08		6.49	7.07	|	10.24	10.39	1.36	2.27	4.02	5.07	5.44			|	9.28	10.21	1.21
ſ Biskopiz	4.09	5.40	6.54	7.10	|	10.26	10.41	1.39	2.30	4.04	5.09	5.46			|	9.32	10.24	1.24
„ Semiz	—	5.49	7.02	do Žitawy (přichad 9.19) přez Oberoderwitz	|	10.33	do Žitawy (přichad 12.41) přez Hornju Oderwitz	1.46	do Žitawy (přich. 4.33) přez Hornju Oderwitz	4.11	do Žitawy (přez Warnsdorf) přichadźe 7.41	5.54			|	do Žitawy 11.40 přez Hornju Oderw.	10.31	1.31
„ Žiczenja	—	6.02	7.11		|	10.41		1.55		4.20		6.3P			|		10.41	1.39
do Budyschina	4.28	6.12	7.21		10.01	10.50		2.05		4.29		6.13			9.02		10.50	1.48
ſ Budyschina	4.31	—	7.30		10.03	10.55		2.10		4.34		Jenož wšědne dny	6.38		9.03		10.55	|
„ Kubschiz	—	—	7.41		|	11.05		2.20		4.44			7.03		|		11.07	|
„ Pomorz	—	—	7.49		|	11.13		2.28		4.52			7.16		|		11.15	|
„ Wujesda	—	—	7.59		|	11.21		2.36		5.01			7.39		|		11.24	|
„ Lubija	4.59	6.45	8.12		10.29	11.33		2.49		5.12			7.47	8.06	9.29		11.38	|
do Shorjelza	5.29	7.28	8.50		10.53	12.16		3.28		5.50				8.50	9.53		12.16	

Se Shorjelza do Drježdźan.

Se Shorjelza	—	4.13	Ze Žitawy, wotj. 5.31 přez Warnsdorf	Jenož wšědne dny	Ze Žitawy, wotj. 6.40 přez Hornju Oderwitz	7.46	8.42	10.59	—	Ze Žitawy, wotj. 12.53 přez Warnsdorf	Jenož wšědne dny	1.50	Ze Žitawy, wotj. 4.02 přez Hornju Oderwitz	4.31	6.20	8.45	Ze Žitawy, wotj. 8.50 přez Hornju Oderwitz	12.28
„ Lubija	—	4.58				8.30	9.08	11.41	—			3.23		5.18	6.46	9.28		1.02
„ Wujesda	—	5.08				8.40	|	11.50	—			3.35		5.29	|	9.39		—
„ Pomorz	—	5.15				8.47	|	11.56	—			3.45		5.36	|	9.47		1.15
„ Kubschiz	—	5.28				8.55	|	12.04	—			3.54		5.44	|	9.55		—
do Budyschina	—	5.31				9.04	9.28	12.12	—			4.23		5.53	7.06	10.04		1.28
ſ Budyschina	—	5.36		6.34		|	9.29	12.16	1.50		3.55	4.03		5.58	7.07	10.12		1.30
„ Žiczenja	—	5.50		6.46		|	|	12.29	2.04		4.08	4.40		6.11	|	10.25		—
„ Semiz	—	6.02		6.56		|	|	12.39	2.16		4.18	4.55		6.21	|	10.35		—
do Biskopiz	—	6.11	6.05	7.05	8.53	|	|	12.47	2.25	3.35	4.27	5.05	6.14	6.30	|	10.43	11.20	1.56
ſ Biskopiz	5.18	6.15	6.12	7.09	8.55	|	|	12.49	Jenož sobotu	3.39	4.28	Jenož wšědne dny	6.16	6.32	|	10.45	11.24	1.57
„ Weickersdorfa	5.24	|	6.26	7.14	9.00	|	|	12.54		|	4.34		|	6.38	|	10.51	11.29	—
„ Wulkeje Hartawy	5.33	|	6.35	7.22	9.08	|	|	1.02		3.50	4.42		|	6.46	|	10.59	11.38	—
„ Arnsdorfa	5.45	6.33	6.45	7.33	9.19	|	|	1.13		4.02	4.53		|	6.56	|	11.10	11.50	2.15
„ Radeberga	5.54	|	6.53	7.43	9.27	|	|	1.21		—	5.01		|	—	|	11.18	11.59	2.23
do Drežđan-N.	6.20	6.55	7.15	8.08	9.45	|	10.20	1.39		4.27	5.20		6.54	7.18	7.58	11.36	12.24	2.40

S Biskopiz do Kamjenza.

S Biskopiz	6.54	1.40	5.15	8.14	—
„ Schumborna	7.04	1.50	5.31	8.24	—
„ Porchowa	7.15	2.01	6.03 Zčěbźi jenož wšědne dny	8.35	—
„ Ruschizy	7.28	2.12	6.17	8.45	—
„ Halschtrowa	7.37	2.21	6.35	8.54	—
„ Protez-Thonberga	7.43	2.27	6.45	9.01	—
„ Brěsnje	7.50	2.34	6.55	9.07	—
do Kamjenza	8.00	2.44	7.07	9.17	—

S Kamjenza do Biskopiz.

S Kamjenza	4.48	11.20	1.38 Jen. wšědne dny	—	5.11
„ Brěsnje	5.01	11.32	1.53	—	5.22
„ Protez-Thonberg	5.11	11.40	2.05	—	5.29
„ Halschtrowa	5.21	11.50	2.28	—	5.37
„ Ruschizy	5.32	12.01	2.41	—	5.47
„ Porchowa	5.46	12.16	3.07	—	6.01
„ Schumborna	6.01	12.32	3.21	—	6.16
do Biskopiz	6.12	12.44	3.22	—	6.27

S Budestez do Hornjo Kumwalda.

	Jen. wšědne dny		Jenož sobotu, njedź. a swj. dny	Sobotu, njedź. a swj. dny	Jen. wšědne dny	Jen. wšědne dny
S Budestez	7.18	8.50	1.52	2.34	5.05	6.16
„ Bjedruſka	7.26	8.58	2.00	2.42	5.13	6.23
„ Koblizy	7.38	9.08	2.13	2.52	5.23	6.33
do Kumwalda	7.48	9.13	2.18	2.57	5.28	6.38
ſ Kumwalda	—	9.16	2.23	—	5.33	6.44
„ Srj. Kumw.	—	9.23	2.30	—	5.40	6.51
do Hornjo Kumw.	—	9.29	2.36	—	5.46	6.57

S Hornjo Kumwalda do Budestez.

	Jen. wšědne dny			Jenož sobotu, njedź. a swj. dny	Jen. wšědne dny	
S H. Kumw.	5.05	—	11.42	2.43	—	7.22
„ Srj. Kumw.	5.11	—	11.49	2.50	—	7.29
do Kumwalda	5.17	—	11.55	2.55	—	7.35
ſ Kumwalda	5.24	8.07	12.00	—	3.05	7.38
„ Koblizy	5.30	8.18	12.08	—	3.11	7.44
„ Bjedruſka	5.40	8.23	12.18	—	3.20	7.54
do Budestez	5.49	8.32	12.27	—	3.27	8.01

S Lubija do Horn. Oderwitzy a Žitawy.

S Lubija	5.03	11.56	5.32	9.36
„ Wulkeje Sswódnizy	5.12	12.05	5.42	9.45
„ Noweho Kunnersdorfa	5.18	12.12	5.50	9.52
„ Hornjo Kunnersdorfa	5.25	12.20	5.53	10.00
do Herrnhuta	5.33	12.28	6.07	10.09
ſ Herrnhuta	5.34	12.30	6.10	10.10
„ Ruppersdorfa	5.41	12.37	6.17	10.17
„ Horn. Oderwitzy	5.48	12.43	6.24	10.24
do Žitawy	6.07	1.03	6.45	10.45

Se Žitawy do Horn. Oderwitzy a Lubija.

Se Žitawy	6.54	1.30	5.20	8.08
„ Horn. Oderwitzy	7.15	1.53	5.47	8.33
ſ Ruppersdorfa	7.23	2.00	5.56	8.40
do Herrnhuta	7.31	2.06	6.02	8.46
ſ Herrnhuta	7.32	2.08	6.08	8.49
„ Hornjo Kunnersdorfa	7.41	2.16	6.17	8.57
„ Noweho Kunnersdorfa	7.48	2.23	6.23	9.04
„ Wulkeje Sswódnizy	7.54	2.29	6.29	9.09
„ Lubija	8.01	2.36	6.36	9.17

S Lubija do Habrachćicy.

S Lubija	5.29	6.15	8.47	11.59	2.53	5.47	8.24
„ Wulk. Sswódn.	5.43	—	8.56	12.13	3.01	5.54	8.38
do Dürrhennersdf.	5.59	6.30	9.05	12.30	3.10	6.02	8.53
ſ Dürrhennersdf.	6.02	—	9.06	12.34	3.11	6.03	8.58
do Habrachćicy	6.20	—	9.17	12.52	3.22	6.13	9.16

S Habrachćicy do Lubija.

S Habrachćicy	—	7.41	11.08	1.05	7.21	10.12
do Dürrhennersdf.	—	7.50	11.18	1.28	7.31	10.36
ſ Dürrhennersdf.	6.45	7.52	11.19	1.31	7.32	10.41
„ Wulk. Sslónl.	6.53	7.59	11.46	1.43	7.39	10.53
do Lubija	7.00	8.06	11.33	1.56	7.46	11.06

S Radworja do Lubija.

S Radworja (dwórn.)	—	8.28	Jenož wšědne dny	12.05 Jenož kóždu sobotu	5.09	9.57
„ Radworja (ſaſt.)	—	8.34		12.12	5.15	10.03
„ Lutobcza	—	8.41		12.18	5.22	10.09
„ Wulk. Dubrawy	—	8.47		12.25	5.28	10.15
„ Klukſcha	—	8.56		12.33	5.37	10.23
„ Huczinu	—	9.04		12.42	5.45	10.31
„ Barta	—	9.14		12.51	5.54	10.39
„ Hrodźiſchcza	—	9.25		1.03	6.05	10.50
do Wósporka	6—	9.31		1.09	6.11	10.59
ſ Wósporka	6.52	—	10.00	1.42	6.42	—
„ Maleczicz	.58	—	10.07	1.49	6.49	—
„ Lukoczicz	7.04	—	10.17	1.55	6.55	—
„ Malych Radmĕricz	7.26	—	10.41	2.07	7.07	—
„ Ketlicz	7.30	—	11.04	2.21	7.22	—
do Lubija	7.40	—	11.21	2.31	7.32	—

S Lubija do Radworja.

				Jenož kóždu sobotu				
S Lubija	—	8.37	—		—	12.41	5.23	7.53
„ Ketlicz	—	8.40	—		—	12.56	5.31	8.04
„ Malych Radmĕricz	—	8.53	—		—	1.09	5.38	8.11
„ Lukoczicz	—	9.04	—		—	1.26	5.49	8.21
„ Maleczicz	—	9.10	—		—	1.31	5.55	8.27
do Wósporka	—	9.15	—		—	1.38	6.00	8.32
ſ Wósporka	5.30	—	9.37 Jenož kóždu sobotu		1.20	—	6.12	—
„ Hrodźiſchcza	5.37	—	9.44		1.27	—	6.19	—
„ Barta	5.45	—	9.53		1.36	—	6.27	—
„ Huczinu	5.54	—	10.02		1.45	—	6.36	—
„ Klukſcha	6.04	—	10.12		1.55	—	6.46	—
„ Wulk. Dubrawy	6.15	—	10.23	12.55	2.07	—	6.57	[illegible]
„ Lutobcza	6.20	—	10.28	1.00	2.13	—	7.02	[illegible]
„ Radworja (ſaſt.)	6.26	—	10.35	1.05	2.19	—	7.08	[illegible]
do Radworja (dwórn.)	6.32	—	10.41	1.12	2.25	—	7.14	[illegible]

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobčežne so stajace nawěstki a tabele so wyše wobliczeja. Za reklamowy rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło 54 | Budyšin, wutoru 4. měrca 1924. | Lětnik 83

Towaŕstwowski powěstnik.

Lužisko-serbske filatelistiske towaŕstwo ma přichodny pjatk wječor we 8 hodź. w Serbskim Domje swoju zhromadźiznu. Dotalne zběrki maja so sobu přinjesć. Předsydstwo.

Zjednoćenstwo serbskich wučerjow přeprošuje swoje sobustawy na zhromadźiznu, srjedu, 5. měrca, pop. w 4 hodź. do Serbskeho Doma w Budyšinje. Dujowy porjad: 1. Rozprawa. 2. Zrjadowanje rěčnych kursow w nowym lěću, wosebje prašenje methodiskich wuwučowanjow. 3. Serbske čitanje: hdyž prěneje čitanki? łužanske (abo němske?) pismo. 4. Přinoški. Albertowy fonds. Přeprošujemy tež kk. kandidatow z krajnostawskeho a katolskeho seminara. Kral, předsyda.

Serb. tow. „Łužica“ w Hornjej Hóroy ma njedźelu, 9. měrca, swoju měsačnu zhromadźiznu. Přednošk je dobročiwje přilubjeny. Wo bohaty wopyt so prosy. Też hosćo su witani. Předsydstwo.

„Lilija“ w Ralbicach spěwa štwórtk, 6. t. m. we 8 hodź.

Swětowe podawki.

Němski kanzler dr. Marx pschećiwo Ludendorffej.

General Ludendorff je jako wobskorżeny wjelepschenadsy psched ludowym ſudom w Mnichowje wjednika bayerskeje ludoweje ſtrony dr. Heima a jeho runja dotalneho generalneho ſtatneho kommišarza ſ Kahra winowat, ja ſtaj chcyłoj Bayerſki wot Němskeje wottorhnyć a ſ Awſtriſkej ſjednaćić. Dr. Heim je ſe ſaſtupjerjenj franzowſkeho knjeżerſtwa 1919 we Wiesbadenje wo tutym plantje jednał. Podſtajcha je dr. Heim też ſ hrabju Bothmerom liſtował, wo kotrymż je ſnate, ſo je ſa ſakoženje ſamoſtatneje wot Němskeje dźeleneje Porheinskeje dźełał. Erzberger je hromadźe ſ nětkuſchim awſtriſkim miniſtrom hrabju ſ Czernínom ſ poſrědnitſwom bamża 1917 na ſchkodu Němskeje pſchi jednanju wo měr ſ entenu jednał.

Ludendorffowym wobſkorżbam němſki kanzler dr. Marx w zhromadźiznje ludoweho towaŕſtwa ſa katolikow Němskeje napſchećo ſtupi, kotraż ſo ſandźenu njedźelu w němſkej ſjenowiznj wotmě. Wón ſo pſchećiwo ludźom wobroći, kotřiž ſu ſrědkom pucża Němſku pſchećo ſ nowa potſchapjuża. S Weimarſkej wuſtawu ſ lěta 1919 je Němſka prawny ſatož dóſtała, a ſchtóž jón wotſtronić pyta, ma ſo jako krajny pſcherabnik wobſkładacz. Wobſtejo ſo wón pſchećiwo Ludenſjejowowi wotmě. Wón ſo pſchećiwo ludźom wobroći, kotřiž jako pſchiſtkadźenje wotpokaża.

Też němſki miniſter dźěła dr. Brauns wo Ludendorffowym wuprajenju porěcża. Ludendorffowy porok pſchećiwo zentrumſkej policiji w Hornjej Schleſkej ſkej wón wotpokaża na to pokazujo, ſo budźiſche bjes zentrumſk. policiſti też wjeſelowna hornja Schleſſkeja Pólſkej pſchipadła. Pſchi tejſe ſkadnoſći praji, ſo ſtaj naſyunu w lěće 1918, hdyž ſo wo Hóſeſorowym wottrańenju a wo wuſtrońenju monarchije jednaſche, wobjeſbje ſapóſtlanz Erzberger a zentrumſka ſtrona ſa ſawoſtaćje Hohenzollerow wuſtupowałoj. Wo hoſpodarſkim połoženju dr. Brauns praji, ſo licżba dźełonjemjejerjow w Němſkej 5 miljonow, licżba wožobow, ſe ſjonnymi podpjerami ſo ſawjazujmi, 15 miljonow wuczinja.

Dr. Heim pschećiwo Ludendorffej.

Jenemu ſobudźełacżerjej „Münchener Neueſte Nachrichten“ je dr. Heim wo wuprajenjach generała Ludendorffa mjes druhim rjekł, ſo je wón wot lěta 1920 wjchón wobſtrad ſ hrabju Bothmerom ſaſtajił. Liſtowanje ſ Bothmerom je jenym wobſtajnom ſudniſkim twjchnoſcżanom pſchedležało. Wjcho może ſo twjerdzić. Wón, Heim, njeje jenje na Dunajſkej monarchiji rěcżał. Wo Ludendorffowej naſtajnoſći dr. Heim praji, ſo je wón, hdyž je ſo prajiło, ſo Ludendorffa namołwja, ſo by ſwoje mjeno ſ politiſti twjorjenjom temu pſchihłoſował, **ſo ſo Ludendorff do luitſkowneje bayerſkeje politiſki njeměſcha.** Na to je Kahr wotmołwił, ſo je jemu to Ludendorff ſłubił. Słónjnje dr. Heim Ludendorffa namołwja, ſo by jeho mjeno ſ politiſti twjorjenjom, hač budźe wołtkorhnjchi jemu na podłožku materiała dokumentow móc, ſo twjeſty hinak leża, hač ſo ſ jenotliwych rjekow, ſe ſwiſa ſtorhnjenych, dyrbi ſo.

Němſzy biſkopojo pschećiwo Ludendorffej.

S wobſtajnoſcże kardinalneho arzybiſkopa Schultty w Kölnu a biſkopa Bertrama we Hamburgu pohnuwcża pſchećiwo wuprajenju Ludendorffa pſched Mnichowſkim ſudom wuſtupi. Runje tak budźa ſo němſzy biſkopjo ſ Ludendorffowymi wubawanjenjemi ſaběrać a hnydom po ſkónczenju Mnichowſkeho ſuda, najſerje na konferency biſkopow we Fuldze, w ſjawnym paſtyrſkim liſcże na katholikow Němskeje Ludendorffowym wobſkorżbam napſchećo ſtupi. We wokolniku na ſararjow Kölnſkeje arzybiſkeje kardinał Schulte prawidła ſa wotpokaſanje Ludendorffowych wuprajenjow ſ kſiki ſoſeli.

Pſched wojowanjom w twaŕſtwje.

Twarzy ſu němſkoſtatne tarifowe ſrěczenje ſa twaŕſtwo wo dźełańſkim cżaſu wupowjedźili. Žadaju 1. dźeſacż-hodźinſki dźełanſki dźeń. 2. Wurunanje twupada dźěła we ſymſkich měſacżach ſ wotpowjedźacżym podležnjenjom dźełańſkeho cżaſa w lěcżnych měſacżach, 3. Wottpadnjenje próſtnicznow. 4. Wuczobnizy dyrbja ſo ſ tarifowemu ſrěczenju wuwotſtajicż.

Saſtupjerjo dźełacżerjow ſu tele žadanja ſaſadnje wotpokaſali. Sčo ſ nowemu jednanju ſtwólnili, hdyž ſo w nowym ſrěczenju 48 hodźinſki tydźeń ſwjeſci, próſtniny ſo ſachowaju a hdyž ſrěczenje też wuczobnikow wobſamknje.

21. februara je ſo w němſkim miniſterſtwje dźěła mjes ſaſtupjerjemi dźełodawarjow a dźełacżerjow wo nowym ſrěczenju jednało. Pſchi tym ſo dźełacżerjo a dźełodawarjo njedojednachu. Pośrědnikowy namjet, ſo by ſo twjchdeny dźełanſki cżaſ na 9 hodźin podłožił, ani dźełacżerjo ani dźełodawarjo njeſchijachu. Swada wo dźełańſkim cżaſu w twaŕſtwje hiſchcże potajkim njeſe rozriſana.

Bohužeł njeje ſ tym licżić, ſo by ſo hač do 31. měrca nowy tarif ſa twaŕſtwo dojednał, a ſo twaŕſtwo 1. haprleje do bjeſſrěczenjoweho cżaſa ſaſtupi.

Napſchecżiwnoſcż w ſozialdemokratiji.

Na njedźelſtim ſjeſdże ſozialdemokratow Barlinſkeho a Teltowſko-Beeſkowſkeho wokrjeſa ſu ſo dla poſtajenja kandidatow ſa wólbu do němſk. ſejma pſchiwótrowarjo pomérneje ſtrony ſ pſchiwótrowarjemi radikalneje ſtrony do roſhorjeneho wurěcżowanja bali. Radikalni jako nacżolneho kandidata ſa Barlin prjedawſkeho njewotwinjeneho **Crispiena**, ſa Teltow-Beeſkow tehorunja prjedawſkeho njewotwinjeneho **Zubeila** namjetowachu. Pomérna ſtrona ſa Heynemanna a Eduarda Bernſteina wuſtupowaſche. Tola ſo Zubeil a Criſpien ſe 40 hłoſami wjeſtſchiny wuſtwólſchtej. Też dalſche kandidatne ſapjeły na prěnim měſeże kandidatow radikalneje ſtrony wopſchijachu. Tehodła ſ wulkemu hołſej a wurěcżowanju dóńdże. Skónczńje nekotři kandidatojo ſdźeſchu, ſo ſo wotrjeknu, na tak jenoſtronſtich ſapjećach kandidowacż. —

Cuno jako kandidat ſa němſke preſidentſtwo.

Kaž Barlinſke nowiny wudwaju, chcedźa němſkonazionalni, kotřiž ſu namjetowali, nowoho němſkeho preſidenta wuſtwolić, jako Ebertowoho naſlědnika prjedawſkeho němſkeho kanzlera dr. Cuna poſtajicż. Se ſwojej poruhrſkej politiki je Cuno ludźom poſledni łyſt ſamoženja wſał. Kajſim kraſnym cżaſam by hałe wón němſki lud jako preſident napſchećo dowjedł.

Sjeſd němſkich nazionaliſtiſkich ſwjaſkow w Jenje.

W Jenje je ſo njedźelu ſjeſd němſkich nazionaliſtiſkich organiſacijow wotměł. Wobdźělnizy ſu ſ twożebitymi ſelenſnicżnymi cżahami pſchijeżdżeli. Pódła „Młodoněmſkeho rjada“, — „Worłowſkeho helma“, — „Wehrwolfa“, — „Wikingſkeho ſtjaſka“ ſo też „Ehrhardtſka brigada“ ſaſtupowaſche. Generalny pólny marſchał Hindenburg, kotryż bě ſłubił, ſa pſchidźenje, bě wuroſtał. Generalny major ſ Golz, kotrehoż direktor krajneje policije powita, měſeżche ſ młodźinje rěcż, kotruż je ſkakowane ſkónczi: **Na ſaſtupjenjenje pola druheje Liptzjanſkeje bitwy!** — We Němſkej ſu nětkole wſchě nazionaliſtiſke organiſacże, kotreż běchu hiſchcże loni ſakazane, ſaſo dowolene. Słowne je, ſo jim němſke knjeżerſtwo połěkuje a je ſchćita.

Kommunistojo běchu wobſamkli, ſjeſd němſkich nazionaliſtiſkich ſwjaſkow w Jenje roſbić. We tym ſponowſchi bě nowe Durinſke knjeżerſtwo 200 policiſtow ſ cżešitymi automobilemi a dwaj panzerowanaj automobilaj do Jeny poſłało, ſo bychu ſa nazionaliſtiſke organiſacije pſched kommunistami ſchćitałe. Policija dwórniſchżo w Jenje wobſtražeſe a pſchijeżdżaze cżahi wótro wobſkedźowaſche. Kommunistojo pak hižo na ſaſtupiſchcżach pſched Jenu ſ cżahow wuſtupichu, a ſpjatachu ſo po puczu ſhromadźicż. W Mühlſtalu policija nědźe ſchtyrjeczi pſchikhadźacżych kommunistow ſaja a wot bróni. Jako bróń mějachu ſ wjeſcha wojeriſſe-revolwery pſchi ſebi.

W Jenje bě policija wſchě kommuniſtiſke cżahi roſpuſchcżiła, hdyž běchu ſo ſeſtupałe. Wdyż kommunistojo ſyntachu, policajſke wotdźělenje heſtmana Finka nadpadnychu, ke kawałownemu ſrażenju dóńdże, pſchi cżimż kommuniſtiſkaj ſapóſtlanaj Schulze a Zimmermann kommuniſtiſki naddźěł do předka honjeſchtaj. Njedźelu popołdnju ſo kommunistojo ſ nazionaliſtami do pukow dachu. Nědźe ſtjeſcżi muſi je ſo pſchi tym ſranili. Też dweju policajſkeju ſaſtojnikow ſu khěrko ſranili. Nědźe 200 kommuniſtow ſu ſajeli.

W Schćeczinje a Roſtoku ſo łóbjeńje ſamłe.

Po pſchikładze Hamburga, Lübeka a Bremena ſu nětkat też łóbjeńje w Schćeczinje a Roſtoku ſawrjeli a dźełacżerjow ſ dźěła wuſamkli, dokelž ſu ſo ſapowjedźili, dźeż dyžli wóſom hodźin twjchdnje dźěłacż.

Prozeß pſcheczíwo Hitlerej a Ludendorffej a towaŕſcham.

Wobſkorżeny leutnant **Wagner** praji, ſo je ſo ſrjedź oktobra wulki dźeł pěſchoſtwſkeje ſchule w Mnichowje pſchi Rohbachſkim ſwjedenjju w korczinje lawowaje piwatnje wobdźělił. Nam bě ſo praſiło, ſo je Ludendorff porucził, Hitlerowe ſhromadźiny wophatacż. Wſchěch Leuthold bě pſchikaſał, politiſke ſhromadźiny wophatacż. Někotre dny po tym, ſo běchmy do Mnichowa pſchiſchli, ſo bayerſka diwiſija wot němſkeje wobory wotdźěli. Nałaſtra ſo pěſchkowſka ſchula pſchi někotrych ſhromadźinach wobdźěli. W jenej mějeſche Ludendorff rěcż. Wón nědźe praji: Sozialdemokratiſke hibanje je 50 lět trjebało, hač bě wono to, ſchtoż dźenża pſchedſtaja. Nazionaliſtiſke hibanje je hižo po krótkim wobſtaću jara krute. Sapoczatk nowembra poczа pěſchkowſka ſchula njemérna bjeż, dokelž Kaſſow ſamych pſchihotow ſ puczej njeczinješche. Wſchěch Leuthold wo tym ſhoni a ſo pola Loſſowa wobhoni. Loſſow Leuthlđej poruczi, pſchewiny wukas pſchihicż, w kotrymż ſo praji, ſo je **dżeń ſaſtajenjeńja cżorno-běło-cżerwjenje kokardy blikli.** — Dyrbjeli ſo hiſchcże khwilku ſcżerpnycż. Tónle wukas ſo wo rjekł na cżornej tafli pſchihi. 4. nowembra bě wopomnjeńſka ſtajnoſcżnoſcż ſa bayerſkich padnjenych wojakow. K temu ſo parada pſched generalom Ludendorffom pſchiſamkny. Pſchi njej ſo też wótcżiſke ſwjaſki a wojowarſke ſtajaſt wobſtejichu. Widźachmy w teile parádje połſedniu wulku wójſkowu wobhładżiju generała Loſſowa pſched ſtutkom.

Knjeżerſtwowa kriſa w Belgiſkej.

Hollandſke nowiny ſ Brüſſela powjedża: Vanderveld jako ſtwórnik nowjeho miniſterſtwa wjazy do prašenja njepſchiſtupe. Sozialiſtojo ſu pod Vanderveldowym pſchedſydſtwom ſobotu wjeczor wobſamkli, ſo ſmě Vanderveldejenj nowe miniſterſtwo ſeſtajecż, hdyż kral kumjenjenje pſchewoſmje: Wopuſchczenje Poruhrſkeje a hromadźebjicże ſ Jendźelſkej.

Nowe liſtowanje mjes Ramſayom Macdonaldom a Poincareom.

Jendźelſki miniſterſki pſchedſydża Ramſaj Macdonald a franzowſki miniſterſki pſchedſydża Poincaré ſtaj žebi ſ nowa wo praſchenju twobdźaženje Němſkeje dopiſowałoj. Poincare je ſo pſchi tym pohnuł, ſo ſ wjeſtſchej jaſnoſcżu wo ſamerach Franzowſkeje pſchi Rheinje wuprajicż. Pſchežde tſchěm hiſtom je rjekł, ſo Franzowſka žebi Rhein jako mjeſu njeſpſcheje a ſo žebi žadyn Franzowſka njepomyſłi, ani kóżneho zentimetra němſkeho kraja annekterowacż. S bohom je wón wo Rheinje jako ſawjerje pſchećiwo nowym němſkim nawałam rěcżał.

Dalſche jednanje budźe pokaſacż dyrbjeć, ſchto Poincare pod taſtej ſawjeru pornjo mjeſy ſrofumi. Pod tym może ſo też zyle berje ſtamoſtatny portheinſki ſtat ſrofumicż, kotryż je wot Němſkeje njewotwinjeny.

Ramſay Macdonald měni, ſo może ſo bjeſſtrachnoſcż Franzowſkeje pſchi Rheinje na dwojake woſchinje ſwjeſcżicż. Mużli žebi pak na pohlynjenu wojeriſku kontrolu pak na neutralliſowane kraſiny mjes wſchelakimi ſtatami, to rěka mjes Němſkej a Franzowſkej. Tele neutralliſowane kraſiny dyrbjałe ſo po měnjenju Ramſaya Macdonalda pod bohatymi ſwjaſkami ludow ſtajicż. S tym ſwjaſk ludow ſ nowa dowanje ſwjaſka ludow ſtajicż. S tym ſwjaſk ludow ſ nowa dowanje ſwjaſka ludow ſtajicż. Miniſterſke ſaſtojnſtwo naſtupiwſchi je Macdonald pſchejo ſ nowa na jeho wažnoſcż pokaſowało.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na ſeminarſkej hasy 6. Rěči ſerbſki.

Najl. a najtuńſa kupowańja wobućow. Pódšowanje ſpěšne a tunjo.

Macdonald Henderſona naſwarił.

Minister Henderſon bě we wołbnej rěči w Burnleyu prajił, ſo hubjeńſtwo, pod kotrymž Europa nětkole ſtejeri, z Wersailleſkeho měra wuchadża. Tehodla bě ſebi zadał, ſo ſo dyrbi ſo Wersailleſki měr pſcheměniś. Henderſonowa rěč bě w Franzowſkej wulki njeměr ſbudźiła. Macdonald je hižo w kſenje na wopraſchenje rjekł, ſo Henderſon njeje knjeſtwowe mjenjenje wuprajił a knjeſtwu njeje wobſamkło. Wersailleſki měr pſcheměniś. Nětko je Macdonald teſ hiſchcze ſ liſtom Henderſonej ſdźełił, ſo je jemu jeho rěč wo Wersailleſkim měrje ſ pohórſchkom była.

Serjedźoſemſke morjo bidit Zendźelſke.

Zendźelſke nowiny „Manchester Guardian“ w ſawodnym nadawku piſchu, ſo je ſriedźoſemſke morjo bidit (jika) Zendźelſke. Zendźelſka w tymle morjnu ſtražnje, niż ſo by Italſka abo někoho drukeho ſ njeho wucziſchczała, ale ſo by ſwjetſko wſchědnemu ſtklěwa wěſta była. Wot ſpuſtowneje wójmy njeje ſo zendźelſke wójnſke łódźiſtwo wjazy w kanalu abo w połnóżnym morju trjebało, a ſriedźoſemſke morjo je ſ naturiſkim ſriedźiſchczom ſa dźěl tuteho łódźiſtwa.

Pólſka Toruńſke ſtatne łěhy Franzowſkej ſaſtajiła.

Pólſke knjeſtwo je ſwojej ſakonjowu nacźiſk dało, po kotrymž ſmědża ſo ſtatne łěhy Toruńſkeje ſaſtajiś ſe direkſaje Franzowſkej ſaſtajenje ſa franzowſku pokjerniku 400 milionow frankow ſaſtajiła, kotruž je Franzowſka lonſ w dezembrje Pólſkej pſchiſwolika.

Diplomatiſki wobthad mjes Japanſkej a Ruſkej ſo ſaſtajił.

Japanſke knjeſtwo je diplomatiſki wobthad ſ Ruſkej ſaſtajiło. Japanſke konſulaty w bolſchewiſkej Ruſſej ſo ſamknu. We podawkach we Wladiwoſtoku njeje nadrobniſchich powjeſćow doſchło.

Wotſtronjenje kalifata w Turkowſkej.

S **Konſtantinopla** ſo 3. měrza powěſć: Konſerenza luſowneje ſtrony w Angorje je ſakonjowy nacźiſk, naſtupazy wotſtadźenje kalifa (duchownoje hłowy muhamedanow) a wotſtronjenje kalifata pſchijała. Namjeſt, ſo by ſo kalifat na preſidenta narodneje ſhromadźiny pſchenjeſł, je ſo ſaczińiwſł.

Po telegrammje ſ Angory pokraczowarſka ſtrona prají, ſo je kalifat ſa knjeſtwowe ſtraſchne a dyrbi ſo tehodła wotſtronjeć. Kóžde poſahowanje na kalifa a fóždze ſmětſchenje nabožiny i politiki dyrbi ſo jako wjeſelſcheracha wobhladaś.

Hač do wotſtadźenja poſledniſcheho turkowſkeho ſuliana bě kalifat ſe ſultanom ſjednoczeny. Potom ſu kalifat na jeneho ſyna ſultana, kotryž je nětko nětkoždy po jendźelſkim ſchkitom žiwy. pſchenjeſł. Tutón chże ſo pjerza do jeneho drukeho muhamedanſkeho kraja, najradſcho do Egyptowſkeje, podaċ.

Wojeſke mozy Sjednoczenych ſtatow w Honduraſu ſakroczile.

W Honduraſkej republiſy w ſrjedźnej Amerizy je revolucija wuhnyła. Pſchi wojowanju mjes pſchiſwětowarſkimi knjeſtejſtwa a ſhežarjemi, kotrejž ſchtyri hodźiny trajeſe, mějeſchcej wobej ſtronje wjele mortwych a ranjenych. Někotre wuſtrele w pſchiſtawnym měſcze Ciribje teſ konſulat Sjednoczenych ſtatow połnóżneje Amerizi trjechichu. Na to ſu ſo namórſke muſtwa tam kchižowazych amerikanſkich łódźow na brjoh wuſtadźile.

W znamjenju słowjanskeje wzajomnoſće.

(Pſchinoſchk k ſtowiſnam ſłowjanſko ſerbſkich poczahow.)

Jan Sſerbin.

W Schafarikowej „hiſtoriji ſłowjanſkeho piſmowſtwa“ wuhladachu ſo Sſłowjenjo prěni kročej w ſyſtematiſkim porjadku ſaż we wulkim hladaſe a dźiwjachu ſo ſe ſpodźiwanjom, wołſchewjenjom a ſaſmuſnym wědomjom ſtawniſe pſcheď zwjeſ Europu jako jedyn narod. Kak rjenje myſlił a piſche Schafarik ſam we tutej wjeſy w „Cźaſopiſu cźeſkeho muſeja 1837“: „Tak każ pſchirodźenſka luboſcź nadobnych pſchiwuſtnych, ſobuſtawnych jenele ſwójby, hyrnjej bychu w ſtatenoſceſi žiwi byli, tola pak ſławnje a ſtutkownje, pak ſ nejmjeńſcheho w cźichim jeđenju zich wutrohu, kruce ſwjatnje, a k tomu pohonja, ſo pſchi naſhonjenjach wſchelakich wobłudow žiwjenja ſ bi ſwoje pſchecźeljeſke zaczuca wſaſmunje ſtajkluja: tak je też pſchirodźenſka luboſcź ſ wjeſcheho pſchiwuſtne ludy, wotnoſeki prarodu, k wſajomnej luboſći a wuzkowaženju wjedźe, drohotnik dar pſchiroby a wobdeli a wukraſni cźłowjeſtwo. We wobłmaj padomaj ſiewi ſo njewuſſedźita mudroſeć derjeczinjazeje bóſkeje pſchedwidźiwoſceje, kotraż na tutón kruth ſaklad, na tute ſtłódże, nutrne ſymwatije (jenocźuwonoſce) naſſiłniſche ſwjaſći nawjeſnje, kiż ſu mnjenjenja każ domjazeho, taż też towarſſchenſtwa abo ſtacjanſkeho žiwjenja a ſ tym ſoſtałnoſceje a ſpožnoſceje cźłowjeſkeho ſpłacha. —

Sſłowjanſke rody a wotnoſki, njech ſmo o jeneje pramaczerje, ale roſpierſchenje pſches wichory cźaſow, cźuja pokjenje a radoſcź też hižo pſchi ſtaunym wotnoſnoſcźu ſwojeho ſhromadneho poſtajenja, a nadobnitſchim buſchanm mjes nimi njeje ſawdźeſce zuſa a wurtzadne ta wſajomna radoſcź nad ſpožnowym pſchibźeranju a ſroſtu jich rěcze, piſmowſtwa, pózcźiwoſceſow, ſdźełanja a jich dobromerja, każ nawopak ſrudoba nad njeporadźenſtwom a njeſbožnemi ſwojich bratrow.“ —

Jan Kollar we ſwojej knjižy wo „literariſkej wſajomnoſcźi mjes wſchelakimi ſubnoſcźemi a narěcźemi ſłowjanſkeho naroda“ rěcźi takle wo ſłowjanſkej muſiſcźy a wſajomnym cźuceju: „Po Sſłowakach a Cźechach ſcźehowachu w taſlim naſtupanju Ruſſojo, Khorwatojo, Polacy a Sſerbjo. Dobrowſkeho je, njech ſmadź njewědomnje a bjez wotmyſlenja, pucze rubał; jeho dźěła ſu wſchoſtomjanſke, kaczunjeſ won hiſchcze njewjedźeſche, ſchto bywa w pikmowſtwje ſ wjanſka wſajomnoſcź. Po Dobrowſkim, ako ſ bohom ſ nim, je Kopitar. — Schiſchkow, Keppen, Rumianzow, Pogodin, Chomiakow, Wjewoſlad, Perejaſlawez, Bodjanſky a dr. naſtupichu pola Ruſſow kročejku k wſajomnoſći. Dobrych ſpěchowarjow a dźěłacźerjow ma tale wſajomnoſcź ra'a Sſerbow we Wiſtu a Pawlowicach, pola Khorwatow w Gaju, Topalowicźu, Kurelacu a dr. Mjes Polakami wuſnamchu Kucharſki, Majzejowſki Roſaſiewſki. Mi-dnyhli też druhe ſłowjanſke narěcźe, weſ hłe cźeſku. K wobſarowanju je, ſo njeje tſoch najwoſebniſchich ſłowjanſkich bajſkow naſcheho cźaſa, mjenujcy tuſkeho Puſchkina, ſerbſkeho Miſtinowicźa a wótſkeho Mizkewicza zemi wſeſlonnoſce ſahorił, ſo bu zły narod widźeć moſt tutych muzow, ſtejacych ſ nohomaj na ruſkej, ſerbſkej a wótſkej zemi, ale ſ hłowu ſo dótaja a ſnoſchowajo ſo do ſłowjanſkeho njebja. Bahnisy jewja ſo jako kmótri naroda, woni ſu ſ jeho buchom najſlubcho pſchewiſacźi a nadychnjeni, maja naſſcheriſche worſchty cźitarjow, na kotrychž mózа ſpomóżnje ſkutkowacź: jim potaſkim ſaſcźitej pravo a pſchiſluſchnoſcź ſwójcha, kiż ſdźełacź a narod cźaſej pſchimérjenje momlodźicź. Cźaſhow duch a ſmužnje ludow — njeſlapſchimniſch wobeju — ſej ſtrótkej, cźaſlacej, pſchemēnitej; ſbożownje wjedźenja a ſtładnoſce ſu ſa žiwjenje ſnadź to, ſchtoż jaſne lětne duy ſa rólniſhow a ſuđ: kehdy wſchitko ſpěchnje doſrawi a bjez wulkeje próży ſehrawaju a ſortuja ſo wot wjeſelych ſnjeſajzjow donoſ bowoh. Tak je też ſ zyłymi ludami, hdyż jim ſboże kcźeje: tu je lózda wutroba wotewrjena, kózda duſcha pſchijomna, a tehodła ſmě a dyrbi ſo ſwaźicź, ſchtoż by druhi krócź jara k voſważowanju było. Tehodła runje nje ſo kraſnu cźaſ wujjeź w kotrymž ſo ſboże ſamdwa, a nić ſo pſchepłacź. Jena jenjeżka generazija by była ſakomdźita post haec Gecasio calva, a hnydom wotnje ſmért zyle hinajſchi ſmért, a hižo żadyn Archimed jón njenawróćeſi.“ —

(Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

W Budyſchinje, 4. měrza 1924.

— **Wo wjedźe.** Wczera wjeczor we 7 hodź. barometer 787, hygrometer +1, thermometer wobnjo +5. Dźeńſa rano we 8 hodź. barometer 791, hygrometer —1, thermometer w nozy —7. — Każ Draždżańſka wjedźarnja praji, ſmějemy rěſny powěſć, wodnjo taje, w nozy ſajo pomjerſnje. Wyſchina leži nad ſkótkoraniſchej a połoſchej Europu a wuſchcheſcera ſo hacź do Schwanſkeje. Nižina leži nad połnóżnym morjom a na wſchěmnych brjohach Skandinawiſkeje (Norwegſka a Schwedſka). Wczera bě w Němſkej wjedźo wſchelake. Sněh ſo dźěſche na kupje Bormm, w Memelu a Aachenje, dešcźeſe we Magdeburku. Druhdźe bě ſajne, napoł mróżne hacź mróżne. Najſſmniſcho bě rano ſe 5 ſtopjemi w Mnichowje. Wodnjo cźopłota tam hacź na 8 ſkopn'o ſtupi, druhdźe bě 2 (Tanzig) — hacź 9 ſkop. (Draždżany) cźopło. Jutſje ſrjedu ſtónczko 6,42 ſtbadża a ſo 5,47 khowa. Mjeſacź je młody a ſtbadże rano 6,42 a ſo khowa wječor 5,39. Wſchědnjemu rjane wjedźo ſtaja.

— **Mješcjanſka rada** — ſpomożeſki hamt — nam piſche: We wſchelakich ſwonkownych nowinach je ſo we połſchcźanſki dnjach pod mjenom „Budyſchkim“ roſtrubjowało, ſo je w Budyſchinje bźěcźaka thoroſcź (ſpinale Kinderlähmung) woſebje hſinje roſſchérjena a epidemiſky wuſtupuje. We tym tu nicźo ſnate njeje. Wopaczna powjeſcź drje ſ teho wuſtchadża, ſo je jedyn tudomny łékař w jenym pſchednoſchku pſchipódła praji, ſo je na ſwojim ſkutkowaniſkum wokſiepu, kiż ſo jenoż na Budyſchkim njewobmjeſuje, a padow tuteje thoroſcźe měł. K njetrjebamſchemu roſtrjenju wobhdźeſtwa ſo kehdela w ſmyſłu ſ. wotrjeſenja ho łékarja ſdźěli, ſo lětſa žane a ſaſtajene lěto z nol dwě dźěſći w Budyſchinje na ſpomnjenu thoroſcź ſthorjeſtej.

S **Wulkeho Dašina.** Naſcha hoſtwu hižo léta dołho wobſtejdźeſ fabrik Römer ſ Lubija wotnaja. Nětko je ju ſajo doſtał. Wón ſpačźi ſa nju lětnje 170 zentnarow rožź. Wot 152 hłoſow padny na njeho 144 a na Wołeſchanſkeho Dirtſcha jenoż 8.

Se **Sſorjetſa.** Naſche ſajtwo je tak pſchepſelujene, ſo tam žan,ho ruma wjeſy njeje. Tehodła dyrbjachu ſo njedawno 8 ſ tychle „ſtatnych wumjeńarjow“ do Markliſa pſchepſedźicź.

S **Laſa.** Sſerbſke towarſtwo „Handrij Sejfeć“ wuhotowa njedźelu tudźenja wulki ſherbſki ſpěwaſki. Zyła wołkolina bě w hohotej ſiczbje ſoſtupjena. Pſchedźyhda towarſtwa, k. Roblik, powita hoſcź a towarſchow, ſo bźakuje ſa bohaty wopyt, runjeż też cźaſ a wjedro pſchihódnej njebyłej. Spěwarſki a ſobſarjo ſwieſeſcźichu naſ ſ hłoſnimi ſherbſkimi ſpěwami. Wobſtacźo pſchipołuchariſkow ſo bórzy rozſajnichu. Spěwy rěſachu k kwitrobje a wobeſbje ſej prołog, kiż bě naſcha pěſnjerka Hańża Budarka ſkazniła. Nadźijamy ſo, ſo ſo też w Nowinach wo'ſewi. Naſcha ſherbſka młodźina je ſ wulkej pilnoſcźu wukła, wjele cźaſa nałožiła, ko by ſo wſchitko derje radźiło. Do towarſtwa ſkluſcheja pak wotkone wjeſki. Pſchi wulkim ſrjeđy tola nječhto k temu ſkluſcha, pok hodźiny daloko huſto doſeć po cźmje ſwuſkowacej khodźeć. Kóždenjum ſobuſtkutkowarjej wutrobny dźał, hdyż warjam a hrajerjam. Je ſo wobſamkło, prěni wjeczor ſjawnje a druhi ſawrjeny ſa ſobuſtawy a ich pſchiwuſnikow. Kak by ſo tola njeſapomnity wótczińy Handrij Sejfer wjeſelił, hdy by widźał, ſo w jeho woły ſwe ſherbſke towarſtwa ſkutkuje. Dźiwadło wſchipołuchariſkum pſchitomni ſ wopraſowańſej nutrnoſcźu. Njech też w naſchej ſoli kſinczа dale ſherbſke ſpěwa. Sſerbſki ſpěw, ſ duſche wěſ; wón podawa duſchi nowych a wukhowa cźłowjeka pſched wſchelakimi hrubroſcźemi. Towarſtwo je horde na ſwju hołzow a młodźenzow. Kſóżata młodźina je dobry ſaklad, na kotrymž ſo towarſtwo wotpochuje a lubi rjany pſchichod. Wottſchahnuj wſchu linkoſcź a pſchiſkładowanje ſ boka. Tak budźe wukſenje dźiś a ſutra. Kóżdy pſchińnjeſ wopor towarſtwu ſ wuſtiku. Hdyż ho ro towarſtwu ſthadźuje, budźe ho też towarſtwu „Handrij Sej-

Stary a nowy wuczeř.

Powědanjeńko wot J. Nowaka-Kaſchcerjanſkeho.

5] (Pokraczowanje.)

IV.

Sa nětkotre dny pſchińdźe młody wuczeř ſajo ſ ſtaremu na bjeſadu; potom ſhodźeſche tam pſchecź huſejſkeho a ſuſejſkeho, hdyż widźeſche, kak radu jeho widźachu; ſtónczenje bě tam wſchěmny hoſć. Wawrikowa pſchecźeljeńſej, jeho wulka wothonitaſej, jeho zyłe khnine, ja ſtarja tak rjane a hódne wotſchiny, to bě ſa Dubſkeho njewuſſakbite žórło, ſ kotrehoż mużeſche mnoho dobreho a wużitneho cźerpacź. Cźim wjacy won ſe ſchédźiwzom wobkhadźowaſche, cźim bóle dyrbjeſche ſebi jeho wažicź, jeho cźeſcźicź a wot njeho wukmicź.

Duſho pſchedwidźeſche też młody wuczeř ſtareho na jeho wſchědnych pſchekhodach. Hdyż bě někotry cźaſ we ſwojim ſaſtojniſtwje dźěłał, mějeſche tola druhdy něſchto ſwobodneho cźaſa. Njemjeſcheſche-li Dubſki khwile, popołdnju ſobu do polow hicź, běſche tola ſawdźeſe wjeczar w małej ſwójbje. Doma jeho wjeczor móhł rjeż wſcho ſcherjeſche, bě dźe też ſam tutki na ſchuli; hdyż pak bě jenoż khwilku pola Wawrikez wobył, bě ſajo wjeſely a ſbożowny.

Ale, ſmadź budźe jeho nětkoże myſlicź, ſtary wuczeř dyrbjeſche tola ſpodźiwnje ſajmanowy muż być, ſo możeſche tajkeho młodźenza dołha ſa ſo dołhicź. Haj, Wawrik bě jara dobry hſeſadowaŕ. Ale, tak każ każ jeho Dubſki też mějeſche a ſ nim wobkhadźowaſche, wón ſam bnje bě młodeho wuczeřa ſ cźeſta tak ſkhinje do ſwóſtowneje thěże wubił: bě tam hſchcze druha a każ ſo ſdaſche ſyłniſche pſchicźina jeho wſchědnych wopytow, mjenujcy Leńka.

Dubſki bě ſa cźaſ ſwojich ſtudijow a ſwojeho krótkeho dotalneho ſaſtojniſtwa malo do kónſcha towarſtwa pſchiſchoł; njeběſche to też jenje pytał; bě dźe hſchcze młody a dźełacź jemu ſtajnje dołhaſche, tak ſo njetrjebaſche hładacź, hdyż by ſebi na najwjeſelſche waſchnje cźaſ ſahnał. Jeho ſtudije, ſchulſke dźěła, wobkhad ſ dźěſćimi a towarſtwo prěnjeho wuczeřa jeho do zyła ſpokojachu.

Tu pſchińdźe do Dubnjowa. Na ſchuli bě ſam a dyrbjeſche ſebi tehodła towarſtwo pytacź, hdyż móhł ho po wſchědnych dźełach a prózach hodźinu dere ſabawjeſcź. So bě jemu ta to jeho prjedowniſk najbliſchi, ſo ſamo rozumi a tu namaka Leńka, holczku każ rjanu a ſchikowanu, ſo rjeńſcheje hſchcze ani wuhladaŕ njedě, tak pekmu a luboſcźiwu, ſo je ſamo nan dokhwaliéż njemóżeſche, każ pſchiſtojnu, poniżnu a bóżcźnu, ſo ju wſchě macźerje we wſej ſwojim dźowkam ſa pſchikład poſtajachu. Bjez hſitwa, ſo Leńka na Dubſkeho tajſi ſaczſchcź cźinjeſche, kiż hſchcze pſchi dalſchim ſnajomſtwje dale bóle pſchibźeraſche. Bórzy njeſunđeſche ani bnja ſaſcź, ſo njeby Leńki ſ najmjeńſcha wohladał. Hdyż pak we wuczerjowej małej ſtuwicźy bedźeſche ſ wjeſcha każ by jenu parſ hubu ſapſchadł a wotmołwjeſche ſtaremu wuczerjej na jeho praſchenja huſto roſpjerſchenje, ſo tutón ſadźiwany ſ hłowu wiſeſche njewědźo, ſchto ſebi myſlicź. A cźehodla bha Dubſki Leńſy ſamej ſwoju muju njeſtorjeſche? Wona bě jeho tola ſawdźeſe najſkerje wohjoſicź mohła! — Haj ſmužity młodźenz ho bojeſche, ſo móhła jeho Leńka wotpołaſacź a potom by hſchcze wjele wjazy cźerpjecź dyrbjał hacź něſto a hſeſe wſcheze nadźiju by potom hył.

Hdy by Dubſki wuczerjowu dźowcźicźku pjerwe wobkdźowacź mohł, by drje jenu ſtrach bórzy ſaſchoł. Leńka wſchak bě też kuſ kruce na rjanego młodźenza pohladała a wón bě ſo ſhętro hłuboko do jeje młodeje nutrnoby ſarył. Wſchědnje hdyż ho ſ wuczerjoru hſiſcheſe, njemóżeſche ho nowa ſ wotnom nahladacź, hacź ho ſchulſke durje hſchcze njewotewrjeja a hdyż wocźakowany ſkuſzuje wuſtupi, ſaczerwjeni ſo Leńka ſ radoſcźu a wotſtupi ſkwatanjej wot wokna, ſo jeje njeby wuhladał. A hdyż ho ſ nanom po połach pſchekhodźowaſchtaj, wuſchcźeſkny ſebi Leńka huſto ſetu janſku krótku a wutorhowaſche łopjeſchku po łopjeſchku, pſchi ſebi powědajo: „Haj, (lubuje), Nē (njelubuje)“. Trejchi-li ho na połſednje łopjeſchko „haj“, ſwóſcźeſche ſo jej lubſine wobliczo ſ radoſcźu, haj ſta ſo, ſo ſwojeho nanka nadobo wołoſchi. Trejchi-li pak ho na połſednje łopjeſchko „nē“, ſaczmwołſchtaj drje ſo jej na wokomik ſaſnej wóczźy, bórzy pak ſo ſajo hnjéſcheſe, pſchi ſebi ſwarjo: „Sčhto bndźe na tajke pſchiwěrki wěricź, kněſka tola njeſnź, kak wo prawdźe je, potajkim ſej niczo njepłacźi, ſchtoż mi łopjeſchto preji.“

S ſyłej wutrobu ſo potajkim Dubſki a Leńka lubowſchtaj; ale wobaj ſwoju pſchichłonoſcź pſched ſobu po możnoſći thowachtaj.

Stach wuczeř drje pytny, ſchto ho wokoło njeho ſtawa a każ ſ młodymaj cźłowjekomaj je; ale wón cźinjeſche tola, każ by wo niczim njewědźał, mjenjo, ſo ſo wſcho ſamo najlepje ſtónczi. Njeby jemu wſchak na ſane waſchnje njelubo było, hdy by ſebi Dubſki nětkoż Leńku wſał, ale bye ho też jeho mużlicźka njedopjelnita, won nałožiſche ſaneho ſ njeju ſ ſcźitkoje ſnadź pohnuwacź abo jimaj radźicź. Schtoż je Bóh ſa ſo ſtworił, też hromadu bowjeđe, ſebi won mysłeſche; cźłowjek móże jeno wotpohladacź jenoż ſtajkeh hdyż chże ho njetrjebawſchi do nich mēſchacź.

Tehorunja ho Wawrik młodeho wuczerja ſa ſchulſkimi wukſenjenji njepraſcheſche. „Dubſki mohł mi to ſe wſchim prawom ſa ſo wſacź, hdy hych ho ſa wjeſami naprafſchował, kiż mje niczo wjazy njeſtaraja“, praji won huſto Leńzy, „by dźe hyło, każ ſo hych jemu njedowěrił, ſo móże ham ſwoje mēſtno ſaſtacź. Jeli ſo chże w nēczim moju radu ſlyſchecź, wſchak wě, hdże ma mje pytacź a ſo jemu radu poſłuſnu.“

Tak pſchiſłużichu ſo ſwjatki. Dubſki bě najprjedy na tym hył, ſo chże ſwjate dny pola ſwojeju ſtarſcheju ſwjeſ cźiſcź; ale ſ dźěła mējeſche-k tomu malo ſwobe a pola mójeſche jeho macź k njemu pſchińnicź; bě dźe hižo prjedy ſłubiła, ſo ſwojeho ſyna bórzy w Dubnjowje wopyta. Tuż bě jej Dubſki pißał a ju na ſwjatki pſcheproſył.

Hižo zyły tydźeń pſched ſwjatkami ſa młody wuczeř na macźerny pſchikład wjeſele. Skotre dźěſco też to, ſ ſwojej ſtarſchej lubuje, njemóżko bo ſoſtne cźuch, pokh móże po błyſchim dźělenju ſwoju macź ſajo wohladacź!

(Pokraczowanje.)

ńej" móg widzieć dacz. Tak bo prędzéj, i radźiju bo pschi-
chodu. —j.

Ze Sclepego. W naschich herbstlich wjacy późnjigu z prylatym wotkoczowanjom we wschelakich pschewobleżanjach wobeńdżechmy. Dokelż su mastowe bale sakosane, je bo też nam tónle prastary nałożk sakasał. Tele sakazanje naschego krajneho radźitżela wésche we smyśle knjeżestwowego wukasa nejeźi. S njeho pak je prawo wo-
mje, nam jedyn stary ludowy nałożk wsacz — dokelż je serbski. To bo pola tychle knjesow imponje Heimatpflege
der alten Sitten und Gebräuche. Tak kucze hacz je to
herbste, cżile knjeża sa ludowe nałożki zaneho swosmjenja njimaja. Wóndano wotmé bo we Potsdamje — a Pots-
dam tola tez w Prusscej leżi, jena twoprawdżita masserada
z balom. Na tej wobdżélichu bo jenoż ofizérojo. Ofizé-
rojo su najsterje ludźo. My herbiży wjesni młodzi hólzy
najsterje niz. Cżile ofizérojo w Potsdamje pschikhadza-
chu wschitzky a jich żónske — ně, ně damy w drastach se-
złaßow starého Fryzy. Samo stary Fryza se śmoitim
pschewobom wokoło 10 hodzin sastupi. Tole wschoa bé każ
hy to w jeho cżasu bylo. Tole njebé żadyn prastary ludo-
wy nałożk, ale jenoż pschewobleknje, potajkim wopraw-
dżita masserada. Wraschamy bo wonjiznje, chebola bo to
sakasała njese? Abo je to wérno, jo bo w Prusscej
z wosjalej méru méri? Njepkazéj jedyn herbstli wjesi-
nsan pjched sakonjom runje tetko, każ jedyn némski
pjizér?

Pśilopk.

* Poß jako mumośnik. W jenym domje w Klingen-
kalu w nozy woheń wuńdże. Wschitzy wobydlerjo krucze
spachu. Jenoż poß je swojim wuchom z schekowkanjom
wobydlerjow wubudźi. Jako cżi wotwuczichu, bé twarze-
nje hižo polno kura.

* **Skażeny poß.** W Gräfenhejnje pola Jahana skuża
skażeny poß 8 ludźi. Najprjedy dwé dźéśći wobjedźerja,
potom wjazy doroscżenych, prjedy hacz bo domafachu, jo
bo tu wo skażenym swérjecu jedna. Pjecżach su bo
krajneho wusiawa we Wrótślawje pschewjesili, dokelż bo
pschecżiwo tutej khorosći Lejża. Skażeny poß je też
druhe pśy skusał. Pschez nékotrymi tydżenjemi bé tam
w fusiadnej wsy runje tajki swoje dźélo wukonjał. Dej
w Bistopschim a Kamjenskim wokrjeżu je z dźéla zawrje-
nje wsow, dokelż je bo tam też skażeny poß pokalał. Sa
wobjedźerjow wsow je to cżowla, runje każ la swérjata
same. — W Konstantinopole bébaja wsy bo stach a fu-
żach dźiwje wokolo, a njejsu hischcze słyschali, so je tam
skażenosć z domom. -rt-

* **S. Wendenurka.** Jedyn wobjedźeć wulkeho ho-
scżenza bé jenu pola njeho pschistajenu pśitalku wspo-
cżiwje wobcżeżował. Sśud nameri jemu 9 mézazow
jasiwa. "

* **Mózna pschecżiwo alkoholej.** Hrósbne je hubjenstwo
w śwójbach, hdyż je jo muż do picża podał. Jona psche-
dźélana, dźésći hłódne, muż w kórcżmje. W stróżbych
hodzinach steri jemu hubjenstwo jaßnje pjched woczomaj,
tyhaj krócz żebi pschebensa, jo picża wdacz — ale wón
je pjeßłabły, yuta wopisswa rosnjasacz, rostorshacz je-
jo wołu je alkohol słamał, śnicził. Kelko dźéla a prózy
je potom trébne, tajdemu wopłahnjenemu pomhacz, jo
njebéj jemu kózda korcżma z nowa strashcna była. Wsche-
łake towarśtwa jo prózuja, tajkim w jich swobodnych ho-
dźinach pschimérjenu sabawu posficzicz, jo bychu jo dja-
łoka „alkohola" wotrekli, tżehdża khoremu wolu sebjelnicz
śwójbje z rabli a z pomocu k tuzy bych. Temu
może kóżdy pschinoschowacz, sabludźeneho na prawy puch
pokasacz. To je ważne sa jenotliwza, sa zyły lud. Pod
njepomérnoscżu a wopisliwom cżerpja ludy. We wójnja
dyrbjesche jo někotrykuli picża wukasacz. To dobre bé
pschinjeśka, ale nétko bé dale. Ssu wschi kuzoty sasso
wotewrjene, ż kotrychż so żórli cżélne a duchowne mozy
wosklażuja ze sł. Schkitumy jo psched njepomérnym
picżom, to wjedże k sahubje.

* **Wón dyrbi morwy byc.** Wo cżaß wójny wotjidże
jedyn franzowski wojak domoj na dowolenzu. Jako doma
pschi swojej najlubschej mandżelskej pschebywasche, pschi-
dże powjesć, so je padnył. Wojak pak swojemu wyschi-
kej napisa, so je żiwy a nocże morwy byc. Jako bé
dowolenza nimo, bo sasso k swojemu polkej (regimentej)
wrócił a z wójny strowy domoj pschińdże. W hamtšitch
sawiskach pak bé morwy. Jeho mandżelskej pschidżeli so
podpjera wudowom. Stónczenje dosta też wopomnjenjki
yjenjes sa padnjeneho muża. Na łónzu łónzow dosta
pschepruschenje na pschewodżenje swojeho muża. Jeho
ezélko méjschany bo ż dotalneho rowa wuhrjebacz a zahrje-
bacz. Wobaj, mandżelski a mandżelska, podaschtaj so
padnjenemu, ale hischcze żiwemu wojakej na pschewo-
dżenje.

* **Wjelki we Bogesach.** Bogesy su horischcze w Els-
ąaß-Lothringskej. Tam su hischcze wjelki doma. Wjelk
je hewak bojasne kloczatko. We krutych zymach, każ létża,
hdyż je hłód cżuwiuje, pak tej cżłowjekowe nabpadaju. To
wóndano tej pjecżo turiscżi zhonichu. Woni běchu na gnéh-
hach — tak mjenowany „ki", bo Vogelsich horow wu-
jéli. Na jene dobo 5 wjelkow na nich pschichna. Turiscżi na
swojich gnéhkach cżekkachu. Wjelki sa nimi. We runje nowe
gnéh padnył. Tehodża wjelki kał spěchi hnacz njemójachu.
Turistam poradżi so jenu hólu nadeńcz, we njej kóżdy
namakachu. Wjelki hétu na hodżinu wobkhowachu. Hakle
hdyż běchu yża dożahnyli a so trochu nażrjeli, to wot-
łaźichu.

* **„Leviathan" na pschedań.** Amerikanski kóżdy hamt
je wobsamknył, jedyn dźél statnych amerikanskich wob-
kłódnych łódźi pschedacz, mjes nimi namótśkeho hobra
„Leviathan", to je pjedawschi njemśki parnik „Vaterland".
Łódżnisiwo dźéla hižo wjazy lét z dołhom, hamo hacz do
150 milijonow śl. hr. wob kto. Tuż mjóa jón némske
łódźne kruhi sasso wrócżo kupicż. To je nétchto sa wulko-
kapitalistu Stinneja. -rt-

* **Kónz Lichtensteinskeho wjetchowitwa.** Każ so ida, jo
mnohim pśches revolluzijn padnjenym europskim trónam
hischcze jedyn pschidrujż, ale mérnje. 11 000 wobydle-
rjow wjetchowitwa Liechtensteinska zu śebi wotmyślile, zwoju
samostatnosć śhubicż a so jako kanton k Schwizy
pschisamknycż, k kotrejż wone leżi. Kónz wjetchowitwa
tu budże, hdyż 84letnemu wjetchi cżasnosć Johnuje. Tutón
wjetch je Liechtensteinskim dla wsjelakich dobrotow k wu-

(Dale na 4. strónje)

Hospodarski radio.

Wutoru, 4. měrza 1924.

Kursy wežera w Barlinje:

(Tute kursy su w milijonach)

Dollar	4 190 000	franzowski frank	176 600
jendżelski punt	18 050 000	cżěskosł. krona	122 100
schwajzarski frank	728300	100 półst. markow	462 000

W pjenjesach je wulke požadnje za devisami. Němska hriwna bo we wukraju jenoż trochu sešłabi.

Efekty běchu na Barlinskej bursy pschi spoczatku kruże, potom bo jesłabichu. Na Draždżanskej bursy mészanu elektriku słabe wiki. Hewak bé ménjenje strucżene. Někotre akzije rjane dobykli sapjeżachu. Mjes nimi bé-
ru na prénim méstnje pjwarnje, kiż wot 1—15 bil. do-
buchu, jenoż někotre bo wot 1—1,5 bil. wotdżebrichu. Strucżene běchu też elektromotory, a to wot 1,25—3 bil. Akzije kolowych fabrikow bo malo pschemėnjenja sapjża. Milijsche wétry sadubrjaja. Lód na rékach śnano bórzy rostaje. Potom łódże je żitom śnano tam dopkwaja, hdyż śłuschcja. Ratarjo śnano potom, hdyż je smjerk je zemje, mjenje, zita na wiki pschipjeju. Wschetcż potom jim pólne dźélo do rukow hlada. Pschecżiwo bo malo wo-
bschcha. Muka njeźdże. Młyny pschecżiwo njekupuja. Sa
rożku żebi skerje strucżene płacżiny śkerja. Kupuje pak
je njepschiwoleja. Wowsy na śwojich płacżinach wobsya.
Wón bo do wukraja a. sa tukranje pschetrjebanje kupuje.
Jecżmjeń bé sasso mérnischi a na wikach żadnischi.
S Półšlesk jeho nészto na wiki pschińdże. Zentnarj
płacżesche

pjondżeli w Draždżanach

pschenża 8,35—8,60 rożka 7,35—7 60 jecżmjeń
9,75—10,25 wowß 6,38—6 62,

pjondżeli w Barlinje

pschenża 8,10—8,35 rożka 6,50—6 85 jecżmjeń
7,50—9,25, wowß 5 65—6,10

Zobotni we Wrótślawju

pschenża 8,50 rożka 7,— jecżmjeń 7,50—9,25
wowß 6,10.

Tukowe wiki sandżenu hobotu w Barlinje. Butra
pódcżje żadna bycż. S wukraja jeje mio płodżenje. Stat-
na banka dosta devisow (zuśych pjenjes) njepotrjebowa.
Tehodża witowarjo we wukraju kupowacż njemóża. Punt
pschińdże w zylym wikowanju 1,80 śl. hr. Margarina
je tunja, ale tehodża hischcze schmatnje dże. Schmalz je
lekorania sasso tuschci. Wobrot pak śnadny wosta.

Drewo, wuzikowe, pschińdże w holi 1. rjadownje metr
30—34 śl. hr. Narésane dejki teworknja 1. kajtcżele
100—105 po kubikmetru. Wikowarjo drjewo a dejki tun-
sho résakom pschedawaja, dokelż pjenjesy trjebaja. Jeles-
kowe do naschmy żanego drjewa njekupuje, tehodża résaki
malo drjewa wothywaju.

Lipriżanska mašta po nékole wotmėwa. Wona je jara
derje wopytana. Tukranjch kupzow je wjele na wikach.
Woni też wjele kupuja, pschedże wschém luzusowe twory.
Ze teho wukhadża, so ju pjenjesy hischcze mjes ludom.
Stat je njebérje, hdyż ju, ale wot tych, kiż je nimaja.
Do wukraja ju jenoż wésle twory kupuja.

Zbożej. Tydżenska rozprawa praji, so wostanu płacżi-
ny strucżene. Swétowe śtady ju śnadne, a tehodża
Europskisa płacżiny diktuje. Amerika wjele zbożeja
wuwjezbja. W Hamburku pschińdże sandżenu hobotu
wot 1½ bil. brafilski 1,60—2,00 śrjedżnoamerikanski 1,95
do 2,50 je złom.

Sswinjaze wiki jutśe śrjedu w Stym Komorowje (Sensftenberg) njebudża. Wone su so wotskorcżile.

Rybjaze wiki w Geestemünde. Rhby so na wiki
z hromadami pschiwożuja. Dokelż w Jendżelskej pschi-
stawne dźéłacżerjo strajkuja, tódże tam kameho wabla nje-
dostanu. Tehodża do Geestemünde pschikhadżeja. Spo-
cżatk tydżenja běchu płacżiny niske. Potom trochu horje
skotschu.

Pschehladżna bursawa rozprawa. Tendenza: Wjes
sajima.

Płacżiny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe śemjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg, płacżiny po złotej hrywnje.

	3. 3.	1. 3.		3. 3.	1. 3.
Pschenża	162-167	163-168	rapš. wolijowe	10-11,00	10-11,00
rożka	130-137	131-137	woch. melasa	8,80	8,80
mišk. jecżmjeń	176-185	178-188	serabska	14-15,00	14-15,00
nal. jecżmjeń	—	—	jejuschki	12-13	12-13
wowß	112-122	115-123	bérnaze knjśi	17-17,50	17-17,80
kukuriza (Mais)	—	—	bany	13-15,00	13-15,00
lane sjemje	400-410	400-410	woka	14-15,00	14-15,50
rapš	290-295	290-295	tany wobsuchi	21-22,00	21-22
pschenżn. muka	24-26,75	24-27,00	módre łupiny	13-14,50	13-14,50
rżana muka	21-23,25	21-23,50	žolte łupiny	16-18,50	16-18,50
pschenżi. wotr.	9,20	9,00	hróch	16-18,00	17-18,00
rżane wotrubY	7,20-7,30	7,20-7,30			

Drjezdżanska bursa.

Pschenża	16,70-17,20	bérnaze knjśi	21,00-21,50
rożka	14,70-15,20	pschenżi. wotrubY	9,00-9,20
nałetni jecżmjeń	19,50-20,50	rżane wotrubY	7,30-7,50
nałomjeni jecżmjeń	—	pschenżna muka	28,00-29,50
wowß	12,75-13,25	rżana muka	25,00-27,00
cżerwjeny dżećel	155—180	woka	19-20,50
rapš	—	pjeluschki	19-20
kukuriza (Mais)	21,00-22,00	hróch	22-24
šuche trubjenki	11,00-11,50	zokrotne knjśi	17-22

Płacżiny résneho skotu na Drjezdżanskich skotnych wikach.

3. měrza 1924. Płacżiny po zentn. a pł. hriwnach.

Stóne druzyny a wołsamjenjenje.

Woły: 112.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetschese résneje hódnoscże hacż do 6 lét	40-42
Młode mjasne, njewukormjene, starsche wukormjene	34-38
Mjenje wukormjene młode, derje pżiwoane starsche	30-32
Mjenje pżiwoane wschcży starobow	22-28

Bylki: 191.

Połnomjasne, wurosżene, najwjetschese résneje hódnoscże	39-41
Połnomjasne, młódsche	34-38
Mjenje wukormjene młódsche a derje pżiwoane starsche	30-32
Schpatne	26-28

Jałowje a krowy: 247.

Połnomjasne, wukormjene krowy najwjetschese résneje hódnoscże	41-43
Połnomjasne, wukormjene jałowje najwjetsche, résneje hódnoscże hacż do 7 lét	34-38
Starsche wukormjene krowy a derje wuwite młódsche krowy a jałowje	28-32
Derje pżiwoane krowy a mjenje pżiwoane jałowje	22-26
Mjenje a schpatnje pżiwoane	16-20

Telata: 612.

Najlepsche wukormjene	70-72
Mjenje wukormjene a tate wot zbyża	60-66
Schpatne	40-56

Mowzy: 326.

Młódsche a starsche wukormjene	50-54
Starsche wukormjene	46-48
Mjenje wukormjene (Merzschafe)	20-38

Swinje: 1554.

Połnomjasne, wobsebitych zahon a jich tschichenjow, hacż do 1½ lét stare	68-70
Wukormjene	72-74
Mjasne	62-64
Schpatne	54-60
Ranzy a kubrowcy	55-56

Zelezniski jezdny plan wot 1. měrza 1924.

S Budyschina do Rakez a Petershajna.

S Budyschina		6.28	8.00	9.34	11.38†	2.23	4.40	6.52	9.32
„ Natarjez		6.34	8.07	9.40	11.44†	2.29	4.47	6.58	9.38
„ Zidowa		6.40	8.12	9.44	11.49†	2.33	4.51	7.03	9.43
„ Małeho Wjelkowa		6.47	8.18	9.50	11.57†	2.41	4.58	7.09	9.49
do Radworja (dwórn.)		6.55	8.26	9.58	12.04†	2.49	5.06	7.17	9.56
ſ Radworja	„	7.00	8.28	10.00	12.05†	2.51	5.09	7.19	9.57
„ Khańowa				10.05		2.56		7.24	
„ Wuschcżidła		7.09		10.12		3.03		7.31	
„ Schejschowa				10.18		3.10		7.37	
do Rakez						3.18		7.49	
ſ Rakez		7.21		10.25		3.18		7.45	
„ Komorowa				10.32		3.25		7.52	
„ Wutkich Sdżar				10.39		3.32		7.59	
„ Hólka				10.46		3.39		8.06	
„ Rudowa				11.55		3.48		8.13	
„ Mazowa						3.54		8.21	
do Wojerez		7.53		11.09		4.09		8.37	
ſ Wojerez						4.14		—	
do Wełzowa						4.54		—	
„ Petershajna						5.02		—	

Cżah rano 6.28 ſ Budyschina do Radworja jśidże jenoż wschédne dny, wot Radworja do Wojerez łóżby nadsen na prénim dźélowym dnju. — † Jśidże jenoż łóżom hobotu.

S Petershajna do Rakez a Budyschina.

S Petershajna	—	—		8.45				
„ Wełzowa	—	—		—				
do Wojerez	—	—		—				
ſ Wojerez	—	7.15		10.40		4.20		
„ Nimzow	—	7.22		10.45		4.27		
„ Kulowa	—	7.30		10.53		4.36		
„ Hólka	—	7.37		11.00		4.42		
„ Wulk. Sdżar	—	7.44		11.07		4.49		
„ Komorowa	—	7.51		11.13		4.56		
do Rakez	—	7.57		11.19		5.02		
ſ Rakez	6.22*	7.59		11.20		5.03		
„ Schejschowa	6.30*	8.05		11.26		5.09		
„ Njeswacż	6.35*	8.12		11.33		5.15		
„ Khańowa	6.47*	8.20		11.39		5.22		
do Radworja	6.32	8.52*	8.25	10.41*	11.43	1.12*	2.25	5.26	7.14
ſ Radworja	6.36	8.57*	8.27	10.42*	11.44	1.13*	2.28	5.27	7.18
„ Mel. Wjelk.	6.46	7.09*	8.37	10.53*	11.55	1.23*	2.40	5.36	7.28
ſe Zidowa	6.53	7.16*	8.43	10.59*	12.02	1.29*	2.46	5.42	7.35
„ Natarjez	6.58	7.21*	8.47	11.03*	12.06	1.33*	2.51	5.45	7.40
do Budyschina	7.04	7.28*	8.52	11.09*	12.11	1.39*	2.57	5.51	7.46

Wschě cżahi je * jśidże jenoż łóżom hobotu.

S Budyschina do Wjelecżina.

	†	†		*				
S Budyschina	4.55	6.45	7.10	10.53	1.21	2.14	4.44	5.48	7.51
„ Dźěsnitez	5.03	6.00	7.18	11.01	1.36	2.22	4.53	5.59	7.59
„ Budestez	5.09	7.08	7.25	11.08	1.44	2.29	4.58	6.06	8.06
„ Rosnodez	5.14	†	7.30	11.11	—	2.34	5.04	—	8.11
do Wjelecżina	5.21	—	7.38	11.18	—	2.42	5.11	—	8.19

S Wjelecżina do Budyschina.

	†	†	†		□			
S Wjelecżina	—	5.57	8.29	11.43	—	3.22	6.02	—	8.50
ſ Rosnodez	—	6.03	8.36	11.50	—	3.29	6.08	—	8.57
„ Budestez	5.51	6.09	8.42	11.55	12.32	12.43	3.35	6.14	8.06	9.03
„ Dźěsnitez	5.58	6.15	8.48	12.00	12.39	12.53	3.40	6.20	8.14	9.08
do Budyschina	6.06	6.23	8.56	12.08	12.47	1.04	3.48	6.28	8.22	9.16

† Jenoż wschédnu dnju. □ Wschédne dny, nic pak łóżom.
‡ Jenoż hacż lónz septembra a jenoż njedżele a śwjate dny.
+ Jenoż łóżom hobotu. * Jenoż łóżom, njedżelu a śwjate dny.

krobje srošćeny, hyrnjeż jeho wobhydlerjo ſ wjetſcha njeſmjeli a jeho zyle žiwjenje widżeli njezbu. Wſjech je runje każ putnik žiwy. Pſcheb mnohimi ſtłami ſtworje Tehodła wosſa njeſuenjeny. Woſamoczeny bydli pak w hwo jim Winſtim hrodże abo na hrodże Eisgrub w Czeſkoſłowakiej. Taſkich nakrajnych hydłow ma hiſchże wjazy. Do ſiwoſcho hłownego mešta Paduz pſchiſłuże jenoż ſtuu wob łeto a to jenoż na nekotre dny. Dżeń jeho pſchiſłuża a wotkhada ſo tajnje dżeżi a Liechtenſteinſkim ſo jeho pſchitommnoſcj jenoż pſches khorhoj wojewi, kiż w tych dnjach na hrodże Hohen-Liechtenſtein wéje. Wjerch njeſne krajne wudawki ſ wjetſcha ſe ſiwoſcje łakhu. To wón może, dakeż ſebi kraſik wjele njeſahda a je ſ bohom jedyn ſ najſwobatſnich wjerſchow Europy, haj dże zuſeho ſtwela. Wohydlerjo łabżaja ſo ſ wjetſcha ſ płahowanjom ſo.u. Dowjadła a konje ſu dobra zaha. Każ ſ dżła żito pła-żuje, najwjaſy pak hadu a ſelenjny, też wjno. Jena jeniczka ſelenicżna czara pſchepyſkuje kraj. Wón je khudy na induſtriji a bydi żito a pſchemyſłowe twory bowoſa-wacż. W najnowiſchim czaſu je ho ekaſtwo ſahżdżito a też kżéże ſ podpjeru wjerſcha. Górſti ſpłaſ ma ſ teho wuzitk, dokeż ſaj ſ bawna ſem na ekanje tnaje a w bowiazanu bżéże ſa fabrikt rjany pjenjes ſahłuża. Dla twornoſow njeſcżepi idyſti charakter kraja. Kraſik ma ſwój parlament a wobſtrżi ſ zuhych 15 muzikow. Naſtjownitſka ſtrona je ludowa ſtrona, kotrejż wjoſnik je profeſor Schäier, tón czaſ miniſterſti preſident. Wona dżerży ho krucże k nétcziſchemu wjerſchej. Napiſcheżiwna mieniſcha ſtrona dy najradoſcho hyndom wjerſcha wotſudżiła a wjerchorſtwo rucże je Schwizu ſiednoczila, ale temu ho ludowa ſtrona ſpieżuje. Liechtenſtein budże potapfkim po ſmjerczi Jana II., kotraż je pſchi jeho wyſokej ſtarobże thętro błiſka, pſchehżacż bżeż jeho ſamoſtatny kraj. Prynz Jan je w lécże 1858 hrjeżeſtwo naſtupił a je tak neſtor (t. r. najſtarſchi) mjeſe wſchémi żiwymi monarchami. Krajik je jenoż 159 kóhnych kilometrow wulki, ſchesty dżeł Budyſchſkeho hamtſkeho heitmanſtwa. Hacż dotal ho krajna Lwoſtriſka ſłożowaſche a mjeſeſche ſ njej zlomnu mniju Byrkwinży ſlejeſche pod biſkopom ſ Chur.

Nésżto ſ najnowiſchich ſapiſkow némſkeſ ſtata.

K 1. bez. 1910 mjeſeſche Némſka 67,8 miliſonow wobhydlerjow, ſ 1. jan. 1924 mjeſeſche jenoż hiſchże 62,3 miliſonow. Tehdom pſchiſłuże na kóhny kilometer 120 wobhydlerjow, nétko 127. Wobhydlerſtwo je tco 8,03% wotebéżało. W Némſkeſ pſchiſłuże dżerża na kóhm kilometer wjazy wobhydlerjow hacż do wójny. Ale wumoſchi némſkeſ induſtrije a némſkeho ratakſtwa ſu wjele niż-ſche hacż do wójny a ſu hiſchże wjele mjeniſche hacż pomjeniſchenje wobhydleſtwa. Wo 8,03% mjeniſchemu wobhydleſtwu wotpowjeduje pomjeniſchenje

wobhaha (Umfang) Némſteje je mjenje wo	13%
role	15,4%
khlébowebo żita	33,4%
półnich płodow ſ ſyka	20,4%
howjadow	11,7%
ſwini	34,9%
mjaſa a rżanow	54,7%
jerjow	40,1%
mjenje ho żita a womieſchkow bowoſuje	81%
„ „ wuhla wurnje	37,3%
„ „ żeleſowoje rudy wurnje	79,9%
„ „ ginka a wokoja	68,6%
„ „ na żeleſnjach twarow woſy	29,2%
„ „ „ khdżach „ „	41%
mjeniſchi je bowos (Einfuhr)	43,1%
„ „ wuwos (Ausfuhr)	39%

Wobhydleſtwo je bżé wotebéraſo, ale wjele bóle hiſchże indúſtrielna produkzija, mjenje je ho żyriſnow (Rohſtoffe) a ieżiwjenſkeje potrjeby napodżiło. Kónz kónzow je: njedoſtatk na najnuſniſchim, khudoba, njeje bżéża, Némſka njemóże płaczicż. W dezembru ſ. l. bżehu 28,2% wſchech organiſowanuch bżéżaczerjow hjes bżéża. Stych kiż ſaſtużby nimaja, doſtanu 1 465 670 polmu podpjeru. 1 464 003 doſtanu pſchipomoz a 1 795 161 wob tydżeń jenoż nékotre dny bżéżaja a dyrbja ho podpjerac. Pobła nich ſu hiſchże ſtatiſtiſcy hjes bżéża a tajeh, kiż jenoż nékotre dny wob tydżeń bżéżaja a ſaneje podpjery njedoſtanu.

W Némſkeſ pſchetrjeba ho na łéto a hłowu

	1913	nétkole
mjaſa	43,15 kg	26,71 kg
rolki	153 l „	91.9 „
pſchenjy	95,8 „	47,6 „
jeżmjenja	108,0 „	30,0 „
bérnow	700,2 „	573.0 „
rajża	2,49 „	1,64 „
jerjow	2.89 „	1.73 „
piwa	103,0 „	50,0 „
palenża	5,4 „	2,0 „

W twehle liczbach je ſwobu wopſchijate, ſchtoż induſtrija pſchetrjeba a ſchtoż ho ſtatej ſtawa. Do twukraja wuczahnuchu 1913 na ſto tyżaz wobhydlerjow 39, loni 180. Dżéżi bé w Némſkeſ 1913 hólczkow mlódſche 5 lét 11,5% 1922 8,7%, 1913 holczkow mlódſche 5 lét 11,0%, 1922 7,8 %.

Swójbne powjeſce,

Sſlubjeni: Martha Beyerez w Maleſchezach a Waſtaf Nowak w Suborniczach. — Charlotta Neiſſiżez a Albert Schuſter w Kamjenzu. — Margareta Bartez w Kamjenzu a Albert Reiche w Połčnizy. — Elſa Seidelmannez w Lubnjowje a Jurij Steglich w Groß-harthauje. — Herta Grundmannez w Oberkunnerg-dorfe a Hans Wjela w Zitawje.

Swérowani: Kurt Schäfer, wnuzeł ſ Gertrudu rodż. Knoblauchez w Lubiju. — Helmut Krüger ſ Magdu rodż. Schubertez w Bżeżi Wodże.

Semrtli: Stanisław Dwornikl, kamjenjeżeſtaż we Kamjenzu, 67 l. — Handrij Rabowſky w Seſchkezach. — Pawol Seifert, minyſtl wobhżéżeł w Makej Sżoſk-nizy, 61 lét.

Dowérnicy za „Serbske Nowiny".

Nowi dowérnicy hu:

ſa **Lomſk a Minakal:** knjez A. Waker we Lomſku.

„ **Lupoj, Starý a Nowy Brón a Lupjanſka Dubrawka:** knjez Rud. Kral we Lupoj čo. 136.

„ **Maleſchezy:** knjez ſchewſki miſchtr Schokrow.

„ **Mérkow a Lutobéż:** knjez Miſkowſki Mérchez.

„ **Némzy pola Mojerez:** knjez Jakub Mahrik.

„ **Njeſtrażidła a Nowa Wjeſ:** knjez Arnoſchi Kunzik.

„ **Pinſnikezy:** knjez Pawol Mahwald.

„ **Porſchizy:** knjez Mahrik.

„ **Pżywjoſow:** k. Neumann.

„ **Radwoſt:** knjez wuczeł Nawka.

„ **Rachlow pola Kubſchizy:** knjez Sterzel.

„ **Rakezy:** knjez Rychlak.

„ **Ratojdy:** knjez Guda.

„ **Salſchow pola Klukſcha:** k. Arnoſchi Krawczik.

„ **Sdżér pola Klukſcha:** knjez Schmarander.

„ **Schichow:** knjez Jan Mittaſch.

„ **Staulichezy pola Hożlowa:** knjez Jan Knebel.

„ **Stróżu p. Rakez:** k. Kubjaz.

„ **Wojerezy:** k. Nali na Hdżinſk. puczu p. k. Köhlera.

„ **Wulku Dubrawu:** knjez Henka.

„ **Wulke Sdżary, Bukojnu a Kobilzy:** knjez Kuhn we Wulkich Sdżarach.

„ **Zidow:** k. pſchekuża Mérſch.

Na tutych naſchich dowérnikow ho wodwocżeże, hdyż macże natwérdżik abo dopiſ ſa „Serbſke Nowiny" abo hdyż chcżeże ſebi „Serbſke Nowiny" ſkazacż, a hdyż chcżeże je pſches naſcheho poſoła na ſamtżnym dnju wjeczor hiſchże doſtacż.

Hłowny a ſamotwiny redaktor: Marko Smoleſ w Budyſchinje.

Serbske towarſtwo „Lubin" w Budeſtecach

wuhotuje njedżelu, 9. měrca 1924, wjeczor ½7 hodż.

serbski wjeczor

w Hahnewaldec hoſćencu w Rałowje ze ſpéwami, dźiwadłom a rejemi.

Wſóch Serbow a bratrowſke towarſtwa zblizka a daloka wutrobnje preproſuje

předsydstwo.

Naležna próſtwa.

Jedyn z naſich dobrych pſeżelow chce knižku wo nas Serbach a wo naſej ſerbſkej Łužicy wudaż a ju z pěknymi **wobrazami** ſerbſkich wſow, cyrkwjow, domow, wótčinow, krajanow a krajankow we ſwjedżeńſkej a wſédnej drašce wudebić. Tehodła wón naležnje proſy naſe lube Serbowki a naſich lubych Serbow, zo bychu jemu tajke wobrazy, fotografije a pohladnicy, wosebje też ſkupiny (grupy) każ zhromadny kemášhód Serbowkow, Serbowki na ſolmach w Błótach, kwaſne a pſewodżeńſke ćahł atd. pak poſkżili pak darili. Kżódy pſeżelny darowaſ potom wot dżakowneho spiſaćela jenu tajku jeho knižku darjenu dostanje. Prosymy, zo bychu ſo te wobrazki a pohladnicy k dalšemu wobstarsanju do administracija „Serbskich Nowin" (adresa: Kn. knihaſnik Gustav Janak, Budyšin, Lawske Hrjebje čo. 4 „Serbski Dom") prawje bórzy póſłate abo wotedałe.

Redakcija „Serbskich Nowin".

Poručam ſo k wuwjedżenju

fotografowanjow

wosobje **kwaſnych a ſwjedżeńſkich grupow.**

Najtuńſe płaćizny.

Oskar Meiſter, fotografiſki atelier

w Budyšinje na khožorſkej dróży 15. Telefon 438.

Koże

wſoje drużiny każ też **wowču wolmu**

kupuje ſtajnje po najwyšſich dnjowych płaćiznach

Berger w Budyšinje

we „Wettinſkim dworje" na kamjentnej hasy.

Młody wowčerſki pos

čźmnobruny, je njedżelu rano **čeknuł.** Stóż jeho zaſo pſiwjedże, dostanje wyſoke myto. Wotedaż ma ſo w **hoſćencu w Dobrošecach** pola Plusnikec.

Nawěſtki přinjeſu wužitk!

Vogtlandſke gardiny

ſtoru, zanſi, vitrale, łolche, pryzeſowe ſukne, łojowe poſcheńenja a łojowe płachty, twjeſli, terjenja, ſchórzuchi, bildowe a ſolowe pſchi-ſtrenwy, wokna, łonſaje, mitaze a bżérżaze ſpódnje łolowy, wołſtowe ſukno a linoleum porucża wobſeże płaćiznu hódno

K. Erler w Budyšinje

na jitnych wikach 11 ſnaſchcża „Stotiże Hwězdy". Mécki herbſti.

K naléžn. wuſyſwej

poruča

Eckendorfsku żołtu a čerwjenu runklicu

wšé dżećelowe ſymjenja

timotejowu trawu

rajowu trawu

ſeradellu

hróch, pjeluſki, woku

lupiny

ſymjeńtny maſ

kolij każ też

wšé zahrodne ſymjenja

E. Ruben

w Kamjenzu

Pulsnitzer Straße 10.

Na tydżeńſkich wikach ſtoju rożk mjeſowych ſtikow a butrowych wilkow.

Kupuju

łumpy, nowiny, ſeſchiwki, tuchi, akty, ſtaru papjeru,

kotreże po najwyſchſich dnjowych płaćiznach. Po wjeſcże, ho derje płaczeże ſkalanſi, ſe ſamtżnym ſa-pſchażom pſchiſłou.

Joſef Schubert

w Budyšinje, bórtlin čžo. 7.

Telefon 695.

Kójdy, ſchtóż ma

nécſchto na pſcheđaż, ſlét, grat, wſchelake nowe a ſtrjebane wéży, abo ſchtóż hóż ſebi nécſchto łupicż, wotpiſaj to :: :: i nawěſchtkom we :: ::

Serbſtich Nowinach

Łaſt nawěſchći ho w nédże 6000 ſerbſtich domach ſyſtaz :: a ma wéſty wulpech. ::

Skótny łuk

(Viehtran) dobry a tuni.

Měrſec bratrow naſl.

Erich Winter

na żitnych wikach čo. 30.

M. E. Schöne

w Kamjeńcu w Połčnicy w Zejicach

Telefon hamt Kamjenc čo 8 Telefon hamt Połčnica čo. 62. Telefon hamt Horni Wujezd čo. 67

Ze ſkładow poručam

ſwablokiſaly amoniak,	melasu wows. pluhow,	čerwj.dżećelowe ſymjo,
kali-amoniak-ſalpeter,	ſuche truhančki,	żołto-dżećelowe ſymjo,
wapnowy ſalkowy dusyk,	cokrowe truhančki,	ſwedſki dżećel,
amoniak-ſuperfoſfat 8/9,	bérnowe truhančki,	inkarnatſki dżećel,
amoniak-ſuperfoſfat 5/15,	bérnjace kruški,	běły dżećel,
ſuperfoſfat 5/8/5,	rżane wotruby,	lucernu,
ſuperfoſfat 18 %,	pšenične wotruby,	ſeradellu,
Rhenaniafoſfat,	grisowe wotruby,	Eckendorfske runkli-cowe ſymjo,
Domašowu mučku,	rapſowy wosuſk,	lětni répk,
koſcowu mučku,	hróšikowu wosuſkowu mučku	nazymſki hróch,
40 % kali,	mučku balmin. ſymjenja	hróchowe ſymjo,
22 % kali,	mučku laneho wosuſka,	jahłowe ſymjo,
kainit,	ſykanje,	nazymſku woku,
wapno, cement,	pochowe ſlanje,	kolij,
	picowańſke bérny,	čerſtwu morchej,
	jédżnu ſel, ſkótnu ſel,	čerſtwu runklicu,
	brikety,	

Eckendorfske runklicowe ſymjo, žołte
Eckendorfske runklic. ſymjo, čerwjene
Leutewitzke runkl. ſymjo, žołte kulojte
Leutewitzke runklic. ſymjo, žołte bleše
Crievenske runklicowe ſymjo
Friedrichswerthske runklicowe ſymjo

„Goldregen" ſymjeńtny wows
Vierchblattski ſymjeńtny wows
Kirſche'ſki žołty wows,
1. wotſyzwk
Strubowu Schlanſtedtsku naléžnu pšenicu

pšeńčnu muku, rżanu muku, bérnjacu muku, cokor każ też **wšu cyrobu.**

Dale kupuju kóždu dźélbu **žita** a **běrnow**

po dnjowych płaćiznach.

2 pilnej, porjadnej młódšej

ſłužobnej holcy

wokolo 17 lét ſtarej pyta k 1. haprleji kublef

Schmeiſs w Budeſtecach.

Pytam

kuchařſku, ſtwinke, domjace a kuchińſke holcy, wjele połnych a bróżnych holcow, wotrokow a pohonćow. — Přiſtajeſka

Górlichowa na ſukelnak hasy 1 Telefon 637.

Čżiſtu

koſczowu mučku

pſchiſłoſnaty najtuńſchi pſchituwny hnój, wotebawam w kóżdej dżélbje a proſchu wo ſkaſanſi. Méſt je najeſpiſchi tupowanſti ſłaſ.

M. E. Schmidt w Khniſchonzu p. Budeſtec

parna ſlcżowa rolicerinja.

Přepisanje

hypothekow pap. hriwnow do hypothekow a t. d. hriwnow, wupowéżenje, wušmórnjenje, wróżenja a wučinjenje wſoje drużiny płaćiny hódno.

E. Raue na Hoſće hasy 32.

Žony

Porucżam ſwój wulki ſtlad pſchepyſkow, mécżerjach a pſchepadobnych powjaſow, podpołožkow.

Steju rad i rabje.

Wagnerowa w Budyſchinje pſches ſchulerſkimi wratami čo. 3

3 běhaki

ſu na pſedaż

w Maleſcheach čo. 14.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca za mèrc 7½ złot. pj. Do wukraja za mèrc 15 Kč. Kóżde čo. płaci 5 złot. pj. Wudawa a źišć. Smolerjec knihidźerjownja, zap. družstwo z wob. ruk., : : w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel 687. : :

Za nawóšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobsěžnje so stajnce nawóšiki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy : : rjadk płaci so 45 złotych pj. Rabat po tarifje. : :

Čisło 55 **Budyšin, srjedu 5. měrca 1924.** **Lětnik 83**

To zarjadowanje powěstnik.

Serb. tow. „Nadźija“ w Budyšinje změje tón tydźeń pjatk wječor we 8 hodź. w „Serbskej khořejowni“ jara nuznu spěwansku pruhu dla jeneho swjedźenja, hdyž dyrbi so spěwać. Štóž chce zaprawny Serb być, dyrbi tu z.buskutkować a też tu pruhu wopytać. — Po spěwanju (pjatk) je posedźenje za předsydstwo a wubjerk. Předsydstwo a dirigent.

Jednota „Sokoł“ w Baćonju ma jutře štwórtk wječor ½8 hodź. zwučowanje a pisanje.

Kolejźezne tow. „Blysk“ w Haslowje ma njedźelu, 9. měrca, wječor ½7 hodź. zhromadźiznu pola Měrdinkec.

Jednota „Sokoł“ w Komorowje ma pjatk wječor zdypkom we 8 hodź. hłownu zhromadźiznu; dla ważnych należnosćow dyrbja wšitcy też pasivni přińć. Po zhromadźiznje zwučowanje. Starosta.

Kasino młodych ratarjow za Baćoń a wokolinu ma přichodnu njedźelu, 9. měrca w 3 hodź. w Smolic hoscencu swoju měsačnu zhromadźiznu. Njezamołwjene wuwostaće so z 1 hriwnu khłostanjom płaći. Předsyda.

Jednota „Sokoł“ w Pančicach ma pjatk wječor ½8 hodź. w „Herbskej gryčce“ we Wudworju swoju měsačnu zhromadźiznu. Prosy so wutrobnje, zo wšitcy přińdu, też pasivne sobustawy a hercy. Witani su też přećeljo našeje jednoty. Starosta.

„Lilija“ w Ralbicach spěwa štwórtk, 6. t. m. we 8 hodź.

Serbske tow. „Lubin“ wuhotuje njedźelu, 9. měrca 1924 wječor ½7 hodź. w Hahnewaldec hoscencu w Rašowje serbski wječor ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Wšěch Serbow a bratrowske towafstwa z blizka a daloka wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Serbske tow. „Zahrodka“ změje njedźelu, 9. měrca pop. w 3. hodź. w Haškec hoscencu hłownu zhromadźiznu.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Ráći serbski.

Najl. a najtuńša kupowańja wobućow. Póduwanje spěšne a tunjo.

Świetowe podawki.

Dobywanje radikalnych w fakskej sozialdemokratiji.

Njedźelu je w Drježdźanach zhromadźizna wokrjesnych wotpołstanjow Wulko-Drježdźanow była. Fleißner wo němskostatnej politiju rěčeješe. Zhromadźizna z 263 pśiśelstwow 85 hłosam źělowarje wobsamknjenje pśijima:

Zhromadźizna na politiku pśišłejnjeho cźasa, kótaraž je z pśiwześu pśiwólnych zakonjow, do wutwarjaceho stawa a do tworjenja wulkeje koalizije w fakskim kśižnje dowjeźła, za zyle wopacźnu. S teje politiku je fo strona cźesto poczeźała, kaž fu wólby pśišłejnjeho cźasa we wšelakich źělach Němskeje dopokasałe. Zhromadźizna ma politiku za prawu, kótaruž je mjeńšinska frakcija němskeho kśižma źadała a z dowjasom zastupowała. Wona wocźakuje, zo fo i nětcźišćeho połoženja muźba hyšće, a zo fo na podłoź najwótśišćeho klaśowego bźožnja sozialdemokratiska politika stajі.

Jako kandidatoju za wólby do němskeho kśižma fo pósłajichu: Fleißner, Menka, Toni Senderez, Weckel, Scholta, dr. Strésemannowa a Riśtan. Buk dožałowazu licbu hłosow njedosta. Też pśišłi wólbje wotpołstanzow k sjedźej sozialdemokratiskeje strony w Němskej lźiwja bobu.

66 kommunistow i zalby puśiśeśiśi.

Sajdźenu źrjedu bźchu w Drježdźanach 66 kommunistow sajeli, hdyž fo pśišłi njedowolenej politiśkej zhromadźiznje wobźěłachu. Jich zu nětko wšitcy wšitkich puśiśeśiśi.

Schacht saso pśed wězywustojnym.

Prezident němskostatneje banki dr. Schacht a němski kśižeźerstwowy radicel Meyer staj fo pódźelu popołdnja pśed pósedźenju bankierskeho wubjerka wězywustojnych we Parizu wobźěłałoj. Pśišli tym i fo na nacźišć wustawcow němskeje emisionskeje banki notowe złotcje pódnoty pruha wuź. — Dr. Schacht, kótaryž je pódźelu wjeczor i Parizu wótśišł, je pódźelu popołdnju wjecej bodźin dołho z bankowym wubjerkom wo sakojonnej złotowej kreditnej banzy rěcował. Wšelakе nadrobnosće fo rozpominachu, mjez tymi pśi.ełchód złotoweje kreditneje banki do wotmyślenja wótpadnjenja wupraśiśe a fo kuměnjenja cźiniśe. Schacht je fo z tydźeń w Parizu pśišł dalšich wuraz dźenjach wobźěłał. S Parisa je fo dr. Schacht do Jendźelskeje podał, so by fo tam dale wo kredit za Němsku prózował.

Němskostatny sud wo prawnej płaćiwosći 3. dawkoweho nusoweho wukasa.

Kaž fo i Lipska powě, je pjaty zwilny senat němskostatneho suda, kótaryž je snaty wušud 28. nowembra 1923 wuprajił, špóznał, so nahódnośćizace postajenja 3. dawkoweho nusoweho wukasa prawnje płaćа.

Němske źleborne pjenjezy.

Němske ministerstwo je pódźelu sakonjowy naćišć špźiwaliło, z kótrymž fo němskemu finanznemu ministrej pokomóz da, źleborne pjenjezy po 1, 2, 3 a 5 hriwnach bicź dać. Na hłowu wobwjeźeństwa njeźmje wjazy dyšli 5 hriwnow źlebornych pjenjez wotpadnyć.

Vatikan pśeciwo Ludendorffej.

Wobstojaceny general Ludendorff je w swojej sakitanskej rěcźi pśeśed ludowym sudom w Mnichowje bayerskim katholikam pśiseradu Němsku a banjez njepśecźelstwo pśeciwo Němskej porokował. Banjez je nowiny „Osservatore Romano“ wo Ludendorffowych wuwjadach pśišne, so fo nocźe i nadrobnosćemi jeho rěcźe saberaeź, hacź tuńje je general mjeńšy rozuma a prawdy pśeśi swojimi sakitanju pśeciwo jich. Ludendorffowe wobstorźby fu lohkomyślne, njewědomne a malo wulkowuźne. „Osservatore Romano“ potom praji, so njemóże rospraviś wšitko to, štož je banź za Němsku cźiniś. Ale Ludendorff budźiśe wobcźuješ dyrbjał, kak jara fu ententa a Italija ministerjo a parlament bamja winowali, so je Němske pśecźelny smyślene. Na kóncu fo „Osservatore“ praśeha, cźehodla Ludendorff też njeje rjekł, so je to njepśecźelstwo pśeciwo Němskej było, hdyž stej wobaj, „Osservatore“ a banź jeho a kśežora sakitaloj, so fo wobéma njeby jako wójnjskimaj winikomaj prozeź cźiniłoj.

Też němšeju katholikoju chodźa Ludendorffowe nadpady wotpokasaceź. Němske knjeźerstwo je ześi wot swojeho pósłanza w Mnichowje stenogramm Ludendorffowych wuprajenjow žadało, so by fo dospołnje tuo wźeły wobhoniło. Protest němskich katholikow dyrbi fo njewotwitaźny wot Vatikanoweho stacź.

Kaž fo dale i Mnichowa powě, je swobodny knjes i Cramer-Klett w „Bayerischm Kurjerm“ nźenjenje wo Vatikanowej němskonjepśecźelstwej politiju w lěcźu 1923 jako njewěrnu wurźcźił. Tehdy je banź Pius XI. jako jenicźki ześi dwérnik, na to pokasaceź, so Bertaillejste trěcźenje njeje žadyn měr.

Bźeśźwědomite wuwuźiwanje pśišistajenzow němskich bankow w Hollandskej.

Hollandske nowiny fo i dźeśanskim cźasom pśišistajenzow němskich bankow, w Hollanskej sabydlenych, zaběraju. Personal w tutych bankach dyrbi dźeśaceź hacź dwanaće hodźin za pomjerne nisku mzdu dźełaceź, pśišt cźimź fo jeho maza bjeśwobstajenje wuwuźiwaju. Nowiny fo žadaju, so bychu fo w němskich bankowych sabydlenjach te same dźeśanske postajenja zadjebe, kótrež ja hollanske banki płacźa. Sobustaw druheje komory, Schayer, je ześi w napraśenju na dźeśowego ministra žadał, so by wyšeńnosć pśeprytanje wo dźeśanskim cźasu pola němskich bankow w Hollandskej pśeśewjedła.

Pólsko-němske jednanje fo wotstorźiło.

Pólsko-němske jednanje, kótrež je fo wot 12. februara w Genfie wotmólo, je fo wotstorźiło, dokeź fo hacź dotal njeje žanemu dojednanja dozpiło. Pśiśedstejo konferency, Souza Dantes, je na wuradowanje wubjerka mjeńšinowych zwjazka ludow fo do Parija podał. Němscy wotpołstanzy fu tehorunja Genf wopušćeli, so bychu fo na wuradowanje wrócźili, kótrež fo 10. měrca fako zapocźnje. Hewak fo nałeźnosć tak rosćiła, so Souza Dantes zwjazki ludow wo dotalnym jednanju rospravu poda, kótryž budźe fo potom žam-i tutym praśenjenjom zaberaceź.

Němsko-južnosłowjanske dojednanje we wotšikodźenišim praśenju.

W Belgrodze je fo pśišł jednanju južnosłowjanskeho knjeźerstwa z němskim zastupjerjom we wotšikodźenišim praśenju dojednanje dospjało.

Morgan w Europje.

Finanznik Morgan je fo wutoru z Nowyorka na pśesu do Neapla nastajił. W bursowych kruhach źebi myślu, so Morgan sa cźaś swojeho pśebywanja w Europje konferenzu powoła, w kótrejž budźe fo wo požeźonkach za Němsku a Madźarsku jednaś.

Frank saso něchto pobrał.

W Parizu je po burzy jendźelski punt, kótryž dyrbješe fo sa cźaś bursowych hodźin z 102,80 sapiśał, na 104,90, dollar z 24,04 na 24,43 stupiś.

Jendźelezenje w Indiskej fo revolucije boja.

Revolucionarne hibanje w Indiskej tak fo žiwiłiske bycź, hacź jendźelske knjeźerstwo do sjawnosće dawa. Kaž fo tak, chodźa Hindoja jendźelske knjeźerstwo wottłocźeć z Jendźelcźanow i Indiskeje wuhnaś. S Alexandrije w Egiptowskej je panjesć do Roma pśišłicha, so jendźelzy sastojnizy w Indiskej swoje źiwjobu wo Alexandrije sćelu, fo re revolucionarnych podawkow bojo.

Shromadźizna ruskich wucźaharjow w Moskwje.

Na kónzu źrjetwoweje wójny, hdyž bźchu bolschewikowje knjeźerstwo w Rusku na sebje storhnyli, je fo Rumunska Beśarabiskeje smóźiwała. Wobydlerjow Beśarabiskeje je drje i dźeła rumunske, wukka wjetšinska pak je ruska. Hdyž bźchu Rumunjo Beśarabju wobsadźili, je wjele Rusow i njeje wucźahnyło. Tuźi wucźehnjeni fu njedźelu w Moskwje-wulku shromadźiznu měli a ześi žadali, so dyrbi fo Beśarabiska po mójnosći bórzy sajo wot Rumunskeje wotkazanosć a fo sajo i Rusku sjednośći. Bolschewikowje nowiny wschodnje nastawki wotsejeja, kótrež fu w tutym duchu śpisane.

Stejiśćecźo Rumunskeje i napśećeźa Ruskeje.

Rumunjzy wotpołstanzy za rusko-rumunsku konferenzu chcźeja źlakowaze žadanja sapśisowaś:

1. Internazionalne trěcźenja a i nimi pśihpósnate prawa njeźmjeźa fo franicź.

2. Rumunjski sloty potkad a wšitke hódnoty, kehodla rumja archiwy, kótrež w Moskwje leża, dyrbja fo wróśicź abo fo narunacź.

3. W Rumunskej dyrbi fo ruske knjeźerstwo bolschewikisteje propagandy wostajiś.

W Bolharskej podhladnych mazedonskich komitow jimaju.

Wóśe źiwa, kótrež je južnosłowj. knjeźerstwo pśeciwo wotmuźlenym nawalam mazedonskich komitow rěcźało, fu na bolharske knjeźerstwo widźowny sazjećhcź cźinile. Wono je w Kystendilu, w Petricźi, w Sawetowracźach, w Melniku, w Nowokopu a na druhich městnach, kaž też w Sofiji, Mazedonskich sajecź dako, na kótrychž tikaju, so fo pśihi nawalach do južneje Serbije wobdźeła. Kaž dotal je fo 200 wośobow sajało. S jimanjom fo pótracźuje.

Dokeź je knjeźerstwo sjawne a spšawnje pśihpowjedźiło, so chce w měrje je fusodnymi statami źiwe bycź, a i nimi dobre styki wudźerźowaceź, może jimanje Mazedonskich k śleśpěchenju stykow a dobreho fusodstwa fluźiceź. Knjeźerstwo je fo krjeze rozhudźiło, na tymle puću wostaceź, kótrejž na sa mjeńše sakhowanje žiwjenjowych sajimow stata.

Khorwatojo chcźeja do skupschtiny hicź.

Sapósłanzy khorwatskeje republikanskeje strony fu njedźelu pozjednjenje méli. W nim mjeńšopśedsydowa strony, Maćek, namjet stronineho wjednika Radicźa źeli, so dyrbi cźiłko khorwatskich sapósłanzow do skupschiny sastupiceź, kaž je trjeba, so by fo Pasśicźowe ministerstwo powaliło. Namjet je fo pśijał. Stronine wjedniśtwo fo ma to postara, so fo wobźła khorwatskich sapósłanzow w Belgrodze pruhuje a fo sa pśećazu łpśinje.

Venizelos chce Grichiśku wopuśiśeźiś.

Konflikt mjez knjeźerstwom a wójskom dla praśenja kralowskeho doma fo dźeń a bóle pśichwatuje. Ofśiźerojo hrożа z hromadami i wójska wustupiceź, jeli fo knjeźerstwo hnydom republiku njeswoła. Venizelos chce Grichiśku wopuśiśeźiś, so fo njetrjebał nacźišćeskich ofśiźerow podeźišnyć. Wuhlada na dorosćumjenje njeje bźłsche.

Alkohol Turkam i finanznje nusy pomha.

Po powjeśach i Angory njedostatk w turkowskich finanzach pódźawjała milijona turkowskich puntow wuźiwaśe. Won dyrbi fo i alkoholowym monopolo wurunaś, kótrehoż wunoźk fo na pjatnaće-milijonow wobliźa. Po Mathaeowej wuźiwje je nuthamejhangam sakazane, alkohol wu-

licj. Tuteje přichćatnje wschak ho w Turkowskej wjazy njedźerja, hdyž stat pjenjesy trjeba. Někotři turkowskich offizirojo ho na wojerske akademije w Europe pósćelu. Sa wójnušće lódźwow je 60 000 puntow postajenych.

Turkowske knjeześtwo je wobsamknło, 86 europiskich wekswrutnjownych wotrjadnikow do wschelakich statnych zastojnstwow powolaś.

Turkowski kalif pod dohladom.

Angorske knjeześtwo je porucziło, so dyrbi ho hospodarstwo kalifa, w Konstantinopelu přebywadzego prynza Abdelkerjeje Efendiho, najwjetšiho strażowaca. Policija dyrbi přichode wschitkim na to źiwadłowaca, so ho žanych drohotnosćow z kalifowego hospodarstwa njewotstroni. Kalif, buchowna hlowa wschich muhamedanow, chce ho do druzeho muhamedanskeho kraja, najzady do Egiptowskeje, podaś.

W znamjenju słowjanskeje wzajomnosće.

(Wschinoschi k stawiznam słowjansko-serbskich poćahow.)

Jan Ezerbin.

(Pokračowanje.)

Hač ščho běchu Sslowjenjo bjes tuteje wsjajomnoscże hacź dotal, tak prašcha ho Jan Kollar dale. Sśišpichny jeho rozsahnjenja, so bychmy słonili, tak teź wo naschim wosudnje rěcźi. „Damy-li hi historiji bjez přichećiuda mimo hicź, to nibychmy njemóžemy přichibaś a přeswjedoni hacź i tym, schtož někotři nowischi jenostronsuju němsku stawiznarju, njeposłuchajcki słowjanskich rěcźow ani njejapschiwajcki słowjanskeho žiwjenja (ćaj n. pisch. Gebhardi, Rotteck, Pälitz, Wenzel a dr.) wo Sślowjanach rěcźa, mjenjo, „so Sślowjenja dojcha žanu, ado jara podrjadowarne róle na źiwdstwowym žiwjeńskim hrajachu, jenož přichipódlanske postajenje a powolanje mjes druhimi europiskimi narodami mjewachu a tuž sm hnjel śedma śledujosći stawiznarjow sasćahnźili.“ — Tohodla maju tuzi kujeja we swojich dźełach woprawdźe Sślowjanow pak sa nješchto zyle źiwdne jako bagatelu, abo rěcźa wo nich hrubje, ranjacy a schkaracy. Nawoźi stanowkubstwa wschak hodźa kóždemu ludej na nosu a pisches nje śhladuje ho na wschě źiwdne podawki. Najwyschcha hordosć pak dźe tu ſ najwjetschej uj.. „mnoschu hromadźe.“ Na tutu njewědomosć słowjanskich wjazow, rěcźow, spišow, stawiznow, wajchnjow a lubow, jako tychi ho na wisoku podśěchi přichismolili, śhladuja Nemcy ſ wjetscha na wschitkich Sślowjanow ſ wosebnje ho pozajnjazym wobhladowanjom a ſ ranjacej ſamolubnosću wuhlada, sazpěwaja to, schtož njesnaja, a pisches to runje ſm tak ſnjeschni, koſ janu khinjenjo, kotśiž kschesźanskim misijonaram też wěrić nochcychu, so maja europiske ludy tehorunja swojich muzikich muži, rjekow, filosofow, bajnikow, lakonjedawarjow, haj, ani njewěrjachu, so móža ſamo pisaś a cźitaś. Wo tutkach a wajchnjach Sślowjanow pischu dźeń ſamo jich pisch-ćinjenjo a połsćezowarjo w Starowódku ſe swobźiwanjom. Ale Germanojo wschak nimaja pischiźiwn, hebi wjele bocź śhaeś na swoju imuzitosć, wójny, bohaca a podcźišenjna a njetrjebaja tź na to ſmojn narodnu ſławu salóźeś. Sću bohwjeźa hórsche porazkow a porażki ſławiske dobrjachu. Wyrunjeź ſtanjo Sślowjenjo njebohaca drubeje ſaſtuźby wo cźłowjeſtwo móź hacź tu, so ſu historiju ſnaty dźiwi, barbarſtki vandalism a gothiſm ſtarych Germanow ſe ſwojej mozu ſtemili, pisches ſwojim ſcźerpowacy a cźichomyſlnoſcźu wuſtrełali, pisches ſwoju krej a ſwoju bźełowoſć, pisches ſwoju ſtamu „mérmu, pilnu pschikomnoſcź“ tak pomjenſchili a ſhnmanifowali (ſcźłowjeſcźili), kaž nikto je, hižo to by hyła wulka a njeſmjertna ſaſtuźba.*

Abo ſaſtuźi ſej ſnadź to ſkedźbnoſcźa ſławy, we ſtuzikowych ſtwarjenjach: druhe njewjemone ludy a rěcźe łśitotli bothe cźěſnicź, cźiwilowaci, inſtrumentaliſy tanicźerki a podcźišnyce? — Snamenity němſki hiſtoworaſ (Welker) njeneje to „němſku ſamoſć“ ani, kotraž ſebi ſtawemu a zukom wadu a porok ſamodźewa, haj je najdaſcho te poćežintam inſchehuje.“ —

(Pokračowanje.)

* Dokładni němſky rěcźepiſmjaſy ſ bźakowoſcźu pischipóſnawaju tež pohłob nicźiſcheſe ſpźełanje, ſe ſakſkeje, wobeje ſ nuſchnjanſkeje narěcźe nastateje němſkeje ſpisowneje rěcźe, pſchir. Adelung, über den deutſchen Styl, Berlin 1800, S. 43. Wón praji: Hižo pſchi jeje vrěmi ſalokźu w južnej Sakſej nanjaſowachu ſo wobſtate wobſtejnoſće, kotreż bźchu jej jako pſchichodnej ſpisownej a narodnej rěcźi njeſmjerne ſ wuzitkiu. Jeje vrěnjotnu ſemju wobydlachu Sserbio (Sślowjenjo), kotiśż ſu dla ſich ſ ſadobneho a nźenoho wurjekowanja ſnaći. (Do ſłowa tam rěka: Ihr urſprünglicher Grund und Boden war von Wenden (Slaven) bewohnt, welche wegen ihrer feinen und zärtlichen Ausſprache bekannt ſind.) Jich ſamcźachu ſ kolonistami ſ Delnjeje Sakſkeje, Frankow a Hornich Němcow, a dokelž ho wschě tele narěcźe ludy takrjez ſłuchu, a pisches zinje ſcźełſke wurjekowanje ſłahodźichu, a hnadobnikuju, naſta pisches to hižo jara ſahe wešte ſrěnja rěcź, kotraž mjeſcźe najmjenje ſ tych hrubych ſwójſtwow druhich narěcźow na ſebi. Tehodla mukhwakowachu ſchwabſky habnicy hižo wospjetdź 13. ſtotka ſ łóđki ſpěw ſtarſcheho Miſchnarja; tehodla ſławi Hugo ſ Trimberg Miſchnjanſkich, ſo woni ſłowa njeſmilčkanje a njeſkeſpjane wurjekuja.“ Wot Sserbow wuchadźa też tak mjenowane ſpěwaze rěcźenje a ſakſke narěcźi.

Ze Serbow.

W Budyſchinje, 5. měrza 1924.

— **Wo wjedrje.** Mjeſera wjeczor w 7 hodźinach barometer 740, hygrometer plus 2, najwyſchcha dnjowa temperatura plus 10. — Dźenja rano we 8 hodźinach barometer 741, hygrometer 0, najniſcha nózna temperatura plus 2 C. — Wětřadoy: Njewobſtajne. — Pſchejdźenſka nje-dźarnja ſtaja nam rjane, bóle cźopłe małkne wjedro. Wuchina leži nad ſrókoraiſchej Europu a cźehnje ho hacź ke kupje Island a k ſodowemu morjej. Nizina leži nad połnóznym morju a nad połoſtrowej Skandinawiſej. Cźopłe wětry ſ połnja pſchewahu dobiwaja. Wjeźera rano Wróſtſława, Aachen a Sylſtke łupy ſuchowarnje pomrěchu. We Frankfórcźe nad M. ho deſcźecźowaſche. Druhdźe bź ſ wjetſcha na poł mróźno hacź mróźno. Rano bź hacź do 7 ſtop. hymy ſw Minchowje), ſ wjetſcha pak wſchidnjom druhdźe 1—2 ſtop. cźopło. Wodnjo cźopłota hižo tu a tam (Magdeburk, Aachen) hacź na 10 a mjenje ſtop. ſnipi. Schtomórk ſłónczka 6.39 ſchadźa a ſo 5.49 thowa, mjeſacź ſkhadźa rano 7.09 a ſo wjeczor 6.48 thowa.

— **Nosrauna połizije.** Sobotu, dnja 'dnja wokoło 10 hodź, padźe cźežiny automobil we 42 WS, kiž Nowakez karoſerijiju ſłužbeſche, jako dyrbjeſche k wohnoſzmanju wuſka na twarowne dwórniſchcźo jěcź, ſ dreżi, kiž na twarowne dwórniſchcźo wjedźe pódla Jeleniſkeho mosta, dokelž bź ſo wobſtupnik a Jelenje wobłoženje pſchelamał, po nikotre metry wyſkolim brjoſy dele. Wón ſo pſchecźiſnu a padźe na wjednika a na tſjoch pſchełaczerjow, tři tehorunja we wotu ſtedźachu. Wſchitcy ſchtyrjo, kaž wjedr dźiw, jenož ſ łuſtimi ranami wotcźahnychu. Prenju pomoc poſkicźiłu bliſki Jelenjſki dźełaczerjo. Wótry dóſtojerſki ſtabuſtawny ſanitetnoje kolony cźahnjenemu kchižu. Klinika pomoz bź tehorunja hnydom z ruzy. Schkoda na wjezach je wulka. Wina njeſwoja njetrjechi wjedniſka automobila. Sawinowaſ je njeſhoże wjele bóle nimodny. Klonjek, kiž hiſchcźe krótko pſched automobilom pſchez drohu bźeſche a tak wjednika k dalſchemu zuwrinjenju na lěwo nuſowaſche. Pſchi tym pocźa ho wóſa ſ wjacy a dyri ſe ſadnym dźełom wo wobłoženje, pſchełamne je a padźe po brjoſy dele.

— **Podnuſtwo.** 25. februara popołdnju bu 2 ſtotej ſonjazej narucźnej cźaſnyrikaj kradnyli. Jedyn i njeju mješeche bźłe wobłicźko ſ romiſchimi liczbami, na wótku bźchu wſchelake wuidobjenja. Cźiſło njeje znate. Cźaſ je tźěſcźe w brunu, łoži. Sadny bź ſ tintu napiſane „M. Noack, Martha“. Dale ſu ſonjazej narucźnej cźaſnyrikaj, kiž mješeche bźłe wobłicźko ſ romiſchimi liczbami. Wón bź hładke, na kronje mješeche nješchto wyſchnych ſmuzkow. Cźaſnik bź tehorunja w brunej łożi. Wo wſ.. ſ wjedne dźełenja proſy kriminalna policija w Budyſchinje.

— **Proſtaze wiki w Budyſchinje** ſu hacź na dalſche ſakſalane, dokelž je w mješe potkrona wudyrila.

— **Podpjera ma'o'h rentnarkaw** ſo pjatk 7. a ſobotu 8. měrza 1924 w měſchćanſkej ſkowni pokładnjich wupłacźuje. Drobne pjenjezy k wudaću (5 a 10 pf. abo 50 a 100 miljardow papjerjanych pjenjez) maju ſo pſchi tym pſchinjeſeć.

— **Pobźeżenje wokrjeſnego wuſkerka** Budyſchſkeho hamtiſkeho heſtmanſtwa powdźeju 3. měrza t. l. Hamtſki heſtman dr. Jungmann uwrati ſwoje wobſtarowanje, ſo wokrjeſny heſtman o. Rositz-Wałtwitz ſe ſi ſužby bźe. Poſledniſchi bź pſchiſtojnoſcź a praji, ſo chże ho ſ tymi muzenj, ſ kotrymiž je wjele hromadźe dźełał, rozſzonowacź. — Wubjerk wobſtarnikow, kotreježnjowy dawk wo połoju inſtiež. — W naſtupanju dawka na cźehnicy ſkot (Zugtierſteuer) pichi dotalnym pſchiraźku wo 100% ſamoſta. Sa wſchelakich ſtron ſo namjetnowaſche, tónle pſchiraźk k dowkej (dawk na wowoſzowy motor) zyle ſwuſchicźeć. Pschoſt induſtrija na ſwoje motory a parne maſchiny też ſamołu dawka njeplacźi. S druhich ſtron ſo na to pokaza, ſo ſnuſodne wokrjeſny wſhitrakk hacź do 300% ſkerja. — Dawkej na napiſk (Gerätеſteuer) wubjerk njeſpſchiſłuſchowaſche. — Pſchipomnoj ja ſaſtarałſki ſnjaſk (Fürſorgeverband) je ſo na 7000 ſt. hr. ſnišiła. — Potom ſo pſchejcźe, ſo wokrjeſny dawk (Bezirksumlage), kiž je ho hacź dotal měſaczne ſbźeał, ho njeby ſtuano 1—2 měſaczy ſgła ſbźeał. Gmejny mohłe ho ſkerje ſkrabacź a ſwoje finanzy ſrjadowacź. — Schkoda mjeſela munitſkeho (Ymne), kiž ſ cźełſkich łźěkow k nam pſchiſtarabacź, dyrbi ho ſaniećeeź. Loni najmnu je ſymne deſcźecźowate wjedro toścźerjenju ſabźewalo. Wohroženje je połoſtſkeho kraja wokrjeſca. Połnóznej tuſkwitu hiſchcźe ſtrach njeſchi. Schkoda mjeſela dyrbi ho je wſchěmi ſrědkami ſaniećeeź. Tuchwiſki łźi je ho hižo zara ſapuſcźił. Lětża ſroſa je hiſchcźe druhe ſtrachi. Hižo pokaſujetaj ho zhójzowa pata (Kiefernſpinner) a ſchmerkowy ſkorowa (Borkenkäfer). — Korcźmarſke pravo ſpojeſi ho Pawołej Hantuſchej na Mnišćonſkej horje, Jurje ſ Wiggu w Hajſinowje, Gińeje Schtaju w ſchelnje, Marcej Schneiderej w Boſcźezach, a hiſchcźe dwěmaj druhimaj w němſkich wjaſh. Jurij Mek w Khelnje prawa njedoſta we ſwojej nowej rejowaſlej ſali korcźmarcźej a cźe wuhotowacź. — W traju ſu pruhowańje ptacźiſtwow (Preisprüfungsſtellen) nimale wſchiſche. Sdźeła ſo wſchudźom pomjeſchcźa. W Budyſchkim wokrjeſu wostanje hiſchcźe pichi jenej. Ju k Wuda-

Starý a nowy wučer.

Powdaſcźko wot J. Nowaka-Kaſchecźanſkeho.

6] (Pokračowanje.)

Skoha bu dyrbieſche maeſ pſchijećeź. Wučeź hładaſche pak ſ tym, pak ſ tamnym wokonom, hacź ſo wós hiſchcźe njebźij a hdyž ſtónczenje pſchijźdźe, khwataſche wón pſched khěžu a powita maeſ lubośćiwje: „O luba maeſeńka, kak ſtym wjeſoła, ſo ſy pſchijźeła“, a ja ruku wjedźeſche ſebi ju do ſwojeje ſtrowy.

Pohonieź ſe njeſ ſtym maeſeńne wězy do ſtrowy ſnožnje a hdyž ſe jemu wuceźeł pucź ſapłaćił, ſaſo wotjedźe.

Maeź, wotuſena ſtara žónka, ale hiſchcźe ſ jaſnym, ſtiwym mózkom a ſ dobrocźiſtwym wobliczkom, roshładowaſche ſo trochu wośtinje po ſtynowym bydleniu a wuſmja ſo ſ cźicha, hdyž ju tak rjanu njeporaſ widźeſche: „Runje kaž doma we ſtrowizy, hdyž nan dźěła; na, ſmeju tola nješchto cźitaeź“, ſortowaſche, lubośćiwje na ſtyna ſhladujo.

„Haj, luba maeź, to pola njeſzenjeſnja hiſaeł bwaj nieznóje“, wotmołwi wučeź. „Moja hoſpoſa drje ſo derje ſa mnje ſtara, ale na wſchu ſo tola njemóże dohladaeź; ja wſchak teź tak nimam, hdyž ſo mi wona bo ſchuſtſkich nałkow mješcha, dokelž mi tu ſ wjetſcha wſcho ſamjeſa, ja móju potom bjes kónza pytaeź, donił wſcho ſaſo namakam. — Tola powedaj mi nješto napſjedy, kak doma ſtoji, ſchto nan, bratr a ſchto ſotſje cźinitej? Sa ſu ſ Boha ſtrowi, widźu, dokelž móża tebje paromaeź. Sſam wo ſ-bi ſmeju cźi potom teź jara wjele powedaeź.“

Maeź ſe bórzy hotowa a praſcheſe ſo potom wozjpna, ſchto ma jej Nan wożnjeha ſdźeliеź.

„Sſej maeźi!“ wotmołwi wučeź pomału, kaž ſo by njeſwědźał, ſchto cźeje rjeź ado kak ſebi nowjeſ. „Njemóžeſch, ſo ſym ja hižo ſtóńtu ſtary?“

„Schto? Ty ſtary?“ dźiwaſche ho maeź. „Kak tola ma tajku dźiwnu myſlicźku pſchindźeſcź. Sły bźe hakle dwaj a dwanaſcźi lět.“

„Bórzy budu ſi a dwoznaſi“, porjedźi ſym.

„Chceſch znadź radźeć ſi a pjecźdźeſat bjeł, ſo tak dźiwnje rěcźiſch?“

„Boże dla nić, tak to njemóżnju“, wobeaneſche ho Dubſti. — „Ale widźu, ſo mi prawje njeroſymniſch, durbju hinak ſpytaeź. — Kak ſtary bź naſch nan, hdyž ſtaj ſo wóji ſenitoj?“

„To mohł tola teź ſkoro ſam wědźeeź“, porokowaſche maeź. „Jedyn a tſjicźeſi lět.“

„Jedyn a tſjicźeſi lět?“ ſtróži ho wučeź — „a ja ſym ſedma ſi a dwaſcźi.“

„Ty ſebi tola na ſeńkum njeumyſlſch?“ praſcheſche ho maeź, kiž je ſpodźiwnjanom na ſtynowe dźiwne rěcźe poſłuchneſche.

„Nē, nē!“ wuraży ſym a ſaćerwjeni ho kaž młoda holcźka. — „Je rěka, ju — hoj, hoch ſebi rady wyſłił, ale ſebi tak prawje njeměrju.“

„Na, tak ſmy hotowi!“ ſmjeſcźeſche ho maeź. „Sſy ſedma nohu do wóſy ſeſahnuł a ſy ſebi hižo njeměſtu ſłedał?“

„Nē, luba maeźi“, wotmo'wi Jan-chutnje. „Tak daloko hiſchcźe Bohu ſel njeje. Ty mi najſpjeſcźe ſbožo hołu, hdy bźch Lenku nědźu ſwoju njeſwoju mjenowaeź móhł. Ale w tu ſkwilu ſ tomu hiſchcźe wſchitko pobrachuje.“

„A Lenka twoja wuſmwkena rěka!“ ſortowaſche maeź dale. „Mjeno na ſchikowane; jeli teź holcźa ſama tak rjana, mohło...“

„Oh!“ pſchi'ſorje ju wučeź, „ja jeje rjaneſcź pſchiſtoſnoſcź a póſcźiwoſć ſ ſyła zane mjeno dobre dołeź njeje. Hdy by po mni ſchło, njechcych ju hinak haeź jandźeł mjenowaeź.“

„Tak ſ wſchitcha wſchitkim ſaſtubowani rěcźa.“

„To móże bźeeź, ale tu wopraudźe je, kaž praju. Ty ſama njedy hinak rěcźała, hdy by ju ſnała.“

„A njeje bha móżno, ſo bych ju wobhladała? Abo je ſnadź tak wołoſbna bujeńiſcźa, ſo ſo proſtym ludźom ani njepokaże?“

„To ho rozumi, ſo móſech ju widźeeź. Je ſtaroſt' twiercjowa jenicźka dźowka a bydliſaj ſ nanom we ſwóſtkowej hejći. Saudźeſce budźe ji radoſcź, hdyž tebje ſejnaje a budźe rad ſ tobu powedaeź; horda dźe ani ſuſta njeje.“

„To drje tam prawje ſuſto na bjeſadu ſhodźiſch, ſo ſy ſebi ju tak derje wobhladał?“

„Haj, maeźi ſym tam ſkoro ſtódy dźeń; hdyž teź dźił hewak thodźicź. Nimam towaršſtwa na wubjerk. — Tola nochju ze dźeſe wobcźejowcź, mójemoj dźe poſdźiſcźo ſaſo we tym rěcźecź, hdyž ſy Lenku widźała. Najſterje ſy ho dołhim puću teź hłódna a ſpróżna. Niczo wołſowne drje njemóżu cźi pſchedźiſaeź, ale ſchulku thoſcźa cźi dobrý ſmartu a ſtibu tykanza teź mam. Ludźo ſu mi jeho dawno nadawali. Je to tu tak waſchinje, ſo teź wucźerjej nješto govudźela, hdyž ma ſchto ſchto wożebite.“

„Dha mójemoj ſebi rjane ſwjate dny ſejnicź. Wuſłaeh, ſo wjeſi njeſmjéjeſch; tuż ſym ſebi ſama nješchtokuli ſobu pichinjeſła. — Ale wſtaſi jeno?“, pſchiſtaji maeź, wiſoko ſo wučeź ſ ſhipjerowym pſchiſpurowanu paraſche. „Móju dźeź ſebi to ſama łźiže pſchihotowaeź.“

„Tak ſebi cźiń, luba maeźi, kaž je cźi ſ lubośći. Ja njeſ ſym hižo ſe ſwónkej dołkoeju, ſo hych ſebi bradu wottruhaeź dał. Pſchi tym teź ſnadźom na ſtaroho ſnjeſa wucźerja ſawołam, ju by doſchła, ſym jimaj hižo pſjedy we tebi powedał. Wróćźi ju bórzy.“

Stajiwſchi ſebi kłobuk wotenkhe wučeź. Maeź hładaſche ſ wokonom ja nim, kak ju wuſtej hałzy łohko ſtupaju ſ ſwónkeź thěži thwaſaſche a praji ſama pſchi ſebi: „Móju ſu wo pratodźe Lońu dźakowaeź, ju mam taſe dźeźa a Jan je mi tola pjeh ſo najlubſi'wi był, ſnadź tehodła, dokelž je nje-mjenje donna pſchehwał; mohu pak teź je wſchej wótrowcźa prajiź, ſo ſwojej ſtarſchej ſere ſmužił njeje. Bóh dał, ſo by ſej dale wſcho derje wobhežało. — Sda ſe, ſo ſjnoju „Sdźiu“ ſ ſyłej wuroboh lubuje a kaj jeho ſmeja, jeje wſchudźe njeſe njepajdźeſi; ma ſtamu wolu; to dźe ſej mało derje pſchijźeeź. Je-li pak pékna, kaj wón mení, ſej pſchecźiwo ſcźerpje nuzo méła njebyła. Wěſo ſo ſebi je; njeſy hnydom bratej wobſi; ſtrko abo dwe drje by hiſchcźe bycźej wocźakowej, donił ſwoje ſtatne pruhowanje wotpołoſił njeje. Runjeź by teź potom hiſchcźe thěſko młody był, dha tola ſajna ſcźerwa nicźo njeſtaji, kaž ho praji. Wół dowjeſi wcźo k dobremu końcźej. Ja cźju ſjnoje mózne cźinicź, ſo bych lubowaneho ſyna na prawy puć pokaſała a jeje ſbože ſpěchowała.“

Sbożowny cźłowjek, kiž ma hiſchcźe ſwoju maeź! Sa maeźernej ſmjerzeju wuſkaźnje jemu najrjeńſche ſtóńtu ſpěwaneje lubośće.

(Pokračowanje.)

pszinej pjchjsamkutvcz, żo szaszjszuu. — Pjchećžjwo Zmjchć. Jnz wotkam w Rałzach, Wulkich Dębžezach a Worzynje žu žo hórschjli. Rałeczanske wobeležowanje žo szaszłoju we Wulkich Debžezach a Worzynje dyrbja hischče junu wolicz.

S Małschez. Pschichodna hodźina sa ważenje częschnych dżerżi a zaradżenje maczerżoje je blischi pjatk w 2 hodź. w paczerskej jstwje.

S Hamtina pola Lubija. Rasche fastunischczo jenoż hischče hacź do 1. hapreje wobsteji. Potom žo sbehnje.

S Wulsi. Towarstwow katolskich mlodżenzow ta Ralzich a wokolnu mżesche sandżenu njedżelu žiwót slożenji žwjedżeń a běsche sjawnje na njón pscheproschowała. Nazeczi tuho, žo mżenau ludzo sa wosłedni czaš wosej pschilelowjsche, na žwjedżenje khodźiš běsche lubja wjesenje korczmy hacź do dart zyle nawjelmjena, kaž i rédka dyb. Schto je ś pschiczinu, žo běsche wonpt tak hohaty a wobsehje pschichło tak wjele starschich? Sawěsche zjawy herbitki wjerzor a potom hra „Genoseva“, kotraž žo ludej zajnje sażo swoboda a pola mała pod dżeż sa pożledne 20 lět wjazy njese hrała. Cżiłdła mlodżenzow — wschitcy z bohom tej hobustawy „Lilije“, wotewri wjerzor ze swojim „towarschnym spewom“, zjawym 4 błóżnym mażikim khorom“, cżiłcze a jasnje pschedwjesenym. Na to knjez tawjan Handrik, wjednik towarstwa, hościi z wutrownymi słowami witasche, namołwjesche mlodżenzow, ko chżyli wschitcy, bjes wuwjacża, žo w towarstwje sjednoczjcy a bżeżacy sa wotzow wěrn a naroda cżesć a staršich a hospodarje wschitki jim to wotwaracz. Wobżaly hay je nadosć snaty, hdyż je žo loni po żylych Sserbach hrała a wschudżom spodobała, każ žym to na wjazory ras wjeschelskich stronach zhonił. Kalkżezanskim mlodżenzam sjnschkn wisha cżesć, žo žu nawdali swoju wes dodżerdże, hosżera njesżmy pytnyli a hra bżeżesche. Hłodżo bjes najnjezachego kondżenja w cżiłcze a jasnje rérżanym serbskim słowje, też we swonkownym wuhladowanju je žo po wosławjnoszkach wscha praza natorowała. Rjehładajo na mamalizatkoze, wobsehje jo pohibach, žu wschitcy, też darje zwalt. Swonkowny wuraz buschnych zaczuwow wschak darbi jo hischcże ju a tam wuwicz, a to sawěsce wschitcy, jo bańskim wustupowanju, wobsehje Serbi wobsteja

pschi domjowróżu a namakanju Genoseve wjazy wohenja sjewicz. Dospołnje žo zażiwikoł a je wschitcmi cżuwanj hwałoł ßaj Genoseva a Golo. W pschestawkach pschedujeschtaj mlodżenzej Cżischinskeho bańni „Sserbikim zatarjam“ a „Sserbam“. Knjeż farat Wjele wuraz wuprajt towarstwow wjesele a dżak, žo je nant posżicżało tak rjany, pótnisli žiwjedżeń, kotryż bycha pózcżiwosci, wéru a narodne zmysłenje. Tażke njech wostawa a dżela do wschego pschichoda „Bożu cżesći a Sserbam k wużitku“. —sch.

S Njebjelczij. Katolska Bjeżada dżerży narodnu strażu w najwjeżornych Sserbach a pschinoschnje k temu, žo wożada herbika je a wostanje. Hdyż mohł snadź žu dóńt Kamjenczanske herbiske wożady potrjebcicz, w kotrejż wschó narodnje hnuje, hdyż pschedź kotrejż njedobrybił nichtó wocźi — sawjesć. — Kak spokojnje žiwjenje knježi we wjesnej Bjeżadze. Na nju pschiłikowataju sta a sta Sserbow, hdyż na żwój sakonjesli żwjedżeń praży a wita. Kaž mjeżachmy to pótnischa pónđżelu pschiležnjeż widżej a žiwschcz. S młodżich kruhow wobadnych je żebi k. kantor Rener wutworił rjany muzikli chór, mi dej po liczbje pschestajny, ale we żiwotnich wudżelkach poruno nékotrymżkuli spéwarskimi towarstwami. To je kulturne dżeło, schtoż Wy wutworjeże. Swojeglesage je, so muzika mlodżina do narodnych spjezow sapschimnje, kżanżjuje pschetraje narodnu khorosć. A so ma sjednoty wobkei Bjeżadu też wubjerne mozy, to widżachmy pschi korcznym duesze „Hans a Pétr“. To běschtej wopranduje duschnej muzej (!), kotrejż talle żwojej żonje, żwojej „lépschej polowy“, mjenujcy „Suża a Rusa“, khwalekótaj. Wonej wobżebiteho pschipóznjcża — bjes dżiwa — pomałatschtaj pola pschitomnych, kotrychż i dawna żo bżo dobi rédku mandżelsti. Mjes pschednoschkami witasche k. farat Mcź. pschesłyda towarstwow, żyły hościi a dżakowałe żo na tónzu wschém, kotrjż żu tajsi wopranduje rjany żwjedżeń wuwjesli powhali. Sem żo tu mnohe mozy sjednoczile

k nabodnemu skutkej a sa to skuschu jim toj hischcże skjawnje kemschczaju dżak. Dale tak! S zyła knjeżerske pólnisli duch, wjesela mysl, pokhmurjenosć buschco. K temu pschinoschowaschtej hyr „Kak Pétr lékari“ a „Cłowjek może so mylicz“. Polne pryllow a żortow. To pak mohł żo skoro że śmjechom puknycz. Hdyż talle widżjeli Pétra lékarjcz. To może żo wusnaez: Wschitcy hrajachu hżesporożnje. Tak wustojnych a tekst wodknjezujcych hrajerjow wschudże njenadeńdżesch. Sa to bé jim mózny pschilikeł z dżakom, kotryż żu hebi jerże fastkżili. Se sjednorzenymi mozami hodż żo każka rjana herbska żadawa wutworicz. Na to też k. farat Rjeda-Kamjenczanski, nédży tu z kaplanom, spominasche a sa lube pschepruschenje w mjenje hościi żo dżakowasche, kotrymż béschę żo wschém jara lubiło. Njetażomna radosć knjeżerske zyły wjerzor, pschi rezach a herbiżej polonesły. Neneho towwarjeneho njeżenjeńża dżiwku żamo wożenicz. Hacź żo zim to radżi??? Salożenżki żwjedżeń Bjeżadu je żo we wschém derże poradżił a tak hościi a dobustawy spokojił. Hrajerjam a śpéwarjam, kotreż swoj żiwny cżeż na herbske dżeło a narodny skutk wopruwachu, Wam hischcże jómu „Hżawa“. —.

S Lipiczka (Klein-Leipisch) pola Grabina-Elsterwerda. Do natcheże nédży herbiżeje ale dawno hižo wschenkażeneje wjeschi pschidże wónđanu zyganka. Jenaż luha hospoża bé žama doma. Wona dżiżiche żebi wot zyganki weschczicz dacź. Ta bé żo wź k temu hyndom swólniwa. Prjedy pak żebi żabatche, so wschó njenjesły, kż w domje żu, na błido żmoży. Tak nanoży 80 renlowych hriwnow, 20 silbornych a 20 słotnych puntow. Potom jej kasiche, so by khwiczicżku se jśtiwy schka a khwilu wonka poczakała. Dowerliwa duschka poślischnje poślischasche. Jako żo do jśtiwy wrócżi, żiwój dżéw wuhladа. Zyganka bé żo żjubtka i wjet, pak też wschó njenjesły i błida. Nécko wocza naschej lubej duschzyh żadło rosć. Wona poda żo hnydom k khwiczicżku kuśtarjej, mjenujcy k blachownemu Jurjej. Ton pschijthnky żebi żiwój Kamjenski nóż a puschcżi żo za jebjawej a pschekłepanej zyganku. Bórży ju też wuczuschli każ kozor, hdyż khamor cżakasche. Naczinjenja że njebożo, jebra zyganzu wschć sebrane monetki, ju do wschoje hospody żabu wjaschi.

Hospodarski rozhlad.

Sstrjedu, 5. měrza 1924.

Kursy wežera w Barlinje:

(Tute kursy żu w miljonach)

Dollar	4190 000	franzowski frank	171 600
jendżelski punt	18 055 000	cżeskosł. króna	122 100
schwajzarski frank	728200	100 półsk. markow	462 000

Pjenjezy žo malo pschemenichu. Franzowski frank je na śiwotnowych burjach nécżto dake dyrik. Sadanje ja zuhy mi prejsejtami je jara wulke. Status banka jenoż po jednych procentach zake pjenjezy pschinoschuje.

Efekty žo na Barlinskej burzy dale sesżahcżu. Su ustawne politike położenje je sażchmjatane. Statny keim (Reichstag) mrèje każ kuśtarjeża a wumrjecż njemóże. Minchowski prożeß dopokakuje, każ wohrożena nemska republika je. Wschć tele podanki na burzu stuknja.

Kursy też we Drażżańskej burzy bżohu sesżahcżene. Pjewarnje so hischcże nasiehje dżerżachu. Mjes nimi nékotre 0,5—1,5 bohatym, ale też wschelake 0,5—3 bił. pschihażachu. Keramiske akzije żo wot 0,35 hacź do 0,75 wotdżebichu. Pola parjernikow Kurz „2“ a Berzinskje fabrikach photographischer Papiere kżódy po 10 bił. bohachu, druhe 0,6—1 bił. pschihażachu. Bankowe akzije a te transportnich a twarskich drużstwow żo nécżto malo sesżahcżichu. Kolowe a milionowe akzije żo wo 0,5 hacź 1,9 sesżahcżichu. Elektrizitätswerk Riesa 0,5 bohaty. Akzije maschinowje a metalowje industrije i njesche pschihażowachu. Tehorunzte akzije wschelakich tydnarstwow powschitkownje.

Produktowe wiki wežera. schpartnje dżechu. Ménjenje wschak kż nétrac. Niebe pak żanebo sajima, schto bruzowcz. Też powsjesć, żo chże Rusa wowos sakżacz, bjes wżażichcża sawosta. Tutkranjeho khlébowskeho żita, pschebe wschem rosti, bo malo rospschedża. Wowoż bé sesżahcżeny. Po sdacżu knjeżerskeho pschecżżiwo njesanjesowanju wunesła prékuschi dżéła. Do kukranjeho pschetrjebanja żo jeho male dupnje. Muka njeschże. Druha ruka je tuteha. Wonjeschtwow a druhje kótnege pjaz żo pómału wjele rospschedża. Wożera żaso schpatnicho dżakżu. Zentner pschinjaże

wutworu w Barlinje

pschenża 8,40—8,35 rożża 6,50—6,85 jećmjeń 7,50—8,25 wowoż 5,65—6,10

pónđżelu we Brodżkowju

pschenża 8,40 rożża 6,95 jećmjeń 8,75—9,25 wowoż 6,10.

Lon, njerjeny zentnar 3,75j—4,75 rjany hacź do 6,50 nasehschi 6,50—7,00 dżéło I 1,40 II 0,98 hacź do 1,30 hacź 0,50 II 0,15—0,28 po pjenjezach. Swonow placzichy njesżu żo w poslednich mżeżach jara pschemenicże.

Koże pschebawaja żo w Nemież na aukżionach. Sażdżene lęto a też lętha żu wone w placzifine swinje korże bile. Tehdżbla cże knjeżerstwo sapschimnjesi. Koże żu we wukraju 30% tańsche naschich. Tam pak żo że schparami a rohami waża. Pola nas bżes nich. Ale koże żu też w Ameriży posledni cżeż wo 40% horże traschże. Naschi cutarzy maja sajim, so koże nécżto hóbne placza. Esu-li koże tunje, khótne placzifiny hischcże dale dele sraja.

Statny hud też we swojich napowniwschich wużiwadach we tym wobżezi, so dyrbja hypotheki żo po wyschschej hacź papjerjanej hódnoscze wuplaczicż. Pschebe wschem dyrbi żo spomnjeć nuzowanje dospjeć.

Konkursy żaso pschibżeraja. W februaru dżéchu we Wjelmży 42 bankrot, w januaru 28 a loni w februaru 15.

Berlinske nuzowanske pjenjezy (Rotgeld) na 1 dollar = 4,20 ß. hu. c na 1/4 dollara = 1,05 ß. hr. pa 11. mżeżu wjazy njeplacża.

Nowe hlébowne pjenjezy na 1, 2, 3 a 5 hr. bóchu wuhdu. S nich dże Nemska wokolo 300 miljonow hicz dacź.

Se kalkseje zwiłkoweje industrije. Zyła industrija twarsleje potrjebuje powschitkownje a zyhlowna industrija wosobje ma nétk nimale 10 runjewon bjezstrożchinych lét sady žo a też ża lżto 1924 njewożkazujemy żameho połepschenja. Wschitko wezsmutnjuje žu w ménjenju pschez jene, so je ś prénża zyle wopaczna wobydlerskeho politika stata ż hlownej winu, dokeż wona wschitke prinoschki wobydlerskom nieschadani a ż tam rozewżaci. W jakżim swobodnym stacże je ninu teło léta dołhe hamtske postajenje natwoschtschich płaczifinow zyhlerskich wot 4 kow poślednje powostanki dowożikeho cżasa w zyhlerskich śnicżiło, pschetoż hamtski aparat dżéła psche pomałku to by wotbohatosżenje pjenjez sczażowacz mohł, tak so dorbjachu żo w posledniech létach ż thwilemi zyhele tak rjez darmo wotebdawacz.

Ale też sesżiłkowanje njeże zyhelowej industrije żanesé lépschimu pschinjeżku, pschetoż dla powschitkownego njedobjahanja pjenjez żo nimale nicżo njepschedawa. Nébdy bé w jkmtlich mężażach rjanischo dobry wotebéraż, nébo je też nto żórzo zaprahnuło, dokeż też tam żanych hrédkow je nowotwarjo a powsesżenja wjazy njeże. Też njejmilna bankowa politika żo ja to stara, so żo twarjenje spechowacz njehodżi. Dospa a kruta żyma sadżiwaschże tehorunja sapaczinjanju mało twarow, kż mażu żo wunjezeż.

Schtož zyhelowe placzifiny nałuna, ludżo pschez hischcże sniżenje placzifinow wochakuja. To pak je jebana nadżija, pschetoż bohtżel njeże dowożecż, i wotkal bżehjało sniżenje placzifinow pschitcż. Wschibżżenje k mérownym placzifinam je dołwonje njemożne, donż żo na burzach sa wundżelanje njeponiża. Placzifiny sa mukło, żelesninu, mjsy, mjlinu a druże wudawki żu ż dżéła hischcże wyschifże bwónjeże mżerowże placzifinje. Dawki żamo wuczinja hižo na 30 procentow njewżichich zyhelowych placzifinow, stabu wobkład a ż tym dospołnje spodniena możnosć k dżelanju, żo wé, żamżeż budawki wo wjele potwyschi:

Je-li żo hacź k swjoczinanju dżéła w zyhelnicżach ponizenje dżéławskich wudawkow njedowżeże, ż czimż na żadyn pad licżicż njemżejemy, dha dyrbja żo zyle nuzneje placzifiny sa zyżele khérzo powyschicż, pschetoż nétkże placzifiny njekrija dołho pschicżepe cżiłe żamżene wudawki.

Porucża żo tehodła, so by żebi kżódy hischcże zyhele wobstarał, dokeż żu nétk hischcże sładu bohate.

Nadżijomnje możemy bliżiche mężacy tżpschu rosprawu se sakżeje zyhloweje industrije podacż.

Pschedbżežna burzowa rosprawa: Dalsche żeżlabjenje kursow.

Placzifiny na Barlinskich produktowych wiwach.

Hito a wotżiwne żemże po tonu abo 1000 kg, hewak 100 kg, placzifiny wo Poiej krizowje.

	4. 3.	3. 3.		4. 3.	3. 3.
Pschenża	162-167	162-167	raph. wobsich	10-11,50	10-11,00
rożża	130-137	130-137	poch. wotsuha	8,80	8,80
nasehschi jećmjeń	175-185	175-185	ferabella	14-15,00	14-15,00
nad. jećmjeń	—	—	pjeluschki	11-12,00	12-13
wowoż	112-122	112-122	bérnage trujki	17-17,50	17-17,50
kukurjza (Mais)	—	—	bunzy	13-15,00	13-15,00
tanc hymże	400-410	400-410	wola	14-16,00	14-15,00
rowż	290-295	290-295	lowy wożuschi	22-23,00	21-22
pschenżin. muka	24-26,75	24-28,00	modre lupiny	13-14,50	13-14,50
rżana muka	21-23,25	21-23,25	żołte lupiny	16-16,50	16-16,50
pschenż. wotr.	9,80	9,80	hrech	17-18,50	17-18,00
rżane wotruby	7,10-7,00	7,20-7,80			

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

1. We żrżbarni (Dezilelle) w Cżornym Cholmzu cżo. 20 staj pohżejenaj: hrżeb, brunn, Rheinlandskeje rażży. a hrżeb na sesżi lischka ż płeżu belgiskeje rażży.

2. Nastupa pschiwożowanje wukrajnych koni k rżsu.

3. Nżżna hodżina sa braschnych (orthopädische Sprechstunde) wotbżerži żo pschichodnu pónđżelu, 10. t. m. bo-połdnja wot 9 hodź. hacź pschiwołanżu bo 1 hodź. w jastaranni (Versorgungsamt) w Shorjelzu na Zżethenowej hażży cżiłko 6.

4. Wobżbedżer mżyna Wilhelm Kschjżank w Noholnju chże hebi żwoje wodowe prawa zaviśacż dacź. Schtóż mèni, so ma napschecżne prawa, smé żo do schtyrjoch njedżel na krajnym radżicżelstwje hórcżicż.

5. Pola tatarja Bjenischa w Lejnom je ko kundros k pschitwuschczenju hwubżerai.

6. Sa rosbżundnika (Schiedsmann) wuzwoli żo pollenk Jon Schołta a ja jeho namétnika tatař Matij Hand, wobaj we Wulkej Nydej.

7. Pothkroma je wuhotrika mjes skotom kowaria Hanuscha we Slym Komorowinje a mjes skotom tatarja Wiborcha we Wojerezach hydlażym na hażży kamjentneho mosta (Steinbrückstraße) cżo. 3.

Sa schta wona je mjes skotom jamy Ilse.

8. Nażeki hoitwy Stenzel je sajédojcżene hrjódki we Wojerowskich honach wupokażi.

9. Namałaż żo je żonjezy klobuk. Komuż błuschca, jón pola policije we Wojerezach dostanje.

10. Dokkoły abo żwitajezy stat njesmé nichtón sam ani pschetrjebacż ani jahrjebacż. Sjawna dracżowinja we Warnocżizach pola Rólanow (Öffentliche Tierkörperverwertungsanstalt in Arnsdorf bei Ruhland) po kżóde tajse kórcżo pschichżédże. Sa nje, je-li je koża njewodschkodżena, a je ko hischcże trjebacż hodżi, ża tole sarumа:

1. Sa howjadła:
a) hacź do 20 puntow, schtož koża waży, 45% teho, schtož koża płaczi,
b) 21 hacź do 40 puntow, schtož koża waży, 35% teho, schtož koża płaczi,
c) 41—60 puntow, schtož koża waży, 45% teho, schtož koża płaczi,
d) 61—80 puntow, schtož koża waży, 55 % teho, schtož koża płaczi,
e) psches 80 puntow, schtož koża waży, 65 % teho, schtož koża płaczi.

2. Sa konje a druhi jenokopytaty slót:
a) je-li koża hacź do 1,60 mtr. dołha 25 % teho, schtož koża płaczi,
b) je-li koża 1,61 hacź do 2,20 mtr. dołha, 30% teho, schtož koża płaczi,
c) je-li koża psches 2,20 mtr. dołha 40% teho, schtož koża płaczi

3. Sa wowzy:
a) jeli koża ż połnej wołmu 20% teho, schtož koża płaczi,
b) jeli koża bjes wołmy 10% teho, schtož koża płaczi.

4. Sa koży:
ża borosżene 30% teho, schtož koża płaczi,
ża njeborosżene 20% teho, schtož koża płaczi.

Pschi wobliczenju podpołoża żo płaczifiny sa koże pschedhadżażeho mężaza. Dowérnik schlekeje prowincy ma też prawo, płaczifiny pruhowacż. Sa wobschkodżenu koża bawaji jenoż teho procentow, kolkoż mjenje płaczi. Kżódej koji dyrbja we drackżanej znamku i cżiłkom pschicżiniczi a ju do knihow zapisacż, so by możno było, pschi swadże koże skontrolowacz sażo makacż.

II. Sa żwitaże mast dobanow

i teje hódnoty, kż by we żwojej rjadowni (Klasse) mało:
a) jeli morwe 30—100 puntow waży 3/4 pra...
b) jeli morwe 100—200 puntow waży 1¼ pra...

c) jeli morwe 200—400 puntow waži 2 proz.,
d) jeli morwe pšches 400 puntow waži 2½ proz.

Dražownja we padach pod A. jšt darmo wotwoły.

B.

Wotedaći so škoda bjez kože (ale we prodajenjach so jakake škoda swonka dražownje zwobrěć a 6,3 kože wotebaći), dyrbi wobsedźer škodu dražowni jarunać:

1. Sa howjadu:

a) hač do 20 puntow, jchtož koža waži, 75% teho, jchtož koža płaći,
b) 21—40 puntow, jchtož koža waži, 65% teho, jchtož koža płaći,
c) 41—60 puntow, jchtož koža waži, 55% teho, jchtož koža płaći,
d) 61—80 puntow, jchtož koža waži, 45% teho, jchtož koža płaći,
e) pšches 80 puntow, jchtož koža waži, 35% teho, jchtož koža płaći.

2. Sa konje a jednokopytaty jšt:

a) jeli koža hač 1,60 m. dołha, 75% teho, jchtož koža płaći,
b) jeli koža 1,61—2,20 m. dołha, 70% teho, jchtož koža płaći,
c) jeli koža pšches 2,20 m. dołha 60% teho, jchtož koža płaći.

3. Sa wowcy 90 % teho, jchtož koža bjez wołny płaći.

4. Sa kozy, pšches ječo stare 75% teho, jchtož koža płaći, sa jehnjata pšches ječo stare 80% teho, jchtož koža płaći.

Pjenjezy dostanje wobsedźer škodneje skotki za mjasny jo poskom, bjez teho, so by jo sa wšchipóšćanje pjenjez jchto wotcahnyło.

Komuž škoda padnje abo dyrbi jo kupić, dyrbi to do 12 hodź. swojemu gmejnskemu pšchedstejerjej a dražowni wojjewić — pošledniej po możnosći telefonijaz. Po škodu dražownja pjchijedźe.

Schtóž jo pschecajwo temule wukaji pschenóšće, jo hač do 300 jł. hr. pothjoła. Je-li płaćicź njemóže, jo do chłódy tyknje.

Hłowny a samotwity redaktor: Marko Smolet w Budyšinje.

Wurjadna zhromadźizna Maćicy Serbskeje
póndźelu, 10. měrca popołdnju w 3 hodź.
w **„Serbskim Domje“**
k swjedźenju 70. narodninow Maćičneho čestneho předsydy k. dra. Arnošta Muka.

Sobustawy Maćicy a jeje a dr. Mukowych přećelow k temu wutrobnje přeprošuju
předsydstwo Maćicy Serbskeje.
Prosymy čorny wobliek!

Mój skład je po starych poměrach znowa zrjadowany!
Po dnjowych płaćiznach poručam najtuńšo:
kolonialne twory, cigary drastu wšěch družin
Mam też **njedźelu** wot ½11—1 hodź. wotewrjene
Jan Haješ we Łazu
Telefon hamt Łaz čo. 5

Pisane
serbske rubišća
za młode žony a kołcy z ručnym wušiwanjom,
skazanki so přijimuja a najspěšnišo wuwjeduja.
Poručam też **satinowe rubišća z tranzanu, wušiwane muslinowe rubiše** we wšěch barbach, kaž też wušiwane **hawby,** ale atd.
Hana Handwerkowa
we Wojerecach w Kellingec filiali na cyrkwinej hasy.

Brikety
Hornjoślez. kamj. wuhlo - češke brune wuhlo - hornjoślez. hěłowy koks - khójn. kuluch. drjewo - brěžowe palne drjewo šwatowo drjewo
benciu, čistu rumunsku tworu - **benceol**
wotedawa płaćiny hódno
Alphons Eilenberg kontor na **sukelskej hasy 30**
Skład: na Třěšnjanskej dróży 58 - Telefon 448.

Najlěpše **droždże**
wšědnje čerstwe, kaž też
najlěpše žitowe palency a likéry
poruča we **wulkim wubjerku** najtuńšo
Adolf Šmis w Budestecach.

Přińdu bliše dny do **Budyšina, Lubija,** Wósborka a wokolinу k sanowanju wulkich myši, myšl, šćěrow, swobow, wódnych wulkich myši atd. Skazanki w němskej rěči so proša na adresu:
Kammerjäger Heisler w Budyšinje
wotedaś we wudawarni „Serbskich Nowin“.

Jurij Hänsel
w Budyšinje
na **kukelnjeńskej haśy 34.**
Telefon 736.
Hłowna pšchedawarnja Rud. Sacka | Lipšta w Budyšinskim hamtšim hejtmanstwje.
Skład ratarskich mašinow a gratu wšěch družin

Swobodne městno
za
Welsec kupny dom
Telefon 12 w Kulowje Telefon 12

Serbjo! Citarjo Serbskich Nowin!
Rjekśe stajnje, hdyž kupujeśe abo předawaśe: „Ja čitach waš nawěšk w Serbskich Nowinach“.

Hólc,
kiž ma lóšt, zahrodnistwo nawuknyć, może k jutram do wučby zastupić.
Jan Ernst Zante,
zahrodnistwo w Sěrachowje.

Mjehki rèz a skoru
wotedawa bźinje po najtuńšich płaćiznach
młyn w Šunowje.

Transmisije
kóždeje družiny
wolije atd.
podawa ze składa
Carl Gast
w Budyšinje
na drjewowych wikach čo. 27

Linoleum
wšěch tołstoćow
L-tepichi
L-běhaki
blidowy linoleum
poruča
Otto König
při mjasowych jatkach 2.
Telefon 1162.

Stajnohódne lotowanje
Pjenjezy wot 100 zł. hr. sem na prěnje hypotheki w měsće a na wsach při dobrym zadanjenju kóždy čas bjez pósłanskich wudawkow pyta
E. Kaue na Hodźe hasy 32.

Brikety
wotedawa bźinje
M. E. Schöne
w Kamjencu.

Wysokocitena **kruwa**
je na předań w **Nowej Wsy** čo. 20 pola Worklec.

Prima! Prima!
Jutře štwórtk popołdnju dóńdźe transport

holsteinsk. koni
3- hač 5-lětnych a steja pola mje na předań.
Lehmann w hoscencu w Jenkecach.

M. E. Schöne
w Kamjeńcu w Połčnicy w Zejicach
Telefon hamt Kamjenc čo 8 Telefon hamt Połčnica čo. 62. Telefon hamt Horni Wujezd čo. 67
Ze składow poručam

šwablokisały amoniak.	melasu wows. pluhow.	čerwj.dźećelowe symjo,
kali-amoniak-salpeter,	suche truhančki,	žołto-dźećelowe symjo,
wapnowy (talkowy) dusyk.	cokrowe truhančki,	šwedski dźećel,
amoniak-superfosfat 8,9,	bórnowe truhančki,	inkarnatski dźećel,
amoniak-superfosfat 5/15,	bórnjace kružki,	běły dźećel,
superfosfat 5 8 5,	ržane wotruby,	lucernu,
superfosfat 18 %,	pšenične wotruby,	seradellu,
Rhenaniafosfat,	grisowe wotruby,	Eckendorfske runkli-
Domašowu mučku,	rapsowy wosušk,	cowe symjo,
kosćowu mučku,	hrošikowu wosuškowu	łětni rěpk,
40 % kali,	mučku	nazymski hróch,
22 % kali,	mučku balmin.symjenja	hróchowe symjo,
kainit,	mučku laneho wosuška.	jahłowe symjo,
wapno, cement,	sykanje,	nazymsku woku,
	pochowe slanje,	kolij,
	picowańske bórny,	1. wotsywk
	jědźnu sel, skótnu sel.	Strubowu Schlaustedtsku
	brikety,	naležnu pšenicu

Eckendorfske runklicowe symjo, žołte
Eckendorfske runklic. symjo, šeŕwjene
Leutewitzke runkl. symjo, žołte kulojte
Leutewitzke runklic. symjo, žołte bleše
Crievenske runklicowe symjo
Friedrichswerthske runklicowe symjo

„Goldregen“ symjeńtny wows
Vierchblattski symjeńtny wows
Kirsche'ski žołty wows,

pšeńčnu muku, ržanu muku, běrjacu muku, cokor kaž też wšu cyrobu.
Dale kupuju kóždu dźělbu **žita a běrnow**
po dnjowych płaćiznach.

Stajne předawanje koni!

Wot dźensa sem steji stajnje wulka ličba dźěłskich a najdźěšših.
belgisk. dźěłanskich koni
na předań.
Tatte sall w Dreždźanach
Niedergraben 5.

Najlěpši jasnožołty mašinski wolij,
motorski, awtowy a centrifugowy wolij, najlěpše čorne a žołte kožowe tuki a rybjany tuk, wozowe a mašinske tuki, kožane čěrjeńske rjemjenje, kožowy wolij a najlěpši wósk za čěrjeńske rjemjenje poruča po najtuńšich dnjowych płaćiznach
Otto Büttner, mějeśel S. Leskowski,
w Budyšinje na hłownym torhošću 9.

Kedźbu!
Mam **100 kašćikow pjeklinkow na Kamjenskich tydźeńskich wikach** na předań, kašćik jenož po 1,50 hr., **čerstwe łupaše** (Schellfisch), punt po 30 pj., **njeczelene jerje,** 3 punty jenož po 50 pj.
Hugo Wolf w Kamjencu
na rańšej dróży 11.

Kněža na předań!
Njedźelu, 9. měrca dopołdnja wot 11—1 hodź. 80 **knéža w Porśtech čo. 26** na přesadźowanje předa. Wumjenjenja so při přesadźowanju wozjewja.

Wobsedźeŕ knéže z wikowańskim mjatarialnych tworow na wsy a z něšto ratarstwom pyta
znajomstwo z knježnu,
snadź 23—27 lět starej a srjenjeje wulkosće, kiž mała lóšt k temu dla pozdźišeje **zenitwy.** Poskiđenja pod „B 4“ na wudawarnju „Serbskich Nowin“.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

:: N. « płaća za mjero 75 złot. pj. Do wutrała za mjero 15 Kć. Kóžde čo. płaći 5 złot. pj. Wudawa a čišć. Smolerjee knihiličerńa, zap. družstwo z wob. ruk., i. w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel. 687. ::

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobčežnje so stajene nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po taryfje. ::

Čisło 56 **Budyšin, štwórtk 6. měrca 1924.** **Lětnik 83**

Dnjownica.

Srjeda, 5. nalětnika.

Hadrijana (Popjelna srjeda).

† 1785 jako faraŕ w Grunawje Měrćin Bałoaf, wustaji 1766 tysac tolaŕ, z kotrychž danje měješe so za Radwoŕ serbski kaplan dźeržeć, też Njebjelčanskej wosadze a Ralbičanskej wustaji kóždej telko. (Z cyła rozda za podobne zaměry 8000 toleri.)

Rozešle su zymy puta,
zašle poslednički sněha;
čoplina so radosćiwa
swětej do wobliča lěha;
pyšna zemja njewjesćinska
w nutrinach so młódna zběha.

Jeje lubi kwasni hercy
wróćeja so z južnych krajow;
hwizdy, ćiwhi, fifolenja
z honow hercuja a hajow,
lubosć budźejo a radosć,
zbožne čuća wyšich rajow. Radyserb.

Štwórtk, 6. nalětnika.

Perpetuy a Felicity, martraŕkow.

* 1825 w Zywicach Jakub Buk, założeŕ towaŕstwa Serbowka w Prazy, redaktor časopisa Maćicy Serbskeje, wuleg zasłužbny Serb, wuda mjez druhim „Serbske přisłowa", senior a kanonik Budyšskeho kapitla.

Z pěsnju lubosć tebi swoju prajić,
wótčina mi miła, nježdadaj,
wutrobje tej młodej njekazaj
z hrubym słowom pukot nježny stajić!

Ach, to słowo ze rta popušćene
ducy wětřik wšjo rozdunje,
čuće w holku hrózbnym rozpłunje
wot wutroby lědy wottorhnjene.

Myslički tu nježnu, kotruž khowa
wutroba, do słowa njehordaj!
Lubosć nutrniša bjez słowa. —
Lubosć rjeńšu skutki wozjewja;
w skutku lubości kće rjany raj,
kće a zeleni so wěčna meja. J. Ćišinski.

To-ŕaŕstwowski powěstnik.

Serb. tow. „Nadźija" w Budyšinje. Dokelž žaneje sale nimamy, spěwanje tón tydźeń wupadnje.

Łužisko-serbske filatelistiske towaŕstwo ma jutře pjatk wječor we 8 hodź. w Serbskim Domje swoju zhromadźiznu. Dotalne zběrki maja so sobu přinjesć. Předsydstwo.

Jednota „Sokoł" w Budyšinje ma dźensa štwórtk zwučowanje. Kuždźele sobu přinjesć. Načolnica.

Serb. tow. „Łužica" w Hornjej Hórey ma njedźelu, 9. měrca, pop. z dypkom 1/2 3 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu, Tón króć nic pola Hänseloc, ale pola našeho sobustawa k. piwarca w Mnišonskej piwarni. Přednošk je dobroćiwje přilubjeny. Też hosće su lubje witani. Prosymy prawje z dypkom přińć, dokelž chcemy so wječor na swjedźenju tow. „Lubin" w Rašowje wobdźělić. Wo prawje bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Serb. tow. „Zernička" w Lichanju ma njedźelu, 9. měrca, pop. w 5 hodź. měsačne posedźenje a 1/27 hodź. je přednošk ze swětłowymi wubrazami. Też hosćo su witani a potom reje. Předsydstwo.

Jednota „Sokoł" w Komorowje ma pjatk wječor z dypkom we 8 hodź. hłownu zhromadźiznu; dla ważnych należnosćow dyrbja wšitcy też pasivni přińć. Po zhromadźizne zwučowanje. Starosta.

Jednota „Sokoł" w Pančicach ma pjatk wječor 2/3 8 hodź. w „Herbskej gryće" we Wudworju swoju měsačnu zhromadźiznu. Prosy so wutrobnje, zo wšitcy přińdu, też pasivne sobustawy a hercy. Witani su też přećeljo našeje jednoty. Starosta.

Jednota „Sokoł" w Radworju. Dźensa wječor we 8 hodź. je zhromadźizna a zwučowanje. Wšitcy maja přińć. Starosta.

Swětowe podawki.

Fleißner jako kultusowy minister.

Pšchepytowanski wubjerk sakskeho ljudowje stwy dr. Cremer bě pšchi poslednjej debaće w němšćinu ljejmje sapóšćanjej Graefje słowo „wjelepšcherdnikow" pšchiwołał. Na ta ju tšjo němšćonazionalistišzy sapóšćanju Graefe, Wulle a Henning dr. Cremera na duell z pištolšjemi hač k wojowanšej njelhmanoscźi zadoli. Dr. Craemer je ljudu němšenu ljejmej tule naležnoć dźělił.

Barlinske notwiny buellšku naležnoć jako póstništi tryst wobhładuja. Němšćonazionalistišzy sapóšćanju wěc na ljódowaje waršnje wopišuju: Hdyž bě dr. Cremer šćhimdźaje słowo: „Wjelepšcherdnikow" šćhiwołał. Na ta ju tšjo němšćonazionalistišzy sapóšćanju Graefe, Wulle a Henning dr. Cremera na duell z pištolšjemi hač k wojowanšej njelhmanoscźi zadoli. Dr. Craemer je ljudu němšenu ljejmej tule naležnoć dźělił.

Barlinske notwiny buellšku naležnoć jako póstništi tryst wobhładuja. Němšćonazionalistišzy sapóšćanju wěc na ljódowaje waršnje wopišuju: Hdyž bě dr. Cremer šćhimdźaje słowo: „**Wjelepšcherdnikow!**" šćhiwołał, Wulla k njemu dóńdże a jo jeho wopraša, šćhto je wolał. Na to Cremer wotmołwi: „**Wjelepšcherdnikow!**" Po tymle wohanjazym šćhćiwdźenju nam tšjom nazionalistiskim sapóšćanjom jenoź wubu, šćhćiwdźerja pšched brón žadać, dokelž bě dr. Cremer pšredy z hejtmanom reserwy byk. Wón pak žo sapowjedźi, wuždanje na duell pšchijeć a kartellowemu nošcherjej praji, jo je hižo pšches tajte wězy won. S tym móže w němšćim ljejmje rjeć, šćhtoź jo jemu lubi, pšchetoź tam je njefranšiwy. Šćhćiwdźenje budźe pak swonka ljejmotnje wopjetowaćz, jo mohli jeho wobšćorjeć.

Sozialdemokrat dr. **Breitscheid** je w němšćim ljejmje na duellšće žadanje němšćich nazionališćow po pocźahujo fušćitšeho ministra na to ledźbliwšeho cźinik, jo mohła jo tšjoźba dla šćhćiwdźenja jara pšchitšocźicź hodźiła, hdy by jo wěz z duellom rozrišała.

Na ljejmotne dlido bšćhiej jo mjes tym dwě starej pištolji położyłej z napitšmom: „Němšćim nazionalistam k domjazemu wužiwanju". Pšezident pištolji hnydom wotmołwjeć da.

Dr. Breitscheid dale rěcźi: Sozialdemokratiski namjet je chutnje měnjeny a njeje ź wukrom won rěcźany. Rěcźnik pšeje, jo žu sozialdemokratiske dźěłacźerske šwjatki žebi zadaće, jo by to nowy jakoń wo dźěłanšim cźasu wudał. Wustupuje za wóśmohodźiništi dźeń, kotryź je po pocźinkach a ludowym hospodarśtwje wopravnjeny. Žada žebi napravny pšchećiwo sozialnej reakśiji, kotraź dże rentšku hrunow jenoź na škodu dźěłacźerstwa dźerźeć.

Rěcźnik žo potom pšchećiwo tójšemu wunoźenemu stawej wobrocźi. Politišjy generalojo žu njewuśhni a skłódni. Jeho frakśija też źiwilny wunoźenju skaw wotpokazuje. Swonkownemu ministrej dr. Stresemannej žo radźi, jo by šwoje wobrobinske měnjenje wo wobšamocźenju Francozow ke ludowych a druhich šhromadźiznach pšchewótše njepšchipowědźił.

Macdonald wšćho pyta, jo by šwój samźer w nastupanju spokojenja Europy dozpił. Tak njerozumny wšchak njeje byk, jo by tole dźěło ź roskurjenjom ź Francozowsej začał. —

Schtó budźe ź internazionalnym finanznym kommišarom w Němšćej?.

Barlinšti „Vorwärts" ź Amsterdama powě, jo za sakstojnšwo internazionalneho finanzneho kommišara w Němšći dr. Visseringa, presidenta hollandšeje banki a presidenta wikowanšeho towaŕšiwa Aalika namietnia.

Shromadźizna pšchećiwo sajeću pólšćich dźěłacźerjow w němšćej Schlesyšći.

Njedźelu žu žo po zyłej pólšćej Schlesyšćej hobrske protestowanske shromadźizny pšchećiwo sajeću pólšćich dźěłacźerjow w němšćej Schlesyšćej wotmeše. Na shromadźizne w Katowizach žo 6000 wožobow wobdźěli. Rěcźniźy na pšchećešćanje Polakow w němšćej Schlesyšći ź normalnym žiwjenjom wšćich němšćich mjenšćinowych organizatjonow w pólšćej Schlesyšće pšchtrunajo na to pokazachu, jo nowa žołma němšćeho šurowjenja runowahu w němšćo-pólšćich stykach nicźi a k wojowanju wjedźe, kotrehoź samołwitoźcź na Němšću pada. W shromadźizne w Katowizach žo pjenježne dary za sajatych pólšćich dźěłacźerjow w Němšćej składowachu. Sběrka 1 773 000 miljonow pólšćich markow wunješe. Wšćhe shromadźizny žo w dobrym rjedźe wotmeću.

Dobyće měšćańskich stronow w Hamburgu.

Njedźelu žu žo w Hamburgu měšćańšiźy sakstarjerjo wusłowili. Pšchi nich žu kommunistojo 6 žydłow dobyli, sozialdemokratojo 27 žydłow hubili, demokratojo dwě žydle hubili, sjednoćene strony prawizy 18 žydłow a nazionalistojo a ležomnoćerjo 4 žydła dobyli.

Hitler ma hišchće wulke plany za pšchichod.

W prozeju pšchećiwo Hitlerej, Ludendorffej atd. žu žo wobškorjeni pšchetźyšheli. Wot wutoru žo hwězdy pšchetźyšhnja. Rich je pjeća wołoła 50. Kak dołho budźe proźeś trać, njehodźi žo hišchće rjeć. Lud ź pšchetźyšchenjom jenoź šhoni, šchtoź je mjenje ważne, najšajmatwišche ludźej potajne wostawa, dokelž je pšchi ważnych wuprajenjach šjawnosći wusamknjena. Hitler njeje ź dotalnym běhom prozeja šrażety. Wón žo nadźija, jo budźe w pšchichodźe hišchće šwoje plany pšchewjesć móz, šchtoź žo jemu tón króć njeje poradźiło. Hdyž žo knježeńšwowemu radźićelej Balźa jako świdka wopraschachu, hač je Hitler rjekł: „**Wjedźenje politiki nałkwilneho nazionalneho knjezeństwa za pšchewołmu**", a Balź njewjedźeše na tole pšaćenje niczo wěšte wotmołwić, žo štatny rěcźnik dale wopraśha: Seźe tu w tym šmužle rozumili, jo je Hitler němšće kanzleršwa pšchewzać chtył, abo hač je chtył jenoź ź dubnowarjom pšchi hibanju być? Swědoć wotmołwi, jo njewěri, jo je Hitler němšće kanzlerstwo pšchewzać chtył. Pšredy je žo we wótčinšich krubach pšchezo wo tym rěcźało, jo by derje było, hdy by Kahr Hitlera za šwojeho dubnarja pšchijał. — K temule dypkej Hitler šam pšchšipomni:

W tymle dypku njeje za mnje ź zyła žaneje poninošeje. Hdyž je jedyn hotelier ź Bremena ź němšćim presidentom, mam tašu poninošć so zyć wopačnu. Sym rjekł: Wjednjstwo w politiśkim wojowanju ja pšchewojnu. Wotliśenje ź novemberšćimi pšchestupnikami tehorunja pšchewojnu, tym rjekł, a to moje wobžetbe prawo budże a wostanje, jeli so niź nětkole, potom w pšchichodnym cźasu, kajes štatny rěcźnik.

Jendźelske šakroćenje w Sofiji.

Jendźelšti pódłanz w Sofiji je bohaŕske knjezeństwo namołwił, jo by wójnišćim pšchibytam magedonšćich organizatjow sa nawal do južnohłowjanšeho kraja šadźiwało. Po tutym namołwjenju je bohaŕske knjezeństwo wjele ważobow šajało, hač dotal 300. — Mjez šajatymi ju pšchedźyła magedonšeje organizatje, Jankow, Krsto Stanczew, redaktor „Našcha njesawisimosć" a druhe šnate wožobu.

Belgradšte nowiny njewěrja, jo žu nopraby bolhaŕšeho knjezeństwa šprawne, Magedonjerjo žu žo jenoź na žadaće šajeli, jo by žo wukraj šjebał, a jo mohło so rjeć, jo je žo žadanje jendźelšeho knjezeństwa dopjelnilo. Tele nopraby njemohše teź janeho wulpěća měć, dokelž žo magedonšte organizatje a jich bobuštawy ź demonstrativnym šajećom njejšu potrjechile.

Jendźelezjenjo žo na němšku konkurrenzu hórscha.

President šwjatka jendźelšćich wikomanšich komorow, Macking, je dopjałowarjej „Datły Maila" rekł, jo němška konkurrenza Jendźelšćej wulke šrazoće cźini. Němšća je hižo nětkole šamoha škałanki na žo štorhnyć, wo kotrej je žo jendźelšća industrija prózwoła. Kak hakle po wójnu rozwija, hdyž budźe po dojednanju wo wotškodźenišćim prašenju. Němšći budźe mózno, we wjetšćim wobhašu na wulkrajnich wikach šwoje twory pošlicźić.

Jendźelska šwoje powěrjowe łódźistwo pohybuje.

Jendźelšti horni šjejm je namjet lorda Londonderrya wćišłał, kotryź kedy lodu za dwěri za Kanadišku powěrjowu

łodźiwo pohybnicy. Londowderry wyjść, so ſo Jendjelſka, njemješe nětkole pſcheb nadpadamt ſ pomětra łaſtiaſ. London, kwitroła Jendjelſkeho knjeſtwa, može ho ſa krótki czaſ ſnicžeć. Franzowſka ma nětkole naiſterje 10 krócz wjacy kleidołow dyhſi Jendjelſka. Tchodła dyrbi ſo ſicžka kleidołow po nicžim na 600 powyſicež.

Franzowſki wójnſki deh na Jendjelſku.

Na wopraſchenje w jendjelſkim delnim ſnimje je pokazowny kanzler Stwonden wotmoſwił, ſo wójnſki deh Franzowſkeje na Jendjelku 622 856 450 puntow ſterlingow wuczinja, to je nětkoje 14 miljardow ſtotych hriwnow.

Konflikt mjez Japanſkej a Ruſkej.

Reuterej powjeſcžerja ſe Schangchaja powdź: Kazorowanje mjez Japanſkej a Ruſkej we Władiwoſtoku móže ke thutnym podewłam dowjeſcež. Po pomjeſcži ſ Tokia Ruſojo Japanſkim we Władiwoſtoku ſpionażu poruhuja. Japanſke kujeſerſtwo twudawa, ſo ſo bjes podłoża wimnje.

Italſka tžihu łorczmow pomjeriſcha.

Italſka miniſterſka rada je wukas wudała, ſ kotrymž ſo liczba korczmow khětro pomjeriſcha. Niż na 500 wobydlerjow, ale na 1000 wobydlerjow dyrbi pſchichodnje jena korczma ſo pſchihſtlicž. Konjeſnje thutnych korczmow dyrbja pſchi wobſedterjowej ſmjerczi a pſchi ſaſtajenju korczmarſtwa ſańcž. Wſchě korczmy, w kotrychž ſo jenoż alkoholiſte napitki porjedźeja, njeſmědźa ſo wſchědny dźeń dopołdnja do 10 hodźin a njedźelu do 11 hodźin wotewrjeć a dyrbja ſo w łezu w 11 hodźinach wjeczor a w ſymje w 10 hodźinach ſamtacž.

Wotſtronjenje kalifata w Turkowſkej.

Narodne ſhromadźizny w Angorje je ſakonſowy naczisk pſchijata, po kotrymž ſo kalifat wotſtroni. Kalif a thežorſka ſwójba, to je 67 pryncow a pryncežow, ſo ſ kraja wupokaſaju. S dnyhim ſakonſowym nacziſkom ſo miniſterſtwo kulta a nabožnych wuſtajenjow wołtroni a ſo dźela tuteho miniſterſtwa na ſaſtojniſkow miniſterſtwa wobſedźenſtwa pſchenjeſu.

Konſtantinopelſki guberneru je kaliſej wobſamknjenje narodneje ſhromadźizny w Angorje ſdźelił. Na to ſu kaliſa nuſowali, hnydom do wukraja wotjeć. Rano w 2 hodźinomaj ſu kaliſa, jeho dwě žonje a jeho ſyna do automobila ſadźelili, ſ kotrymž jeho do Cžatalodje dowjeſcechu. Tam na njeho wobkedźy żeleznicžny cžah cžakaſche, kotryž je jeho do Schwajzarſkeje dowjeſ. Kaliſ 100 000 turkowſkich puntow, jeho ſwójba 200 000 puntow dóſtanje. Kaliſowy hród a hrody pryncow do ludoweho wobſedźenſtwa pſchenđu.

Knjeſerſtwo naiſterje wrócža ſtupi. Jſmet paſcha je hnydom pſchewroti, ja mohle ſo wobſamknjene nabożenſke reformy pſchewjeſcež.

Revoluzija w Honduraſu.

Po wojſenjenju knjeſerſtwa Sjednoczenych ſtatow połnôžneje Ameriki ju ſdźelarjo w Honduraſu (w ſrjedźnej Ameriku) hłowne město Tegucigalpa po dobyczerſkim wojowanju wobſedźili. Stwójba preſidenta Gudtienera je cžeka. Knjeſerſtwowi wojacy tež pſchimóſtle město Geibu wopuſcžeſchu, kotruż na to ſdźelarjo wobſedźeſchu.

Kónz merikanſkeho ſdźelarja.

S Mexika ſo powdź, ſo ſu ſdźelarja Mexiko wopuſcželi. Merikanſki wojerſki miniſter je wojſerwił, ſo je ſo organiſowany ſdźelſ w petrolejowych ſtronach ſ połnocy wot Berazruja ſkónčił. S ſemjerjenjom w Coſtarica w ſrjedźnej Ameriku je ſo tamniſche hłowne město San Joſe ſtoro zbłe wupniſcžiło.

Ze Serbow.

W Budyſchinje, 6. měrza 1924.

— **Wo wjedrje.** Mjezera wjeczor we 7 hodźinach barometer 744, hygrometer plus 2, najwyſcžiſcha dnjowa temperatura plus 7 C. — Dſenſa rano we 8 hodźinach barometer 746, hygrometer minus ½, najniſcžiſcha nócna temperatura **plus 2 C.** — Wuhladny: Pſchemjenjate. — Po roſprawje Drježdźanſkeje wjedrowcžnje ſo wucžehnje. Wyſchina ſcžił nad króſkoraniſchej a raniſchej Europu. Nowa wyſchina je hižo pola kupy Iſkand ſo wutworiła. Niſina nad ſodowym morjom a wſchelake jadra nad Norweſſkej a Sſrjedźnej Němſkej leža. Mjezera rano bě po ſrjedźnej Němſkej ſ wjeſcha pomróżeno. Deſchcžit je ſnjehom ſmješany mješanku w Drježdźanach. Rano bě wokoło 1—2 ſtop. ſymy. Wodnjo cžołota hacž do 8 ſtop. ſłeh. — We jenej němſkej nowinje cžitamy wo nowych ſnjehowych mjeceſach we Jendjelſkej a Franzowſkej. Móz mětra je hižcže wjeſcha. We Belgiſkej hacž do Rheinſkeje krajiny a połnjeſkeje Franzowſkeje tele mjeceſke doſchadnju. S Montpelier (město we połnjeſkej Franzowſkej) a druhich městow ſo powdź, ſo ſu tam ludźo ſmjerſli. — (Móže być, ſo ſo tu wo ſtare powjeſcže jedna.) — S rańſcheho morja ſo powdź, ſo je połnjeſki wětr łód pſchi brjohach do morja ſełnał. Tchodła móża łódże ſażo jědźicž. — Se Sſolnohórſkich (Salzburg) horow ſo powdź, ſo tam ſnjeh taje. Wulke walimy (lawiny) ſo ſ horow do dolinow waleja. Sażo ſu ludźo wo ſiwjenje pſchiſchli. — Jutſje pjatk ſłónčko 6,37 ſłhadża a ſo 5,50 thma, mješacž dopołdnja 7,33 ſłhadża a ſo wjeczor 7,55 thma ſamotwicž.

— **Potrjechowanſko-powołanſke ſchuła ſa hólzow a holzy w Budyſchinje.** Hólzy w hólzu, kiž jutry 1924 ſchułu wukhodża, móża ſo ſa wołbžělenja ſa rjemjeſlnikow, piſařſke powołanja, łaſkich, kiž w domjacym hoſpodarſtwje ożłaju, dźěłacžerjow, wiſchěmje — niż hołowu — wot 11—12 hodź. dop. a 5—6 hodź. połpołdnja w jiwje ſchuliſcho wjedniſtwa w Lutherſkej ſchuli, po 1 ſtholže.

— **Wurjeſnje wołdźelenja:** Knihjewjedniſtwo, wědomoſcže we wołbhodže a łakonjach, powołanſke liczenje, wědomoſcž wo ſtacžanſtwje a ſiwjenju, hoſpodarſke ſtawiſny, hoſpodarſku geografiju, projekłowe ryſowanje, powołanſke rythowanje, warjenje a domjace hoſpodarſtwo, wuczba wo zyrobach, pißanmy wobłhad, literatura (pißmowſtwo), wothładanje małych dźěſcži, ſchicže, ſpěwanje, turnowanje, płotowanje, cžychlejſk (ſtenografija). — Podawa ſo 6—8 hodź. wob tydźeń pſchi 3 ſtknym wopytowanju, pſchi dwěſtknym wopytowanju w 1. lěcže 30, w 2. lěcže 10 hodźin. Rozwuczowanje je darmo.

S Wadcz. Pola naſcheho gmejniſkeho pſchedſtejiceſerja ſu ſańdźeny tydźeń paduſchi pobyli. Woni pokradnychu runje ſebraneu leżomnoſny dawk (Grundſteuer), wokoło 300 ſt. hr. Naſch gmejniſki pſchedſtejiceſerſki dźěſnje dawk na druhi dźeń hamtiſkemu hejtmannſtwu wotedacž. Sa njeſpańdźiwym paduchom hiſchcže ſlěda nimaja.

S **Kamjenza.** S poſpěſnjenja wobſerſkeho wuhlerja powě ſo nam tole: Podyjera ſa tych, kiž ſu bjes dźěła, ſada tež pſchichodnje ſe ſtrony wokrjeſa. Tónle pſchinoſchi mu ſo ſ tym ſwjeſcž, ſo ſo 36. hacž 40. podźěſſtatneho dohkodneho dawka (Reichseinkommenſteuer) 10% pſchiraża a zało wokrjeſnemu dawk (Bezirkskumlage) poſběraja. Jeli njedobaja, ma ſo hiſchcže połbra krócz telko ſebračž. Njezwanſki dawk poſtaji ſo bjes wuwiaca na 10 ſt. pj. — Mnoho ſu proſtyli, ſo by ſo jim ſ dawkom na cžehnyty ſtót dochakało. Wubjerk pſchiſłuſeli, jenož hacž do 31. t. m. dočakaču. Wobſedźicy wubjerk ma roſbudźicž, hacž ſmědźo ſo we wołſedźnych padach dźěſe cžakacž, abo dawk ſnižicž. — Wo dawku na napitki (Getränkeſteuer) dyrbi ſo poſpěſicžo wurahowacž. — Wubjerk pſchija dawk za prawo korczmarjenja (Schankerlaubnisſteuer). Potom dojedna wubjerk hiſchcže wſchelake drobne nimſte wěty nałupaje naležnoſcže. — Sarmanje na Gułtu Bergmanna w Jěſowje ſa to, ſo ſapiſnje, kak wyſoko wołe w rězy ſteji (Pegelbeobachtung) powyſcži ſo na 2 ſt. hr. mežnacžnje.

S **Kamjenza.** We kołoni (Keſſelhaus) tudomneje ſkleſnje Löſnitel Textil-akcionſke druſtwo wutoru rano wołeń wuhibe. Wón ſo hórſy podoſi, prjedy hacž ſo na druhe twarjenja roſſćerk. — Wutoru rano kriminalna policija dwoju 18kžnju chłopzow ſaja. Taj bjes dźěła wokoło brudźeſchtaj. Na Budyſchſcej dróży a we Chorniwje bjeſchtaj wino, połenu, połcž, ſtupnje a hiſchcže wuhe-ſaku druhu jěſtu kradnyłoj.

S **Maſch Nedarcz** (Kleinröhrsdorf) ſady Kamjenza. Wot 1. měrza ſem cžaſty wjeczor wot 5 hodź. pola noſ wjazy njeſtatnu. Schtóž ſ wjeczornymi cžahanmi pſchijedże a dże hiſchcže do naſcheje wjeſ, dyrbi we Wulkich Nedarczach wuliežeć. — Zelenizar Puſſka ſnaſchnje wſtu je ſańdźeny ſchtwórk we Warnaczizach na dwóřniſchczu ſnjeżkowżi ſmjerſtnje. Pſchi pſchepſuwanju (ranžérowanju) wón pod kola pſchińdże. Te jemu wobje noży wotdźěchu. Na ſtawym cžahu jeho non jako ſpinał (Bremſer) hobu jězdże. Wón bě ſwědk njeſboża a pomha jemu. Sčym ſo hórſy wukrawi a wumdycha. Wón ſawoſtaji twudowu ſe ſchtyrjomi malymi dźěcžatkami.

S **Wótſchnow.** (Ortrand). Dźěłacžerjo nadeńdźechu w holi jenoho wobſwědcženja. We nim ſpjonachu 60kžnju dźěłacžerja Domſchku ſe ſuſjodneho Burkersdorfa. Wón je ſo najſkerje ſ pjanoſcu wobwdźnył.

Se **Shorjelza.** Niedźelu w nogy młoda hołza ſ Hermanez do Shorjelza dźěſche. Nedaloko města widźeſtej muſkłeho ſetka. Jako bě minale nimo, ſo wobwjertnu a hołze pſchimnywſchi jej prěſkuſchł do buhy tyknu, ſo wołacž njemóžeſche. Potom jej toſchłu wutorhnu. Jej prěſkuſch ſ huby wſamſchi, cžekny. Hołza bě jeho załawje do porſta ſtuſała.

S **Hródek.** W jenej tudomnej fabrizy pſchińdże bakſerſki mſchetr Neumann mjez żelesničnymi wóz a żełazu. Wós Neumana tak roſmjeceſe, ſo bě hnydom morwy.

S **Cžarnecha Cholmza.** W błiſkich wuſtrowach jenach wſtu Fichta ſ Bžěmnika ſmjertnje ſujeſboži. Wón pſchińdże na dwórniſchczu mjez ſtorkacže dwojoch wołow. Te jemu wutrobno tak ſtraſchnje ſmjeckachu, ſo bórſy ſemrě.

S **Sablonza pola Muſakowa.** W ſuſjednej holi bórſe njedźelu popołdnju wokoło 2 hodźin ſ małej bitwicžku. Hola w Muſakowſkej krajinje na 140 000 ha. Fluſche hrabje Arnimej Muſakowſkemu. Mjeſmórne bohatſtwo a niſke ſaw'i na jenej ſtronje a khuboda a pomérnje wyſoke dawki na druhej ſtronje powabi lud ſ padukſtwa a rubjerſtwam. To we wſchěch krajach a krajnach wobkedźujemy, hdźež maja knježe dwory pſchewahu. Rubježne hontwjerſtwo je bohužel wot ſtarodawna doma we Muſakowſkej holi. Nětkoły hajnik je w ſurowej bitwje ſ tajkimi hontwjerjemi dyrbjał ſwoju ſwéru knježſtwje ſe ſwojim ſiwjenjom ſaplacžić. Na druhej ſtronje je tež unohi dźiwi hontwjeſ pod kulku hajnika ſwoje ſiwjenje widowchał w cžěmnej Muſakowſkej holi. Hajnik a ſandarmoju ſandźenu njedźelu pſches holu krocžachu ſa tajkimi dźiwimi hontwjerjemi błędžo, a kotrychž bě bóhu ſaſo ſpóſnali. Njedaloko Kromłowa a naſchej wſy wopraſnuhže do dweju tajkeju hontwjerjow ſtrażychu. Jemu je ſ hrótowym muſkłom nohu pſcheſelichu. Potom jeho ſajachu. Sé to jedyn ſchćenjeſ ſ Běłeje Wody.

S **Běłeje Wody.** Naſcha policija je jeneho paducha dźiwiny lepila. Wónhano jedyn muż thežu wot kježe thodźeſche a ſajazy na pſchedań poſtricžowſche. We ſwojim nakhribjetniku mjeſche 7 wuſchkow. Mjez nimi běchu tež 3 ſańcžki, kiž bychu hórſy lahnyſe. Tehole dźiwnehu pſchedawarja policiji pſchepodachu. Ta ſo wě bě jara wczijna, kak może nětkóžn ſajeczu njeczeń poſtricžerjez, ke cžaſu, hdyž je ſakaſane, ſajazy tčeleczi. Sajeczki bě do wo-

Stary a nowy wucžeř.

Powědanczko wot J. Nowaka-Kaſcherjanſkeho.

7] (Pokračowanje.)

V.

Hdyž cžyſche młody wucžeř runje do ſwónikoweje thże laſtupicž, to wotewrichu ſo durje a jemu napſchecžo wuhlěja ſnadź ſedmaczelčiny hólczej, mały korčik w ruży dźerżo; bě to Schołeſij Jurij. Sčehnywſchi ſebi cžapku poſtrowi knjeſa wucžerja: „Budź khwalenu Jeſuſ Khryſtuſ!“

„Do wěcžnoſcže!“ dźakowaſche ſo wucžeř, „hdże dha pak ſy běhał, Jurko?“

„Sčym knjeſej wucžerjej tykanz a kołbažu noſyk. — Ja hiſchcže k wam tej pſchińjeſu. Macž praji, ſo dyrbju najprjedy ſ ſtaremu wucžerjej hicž a potom k wam, knjes wucžeř.“

„Tak ſcže k ſwjatym dnjam tež ſwinjo rězali. Ssy dha tež prawje pomhał dżerżeć?“

„Ně, dżerżał je njejſym, bě jara wulke, ale pſchiſłabował ſym. Naſcha mała Małka pat je pſchiſchła a je ſo tak dołho do loża ſłhowała, doniž ſwinjo njeje pſcheſtało kwičeć.“

„Dołzy ſu pſcheżo bóle bojaſne a hrožneſne hacž hólzy!“ boda wucžeř a wjeſele ſkakało bežeſche Jurij dom.

Wucžeř pak laſtupi do ſtwy.

Swónik cžiſcžeſche runje zyrkwinſke ſwoženiki. Wucžerja wuhladowżeſi połłoži je ſtoła a witeſche jeho wjeſele. „Dowolcže, knjes wucžeř, ſo tu ſaparane dźěło khětrje dokónczi, ſym bórſy hotowy. Nětkoż njetrjeba nicžo wojazy cžiniež, hacž k ſwjatym dnjam pſchihotowacž. Kaj ſym hižo widżał, je waſch wopyt tej dożeł. Sčo drje ſo prawje ſwjeſelił, knjes wucžeř, hdyž ſcže ſwoju macž ſażo wuhladał!“

„Haj, to ſym, ſmój ſo tej pſchejo jara lubo měrej; njech ſu wſchě macžerje dobre, moja je tola ſawdźeſe najlepſcha.“

„Sneju to, knjes wucžeř, hdyž ſym ſa ſwoje młode lěta pucžował, njebě mi nicžo tak cžeſko kaž bžělenje wot macžerje; nan bě hižo dźeſcži cžaſ ſemrěł.“ A wjeſoły jortniwy muſkł bě wjchón hnuty.

Dubiſki, kiž ho miejcžo bojeſche, to mólł ſwónik ſ tak dobrej pſchiležnoſcžu łaſo wo ſwojich puczowanjach powědacž poczeſi, ſchtoż jara tak cžinjeſche a pſchi cžimž ſo jemu huſto radźi, ſo thętro na wěrnoſcž ſahy. wopraſcha ſo jeho, hacž je wucžeř Wawrik doma, na cžaſ ſwónik wotmołwi: „Haj, ſtaj ſwojej doma, nan a dźowka. Prjedy runje běſche ſam Scholeſij mały Jurij pſchi nimaj. To drje je prawje duſchny a pilny ſchulez? Njeje wěrno?“

„Njemóžu na njeho ſtorżicž“, wotmołwi wucžeř ſ krótka. „Cžehodła to měnicže?“

„Mnamam po prawym ſnjeje pſchicžinu. Sstyſchach jenoż Scholeſij Jurka, hdyž pſchihdanje horjeka pſchi durjach nimo dźěch, tak ſtaremu knjeſej wucžerjej rjekny, ſo je nowy wucžeř pékny.“

„Schto? To je Jurij knjeſej Wawrikej rjekł?“

„Haj, ſym to ſam ſłyſchał. Wy ſo tomu dźiwacže! Hinak rěczeć drje hy tej ſejeſka pſchičžiny měł. Ja mam tola tej dołeż nałhonjenja, ale ja njeměm ſo dopomnicž, ſo by ſo mi hdy ſydyn wucžeř khěje ſpodobał hacž Wy.“

Tak rěczeſche ſwónik dale, njemyſlo ſebi na to, ſo ſ dobremu wucžerjej hiſchcže wojazy hacž wucženjeſ, pſchečežeſi a dobra wola ſłuſchna.

Dubiſki wjazy na njeho njepoſłuchacžeſche. Swónikowa powěſcž bě jeho hluboko ranika. Mnjełeſche ſebi, cžehodła je ho Wawrik jemu ſa thrjidſetom ſa nim napraſchował? Sſam wot ſo jemu Jurij tola ſawdźeſe nicžo wo ſwojim wucžerju rjekł njeby. Wawrik bě ho jemu pſchejo tak runj a ſprawny ſdał, cžehodła ho to tak tajeſche?

Tajſe a podobne mnjelicžki pſchewjadchu młodeho wucžerja. Hdy bě ſebi wěſ mérnicžſch pſchewjſchłił, by ſawdźeſe póſnał, ſo tak ſłe njebě, kaj ho jemu ſdaſche. Wawrik bě njebě pſchi ſwojim praſchenju do zyła ſaneho wołſcha wotpołdała mécž trjebał. Ale młoda horca krew rudi Dubſtemu wſchón rozum a nimo tebo — ſchtož drje bě hłavna pyſchicžina jeho roſhorjenja — ſwědomnje jemu praji, ſo ſnadź je ſtary wucžeř nětchto njelube thonicž mołł, pſchetož w ſchuli wo prawdże wſcho njebě, kaj dyrbjeſche a kaj ſebi to Dubſki ſam wutrobnje pſchejeſche.

* * *

So bychmy widżeli, kak ſo wěſ po prawom měſeſche, pójmy na khwilu k Wawrikezom pohladacž.

Hdyž běſchtaj nan a Lenka runje po ſwaczźni, laſtupi Scholeſij Jurij do ſtwy a pſchiſtojnje ſtrowjo praji ſtaremu wucžerjej: „Knjes wucžeř, wjele dobreho wot naſcheho nana a macžerje, a wonaj ſtaj wam tu nětchto nałe k ſwjatym dnjam póſłałoj.“

„Tak, tak!“ wotmołwi wucžeř. „To je jara pſchijeczeny wot ſwojeju ſtarſcheju, ſo tej hiſchcže na mnje ſpominatej. Tuż praj jemu doma, ſo je mje to jara ſwjeſelikło a ſo ho wutrobnje dżakowaczi dam.“

Mjez tym, ſo Lenka tykanz a kołbažu do komorki njeſeſche, wopraſcha ho Wawrik ſwojeju Jurja: „Na, Jurjo, kak bha ho ſebi nětk w ſchuli lubi? Je nowy wucžeř pěk, nischi hacž ſym ja był?“

„Pěkny nowy wucžeř jara je“, wotmołwi Jurij po dźěſaſym waſchinju. „Njeje hi cžeſe ſaneho bił a jenoż Mtónkez Michał je dyrbjał jimu po ſchuli wołtacž, dokelž je Schſidźeſ Hańzi pomołił ſtłeł, a druhe pomałk je ji tej nałaſtra pſchińjeſeſi dyrbjał; ale tak rjenje tola wjazy njeje łaż prjedy.“

„A cžehodła niż?“ dźiwaſche ſo Wawrik.

„Nowy wucžeř nam wſcho zyle hinak powěda, ſtoro nicžo ſerbſki, pſchejo nkuſſi a my jenu huſto ani njerozumimy. Tež tak rjane ſtetwiſny a pſchikłady nam njepowěda, kaj Wy, knjes wucžeř.“

Wawrik njeſchasche hólzej poka'acž, kak jeho tuta powjeſcž ſrudźi; tuj praji ſ krótka: „Wy njeſjeſe hiſchcže jemu ſwułki; pobdźiſcho budże ho wam ſawdźeſe lépje lubicž.“

Jurij wotenđe a wucžeř wołta w ſrudnych myſlach ſa bludzenym ſtoja. Tež Lenka, kiž bě ſaſo jeſtupinſki Jurjowe ſłowa ſłyſchała, bě wſcha ſtótemła. Skoro bojaſnje hladaſche nanej do wocžow. Wona, kiž ſwojeho nana tak derje znajeſche, cžujeſche naſtupje, kak jeho ſrudna powołeſej bolesche. Wjelcžo bo k njemu bližo, położi jemu ruku na ramjo a praſcheſche ho ſ nutrnej bohużelnoſcžu: „Na cžo ſebi mysliſch, luby nanko?“

„So ſu moje wowzki, kotrymž ſym ſ cžaſa ſiwjenja ſwérny pałtył był, najeńka bóſtale“ — hrubje tſinczeſe. Leżały tute ſłowa ſ nanowebo erta, kiž bě tola hewak pſchez pokny luboſcže.

(Pokračowanje.)

...Hensel wobstarowaše, so je ſ Delnjeho Wujeſda, ſeſtimy ſhonicy móhli, hacž je wérnoſcy rěčał, pſchetož policija we taſtich podawkach mjelčeſcy wě.

Měſchczańſke dźeżi na wſy.

Wójna a jeje hoſpodarſke ſcéžkmi ſu bjeſ dwěla nałeſ wotrocžiłſcej młodźinje na ſtrowoſcy najbóle ſchłodne. Wotrěſnjenje Němſkeje wot pſchiwoſa ważnych zyſkow we wójnje a wulka nuſa powójnſkeho cžaſa pſchiněſe bohu, ſo ſo ludźo na doſahaje waſchnje ſeſtiwicz njemóžachu, woſebje doroſt w měſtach.

Tu połóżejo a pomhajo ſapſchinnycz, je nadawk měſtnych wubjeſtkow „Měſchczańſke dźeżi na wſy“. Na jenoſtliwe měſtna na wſy, do wodpohnjenſkich domow, w horach a pſchi morju abo też do wukraja ſo dźeżi, kiž ſu wobſchnjenja trěbne, ſe wſchěch worſchtow ſeſelu.

Też w naſchim měſtnje je ſo wupóſłatnja ſtajnje pilnje próżowała, ſwoje nadawki na kóžde waſchnje dopjelnicz. Pſchi finanzným połoženju měſta měſeſche jenaž malo ſjawnych ſrědkow k rukam. **So je ſo pſchedewſcače radźiło, ſu woſebje te worſchty dokonjałe, kiž jo ſ darami podpjerachu.** Tak bu wažno, dźekcom mnohich, woſebje khudych ſtarſchich, pſchestyk na kraju wobſtaracz, dokelž bohorocžeſto dźeſ wudawkow na ſo wſchu. **Sa to ſo nadobnym dobrocželam hiſcże jónu ſjawnje dźak wupraji, a** ſ bohom próſtwu, ſo bychu też w tutym těrže nadobnu wěz dobrocžiwoſcže podpjeracz chyli.

W tajkim wobſtahu móżeſche ſandźene léto tudomny měſtſczanſki wubjerk direktnje abo ſ jeho pomocu dźeſcom měſtna wobſtaracz, widźimy ſe ſcéžkowazeho ſeſtajenja:

Pósła ſo:
30 hołzow do Bethlehemſkeho wuſtawa we Delnjej Wjaſawy,
22 hołzow do Wieka na kupje Rujanu (Rügen),
29 hołzow do Schwajzarſkeje,
21 hołzow do Czéſkoſłowakſkeje,
1 hołza do Hollandſkeje,
2 hołzy do Dürrenbergſkich kupjelow,
5 hołzow do Noweje Wěſy w Rudnych horach,
(Heim a. b. Vierenſtraße),
1 hołza do Janſkeho wuſtawa we Schpandawje,
27 hołzow do privatnych rukow na wſchelakich ſakſk. wſach,
30 do „Naturparka“ k bnjowemu pſchebywanju.

168 hołzow.

30 hołzow do Bethlehemſkeho wuſtawa we Delnjej Wjaſawy,
23 hołzow do Wieka na kupje Rujanu (Rügen)
11 hołzow do Schwajzarſkeje,
29 hołzow do Czéſkoſłowakiſkeje,
1 hołza do Hollandſkeje,
1 hołza do Dürrenbergſkich kupjelow,
2 hołzy do Noweje Wěſy w Rudnych horach,
12 hołzy do privatnych rukow na wſchelakich ſakſich wſach
30 hołzow do Naturparka k bnjowemu pſchebywanju,

139 hołzow.

Schtóž chce létſa dźeżi wupóſłacz, njech ſo na bohotownju, na hrodowiſkej haſy 10, delka, wobſtroži.

Zapóſłane.

Statny ſwjaſk we wójnje wobſchkodźenych, wójſkich wobdźelnikow a ſawoſtajenych nam pſcheſe:

Na ſakładze ſpoknomóżnjenſkeho ſakonja (Ermächtigungsgeſetz) je ſo hižo niebožkaze a hubjene ſaſtaranje wójnſkich woporow wo wjele ſhuſbjenſchicho. Dalokle worſchtu, kotrež je wójna cžeſko potrjechiła ſo nuſuja, ſwoju nuſu, ſwoje błoducžerpjenje ſjawnoſcži pſchedwoložicz a ſo na ſwedomnje ſjawnoſcje wobtrocžicz. W proteſtowanſkich demonſtrazjach 20. januara 1924 ſo we wſchěch kóncžinach Němſkeje wótre proteſty poſbožechu. Pſchi tym ſmy widźeli, ſo ludźo wſchěch worſchtow a ſtronow ſroſumjenja naſche ſprawne ſandźenja a pſchiſłubichu, nam w nanuſowanym wojowanju k bokej ſtacz. Hačrunjež ſu ſo knježeſtwu tyhaſy proteſtow pſchedpokłońe, ſo tola njeje ſtat wotdźerżecz dał, bjeſpſchiſkadomne wottwarjenje ſaſtaracz. Pſchi pſchichodnych wólbach budźa miljiony wójnſkich woporow wotmołwu dacz. Stronam, kiž žaneho ſroſumjenja ſa naſche wobſtejnoſce nimaju, budźemy roſſudźene: „Zadyn hłóſ zej ſtronje, kiž zyle ſa naſche ſandźenja njeſaſtupi!“ pſchipołacz.

Statny ſwjaſk wójnſkich wobſchkodźenych je ſo w pſchesjenoſcži ſ druhimi organiſazijemi pſchecžiwo temu wobrocził. W poſboženju 24. 2. 1924 w Drježdźanach ſo ſcéžkowazy roſſud pſchija:

Wobſamknjenje!

Wſchitcy wokrejſni ſaſtupjerjo ſtatneho ſwjaſka, kiž ſu njedźelu, 24. ſerwara w Drježdźanach ſ zyleho kraja ſhromadżeni a kiž wſchěch ſobuſtawow w ſakſkim ſwobodnym ſtacze ſaſtupuja, wupraja ſo ſa wobſamknjenje, kiž je jich krajny pſchedſyhdna na ſnutkowne miniſterſtwo ſadał. Woni podbjeruja dorajnje w pſikmje wupraſene ſandźanja, ſa kotrychž pſchewjedżenje budźe wſcho nałožicz, a zyle ſobuſtawſtwo ſwolacz.

Krajny pſchedſyhdna ma nadawk, pſchi jednanjach ſe ſnutkownym miniſterſtwom ſe wſchej roſſudźenoſcžu też wſchěm naſtawazym měnjenjam, kiž na ſchłodowanje wobſchkodźenych a ſawoſtajenych won du, napſchećo ſtupicz a miniſterſtwu napominacz, ſo njeby něſchto ſarjadowało, ſtacz je wſchěm wobſchkodźenym k njedoſtatkej a ſchtož by zylemu kraju wjazy ſchłody hacž wužitka pſchinjeſło.

Wusudźenja.

§ **Krajny ſud.** Worakowy pſcheſ je po ſhaczu 60lětny maſchiniſt Ernſt Reinhold Scharf ſ Biſkopiz. Wjele roſow je poliziſtowi hanił. Wón je jim też wumjetował, ſo ſo wobtykacz dawaju. Pſched ſud ſtajeny ſa ſwoje cžeſke wobſtorżby ani próſchtka dopokaſanoho njemjeſeſche. Sſud měnjeſche, ſo njeje pſchi prawym roſumje. Tehodła ſo jednanje wotſtorcži. Jeho lékarſcy pſchepytuja, hacž je na roſum prawy.

§ Wikowaſ Khorla Guſta Adler ſ Kamjenza je hižo dla rjeczaſoweho wikowanja (Kettenhandel), honjenja placžiſnow dla pſchetrjebowanja kradnjeneho kubła khłostany. Wiežny dźeń 16. aug. 1923 měſeſche žiwnoſcžerſka Sſuſchyna ſ Worklez dwě 8 njedźel ſtarej hubjoczku na pſchedań. Do 11 hodźin dopołdnja wikowarjo na wikach kupowachu njeſměchża. Adler hižo rano we 8 hodźinach k Sſuſchynej pſchiſtupiwſchi jej ſa kóžde huſo 1 300 000 hr. mjelčo hadźi. Wotmołwiły njewožcakawſchi ſo ſ hłuſčkomaſ rucže wottſali. Potom Sſuſchynej poddźiſcha ja njej po 1 280 000 hr. ſaplacži. Tehodła jeho lawniſki ſud w Kamjenzu ſ 2 njedźelomaj jaſtwa a ſ 10 biljonam hr. pokuty ſaſudźi. Wuſud ma ſo w nowinach a na wikach wozwieſcz. Adler ſo prózowaſche wo ſniženje khłostanja a dospr, ſo ſo jaſtwo a pjenježna pokuta hromadźe na 25 ſt. hr. potſaji.

§ Metalowy dźełacžeſ Hermann Oswald Seibt a jeho mandželſka w Budyſchinje na Burglehnje čo. 3 pſchinjeſchtaj pſched lawniſki ſud, ſo njewjedźiwſchi wobſtud we ſwojim wobſtudlenju cžerpitaj. Tón pak jeju wuwinowa. Też powolanje ſtatneho rěčnika wutſpeſcha njemjeſeſche.

Přiłopk.

* **Wapnarſke pjenjeſy.** W Fürſtenwalde (měſtačko pſche Schprjewi w Frankfurtſkim wokrjeſu) je policija dźeſatnju wopacžnych pjenjeſ wuſtłědźiła. Tam dźěłacžu, ſo by ſo próza płacžiła, 100 biljonſke papjery. Policija 4 woſobu, kiž mějachu hiſchcże wopacžne pjenjeſy pſchi ſebi, pſchehwapi.

* **Po 5 létach ſaſo dóſtała.** Jena Jendželczanka pſched 5 létami w Amſterdamje, w Hollandſkej, ſwój cžeſak po włoſow ſhubi. Tón bě jara drohotny, dokelž bě ſe bejmantami wuſadźany. Jedyn hólcžej jón na haſy namaka. Wón jón jenemu muſej ſaa ſloty (Gulden = 1,70 ſt. hr.) pſcheda. Teho žona cžeſak noſeſche, bjeſ toho, ſo by ſnała, kajtu drohotnu pychu do ſwojich włoſow tyka. Stóricžnje cžeſak w ſtronu połoži a na njón ſahy. Jónu ſo na njón dohlada a ſo njemała dźiwaſche, ſo ſo kamuſchi w nim tak kraſnje błyſchcza. Pola ſłótnika ſo wobhonihnſchi, ſhoni, kajtu drohotnu pychu ma. Wo namałanje pak policija ſhoni. Se ſapiſłowu ſo wukopa, ſo bě pſches 5 létami jena Jendželczanka pychu ſhubiła. Wona měſeſche jejnu adreſu a tak po 5 létach jej pychu wróćki. Ta ſo njemała dźiwaſche, ſo ſwój drohotny cžeſak ſaſo dóſtanje.

* **Dohrſke létadło.** Italſki inżeńer Santo je dohrſke létadło natwarił. Te je 130 metrow dołhe, 43 metrow ſchěroke a 13 metrow wyſoke. Wone ma 16 motorow. Kóždy ſ nich ma 700 konjazych mozaw a cžerja 16 wſchidłow (Propeller). Twar létadła płacži 4 miljony ſłotych hrinwow. S nim móże 200 puczowarjow ſobu jěź. Dohrſke létadło dyrbi mjes Italſkej a Braſiliſkej (w połońſkej Ameriki) létacz. Wot Roma hacž do Rio de Janeiro (wutraj Zanejro) dźeſa jenoż 2½ dnja leczeja. Se ſpěſchnymi parnikami bychu ſ najmjenſcha 10 dnjow trjebali. Schto bychu tola naſchi wótzoſo prajili, hdy bychu ſaſo na ſemju pſchiſchli.

* **Wulke rosſuchnjenje w Ameriki.** We jenej džělanſi ſalpjetera we měſtačku Nizen, pſchi rěčaju Naritan we połońſkej Ameriki ſta ſo njedawno wulke rosſuchnjenje. Na 100 wowſowo ſo ſrani, 8 ſu mortwych a 12 najſterje hiſchcże pod roſpadankami leża.

* **Semjerjenje w Sſrjedźnej Ameriki.** Nam woſewja ſ Coſtarica, ſtat w ſrjedźnej Ameriki, ſo je tam cžeſke ſemjerjenje město San Joſe a wołotnu krajinu ſapuſcžiło. Rěka, ſo ſu wjele ludźi ſiwjenje ſhubili. San Joſe je hłowne město mjenowaneho ſtata a je tak wulke kaž naſch Budyſchin. Wołokolina je ſara płódna runina.

Swójbne powjeſce.

Semrěli: Jan Auguſt Kijank, żeleſn. pſchelhod. ſtražnik na wotp. w Budyſchinje, 79 lět. — Marja Kraſzyna rodź. Schmidtez w Budyſchinje, 82 lět. — Amalija Wadewitzowa rodź. Weiſez w Zubiju, 71 lět.

Hamtſke wozjewjenje z Budyſina.

Měſchczańſka rada 5. měrza wozjewja: W měſchczańſkej hłownej kenzlizi, w radnizy po 1 ſhodze, muſeja cžiſła 4—16 1. dźěła a 4—7 2. dźěła ſtatneho jatonſkeho łopjena a cžiſła 3—13 ſakſkeho ſtatneho łopjena k nutſpohladanju ta kóždeho.

Hłowny a jamołwity redaktor: Marko Smolet w Budyſchinje.

Wot **ſoboty,** 8. měrca ſtaji wulki transport ſamokupowanych

wysokosućelnych

kruwow a jałojcow

direktnje z rańſeje Pruſkeje jara płacžiny hódno na předań.

Hermann Priemel

wikowar z płahowanſkim ſkotom w **Kulowje.**

Telefon čo. 4.

Dokelž je Budyſkin wobkedźbowanſki wokrjes, ſtaju po ſkónčenej kwarantenje wot **póndźele,** 10. měrca ſem

w hoſćencu w Małym Wjelkowje

wulki transport

raňſopruſkich hollandſkich

kruwow a jałojcow

tunjo na předań.

Čepica.

Jakub Bräuer w Kamjenzu

na patnóſnej dróſe 14

porucza ſwójcžim Sſerbam ſwój wulki ſtlab muſazeje a ſanjazeje drašty. Najſtipſche wobſluženja ſo ſtawy po měrje najruczišcho po najtuńſchich płacžiznach.

Hospodarſki rozhlad.

Schtwórtk, 6. měrza 1924.

Kurſy wežera w Barlinje:
(Tute kurſy ſu w milijonach)

Dollar	4190 000	franzowſki frank	171 600
ſendželſki punt	18 053 000	czéſkoſł. króna	122 100
ſchwajzarſki frank	728 200	100 półſk. markow	448 000

W pjenjeſach ſo wežera mało pſchemění. Franzowſki frank na ſwojej niſkej hódnoſcži ſawoſta. Statna banka jenoż ſnadź ſo dźěł teho pſchidźeli, ſchtož w devizach (zuſyh pjenjeſach) žadaja.

Kurſny efektow ſo na Barlinſkej burſy wežera dale wotbrjehowachu. Też na Dražđžanſkej burſy ſeſlabjowanje kurſow dale traje. Akzije maſchinoweje a metaloweje induſtrije pſchiſahadźichu 0,9—2,5 bil., ta bankow wot 0,6 hacž 1,4 bil. Jenoż Treuhandbank 0,8 bil. dobu. Akzije twarſtich a transportſtich druſtwow ſhubichu 0,5 bil., ale Dresdner Baugeſellſchaft ſo wot 0,3 porjeſbi. Kera. miſſe akzije pſchiſahadźichu 0,7—1,2 bil., tola Keramag doba 0,2 bil. Pola akzijow kolow a miliniſnjow njebě wobrot pſchežnje. Kurſy ſo malo pſcheměnichu. Papjerniki ſwoje kurſy nimale ſachowachu. Jenoż Ita pſchiſahdźi 2 a Altenburger Chromo 0,7 bil. Najſtipſche akzije wſchelakich induſtrijow wotrěſnjenja, dokelž wot 0,8 hacž 4 bil. znjeſachu. Mjeſ nimi jenoż Altienfärberei Münchberg 1,45, Dittersdorfer Filztuch 1,2, Zwickauer Kammgarn a Balencienne kóžda po 0,5 bil. pſchiſahadźichu. Priwatnje ſ mjeſtſcha pſchiſahdźowachu a to wot 0,7—3,5 bil., jenoż Greizer 0,5 bil. dobu.

Renty běchu tehorunja ſeſlabjene.

Produktowe wiki ſwój dotalny wobras mało pſcheměnichu. Rožk mlyny jenoż ſa ſnižene płacžiny kupuja. Wiki ſchpatnje dźe. Jeczmjeń ma měrne wiki. Měſchtſkeho jeczmjenja bě na wikach. Wowſ wežera njeměnjeſche. Hon bo wukraja wuwożowacz, bo wjazy próza napłacži. Womjeſchtki a druha ſkóna piza měſachu ſa ſo wěrniſche wiki. Zentnar pſchinjdże

w ſrjedźu w Barlinje

pſchi 8,10—8,35 rožka 6,50—6,85 jeczmjeń 7,60—8,25 wowſ 5,60—6,—

w ſrjedźu we Wróćławju

pſchi 8,35 rožka 6,80 jeczmjeń 5,75—9,15 wowſ 6,—.

Wiki leſnehu ſtatu (Zentralviehhof) wežera ſrjedu we ſnižu. Dokelž je wocžakowało, mjaſo mjenje dźe. Wuměnjeho mjaſa bo wjele pſchitwołuje. Stotu bě doſcz na **Wiki klazachu,** płacžiny něſchto popuſcžichu.

Derje by bylo, ſo bychu rěſnizy pſchi tunim kupowanju ſkotu ſ mjaſowymi płacžiſnami dale ſchli, ſo pſchetrjebarjo njetrjebali mukrajne mjaſo kupowacz. Pſchihnali běchu 1512 howjadłow, 2080 cželatow, 1965 wowzow, 7905 tukrajnych a 1434 wukrajnych ſwini. Tele płacžiny ſo jamtajſ ſapiſachu: howjadła 20—44, cželata 25—90, wowzy 25—53, ſwinje 50—67 ſt. hr. po zentnarju žiweje wahi. — Sa tučne ſwinje cžeſkeje ſtjoch zentnarjow bo žane płacžiſny hamtſjy njeſapiſachu.

Na ſwinjace wiki (Magerſchhof) bě ſo mało ſwini pſchiwjeſło, a to 392 proſtatow a běhakow a 262 ſwini. Te ſo ſa horjebjiaze płacžiſny rucže roſpſchedachu:

	wulke	ſrjenje	małe
běhaki	65—80	45—60	30—40 ſt. hr.
proſtata	25—30	20—25 ſt. hr. ſa ſchtuku.	

Tydzeńſka roſprawa wulkoſwinjenjatnje Meſz & Co. w Barlinje Steglitz. S mliſchim naſetkym wjedrom ſo wobrot (Umſatz) wožiwi. Cžerwjeny djeczel a luzerna najlepje dźěſchtaj, běły, žołty a ſchwedſki ſwokojſchk. Płacžiny běchu kaž tydzenja. Trawowe ſwinjenja wobſtaje w drobnym wikowanju derje dźěchu. Wſchě druhe ſwinjenja doſahachu. Serabela je troſchku zadniſcha. Lupinowe, jeluſchowe a ſwinjeniſtuho hrocha je derje na wikach. Jara derje ſej runkłizowe ſwinjo dźěſche. Někotre druzyny pocžiſchu ſo jara derje. Tele płacžiny ſo ſapiſachu: Cžerwjeny djeczel 70—84, běły 110— 120; ſchwedſki 35—62, žołty 32—40, ranity 68—85, luzerna 52—75 jendželſka rayowa trawa 36—48, italſka 36—46, timotej 38—45, tuczna 55—85 ſt. hr. po zentnarju.

Pſchedběžna burſowa roſprawa: Tendenza ſtruczena.

Płacžiny na Barlinſkich produktowych wikach.
Žito a wołijowe ſwinjo po tuni abo 1000 kg, jowſ 100 kg, płacžiny po ſtotej hriwnje.

	5. 3.	4. 3.		5. 3.	4. 3.
Pſchenica	162-187	162-187	rapš wołuſchi	10-11,60	10-11,60
rožka	180-187	180-187	poch. melaba	8,90	8,90
nałi. jeczmjeń	170-185	175-185	ſeradella	14-15,00	14-15,00
nat. jeczmjeń wowſ	112-120	112-122	pjeluſchki	11-12,50	11-12
kukurjza (Mais)	—	—	běrnace hrušli	17-17,50	17-17,50
lane ſymjo	410-415	400-410	bumy	13-15,00	13-15,00
rapš	290-295	290-295	wola	14-15,50	14-15,50
pſchenič. mukła	24-26,75	24-26,75	kany wołuſchi	22-23,00	22-23
rjana muka	20-28,00	21-23,25	módre lupiny	13-14,50	13-14,50
pſchenič. wotr.	9,50	9,20	ſlate lupiny	15-15,50	15-15,50
rjane wotrubły	7,10-7,20	7,00-7,10	hrěch	17-18,50	17-18,50

Wurjadna zhromadźizna Maćicy Serbskeje
póndźelu, 10. měrca popołdnju w 3 hodź.
w **„Serbskim Domje“**
k swjedźenju 70. narodninow Maćičneho čestneho předsydy k. dra. Arnošta Muki.
Sobustawy Maćicy a jeje a dr. Mukowych předćelow k temu wutrobnje přeprošuje
předsydstwo Maćicy Serbskeje.
Prosymy čorny wobleč!

„Herbska grychta“ w Kamjenej
pola Radworja.
Sobotu, 8., njedźelu, 9. a póndźelu, 10. měrca so
kóžłopiwo toči.
Najlepše kóžłokołbaski, pječena kołbasa a pampuchl.
Předćelnje přeprošujetej Arnošt Líbš a mandźelska.

„Herbska grychta“ w Róženće.
Njedźelu a póndźelu, 9. a 10. měrca su
hrajerskl. bal a swinjorězanje
K temu přećelnje přeprošujetaj
Jurij Elselt a mandźelska.

Hladajće so, zo při kupjenju jězdneho kola bóle na tunju płaćizny hač na bóhnosć hladajo, budźeće to bórzy wobžarować. Hižo léta tolho znate znamik: **Previo - Schladitz - Torpedo** Wam wěsće rukuja za dospołnje wyskohódny wudźěłk najlepšeje dokonjawace.
Zastupjer: **Jan Witek,** dom jězdnych kołow w **Sćijecach** pola Budyšina.
NB. Wulki wubjerk Gritznerowych šijacych mašinow.

Paul Otte
šitna hasa 10 **w Budyšinje** šitna hasa 10
Drastowe a šatowe tkaniny
židźane a wo'mjane tkaniny
:-: za serbske drasty :-:
žonjace mantle, štrykowane jaki atd.

K wuwjedźenju wšěch
bětnarskich dźěłow
kaž k zhotowjenju noweho sudobja wšěch druźin, **porjedźenju, smolenju** poruča so
Narěčkec bětnarstwo w Kukowje.

Železne sudobje
po bjezkonkurencnje tunich płaćiznach poruča
Richard Heinrichs w Klětnom.

Kedźbu!
S wuźitkom kupujeće trjebane a nowe meble, polstrowane twory, kaž sofy atd., nowe a trjebane drastne kamory, komody, łožа s matrazami a śjes nich a pokleiscja, kaž tež wjacu muzaju a žonjacu drastu. Dołhe a krótke ichtórnje a stupnje klanje na składze.
E. Stelzig
na hrodowstej haźy čo. 4, blizko Pětrowoje zyrkwje.
Telefon 1152. Sćym robjeny Sserb!

Tobak
rjepikojty, bruby, krillowy a na śeg rězany, jenoš w čistych zamóžnich hódnoćach poručaja
Richter & Hulla, tobakowa fabrika w Měrkowje,
předawarnja w **Budyšinje** na šulerskej hasy 6. Za zasoprědawarjow přihódne kupowanje.
Při woteběranju po centnarjach dawamoj wysoki rabat.
Telefon Khrósć-Łomsk 57 a Budyšin 367.

Kachle a warjenske mašiny wšeje druźiny sćěnske płaty.
Wosebitosć:
Hospodarske khachle za ratarstwo
Wšě wuporjedźenja. — Wopyty a rada darmo.
Pórcelin, majolika, wumělska keramika
wudźěłki 1. rjadownje. Pomórne płaćizny.
August Teichert měj.: **Kurt Teichert**
- kachlestajeski mištr -
Telefon čo. 654 **w Budyšinje** Serbska hasa 18

Elektriske wuporjedźenja
wumjedźujetaj płaćiźny hódno a derje
Albinus & Herbst, dr. ſ wob. ruč.
w Budyšinje na hornjerjetej haźy 24.

K wusywej
porućam
čerwjeny dźećel
běły dźećel
šwedski dźećel
lucernu
seradellu
lane symjo
hobrski kolij
srěni kolij
Eckendorfsku runklicu
hróch
woku
pjeluški
Gustav Heinke
na šitnych wikach 34.
Telefon 1368.

Syru wolmu
kupuje po najwyšších płaćiznach abo zamjenja na
ja česane předźeno.
Otto Oswald
strympowa fabrika w Budyšinje na Kamjenskej hasy.

Holca
18 lět stara, cyle sprawna, so za domjace hospodarstwo a wobkhod k 1. hapr. pyta. Dalše je zhonić we wud. „Serb. Now.“

Porjadna holca
za kuchinju a dom so na ryćeršku pola Drježdźan pyta. Bliže je zhonić na Muźankowskej dróży 10.

Kupuju kóždu dźělbu **butry, twaroha a jej!** po najwyšších płaćiznach, poručam najl. **jědźnu sol** w jutowych měchach, centnar po 5 hriwnach.
Fritz M. Schwanu
w Budyšinje na znutřkownej lawskej hasy 5.
Telefon 1178.

Brikety
wotedawa běžnje
M. E. Schöne
w Kamjencu.

Žony
kupuje přihódnje gumijowe wěcy wšeje druźiny a druho žonjace wěcy, też krótke a wolmjane twory pola
Kladermannoweju na serbskich hrjadźi. 43 I.
z napječa starych kasarnow.
Dawa kóždy čas radu. Ród serb.

Jurij Fuhrmann
w Budyšinje na hornjerjetej hasy čo. 10 poruča jězdne kóła, šijace mašiny, mantle a šlawchi. Samsna wuporjedźi

Bogtlandske gardiny
storn, zanft, bitraje, łofafe, prynzeßowe łuńuje, łojowe porjebnjenja a łojowe płachty, twjetli, trjenja, łchórańuchi, błikowe a łojowe płachty twjetlowu, wołmu, łoujaje, mukaje a bjezcajne łyrowe łyołowu, wołmne łuńno a linoleum parnieja wuješe płaćiźny hódno
K. Erler w Budyšinje
na šlinych wikach 11 łnapřećiwo „Stowjeje Hwěźdy“. Ničkí herbłti.

M. E. Schöne
w Kamjeńcu **w Połčnicy** **w Zejicach**
Telefon hamt Kamjenc čo 8 Telefon hamt Połčnica čo. 63. Telefon hamt Horni Wujezd čo. 67
Ze składow poručam

šwablokisały amoniak,	melasu wows. pluhow.	čerwj.dźećelowe symjo,
kali-amoniak-salpeter,	suche truhańcki,	žołto-dźećelowe symjo,
wapnowy (kalkowy) dusyk,	cokrowe truhańcki,	šwedski dźećel,
amoniak-	běrnowe truhańcki,	inkarnatski dźećel,
superfosfat 8/9,	běrnjace kružki,	běły dźećel,
amoniak-	ržane wotruby,	lucernu,
superfosfat 5/15,	pšeńcne wotruby,	seradellu,
superfosfat 5,8/5,	grisowe wotruby,	Eckendorfske runkli-
superfosfat 18 %,	rapsowy wosušk,	cowe symjo,
Rhenaniafosfat,	hróškowu wosušku	lětni rěpk,
Domašowu mučku,	n.:ćku	nazymski hróch,
kosćowu mučku,	mučku balmin.symjenja	hróchowe symjo,
40 % kali,	mučku laneho wosuška.	jahłowe symjo,
22 % kali,	sykanje,	nazymsku woku,
kainit,	pochowe słanje,	kolij,
wapno, cement,	picowańske běrny,	čerstwu morchej,
	jědźnu sel, skótnu sel.	čerstwu runklicu,
	brikety,	

Eckendorfske runklicowe symjo, žołte
Eckendorfske runklic. symjo, čerwjene
Leutewitzke runkl. symjo, žołte kulojte
Leutewitzke runklic. symjo, žołte błoše
Crievenske runklicowe symjo
Friedrichswerthske runklicowe symjo

„Goldregen“ symjeńny wows
Vierchblattski symjeńny wows
Kirsche'ski žołty wows,
1. wotsywk
Strubowu Schlanstedtsku
naléńtnu pšeńcu

pšeńcnu muku, ržanu muku, běrnjacu muku, cokor kaž tež **wšu cyrobu.**
Dale kupuju kóždu dźělbu **žita** a **běrnow**
po dnjowych płaćiznach.

Jědźne běrny
kupuje
Erich Bräuer
w Budyšinje
na Moltkowej dróży 5.
Telefon 914.

Sylne prosata
ma na předań
Běrk w Khelnje čo. 2.

Mioda čorna **koza**
blizko kóźlatam je na předań
w Plusnikecach čo 33.

Rasowe psy
łupuje ſtajnje
Schotta nat. feminaritéj haźy 21.
Telefon 881.

Kupuju a předawam wjcte
raßowe pßy
Płaćiju najwyšiſche płaćiźny ſa
łóbrho trebnego a njetrebnego pßa
Auerswald w Budyšinje
na ſtukenſkej haźy 131

Koza
blizko kóźlatam je na předań
we Łazy čo. 20.

Wulka derježdźerjana
wódna pónoj
je na předań na Lubljskej dróży 14.

Wulki wubjerk
hólčacych wobleków dźěćacych drastičkow
štryk., wušiwanskeje a sportskeje wolmy, stapow. pikyrowych
konfirmandskich wuhotowanjow
w solidnym wuwjedźenju po najmišich płaćiznach
W. Köhler na hłownym torhošću 9.

Wagnerowe
słomowe prasy
su znate a so rady kupuja,
sylnje twarjene, lohko běžece,
żelezna konstrukcija - z powjerstwom wjazace
samowjazace.

Wagnerowa
sykanjowa mašina

za ruku a móc, te zwěsćenjom za dopředka a dozady wjerćenja walcow.
Hódny wudźěłk I. rjadownje!
Rěpusykaki
žrótowanske młyny - elektriske motory
najlepše wudźěłki.
Gustav Wagner w Korzymju
ratařske mašiny Telefon: Hamt Wjelećin 71
Hłowny skład: w Budyšinje we husarskich kasarnach.
Zastupjer: Oswald Liebmann w Budyšinje
na Třěšanskej dróży 42. Telefon 321.

Wot **pjatka,** 7. měrca steji wulki transport
přeńjoklanych
kruwow a jałojcow
direktnje z ranšoje Pruskeje w mojich hródźach płaćizny hódno na předań.
Pawoł Vicky, wikowar z płahowan. skotom
Telefon 41. **w Kulowje.** Telefon 41.

Štó dari abo płeća „Serbskemu Domej“ k sadźenju w dworje
rjanu lipu.
Poskićenki wuprosy do soboty exp. Sorbskich Nowin.

So wróćiwši wot rowa našeho lubeho nana
Ernsta Ryćerja
wuprajamy wšěm susodam, přećelam a znatym za wšu wopokazanu lubosć a česć, za krasnu wěnconu pychu za bohaty přewod k posledńemu wotpočinkej, Myšećanskemu spěwnemu towarstwu za pospěhowacy spěw a knjezej fararjej Vogtej za jeho trošłowace słowa domach a pśi rowje
našu najwutrobniši dźak.
We Sulšecach, Myšecach, Běłšecach a Hunćerjach,
6. měrca 1924.
Zrudźeni zawostajeni.

Słyšće!
Hdyž chceće sobi Waš kupny list, wumjenik abo testament pisać dać, dźiće kó Kobanej, z kotrymž móžeće serbski ród. :-:
prawny bjuro **Ernsta Kobana**
w **Budyšinje** na Kaeublerskej dróży 6.
Telefon 814 (pśez kronprynzowy most).

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća za mérc 7½ złot. pj. Do wukraja za mérc 15 Kč Kóžde čo. płaći 5 złot. pj. Wudawa a čišć. Smolerjec knihtišćernja, zap. družstwo z wob. ruk., : : w Serbskim Domje w Budyšinje, Tel. 687. : :

Za nawětki, kiž maja so haś do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobsedźnje so stajnje nawětki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy : : rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje. : :

Číslo 57 | **Budyšin, pjatk 7. měrca 1924.** | **Lětnik 83**

Dnjownica.

Pjatk, 7. nalětnika.

Domaša Aquinskeho, wučerja.

* 1850 pórni praesidenta čěsko-słowakskeje republiki filozofa Domaš Masaryk.

† 1726 kujeni Henrietta Kata z Gersdorf nad Bartom, kiž je Nowy Testament čěšćeć dała.

Jank bě wusnył pod topolom,
Tři tam holćki nimo dźeja,
Mjez sobu so rozmołwja,
Što by kóžda požadała.
Tuž najstarša takle dźeše:
Ja bych pjeršćeń požadała!
Na to ducy srěnja dźeše:
Ja bych pas sej požadała!
Z posledy najmłódša dźeše
Ja bych Janka požadała!
Pjeršćeń mohł so hórzy ławać
Pas też mohł so hórzy torhać.
Ale Jank mój wostanje na wěki

Arnošt Muka po Južnoserbskim.

To ľaŕstwowski powěstnik.

Kalešanske serb. tow. Dźiwadłohrajerjo maja njedźelu, 9. měrca, pop. w 3 hodź. zhromadźiznu pola Lipšec.

Khwaćanske serb. tow. wuhotuje njedźelu, 9. měrca, wječor ½8 hodź. w Nowakec hosćencu w Delnjej Hórcy serbski wječor z dźiwadłom a rejemi. Wšitcy Serbjo so wutrobnje přeprošuja.

Serb. tow. „Nadźija“ w Budyšinje. Dokelž žanoje sale nimamy, spěwanje tón tydźeń wupadnje.

Serb. tow. „Łužica“ w Hornjej Hórcy ma njedźelu, 9. měrca, pop. z dypkom ½3 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu. Tón króć nje pola Hänselec, ale pola našeho sobustawa k. piwarca w Mnišonskej piwarni. Přednošk je dobroćiwje přilubjeny. Też hosćo su lubje witani. Prosymy prawje z dypkom přińć, dokelž chcemy so wječor na swjedźenju tow. „Lubin“ w Rašowje wobdźělić. Wo prawje bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Serbske tow. „Lubin“ wuhotuje njedźelu, 9. měrca 1924 wječor ½7 hodź. w Hahnewaldec hosćencu w Rašowje serbski wječor ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Wšěch Serbow a bratrowske towarstwa z blizka a daloka wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Kolejźdne tow. „Blysk“ w Haslowje ma njedźelu, 9. měrca, wječor ½7 hodź. zhromadźiznu pola Měrćinkee.

Serb. tow. „Zernička“ w Lichanju ma njedźelu, 9. měrca, pop. w 5 hodź. měsačne posedźenje a ½7 hodź. je přednošk ze swětłowymi wobrazami. Też hosćo su witani a potom reje. Předsydstwo.

Spěw. tow. „Radosć“ w Bukecach. Spěwna hodźina přichodnu srjedu, 12. nalětnika, wupadnje dla njepřihódneho wjedra. Dalše spěwanje so wozjewi.

Předsydstwo.

Swětowe podawki.

Herjeľanske wustupy w fałšim ześmje.

W fałšim ześmje su so ſchwórčk fałšo wohibne wustupy wotměte. Kommunistiſtaj sapóſtańcaj Zipfel a Ellrodt pśiśelíčnu k temu dałschaj. Jeju běchu dla jeju njeherneho počinjenja wu'amſli. Tehodła njeměješchtaj prawo, so na pobjeđenju wobdźělić. Ssejmowy president Winkler jeju na to kedźbliweju ſčinił, so by so po domjacym prawje poliſajſta inoź natoſiła, jeli so bychtej taj ſapóſtańcaj ſpytałoj, so p'chi pobjeđenju wobdźělićoj. Na to so pobjeđenje na 10 mjeńſchinow ſamknu. Mjes tym 100 muži poliſajſtow wiſche wutłhody ześmjowe wobźěłachu. Też na tribuny, kotrež běchu potnje wobsadźene, poliſajſtojo pſchikazachu. Po ſnowowotewrjenju pobjeđenja president Loſſow, ſo ſtaj jenum kommunistaj Zipfel a Ellrodt pśiſmoſe ſtaſtiloj, ſo ſu jeju pśiſpjeśowe ześmjowemu poriadej wuſamkłoj. Dru'y pſchitomni kommunistojo ſebi žadachu, ſo by so pśiſmo čitało, čemuž pak ſo president ſapowjedźi, dokelž pśiſmo pſchitomnoſtnje wopſchija. Po nětkotrym czaſu ſo pśiſmo kommunistow tśi kriminaliſtiſy ſaſtojnizy jewichu. Kommunistojo ſo wokoło Zipfela a Ellrodta ſeſtupachu. Pśiſpjeśowarjo ſu wurjeſowanju mjes ſoſjalistami a kommunistami. Tuńi na poliſajſtow wołachu: „Nimaće nam nicžo

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski.

Najł. a najtuńša kupowanja w wobućow. Podšuwanje spěšne a tunjo.

roſkaſowaćej, ſmy ſejm'zy ſapóſtańcy!“ Sſwoju legitimaziju ſu ſwe kartiku pokaſawſchi, ſpytachu Zipfela a Ellrodta ſe ſrjedź ſapóſtańcow ſ mozu wuwjeſć. Ty pak ſo jim njeporadźi. Kommunistojo ſo napſchećo ſtajachu a ſ hłokom wołachu: Njepſchimińće nas! Kommunist Renner na ſawołanje ſ prawizy wotmołwi: „Pſchiſłdźće jenoſ k nam, potom móžeće pliſty dóſtać!“ Nětkotre minuty połdźiſcho **ſchelešej poliſajſtow w polnej uniformje do pobjeđenje pſchiſłdźe, kotřiž najprjódy ſapóſtańcow Ellrodta a Zipfela jimachu a jeju pſches ławki k durjam wjeczechu.** Naſta wjerhańca. Kommunistojo wołachu, ſo ſu jich nabili.

Njerjanmy wuſtup žyłu tśiwiłu trajeſche, dokelž kommunistojo ſo p'chezo ſ nowa ſpjeczowachu. Se ſtrony ſapóſtańcow a tribunow ſo pśi a hańba wołaſche. Sapóſtańcy Menka na jeneho ſčiſčeńſeho woppytarja tribuny ſawoła: „Budźeće ſmějrom tam horka, hewak waš dele botwjeđźemy!“ Soſjalnokratiſki ſapóſtańcy Schwarz na žiwje profeſtowaſchi ſapóſtańcu Ewu Büttnerku ſawoła: „Dźiſće tam, hdźež ſłuſcheće, njewuſchna jónſka!“ Khěžko tśiwiłu trajeſche, pſchedy hačž ſo ześmjo ſaſo ſmějrowa. Ellrodta a Zipfela najprjódy do ſtwy kommunistiſkeje frakźije a wot tam ſe ześmjownje dowjeđźechu.

Hdyž bě ſo pobjeđenje ſaſo wotewrjiło, ſoſjalist Weckel namjetowaſche, dźiwaju na wobžarowne podawki, kotrež ześmjowej dóſtojnoſći njewotpowjedaju, ſo by ſo pobjeđenje ſtónčiło. Namjet pak ſo wotpokaſa. Na to ſo kommunist Siewert preſidenta wopraſcha, cźehodła je ſ ſnła poliſaji do ześmjownje p'chińcź dał. Powjeda ſo, ſo je to preſident cźinił, dokelž je ſo woſſchěrił, ſo ſu ſo kommunistiſke ručne zeđle roſſchěrile, ſo ſo tribuny wobžađa a ſo dyrbja ſo bubny do ześmjownje pſchinjeſeć. Siewert ſo preſidenta dale wopraſcha, hač je wón ſwólniwy, tajku zeđlu pſchepołožićź.

Preſident **Winkler** wotmołwi, ſo ſu jeho ſ diweju w'chelaſeju ſtronow warnowali a jemu ſdźěliłi, ſo ſu bjeńſa wulke herjeńſke wuſtupy wotmyſlene. Tehodła je ſa ſwoju winowatoſć mék, poliſaji wo tym powjeſć dacź. Kommunistiſki namjet pſchećiwo preſidentej ſo wotpokaſa. Sa njón kommunistojo a ſoſjalistojo lewizy hłoſowachu. Potom móže'che ześmjo po tſihodźinſtim ſakomdźenju wuradźenja ſapoczeć.

Wuradźenje němſkeho miniſterſtwa wo roſpuſchczenju němſkeho ześmja.

Němſke miniſterſtwo je ſo ſchwórčk ſeſchło, ſo by wobſamkło, kak ma ſo parlamentariſaj wo nuſowych wukaſach jednacź a hač ma ſo němſki ześm roſpuſchćiśi. Wono je ſo też ſ prawſchenjom ſabrałko, hač němſki ześm, pſchedy hač ſo roſpuſchći, njemoh! wo nuſowym nacźiſku dokhodow a wudawkow a wo němſkonazionalnym namjeſcze dojednacź, kotrejž je ſebi žadał, ſo ſo ſ bobom ſ wólbami do němſkeho ześmja też němſki preſident wuſwoli.

Zentrumſka ſtrona ſa roſpuſchćenje němſkeho ześmja.

Zentrumſka ſtrona němſkeho ześmja je wobſamkła, na to ſtuſtkowacź, ſo by **ſo knježeſtwo po ſtónčenju nětčiſchcheje generalneje debaty roſpuſchćiło, a ſo bychu ſo nowowólby 6. haprleje wotmyſlé.** Jeli ſo ſo druhe knježeſtwowe ſtrony wobſamknjenju zentrumſkeje ſtrony p'chiſamknu, **hrožeſo němſki ześm ſwobodu roſpuſchćeć.**

Plany wězywuſtojnych.

Wo dźełach měnowjeho wubjerka wězywuſtojnych „Newyork Herald“ powjeđ, ſo dźěſeja ſpytanjo, najprjódy němſkemu knježeſtwu pjenježne žrědźi wobſtarowaź, ſo mohło 1,2 miliardy rentſkich hrywnow rentſkej banzy wróćićź. Hinak njeby móžno było, němſku mėmu ſtruchlić. Wubjerk je po ſdaću nětkole dopóſnał, ſo ſo internazionalna požčonka w tymle naſtupanju njeſmjé pſchejara poczeſć. Najcźeſćo je **praſchenje finanzneje kontrole roſtrjaſa.** Na cźoło nowe banki dyrbi ſo němſki preſident ſtajićź, kotremuž pak ſo **wukrajny kontrolleur** k boku ſtaji. Tuńon ſmě dowuſnoſć ſapowjedźićź, hdy by ſtrach nowe němſke inflazije (pſchećešmérneho wudawanja papjerjanych pjenjez) hroſył.

Porheinſke a porurſke żelezniſy pod ſwjaſarſkim dohlađom woſtanu. Porheinſke a porurſke żelezniſy, nětkole pod franzowſkim ſarjadniſtwom ſtejaze, dyrbja ſaſo na němſkoſtatne ſarjadniſtwo pſchećeńcź a hromadźe je wſchěmi němſkimi żeleznizami jako rukowanje ſa požčonku ſłužićź. Porheinſke a porurſke żelezniſy dyrbeli pak pod dohładowanjom ſwjaſarjow woſtacź.

Wumĕnjenja ſa wotſtronjenje wojeŕſkeje kontrolle w Němſkej.

Konferenza ſwjaſatſtich pódſtarnow w Parišu je ſo ſrjedu w pſchitomnoſći marſchalla Focha ſ notu ſabĕrała, kotraž ma ſo Němſkej dla wobnowjenja kontrolle němſkeho wójſka pſchepodacź. Hawaſka powješćerjenja powjeđ, ſo ſu ſo namjety jendźelſkeho knježeſtwa ſ 25. februara ſ nĕkotrymi pſchemĕnjenjemi nadrobnoſcow pſchijaſe. Po nich ſmĕje ſwjaſatſka wojeŕſka kontrollowaza kommiſija prawo, we bliſchim cźaſu ſ podpjeru němſkich wyſchnoſcow pruhowaćź, hač ſo němſke wójſko w lĕcźe 1923 njeje powjeſćiſcho, hač njeje nowych wojeŕſtich pſchihotow cźiniło, a hač je ſo wotbrónjenje dopołnje pſchetwjedło. Hdy by němſke knježeſtwo k temule znowapruhowanju rukło ſkiſłe, a hdy by ſo pſchi kontrolli nicźo ſakſanego njenamakało, bychu ſwjaſarjo wólniwi byli, po namjetach konferency ſwjaſarjow ſe ſeptembra 1922 wojeŕſku kontrollowazu kommiſiju ſ rukowazym komitejom abo podobnym organom ſ wobmjeſ'odnym perſonalom narunaćź. Pſchedy teho dyrbjała Němſka pjeczа ſdanja, 1922 poſtajene, dopjelnićź, wobeſhe ſakonjowe pſchemĕnjenja wo wuwoſu brónjow, **wotwojeŕſenju** poſtajie atd. —

Němſko-turkowſke ſrjeczenje.

Němſka, kotraž je hižo do wójny ſ Turkowſku wuſko ſwjaſana była, je też ſ turkowſkej republiku ſrjeczenje wotſamkła. Němſka cźe ſebi ſwoje hoſpodarſke ſkeſiſchcźo we Turkowſkej ſaſo dobyć. Wot połdra lĕta hižo ſaſtupjerja mnohich němſkich firmow po Turkowſkej puczuja.

20000 dźĕłaczerjow ſo ſ dźĕła wuſamkło.

W Badenſkej anilinowej a ſodowej fabrizy w Ludwigshafenje w Pfalzy ſrjedu 20000 dźĕłaczerjow pſcheczíwo dźewjeczhodźinſkemu dźĕłanſkemu cźaſej proteſtowaſche. Rewolucionarne ſpĕwy ſanſchujo dźĕłaczerjo do fabrikſkeho dwora pſchicźeſchcźu a pod hołym njebjom ſhromadźinu wotmĕchu, w kotrejž ſ nażyłnoſcam pſcheczíwo ſaſtojnikam dórđe. Dla tutych podawkow je direktaja ſeſchłowaze wojeŕſka: „Dokelž bo wjeſchi dźĕł dźĕłaczerjow też dźeńſa njeje pſchedpiſaneho dźĕłanſkeho cźaſa dźerźał, a dokelž ſu woſchkodźenja a wupuſczenja po ſhromadźiznje dźĕłaczerjow pokaſałe, ſo ſo dźĕło njehodźi porjadnje dale wjeſć, ſmy nuſowali, dźĕłarnje w Ludwigshafenje a Oppauje ſchtwórtk rano we 8 hodźinach ſamknyć a wſchitkich dźĕłaczerjow ſ dźĕła puſcheć.“

Wuſamknjeni dźĕłaczerjo — nĕhdźe 20000 muži — ſo ſchwórtk rano hłowne wrota roſbiwſchi do fabrikſkeho dwora a k dźewjeczhodźinſkemu dźĕłu ſwólniwych ſ mozu wuwjeſchchu, ſaſtojnikow pak do ſarjadowarnje njepuſchćichu. Wdyž poliſaja pſchińdźe, **ſo by dwóſć pſched fabriku wupraſkniła, dźĕłaczerjo napſcheczny nadběh ſcźinichu, pſchi cźimž ſo ſ wobeju ſtronow ſ kulkami ſtrĕlesche.** Nĕkotrych ſranjenych poliſajſkich ſaſtojnikow ſu do fabrizneje ambulanzy dowjeſli. Liczba ſranjenych dźĕłaczerjow njeje znata, dokelž ſu dźĕłaczerjo ſwojich ſranjenych ſ wjeſcźa ſami wotnjeſli.

Po po'dźiſchich powjeſćejach je ſo pſchi ſraženjach **nĕhdźe 15 wobſoho ſranilo.** Kaž je ſlyſcheć, ſu ſo też **nĕkotre wobſoły morile.**

Generalny ſtraik ſa wóſmohodźinſki dźeń.

Sſhromadne poſpodźenje pſchedſydow dźĕłowych radow Němſkeje je ſo na njedźelu 23. měrca do Barlina ſwołało. Na dnjownym rjedźe ſteji: Wobſamknjenje wo ſhromadnym poſtupanju (generelnho ſtraika) dźĕłaczerſtwa Němſkeje k wobnowjenju wóſmohodźinſkeho dźĕłanſkeho dnja.

Jedyn pruſki prynz w Newyorku.

Newyorkſke nowiny ſo ſ jenym wujom nĕhdyſcheho němſkeho khěžora Wylema ſabĕraju, kotryž je tele dny do Newyorka pſchijźeł. Kaž ſo ſda je wón jedyn ſe ſynow prynza Hendricha. Prynz je mjeno Wolfgang Wildhof pſchijał a je hač dotal we Warburgez banzy w Hamburgu bankowſtwo wukonył. Wón cźe ſo w Newyorku w ſwojim powołanju wudoſpołnić.

Italſke krutwjaze kupczowanje ſ Franzowſkej a Jendźelſkej.

Londonſke dźĕłaczerſke nowiny „Daily Herald“ ſu ſ Parija ſhonile, ſo je Muſſolini wo pobjeđinjenju jendźelſkeho wójſka w ſrjedźo-emſkim morju ſhonliwſchi, ſ cźimž je italſko-ſchpanſke łódźiſtwowe knježeſtwo wohrożene, franzowſkemu pódłanczej w Romje ſlědowazje namjety cźini:

Roshorjazy pschipad pschi prozeßu pschecziwo Hitlerej.

Schtwórtk je ßo w Hitlerowym prozeßu w Mnichowje hnydom pschi spoczatku jednanja roshorjazy pschipad stal. Sakltarjo wobskorženych najprjódzy wschelake pschispomnjenja czinjechu. Potom justizny radźiczel Kohl statnemu rěcznistwu nowe cežke poroki czinjesche, dokelž bě hejtmana swonka słužby Weißa sajecź daló. Praji, so statne rěcznistwo wopraw׳dźe sa tym dyrkose, ludźi jimacź, so pak **hłownoho winiki knjesa i Kohra njejima.**

Ssudowy pschedsyda wospjet Kohla pschetorhny, jeho napominajo, so njeßmě wo wězach rěczecź, kotrež do tuteho prozeßa njesłuscheja.

Na to prěni statny rěcznik dr. Stenglein stanywschi słědowaze praji: Ssym pschi tutym prozeßu s pschedmietom franjorych nadpadow był. Ssym ßo hacž dotal pschezo smĕrnil a ßo wrócźo dźeržo wotmołwjał, dokelž ßo prózowach, prozeß wězowanje wjesć. Ssym ßo wschěch wótrosezow sminył, tola **dźenßa je měra połna!** Dźenßa ßo mi dyrkotanje sa jimanjom ludźi a podobne wězy porokuja. Njeje mojeje wosobu dla, je dla nahladnosćze městna, kotrež sastawam **jako pschedsyda Mnichowskeho statneho rěcznistwa I**, hdyž tu praju, so ßo pschi jednanju, w kotrymž ßym niepschestawajzy skchiwdźazym nadpadam wustajeny, dale njewobdźěla. Proschu, moji knježa kollegojo, sastupujće wobskóržbu dale.

Pschedsyda: Proschu Waß, so byscheze skschiwdźaze wurasy hischeze ras wrócźo wsali.

Justizny radźiczel **Kohl:** Ssym dźě hižo to czinił.

Pschedsyda: Nimam tu sa pschispratone, hdyž ßo tu s tak wótromi skschiwdźenjemi postupuje. Dyrbju to naßwaricź.

Justizny radźiczel **Kohl:** Dyrbju ßebi to myßlicź. Knjes pschedsyda dyrbi pak ßo do saczuczow muža samyßlicź, kotryž kaž hejtman Weiß, jako khrobły wojak….

Statny rěcznik **Ehrhardt** (justizneho radźiczela Kohla pschetorhnywschi): **Dyrbju s nowa prošycź, posedźenje pschetorhnycź, so niebych nuśowany był, sa mojim wyßokoczesćzenym schefom słědowacź!**

Justizny radźiczel **Kohl: Budźe hischeze dwej statnych rěcznikow!**

Pschedsyda: To pschedaloko dźe! Jednanje ßo pschetorhnje!

W pschestawcy ßo krajnoßudniski direktor Neidhardt a statny rěcznik Ehardt rosprajitaj, na czož ßo w 10 hodź. 10 min. poßedźenje sako sapocza. S dobom je ßudom běchu wschitzy na schtwórtk skasani ßwědźy sastupili. Justizny radźiczel **Kohl** ßo hnydom k słowu samołwi.

Statny rěcznik Erhardt stany, so by rjekł, so jeho namiet na pschetorhnjenje pošedźenja ßo na prawo salożuje a so dyrbi ßo formalne wothyeze po móžnosćzi bórsy stacź. Hacž do teho dyrbja ßo dalsche wuprajenja wotedacź.

Pschedsyda: Po namjeczje dyrbi ßo pošedźenje pschetorhnycź, hacž ßo formalne naležnosćze wothudu.

Statny rěcznik **Erhardt:** Haj.

Justizny radźiczel **Kohl:** Prjedy hacž ßo po namjeczje stanje, proschu, mi skladnosćz dacź, so ßmĕk sczhowaze rjecz: Ssym prjedy w roshorjenosćzi wo sajeczu hejtmana Weißa, kotrež je mi wosobinsky jara blisko schło, wuras trjebał, wo kotrymž njejßym, hdyž ßym jón trjebał, saczuł, so skschiwdźenje knjesa statneho rěcznika wopschija. Njejßym ani s dala chzył knjesa statneho rěcznika někak sranicź abo skschiwdźicź.

Pschedsyda: Ssym knježich ßwědkow nuts sawołał. Po namjeczje statneho rěcznika dyrbi ßo wěso stacź, dokelž dyrbi ßo położenje rosjaßnicź.

Justizny radźiczel **Schramm:** Mam sa ßwoju winowatosćz, w mjenje druhich sakitarjow rjecz, so tež druzy sakitarjo žiwje wobžaruja, so ßu ßo kollejy justiznemu radźiczelej Kohlej w jeho roshorjenosćzi wo sajeczu jeho mandanta hejtmana Weißa wurasy wusunyle, kotrež je statne rěcznistwo jako skschiwdźaze saczulo. Lubju, so budźa ßo wschitzy sakitarjo prózowacź, k temu pschinoschecź, so by ßo prozeß po tym ßamym wosebnym waschnju ke kónzej dowjedł, kaž je ßo sapoczał. — Pschedsyda na to poßedźenje hacž do pjatka wotstorczi.

230 ßwědkow w Hitlerowym prozeßu.

Hitlerowy prozeß budźe pschedwidźomnje hischeze tsi njedźele tracź. Blischche dny budźa ßo ßwědźy dale pscheßłyschowacź. Statne rěcznistwo je něhdźe 80, sakitarstwo 150 ßwědkow skasało. Wußud ßo hakle kónz měrza wupraji.

Němski kanzler nochze Kahra dla wjelepscherady wobskorźicź.

Se sozialdemokratiskim sapóßlanzom Hermannom Müllerom ßo rosrěczujo je němski kanzler rjekł, so ßo w nětczischej dobje Mnichowskeho prozeßa nochze se sawjedźenjom pschepytanja wyschscheho němskostatneho rěcznika dla wjelepscherady bayerskich knježerstwowych sastojnikow pschecziwo němskemu statej soběracź.

---

1. Franzowska jako tsecži stat do italsko-schpaniskeje ententy sastupi.

2. Franzowska italskej worzlowej industriji telko metalow s Lothringskeje podawa, so móže Italska milijon tunow pschedźěłacź.

3. Italska ßo swjaja, franzowske stejischezo pschi wotschkodźenskim praschenju s dorasom podpjeracź.

Franzowska je tole poskiczenje wotpokasała, dokelž by ßo s tym s Jendźelskej roskorila. Na to je ßo Mussolini franzowskeho póßlanza praschał, hacž by Franzowska italske žadanja w jendźelskej rańschej Afrizy podpjerała a jemu wupadnjenje poruhrskeho wuhla s podawanjom rudy sarunała, hewak by Italska jendźelske stejischezo pschi wotschkodźenskim praschenju sastupowała.

Tež s druheje strony ßo sdźěli, so je Mussolini poßlednje njedźele wospjet prajił, so stejischezo Italskeje pschi wotschkodźenskim praschenju po móžnosćzi droho saplaczicź da. Jendźelska a Franzowska stej ßo tehodla dorěczałej, so njebyschtej Mussolinoweho posrědnistwa trjebałej.

Bjesdźělosćz w Japanskej.

Pschistaserńska wyschnosćz města Tokia je pschihoty czinila, so by 100 ßwójbow dźělonjemějazych wobydlerjow do Brasiliskeje dowjesćz dała. Japanske knježerstwo pucżowanske khosty saplaczi. Jeli so bychu japanzy wuczaharjo w Brasilskej sežiwjenje namakali, by ßo hischeze wjazy bjedutradazych Japanzow tam dowjesło. Njewidźa žaneje móžnosćze, wulkej bjesdźělosćzi wotpomhacź, kotraž je se semjerženjom w septembrje nastała.

Wobhnadźenje amerikanskich wojerskich czeknjenzow.

S wukasom prezidenta Coolidgea ßu ßo wschitzy pschisłuschnizy wójska a wójnskeho łódźstwa, kotsiž ßu ßo dla czeknjenja we wójnje s wójska s jastwom połhłostali, wobhnadźili.

Amerika pschecziwo jendźelsko-franzowskemu srěczenju.

Diplomatiski dopißowar Londonskeho „Daily Telegrapha" powě, so ßu politiske kruhi we Waschingtonje w njeměrje dla jednanja mjes Macdonaldom a Poincareom wo tym, so dyrbi ßo wójnske wotschkodźenje s wójnskim dołhom pschi blischim rospominanju europiskeho wuprawjenja se sobu swjasacź. Statny sekretar Hughes je pschezo jaßo na to pokasał, so Zjednoczene staty ženje njebudźa temu pschihłoßowacź, so byschtej ßo wobej praschenji hromadźe rospominałej, dokelž jej jako dospolnje wschelakej wobhladuje, a dokelž ßo Sjedn. staty ženje pschi konferenzy njewobdźěla, kotraž by ßo na tymle rjedźe …

Ze Serbow.

W Budyschinje, 7. měrza 1924

— **Wo wjedrje.** Wčera wjeczor w 7 hodź. barometer 7,40, hygr. 0, therm. wodnjo +2. Dźenßa rano w 8 hodźinach barometer 752, hygrometer —1, thermometer we nozy —2½. Drazdźanska wjedrarnja staja dale njeměstajne wjedro. Wyschina leži pschezo hischeze nad srjedźnej Europje. Sesłabjena wyschina czehnje ßo wot morja mjes Franzowskej a Jendźelskej pschez Schwajzarsku do Italskeje. Nižina leži nad finiskim saliwje, morjo mjes Finskej a Schwedskej. Nowa jara ßylna nižina pschibližuje ßo wot kupy Island. Wčera rano bě w najnjazych krajinach Němskeje ßnjeh do 3 stop. sumy, Wodnjo wotsopli s městnami hacž na 9 stop. S wjetscha powě ßo s najnjazych stron Němskeje bjesmróczne hacž na pol mróczne njebjo. Ssněh powě ßo jenož se Sakskeje a Schmrěkowych horow (Fichtelgebirge, hraniza mjes Bajerskej, Sakskej a Czěskej). S Wrótßławja porjeßenja nimamy. — Jutsje ßobotu ßłónczko schadźa 6,35 a ßo 5,52 khowa. Měßacžk schadźa dop. 7,56 a ßo wjeczor 9,06 khowa.

— **Rosprawa polizije.** Kradnyli ßu tu 28. februara 1 stanellowu bluſu, nimale nowu, czěmnosełenu s jaßnobrunymi dołhimi ßmuhami a podołhojtymi dyplami mjes nimi. Delkach pschi wjasadle je czěmnobruna chewjotowa ßmuha pschischita, dale ßu kradnyli czěmnobrune žonjaze trikotowe kholowy a pißany róžičkaty satsnowy schórzuch s czornej khromu, na dwěmaj městnomaj sałschitaj. — W czaßu wot 1. hacž do 4. měrza kradnychu 2 běłej kosazej koži a 10 sajeczich kožow. Kože běchu syre. — Dale kradnychu we wokolinje w nozy k 5. měrzej motor snamki „Wanderer", k jědźenju hotowy, 4½ PS, snamjenje czisło I 950, woblnk czo. 22875, motor czisło 26244, czorny woblut, czěmnobrune benzinowe ßudobjo. Na sapschiwjesenje je schkodowak wyßoke myto wustajił. Wo wězyßłužobne sdźělenja prosy kriminalna polizija.

— **Padnschitra.** Kradnyli ßu w nozy k 3. měrzej 1924 slěborny remontoirski czasnik s wutsakowazym wěkom, do kotrehož je „W 424" sarytê. Czaßnik ma czißło 150440. Dale kradnychu 1 mužazy niklowy czaßnik se swěczazym wobliczom, 1 słoty žonjazy czaßnik (bližsche wopißanje sebhuje), 1 słoty dołhi mužazy czaßnikowy rjeczas s małymi wojnadłami, 585 lelkowane, 1 słoty žonjazy czaßnikowy rjeczas a 1 słotu norucžnizu. Wo wězyßłužobne sdźělenja prosy kriminalna polizija w Budyschinje.

— **Statistiske wotdźělenje pschi polizaiskim hamcže we** Budyschinje nam sdźěli. Statna indeksowa liczba sa wudawki sa sežiwjenje wuczinjesche 3. t. m. 1,06 bilijonow króć tak wjele, kaž w dowojnskim czaßu.

— **Swobodne mjaßowe jědki (Freibank) w Budyschinje.** Ssobotu, 8. měrza dop. 9—11 hodź. wotedawa ßo syre howjase mjaßo, punt po 40 pj. a syre swinjaze mjaßo, punt po 60 pj. Sswinjaze mjaßo wotedawa ßo jenož na czißla 2581—2670. — Sa dźěłonjeměrjow wotedawa ßo ßobotu, 8. měrza, pop. 2—3 hodź. syre howjase mjaßo, punt po 40 pj. a syre swinjaze mjaßo, punt po 60 pj.

S Najchowa. Njedźelu wuhotuje tu Budesczanske serbske towarstwo „Lubin" serbski wjeczor. Khutne a žortne hry ßo poskiczeja. Sastup je zyle tuni. Kóždy je witany.

S Worzyna. Sandźenu njedźelu wotmě serbske towarstwo „Serja" s Hrodźischeża ßwój serbski wjeczor we Fermanez hosczenzu. Hacžrunjež bě „Nowina" polna wschelakich druhich pschepróschenjach bě ßo tola hischeze rjana czrjódka dobrych Sserbow seschla. Knjes pschedsyda Róža powita s lubosnym postrowom wschitkich na najwutrobnische a skónczi ßwoju rěcz s pomischtkanymi …

Stary a nowy wuczer.

Powědaniczko wot J. Nowaka-Kaschczanskeho.

8] (Pokraczowanje.)

„Srudoba czini cže njesprawneho, luby nanko!" pokorowasche jemu Leńka měrnje. „Sawěsćze ma Dubski najlěpschu wolu."

„Luba džowcziczka, ty njewěsch, kak mi je, dokelž ßebi ani myßlicź njemóžesch, kak lubo ßym dźěczi měł. Tebi a schuli ßym ßwoju zylu lubosćz wopprował; wscho druhe bě mi njewažne. Ty ßy moja wopprawdźita džowka, ty ßy mi wěczuje najlubschi poklad była; druhi poklad pak bě moja schula. Schulerjo a schulerki, wschitzy běchu moje dźěczi; moje duchowne dźěczi; ja snajach kóždeho, kóždeho ßamotnosćze, poczinki a słabosćze; jich młode dusche běchu pschede mnu wschě wotewrjene a s kóždym wobkhadźowach po jeho wosebitosćzi. Kaž ßebi wot kwětkow jena czople ßłónczko, druha khłódk žada, tak kublach ßwoje dźěczi, jene s pschezelnosćzu, druhe s krutosćzu, wschě pak s jenajkej lubosćzu. Jim woprowach s radosćzu wschě ßwoje mozy, a nje bě mi najczežsche ßnadne. Hdyž widźach, kak mje rady poßłuchachu, kak ßo po czěle a po duschi rjeńscho a rjeńscho wuwiwachu, bě mi to najrjeńsche myto, kiž ßebi pschejach. Sbožo mojich dźěczi bě moja jeniczka žadosćz. Kak ßo wjeßelach, hdyž saborjenosćz noweho wuczerja widźach! To budźe hódny nan twojich ßyrotkow, tak ßam pschi ßebi myßlach. A schto něko ßłyschu? Ani serbski njerosomuczuje serbske dźěczi, bjes czehož tola bycź njemóža. Schtož njelube moje dźěczi potrjechi, to potrjechi hischeze wjele czeßscho mje, jich něhduscheho nana, a tehodla mje tak rudźi a boli, schtož ßym dźenßa nahonił."

Leńka bě hnuta. Tajkeje lubosćze k dźěczom ßama wona pola nana pytala njebě. Ssama k njemu do schule khodźo bě widźała, kak lubosćziwje a sprózniwje nan dźěczi roswuczuje. Ale so bě jeho lubosćz, tak hłuboko we wutrobje roskorjenjena, so bě, mohł rjecz, s nim wscha sarostka, to dźenßa prěni ras tak jaßnje pósna. Kak rady bě Leńka młodeho wuczerja s někotrymi słowczkami sakitowała, ale bojesche ßo, so mohła s tym nana ranicź.

„Njerudź ßo wjazy, luby nanko!" tróschtowasche Leńka. „Móže dźě ßo wscho hischeze jaßo k lěpschemu wobroczicź. Dubski je młody, njewě hischeze dosć, schto je dźěczom spomožne: měni ßnadź, so móže w serbskej schuli runje tak wuczicź, kaž je to w němskej, hdźež prjedy pschebywasche, wot prěnjeho wuczerja wuknył. Hdy by ßo jemu roskładło, so je němska a serbska schula něschto zyle hinasche, by ßo wěsćze tež po tym měł."

Wawrik njebě tež we srudobje njesprawny a nochzysche ßwojemu nastupnikej schkody czinicź. Tuž wotmołwi: „Nad jeho dobrej wolu tež ja ženje dwělował njejßym. Ale schtó jeho na to kedźbliweho sczini, so je ßo na zyle wopaczny puć sabłudźił? Ach kak dyrbja wbohe dźěczi pschi tym czerpjecź!"

„Njeby dha ßo tebi pschißłuschało, nano, so by jemu k pomozy byłi?" prajesche ßo Leńka. „Wěm wschak, so ßo rady do zu‍zych wězow njeměschesch, ale schula njeje czi tola zusa, je tola, kaž by tež tebi hischeze s dźěla słuschała. A młody wuczer dźě tebje tež czesćzuje, so by wěsćze na twoje słowa poßłuchał."

„Ty drje ßebi zylu wěz tola khětro ßnadnu myßlisch, luba džowka", wotmołwi Wawrik thuinje. „Wěrno je, wuczer je mje hnydom pschi sapoczatku prošył, so bych jemu hdyß a hdyß ßwoju dobru radu spožcził. Ale to drje tola jenož ßmĕm, hdyž ßo mje prascha. A nimo teho, kak jemu praju, schtož mam na wutrobje? Dyrbju ßnadź ßo jeho praschecź, hacž je w schuli wscho w dobrym rjedźe? Se wschěm prawom mohł potom Dubski rjecz, so chzu jeho dohladowacź bycź. Bych pak jemu runje do woczow rjekł, schtož ßym sbonił, móhł mi to hischeze bóle sa sło wjacź, so ßym ßo sa nim napraschował. Tuž měnju, so budźe najlěpje, so tu khwilu wscho wostajimy kaž je. Ssnadź Dubski ßam jónu do teho pschińdźe. Czežko mi budźe mjeleczecź; ale hdy jenož by skónczne dobry wuspěch měło!"

„To budźe najsprawnischo", pschihłoßowasche Leńka. „Wěsćze Dubski bórsy k tebi pschińdźe, hdyž pósnaje, so jeho mozy njedoßahaju, so njeje prawosćze sczežki nastupił. Wschak wě, so nihdźe swěrnischeje pomozy njenamaka, hacž pola tebje."

„Nadźijejmy ßo najlěpschoho!" doda Wawrik a hładasche, mjeczo ßo ßmějo, lubosćziwje na Leńzyne saborjene wobliczo.

* *

Dubski njeńdźesche dźenßa k staremu wuczerjej, kaž bě to maczeri doma rjekł. Bě to prěni dźeń sa tsi njedźele, so njebě pola Wawrika pobył.

Macž ßo dźiwasche, hdyž ßo tak khětsje jaßo wróczi a praschesche ßo: „Njebě dha stary knjes wuczer se ßwojej Leńku doma, so tam dlěje był njejßy."

Dubski njeswěri ßebi maczeri prawje krucźe do woczow pohladacź a wotmołwi s njewěstym hłoßom: „O haj, doma běschtaj, ale ja tam był njejßym. Pschińdźemoj dźě jutsje s knjesom Wawrikom w zyrkwi hromadu a to je hischeze czaßa dosć, jemu ßwój luby wopyt wotjewicź."

Trochu sadźiwana pohladny macž na ßwojeho ßyna; pytny hnydom, so bě jemu něschto na překi pschischło, ale hdyž jej ßam wot ßo niczo njepraji, nochzysche ßo jeho praschecź. Ssydźeschtaj ßo sa blido a pijeschtaj s czicha ßwój khofej, dóniž macž jaßo njesapoczа: „Ale luby ßyno, njejßy dźě mi hischeze niczo powědał, kak ßo czi na ßwojim nowym městnje spodoba, hacž tebi tež w schuli k sbožu dźe?"

Wuczerjej sdasche ßo tuto praschenje njelube. Hischeze bóle saczmowi ßo jeho wobliczo. Schto dyrbjesche maczeri wotmołwicź? Dyrbjesche jej wscho s prawdu wusnacź, tak mało bě ßo dotal jeho prózowanje mytowało? Abo dyrbjesche jej radscho samjeleczecź a jej tak hakle wutrobu njewobczežowacź? Ně, maczeri chzysche wscho prajicź. Hdźe tež móhł ßwoje starosćze lěpje sapołožicź hacž do swěrneje maczerneje wutroby?

(Pokraczowanje.)

nut: „Nasche Serbstwo“. Na to wustupi spěwny sjad z bohatym programom, kotryž so z bźiwadłom wot Lejpcowskeho. Wschitko to hacź nanajlepje poradźi. Nam Serbam so wutroba zehrawasche, widźo tež zejzu mło-ńnk, nadźiju herbstwo pschichodna. Sradowdowny so tohu na dźele, kotrež naschi młodźi naschemu narodej činja. Cźim bóle so twjelelimy, hdyž widźimy młodeho prošeho Serba tak zahorjeneho za swój narod a wyschitkownje za dirigentstwo wobźo. Tola srudźi naš, so mnohi dosć herbskich wuczerjow, zahorjenych za naschu wěc krajnu wes we Serbach, a nasche wulkotne kulturne dobra, naschi spěw, Hdyž tajkich njej, tam mjelczi krajny Serbski spěw a spramowny Serbow wutroba zarune. Po wulkowanju spěwa „Hdźe statok muj“, zapocza so wjeselu zeja. My stari podachmy so k swojim statokam, z wotpowědnym spokojenjom a sradowanjom na tym, schtož smy slischali a widźeli na wjeczoru lubeho towarschwa Serja“. Sobym Serbam pak přichiwolam: tež jim dyrbjał so herbski spěw pschego bóle lubić, a sobu dyrbjeli nami wukonować: tam chzu być też ja!

R.

Se Zitawy. K wschelakim njeličnicomnosćam je 12. a 13. februara też ju Zitawje dójschło. Do jtwy taho prawitka, kiž hujak dapuarjow błeda fastupuje, cźitajuchu hischo ze hrowej kiżalinu (Salzsäure). Schtóžkuli wotrow so rozbi. Rosłata kiżalina wschelakeje schkody nadźe. Wobchadowanku wjedniez wchole hujasta podobna wobrazba pyches spokno do jtwy cźitajuchu. — Też w Klóšu su jenemu wobchadźerjej jachtkeležnje rozbuchadło na wokno położili a rozbuchnjeć dali. — W Deljczu (Delitzsch we saksej provinzy) nahendźechu mjes wuhlom rozbuchadło. Buchu-li te pod kotlami zaptikam a we hjachlach rozbuchje, móhli eksplozijam morjcź a wschelaku schkodu nadźinjeć.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk, 7. měrca 1924.

Kurzy wjezera w Barlinje:

(Cźele kurzu su w miljonach)

Dollar	4190 000	franzowski frank	171 600
engelski punt	18 055 000	cźeskosk. króna	122 100
schwajzarski frank	728200	100 polsk. markow	440 000

W pjenjezach so malo pschemjenji. Statna banka požadanje za bedsami jenoż w, najsnadnischich rosmérkach pokazi.

W **efektach** bě położenje na Barlinskej burzy bjes zjiwjenja. Tola so wóstka krutosć pschedobu, byrnjež seskalbnjenje kursow hischcze pschewahu mětło.

Podobnje kaž w Barlinje so też na Draždźanskej barzy kursy efektow seskalbichu. Najbóle so akzije keramiskeje industrije seskalbichu a to wot 0,7—2 bil., jenoż Hutschenreuther 0,8 bil. a Veltener Ofen 0,3 bilo. Akzije maschinoweje a metaloweje industrije wotdrjebichu so wot 0,55—1,75 bil. Jenoż někotre z nich swoje kurzy zakhowachu. Piwarske wotdrjebjowachu so wot 0,7—2 bil. Jenoż Aschaffenburger 0,4 bil. dołu. Mjes kolami a miliónarnjemi dobuschtaj Corona 0,5 a Herkules 0.4 bil., miliónarja Riesa zhubi 1 a Gerner 0,6, Wanderer 0,5 bil. Papiernicy so malo pschemjenichu. Banki so trochu skruczichu. Pola akzijow twarskich druzźnowow zhubi Dresdner Bangesellschaft 0,5 bil. Mjes akzijemi wschelakich industrijow běchu zhubjowanki wot 0,5—3,25 bil. Sächs. Kammgarn dołu 5, Zschille 0,4 a Dürfeld 0,1 bil. Klenty so malo pschemjenichu.

Wschědźežna burjewna rozprawa: Wikowanje je nimale wjasło.

Produktowe kursy so pomjało sawcźeravschim mało pschemjenichu. Rožki so wjele pospicźuje. Zadanja za nju su pak hischcze pschewuzte. Pschenica njeidźe, dokelž so mało mało kupuje. Wikowanje w jeczmjenju je tehodnja wjasło. Sa wowsom so do pschimótskich městow prascheja, byrnjež do wukraja wjele wowsa njeschło. Zentnar pschimótskich

schtwórtk w Lubiju

pschenica 8,10—8,30 rožka 7,00—7,20 jeczmjeń 8,50—9,25 wowsk 5,50—6,20

schtwórtk w Kamjenju

pschenica 8,00—8,30 rožka 6,90—7,10 jeczmjeń 8,50—9,50 wowsk 5,90—6,15

schtwórtk w Barlinje

pschenica 8,05—8,30 rožka 6,45—6 80 jeczmjeń 7,50—9,10

Źrjedu we Wrótšławju

pschenica 8,30 rožka 6,75 jeczmjeń 5,75—9,00 wowsk 6,00

Wiki wjezera w Lubiju: Butra kusk 1,10—1,20 twaroh 0,20—0,25 jeja, schtuka 0,12—0,15 sany wolsi litr 1,80 tulerepa 10, běły kal 15, seleny 25, cźerwjeny 25 kalaj 30, rózicźkaty 120, wólsi 35, morchej 20, karoty 25, kulrabi 25, gybła 30, seleri 30, pětrschikowy korjeń 40 sł. pj. po puncze.

Wiki wjezera w Khojcźebuzu. Butra punt 1,90—200, jaja 11—12½, twaroh 25, howjaze mjaso 60—100, swinjace 90—120, skopjace 100—120, cźelace 90—110, běły kjarepa 5—10, morchej 10, cźerwjena rěpa 30, jabłuka a cźerwjeny kal 25, wirsinkowy 35, rózicźkaty 90, kulrabi 50—80, sł. pj. po puncze, twórtaky kal hłowcźe žrjenje wulkosće 90—100 sł. pj.

Wiki wjezera w Sporjezu: Butra kusk 105—110, jeja 65—75 sł. bi., howjaze mjaso hižo wot 50 sł. pj.

Na swinjnje wiki w Khojcźebuzu bě so wjezera pschi-wjezło 1932 pschełatow a 96 běhakow. Wone płacźachu:

	małe	žrjenje	wulke
Prošata	8—12	12—18	18—22
Pschaki	25—30	30—40	40—55 sł. hr.

Zokor bjes bankow w Magdeburgu pschi 200 zentnarach 25—26 sł. hr., jeli so po 4 sjedźenych płaci 26—26½ sł. hr. po zentnarju.

Waggonowa a maschinowa fabrika, akzijowe druzźstwo, Guben we Ludwicźinje. Cźisty dobytk na loni-

Cyrkwinske powjesće.

S **Budyschina.** W Michalskej zjerkwi smje njedźelu Invocavit rano we 8 hodź. farar Dyschet němsku prowjedź a ljw. wottkazuje, popołdnja we 2 hodź. farar Mäda němsku a ½11 hodź. herbsku Bożu słužbu. Kollekta. — Semrjeći: 1. S. Richard Gerhard, Hempel, khěžet a želesołijet w Dobruschi, 50 l. w. 2. Christoph, 6 m. 13 dni. (wujsebuany w Hodźiju). — 5. 3. Herma n Emil Maxa Friesy, dźěłaćerja w papjernika w Mattarjezach hjn, 2 l. († w měsćanskej bolnicy, połkowany w Dobruschi).

Krajnoserbskinske khromadźesćiwo w Budyschinje, na rózowej ha 29. 31. Njedźelu popołdnja ½11 hodź. je njedźelska schula, wjecor ½7 hodź. misionski pschednošk k. misijonara Barela. Mutowa wjecor w 8 hodź. hajsć młodźiny za rozsudź. Hchcźe-li na mjedźenčzow a sridźu sa młode hajsć. Schtwórtk wjecor ½8 hodź je biblijska hodźina. — Knjes khromadźesćiwony wothladuje Zimmermann l. Budyschina dźensa wot 9. — 14. t. m. biblijske hodźiny njedźelu, 9. měrca, pop. w 3 hodź. we Wjelećejnje, pótny khromadźesćiwa. Pódźelu wjecor we 8 hodź. w Kunnowicach, wutoru wjecor we 8 hodź. pola k. pjetarskeho mischtra Hulicija w Sornjej Wjelkowicy, sridźu wjecor ½8 hodź. pola kusla kubłera Alberta w Jažlicach a pjatk, 14. t. m., wjecor ½8 hodź. pola knjesa mlynskeho wobsedźerja Müglinga w Dornjej Krječi.

S Susti. Njedźelu Invocavit rano ½8 hodź. němska jpowjedź, dop. ½9 hodź. němska Boża słužba; dr. Handrik, farar w Schnarrtannu. Popołdnju w 2 hodź. dźěćelkensche. Sobotu pop. we 5 hodź. herbska a w 6 hodź. němska póstna nutrnosć jejowjedźu w schuli w Hnaschcźanach. — Semrjeli: Handrij Radowsky, kumpertiar w Eskowicach, 79 l. — Augusta Marja Měrschowa rodź. Herrmannez w Susti, 62 l. 6 t. wdata.

S Hodźija. Njedźelu Invocavit smje farar Voigt rano ½8 hodź. herbsku jpowjedź, a knjes farar Pschilkan z Donina pop. ½9 hodź. herbske a w 10 hodź. němske kemschenje. Popołdnju w 2 hodź. rozeznowanje z herbskej mužitej a žónskej młodźinu. — Płatk popołdnju ¼4 hodź. khromadźina žónskeho towarschtwa sa pschednoschkom w Cźiqnerez hołcźanje. Płatk pop. ½5 hodź. herbska jpowjedź a w 5 hodź. herbska póstna nutrnosć.

S Hrodźischcźa. Njedźelu Invocavit w 9 hodź. herbska a ½11 hodź. němske kemschenje. — Płatk wjecor w 7 hodź. póstna nutrnosć.

S Nukez. Njedźelu Invocavit rano we 8 hodź. herbska jpowjedź, popołdnja w 9 hodź. herbske a ½11 hodź. němske kemschenje — Popołdnju w 2 hodź. němske dźěćelkemschenje.

S **Hušiny.** Njedźelu Invocavit dop. w 9 hodź. herbska a ½11 hodź. němska Boża słužba.

S **Mórschcź.** Njedźelu Invocavit dop. w 9 hodź. němske a ½11 hodź. herbske kemschenje. Popołdnju ½3 hodź. žónske towarschtwo na jarje — tehorunja sjenoschenje młod. hołsow (jwonzow). Sjedźu w 7 hodź. herbska póstna nutrnosć na jarje. Schtwórtk tehorunja pola Schołcźiz w Młynikecach.

S **Rakezach.** Njedźelu Invocavit dop. pw 9 hodź. němska Boża słužba, ½11 hodź. herbska Boża słužba. Wjecor we 7 hodź. załožnistwo hwjezdźanskeho towarschtwa młodźiny. — Schtwórtk 13. měrca, wjecor ½8 hodź. herbska biblijska hodźina we Schpitzkach pola Petrizez. — Kschcźet: Hana Hertrud, dźowjerskeje dźěłaćerjeje Kěže w Jamje. — Kurt Waltrud, wuny hospodarskeho pomocnika Khorle. Prošta we Schpitzkach.

S **Łupoje.** Njedźelu Invocavit dopołdnja we 9 hodź. němska a ½11 hodź. herbska Boża słužba.

S **Minakale.** Njedźelu Invocavit rano we 8 hodź. herbske a ½11 hodź. němske kemschenje. Wutoru popołdnju w 4 hodź. w Lipnizy herbska nutrnosć a spowjedź. — Semrjeć Hans Jan Sauermannez we Komsu, 2 měsazej ftary.

S **Barta.** Njedźelu Invocavit rano we 8 hodź. herbska spowjedź, dop. w 9 hodź. herbske a ½11 hodź. němske kemschenje. Semrjeli: Arnošt August, jyboncźe Hanczki w Barće, jyn, 22 lětow. — Wilhelm Wagner, khěžerjeja Wanczki w Swinarskich dwjoh, 19 lětow.

S **Wjetschinu.** Njedźelu Invocavit rano ½8 hodź. němska spowjedź, dop. ½9 hodź. němska Boża słužba. ½11 hodź. Boża słužba za dźěći.

S **Hornjeho Wujezda.** Njedźelu Invocavit dop. ½9 hodź. němske kemschenje. Skarka. Zyrkej smjeńmy zepjenu. Popołdnju w 4 hodź. zyrkwinski koncert. — Sobotu, 12. měrca, pop. w 4 hodź. pjana nutrnosć w barzejskej jkwi. Wjecor ½8 hodź. biblijska hodźina (Mark. 4, 35—41. 5, 22—43: Schto wera na jtonji).

S **Budyschcź.** Njedźelu Invocavit smje farar Wójz rano ½8 hodź. herbsku jpowjedź, farar Domaschka dr. połdra ½9 hodź. herbske a w 10 hodź. němske predowanje. Kollekta za zyrkej.

S **Bukez.** Njedźelu Invocavit rano w 7 hodź. herbska jpowjedź, ½9 hodźin herbska a w 10 hodź. němska Boża słužba. — Płatk pop. w 9 hodź. póstne predowanje.

S **Njeswačidła.** Njedźelu Invocavit rano we 8 h. herbska jpowjedź, dop. w 9 hodź. herbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. — Popołdnju w 2 hodź. Boża słužba za dźěći.

S **Wóhlinka.** Njedźelu Invocavit rano we 8 hodź. herbska jpowjedź, w 9 hodź. herbska Boża słužba a ½11 hodźin němske kemschenje. Kollekta. Pop. w 2 hodź. kemschenje za dźěći. — Płatk 14. měrca rano w 9 hodź. póstne predowanje.

S **Khrowježa.** Njedźelu Invocavit rano ½8 hodźin herbska jpowjedź, ½9 hodźin herbske a w 10 hodź. němske kemschenje.

S **Klukscha.** Njedźelu Invocavit rano we 8 hodź. herbska jpowjedź, w 9 hodź. herbska Boża słužba a ½11 hodźin nješchpor za dźěći. Pop. w 3 hodź. khromadźizna žónskeho towarschtwa pola Schtwórtkez w Klukscha. — Pjatorn 11. měrca dop. w 9 hodź. herbska Boża słužba se jpowjedźu pola Wieselez w Wrěnjecyn. — Pjatk 14. měrca dop. w 9 hodź. paßionska nutrnosć.

S **Porschcź.** Njedźelu Invocavit rano we 8 hodź. herbska jpowjedź, w 9 hodź. herbska ¾11 hodźin němska Boża słužba. Kollekta za khcheschcźanske kublanje. Pop. w 2 hodź. zyn. tow. žónske młodźiny, w 3 hodź. khcheschcź. tow. młodźenzow. — Schtwórtk pop. w 4 hodź. herbska póstna Boża słužba.

Wusudźenja.

§ **Krajny hud.** Sjedźeš nov. j. l. běchu 30kttnu mandźelsku schcźerpjenja Idu Hedwigu Schźez ze Cźepiza domjazej dźowaju Mikławu Mejeju Fijflez z Kundraczij pomhała po wuczikcźicźej (wotpołcźicźej). Ju krajny hud mandźenowa, Fijflez nameri Smólzaj jatwa.

§ Mětżaj jatwa a 30 sł. hr. pjenjezneje pokuty namě-ri hud 25kttnemu korcźerjej metalla Alfredej Ocźi Staberowi z Hannowera. Jeho lenichu, jako 14. jenf. l. l. fpuhi jedźnu ból skradu. Do G[illegible]skeje pschewjesći.

Zapóslane.

(Bjes zamołwitoscźe redakzije.)

Pósmizy we Manjowje —
to ke wulke wjesele:
rjerej běsche tola tam
tuj z wjetschej twichitaj pschichodu k nam.
A te žónki rjane tu,
jto tak rady lubuju;
na pschikład, ta Schźěpankowa,
ta jto tam do kónje khowa
je swojim lubym hyšnosć,
hdyž jese muž k njej pschichódze dom;
muž jo na nju rosmyschlowa
a ju wuhna z twarjenja,
tuj je někto cźekawja
a jo zyle jtrowcźa.

Pytlowje.

* **Bohaty pokład.** We Weißenfelsu je hoscźenz „Zum Schützen“. Tón jtuschca tamnischcźi evangelijtej wohadźe. Njedawno bě jo duo w kuójni zadźěła. Tehdźa ta pschicźinu hadźenja wotkachu. Wschi tym cźekli jekelmy kajchcźe wuhrjebachu. Tón bě pohny pjepjes. Měnja, jo hy zwójnistu pokładnizu nadeschli, kiž je jo tam wo cźaj tijcźe-lětnej wójnu pschichowała. Pokład wjesće wohadźe wschi padnje. S tym jo wohada je wschcźi pjenjezny nadeschcźenz wudraya — je-li wótcźej stat ju jeho njewuhrabał, kaž je wschcźi wumjeschkanjow, wudowy a syroty wuzźeli.

* **Sso j milinu jkalk.** Dźěłaczej Schmidt j Marienborja mějesche elektrijke zeoty, kiž milionu j Golpa do Berlina wjezu, wupordujedźej. Wschi tom wón j milionu napjelnym grotom pschebźijko pschidóże. Milionu jeho njeje jeschcźi jeho japali. Wobhonjowa wobora, kiž na pschedhwata, jenož hischcźe jeho pomhlene cźeło nadeschli.

* **Cźapojpij „Wjelkobole“** pschicźinja Cźechowjanam. Widnje (Wienje) hu nuczene, njezhlosćiwje na to, jo jowanje we cźelke schule za swoje dźěći wjele, maja po mérowych wumjeschkanjach pschez

sabotuje w tutym nastupanju hacź do najdalschich bohsledowcow pożadanja naschich mjenschinow. Pak samo'ćka cjekte schuli w njepschihodnych runinowcjach, pak i wotpohladom njewobstara dosć cjekte rěcź bohsposkne wobkmjeźowacych wucerjerjow a wucjekłowc. W pohledninm cjasu su skónczinje sa wucerjerjow na cjekich schulach bywschi wyschcy pohajeni byli, tiż dozdla cjekeho njemóża. Na protest pschecziwo tutomu postupej na wukubkanje na cjekich schulach su we XVII. widenskim wokrjesu schuliske dźeći stawowacej sacpocjeli. Hdyż by so po widenskim waschnju pola naš pschecziwo Nimcam postupowało, bychu zuby źiwet pschecziwo republiky naschatowali.

—|—

* Zastupowizny hami swoje jastwo natwariti. W jastwje hedźaju dyrbja dźeławcy. Nowe pak je, kak su Jendźelcejo jich dźeławu nahladowali, so nowe jastwo natwarichu. Jedym w jastwje hedźaju architekt rybiy (Zeichnung) wudźeła. Tež zahubje jecki sunu dźełachu. Nich k temu 33 milijonow trjebachu. Wone wažachu 2 400 000 zentnarjow. Jastwo na 1381 jstwow sa jatych pódla druhich rumow. Jastwo pschihodźe 97 000 jendźelskich puntow. Po naschich pjenjezach niz źyle 2 milijona złotych hriwnow.

Swójbne powjesće,

Semrjeći: Augusta Jsmb. Mónichowa w Kamjenzu, Alfred Günther, major sw. Jluźby w Lubiju, 73 l. Matej Nowak, schkleńgudźelanski mischtr w Běłej Wodźe.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Hamtske heitmanstwo 5. měrca wozjewja: We Łupjanskim rěcaku, pola Schuberteź, je jena krowa na polhromu a schlintawu schorita. Do schkitarskeho wokrjesa hlusceja wschitke wosy Budyschkeho hamtskeho hadnikeho wokrjesa.

Serbske towarstwo „Lubin" w Budestecach
wuhotuje njedźelu, 9. měrca 1924, wječor ½7 hodź.

serbski wječor

w Hahnewaldec hosćencu w Rakowje ze spěwami, dźiwadłom a rejemi.

Serbska kapała budźe piskać,
Wšěch Serbow a bratrowsko towarstwa z blizka a daloka
wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

„Herbska grychta" w Kamjenej
pola Radworja.
Sobotu, 8., njedźelu, 9. a póndźelu, 10 měrca so

kózłopiwo toći.

Najlěpše kózłokolbaski, pječena kolbasa a pampuchi.
Přećelnje přeprošujetaj **Ernst Liebsch a mandźelska.**

Hosćenc w Lětonju.

Sobotu, njedźelu a póndźelu, 9., 10.
a 11. měrca so

kózłopiwo toći.

najl. kózłokolbaski, pječena kolbasa a rjetkej.
Přećelnje přeprošujetaj
Aug. Mikan a mandźelska.

Khwacanske serbske towarstwo
wuhotuje njedźelu, 9. měrca 1924, wječor ½8 hodź.
w Nowakec hosćencu **w Delnjej Hórcy**

serbski wječor

z dźiwadłom a rejemi.

Wšěch lubych Serbow k temu wutrobnje přeprošuje
předsydstwo.

Kołojězdne tow. „Germania" w Deln. Wujezdźe
wuhotuje **njedźelu,** 9. měrca w Haškec hosćencu

wulki salowy sportski swjedźeń

Jězdźić budźe wumělski mištr Šołta ze swojimi pomocnikami.

Kasacija: Jězba we latowym kole z wulkim motorskim kolesom.

K temu wutrobnje přeprošuje
předsydstwo.

Na mjeńšu šiwnosć pyta so
hnydom abo bórzy
hospodař,
kiž wěš ratafiko dźěła rozumi.
Dałše je zhonić we wudawarni „Serbskich Nowin"

Sprawna starša
służobna holca
so k 1. abo 15. haprielu do ratafiwa pyta. Zhonić we wud. „Serb. Nowin"

Serbske holcy

kotrejchcedźa so při rejwanskej hodź. ze wyšimi šulerjemi, mjez kotrymiž su Serbja, wobdźělić, njech so zamołwja we wudawarni »Serbskich Nowin« hdźež je tež dałše zhonjć.

Fichtweg-motorske koło
1 lětu jězdźene, dosp. přehladane, wšelake narunanske dźěła, 2 reservowej mantlaj,

Wanderer-motorske koło
2 PS, dosp. dobra mašina, cyle wěsta we wobkhodźe, jara dobre wobruče, z nowa emaliowane, wšědnje we wobkhodźe, předawa

skótny lěkař dr. Knabe
w Rakecach.

Žony
Poruczam swoji mułti hlad pschepaskow, měšachanych a pschebywadowych powjasow, pobpotołkow.
Steja rad k radze.
Wagnerowa w Budyschinje pschi šulerskim wotcomi čo. 9.

Přepisanje hypothekow papj. hriwnow do hypothekow w tol. hriwnow, wupowědźenje, wušmórnjenja, zrěčenja a wučinjenja wšeje druhiny pładziny hódno. E. **Rauc** na Hosće hasy 32.

Gardiny wšeje druhiny
woknaty katun tunjo
w Budyšinjo
na zwonkownej lawakej hasy 10.

Mjody podsobny
wof
steji na předań w Rudeji čo. 9 pola Delnjeho Wujezda.

Młode
wowčerske psy
su na předań we Wětrowje čo. 15.

Stólcy
w kóždej hódnosći poruča
Buttner w Budyšinje
na Wulakej dróze 7.

Sylne prosata
ma na předań
Běrk w Khelnje čo. 2.

3 běhaki
su na předań
w Małešecach čo. 14.

M. E. Schöne

w Kamjeńcu	w Połčnicy	w Zejicach
Telefon hamt Kamjenc čo 8	Telefon hamt Połčnica čo 6.	Telefon hamt Horni Wujezd čo. 67

Ze składow po uča n

šwablokisały amoniak,	melasu wows. pluhow,	čerwj.dźećelowe symjo,
kali-amoniak-salpeter,	suche truhanćki,	žołto-dźećelowe symjo,
wapnowy (kalkowy) dusyk,	cokrowe truhanćki,	šwedski dźećel,
amoniak-superfosfat 8/9,	běrnowe truhanćki,	inkarnatski dźećel,
amoniak-superfosfat 5/15,	běrnjace kružki,	běły dźećel,
superfosfat 5 8/5,	rźane wotruby,	lucernu,
superfosfat 18 %,	pšeńčne wotruby,	seradellu,
Rhenaniafosfat,	grisowe wotruby,	Eckendorfske runklicowe symjo,
Domašowu mučku,	rapsowy wosušk,	lětni rěpk,
kosćowu mučku,	hrošikowu wosušk. mučku	nazymski hróch,
40 % kali,	mučku balmin. symjenja	hróchowe symjo,
22 % kali,	mučku laneho wosušk.	jahłowe symjo,
kainit,	sykanje,	nazymsku woku,
wapno, cement,	pochowe słanje,	kolij,
	picowańske běrny,	čerstwu morchej,
	jěchdźnu sel, skótnu sel,	čerstwu runklicu,
	brikety,	

Eckendorfske runklicowe symjo, žołte
Eckendorfske runklic. symjo, čerwjene
Leutewitzke runkl. symjo, žołte kulojte
Leutewitzke runklic. symjo, žołte bleše
Crievenske runklicowe symjo
Friedrichswerthske runklicowe symjo

„Goldregen" symjeńtny wows
Vierehbiattski symjeńtny wows
Kirsche'ski žołty wows,
1. wotseywk
Strubowu Schlanstedtsku
naležtnu pšenicu

pšeńčnu muku, rźanu muku, běrnjacu muku, cokor kaž tež **wšu cyrobu.**

Dale kupuju kóždu dźělbu **žita** a **běrnow**
po dnjowych płaćiznach.

Kalmuk

mote 2,20 hr., poruča
A. Kasper nasl.
w Budyšinje, bórkłin čo. 11.

Kupuju
lumpy, nowiny, sejchiwki, knihi, attu, staru papjeru, kołcje po najwyšschich dnjowych płaćiznach. Po wjetsche žo derje płaćizne šlakanł, je kamjenym zapschahom pschisłuchu.
Józef Schubert
w Budyšinje, bórkłin čo. 7.
Telefon 695.

Brikety

wotedawa bóžnje
M. E. Schöne
w Kamjencu.

Koza

blizko kózlatam je na předań
we Łwy čo. 26.

Swobodne městno
za
Welsec kupny dom
Telefon 12 w Kulowje Telefon 12

Njewjesćinska pycha, kwasne kwěćele
:: žiwe a wumělske kwětkowe pjeńki ::
tehorunja wěncy a kříže. Mam wulki wubjerk tkaninowych a wěncowych kwětkow, liščich wopušow a wumělskich palmow
Wijernja **wěncow Marje Petrichowoje**
w Budyšinje na garbarskej hasy 20.

Žane klamy! Žane klamy!

Předawanje w blešach a šklenčach
swojich dobrych a znatych

spirituosow a likěrow

staj wotcwriłoj
Schischka a Rječka w Budyšinje.

Hosćeńc „Běły Kóń"

Hosćeńc prěnjeje rjadowneje w Budyšinje na zwonkownej lawakej hasy. Mjeješe Curt Langa.

poruča so wšěm Serbam a přećelam Serbow. Jara spodobne a přijomne přebywanje. Dobre jěd a pić po :-: znatym wurjadnym wašnju. :-: Wšě wina w najwjetšim wubjerku.

Kóždu njedźelu koncert.

Transport rańšopruskich

kruwow

stoji na předań.

Pawoł Lehmann w Rakecach.
Telefon Hamt Njeswačidło čo. 68.

Wčera wječor wobradźi namaj Bóh tón Knjez
dźowčičku.
To z dźakom wozjewjataj
Hermann Palef a mandźelska
rodź. Kubicec.
W Koporcach, 6. měrca 1924.

Po najtuńšich płaćiznach w solidnym wuwjedźenju poručam

kompl. kučowe graty
kompl. dźełanske graty

kaž taž wěš

gratowe dźěle z najlěpšeje jadriweje kože a z ruku šite, dale:

nakhribjetniki, wične toše, gamaše, aktowe mapy, šulske tornistry, slě, kofry, pućowanske toše atd.,

wulki skład hotowych

sofow, šeslongow a matracow

la polstrowane

Karl Krause we Wojerecach
sedłarski mištr
na Hródkowskej dróze 4.

Čorne wobleki

(Gehrockanzüge) poruča
Max Wencel w Budyšinje na mjasow. torhošću 8

[illegible]. Tak wjele, hacž ßo dopomnicž wěm, wona ſtajnje pomhaſche.

By-li ßo r[illegible]ona r[illegible]ka, ju łohzy podkłó. Potom ju na wu[illegible]e kołu[illegible]oleſche. W boku a w kſchizu ju kałaſche. Potom hładach ſa jodowej tinkturu a bolaze měſtna ſ njej namaſach. Wona pſchezo pomhaſche. Naſtawaze łohke ſahorjenje płuzow (leichte Lungenentzündung), ſaſahorjenje rjebławeje ßytki (Rippenfellentzündung) a někotry ſahoř tuchławkow (Bronchia[illegible]atarrh) bychu ßo hodźałe podußycž, je-li by ßo jodowa tinktura ſ [illegible]ßom nałožowała. Je-li by ßo ſ njej huſcžiſcho maſało, mó[illegible]ło ßo roswicžu a wudyrjenju tychle khoroſcžow ſa[illegible]wacž. Moji ßwojbni na tele khoroſcže huſto ſkhorichu. Pſchezo ßo mi poradźi, hdyž jodowu tinkturu rucže nałožowach, jim wobaracž.

Moja najmłodſcha dźowka jónu na ſatykanje ſkhori. Žiwocžik ßo jej ſahori. Sahorjeny žiwocžik (Unterleibsentzündung) pomaſach ſ jodowej tinkturu. S tym móž khoroſcže ſtužich. So ßo moja dźowka pſchi žiwjenju ſdźerža, pſchipißuju temu, ſo jodowu tinkturu rucže nałožowach. Pſchiſpomnicž chzu, ſo pſchi tom tež woda derje ſkutkowaſche, wo tym hiſchcže něſchto na kónzu praju. Lěkař tole nałoženje ſa dobre ſpóſna. Je-li huſcžiſcho ſ jodowej tinkturu maſaſch, napoßlědku koža jara pali. Tehodla mi lěkař w měſto jodoweje tinktury Jodvaſogen wukaſa. Nałožowach dźě tónle mas. Tola měnju, tak dołho hacž něchtó wutraje, njech radſcž[illegible] jodowu tinkturu nałožuje. Mi ßo ſda, ſo ta lěpje hacž tama ſkutkuje.

Jodowa tinktura njeje droha. Wona ſ mojeho domu wjazy njepſchiňdźe. W nuſy je ßo mi jako ßwěrna pomozniza wupokaſała.

Jako druheho pſchecžela wožu ßebi brom. Sſy-li ßo rosßorik, roshněwak, maſch ſtaroſcže a cžeže a nimaſch měra, nałožuj brom. Wón cži cžuwy (Nerven) ſměruje. Kup ßebi w haptyzy ſa ſkotu hriwnu brom-kißałeho kalija (Bromſaures Kali). Tónle kali khowaj w ſchklenčzanej bleſchi ſe ſchěrokej ſchiju. Schiju ſatykaj derje ſ korkowym ſatykadłom (Stöpſel). W cžiſtej piwowej abo winowej bleſchi roſpuſchcž telko bromkißałeho kalija, ſo woda ſa ßelu ſaßłodźuje. Bromkißały kali je ßol a we wodźe łohze rosſeňdźe. Tejele wody napij ßo wſchědnje trojzy jědźnu łžicžku. Lěpje je, ſo wodu ſ małeje paleňzoweje ſchkleňcžki pijeſch. Tule wodu wužiwaj w tychle měrach tak dołho, doniž ßo cžuwy njeſměruja. Njetrjebawſchi tule wodu picž njeßměſch. Wſchelazy praja, ſo bromkißały kali pomjatk ßłabi. Tule wobužnoſcž wobeňdźeſch, hdyž wodu jenož pijeſch, je-li je woprawdźe nuſno a roshorjene cžuwy ſměrowanja trjebaja. Je-li dyrbiſch tajki ßrědk dlěje nałožowacž, potom je radno, ſo ßebi w haptyzy „tinkturu nervi" kupiſch. Tale tinktura, byrnjeſch ju dleje trjebak, nima tajkich podlanſkich njelubych ſcžěhwkow. Brom ßmědźa jenož doroſcženi trjebacž. Dźěcžom ßmě ßo jenož podacž, je-li jo lěkař wukaſa. Doroſcženym ſměruje cžuwy a dawa dobry ſpař. Žónſke trjebaja, jeli ſpacž njemóža, prjedy hacž lehnycž du, baldrijanowu tinkturu abo ätherſku baldrianowu tinkturu. S teje tinktury nakapaj 10—30 kapkow na kußk zokora. Na njón napij ßo troſchku wody.

Jako tſecžeho pſchecžela witam do mojeho domu ßelowu kißalinu (Salzſäure). Tola ta dyrbi medizinſzy cžiſta bycž. Sa někotre nowe pjenježki jeje w haptyzy doſcž doſtanjeſch. Tu kup ßebi do bleſchki ſe ſchklenčzanym ſatykadłom. Sſelowa kißalina by korkowe ſatykadło pſchekußała. W haptyzy doſtanjeſch bleſchki, ſ kotrychž kißalina kapa (tak mjenowana Tropfflaſche) ſo móžeſch kapki derje wotlicžicž. Schtóž mă ſkaženy žołdk a jěſcž njeßłodźi, njech pſchedewſchěm ßo poſcži. Potom kapň 8—10 kapkow do ſchklenzy wody. Woda ßmě ſa tejle kißalinu jenož ſaßłodźowacž. S tejele wody napij ßo wſchědnje trójzy po małej paleňzowej ſchklenčzzy. Tónle ßrědk tak dołho nałožuj, doniž ſaßo jěſcž njeßłodźi. Dołho njetraje a žołdk ſaßo ſa jědźu požada.

Mjes wſchěmi domjazymi pſchecželemi je woda najtuňſcha a najßwěrniſcha. Bóla cži w ſchiji žałſy (Mandelentzündung), wužimaj małe rubiſchko w ſymnej wodźe. Woßoby, kiž ſymnu wodu njeſnjeßu, njech lěwku woſmu. Rubiſchko wužimaj tak derje, ſo [illegible] ſ [illegible]. To [illegible] ßebi wokoło ſchije. [illegible] čžiſteje papjery. Wokoło wſcheho wobwij cžopłe wołmjane rubiſchko. Tule wobwałku woſtaj tak dołho, doniž ßucha a cžopła njeje. Je-li hnydom njepomha móžeſch to někotre raſy woſpjetowacž.

Mjaßo ßuſchicž.

Hdyž je wopacžnoſcž ras k mozy pſchiſchła, je cžežko, ju wukórjenicž. To płacži tež wo waſchnju, po kotrymž ßo pola naß hiſchcže mjaßo ßuſchi. Sſuſchenje ſtawa ßo k temu, ſo by ßo mjaßo pſched tłacžom khowało a pikantnje ßłodźało. Najbóle cžißnje ßo mjaßo do ßeloweje juchi a tam leži, hacž je ßól zyły extrakt ſ mjaßa wukußała, njeßłódne nicže potwißnu ßo na to do komorki, hacž ßu cžorne kaž móraß a twjerde kaž kamjeň. Dźiwo njeje, ſo po tajkim ßuſchenym w žołdku cžiſchcži. Bě-li drjewo ßyre, nacžehnje žitwiza do ßuſcheneho a tutón woſtudły ßłód ßo ſe wſchěm my[illegible]u ſehnacž njehodźi. Cžehodla telko ſarow a zeremonijow wokoło ßuſchenja? Hacž chzeſch howjaſe, hacž ßwinjaze ßuſchicž, ty je tak ſapiſchimń: Wotrubaj kruchi, kotrež chzeſch do wuhnja měcž, ſe ſarěſaneho ſkocžecža, je-li móžno, hdyž je mjaßo hiſchcže cžopłe, a walej a poßypaj je derje w ßeli (j e d y n dźěl ſalpetra a 32 dźělow ßele, na punt ßele doßaha po tajkim l u t ſalpetra), kotruž ßy ſe ſalpetrom do prócha roſtołki. Na to poßypaj mjaßo derje ſ wotrubami a powißň je hnydom do komorki k ßuſchenju, ßměſch pak je tež ſe ſtarej papjeru wobwicž. Na tutym pucžu dźerži ßo ßuſchene mjaßo wjazy lět, woſtanje pſchezo ßłódne a khowa cžitu rózocžeňwjenu barbu, jako by cžerſtwe było. Hdyž wariſch, njemyj mjaßo, ale wutrěj jenož wotruby.

Boži khlěb ſa khorych.

Mnohim ržany khlěb k ſtrowoſcži njeje, woßebje tym, kotſiž na ßłaby a khory žołdk cžerpja, tym, kotſiž ßu we wyßokich lětach abo kotſiž maja ſe ſłotej žiłu cžinicž. Cžežki ržany khlěb (tu a tam jenož ſchrótowane ſorno) je jenož pola ludow doma, kotrež k połnozy bydła, hewak trjeba ßo jecžny a pſcheňcžny a tajki pſchedźěła žołdk ßnadniſcho.

We wſchelakich khoroſcžach dyrbiſch ßo ržaneho khlěba wotrjez a pſcheňcžny wužiwacž, kotryž ßo na tute waſchnje pſchihotuje:

Daj pſcheňzu w młynje ſemlěcž, tajkaž je naroſtła, po tajkim muku ſ wotrubami. Młynkej dyrbiſch prajicž, ſo chzeſch wotpłacžicž a ſo muku wucžahnycž njeßmě. Tajkeje muki ſ wotrubami wſmi 2, 4, 6 abo 8 puntow do ſchklě a nacžinjej ſ kropom cžěſto, kotrež pſches nóž na cžopłym (niz horzym) měſcže ſtejo woſtanje. Do tuteho cžěſta ßo ničžo njepſchida: ani žur ani ßól ani wyrza.

Na druhi dźeň pſchedźěłaj cžěſto a twoř pokrutki (nimałe kaž załty po kroſchku abo něſchto wjetſche), połož je na blach a ßuň je do horzeje róle na 1¼—1½ hodźiny hacž ßu wupjecžene, podobnje, kaž woßuſchki napjecžeſch, hdyž je khlěb wuſchoł.

Sſu-li woßuſchki napjecžene, wſmi je a puſchcž je do hornza ſ kropom, tam njech ßu 3—4 minuty, hacž ßu ßo kropa napiłe. Na to wucžehň je ſ kropa a ſtaj je hiſchcže khwilku do róle, ſo wobaſkhnu.

Tute puſchcženje woßuſchkow do kropa, kajkež je w mnohich klóſchtrach waſchnje, ma ßwoju dobru winu: krop wucžehnje ſ muki zokor a ſ wotrubow zyrobiſny, kotrež khoroſcžam polěkuja.

So tutón Boži khlěb bjes wſcheho ſacžinka w ſpocžatku prawje njeßłodźi, móže ßebi kóždy myßlicž, dokelž ßmy ras na kiß a ßól nałoženi; tola bórſy ſeßłodźi khorowatemu tutón pſcheňcžny khlěb a po cžaßu hraba ſa nim, wo ržany zyle wjazy njerodźi.

Woßuſchki khowaj na khłódnym měſcže a hdyž je ſkórka ſtwjerdnyła, ſawal do namacžaneho ruba, prjedy hacž k jědźi trjebaſch.

Sa tych, kotſiž wot cžežkich khoroſcžow wotkhoreja, budźe tutón pſcheňcžny khlěb jara ſpomožny, ſo ßebi žołdk njewob[illegible] a bórſy ſaßo k mozam pſchiňdu.

Přiłoha k „Serbskim Nowinam".

Čisło 7. Budyšin, 7. nalětnika 1924. Lětnik 31.

Kak móžemy kriſu w ratařſtwje pſchětracž?

Dźenßa chzemy ßo ras ſ cžežkej kriſu ſaběracž, kotraž naſche ratařſtwo na wſchě ſchěſcž měßazow traſchi. S tym pak njeje prajene, ſo je w poßlednich lětach ſ ratařſtwom derje ſchło. Krucžiſchi licžerjo ßu woblicžili, ſo je ßo cžiſty wunoſchk n a p o ł o j z u a ßnano niže dowójnſkeho cžaßa ſlajik. Ale to tak ſacžuwali njejßmy, dokelž ßu nam wyßoke licžby ſ dźěła moſhy ſamucžiłe a potom ßmy naſche hypotheki a ſ tym daň wotſtorcžili, kotraž pola někotrehožkuli połojzu cžiſteho wunoſchka abo wjazy wucžinjeſche a w poßlednich lětach wupadny.

S wotkal pſchiňdźe, ſo naß něško hróſbna cžeža tłócži, kotruž dołho ſnjecž njemóžemy? To ſtej dwě winje: „ łacžiſny a dawki". Płacžiſny ſa žito ſteja we tukraju niže hacž w lěcže 1914, dokelž prjedawſchi ſchkitozy złowny ſakoň je ſpadnył. Tožame płacži wo běrnach. Jenož mloko, butra a zokrowa rěpa ſteja wyſche hacž w měrje. Tola płacžiſny ſa butru ßu najdlěje tajke były. Hdyž ßo ſaßo ſe Sſibiriſkeje pſchiwožuje, kaž do wójny, budźa wulke měſta a induſtrijalne ßrjedźiſchcža ßo ſ njej ſaſtarowacž. S wjetſcha wſchě hoſpodařſke potrěbnoſcže, kaž železo, drjewo, wuhlo, ßu hižo na měſtnje drózſche hacž 1914 a ßo pſches wyßoki dowos hiſchcže podróža a bankowe pjenjeſy, kotrež dźě ratař něško nuſnje ſa kredit trjeba, płacža wjele krócž wjazy, hacž do wójny.

Tak daloko hacž je móžno, wojuje p o w o ł a n e ſ a ſ t u p j e r ſ t w o r a t a ř ſ t w a — to runje „Landbund" bycž njetrjeba a bjes njeho ßo runje telko dozpěje — p ſ c h e c ž i w o t u t y m w y ß o k i m p ł a c ž i ſ n a m ſ a r a t a ř ſ k e p o t r j e b y.

Druha pſchicžina njedoſtatka na dokhodach ßu n j e ß m ě r n e d a w k i. Cžim mjerje ßmy je pſches wothódnoſcženje pjenjes ſacžuwali — płacžili pak ßmy je tehodla, dokelž je ſtat pſches ßwoje njepſcheſtawaze cžiſchcženje bankowki do njehódnych papjerkow pſchewobrocžił — cž[illegible]m bóle cžiſchcža naß něško. Wěrno pak tež je, ſo ſtat we ßwojim nětcžiſchim ſadwělowazym położenju wjele pjenjes trjeba, to rěka: mnohich dawkow. Ale žadyn roſumny cžłowjek njebudźe ßebi po naſhonjenjach ſ lěta 1918 a dalſchich pſchecž, ſo by ßebi ſtat nuſne ßrědki ſ pomozu cžiſchcžeňſkeje praßy ſwjedł. P ſ c h e d t y m n a ß B ó h ſ w a r n u j!

Tuž nam nicžo njeſbywa, hacž płacžicž. Wone njeklincži njeprawje, hdyž rěka: wumjeňkař (rentnar) je zyłe ßwoje ſamoženje ſhubił, wobßedźeňſtwo khěžow a wobkhodniſtwo wulki dźěl, r a t a ř ſ t w o a i n d u ſ t r i j a (pſchemyßło) ſtej ßwoje wobßedźeňſtwo njepſchikrócžene wobkhowałej, potajkim móžetaj ſ teho płacžicž. Theoretiſzy njeda ßo pſchecžiwo temu nicžo napſchecžiwicž, hdyž ßo praji: Wſmicže potajkim na pſch. 100 hriwnow dołha na kórz, ſ teho móžecže někotre lěta dawki płacžicž. Praktiſzy pak leža wězki zyle hinak. To móže ßo ſ połnym prawom ſe ſnatym pſchißłowom wotmołwicž: „Hdźe ßem bracž a niz kradnycž?"

Po mojim ſdacžu ſbywatej dwaj pucžej, žadanje ſtata dopjelnicž. Najprjedy dyrbja ßo wſchě dawki na trěbnu měru ponižicž. Sa to mataj ßo němſki a krajny ßejm ſtaracž. Budźemy je hiſchcže tehodla cžucž. Pak bjerjemy je ſ wobkhodnych ßrědkow t. r. njekupujemy žane hnoje, próſdnimy naſche hródźe a napraſkamy dołha. Ale temu njemóže žadyn naſhonity ratař pſchihłoßowacž. Njech nichtó ßwój wobkhodny kapital njepomjeňſchi, tež niz wudawki ſa pola. Komuž je móžno, njech woſmje dołholětne hypotheki na ßo a njech niehlada na por prozentow danje. Wěm, ſo je cžežko, pjenjeſy na hypotheki doſtacž abo na wěſtych papjerach ſapołožicž. Pjenjeſy ßu drohe a žadne. Ale je tola lěpje, 6 abo wjazy prozentow danje płacžicž a na hnojach niz lutowacž hacž nawopak. Tychle nahladow a toho le měnjenja ßu naſhonicži ratarjo. Naſche hoſpodařſtwo dyrbi ßo ſ kapitalom wožiwicž. Hodźi ßo dopokaſacž, ſo ßu po wójnje wſchě hoſpodařſtwa najmjenje wunoſchne byłe, kotrež ßu ßwój wobkhodny kapital khětro pomjenſchiłe, mjes tym, ſo ßu tamne ßwoje hoſpodařſtwo w dobrym rjedźe ſdźerželi. Tuž niz na nuſnych wudawkach w hoſpodařſtwje lutowacž, ale pſchez wjazy płahowacž na polu a w hródźi, jeli chzemy ßo ſwjercha ſdźeržecž. To je mòje woßobinſke měnjenje, ale woni ßo kryje ſe ſajimom zyłeho luda. Je-li dyrbi ratařſtwo dla njedoſtatka na ßrědkach ßwoje wupłody pomjenſchicž, potom njemóže kraj wjazy ſežiwicž a dyrbja ßo mnohe deviſy do wukraja dawacž k połupjenju žiwnoſcže ſa lud.

Hdyž ßo huſto prěduje „wunoſchniſcho hoſpodaricž, wjazy hnojicž a wobdźěłacž, lěpje pizowacž atd.", ßo runje tak huſto wotmołwi: „Haj, to móžecže wy bohacži burja cžinicž, nali hoſpodarjo to pſchewjeſcž njemóža". Nicžo njeje wopacžniſcho, hacž tajke nahlady. Schtóž chze luxus hnacž kupuje ßebi drohe konje a woſy, ßamo awto, rjane wobraſy a tepichi abo druhe njerentablne wězy. Ale w ratařſtwje nałožuje najbohatſchi ßwoje pjenjeſy na to, ſo móže pſches roſumnožene dźěło a wjetſchi kapital ßwoje dokhody a tak wobßedźeň-

si wyporjecz. Niejmiemy nalche smyłki samiejczęcz. ale
byrdmy je wottrycz. bdyż bo hijchcze powhecz bodzi.

Najprzedy rola: to mam powschitkemnie wujtajecz, so
mnosty wobhedzerjo njemózka go k temu rosbudzicz, podworacz,
bdyż twijpch wubjeza tajki njeje, każ by zebi myślik abo
mózejch zebi jón jadacz. Dyrbi tyez sahada: Dbż nje-
j najmjenjcha powoja jelthadzaka, bjeje wschebo rosmyślenja
podworcz. Hutjene tiejoze płody njedawoja jenoż schwatne
żne, ale sanjerodza na leta zyku rolu. 1922 jmy jdżela
kubjenu pschenu widzeli, je malo wocziska a f tym bo
ledy sapleczała.

Pschi wusyczu pkacli sabada — jenoż f maschinu. Schtóż
hischcze janeje bjuankl mima, njech radzcho dżeit abo dwej do-
czaka, so ju jemu potom hubad pojezi. We wójnje a po
njej su zebi ju wujeschca wschitku kupili. We někotrych dżelach
Schlesynskeje mataj dwoj małoj wobhedzerjej jenu bjuankl
hromadze. Ma to czeiko tyez, gdynje hnojicz a kucie wob-
dżełacz. Tuto twoje dżelo njeda go dżełicz. Dokelż hdnl
na wuzywnje kutnze a malo hnojt — psches to dużyk wugadne
— to bo żito nałeto hubjenje pjenkuje. A hdyż so hnoji-
ale dosez njewobżdżeta, ma pschenza tnnke tatk profit wot
hnoja każ wutzwo a njerzad jón bórzy pscherocjeze. Sa nalutowane
gynjo pschikupne hnoje nałupicz, ale nij najtuńschi
kaimi. ale najdróżschi chtilsalpeter abo wapnowy dużyk
(Kalkstickstoff).

Zné hodza so powyschicz, bdyż bo nanajlepsche gynjo
bjerje. Kak so to hrećhi, wotzebje pola bérnow. Njemóżu
runje wésttu drużinu mjenowacz. ale schtóż f wotewrjentmaj
wotzomaj po kraju hodzi a jedze, móże dosez njanych płodow
widzecz. Te dyrbitch zebi potom w prawym czasu hizo do
żnjow slaicz a zebi po nje dojecz. Do demu czi sesezta
je nechto pichtujeze. Dobawaczejelo gynjezitnych bérnow gu na-
zhonili. bdyż trećtu hubjene kérnjaze żné, potom bé gynjo
bohatschc skajane. To je wopaki. Pschi fuchocze abo smjerstu
njemóże nowa drużina dżiwy czinicz. Bé bes dżela a hnoja
żadyn wuspech. (Pokraczowanje.)

Rólnistwo.

Pochowe sabkanje.

We pochowym sabkonju (Torfkraut) wschelazy mónje,
so wono zyle ktomu narune. Tehodła gnano je wuzitne, so
go naschi cjitarjo f tymle sabkanjem sesnaja. We wschelakich
stronach, hdyż gloma njedożacha, rjebaja naschi raterjo
schpatne hame kanje. Te dyrtja za drohe yjenjeju knjezim
dworam wotkupicz. S swutkej prózu je gnku. Sa drohe yjenejeju
hischcze knjezim saroiczene hany wuczisicza.

Pochowe sabkanje pschetrjechi we wschelakim nastupanju
glomu. Trube sabkanje gmękto poch jenoż narunacz — jeli
pocha njebrko. Telko lépschinow ma poch psched druzim sa-
kanjom: Zentnar glomy je jónu tak drobi każ poch. Zentnar
glomy napije ho hacz do 3 zentnarjow bnójnjzy. zentnar
pocha sebréba 12 zentuarjow hnójnjzy. Póch hnójnjzu tak
derje sebréba, so f njeho żaneje njepujtczi. Potaijim zentnar
pócha je pokoju tuńschi a sebréba 3—4 raiow telko hnójnjzy
każ gloma. Tak pschindże. so je pochowe gkanje 6—8 krócz
tuńsche dyżli gloinowe. Pola pochowego gkanja dyrbi go
gwéru sa tym hladacz, so njeby pschejara pickelitale bżke.
Tżim zerstwischi a gusschischi je poch, czim lépje won hnójnjzu
pije. Derje gnchi poch 16 krócz telko hnójnjzu napije kelcz
gam waži. Pschetkamy poch lédma 6 krócz telko pije, kelcz
gam waži. Najlépje wschat poch pije, bdyż je w gynje derje
pschemjerjanyk a potom go wuguschik.

Dale dyrbi go wutschénycz, so poch amoniak wjele lépje
hacz gloma wjasa. Poch wjasa amoniat 2—3%, gloma pak
jenoż 0,2—0,6%. Dwójny zentnar pochowego gkanja se-
sréba 5 puntow amoniaka. Sdama waha gloinoy pak jenoż
pol punta amoniaka: Kżdy może żebi gam wulicziczi kelko
dwohotnego hnójnischcza po tymle puczu dobowna. Hnójnjza
ma dużyk (Stickstoff). Jeli go mona derje njethowo, go %o
dużyka posbudi. Najlépje hnójnjzy jejnu hnojozu mój za-
thowatch, jeli gako żaneje hnójnjzy njenadżikatch. To dozpijesch,
jeli poch sasczeiesch. Tón wschu hnójnjzu wupije. Dale wasch
f pochom mjenje dżeła pschi sabkanju, tidanju, roskibanju na
polu a se sawoeranjom. Dokelż poch amoniak hrébe, je pomér
we hródżi wjele strowchi. Poch gam sa go je gkanje nakipat.
Wón mori nekaźliwiny (Kalterien). Salczélech-li f pochom.
schkitasch do gnadneje méru gwój żiwi tkei psched pukrowu, bé-
jenjom a pfched druhimi natukowazymi thorofczemi. Kupuiesch-
li poch, dyrbitch źwéru za tym hladacz, so jón pramje żuchi
cdźanjesch. Mokry póch njemózesch sosczélacz. Suchi poch
njeżmé wjazy 35% wdobi wopschicz. Druha kajtsei nje-
żmé wjazy 40% mécz. Póch, kż ma wjazy 45% wdobi,
njeje ja sabkanje k niczomu. S wumjacżom wowczekujow
mózejch poch we wschech hródżach a thlérach jaczékacz. Naj-
lépje je, so jón 10—20 cm tészto nasczelesch. Sa 2—4
njedżeli go wón napije. Potom dyrbitch jón wukidacz. We
wowczernjach wón pschejara wolmu woważe. — Nakcha
ratarske drużtwa dyrbjale go za swoje zobujtawy wo poch
staracz.

Kak thowasch pschikupne hnoje.

Pschikupne hnoje wobstarasch zebi f wjesicha krótke
pryedy hacz by je rosmjetak. Druhdy pak so f nimi tola
dorżaha sastarasch. Pak masch mózno tu, je tunjo dostacz,
pak so f nimi f cżahom sastarasch, so by je mét, bdyż dżelich
je rosmjetacz.

Hdyż pschikupne hnoje do czaha kupisch, dyrbisch je derje
thowacz. Potom so bojecz njetrjebasch, jo ma wasy abo sa-
kosczi skubja.

Najsojazn pschikupne hnoje f rosmokanjom skubja. Mé-
kotre f nich jara rady wodu na so czehnu. Druhe f nich
tak wjele, so go pokuje napija. mokaja a stónczuje rosbehnu.
W chikupne hnoje dyrbja go we wodze rosbrukczicze. Jenoż
tak samoża rostlinkam knojicz. Jenoż pschi thowanju je to
je schkodu. Si rosmokanjom wone po kajtsiczi a wasy skubja.
Tele wobehdżich. hdyż pschikupne hnoje w fuchich rume-
nosczach thowacz. Te dyrbja wumurjowane hycz a tak derje
samkacz, so nékżny pomér k nim pschistupa nima. Tu wone
i czeżka rosmokaja. Mekanje je czim wobuznische. pschetoż
je-li mokne pschikupne hnoje mukkine, wone smyerdnu. Po-
tom dyrbitch je saso rostoli, so mohł je rosmjetacz.

Dale kebżnu na mécki a hubdże, w kotrychż pschikupne
hnoje thowajoch. Kukate, każ dużyk (Stickstoff) wapno (Kiesel-
kalk) roskażoja mécki runje każ mokaje, na pschikład kainit.
Tele hnoje w mécknch njewostacz. Wone mécki pschkuża-a.
S wjetkich mécknw go hnoje pothubja. Kukate hnoje njeje
też radno, w drjewjanych hubdżach a kaschczikach thowacz.
Tez te zajte kukate hnoje smicza. Najlépje thowajoch tajke
hnoje, so je na zementowane abo kamjentne dno na hromady
sejpjasch a kpowasch.

Wapno (Kalk) f powétra gynje wokhu hréba a go hom
kaicha. Pschi tym go wón hacz do mulkeje herzoty sbréje.
Tehodła njetkowai wapno na drjewjanym schpundowanju
ani we blischczi nécżeho, schtoż je lohze sapali. Pschedewschem
dyrbi go sa tym hladacz, so wopno w blischczi gyno ani
gloma njeżesi.

Pschikupne hnoje drje rostlinkam howja a k temu nschi-
nosczuja. so go rjenje rosrostu a mjele a rjane płody dadu.
Sa cżlowjeckow a stót su tejte hneje schtódne. czasto je to te.
Schtóż f nich nécżeho wuzitne, móże go sajedojecz a sk...ck.
Tehodła dyrbitch pschikupne hnoje stajnje w famknjenych rumach
thowacz, do kotrychż ani dżéczi ani stót njemóża.

Schtóż na tele pokiwy kebżnuje, njesmeje j thowanja
pschikupnych hnojow żanych wobuznosczow. Tez njesmeje
schkody, so wone na wasy a kajtsiczi skubja abo tak swjezedniu,
so go rosmjetacz njehoda.

Tolczena żelesowa smyda (Eisenvitriol).

Je-li na polo do rostlinkow mlétu żelesowu smydu ros-
mjetosch, pokasuja kopjenka bórzy czemnojelenu barbu. Wo-
mischczo (Secerich) saczérich je żelesowej smydu. Na léto
1921 na jenym sastarje k temu na rolju j maschinu a f rutu
żelesowu smydu mjetachu. Na jutro (niż zyle kórz) mjetachu
wobdra zentnarja. Smyda jara derje skutkowache a woh-
nischczo nimale podużu. Sdyrz po tym czornozelene stejachu
a potom rjenje rosczechu, każ bychu ze (Stickstoff)
pohnojili. Tónle jew (Erscheinung) wuwabi dalsche posbuty
w famem léczu. Jedyn sastup pohnoji go po fórzu j 50
puntami dużyka, 30 puntami fosforoweje kiżalny (Phosphorsäure) a 50 puntami kalija. Potom wosmjeta go hischcze
podbrogentnarja tołczeneje 60% żelezowoje smydy tżdło pryedy
hacz go żymjeschka zokorowoje répy puschczachu. Sesmjeschka
hijo czornozelene składżachu a mjezele rosczechu. Na sastupje
je żelesowej smydu podtpanem po żodnym pikkowanjom
cżerwil (Drahtwurm) njenedenbże. Hacz do tónz julija go
tónle sastup mjes druhimi wusbéhowasche. S tehole sastupa
thowechu 157 zentnarjow zokorowoje répy. Wona mézesche
19,6% zokora a wotczisny 30 a pol zentnarja zokora. Na
podlanisim zuje tak wulkim sastupje, kż go njebé se smydu
podnajik: wukopechu 141 zentnarjow répy. Zokora mézesche
18 8% a f nieje wuwarichu 26 a pol zentnarja. W druhom
posprjeze - wuprubowachu, hacz smyda cżerwil pikkowarja
(Drahtwurm) sanicz. Wubrachu go 2 ha pola, kż bé
dyrbitch turom niż jenoż jene popjelischczo ale nétotre
pschiprawicz.

Do hubobja abo kaschczika nażypaj do polozjy popjela.
Popjelischczo turom czim lépje howi, bdyż popjelej nétchto
wapnowcho prócha (Kalkstaub, je z prócha, kż nastanje, je-li
go wopno famo hascha abo leschuje). We popjelischczu, do
kotrehoż zu wapnowy prócha smészchel, sabuscha go wschż
cżwilowali tur. Wapnowy prócha njeje k temu hischcze pryecj
cżihnjenj, wschako je na hromadu (Kalzischcze-Kompostheaufen)
thupajesch. Tak wapno twojemu hojpodarstwu połskiżcho jako
hnojnischcza wuzitk pschinjese. Popjelischcza pschipraw tak, jo
njesmetku. Méżto wapna mózejch tej popjelej pochowy
proch (Torfmull) pschimészej. Wón runje tak każ wapnowy
proch skutkuje. Do wójny pschidawatche go popjelej tej
żinkowy nalét (Schwefelblüte) jo bo wschi a thi pola turow
morit. Ton pak je djenja pschedrobi. Wapnowy proch
runje tak derje skutkuje a je f temu hischcze tuni.

Cżim bóle fo w tymle nastupanju sa swoje turi staracz,
cżim bóle fu cżi dżakne. Wone lépje njeżu. Też fu strowsche
a na mjasu derje pschihowaju.

Dom a kuchina.

Moji domjazy pschereżejo.

Mam schtyrjoch lubych pschereżelow w domje. Jich mjena
su: Jod, brom, żelowa kiżalna a woda. (Jod, brom a
żelowu kiżalnu (Salzsäure) dostanejesch pola drogiika.)

Hżo w mojej młodożi go i jodom sejnach. Jómu mje
żadawje jhubu bolachu. Dżéch k lékarjej. Tón ménjesche,
so je go mi korjeń juda sahorik (Wurzelhautentzündung).
Tehodła sub mutorhnycz njemóże. dokelż je dżabno sahorjene.
Wón pomasa (vapinfowa) dżabno i jodowej tinkturu (Jod-
tinktur) najprjedy dżabno mjes japykom a potom dżabno
mjes tizom. Potom wukasa mi jodowu tinkturu, so mógł
masanje wopjetowacz. Masacz dyrbjach rano a wjeczor.
Jako béch to nékotre raży cżinił, bolosez popuschczi a go
tónczenje zyle thubi.

Zara często go stare kerjenje sahorja. Dżajna ju cżer-
wjene a żaczécze. Wone też żadawje bola. Je-li j jejzikom
do juba storczischi abo jeli j jédżu na njón pschindżesch, go
cżi tża, so korjeń abo jub je dżéchi a jsżahnow won tżi.
Tehodła do njcho radu j jajkom sewadżijéli. Też cże gy-
nujscho saboli, bdyż j hubu szczeinjesch abo kupalch. Jodowu
tinkturu dostanjesch bjes rezepta pola kżdeho dro-
gista abo w kżdej hapiznji. Najlépje tule tinkturu w
skkleizjy se skklenicjenym jatykkadlom khowaich. Korkowe
jatykkada jodowa tinktura bórzy pschekuża. Jodowa tinktura
je jara cżéżaza. Je-li bleschka derje njejamka, go wona wu-
cżejnje a jhubi. Tinkturu masaj i matym pinselkom abo
pjerkom. Dleje dżerżi wschat kinkl i skklenczanych nitkow
(Glasfadenpinsel). Ton dostanjesch w kżdej hapiznji. Ale
wón bóle za pjenjesami wonja.

Jómu béch żebi w nojy żitku hnuk. Lédma mózach na-
stuzicz. Khodżicz njemózach. Za pomasach nohu i jodowej
tinkturu. Potem go lékarja wo radu wopraschach. Wón
mi to famo wukasa, praji, so mi też druhego wukasat njeby.
Po krótkim cżasu bu tej i mojej nohu lépje.

Jako kéch pola wojasow, nasch lékat pilnje jodowu tink-
turu nakożowocze. Bé-li go nécżto nasymnuł a bolesche-li jeho
schija a wutrobno. namalacha jemu bolaze dżéle f tejle tink-

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća za měrc 75 złot. pj. Do wukraja za měrc 15 Kč. Kóžde čo. płaći 5 złot. pj. Wudawa a čišć. Smolerjec knihićišćenja, zap. družstwo z wob. ruk., : : w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel. 687. : :

Za nawótki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobčežnje so stejace nawótki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy : : rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje. : :

Číslo 59 **Budyšin, póndźelu 10. měrca 1924.** **Lětnik 83**

Dnjownica.

Póndźelu, 10. nalětnika.

40 martr. Sebasćinskich'

1850 powita deputacija ev. serbskich towaŕstwow wyššeho dwórskeho prědarja Harlesa do swojeho zastojnstwa ze spěwom Jana Kiliana, wjednik běše kand. Imiš, a duchamny Briska z Budystec.

1854 we Wulkim Wosyku naš wulki wótčinc dr. Arnošt Muka, kohož Bóh tón Knjez nam zakhowaj!

1836 w Budyšinje Jan Aug. Jenč, wučeŕ w Drježdźanach, serbski stawiznaŕ.

Widźerjo Bóži, witaj k nam,
Wěščenja mało je w kraju,
Strašniwym wotmołwjej wutrobam,
Bróńić so k dobyću maju.

Wodź nas we bódźenjach Harleso,
Stejmy za domjace prawa,
Krwawnikow rozčeŕi wěrjacych Bóh,
Kryćiznu kralnostwo dawa.

Swědźo ze Słowjanow naroda,
Radość a nádźija Serbstwa,
Z tobu my pónźežemy do njebja
K zbóžnosći wěčneho herbstwa.

Jan Kilian.

To ŕarstwowski powěstnik.

Serb. tow. „Nadźija" w Budyšinje zmjeje příchodnu srjedu, 12. měrca, wječor we 8 hodź. w kat. towaŕšowni na garbaŕskej hasy, swoju hłownu zhromadźiznu. Porjad: Rozprawy. Postajenje dźěławeho plana: Nowowólby. Namjety.

Předsydstwo a wobeŕk.

Jednota „Sokol" w Komorowje ma wutoru a pjatk wječor we 8 hodź. zwučowanje. Starosta.

Spěw. tow. „Radość" w Bukecach. Spěwna hodźina příchodnu srjedu, 12. nalětnika, wupadnje dla njepříchodneho wjedra, Dalše spěwanje so wozjewi.

Předsydstwo.

Spěw. tow. „Sokolik" we Sowrjecach ma příchodny štwórtk wječor we 8 hodź. **spěwanje.**

Jednota „Sokoł" w Ralbicach ma wutoru wječor 1/8 hodź. **ważnu zhromadźiznu dla swjedźenja, kiž** ma so hnydom po jutrach wotmeć. Potom zwučowanje. Wšitcy njech wěsće přińdu. Načolnik.

Serbscy katholscy wučerjo maja swoje posedźenje srjedu, 12. měrca pola Wjenkec w Khróšćicach pop. w 4 hodź. Też kanditaći katolskeho seminara su na njo wutrobnje přeprošeni. Wočakuje so bohaty wopyt.

Předsyda.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminaŕskej hasy 6. Rěči serbski.

Najš. a najtuńša knpowaŕnja wobućow. Póduśowanje spěšnje a tunjo.

Šwětowe podawki.

Hrabja Kanitz w němskim žeŕmje wo rataŕstwu.

Wo nuzy němskeho rataŕstwa je němski minister ša rataŕstwo a ješiwnje, hrabja Kanitz, pjatk p'chi powschitkownym politiskim rozsrěženju w němskim žeŕmje rěkał. Wšches šurowu rymu je Němska hišće ł módrym wokom pśehlcała. W oktobrje a novembrje rymy po złowje ł ruti so huby žiwy byli. Dokelž wobstajnych pjenjes njemějachu, běchu nam domjace žně samknjene. Halle ł pśichikowanje rentikeje hrivony je napjatosć popusćeźika. Tola teź njemja hišće statyźany hłodu mrěja, niž pak bla njedostatka jawnosće, ale bla njedośpałajeje kupowaŕskeje mozy ludnych kruhow. Popusćenje napjatosće we ješiwnjesiwje je na druhej stronje napjatosć rataŕstwu pśehnjeźika. Krisa w rataŕstwje budźe, jeli so bórzy njedopełnichi, žo sajimow pśehetrebarjow na cźuźiwe waźnje dośtaŕi. Pśichede wšchěmi **rataŕstwo pod wulkej bankowej** nuzu stona, kótraž wobsebje na ześenjej a lohkej roli njeje wjacy śnjesć, a je žo jenaž nakhwilnje śnjesć mohła. To je wej menjenje němskeho finanznego ministwa. Wona pak wjeri žo nakhwilnje śnjesć, so by žo podaśe stronieje mémy pśehšichi a so žo njeby dośtónčnemu ześenjenju mémy ześenjał. Rataŕ śteji pśched praśenjom, hać dže **rentowu** nuzu, kótraž žanuzny stuŕ dźerżeć abo niž. Mózenj wótaj dźerżeć, hdyž pśaćenje bankowo hać ł połěpśenju **kredytnej** kredytnej banku wudźerżimy. Ličba žlabych hospodaŕstwow šnadź žo ł tejle konjugej kuru

Kontrolla nad němskim wójskom.

Nota konferency šwjaŕskich pósłanzow wo wobnowjenju kontrolle němskeho wójska je w němskich nowinach powšitkownje rozhorjenje šudźiło. Nawiny praji, so Němśka pjecź wumjenjenjow, po kótrychž dyrbi kontrolla pśestaś, jenje njemóże dobjelniś. Kontrolla swjaŕskeje wójerskeje kommišije by po tajšim wěcznje trała.

Dowolnosć k wólbam do němskeho žeŕma we wobsadźenej Němšći.

„Temps" pišo: Po powjeśeńcach ł Koblenza žo swjaŕsko-porheinska kommišija němskemu žadanju za wotmeśom wólbow we wobsadźenej Němšći na pśichodu njesłaji. Mumjenja žebi jenož, so bo mjes tym we wobsadźenym kraju jenych nowych njeměrow njesbudźi, a so němśke wyšchnoście agitaziju pśeciwo němšim wyšchnoścam njedowoli.

Sakše knježeństwo hrody dźěłaćerjow Hirschfeldskeje milinaŕnje ł dźěła puśeńcźi.

Po wótrźnjazym wutšudźe žo w saŕskich milinaŕnjach (elektraŕnjach) podśěchetej dźěłaŕski cźaš zawjedże. Dźěłaćerjo Hirschfeldskeje milinaŕnje njejsu hać dotal podśěchenemu dźěłaŕskemu cźašej pśichilowowali. Saŕske finanzne ministerstwo je tehdła w pśeswjednosći se zhromadnym ministerstwom poruczko, so maja bo dźěłaćerjo w Hirschfeldje hnydom ł dźěła puśeńcźi, kótrejž podśěchenej dźěłaŕskej cźaš njepśihłosnuwaju.

Prozeš pśeciwo Hitlerej, Ludendorfej atd.

Nowinski šef generalneho štaba komunizarjata **Adolf Schjedt** jako šwědk praji, so je ł Kahr jenož ł pištoliju wohroženy Hitlerej šłubił, so bo pśeć puću wobdźeł. We nastupanju ł Kahra je žebi rjekł, so je diktator, kótryž bo je pištoliju druge ménjenje pśeciwo Hitlerej dał, so je sjawnosć wotbyty.

Generalny wyšch infanterije **Felix ł Bothmer** wobšwědči, so won njeje za to mót, so bo Kahr, Lossow a Seisser škowo, kótrejž bu Hitlerej dali, chutnje ménił. Hrabja Bothmer pśehłosnuje, so bo Lossow a Seisser, kótrejž staj jenož šwój mjeńšy pśeć žebi měłaj, njebyšchtaj mohłoj Hitlerej śpiecźeś. Njenóžešchtej hinak cźinieć, hać je na šdaeje do Hitlerowcho žadanja šwolišchaj. Njeśwjedowne wobśtejnosće bychu nastałe, hdy budźichu jeju satkelii. Němšćinstawa wobora a policija budźichtej hišće we nozy zakročeźej a ł Hitlerowymi pśehłosowarjemi by ł cźežkemu traženju došło. Méni, so bu cźi knježa najprjedy cźaš dobjeć cźekli.

Bliješi šwědk, tajny radźićel **Gruber**, praji, so je Hitler Lossowa a Seisjera na rostajkowaje waźnje napominał, še šale do šwizy hicź a so je potom da tych śnjezł

śnjeći. Wjele hospodaŕskich politikow praji, so móże rataŕstwo nětcźišće bankowe śnjesć, dokelž je bjes dołha. **Bjesdołžnosć pak ł napjecźa wobrawnemu wothódnoscźenju śteji.** Niz jenož wunoschk, też powschitkowna hódnosć śtej w pśeńcerźu wo 50 prozentow wotebeŕaše. Nječnik žo potom kredytnemu praśenju pśchiwobrośi. Hdyž němśtostatna banka bankam pjenjesy po 10 prozentach wupožcźuje, je jale bjes rozuma, so dyrbi rataŕ bankam 30 prozentow dawacź. Rataŕstwo dyrbi rataŕske towaŕstwowe banki twjerdše za wusdu wzacź, pśeto ž rataŕske towaŕstwowe banki žu tu za rataŕstwo, niž na wopak. Wo dźakahódnej šwažliwosće rataŕstwa šwědźi, so rataŕjo niz jenož še lepšej, ale teź še šłabšej rolu nětkole wjazy pśchikupneho hnojidła tśpiju, p'chetoš pśchi nětcźišćich płacźišnach je njewěše, hać bo nałoženje pśchikupnych hnojidłow šapłacźi. Traźne połěpšenje žo hałe wocźakacź hodźi, hdyž budźa pjenjesy za leźomnosće sajo łóžo dostacź. Wumjenjenja k temu je nahódnoscźenje hypothekowo dało, kótrež je słónce nje jasnjosć do wobśtejnosćowo hypothekšeho dołha pśchinjeło. Sómy duzy po puću k połěpšenju a njeje pśchicźinu, nadźiju łpuśeńcźi. Industrija ma šchtikaśe źła, rataŕstwo, kótrež 70 prozentow wudźełkowo domjageje industrije wotebjera, ninka šchtikanšeho źła. Želesniczne tarify šu pśchemyšłone. S pśchicźinu zyteje hospodaŕšeje kriły je njerosrišane hospodaŕske prašenje. Němška industrija žo šahubi, hdyž němśke rataŕstwo, kótrež je ł jejnym hłownym wotebeŕarjom, njebudźe wjazy k płacźenju kmane.

Kontrolla nad němskim wójskom.

Nota konferency šwjaŕskich pósłanzow wo wobnowjenju kontrolle němskeho wójska je w němskich nowinach powšitkownje rozhorjenje šudźiło. Nawiny praji, so Němśka pjecź wumjenjenjow, po kótrychž dyrbi kontrolla pśestaś, jenje njemóże dobjelniś. Kontrolla swjaŕskeje wójerskeje kommišije by po tajšim wěcznje trała.

Dowolnosć k wólbam do němskeho žeŕma we wobsadźenej Němšći.

„Temps" pišo: Po powjeśeńcach ł Koblenza žo swjaŕsko-porheinska kommišija němskemu žadanju za wotmeśom wólbow we wobsadźenej Němšći na pśchecźo njeśiaji. Mumjenja žebi jenož, so bo mjes tym we wobsadźenym kraju jenych nowych njeměrow njesbudźi, a so němśke wyšchnoście agitaziju pśeciwo němšim wyšchnoścam njedowoli.

Sakše knježeństwo hrody dźěłaćerjow Hirschfeldskeje milinaŕnje ł dźěła puśeńcźi.

Po wótrźnjazym wutšudźe žo w saŕskich milinaŕnjach (elektraŕnjach) podśěchetej dźěłaŕski cźaš zawjedże. Dźěłaćerjo Hirschfeldskeje milinaŕnje njejsu hać dotal podśěchenemu dźěłaŕskemu cźašej pśchilowowali. Saŕske finanzne ministerstwo je tehdła w pśeswjednosći se zhromadnym ministerstwom poruczko, so maja bo dźěłaćerjo w Hirschfeldje hnydom ł dźěła puśeńcźi, kótrejž podśěchenej dźěłaŕskej cźaš njepśihłosnuwaju.

Prozeš pśeciwo Hitlerej, Ludendorfej atd.

Nowinski šef generalneho štatneho kommišariata **Adolf Schjedt** jako šwědk praji, so je ł Kahr jenož ł pištoliju wohroženy Hitlerej šłubił, so bo pśeć puću wobdźeł. We nastupanju ł Kahra je žebi rjekł, so je diktator, kótryž bo je pištoliju druge ménjenje pśchimišłowacź da, so sjawnosć wotbyty.

Generalny wyšch infanterije **Felix ł Bothmer** wobšwědči, so won njeje za to mét, so bo Kahr, Lossow a Seisser škowo, kótrejž bu Hitlerej dali, chutnje ménili. Hrabja Bothmer pśehłosnuje, so bo Lossow a Seisser, kótrejž staj jenož šwój mjeńšy pśchi žebi měłaj, njebyšchtaj mohłoj Hitlerej śpiecźeś. Njenóžešchtej hinak cźinieć, hać je na šdaeje do Hitlerowcho žadanja šwolišchaj. Njeśwjedowne wobśtejnosće bychu nastałe, hdy budźichu jeju satkelii. Němšćinstawa wobora a policija budźichtej hišće we nozy zakročeźej a ł Hitlerowymi pśchiwobrośiwarjemi by ł cźežkemu traženju došło. Méni, so bu cźi knježa najprjedy cźaš dobjeć cźekli.

Bliješi šwědk, tajny radźićel **Gruber**, praji, so je Hitler Lossowa a Seisjera na rostajkowaje waźnje napominał, še šale do šwizy hicź a so je potom da tych śnjezł

Jendźelska a Franzowska na pśchecźu we wójerskim létańtwje bronitej.

Jendźelska chże nakhwatacź, šchtož je ł nap'checźa Franzowšeje we wójerskim létańtwje šakomdźiła. Knježeństwo žebi wot parlamenta za wudospołnjenje wójerskeho létańtwa 14½ miljona puntow šterlingow žada. Wobsom nowych wójerskich eskadrow dyrbi bo 1924 pśchiprawiś, ł cźimž bo liczba eskadrow na 18 powyšchi. Sa dalšich šćeśi eskadrow, kótrejž dyrbja bo w létomaj 1925 a 1926 pśchiprawiś, dyrbi bo materiał nakupiś. Personal bo wot 2000 na 35 000 muži powjetšchi.

Paŕiški „Temps", organ franzowskeho knježeństwa, bo we rěcźi lorda Tomp'ona w jendźelskim šejmje wupraja, ł kótrejž bo žada, so dyrbi bo jendźelske wójerske létańtwo we 18 domowinskich eskadrow p'chisporiś. „Temps" pišo, so je Franzowska ł połnjinjenjom wójerskeho létańtwa nasłowana, pśchśeże do notrowólbom franzowske wójerske létańtwo wo 25 eskadrow powjetšchi.

Dla połnjinjenja jendźelskeho wójerskeho łódźiwa we śrjedźoseminskim morju je transport cźornego franzowskeho wójska ł Afriki do Europy wohroženy. Dokelž bo franzowske wójerske łódźiwo nětkole njemóże ł jendźelskim wójerskim łódźiwom měrić, chodźa Franzowsojo njeglu cźornego wójska pśches śrjedźoseminske morjo ł połnjinjenjom wójerskeho łódźiwa šchtikać. Kaž „Matin" pišo, je franzowske knježeństwo marokowske pśchimóśte město Tangcr sa sepjeranišchcyo wójerskeho łódźiwa posajiło. 28 jenoseśow franzowskeho śrjedźoseminskeho wójerskeho łódźiwa śmjeje swoje stajnje stejišćcźo w Tangeru.

Sakroczenje wjasfarjow w Sofiji.

Sastupjerjo Jendźelskeje, Italskeje Južnoslowjanskeje a Rumunskeje ža 4. měrca bołgaŕskeho ministerskeho pśchedsydu Zankowa wopytali a jeho na poruczenje swo pśatarjow

wjednika mazedonskich bandow, w nalěcht pschecžiwo Južnej Szerbii wotmyslenych, kedžkuliwžo cžinili: Salmujerjo fu Szerbski kujerštwo na wobsedženosče a njedowdženje serbskich pokazali, kotrež by nanal mazedonskich cžřidow do Južneje Serbije ka hobu měł. Radosi fu, so by bolharske kujeršstwo wotmyslenemu nadpadej na Južnoserbowanku zadžiwalo. Ministerski pschedsydda Jankow je wotmolwił, so je bolharske kujeršstwo swolniwe, wotmyslenjom bolharskich bandow zadžewacz a so je 300 wosobow wodsedžowacz dało. Kujeršstwo je dale wschě serbske kobutkowe tak njenowanjace Zjednoršstwo organizacije zajecz, kotrež ho po mérnym puczu a kulturnej propagandu prózuja, banditstwo'cži Mazedonskeje dospjecz a kotrež fu w roskorje s trachežej organizaciju Todora Alexandrowa. Mjez zajatymi je też pschedsyda Zjednoršstwa organizacije Sangow.

W Bekaradtskim apelacionalnim krubach je wosebitu kedžkuliwosčnej wobsedženej sudnja, ta dacz dotal ani jeneho se mazedonskich banditow njeje zajeli a so fu hacz dotal we swobodze hlowny wjednik a zakazky njepschecžiwski Južnoserbowanskeje Todor Alexandrow, wobwoda Brle a druzy.

Někotre Sofijske nowiny tracha zjawnosczi z powjescza, so Južnoserbowanska a Gricžiska w najtrótschim cžasu zhromadnu ultimatum wo hibanju mazedonskich revolucionarnych bandow podatej.

Wotpadženy kalif do Schwajarskeje pschijeł.

Wotpadženy turkowski kalif je pjatk do Territeta we Schwajarskej pschijeł. Jedo žyn, jeho dźowka, schtyri žony a dźesacz sluzobnych jeho pscherwodzachu. W hotelu bě sa njeho 18 stwow pschihotowanych. Schwajarska konsulja w Konstantinopolu bě žo sa to postarała, so schwajarske kujeršstwo kalifowemu pschijeźdżej do Schwajarskeje zarych wobsedženosczow njezajnje'cže.

Kalif swoje wotpadženje jako fakowizy pschacze njeschpónawa. W Schwajarskej che wón dalsche rozmjeze wozwacz. Do jeho wotjězda je jenm turkowske kujeršstwo schej we 16000 turkowskich puntow pschewodało. Puczowanje f Turkowskeje do Schwajarskeje je bo bjes sadžkowko a pschipadow stało.

Kialkse nowiny namjetuja, so by so kalif z pschecžiwnikami kalifata Turkowska w mohamedanskim swérže wiele nahladneje skubila. Po jich ménjenju sadu narodnje shromadženy w Angorze, kotrež je kalifat wotstronila, Jendželska jeji. Ta je hižo w spórtowej wójnje Mesopotamiju a Palestinu wot Turkow'cži wottorhnyła. We wottronjenju kalifata je Jendželska nowu zkładnosczi namakała. Turkowstu poskakcz. Krala Husena je dała za kalifu Sajordanskeje a Mesopotamiskeje wuwolacz. Hacz sneże tole nowowuzamanje trajny wo'nam, budże wot teho wotwisowacz, f kotrej mazu budże Hussein zaka kalika mjes muhamedanami swoje dotłosnjetwo placžiwe sczinicz móz. Husseina, kotryż bě do zwotnjeje wójny Mekkarli emir, je bo f pomozu Jendželskeje kral arabiščich ludow sczinił. W julisju 1916 je swoju njewotwisnosczi wot Turkowskeje pschipowjedżił a w nowembrje 1916 sam zebje za kralu wuwolał. Sa na zwjatynnej mésnomej Mekku a Medinu kuješi — Mekka je f jeho khownym mésstom — jemu wésty poddok za nowu moz dała.

Kral Husseina žnadź jako kalif hišcze'cže konkurrentow dostanje. Reuterez powjescženja powź, so Egipterstwo a Marokkowska najzerje žamžnejm kandidatom postajitej. Puczowjeczam f Indiješe f wulkim sajimanjom napschecžo dla dáju. Pokazuje žo na to, so muhamedanojo Oedschasa, Irała a Sajordanskeje mjenschi dźel muhamedanow wuczinjeja.

Pod sacžišchezom ra'nchego wustupowanja offizirow 1. armeekorpsa je Cajandaris ministerske pschedsydstwo sloził. Wón je ministerske pschedsydstwo republikanskem wjednistej Papanastasjej posticžił. Wuwotanje republiki ma žo w bližšim cžasu wocžakacz.

Krkawne demonstracije w Bombeju.

Po depeschach f Bombaya fu bžeczerjo bamkowych fabrikow, kotrjž wot nékotrego cžasa strajkuja, bo psched jenej fabriku shromadžili a pytali, ju potorhacz. Mjezerjo bu na pokazu wot pomozy wotbrocži. Policzije do domorodnych, kotrjž do njeje f kamjenjenej mjetachu, tšelesche. S nich bo někotri morichu a druzy bo franichu.

Statna forma Grichiskeje.

Kaž žo f Athena powź, žadaju žebi offizirozo grichiskeho wójska, so by so hnydom republika wuwolała. Temu napschecžowo ministerski president Kafandaris na tym wostawa, so dyrbi žo ludowe wothłosowanje wocžakacz. Offizerozo hroża, ministerstwo powalicz.

Ze Serbow.

W Budyschinje, 10. měrza 1924.

— **Wo wjedrje.** Dźensa rano we 8 hodź. barometer 752, hygrometer —10, najnišcha temperatura w nozy 10 hop. kmy. — Dźensniša wjedrowa prognoza dale rjane kuche wjedro stajo a mèni, so žo pomałku wocžapli. Wczera tuno kma hacz na 11 hop. stupi. Wyschischcina zyhi srjedźnu Europu pschikrywa. Kuttje wutoru słónczo 6,29 schodża a ko 5,57 thowa. Mésacz dopodnja 9,14 schodża a žo w poknozu thowa.

— **Kedžbu płaczerjo dałka!** Cso słužiżo na wosjewjenje finanzneho hamta, tij sajdźenu swobu pschinjeschenym, dyrbja jenož cži na finanzny hamt hicz dołżny list podpischacz, tij žu dopiš dla rantowneho załoženja (Rentenbankmuttagebeschein) dostali, potajšim pschenmyšlitaj (Gewerbetreibende atd.), nje pak cži, kotrjž su dopiš dla **rentowneho bankowneho** załoženja (Rentenbankgrundbesitzbescheid) dostali. To žu ratarjo, cži potajšim njetrjebaju na finanzny hamt.

— **Nospravna policzije.** 5. měrza kradnychu tu f pschedměstnoste jeneho wobydženja bély blidowy rub f rjedkich wuzkimi blidami, na 70×40 cm tuwtki. We wbyżżiżużone zdźelenja prošu kriminalna policzija w Budyschinje.

— **Paduschstwo.** Kradnyli su tu 8. měrza mužaze jésdne kolo znamki Seidel-Naumann. Cžłoło njeje znate. Dale kradnychu mužaze jédne kolo znamki „Sträubtchen-Bantgen"; tež tu cžłoło znate njeje. We wbyżżiżużone zdźelenja prošu kriminalna policzija w Budyschinje.

— **Nahła smjerc.** Tudomuneho 59 lětneho krawčeho mischtra M. wczera dopodnja krótko 1/12 hodź. na połtim nanjesche Boża ruczka faja. Wón hnydom wumrje.

— **Sakizy wobsedženja** zhěkow mjezachu sandtam tydźeń wuriadny swjatowny sjedź. Hospodarske a finanzne ministerstwo Wschitej tej pscheproschenej, njejitaj pak žanych satlupjerjow pósłalej, ani pschinneje wotmolwy, schtoż f cžitownych jara rozhori. Na pohedženju pschijachu jo sekbowoge sajadły: 1. Wobsteja ruża na wobydlenjach je skutk dyrbjenskeho hospodarstwa. Stwobsone dowójnke bo'podarstwo staracže bo pschezo wo dobzahan liczbu wobydlenjow. 2. Wotnajenjeli pjenjez je bo f wotpohadkom ponjat a k tomu bonzedi, so tkéže njejsu tak huste (!) wobydlene. Wotnajenjeli a podrjuninkow schitaju sakoń tak pschepravda nětcžišchich mésacžkow nawrotowali, schtoż dorost do wukraja hani. 3. Wutworjenje nowych wobydlenjow je psches dyrbjenske hospodarstwo sdajene. Staina pomoz je w tym njedobzahan. 4. Nowowutworjow njemóże žo tak dołho wojowacz, hdyż dań za stare bydlenja jenož za hospodarstwo bożaha. 5. So by so wono sajo wustrowiło, dyrbi žo wotnajenjeli pjenjez wot 1. hapryle 1925 stopnjowacz (staffelweise erhóhen). Jenoż na to waschnje móże sajo k nétrej pschihlej wjes wobsedżerjom a podrujnikom. Staty wotnajenjeli sakoń na žo njeze pschinjeż. -ltr-

S Delnjeje Hórki. Njany serbšći wjecžor wuholowa nam serbske towarjstwo se žiżbowych Khwaczicz wjeza w tudomnym Nowakez horscžanu. Mélko mény, cžehodża tak rady naschi Serbjo na serbske wjecžory khwataja. Nasche wotczakowanja bo pschekrzeschichu. Tón ras bichu jeho Khwaczenjo dwaj pěknej zorczitaj wubrali: „Nesbitm kazan" a „Njewjescžinska nadoba". Posledniu hmy snano pschez 30 létami prjeni ras na jewiscžach w Khwaczicach widżeli. Hižo tehdom bě w rukomaj wulkerwuch hrajerjow. Tehdyża swéżej wežinywosczu žo na wczerawsche pschedstajenje wbesełachmy. Tónle njewinowaty zorczit nasche wotczakowanja w khżdym nastupanju pschetrjesch. Cicero Dunbar a Kunz Ssuchi bešchtej każ wubrnuaj ja tutu hru, mopranddżitoj mischtraj. A Khwaczanske knjezny halle. Mnohi tymoto do Khwaczicz, so by tam Serbowki w jich krojtowych drastach wuhladali. Khżdemu wutroha sejhrowasche, jako bu pschi „Njewjescžinskej nadobje" zamjerk pospjesche. Dwé Ssowonje, każ i jejsa wubélenej, mužladachmy, pschi wulkiwuchu. Tak pschirodnosczi we wustupowanju wusnamjeni wschtech hra erjow we wobémaj truchomaj. Jana njewinosczi. Wschyo to cži fdasche, każ bu wopraudżitosczi była. Khżdy a khżde wschcho fastorka wotwischtaj so psched wocžomaj pschihladowarjom wobaj trjstaj. S wutrohu mózesche žo jónu nahnjeczi a k budżinku na khutnosczi cžasa sednez. Na wopschiscžecze dowas njekładż. Alle na wobras, kajżiż ho cži jewi. Tu khżdy cžinik twoju maczernu rěcz cžżim pschikładnu. Wopschiscžecze trocha je tak pěkne a njewinowate. Jana njehornosczi zbe njepohorschcže, jane wjoscžanje, każ khżdż dże Serb w Němcžinje žo presentowacz, wuchło pschipohožucharjow njerani. Khwaczenjo fu swojej dawnej tradizji swérni wostali. Dźensa młody dorost pschima do kolow, hnydom dżiwli a tich, kiż někdy psched 30 l'tami tam žerbšče towarstwo sałożichu. Nasche młode leta w naschej młodżinje psched naschimaj wocžomaj sthadżeja. Pschżeżo sajo dyrbimy na młode Khwaczanki spomnicz. Wone haja w polnej originalnosczi dale kroczu drastu swojich wowkow a wutkowerkow, kiż je někdy w tej krajinje jako młode holzy noschachu. Knjeżny Zurez, Schtejc, Mrnytez, Matejez a Glinez, pijonjachu žo każ fakelli nalcža na jewiscžu a potom pschi słoschmej rejzy. Horliwy nawjedowaz bżiwadłowego wotrjada. Janeż Njeżża, a jejo njepróżninni żobuprózowanja mója ze swojim wutpschom lyolopom bucz. Schumjazy pschikłacz jim hižo prajł, każ jara je jo wschitko fpodobało. Pschehladajenjomaj pschidża knjes Winez f Kamjenjeje dwaj koupkłaz, liż bo swjażbnym dżalom pschijeschitaj.

S Wotrowa. Policzija poczkina žo sa žerbšći „Sokol" fajimowacz, niż pak w tym smyśle, każ jeho žohusłowaj. Ma drje „wot horjeka" nadawk, so wo njón lubje, poskarasch. We saschtich dnjach, hdyż nébe naschi Sokolscžišchcze swoje fschczijnu dożiwjeczi, pschihidże Hałschtrowski, połżaj a nahrasch'owasche so wo mjenu pschedbydżiwši a zebi je sapisa. Wé druhich kónczinach policzija mudrich wobkedżuje. Nad hydżiwy sjonnik, hacz je wona kedżbom, hdyż ho w Pauczizach **nemške turnarške towarstwo** załoži, hnydom nasatra sa mjenant pschedbydżiwši sledżita. Jara derje by było, hdy by policzija swoju starosczi a kedżbliwosczi na **wschonemšti Iwsatt**, na pschikład: **„Jungdeutscher Orden, Wehrwolf, Stahlhelm"** a druhe słoszita. Tute pschihotowaja mładżinu na wjeczerku wójnu, dżedża tak pschihodża republiku powalicz a Hohenzolleram sajo na, thron dopomhacz a w smyślu Lüdendorffa a Hitlera Skutkowacz. Potajlmi tu je kedżbnosczi mużnischa, hacz na Ssokolow, kotrjž tuncže na podstaji němškotatarske wustawy a demokratiscžeho ducha hoja. Wotpohlad fotolitich jednotow je, Sserbow cžłonje a narodnje strucžicz. To nèmšemu statej njeschkodży, — a tež jeho policzajam niż.

S Wudworja. Pancžiczanska fokoschka Lebnota sedże žo pjatk w „Serbšej gryschce" k swojej khownej shromadżiznje, kotr ż čežce jara derje wopytana. Starosta Natusch wotwori ju f krótkim wohladom na sadżbnosczi, kiż njebežiche runje swjeselaza. S wulkeho dżela salesesche to na próżnym hospodarskim położenju. Napomina fe krutej dżiwjinje, njech kżdży ho wschudżom a wschudże wuinama jako fokol a na žo njekhabkazy dżerżecz f jeho sadaum. Kruta organizacija je nuzna a mamy žo hladacz naschich domorodnych

Stary a nowy wuczeř.

Powdaržeżło wot J. Nowaka-Kaschczańskeho.

10] (Pokrazowanje.)

Haj, sadżeżcže bě je sajtżychal a hebi je wuk'adł, każ ho f cžisku pospomnjeschu Jana a Lenku wobsedżowarja, „wotcže schto bu mi na waschej dżowy hižo zwonkownje lubi? To je, so je serbšku khrażenja khodżi. Wohżel je to pola naschich wuczerjow w nétcžišchim cžasu malo dby waschnje, runjež tola serbšta drasta hižom wjele lépje pschistoi, hacz wusta a hetkata a sakdata nemšta.

„To macže prawje!" pschichłohowaschе stary wuczeř. „Njeschom tomu zenje dorozumicz mohł, kak móża ludżo swoje narodne wa'chnja każ zagżiwacz abo fo jich haňbowacz; pschetoż hinaschcže winy tu wopraudże njewém; fo ho tu runje na wuczerjach najdale pokaruje, je cžim srudniżcže, woni dże dyrbjeli druhim dobru pschikład dawacz. Snaju nétcžrych wuczerjow, liż fu dobri Sserbja, kotrychż żony žnadź fu jara mało do Mynzow pschiżcže, ale jich hołsp dyrbja němški klubik a „kleje" mécz, žnadź hebi mżśla, so su jich dżéći f zusej drasu hižo wésteje fożżanoteje a mudroteje nabyle."

„Zo pak tomu tak njeje, to drje nam waschi pschikład najlépje pokażuje", dżesche Dubiši. „Wésteje żana f tamnych pol němšćich popkow, liż hebi prawje pschetrupjej njewérża, so fo njebychu žnadź do łutkije faschmjatake a kotrymż łoubuk f pracžimi pjerami na hłowje žedżi każ rapacže hnżżo, wésteje żana njeje pschihłożnischa a rjanscha, hacz waschа żyle žerbšta knjezna dżowka."

Młody wuczeř bě fo pschi swojich słowach tak rozhorił, so ani njewidżeschе, kak fo macž a Wawrik wjeselo żmjerschczataj. Lenka pak fo na njeho hladowaschе, ménżo, so drje cže ju wuczeř dżenż dożyła wohanbicz. —

Pschi dobrej żabawje minu fo weschém schtwórom cżaż tak lhétże, so to lédma pżimyczu a bychu drje hacz do cżinowego wjeczora tak hromadże bżedżeli, niż by fi macž też hischcze druhe na wutrobje méła. Ale wona ménżo, so njeje dyrbi fo to, schtoż ma fo stacz, dołho wottorkowacz, dżyż cže swojemu żywej hnydom dżenż pschiślednoscz dacz, fo móhł je starym wuczerjom wo swojich nalężnosczach porzeczz. Tehdyża praji tak khżdże każ bé je tu możno żwojemu żynej: „Pożkuchaj, Jano, możesch tola jónm knjezej wuczerjej pokażacz, fotle nétko w schnitkej zżarje je, wésteje by tam radży żaso pobył." Pżchi tym macž na żwojeho żyna pohlada, fo natóm hnydom pżna, f cżomu dżyżcže jeho macž pożmicz.

„Jeli wam żpodobne, knjes wuczeř", wotmolwi tuj Dubiši, „wesż tam radży dowjedu, wjese nowcho fo wé tam njewohladacže."

„To w'chat móżu żebi myślicz, fo fo tam ja tak krótki cżaż nicžo pschemén'cžo njeże", dżesche stary wuczeř, „ale snate a luhe mżślno dże cżłowjek tej najradżcžo żaso tajke widżi, kajżeż je je wobpschażdżi. Tehdyża ż bi f radoscži żaso żjinu wobhladam, hdżeż hym najrjeńscže hodżiny żwojeho żiwjenja pschebywał."

Wuczerjej dżżichtaj horje. Na Wawriku bě widżecz, że kajżim wjeselom po żnatych sthadżenkach żupasche. Wón bě tak do żwojich myślí zabludżeny, so do schulskeje zżany zażuwinżchi żebi z ruku na hłowu sżeże, fak dżyż żebi cżapku żczahnjeż; bé k tomu wot pryedewschcho cżasa tak żnuczeny a bé zyle żabył, so je dżenż f nałej hłowu; nétko żnadź mżśł to ża żoh'u wuczomske rozpschestrenosczi mécz, ale schtóż wuczerjom wutrobu a żebo zyle mużkenje żnaje, żo tajżej „rozpschestrenosczi" wésteje njewinuwacže.

Wawrik wobhladowaschе żebi tżżdy cżuczit f najnużejschej kżdżbliwosczi, na kżdym pżimiku, fi bżchu tu na tafli rejzje żeżtajane, wotpowocżowaschе jeho wocżka, wschżo bżchże jemu ważne, dokelż wschżo bżże wopomnjeczu w nim budżeschże. Słónczinje hydże żo na żtaż fa pultom a młody wuczeř wokażowaschе jemu wżdże pżżonne knihi żwojich schulerjow. Ke kżdemu dyrbjeschе Wawrik nétcžto pschżpomnicz, wo kżdym schulerju a wo kżdej schulerce nétkore słowcżka praicz; widżeschе dże je w buchu wschitke pschedża budu żedżo, każ bé je psched króttim hischcze wopżawdże widżał.

Staremu wuczerjej njewohudżi bo, knihu wo**knihy pschehladowacz a dże hižo cżinicžka, hdyż bé wschę pschehladał.**

Skoro ho stróji, hdyż na doba pytny, każ bodże hižo je, a famoławjeschе ho żmżjo: „Wodżajce, knjes wuczeř, moju njekedżbliwosczi, běch żyle żabył, że tu tola żam njejżym, a jo mam na waż tej dżiwacz. Nétko pak cżemoj khwatacz, fo bele pschindżewuj" — a won dżyż'che khwatajżi żtaczi.

Ale Dubiši jemu wobarachcže: „Proschu, knjeż wuczeř, dowolcže mi hischcze nékotre słowcżka. Wo bżżicze tak pschecżelnu, fo mi, hdyż do Dubnowa pschindżech, żmyju radu a pomoz słubicžeze. Hdyż-li budu je trżebacz. Mjenadżach ho, fo fo mi to tak khżdże żtanje", — a nétko powdaržeże jemu Dubiši żmyje żyle dotalne prożowanje a żpórżcže jemu hubżeny wuspżech, liż bé mél, je hamżnej wérnosczi, każ bé to wżdy żwojej maczeri pżeródał.

Wawrik, fo wjeselo nad wuczerjowej dowérni wżchło, pschihłowżhuschcže kżdżbliwże a prajł potom, hdyż bé Dubiši słónczżł: „Wy żcże mi wschitko tak pawdu wużnał, fo tej ja njeżmém mjenże wérnosczinyu napschecžo wam dycž. Na żort praschach fo wondanżo Schołczij Kurża, kak he jemu nowy wuczeř żwodoba, a tnujeż wah henak żara khwalcže prajł tola. Sam njemóże wschemu bołej dorożmicz a cżehodża? i dżżcżimi dołej żerbšti njerożcże."

„Sżerbšti njerożcżu." dżiwaschе fo Dubiši. „To drje je wérno, ale to njeżłym żebi myślił, fo dyrżłaż to wina dycž, fo tak mało dożpéju."

„Sdaż żnadź fo wam to wżcho jene dycž, hacz fo dżeżi w muzerżtwe abo w żujej rżeči rożmuwżcže?"

„Ale dżeżi tola wschże némżki rożumeja, f najmjeżchej wjeżicže, a pschi njemżchżdi dże ja tola na to dżiwam."

„Nż, knjes wuczeř, tu fo wy myślcže. Dżeżi to njemóża wschemu frożumicz abo cżonuj rożumja, jenoż pokżcżenje, żchżoż je ta dżeżi hischcże hórże, hacz bodż jim schto żathowane wożtanje. Kak też mohło to hinak bycž? Zżanc, tij mżża nażet derje némżki, dyrżła tola pschi tżżkich pschehnożżkach pschewżcże kżdżbliwosczje na głowa złożicz. Dżeżacy duch njeje hischcże tak wuwity, so mohł na wżazy wżdżu nadobo krucże kżdżbnacz."

(Pokrazowanje.)

Budyškim, kotřiž sa kluczowy pjenjes tšichcje dźeršnjichi dźěł pšcherašča swój narod. Potom wotpołaka wšitke porot, to je šerbšce hokoršwo njepšecźel wěry a nabožiny. Wschudże steja na cźole tschešczanjow mužojo. To je jenoż ſ wětšeje strony wudawa, so by narodnemu hibanju ſeſchodźało. Na to wuſwoli žo ſ nowa organiſowane pschebywſtwo. Sašupjeł ſtarosty je hospodarſki pomognik Jakub Ulpicź ſ Wuworja, prěni zapſtowat wuczer Šťudenk ſ Pančźic, druhi hospodarſki pomognik Jurij Lebša ſ Kanez, pokładnik kěrchanſki mišnicźer Josef Leſka w Kukowje, nacźelnik dźěłacźet Jurij Brěžan ſ Worklez a nawjedowne hokoršteje kapały kołeſaŕ Kral ſ Jawory. Potom pšiſpěchitachu žo pschedźěłowe cźišchcjane wuſtawſki, wobsehe paragrafa, kotrež žo na dobuſtawſtwo a jeho winowatoſcže poczahuja. Wone dźě buchu na ſwjatſowej hromadźiſnje w Budyſchinje pschiwſate. Jako nowe dobuſtawy žo pschijachu: Jakub Mrós ſ Kukowa, Pawoł a Jan Kral ſ Jaworh, Jakub Bělk ſ Wudworja, ſašupjeſt ſtarosty, Jakub Domanja a Jurij Skalowſky ſ Worklez. Starosta wołaſche jich wutrobnje jako kraſnych narodnych wojowarjow. Dale wutwori žo ſwjedźenſki wubſerk, dokelž ma žo w błyſe mješe ado junſka wjeſchi ſkoržki ſwjedźeſt za klóſcherſku kolinu wuhotowacź. Bratr Ulpicź porěcza ſ wohnjom a ſe ſapalom ſa ſkoržkow idźu. Wobhańcze wſchat ſa naš je, wutworjowaſche rěčnik, ſo naſchi šerbſky hólzy w druhich nam njepschecźelſkich towarſtwach ſo ſthadźuja a ſtutkuja. (Hdyž budu ſtarſchi a wjazy roſoma nabudu, potom dźe ſwój ſi-wjeſki ſmyk ſpóſnaju a ſo wobrocźa. Pschiſp. dop.) Wo pschecźitanju pscheproſchenja na ſwjedźenſke pohedźenje Macź. Šerbſkeje a ſapiſa ſtónczi ſo ſhromadźiſna ſe ſkoržiſej hymnu. Skokolio ſwoſtachu hiſchcze někotre hodźinki we wjeſołej herbſtej ſabawje.

S Rakez. Kaž błyſchimy, dyrbi naſch dotholetny kantor, kiež wyſchiſchi wuczeſt Rjelka, ſ jutram na wotpoczink hicź. Wyſchiſchi wuczeſt Rjelka je jenicźki, ſ naſchich ſchtyrjoch wuczerjow, kiž może šerbſke dźěcźi też herbſki roſwuczowaſch. Cźi druhi, tak daloko hacź ſu Šserbja, njeſmu trěbne roſwuczenje w šerbſkim dóſtaſe, ſo wuhlí dźěcźi też herbſky roſwuczowaſch. Cźehodla pak žo potom tajki wuczerjo, kotřiž chodźa też Šserbam ſłužicź, ſami njeſtrózuja, ſo bychu žo w šerbſcźinje wudoſolnili? Naſcha ſchulſka wołaſda wobſteji nimale ſ hjoch dźertkow Šserbow. Někto wuczi žo w ſchuli też nječſto šerbſkeje. To je wěſtym ludźom cźern we wotku. So žo w naſchej ſchuli njetrjebałko wjazy šerbſky wuczicź, chodźa we ſchulſkim prjódkſtejecźiſtwje namjet ſtajicź, ſo ma žo wobſamknycź, ſo je Rakecźanſka ſchula němſka ſchula. Naſche ſchulſke ſaſtupjeſtſtwo je we wulkej wjeſchiſnje šerbſke a nuz ſo nadźijamy, ſo ſmjeſe tak wjele narodneje cźeſcźe a narodneje zbožeſwobomoſcze, ſo taſe cźertowſke poſtupanje, kotrež ſo na to měri, Šserbow ſanicźowacź, rozbudźe ſ wulkej wjeſchiſnu wotpokaſa. Njech woſtanje rumoprawoſcź, Šserbej, kaž Němcej. Ale rumoprawoſcź, demokratija ſu ſa ſwarjene wſchonaſniſke moſny cźeſte ležy. Tuž wolny ſebi ſprawnych a dowěrny hódnych muži do ſchulſkeho ſaſtupjerſtwa, dokelž: ſłoſcź ſo na nas měri. k.

S Rakez. W ſjawnym poſedźenju naſcheje gmejnſkeje rady ſandźemi ſrzedu jednaſche ſo we hłownym dyrku wo poſtajenju hoſpodarſkeho plana na ſchłowanje pſchichodneho leta. Pſcht tutym dyrku ſo dźěſche roſmoklowa wo wobydlerſkej muſy wotmě. Knjes Klinga ſ namjeſtowatoſche, ſo by ſo 6000 hr. ſa twar wobydlenſtwo do hoſpodarſkeho plana ſkałko. Knjes Selber ſ tomu napſchecźo wuſwědny, ſo by wuzſitnoſche było ſa ſtamjenu wěz 2000 hr. wjeſnej naſtawarni pſchepodacź, ſo móhł ſebi tón, kotryž cźe truchacź, tu pjenjeſy na hypotheku požcźicź. Knjes Müller praji, ſo ſo wobydlenſka nuſa paminje, hdyž wobſtejeſcźo tuchłoho cźaſnej pſchimérjeny wotnajeniſki pjenjes dóſtanu a hdyž ſo k naſtawarnju a wudźerzenju tuchłoho nałożeny kapital ſadanſ. Knjes Klinga ſ ſwój namjet wuſtoſnje a ſ doraſom ſaſtupowaſche. Wſchi ſcźehowazym wothłoſowanju jeho namjet ſaneje podpjeru njenamałka. Druhi wažniſchi dypk wuradowanja běſche mjeno gmejnſkeho pſchedſtejecźerja. Po krótkim roſprajenju ſo tuton dypk hacź ſ pſchichodnemu poſhedźenju wotſtorcźi. — Wobydlenſka nuſa dźe wobſteji, ale cźehodla budźe někto wobydlenja twaricź, hdyž potom knjes nad ſwojim domom njeje, hdyž ſo hódnoſcź domu njeſadani, hdyž ſo cźłowjek jeho ſwójſtwu pſches kowrótne ſakońſke poſtajenja wuſwoji a wurubi? Sa wótry kraj — ako wulkokapitaliſtowe, kotřiž ſu nam naſche cźeſko ſaſtużene ſtotki ſeſcźu wurubili a do wukraja ſwołyli? Schtó budźe domy twaricź, hdyž na domje dalſchich prawow nima hacź dawki płacźicź a popjelowu a ſuchowu bźeru ſjedźicź? -ſ.

Se Zitawy. Hróſhne morbarſtwo je ſo na dróſy ſ Talberga do Rudnizy (Reutnitz) pola Wótſtrizy (Oſtritz) padało. Wohor ſadławepo njeſtuſka je 67 lětny pokupowak Hotu Heinrich Buttig ſe Zitawy. Jeho ſu na ſwěrtym běhym dnju na ſjawnej dróſy nadwadli, kałałk a wurubili. Wón mješeſche 700 ſtotych hriwnow pjenjes pſchi ſebi. Te a cźaſnik ſu jemu rubili. Krótko pſchedy bě halle 200 ſt. hriwnow wudał. Może hyeź, ſo ſu někotſi njedobzěnkowi widźeli, ſo ma pjenjeſy pſchi ſebi. Sa morbarſemi hiſchcze ſłedu nimaju. Też na dróſy zantych ſmamjenjow njebě, ſo by Buttig ſe ſwojimi morbarjemi ſo bědźił. Buttig bě ſo ſchtworkt rano ſe ſelešnizu do Marijneho dołe podał. Wó krožnje ſchałku łhoſeja wupiwſchi, dźěſche ſ wokolonoſcherku Günthertu hromadźe do Blumberga. Tuhy ſwinjo a cźelo kupiwſchi chyſche ſo do Rudnizy podacź. Po puczu tam je do rukow rubježnikow padnył. Jako Günthertka ſ Blumberga do Schönfelda dźěſche, wuhlada nas dróſy do Grunawy muża, kiž jej kiwaſche. Dokelž ſo motaſche, mješeſche jeho ſa pjaneho, tehodla ſo wo njeho dale njeſtaraſche. Kaž ſo poſdźiſcho wupokaſa, bě to cźeſćo-ranjeny Buttig. Jeho běchu rubježnicy ſo pěſkowcze tamy pſchi dróſy cźiſtſi. Jedyn wokoło 11 hodź. nimoſdźěcź ratał mješeſche jeho tehorunja ſa pjaneho a ſo dale, wo njeho njeſtaraſche. Wórſy po 11 hodź. wuhladachu Buttiga w Blumbergu. Wokoło hłowy mješeſche rubiſcźo ſwite. Mejachu je ſa cźežwjene a ſo je hěbi je dla ſymy wokoło hłowy ſwił. Wopraſwdźe pak bě wot krwě tak cźežwjene. Potom dźěſche do Wótſtrizy. Tam mějachu tyło, dokelž ſo motaſche, tehorunja ſa pjaneho. Jedyn ſnaty chyſche ſ nim popowjedacź. Kak ſo wuſtroja, jako ſo bohłada, ſo je roſkałany. S wuſtoſcźu wjazy powjedacź njemóſcźeſche.

Hospodarſki rozhlad.

Rózdźeń, 10. měrza 1924.

Kurſy hobotu w Barlinje:

(Cźiſte kurſy ſu w miljonach)

Dollar	4190 000-	franzowſki frank	155 600
ſendźelſki punt	18 005 000	cźěſkoſł. króna	122 100
ſchwajzarſki frank	724200	100 pólſt. markow	451 000

Němſke pjenjeſy ſo na ſwětowych burſach trochu wozběchichu. Jendźelſki punt ſo trochu a franzowſki frank cźuczinje ſeſłabi.

Produktowe wiki wotſtachu też hobotu bjes ſiwjenja. Kupzow-njeje, ale też ſ tukraja ſo malo žita na pſchedań pſchiwożuje. Statna žitarnja na młynu pſchedawa. Wobrot woſtanje ſmałny. Małe młyny w ſrjedźnej a wjecźornej Němſkej nječſto žita pokupichu. Pſchenźa je měrna na ſchleſkich wikach je chłebowe žito ſaſo tuniſche. Muka ſba ſo bjeź ſtruczenja. Jeje pak ſo malo wotbywa. Jeczmjenja ſo malo kupuje. Wowſ ſo pſchimórſkich městach hłe. Womjeſcźki a ſłóna piza maju měrne wiki. Wobzera pſchihłe zentnar po ſłotych hriwnach

hobotu w Barlinje:

pſchenźy 8—8,25, rožki 6,40—6,80, jeczmjenja 7,50 — hacź 9,10, wowſa 5,55—6,

piatk we Wróſtſlawju:

pſchenźa 8,40, rožki 6 75, jeczmjenja 5,75—9,—, wowſa 6,

Diſpezjanſka maſa ma wjele wopytowarjow, ale malo kupzow. Wukraj ſkoro nicźo njekupuje. Wulki hołk němſkich nowin je ſo Bohuſeł ſaſo jako bluff (próżne bledy) wupokaſał. Rozumni narodni hoſpodarjo poſhe-hują ſwój warnowacy hłoſ. Naſcha induſtrija dźe po kroſtkim ſakleſkiwje ſaſo cźemnym cźaſam napſchecźo.

Wiki rěſnaho ſtotu ſandźemi žobotu w Barlinje (Zentralviehhof): Stoju bě ſo wjele pſchihnało. Mjaſo njeſe, Wulkrajne mjaſo wiki cźiſni. Tehodla ſo howjadźow malo kupuje. Wjele howjadźow njeje ſ rěſu łhnało. S ſmužitkom by hyło, te lěpje wukormicź a na wiki jenoż najrjeſnjeſchi ſkot pſchihnacź. Potom rěſnjacy mjaſo pſche drohu pſchedawaju. Je-li bychu tu chzyli ſo ſ mjeńſchim wužitkom ſpokojicź, by ſo jeho wjazy kupowało. Też na druhich wikach ſkot njeńdźe. Wſchelake mešta prěſnjeſche dźěłaja, ſtoi, kiž ſo roſpſchedaſ mjeſe, na druhe wiki pobawacź. Dowoſ wukrajneho mjaſa pak na ſłóżbe wotchwje wołoſuja. Płacźiny ſo trochu wotdźerbichu. We ſamtſkim japiſku ſo to drje njewuraſy. Howjadźa pſchebawachu ſo ſ wjetſcha 30—33 ſłotych hriwnow po zentnarju. Jenoż wubrany rjany ſtot bě nječſto droſchſi. Kjelatow bě doſcź na wikach. Płacźiny ſo wo 10 ſt. hr. po zentnarju ſnižichu. Lěpje wowzy bźechu. Tu zanjach wukraja na wiki njepſchihnźe. Mjaſo tež derje bźe. Dornjo wikam druhich mjeſow ſwinje w Barlinje jara derje bźechu. Dokelž je wiedro ſymne. Hodźi ſo wjaſko khowacź. Wukraj wjazy tak ſłyhnje na wiki njeſłóżi. Płacźiny ſo wo 4—5 ſt. hr. po zentnarju powyſchichu. Derje by hyło, hdy bychu nětko konſerwowe fabriki kupowałe. Je-li poſdźiſcho kupuja, hdyž ſ nowym ſelenym mjeńſe ſkotu na wiki pſchihnźe, mója płacźiny łobje horjeſnyſcź. Pſchihnało ſo bě:

2144 howjadłow, — płacźachu 18—44 ſt. hr.,
1700 wowzow — płacźachu 25—80 ſt. hr.,
6602 tukrajnych a
796 wukrajnych ſwini — pſ. 55—70 ſt. hr.

Po zentnarju źiweje wahi.

Płacźiny na Barlinſkich produktowych wikach.

Zita a wołſjowe ſłyhnje ſo tuni ako 1000 kg, ſewak 100 kg, płacźiny ſo ſtotej hriwnje.

	8. 3.	7. 3.		8. 3.	7. 3.
Pſchenźa	160-165	160-165	rapſ. wołſjoſki	10-11,00	10-11,00
rožka	128-136	128-136	pod. metaſa	8-8,80	8-8,80
nałět. jeczmjen	170-182	170-182	ſerabella	14-16,00	14-16,00
naſ. jeczmjen	—	—	pſelnjeſki	11-12,50	11-12,50
wowſ	111-120	111-120	hórnaze ſrjedźi	17-17,75	17-17,50
kukuriza(Mais)	—	—	bunj	13-15,00	13-15,00
kane ſymjo	410-415	410-415	wika	14-15,50	14-15,50
rapſ	290-295	290-295	tany wołſjoſki	22-23,00	22-23
pſchenźn. muka	24-26,50	24-26,75	módre lupiny	13-14,50	13-14,50
rjana muka	20-22,75	20-22,25	jołte lupiny	16-16,50	16-16,50
pſchenź. wotr.	9,50	9,20	bróh	17-18,00	17-18,50
rjane wotruby	7,10-7,20	7,10-7,20			

Wjeſne płacźiny w Budyſchinje.

wot 8. měrza 1924.

Wſchě płacźiny ſo po ſtotej hriwnje ſrjedźuja.

Pſchedmjet		najniſchcha płacźizna	na wyſch. płacźizna
Pſchenźa, ſwonka wotedacźa	50 filo	8,00	8,25
Rožka, ſwonka wotedacźa	50 „	6,80	7,00
Jeczmjeń, ſwonka wotedacźa	50 „	8,50	9,00
„ naſymſki	50 „	—	—
Wowſ, ſwonka wotedacźa	50 „	5,75	6,00
Raps,	50 „	—	—
Běrny	50 „	—	—
Sšmo	50 „	2,30	2,70
Sšoma, ſ mały młócźi, prěſ.	50 „	0,80	1,10
„ ſ zypami młócźena	50 „	1,80	1,50
Pſchenźna muka na wotedacźe	50 „	—	—
„ we ſw. wikow., tukr. 70%o	50 „	13,75	14,50
Rjanu muku, na wotedacźe	50 „	—	—
„ we ſwob. wikow. 70%o	50 „	12,00	13,00
Pſchenźne wotruby, na woted.	50 „	—	—
„ „ we ſwob. wikow.	50 „	4,80	4,75
Rjane wotruby we ſwob. wikow.	50 „	3,75	4,00
Proſata, 402 ſchtuk	1 ſcht.	—	—

Jeho hnydom k lěkarſej dowjeſechu. Tam bórſy, bjeź teho, ſo by ſchto praſicź mohł, ſemrě.

S Mužakowſkich ſtron ſo nam pišče: „Sšerbſke Nowiny ſu hižo wjele razow wo tym piſ. , kak na knježich dworach pruſkich knjeſkow tak mjenowani partejſekretarojo hyhła. Po wjeſcorach woni po wſjach wokoło kóża a wałerjow ſa deutſchnationale a Landbund koja. Wudawk ta tchłe partejſekretarow ſo pruſkim knjeſkam bohacze płacźi, Pruſky wjeſninarjo ſu pſchi wólſach te liſcźiny wuſlił, kotrež jim cźile partiſekretarojo podtykowachu. Tak pſchihódźechu někto do ſjema, do provinzialnych a wokreſnych wubjerſach pak cźile knježkoło ſtarſi a pak ſim ſwólniwe a pobdane kreatury. Pſchekleſnoſcź tehole poſtupania ſpóſnajemy někto na dawkach. Njedawno ſu „Sšerbſke Nowiny“ ſ pokuym prawom na to pokaſali, ſo burja leżomnoſtneho dawka wjazy hacź jedyn krócź kelko płacza, kaž knježe dworh. Tu ſhona ſo wo krajny dawk. Ale pſchi zmjenſtim, ſchuliſtim a zyrkwinſtim dawku ſu nam pſchiſcże bóle kaž pjeć procentow wuſchi jeżonyli. We njedałoſcź Lipje płacza tamni burja, mali ratarjo 100 proż. pſchiraſka na dokhodny dawk ſa gmejnſke cźeſże, 35 proż. zyrkwinſkeho dawka, 63 proż. ſa cźeże evangeliſcże a 76 proż. katoliſcże ſchule. Wjazykróżny miliunar von Spe, wobſtejeſcź tſjoch knježich dworow, kiž ſu hromadźe 4100 jutrow wulke, njepſchinoſchuja ſa tele cźeże ani ſtamaneho pjenjeſka.

S Běleje Wody. Sandźenu ſrjedu wotmě ſo tu jednanje kawniſcherho żuda. W nim wołſandźi ſo tež ſtatiſelnje Alfreda Bětnarja w Hamorach. Jako wobſtorcźeny ſtejeſche pſched ſudnikom dźeławſki Max Sch. ſ Hamorow. Wón a Bětnar běchſtaj do hole ſchłoj wjelwjerzki iſtecź. Se nětaſej njekedźbliwoſcźu ſe ſtrony Sch. teſchtnk wutkeſt. Kuſka ſajdźe Bětnarjej do źiwota. Jeho dźe hnydom do Shorjelza do klinki dowjeſechu, wola tam hižo po 5 hujach ſemrě. Sud ſaſudźi Sch. ſ 5 měſazam jaſtwa. Je-li 90 ſtotych hriwnow hnydom ſaplacźi, njetrjeba hnydom ſedźecź. — Dźěławzyo Willi Sch., Richard Sch. a bratraj Bruno a Khorla M. ſ Rěcźaz běchu padniſchne paſmieško. Woni běchu w Rěcźaz a wokolinje na wſchelakich měſtnach ſo nutſkamali. Mjes druhim běchu też pola ſlekarja Khorle Obierja w Rěcźaz a we kantinje w Hatku byli. Sud ſaſudźi Willi Sch. ſ jaſtwu po 16, Richarda Sch. po 8, Bruno a Khorla N. po 4 měſazach.

Pšeſtopki.

* Njehańbicźiwi zyganjo. Tele dny pſches Zentendorf pola Sſporjelza zyganjo cźehnichu. Na dróży do Delnjeho Bělowa leża wobjamoczene burſke kubło. Tam woni zaſtupowſchi hyżno a druhe wězy zadachu. Jako je njedoſtachu, hewrjekachu a wobkedźerja a jeho ſyrójonych a cźeledź wohroſhowſchi. Do mandźelſkeje wobſtedźerja ſcźěpkje cźěrnyſchi narazhuchu jej na ruzy ramu. Wona dyrbjeſche ſo k lěkarjej podacź. Potom do hole roſtkłekachu. Polizija wo to zony ſ dźěſcźmi ſaſtłapi a je na krajne radźicźelſtwo do Rosbórka dowjeſe. Mużow pak hiſcheże nimaja. Cźi ſu jo w holi pſchehowali.

* Sšmjerćź ſenoho 125 lět ſtareho. Nědźeſkuli ſo we ſtarych ludźoch pitża, ſchtož pak kóżdy ras wěſte njeje. Někto wojſewja ſtawniſtwo iriſkeho měſta Edmonton, ſo je tam jedyn muż wumrjeł, kiž je 125 lět ſtary był — ale ſ wěſtoſcźu. Wón mješeſche 7 bratrow a 4 ſotry. Jena běſche ſtarſcha hacź wón a je pſched dwěmaj lětomaj ſemrěła. Semrěły ſu hacź do poſledneho duża ſwe trubjeſche a dwě njedźeli do ſmjercźe hiſchcze bjes ſchkeneho cźiłaſche. -ſ.

* 110 km. w 1 hodźinje. Na cźaſe mjes Karlsruhe a Offenburg wuprichcja ſo ſpěſchne lokomotiwy, kotrež móża ſa hodźinu 110 km. jěcź. Meſchina ma 4 wulke cźežaje koleſa a dwě mjeńſchej. Wuheſ je ſhěro niſki. Nětkotre mſhy njeſłu doſcź ſłyhnje twarjene, ſo bychu cźežu taſeje maſchiny wudźerżałe. Jena twórnja w Karlsruhe je twari. -ſ-

* Zadławu ſmjerć poccźěpi jedyn muſkli na żeleſnicźnej cźarje mjeſ Georgenthalom a Morgenſternom pola Diberza (Reichenberg) w Cźěſkoſłowakiſej. So by bliże domoj mél, dźěſche po żeleſnicźnej cźarje. W jenym ſawinjenju na dobo cźaſ pſchijſhna. Na wobźěmaj ſtronomaj cźaru běchu wulke ſheyje ſněha. Muſkli ſpyta ho po jenej ſhepi ſ cźěſna wudrapacź. Sšněh pak ho pocźa ſuwacź. Lokomotiwnik njemóſeſche cźaſ hyżdom ſaſtajicź. Wón dyrbjeſche pſchihładowacź, kak ſo njeſbożowny pod koleſa ſuny, kiž jeho roſmjerćźachu.

Hamtſke wozjewjenje z Budyſina.

Měſchćanſka rada — ſpomožeſtſi poſtajeſti hamt — 5. měrza wozjewja:

Mjes wikowańſkim howjaſym ſtokom firmy Albert Kranz w Budyſchinje, na dźewjenych wikach 17, w hoſcźeńcu „k markhrabji“ je pokhromaca ſchlintawa wudyrka.

Sakjeranſti wokreſ ſe hoſcźeńc „k markhrabji“.

Wobkedźbowańſki wokreſ je měſto Budyſchin.

Sa ſawjeranſki wokreſ płacza tele poſtajenja: Wſcho wupſchihaſanje w dworje a ſhowożowanje ſchparateho ſkotu je ſakazane. W

Sa wobkedźbowańſki wokreſ płacźi tole: S wobkedźbowańſkeho wokreſa ho ſchparaty ſkot bjeź kowolnoſcże policije twarjeſowacź njeſmjé. Też wożenje ſchparateho ſkotu ſ wołami pjeſ měſto je ſakazane (ſa ſaſtupſchedarjow). Wuwożenje ſchparateho ſkotu ſ rěſu ho, jeli najſkerſcho 48 hodźin dopołoka wotmě pſchepytanje ſkótneho lěkarja dopołaże, ſo je zyły dwór hiſchcze ſtrowy, dowoli a to a) do rěſarnjow bliſchich wjo-w, b) na bliſke żeleſniſke ſtaźje ſ kotwjeſenju do rěſarnjow, jeli ſo ſkot tam wot żeleſniſkeje hnydom ſ wſom wotwjeſe.

Wuwożowanje ſchparateho ſkotu ſ płahowanju atd. może ho jenoż ſ dowolnoſeju nowo ſtaneho hejtmanſtwa ſtacź.

Sšobotniſche proſnaze wiki hacź na balſche wupadnu.

Rjeſwobkedźbowanja ho, tak daloko hacź wyſche khoſtanja njeſapiſchinnu, po § 57 wot 7. 4. 1912 ſe 150 hr. abo ſ jatbu khoſtaju.

Hłowny a ſamotwity redaktor: Mark Sšmoler w Budyſchinje.

Roggenrentenbank
A. G.
Berlin W. 35.
Potsdamerstr. 27o.

Stajnohódne wupožčowanje na ratarske leżomnosće na rožkowej podłozy

Kupowanje a předawanje rožkowych rentowych listow

Agentura:

Pawoł Schołta nasl.
akc. tow.
žito, symjenja, picowadła
w Budyšinje
Telefon 75, 95 a 96 — na Hoślo hasy 9.

Należna prostwa.

Jedyn z našich dobrych přećelow chce knižku wo nas Serbach a wo našej serbskoj Łužicy wudać a ju z pěknymi **wobrazami** serbskich wsow, cyrkwjow, domow, wótčincow, krajanow a krajankow we swjedźeńskej a wšědnej drasće wudebić. Tehodla wón należnje prosy naše lube Serbowki a naših lubych Serbow, zo bychu jemu tajke wobrazy, fotografije a pohladnicy, wosobje też skupiny (grupy) kaž zhromadny kemšikhód Serbowkow, Serbowki na ćolmach w Błótach, kwasne a přewodźeńsko ćahl atd. pak požćili pak darili. Kóždy přećelny darowaŕ potom wot dźakowneho spisaćela jenu tajku jeho knižku darjenu dostanje. Prosymy, zo bychu so to wobrazki a pohladnicy k dalšemu wobstaranju do administracije „Serbskich Nowin“ (adressa: Kn. knihafnik Gustav Janak, Budyšin, Lawsko Hrjebja čo. 4 „Serbski Dom“) prawje bórzy póslale abo wotegłałe.

Redakcija „Serbskich Nowin“.

Paul Otte
Ćina hasa 10 w Budyšinje Ćina hasa 10
Drasowe a šatowe tkaniny
židźane a wolmjane tkaniny
za serbske drasty
žonjace mantle, štrykowane jaki atd.

Poručam ze swojeho składa
hotowe kuchińske wuhotowanja, spanske stwy, kaž też wšě jenotliwe meble, kaž drastowe khamory, vertiki, komody, łoža atd.
Skład kaščow.
Jurij Ledźdora, blidarski mištr
w Panticach.
Twarška a meblowa tyšerńja z mócnym čerjenjom.

Kedźbu!
S wulkim lubjenjece trjebane a nowe meble, polstrowane twory, kaž sofy atd., nowe a trjebane drastne khamory, komody, łoža a matrazaŕ a bjes nich a poslešćeja, kaž też wšchu mužaju a žonjaju draštu. Dołhe a króće ležtórnje a stupnje stajnje na składže.
E. Stelzig
na hrodowšej hatży čo. 4, blišo Pětroweje zyrkwje.
Telefon 1152. Sym rodźeny Serb!

Ke konfirmaciji zhotowi
visitne abo wopomnjeńske khartki
spěšnje a tunjo
Smolerjec knihićišćerńja w Budyšinje
zap. dr. z wo ruk.

Serbjo! Čitarjo Serbskich Nowin!
Rjekńće stajnje, hdyž kupujeće abo předawaće: „Ja čitach waš nawěšk w Serbskich Nowinach“.

Holca
do ratarstwa, 17-18 lět stara, so hnydóm abo k. 1. haprilej pyta. Zhonić wo wudawarni „Serbskich Nowin“.

2 wustojnej
służobnej holcy,
nie młódšej hač 18 lět so hydom abo pozdźišo do ratař. pytaceje. **Friedr. Jakob** we Łomsku pola Minakała.

Sprawna pitna
służobna holca
so k 1. haprilej do trajneje służby pyta. Knjeni Elsa Schönfeldowa w Budyšinje na Wettinsk. dr. 2 dl.

Žiwnosć
abo **mjeńše kubło**
hač do 60 kórcow wulke, pyta spróstwy ratař wotnajeć.
Poskićenja pod „B 5“ na wud. „Serbskich Nowin“

2 lětny
sylnyzrěbc
(kobła, lišak) je na předań
Zoba w Cornjowje p. Pom.
Telefon Hamt Pomorey č. 23.

Maschinenfabrik Kappel AG Chemnitz

Ciehe přesuwanje nutřkowny wóz hodźi so won wzać
solidny twar - podawam hnydom
Hłowne rozesłanje
Friedrich Wolff
w Drježdźanach-A., Neumarkt 4.
Telefon 22 630.

Wowca
blizko jehnjatam je na předań
w Bukecach čo. 9.

2 sylnej jałojcy
stojitej na předań
w Komorowje čo. 25 a 25c
pola Rakec

5 běhakow
ma na předań **Behla**
we Wołešnicy pola Klětneho.

5 rjanych prosatow
je na předań w Konjecach čo. 32 pola Raibla.

K masěrowanju
poručam so kóždy dźeń. Pjatk a sobotu wopytuju khorych po domach. — Naturska hojerka
Hańža Cyžowa
w Kortnicy p. Hrodźišća.

M. E. Schöne

w Kamjeńcu **w Połčnicy** **w Zejicach**
Telefon hamt Kamjenc čo 8. Telefon hamt Połčnica čo. 63. Telefon hamt Horni Wujezd čo. 67

Ze składow poručam

šwablokisały amoniak,	melasu wows. pluhow,	čerwj.dźećelowe symjo,
kali-amoniak-salpeter,	suche truhańcki,	žołto-dźećelowe symjo,
wapnowy [kalkowy] dusyk,	cokrowe truhańcki,	šwedski dźećel,
amoniak-	běrnowe truhańcki,	inkarnatski dźećel,
superfosfat 8/9,	běrnjace kružki,	běły dźećel,
amoniak-	rżane wotruby,	lucernu,
superfosfat 5/15,	pšeńčne wotruby,	scradellu,
superfosfat 5/8/5,	grisowe wotruby,	Eckendorfske runkli-
superfosfat 18 %,	rapsowy wosušk,	cowe symjo,
Rhenaniafosfat,	hróškowu wosušku-	łětni rěpk,
Domašowu mučku,	mučku balmin. symjenja	nazymski hróch,
kosćowu mučku,	mučku laneho wosušk.	hróchowe symjo,
40 % kali,	sykanje,	jahłowe symjo,
22 % kali,	pochowe słanje,	nazymsku woku,
kainit,	picowańske běrny,	kolij,
wapno, cement,	jědźnu sel, skótnu sel,	čerstwu morchej,
	brikoty,	čerstwu runklicu,

Eckendorfske runklicowe symjo, žołto
Eckendorfske runklic. symjo, čerwjene
Leutewitzke runkl. symjo, žołto kulojte
Leutewitzke runklic. symjo, žołte bleše
Crievenske runklicowe symjo
Friedrichswerthske runklicowe symjo

„Goldregen“ symjeńtny wows
Vierchblattski symjeńtny wows
Kirsche'ski žołty wows,
1. wotsywk Strubowu Schlanstedtsku
nałětnu pšeńcu

pšeńčnu muku, rżanu muku, běrnjacu muku, cokor kaž też **wšu cyrobu.**

Dale kupuju kóždu dźělbu **žita** a **běrnow** po dnjowych płaćiznach.

Prošu

čisło
6847
jeli maće mały nawěšk do „Serbskich Nowin“.

Brikoty
wotedawa běžnje
M. E. Schöne
w Kamjeńcu.

Kupujemoj konje k rěsu
po najwyšćischich dnjownych płaćišnach.
Pšichi swjesbożenjach finšj hnydom i transportnim wozom k ruce
Kindermann & Noack w Budyšinje
na jerjowej hasy 12. Telefon 341.

Njewjesćinska pycha, kwasne kwěćele
:: žiwe a wumělske kwětkowe pjerćki ::
tehorunja wěnce a kříže. Mam wulki wubjerk tkaninowych a wěncowych kwětkow, liščich wopušow a wumělskich palmow
Wijernja **wěncow Marje Petrichoweje**
w Budyšinje na garbarskej hasy 20.
Zane klamy! Zane klamy!

Najlěpši jasnožołty mašinski wolij,
motorski, awtowy a centrifugowy wolij, najlěpše čorne a žołte kožowe tuki a rybjacy tuk, wozowe a mašinske tuki, kožane čerjańske rjemjenje, kožowy wolij a najlěpši wósk za čerjeńske rjemjenje poruča po najtuńšich dnjowych płaćiznach
Otto Büttner, mějećel S. Laškowski,
w Budyšinje na hłownym torhošću 9.

Mój pschedeschjnik nicžo njepomha!
Tu dyrbi tšěchikrjeftši mischtr
Ernst Donath ſ Budyschina
Burgplatz 4
ſapſchimnuyć, tón porjedži tšěchu najlěpje a najtuńšo.

Swobodne městno
za
Welsec kupny dom
Telefon 12 w Kulowje Telefon 12

Ratařske mašiny a graty
dyrbiće nětkle kupować, dokelž su płaćizny zmužko tunje.
Poručam a podawam hnydom
šćroke a zubčkate nałóćace mašiny z čišćenjom a bjez čišćenja, **žrótowanske młyny, wuhibliwe parjuhi** (Kippkesse), **sykanjerěznce mašiny, trawuńčjuki, pluhi, brony** atd.
Wuporjedźenje derje a wěcywustojnje.
Dale poručam w najlěpšej hódnosći po najtuńšich płaćiznach:
Jězdne kola, gumijowe wobruče, šijace mašiny, motorske kola „Ardie“ 3 PS, najspušćomniše kolo za kóždeho, krasnje wuhotowane; originalne **D. K. W.** motorske kola, najl. lolike motorske kolo 2½ PS.
F. Buckenauer we **Wojerecach**
mašinowa wikowarńja
Telefon 122. na Bismarckowej dróży 2.

Cigarowa fabrika
Wilhelm Hüller w Erfurće
poruča
cigary
z čisteho zamórskeho tobaka.
Zasopředawarjo a wikowarjo dostanu 5 % rabata.
Předawarńja w Budyšinje we „Złotej Hwězdźe“.

Spěwarske
serbske a němske
rjane a tunje
poruča
Smolerjec kniharńja
w Serbskim Domje w Budyšinje

Čorne wobleki (Gehrock-anzüge)
poruča
Max Wencel w Budyšinje na mjasow. torhošću 8

Přiloha k čisłu 59 „Serb. Nowin“

Póndźelu, 10. měrca 1924.

70

Mužej wědomosće serbskeje!

Serbska wědomosć — kaž w bajcy popjelawa —
Złe je přeżiwił lěta, zrudne časy.
Hdyž su druhe khodźiłe na kwasy,
Macocha ju hruba zatama bjez prawa
Do roboty na sta lět, o zrudoba!
Serbska wědomosć bě khuda syrotka.

Ach, ta syrotka je płačo w bědźe trała.
Nichtó na swěće so njeby wbohej kłonił,
Nichtó njeby ničo wo njej zhonił,
Khiba zo by wowka wo njej dźěćom bała.
Tola njezawosta wěčnje skhowana;
Hdys a hdy, so mužski na nju dohlada,

Frencl na nju něhdy posměwny so lubje
Smoleŕ, Pful a Hórnik k njej so skhadźowachu,
Jordan, Wjela, Libš z njej p ědachu.
Wšelki poby tu, nic jedyn pak na slubjo,
Česćowarjow hižo wona měješe,
Snano přichod lěpši so jej směješe!

Raz k njej zaběža so — njewěm, kak to sta so —
Młodźenc zhoniwši, kak syda wěčnje sama,
Zo je jejne bydło čorna jama.
Dušny młodźenc čistej' wutroby k njej da so,
Do wočow jej lědy swěru pohlada,
Wobja syrotku a horco wokoša!

Popjelawu serbsku wědomosć sej wubra
Młodźenc za njewěstu; hnydom z njej so slubi.
Z pazorow złej' macoše ju rubi.
Jeho lubosć k njewěśće bě kaž móc zubra!
Młody Serb so poswjeći wšón njewěśće,
Dźěło, pjenjezy jej da a žiwjenje,

Hlejće, serbska wědomosć, ta holčka khuda,
Rozekčě kaž wokoł' Jana róża rjana!
Preč bě, z njeje zwjeršnosć popjelana!
Rjanosć khudźinu (kaž po přisłowje) wuda
Za muža ze serbowskeho naroda,
Njeje bajka to, je wěrnosć woprawna,

Lubosć do mandźelstwa krasnu dwójku zwjaza;
Lubosć mužowa bě k žonje idealna,
Jeho swěra k njej bě njepowalna,
Wšo muž čini stajnje rad, štož žona,
Zwjazk to nanajzbožowniši na swěće,
Jeho skutki, płody — Klio* česćuje.

Dźensa serbska wědomosć je sławnje znata,
Powyšena hlada na nas jako z wěže!
Dźak tuž mužej, kiž ju z procha zběže!
Stóž z nas wědomosć ma rad, njech k njemu khwata
Sławu wyskaje! Haj, ale štó wón je!
Muka muž je wědomośće serbskeje!

M. Nawka.

* Klio je bohowka stawiznow.

K 70. narodninam knjeza dra. Arnošta Muki

konrektora na wusłužbje, sobustawa mnohich wědomostnych towarstwow, wulcy zasłužbneho a jara česćeneho wótčinca.

Sserb ma měrć rozkład po wschěch Sslowjanach,
Sserb ma žrěbi najwjschschu zwěnu dźěłanosći pschihłowjecz,
Sserb ma być kruty, njepowalny charakter,
Sserb ma žo psched wschitkimi ludomi wuznanjenosć ſ pózejiwosću, dźerżećiwosću a ſtutnoſću,
Sserb ma być we wćhom taſki, ſo maju Němzy psched nim respekt,
Sserb ma być we ſwojim žiwjenju a ſtutkowanju ſ jaſnym pschikładom ſa druhich Sslowjanow,
Sserb ma ſtajnje na žrěbi dźěłacz a ſtajnje žo ſa Sserbſtwo a Sslowjanſtwo prózowacz hacz do poſłednjeho wodycha!

Freiberg, 8. 7. 09. **Dr. Arnoſcht Muka.**

Po pomjatnika a mutrowy žu mi lapišane tele słowa. Tola nij hołe słowa to žu: narodne łaſnje naſchcho wótczinza. Kaſnje, napiſane jako žiwjenſki program, we kruć a luboſći mutrowy wukonjowy wot njeho hacz do poſłednjeho pśimika. S nich rěći Muka, to nich widźimy Muku, ſa jich wěrnoſcz a ſtutkownoſcz žrwdeći ſwje Mukowe žiwjenje.

To běſche prěni kročź, ſo běch poła naſcheho wośławjenża doma w Freibergu, prěni kročź, ſo běch pschijeł ſ Muſeje do ſherbiſkeje domiſny na próſbunny. Někotre rany błachu moju ſherbſku duſchu a ſłowjanſku mutrobu. Każ bźeżo nanej bo wutkorźi a wupłaka, tak wutkorźich bo ſ rosbolanje duſche naſchemu wótczinzej Muzy. A wótz Muka dobru radu wědźe, ſe napiſa mi „narodne łaſnje“ bo pomjatnika a — do mutrowy. Naſłohnowanyſchi ſo tehdy ſ nim a ſ jeho cźetku Hilju, kotraż mi ſo twojowem pschecźu luboſnu cźerwjenu różiczku ſ jeho ſadrodu ſ mutrobnju pschitknu, ſtym ſabył na bolośće a rany. Ta luboſna różiczka bě mi ſe ſahojiła. —

Tajku rjanu wonjazu luboſnu różiczku chzu dźenża tebi, lubowanu łubo ſherbſći, wuſchcźipnycź ſe kcźejazeje ſadrodbi Mukowcho žiwjenja, a chzu cźi ju ſ mutrobje pschitknyć tak krucźe a hłuboko, ſo by wſchć rany ſahojiła, wſchć bolośće wulkowała a twoje dwěły a ſtórźby ſe ſherbſkeje duſche cźi wuhrěbała na cźaſ žiwjenja.

Tale kwětka śmźe tajku ſpodźiwnu mózź, hdyż ſ poniſnoſcźu nawutnjeſch ſe žiwjenja wuſkeho wótczinza a ſherbſkeho wótza ſa žiwjenje wuběłcź, cźucź a jednacź jako wón je dokonjał — naſch Muka.

* * *

We Wulkem Wožyku blizk Hornjeho Wujeſda na rycźerſkim ſe ſtała kolebka makeho Korle Arnoſchta, narodźinſchi ſo 10. měrca 1854 jako druhe dźěcźo Mukez mandźelſkeju. (Prěnja ſotriźka Marja Auguſta wumrě jako 4 łětne dźěcźo.) Nan Jan Jurij (narodźi ſo 7. nowembra 1824) bě 1847 nanowe łubo pschewzał a ſo ſ Marju, rodźenej Mitaſchez, ſ łudźeńſkej bźowku ſ Jeńſeja pola Budyſchina, (* 10. dezembra 1832) wożenił. Wón ſołpodarźe'che la ſaſtarſchene łube, kotrež běſche Mukez ſwójbna hižo w lećze 1768 pſched ſeźitwu Jana Muki ſ Hańku Pěſchkez dobyła*, běſche rosbładny, a ſwědomity ſerbſći ratař, wumrě pał pschesahe — 16. auguſta 1875. W lećze 1894 ſerbſkowaſche jemu jeho ſpórnu mandźelſka da wdźěnoſcze.

Na Wulko-Wožyczanſkem ſemjanſtwem łubje mijachu ſo ſtote łěta běźcźaſtwa pod ſchidłowej luboſcze wotwyneje Marije Salomy, rodź. Matkej ſ Lejnjanſkeho rycźerſkeho. Teje wulki łubuſchcź běſche wumrěł Arnoſcht, a tón teſ to mějeſche ſ njej najwjeſelſchu dowěru, pſcheſoł wſchitko dawaſche jej pſchełhowacź, ſchtož bě ſam wutworił, nadźěłał a naſběrał. Tale jeho dobra wowka wumrě 67 łět ſtara 26. oktobra 1867.

Swojeju rodnu wjeſ a wótzny dom je Muka horzo łubował a do ſamoſtatneje pěſnje wulimył ſwoje duſche ſacźucźa:

„Budź mi witana, kraſna Wožeſanka, miła różiczka!
Wjeſeleźe ſo, Wožeſanke hona, kuſi a duby!
Sradujcźe ſo wſchitcy, ſtarſchej, bratrja a ſotry!
Kat wſchо ſo mi doma naſcheſcho ſmjerſota!“

Žyła baſeń je we Luźiczanu l. 1873 (ſtr. 51) wocźiſchczana.

Do ſchule chodźeſche hóźeźej do Hornjeho Wujeſda k ſherbſkemu kantorej Krawzej a bźrły poła ta ſam ſwoje bohate duchowne dary, tak teź rykowaſche a mějeſche teź wulki łóźeń do pěſnicźkowanja. Jako 12 łětneho ſchulerja wża jeho nan k jutram ſobu do měſta, ſo by ſo na měſcźańſkej ſchuli dóle wudopołnił. Ale ta bě hižo pschepjelnjena, a tehdy dorjeźe jeho nan hnydom na gymnaſij ſ pſchijimańſkim pruhowanjam. Ta pał běſche tón ſtrowu ſwaźenu, wuſcźe nemílese rěcźe dla, ſ kotrejż běm ſtajnje poła wuſemnych hólzow klaza. Tóa wuczerjo dźiwju ſ Muźez Arnoſchtom maju pospyt ſcźinicź a pſchijacźu jeho ta poſledźeho wuczonża ſ najmjeſchcźa hacź do Jana. A hlej, nětko wotnezi to hólcźeze cźeſtne cźucźe a żeleźna wola; ſ wutrajnej pilnoſcźu wuhnjeſche tak, ſo bu jutry 1867 ſ wuſnamjenjenjom jako prěni pſcheſadźeny. Sa łéto hižo Muka ſchtwórtu rjadownu pſcheſkoczi a l. 1874 ſłónczi jako najlepſchi wuczeńc gymnaſija. Jeho wuczerjo pſchedſtajichu wuſnamjenjecho abiturienta-wotthadnika wożeſbe ſherbſkim hółzam ja pſchikład, wo cźimż ſu nęſchtu młódſchi Jan Kſchižan we Luźizy l. 1914 roſpranwje.

* Hladaj wſchć podrobnoſcźe w knižzy, napiſanej wot knjeza proſ. Ota Wicźaſa k jubileju dra. Muki, kotraż je wuſchła w nakładźe Macźizy Sserbſkeje a je w Sserbſkej knihańni k doſtaću.

Sserbſku luboſcź a dobre poczinki běſchcźej w ródnym ſtatoku jemu do duſche wuſtrowſkej macź a wowka; tuž běſche młody gymnaſiaſt žrebi bórzy ſwoje ſherbſkoſcźe wědomy. Jeho ſherbſka duſchа ſchori ſo cźim mócźniſcho pſched ſobu ſwożonu wokolnoſcźu wulkich Sserbow ſtudźerjow Semańkerja, Hórnika, Seſlerja a Imiſcha, wożeſbje pał pſched towaſſchne žiwjenje młodeho ſtrukenja „Societas Slavica Budissinensis“, kotruż běchu žrebi hižo l. 1836 na gymnaſiju ſałożili a kotreż ſo pſched narodne wotrodźenje ſamo ſyłnjeſcho roſroſcźe.

S narodnym ſapałom w duſchi wotkhadża Muka 1874 do Lipſka na wyſſeku ſchulu, ſo by tu bohoſłowſtwo (theologiju) a filoſofiju ſtudował. Pschi tom paſ wopytowaſche ſ bohom teź pſchednoſchi profeſſora ſławiſtiki Leſkiena a ſłónczeje ſo jemu ſtudijum ſłowjanſcheźiny tak ſałubi, ſo wuſwoli žrebi klaſſiſku filologiju ſa hłowny pſchedmjet, a nimo teho wukrjeſche teź ſłowjanſki rěcźejpyt. W tym ſpójina ſwoje powołanje. Na pſchiſchadne łéto 1875 dźěſche do Jeny ſwoju wojeſku ſłużbu jako jednoróčny dobrowólnik wukonjecź a pschi tom pódła ſtudowacź. W tom lećze wumrě jeho nan a ſpodźiwnje! Na nanowym ſmjertnym dnju, hdyż žrebi Muka runie ſ jeho wopomnjeczu ſwójbne ſpjeſi do dźenika pſche, hedźa w łhłubinju ſahrodnika Miniſtera jako ſtudent a dobrowólnik w ſamſnym wokomiku, hdyż bě nan we Wulkem Wožyku wumrěł, bě we Jenje w jeho ſtwi cźaſmit na ſeźenje ſe ſpodźiwnje nadpadnym ropotom (tif) poſaſtał. „Spohladach na njón a ſymny pót mje wobeża.“ — Sſu w žiwjenju wokomiki, kotreż ſo duſche ſarjucź dedża.

Po wojeńſkej wuſłużbje wróći ſo Muka ſaſo k ſtudijam do Lipſka. Tu ſjewi ſo móz jeho ducha a wědy, każ też wobſebity wliw jeho narodneje luboſcze ſkutkujcy a ſapaju na frajanow. Tehdy tu běſche, ſo młodźi ſtudowaſi Sserbſki wuſkoło pojědźnuchu ſwoju narodnu chorhoj, ſo bo rizdow ſeſtupachu k płódnemu dźełu a po Sserbach ezahachu każ jaſpoſchitkowje nowcho ducha, wopowědnyh nowe Sserbſtwiſko. Naſta cźaſ prěnich ſkhadowańkow a na cźele ſjednerſcheźego ſo ſtudenſtwa ſtojeſche Muka ſ nětorymi horłiwzami, każ běchu to Jakub Bart a Jan Ho'an. Sſyła młodych a tych najmłódſchich ſo jim pſchitrowaſchuje. S łéta 1875 wotmeđowaſche ſo fóſdołetnje ſłowna ſkhadźowańka porjadnje we wulkich próſdninach, nimo teho też naſtajnje a próſdſchu ſamo hodowna. Pschi tom ſałoži ſherbſka ſtudowaza młodźina ſwój organ „Lipa Sserbſka“, kotruż Muka redźeſche, ſo nim wuſtnupje zyła rjada abhandlungen, mjes drugimi wuſnamjenja ſo Jakub Bart-Ćiſchinſki ſe baſnuſłim darom a wupłodom ſtojażo ſo po pſchikładu Wrdłiżeho a na cźeſću poezije dozyła. S teho cźaſa ſtanje ſo pſchewrót k łépſchemu a dopołnitſchemu w ſherbſkim piſmowſtwje. Wożeſbje jara ważny běſche cźaſeſcźiſki kontakt ſherbſkich ſtudowarjow ſe ſwojim ſtudom. W tom ſtnjeſche runje Muka pſched ſwoje mnohe próſdninſke puczowanja po Horjeſ a Delnjej Luźizy ſ najjaſnjeſchim pſchikładom. Bohate pokłady běźnjow a rěcźnjo materiała pſchinjeſeze běſe łożby króć k ſtudijam do Lipſka ſobu. —

L. 1878 ſkoń Muka ſwoje doktorſke dźeło na temu „De dialectis Stesichori, Waci, Limonidis, Bacchylidis aliorumque poetarum choricorum cum Pindarica comparatis“, ſa cźeſć beſte ſo jemu nuto ſławneho filologa Kurcźiha. Rajmu 1879 wobſta ſ wulkeſ chwałbu ſwoje wyſcheſche wuczeńſke pruhowanje a nałmpi hnydom mężno jako wikar pſchi gymnaſiju Johanneum w Hamburgu, hdźeż pół łéta ordinaria ſchwórteje rjadowneje ſaſtupowaſche.

Pſches faraza Jwicźka bu jutry 1880 ſa wuriadneho wuczerja pſchi Budyſchkim gymnaſiju pſchiſtajeny a ſwoju tu wot l. 1882 jako rjadny hacź do Michała 1883. S dobom běſche tu Muka ſ inſtrukcźorom pryna Hendricha XXXI. ſ Reuſ. Hdyż bě ſo 15. julija 1881 ſ Lońku Klemenſtinu ſ Rekwzkow, rajmſerkowjanku ſ Banzata, wożenił, bydleſche jeho ſemjanſtwo tuczonej tež pola njeho we ſjamſnym ſtatoku na Tuchorſkej haży. S młodym ſemjanom mějeſche nas njepjeſchjomne intermezza. Druhdy teho łaſtjeſcźa podźeza, a wutnjucźe ſamu pſchdeſo jenak njeſłuchaſche. To pał jónu naſcheho lubeho inſtrukora tak roſmjerſa, ſo jeho ſ nezłih hymiſche ſa to „pomajka“. Na taźe waſchnje „wuſnamjenjeny“ běſt wuſkorź jeho horzo pišmnike lubej hońcźej a dołho nezłrajeſche, ſjewi ſo nadobna łnjeni mamuſka w Bydyſchinje. Tola běſche taſa rojmna, ſo „pſtrchu“ hnuka nażmuſi, mėnjo, ſo żyry popjet njepohłuſchnym dźěcźom hoji. Hdyż młody knjez poſdźiſcho jako ſtudenta žiwjeſcho pryedawſchcho wukubłowarja w Freiberku wopyta, wupraji ſo pryuz w dopomnjeczu na tamnu ſituazju: „Wěſcźe Wy ſchto, knjez doktor, pſiſta we prawem cźaſu je też zyle dobra!“ — Tón młody pryuz běſche pěkuje roſoma nabył.

Muka mějeſche wulki pſchiwiſk nječ ſherbſkimi gymnaſiaſtomi, a to běſche mnohemu ſamſiwiniſt ſ poſtorki. Hacźrunjeż běſche rektor dr. Kreuſſer jako ſprawny cźłowjek zyle na Mukowej ſtronje, to tola měſcźańſkemu Lótr, pſchedbyhdu gymnaſialneje kommiſije, ſherbſkeho wuczenża wuſtacź njemóżeſche, wupraju ſo tak wo nim: „Muſe wird mir noch das ganze Gymnaſium verwirſchen.“ — Njedźiwajo na proteſt a próſbnu pryuzowcho nana bu Muka na Michała 1883 do Kamjenicy pſchepoſadźeny, hdźeż połſchinſkta łéta w ſaſtojnſtwje ſwoſta. W małeźu 1887 pſchejědźe ſo do Freiberka. Tu běſche měſtno pſchi gymnaſiju Albertinum dojtał. Dokelż ſo wobſtajnje jako njepřozniwy pacźagog a wuſnamjenjy filoſog wopołażołowaſche, dopornieji ſo jemu dohład nad ſtarſchimi łétnikami a bórzy dowěrcźnu jemu gymnaſialnu a też měſcźańſku archeologiſku knihownju. Ja dźeſu 33 łět ſwojeje wuczeńſcźe dźełowaſcźe ſe jeđi Muka wſchelake wuſnamjenja dobył ſ cźeſe ſwoje ſwérne dźeło a wědomoſcź. L. 1901 bu wot łaſiſkeho miniſterſtwa ſa profeſora gymnaſija a w lećze 1912 ſa ſaſtupnika rektora ſ ſtim „konrektor“ wuzuaje też ſa ſindijneho radźićela pomjenowany. — Leź w Freiberku bě ſej rjany ſtatok kupił a po ſmjerczi ſwojeje lubowanje mandźelſkeje Lońki, jutry 1893, wojdźeſche jemu ſwérna ſerbſka ſotpodarka „Hanźo“ demjanoſcź po ſerbſku. L. 1909, 15. ſmažnika wożeni ſo Muka ſ nowa a to w Prahy ſ Lońku Valentinu, druhej mandź. dźowku Hornikſcheho radźićela a redaktora „Hórnikſch Listow“, inżenera Aloiſa Jenſera a Cźiły rodź. Sowſkiſa. A ſawěſcźe, njeby li naſch wożłakwjenj tajkeho dobrocźiwego a ſtaroſcźiwego ſandźela pěſtowanja měſ, kotryż by jemu ſóźde horzo a dźeſo wożeżbje na ſtary dźeń, hdźej ſtrowota buhwa cźaſto khipra a njerowbłahana, wołożował — Bóh wě, hacź by ſo był tehole kraſneho ſwjedźenja dożałał. W lubowanej mandźelſkej dźeń ma najkruczíſcho ſepjeru a ſ dobom nadobnu luboważku Sserbowſtwa, kotraż je tak rjenje herlſki nawutnika, ſo je jemu w narodnym dźěſe wérnu pomozna. Wot łéta 1917 wużywałaj ri nětko w naſchim lubym Budyſchinje derje ſaſtajeny wotpocźink, hdyż běſche Muka hižo ſ 1. oktobrom 1916 po 37 łětnym paedagogiſkim ſkutkowanju do wuſłużbyh ſchoł. Tola niedźiwajo wyſkeje ſtarobы jeho ſtajnje cźiły duch a hibicźiwa duſcha jemu mėrna njepohłuſchcźejeſ, ſo by pśeſtał dźěłacź ſa Sserbſtwo. A ſchto je wſchitko ſa Sserbſtwo dźěłał, to njeſhodź ſo tudy ſ króſkimi ſłowami dowuczerpacź, ſ tomu je trjeba napiſacź wulku knihu žiwjenja; taſtu próſu je knjes prof. Ota Wicźaſa na ſo wſał a Sserbam ſ ſadnemu jubileju naſcheho wjeſeſtuſłużbneho wożławerjaza jara podrobny a rjany žiwjenjepiſ wobradźił. Tule knižki dyrbſał ſebi kóżdy Sserb a kóżda Sserbowka kupicź a pſchećitacź, ſo by tu ſ Boha ſohnowanu dźěławeſcź naſcheho wótza pſched wocźomaj mėł.

My tudy jenoż ſ króſka wuſkeſhnjenmy to najwaźniſche a najwuſnamniſche ſ jeho ſkutkow: W lećach 1884—1886 wunidże najprjedy w Cźaſopiſu Macźizy Sserbſkeje a poſdźiſcho jako wożebita knihа jeho „Statiſtika łużiſkich Sserbow“ ſ pſchidawkom nadrobneje tharty ſerbſkeje Hornjeje a Delnjeje Luźizy. W mnej ſnihy niepodawa jenoż ſtatiſtiku, ale też podrobne wopiſanje ſerbſkich wſow wudoſpołnił a poźdźiſcho jako ſemjepiſny ſłownik wudał.

W lećze 1894 wunidże poła Girſta w Lipſku jeho druhe monumentalne dźěło pod titułom „Hiſtoriſche und vergleichende Laut- und Formenlehre der niederſorbiſchen (niederlauſitziſch-wendiſchen) Sprache mit Berückſichtigung der Grenzdialekte und des Oberſorbiſchen, — dem Altmeiſter der ſławiſkim Sprachwiſſenſchaft Profeſſor Dr. Franz Ritter von Miklošić zum ehrenden Gedächtnis.

Dr. Franja Miklošić (rodź. Sſlowinz) běſche ſłowny univerſitny profeſor we Widni, kotryż 7. 3. 1891 ſemrě. S nim bě ſej Muka hižo jako ſtudent w Lipſku dopiſował a wot njeho jako rědki dar jeho ſłownik doſtał „Lexikon Palaeoſlovenico-Graeco-Latinum“ (Windobonae 1862—1865) a hiſchcźe jeho wudawk „Die Bildung der ſławiſchen Perſonennamen“. (Wien 1860.)

Mukowa wulka wědomoſtna pſchiſtrowaſa rěcźniſa běſche po prawom ſyſches nadawk Macźizy Sſabowniſkeje Towaſſtwa w Lipſku naſtała, kotreż bě na łéta 1886 cźeſtne nuto (1000 hr.) ſa taźe wědomoſtne wobdźełanje ſpiſa a wótrobſtowa delnjoſerbſkeje rěcźe wuſtajiła. S tutym dźěſom, wo kotrymż wożywuſtojni kritikarjo ſo wulzy chwałobnje wuprajichu, je Muka ſerbſkemu njemu wulku ſłowu dobył.

Wulzy ważne rěcźniſe pomniki ſerbſkich pſiedawnikow ſu ſwójbne a leźowroſtne mjena Hižo Michoł Hórnik je na nich ważnoſcź pokazał. Muka ſapoeża ſ l. 1880 na ſwojich puczowanjach je ſběracź, wożeſbje w Delnjej Luźizy, ale też w dalſchich, hižo ſpeħenđenjezych ſtronach. Tak we běhu łét wojſewjadnu ſo wuſłeđbi jeho ſtudijnych puczowanjow pał we wożebitych ſeſchinkach, pał w cźaſopiſach a żurnalach: wone poczahnja ſo na wokrjeſhy: Neumark, Zeitz, Murzen, Bitterfeld a Delitſch, kerež ſu jónu ſerbſke bye. Najwożniſcha ſběrka ſa delnjoluźiſkim domowodu pał je nětko wokoło 1910 dokonjane dźěło ſyſtematiſcheho ſběranja a wukładowanja wſchitkich leźownych a żiwjenych mjenow Lukowſkeho wokrjeſa. Landrat Zwebodny knjes ſ Manteuffel je k tomu naſtork dał a tak je naſtała kniha: „Bauſteine zur Heimatkunde des Kreiſes Luckau 1918.“

We wulkich próſpinach 1901 poda ſo Muka do dawno pſchcenèmeżeneje krajiny Limborſkich Sserbow, ſo nadawk Akademije Umjeſetnoſcźi w Krakowje, ſo by tón lud tam ſtudował. Tute hohrike dźěło je wukoitnje dokonjał a ſwoje wuſpłóżenja je wobſtajnje we pólſky pſiſanej knihy, ſehorunja wuvidże też ruſki a cźeſki wudawk tuteje knihy pod titułom „Sſkowiencjo we wojwodſtwi Lüneburſkem“, hdźeż ſnu na to pokaſuje, ſo ju limborſkim Sſlowjenjo tónz 18. kſtotka ſo pſchenèmeżili, haczrunjeż ſebi wſchelake rôdne waſchnja faſhowachu.

Po pſiwôtwe inſtruktiwneho profeſſora Leſkiena dosta Muka w lećze 1898 ſjmnèſhaczinu dolwoſenju wot faſſkeho miniſterſtwa wuwuczowanja k ſbéranju ſłowow a k ſpiſanju ſłownika, dokelż bě ſebi pſchs ſwoju wubjernu a mytwann Delnjoſerbſku rěcźnju ſtawu wuczinja ſałożił. Pſtrobrodźa Kńjorſka Akademija bě ſwój niwa, zyły nakład na ſo wſacź a pocźa delnjoluźiſki ſłownik 1910 cźiſcheć. Sſkownik wuindże wubjernje wuhotowany we wulkem lexikowem oktavje pod napiſhmom: Thesaurus linguae inferioris Lusatiae ſorabicae, Niederſorbiſches Wörterbuch. Swětowa wójna a bolſchewiſke kujeżerſtwo ſadżewa tomu, ſo by ſo ſłownik dożiſchcźał, haczrunjeż je w rukopiſu do połowy hotowy. Tole żiwjenſke, wulzy ważne dźěło Mukowe na

hižby njedyrbjało jeho wostacz, ale słownik měł so bórzy poczišczeć!

Też za praktiske potrěbnosće pśichi wukmjenju hornjoserbšeje rěcže je Muka l. 1920 spisał słowj „Sserbsko-němski a němsko-serbski pschiruczny słownik."

Nimo swojich serbskich publikacijow pak je też spěchował wudaśe druhich serbskich pśinoskowačelow a basnikow. Hižo jako serbska studowaca młodźina poca Handrija Sellerjowe spisy bromadźerś, staršeše jo Muka wo to, so wuwisbechu w schitrjoch pyšnych swojatch. Też Jakuba Barta-Čišinskeho dźěrki wušli tak jo jeho pomozu a pospěšnjowom tule wudaśe a f dźěla też nakładowane. Tehorunja je Muka zhromadźił a wudał K. Radyserbo-Wjele: Pschigłowa a wušłowa hornjołužiskich Sserbow, kotrejž wuńdźechu l. 1902 a buchu też wot njeho do němskeho pschełožene a w cźasopišu „Globus" wozjewjene: Sprichwörter der Oberlausitzer Wenden, (Globus LXXXIV 22, str. 553—57).

Najwjetšne zasłužby je sebi Muka wo naschu Macźizu Sserbsku dobył. Wot l. 1894 wudawa jako redaktor někotrunje 30 lět jeje literarny organ „Cźasopis Macźizy Sserbskeje", a tón je wón na wyšoki wobmostny stopjeń wozbeje pschez bohatosć a wschelakorosć rěcźenje a ludowdneje macźizny po'běhnył. Też wo wudospołnjenje jeje wědomosćinych wotrjadow a wo dźěłakowosć w nich je jo wobstajnje śiwěru starał. Tak sakoži l. 1881 narodopišny, 1895 rěcźespytny a 1897 historiško-archaeologiski wotrjad. Pisches słožownje porađowanemu narodopišnemu wustajeńcu w Drjezdźanach l. 1896, kotrejž „spiritus rector" je był, da sakład k narodopišnemu serbskemu muzeju. Jemu mamy jo zyle wobzeje za dotwarjenje Sserbskeho Domu dźakowacz, wo kotrejž je jo Muka na wsche możne waschnje prózował a tej dozpěł, so je k 75 lětnemu jubileju Macźizy Sserbskeje był zyły dom hotowy zasłaczeny. Wo stawiźnach naschego Macźicznego Domu wundźe k jutram też wozjewbita knihička cźo. 2: „Słowjanske rozhlady". — Wschudze, hdźež da serbskich statwiznow pozběrnich lětdźesatkow pohladamy, setkawamy jo f mjenom naschego jubilara Muki, wschudźe widźimy jeho skutk, jeho dźěło, jeho nawdźitosć a nawjedowanje; tola nij jenoź doma we Sserbach, teź na polu słowjanskeje wědomosće posłužuje jo wón k najzasłužnischim Sstowjanam.

Muka dźěn je k pótnaczu słowjanskich ludow, jich waschnjenj a rěcźow po zyłym słowjanskim śwěcze puczował a jo studiju słowjanskich narodow wónował. Tchodła też to je Muka wukrajny abo wurjadny posłuschar wšelakorych akademijow a wědomosćinych towarstwow:

Akademija Umiejętności w Krakowie posmjenowa jeho 1894 sa pobudstawa, tehorunja **Jugoslavenska Akademija znanosti w Zagrebje** 1896, **Královská česká společnost nauk v Praze** 1897 sa dopisowarjeho a 1919 sa wopramdźitelo wukrajneho pobudstawa, **Akademie věd a umění v Praze** pomjenowa jeho w l. 1901 sa pobudstawa, **Akademija Kralowska Serbska v Belgradze** 1904, **Imp. ruske obšćestvo ljubitelej pismenosti** 1898, **Społeczność Narodopisneho Musea Českoslovanskeho w Prazy** 1898 sa zahraniczneho pobudstawa, **Kejžorska Ruska Akademija Wědomoscow** (Императорская Академія Наукъ) w Pětrohrodze 1912 sa pobudstawa.

W lěcze 1893 pomjenowachu jeho sa ofizéra kralowskeho serbskeho rjadu Ssmj. Ssawy, 1900 bosta hłoworšti rusti rjad Ssmj. Stanišlawa 3. rjad., 1901 pomjenowachu jeho sa komtura Čornohórskeho Danilowoho rjada, a 13. septembra 1916 bosta ruskeješi tśichij 1. rjadownje sakšeho Albrechtoweho rjada ześ tróonu.

Też *nascha Macźiza Sserbska* wuzwoli jeho 1904 sa swojeho cźestneho pobudstawa, Luźiske pśedarske towarstwo „Sorabia" w Lipsku 1891, a *Matice Srpska* w Novošadu v Jugoslavii w lěcze 1906. W lěcze 1922 pak pschi składnosći swojeho 75 lětneho jubileja pocźesći jeho naschа Macźiza Sserbska f najwjetšej cźesći, kotruż może wopołasać, pomjenujo jeho sa swojeho cźestneho pschedsydu. Wšchitk to žu rědźe a žadne, ale jara derje sabłużene wustamjenja, kotrež su jo naschemu wobstajnjestej doma a w zuśiže w běhu lět dostawali. Ale też wot němskich towarstwow a wucźerjow je Muka był stajnje jako autorita serbskeje a słowjanskeje wědy a wucźenjoseje cźesćowany a jara waženy. Tehodła bu też sa pobudstawa „Oberlausitzer Gesellschaft der Wissenschaften in Görlitz" a „Niederlausitzer Gesellschaft der Wissenschaften und Altertumskunde in Guben" pomjenowany. S mnohimi němskimi rěcźespytnikami a wucźerjami měješe pak wobsbinke, pak pijtomne pocźahi. Najbóle sajimawy mjes nimi je njeboh dr. Jurij Sauerwein (Sjurowin) f Banțelna, potomnik Limborskich Sserbow; to běsche žiwy polyglotta, kotryż wjaży hacź schtyrjoch rěcźow znajeschе a też we słowje a pijśnje wobkrijeschе. Do delnjoluźiskeje dź je jo tak salubowal, so žamo w njej bažnjeschе a jara cźasto mjes serbskim ludom w Błotach pschebywaschе*.

* Pschirunaj: Sserbske wobrasti „Błota" str. 126 hacź 127.

w Mecklenburgskej, potomnik Bodricow (Dalibor — słowjanske mjeno) běsche dobry Muk owy znaty, dokelž też sam rěcźespytne spisy k Sskowjanskich Bodrizow sbéraschе a jich starožitnosće pschepytowaschе.

Wušsahujemy f wulkeje ličby universitnych profesorow jenoż dr. Alez. Brückнera w Berlinje, dr. Ericha Bernekera w Munchowje kaž też najbźednika slawisty Leskiena w Lipsku profesora dr. Max. Vasmera a dra. Karla Mayera, we wukraju prof. dr. Sigurda Agrella w schwedskem Lundu, tehorunja zasnego dr. Alfreda Jensena, bywschego profesora slawistiki we Stockholmje, něšto hižo zemrěteho, profesora Olafa Broka w Kristianiji a profesora Age Meyer Benedictsena w Kopenhagenje. Wschitkich druhich pschecźelow zlawistowy na słowjanskich universitach chcemy spomnjacź na twożebitym městnje stawiśnowu słowj. wotasomnosće.

Hdyž sym psched pjatnaceje lětami prěni króć w Freiberku naschego wjeselskawnego wótcźinza dra. Muku wopytał a jemu swoju pschał na rozsudny puć do Prahi, lěta 1919, to hischcze njewědźach, so za lěko a dźeń je nawrócźu do jeho božownego statoka, f kotrejž je jo sa Sserbow a Sskowjanow telko luboscze a zohnowanja wulkwako. Hdyž pak w lěcze 1913 žebi tam dojěch wuschcźitnych tu rjanu cźerwjenu rožiczku, polnu twónje a nězneje luboscze na swój cźežki puć žiwjenja a cźemneho pschichoda, to sym nasnoć, so je Boża Pschedwidźiwosć też w naš swój skutk bohonjała: prjedy hač to wójnske njewjedro nad Europu rozrasy, śiwjocźachmy 60. narodninу naschego wožtatwjenja a pschi tuiej składnosći napiźach wobschérnischi žiwjenjopis za słowjanskich bratrow Ruźow. A hlej, tónle wudawk, nakładowany wot dobreho zlawneho pschecźela dr. Muki, hrabje Sbergeja Dimitrejewicza Scheremeteba w Moskwje je był se mózným zasitom w někotrychžkuli wulkich wójnstich wobcźežnosćach w Rusku, dokelž sym jo f tutej žiwjenjopišnej knižku móhł jako luźiski Sserb a dobry Sskowjan wupokasacź. — A tak wjeze nje nimo krejnych swojatkow hischcze mitrnischi duchowny swjatk f naschim wulkim wótcźinzom a drohim wožtawjerzom, swjatk, kotryž žana móz na semi rozwjasacź njesmě a njemóže! —

Tehodła modlu jo f hlubin dusche a wutrohy polny dźakownosće za swojeho droholubowaneho wuja, a we Sserbow mjenje też to wupraśam: Bóh, kiž f nami je a Sserbow staśnje wodźi, sdźerž w strotwju, swoju a pschi cźitych duchownych mozach Sserbam a Sserbstwu naschego wótza, naschego Muku: hischcze mnohe, mnohe lěta — žiwjo!

Jan Sserbin.

Wobarajće zwohidźenju serbsćiny!

Nasch dr. Muka je jo stajnje prózował, na lischkach naschеje lubeje serbšćiny wschо wuplěwacź, schtož na nje njeslušscha. Je to sprožniw edźělo, pschetož lěhy wschán plewjel dopléweschi. A je to wócźne dźělo, ktoreż jo f kóždym lětom kaž sahrodnik wospjetuje. Hdyž pak jo plěte, serbšćinu kaž rostlina cźim rjeńscho rosće a kće a fraji.

Nasch dr. Muka je sestarik, wschędźěł a na wóczi jara wcźišlabnył; tehodła žiwscha jo nam, jemu pomhacź, so bychmy nawnkl pschi njom rjadki naschеje serbšćiny pléć, so bychu też, hdyž mischtra wjazy tu njebudźe, cźiste byle a jo kóždemu wócźu spodobale.

Njepschecźel pschezo saš njerodźe do naschеje serbšćiny nanoschа, jelšo nja wón sam, wuzije sam Sserbu, so by zjanku na swoje wospjetował. Tehodła wotucźeše, hladajcźe, dźělajcźe, plěwcźe! Kako Mukowy pomocnik waš proschu, wuplěwcźe lětša je swojich sahrodnow tule njerodź, kotruż sam loni so schércź widźach. Njepraju, nu cźejich lěschkach je narostła, jo bychcze cźim bóle kedźbowali. Cźehoż jo cźłowjek tu a tam ani nadjał njeby, njeluhe pschedwapjeny muźnych tola swojimaj wocźomaj wěricź. Smužmy jo wschej njerodźe w naschej macźerschćinje pschebytk wupowěsćo! Bójcze, ja wam tu pokažu.

1. „Prut ma sa śapihelom won hladacź". To rěka šnadź němski: Die Rute muß nach dem Spiegel hinausschauen (Ausschauhalten). To pak śpitacźel njemění: wón dźe tjeż: Prut ma se sa schpihela hladacź (wuhladowacź — kukacź). Sserbske „won" rěka němski „hinaus a heraus". Sserb może f wokнom won hladacź" a „sesa ležka swistocźicź". Naschе „se sa" njejmě jo nam sadubjeć. „Sesa horow sdźeła jo njewjedro. Sesa plota wulecźi ptacźk" atd.

„Schtó je cźe k njewólniży sćinik?" „Wón wsa šej ju k mandźelskej." Němski: „Wer hat dich zur Sklavin getan?" „Er nahm sie zer Gemahlin sinzu." Měni pak jo: „Schtó je cźe (sa) njewólniżu sćinik? a Wón šej ju sa mandźelsku wsa, so „k" wosnamjenja pschisłuchenje, abdlatiu. A bigamtia (ju k + mandźelskej) je sakasana. Tuž w mjenje sakonja sakasaju, so by šej jischcze někajki Sserb swérił, jenu k mandźelskej hacź! A nichtó njech wo Sserbach něschto tajkeho njepischeł! To je hrěch.

„Dalsy jo wot šnjeha shibuja." J hdźe! Do šnjeha drje, a najšerje je šnjehom, widźiš wot šnjeha ani pod šnjehom ani psches šnjeh. Cźłowjek šebi to na wobrazu schchedstaj! Se šnjehom, kaž f mjerjanjom atd..

2. „Felix bu jeho bórzy žyty." Njepschecźiwcźmy šerbschcźinu! Sserb jo žyty ani njejź ani njedźěła atd. Sserb jo někeho nabudźe, kaž jo Felix Pawola nahy, a Sserb jo najź a nadźěła a nabrje a napišе a nabdźi. Wón pak je žyty, ma-li bosć. Sserb też „rěcźe njeberi, ale „rěcźi" abo „ma rěcź", njedźerži wucźbu, ale „dawa", njedawa hodźiny, ale je „wotmětwa". Jo mam tola ja to so tak je, ale „njedźerżu" ja to. Tak rěcźi „Nižšerb", niż pak „Niznémz", kaž cźitach. Ja wschak rosćinawam jeno Njeserbow a Njenémzow, kaž na pisch. spěch a njespěch.

3. „Tu njeje nicźo cźémne w jeho duschi." Po němsku: Da ist nichts dunkel in seiner Seele. Spitacźel pak chce projicź: nichts Dunkles. Kak by to šerbski rěkało? „Nicźo cźémneho". Tak też rěka: wjele dobreho, mało rjaneho, tójschto njeschcheschcźanskeho, něschto noweho, nicźo tajkeho (pschirunaj: wjele ludu, mało stotu, něschto Sserbow). Prawy Sserb wě, so słowa jako cźrjoba, horstka, kuš, kelko, telko, wjele, mało, tójschto, hódnje, něschto nicźo, pjecź, dźesacź ... sto — žadaju druhi pad. Tuźa kelko waš je? Naš je sto; pak: telko naš njeje. Kak cźasto šlyschischch a cźitasch tu wopacźnosćo: „kelko wy scźe? My šmy dźesacź" atd! Tu je šerbski duch zyle sabity! Naš je sto, naš je naš wjazy tuhnuj — njekedźbnych!

4. „S tym by jim jich wjele pomhane było!" „Powědańcźko, kotreż bu jim jich wjele lubi; kaž šlyschimy. „Schtóż tole rośymi, ma wěsće drjewjanu hejtu — ja to njerozymjul „Jim jich wjele — jimen ihrer veil." „To klinczi po wjele" tehorunja njerozymjnischi. Mamy tola pódla „wjele" šlowo mnohich kotreż so deklinuje; khiba so mnohi starosilolog stare šerbske šowo, wot kotreżoš „rośmnoženje" pokhadża, njerodźi? Sawěsće by kóždy wědźał, schto schtó dhe, by-li šo napjšało: „S tym by mnohim pomhane było (šo spomhało)" „a tu by šo hodźało hischcze pschidacź „wjele": mnohim wjele pomhane, schtož šo w šrdźe na spočatku wotrěła lědy hodki, so by na pisch. „jim jich wjele pomhane było."

Zadawa „šerbschcźina"! Ta ma powjas sa schiju!

5. „Cźinjachu šnóžne šponjenja. Wschelake naschonjenja šu šo cźinile." Wopramdźe „cźinjene" naschonjcźa! A mnohi šerbski pišaš pschewjeke „cźini" Njedźiwa nam słowjeho (na)šonicź? Cźehodła słowjeho konkretnosć šlěkacź a tomu abstrakteż takе wschędźne słowjeso šaso nanuschowacź? Hrajemy šami je šobu blasna! Cźehodła też „powpyty cźinicź", hdyž mózesch (po)šnytowacź atd? Spytaj a šonisch! praji pschišlowo f krótka, jadrowje; niż: cźim pospyt a sćinisch naschonjenje! Wróćmy šo k cźišlej, jednorej pschirodźe! Někotrychkuli f naš je tu tak šlaby, so šo skoro tymle „cźinkam" wobrócź a wuwinkl njesamóže. Hdyž druhy mójeja, pschecźo niż wón? Wjazy wole!

6. „Mnichow šo wot šbźkarjow wušwobodźili." Nikto pak mi na pomoz, so to też srošymju pravje. Rěka to, so šu šbźkarjo Mnichow wušwobodźili? Pak, so je Mnichow šam šebje wušwobodźił wot šbźkarjow? Pak, so je druhy Mnichow wot šbźkarjow wušwobodźili? Schtó to wź? Ssym cźitał a njerěm, schto mam šej mysliceź! Njeje to wjelschaf kulturny? Sskowcźko „šo" je hižo mnohim wjele mjerjanja a korta nacźinilo. To je jónu něchto „šo f kopowi kopuje" (drjewjanym?) město so by kóń jeho kopuł, a druhdźe „šo zendźelske wójsko žałožnje šbi" (najšerje po cźimš do něcźeho sawadźiwschi). Je do trjeba aktivum (prěnjotne) sanjechacź město passiva (druhotneho)? Bliže wopramdźitosći je tola aktivum; to je pschicźinа, passivum sćěch, skutk.

Haj, pschecźelko, pischmy a rěcźmy po šerbsku. Pische šo něcźole wjele šerbski, tola niż šerbski po šerbsku, ale šerbski po němsku. Cźasto, cźi Němz — Kaž hewak na hubu — tu na njero pjerje. Njedaj šej to lubicźi!

7. Pschiwonanje dźěsćeju jara do wutrohy pschimnyw"? „Dźěcźo" wono pschimny, kaž hólza sa wuschi pschimnjesch a Sserba sa nóh wodźiši, hacź cźe do hlowy šmorsta. Tute wopacźne padły su rědke, tola šu f dopokasom, so je něchtóžkuli f naš jeno Sserb, dokelž dyrbi to być, hewak je Němz. Njeńcźemny šej wopramdźitosćej f cźanymi — tunimi — šlowami sawodźiwacź, ale šo pruhowacź, šo prózowacź, šej porjedźecź, šej porokowacź a wschо to f lubosćnu k narodej a jeho rěcźi. Schtóż tu „nima thwile", kaž wjelschina tych, kotrež maja najmjenje žywych horliweho! Tajkich nasch dr. Muka nima rad, dźěła, tón šo tola njech šo njewudawa sa Sserba, jawón wě, kelko cźasa mnosy f naš próšnj pschešhadnjaj abo f próšnosću sabiwaju. Dźělacźer je stajnje pschecźiwnik klenjocha.

Tuž muźowje šerbšći, muźnje! A rjany žónšti plah muźi podpjerał. Muka je nam pschikład dał. Njeślyschicźe jeho jašne: „Sequere me!" Sćěhuj mje! Pschešćěhajmy njerodź, sćěh ujmy Muku a jeho pschiklad! (Pschešćěhacź a sćěhowacź žadatej kaž sequi akkuzativ; schtóż to pschе 12 druhich, starych a nowych rěcźow njewě, šhowaj šebi tónle unstanf jako šmješnoćne mementol)

M. Nawka.

W znamjenju słowjańskeje wzajomnosće.

(Wichnoschk k stawijnam słowjansko-serbskich počzahow.)

Jan Serbin.

(Počrjedowanje.)

II.

Take a podobnje rěčesłoe Jan Kollar k Sslowjanam w 44 lětach XIX. stotka a hižo schtyri lěta połožischo postajnchu narodu w Europje w rewolucijnym hibanju za swobodu, runoprawosć a bratrowstwo wschich narodow. Też Sslowjenje. Wu nalěcza lěta 1848 wuda fo powjedanje k słowjanskim narodam, kotrež wola Sslowjanow do Prahi na walki słowjanski kongreß a na fo to słowa takle;

„Sslowjanzy bratrja!

Schtó ſ nam by ſ tychnoscu njesłhadowak na naschu ſamóſnoſch? Schtó ſ nam by njewědźał, ſo wschitzy, schtož ſmy pschecerkwjeli, ma ſwoju pschicinu w njedostatku ſobjewědomja a naſcheje rosbrjebjenoſce, kotraž dźeli bratrow wot bratrow? Tola po dołhich ſtotkach, hdźež ſmy jedyn na druheho ſabywali, hdźež je fo telko njeſbožo na naſ ſwalilo, ſmy k ſpóſnaczu pschischli, ſo ſmy jedni, ſo ſmy bratſja. Cżeſće a wažne cżaſy ſu naſtale, kotrež ſu luby wuſwobodźile a brjenjo wotewrałe, pod kotrehoż cżeſu ſu ſtonali. Tute cżaſy ſu też wot naſ ſ dźela wotwalile wobcżežnoſe, a tuž też my ſmělmy twjerdźicz, schtož ſmy dawno ſaczuwali, mużemy rosmaczowacz a wobſtarnuicz, ſchtož je k naſchemu lépſchemu. Narody Europy ſu borcżża a jednocza. Nimży ſu k ſich ſjednoczenju parlament do Frankobroda powołali, kiż na tom wobſtoji, ſo by jenmu rakuſki ſtat wot ſwojeje ſuwerenity telko wotſtupił, kelko je k nimſkej jednoczje trébne, a ſo by ſo kejſerſtwo je wſchěmi njewuhrešimi krajemi k Nimſkej pschidało. Taſka krocżel njeby jenoż Rakuſkeje jednotu, ale też dotalny ſwjatk a ſamoſtatnoſcż ſ'owjanſkich ludow ſnicżała, pschi cżoż by jich narodnoſcż do wulkeho ſtracha pschischła. Na nami ſależi, nuſuje ſchikacz to, ſchtoż je nam najſtrowiſchche. Cżaſ dźeń je naſtał, ſo by my Sslowjenjo ſo mjes ſobu dorozumiły a ſo we ſwojim ſmyſłenju ſjednoczimy. Mjes tym ſo potajtim ſ radoſcu mnohim ſe wſchelakich ſłowjanſkich ſtronow nam pschipóſłanym pschecżam wotpowědamy, roſepſłami wſchěm Sslowjanam rakuſkeje monarchije tole powołanje a ſadamy wſchěch muži, kotſiż maju dowěru ſwojeho naroda, a kotrymż naſche powſchitkowne ſbożo na wutrobje ſaleži, 31. t. m. we ſtarożitnowem ſ'owjanſkem měſcze Prahi ſo ſhromadźicz, ſo by ſo ſhromadna rada ſtadowała wo tom, ſchtoż ſada ſebi ſpomoženje naſcheho naroda, a ſchtoż mamy w tutych wożnych cżaſach cżinicz. Dyrbieli-li pak ſo też ſwonka-rakuſzy Sslowjenjo pschi tutom kongreſu ſhadowacz, budźa nam wutrobnje witani hoſcho.

Praha, 1. meje 1848.

Joſef Maczij hr. ſ Thun, Wojtich hr. ſ Deym, Jan Ryczeř ſ Neuberga, Pawoł Joſef Schafarzik, Karl Matiſ, bohuſtaw połſke deputacije, Franz Palazky, Wjazſław Hanka, Ludevit Schtur, Jurij wjerch Lubomirſki, Wlad. Dobrzanſki, ſpolnomóznjenj ſudoweje rady we Lwowje, J. K. hr. Jan Dvořaczek, Winzenz hrabja Waldſtein-Wartemberg, Matkim Papicz, protopreſbyter, Hanuſch hr. Kolowrat-Krakowſky, Bjedrich hr. Rummerskirch, Jan Pětr Jordan, J. Erazimuſ Wozel, Schczěpan Aranitſki, Karl Wladiſław Cap., dr. F. Lad. Rieger, Mikulaſ Gzyzbowſki, Wjazſław Schtulc, Michał Wanicz, Karl Maria Baron Villani, Karl Jaroměř Erben, dr. Fr. Miklošchicz, dr. Ant. Jaroſław Bel, Fr. Maczij Klázel, Robert ſwobodny knjez ſ Hildprandt.

Lyſła rjada muži tohole wubjerka wuda 5. meje ſcżehowaze roſjaſnjenje, kotrež może jako wěrywuſnjacze ſ'owjanſkeho komiteja placzicz:

„Podpiſujuz powołanje wſchěm naſchim ſ'owjanſkim bratram w Rakuſkej, ſo bychu ſo k wuradowanjam naſchich ſhromadnych naležnoſczi w Prahy 31. meje t. l. ſeſchli, cżiniemy ſo pschez to, ſo mamy też na naſchich ſłowjanſkich krajanow dźiwacz, pohnuczi wo ſmyſłenjach a ſaſadach, nam ſměr dawaczych, ſo we ſcżěchowazym jatnje a hrobje wupraczicz:

1. My wuſnawamy ſjawnje a ſwjatoczńje, ſo ſ my kruczje a njechłabjazy roſtrudzeni, ſtaru ſwóru wobichowacz wótzowſkemu, po wukſawnych ſaſadach naſ knjeſzace mu domu habsburgſko-lothrinkſemu, a ſakhowanje integrity a ſuwerenity rakuſkeho kejſerſtwa ſe wſchěmi możnymi ſrědkami ſwěſczicz. Tehodla wotpokazujemy kuždom do prědka wſche wot njepowſchitcznym ſnadź pschecżiwo nam ſo měrjaze tukanje, każ ſo wudawa, we wotmyſlenom ſeparatiſmje, panſlawiſmje, runjiſmje a w wſchelakich podobnych wuraſach tam, ſwobtołż ſu pschiſchle, do bajkow, ſzow a pschiſłodźenjow.

2. My wuſnawamy jenak ſwjatoczńje, ſo njeje żenje ſ naſchim wotpohladom było, ani njebudże, kaſkeſkuli njeſłowjanſkej narodnoſczi ſeſchłodźecz abo ju potłocżowacz, naſche próżowanje dźeń měri ſo jenicżky na to, ſa ſcżěrdu połnje runoprawoſcże wſchěch narodnoſcow w rakuſkim kejſerſtwje trébne pschihótowa, a praktiſku placziwoſcż dobiwacz.

3. Słónczńje wuſnawamy, ſo ſmy ſo roſtudźili ſa to, ſo żadamy po runje wuprajenej ſaſadze w połnej měrje prawa naſchim ſłowjanſkim narodnoſczam w ludowem a ſtatnem żiwjenju pschiſłuſchne, a ſo dźiwamy je ſaſhowacz a pschecżiwo kaſkemuſkuli napadej, ſ wotkeſ by też pschiſchoł, ſalitowacz; ſo potajtim wot naſ rozumi, ſo naſ rozumi a podpiſuje naſche druheje pschicżiny, hacż to pschecże, psches pschecżeſne dobednanje a dorozemjenje mjes ſłowjanſkimi ludami tónle nam wſchěm ſwjaty ſaměr ſobom na najwěſcziſche a najměrniſche waſchnje bozpřeć.

Dokeľ ſtej potajtim naſcha narodna ſamoſtatnoſcż a jednota psches dalſche tracże integrity a ſuwerenity rakuſkeho kejſerſtwa ſobu wunimjenjej, je ſaſ.ja, ſo tale zyła krocżel ſłuzi k ſobjeſkhowanju a nima nicżo na ſebi, ſchtoż mohło naſchich ſprawnych a ſwobodoſmyſłownych ſobuſkutkowanow nicżłowjanſkeho powoda też w najmjeńſchem ſmjeſwokoſicz.

W Prahy, 5. meje 1848. (Podpiſma.)

Naſ łužiſchich Serbow ſajimuje naiſkeże to, ſo pſchi ſłowjanſkim kongreſu też jedyn ſerbſki krajan, Jan Pětr Jordan, ſiwy połſki Serbjeſche. Wón mjeſche nadawk, ſeſtajicz ſa ſkhadźowanku wobſtódny porjad. Wot njeho wudżěwany naczińk bu w połedźenju 25. meje pschijaty. S jeho pjera je wuſchła brożurka „Slavenkongreß“ (Prag 1848) w kotrejż wón nimo powſeczkow we „Slaviſche Centralblätter“ podatych jara podrobnje wo ſłowjanſkej ſkhadźowanzy rosprawu piſa*.

S proklamacżije přeńjeſe ſhromadźiſny Sslowjanow w Prahy k ludam Europy, kotraż bu na ſkhadźowanzu 12. junija 1848 wudata, waſchěmu ludu jenoż to, ſchtoż ſobu ſa naſ łužiſchich Serbow rěkli**:

„Njepſchećeſkom naſcheje narodnoſcże je ſo poradźiło, Europu ſe ſcherjenjom politiſkeho panſtwiſma naſtrózecz, kotrež, każ praja, wſche dobycża ſwobody, ſchłaczańſtwa humanity ſnicżicz hrozy. My znajemy, kuſtarſke hrono, kotreż ſamoże tole ſcherjenje ſahnacz, a chcemy je we wſajimu ſwobody, ſchłaczańſtwa, a humanoſcże wſchěm ludam, też tym ſ wjetſchego dźela psches ſwoju ſamóſnu winu ſatrachowanym ludam, tule woſſewiczk: kuſtarſke hrónicżko rěka ſprawnoſcż, ſprawnoſcż napſchecżo ſłowjanſkim narodam dowola a wołebjeke nawſchecżnoſcż potłocżenym ludnoſcżam Sslowjanow. Nimża ko wulkowalnoſe, ſo je bóle hyſłli druhe narody kmany a ſwóbliwy, ſamolnoſcże wſchěch zuſtich narodnoſczow bjes pſchechadnika ſawſchiczech a dostojnicz; nuſ jich pſchecżiwy a żadamy, hdyż wo Sslowjanach rěkſi, ſo by pschestał, ſwojim ſ'owam cżeſcz a prawdu kradnuicz. My poſtrěhujemy ſwój wótzny ſtrěh ſa ſwojich njeſbożownych bratrow, ſa Pola'ow, kotſiż ſu pſches hanibne cżinki nażywnoſcże ſwoju ſamoſtatnoſcż pſchiſchli: my żadamy wot labinetow, tutón ſtary hrěch, tole połſcże, kotreż na jich politiju jako uamrěwk wotpocżuje, ſkóſcżenje ſapokucżicz, a ſ.uſnjemy ſo pſchi tom na ſympathije (jenorzumnoſcż) zyłeje Europy.

My proteſtujemy pſcherżiwo ſwojomócnemu roſtorhanju krajow, kajkeż ma dźenſniſchi dźeń bicż we wulkowójnowſtwije Pótnankem pſcherwejdżene, a wocżakujemy wot pruſſich a ſakſkich knjeżerſtwow, ſo wonej pſcheſtanjetej Sslomjanow w Schleſkej, we Lużiſomaj, we Poſnanſkej, w narauiſchej a nawječornej Pruſſej, hdźež ſu, na dale porjadnje wotnarodnjowacz; my namołniwamy wuherſke miniſterſtwo, roſhorjaze napjelne ſrědki, kotreż ſu ſo pſchećiwo ſ'owjanſkim ludnoſcżam we Wuherſkej, wobſcżeje pſchećiwo Sserbam, Kroatam, Slowakam a Ruſinam pſchiprawiłe, najſpodźiniſcho wotſtronicz a k temu ſtuttowacz, ſo bychu ſo jim pſchiſłuſchne narodne prawa w połnej měrje bórſy pschiżdżełe; my ſo nadźijamy, ſo bjeſkeczżiwa politika niebudże naſchich ſłowjanſkich bratram w Turkowſkej dźeż hižo ſadźěwacz, ſiwoju narodnoſcż też ſtatnje roſwiwacz a ſamo wot ſich ſ placżiwoſcżi pſchinjeſcz. Dyrbi tuhy ſwjatoczny protest pſchecżiwo njedoſtojnym ſtuttam ſapołożicz, ſo to tehodła ſtawa, ſo ſo ſ dobom dobrożiwjej ſtuttowanoſcżi ſwobodny domóżamy ſ'Sswobodna dyrbi cżinicz, a cżini też te dotal knjeżeze ludy ſprawniſche a dowjedże jich k ſpóſnaczu, ſo njeprawda a ſamowólnoſcż pſchiwſpjeſeri nża temu hańbu, ſchtóż ma in cżeſtjecż, ale tomu, ſchtóż jeju ſkuczi a naczini.

My, kotſiż jemimy ſo jako najmłódſchi, tola nic cżi ſłabſchi na politiſkem jewiſchczu Europy, namjetujemy, ſo na ſo hnydom ſakhuſpjeſerjwu na pow.ſ.ajomny powſchitkowny ludowy kongreß pżihacz k wujednanju wſchěch njeſłowjanſkich pschichodnoſczi; pschetoż ſmy pſch ſwědżeni, ſo ſo ſwobodne ludy łżeje njeſe ſobu dorozemja, hacż ſapłacżeni diplomatajo. Njech ſo tola tuhón namiet we prawej cżaſu dowjeſni, pſiedy hacż reakſionaiſka (najwjetſniſka) politika jednotliwych dwórow ſy ſnowa k tomu dowjedła, ſo ſo ludy ſe ſawiſcże a hidy naſchczuwane mjes ſobu rozjendrja a rozżydhnja.

W mjenje ſwobody, runoprawoſcże a bratrowſtwa wſchěch narodow.“ —

(Počrjedowanje.)

*) Podrobnu ſtudiju wo Janu Pětru Jordanu pſchinjeſe bórſy Cżeſkopiſk Matcż. Sserbſkeje jako doktorſke dźěło knjeſa dra. Schleży, kotreż Sserbow naſtejnje wo żiwjenju a bědżenju tohole ſłowjanſkeho pionéra powuczi.

**) „Slawenkongreß, Str. 37/38.

Nješchto wo liczbach a liczenju.

Stajnje ſpadowaza hódnoſcż nżnſkich pjenjez wobżeże w ſaſdźenym lécże je nas nuczitza, ſ liczbami wobchadżecz, kotrychż nżkotrykuli pryedy ſnał njeje. Snano naſchich cżitarow tehodła nżchto wo liczbach a liczenju ſajimuje. Sserbſke Nowiny nam hižo ras tabelu ſ wulkimi liczbami podachu. To je miljarda tyſaz miljionow, bé drje hižo mnohim ſnate. Dale pak żebi żanże rady njewjedżachu. Miljion miljionow je biljon, kiż ſo ſe 12 niczkami (nulami) piſa. Miljion biljionow je triljon, miljon triljionow je kwadrilion (224 niczkami). A na tute waſchnje liczimy potom dale kwintbvilion, ſeſtilion, ſeptilion, aktilion, nontion, centeſilion (ſ 60 niczkami). Pſchipomnicz tu chcu, ſo roman'ſke ludy (Francżowſojo, Italczenjo, Schpanilczenjo a Portugalczenjo) naſchu miljardu biło biljon mjenuja. Wone ſu pſchi liczenju potajtim pſchejo tak rjez wo jedyn dypk dale.

Tajſele hoberſke liczby trjebachu ſo hacż dotal jenoż pſchi wědomoſtnych wobliczenjach a wobjeże w hwěſdarſtwje (aſtronomiji). Wo wulkoſczi tutych liczbow ſ wjetſcha ſonu pſchedtawoh nimanny. Hižo miljion je hórbka liczba. 1000 ſtron abo 500 papjerjanych łopjenow wjerdże hromadże ſtłóczene ſu 33 mm tołſte. Miljion ſtron bychu potom 33 metrow tołſte byłe a 1 miljon łopjenow 66 mtr. 1 biljon łopjenow (a ſ biljionami tola hižo liczachmy) na hromadu Madżenych by potom 66 000 km. wyſoki byk. Hdyż ſa hodźinu 5 km. daloko pſchiſłdżeſch a by hyż pschestacża wo dnjo a w nozu ſchoł, by ſ temu poldra lěta trjebał. Naſcha ſemja waży 5900 triliionow tonow (tuna 20 zentnerjow). 1 miljon ſekundow je pſches 11½ dnja, 1 miljarda pſches 31 lět a 1 biljion pſches 31 tyſacż lět. Liczenje je możnoſczemi (Kombinationskihre) pſchiwjedże naſ też k wulkim liczbam. Hrackkow budże ſajimowacz, na kelko waſchnjow ſo tharty roſdźělicz hodża, hdyż ſo 32 thartow na tři woſobły tak roſdźěla, ſo kóżdy 10 thartow dóſtanje a dwě ſo do ſchkata położijeſ. Tu dołżanjeny ſeſkowanja liczbu: 2753 biljionow 464 008 miljionow 504 610.

Jenoż jedyn lud je dyż, kiż je hižo w ſtarych cżaſach ſe wulkimi liczbami licził. Běchu to Indiczenjo. Wot nich pohładżeja też naſche liczbniki (zyfry). Buddha (narodił ſo 560 do Khryſtuſa) liczeſche hižo hacż do moniliona. Bjo pſched nim liczachu w Indiſkej hacż do ſto tyſacż miljionow. Lubſeż Indiczanow ſa liczby wjdżimy też ſ jich bohatſtwa. Wo jenym kralu ſo powjeda, ſo mjeſeche tyſacż biljionow dejmantow, wo jenej bitwje ſo powjeda, w kotrejż dźeſerj tyſacż ſeſtiliionow wopizow wojo naſche a wo Buddha ſo powjeda, ſo je ſchcżeſ ſtow tyſacż miljionow ſynowy měł.

Naſche liczenje je ſo jenoż po cżaſu wuwiło. Hiſchcże dżenża ſu ludy, kiż njemóża daloko liczicz. Bokohonopo maja ſa dwě a ſ tym ſoſame ſłowo. Woni jenoż jedyn a wjeſe roſbłeża. Jedyn ſplah w Amerizu liczi jenoż hacż do ſchcżeſ. Chcżeża wjeſche liczby mjenuwacz, pſchinnu bołi do wuſzow a dwěma ſ tym nżſchto njeliczomne wuprajicz.

Je zyle pſchirodżeńſke, ſo ludźo mży k liczenju wuzicżu, kiż njemżachu w pſche małej liczbje pſchjezo p'chi żebi. To ſu porſty a pałzy pola ruſow a nohow. Hiſchcże dżenżniſchi dżeń rěka pola Malajow a nżkotrych indiſkich ſyłahow we Ameriżi pjeć „ruka“ a dżeſacż „dwě ruży“. So ſo naſcha zyle liczenje na dżeſacż ſłożnje, mamy ſo naſchim dżeſacż porſtam dżakowacż. Biłe praktiſke ſa mnożenje a dżelenje by było, hdy by ſo naſche liczenje na dwanacże ſłożowało. 12 mójeſch na 2, 3, 4 a 6 dżłowm roſdźěliſch, 10 jenoż na 2 a 5. To ſu ludźo też hižo w ſtarych cżaſach pożnali a ſu ſwoje mery ſ mżenjenu dożhoſce, ſ wożenju a pjenjezne jednoſtki na 12 dżłowm dżělili.

Wola indogermaniſchich ludow ſu mjeno ſa liczbniki hacż do 100 ſ dźěła w jenotliwych rěcżach ſkótra na ſo podobne, dokeľ ſu naſtale, jako hiſchcże hromadże bydlacz.

Sło wo, ſo ſu ludźo w praktiſkym cżaſu liczby też wſchelako pżiſali a wołmanjenjeli. Ta ſłowiſche ſo nżdy pſches dwyſti, ſtmuſti a koleſta. Tola wulke liczby ſo tak wołmanjenjeczi njehodżachu. Tola też ſ romiſkimi liczbnikami, kotreż hiſchcże kżdy znaje, njebychmy dżenża wjaży pżiſomnje liczicz mohli.

Naſche liczbniki pohładżeja ſ Indiſkeje. Wot tam ſu da Arabiſkeje pżéſchcże a wot Arabow mamy je my.

Schtyri ſta lét po Khr. pſchińdżechu indiſky mężchniży na to, też niczki (0) wołmanjeniczi. Tuta ma ſa liczenje jara wulku ważnoſcż. S niej ſo żyle liczenje ſjednori, a je nam pſches nju nóſno, też najwjetſche liczby ſ jenoż 10 ſmanjenjami pżiſacż (ſ liczbnikami wot 1 hacż do 9 a ſ 0).

Indiſke liczbniki njeſłu ſo pola naſ bjes ſadżewdomo ſawjedże. Wjeſe wuczjenych niczki jako cżerſtowſki ſkutk wobchadowachu a mżenjachu, ſo ſo ſ niczim też niczo woprawdżiſte wulkiczi njeſchadż. Hakle wokoło léta 1200 bu niczka pola naſ pſchipóſnata.

Mnoho ſajimawcho by ſo ſo hiſchcże hodżało wa tym nażpiſacż, kak ſo liczbniki w jednotliwych rěcżach tworja. Tola chżu jenoż jene naſpomnicż. Liczbniki mjes dżeſatkami (zehner) wot 20 hacż do 100 ſo w najwjazy rěcżach tak tworja, ſo jedynka (Einer) ſa dżeſatkom ſtejí. My Sserbja cżinimy tu też wuwjazcże. Je dże ſo ſnano mało nżmeżnjy, ſo tu liczimy każ Nżmży. Lżpje a bóle praktiſke by było, hdy ſ bychmy prajili każ pżiſamy dwagecżi a jedyn aż. Kżdy wuczeń wé, kajke cżeże ſo mnohim dżeſcom cżini, hdyż dyrbja liczbniki wot ſady cżitacz. Nżmży maja ſamo jene towarſtwo, kotreż ſa to dżéła, ſo by ſo njeprajilo einundzwanzig ale zwanzigundeins.

Napoſledk hiſchcże jenu próſtwu a napominanje na Sserbow a Sserbowki: Liczcże ſtajnje ſerbſki, hdyż herbſti rěcżiże! Pola wjele Sserbow ſo mi ſkoro ńa, ſo dożyła ſzanych herbſtich liczbow njeſnaja. Mnohy ſu temu tak pſchiwukli, ſo wjazy njeſtſcżeha, kak hłupje ſo to pſchipoſtucha. Njeby ſe nam też ſmeſchne ſdała, hdyż by Nżmż prajił: „Ein Stückchen Butter koſtete heute zehn Neukreuzer, ich habe dafür ſie o ſpeżżchżacż hrivnow bezahlen müſſen.“ Sserbſki ſo runje tak derże a ſpżżchnje liczicz hodżi każ nżmſki abo każ w kżdej druhej rěcżi. Tu mója wożebje naſchi wuczerjo a pokładnizy bohże ſkutkowacz. Ale też kżdy Sserb a kżda Sserbowka njech ſo pżożuje, jenoż cżiſtu herbſchcżinu rěcżeż!

—l—

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Wołkroma je ſaſchła mjes ſtotom kubleriz Semera we Wałowje-Talpenberg, ywdyrila je mjes ſtotom kubleriz a gmejnſkeho pſchedſtejiczerja Lapiy w Pżiſkach.

Dawł na dwołenje kurczmarſenja (Schankerlaubnisſteuer) roſtlicżi ſu na ſtotu hriwnu. Wón ſuży ſo ſ dobom na jene liczżimi dotalneje wyſokoſcże.

Na łopjenk 351 pſchełuſkeho ſapiſka ſo ſapiſa firma: Kammerlichtfabrik ſee Hauſſe, kommanditne druſtwo w Kamjenzu. Mżiczelſtka Ida Marja ſwud. Hauſina rodż. Wagnerez ſwoſoboniſtan ſa nje rukuje, dwaj kommandiſtiaj ſo hiſchcże na firmje wobżżłkujetaj.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Hamtſke ſ Wojerez.

1. Naſtupa gmejnſkich pſchedſtejiczerjow, ſo bychu ſapiſł ſemſkich pohłoſtajnych ſapodali.

2. Naſtupa wołebjeże wokrejſnjeho podżéła ſawiſcżelſkeho dawła.

3. Mjes ſtotom ratarja Menika w Kawſchezach ſe pokhroma wudyrila.

4. Naſtupa injeſtanklivoſcż (imunitetu) ſapożłanja.

5. Wot 1. mżża ſem je polżajſki ſtrażniſchtr Hanke ſ Nżży ſ wjeżnym ſtrażniſchtrom (Landjäger) w Bjarlupu

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća za mèrc 75 złot. pj. Do wukraja za mèrc 15 Kč. Kóżde čo. płaći 5 złot. pj. Wudawa a čišć. Smolerjoc knihtišćernja, zap. družstwo z wob. ruk., : : w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel. 557. : :

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobčežnje so stajnce nawěstki a tabele so wyšše wobličejsa. Za reklamowy rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje. : :

Číslo 60 | **Budyšin, wutoru 11. měrca 1924.** | **Lětnik 83**

Dnjownica.

Wutoru, 11. nalětnika.

Rosiny. martrarki.

* 1747 w Budystecach Jan Pomhajbóh Bémań, serb. diakon při Pětrowej cyrkwi w Budyšinje, přełožeŕ 61 khěrlušow za evangelske spěwarske.

Boža zadroda je płódna
miła moja wótčina,
hdźež mi kóžde kwětka młódna,
radosć moja jenička.
Wamaj swěru přisahaju
swoje mocy poswjećeju,
z heslom budź mi to wěčnje:
„za wótčinu, — za tebje!“

Jakub Čišinski jako gymnaziasta.

Towaŕstwowski powěstnik.

Serbski Sokolski Zwjazk. Njedźelu, 16. t. m. 1/4 1 hodź. **posedźenje wubjerka** (předsydstwa a zastupjerjo jednotow) w Budyšinje. Po posedźenju **wotjědźemy z dźela do Njebjelčic.** W 3 hodź. **kurs za načolnikow a zwučowarjow w Budyšinje.** Woboje we Serbskim Domje.

Jednota „Sokoł“ w Budyšinje. Štwórtk, 13. III. wječor we 8 hodź. je na hornčerskej hasy w ev. towaršowni dozwučowanja zhromadźizna. Tež pasivne sobustawy so přeprošuja. Starosta.

Serb. tow. „Handrij Zejler“ wuhotuje přichodnu njedźelu, 16. měrca, wječor 1/8 hodź. w Liskec hoscencu w Bělym Khołmu wulki serbski wječor ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Wšěch lubych Serbow a bratrowske towaŕstwa z blizka a daloka wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Jednota „Sokoł“ we Wotrowje ma srjedu, 12. nalětnika, swoje prěnje zwučowanje pola Juršec. Prosy so, zo bychu so wšitcy wobdźělili, tež nowe sobustawy so přijimuja. Načolnik.

Jednota „Sokoł“ w Komorowje wuhotuje njedźelu wječor w 7 hodź. sokolski wječor ze spěwami, dźiwadłom, zwučowanjom a rejemi. Wšěch lubych Serbow a sokolskich bratrow přeprošuje předsydstwo.

Jednota „Sokoł“ w Małešecach. Wutoru wječor we 8 hodź. zwučowanje za dorost. Štwórtk wječor w 6 hodź. zwučowanje za dźěći.

Serb. tow. „Zerja“ w Hrodźišću. Spěwny wotrjad změje přichodny pjatk, 14. měrca, wječor we 8 hodź. pola Jurakee w Hrodźišću spěwanje. Čestna winowatosć kóždeho spěwarja a spěwarki je, zo so wobdźěli. Tež budźa so ważne wěcy wuradźeć; přinjesće nješto tepidła sobu! Hosćo su wutrobnje witani. Dirigent.

Sokolska jednota přihłuje so za Njebjelčanskou wosadu. Štóž ma zajim za serbski Sokoł, njech přichodnu njedźelu, 16. měrca, pop. w 4 hodź do wjesneje kórčmy w Serbskich Pazlicach přiźe. Sobustawy bratrowskich Jednotow w Pančicach, we Wotrowje, w Bačonju a Ralbicach su lubje witani. Serbska młodosć, přimaj so gratu!

Zarjadnistwo.

Jednota „Sokoł“ w Radworju ma štwórtk wječor 1/2 8 hodź. zwučowanje. Po tym ma wubjerk krótke posedźenje. Wšitcy maju přińć. Načolnik.

Meble stajnje dobre a tunje poruča **Bjarnat** **Walter** meblowa fabrika

Telefon 531 — Hošic hasa 6 a seminarska hasa 10 — Założeny 1860.

Franzowska žołta kniha.

Franzowske knježerstwo je pišma, wo měr sprucžazym praschenju jednaze, wozjewiło. Wone so na cząs wot 16. januara 1919 hač do 7. dezembra 1923 pocžahuja. Dokelj su do žołteje wobwalki swjasane, so žołta kniha mjenuja.

Žołta kniha pyta najprjódy dopokazaś, so jano franzowske knježerstwo wot wobsamknjenja měra ženje njeje wotmyślene měło, ani krocžalki němskeho kraja aneklowaś, ale jenicžke praschenje, kotrež je pschego za Franzowsku najwažnischo było, je so na jeje bjesstrachownosć pocžahowało.

Žołta kniha pišmo marschalla Focha ſ 8. januara 1919 wopschija, w kotrymž so pschećiwo annezyji němskeho kraja wupraji, ſa to pak Rhein jako wojerſki mjeźu pschećiwo Němſkej ſ najwjetschim doraſom žada. Němſki kraj mjes Rheinom a Franzowſkej dyrbi ſo wot Němſkeje wotdźělicź a ſo ſamoſtatny sčinicź.

Dale je ſ tajnych rospokazankow ſa Genuaſku konferenzu jaſnje ſpóznaś, ſo je ſo **Franzowska wo europiſki ſwjaŕ na ſchěrokim podłožu pschećiwo Němſkej a Ruſkej** priprajowała. W pišmje marſchalla Focha ſo mjes druhim praji: **Straja pschi Rheinje** dyrbi ſrjedźarjowy hromadu wotkaz. W pschichodźe budźe Rhein ſ wojerſkej wjeźornej mjeźu němskeho ludu być dyrbjejcy. Němſkej dyrbi tódy pschikład a tóžde bróniſchczo na lewej ſtronje Rheina ſaſwjene być, ſ jenym ſłowom, tódła móžnoſć, ſo mohła ſaj 1914 ruże Belgiſku wobhładźeć, połnóżne morja dohanyć, Jendźelſku wohroźyć a Franzowſku wobeńcź dyrbi Němſkej wſata być.

Sa organiſaziju łěwoho Rheinowoho brjoha ſ měrowym ſrjedźenjom Foch kładowaze namjetuje:

1. Němſkej tódy wojerſki pschikład a tódy politiſku propagandu na lěwym Rheinowym brjoh'u ſakaſacź a ſnadź ſamo tutón kraj ſ neutralnym paſmom na pravowym Rheinowym brjohu ſchtiſnyć.

2. Mjeźe Rheinowemu brjohej nuſny ſadni kraj na to waſchnje ſtrjeſcźeć ſo ſo Franzowſka ſ druhimi wjeźornymi ſtatami ſe ſhromadnymi zwonymi ſakonjemi ſjednoczi.

S dalſchim ważnym dokumentom je **nota franzowſkeho knježerſtwa ſe 17. měrca 1919**, w kotrejž ſo na pschećiwjenje presidentow Wilſona a Lloyda Georgea pschećiwo wobhładźenju łěwoho Rheinowoho brjoha a pschećiwo namjetam marſchalla Focha ſpomina. Wilſonowe a Lloyda Georgowe napschećiwjenja žołta kniha njewopſchtija, tola ſ napschećiwjenja franzowſkeho knježerſtwa je bóhno, ſłedowaze wuſwětnjeja. **Lěwy Rheinowy brjoh** je wot druheje Němſkeje wſchelaki. Boji ſo bolſchewiſtwa a wójniſch dankow. Swojeho hoſpodarſkeho ſeparatiſma je ſebi wědomy. Pruſkich ſaſtojnikow njeluboje, kotrychž je jim Němſka namuſowała. **Njedźiwajcy abſolutnemu wróćoźerjenja ło tam hižo ſeparatiſtiſke hibanje pokaſuje. Liczi ło ſ nazionalkiſtiſkim roſhorjenjom Němſkeje.** Tutón ſtaw je ſ poražnjom naſtał. Namjetowemu roſriſanju mohło bo ſnadź imperatiſmus porokowaź, tola wopraſwdźe wo to njeſtejo, anneklowaź, ale wo to, pod rukowanjom ſwjatych ludow njewotwiſnyć ſtat w ſajimje ludow a próſowanja wulkeho dźěła wobyđleſtwa ſakoſicź. To njeje ſaneho Bismarckſkeho roſriſanja. Dla ſacźiſchcźa na ſjawne mėnjenje w Jendźelſkej a Ameriki mohli ſebi ſtaroſcze cźinicź, tola pobłednja wójna wucźi, ſo je Rhein nic jenoż ſ wojerſkej mjeźu Franzowſkeje a Belgiſkeje, ale też ſ mjeźu demokratiſje na tamnej ſtronje morja. Dale ło na ſtrach po cźaſu njewobmjeſowaneho wobhładźenja pokaſuje, tola, dokelż może zyła organiſazija łěwoho Rheinowoho brjoha w ruce ſwjatych ludow leżeć, ſmjeje tutón pschezo prawo, ſo pschemėnicź.

Dalſchi ſajimawy dokument wuprajenja marſchalla Focha wo **wotmyſlenym wobhładźenju łěwoho Rheinowoho brjoha a wo knježerſtwje w Saarſkim kraju naſtupa.** Foch po tym praji: Pokaſuju hižo nětko na to, ſo ło, hdyž połnóżne wobhładźenſke paſmo po pjeć létach wopuſchćejmy, ło induſtrialne naſtupniſchego dźěła wobhładźeneho kraja wotſtrjelnjemy, ſo ło pschedmoſta wotrjelnjemy, kotrež do Porurſkeje, hłowneho zórła němſkeho bohatſtwa, ſaſtupicź dawa, kotrež potom njemóžemy dale wohroſować a kotrehoż wobhładźenja ło wotrjelnjemy. Po 15 létach ło ſkónczne Rheinowe moſty po zyłym wupſchestrjenju ſpuſchcźa, Franzowſka je ſaſo w ſwojich mjeſach léta 1870, to rėka bjeſe wſchepo wojerſkeho rukowanja.

Na druhim měſtnje marſchall Foch praji: Hdyž ło mje ſa roſriſanjom praſcheja, kotrež namjetuju, bych nėhdźe ſłedowaze rjekł: Praſchenje Porheinſkeje ło poſtaja ſ praſchenjom Rheina ſameho. Tole ſpólnaczą je ſa wſcho roſtudźaze. **Schtóż Rhein wobknježi, zyły kraj wobknježi. Hdyž pschi Rheinje njeſtejimy, ſmy wſcho ſhubili.**

Wo **Rapalliſkim praſchenju**, na Genuaſkej konferenzy mjes Němſkej a Ruſkej wotſamknjenym, Poincare piſcheſ S ruſko-němſkim ſrjeczenjom widźjomnje měrej ſtrach hroſy. S tymle ſrjeczenjom ło pokhilenje Němſkeje a Ruſkeje pokaſuje, ło ſ njepſchećeſtiſtim wotmyſlenjom pschećiwo podpiſatſkim mocam Verſailſkeho ſrjeczenja, wotbežne Franzowſkeje a Jendźelſkeje mjes ſobu ſpóznaczą. Lloyd George tónle ſtrach njepſchewidźi, tola wón mėni, ſo by ło jemu ſadźewało, hdy bychu ło Němcy a Ruſojo pschi powſchitkownym měrowym dojſtku wobdźěli. Tola ſ naſtawkom němſkich nowin je ſpóznaczą, kak próżne ło nadźije jendźelſkeho miniſterſkeho pschedſydy w tymle naſtupanju. Jaſne je, ſo Němſka mjenje ważnoſcze na poſtajenja dźěli na woſkam Napoliſkeje ſrjeczenja kładze a ſo w nim prėnju kroczel k dalokoſahajcemu ſbližanju mjes njej a Ruſkej widźi, kotrejž móżnoſcź dawa, móż wjeźornych mozow ſlemicź a **ſwoju wjeźerſtwu wójnu pschihotowaczi.**

Swėtowe podawki.

Tśeźe cźitanje nuſoweho finanzneho plana w němſkim ſejmje.

Pjeńdź hač ło němſki ſejm pónđeſu ſ wuradźenjom nuſoweho finanzneho plana ſaběraſche, ło dr. Streſemann ſpěchowanje wuđawanju profeſora ſ Freitag-Loringhowena w Mėtſkatuju wobrocźi, ſo je Streſemannowy pschichodny plan ſ ſwojim ſamoſenjom pschi jenej cźeſtoſkowakſkej konjunkturi wobdźělenj. Tenu napschećeſo dr. Streſemann praji, ſo je jeho pschichodny nan hižo pschez 20 lėt mortwy. Ze wobdźělenſtwije Streſemannowoje ſwójby ani jeneje ſtrony Schkodowych dźěłaŕnjow njeje. Wuđawanje je hola ſamoſtatnika.

Na to ło dnjowcho porjađu ſaſtupichu. Sakonjowe naſtawki wo podlėſchenju płaczivoſcze wojſewjenja wo ſalo-

zenju wobydleńſtich ſwjatkow, wo wotſtronjenju ſakonja wo wójniſkich dankach a wo pschemėnjenju opiumowoho ſakonja ło bjes debatty w tśich cźitanjach pschijachu. **Sakoń wo finanzach němſkeje pojty** a ſakoń wo **biczu ſlebornych pjenjes** ło pschiſtajichnymaj wubjerkomaj pschihotała.

Sapódtanz **Düringer** rėcźeſche najprjedy wo **praſchenju nahłodnoſcenja hypothekow**, kotrež je wulki njemėr ſtwórił. Němſki finanzny miniſter je po ſdaczu praſchenja, hacź jeho ſakonjej wuſtawa napschećeſo njeſtejeſ, na łohke wėſ. Němſkonazionalna ludowa ſtrona ſebi pscheje, ſo by němſki ſejm ſo bórzy roſeſchoł, a ſo bychu ſo wólby wotmėłe. Němſki preſident móże ſejm hačle roſpuſchcźeć, hdyž ſu ſo tumenjenja ſpolnomócnjenſkeho ſakonja dopjelnile. Tśeźi dawkowy nuſowy wukaſ ſamożitej induſtriji łóże dawki nakładuje dyžli ſtabſchim ramjenjam. Bjes kapitaliſma njemóże ło kulturne hoſpodarſtwo roſwiźeź, tola wurostkam kapitaliſma dyrbi ſo wobaraczi. Na tśeźi dawkowy nuſowy wukaſ ło hlada, haź ſo ło mėn njeby w němſkim finanznym miniſterſtwje wudźěkany był, ale ło we **pitzarni direktzije nėkaſkeje akzijowoje fabriki abo w druhim wulkoinduſtrialnym pschedewſaczu** naczitnyć. Poſtupanje němſkeho finanzneho miniſtra je wichor roſhorjenja ſłudźiło. Wyſchſcheho ſaſtojnika, **kotryż bė** w ſapodatym pišmje rjekł, ſo ſtat, mėſto ſo by wunoſchne dawkowe zórła wotewrił, ſaſwjatnikam, derſe ſaſtużene prawa pschihrėcźa, je finanzne miniſterſtwo **krajneje pscheradły winowało**, a to, dokelż je na dawkowe zórła pokaſuju entenge pokiwy dawak. (Skiſchcźe! ſlyſcheće!). Jedna ło wo jeneho ſenatowoho preſidenta. Kaſſe ſu to wobſtejnoſcze. Dołho ſu ſ mėrom pschihładowali, ło dźěłaczerjo a ſaſtojniſy 90 prozentow wſchěch dankow njeſechu, mjes tym ſo ło wopraſwdźe bohaczi ſ cźeſkimi dankami pschełutuja.

Sozialdemokrat **Scheidemann** namjeły ſwojeje ſtrony ſamohwja, kotrąż dyže dawkowe wukaſy jenoż pschemėnicź, dokelż wone we wjele dypkach runje tych poczejuja, kotrež hižo pođ wothłodnoſczenjom papjerjanych pjenjes cźeſto cźerpiłi. Dźěłaczerſka ſtuđa a pschetrjebanje wjele wjacy wunjeſe, dyžli bruhe dołhody a wobhłeđeńſtwo.y. Pódła teho je Pruſka podruźniſtej pjenjes podwoiła. Nječitpſchcźane je, ſo je ło ſakoń wo ſchkitanju podruźnikow wotſtronił. Schtóż je na wukaſach wo juſtizniym wottwarzenju dołe, je finanzny miniſter Emminger wot ſwojeho pschedchadnika dr. Radbrucha pschełwał. Emminger je ſ ſyła w ſwojej politiſtej ſandżenoſczi cźeſko poczejeny, won dźe ſa tóżde ſtamaze prawda w Bayerſkej ſa pravowny pschicźinjanſt pyte. 18 mėhazow je ło minyło, ſo Fechenbach bjes winy w jenej

70. narodniny dr. Arnošta Muki.

Swjatočna zhromadźizna Maćicy Serbskeje w Serbskim Domje.

[—ska w Budyšinje, 11. februara.

Wčerawše wopołdnju, poswjećene naschemu patriarchej k wopomnjeću jeho 70. narodninow bě w prawem zmysłu słowa swójsiwy swjedźeń wschěch hobustawow wulkeje serbskeje swójby, kotruž je Arnošt Muka wukubłał a zhobrom manifestowazija dobrozeńskeho wuwića serbskeje ideje. Tola pschedewschěm bě to intimny swjedźeń, kotruž bě Maćica Serbska w sali nascheho narodneho domu wuhotowała, to by naschemu jubilara na dotyčne wosebine zjednoćila a jemu dźak wopokazała za wšędne dźěło, wjazy hač 50 lět k spomnjenju Serbstwa wukonjanego a k lepschemu Maćicy wobnowjenego. Jubilar sam bě w swjedźelacej zjerśimoźi cźeła a ducha pschitomny, a wutory połnym sylnym we pschewodze k mětworschehobydny dr. Herrmanna krótko po 3. hodźinje k swjedźenskim wuhotowanje žurle, je serbskeje „Skowa" sprohadźenych powitany. Městno jubilara bě je selentym rostłanki, knichkami a kawrjenzami wudebjene a po božu Muki jehodźachu so jeho knjeni mandźelska a pschebudźiwa Maćicy Serbskeje: kk. pracat a tachant Skala, pracat Jur a dr. Herrmann.

Hdyž běchu so shromadźeni sjedźowali, wuspěwa Budyschka „Bjesada" naschu narodnu hymnu „Rjana Lužica" a Šmetanowe „Běknowanje", pod nawjedowanjom swojeho muzisionskeho direktora k. kantora Schołty. Knjes dr. Herrmann wotewri swjedźenske shromadźizny z krótkimi słowami, na cźož hnjes tachant Skala w mjenje Maćicy Serbskeje so słowa zimacźe. Wón poda rozhlad wo wusnamje Maćicy Serbskeje a dźensnjischeho dnja. Wósebje naspomni wuznjece jubilara, kotrehož je Maćica k tomu sćinila, kotruž wón je, kotruž pak je tež Maćica jako jeje najswědomitschi dźěłaćeŕ k tomu sćinił, schtož wona dźensa je. Hižo wot młodych lět je Muka słužnje i cźeśćownošcźu k Maćicy słuchował a wona je była jeho wuczerka. Knjes pschedźiwda wuskerjene wosebje Mukowu wulku słužeńskosć, z kotrejež sćěhnje jeho wulka hymanosć a bohnosć, dźěło tak wažne wukonjerja, kajkeż złowjanstwo wědomostnosć wužduje. S wosobinskim sbožepschejćom swojemu dołholětnemu sobuwobzwjerjej słonźi knjes tachant Skala, tuž bě njedźiwajo swojeje lipreje strowoty swoju winowatosć jako pschedźiwda dopjelnił, swoje wutrobne słowa.

Na to wuslupischtaj dwě schulerjy nascheho Bjarnata Kanura z Drježdźan z deklamaziju swoju basni z Mukowych młodych lět, kaž widźomne jubilara swójbeslichtaj. Knjeńna Cźezilija Nawkez z Hodrowza pschednjese minu baseń, wot swojeho nana jubilarej wénowanu a w swjedźenskej pschitołoju „Serb. Now." wotezischerowanu.

Wopraschowanje swjedźenske a posběhowoze podeńdźenje bě nětko sćěhowoza rěcź knjeza prof. Dity Wicźaza. Schěrokoslożena poda nam wona žiwje pschednjeńenja stawiznow Mukoweho žiwjenja, kiž dźěła su nimale tež stawiznow serbskeho kulturneho a powschitkownje narodneho žiwjenja posledních 50 lět. Swójedźenskich rěcznik, kiž je z wězywustojnym pilnje nasběranym materiał do žiwjeńskeho spisa siednocźił a k jubilejnemu dnju pisches Maćicu wudał. We swojim pschednoschku pokaża nam rěcźnik wobroas muža tak rysy serbskeho, kaschiž jimo mi Sserbja bohudźak w naschich narodnych wjednikach Samolerju, Imišcu, Pjulu a druhich wjazy słajnje měli. Schtož pak Muku wosebje wuznamjenja, to je jeho wulka jdźelanosć, jeho kruta energija a jeho njewschědna woporniwosć. Jemu ma fo nimo Jana Arnoschta Smolerja, kiž je załadne dźěło cźinił, Maćicu a zyły serbski lud dźakowanosć, fo dźensa możemy na tym městnje, hdźež stejimy-cźestnje stać a w pschichodnje cźesnje wobstać. Jeho woporniwosć a jeho złamne mjeno mjes wschěmi Słowjanami, zmóžnì natwarjenje naschego Sserbskego Domu. Knjes prof. Wicźas poda w swojim pschednoschku dospotny žiwjenjopis jubilara wot kolebki hač k dźensnischemu złamwenu dnjej. Njeje móžno, dospodnje wschu tu podać, wschak je swjedźerskli pyš k tutemu samkrej wénowany, kiž należnje wschim Sserbam ke kupjenju dopomnjejemy.

Po krótkej pschestawcy wustupi kn. redaktor Jan Skala se swjedźerskej basnju, jubilarej wénowanej, a pschepoda s postrowjazymi rjanu kwjerśel w mjenje prožiskich Sserbow. Potom postrowi knjes farar Schwjela Muku w mjenje delnoluźiskich bratrow, połasiju na to, kaž krčwne je, so młoda generazija po stopach Muki swjeśli mjes horno- a delnoluźiskimi Serbami pschiwzamcź a pschestawcy, so by tuto jedne Sserbstwo po duchu a duschi. Dale schežowalske swjedźeńska baseń kn. farara Urbana, wot mjeho bomże pschednjesena a postrowy kk. prof. Bryla, knjeza pschebywda „Domowiny" Barta, kiž w mjenje tow. „Serja" pschepoda dar, dale kn. Dwórnika za Małeczanski „Lipu", kn. Hajny za „Lubin", kn. Hajeńca za pruski Sserbow a kn. Sokołeńka za hudźbnu wotrjad M. S. Pischi tutej składnosći pschepodachu so wschelake dary, kiž jubilarej wulku swjeselichu.

Hdyž bě porjad wuczerpany, połožeschu so nasch luby jubilar se śiśerobźělej słonu. S jasnym, złoro mkodostnym hłosom, w kotrymž hłuboke połnuze, śchepotaschke podstakowa so i wutrohy sa wschu luboseć, na dźensnischnem dnju jemu wopokasana. A potom sonieśnychu wschitcy „Bratrowstwo hdy zawdawamy k bohrom' we Luźiscach" na cźoł kn. měłopschehybda dr. Herman wujadnu zwjatoczku zhromadźiwu słonźi.

Ale hišcźe njebě słonźenka. Radowsrka „Mejа" a „Sokeł" pschihotowanstwaj mile pschekwapjenje naschemu jubilarej, hdyž bo nimale domoj hotowachuju. Wuspěchu zelu serija lubowych spěwow, kiž złoro ženje na naschich hudźbnych pregranach njeběchu. Wschu słónczk so i najrjeńschej harmoniju a wopomnjenje kutoho rjaneho dnja wósće žiwe wostaŕ we wutrobach wschěch tych, kiž dźedźa po pschikładze Arnoschta Muki dale dźěłaŕ k wuwjercholenju naschego narodneje ideje, posylnjenju naschego narodneho žiwjenja a k wubohodnjenju naschego serbskeje kulturu, za kotruż je Muka zyłe kroje kohnowane žiwjenje dźěłał po hesle naschego serbskeho hołoskowa „oni dobrył, oni stawu", a kiž móże na proły swojeho žiwjenja prajiś, so jeho žiwjenje było paine dźěła ale też wobžowanja.

Leńka wołoschi dźenź, prjedy hač so k měrej poda, nana i wobsedłej luboseźu, so pschi nim praschejo: „Mě wokno, nanko, by sajza i nim do zyła špołojoni?"

„Haj, haj, ty mała ficźka!" fmějsche so nan. „Tebi je to źnadno najbóle na starośći!"

„Spi strowy, luby nanko!" a zhožowonje so wusnamjenja běžeschе Leńka do śmjeje komorki. Jeje zwjeselerny pacźeł bě dźenź połny mitrnoje dźakownosće.

VII.

Leńka bě so nasajtra k cźesći lubeho wopyta, kiž wockakowasche, rjenje wumyschlita a hebjesche nětko, hdyž bě so i powobrischich Bożich słužbow wrócźiła, pschi wokniu, rjane žiđźane rubiśchko wotrubjeja. Nan za wótdom hołoju „Serbske Nowiny" cźitasche. Wobaj mężeschtaj mnjechu tak na śmoju njeź słożenej, so lehnje wtinyschtaj, so bě so do dnja załicpale a Dubšti sasnuli.

Leńka wosche fatrowżena poskoći a chyzyche rubiśchko, tš bě ji pschi tym z rukí wupadnyło, schwowaj, akle i koły wuczerbě je hižo wubladak a z radośću stoji worśi na knjeźinne wobliczo: mósćeche dźě žebi źnadnje myślićeŕ, so dyrbjesche tuto rubiśchko nasajtra pschi puschczenju mjes schmjerjowey wjeschčé bebicź a so bě je Leńka jemu wobkładaŕ dała, bě jemu za dopokas, so mósćeche žebi je psched rejemi throbje je schtuna wubracź a žebi z tym najrjeńschim knjezmu — swojim Leńku — za rejowarku wuswoliś. Pschipad dyrbi po prawom pschi tej pschiležnosći rosthužeś, z kotrym holcźom na žana połza rejowaŕ — pschetoj kotrejež rubiśchko jeŕi žadyn pachoł se schtoma wo'mje, ta dyrbi jeho rejowaŕa dyŕ — akle kaj je widźimy, wědźa rjane hołcźki „pschipadne" tola źnadnje pucź pokasaŕ tomu, hdźež jich wutroba cźeźnje.

„Hdże dha mache swoju macź, kiž s wuczerź?" prejsche jeho mjes tym Wawrik.

„Wschitkim gymdom, knjeze, je jenoź pola moseje hospoda pola źwólkowoje załožiła. Dyrbi so tola dobrej žonje dźakowaś, ko je sa jeje žyna taŕ źiwéru strasa."

Macź wórły na to bźiwdże. —

Po źwaczini dźěchu won do polow, najprjedy wschitcy hromadże, potom paŕ dźěłachaŕ wuczerjej žanoź da prędka macź a Leńka krocźeschtaj pomalschu za nimaj. Wórły rozmóżnjschtaj so wuczerjej sasa wo schuli a wo kubłanju dźěcźi.

(Pokraczowanje.)

bayerjej chłostarni žedźi. Hdy so teje haŕby tónz cźini?

Rěcźnik nadrobnje możnosće wobsamknjenja měra sa cźaš wójny rospomina a fyline nadpady na pranizu cźini, kotraż je měr sawarita. **Lndendorff** je wosudnu rólu hraŕ. Legenda dyrbi so śnicźeŕ, kotraż je tutemu złowu wójnskeho roskaŕowarja swila.

Dr. Schacht sasa w Paryšu.

Prezident nemiskostatneje banki dr. Schacht je pondźelu wjeczor sasa do Paryša pschischoł. Dźensa dopołdnja je k jubilejnemu dnju pisches Maćicu wudał. We swojim pschednoschku pokaża nam rěcźnik wobroas muża tak rysy serbskeho, kaschiž jimo mi Sserbja bohudźak w naschich narodnych wjednikach Samolerju, Imišcu, Pjulu a druhich wjazy słajnje měli. Schtož pak Muku wosebje wuznamjenja, to je jeho wulka jdźelanosć, jeho kruta energija a jeho njewschědna woporniwosć. Jemu ma fo nimo Jana Arnoschta Smolerja, kiž je załadne dźěło cźinił, Maćicu a zyły serbski lud dźakowanosć, fo dźensa możemy na tym městnje, hdźež stejimy-cźestnje stać a w pschichodnje cźesnje wobstać. Jeho woporniwosć a jeho złamne mjeno mjes wschěmi Słowjanami, zmóžnì natwarjenje naschego Sserbskego Domu. Knjes prof. Wicźas poda w swojim pschednoschku dospotny žiwjenjopis jubilara wot kolebki hač k dźensnischemu złamwenu dnjej. Njeje móžno, dospodnje wschu tu podać, wschak je swjedźerskli pyš k tutemu samkrej wénowany, kiž należnje wschim Sserbam ke kupjenju dopomnjejemy.

Po krótkej pschestawcy wustupi kn. redaktor Jan Skala se swjedźerskej basnju, jubilarej wénowanej, a pschepoda s postrowjazymi rjanu kwjerśel w mjenje prožiskich Sserbow. Potom postrowi knjes farar Schwjela Muku w mjenje delnoluźiskich bratrow, połasiju na to, kaž krčwne je, so młoda generazija po stopach Muki swjeśli mjes horno- a delnoluźiskimi Serbami pschiwzamcź a pschestawcy, so by tuto jedne Sserbstwo po duchu a duschi. Dale schežowalske swjedźeńska baseń kn. farara Urbana, wot mjeho bomże pschednjesena a postrowy kk. prof. Bryla, knjeza pschebywda „Domowiny" Barta, kiž w mjenje tow. „Serja" pschepoda dar, dale kn. Dwórnika za Małeczanski „Lipu", kn. Hajny za „Lubin", kn. Hajeńca za pruski Sserbow a kn. Sokołeńka za hudźbnu wotrjad M. S. Pischi tutej składnosći pschepodachu so wschelake dary, kiž jubilarej wulku swjeselichu.

Hdyž bě porjad wuczerpany, połožeschu so nasch luby jubilar se śiśerobźělej słonu. S jasnym, złoro mkodostnym hłosom, w kotrymž hłuboke połnuze, schepotaschke podstakowa so i wutrohy sa wschu luboseć, na dźensnischnem dnju jemu wopokasana. A potom sonieśnychu wschitcy „Bratrowstwo hdy zawdawamy k bohrom' we Luźiscach" na cźoł kn. měłopschehybda dr. Herman wujadnu zwjatoczku zhromadźiwu słonźi.

Ale hišcźe njebě słonźenka. Radowsrka „Mejа" a „Sokeł" pschihotowanstwaj mile pschekwapjenje naschemu jubilarej, hdyž bo nimale domoj hotowachuju. Wuspěchu zelu serija lubowych spěwow, kiž złoro ženje na naschich hudźbnych pregranach njeběchu. Wschu słónczk so i najrjeńschej harmoniju a wopomnjenje kutoho rjaneho dnja wósće žiwe wostaŕ we wutrobach wschěch tych, kiž dźedźa po pschikładze Arnoschta Muki dale dźěłaŕ k wuwjercholenju naschego narodneje ideje, posylnjenju naschego narodneho žiwjenja a k wubohodnjenju naschego serbskeje kulturu, za kotruż je Muka zyłe kroje kohnowane žiwjenje dźěłał po hesle naschego serbskeho hołoskowa „oni dobrył, oni stawu", a kiž móże na proły swojeho žiwjenja prajiś, so jeho žiwjenje było paine dźěła ale też wobžowanja.

Němski žejm so najźerje njerospuschći.

Němski žejm so najźerje njerospuschći. Němski prezident Ebert nochze rospuschćazy wukas podpisaŕ a wjeŕchina němskostatnych ministrow po zdaju někotre na stejšchcu steji, so rospuschćenje njeje wuzitne. Jenoź minister finutšowanych nałeschnoschow Xarres, finanzny minister dr. Luther a wobmy minister dr. Geßler, mějachu za wuzitne, so by so němski žejm so najźerje njerospuschći. S rozkładanja němskeho kanzlera dr. Marxa je špótnerej pschi kaźdich wunamjenjenjach ka hodźi rospuschćenje němskeho žejma wobcźeć. Sozialdemokratsko dyrbiu so žadnemu wotrjeknuć, so jich namjety w kommišijach wuradźuja, a so knježeŕstwowym „žiwjenju wožiwnu" namjetam pschihłosuja. Hač sozialdemokratoju do tych wumamjenjow swola, je jara dwélne. Swoje politiske śezischcźo dyrbi z tym i cźesta połepschiś.

Wjazy dyźi schtyri miliardy nowych dawkow.

Finanzny wubjerk francowskeho senata je njedźelu wopołdnju 4½ hodźinu wurađowaŕ a je hač i 32. stawej finanzny zakoń pschewuradźił. Po oficźalnej rospruwje, kotraż ka po niedźelnim pobjedźenju wonda, fo praji, so je wubjerk wěsće dawki na hurażowe automobile powyschił. Pódla teho je wón hižo miliardami frankow wot wudawkow wotešeŕstwał a tak psches schtyri miliardy nowych dawkow pschisnołił. Dale je wón sakonje pschijaŕ, ś kotrymiž je dawki wo 20 procentow powyscha.

Prozeš pschećiwo Hitlerej, Ludendorfej atd.

Sobotu je so generaŕ Lossow jako swjedź pschehlyschał. S dołheź rěcźu wón podawsi, na Mnichowskli pucź fo poczahowazym, roskładowazym. W lěcźe 1923 bě wón ścźinił, so w Barlinje **rumoznje ſ nje bezjowych wobſtejnoſcźow wot** direktorija wozžakuja, kotryž bě knježeŕskowe wotezili pschiwsaŕ. Jednakże fo wo **nazionalny na prawiźy ſcźeſch direktorium** ſ diktaturiſtiſmi połnomozami, kotryż bu njewobwiśnyj byŕ wot parlamentariſcheho wliwa a ſpinzonja, wo direktorium, wobſtejaza ſ jenaŕ myhlazym muži, kotiż dyrbjeli mjipe pschiprawy cźiniś, so by fo Rěmſka wunnohle.

Tutón direktorium njedyrbjesche fo ſ puczom połajiś ale na podstaku możnoſcźow, kotrež 48. ſtaw Rěmſkeje wuſtawy dawa.

Programnu bě sledowazy: Na cźoſe direktorija dyrbjeſche muż ſtejeź, kotryż by mjeno nje jenoź w Rěmſku, ale też we wukraju měł. Jedyn prěni wězywustojny dyrbjeŕ finanzy a mjenu wuſtrowjeź, druhi wězywustojny fo ſa jeźiwnje ſtaraŕ a cźeźi ſtatne dźěłaŕnje w rjedźe dźerżeŕ. Potom dyrbjeſche fo ſtatny apparat wot pschiwiſſowarſkow ſozialdemokratiſke wucziſćeź, kotiż dohu fo do ſaſtojniſtwow dołyli. Dale dyrbjeſchtaj fo **mohomhodźiſli dźełoŕi** dźeŕ a wójſko truſtom a dźełaŕcźerſkich ſyndaſſow wotſtronicź.

Maly dźeŕ tuteho programma je fo pohledne mężnay pod wumamjenjom ſtrowom wumjeŕ. Mężny, ſo budźiſche fo wjeſe ſtoho Rěmſkej ſalutowaŕ, kiž budźiſchu zamohnicźi muſejo w Barlinje programm tehole direktorija pschewjeŕe. Mi bě dospołnje jaſne, ſo mężno njemóżneho knježeŕſtwa ſyſtme knježeŕſtwo trjebachmu. To bě moje pokitiſke ſtejiſchcźo a to w połnej pschſejźnoſcźi ſ Kahrom a Seiſſerom. S tuteho programma běchu hebi njeſe tym ludźo, kotiż w politiſkich zhromadźiznach njemóżachu hižom dołcź wocźinicź, ludźo, kotiż dla pschepjateho patriotiſkma njemóżachu rosumnje mużliś, w ſwojej politiſkej cźeſćezakommolej hešło ſcźinili: **„Do Barlina zajmnyeſ!"** S tuteho ſtowow je fo we wschěch wótcźinſkich ſhromadźiznach agitowało. Sa mnje mężeſche tole hešło **pschezo nětcźo dźěłaŕo.** S tuteho hešła rěcźeſche njedoſtaŕ pohnadźenja, njedoſtaŕ krohmjenje ſa to, ſchtoź bě możne a fo dospołnjcź hudźeſche.

Ze Serbow.

W Budyšinje, 11. měrza 1924.

— Wo njedźe. Wčera wjeſcźo w 7 hodź. barometer 750, hygrometer +6, thermometer wo dnjo +6. Dźensa

Starý a nowy wučeŕ.

Powědaćcźko wot J. Nowaka-Kaſchcźanſkeho.

11] (Pokrjačowanje.)

„Mnjach runje, ſo ſ tym dźěćacym kedźbliwoſcźu mjenje rospjerſchcźam, hdyž němiſki rěcźu. Njehodźi ſo tola prěć, ſo ju ſchule tak farjadowane, ſo dyrbja dźěćaŕ němiſku rěcź dospołnje notwuknyć a w tutej rěcźi na wſcho wotmolwjeć móż. Tuž mjenjach dźěćom ſ tym próżu a dźěło wołóźcź, ſo je jenoź na tu jenu rěcź ſtwećowach."

„Wobaj dźěćo, kiž wučeŕ, tute nahłady ſdadża ſo mi tola ſkótro wopaźne. Kak mohło to dźěćom duchowne mozy rospjerſchiſcź, hdyž wſcho najprjedy tak ſtłyſchа, kaſ ſu to wot małoſeſe ſmyſlene? Tak ſim tuła njeſnata rěcź ſrozumliwoſcź wěźy njewobcźežuje. A wěrcźe, runjeź ſchuli dźěćaŕ teŕ k nuſy wěź ſaſpichuje, tak tola njeje, kaź hdy bychu ju we maćerſnej rěcźi ſtłyſchеć. Wot młodych lět njeſim nicźo ſinaſhe ſaſtyſchеć; ſ wěſtymi ſłowami ſu w jich małych hłowach teŕ bilo wěſte wobſchćeźca ſtjerwcźene. Mjenujcźe jim ſamkrju wěź ſe wſchědneho žiwjenja, kiž wone po ſerbſku ſnaŕ wſchědnje tak a tak huſto mjenuja, nėmiſki — haj, wone to rozumja, ale niź tak rhėtiſe, tak ſnadnje mohł rjeź, niź ſ tajkeſ luboſcźu a radośću; njedopomnja ho, kaſ ſnata ſim ta wěź, ſo maja ju doma ſnadź wſchědnje w rukomaj; ſłowo woſtanje jim próſdny ſynk. Na to paŕ dyrbi ho tola pſchi lukłowanju dźěćí pſchede wſcźim hladaś, ſo ho wſchė pobudźowanje po możnoſcźi ſ tenu pſchija. A ſaŕ mohło ho to lepje ſtaś hač w rěcźi, ſi doma ſamkrje, ſchtoź wone ſe wſchědneho žiwjenja, naſhonja a ſnaja. A ſaŕ mohło ho to lepje ſtaś hač w rěcźi, ſi doma ſłyſcha a trjebaja."

Dubšti ſamujšenu ſlejeſche a nicźo njewotmolwi. Tuž pokrjačowaſche ſtary wučeŕ: „A nimo wſchego teho ma wučeŕ teŕ ſwjate winowatoſcźe naſpſcheju ſwojemu narodej. Dźěćom dyrbi ho luboſcź ſ maćeŕſcźinje do młodych njewinowatych wutrobow ſaſchcźepiś. S wotſel chżyła ho hewaŕ poſdźiſcho namaŕaś?"

„Dźěćí dyŕ tola doma jenoź herbiſli rěcźa a rěcźecź ſłyſcha; njemóżhło jim to doſahaćeź?"

Mawrikej ho wšźežy ſabłyſtnyſchcźej, — tajkeho ſłowa njebě hebi wěſće wot ſwojeho naſtupnika hładaŕ — wón wotmolwi ſ ſchpotogazym hłoſom: „Knjes wučeŕ, ta wěſće waſche pſchehſwodźenje njeje; to by rėkało, fo dyrbi ho w ſchuli ſnicźeź, ſchtoź ju dźěćí doma nawukle. Mi Pódpjerać dyrbiſtej fo ſtarſchoju a wučerjerowa próża a niź jena druhej naſpſcheźiwo dźěćaŕ. Dźěćo hebi wučerja a ſtarſchcźu nimale jenaŕ jara waźi; ſchtoź ju ako tam cźeſćezne widźi, to je teź jemu ſwjate. Tchodźa dyrbja ho teź wot wobeju taŕ wěſće ſa to, kaź móżno po ſamſnym puczu wodźeź, ſo njeby trjeba roſkora we nim naſtała."

Dubšti wobſtaraſche ſwoje małe pſchemyſlene ſłowo a praji: „Widźiš, knjes wučeŕ, ſo dyrbju hiſchcźe jara wjele wuſtrowjeź, pſchedy hač budu wonſche měſtno hódnje wupjelniéź móż. Wobſtaraćeź mi teź pſchichodnje ſwójemu rołaćeź a Bóh ſawdźeźe wſcho ſ bohremu kónzej dowjeźe. Schtoź ſeźe mi dźenſa praji, dyn w dalſchim po móżno'cźi wobſtaćeźowacź."

Dubšti poſlicźi ſtaremu wučerjerej ruku a taŕ wjeſelſchtaj ho, ſaſo naſpſchejhej pſchecźeleź, po cźinowym ſłhodźe bele do jſiwy, hdźež bėſchtaj hebi macź a Leńka jich tym hižo ſwójzu ſaſpuſcźiłoj. Teź jimaj njebě ho ſa dołhi cźaſ, fi bėſchtaj wuczerjej horjeſa pſchebywaćeź, wotſudźiło. Mężeſchtaj dyŕ hebi boſeź powdawaź a nimo teho dyŕ hebi wołe njeſcźo myſlieſchtaj, ſo tam wuczerjej podaramo lak dołho njeſtaj. Wěſty njemóż dye we kóźdeje wutrobje lnjeſeſhe, ale źanu njeſchahe jóu druhej pekaſaŕ. Dwaj wuczerjej ſ njeſołbym wobliczom a ho ſa ruku wjeſho ſaſtupiſchtaj, bě cźaſ jeju wjeſele wulke.

Hiſchcźe ſchwarnu khwiźu ſjedźachu wſchitcy hromadże a hbyź bėſchtaj ho ſtary wučeŕ a Leńka wotſtaćiłoj, na druhi dźeń Dubšťeſow a jeho macź na bjeſadu proſcźo, praji macź ſ hwojenu ſmjeŕ: „Ze je waju rozmołwa wobaj ſpokojiła, ſym na wamaj widźała. Teź ja ſym ho ſ Leńku derje ſaſbawjała a ſpóſnała, ta je pékna hołca — ſa tebje pſchejeźara duſchna", pſchiſtajiſ ſmjeźo.

„Cźemeh ho nadźijeźeſ?" proſcźeſche ho Jan a bě wideźeź, ſo ſ njemałym ſtrachom macźerinu wotmolwu wočakowaſche.

„Sdaſch ho jara ſmužity byeź!" fortwaſche macź. „Po mojim ſpaczu njetrjebnyſch ho bojeź; twėeje eje njewotpotała."

* * *

Leńka wołoschi dźenź, prjedy hač so k měrej poda, nana i wobsedłej luboseźu, so pſchi nim praſcheje: „Mě wokno, nanko, by sajza i nim do zyła špołojoni?"

„Haj, haj, ty mała ficźka!" fmějsche so nan. „Tebi je to źnadno najbóle na starośći!"

„Spi strowy, luby nanko!" a zhožowonje so wušmuhnjo běžeschе Leńka do śmjeje komorki. Jeje zwjeselerny pacźeł bě dźenź połny mitrnoje dźakownosće.

VII.

Leńka bě so nasajtra k cźesći lubeho wopyta, kiž wockakowasche, rjenje wumyschlita a hebjesche nětko, hdyž bě so i powobrischich Bożich słužbow wrócźiła, pschi wokniu, rjane žiđźane rubiśchko wotrubjeja. Nan za wótdom hołoju „Serbske Nowiny" cźitasche. Wobaj mężeschtaj mnjechu tak na śmoju njeź słożenej, so lehnje wtinyschtaj, so bě so do dnja załicpale a Dubšti sasnuli.

Leńka wosche fatrowżena poskoći a chyzyche rubiśchko, tš bě ji pschi tym z rukí wupadnyło, schwowaj, akle i koły wuczerbě je hižo wubladak a z radośću stoji worśi na knjeźinne wobliczo: mósćeche dźě žebi źnadnje myślićeŕ, so dyrbjesche tuto rubiśchko nasajtra pschi puschczenju mjes schmjerjowey wjeschčé bebicź a so bě je Leńka jemu wobkładaŕ dała, bě jemu za dopokas, so mósćeche žebi je psched rejemi throbje je schtuna wubracź a žebi z tym najrjeńschim knjezmu — swojim Leńku — za rejowarku wuswoliś. Pschipad dyrbi po prawom pschi tej pschiležnosći rosthužeś, z kotrym holcźom na žana połza rejowaŕ — pschetoj kotrejež rubiśchko jeŕi žadyn pachoł se schtoma wo'mje, ta dyrbi ho rejowaŕa dyŕ — akle kaj je widźimy, wědźa rjane hołcźki „pschipadne" tola źnadnje pucź pokasaŕ tomu, hdźež jich wutroba cźeźnje.

„Hdże dha mache swoju macź, kiž s wuczerź?" praſcheje ho mjes tym Wawrik.

„Wschitkim gymdom, knjeze, je jenoź pola moseje hospoda pola źwólkowoje załožiła. Dyrbi so tola dobrej žonje dźakowaś, ko je sa jeje žyna taŕ źiwéru strasa."

Macź wórły na to bźiwdże. —

Po źwaczini dźěchu won do polow, najprjedy wschitcy hromadże, potom paŕ dźěłachaŕ wuczerjej žanoź da prędka macź a Leńka krocźeschtaj pomalschu za nimaj. Wórły rozmóżnjschtaj so wuczerjej sasa wo schuli a wo kubłanju dźěcźi.

(Pokrjačowanje.)

...ł 8 hodź. zarańčer 7,50, hyrowmjer 7,5, hyr. ...ter — 1. Wuhladny na czopliche wjedro se šlakowanje rjane a ćuche wjedro dale wobkhowawny. Rana ...no może bóle šłowjerate być. Wyšchina nad zyłej ...dźinej Europy leži. Worzoplenje pšchyběra. Kašne ...pak šu hišcheze symne. Tele wjedro je nasymnym ...am jara šchikdne. Wječera rano bě we Sakiše hacź ...8 štop. symny. Druhdże po Němsku 2—5 štop. Jutrje ...ricako 6,26 šhadźa a šo 5,59 hkowa. Mějacź hopoła ...a 9,45 šhadźa a šo w nozy 12,06 hkowa. Julije je ...November.

— **Padušchiwoje.** S mutskamanjom kradnychu w nozy ...11. měrzeja zonjage šędne koło, kotrehoż hnamka a cźišło ...ejšej šnatej; dale muzaage šędne kolo šnamki „Janko". ...ej tu cźišło njese šnate. Wo wšyzchnjzobne šdźelenja prošy ...minalna poliźija.

— **Dwoja měritka.** Němška nowina wosmnanuje leśchoslu powjeśeć Prahi: 7. měrza pšchija president cźeškoslowakeje republiki Maharyt Mišchnjanskeho bikkaja dra. Schreibera ś Budyšchina. — W dźhu šchejć měhagow je ...ejes bikkop dr. Schreiber k druhemu raśej w Prašy. My ...zherbja šmy pšcheśwędźeni, so jeho wažne naležnośce do ...ja wjedu, kiž je dźensa krześćańcźo-kłowjanšleje kulturowy ...ónčnje też politiki. Njewědmy wšchak, hacź tuśeja bikkopa ...ake fakta do Prahi wabja. S wšelkej pokotnośeju wšchak ...ajemy wu'nacź, so naš Sserbow šajmuje wjes hamá na ...ał. Wěmy, so je kuješ bikkop jara wuczeny muž a krosu...ny, so škadnośći njeda nimo hicź, wobdźinjay i naj...ramnišchim wuczeńskom, Skowjanom a statnikom źwe...ego formata po šmacź. President Mazaryk je šnaty, ...eje šnješłiwośće k druhim nahladam dla, je hemokrat ...ebraschny a filofof hłuboleho cźerpanja. Wobježe wu...amuje tuteho muža šebo zyłoslwotne wojowanje za pra...a a spravnośćź, za kotrejž je najcześćhe wopory pšchinješł.

Hejło cźešchi bratrowje, kiž je teź jako hłownik mnoho na Hušowym pomniku w Prahy wudypane „Milujte še a prospěwajte kažkemu pšcheśe (Lubujcźe go a prawdu kóždemu pšchicźeśe) je teź jeho sajzada. Nam Sserbam njesłomnite wostanu hłowa, kotrejž k herbšłej belegazji w januarje 1922 wupraji: Swym pšcheśwědcźeny, so waschim kulturnym žadanjam teź jónu w demokratiśkej Němšej dopjelnjena budźe, dokelž prawda słuńcźnje wschudźe dobudźe. Tehdy naš wobježe wone němške kruhi, kiž knjesej bišhopej drej. Schreibeyej błisko śteja, wušmješchowachu, druhe zaho na cźłokłosmatke knjezeństwo hewrjekachu. Twrschu podźe dże a indirektnje jewi go nam we wopyće dra. Schreibera pola presidenta Mazaryzała łusť wopraunjenoješe naschego wustupowanja w Prašy. A tejadła šebi dowolimy, šdwórliwje knjesa bišhopa na wone wuprajenje k. presidenta Mazaryka zkedźwenja sejźnicź, dokelž je sa naše pomery dosć wažne. A cźišće pšchipódła malo naprašchowanje na wone wschonknnje nowiny: budźeze nětko na knjeza bišhopa dr. Schreibera runje tak hewrjekacź, kaž pšched dwoma ljetoma na horšku, knjezej presidentej Mazaryšej pšcheśwědcźenych Sserbow . . .? -ška-

— **Pšchirażkowa renta (Zusatzrenten)** šo wojeśtnim rentnarjam, cźežkośranjenym a zaworštajenym za měrz šćitowški a pjaik, 13. a 14. měrza w šnatym wobkhodnym cźašu w hamcźe sa wojeśke šaffaranje w bohatowni wupłaczuje. Rentowy list a mjdowy wopołas (pošłednu mšdowu titu atd.) šobupschinjeścź. Wumeńenja leža we měšchezanskim hamcźe.

Se Sserbšłiš Pašliz. Strowa šłowjańska ideja wosšćerja šo po šerbšłim kraju a hołoł šworšuje šo po Łužicy. Teź pola naš chże hnězdźicź, młodźinu w Njebjelcźanšłej wošadźe hromadźeć a ju sa narod, wótcźinu šahorićź, šchtož je tu jara trěbne. Njenarodnośeźi, kotraž šo do wšchelakich domow a statokow jerje, dyrbi šo šadźiwacź. Schtóž ma hišcheze dobru šerbšłu wutrobu, njech pšchindże niedźelu do wjesnje łóchaje. Wschitcy ju nam lubje witani, starj a młodźi, kotriž maja šalm ja šerbšku wéz, ja šerbšłeho Sšoska.

S **Rawcho Dwora pola Wotrowa.** Naschrscha wo...hoba naschoje wošady je tukomna šwod. Thereżija Na...bowa. Wona dožpi šobotu 8. měrza 90. ljeto šwojeho žiwjenja, a móżeśhe šwoje narodninły je šwojimi bjezcźimi a dźěcźidźěcźimi pšchi dobrej štrowośći wuchcźiła. Sšušodża a šmaći ſ naschego a ſe šnušodnych wšow ſ rjanymi a bohatymi darami šwješelicźu. Teje mandźešli wumrije w lěcźe 1913, dwaj měhazaj pšched jeje šlotym šnałom.

S **Delnjeho Wujeśa.** Jako šanóżenu njedźelu nasche tudomne šerbšłe towarštwo šwoje pošjedźenje wotmuwaśche, pšchijšedźechu wotpošłanźy Malešchanšłeho šerbšłeho tomaśtwa. Radośtnje jich witachmy do naschoje šrjedźišnje. Woni pšchijedźechu ſ pošticźenjom, nam pšchichodnu nie...dźelu, 16. i. m., šerbšłi wjeczor wuhotowacź. S wulkim ſpodobanjom tele pošticźenje pšchijachmy. Zyła wotcźina wěcźe pšchitłwała pohladacź, šchto nam lube bratrowše towaršitwo še šakkeje pošticźi. Na štrowe šajowjedźenje, lubi bratśja, pšchichodnu njedźelu.

S **Wlunja.** Šo nam tole ſ hamtškeho šćerla powě: Te domowy němšći wuczeź je pod wubadwanjom, so njetrjeba šchulška gmejna pošła šherśenoho wuczerja hišcheze dr...hego šeźiwicź, podpišma hromadźiti. Tele wudawanje je hižo njewěrnośći bylo, pšchetož wuczerjow to'a ſtat placa. Ludźo pał fu žo, jemu wěrjo, na nješchy zyle hrubo podpišali, mjenujcy na to, so wšerbšłe rozwucźowanje ja šwoje šerbšłe dźěcźi njerozdża. To je po prawom cźišło wobšchudźenšłwo. Wuczeź, kiž tole cźini, nima moraźnje kwalifikalnje dale ſ wuczerjom być. Hamtšłe organizacźi, kiž wom wjedźa, wješe šakrocźa. My tónle podanſ jamnoješći pšchedłožimy — jako nowe pokoła, ſ laſtinſkimi pšchedami dźenšnjšchi dźeń w Prušłej wuczerjo šwoje šerbšłe prawa nicźicź a šerbšłu wuczbu w šchulach wutupicź. Organizacźja nałeich Sserbow w Prušłej šo hižo ſa to poſtaraju, ſo šo tónle pad pruſſkemu kultuſowemu ministrej pšchedłoži. Hačle njedawno je kultuſowy minister Braun šjawnje prajił, ſo je podłožowanje macźerneje rěcźe narodnoſtnych mjeńšchinow ta najwjetſcha kulturna hańba naſcheho cźaſa. Wot wuſkeho ministra nałeho wokrajkumy, ſo šwój reſſort wot elementow, kiž teźke hańbje połcźuja, wuczeſći, pšchedewšchim pak teź wot tych wuſchčiſchich ſaſtojnikow, kiž nad tymi elementami šwoju šchjitarſku ruku dźerža.

Hospodarski rozhlad.

Wutorn, 11. měrza 1924.

Kursy wjeżera w Barlinje:
(Tute ſyrły ſu w miljonach)

Dollar	4190 000	franzowſki frank	157600
jenjelſki punt	17955000	cźeſkołoſk. króna	122100
ſchwajzarſki frank	724200	100 półſk. markow	451000

Němške pjenjezy šo malo pšcheměnichu, franzowſki frank ſo ſkerje ſkrucźi.

Efekty šo na Barlinſkej burſy ſeſłabichu.

Na Drježdźanſkej burſy bě wobkhod nješchto źiwiſchi ale kurſy běchu jara wſchelake. Pšchedewšchim ſeſłabjenje šchu akzije kokow a milinarſkeje indſtrije a to iwot 0,5 hacź 2,9 biljiona. Jenož Gerader Elektrizitätswerk šo to 0,4 biljiona porjedźi. Bankowe akzije powſchikowne pšchijadźowachu a to wot 0,25—0,48 bil. Mjes traſtſkimi družſtwami ſhubichu Residenzbaubank 1,25 a Baugeſellſchaft 0,4. Papjernik šo Hdina pšcheměnichu. Piwarnje ſhubichu 1—5 bil., ale Kieler Eiche dobu 6, Schloß Chemnitz 1. Greizer a Hanſa kóžde po 0,5 bil. Maſchinowe a metallowe akzije mějachu ſ dźela rjane ſnd a to wot 0,5—4 bil. Mńotre njes nimi 0,75—2,5 pšchijadźowachu. Mjes akzijemi wſchelakich družſtwow indſtrije šebi ſhubjowanki a dobywanki wahu dźerżachu. Akzije keramikſkeje indſtrije šnješachu 0,4—0,7 bil. Rosſinthel pšchijadźi 1, Rauenſtein a Keramag po 0,5 bil.

Menły šo ſeſłabichu. Jenož dołżne liſćiny krajneje kulturneje renty šo wo 0,7 porjedźichu.

Na produktowych wikach šo ſebma ſchto pšchemění. Rhłebowego žita dże nje na wiki pšchewjele njepšchindże. Ale ſtatna žitarnja (Reichsgetreideſtelle) młynjy ſe žitom ſaſtarcźe. Rjaneho jeczmjenja pšchindże nješchto wjacy na wiki. Tehodła šo pšaczšiny trochu ſeſłabichu. We wowſu jenož rjane běłe druźiny pytaju, kiž do pšchimórſkich wjeſow kupuja. Muka ma šnadny wobrot. Wowjeſchſki łežje dźěchu a běchu ſkerje krucźiſchke. Zentnar pšchindże po ſtotych hrivnach

wežera we Drježdźanach:
pšchenicy 8,25—8,50, rožli 7,20—7,45, jeczmjenja 9,25—9,75, wowſa 6,38—6,62,

w Barlinje:
pšchenicy 8,00—8,25, rožli 6,40—6,75, jeczmjenja 7,50—9,10 wowſa 5,55—6,00,

šobotu we Wrótſławju:
pšchenicy 8,35, rožli 6,80, jeczmjenja 5,75—9,00, wowſa 6.

Butrowe wiki ſaſtajenu šobotu w Barlinje. S wuſtraja wjele butry pšchikhadźa. Hollandſka, Danſka, a ſchwedſka, balttiſka a argentiniſka butra. Punt pšchindże 1,80 ſt. hr.

Khojeſ je na ſwětownych wikach ſaſo nješchto brózſchi. Punt pšchindże w Hamburku w zyłom: braſiliſki 1,60 hacź 2, zentralamerikanſki 1,95—2,50 ſt. hr.

Na tabak a tabakowe nadźelki dyrbi ſo k 15. hapr...eji na dawk po ſtatej hódnocze dopłacźicź. 1000 źiga...elow ſo dopłacza ſ 60 ſt. np., 1000 źigarow 40 ſt. np., ...a tobaka, ke kurjenju 10 ſt. np., punt tobaka k źwanju ...utabak) abo do noża (Schnupftabak) ſ 7,5 ſt. np.

Mótſke žito do Němſkeje. Rika, ſo je konſorſyum źi...ich wiłowarjow we Barlinje 10 mil. zentnarjow žita Pólſkej pokupił a ſo hotnje, jo do Němſkeje dowowjeſ...ſina je **pomérnje** jara niſka.

Buhlowe pjenjezy w Pólſkej. Pólſka je w februarje ...łowe pjenjezy wo 30 proz. ſnjižiła. Nětko ſaſo ſo **we 10 procentow.** S tym je wuhło w Pólſkej tuſ...ſacź na ſwětownych wikach.

Rjane wiſi w Zarowje (Sorau) ſapoczachu ſo ſobotu. ...wiki pšchindże wjele hollandſkeho a ruſſkeho lanego ...ſena. **Tukrajne** ſyrowiſo bě ſadne. **Zentnar pšchindże** ...ych hrivnow. Podobnje ſtaji ſo ze ſwikrajne.

Wowſ pšchindże zentnar 20 hołł. ſtotych (1 ...,70 ſt. hr.) ruſſke 160 puntow 45 ſchillingow ...ajmale 1 ſt. hr.).

Jeja płaczachu ſaſdźeny tydźeń w zyłym 10—14 ſt. np. Dowoſ je ſnadny. Kury pšchi ſymnym wjedźe jara ſchpatnje njeźu.

Na drohe palne drjewo šo ſ Delnjeje Łužicy ſkorźi. Jeho je šo malo popuſchczałło. Dołhe hromady, kiž ma wójny 5—15 hr. pšchindźeźnu, płacźa nětko 20—50 k. hrimnow. Tehodła šo wſchitcy k bńketam pšchiwobroczeja.

Pšchedběžna burſowa rozprawa. Kurſy šo dale ſnadnje ſeſłabjuja.

Płaczišny na Barlinſkich produktowych wikach.
Hito a wotſjowe žymje po zimi abo 1000 kg, ſwoał 100 kg, płaczišny po ſtotej hrivnje.

	10. 3.	8. 3		10. 3.	8. 3.
Pšchenica	160-165	160-165	rapź wotſuſchi	11-11,20	10-11,00
rožla	128-135	128-136	poch. melaſka	8-8,50	8-8,50
naſeł. jeczmjeń	170-182	170-182	ſeradella	14-15,00	14-15,00
nał. jeczmjeń	—	—	pſchenicźny	12-12,50	11-12,50
wowſ	111-120.	111-120	ſchmaze krušti	17-17,75	17-17,50
kukurica (Mais)	—	—	bony	14-15,00	13-15,00
lane ſymjo	410-415	410-415	wotk	15-15,50	14-15,50
rapź	290-295	290-295	lany wotſuſchi	22-23,00	22-23
pšchenicźn. muka	24-26,50	24-26,50	módre łupiny	14-14,50	13-14,50
rjana muka	20-22,75	20-22,75	žolte łupiny	16-16,50	16-16,50
pšchenicź. wotr.	7,80-10	9,50	hrěch	17-18,00	17-18,50
rjane wotrubły	7,10-7,20	7,60-7,70			

Drježdźanſka burſa.

Pšchenica	16,50-17,00	**běrnaze krušti**	21,00-21,50
rožla	14,40-14,80	**pšchenicź. wotrubły**	9,50-10,00
nałełni jeczmjeń	15,00-19,50	**rjane wotrubły**	7,60-8,00
nasymjeń jeczmjeń		**pšchenicźna muka**	27,50-29,50
wowſ	12,75-13,25	**rjana muka**	24,50-26,50
cźerwjeny hjeczeł	160—180	**woka**	20,00-21,00
rapź	—	**pjeluſchki**	19-20
kukurica (Mais)	21,00-22,00	**hróch**	22-24
ſuche truhanjeńe	11,00-11,50	**ſokrotne truh**	17-22

Płaczišny rěſneho ſkotu na Drježdźanſkich ſkótnych wikach.

10. měrza 1924. Płaczišny po zentn. ſ ſt. hrivnach.

Stóne druźiny a wosnamjenjenje.

Woły: 110.

Połnomſaſtne, wukormjene, najwotſtoješe rěſnoje hódnoſće hacź do 6 lět	42-44
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarſche wukormjene	38-39
Mjenje wukormjene młode, derje pžowane ſtarſche	36-38
Mjenje pžowane wſchěch ſtarobow	30-36

Bhłi: 128.

Połnomſaſtne, wuroſcźene, najwotſtoješe rěſneje hódnoſće	41-43
Połnomſaſtne, młódſche	36-39
Mjenje wukormjene młódſche a derje pžowane ſtarſche	32-35
Schpatne	26-30

Jałowy a krowy: 210.

Połnomſaſtne, wukormjene krowy najwotſtoješe rěſneje hódnoſće	41-43
Połnomſaſtne, wukormjene jałowy najwotſtoſi, rěſneje hódnoſće hacź do 7 lět	35-39
Starſche wukormjene krowy a derje wuwite młódſche krowy a jałowy	28-32
Derje pžowane krowy a mjenje pžowane jałowy	22-26
Mjenje a ſchpatnje pžowane	16-20

Cźelata: 578.

Najlepſchi wukormjene	78-75
Mjenje wukormjene a taſte wot žuza	64-63
Schpatne	52-58

Wowcy: 404.

Młódſche a ſtarſche wukormjene	58-64
Starſch wukormjene	48-53
Mjenje wukormjene (Merzſchafe)	36-45

Zawiſnje: 1180.

Połnomſaſtne, wotſebitych rapow a tich ſchelentow, hacź bo 1½ lět ſtare	72-74
Wukormjene	76-78
Mjaſne	66-70
Schpatne	56-62
Kanzy a ſundrowy	60-65

Pšchikopk.

* Pjenjezy rubl. Hdyž běchu wjeczor na pólcźe wołna hižo ſawrjene, pšchindże tam w mješe Jawor we Schleſiſkej jedyn njeſnaty, wožbi wołno ſ młóckniej ſchtłeſkazu. Sa nej leżeſche wjeſelcźa kapża pjenjez. S nješ hrabnuj hromadku — běſche na 1500 ſt. hr. — a mješeſhe ſo ruce ſ procha. Mńoſti ſaſtojnjcy dźe ſo hnydom ſa nim puſchcźichu, ale jim ſo njeporadźi, paduha pobabnyć. Shubi ſo w cźmi. To bopokaſa, ſo njebě jenoż ſ rumnoſcźemi ſnaty, ale teź ſe ſtužbnym cźłakom ſaſtojnikow a ſ družſtwi wobſtejnoſcźemi. Dha dże paduha balako w zuſbje pytacź njertiebaja. Padušcha khrobłoſcź njeſnaje mjeſow. -ſt-

* **Hacź na kunkuru wurubjeni.** Knjes direktor K. na kocźeł bróſy w Barlinje bźe je ſwojej žwójbu na lawazy bol. Wobleku ſo najhubjeńſchu drašu, ſa hrubu prénje wuto na ſwoje „hadrjeſchcźe" dóſtali. Jenož Marhata, ſwérna ſtrażowaćka domu, je doma woſtała. Tutu pšchiležnoſcź wužije teź ſ wobſebiez pšchipróchuje a ſebra wſcho, ſchtoż po wojnjeſći hodźeſche a dże we krowez drašcźi knjenje direktorki je ſwojej towaršchiſki a ſ pokrutni kóſranni a kſtanj do dała. Domowniza, kotraž ju jeno wot ſady wibźi, dźiwa dże ſo, ſo dże knjeni direktorka tak wobje hiſchcźe łapuczowaſ, njenamaka pał na tym niczo wobjebite. Na ranje ſteja ſo wróćźaze „hadrjeſchcźe" wjele wurubjenym bydźenju. Njewobdźaka wopraudźe niczo wjacy, hacź ſ wotłoplabom roſtorhane kunkery. Pola kriminalnoje polizije namaka konſtabler bórſy tutu „wuſ ozernu podpjeru" w ſłoſtnikim albumje. Wonaj rěka Marhata Matern, je 28 lět ſtara a je ſpezialiſtka we wotkradnjenju wobdźenjow, pšchi cźimž je na kocźeł bróſy ſ nowe šwoju wuſchitnoſcź wopokaſała. -ſt-

* **Dynja jako ſaſtupny pjenjez.** Naſtarſchi jendelſki dźiwadłownik, 81lětny Harry Nelſon powjeda we ſwojich dopomnjeńkach ſ dawno ſaſcźiłych cźaſkow, kaž hiſchcźe jako „kellet" po wſach cźahaſche. Wěſche šmalaty lětny dźeń a woapył „dźiwadło" jara khabły. Direktor ſtuji ſtudny pšched durje. Tu pšchiběža hólcźej a praſchcźeſche, ſo: „Sšmém ſa tutu dynju (melonu) ſaſtupicź?" To ſo jemu lubje rad dowoli. Ale hižo do łónza wopuſchcźi hólź dźiwadło. „Ty njedocźinko," praſcźeſche direktor roſhorjeny, hólcźej, „twoja dynja běſche ſpnita." „Nunje, teź dźiwadłowy truch", běſche ſpěſchna wotmołwa a cźekny. -ſt-

Hamtſke wozjawjenje z Budyšina.

Měſchczańſka rada — kupjelowe ſarjadnitſwo — 6. měrza wozjawja:

Pjuwańnja šo wot 8. měrza 1924 ſem ſ wopołdnja 4 njedźele wotewri. Kupańſke cźašy ſu ſcźehowace: **Za wanjowe kupjele** šobotu popołdnju wot 2—8 hodź., njedźelu **šobotnju** wot 8—12 hodź. **pópołdnju bop.** wot 3 hacź do 1 a 2—7 hodź., wutoru pop. wot 2—7 hodź. — **Pjuwańſke kupjele ſa muzow:** Ssobotu pop. ¼4—½7 hodź., njedźelu dopołdnja 8—11 hodź. pópołdnju dopołdnju 10—11 hodź., a popołdnju wot 5—6 hodź. wutoru popołdnju wot 4—8 hodź. **Sa zony:** Sšobotu pop. 2—¼4 hodź., **pópołdnju** bop. 9—10 a **popołdnju** wot 6—8 hodź. — Sſtrach wonjowych kupjelach ſo puſledni hoſcźe ¾ hodźiny, pšchi pjuwańſkich kupjelach ⅔ hodź. pšchi ſtónčenjom kupańſkeho cźaſa pšchijimaju.

W „**Měſchczańſkich kupjelach**" **ſo wanjowe kupjele** jenoż ſobotu popołdnju wot 3—8 hodź. wobſtaraju.

Hłowny a ſamoſtejny redaktor: Marly Smolerjec
w Budyšchinje.

Zjednoćene młyny w Kinsbórku

zap. dr. z wob. ruk.

wotnožka w Kamjencu a Pančicach

Telefon: Hamt Halštrow čo. 81, po zamknjenju wobkhoda čo. 42.

poručeja k wobdźělanju role

amonsulfatsalpeter
kaliamonsalpeter
šwablokisały amoniak
natronsalpeter
wapnowy dusyk
amon-superfosfat 9x9
" " 8x9
" " 5x10
" " 5x15
kali-amon-superfosfat 5,8,5
superfosfat 18 %
Rhenania
Domašowu rudu
kosćowu mučku 5x17, 2x26, 1x32
khlorkalium
kali 40 a 20
kainit
wapno-kamjen. mučku
wapno

k nalětnemu wusywej

čerwjeny dźećel
žołty dźećel
šwjedski dźećel
inkarnatski dźećel
lucernu
seradellu
hróch
pjeluški
woku
symjeńtny majs
lětni rěpk
lano symjo
kolij
runklicowe symjo
symjeńtny wows
symjeńtny ječmjeń (Hana)
symjeńtnu rožku
symjeńtnu pšeńcu

symjeńte běrny we wšěch najnowšich družinach

k picowanju

suche truhančki
melasu wowsnych pluwow
běrnjace kružki
mučku bałm. symjen. wosuška
mučku laneho wosuška
mučku palmoweho wosuška
palmowy póčkowy šrót
hróšikowu wosuškowu mučku
ržanu zadnu muku
ržane grisowe wotruby
ržane a pšeńčne wotruby
Dürrenb. jědźnu sel
Dürrenb. skótnu sel
majs, majsowy šrót

brikety, cement

pšeńčnu a ržanu muku
w kóždym wumjeću.

We Haškec hosćencu w Delnim Wujezdźe

wuhotuje **njedźelu,** 16. měrca 1924

Maleśanske serbske towaŕstwo

wulki serbski wječor.

Započatk dźiwadła wječor 4/8 hodź.

Wšěch Serbow z blska a daloka přeprošuje.

Maleśanske serb tow.

Mój skład je po starych poměrach znowa zrjadowany!

Po dnjowych płaćiznach poručam najtuńšo:

kolonialne twory, cigary drastu wšěch družin

Mam też **njedźelu** wot 1/2 **11—1** hodź. wotewrjene

Jan Haješ we Łazu

Telefon hamt Łaz čo. 5

Ke Kamjenskim tydźeńskim wikam

poručam **wulku dźěłbu njeselenych jerjow,** 5 puntow 1 hr.

łupače (Schellfisch), **mórske wuhory** (Seeaal), **kabeljau** punt jenož 30 pj.

pjeklinki, wulke mukrele, 8 štuk jenož 1 hr., 5 puntowski kašćik jenož 1,50 hr.

15 selenych jerjow 1 hr., **hollandske tučne jerje** jedyn 10 pj., 12 štuk 1 hr. kaž też wši marinady po pomysłnje natuńšich dnjowych płaćiznach. Pječene jerje, mopsy, jerje w żeleju

Hugo Wolf, wikowarja z rybowymi twormi w Kamjencu

en gros Telefon 434. en detail

Spěwarske

serbske a němske

rjane a tunje

poruča

Smolerjec knihaŕnja

w Serbskim Domje w Budyšinje

Nawěšćki přinjesu wužitk!

Lěpšu pilnu

holcu za dom

nic mlódšu hač 18 lět hnydom abo k 15. měrcej pyta

Zschucke na parjowej hasy 12a dołka.

Spraw. holca

do rataŕstwa so k 1 haprioli pyta. Bliže je zhonić wo

Worcynte čo 22.

Vogtlandske gardiny

tiorh, zanti, witraże, łolanje, prunzehowe łuńnje, łolowe poćehnjenja a łolowe płachty, twjeŕli, trjenja, łóńorundi. Šikowne a łolowe płašćerowy, wołmu, łonlaże, mużete o bźěćaze łpódnje łjołowu, wołłowe łuńno a linoleum poruča wołebje płaćiwym hódno

K. Erler w Budyšinje

na žitnych wikach 11 łnajdżeńca „Stolete Swóda". Měrći ŕerbšt.

Kupuju

lumpy, nowiny, jeleńwuki, knihi, akty, ŕuru papjeru, kolsće po najwjelićich dnjownych płaćiznach. Wo wjeleńce, jo dere płaćeze Waleńi, je ŕamhajym japleńanom pleńiwu.

Josef Schubert

w Budyšinje, bórtšin čžo. 7.

Telefon 695.

Přepinanje

hypothekow papj. hriwnow

do

hypothekow sł o t. hriwnow, wupowědźenja, wušmórnjenja, zrěčenja a wučinjenja wšelja družiny płaćizny hódno.

E. Rane na Hošło hasy 32.

Dobra koza

k kózlećom je na předań w Lěskej čo. 11 pola Dolnjeho Wujerda.

---

2 panje-konjow

spěšneju khodźerjow, předawa młyn w Koblicach pola Hodźija.

Prosata

su na předań w Radworju čo. 4.

Jony

Poručam swoji wulki skład pśchejwaśkow, mjaśkajuch a pśchedpadowych powjasjow, podpołožkow.

Stoju nad 7 radże.

Wagnerowa w Budyšinje

pśched schulcefiimi wrotami čo. 9.

Prošu

číslo

684

jeli maće mały nawóšćk do „Serbskich Nowin".

K nalětn. wusywej

poruča

Eckendorfsku žołtu a čerwjenu runklicu

wše dźećelowe symjenja

timotejowu trawu

rajowu trawu

seradellu

hróch, pjeluški, woku

lupiny

symjeńtny majs

kolij kaž też

wše zahrodne symjenja

E. Ruben

w Kamjencu

Pulsnitzer Strasse 10.

Na tydźenskich wikach stoju rózk majsowych łukow a butrowych wikow.

Žonjacu drastu, bluzy, šaty a wšě druhe šića wobstara derje a tunjo

Johanna Skatullec w Kulowje.

Tu so też šaty plokaja a plotuja.

Ke konfirmaciji

poručam płaćizny hódno:

narućne časnikla pychańske twory

złote a sleborne.

Mersiovsky

časnikaŕ a złótnikaŕ — w Budyšinje

na khěžorskej dr. při póstkim namješće

Ke konfirmaciji zhotowi

visitne abo wopomnjeńske khartki

spěšnje a tunjo

Smolerjec knihićišćeŕnja w Budyšinje

zap. dr. z wob. ruk.

G. Schmidt, fotogr. atelijej **w Budyšinje**

jenož na Sedanšej dróhi 20

f napschećeju husarskich kasarnow

poruča so za wšitke fotografowanja, pakowe a grupowe wobrazy, powjetšenja a. t. d.

Po krótkej čežkej khorosći wumrě 8. t. m. naš lubowany mandźelski, nan a přichodny nan, knježi reverski hajnik

Jan Schoradt

w 61. lěće swojeho žiwjenja.

Hajnkownja w Kiselku p. Łaza, 10. 3. 1924.

We hłubokej zrudźbje

zawostajeni.

Khowanje je srjedu, 12. měrca připołdnju w 12 hodź. wot Łazowskoje cyrkwje sem.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca za měro 75 złot. pj. Do wukraja za měro 15 Kč. Kóždo čo. płaći 5 złot. pj. Wudawa a čišć. Smolerjec knihtišćernja, zap. družstwo z wob. ručn. : : w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel. 687. : :

Za nawołtki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobdełanje so stajene nawołtki a tabele so wyšše wobkłoša. Za reklamowy rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje. : :

Čisło 61 | Budyšin, srjedu 12. měrca 1924. | Lětnik 83

Dnjownica.

Srjedu, 12. nalětnika.

Hrjehorja Wulkeho, bamža.

1874 Slowinske pčołarske towarstwo we Lublani pomjenuje našeho krajana a slawneho pčołarja Jana Bohuwěra Mučinka, wučerja w Zemicach za skutkowaceho wukrajneho sobustawa.

Tak čiste dospołne drje
tu žane zbožo njeje,
zo njeby druhdy sylzička
so do směchow też směšała!

**

Tak hórke, bolostne drje
tu žane horjo njeje,
zo njeby ani nadźija
za čerpjaceho zwostała!

Bjedrich-Wjelemin.

Towarstwowski powěstnik.

Serbski Sokołski Zwjazk. Njedźelu, 16. t. m. 1/2 hodź. **posedźenje wubjerka** (předsydstwa a zastupjerjo jednotow) w Budyšinje. Po posedźenju wotjědźemy z dźěła do Njebjelčic. W 3 hodź. **kurs za načolnikow a zwučowarjow w Budyšinje.** Woboje we Serbskim Domje.

Serb. tow. „Nadźija" w Budyšinje změje **dźensa srjedu, 12. měrca,** wječor we 8 hodź. w kat. towaršowni na **garbarskej hasy, swoju hłownu zhromadźiznu.** Porjad. Rozprawy. Postajenje dźěławeho plana: Nowowólby. Namjety.

Předsydstwo a wuběrk.

Spěw. tow. „Sołobik" we Sowrjecach ma přichodny štwórtk wječor we 8 hodź. spěwanje.

Jednota „Sokoł" w Radworju ma štwórtk wječor 1/2 8 hodź. zwučowanje. Po tym ma wubjerk krótke posedźenje. Wšitcy maja přińć. Načolnik.

Swětowe podawki.

Němski žejm so dla pschećiwjenja nusowym wukasam rospuschći.

Němskonazionalni a sozialdemokratozy njejsu swólniwi, swoje namjety na wotstronjenje a přemjenjenje nusowych wukasow spuschćić. Wjednizy knježerstwowych stronow žu so jewiła rozbudźe, knježerstwo namołwić, so by žejm tón tydźeń rospuschćiło.

Po namjerje němskonazionalnych dyrbjała so nowowólby pjatk 11. haprileje, po namjerje sozialdemokratow njedźelu 13. haprileje wotměć.

Přiedy hač so žejm rospuschći, budźe hišće wón zakonjowy nacźišć wo **stotej diskontowej banzy a pólki finanuny saton** dowuradźić dyrbjeć.

Nowiny „Zeit", kotrejž dr. Stresemannej blisko stejo, wěsthu, so so, hdyž po wólbach strowe dźěle přiedźiny, rozmyslne a poměrne stawy, dokelž žyjne njetwoštanu, so bychu wobstałe a so přichodowe, wustwolerjo bórzy **sałto k wólbnej nuzy zawołaju.**

Němskonazionalni stejischčo sastupuja, so so dźiwaja na zadźerža wobholerstwa bolmončźu, jutrownišću a njedźelu po jutrach wólby do němskeho žejma njeźmědža wotměć. Centrumska strona měni, so dyrbi so němski žejm po mózności bórzy rospuschćić a so so z nowowólbami njeźmě dźiwać.

Němskostatna rada sałoń wo stotej kreditnej banzy pschijała.

Němskostatna banka je sakonjowy nacźišć wo hypothekarnym počerjenju ležomnosćow němskostatnych železnizow pschijała.

Tak to je so němskostatna rada je sakonjowym stoteje **kreditnej banzy** a přemjenjenjom bankoweho sakonja **wobkłoła.** Woběmaj sakonjowymaj nacźiškomaj so pschihłosowachu.

Zjednoschenjenosć wězownistojnych wotschadowdźerskeje kommisije.

Wjerch „Corriera della Sera" wo swadach wězownistojnych wotschadowdźerskeje kommisije powě. Pschi wurabjenju wo interalliowanskich počerjonzy sa Němsku a wo němskej stotej emisiji je k rozhorjazemu wurěčowanju dojało. Amerikanski sastupjer žu wumjenjenja cźinił. Pozdźenja so wjeza wo jedyn tydźeń wotstorcza.

Paźiwna bilanza němskeho wukrajneho wikowarstwa.

Januarska statistika němskeho wukrajneho wikowarstwa pokazuje pornjo měsaju dezembrej sandźeneho lěta wobuhdźenschenje. Wšelcon dowos twarow z wukraja do Němskeje je 492 miljonow złotych hriwnow w dezembru na 568 miljonow złotych hriwnow w januarju skupi. Pornjo njemu je wuwos 560 miljonow złotych hriwnow w dezembrje na 431 miljonow złotych hriwnow w januarju woteběrak. Paźiwnosć wikowarskeje bilanzy pozatkim we januarje 137 miljonow złotych hriwnow wuczinja.

Němske tajne wobronjenje organisazije.

W Barlinskich nowinach „Welt am Montag" znaty měrowy pschećel (pazifist) profesor Guddo pod napisnom „Strach hodźiny" psche, **so němska politika psched nimo měry wulkim strachom stej**i, kotrejž knježerstwa njewidźa abo nochcedźa widźeć. Hdźežkuli cźłowjek w Němskej pschidźe, žłyšči wo tym potwjedźeć, kak hižo po wjele měsazach po wjele młodych ludźi wojerjej wulwuczuje. Potwjeda so wo wojerskim spuczowanju w němskostatnej woborje a we wyšemnoscźinych aktach po wo nacźasnych dobrowólnikach abo wo dawanju dowolenjow k spuczowanju rěcźi. Na knježerstwowych městnach so preje, so to někdźe sakoń abo rěcźenje k dowolenjom komanda němskostatneje woboty. rant. Najspodźiwnische je, so franzowske knježerstwo, hačrunje wšo smaje, mjelcźi. Bjes diwła pak so mi sda, so tebi wono material nasběra, so by jón we wobdźe pschileźnym wokomiku wužiło. So mohli my wobmysl wjeleć, je drje dospołna zhubjenosć, tola tyhdy Němcyom tónle wotpohlad wschadnje do ruča trubja. Knježerstwo po dnešnej kritnosći położenja njeslapschija. Knjes je Seeckt je sapodate pšikna němskeho měrowego swjatka, w kotrymž so wo tu mjenowane praschenja jedna, z hrožonym wotmolwi, so, jeli so so njeschto wopřewi, wschě hrdźi wutrajneho ćawa nałoži. Jeli so knježerstwo njesapschija, dyrbi němski žejm sakročić a teź wěs němskeho prezidenta je, za prawym hladać.

Shromadne demonstrazije hypothekskich wěricelow.

W Barlinje so njedźelu shromadźizna hypothekskich a nalutowarskich wěricelow wotmě. Nětkle 3000 wobdobnych wopschijaca sala bě pschepjelnjena. Jenohłósnje so wosamknjenje pschija, w kotrymž so rjeka, so dyrbi so wukrajne wobchadźenje žebi žada, so dyrbja so wukrajne nałožnosće postajenja wotstronić.

Prozeß pschećiwo Hitlerej, Ludendorfej atd.

Lossow dale konflikt Bayerskeje z němskim knježerstwom rozłožowaše. Won w rjedźišću tuteho konflikta steješe. Wospjet z wótrymi złowami stejišćo němskeho knježerstwa pozhudźowaše, kotrejž je z winu tuteho konflikta pocźerpjene. Lossow to widźomnje z wotpohladom cźini, so by krući sa žeby dobył, kotrejž su pschećiwo Barlinej stojene. Se wschej twórtosću so pschećiwo temu wobora, so by so jeho poćinjenje jako typjeńenja a rebellija wobhładała, kaž to Ludendorff a jeho pschiwiwowarjo cźinja.

Lossow potom wo swojim znajomstwje z Hitlerom rěcźeše, z kotrymž je so hačle w januarje 1923 wobzdinjay sešmak. Hitlerowa frećnjiwosć je na njeho najprjedy facźišćeć cźinika. Cźim huščišćo pat je jeho złyšchał, cźim bóle so prěni facźišćeć poźbali. Jeho bołhe rěcźe pschećo to žame wopschijachu, a dźěl jeho rostładowjenjow so za tóžeho nazionalneho Němca žamo rozumješe. Hitlerej myšl sa wowraźbitosće a měra sa to pobrachowaše, schtož bě mózne a schtož so dopjelć hodźeše.

Hitler wěrješe, so je won němski **Mefiaj, Mußolini ado Gambetta,** a jeho pschiwiwowarjo tehorunja k njemu jako k němskemu Mefiajej zhladowachu. Plan nasta: **Hitlerowa a Ludendorfowu diktaturu w Bayerskej wuwołacź.** Wot tam dyrbješe so połnózna Němska dobyć a wuzwolić. Hitler mjenješe, so njeje trjeba, najprjedy knježerstwowy programm wudźěłać. Programm, hdyž knježerstwo pschewozmje, sam namaka.

Mi je so prajiło, so žu Kahr, Lossow a Seißer wot 12. hač do 15. novembra puć wotmyślili a so je so jich diktatura dyrbjała pschećiwo Hitlerowej a Ludendorfowej diktaturje stajić. Tola wudawanje je so z hola wunmyliło.

Lossow potom k podawkam w pinzy měschčanskeje piwarnje pschendźe. Najzhlubiše facźišće, kotrejž je jeho a Kahra napjelniło, je sacźuje rosthorjenja a najzhubjeho sapjeca było pschećiwo njeswědomitemu a wowrakowemu nadpadej kotrejž běchu Hitler a jeho towarschojo wuwjedli njedźiwadźay sreźenjow a žlubow, kotrejž běchu so cźinile. Pschećiwo temu bě jenoż rosćudźenje:

Hitlera a jeho pschiwiwowarjow hlejej, kaž bě won naš hlejił.

Wotmyślene bě pschi tym, swobodu skutkowanja tak daloko kaž možno sako dostacź a wobeh lhaschcej, prjedy hač by so daloko rozschěrił. Krótke pohladnjenje a krótke pschesapjane „komedźiju hrachi" so sameńcźo. Wscho, schtož so hischće dale w pinzy měschčanskeje piwarnje sta, bě njewótwrotnosće, wobcźežnje ste, kotremuž dyrbjachmy pisches naš hicź dacź.

Wo podawkach w swizy Lossow praji: Hitler hnydom jatwola: „Bjes mojeje dowolnosće nichtó žiwy swou njewopuschći!" S rosthorjenym hłosom nam pschiwoła: **„Knježerstwo sejtajcej Bayerske knježerstwo wotwałdźene!"** S pistolu machajo won dale wołasche: „Wém, so je to knježom cźežko, tola ta krocźel dyrbi so cźinicź. Kóždy dyrbi pschipokasane město pschijeć. Schtóž to njecźini, nima wjacy prawo k žiwjenju. Dyrbicźe so mnu wojowacź abo wumrjeć, hdyž wěs kchiwje dźe." Spytach jenotliwym knježom něschto rjec. Temu pak so z Hitlerowym zawołanjom sadźowa: „Knježa njeźmědźa te hubu rěcźeć!" Wottorkany z tutym wustupowanjom stupich k wokmu a sarěschk na bok sčahnych. Pschi tym wojerskich straźnikow pscheb woknom wohladach, kotrejž so z dźěła hnydom z tšelbu pschećiwo mi saměrichu. Tutón wustup pod znamjenjom pistolje steješe. W tutym cźasu njebě nichtó Hitlerej nicźo žlubił.

Druhi wustup pschindźe. Tón bě po tonje zuniseł. Dr. Weber je z tšódźim njesmjerjathšim waschnju pytasche naš pohnucź, so bychmy pschihłosowali. Tam a sem duzy mójach so jenoż ras majorej Hunglingerej pschibližiješ a jemu schepnyješ: „Komedźiju hrachi!" Dr. Weber so hnydom mjes naju stupi a praji: „Knježa njeźmědźa te hobu rěcźeć!" Tutón druhi wustup 10 hač 15 mjeńšćinowe traješe.

Tśeće wustupjenje. Hitler so po swojej druhej rěcźi **w falšowdźeji:** „Won z nowa do naš rěcźeše, wschak nětchto mjenje roshorjeny bydł prjedy. We tśeśimi wustupje smy my tśo z wjetšcha mjelcźeli. Won jenoż nětorke minuty traješe.

Schtwórty wustup. Pschitomni běchu botalni, pódła teho general Ludendorff. Sso naš njewopraschowschi tutón hnydom praji: „Moji knježa, žym runje tak pschekmapany kaž Wy. Tola krocźel je so stała. Móju Wam jenoż radźićź, dźicźe znami, cźinicźe to žame!" Tžym potom žwoja pschihłosowanje je žudym złowom „dobre" dał. S Ludendorffowcho poćinjenja dyrbjach spóhnacź, so bě so won z Hitlerom rěcźał.

Na praschenje, schtó je 9. novembra tśeśecź pschitkał, Lossow wotmolwi: „Stat je tśeśecź pschikał. Schtóž chce autoritu stata do žmjerće marschěrowacź, dyrbi so k rosumej dowjeśeć. Krej, kotrejž je so 9. novembra pschekała, maja cźi na žrědomju, kotříž su pschećiwo statowej autoritśe marschěrowali.

Knježerstwowy president dr. z **Kahr** powschitkownje ka žame kaž Lossow praji. Sa njeho to njeje wo wobzobu jednako, ale wo stat. Jako generalny statny kommitśar je won pschede wšěm bayerske sajimy sastupował. Won je mél autoritu stata schkitacź a statowu móc pobzyniéź, wukhadźejo se sadźady.

S knjesom w kraju žmě jenoż stat byeź, hewak nichtó.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 8. Rěči serbski.

Najl. a najtuńša kupowańnja wobućow. Pódšowanje spěšnje a tunjo

Podpíseranje francuzwneho franka.

Francuzwka banka je pola jendželskich a amerikanskich bankow požičanki za podpíseranje francuzwskeho franka zarala. To je hižo pschihodnje na frankowy kurs skutkowało. Wón je trochu horje stupił.

Lětni czas w Francuzwsku, Belgiskej a Hollandskej.

W Francuzwsku, Belgiskej a Hollandskej so w nozy wot 3. k 30. měrzej kězmy czas zawjedže.

Italska Pólšcej poszjuje.

Italski krał je rukowanski dekret italskeho knježeństwa za ředowku podpiał, kotraž so Pólšcej we wuskotosci 800 žiljonow lirow počesi. Požczanka je s dołhodanu pólšeho šatowneho mopoda wuhotowana.

Samosarjadnistwo za rańchu Galizisku.

Warschawske nowiny „Pschegląd Wieczorny“ pischu, so w pólšim kejmie pomjesć naštrótilla, po kotrejž je jenerali pschedsyda Macdonald pschi swojim pobjedowim rozkenin z pólšim pósłanzom Skrzmuntom na to pokazał, dyrbi so wobkmanjenje pólšeho kejma wumjesć, z kotrymž je so rańchej Galizisku autonomija (hanc sarjadnistwo) wudsilo.

Jendželske plany za wobaranje pscheczíwo bjesdžéłoscji.

W jendželskim delnim kejmje je so pondželu wo prahowanju bjesdžéłoscje jednało. Pschedsydski ministerski pschedsyda Baldwin proši, so by dželacerska strona podpjerała kejma a kraja namakała, kdy by fredd wjedžała, i kotrymž pobo ho bjesdžéłoscji wotwonjachć. Neli so by janeho rédka njemeła, ju tole praschenje runje tak swota, kotrež njedokonja, gželacerjam džéło dacz.

Dželowy minister Shaw wotmolwi, so pschichodny tydzeń chcéro dalokožahazu łakonjowy nacziń wo bjesdžéłoscji poda. S nim so dospije, so so wuplaczena podpjera nij dže jako dobrocelstwo, ale jako prawo wobhladuje. Shaw wkładže, schto knježerstwo czini, so by pjenjezy za podpjeranje dżéła swjedło. Bjesdžéłoscji hodi so jenoż wotwonbacz i tym, so so fwarkowne wikowanje wobnowi. Ludowe žiwjenjowe wudżerženje wot spotajenja fwarka zamjelnje. — Tole ménjenje fłei też hižo prjedowstche konzervatiwne a liberalne knježerstwo wo'pjet wupraszejcz. Schpak jenoż w tym tréi, so so jendželske fwarkowne wikowanje nihodi wobnowicz. Mukraj je wokkudnuł a njenóże wscho pokusił, schoł jendželske fabrili nadžakuju. Pódla teho so so czaj fwetowe wójny fabrili w Chinje, Japanskej a Ameriji natwarile, kotrej jendželskej industriji bnkurrenzu czinja.

Wulke manewry jendželskeho wójnskeho łódžstwa.

Wola Baltoarskich kupow w fridejskosnikim morju fu so pondželu manewry jendželskeho wójnskeho łódžstwa zapocałe. Pschi nich so eskadra krizerskich morja a eskadra atlantiskeho oczana z 88 łódžemi wobdżélitej. Manewry dyrbja wobras namórskeje bitwy pola Jütlandskeje ja czaß fwětowe wójny podacz. W teile bitwje jendželske wójnske łódžstwo s nemżkim wójnskim łódžstwom wojowasche.

Jendželski łódžstwowy manewer w fridejskosnikim morju je najwjetschi, kotryż je hacz dotal fwět widżał. Wschi nim je wschě fredki namórskeje wójny wuzkija, podmórske czołny, lekadla atd. Pódla schefa jendželskeje admiralitaj je fischeje fydom druhich jendželskich admiralow pschitomnych.

Republikanska strona w Grichiskej dobywa

Wenizelos je chżył w Grichiskej monarchiji fakhowacz. Ko so jemu njeje schlachcelsko, dokelž žeby wulki dżel offizirow grichiskeho wójska republiku łada. Spólnawschi, so je pschehrał, je Wenizelos so wotkudził, Grichisku wopuschczicz. Za trótki czaß je wón ludowe fympathije fhubił. Hdyž so wón psched krótkim f wukraja do Grichiskeje wrócił, jeho z wulkimi czeschemi witachu, wozakuju, je wón republiku schinjeje. Pódzelu pak je wón na małej italskej parnej łódži „Carnaro“ f Pirája do Italskeje wotjeł na fromu, na kotruż fu so wschitcy z kraja czekacy politikoja a kraloju w poslednim czaßu nastajili. Skobustlawy dotalneho ministerstwa Venizelo do pschistawa pschewodzachu. Wón ftary a slemjeny swoju wótczinu wopuschcził. Pschi italskej zwierze dyrbe ho wón wustrowicz.

„Kulturne dżełow“ abo kulturna haniba?

Prussa sebi na to njemuschli, žadanje swstawy nastupajo narodne mjenischiny pschewjesecz. W bengalskim fwětle rosispini ta jedyn naßawek w czisle 7 wuc. kiczno zhłopiwja ja rańschu a nawjecżornu Prusku. Psched nékotrymi czehom pschinjeschenym wuwjedženja spofkżanja Baczewskeho w pruskim fejmje, kiž kulturne wobsteiwoske w pólšich krajinach (hischcze Prussi pschihluschanych) rosrisowaschc. Wopriwadżitosci jeho wuwjedženja hischcze wschelzerjechnje . Nech wuczaj f tanneho naßawka fam rěcži. Wón méri so na wuczesstwo w Masurskej a Ermlandze:

„W thutnej hodżinje wobroczany so na Was, kotrychż kolebka je w namjesnym kraju fiata a kotrymž je wothłosowanska krajina f druhej domišmi. Wotsawy Was swojej pschecziwow wothwarjenju w namjesnych krajinach, wjedżo, so naß wschčch, kotrišz swoju domizmu lubuja, wosobinske interesy k wojowanju njemuschja. Tu rěka wjazy hacz wuczerki stow łakikowacz, tu ma so pólšej rubježnej pożadliwosczi wobarach domišmu schkitacz, kotraż ma so w jeje najwużnischim nerwje — w ludowej schuli — trjechcz.

Hischcze njewdmy, schto chze knježerstwo f namżesnej krajinu czinicz. Měi so pak wothwarjenski łakoń też tu nałożowacz, potom ma na lepschi pomer czakacz Polak wosebitcho hujakarja. Tak hóżka łoż wernosci je, jnum dyrbi so tola fmuwje wupraszicz:

Wż knjes finanzny minister, so f nai-mjenischa 80 proz. wobydlerjow pólšeje krewje fu, psches wulke pólšej pschicżahowanje do namjesnje krajiny. Wothłosowanske dobycze 1920 błche jenoż dobycze nemżkeje kultury a nemżkeho buchą, kotreż najważnischi faktor nemżka ludowa schula je. (Tu Nemżan fami pschidżadża, so so njeje po wietschinje ludowske ftało.) — — Dóły fu so schturi letdżesatti minuje, so je so w nafich schulach f pożledownemu rafej pólšti wuczilo. Tamni njemjenowani njekojo korenkż mérne dżéło sa nemżoswstwo błche jich kinjenski fkut, czi, kotrišz łóżdolstnje pola prejscheho ktinika f nowa wojnja pschertwu pólšej mocżernej rěcži. kotrišz póbla swojeho schulskeho fastojnstwa w hospodarskich a fahowskich towarschnach pod najwjetschimi hospodarskimi wobstejnoszemi dżżiaja, fu wopraudżiczi dobyczarjo f lěta 1920.

Wothłosowanje leži na 4 lěta wrócz, nemżka ideja je dobiła. Stejt nékko nemżoswstwo w namjesnej kraj, nje tak krucze, to może wjesch etaw hacz w lěcze 1930 fnjesecz? Dżensa hischcze rěcżi 80 proz. wobydlerjow pólšti dialekt. Dżensa możemy hischcze wokolo 60 wobdżelowacz, so nowi schulerjo wjazy hacz położa ani hłowczka nemżan ja nezosumi. — — Gdyż wó jenuh fa to, so je nah fat mocżernje nemżkeho wobnowjenja wuczinili w Germanii, dyrbi so wón tež w namjesnu kraj. Knjeże ministerje, starajcze ho wo kulturne wobdelkujenje namjesneho kraja a žadne ezert nam jón njewutorhnje. Każ wobstejnoszeje w Masurskej a Ermlandze lejza, a steja, dokaha jene lito pólšk wobsydła — psched jeni niech nah Bóh fwarnuje — a nemżoswstwo we namjesnich krajinach je fhubjene. (Tak na kuchych nohach niestrii.) Wopaczna politika do a nies wójnu bocżini, so kżejaze prufke provinzu jako pród do pólšeho kina podżechu. Wopaczne fatowanje mohło f tej fkamjeł lohkoczim nemżkowstwo w Masurskej podnycz. Hischcze nje-le Pólšk fwoje žadanje na Masursku a Ermland fpuschczała, nieje wothłosowanje pschihotowała a czała na wokomik, bdżeł może fwojich bratrow w Masurskej a Ermlandze wuswobodżicz.

Tak kuhih hacz wottwarjenski łakoń fa dalsche nemżke krajiny dyrcz może, tu psched wrotami Słowjanftwa ma wón fatacz. Nż wottwarjenje, ale natwarjenje fchule a tu trjebamy najkhmańschich wschonkelskich wuczerjow. Potom po 50 kilometr kulturnym a wuczesstwu dżéle wusmiśnjeny fo pólškemu rapotek f tefakom. Nemżkeho duchu niebudża mó fobicz. Potom halle budże namjesnu kraj kłała, na kotreż fo naidżiwischa pólšk fołma rosrasn. Schto mamy czinicz? Każ w lěcze 1920 dyrbimy wschě nemżke elementy fe fwanja wuswobodzicz. Dyrbimy f pomozu dobrowolnych towarschnjwow hibanje organiforwacz, drobne dżélo dyrbi kożdy wukonjecz. Dale dyrbja wschě cłasowiny a dżenili w namjesnum kraju fa tutu dżelu fkutkowacz, a wschčch trajnich fpowżitkarzow narodiscze Prussene na ftrach połaczacz, kotrejż nam schulske wottwarjenje w namjesnym kraju pschinjesche!“

Tak dołoho tute hakatiskie mużiczki we wuchalu. Loni mjenowanske pruski ministerski president Braun wojowanje pschecziwo mocżernej rěcži njekmanstwo na njewinowatej dżélcżowej duschi a kulturnu hańbu. Tute duchowne cuhżeństwo wobsteji dale a knjeżerstwo je wschudsom podpjera. Barnjez we Masurskej na 80 proz. pólšich dżéci bylo a psches 60 proz. rěmżkeje njemołho pschi fakmje do schule, njepodana fo w Oczlinskim (Allenfteinskim) wotrjeżnu hacz do dżensnischa w zanej schuli wólka wuczba a f zyła tam pólšeje fcżitc njeje. W pruskej Lużizy je nimale tak. Sserbske dżéci niebohamu fserbskeje wuczby. Do serbskich schulow fu fo f bohmna fem jenoż nemżzy wuczerjo fykali, so bychu tuczi wnpruhowanu nickerzo Sserowjanstwa germanisazjin mjes Sserbami spěchowali a skerje łżiże Sserbam wosmjetrnim thérlusch w nemżkej rěcži fazpěwali. Knjeżerstwo we, kak wulku a wnurjadnu podpjeru wone w nemżkich wuczerjach k fnježenim Sserbowstwa ma. Tehodla wone też na wobskorżby fe serbskeje ftrony niekedżnuje. Sserbskim wuczerjam fo njedażża fastojnftwa, kmnjież fich nuinje trjebalt. Schule w serbskim kraju maja so j taftinki wuczerjemi wobsydżicz, kotrišz wobej rěcżi fnaja. Naschi renegatojo fu tež nemżkim wuschnoscham k pomocy. Dostawaju drje hischcze dale narodischi pschikłoku za swoje Judaschowe dżéło. Tak njesmy w Pruskej wo nicżo dale, dżiwajo na wustawnu Polakam fo runje tak dże. A to fo mjenuje potom „kulturne dżéło!“

Ze Serbow.

W **Budyschinje**, 12. měrza 1924.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjecżor w 7 hodż. barometer 752, hygrometer -|- 3, najwyschka dnjowa temperatura 5 ftop. cżopłoty. Dżensa rano we 8 hodż. barometer 756, hygrometer — 1, najnischa temperatura w nozy 3 ftop. fmuw. — Dżeżdżanska wjedrarnja mèni, so fo dotalny ras wjedra wało pschemèni. Wyschina leži nad wjecżornej a frjedżnej Nemżfej. Nad atlantiskim oczanom fo nizina pokazuje. Wczera rano be hacz do 8 ftop. (Mnichowej) fpuny. Pódżelu ftupi cżopłota hacz na 11 ftop. (w Aachen). Dnihdże be 3—10 ftop. cżopłoty. Juitje schtwórk ftónczo 6,24 ljhadża a fo 6,00 thowa. Mèżacz fihadża dopołnja 10,22 a fo w nozy 1,05 thowa. Jutje je prèni běrtk.

— **Psched jekakom** polizja warnuje. To wschelakich thlamowy fatkupi wosebnu knjes, we dołhich czornych fchórjach, fchérym khabacze (jupje f pażom), w felenym klobuczku f pjerom. We horfchczi dżerżesche jschasifi fchud. Wudawasche fo fa femjana a wobsedż. knjezeho dwora. We thlamach nafupi wschelake twory, prajo, so jeho fchoser abo wobonczł po nje pschidżże a je fapiaczi. Potom f pschekłepanym wudawanjom rofumi, hischcze pjenjezy wuwjeschczicz. S nimi fo na żenje fahonwidżenje fhubi. W hofcżeżu pschenonżnjo, napraska wuhoku worczinna a na ranje fo bjes fłeda fhubi.

— **Jena pschijatajena Krajnoftawnikeje banki**, 38 lětna p Schneiderez je hjo hižo nékotre njedżele bjes fłeda fhubiła. Wona bé na nuskownu gripu fkhorita. Wotkrohuschi chżyhe fo jako do fwojeje ftarby podacz. S fwojeho wobydlenja wotesschedżichi, njeje fo wjazy wokrótila. Boja fo, so je we Sprjewi fmjerzi pytała a nadeschła. Loda bla, tak mènija, jene cżéło hischcze nadeschi njeftuu.

— **Legitimazija wukrainych dżélacerjow.** Legitimazija we Budyschinje dżélazych wukrainych za lutrej na 1924 ma fo najpodżischo hacz k 1. haprleji 1924 na polizajtu hamt w lunżiży na fmutskownej lawżei hafy 1 II we ftuw 1 zapadacz. Nulowanju k wuwokaju podżeja wschitcy dżélacerjo, kiž w fjuwnych a privatnych wobstodach dżélaja a fu dżélacerjo po fmuftle fakonja dżélacerskeho radżicżelom wot 4. febr. 1924 (też niżay domizazy fastojnizy), kiż njejfu pschiftuschnizy nemżkeho ftata. Wupofkaja njetrzebaja wukrainy dżélacerjo, kiż fa fwoje dżélanje kraineje dowolnosche njetrzebaju, dokelž maja fa fwoju wobżoru paß atd abo druhe hamtske wupokazanje pijuna, na kotreż wuftwobodżenje wopijema dostanu. Dale fu wuftwobodżeni cżi wukrajni nieratakżu dżélacerjo, kiż maju paß abo paßowe narunanje. Wupokazy fwobodżenske wopijema, kiż fu fo w lęcże 1923 wuftajile, płacża na lito 1924 dale. Sarunanje fa wupijowanje na dżélodawat njefcż. To wuczinja 3 hr. Wone powinżi fo na 7 hr., jeli fo po 1. haprleji wupijeha abo fo fonż ftalo njeże. Dżélodawarjo fo napominaja, so bychu fa fwojich dżélacerjow hnydom próftwu fawodali, wudawk fapłaczili a fwojich dżélacerjow napominali, so bychu fwoż fonżchi wupokas, wupokas domizny a fotografiju wobdżelżenia hamtez pschedpokoliti. Próftwy we wupijanje wuftwobodżenskich wopijemow maja dżélacerjo fapodacz. Tu ma fo 1 hr. farunanja fapłaczicz a poż abo paßowa narunanka abo druhe domizowe wupokazy pschedpokoliczż.

— **Pósłli hamt nam dżéli:** W ludżach knježi fuste wżka njewótrofcż wo płaczanju wjenjes fa pólške pschepokasanki a płaczenke kharty. Pósły maju pschi nuskytaczerjach pschi wuczinjenju wudawkow: 1. fa płaczenke kharty a fa pólške pschepokasanki, kiż fu na rentowe hriwny wupijane (tak mjenowane „Rentenmarkbofanweisungen“), le wot rentfleje banki wudate rentfke hriwnowske papjery każ też pożczonowe a friedżne papjery hacz do 21 hriwnow (5 dollarow) ftatnohódneje pożczonki nemżkeho ftata. 2. fa pólške wschepokasanki, kiż fu na papjerjane hriwny wupijane, płacża fo do 1. napomnjene pjenjezy a wschè noty fpanieje banki. Ftatnohódne nuhomnanske pjenjezy fej. 1923. Dżeżdżanskeje mikowanskeje komory a fakkeho ftata. Pósły njeschtitmaja: Ftatnohódne pożczonkowe papjery wuschtke 5 dollarow, wschè dollarowe cżasowe pschipokasanki, wupłacżowane fchazowe pschipokasanki nemżkeho ftata f lěta 1923 a fprozentowe na ftoło fofane schezowe pschipokasanki, kiż maja fo 1. dezembra 1923 wrócżo płacżicz.

Se Stróże pola Kuczinu. Każ fchitchowy, budże pschihodny fchtwórtk pola Duczmanez pschedmoschcż je fwołała wonni wobrakowni (Fleischbeschwornal) wo Bożnitt a Herzogswinje. Wschitczy fu f tenu pschikrofcheni, też wjefche dżéci. Sastup je darmo. Pschednoschk fapocżnje fo w 7 hodżinach.

S **Jannecho.** Pruhowanje jako kowarfki mifchtr je derje wobtał Mar Lifchka, fyn tudomneho kowarfkeho mifchtra Kschefczijana Lifchki.

S **Nedarez.** (Nährsdorf.) Hróżny żort je teżkaze małdone Jimjenje fanickli. Jedyn dżélacżef we jenej barbjerni wuschiżche 16. lętnu holzu a dżerżeche ju wofchoł kotoła f warjazej wodu. Pschi tom fo wobżamu. Holza wuskumy fo jemu f rukow a padny do kroja. Wón dżi knjdomu za njej hrabny a wopari febi wobej ruzy. Wobu holzu brje knjdom do thorownije domjescchu. Tam pak bórzy pod żałożnymi holoscżemi wudycha.

S **Warnsdorfa** w Czefkofłowakiskej. Tudomneje mandowa Müllerki fyna w Rułkej w lęcże 1916 fajacku. Hacz do lěta 1920 jeho fwójimi wot njeho powefcże fostawachi. Potom żanych powjeschkow wjazy njeschżichżże. Nikto wón w Petrofawofhi pola Petrograda dżéla. W posledniim lifcże fo praschu, cżehodża żanże powjeschcże njedostanżcż. Dyrnjcż je tola wiele listow a kharkow domoj pifał. Tehodża też fhonił njeje, fo je mjes tym jeżo nan femrekł.

Se **Kitzowy.** Hijo njedawno pifachmy, fo fu bo wobjelnjow f lifkalom napjelnjene błeske mjetali a tak wschelakin fkodżu nadżikali. Tele dni fajo bo wobydlenja prawniftka Kraela błefchen fkelowete lifkalom (Salzfäure) cżifnjuchu. Błefcha wofta we fawefchkach wifajo a f tym fkhody nadżika.

S **Delnjeho Bukezda.** Nafche herbfke towarfkwo „Serbrodka“ wotmé njedżelu, 9. měrza, fwojin lętnu fchromadżifnu. Papołdnju w 3 hodż. wotewri pschedfyda, k. Mjetka, fchromadżifnu a powita pschikomnych. Na jeho napomnjenje pofłedżcżu fo fchromadżenji po fjuwczenym wofchnje je fwojich mężinow a wuhdwachu „Dże ftatoł mój?“ Na to pschedpokoji kolaton Sicżibowanje. Kk. Jan Spytora a Jan Khężnik fa pruhowafchtaj a fa dobre fpóżnafchtaj. Pschedfyda podakowa fo pokładnikej za jeho wopomnjenje dżéło. Na to rospraweschc pschedfyda wo fchromadżifnie Serbow, kiż be fo fobotu, 8. t. m. we Wojerezach wotmżła. K. krajny radżeżeł a worjefeny fchuiżch inspektor fpi pschihlukowali, fo chżetaj na pschecża Serbow dżiwacz. Pschejemy żebi, so by fo tuto fhużbjenje też prawże bórzy do fkutka ftajiło. Małefchanske herbfke towarfkwo be naż proshyło hacż mahło njedżelu, 16. t. m. pola naß dżiwodżowy wjecżor wuhotowacż. To fchromadżifnu f radoscu pschija. Na konżu fchromadżifnu fkeji nam pschedhyda naschu towarfkwowu dżélakowoscż fandżenżho łéta pschedwoczi, kiż je jara wobschérna, każ też na wofcżaju liczbu hobuftawom naß hoj ponuli. Boh daj, so bychmy też w nowym lęcże nafchej

wanja źrodru hromadże stali w narodnym bźele, a
dź nam njebojsne mogy.

S Lukowa. Pschichodny pjatk popołdnju we 2 hodź.
w Naturschez hoscenżu maczerjam a tich czżelschnym bźel-
stat lekarska reda darmo podawa.

S Hajowa pola Tjebulowa w Delnjej Lużicy. Tu żu
slazenju pjowa mutili. Tehodla dyrbja żo we Zarow-
nim wotrejżu pży hacź do 25. meje sawrjewacź.

S Grabina w Delnjej Lużicy (Elsterwerda). Tu żu
mnjże hólzu f bźelczażnymi pistolami wschelake njewusch-
losće stużili. Tśelejo njepokojacu nimo khodżażych
bźel njesboże sawinowachu. Jedyn f tychle rjemuchnow
schelelli żebi ruku. Jedyn druhi natżeli jenej holzy
lemjo. Pólzaj 10 hólczikam pistolitje sebra.

Nowa msda w rataftstwje.

S rozsudom (Schiedsspruch) wurunnanskeho wubjerka
Schlichtungsausschuß) w Drezdżanach na dnju 11. febr. t. l.,
ij je rozsudnik Schlichter) sa khaczeny spósnak.

Po tym dyrbja żo wot 11. januara tele msdy płaczicz:

hodźinska msda

w starobje	muzske słot. ny. (znak)		ksnse słot. ny.
14 a 15 lét	6,0		4,5
16 lét	7,0		5,5
17 lét	10,0		6,5
18—19 lét	11,5	18 a starsche	8,5
20 lét a starsche	14,0		—

tydzeńska msda

8 hodź. bźel. cżaż		9 hodź.		10 hodź. bźel. cżaż	
słot. hriwn.		słot. hriwn.		słot. hriwn.	
16 a 17 lét	4,35		4,70		5,25
18 a 19 lét	6,—		6,70		7,35
20 lét a starsche	7,80		8,60		9,45

mżacżna msda (wot 1. januara t. l.)

	sł. hr.	sł. hr.
14 lét	7,55	6,85
15 lét	9,10	7,59
16 lét	10,20	8,35
17 lét	11,40	9,85
18 lét	13,65	11,40
19 lét	15,95	12,95
20 lét a starsche	18,20	14,40

Wschitzy cżi, kiż mżacżnu mżdu dostawaju, njetrjebaju ża-
neho dawka płaczicz.

Wot 1. mżca:

Wohydlenski pjenjez (Wohnungsgeld) wostanje 0,30 a 40 pj.
sa jenjenych, 0,15 a 20 słot. pj. sa łuschech druhich dźéłacz.
Sa żwżu (Lichtgeld) wostanje 62,— słot. pj. sa jenjenych,
0,31 słot. pj. sa wschech druhich dźéłaczerjow.
Sa grat (Gerätegeld) 3,5 słot. pj. sa muzskich a 3,— słot. pj.
sa żónske.
Sapschahi jwonka wiży 35,— słot. pj. wschédne dny a 70,—
sł. pj. njedżelu.

Pśiłopk.

...ndł f drohotnymi palenzami a wi-
nami. Wschitzke f wjnom Rausch je żebi etikety (to żu
bajerski f mjenom palenza abo wina, kiż na blesche lepja)
a druhe znamjenja po najwobeźhnischich a najdróżschich
kutrajnych palenzach, likrach, koniakach a winach słoto-

wiecz dak. Te je pokom na blesche lepicz dak, to kotrychż
bźehu tajke palenzy a likery, ale f tukrajnych fabrikach,
kiż dwełkoślawneho mjena njejsu. Dhóż policija jeho
wobhdlenje pschecżiwschi, nabeńdże pola nieho w pota-
nym schowoje zydy wetomaż etiketowu za najdróżše a naj-
wobeźhnische wina. Dale bźehu tam gumijowe pjeczata
(Gummistempel) a pjeczata, f kotrymiż je mógno, do fa-
tykłaneho (Stempel) wschelake mjena wupalicz. Mopaczne
etikety, znamki a sawalki je jena f najwjetschich Draż-
dżanskich cżżischeżerjowu sa njeho pschihotowala. Tele eti-
kety pola njeho w hobritkim wobhaknu nadeńdżechu. S te-
ho wulkhadża, so je schwindl wurjadnje derje schol. Po-
licija je wschź jeho knihe sebrała. — Hacź śmeja teź tacżne
schnje, kiż żu jeho napikli sa woprawne pike, nétko wulke
żiwoczerżanje?

* S **Halbawy.** Wczera pisachmy we „Sserbskich No-
winach“, so je żo pschisłajena pola Krajnostawskeje banki
Schneiderez łhubiła, po tym, so bé po mołhowej gribje
wotkhorita. Podobne żo f Halbawy powé. Tam 22-
létnu holzu f Cżornej f rećżi Cżarneje mormu wucżahy-
nychu. Ta bé żo wot 10. wulkeho rózka łhubiła. Wona
bé tehrunża na mosłowu gripu khora pobyła. Wołkoti-
schi je najsterje w duchownym sacżemnjenju we wodze
śmjercz pytała a też namakała.

* S **Barlina.** Wobhedżeł śwétoznateje likéroweje fa-
briki Albert Gilka je 55 lét stary w Grunewaldże zemrét.
Gilka bé wunucżk Jana Gustu Gilki, założerja tuteje fir-
my. Tónle Gilka bé delnjolużiski Sserb. Jeho pschiwusni
pschecże dźenża we Delnjej Lużicy bydła.

* **Nicknicznomny zebak.** Wésty Kalweit je wschelake
śwójby w Prusłej pohnuł, do Brasilskeje wucżahnycz.
Woni pschebadżu swoje wobhedżerstwo. Jemu wyżoki
njenjes naplacżichu. Jako do Barlina pschijédżechu,
hdżeż chżyche na nich cżakacz, tam zaneho Kolweita nje-
bé.

* **Dżowka Sanitbarskeho sułtana** je 80 lét stara we
Jena semrét. Wona bé f wulkopschekupzom Guetu we
Hamburku żenjena. Wona bé najstarscha dżowka Son-
jidorskeho sułtana. Tón bé też f wjetchom krajiny Oman
we południschi Arabiji.

* **Cżeżke rosnuchnjenje** pola Mainza. Pódżelu ja-
żdżychachu hróbnu kuli, we Wiesbadenje. Wón pschi-
dże se strony Mainza. Podżdżicho pschihdże po-
wescheż, so je skład munizije w Kelsterbachu pola Hóchst
njedaleko Mainza rosbuchnył. Podrobnych powjesćowu
hischcze doschło njeje. Krajinu, w kotrejż skład ros-
buchny, maja Franzowzojo wobhdżenu.

* **Zortny każerar.** W jenym Gdanskim bźiwadże je
pschebawał fastupnych hartow żebi zyle njewinowaty żort
dowolił. K jemu pschinoschowachu pl ė ch a c z o j o, ko-
tśicź w parkezje żedżachu. Ta wżyka mjeńsche po tak-
pschebawał bileton żeheho ptaka namolował. Dhóż jedyn ple-
chacź pschidże, bóśta mésmo, kotreż w figurje tuteho
ptaka leżesche. A runje, dhóż sawdźich fo sbéże, bésche
wobras holowy. Pschihładowarjo we wyschschich krutach
ho bórzy na wobras dohladachu a gmach knjeżesche we
zylym bźiwadże. Po słónczenju kóżdeho jednanzja, dhóż
bo rumnosże pschihładowarjow sażo wotwpéllichu, bo
wotpjet śmésachu. Plécheżacżo w parkezje wéko njewé-
bżachu, so to fim płacżesche. Hakle poldźiśco sponi sjaw-

nosć, kajki żort bésche żebi pschebawać kharikow f makow
włożatnymi hobuczkowzekami cżini. -fr-

* **Létny cżaż w Franzowskej a Belgiskej.** Wot 29. t. m.
cżetoż Franzoskka a Belgiska létny cżaż samjesce. Poka-
soważ cżahnikow dyrbi żo tam, każ pola naż wo cżaż wójny
hodźinu dopredka żmjenjcz. Tak béschtej wobaj stataj żamy
cżaż każ pola naż mésoj. Hewak hdyż Franzowskiu mjesu
pschekrocżiłach a je pola naż 7 hodź., je w Franzowskej
hakle 6 hodź.

* **Staw Sslowakow w Madżarskej (Wuherskej)** wopi-
suje „Sslow. Politika“ jako żałostny. W Beksechskej Cżabje,
hdżeż je 40 000 Sslowakow, je fathodżenje Madżarow
pschecziwo Sslowakam kchiwda, kiż do njeżeż woka. Psched
dwémaj tydżenjomaj cżerjesche policajski dżesatnik Nanasiy,
wutworjany żurotz a Madżar, we wj...ornych hodźinach
bjes pschicżiny betonarskeho muschtra Handrija Patasa,
dobreho Sslowaka, na radnizu, tehodla, dokelż bé żo fsamnje
sa Sslowaschczinu samolwił. Na méschczanskej stražnizy
wali żo na njebożatko 6 madżarskich stražnikow, kiż
jeho f tśjemi pjerjesche, tak je żo na podobu żtśesche, ne cżoż
jemu po khribjecże a brjuschze teptachu. — Podobny pschi-
pad je 18 létneho Jana Vijana a Pawola Rzibosśeho po-
trjechił, tehorunża wédomnjeju Sslowakow, kotrejuż su
stražnizy w nozu f bydła do „kulturneho doma“ (je to jich
museum) wotwjedli a do pinzy sawlekli, hdżeż je tich stra-
nika cżwilowarnja. Tu żo stražnizy na wobeju Sslowaka-
koj jako dźiwje śwérjata wottorhnychu. Bijachu jeju że
hochorami a rjemjezjami. Pschi tóżdych wikach madżarskju
stražnizu żtowakke burowki terorizuja, bija a cżinjeja, kiż
do mésta pschijédżeja. Nasche knjeżeństwo dyrbi na schkit
Sslowakow pschecżiwo madżarskej dławnosći zastrożicz.

—|—

* **Duchowny, kiż do swojeje zherkwje lećzi.** W Stoc-
holmskich morjach je wjele małych łupow (Stockholm je
hłowne mésto Schwedskeje). Na łupach drje maja, każ
naschi Sserbje w holi, śwój Bożi dom, ale żaneho fararja.
Farar porjadu w tychle Bożich domach prédnje. Hobrite
schknuty w morju sadżéwachu jenu sandżenu njedżelu po
wot jeneje łupy k druhej podacz a tam prédowacz. K prě-
njej wschak bé żo nékat pschedobył. Potom pak dale njemó-
jesche. Tehodla telefonowasche na schwedske wójnske łódź-
stwo, hacź njemohł jeden wójnski létak f nim na dalschu
łupu dolećeż. Jeho hrósnwa fo jemu dowjelni. Sa krótki
cżaż tam hiło létadło bé. Fararja do njeho hadżiwschi, do-
njeże jeho sa 5 njerschinow na pokajenu łupu. S cżolmi-
kom dyrbjał dwé hodźinje f najmjeńscha jećz. Farar drje
bé w Bożim domje, ale żanych kemscherjow tam njebé.
Kóżdy żebi prajesche, so farar dla schkrutow a loda pschi-
jéć njemuże. So mohł każ łastojesće w powésće pschilećeć,
na to żebi nichtó pomyślił njebé. Fararjej pak je żo po-
wétrowa jésba jara spodobała. Wón je nétko sa stanje
zyle saborjeny.

* **Wjelki w Rumunskej.** Lésba też kruta łyma w Ru-
munskej knjeżi. Sa wjelki je mało żracz. Tehodla żo do
wsnow dobywaju. Na pasniwischczach fu cżasto sładła wow-
zow a pastyrja żekrali, so nicżo dale hacź kóscze wyschc
nejwostachu. Njedawno dobychu żo we méstaczku Broisoff
do jeneje nejwaschnjeje sale. Byrnjeż tam runje reje byłe,
nadpadowachu rejwarjow a rejwarki. Tola żo porabji,
je se sala wubiłe. Jedyn méschnik f méstaczku Fosconi bé
f pschecżelom na wsły wujeł. Jako domoj jédżeschtaj, żo
wjelki sa nimaj pschicżichu. Wobej do wjelow sklekschtaj,
doniż munizijn njepschetrjebaschtaj. Potom hłódnym wjel-
kam swoje kożuchi, klobuki a rukajzy śmjetaschtaj. Wjelki
tule drastu rostorhachu a spożerachu. Wjelki sa nimi
hacź do wsły cżerjachu. Tam żo burjo f fiélbami a se
jeletjemi do rosnjembjenskich śwérjelskich dachu.

* **Hdże leży El Dorado?** Dorado, abo fo hutko pschi
wospjetowanju schpanskeho artilka wospjetuje praji, El
Dorado, je pa naschim inderjanie kraj f njewschednym
bohatstwom. Je tajki kraj a hdże hem jeho mjeno? Je-
dyn récżespytnik je twjerdżił, so El Dorado njebésche mje-
no nékajkeho mésta abo kraja, ale f twórédka pschimjena
jeneho cżłowjeka. We dobje namakanja amerikanskich ło-
tich krajinow, w 16. létstotku a poldźiśchu, dostachu Spa-
nijzy a Portugżojo powjesće wo słotych méstach a mu-
żlimy żebi, so fu jenemu f nich mjeno El Dorado dali,
każ fu na pschi. hlowne mésta nowych krajow Buenos
Aires, Santiago, Los Angeles atd. mjenowali. Tajsle
mjena pak fo nihdże njenadebdże. Jenizjka pokasna na
tute wopsamnjenjenje namaka żo w stawiznach jeneho fen-
nanta Orellena, kiż se snatym Pizarro Ameriku pschc-
pytowasche. Wón żebi mużlesche, so staj słotu krajinu
mjes rékomaj Orinoco a Amazones namakałoj, ale mohaj
żo mylescheżaż. We żwojej rożhorjenjosći wscheżeschtaj
nad wobkrużejerjom kraja. Temu cżełe f tukom namalachu
a walachu jeho w słotym prósche. Tak pschescżehanehe
krala njenowadżu dobywżerjo k hinéchej „El Dorado“, po-
słoczeny muż. Hacź je tutón podank, kiż je Orellana po-
wjedał, wérny, wostanje dwélomne. Tola tute pschimjena
wostała a nakożowasche żo na słote kraje, kotrejż żu —
njejżu. -fs-

* **Kwétki sa mornych.** To je prastare waschnje a wi-
chdżaja f Egiptowskeje. Wot tam je żo naranischi nałoż
do Europy pschenjesł a tak je żo tola pola naż zarjedo-
byrnjeż hewak żerbite waschnje njebyło. Wone je hižo
11 abo 12 stow lét psched Khrystukom żo tam pełowało.
W nétko wotewrjenych rowach fu żo sesthujene, hewak
pak derje sdżerżane kwétki namakale. Nékotre rowy fu
hižo we schówórtym tyhżazu psched Khr. sadożene. Dżiwaju
na tutu starobu, béchu kwétki hischcze derje sdżerżane.
To fu wosebje barbozte kwétki. Jedyneche żo f wjetsche
wo módru a bélu lotos, cżerwjeny mak, kruchikowu (gra-
nat) kwétku, orientalske malwy, wo hélonk (chrysanthe-
mum) a hischcze nékotre druhe, kotrejż pak fa njehodża-
chu postajicz, dokelż fu wotemrécze. Do rowow hladżechu
fo sellerji, topjena a zydża. Le w rowach namalane
kwétki fu kedżbliwje hladane a nétko w egiptowskim
muzeju w Kairo wustajene. -b-

* **Górnikowy wotwud** (Bergarbeiter-Schicksal). W Ame-
riki se Salt Lake City (to rika: helowebo (Saltsee) mé-
sta) pschidże powjesć, so fu tam we podobnym bomb-

rosbuchje. Podkopli so japatschu. Na 175 dźělačerjowo so tam pohrjeba. S wulkim napinanjom wohlen podušnychu. Hacž dotal su 30 cźełkow šmjezahali.

Wozjewjenje.

Pod nadpismom: „Jort sa tři t. terje“ pschinjeseschmy w čo. 52 „Serbskich Nowin“ powjesć, kak je w jenej Drježdźanskej bance jedyn jebak dźiwl bedźiły sobrać. Bankowy sastojnik je jebaka na polizaju hnał. Tam pak su jebaka puschczili a bankowemu sastojnikej tykli. Presidium polizaje w Drježdźanach nam k temu pische, so wěs so njeje tak wotmelka a namolwja nas, sćěhowazu rosprawu woczischczeć:

„Polizajski presidium, schoni wo podawku, jako bu finanzny hamt po rosrěčenju s Markom jebanskuo wotmyk, a finanzny sastojnik (sajateho) bankowego sastojnika jako puschcził. Tudomna polizaja njeje bankowemu sastojnika sajała, ale finanzny sastojnik pschinjewdźe wjecor 1/2 12 hod. sajateho wobsobinzu sam do jastwa. K temu mějesche wón jako pschisahowanju sastojnik statneho rěčnistwa (Hilfsbeamter der Staatsanwaltschaft) prawo. S teho wukhadża, so kriminalna polizaja so s jebakom, kotrehoż wopisanje wona mějesche, dokelž bě so hižo w Bartinje jako jebak jewił, njeschka. Kriminalna polizaja s tymle podawkom we žanym swisku njebě. Wona je hnydom wschu možne pschiprawiła, so by so jebak sterje a lépje sajał.“

Potajkim nic kriminalna polizaja njeje pschicźina mjerzazeho podawka, ale jedyn sastojnik finanzneho hamta bě nimo mašnyk.

Drjewowa aukcija. Sobotu, 15. měrca, pop. w 3 hodź. so w Puschcźanju w Bulerjach 2½ rm. wólčhowych kuluchow, 6324 rm. chójnowych kuluchow, 185 rm. chójnowych pjenikow, 981 rm. chójnoweje walcźiny, 104 chójnowych dołhich bromadow sjawnje za hotowe pjenjesy na pschedawanje pschedawa.

Listowanje.

Wischćm nezrašchowarjam sa nawěsćichom „Hołpodar“ w cźišćanej 57 a 58 „Serbskich Nowin“ sdźělimy, so je městno hižo wobsadźene. **Redakzija „S. N.“.**

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Hamtske hejtmanstwo 8. měrza wozjewja: Otu Kschižan we Wulkej Dubrawje na wotpohlad, na swojej leśownosći cźo. 172 h. we Wulkej Dubrawje rěźanju kuni pschiprawjeć. Schtóž ma nješto pschećiwo temu, tak dołho hacź na priwatnych prawnych titulach załeži, ma jo w běhu 2 nedźel wozjewić.

Hamtske hejtmanstwo wozjewja: Tarif sa wotwołowanje a sanicźenje dorźěwanych skocźatow wěka po pschedpołożenju wokrischnemu wubjerkej takle:

Sa wotwjelenje a sanicźenje na khorosć dorźěwanych skocźatow, kotrejž maja so po § 10 zakonja wo zdźiwych chorosćach pschijźewicj, a pola kotrychž ma so koža hubu sucźicj, ma wobhejdźer skocźenja na Budyšinskim fabriku pschikmjeneho hnoja a mjasnowego muczźi w Jenkejach 1. za wulke skocźata (konje, howjada) 10 fr. hriwnow, 2. za małe skocźata 6 fr. hriwnow saplaczeć. Maja so pola jeneho wobhejdźerja wjacy skocźatow na dobo wotwjesć, ma so za kóžde dalsche wulke abo małe skocźo šesnaty dźěl saplaczeć.

Hamtske wozjewjenje z Woserec.

1. Wunjaćny staw (Ausnahmezustand) je so 1. 1. měrzcej spóčnył.

2. Kundroh, mejsće bruki, stopczli a myšace dyrbjo so łanicźowaći.

Hušanče hnězda dyrbja so na schtomach, na kerkach, a na selenych płotach hacź do 31. měrza wotpalicź.

3. Byk a kundros staj so howbertaj pola kubleria Kschesćijana Kobalza we Wulkim Cźiku.

4. Nastupa podpěranje tych, kiž su bjez sapłaćiznje mjes cźeknjenjami.

5. Podpróma pola wikowarja Bjarnata Zomaka we Kulowje je sajschła, tehodła so wobaranske postajenje sa město Kulow zdźěwa.

6. Nastupa powyschenje pschiwzaća i podpjerje sa pschiwuznych tych, kiž su bjez dźěła.

7. Podpróma je wudyrila na knježim dworje we Remtšmaru, we gmejnach Koberdorfje, Rodarnje a we Wurizach pola Budyschina.

Našim dźěćom.

Njewinowatcho trjechił.

Wónđano dźěch z mojim bratrom a jenym dr.. him mužom z města. Hdyž do Łahowa přiddźechmy, dha widźach, zo dźěći na sankach po puću dele jězdźa. Jedyn hólc zawoła: „Pój so sobu horje sydnyć!“ Ja so w skoku horje sydnych a nětko wjesoły sobu dele jědźech a runje temu mužej, kotryž bě sobu z města šoł, do nohow. Tón muž padny a w samsnym wokomiku won mi jenu klesny. „Cakaj, ja budu ći pomhać“, wón rjekny. Ja w skoku ze sankow stanych a z boka hladach, hač hišće budu wjacy krydnyć. Ale tón muž hižom tr.amnoho hólca raz na łšwe, raz na prawe lico klesny. Wón bě so dohladał, zo bě tutón winik. Mjo pak wón troštowaše a praješe: „Tola njewěźach, zo sy ty sobu na sankach był. Je dha jara bolało! To pak njebudźe dołho płać, wšak sebi zaslužił njejsy!“

Richard Ziegenbalg w Zarěču, rodź. 15. 12. 10.

Hóndaćko.

Sewo a jeho sotra, krawo a jeho žona wukhodźowachu so při brjozy, namakachu hnězdo z štyrjomi jejemi, kóždy sebi wozmy jene a jene wosta wyšo. Kak bě to możno?

Cecilija Statnikec z Drobrošec, rodź. 26, 4. 12.

D	A	J	B	O	H
A	J	B	O	H	Z
J	B	O	H	Z	B
B	O	H	Z	B	O
O	H	Z	B	O	Ž
H	Z	B	O	Ž	O

Kelko króć móžeš z tutych kašćikow wučitać Serbow rjano přeće?

Trjebaš jenož lidbu zapodać

Daj Bóh zbožo!

Hłowny a samotwity redaktor: Mato Sčmolet w Budyschinje.

Hoscenc w Pomorcach.

Sobotu, njedźelu a pónđelu, 15, 16. a 17. měrca so

kózło-a měrcske piwo

toči,

poskłéa so pjećena kolbasa

najlěpše pampuchi a khofej.

Přećelnje přeprošujetaj **Pawoł Fiala a mandźelska.**

Serb. towarstwo „Handrij Zejler“ we Łazu

wuhotuje **njedźelu,** 16. měrca wjećor 1/8 hodź.

w Liskec hoscencu w Bělym Khołmcu

wulki serbski wjećor

ze spěwami, dźiwadłom a rejemi.

Wšěch lubych Serbow a bratrowske towarstwa z blizka a daloka wutrobnje přeprošuje **předsydstwo.**

Kucharjec hoscenc w Lipiču.

Sobotu, 15. a **njedźelu,** 16. měrca so

kózłopiwo točí

najlěpše kołbaski, najlěpše pampuchi.

Wšěch lubych přećelow a znatych wutrobnje přeprošujetaj **Handrij Kuchař a mandźelska.**

Jednota „Sokoł“ w Komorowje

pola Rakec

wuhotuje **njedźelu,** 16. měrca w **Šimanec hoscencu**

sokolski wjećor

ze spěwom, dźiwadłom, zwučowanjom a rejemi. Započatk w 7 hodź.

Wšěch lubych Serbow a sokolskich bratrow wutrobnje přeprošuje **předsydstwo.**

Cyle nowa serbska kniha w nowočasnym wuhotowanju

Dr. Arnošt Muka

jeho žiwjenje a skutkowanje za swój serbski narod

wónowana k jeho 70. narodninam

spisał

Ota Wićaz

dóstanje za 1,50 hr.

w Serbskej kulhafuli

w Budyšinje (Serbski Dom).

Cigarowa fabrika Wilhelm Hüller w Erfurće

poruča

cigary

z čisteho zamórskeho tobaka.

Zasopředawarjo a wikowarjo dostanu 5 % rabata.

Předawarnja w Budyšinje we „Złotej Hwězdźe“.

Symjenjane běrny.

Ze stroweje zemje a wot železnjskich stacijow hdźež su jězbne płaćizny přihódne, porućam:

1000 centnarjow Phönix,	připóznate	
600	„	**Pepo,** „
300	„	**Gratiola**
200	„	**Deodara**

Gustav Heinke, wikowarnja ze žitom a běrnami. Telefon 1358.

⚒ Brikety ⚒

Hornjołužc. kamj. wuhlo - čěske brune wuhlo - hornjołužc. hěłowy koks - khoj. kuluch. drjewo - brězowe palne drjewo šwatowc drjewo

benein, čistu rumunsku tworu - **benzol** wotedawa płaćizny hódno

Alphons Eilenberg kontor **na sukelskej hasy 30**

Skład: na Třełanskej dróży 58 - Telefon 449.

Najlěpši jasnožołty mašinski wolij,

motorski, awtowy a centrifugowy wolij, najlěpše čorne a žołte kožowe tuki a rybjacy tuk, wozowe a mašinske tuki, kožane čerjeńske rjemjenje, kožowy wolij a najlěpši wósk za čerjeńske rjemjenje poruča po najtuńšich dnjowych płaćiznach

Otto Büttner, mějećel S. Laskowski, w Budyšinje na hłownym torhošću 9.

Železne sudobje

po bjezkonkurenčnje tunich płaćiznach poruča

Richard Heinrichs w Klětnom.

Sprawna pilna **služobna holca** so k 1. haprelej do trajneje služby pyta. **Knjeni Elsa Schönfeldowa w Budyšinje na Wetšnsk. dr. 2 dl.**

Hospodarski pomocnik

abo **dobry wotročk** nic młódši hač 18 lět, so pyta w Konjecach čo. 15 pola Kubšic.

Trjebane

mužace drasty

dorje zdźerżane, su na předań na Lubijskej dróży 141.

Derje zdźerżany **drastowy khamor a ložo z matracu** je na předań na Schliebenskej dróży 6 delka na prawo.

Přepisanje hypothekow papj. hriwnow do hypothekow a t. d. hriwnow, wupowědźenje, wušmórnjenje, sarěčenja a wučinjenja wšeju druhiny płaćizny hódno. **E. Raue** na Hodźe hasy 32.

2 sylnej jałojcy

, stejitej na předań w **Komorowje čo. 25 a 25a** pola Rakec.

5 běhakow

ma na předań Rjehla we Wołošnicy pola Klěnoho.

Mjehki rěz a skoru

wotedawa běžnje po nastuńšich płaćiznach **młyn w Šunowje.**

Transmisije

kóždeje druhiny

wolije atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje

na drjewowych wikach čo. 27.

Swobodne městno

za

Welsec kupny dom

Telefon 12 w Kulowje Telefon 12

Jurij Hänsel

w Budyšinje

na Bukelskej hasy 34.

Telefon 786.

Hłowna pschedawarnja Rud. Sacka s Lipšta w Budyschinskim hamtskim hejtmanstwje.

Skład ratarskich mašinow a gratu wšěch družin.

Nawěšćki přinjesu wužitk!

Stajne předawanje koni!

Wot dźensa sem steji stajnje wulka ličba dźěłskich a najcěžšich

belgisk. dźěłanskich koni

na předań.

Tattersall w Drježdźanach,

Niedergraben 5.

Přiloha k číslu 61 „Serb. Nowin“

Srjedu, 12. měrca 1924.

Po wjeczeri.

(Wobraz se wobh.)

Nó, hlajcže, tajkale pówoj prażenych běrnow! Khata je pak też najrjeńšeho wsata. Wěrno wschak je, ma krutych jědkow. Te něšchto šeschłapaja. Pśejdy hacź žu Janowe boki wuttykane, to chże něšchto rěkaś. A Khata ńama ho teź k mim bjerźi. Nó, hakle tamnaj na ładnej łamaju! Pśejšłobanezu, taj ho k tomu djerźitaj a to s wulkimi łžiźomaj. Wšicheń wschak tejle derje šaćinjene běrny hłoboka, kótrejž ho jeno tak po pónoji woża. Bjeś dźimaś! Maćj na to hlada, so žu wˇchśiwaj s jadu śpokojom. Po pjećich mjeńšchinach je pónoj próchna. Hižo na łamaju śtejt, w njej łžiźu. Bor łžiźom wschak by hišćeze tołdy śjeźł. To pojěmy tróšchu wjetšeru a derje namašanu pomašku. Ta śwoje dočjini.

Maćej śrumnje błido, wopyka a pichitonje horcy śer-nˇow k jutśišchemu sa śtół, dźe po wobu aib. Kaž bźe hotowa wschełake dźěła. Khata wośmje šeby nohaźap a wupotrjebaj je, nan śebi natyka trubki a pacha, so ho zyła śmoa kuri. Druhdy wschat śemu žona do wołoźow šaśełe, łdyž takle zyku śtwu šakuri. Cźito Nowinu, kótraž jemu mnohich nowośeow pśichinješe. Hólźaj śtaj ho do śchułśkeho dźěła dakoj. W lěśe, łdyž dyrbitaj ńohu na połe hicź, šu śchułke nadawki prěnja wurěcź. Ale w śmuje nimaju twodnjo cźašu k temu. To dyrbja ho na mitnjeńkim bacźe śmykaś, te ša-njemi jěchaś, ho kułkowaćj a śnehowe muże tmaricź. K cźemu mu dha wjeczor potom je. Ale to dyrbi tběś hicź — mjeńujźy pikanje a licźenje. Sadu na wotknje cźaka hižo popowu mśnjeź ś dźewjećej śneśiemi. Cźeźetaj potom hracź. Na Khatu ho druhdy roshnśwaśej. Ta jimaj na tafli druhdy něšchto wušchmórnje. Schto jeno śej ńa dyrbź. Lědy je lěto se śchule, cźze tak cźiniśź, kaž śnjes wucźeŕ. „Maćej, ta śtara Khata mi pśecźeze tału „wotśe'chwje“. — „Bźiaj jeno derje, potom ho to njeśtanje.“

Khacźe łuli ho wołmjanu śubaśchć po śali deźe. Salźe po njom śpodu błido. Wjchi tym ju Jan Khetro do nowow a rukow kopnje. To ma něšchto sa wušchmórnjenje taśle. Ta horje a wocźehnje Jakubci pśistu, dokeli śej myślaś, so je był. Ale tón ju ha Janej dale a nětko naśtanje najrjeńscha domjaca bitwa. Nima pśeby tónza, doniž nan ś rjemjenjiom wšchich nj-śmérnje. Khacźe ha krucźe ś wjedźenju, so ho njeby pśeco ho hólcźeju śchułśkeho dźěła tykała. K temu je tu wucźeŕ. Nětko ho teź macź do teho měścha, śteji wěźo na Khacźinej śtronje. Hólźaj ho drźetej, Khata śawiła pśichi tym śej wokmu a macź a nan śej teź we wośach łežitaj. Sawěźe, idyllśi wjeczorny wobraś! To pak dołho njetraje. Domjaze śtónczło bórśy śako śwódźi a p'chesjenośćj knjeźi we domje.

Na pjećj mjeńśchin je wścho cźiśche. Hólźaj drje bi-śchcze druhdy kólol bodźe a kócźka hrajka śebi na śchpundowaniu se śwej běrnu. Baweś knjeźi śwjeta cźišćenu. Sdyž pak wnanowej trubaj śapałka rozbuchnu — dracź nź. kaž je tam nuś p'chiśchła — nadobo bo śaśy zyka śtwa śmźje. Kócźka njemź, śchto ma to na dobo rěkaś, śběhnje wopuśch a cźeknje wuśtrójena do hele.

Hižo cźaka druhe njeśbuźe na nma. Cźaje śebi śchkórnje namalaś. Njemóźe pak maśowu tyśku wotśiniś. Tłóśi a rozśćeśi ju a ma zyły mas na portach. Kaj truhaś mydliny, taś śchkrabe śebi jón ś porśtow. To bě rjana wobraba.

Hólźaj śtaj śe śchułśkimi nadawkami taś dałoko hotowaj — to rěka, po jich měnjenju — a śabawjetaj ho ś młynom. Na dobo bźej Khata śaśpéwa „Khatrźinka śwérna moja“.

Pśichetworjeny gymnasij.

1. jutrownika 1924 ho na Budyśiśkim gymnasiju wuczśiny plan pśichetworjeneho gymnasija (Reformgymnasium) po Drjeźdźańskim pśichkładze sawjeźeje. Nowa 6. rjadownja njeśmeje potajkim jako prěnju zuru rěcź wuzaś łacźańśke ale jendźelśku, taj śkóke to hacź botal w Budyśchinje jenoź w 6. rjadownji krajnoštanśkeje němśkeje wuśchśeje śchule sarjadowane.

Je to kóńz gymnasija, a jeźo rała, dźeźi wukubłowacź? Njeje ho mohło a dyrbjało pśchezu śłuśchećz a cźitaćz, so budźe łóźke pśichkrótczenje licźby hodźinow w śtarych rěcźach bźes praśchenja śnicźenje „humanitiśśeje“ śdźěłanośće? Dźeńśa njetrjeba śo pścheźiwo taźim rěcźam niczo wuzaś prajicź, pśchetoź bźe hacź pśches cźłowiśku dobu je śo pśchetworjeny wucźbny plan gymnasija w wśchitkich śtronach Němśkeje wuprułowaś a śo sa naśśpéch wuprokasaś. Je śame łboźo, so tónle wuprułowany wucźbny plan hižo mamy, pśchetoź henak by mógł. pśchewrot po śłubjenej wójnje klaśśiśej śdźěłanośći śtarchny bycź. K pśchemėnjenjam wukubłańkim nahladam a hospodaŕśkim ład politiśkim wobśłejnojcźam so tónle pśchetworjeny wucźbny plan wjele lěpje hodźi a pśchi tym tola wón wukubłańśke hódnośće łacźańśeje a grjeśkeje rěcźe bźes śpomnjenjahódnych śchkodowanjow śakhowa. Tehodła ma śo pśchetwot gymnasija najśubje witacź. Keźźaty pśchetworjeny gymnasij może w Budyśchinje hódnośće śtarocźeńeje śdźěłanośće, kótraž ma mjes tuhomnymi śtarśchimi mnoho pśchinóśbowarjow, hacź nanajběpje śakhowacź

By-li łacźańśku rěcźeŕ a wjśaćz nawukńył pśchi-še wottwjśnemu kónzu śdźěłanoście naścheho cźaśa było, by ho mohło pścheźiwo pśchikrótczenju łacźańśke wucźby wo 3 lěta wojowacź. Tola teź w gymnasiju po śtaŕym raźu hižo wot dawna śem nichtó śa tymle kónzom wjazy njehoni. Wjele bóle go grjeśka a łacźańśka rěcź k sadźe-łanźu do zyke wobśeźnego kulturneho rena ferrje wobu wucźeśćeŕ. Tónle raś hodźi śo dokładnje jenoź śpśinacź ś dośpahowanjom śtudowanjom źórtow, wo'om wón pak teź śwojim wěźnu śiwjenjamźa, śwoju łakładnu wažnośćś za wuwiźe łicheśćanśtwa, za grjeźhodobnoma a nowcźaśnu kulturu Europiśku měnja. Tak śeśnacze hódnośćowe klaśśiśke śtaŕeze doby śeśnaŕju kulturnych śakładow naścheho žamźaneho łuda hoji, pośnacze naścheho śtawiśniśkeho a kulturneho świśta ś prěnjojotnym jeho śpocźatkom śo teź śmóźnja. Wśchitke tele rozpomnjanja śu wśo jeno śe śraśiśchimi wucźomzami móźne, tucźi budźa pak teź we pśchetworjenym gymnasiju grjeśke a łacźańśke źórła we prěnjojotnym tejśeje cźitaćz móź. Rěcźnologiśki śakład nawukńjenja rěcźow wśchak śo wjazy ś łacźańśkim nježeli wobu. Tuto dźěło někto w niżśich rjadownjach wośebje němśkima pśchewośmje.

Wottwjśnjeny kóńz śtarocźeśkeho roswuczowanja, kótreź śo hakle w delnjej terźiji śpoczźina, wośtawa žamźany, taj w śtarym gymnasiju. Gramatiśke dźiwanje pśchi cźitanju łudźe nimale zyle naład śtupicź, jenoź še śwonkownom wożiwjenjena świśaćela a jeho dźěła. Pśchi tym to, so ju wucźomzy śtaŕśchi, dokładniśke cźitanje śmóźnja. Wśchi-tunowanje ś nowocźaśnymi wobśłejnoścźemi a nahladami pśchi rozpominanju śtarych źiwjenjaŕbidanjow bywa tółśche hacź dotal, dokeli še ś tym, so ho wucźomzy ś njeńém-śkim rěcźnym a kulturnym śwětom lěpje śetjaja a go nėmcźina bóle pěśtuje, wjazy pśchirunajomneje maćźiny k ruzu. So by ho jenwjenje źiwjenja grjeźkeho ducha prawje śapśchinnyło, k temu je ńamo na źebi trěbne, so ju wucźomzy trochu dośtawili.

Sa nětkiśche cźaśowe pomėry je śawjedźenje pśchetwo-rjeneho wucźbneho plana w niżśich rjadownjach pśche-dewśchim khmane. Śtaŕśchi nětko ś bźeśaćźiwom bźi-ścźom wjazy pścheb cźekkim rośćubźenjom pak śa tu pak śa tamnu wnśchśichu śchulu njeśeja. We wśchitkich Ju-dyśkich wyśchśich śchulach pśchichodnje nimale šamźany wucźbny plan płaćźi, rozdźi je-noź wuźej rěcźi wobśeźi. Na krajnoštawśkej němśkej wyś-śchej śchuli je śa niżśe rjadownje šamo wucźbny plan Drjeźdźańskich pśchetworeśnych gymnasijow we tśiśich dźiłach šamźany, kaj na gymnasiju wot 1. jutrownika šem. Kotru ś wobśteźajach wyśchśich śchulow na dźěźo pó-łdźiśko pśchekhodźeź, to może śtaŕśchi kaźe w dźeśećowym 13. lěźe pośtajcź, wułki to dobuŕt! Schtó ły chci wot 4. rjadownje gymnasija do delnjeje terźije wyśch-ścźeje realki pśchećź, tomu by to bjes śkomdźenja cźaśa mohło było, runje tak nawopak a krajnoštawśka němśka wyśchśicha śchula budźe ho, dokeli tehorunja łacźańścźenju śmlnje pěśtuje. Śamo we wobėmaj terźijomaj pśchetworje-nemu gymnasijej nimale polnje runaćź. Dodatk śo nimale po zyłym kraju prjedawśke gymnasije pśchetworje. budźe go i tutymi pśchemėnjenjemi dźěźom pśchi pśchdźenych śaśjonikow atd. móźnota dawaćź, wot jeneje śchule na druhu pścheźeź. Wyśchnośćź bęši mjes druhim teź na sawjedźenje pśchetworjeneho wucźbneho plana śa wobej wjeśchowśkej śchuli myśli.

Źyle hinaśchi bywa wukubłańśki thód hakle we wyś-śchich rjadownjach. Tola hakle na kónzu hornjeje ter-źije, potajśim 15 lět śtaŕy, dyrbi śo wucźomzy rośćubźićź, hacź cźe gymnasialnu wotnoźku wopytowaćź, potajśim grjeźku rěcź nawukńyćź, abo hacź cźe śwój realny gymnasij a ś tym jako tśeśim nuśowanu rěcź franzoźiśku, pśchećź wobej wotnoźku we pśchetworjenym gymnasiju še šamźanego śbora wośćeź. 15 lětnemu śmě śo taźe praśchenje bźeś śtracha pśchchodo-śićź. Wośćeźe budźe źebi wo pśchichodnym powołanju wu-cźomzy hižo śferje trochu wośćeśiśchi, bjes dwóźa je śo w tom teź pokaśało, hacź je wucźomzy bóle za śtaroklaśiśke wėzy wobdarjeny, abo hacź śo za realiśiśke śajimuje. Zadyn wucźomzy pak njebudźe wjazy nuśowany, grjeźku rěcź wuknyćź, jenoź tehodła, dokeli jeho nan pśiedy na gymnasij pośła. Jenoź hiśche-śi, kótriž śu wotprawdźe za śtarokłaśiśke wukubłanje za-horjeni, budźa gymnasialnje wyśchśiche źadownje pjelnićź.

Śtary a nowy wucźeŕ.

Powědańćźo wot J. Nowaka-Kaśchećzańskeho.

12] (Pokraćowanje.)

„Dźěźo je kaj młodu śchtomiś“, powuczowaśche śtary wucźeŕ. „Śtaŕśchej a wucźerjo śu śahrodniźu. Dóniż je śchtomik hišćeze młodu, łdyž je ledom še śmjeśchća śe-śłuhaśaŕ, haji a płahuje jón dobry śahrodnik we śśwoje; teź dźěźo wśtanje śa młode léta doma pśchi śtaŕśchimaj. Kaźe łdyž je wotrośtło, pśchińdźe do śchule, kaź śo wjeśchi śchto-mik do śahrodi pścheźahdźi.“

„Ale ś tym tola śchtomik do nowoźe, do zyźe źuźeje śemje pśchińdźe!“ śnapścheśiwe Dubiś. „A bórśy pśchimnu śo korn i noweje śemje a roźtu dale.“

„...e, tak dobry śahrodnik njeczińi!“ wotmołwi śtary wucźeŕ. „Wón njeruntcrbinje śchtomik ś hrubej ruku śe śemje, łdyž je dotal roźtł; tak drje by jemu nėdrótkuźiłi śśinyć. Nė! Wón da śchtomiśej pjerśchcej, kiž je jeho dotal płodźiła, śobu; niż nahe korućchi śadża do nowoźe śemje, ale wobdaśe śe śtarej pjerśchcźu; wón njeda śchtomiśej do zyła nowu śemju, ale pśchiporja ju jenaj, so mója ho korźenje dale a bóle rośpśchećźeraćź. A pśchi tym uwuptaje wón kedźbliwje taźu pjerśchcź, kaź je śchtomik pryedy śwućzenu. Taź je teź pola bjeźcźa a ś nim dyrbi cźłowjek cźim kedźbliwiśchо bycź, dokeli je śchłoda njełkónćnje wjetścźa, łdyž bo dźěźczowe mogły derje njewumrija, hacź łdyž śchtomik śahinje.“

Tak powėdaśche wucźeŕ hišćeze dołho a Dubśki jemu ś radoćzu pśchipoźłuchaśche. Bě to wścho tak wėrne, tak jaśne, wścho bo mohł rjeź šamo rośumjeśche a mlody wucźeŕ ho nad hobu jeno dźiwaśche, to bě hebi myślicź mohł, to mohł na druhim puću łboże herbśtich dźěźi śpėchowaćź. —

Nasajtra, śwjatki wutoru, puśchćźachu wo Dubowje meju. Hižo śahe popołdnju hromadźachu śo młodźi hólźy ś Dubnowa a ś nėkótrych wokolnych wjśow wokoło meje, kiž śrjedź wśju na powyśchenym měścze śteje'che. Powołu pśchikha-dźeźche teź tu a tam jeno hołza, a w śchtyrjoch, łdyž dyrbje-śche śo w'cho śapaćzeź, bě zyła młodoźeź śhromadźena. Teź śtaŕśchich ludźi bě tu dośeź, so bychu śo nad radoćźu młodych hobu śawjeźelili. Śśam kńjes śaraź śwojebjeń še śwojiej pśichitomnośćju pocźeźeli. Dubśki bě hobu mjes młodymi hólźami, Leńka mjes hołźami a śtary wucźeŕ a Dubśanna pśchihladowaśchtaj.

Łdyž bě śchtyri wotbiło, puśchćźachu hólźy pomału mejźu jerdź, mjes tym śo herzy wjeśeke k temu pśikachu. Na to pśchińdźechu hołzy, śwońwjaśowachu banty ś mejźe a hvźścha-cźu tam mėśto nich rubiśchća, kiž jena ś nich w pleceńem korbiku nježeśche, śo njeby nichtó widźaŕ, kótreź jane śłuścha. Najbźiniśchi ś hólźow wźa potom meju a śa nim cźśhniśchu wśchitźy wjeśeke, pśchewodźeni wot herzow pśikanja, do korcźiny. —

Tu dyrbjeśche śebi nėkto hólźy pachoł rubiśchćo je śchto-ma wjaźź, to by śebi rejwaćźu dobył. Dubśki śako najbóle widźany mėśeśche śapoczeźź a wjeśeke wottorhny śebi wón Leńźyne rubiśchćo, kiž bźe derje łmjeśche. Sa nim bźe-śche jedyn hólź po druhim a łkoro hólźy śhaśche śo je śwojim dobytkom łpokopan; najźerje hišćeze nėkótreźhóźkuli šamźany „pśchijpad“ derje wjeśeśche śaź mlodeho wucźerja.

Dubśki mėśeśche prėnju reju a duź wokaśche hołzu, ka-trejež rubiśchćo mėśeśche w ruzu, so by jemu pśchipicź pśchi-śchła a — taź w pėźni rėka —

„Dołcźo, to ś hordu śtupaśche
Ał śchenkźwaćź pśchi dźěźeśche.“

Wucźeŕ śe śwojej Leńku pródku, taź cźekńjechu nėkto po dwėmaj pornjo źebi na rejwanku łubju.

„Wałcha dźowka a mlody wucźeŕ śtaj nahladnaj cźłowje-kaj, wośeźe łdyž takle pornjo źebi trocźitaj!“ źortowaśche kńjes śaraź, kiž pśchi śtaŕym wucźerju śtejeśche. Tutón nicźo njewotmołwi, wukhuja śo jenoź a pohlaby mjeśćo na Dubśkowu macź, kiž ś radoćźiwymaj wocźomaj śa śwojim śynom a jeho rjanej towaŕśchku hladaśche.

Podobnje rėcźeśche teź hwónk, kiž śe Scholtu hromadźe śteja na cźaś pśchihladowaśche a Schołta wažnje wotmołwi: „Nó, śchtó wé, śchto śo hischcze wumije; wucźeŕ njemołwi źebi lėpśchu żonu pśchećź a Leńka tola teź do burśkeho dźěła njeje.“

Śwónk śabórcźa jenoź nėkśchto a cźinjeśche po móźnośći pśchekrpane mjeśwóźco, kaź by wo tym Bóh wé śchto wośho wėdźał, njeprajź pak niczo, dokeli niczo njewėdźeśche, śchto pak bużeźka Schołcźe pokaźaćź njeźeśche. —

A Jan a Leńka! Wonaj rejwaćźtaj śchtućźku po śchtućź-ku a wobdźėlećźtaj śo ś śwjej wutrobu na cźeźinym śawjeźe-nju. Schto źebi pśchi tym, łdyž bėchtaj śamoj a druhi rejwaźo a druhe rejwaźki njepśchipośłuchachu, powoda-śchtaj, to pak njeśmėmy pśchećź, jenoź telko dye mė-jenuy prajićź, so śnaduje niczo trudne njebė, pśchetoź jeju wobliczi śo bole a bóle jaśnjeźchtej.

Wė błiśko jednaćzich, łdyž śo kóńcźnje na dompucź po-daśchtaj. Łdyž pomału hromadźe śo wśhy horje krocźeśtoź, praji Leńka: „Luby Jano! Śdy mi wicho powjedaŕ, tak w śchuli je a teź ś nanom dźe śmóź wo tym rėcźaźoj. Tuj nochźemoj nanej hišćeze nicźo wo naju lubośći prajićź, dokeli tam śaśo wśchitko w dobrym rjadu njebudźe. So wón nicźo pśchećźiwo naju śmyślenju njeśmeje, teho bźe śmóź źebi śjamoj wėśtaj. A nėkto, luby Jano, jemu pśrjiwaj! Je moja pėrwina pródźwa na tebje a tehodła ja nadźijam, so ju dopjelnićźch. Wodaj, jo bo tu do wėźow tykam, śi mje po prawom nicźo njeśtaraja. Cźinju łdy ź jenoź le narėśeźu ja twoje łboże, kiž je teź moje łboże. Ty bam wėśch, kak do-bry wucźeŕ nan je. Njeby śnadź tehodła derje bycź, łdy by jeho prajył, so by śam śaśo druhdy do śchule pśchśchoł a dźėśći roźwuczowaŕ? Pródźe, so by moje źłowa wopaŕ nje'no umił. Śdym pścheźwėdźczena, so by ty teź śam wicho dobre bogył, kaj źebi pścheźeźch; ale tak śnadź by cźi to śnadnišćo było, a nanej by ś tym wėśće wuźe wjeśele pśchijotowaŕ.“

„Wałch źyle pravje, luba Leńka!“ pśchiłoźowaśche mlody wucźeŕ. „Śdym źebi śam hižo na to myślił, a tryhdom łutśije dżu jeho wo to proźwaź; wėźo budźe wón to rad cźiniźź.“

Mjes tym bėchtaj hacź k śwónkowej źbėźi pśchiśchłoś. Leńka pośłicźi Janej rutku, jemu dobru nóź pśchećo a ma-cźeri „wjele dobroh“ śobu dawaźo a bėźeźche potom horźe, hdyž źebi nan hišćeze źwėcźeśche. (Juźtje śkónczenje.)

ſ tuhań budże pak cźim płóbnischo, ſ prěnjojtnych klorlow antimut hołelanoſcź cźerpacź. Mjenje dyźli prjedy budże ſich grjeſku rěcź wukrnyć, bjes dwěla, ſa to pak budże ſo ſ wumoſtacźom tych, kotrjž jenoż ſ nuſowanjom grjeſku rěcź wukrnychu, cźim wuſpěſchnischo dźěłacź!

Zyle **nowe pſchetworſeneho** wucźbneho plana dźe je, ſo potom w Budyſchinje w gymnaſijum ſ dobom pſchetworjeny realny gymnaſij naſtanje. Wot delnjeje ſekundy ſem ſo tón wot wſchitkich twori, kotrjž ſebi grjeſku rěcź njewuhwoła. Realgymnaſialna wotnoſka wuſtej 4 lěta franzowſku rěcź, ma ſ zyła — **wot** ſeſtneje rjadowanje ſem — 9 lět jendźelſku rěcź a ſmóžnja ſ tym dokładne ſetnacke nowocźaſnych kulturow.

We woběmaj wotnoſkomaj pak woſtawa pſchetworjeny gymnaſij jenicźke Budyſchſka wuſchicha ſchula ſ 3 dyrbjenſtimi zuſymi rěcźemi: Jendźelſtej, kacźanſtej a grjekſtej b) franzowſkej. Sa wuckomzom ſtarorěcźneje wotnoſki budże ſo jako 4. zuſa rěcź wot hornjeje ſekundy ſem franzowſka po ſwobodnej wólbje podawacź.

Ze Serbow.

W Budyſchinje, 12. měrza 1924.

— **Pſchedpłatka na ſamoźenſki dawk.** Po ſarjadowanju dołheho nuſowneho dawka ma ſo **położa** jako pſchedpłatka na ſamoźenſki dawk ſapłacźicź. To ſo ſtoji po dawkowym wulożku (Steuererklärung). Dokelž tute bíſchcze wotedate njeſmu, maja wobkhodniſ (Erwerbsgeſellſchaften) ſchěſcź a druſy dawkarjo ſtrótcź ſwój ſtejnje płacźicź. Wobſtejt pak ſamoźenje i druhich hódnoſcźow hacź ſ leźomnoſcźow, wobkhodneho kapitała a khěźow, to ſo dawk ſ zyła ſpuſcźi a) wozam, kotrjž ſu pſches 60 lět ſtare abo njeſapłużni, jeli ſamoźenje 20 000 ſt. hr. njepſchekroczi, b) taſkim dawkarjam (Steuerpflichtigen) — **niż pak** wobkhodam — ſo ſchwórźina ſpuſcźi, jeli ſamoźenje 10 000 ſt. hr. njepſchekroczi. Schtóž je na krajny dawk (Landabgabe) njeſapłacźił, **temu** ſo to pſchi płacźenju ſamoźenſkeho dawka wotcźehnje. **Saklabnje pak maja wſchitcy** dawkarjo **doprědka płacźicź**. Namjet wo poſtlěſchenju ſo dowoli we wuſtojnoſcźi, kaž je ſo na krajny dawk pſchedpłacźiło (Abergezahlt).

— **Dźiałnoſcź ſpomoźeńſkeho a ſaſtaranſkeho hamta** w Budyſchinje w měſacu februaru 1924. W februaru ſo w ſarabźełni ſa macźerje a cźełchne dźěcźi — we ev. towaršſkim domje na hornjecźeńſkej haſy 23 — na 9 rjadowych dnjach 192 jenotliwzam rada poda, mjes nimi bě 132 cźełchnych dźěcźi, 49 małych dźěcźi a 11 macźerjow. Na thudnych ſtamodrubiſch, cźełchaze macźerje, cźełchne dźěcźi a małe dźěcźi roſdźěli ſo w februaru tale ſyroba: **darmo** 70proz. muki 79 puntow, 85proz. muki 39 puntow, **zokora** 17½ puntow, mloka w tyſach 117 tyſow, kakawa 7 puntow, grińa 7 puntow; **potuńſchene:** 70proz. muki 31 puntow, 85proz. muki 3 puntow, zokora 2 puntaj. Na **wožach** ſo darmo roſdźěli: 15 łoſchkow, 6 porow **khowowow**, 3 ſuknicźki, 3 draſiczki, 7 **ſeſkow**, 1 ſchórzuch, 2 cźapy, 2 dybjacźnej rubiſchcźan, 17 pjeluſchkow, 12 ſtaninowych podłohow, 3 **ſamiſowe** podłohi, 2 powinowacźej, 4 łazki, 1 por nohajzow, 1 por ſtupnjow. Dale ſo khudym poźeli 1 puczowanſki paket, 1 bźěcźazy korb a 2 khyſtkowej ſyrkawje. 25 khorym dźěcźom możeſche ſo jatrowy tuk (Lebertran) ſe pſchiwołanja Cźerwjeneho khźiża darmo wudźěliźź. — Saſtaratnja na pluza thorchi na ſnutſkownej ſawſkej haſy 41 w februaru we 8 hodźinach 20 wožołow wopyta. 8 wožołow pſchepyta ſo ſ prěnjemu raſej, 9 ſ dalſchim raſam 3 wožołam ſo raba poda. Zyrodh wotcźeba ſo ſ ſaſtaratnje ſa pluzakhorych: **darmo** 70proz. muki: 61 puntow, 85proz. muki 59 puntow, nudlow 3½ puntow, zokora 32½ puntow, **potuńſchene** 70proz. muki 18 puntow, 85proz. muki 18 puntow, zokora 9 puntow. K wobſtaranju mloka a butry ſo w februaru 25,43 hr. pſchetrjeba. Dale wupoźcźicźu ſo tele wjezy ſ wothładanju thorchich: khańſke ſkoty, pſchikrywy, pluwanſke bleſche, thermometry, atd., kaž też ſrědki ſ desinfekcźiji. W ſaſtaranju ſchulſkich dźěcźi ſtejeſche w februaru 33 holzow a 3 hólzy w trajnym wothładanju, dokelž maja nahlowjaze wſchi. Saſtaranje cźełchnych dźěcźi: W februaru ſo 125 bźěcźi domach wopyta, we druhim ſaſtaranju ſo 36 domach wopyta. S dalſcheho ſkutkowanja ſpomoźeńſkeho hamta ma ſo woſſewicź, ſo je k. mélničerſkanſki khat dr. Traeger 30 wocźehnjenſtich dźěcźi wopytał a 270 dźěcźi wubrał, kiž maja wot 10. měrza 1924 ſem na amerikanſkim nałožencźenju dźěcźi dźěł bracź. Saſtaranſki hamt pudźěli khudym a potrébnym ſ města potuńſchene abo darmo: 3694 tom. pluna abo miliny, 239 litrow petroleja, 1708 zent. wuhla, 8915 pokrutow khlěba, 40 zent. běrnow, 1721 porzijow jědźe. Też druhe naturalitje ſu ſo we wſchelakich dźěłbach roſdźělowałe.

— **Póſtſke woſſewjenje.** Poſtlebni cźaſ je ſo cźaſto ſtorkito, ſo pósta płacźiſny ſa telefonowanje wjazy wot póſtſkeho ſchekowego konta njewotpiſuje. Wona je też ſaſo ſawjeſcź njemóże, dokelž běchu na kontach pryjedy — a to bě też dźenſa tak było, — w mnohich padach, druhdy hacź bo 25 proz., pſche malo pjenjez. Tak bytbjeſche ſchekowy hamt pſchepokaſanki ſaſo na wobkhodny hamt wrócźicź a ſ tym ſwiſowaze dźěło dźe zyle podarmo było. Wobkhělniſy běchu ſo huſto napominali, ſo bychu na ſwojich kontach telko pjenjez thźerkeli, ſo bychu ſo telefonowanje wudawnił ſapłacźicź mohłe. Tola też, hdźež bě to tež kało, běchu ſo cźaſto pjenjezy ſ druhim ſarunanje thźebałe. Tak bě waſchnje wotpiſowanja wobcźežnje a wuwoźenja pſchcźiwo wjedźenju pokładnjowo a ſlicźowanjow. Po dźenſniſchich wobeſeżnoſcźach by to pſchedrohi aparat był. Jenoż pſchepokaſanki wupiſowacź měli na pſch. w Barlinje 300 wožołow 3—4 dny dołho měźacźnje. Sſobuliczene hiſchcze njeſłu wožoby, kiž maja njeſakoſcźe wupytowacź a wobdźělacź. Po § 270 ſtatneho ſakonja ſu tute wubanki diceklny dołh pobźelnikow, kiž maja ſo też diceklnje płacźicź.

Wusudźenja.

§ **Krajny ſud.** K podobnej ſchkerjedźiznj, kaž we wſchelakich ſtronach naſcheje Łužiji, dóńdże też 9. aug. 1923 w Delnjej Jaſeńcy. We wjeczornych hodźinach ſeńdże ſo ezrjóba ludźi. Woni chźohu rataſke ſtatoki ſa ſeźiwjeitſej zyrobu pſchepytacź. Pod **nawjedowanjom** gmejnſkeho ſtarſcheho Frödy a gmejnſkeho ſekretara Hoffmana cźehnje chu we 10 hodź. do dwora kubleŕa Pawola, Clementa Loberechta Lehmanna. Tu kaž dźiwi zachnowachu. Lehmann runje ſ pola pſchikkhadźeſche. Widźa, ſchtó ſo pſchihotuje, ſkhowa ſo pod łeſk. Tam jeho wuczuſchichu. Jeho pſches hródź a druhe rumy jeho ſtatoka honjachu. Pſchi tom jeho krwawego ſwichu a draſnu ſ cźéka ſdrěchu. Pſchi tychle ſathadźenjach najdóle 61 lětny cźłowk Arnoſcht Gotthelf Berthold, 22 lětny pjekaŕ Alfred Willy Hensel a 40 lětny dźělacźeŕ Arnoſcht Guſta Fröda ſchkerjedźachu. Ssud też jich ſa winowatych ſpóſna. Wón naměri, Berthołdej a Henſlej kódemnu po 10 měźacych a Frödzi 6 měźacow jaſtwa.

Přłłopk.

* **Ruhježnikow.** W Barlinje ſu njehańiſćiwi rubježnizy jenoho ſhubjazeho lékarja wurubili. Sſrjedź nozy ſo pola njeho ſaſwoni. Jedyn muſkli Bożedla ſo ponoz proſcheſche, dokelž bolóſcźow dla ſtoro iwjazy wutracź njemóże. Lékaŕ ſtany. Jako burje wotewri, ſaſtupichu 3 muſkay do jeho wobydlenja. Jedyn wuczahny revolwer a nuſowachu lékarja, ſo by ſo je ſłužobnej holzu do ſparneje komory podał, hdźež też lékarjowa żona we ložu pſchebywaſche. Jedyn rubježnik wſchěch ſtrażowaſche. Mjes tym jeho dwaj kumpanaj zyle wobydlenje pſcheczuſchilſchtaj a wotnjeſeſchtaj, wſchě brohotnoſcźe. Potom ſamknychu lékarjej ſwójſku do ſparneje ſtwy, kluczź bohu wſanſchi. Telefonowe groty běchu pſcherźił. Tehodła njebě mózno, tak ruche połizſiu ſawołacź.

* **Swada dla bíldowego ſudobja** nězdyſcheho nemſkeho kron prynza! Jako mjeſche nemſki kronprynz pſched 19 lětami hwaſ, dari jemu tehdom 400 nemſkich městow ſhromadnje bíldowe ſudobjo ſa 30 wožołow. Ssudobjo hakle po hwaſu ſhotowiću a kronprynzej pſchepodachu. Wono je ſe ſlébora, porzelina a to zeneſe ſchkleńzy. Wono ſ 1900 wſchelakich kruchow wobſtejí. Ssudobje leżeſche hacź dotal we worzołowych khamorach ſtatneje banki. Jako łubowany wótzny kraj tak jara wo ſlébora zebrjeſche, běchu zyle na njo połahłi, jo na wołtarik wótzinj woprowacź. Nětko ku ſu ſo na njo dowomnili, ale pódła ſo ſwahjili. Města ſebi ſwój „bar“ wrócźo ſadaja. Kronprynz nocźe jón wudacź. Naiſſerje chze ſebi wón ſam pola tradazych kemſchanoj dźak ſaſłużicź. Naſch ſchźedny roſumnćk nam prají, ſchto dże taiki nadobny patriot ſ tymle cźapkom dale ſapoczecź, hacź jón tradazym wěnowacź. Sa nich tola po zyłym ſwěcźe żebra. Dale nam naſch roſumcźk prají, ſo też **druhy** k temu wſchelake bohatſtwa pſchipołoża, kiž je jim ſłotowy, ſlébrowy, żidowy, ſomotowy, cźaſnikowy atd. ſmij ſo cźaſ wójny nanoſyć.

* **Mjeno Lěhnizy (Liegnitz).** W ſwojim cźaſu ſtaj proſ. dr. Muka a wucźeŕ Jenej (ſ w Kocźu) tuto mjeno zyle prawje wukoſtoj, ſepjerajo ſo na ſtarocźeſkim a ſłowjanſkim. Po njej wukhadźa „Liegnitz“ ſe ſłowa legus (we hornjoſerbſcźinje — lěhwo). Kónzowka „itz“ na wězownikach wolnamjenjeſche deminutiw (pomjeńſchenko) a tak ſu Lěhnizy — **małolěhwo**. Tuto wuloženje je tak bliſte a rosumne, ſo ſtónczinje też wucźeni Němzy to tehu wěrja. W tutych dnjach wundże wobſchérniſchi naſtawk ſ pjera němſkeho wucźenja Arnold zum Winkel, kiž zyle żerbſtimaj wuložerjomaj pſchihłożuje. Wón piſche: „Wuloženje mjena je tak jaſne a jenoſmyſlne ſ kulturhiſtoriſkim a politiſkim wuwiczom naſcheje krajiny, ſo powſchitkownje pſchipóſnacze saſłużi. Dokelž „wyſoka dróha“ (Hohe Straße) ſchijowaſche ſo ſ bahniſchcźanmi, kotrež na wjeczornej ſtronje Kocźeje rěcźi ſo cźahnu a djenſa Wrótſławſke pſchedměſto pſchikrywa. Tuta wjedźeſche w praſtarym cźaſu ſ Merſeburka pſches Lipſk, Rudu, Budyſchin, Shorjelj, Lubań do Schleſiſkeje a Pólſkeje — mjenowaſche ſo „kralowſka dróha“. Pſchi tutej ſtarej wobkhódnej dróhy naſtachu města Bólerbow nad Bobru, Lěhnizy pſchi Kocźej rěcźy a tam, hdźež nowa Wódru doſcźahny Wrótſław. Spodźiwnje je, ſo mjenje Bolesław a Bratiſław na cźeſkich wójwodow dopomnja a naiſſarſcha fórma wot Lěhnizy — Legnize (1149) cźeſka je. Wopraudźe bęſche Cźeſka ſtatnje pryjedy organiſowana hacź Pólſka a je krajiny roſpſcheſtrěwachu ſo hacź ſ Wódrje. Wyſoka dróha wjedźeſche naiſſerje pſches krajiny cźeſkich wójwodow a tak wuloženje tamnych mjenow měſtow zyle wopraune. Tuto wuloženje mjena Lěhnizy ma lěpſchiny, dokelž móże ſo na „Lighinizi“ klóſchtra Nienburg a Bernſtadt (Bjarnacźizy) nakoźowacź. Naſpomnjeny klóſchtr wobſtejeſche w Lighinizi **torhoſchćo a zyrkej**. Wón ſo 975 ſałoži, 1004 dosta pódła druhich wobſtejeńſtwow tute torhoſchćo a zyrkej. Dokelž je tuto ſhubjene měſtno we **Łużizy leżało**, hdźež Sserbja bydlachu, njeje forma tuteho mjena ſa prjedawſche pólſke krajiny w Schleſiſkej pratwidłowe. W pólſcźinje rěka legniza — lěhwo, „pólſke wóſſka roſtajichu ſwoje lěhwa na miejach pſchecźiwo Němzam“ — po pólſkim ſkowniku w meſchczańſkej ſnihowni w Lěhnizach. Wudawaŕ teho S. G. Linde połoji waźnoſcź na ſdonk leg. Ale we němſkich wójnach pſchecźiwo Polakam njemjenuje ho jenje město Lěhnizy. Potoſſim njeje město wójniſke lěhwo bjez moho. A tuj je wuložk ſkowa po naſchim rěcźeſpytniku prawy a wopſamjenja „małe lěhwo“ ſa puczowacze karawany, kotrež „Wyſoku dróhu“ k temu wužiwachu. To je ſ nowa ſkwalobne pſchipóſnacze naſcheho ſławneho wucźenza.

* **Steinbachźa haſa.** Stary knjez w Parizu chyſche ſaſo womłodźicź a to pſches profeſora Woronowa, kiž to po Steinbachźej methodze wukonjeſche. „Chcźeche wy 30 lět ſtary być“, prajeſche profeſor, „płacźi to 30 000 frankow, 25 lět płacźa 50 000 frankow a 20 lět 20 000 frankow wjazy.“ „Bych rad 18 lět chył być“, wurafy ſtarz. — „Derje, to płacźi 100 000 frankow.“ Operazija ſo derje poradźi. Schedźiwy bźěche ſaſo młódny młodźenz. Woronow bo wjeſeleſche ſwojeho wuſpěcha a preſentowaſche ſlicźowanje. Młody muż bo dźiwoſche. „Shym ja nam 100 000 frankow ſłubił? To drje w dźeſatych létach było.“ — „Tu jedna bo wo zyle jaſne a krute wuczinjenje“, napſcheźiwi profeſor. — „Nó, mojedła“, wotmołwi młodźenz ſmjeżo. „To mje niczo njeſtara. Wobroczeźe ho na mojeho nana, **njejśym hiſcheźe połnołětny.**“ -ſt-

* **Samoźenje we Howaku.** Pſchi pſcheſadźowanju domjazeje nowboy w małym ſendleſkim městaczku nabohy ſtarſcha żona ſtare pósłanje. Hdyż hłowat roſpró, ſo by jón wupłokała, naberidże w nim pakźit bankowkow w płacźiwoſcźi 2000 puntow ſterlingow. Nó, toke wjeſelo ſa khudušchku!

—ſt—

Njedorozumił. „Sſtyſchcźe, waſch wuj je tak thory, ſo byrbiźe na wſcho pſchihotowane być.“ „Nź, niż wſcho, bźěźimy (herbuiemy) jenoż po“ -ſt-

„Pſchaźny kwaſ w małym rózku“.

Na 26. ſałożeńſkim ſwjedźenju „Bratrowſtwa“ w Kulowſe wot knjeſa Mikławſcha Woka jara ſortnuwje a wuſtojnje jako kuplej pſchedpoſtjene.

Njedawno we małym ...u,
To bě wulki dyrdonndej:
Pola Haſſtrowjej pſchi bróżku
Bźěche pſchaźny kwaſ, ow jej!

Holczka da ſo dołho proſyć,
Rocźze młoda żona być;
Skónczinje ſwoli, ſo chze nołyć,
Cźěrp a ſ muſkom pſchicźahnyć.

Michał, Hańża, ſławnoh' mjena!
Rjenje jimaj pſchiſtejí;
Spěſchnje bu też wuſwolena
Kiž ma nołyć ſ bratſchći kij.

S tuthym cźehnje Wonez dźowka,
Staj ſo kłobuk, kholomy:
Pilnja ta, kaž młoda pcźołka
Hoſći na kwaſ pſcheproſy.

Wſcho ſo honi, wſcho ſo cźeri
Do ſkoka a na pſchemoh'
Haſſtrowjeſy, pěſ ſo pyri,
So mohł koſoł wopjeſ ſo.

Jejdyrko! to njeje dźiwa,
Napjeż zentnat tyłanzow,
Starych babow, tortow — piwa
A kofeja ſ kokołow.

Młódſi hólzy, Wołliczanſke,
S Rakez, ſ Rukez, ſ Kolmaſa,
Nowjeſcźanke, Kónczinjanſke
Też tam ſaſwacź nochzedźa.

Bórſy pocźachu ſo wadźicź,
So bě cźert a hela łoſ;
Nichtó njedyrbi bez ſwaźicź
Do nich tyłnjez wuts ſwój nołź.

Mjetachu a ſroſsijachu,
Stółzy, ſchpihel, konopej,
Wudma ſebi nadawachu
Sſerbſki, nemſki a, ſ, cef.

Stary Michał — ſchtó by wěrił,
Młodoh' Jurja młóczeſche:
Dokelž tajki hólcźk hej ſwěrił
Lubłi měwacź ſa błaſnje.

S ławki bele ſwjeſłotaſche
Hornj najreiſchej ſmjetany;
Sſo na Jurja wutkbaſche,
So by zyły butrowy.

Wſcho wonka pſchi iej harje
Sſebi noſy wopari;
Tuż nětk wſchudźóm wulke ſwarzy
Na tak łóle poćźtuk.

Saßłużichu mózne puti,
Hdyż jich koża ſwjerchleſche,
Jim każ jedołe ſu brukł
Tajſe kluti njeduſchne.

Sſtyſchcźe moju dobru radu,
Lubi żerbſzy młodźenzy!
Hdu, roſwólnoſć a ſwadu
Wutorhajće ſ wutrohy.

Hamtſke wozjewjenje z Wojerec.

1. Naſtupa ſarunanje ſa ſeźiwjenſku potrjebnoſcź (Naſtungsmittelunterſtützung).

2. Naſtupa ſapiſki tych, kotrymž maja ſo jětra ſchcźicź.

3. Naſtupa wopiźma, ſ wotkel je howjaſy ſtót ſem (Urſprungszeugniſſe).

Naſtupa ſarunanje ſa pjeczat ſa wſchelake wopiſmo (Stempelgebühren).

4. Połkroma je ſaſchła mjes ſłotom ſamkarja Stark we Rólanach a wumjenkarja Sinapiuſa we Wojerezach. Wona je wudyrkła mjes ſłotom Schuberta we Wojerezach.

5. Namakali a pola połizije we Wojerezach ſu wupadali: 1 ruczny toſchk.

6. Wokrejſny medizinalny radźicźel Dr. Dietrich wot 2.—16. měrza dowolenzał. Jeho ſaſtupuje medźizinalny radźicźel dr. Mayer w Mułakowje.

7. Sa pſchipomoż tym, kiž ſu bjes dźěła, wuda ſo wot ſakładneje mídy (Grundlohn) 3 proz.

8. Poſ je ſo pſchidał a pola połizije we Wojerezach dóſtacź.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća za mèrc 75 złot. pj. Do wukraja za mèrc 15 Kć. Kóżde čo. płaći 5 złot. pj. Wudawa a čišć. Smolerjec knihiśćeńja, zap. družstwo z wob. ruk., : : w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel. 687. : :

Za nawóstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawóstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy : : rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje. : :

Čisło 62 | Budyšin, štwórtk 13. měrca 1924. | Lětnik 83

Dnjownica.

Štwórtk, 13.' nalětnika.
Eufrazije knježny.

† 1921 kubleř Jurij Rězak, w Bělšecach, přikładny wótčinscy zmysleny serbski ratař.

Spěw pršni w młódnem naležu
Ja spěwam brózda, tebi,
Kiž žiwiš krala, khudźinu,
Wšo žohn'wanje maš w sebi.

Do klina khowaš symjeńčka,
Z nich zrawiš zlote kłosy,
Hdyž Bóh ći słónčne wjedro da,
A njebjo čerstwe rosy.

Jan Čěsla 1870.

Towaršwowski powěstnik.

Čěske towarstwo „Palacky" w Budyšinje wuhotuje njedźelu, 16. měrca 1924, pop. w 4 hodź. w „Běłym konju" zabawny wječor. Wšěch lubych Serbow k temu wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Jednota „Sokoł" w Budyšinje. Naša zhromadźizna wotměje so dźensa wječor we 8 hodź. w towaršwowej jatwje (nie w zwučowarni) ev. towaršownje. Aktivne a pasivne sobustawy su na nju přeprošene. — Po zhromadźiznje zwučowanje. Starosta.

Jednota „Sokoł" w Pančicach ma sobotu, 15. 3. w Pančičanskim hosćencu zwučowanje. Načolnik.

Jednota „Sokoł" w Komorowje ma pjatk wječor we 8 hodź. zwučowanje. Starosta.

Jednota „Sokoł" w Komorowje wuhotuje njedźelu wječor w 7 hodź. sokołski wječor ze spěwami, dźiwadłom, zwučowanjom a rejemi. Wšěch lubych Serbow a sokolskich bratrow přeprošuje předsydstwo.

Serb. tow. „Handrij Zejler" wuhotuje přichodnu njedźelu, 16. měrca, wječor wě 8 hodź. w Liskec hosćencu w Běłym Khołmcu wulki serbski wječor ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Wšěch lubych Serbow a bratrowske towaršstwa z blizka a daloka wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Serb. tow. „Zerja" w Hrodźišću. Spěwny wotrjad změje přichodny pjatk, 14. měrca, wječor we 8 hodź. pola Jurakee w Hrodźišću spěwanje. Čestna winowatosć kóżdeho spěwarja a spěwarki je, zo so wobdźeli. Też budźa so ważne wěcy wuradźeć; přijasće něšto tepidła sobu! Hosćo su wutrobnje witani. Dirigent.

Serbske towarstwo za Wulke Zdźary a wokolinu změje njedźelu, 16. měrca, pop. z dypkom w 3 hodź. pola Bergance w Stróži zhromadźiznu. Dokelž je přednošk přilubjeny, so bohaty wopyt wočakuje. Přihódźe we wšitcy. předsydstwo.

Swětowe podawki.

Wólby do němskeho sejma 11. meje.

Póndźelu je němski kanzler dr. Marx pschedbyhdźe sozialdemokratiskeje frakzije, Hermannej Müllerej, pósłał, so by sličnje tón tydźeń němski sejm rospuščił, a so by wólby na dźeń 11. meje postajene. K temule rozsudźenju je knježeństwo, kotrejž je so njedźele dotal bojało, dokelž žrěbi sozialdemokratojo žadaju, so bychu so wólby na dźeń mnohich wukazow po porjadnym wažnym němskim zeejmje pschewuradźile.

Napraješe njedowěrjo pscheciwo saksknemu finanznemu ministrej dr. Rainholdej so zaczišło.

W saksknim sejmje běchu kommunistojo namjet sapodali, finanznemu ministrej dr. Reinholdej njedowěrjenje wuprajić, dokelž je wón wošomhodźinski dźěłanski dźeń w saksnistwje wostronił. Rosrižaje wuměrjo wo sapopschinjenje napraštwjenych dźěłaćerjow w Zaučerobje so tuchwilu wuměnadam runaju.

Nacionalnonazionalny **Beutler** pschipowjedźi, so budźa nacionalni pscheciwo namjetej hłosowaći.

Demokrat **Graupa** praji, so sozialdemokratiska finanznemu ministrej njedowěrjenje wu-

Prozeß pscheciwo Hitlerej, Ludendorfej atd.

Jako třeći hłowny swědk je so žydeu wyschi se Seißer pschešłyschał. Wón wobswědčeži, so je **Hitler, kaž hižo predy generalej Lossowej, też jemu słubił, so nicjo njeschaćuje pscheciwo němskokatolskej woborje a krajnej polizeji, my njedyrbjeli jeho za tat klupcho měcź, wón zadyn puć njeńini.** Tole słubjenje je wón ſ napschećerja mje raś wróćo wsał, dokelž běchu so jeho schtyri shromadźiny zakasake. **Pola Lossowa pak bě wón potom swoje słubjenja wobnowił.**

S Kahrom sym jeneho mjenjeja, so by **němskostatna diktatura w Mnichowje a jene nażnjenjenje wunjeseńje k polnozy wupraudźiły njerozum była.** Schtož staj tu Hitler a Weber wupraikoj, je wumysłene a selbane.

Wyschi se Seißer je po porucsnosći ſ Kahra a ſ wedomośću ministerskeho presidenta ſ Knillinga do Barlina wotjeł. Dyrbjesche tam se Seeckej jdźelicź, so by je powjesće njerěrne, **so dyrbi je se shromadźenjom polizaiskeho namjesneho schkita pschi bayersko-durinskej mjesty marschi do Barlina pschihotowaćź.** Seißer je pschi rosrěčenju rjekł, so jebi ani **bayerske knjezerstwo ani Kahr na marsch pscheciwo Barlinej njemyślí.** Namjesny schkit je pódla teho jara słabý. Też wo tym je rěčał, so žu nowinske powjesće wo separatistiskich a partikularistiskich wotmyślenjach knjeza ſ Kahra bjes podłožka a njerozumne.

Seißer dale praji: Wo tymle rosrěčenju je dr. Weber zhonił. Hdyž so 1. septembra ſ Hitlerom a ſ nim ferdźech, wón tole puczowanje naspomni. **Hitler praji, so w Barlinje žanych khmanych muzi njeje. Połnózna Němska je jenicźke bahnischcźo a Barlin je dotpotnje nakazeny.** Na to jemu rjekny, so žym na žwojim puczowanju do Barlina skadnosći měł, so wo tamnischich wobstejnoćach wobhonicź. Hitler wotmołwi: Knježe wyschko, hdyž so Wam praji, so ſetadko ſ měšaćka pschileći, w kotrymž žu cźi khmani mužojo, kotříž dyrbja w Barlinje nazionalne knjezerstwo wutworicź, potom dyscheće też ſpokojom być.

Spodźiwach so jara, hdyž w Mnichowskich nowinach 10. dezembra jdźelenu rěčnika Rodera cźitach, po kotrejž bě Hitler zhonił, so bě Seißer w Barlinje ſe Seecktom dojednał, schtož so Scißerowemu a Lossowemu wuprajenju wo marschu do Barlina pschesiwjesche. Tehodła je Hitler pschesiwjedźeny był, so taj knjesaj njejstaj wjazy ſ žwojemu skutkej rozsudźenaj, a so je wón tehodła prawo měł, samostatnje skutkowaćź. Kahr je na to wotmołwił, so wo pschemjenjenym stejśiscźu knjesow Lossowa a Seißera njeje nicko znate. S dobrom pak Hitler pschipósna, so je 6. novembra wjedźał, so žo Kahr, Lossow a Seißer pschi cźahu do Barlina nkwobdźela. 8. novembra žym schefow krajneje polizije swołał, so bych jim położenje rospokasał. Na tónzu žym rjekł, jeli so by ſ wubuchom dochło, budźe krajna **polizija na kóždy pad žwoju winowatosć cźinicź a hdy dyrbjała žo ſ tźełbu pscheciwo šamžnym pscheciełam sameŕicź.**

Wospjetuju, so mějach słubjenje dr. Webera, Ludendorffowe słubjenje a wospjetne Hitlerowe słubjenje. Temu žo dowěrjejo šmy na nicžo steho žebi njemyślio, do razwawych pasłow sajchli, žo dowěrjejo temu, zu naš w pinzy měschćańskeje piwarnje na najbanibniše waśonje nadpadli, žu bayerskiej ministrow sajeli a do wobsthenja pschichodneho nana dr. Webera dowjeli. Wscho to žu na to sakazili, so je sa wulkowanje wótcźiny trěbne było. Tole wukhowanje pak bě jenož sapuščenje, statne šamomordarstwo a njewuzitne woporv.

Wot proščerowcho spočatka je žo pschezo wo tym rěčało, so žu Kahr, Lossow a Seißer słowo słamali, słowo, kotrež je žo nam ſ banditskim nadpadom wunuzowało. Wo tym pak, so je žebi statna mušnosć žadała, tole słowo słamacź, mjes tym so je ſ druheje strony dale słowo bjes mušnosće słamało, žo tu njeje rěčało. W cźežkej hodźinje šmy stat wukhowali, pschetož wo to dźěłche. Žyle wothladane wot hotpodarskich ześchkowch bě jasne, so by wutworjenje nazionalneho Ludendorffoweho wójska Franzowsow, Polakow a Cźechow pscheciwo nam naschcźuwało.

Seißer potom roskładowasche, kaž je Hitler ſ wobronjenymi do sale stupił, a so je je šamsnyhmaj wocźomaj widźał, so jedyn ſ wobronjenych maschinstu pištolizu njeseše. Mi bě jasne, Seißer praji, kajke njesboże pschińdże. Wscho, schtož bě žo ſ dothalcźnym dźełom dozpěło, žo ſ jenym rafcem rozonzowa. Wot tuteho wokomika bě Hitler mój pscheczinnik, pschetož kotremuž dyrbjach je swojej zdźej wolu wojowaćź. Na pscheciwjenje njebě pomyślicź. Sakkarjo žu tu prašcherje rosponminali, hač njejsmy žwoju słužbnu bróń pschi žebi měli. Kak dha mózachmy žo je žwojim dotźim mjecźom pscheciwo pištolijam a maschinitkim stełbam wobaraćź. To by njerozum był. Hdy budźachmy žo sapotwjedźili, budźichu naš hnydom sajeli. Polizij a němskostatnej woborje pak by Hitler praji, so žobu cźinimy, tunje kaž tu Oberlandiscź w Seeselbu stebali, kotříž žu žo ſ Kahrowym falschowanym podpisźmom do Mnichowa zawołali a kotříž žu ſ falschowanku žwojeho wjednika za žmjerćce schli.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Ręči serbski.

Najl. a najtuńša kupowanja wobućow. Pódšowanje spěšnje a tunjo.

praji. Sozialdemokratojo hižo štyrdźesatki sa wołomhodźinski dźeń wojnja. K ministrej, kotryż na wopačnym stejśiscźu stej, njemóža sozialdemokratojo dowěrjenje mećź. Finanzny minister dr. Reinhold te žame nabladły sastupnje, kaž němski wobchadny minister Oeser, kotryż je železniarjam dwanaćehodźinski dźěłanski dźeń pschikałał. W Zwikowje je žo na pschikład ſ wukasom postajiło, so dyrbja ranźěrarjo a wuhibarjo 64 hodźin wot tydźeń a potom 54 hodźin w druhim tydźenju dźěłaćź. Hdyž dźenja statnyhaju pscheciwo podłóchenju dźěłanskeho cźasa wojnja, šmy winowaći, jim khrótkjej žywnicź. Rosrižaju wuměrjo za hrjadownenske brunizowe hórnistwo je žo ſ wusankinjenjom hórnikow wobšamknył. Wón njeje tehodła dojednanje, ale diktatorišti zakoń, kotryż po prawnje njehodźi dźerżećź. Dokelž dźěłaćerjeźi žwjasć pschi rosrižaju šudźe njeje žobu skutkował, po hórnizy sapowjedaju, rosrižaju wuměrjo wschipósnaći. Wot žejmow běži žadaju, so jim pomha. We katalogu Brüsselskeje hrjadowneje wustajenizy je tehdomnische němske khěžorske knjezerstwo napisało, so žo wuspěchi němskeho khmanstwa (kwalitetneho) dźěła na wołomhodźinski dźeń zakazuja. Dźenja žo ſa wjazy dźěłom woła. Pschi tym je w Gelsenkirchenskim wokrjesu w'chěbne wurywanje wot 34 000 na 21 000 tunow wróćo schło prosče tehodła, dokelž wobhrjedźerjow hórnistwow wjetscha produkcija njesajima. Wudobywanje je wschak žo pozdylnilo. Pod cźišcźom hospodarskeje nu'y je jenotliwy hórnik nuzowany, žwoju dźěłanstu móz zyle wunuwjcź. Štat, kotryż chce sozialny być, dyrbi žo w prěnim rjedźe za to staraćź, so žo sozialne sajimy dźěłaćerjestwa twješcja. Dla njesozialneho stejśiscźa finanznjeho ministra za namjet njedowěrjenja hłosujemy.

Kommunist **Renner** 25 sozialdemokratam wjeschiny porokuje, so faszistam jako stschemeń (Steigbügel) kluža. Hdyž sozialdemokratojo pscheciwo namjetej njedowěrjenja hłosuja, ſ tym wobswědčeja, so žu sa woistronjenje wołomhodźinskeho dnja.

Kommunistiski namjet njedowěrjenja žo na to pscheciwo hłosami kommunistow a mjeńschiny sozialistiskeje frakzije wotpokaja. S tej samej pomocu hłosowo so też kommunistiski namjet na postajenje pschepytowanskeho wubjerka za Zaučerobje a Wólsken wotpokaja.

Pschekhoha wo nacźišku druheho pscheměnjenja hajnistwowcho a pólneho khošćanskeho zakonja (pschemenjenje khošćanja na štate hrunvy) je prawnemu wubjerkej pschipoka'a.

Namjet kommunista **Bertza** na pschisiwolenje požcźonkow saschim dźěłaćerskim a sastwonischim konsumskim towarstwam žo zacźišnj.

Sapósłanc **Hofmann** ſ němskonazionalneje strony namjetowasche, so by žo hódnosć twarowych wobstatkow pschi wobliczenju za pschemyslowy dawk po stoj hódnoći wobliczilja a so by žo pschi pscheciwjenju placźenje woistorscźo.

Też finanzny minister dr. Reinhold pschišina, so žo namjet na wopraunvnjene jadro zakoja, a so je tehodła pscheczahódne, so by žo puć namakał, ſ kotrymž by žo njesjadobnoćam a krutoscźam wotwonhało.

Namjet žo prawnemu wubjerkej k dalschemu wuradowanju pschipokała.

Němskonazionalny **Schreiber** namjetowasche, so by žo **krajne pruženjanje placźinow woistronke.** Centrumdemokrat Fellisch w mjenje wubjerka tośełaja, so by

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Ręči serbski.

Najl. a najtuńša kupowanja wobućow. Pódšowanje spěšnje a tunjo.

njese cžaß ja wottrorsenje teje pschipowdy pschischol. Cžowiek móże ßamo nawopaczneho ménjenja byc§: pschetoß wérno njeje, ío je ßo ße ßkrucženjom hriwny lichowanje ßtubilo. Mßele ludzi je ßamo jara derje wjedßało, wot lichowanja papjerjancje hriwny k lichowanju ßkrucženje hriwny pschenéc§. Pschipißowa pak ío, ío dyrbi ío pschipowa po pschemienjenych hospodarßkich wobßtejnoßcžach p'chemnéc§. Po roßkßadzenju hospodarßkeho ministerßa ío hlowna waßnoßc§ na wokrießne prihonarßke placžißowe pokóß, njeß tym ío dyrbi kraja prihonarßka placžißowa jenoß ßwßchcžeß pohßudowarßku byc§.

Wubjerkowy namjet, wot Follischa ßaßtupjeny, ío pschija.

Straß w Hamburgßkim pschistawje.

Hamburgßky pschißßowoßi dßerkarcžo wot wutory rano ßtraßkuja. Pschi ßtraßu ío nimale 20 000 dßerkarcžow wobßtß. Pschi ßtatnym pschißßdßichcžu ío hi'cžce dßa, ßoła ío jenoß tajße dßßa cžinja, kotrež ío pschißßdßichcžowe ßarjadnißtwa ßłußchcža. Teß w **Altonaßkim pschistawje ío ßtraßnje.**

Wo ßłónčenju ßtraßa ío hi§o jedna. W Bremenje a Lübecku ío hi§chce potnje dßßa, ßoła ío teß tam ß tym liczi, ßo k ßtrajßej dóßłoße.

Porheinßy katolikoßo pschecžiwo Ludendorfej.

Wulka ßhromadßizna porheinßkich katolßkich duchownych je wobßanßła, japoßchtoßkemu nuzgißej Pacelliej adreßu p'chepodacz, kotraż ßo pschecžiwo Ludendorffowym pschißłodjenjam wobroczża.

„Giornale d'Italia" praji, ío budßißke Ludendorff lépje cžinił, hdy budßißke ßo bodowniß, kak je ßo nékdy Vatikanej lißchcził., a ßamo ßo polßicžił, ß pomoz§ némßkich bróonjow méßto Rom bamßej wrócžej. Schtóż ma toßki ßaußdżenoßcž, dyrbi ß najmjenßicha njeleżecž wjedżecž.

Nowe awßtriße metallowe pjenjeßy.

We Wünßej pjenjeßyßkerni ßo w tu khwilu nowe awßtriße pjenjeßy bija. SSelebórne pjenjeßy dyrbja ßchillingi rékacz a 10 000 papjerjanych krónow hódne byc§. Ża nowe kopriowe pjenjeßy ßinanßny minißter njeno ßtiber namjetnje.

Rußka je wuwoß żita ßaßtajila.

Wolßchewißke knjeżeßtwo je ßoni nowy papjerjany pjenjes wudawacž poczało, kotryż ßo czerwonez mjenuje. Wo nim rékaße, ío ma ßtotu hódnoßcž. S wopredża mężachu k njemu polne dowérjenje a jón, każ nékotre remißki hriwny w Némißej, méßto ßtarych pjenjes bjerżechu. Mékße pak, hdyż bolßchewißke knjeżeßtwo papjerjane pjenjeßy ß czerwonzami ßamknja, je ßo dowérjenje k czerwonzej ßhubiło. Ratarjo ßo pschecžiwiwßa, ża njón żito pschedawacž. So by w méßtach hłód njenaßtał, je knjeżeßtwo ßakaßało, żito, we méßtach leżaze, da wukraja wuwjeßcž. Tuż ßo żanebo żita ß Rußłeje do Némißkeje wjżaxy njewoßło. Méßto rußkeho ßo nékte wotczehe amerikan'ße żito na némßke wiki ßcżele. We Amerizy ßu loni jara bohate żné méli. Wiche żitowe ßkładowanje ßu pokne. Placžißny ßu jara ßłożczene.

Jendżelczejßo a Amerißanojo franzowßki frauk podpjeraju.

Syndikat jendßeßkich bankow je franzowßkemu knjeżeßtwu pożczonu pjecž miliardow puntow ßterlingow na tji méßacy polßicžit. Dale ßo ß Amerikł pomé, ío ßo mjeß franzowßkimi a amerikanßkimi bankami two pożczonzy dżeßacž miljonowy puntow jedna. Morganowa banka chze Franzowßej pjecża ßamo 50 miljonow dollarow na ßchwórczélka pożczicž.

Jendżelßke błoßy wo frankowej kriß.

Frankowe padanje je we Londonje njemér ßpudżiło, każ§ w tamnißchej burßy njepomnja. To ßchwórka njeje nicžo roßkußdżane wocžakacž, tak ío móże njewéßtoßcž k dalßchemu ßkakanju dawnicž. Frankowe wotßdno'czenje na ßchódnu wliw na druhe europißke waluty. „Daily News" w frankowym wotßdnoßczenju ßtrach ßa Europu widżi, a to tehodła, dżeż§ hy ßo ß nim dojednanje mjeß Némißej a entenu pocżeßło. Frankowy pad moh§ némßkich nazionalißtow ißhrobliczż a w nich ménjenje ßhubżicž, ío Franzowßka w nékteżichżi położenju kruenu némßkemu ßcżißcżeżu njemohła napßchcżo ßcżecž. SSrudnje by było, hdy by ßo Némßka pßchi pßchichodnych wótßach wótżo k prawizy a Franzowßka na ßkotzu wobroczżła. Jednanje by polom jara pożczene było, a móżno je, ßo bychmy ßaßo pßched nowej europißkej kriß§u ßtali.

Jendżelßi delni ßcżim wo wojeßßim lékarßtwje jedna.

W jendżelßkim ßcżinje ßu ł nżera wo pożtajenjenju wojeßßeho lékarßtwa jednali. SStatny podßekretar wojeßßeho lékarßtwa Leach praji, ío drje je nékteżiche knjeżeßtwo mér lubowacze, ío pak to njderka, ío zboże Jendżelßki bżesbrańnu cžinicž. Dżekacżerßka ßtrona njeje żenje za wolbronjenje Jendżelßeje wußtupowała, żeli ío ł bohom druhe ßtaty żelezunja njewolbronja. Pryżedy hacż ßo polwßchilkowne wolbronjenje ßtuk njeżeżini, dyrbi ßeki Jendżelßka na ßwoje ßamßne ßakitanje ponnyßicž. Leach pßchipowjedżi, ío ßakujowy nacžiß wo pßchipraxowanju pomozneje lékarßke mozy a lékarßkeje reßerwy parlamentej pßchdyłoży. S 43 cżßdrow wojeßßich lékadłow, ío 13 na nowym podłożu nastawari. Nowy lékadłowy typ ßo ßanjedże, kotryż dyrbi ł wóßtom a wójnßkim tódżißnom hromadże bżekacž. Trjewjane lékadła dyrbja ío ł metallowymi narunacż. Sa ßłużbu we wojeßßim lékarßtwje je ho 35 000 mlodych ludzi ßamolnuiłs.

Beßarabßka pßchi Rumunßkej woßtanje.

Franzowßka deputérßka komora je wutoru wo pßchißamknjenju Beßarabßkeje ł Rumunßkej jednała. Poincare ßtawißny Beßarabßkeje rozłożi. Beßarabße wobydlerótwo je, hdyż bé Rußka pod bolßchewißkim knjeżeßtwom wot ententy wotpadła, ßamoßtatnoßcž Beßarabßkeje wuwołało a ho 27. méżca 1918 ł ßudowym wotßłożowanjom ł Rumunßkej pßchißamkło. Beßarabßkej je ho ßamoßarjadnißtwo wotżaßło. Wobydlerótwo hjes rożdżéła narodnoßcže, nabożiny a récže runoprawßcżej wużiże. Deputérßka komora pßchißamknjenje Beßarabßkeje k Rumunßkej za prawe ßpóna. Też Jendżelßka je, hażżunje je ł Rußej wikowanße ßrécżenje wotßamka, je pßchißłuchcżenje Beßarabßkeje k Rumunßkej pßchipóznata, ho pryżedy teho Rußka njeżwopraschawßchi.

Kaliß Abdul Medżchid, kotrehoż je narodna ßhromadßizna w Angorje wotßadßika, nékłok w Territeu we Schwajzarßkej pßchebywa. Tam je won rozprawnikow Wolßej, Reuterej a Havaßkeje telegrafowneje ponjeßcżenje pßchijał. Tutym je rjekł, ío ßwój wosud do ruków wßchéch mußelmanow (muhamedanow) połoji. Bjeßbożne wobßamknjenje nétcżißcżeje wujetchiny turkowßkeje narodneje ßhromadßiny ho ł duchom ißlama njeßnjeße. Wón ma tehodła za ßwoju winowatoßcž, mußelman'ßkemu ßwétej wußjewicž, ío wobßamknjene wotżaßżenje nicžo njepłaczi. Wón mußelmanße gnejny zy'eho ßpuéła na ßjéd ißlamitißkeje wéry pßcheproßchuje. Prawny cżaß a pßchihódne méßto ßa ßjéd ho hißchcże poßtaji.

Honduraßki president wumrjel.

President Honduraßkeje republiki w ßrjedżnej Amerizy, Lopez Gutierrez, pßcheßmo kotremuż je rewolucija wudyrła, je ł wutoru w Tegucigalpe njejabły wumrjel. Nadżija ßa ho, ío nékło błéżżaco wojowacż pichißtomu. W prénich powjeßczach rékacże, ío ju Gutierrezża ißnżowali, po poßdżißchich powjeßczach pak je won naturßkeje ßmjerce wumrjel. Wßche politißke ßtrony, kotrež ho pßchi wojowanju wo prezidentßtwo wobdżélkja, ßu ißdżurjowny pßchimér wotßamkle.

W znamjenju ßłowjanßkeje wzajomnoßce.

(Pßchinoßcżk k ßtawißnam ßłowjanßo ßerbßich porżaßowow.)

Jan SSerbin.

(Pokraczowanje.)

III.

W ßnamjenju ßłowjanßkeje wßajomnoßcże ßłhadżeja SSłowjanßkanjow tańßche ßerja a pomałku ßwita mlody ßen ßwobody ß'owjanßkim ludam; też naßchim luźißkim SSßerbam cżaß ßnowanarodżenja. W Praży wukonja ßo wulke ßłowjanßke dżéło: bich bratrowßtwa a ßoła wißoßkeho roßchila kóżdu ßpranwu ßłowjanßku wutrobu. SSßamo ßtarßchi „SSßerbowki", towarßtwo ßudowarjow SSßerbow w Prahy ßapißuje do „Dżenika" tuhowanje knihi „Dwórkowo" wußnamne ßa tutu dobu ßłowa:*

„Cżaßy ßu tajße, ío nam ßtoro mózno njeje. Hromadżißny dale wjeßeż. Knjes Hanka nima wotßtéżenja, ío by naß wowntowacż mohł, nékotri ß naß (Gaßcha, Wcłaß a Wornar) ßu do legije ßudentißkeho wójßka zaß hnaj a tak wot bżéłow a ßhromadżißnow wotdżerżeni, a pßchi tym ßtej rożone a wutrohu kóżdeho tak jara ßwéżkimi ßhejami a pożabożcżemi, kotrež cżłowjeßtwo a wobżehe naßchich ßłowjanßkich bratrow naßunaja, najwétżenej, naßcha kożdżiwoßcž pßches wßchędne podawki, kotrež ßo tu a dwuhdże ßławaja, tak ßajata, ío je cżéßko, na ßtelogiße wuwicżowanje, — ßchtoż je hacż dotal ßalad a najwożißchcha wéż naßchich ßhromadżißnow — wuźiłcż . . ." —

W Budy'chinje doma we SSßerbach mlodu Mordża SSßerbßka pßchißoßuje ßerbßku petiziju wot 5000 SSßerbow poddißanu, na kralowße ßakße ministerßtwo ßahadżu, „ío by ßerbßka récž we SSerbach ßo ßamo prawo mél§a, kotrež ma némßka récž we Némcżach, a to wobżebje w ßchulach, zyrkwiach pßched wußchnoßcżemi a pßched ßudom." Tute próßbnu pßcheßpodawaju wotpóßłanży ßrnßkeho ludu, duchowni, wuczerżo, kubżerjo a ßerimży ßapéß§anży 28. julije 1848 minißterßtwu pßchedßydże dr. Braunej jo Dżeżdżanach. Kralej w Pilnizach dawaju wopokaßnu ßerbßke lopalnoßcże a ßwéży. SSßerbja ßchkitaja na ßtronje luźißkich ßemjanow wobżebje prawa Horuńeje Lużicy a dopomhaja k temu, ío ßo naßymu l. 1848 pßchißłużeny ßtawowißti ßtatut wot kuježerßkeho pßchipóßłanża a ßo łuźißka wußtawa wobwinżerdżi. —

Mjeß tym SSejßerjowe pżéżnje a Kozorowa ludże na ßarjadowanych ßerbßich konżertach SSßerbow mózże ł narodnemu żiwjenju ßłuchacżu, do ßerbßich towaßtwow ßłuchu, a pßches nawinaßtwo a pżgmouwßtwo ßo SSßerbßtwo na wyßchßi kulturny ßtopjeń pożbéhny. — SSßerbße bwéżby, mużoju żaż Jordan, Klin, SSejfert, Kozor, Klo'opoßtli, Pfuł, Wjeßka, SSmołer, Hórnik, Kuczank, Jmißch, a dr. — ßtojachu na ßerbßich njebjeżach a ß pżéżaßnu ł nadżiju a lubożcż do ßerbßich nutrobow, ßtrażżnju nad wohnißchczom SSßerbowßtwa, ło by żiwy woßeń wéry do ßerbßkeho wdowaja hiżo wjazo njeßwahnuł.

Tola wßchitko to bé jenaj ßpoczatk ro weho narodneho żiwjenja, bé każ prénje ßaßubalenje ranßchich błożczenych pruhow na ßłowjanßkim a na ßerbßkim njebju. Pryżedy hacż mózße błónje ß wobody ł polnym, jaßnym błyßczżom ßaßwéżcżeż, ßathadżacżu nowe wżißke njeżużedra a wichory pßches żyły Europu.

SSama revolucija lét 1848/49 ßu wßchudże ł bróonjemi narodnje politóżena, a ßa njej żeßchowaße najbórßcha reakcija w Rakußej a Némißej. —

Dalke 70 lét poßłużicho, hdyż je nékto ßnótowa wójna wutrhu Europy żyle pßchetworiła, żdyż ßu ł ßk§a ł wżinja a ł mé§a a ł wenhnanßa(!) narodowi wußchte nowe ßtaty, tu je ßo bopżelnika bawna żadżeż ßłowjanßkich ludow. SSßwoboda je pßchißła, a to łajße, ßa kotrejż drje ßu ßo prawótżojo ßtoki dołho hożzo żedżili, ale wó łajkeż ßo ani jenicżkemu SSßłowjanjeż na Prażßkim kongrełu wo ßnje wudżało njeb§: ßamoßtatnoßcž, a ßwobodu a ßamoßtatnych ßwobodnych ßtatach Cżeßkoßłowakßleje, Pólßkeje a Jużnoßłowjanßkeje. Nißtrożnißcho potażżiże je ßo bopżelnilo, ßchtoż je ßłowjanßki profeta Jan Kollar, tón ßławny wótnik „SSławy dżerw" (SSławu dżowki) we ßwojim cżaßu we wutrobje ßacżuwał, w dnchu ßnadż widżał a ł nżżym tchcżetenjonz ßwoje duße ßa ßłowjanßkich bratrow ßuhował; wßcho, ßchtoż je jako namjetu a roßwożowanje wo ßłowjanßkej wżajomnoßczi w pißmach a knihach wojeßiał, to je ßo po ßjdom ktdżeßnatkach ße ßtutkom ßtało.*

Pßched 22 létami, hdyż Praha, Cżechoja a ßłowjanßke ßakßupżerje ßiwjeżcżeßnje ypeżdżeßnje pożnjerżnimu Jan Kollara **, teho'e wulkeho ßłowjanßkeho genija, mydżerja, wurżenza a bożnika, hym ßam żohu wuźiłnił ßa luźißkich SSßerbow, ło buch w maczerńej récži poßwjeżcił ßłowjanßkomnoßcże a bżéłbracża na ßnjeżeżnjach w Prahy, na Khadnja a w Kolinje. Tehdy hym ßwobżżinu móż a ßłutkownoßcż jeho ducha ßacżuł, teho ducha ßłowjanßkeje wżajomnoßcże, kotrež bé też naßche SSßerbßke ł prócże ßłużiła a SSßerbam ßtajnje bżła ł wßchżeßcżeßtim ßtamjenu lépßcheho pßchichoda, ßa kotrżż dyrbimy mj wßchitzy ł jónż mózu, ł wutrobu a duchu ßami njepżeßtawajżi dżéłacż: my wßchitzy, młodßi a ßtari, ßdżéłani a proßcżi, horni a delni SSßerbja! Tehdżża hym cżże kapiłe wujimał ße ßtawißnow ßłowjanßkeho hibanża a ßnowanarodżenja, ło bychu powjeżżże linßkich, łéßich a khałowżezych, każ bohate żné pßchißłuby po pilnym wuczżiwje, każ kraßne p'obu ßcżkładżeja na narodnum wotcż, kotrež ßu hižo naßchi wótżojo wobdżélali. SSchtó by nédopßuał, ło w ßnamjenju ßłowjanßkeje wżajomnoßcże, w duchu Dobrowßkeho, Hanki, Burkyně, Kollara, Cżełakowßkeho, Hilferdinga a wjele dr. je ßo ßtarß wiczißtka garda ßerbßkich duchownych wjedżikow wukubłowała każ, ło, njeby-li tuhych cżżkkłożłowjanßkich ßwjatow, wobßtajnje bżło, njebnche SSßerbja mét§ ßwojich Pukow, Hórnikow, SSmołerjow a dr. łajßkich ryß ßerbßkich powßhow, każ je jich tałe ßłowjanßka wżajomnoßcż wuwała. Kak wohrożena naßcha ßerbßka wutrobu, hdyż na pßch. cżitanu w Prażßkej „Politizy" pol lét§a pßched ßnjeżcżu Michała Hórnika tajßkele ßłowa, napißane wot Josefa Karaßka na wopomnjeżcże ßwojeho wo'pta w Brudżchinje:

. . . „Wołßławjenz (Michał Hórnik) njeż jenoż bu chowny wótż a japoßchtoł luźißkich SSßerbow, wón je też

* Jubilejne ßpißy SSßerbowßki". IV. ßeßchiwk. SSłowißny, ßtr. 5/6.

** Pßchirunuj naßtawkaß: „Jan Kollar a luźißki SSßerbja" wot M. Hórnika, Luźiza l. 14. cżo. 7 a „Wo Kollarowej Minje" Luż. l. 25. cżo. 6, 7.

SStary a nowy mużeŕ.

Powdaßcżko wot J. Nowaka-Kaßchczańßkeho.

(SSkónczenje.)

SSa nżéhdże pjecž njedżeł dołła Dubżyna wot ßwojeho żyna ßzéżbowazu liß:

Luba macżi!

SStym wßchim ßhożownym. Każ bżehnoł ßebi to wotrédżałoj, je knjes Wawrik nékotre taßy ke mni do ßchule thodżił. O macżi, Dy njeméżch, kaßi je to mużeŕ, kak wjele mózu wot nżeho nawukowacż. Dżéżi ßu ßaßo wżché pßchemén§ene. Ta je woprawdżiła radoßcż na njeho pßchißłuchacż a jeho roßwuczowacż widżecż. Knjes ßchulßki dohładował, żiż je tu njebożowo hył, bé polny thowału a ßpołjnoßcże. Ja wżchak żym po prawom jenoż mału dżéł taßcże cżeßcże ßaßżiżił. Tola chżu ßo jeße ł Bożej pomozu bórßy dożuła hódny wopokaßacż.

Też wo Lenży ßmój nékto ł knjeßom wuczerżom rédżałoj a wón mi ßmżjo praji, ło je ßo taßkeho nżczżeho hiżo dawno bojał a ło pßchecżżwo nżeju żeżnoje nicżo nimał. Tola dyrbjała Lenka hiżo pżedy na thwilu do méßta, ło by ho hi'cżce w ym a tannym bóße wudoßpolnita. Ja drje mam ło ßa njetrébne, pßchetoż Lenka bżż je we wßchém na najlépże wutrużena, ale hdyż żeßh wón to pßcheże, njech jenoż tak je. SSßo wé, ło drje budże nowaj ßynża hjes nj je tuł dołho tracż, ale nadżija na rjeńßki cżaß budże naju méżeże tróßchtowacż.

Ża tydżeń chże knjes-wuczeŕ ßam ł njej do méßta pßchijécż a, ło ßamo rożumi, ło pßchi tym też Waż wopyta. Pryżchu Cżże nétko, luba macżi, ło by ło ßa Lenku po możnoßczi ßtarała, doniż budże w méżeże na ßłużbże. Wßch ßo ßama, ło w méßtach ßłużby ła hołżu njeßhu żyle bjes ßtrachu a Lenka je tam żyle njeßhuała; njebyła wédżała, ke komu ma ßo dżerżecż, njeby-li Dy jej ł pomozu hyła.

SS wutrobnym pożtrowom

Twój dżakny a ßwożowny ßyn.

SSzwérnu macż tutón liß wutrobne hwjeßeli a wona żebi ßłubi, ło chże ßo ßa ßwoju pßchichodnu dżowku ßtaracż, każ ßa ßwoje ßamßne dżécżo.

* * *

SSażo bé ßo nałécżo pßchibliżiło. SSe ßpéwnynni ptaczkami bé ho tej Lenka żaßo do Dubnowa wróczła a dżeńßo ßtoje'che jako cżeßtna a pżżchna njewjeßła ł mlodym wuczerjom w njenje wudebjenej żyrtwi pßched wottarjom Bożim a pßchłuchacże na hmnżaje ßłowa ßwjateja farżara, kż mlodymaj a ßwożownymaj cżłowjekomaj winowatoßcże ßwjateho mandżelßkeho roßkładowacże.

Wßchitzy naßchi ßnaczi bżchu tu w żyrtwi ßhromadżeni. A ßchulßke dżéżi! Kak pßchżnije bżchu dżeńża wuhotowane, kak żaboßnje ßlinżeżnu ßich pożożne thkrußche a kak nutrnje modlachu ßo k Bohu ßa błoże ßwojeho luboważneho wuczerża!

Popołnuju bé kwaß, mały drje, ale wjeßoły a ło dobrym ßerbßkim wałßnju ßarjadowany. Khnitne ßłowa wotwinżowachu ßo ł wßchżkomni żortami a nékotry ßméch wubudżi ßwóńtkowa mudrożcż a jeho njewuhßażnita łaczżnoßcż.

SSdyż ßtupachu ßtarenu wuczerżej do worżow, hdyż ßo jemu mlodu dżakowaße ßa ßwoje, najwjeßche błoże, kż bé wón jemu pożßcżił — we ßchuli a we dom.e a jemu ßłubi, ło chżetaj ßo ße ßwojej mandżelßkej jenoż hißchcże wo to ßtaracż, kak byßchtaj jemu ßtare dny wjeßołe a ßwożowne cżiniłoj.

wscych pschećel wschěch Sślowjanow bjes rozdźla rěče a rokrymnjarja. Hórnik pisa a rěčeł dospołne cźěśi, kiž tehdła, dokeł je śkoro zdźe gymnasium a seminar (bohosłowstwo) w Prašy śtudował, nimo teho rěčał powólnje a ruśnu, hał, kamo druhe źiwótne rěče śnaje bźinje. Wón je łahorjenj śprawny pschećel wschego Słowjanśkeho, wobźeje hak. naš Čźechow. — Michał Hórnik podpjera naśche wótrźnjśke pschećewśtwa a jeho knihownja, ja kóždeho śłowjanśkeho dźiłacerja p'chitnje, pschi jomne knjeźo, ł kotrymś śo jenoź njerad rozśłownjeśch, wopśihnje wschě wódomośtne pomoły ke śtudiju Słowjanśchźiny; śe śprawnej wutrobu wuśnawam śo tomule lubowanemu starźej, to tamne kwótnośti, wó kotrychź móžachmy do jeśo dobrocźiweju, pschećeśelnju wóczkow pohładacz a śo nad jeho pschećeśelśkej rozmołwu śradowacz lóźbomu ł nań wóstanu w najlepśchim wopomnjeńcu. To śu njeśapomnite wokomiki.

A w łaćinu śmjśłiu hiba ko śkutkowanje Hórnika jako wótpowědźela? Naiźiwje je, my śotśiwimy do jeho dźiłanśkeje śiłnyj a wobśłubujemy śo tudy — to wiźiśmy tu Bankn, pola kotrehoź je Hórnik pilnje śłowjanśke rěče śtudował, Kruganna, Śchafarźika, ł kotrymaźi je tam wobźkadował, Erbena, kotryź je Lužicu wopśtował, to by rukopśiny Hutka a Śchźitśkeho w knihowni Gerśdorfa śtudował, ł krótka, món wokrućuje śe śtarej śimjanśkej śchuli. Món je dźeśacer, kotreź ma telko łahorjenja śa wěź ludu, a kotrehoź wobśor njeje taiki mały, to by chźił śwojemu ludej ł pożrědnišnym rěčnym abo ł powołu politiśkich brošnow wobkaś. Mjin Śchafarźika, Kollara (wo nim je Hórnik jo naśchim aźe wuźał „Jan Kollar“ napiśał) Čźakowśkeho a Hanki na wóśchału Hórnika je tara rośśłubny a śławarny.

Wótko je Hórnik redaktor „Časopśisa Matice Śserbśkeje“, śo kotryź je nětkrutkuli wažny pschinośeł pohotał, a pschećehnja wubjerka za dohwarjenje „Mačicźnego domu“. Mimo teho bě wón redaktar a Rozhładźacer „Lužiśkana“, „Katolśkeho Pósła“, „Śaćrźśkich Nowin“, „Śerbśkeho Hospodarja“. „Łužan“, bźeśałśke na wudaću cźitanki, pomhałśke Mjeśej pschi jeho słowniku. Hłaśke narodne pźenje, bźinjeśke a pschełožowańśke ł druhich pschebe wóśkim ł cźełowjanśkich rěčnow; cźełi pisańśko do „Naućnego słownika“, „Muźejnika“, „Lumira“, „Śtarowańskeho Śhornika“, do cźełich kurnałow, wódanśke pschinośki ke Kubowym pěśnjam, wón teł bě, kotryź w Dreźdźanach cźełke wódowanje łamśche. Hdaźe kuli śo po śerbśkim nismownśtwje rozśładowaśi, wschudne widźiśi Hórnikowe kśidła. Tehdła bě wźrno, śchtoź ku Śerbźan wótkźinuł k śwjedźenju jeho 25ćśtneho muźemiśkeho jubileja tutemu wopraudźe cźichemu wulkemu ducha pośwjećiłi:

„Ty winjan bóh wał njeh**ó**śchi jeno,
ćeł pśahował cźerśtwemu wótcźinstwa Śśy,
śo w Śśerbach śwuk lubośnu Dwoze ma mjeno,
tónk, po zyłym Śłowjanśtwje wokźichwjaty“.

(Pokrackowanje.)

Ze Serbow

W Budyśchinje, 13. měrca 1924.

— **Wo twśerdźe.** Wćzera wjećor w 7 hodź. barometer 754, hygrometer — ½, thermometer + 1. Dźeńźa rano we 8 hodź. barometer 758, hygrometer 0, thermometer w nozy 5. Wuhladny na malo śo pscheměnjaze wjedro. Drjeźdźanśka wjedrarnja śo wocźakowała nadźija. Nižina leźi w krajinje Cźornego morja. Wyśchina wuśpschećeśerka śo nad śrjedźnej a wjećornej Europu. Nowa nižina pokaźuje śo ł wjećora kuły Island. Pośledńje ł rańu cźełnjo, pschińśeśe nam wocźakowanje. Wćzera rano śo haćź ko 7 śtop. (Mnićkow) śnuły śapiha. Wutoru w Drjeźdźańśkej, Memelśkej a Wróćśławśkej krajinje śnuły pschećekowańśke. Hewak bě śrjedźa rano na pol śamróźeno. Jutśe pjatk błónćko 6,22 łkadźa a śo 6,02 łkowa, a mětaćki dopołdnja 11,05 łkadźa a śo 1,50 na ranje śaśo łkowa.

— **Nosprawa polizije.** Wutoru w nozy wokoło 1 hodź. jedyn polizajśki śaśtojnik dweju tudomnejju wobydlerjow lepi, kbyź běśchtaj ł jeneho woła na tworowym dwóśnišnu wuhło kradnyli. — Dale je śo wobkedźowało, śo śo postajenja wo śawźeranju a wjasanju tśłow njewobkedźeńśa. Tak dyrbi polizija łuśćźiśko śakrocźiś. Pokaśujemy tu ł nowa na to, śo kóżerjo wjow śako po měśeśe wokoło chodźa a śu hižo nźkotre pśy popadli.

— **Podućśkowo.** 12. měrca 1924 śu ł jeneje wołkźeje na Lotześkej dróży muźaze jśdne kolo kradnyli. Cźiśło a śnamka njeśtej znałej.

Worśchćańśka. Na narodninach pana dr. Muki njeśe śpśnała ani Mejja ani Śśołot ł Radworja, ale Hudźba Jednota, kotraź dotal hiśchźe kcźeśćeńśkeho mjena nima. M. N.

S Lubśina. W nozy ł śrjedźe śu ł dwora Libśikźkeho pólkowego śanita dwoje powśeśowe łudźśke kradnyli. Dokeł śoj ludobni cźełkej, je łudańcko, kak śu padnyli i nimaj njemyśleni wulśćej mólił. — Polizija je hižo jebaka łajała, kij lubdwaja, śo je ł wcźełcźnikuel, pschekupcow a pschemyślnikow wo pjenjeźy wobśchudźowaśe. Śajaty je śtary, polizij hižo damno śnaty śłośźnik.

Se śtareho Lubśina. W nozy ł wutorje śu śo pabuśchi do jeneho rěźniśkeho łkada dobyli. Woni pókradnychu tam naśelene, warjene a pjećene mjaśo, hornz tuka a kuł butry. Schłoda na wśchě 1600 śłotkich hriwnow wucźini.

Se Jitkowa. Sa mordarśemi wókwarja Buttina Hiźćeźe śłeda nimaju. Na mólinje nieźkutka śu hiśchźe kij, tobakowy měśch a wotewrjeny nóś nabeźchi. Wězy nadeńdźechu, jako bě śneh roźał. Wone śłuźchcja śamordowanemu Buttinej. Dokeł bě nóź wokźinjeny, budaj ź teho, śo je śo Buttig wobarał. — We Jitkowje śu śaśo śtrašne rośbuchowańśke nabeźchli. Na łuchinśkim wokrije měśćańśkeho radźiećela Konitzera nabeńdźechu jenu konśerwnu bićku. Tu do tśěźe wśawśchi do jeneho łuźśka śtaśiśu. Potom ju na polizźin donjeśechu. Ta ju

Hospodarski rozhlad.

Schwórtk, 13. měrca 1924.

Kursy wežera w Barlinje:

(Tute kursy śu w miliionach)

Dollar	4190 000	franzowski frank	166600
jendźelśki wunt	18 005 000	cźeśkoski króna	122 100
śchwajzoćki frank	724200	100 póśśt. markow	44 8500

Nimśke pjenjeźy mějachu na wukrajnych burśach śterje śtrucźeny ras. Najnadwańśkiśe je śtrućenje franzowśkeho frenka. Mała, śo je Amerika Franzowśkej 100 million dollarow pożćźła.

Efekty śo na Barlinśkej bürźy śtrucźichu. Driedźdźańśke burśa powśk, ko śu śo kurśy ł dźeła śtrucźiłe. Pschedewźchim śwjeśelśchu śo akźije wschelakich industrijow tajśchy powschkitomneho śehulnjenja. Mjes nimi dobuchu Erzgebirgśche Dynamit a Sächśiśche Kammgarn po 4 bil., Bittersdorfer Filztuch po 1 bil. a Ruschowezh po 0,25 bil. Druhe śaśo wot 0,5—2 bil. śhubichu. Pola piwarńzow dobuchu Mönchshof 8, Kieler Eiche 5, a Schloß Chemnitz 1 bil. Druhe śaśo mjes nimi 0,5—4,5 bil. pschiśhubichu. Pola akźijow mjśinarńzow a kolow dobuchu Erpreß 1, Śchl. Straßenbahn 0,5 a Herkules 0,4 bil. Druhe śo wo śnadne prozenty śeśłabichu. Banki běchu ł wjelkich bitśheźe śeśłabjene. Mjes akźijemi twarśkich a transportnich drukśtiwow śo dale wotdrjeżowachu Reichenbank wo 1,25 a Baugeśellśchaft wo 0,75 bil. Pola akźijow maśchinoweje a metalloweje industrije hębi dobuwańk a pschihadźowanki wahu dźerźachu. Pola papjernišnow śo Dresdner Aluminiumpapier wo 7 bil. porjeźał, śa to Niedrśchlema 10, Weißenborner 1,6, Strohstoff 0,8, Aca 0,5 a Trapp a Münch 0,4 bo wopuśche śwjatachu. Pola akźijow keramiśkeje industrije śhubichu nětorze 0,5 hać 1,3 bil., druhe śaśo 0,6—1,5 śo porjeźichu.

Nemty mějachu mały wobrot. Kurśy śo śedma pscheměnichu.

Produktowe wiki běchu teź wćzera bjes hibanja a źiwjenja, hewak pak śo płaćźiny śtrucźichu. Domjaza rośła bź źadnišcha. Sa nju hębi powyśchenu płaćźinu dźerźachu a teź dośtachu, wobźeje ta kupy do śrjedźneje Nimśkeje. Niedośtatk na pjenjeźach zadźiwa domjaze źito kupowaś. Mukrajne źito je drje śaśo śeśłabjene. Tola banka tak malo dewiśow śhromaźkuje, ko njeje możne, wjele źita domoźowaś. Pschenica njeźdźe. Rjanej mukjej piwarnje pschezo hiśchźe pytaju. Wowśi do pschiźiśchich městow a do pschetrjebanja kupuja. Wón na płaćźinu dźerźi. Wowśiećki śo pytaja a na nje śo wo wjele wjazy dawa. Druhe produkty śu mérne. Wćzera jeśche zentnar po śłotych hrivnach

w Barlinje:

Pschenica 8,05—8,35, rožći 6,45—6,75, jećmjenźa 7,50—8,25, wowśa 5,55—6,05.

wótkoru we Wrótśławju:

pschenźy 8,40, rožći 6 85, jećmjenźa 5,75—9, wowśa 6,00.

Reja na wikach w Głogowśe (Glogau) śaśtaźenu wutorń 8—10 śt. np., butra 1.60—1 70 śt. hr.

Wiki rěmeśła śłonu śaśtaźenu śrjedźu w Barlinśe (Zentralviehhof). Pornjo śobotnym wćzerawśche wiki lepe bźěchu. S pschićkźinu je nalićerje śaśo śimnišche wjedro, śtraik pschiśtajiwowych dźěłacerjow (Hafenarbeiter) w Hamburku, a śo tej mjaśo śaśo lepe dźe. Howśaśeho śo'nu śo tej pschewjeśe pschihnało njebź. Pornjo śobotnym wikam běchu płaćźiny rěźchto wpschećhe. Cźełata tehorunja lepe bźěchu. Zentnar śo wo 5 hr. pośłehnu. — Wowśi mějachu trochu śchpatnišche wiki. Zentnar śo wo jenu hrivnu wotdrjeźi. Sara derje śaśo świnje dźěchu. Tuch śo wjele rěśa, wukrajnych iwźebśe bo kośtnaśow. Hiko śobotu wone rěźchto a wćzera śaśo wo 2 śt. hr. śa zentnar horje śtajichu. So śu świnje drózśche, pschihdźe ł teho, śo ma teź tuk wjele płaćźiny. Symne wjedro tukownim wikam hełpi. Pschihnało śo bź:

1235 howjadłow, wone płaćźachu 22—45 śt. hr., 1601 cźełatow, wone płaćźachu 32—85 śt. hr., 6550 wowśow, wone płaćźachu 25—64 śt. hr., 6961 tukrajnych świni

a 737 wukrajnych świni, wone płaćźachu 60—72 śłotych hrivnow. Wićho po zentnarju źiweje wahi. Płaćźiny śa świnje cźełke 3 zentnarjow śo njeśapschachu.

Na **świnjańe wiki** (Magerviehhof) běchu 800 wreśtatow a běhakow a 320 świni pschihwjeźi. Pornjo tydźeńśchim wikam nećhto wjazy. Wone płaćźachu:

Po śłotych hrivnach:

Běhaki wukke 65—80, śrjenje 45—60, małe 30—40.
Wreśtata wukke 35—30, śrjenje 20—25.

Pośledne świnjańe wiki w Nólanach śara derje bźěchu. Wreśtatow bě wjele, ale wone śo nuźe rośpschedachu. Pośtata płaćźachu 15—30, běhaki 50—60 śt. hr.

Płaćźiny na Barlinśkich produktowych wikach.

Źito a wotśjowe śjemjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg, płaćźiny po Polej hrivnje.

	12. 3.	11. 3		12. 3.	11. 3.
Pschenica	161-167	161-166	wowśa wotśuchi	11-11,5	11-11,20
rožka	129-135	129-136	poch. mełoka	8-8,20	8-8,50
nałet. jećmjeń	170-185	170-188	ćerwjelka	14-15,0	14-16,00
naj. jećmjeń wowśi	—	—	pjelušćki	12-13,00	12-13,00
Mukrajne (Mais)	111-120	111-120	běrnaze kruśi	17,75-18	17-17,75
tukrajne (Mais)	—	—	śuny	14-15,00	14-15,00
lane śjemjo	410-415	410-415	wota	15-16,0	15-16,00
rapš	295-300	290-295	(ang) wośuchi	22-23,00	22-23
pschećeśn. muka	24-26,75	24-26,50	módre łupiny	14-14,5	14-14,50
rjana muka	20-22,75	20-22,75	žołte łupiny	16-16,50	16-16,50
pschećeź. wotr.	10-10,80	10-10,20	hróch	17-19,00	17-19,00
rjane wotruby	8,00	7,80-7,80			

Zapósłane.

Na dnju 12. 3. w Budyśchinje śhromadźeni śaśtojerjo katolśkich a evangelśkich Śśerbow kaž bohaće pschitomni němśkeje evang. wolerźe źu wobłamkli, ja pschichodne krajnośemśke wólby w prénim rjedźe jako kandidatow śa „Deutśch-nationale Volkspartei“ w 1. rjedźe krjeśu kubleria Delana w Bacźonju a w druhim rjedźe knjeśa kubleria Pětścha ze Bórku namśetowaźi.

Pschiśp. redakcije. Tule powjeśeć pschinjeśe nam wćzera jedyn śerbśk katolśki kubleć ł próśtwu, śo bychmy ju wucźiśchźeli. My to cźinimy, ko bychmy jeho pschećeśe dopjelnili, hačkuuje mómy, śo budźe śo wubawanje „Łaśtujerjo katolśkich a evangelśkich Śśerbow“ ranje wotpokaźać śe śtrony wopraudźe na śerbśtwe narodnym śakładze śormanizowanych katolśkich a evangelśkich Śśerbow. Derje wómy, śo dyrbi Mjenśka pśches němśko-narodnu źoknu. Nadźijomnje potom polišiśy wotćhori — je-li ju tale źołma do dokładneje śahuby njeśtorbnje. — Kóždy Śśerb niech wodomnił tmamjenja cźaśa. Njech płaka, bbyź łahuba łaśtupi, do śwojich śamźnych rukow.

Přiłoh.

* **Śapałki śtrha śtołśtnu jubilej śwjeśa.** Prénje śapałki śo tara łohze we pałckiku źana wot bruźwi śapałchn. Tehdła je we wschelakich krajach łakaźachu. Prénje burbjachu śo wo pśikowni papjeru śtrychowaćź, śo bychu śo śapałiśe. W lěśe 1848 profeśor Böttcher tak mjenowane śchmehśke śapałki wunamaka.

* **Śwérina w nuźy.** S wjele śtron powjeśeśe pschiłhadźeja, ko kruta świna wbohi ićóit do błiśkośe cźłowjeśtich wobydlerjow hont. Do hajniśownje pola Rakonźicy we Cźechach pschiśłeźa śrjedź nozy śnlmy jeleń. Hajnik a jeho śyn śahtnśchełetaj śnlmy wrjeśtok. Wobaj ź koźa wuśkoczjwśchi wubłudachu pśched hajnikownju śnlmeho jelenia. Rožkaj mjeśechtaj 10 kónczkow (Zehnender). Wonaj śhlěw wotewrjeśhtaj, hdźeź bě śnmo śa rédłom. Jeleń źa, do śwjerześe hśdnu, da śnma wali. Méńko we wobhrodźenju hajnikowneje pschebywaju ko zwe domjazu cźuje. Lubźa ź blížka a ź daloka pśchikhadźeja, śnlnho jelenia wobhśwaćź.

* **Padućśkowe zwóźbu** śe śaśtaźenu pórźdźelu Drjeźdźańśka polizija śajała. K zwóźbje pschikhućśchełe na 24 wośow. Woni dobywachu śo do śabrikow, kamow, pinzow a śkadow. Kradnjene twory ł wśami wotwożowachu. Te khowachu w jenej łoźrjenje na Lórchenśtrahe a pola Jony jeneho bohonca we Bjedrichowym namélće.

* **Konjaza rubjeńa zwólha.** We měśće Rheydt we Weśtfalśkej polizija paduśchnu zwólhn źonow śaja. Te, wścho hromadźe piatnaće, běchu ł Kólna do Rheydta pschićśłe. Zich hlowa bź jenićźli muśźeli. Te pschedawśchem khlamty wurećźnych twarow wobtrahowachu. Mékore ł nich, do kłamow śaśtupowśchi, dachu hebi twory pschebpołožićź. Tak do'ho hać jena kradnjeśche a kradnjene twory pod śwój płaśchć khowaśche, te druhe łekdhźinośći pschedawaćkow na wschelake rokźe wożene iimachu. Polizźi śo poradźi, zwólnu śajećź. Jenoź tej, kiž měśećhtej kradnjene twory pschi śebi, wupierchnyśhćej.

* **Rozpschśeśe wupschedawanje źwéta.** Pjećź łśt pośłoch bo wójnje je jendźelśke kněźeńśtwo wojeśku nabobu pschedawało. Hać dotal je ł jeho 13 miliardow a 400 miliionow śt. hr. wuwiśowało (we jendź. pjenjeśach 670 mił. puntow). Wschudźom tam, hdźeź ko po wójnje źane jendźelśke wójśko rośpuśchći, śo takśe wupschedawanje wotmé a to we: Franzowśkej, Belgiśkej, Italśkej, Sanadi, Indiśkej, źiłobjenym kraju, Egyptowśkej, Mesopotamiśkej atd. Kněźeńśtwo mjeśećh ź teho 900 mił. śt. hr. wubarkowo. Prénj ćśas we wupschedawanju 35.000 wozbowo dźěłaśche. Tu khwilu je źo jich śłeźba na 1800 śniźła.

* **Nichtśeł curowśkim injekcbam a kréłam a nětkuśchim khéźoram.** Njedawno je Khama, wjerch płaha Bamanywato w kraju Betśchuana w Afrizy wumrěł. Tónle płoh p'chiśłuśkeho wuźkeł bantuśkej ludowej źuje. Wón bě ł wjerchom afrikaniśkich naśtarśchich ludow, pschetoś wón śemrě 93 łśt śtary. Jako bě 30 łśt śtary, p'chińuył ł kcheśeśianśtwu a da ko wulkocźeśći. Jeźu nan njerad widźeśche, to wěru śwojich wótrow wopuśchći. Wón tehdła pschikaźa, śwojeźo źyna śaśtelićź, dokeł śeźi nachyźe pódła śwojeźe prénjeźe jony hiśchźe druhe wćacź. Cźi, tij dyrchnjachu Khama śaśtelićź, śo śapowjedźićźu to cźinićź. Jako jeho nan a pricdownił inumrě, bu wón ł wierchom śwojeźo ludu. Wón hnydom dokładnu nabożnu śwobodu ta kcheśeśijanow a pobanow wuwoła. Wón wutupił kukśafitowo. Dale śakaźa śpalenje źiwych makow dźećźi. By-li mać śemrćźa, bě pola tehole płaha natośź, ł mornwej mać'erju teź jetne dźećźi źoha śpalićź. Potom wotśtronił njećłowólnje khłoźnje wotrźćanja muchow a noha. Teź śakaźa jony rubićź. Co by jeho łud śtrowy a śtróśby był, śakaźa warjenje kaśśiśkeho piwa. Wikowanje kcheśeśijanśkich ludow, pschedewśchem pobożni Zendźelźejo a kulturni Nćmzy pschiwożowachu palenź. Khama pschećeśiwo temule djabołśkemu napojeź wojowaśke a jeho bowos śakaźa. W lěśe 1885 wopyta Zendźelśku. Jeho teź kralowna Viktorija wćhita.

Swójbne powjeśće,

Sślubjenaj: Erna Eckhardtez w Budyśchinje a **Hans** Heute we Wojerezach. —

Śwérowanć: Robert Brückner, inkaśatér ł Gertrudu, rodź. Sturmez w Lubiju. — Marczin Grjeźel ł **Fridu** rodź. Domenichtez w Kamjenju.

Semrěli: Dr. med. Alfred Schaefer w **Budyśchinje**, 57 łśt. — Ota Berundort, prokurist w **Lubiju, 59 łśt.** — Oskar Höhne, pschećekupśći pschiśtajeźe w Lubiju (w akhach ł lawinu śaśpjany).

Wy kupujeće pola mje wurjadnje přihódnje:

picoun̈alu: palmowy a rapsowy wosušk, lanu mučku, maja, zarućenu čisty ječny šrót, słodowo kikerki, kokosowy wosušk, ržano a pšeńčno wotruby

symjenja: runklič. symjo (připózn. Eckendorfske), pa. šlez. čerwjeny dźećel, pa. dwójnje čišćenu soradellu, hróch, woku, pjeluški

hnojidła: wše přikupne hnoje, kaž Domašowu rudu, kali, kainit, šwablokisały amoniak, amon superfosfat 8/9, Leuna-salpeter, wapnowy dusyk, superfosfaty

słonu a žito předaće pola mje jara přihódnje.

Wy cyle wšće tutu abo tamun wće kupiće abo budźeće předać chcyć, a prošu Was tchodła wo Waš wopyt.

Richard Jakob w Budyšinje

na kamjeńtnej hasy 19a w „Złotym Lawju".

Soki, štrympy

wołmjane, bałmjane, florowe a židźane,

słž, podwjazki, dybzačne rubiška

khornarje, předkošlički, krawaty

poruča stajnje dobre a płaćizny hódno

J. Hencke

w Budyšinje w „Złotym Hodlerju".

Poručam jara tunjo:

konfirmandske wobleki (čorne a módre) wše družiny dźěłanskich kholowow, tkanin. kholowow, somoćanych kholowow, mužacych, hólčacych a dźěłacych wobleckow, somoćanych wobleków, kosmikatych jupow, wše družiny brešejowych kholowow, mužacych kalmukowych jakow, smuhatych kholowow, gumijowych mantlow a jakow do wětra

A. Mengerc[illegible] w Budyšinje na serb. hrjebjach 6 Rěči serbsce.

Paul Otte

žitna hasa 10 w Budyšinje **žitna hasa 10**

Drastowe a šatowe tkaniny

židźane a wołmjane tkaniny

:-: za serbske drasty :-:

žonjace mantle, štrykowane jaki atd.

Pisanske blida, drastowe khamory

loža a matracami a bjez nich, kuchnje, wše polstrowane meble předawa po přihódnych płaćenskich wuměnjenjach

Despang na Mužakowskej dróze 4. Žane klamy.

Kedźbu!

S wukłosom łupjejće trjebane a nowe meble, polstrowane twory, łaj sofy atd., nowe a trjebane drastne khamory, komody, loža i matrazam a bjez nich a pohlešćicha, łaj też wšitku mužazu a žonjazu drastu. Dołhe a krótke ischtórnje a łupnje łojnje na jśtadže.

E. Stelzig

na hrodowskej hašy čjo. 4, blišo Pětroweje zyrkwje.

Telefon 1152. Sćym robjeny Sćerb!

Najlěpšu pšeńčnu muku punt jenož **16 pj.**
Ia pólč. sk. osušeny punt jenož **80 pj.**
Ia rólow. pleco samosušene, punt jenož **140 pj.**
najlěpši Corned-beef punt jenož **70 pj.**

Pawoł Nowak w Budyšinje

na šulskej hasy.

⚒ Brikety ⚒

Hornjošlez. kamj. wuhlo - čerke brune wuhlo - hornjošlez. hólowy koks - khójn. kuluch. drjewo - brózowo palne drjewo šwartowe drjewo

benelu, čistu rumunsku tworu - **benzol**

wotedawa płaćiny hódno

kontor

Alphons Eitenberg na sukelskej hasy 30

Skład: na Tšćanskej dróze 58 - Telefon 443.

Předawanje drjewa.

Njedźelu, 16. měrca, popołdnju w 3 hodź. so w Bětnarjec hosćenca we **Splóšku**

dźělba dołhich hromadow

předawa. Swobodne kubło we Splóšku.

Nawěštki přinjesu wužitk!

Sylny jutrow. hólc

so pyta na ryćerskubło we Čelchowje pola Budyšina.

Hospoza

na 30 hektarow wulko burske kubło so hnydom abo pozdźišo pyta. Pozdźiša žeńtwa je móžna. Poskićenja njech so pod „B 6" we wudawarni «Serb. Nowin» wotsadźa.

Hospodarski pomocnik

abo **dobry wotročk** nic młódši hač 18 lět, so pyta w **Konjecach čo. 15** pola Kubšic.

Róžny pohonc

kiž je stajnje w ratarstwje dźěłał, pyta hnydom słužbu. Zhonić wo wud. Serb. Nowin.

Spraw. holca

do ratarstwa so k 1. haprelej pyta. Bliže je zhonić wo **Worcyn̈e čo. 22.**

Sprawna evangelska

služobna holca

do hospodarskeho dźěła, nic młódka hač 17 lět, so hnydom abo k 1. haprelej pyta. Wšo dalše je zhonić wo wudawarni «Serbskich Nowin»

---

2 sylnej jałojcy

stejitej na předań

w Komorowje čo. 25 a 25c pola Rakec

Rjany, 1½ lěta stary **hyk**

k płahowanju je na předań **w Komorowje čo. 34** pola Rakec.

Rasowe psy

łupuje stajnje

Scholta na šemjanskej hašy 21. Telefon 881.

Kupuju a płahowanum wjace

rašowe pšy

Płacu najwušiše płaćizny za tójšeho trěbnego a mjetšeńcho pša

Auerswald w Budyšinje

na šulskej hašy 13.

Žony

kupuju přihódnje **gumijowe wěcy** wšeje družiny a drohe **žonjace wěcy,** też **krótke a wołmjane twory** pola

Kindermannowje na serbskich hrjebj. 43 l. z napřeča starych kasarnow.

Dawa kóždy čas radu. Rěči serb.

Serbske hrónčka

do

kwasnych wěncow

poruča

Serbska kniharnja w Budyšinje.

Dubowe

šćěpowe drjewo, khójn. kuluchi, šmrěk. žerdźe

k rěbłam, konjacym pastwiščam, płotowym ryhelam atd.

předawa płaćizny hódno

Max Unger nasl.

w Brěznej (Wicsa) p. Kamjenca.

Baby-owuža!bu 1 hr.
puder 1 hr.
mydło 1 hr.

znamki „Mono" mile a mjelko

Měšćanska haptykarn. torhošću

Vogtlandske gardiny

štory, zanti, witraże, folanje, prunc. zeńowe šatnje, łojowe porćelanowe a łojowe płašty, twjetki, trjewja, ichorychi, hlibowe a łojowe płašćerwu, wotmje, łonjaze, mulaze a djerjace ypobnje khołowny, wołtowe šatno a linołowu porucja wogjebje płaćišiwu hódno

K. Erler w Budyšinje

na jitnych wiłach 11 šnapšćecja „Złoteje Hwězdy". Stećki šerbšti.

Syru wołmu

kupuje po najwyšših płaćiznach abo zamjenja na

la česane předźeno.

Otto Oswald

strumpowa fabrika w Budyšinje na kamjentnej hasy.

Kupuju kóždu dźělbu butry, twaroha a jeli po najwyšših płaćiznach, poručam **najl. jédźnu sol** w jutowych měchach, centnar po 5 hriwnach.

Fritz M. Schwann

w Budyšinje na znutkownej lawskej hasy 5.

Telefon 1178.

Jurij Fahrmann

w Budyšinje na hornjofatej hasy čo. 10 poruča jězdne kolo, šijace mašin[illegible], mantle a šlawchi. [illegible]na wuporjodź

Prošu

čisto

68

jeli maće mały nawěšk do „Serbskich Nowin".

Jědźne běrny

kupuje kóžda dźělba

Erich Bräuer w Budyšinje.

Telefon 944.

K podawanju

při wjedrje, hdyž njemjerznje, poskićam ze Šlezyskeje a Neumarkskeje na pěskowej zemi rosćene a

strowe běrny, bjez pjeršćo, hnića, k jědźi, **sadźenju** a picowanju, **ale** njewubérane, kaž je polo dawa, čisto druźiny.

Tón čas porućam:

Richters Jubel,		srjenjopózdne
z Kamehowe Deodara,		"
"	Parnassia,	"
"	Hindenburg,	"
"	Karla z Kamaka	"
"	Pirola	"

Vosnhulzenowy medal z Lochowowe Wohltmann, 36, pózdne

sažne čerwjene **różowe, sažne.**

Jeli sebi druhe druźiny přejeće, prošu wo woprašenje.

Gustav Bombach w Kamjencu

Telefon: Kamjenc čo. 91 a 92.

Kože

na přihotowanje kožuchow (Pelzgerben) so zaso přijimuja.

Předawanje Ia kožuchoweho tuka a jadriweje pódsušoweje kože.

F. T. Leuner w Budyšinje na Srjewjenej hasy 2.

Ke konfirmaciji

poručam płaćizny hódno:

narućne časnikla pychańske iwory

złote a sl̈eborne.

Mersiovsky

časnikař a złótnikař — w Budyšinje

na khěžorskej dr. při póstkim namješće

Serbjo! Serbjo!

Na podźělne wotpłaćenje

dostanjeće spańske stwy, bydleńske stwy, kuchnje a wše jenotliwe meble, matracy, sofy, stoły a wše druhe meble.

Po samsnych wuměnjenjach dostanjeće:

wojeńske šikórnje, dołha a krótke, stupnje, kholowy, mantle, njedźelske wobleki, čorne wórowanske wobleki, módre dźěłanske wobleki, dźěłanske košle, drollowe wobleki, ulstry a podobne wěcy po najnišših płaćiznach.

Cinju Was na to kedźbnych, zo so Wam tajka přihódna składnosć tak ruče zaso njeposkići!

Tchodła wužijće ju!

Serbjo! Kupujće jenož pola Serba a podpjerajće z tym swój wowcućacy serbski narod! Serbjo!

Max Wenzel w Budyšinje

na mjasowym torhošću 8. Telefon 1085.

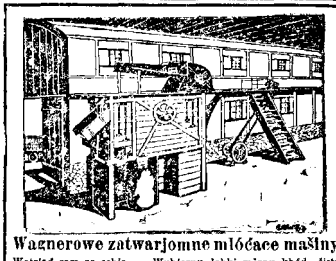

Wagnerowe zatwarjomne mlócace mašiny

Wotrjad sam za sebje. — Wubjerny lohki měrny khód, čiste wumłócenje a wubjerne čišćenje. — Šeroki zubkaty system.

Gustav Wagner w Korzymju

ratarske mašiny Telefon: Hamt Wjelećin 71

Hlowny aktad: w Budyšinju w husarskich kasarnach. Zastupjeŕ: Oswald Liebmann w Budyšinju na Tšěšanskej dróze 42. :: Telefon 321.

Hladajće so, zo při kupjenju jězdneho kola hóle na tunja płaćizna hač na hódnosć hladaće, budźeće to hórzy wobžarować. Hižo lěta dołho znate znamki: **Presto - Schladlix - Torpedo** Wam wšće rukuja za dospołnje wysokołódny wudźěk najlěpšeje dokonjanosće.

Zastupjeŕ: **Jan Witch,** dom jězdnych kolow w **Sćijecach** pola Budyšina.

NB. Wulki wubjerk **Gritznerowych** šijacych mašinow.

Słyšće!

Hdyž chcećе sobi Waš kupny list, wumjeńk abo testament pisać dać, dźiće ke Kobanej, z kotrymž móžeće serbski rěčeć.

prawny bjuro **Ernsta Kobana**

w **Budyšinje** na Kaublerskej dróży 6.

Telefon 814 (přez kronprynčowy most).

Wulki wubjerk

hólčacych wobleków khołowych **dźěćacych** drastkow žórcuškow

štryk., wušiwanskeje a sportiskeje wołmy, stepow. přikrywow

konfirmandskich wuhotowanjow

w solidnym wuwjedźenju po najtuńšich płaćiznach

W. Köhler na hłownym torhošću 9.

Jakub Bräuer w Kamjenzu

na połnóčnej dróży 14

porucja swójm Serbam swój wulki skład mužazeje a žonjazeje drastu. Najlěpšje wobleczenja za žony po měrje najručišo po najtuńšich płaćiznach.

Elektriske wuhotowanja

wumjeńjetaj płaćišiwu hódno a berje

Albinus & Herbst, dr. i wob. ruk.

w Budyšinje na hornjeńcej hasy **24.**

Poručam ze swojeho składa

hotowe kuchińske wuhotowanja, spanske stwy, kaž też **wše jenotliwe meble,** kaž **drastowe khamory, vertiki, komody, loža atd.**

Skład kańcow.

Jurij Ledźbora, blidarski mišter w Pančicach.

Twarška a mjeblowa twórjenja z mócnym górjenjom.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći za měrc 75 złot. pj. Do wukraja za měrc 15 Kč. Kóžde čo. płaći 5 złot. pj. Wudawa a čišć. Smolerjec knihičišćerńa, zap. druźstwo z wob. ruk., : : w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel. 687. : :

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobdźelenje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy : : rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje. : :

Čo. 63 **Budyšin, pjatk 14. měrca 1924.** Lětnik 83

Dnjownica.

Pjatk, 14. nalětnika.

Jana Sarhanderskeho, martrarja.

1758 spala so cyrkwje w Bukecach, Kotecach, Hrodźišću a Poršicach.

Pój, wječoro, k nam rjany
we hwězdnym wodźewju,
budź lubje powitany
we swjatej čišinje.

So, čiche směrki, stajće
mi nětdy na rowi,
a žiwym powjesć dajće:
tu mučny spěwaf spi! H. Zejlek.

Towarstwowski powěstnik.

Serbske towarstwo za Wulke Zdźary a wokolinu změje njedźelu, 16. měrca, pop. z dypkom w 3 hodź. pola Berganeo w Stróži zhromadźiznu. Dokelž je přednošk přilubjeny, so bohaty wopyt wočakuje. Přińdźe raz wšitcy. předsydstwo.

Jednota „Sokol“ w Pančicach ma sobotu, 15. 3. w Pančičanskim hosćencu zwučowanje.

Serbske Tow. „Lipa“ w Rakecach ma přichodnu njedźelu pop. w 3 hodź. pola Hönča měsačnu zhromadźiznu. Budźemy wo zasydlenskim prašenju porěčeć, tuž prosymy wšěch, kotříž maju zajim za wěc, wosebje wšěch lubych sobustawow wo bohaty wopyt.

Sokolska jednota přihotuje so za Njebjelčansku wosadu. Štóž ma zajim za serbski Sokol, njech přichodnu njedźelu, 16. měrca, pop. w 4 hodź do wjesneje korčmy w Serbskich Pazlicach přińdźe. Sobustawy bratrowskich Jednotow w Pančicach, we Wotrowje, w Bačonju a Ralbicach su lubje witani. Serbska młodosć, přimaj so gratu!

Zarjadnistwo.

Świelowe podawki.

Němski žejm so rospuschcźił.

Wjetšina němskeho žejma njeje do knježeństwowneho pódanja swoliła, so buchu knježeństwowe twukasy, na podstawu spełnomócnjeńskeho zakonja 13. oktobra a 8. dezembra 1923 twudate, dale płacźiłe. Němski president je tehodla wobstajnyk, němski žejm rospuschcźiłe. Presidentowy wuraz cźitarskeho žejmowy płchedbyda wosjewi, so je so nadawk němskeho žejma stóncził.

* * *

W poslednich pożedźenjach je němski žejm zyły rjad zakonjowych naczinkow přichwat. Po nich ma so **lyomožeka pódpera we wobhadźenej Němskej dale płacźiłej**, kśeborne **prenjeły**, a to 1, 2 a 3 hriwnowske kruchi, šmědza so dźe. Přichodnje dyrbja so **wolby do němskeho žejma** namjety wolbnych wokrjesow město 20 ſ 500 wusłowerjemi podpisane być. 20 wolerjow pak dosahna, hdyž mója wokrjesy namjet podpěrać. Po dokhim jednanju je so w druhim cźitanju **finanzny zakon** němskeje póśty w druhim cźitanju přichwat. Němsko-nacionalny namjet, so by so přichi wólbach do němskeho žejma ſ dobom **nowy němskostatny president** wusłowił, je so wotpokazał.

Zakonjowy nacźisk wo stotej distontowej banzy je so přeśim cźitanju pschecźiwno hłosam němskonacionalnych a komunistow přichwat.

W cźasu po rospuschcźenju žejma hacź k stónczenym nowolbam žejmowy president, jeho zastupjerjo, zhubjenje wukrajneho a dohladowanskeho wobjerka přenjeśne **wuprajenje** dale dostawaju. Wšitke zhubjatwy němskeho **žejma** hacź do dnja po nowowólbach **khariki za darmotne** **jězenizny woskhowaju.**

Namjet bayerskeje ludowneje strony, so by so wólby **němskeho** žejma sobotu 12. hapreje wotměłe a so tutón **dźeń** wotpocźiwanski dźeń postajiłe, za kotryž ma so **dźeło** płacźiś, so wotpokała. Tola namjet frjedźanych **a so maja so jutrowne swjate dny wólbne zhromadźenjowarc, so přichila.**

Wuslědkowy do němskeho žejma njeje so hišće

Wobućowy dom Ernsta Löberja

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski.

Najl. a najtuńša kupowańnja wobućow. Późuńowanje spěšnje a tunjo.

Strajk pschistawnych dźełaćerjow w Hamburgu, Bremenje atd.

Kaž je so wječera zdźełiło, pschistawni dźełaćerjo we Hamburgu strajkuja. Dźełodawarjo chcędźa tež w němskich pschistawach tśiwórschichtowe dźěło zawjesć ſ dwajwórschichtowym dnjom sameńcź, ta rěka wosmihodźinskim dźěłom chcędźa wo někotre hodźiny podłuchćicź a wschěmnu mźdu na 5 hriwnow 20 pjenježkow postajicź.

Pschi strajku su hischće njewobdźełeja dźełaćerjo pschi pschistawowym parnym tódźnistwje, składowinjach, pschistawowych wuhliščźach pohonjowju a dźełaćerjo petrolejowych firmow. Hijo prěnt dźeń je pokazał, so so strajk wuspěšeše. Jednanja psched rosćišarjom nimaju wuspěcha, dokelž dźełaćerjo nochcędźa do podźěšenja dźełanskeho cźasa zwolicź.

Sejmujerjo dźełaćerjow su so pschecźiwo dwěwórschichtowemu systemej wuprajili, pschi kotrymž so jednacźe-hodźinski dźełanski dźeń zawjedźe. S tym so biesdźikowej powješći a so dźełanska mózy pschepina.

Njeje strajkowarjemi je wulke rosbórcźenje słudźiło, so dźełodawarjo ſ plakatami łamarjow strajka pytaju. Cunardska parna łódź „Andania“ je mjes tym bjes nakładu wotśeła, dokelž njebě žanych nałodźerjow dostacź. Na druhich parnych łódźach so technika nuzna pomoz wuźije, tola jendźelšiny nanorjazny solidarnosćej wopokazuja a nuznej pomozy łózbu podpjeru saporotjedaju. S cźe łowoschtodźenje parneje łódźe su strajkowarjo tworjy wukładli. Po wyschnoscźinym wustajenju dyrbi so nuzna pomoz jenoż pschi najnuznischich padach trjebacź, dokelž so wo wuwjedźenju słota jedna. — Strajk je so tež na pschistawnych dźełacźerjow w Bremenje a Bremerhavenje wupschestrěł. Wocźakuje so, so so jemu tež druhe němske pschistawne města pschisamknu.

Strajk w Essenje.

W Essenje su dźełacźerjo w płunarńjach, wodarńjach a mitinarńjach (elektrarńjach) dźěło złožili, dźěje dyrbi dźewjeć hodźin dźełacź. Dźełacźerjo su rosrjadowazy wuwiw wo dźełanskim cźasu wotpokałali. Jeli so w bliščim cźasu mjes dźełodawarjemi a dźełacźerjemi k dojednanju njedóńdźe, w industrijowych stronach nowe hospodarske wobcźežnosće nastanu.

* * *

W Žitawje textilni dźełacźerjo strajkuja. Dotalne jednanje mjes dźełodawarjemi a dźełacźerjemi njeje k žanemu dorěcźenju dowjedło.

Parchimske mordarstwo.

Psched němskotalnym ľudom w Lipsku so někotre prozeje pschecźiwo zhubitkam němskonacionalistiskeje organisacije wjedźe. Jich winuja, so su swojeho zhubitstwa, wósebje Kadowa, na zakoźne waschnje stónźowali, dokelž na njeho tukachu, so jich kommunistam pschedawaduje. Najprjedy su Kadowa wopytili a potom ſ nim wotźeli. Po puću su do njeho ſ kumpachami bili. Wósoby Höß, kotryž bě zhubitstwo Rossbachskeje organisacije, je mjodny schtym wutorhnył a ſ nim ſ woběmaj rukomaj Kadowa psches hłowu prał. Kadow je na kolenomaj klečo prošył, so buchu jeho puschczili. Hdyž wón stónczenje ſ krwju połaty bjes wědomja na zemi ležeše, su jeho na wós połožili a do lěsa dowjeźli. Tam su jemu dwě kulzy do hłowy tšelili a stónczenje je jemu wětry Wiemeyer hibił (Bulsader) ſ dybłaczinym nożom pschecźeznył.

Poincareowe wotschkodźenske wumělenjeja.

Poincare je, kaž nowiny jendźelskeje dźełacźerskeje strony „Daily Herald“ pischu, je schčehowazymi wumělenjemi do sniženja němskeho dołha stwolił.

1. Summa hotowych pjenjes ma so do předka na wójnske wotschkodźenje zapłacźicź.

2. Mjezyzhjadźatkiši dołh so wumaznje, ſ dobom so bonsrjada Tog wotschkodźenskeho plana ſ mjez 1921 wotstronk.

3. Poruhrske wobžadźena wostanje hacź Němska swoje wiitowarstwo dopjelni.

4. Němska ma dale wuhlo podawacź.

5. Wotschkodźenska summa 50 miliardow (bonsy rjada A a B) so wo sčežimu, po kaźdym na 33 miliardow złotych hriwnow sniži, ſ potrježi dyrbi Francowska 26 miliardow dołhacź.

W praschenju bjesstrašnoscźe je Poincare namjetował, so pak Swjatši ľudow Pólšku a Cźeschkoslowakiju pschecźiwo němskim nabpadam zwěcźi, pschi cźimž dyrbja wschě swojeskajske mozy wojersku pomoz poskicźeć, pak so Jendźelska za krajny wobstatk Francowskeje rukuje, jeli so by Francowska rańschimaj swjatskarjomaj na pomoz pschischła.

Kaž „Daily Herald“ pische, je to najdalscha mjesa francowskich pschiwolerjow.

Jendźelske knježeństwo za wuswobodźenje jatych katolskich duchownych zakrcźi.

W lisce na jendźelskeho ministerskeho presidenta Macdonalda je bamž nadźiju wuprajił, so jendźelske knježeństwo pschipoł nowischi bolschewiskim knježeństwom jako zakonje, tež za romsko-katolskich duchownych zakrcźi, kotrychž je bolschewiskim knježeństwo zajecź dało, dokelž su wobarali, samozjenje zyrkwjow knježeństwom wudacź.

Jendźelska hobrska łódź jako pschesmykarska alkohola.

Knježeństwowi zastojnizy w Newyorku su hobrsku łódź „Ordinu“ łapili, hdyž je wona frjedu w Newyorskim pschistawje pschistajł. Na łódźi je 10 000 dollarow a palenja a morśa zebrali. Woboje so njesmě do Sjednoczenych statow polnóżneje Ameriki pschiwozyć. Pschiwozenje so po zakonju cźežko tkota. Dźewjecź offizirow a druhe zhubitstwy musźiwa su so zajeli a su so za wyšoki rukowanski pjenjes puschćili.

Programm noweho belgiskeho ministerstwo.

Ahenwes je ministerstwo dobesłajał. Jeho programm budźe: Sso složowanje po wobsteja cych zakonjach, potajkim też zaswobnje wobmothodźinskeho dnja, naprawy pschecźiwo drohoće, wuprawjenje wotschkodźenskeho praschenja, kotrež budźe po dźełach wězwuslotnych najsterze w bliščim cźasu móżne. Też so wot dźełow wězwuslotnych rosćišanje frankoweje krajny wozjakuje.

Francowska rada Polakam.

„Kurjer Warschawski“ je sajmawe rosrěcźenje swojeho Parizskeho dopisowarja ze senatorom Foubenelom wozjewschcźał. W tymle rosrěcźenju, kotrež ma napinmo: Francowska, Pólska a Cźeschkoslowakska Jowenel praji, so je so je cźeschkoslowakska-pólska swada šnadna. Je w sajmje Pólskeje, so by so nuzne ſ Cźeschkoslowakskej dorowmika. Chce-li Pólska slowjansku politiku wjesej, dyrbi so k wjecźornym Slowjanam słušcźi. Hakle potom sreje Pólska prawy wuhlad na nusle należnoscźe a ſ dobom mózmoscź wotpomneho dorowmjenja ſ Ruskej. Bjes dwěla mohła Praha a Belgrad pschi tym wuzitnu rolu pośrědnizowu mjes Warschawu a Moskwu hraeź. W žiwjenju ludow su momenty, hdyž je pośrědnistwo nusne a najspomožnischo pośrědkowacź móża pschiwusne statny a ludy. Schtóż chce w Europie něchto placźicź a wuzitnicź, dyrbi na swojej stronje wjetšinu ludow a knježeństwow měcź. S wotpschikom politiske samoscźe je wjedźecź swojsti wutworicź. Senator Jowenel rosrěcźenje je sledowazymi wažnymi słowami stóncził. Wam leži na wutrobje, so bychu po słowjanske statny dorozumili, a nam dorozumjenje romanskich statow. Njewěm, schto je móżno, lójo dopjecź a schto po ruczischo poradźi, ale to je wěste, so dyrbi prénja krocźel waschoje wězy cźeskoslowakisko-pólske dorozumjenje być.

Kredit Morganskich bankow za Francowsku banku.

Powjesći, so je Morganska banka w Newyorku Francowskej banzy pożcźonku 100 milijonow dollarow na 90 lětnu pschistrowolika, njeje so hischće jako wěrna potwjerdźiła. Francowska banka je dwólnuwa, słoto, w hódnoscźi tuteje sumny do Francowskeje pożcźała. Póła teho so francowske knježeństwo swoja, so janych pożcźonkow sa wiźazy statny dołh wjazy njepschijimna a so też za wodnowjenje wupuschczeneho kraja janych pjenjes wjazy njetrjeba, donjž so statne finanzne połoženje njeje połepschiło.

Rosrjadowanje wo Jaworinje.

Pschi cźeskoslowasko-pólskej mjezy krajina Jaworina leži. Połazy tule krajinu sa žebje žadaju, so na to pocźahuju, so je tamniske wobydlerstwo pólske. Cźeskoslowakske knježeństwo pak temu napschecźiwo praji, so je wobydlerstwo słowjańske. Wo należnoscźi su konferenza swjatskarskich jednotow, mjerowy ľud w Haagu a někto Swjatši narodny jednale. Wschě su Jaworinu Cźeskoslowakskej pschirjekle. Pólski zastupjeŕ w Swjatšu ľudow, Skirmunt, je tomu pschihłosował.

Pschepytanje rusłeho kraja.

W poslednim cźasu je so do wyschich krajnych 200 wědomostnych expedizijow wupokazał, [illegible]

jemsju pschephlacz. Wohebsje mażnych kupżledżenstwo se expedizija dospita, kotraż je wo Dagestanje to Terskej wokolnosći za naftu (petrolejom) pytata. Jej je so poradźiło, naftowe żórła zwuhledźeć, kotrejż je swojej hódnotu dalsko Grosnjenske naftowe żórła pschesahaju. Druha expedizija je nimo mery wulke składy żelezneje rudy w Jenisejskim a Minusinskim kraju wotkryła. We Marinskej tajgy je so sloto a w Fergansje radiowa ruda nadeschła. Pschepytanje Kusnazkeho kótla je swjeżiło, so su tamniske worschty kamjenitneho wuhla dźesaczi króć mógnische dyżli worschty w Donskim kótle.

Bliski pad Paschiczoweho ministerstwa.

Sawóstanzy chorwatskeje republikanskeje strony w bliżschim czasu do skupschtiny sastupja. Z jich pschichodom radikalna strona wjerschkim w skupschtinje słubi a budźe tehodla durbjeczi wróćo skupjeć. Knježeństwo na pschecziwnische strony, ko tworjazeje se herbitich demokratow, Sokolnizow, Khorwatow a bosnischich muhamedanow, pschesahdże. Pschedy hacz k temu dóńdże, wschak nětczischo knježeństwo skupschtinu rozpuschczi a nowowólby wupische.

Italske dojednanje z bamżom wo Watikanje.

Londonski „Daily Expreß“ z Roma zhoni, so so hwata mjez bamżom a Italskim knježeństwom, wot léta 1870 wobstejaza, pscheza wuprawicz pyta. We pschichodnje njebudże jo wjazy móz rěczeć wo bamżu jako jatym we Watikanje. Ma k dojednanju dóńcz, po kotrymż italske knježeństwo Watikanej zyku watikanisku górku wróći a za swoje pjenjezy hród a rjad twarjenjow sa kollegium kardinalow nahwari. Swjatz narodow ma bamżej njewotwisnosć garnicz.

Geschow wumrjeł.

Nědhuschi bolharski ministerski president Geschow je we starobie 76 lět wumrjeł. Wón je jedyn z najwuznamnischich bolharskich statnikow a finanzarikow był. Narodził je so 1844 a je halle psched króćkim swoje 75. narodninty woswjecził. Studował je w Jendżelskej a je so w rusko-turkowskej wójnje jako dopisowar „Times“ pschi sławnym żiwjenju wobdźelił. Turkowske hrosnosće a turkowsce we Bolharskej wobkuzało, wón tehdomnischeho jendżelskeho ministerskeho pschedsydu Gladstona za Bolharsku dobu. Tón konferenu do Konstantinopla powoła. Tejsele politiskeje dźełowosće dla turkowska wuschnosć Geschowa k fmjerczi sażudźi. Jenoż je sakrocżenjom jendżelskeho knježeństwa so jemu żiwjenje wuthowa. Po wuzwobodźenju Bolharskeje bu wón finanzny direktor w Rumelskej a po Stoilowej fmjerczi wjednik narodneje strony. W lěcze 1911 bu wón ministerski president. Wón běsche pschezo z pschiwuhrowanym ideje pschibliżenja k Serbiji a 29. februara 1912 wón swjatk se Serbiju podpiša, kotruż k bodyczerskej wójnje se Turkowskej dowjedże. W meji 1913 wón wróćo fupi a potom swoju knihu „Bludna blachosć zara Ferdinanda“ pschecziwo Ferdinandowej němskopschezelnej politiki napisa. Potom so wón z politiskeje żiwjenja wróćo sejże a dě we wukrazu żiwy. Loni so do Bolharskeje wróćił a so tu pschi sjednoczenju mélchzanskich politiskich stronow do demokratiskeho zgowora wobdźeli.

Rozbuchnjenje psched jendżelskim pósłanzstwom w Athenje.

Sćrjedu w nocy je psched jendżelskim pósłanzstwom we Athenje bomba rozbuchła. Schkody je so jenoż malo nacziniło.

Psched rumunskim pósłanzstwom su schćesć bombow namakali. Knježeństwo praji, so tuc monarchistiske bomby składli. Pósłanzstwa so wojerskej straschu. Wojerske patrouille po dróhach cżahaju. Policija je so z wojakami posylniła.

Ze Serbow.

W Budyschinje, 14. měrza 1924.

— **Mo wyndrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 757, hygrometer + 3, thermometer we dnju + 4. Dżensa rano we 8 hodź. barometer 756½, hygrometer —2, thermometer — 3. Wuhladny na malo so pschemjenjuje wjetro. — Dr. Jeżdżkańka wjedrarinja dale sudże a rjane wjedro praja. Wjschina nimale nad zyłej Europu leži. Nizina je hischcze pola kupy Islanda. Wczera rano bě pó Mennjej 2 (Aachen) hacz 7 stop. symy (Sylthe kupy a Danzig). Jutsje sobotu złóżcżo 6,20 stwdża a so 6,00 khowa. Mějacz stwdża pschihotowan 11,54 a so na ranje 2,50 hodź. khowa.

— **Swobodne mjasowe jatki (Freibank) w Budyschinje.** Sobotu, 15. měrza, dop. 9—11 hodź. wotedawa so żyre howjaze mjaso, punt po 40 pj., żyre howjazje mjaso, punt po 40 a 70 pj. Swinjazje mjaso wotedawa so jenoż na cżisto 2671—2820. — Sa djełżonjemjerjow! Sobotu, 15. měrza pop. wot 2—3 hodź. wotedawa so żyre howjazje mjaso, punt po 40 pj., żyre howjazje mjaso, punt po 40 a 70 pj.

— **Statiskie wobdźełenje** pschi poliazitnim hamcze we Budyschinje nam hyšće: Stanu indeksowa liczba za wudawki za sejwjenje wuczinjesche 10. t. m. 1,06 bitjon króć tak wysoke kaj w dowónskim cżasu.

S **Kamiwalda.** Tu so jażo tyfus pokasuje. Hacz dotal jtej dwě wobżeże na njom sthorilej.

Ze **Semilnje.** Tudomna schćelesćelenja je so ze swojimi dźełacżerjemi swachżita. Tchodża je dźeło sastatika. Dźełacżerjo su nujsvami swjecżeńcz, dokiż so z wobżeżerjom njedohodnjachu.

S **Nježiwy.** Nascha wjeś hacz dotal dobrom elektrizeho swótła njeměješe. Nětko je so nam poradiło, wschćech do druhswa sjednoczić. Wschelake instalazjske firmy so protozowachu, naschu skazanku dotacz. Shorjelska firma Elektron nejspschedowdne cżuměnjenja a dźeło dosta. Tak smějemy sa nětkore mjezyu lez we naschej wjsy mtimu.

S **Minakała.** Sandżenu sobotu wotmě so tu zhromadźizna kolojšnoho towarstwa w Kaliches torczinje. Jako chżyżu so hobustawy na dompucz podacz, pobrachowasche jene koleso. Dokelż bźeše hijom jedyn towarsch króći cżaj pschedy domoj schoł, kukachu na njeho, so je kasał, koleju hobu hicz. Po dźełcżim pytonju namakachu cżerr hacz k rybowej chżyżu njedaloko Drobow. Tam tejsele koleso. Policija wżdu pschepytuje.

Se **Zitawy.** Mutoru wjeczor zadża žedi jena 17 lětna dźełaczerka wótża Luzi Nejprajschkez do jeneho automobila. Tón ju potorże a pschejedże. Kotcża jej noh pukmychu. Tu hnydom do thorownje dowjesechu. Tam wona bórzy wumrě. Sawdżaj praja, so je holza na swojim njesbożu zwina mina. — W hornjotuńskich tkańrnach mózesche lohaw k wulkemu strajzki dóńcz. Nětko su jo fabrikanczi a dźełaczerjo wujednali. Po dwaczu su dźełaczerjo podejseli. Woni swolschu do wotstronjenja mókowthodźinskeho dźeławoho dnja.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej **gurtwi** w Budyschinje směje niedżelu Reminiscere rano we 8 hodź. farat Nába herbitu spowjedu a swj. wotkasanje, dop. w 9 hodź. farat Tischer herbitu Boża słužbu, 1/11 hodźin farat Nába he swojimi parcżelskimi hólczimi (herbitimi a němskimi a pod. w 3 hodź. farat Tischer he swojimi parcżelskimi hólczimi

Potutny hrjeh rano we 8 hodź. farat Nába němsku spowjedu a swj. wotkasanje, dop. w 9 hodź. farat Tischer němsku a 1/11 hodź. herbitu Boża słužbu. Sbórka sa smutkowne mišionstwo. — Sewrjeti: Richard Gerhard, Mara Richarda Friesh, paplerniskeho dźełaczerja to Malarjecach, ł. 3, 1 m. 13 dn. Cwałkowany w Sowdźicy. — Johanna Anita Reibelez, fabrikita dźełaczerka t Wrjedżjan, na Zitawie, 75 l. 4 m. 3 dn. — Adelina Amalija swob. Zahnowa rodź. Zipfelnuża t Drjezdżan na Zitawie, 69 l. 4 m. 5 dn. — Hermann Emil Hempel, kżesemowbżehżer a wjerzeż w Dobruchi, 50 l. 1 m. 27 dn. — Wilhelmina swob. Hornoffowa rodź. Säuberlichez te Schönbrunna na Zitawie, 71 l. 1 m. 14 dn. — Johanna Hilfsleta, Otty Walterja Pfützneza, fabrikiteho dźełaczerja na Zitawie, dź., 9 m. 14 dn. — Jan Pawoł, Jana Arnosta Pschichowa Kaschpora, kubleraja w Wórku, ł., 3 l. 7 m. 28 dn. — Erika, Richarda Neumanna, moferja w Tiškanach, dź., 5 m. 19 dn. — Emilia Augusta swob. Hanboldowa rodź. Mičinez, wobsedżerja kafiskeho mischtra t Drjezdżan, na Zitawie, 78 l. 6 m. 21 dn.

S **Hradżiskicha.** Niedżelu Reminiscere rano we 8 hodź. farat swowjedź, we 9 hodź. herbitu a 1/11 hodź. němske kemšowanje. — **Potutny hrjeh** rano we 9 hodź. němske a 1/11 hodź. herbitu kemšowanje. Sbórka sa smutkowne mišionstwo.

Semrjeći: Helena rodź. Jurkez, mandź. dźełaczerja Augusta Freischi, w Hochyrju, 55 l. 8 m. — Albert Heinrich Müller, wobsedżer fabrikiteho direktora we Worglinje, 46 l. 11 m. — Khorla August Ljowaz, kupmjeschat w Slawjecach, 58 l. 8 m. — Jan Ernst Kiesk, kjmanczer we Wischerbach, 75 l. 8 m. — Maria Karolina swob. Bonjowa Lischzina rodź. Urbanez, rentmarka w Prapschicach, 89 l. 10 m. — Helena rodź. Hennersdorfez, mandź. dźełaczerja Emila Wilhelma Günthera w Miechownju, 42 l. 5 m. — Jan August Schäfer, kjmanczer we Wulezku, 70 l. 8 m. — Gerhard, ł. Jana Fridricha Gaudżija Bjelnady w Bresach, 3 m.

S **Pukca.** Niedżelu Reminiscere rano we 7 hodź. němska spowjedź, 1/9 hodźin němske a we 10 hodź. herbitu Boża słužba. **Potutny hrjeh** rano we 7 hodź. herbitu spowjedź, 1/9 hodźin herbitze a we 10 hodź. němske Boża słužba. Pop. we 2 hodź. kemšowanje w Radżewitzel schuli. Sbórka sa smutkowne mišionstwo. — Pothowany: Mortwonarodżeny mandź. ł. Jana Augusta Kubery, pohonza we Luzku.

S **Budyschin.** Niedżelu Reminiscere rano we 7 hodź. němska spowjedź, 1/9 hodźin němske a we 10 hodź. herbitze Boża słužba. **Potutny hrjeh** rano we 7 hodź. herbitze spowjedź, 1/9 hodźin herbitze a we 10 hodź. němske kemšowanje. Sbórka sa smutkowne mišionstwo. Pop. we 2 hodź. němske Boża słužba. — Semrjeći: Jan Jurij, Jana Jurja Pompiatcha, wuschi schwalarja we Klitschu, 71 l. 7 dn. — Jan Schmutz, wumjelczak we Klitschu, 78 l. 4 m. 25 dn. — Marja rodź. Berbergez, Maya Barthowa, kjmanczerja w Rubjoli, mandźelz, 38 l. 4 m. 25 dn. — Jan Max Schołta, kjmanczer w Popzach, 46 l. 1 m. 26 dn. — Hana Lejna rodź. Klugez, Ehregotta Maxa Günthera, dźełaczerja w Lichanju, mandźelza, 36 l.

S **Wóbšlinka.** Niedżelu Reminiscere dop. w 9 hodź. herbitze a 1/11 hodźin němske kemšowanje. Sbórka. — **Potutny hrjeh** rano we 8 hodź. němska spowjedź, w 9 hodź. němske a 1/11 hodźin herbitze kemšowanje. Sbórka. Pop. 1/4 hodźin Boża słužba se swj. wotkasanjom w Lejsle.

S **Mjeńwachidła.** Niedżelu Reminiscere rano we 8 hodź. herbitza spowjedź, w 9 hodź. herbitza a 1/11 hodźin němska Boża słužba. K. farat Mrošat-Kubjanski. — **Potutny hrjeh** rano we 9 hodź. herbitza spowjedź, 1/9 hodźin herbitze a 1/11 hodźin němske Boża słužba. Sbórka sa smutkowne mišionstwo. Pop. we 3 hodźinach němska a we 4 hodź. herbitza Boża słužba se spowjedźu w Sarzezu. Pop. we 3 hodź. žónske tow. w knježim hospencu.

S **Hornjeho Bujeda.** Niedź. Reminiscere dop. 1/9 hodźin herbitze a 9/10 hodź. němske kemšowanje. Sbórka. — **Potutny hrjeh.** Krajna zhrjeł sa smutkowne mišionstwo. Pop. 1/2 hodźin němska spowjedź a swj. wotkasanje, 1/9 hodźin němske kemšowanje, pop. 1/2 hodźin herbitze spowjedź a swj. wotkasanje, 1/9 hodźin herbitze kemšowanje. Sbórka sa pschełožene mišionske dźełko. Mark. 8, 27—38: Mějcu do Khrystusha wuznaczka z nim cżekajcz.

S **Wjelezina.** Niedżelu Reminiscere 1/8 hodźin herbitza spowjedź, 1/9 hodźin herbitze a 9/11 hodźin němske kemšowanje. — **Potutny hrjeh** wjeczor w 7 hodź. němska Boża słužba a spowjedź. Sbórka sa smutkowne mišionstwo.

S **Kulowa.** Niedżelu Reminiscere dop. 9 hodź. herbitze a 1/11 hodźin němske kemšowanje. — **Potutny hrjeh** rano we 9 hodź. herbitze a 1/11 hodźin němske kemšowanje. Sbórka sa smutkowne mišionstwo. Pop. we 3 hodź. němske kemšowanje se spowjedźu we Strózanzkej schuli.

S **Minakała.** Niedżelu Reminiscere rano we 8 a 9 hodź. herbitza spowjedź, w 9 hodź. herbitze a 1/11 hodźin němske kemšowanje. — **Potutny hrjeh** rano we 8 hodź. herbitza spowjedź, w 9 hodź. herbitze a 1/11 hodźin němske kemšowanje. Sbórka sa smutkowne mišionstwo. Pop. w 4 hodź. w Whorjanzkej schuli herbitza nutrnosć a spowjedź.

S **Dukli.** Niedżelu Reminiscere rano 1/8 hodźin herbitze spowjedź, 1/9 hodźin herbitza a w 10 hodź. němska Boża słužba. — **Potutny hrjeh** rano we 8 hodź. němska spowjedź, 1/9 hodźin herbitza a we 10 hodź. herbitza Boża słužba. Sbórka sa smutkowne mišionstwo.

S **Mośnicy.** Niedżelu Reminiscere rano we 8 hodź. herbitza spowjedź, w 9 hodź. herbitze a 1/11 hodźin němska Boża słužba. — **Potutny hrjeh** rano we 8 hodź. němska spowjedź, w 9 hodź. němske a 1/11 hodź. herbitze Boża słužba. Sbórka sa smutkowne mišionstwo.

Serbske króny.

Wot A. Muki.

I. Putnikaj.

Hnć hu w kraju. Stónćkło horzo ł njebjeż žiwa. Sserbżyn burża so pilnje w poju swojeho wobliczia na polu prózuja. Dwaj putnitaj puczujetaj ł hole do rjanych módrych hór naschcże Łużyzy, wobaj ł żołanymi ranzkami na khribjecze, wjeżicki ma schćeroti fitzowy, mjeńschi žłomjany klobuk na hłowje.

Pschischedschi do hór dyż a dyż sastawschtaj hradowazo so nad pyschnymi selenymi dołami a nad horami a hórkami, ł mózmymi schtomami wobstatymi. Nětko delka psched nimaj w dole do kola wokolo wot hórkow a horow wobrubjena leżesche wjeżicka wjeż, kij mějesche ze swojimi starymi thżemi, ze swojej sastarjesej zgrchoju a wężu hischcze żajimawy napohlad śmérnieje starcże herbikeje wjeżki.

S radoscżu we wutrobje ł hory dele hladaschtaj na zyrkej, wężu a thże. Tam bźehu jómu herbitzy kralojo so żo shromadźiti, pschedy hacz do zatrasczneje bitwy napschecziwo njepschecżelam cżeżnichu, w kotrejż ł wjele tydżanzmi żiwerntych poddanow żiwjenje za swój narod, za swobodu swojeho ljuda wopruwowachu.

„Mytyj żeh“, dźesche młody kandidat Sandrij, „tuta krajina, kajti mějesche junu napohlad psched tamnej zatrasczejej wójnu, w kotrejż so swobodnoscż naschcho naroda na wschće cżasy ł nózymni serjami do morja wócznoscże pokhili. Tute schmrkét a khójny dożahachu ł hór dale dele, a jako wobruczk smahowanzki żo do kota wokolo knjezke schćerokowjeschtate duby a buki, łćz wobjimasche zyłu wjeż a hrjeda njeje, hdżeż nětko zyrkej a wężu widżiśch, knjesche hród herbskeho krala Zitomira, w kotrymż pożledni raz w swojim żiwjenju ł druhimi schcześcemi herbitzimi wjerchami, łćz bechu psched njepschecżelom, wscho zapuschczeny, hacz k njemu do hór gorali, wokolo blida hedżo ł pothmurjenym wobliczom za swobodnotnoscż swojeho ljuda radu sttadowasche.“

„A ł tuteho dża podachu jo potom se swojim wójskom njepschecżelej napschecżiwno nimo tuteje hory dele do runinow psched městom!“ wotmołwi Michał, wucżeń.

Putnikaj podachtaj so nimo truwarja, łćz pschi horje krawy pażesche, dele do wży, kruwar so wo njeju njestarasche, ale krawy łśehnychu hłowy, zestupachu wuwalejo napachi na njeju ze do rynka a praschachu so mórcżo, łchtoha tola tajkaj holanaj jow horka w rjanych horach pytataj. Stupjenschći do wży wobkładowanschtaj bjeł wężinje thże. Bě stara wjeż, kaj ju hischcze jow a tam w Sserbach nadeńdżech. Dróha je psches nju ł połnymi kamjentami pleschrowana; hrjedy wży wulka kamjentna śtudżeń, pschi njej leżesche dołha żerdź, a koruż so pschi cżerańu wody wobmy boł powdżinje. Ludźi njeże njewuhladaschtaj; schtóż w domje njedźełasche, bźeše na polu. Rjane śtwjelza, na schtomach pschi puczu wiżaze pscheradżichu, so burjo jónż domoj khowaja. Pschi mnohich dworach bźehu wrota wotewrjene; pschez nje njewidżeschtaj na dwór a do brożnje, wokolo kotrejż kiry, kaczki a wróble spżejacże sornjeschcża sbérazo tej swojim domiłowanku gwjeczichu. Wscho pschewobrocżaza kultura bě wo wży halle male pschemjenjeńcżiła ako lćpje pschestrangowsćiła. Hischcże stejachu tudy niże śtómjane thże ze gwiślami na pucz hladajo, hrjedy w gwiślach bźehu wschelako ł wschelakim wobrazom hromadu sestajane; wyschce duri witasche ta a druha schtuczża ł biblije pschecżeża Bożeho ljuda.

„Tudy je so hischcże wjele se starych herbitzich cżasow shdżerżało!“ dźesche kandidat.

Pschecżeżej pschihódżechtaj hriedy wży, tam namakaschtaj korczmu, wo yche duri na módrej tafli cżitaschtaj ł wulkimi pismikami: „Karan ł dobremu piwu!“ na jenym boku tuteho pisma schrawasche wulki karan połny jescżeżeho piwa, na druhim pak njekhibowasche tołstobrjuchata palenzowa bleschca se schkleńcżki połnej nalikowcho, wscho tehodla, so njechcżache korczmar łaczmu schiju herbitzich wotrowczkow a dźełacżerjow śmjertnje na po rosbnéwacz.

Tak krocżeschtaj po schodżeńkach do thże, njewidżejo, so staj hijom někomu na nastork byłoj.

„Schto staj to do charlow!“ praschesche so tołstebo korczmarja bur ł cżerwjenym nosom, kotremuż bo dżensa pola korczmarja sa khachlemi pschi schcżipatu łćpje spodobasche, hacz wonka na polu pschi prażażym śtónćku. „Wschehdżyż njejstaj; jedyn hdż je nasch nowy schulaŕ!“

„Nć, schtoha bledżischi! tajke bledżische mjeńwocże jedyn schożaŕ ninu, a nawoczi so schożarjej tej na nożu bimbora njeńwedża; dha by so jemu tola łódży kruwizaju hólz wuczinjaŕ!“ wotmołwi korczmar.

Zuschnikaj stupischtaj do jstwy, łydnjeschtaj so za cżerwjene blido na ławku ł wobłożenjom a khajschaj pschi schćeżiku piwa. „Rjana, sajimawa wokolnoscż, łajes Pschiwuka!“ zapocża kandidat, „łżyłne schtomy w rjelu!“

„Sajimawa? Phi muka? nć — nó“ — bórzo wotmołwi korczmar.

„Schtom dosej!“

„Burjo so mi śhadża bohaczi pola waß“, dźesche Sandrij dale.

„Sborża, so njemóża dawki debewacz!“ napschecżiwi korczmar.

„Nak wjele wucżerjow macże wo wży?“ pschetorhny Michał ruczę.

„Dwaj schulmejstraj!“ wotmołwi tamuj. „Starcy pak je wmurjeł a nowcho hischcże z tu njeje.“

„Ódy dha nowy pschicżehnje?“

„Njewém!“

„Je knjeż duchowny doma?“ wopraschа so tón sa sobu Sandrij.

„Nasch pop ma wiże dźełacz!“ rjekny korczmar.

„Njeje w starodawnych cżasach we wży, hdżeż nikt sara a zyrkej stej, hrod starych wlich kralow stał.“

Bur a korczmar spłóschćiwaj na so pohladaschtaj, wobmjeńschi, to staj pak, kaj na mésche wobkarh, jako jesi wuhladach, dwaj ł tamnych mlodych Sserbow-nowostarjow, kij dżensa nam, hlażnjesze hraja, nowe mjena za nasche stawe ludowne, każ „schulmejstr“, hannujerstwacz, knjez, dochtr, kopmon, schtumdha atd. na schiju spomdżechcz, a nětko nam gor starych herbitzich kralow sażo won hrjebaja.

„Hm, wo to żo ja hischcże starak njejssom!“ znapschecżiwi schći korczmar.

(Pokraczowanje.)

...ho. — Pokutny dźeń rano we 8 hodź. serbska spowjedź, 8 hodź. serbska Boża słužba. Wječor w 6 hodź. němska Boża słužba. Sbórka za snutkowne misijonstwo. — Semrćka: Lejna wud. Křechowa we Lupjanskej Dubrawy, 76 l. 7 m. 25 dź.

S Mateš. Niedźelu Reminiscere rano we 8 hodź. serbska spowjedź, w 9 hodź. serbske a 1/11 hodźin němske kemšenje. — Pokutny dźeń rano we 8 hodź. němska spowjedź, w 9 hodź. němske a 1/11 hodźin serbske kemšenje. Sbórka za snutkowne misijonstwo.

S Hurjina. Niedź. Reminiscere dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodźin němska Boża słužba. — Pokutny dźeń dop. we 8 hodź. serbska a 1/11 hodźin němska Boża słužba. Sbórka za snutkowne misijonstwo. Pop. we 4 hodź. serbska nutrnosć w Górčanskej schuli. — Semrćt: Ernst Hejda, rentjer a fabrikski dźěłacžer w Malešecach, 64 l. 2 m. 16 dn.

S Khwaćiz. Niedźelu Reminiscere dop. 1/9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemšenje. W 11 hodź. dźěćikemšenje. — Pokutny dźeń rano 1/8 hodź. serbska spowjedź, dop. 1/9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemšenje. Kollekta sa snutkowne misijonstwo. — Semrjetu: Jurij Kubica, wuměrk. 59. narodnym dnju.

S Budyšinka. Niedźelu Reminiscere rano we 8 hodź. serbska spowjedź, dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boża słužba. — Pokutny dźeń rano 1/8 hodź. serbska spowjedź, dop. we 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemšenje. Popołdnju w 3 hodź. němska spowjedź, wječor we 6 hodź. serbska. — Semrćt: Jurij Lorenz, wuměrśnik w Čornowje p. Kamjenca, 82 l. — Gertruda Schraderez w Lubiju, 23 l. — Emil Vogt, schlesiski dźěłacžer w Bělej Wodźe, 55 l.

S Bukec. Niedźelu Reminiscere směje farar Domaška rano 1/8 hodź. němsku spowjedź, farar Bóžj how. 1/9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske předowanje. Kollekta sa zyrkej. — Na pokutnym dnju směje farar Bóžj rano 1/8 hodź. serbsku spowjedź, farar Domaška dopołdnja 1/9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske předowanje. Kollekta sa snutkowne misijonstwo.

S Porchez. Niedźelu Reminiscere rano we 8 hodź. němska swj. spowjedź, w 9 hodź. němske misijonske předowanje, misijonar Pawoł. Misijonska sbórka. 3/11 hodź. sa serbske předowanje cyta. Popołdnju w 3 hodź. misijonski pśichodnoschi wot misijonara Pawoła, w Rumicach. Pokutnu śrjedu rano w 9 hodź. serbska a 3/11 hź. němska Boża słužba. Kollekta sa snutkowne misijonstwo. Popołdnju w 2 hodź. w pazderskej sinowe němske dźěćekemšenje. Popołdnju w 3 hodź. serbska swj. spowjedź. — Semrjetu: Waltaŕ Martin Kriedel, m. ſ. mirnje. ja Arnoschta K. w Porschizach, 3 l. 1 m. 11 dn. staŕy.

Krajnozynske Khromadźeństwo w Budyšinje, na rokowej haju 31. Niedźelu dop. 1/11 hodź. wjesołe schuła. Wječor w 7 hodź. evangelisazijska khromadźizna. Wutoru wječor 1/8 hodź. swjedźen konfirmandow (rěčnik Knjes farar Helm). Sbrjedu, pokutny dźeń wječor 1/8 hodź. khromadźizna. Knjes khromadźeńskowy wothłabaŕ Zimmermann ; Budyšicha směje bibliske hodźiny: Pónjedźu 17. ſ. m. wječor we 8 hodź. pola ludźetši swud. Lohmertowje w Jokowje, schtwórt, 20., pjatk, 21., wječor 1/8 hodź. pola ſ. Arnoschta Kunatha wječor we 8 hodź. pola ſ. Jana Ketka w Čornjowje, a w Nodźezach.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk, 14. měrca 1924.

Kursy wežera w Barlinje:

(Tule tuchi za w miljonach)

Dollar	4190 000	franzowski frank	181 000
jendźelski punt	18 105 000	čěšklowšt. króna	122 100
schwajzarski frank	728200	100 pólšk. marlow	44 8500

Němske pjenjezy běchu na źiwołowych witkach bóle struchene. Franzowski frank sašo hładajcy we bóhnacžu šo bóle. Amerikanski a jendźelski kapital bě pśichitowatk, jón sejpjerać. Sso wó maju nětko cźi spekulanci ſ. tuchu dobytk, tuj su Franzowske franki tunjo nakupili.

Efektny wežera na Barlinskej hursy w kursach horje hijanu. Pschedewschźim ze wulki sajom sa akzije w Ruhrskej krajinje sahydlenje industrije.

Na Drježdźanskej hursy šo kursy akzijow wo nětko struchźichu. Najlépsche žně mějachu akzije piwarnjow. Wone wot 0,5—3 bil. dobuchu. Jenož Reichelbräu 2 bil. pśichtadźi. Akzije bankow mějachu tehorunja dobytki wot 0,8—2,8 bil. Akzije maschinowneje a metalowneje industrije bobuchu wot 0,3—1 bil. Milinarnje a kasa žnějachu 0,5—1 bil. Jenož Westfachsen wo 0,4 wobžrěbł. Wjes transportnitkimi a twarschimi druhźiwami bobu Elbschiffer 0,4 a Residenzbaubank 0,75 pśichtadźi. Papjerniki porjedźichu šo wot 0,4—1,25 bil., ale Ica 7 bil. do wopuschc swjasa. Akzije keramitšeje industrije šo jenoź mało pschemenichu, mjes nimi Wunderlich 1 a Tritton 0,6 bil. dobu. Akzije wschelatich industrijow žnějachu 0,3—1,4 bil., jenož Liegnerwerke šo wo 2 a Erzgebirgische Dynamit šo wo 1 bil. wotbrjechu.

Na produktowych witkach je domjaze žito žadne. Płaćizny šo trochu struchźichu. Wone bychu šo we hischcze bóle horje kraſyle, je-li statna kitanica niehdy mlonam žito schćedrišnje wotebawała. Sstrjedźna Němska pschedewschźim žito, teź we Schlesiskej kupuje. Mschešan mlyny sa trochu wyschschi pjenjez kupuja. Wukrajne žito je šo jeźiało. Jeczmjeń na płaćizinu dźerži. Wowsy šo dale do pschimórskich měšow a hrjebjenje Němskeje kupuje. Muka nětčiśo lépje dźe. Womjeschcki wostanu płaćizny struchźenych płaćizinach. Jentnak žita pschiúdźe po słotych hrivnach

wežera w Lubiju.

pschenizy 8—8,30, rožki 6,90—7,10, jeczmjenja 8,50 hač 9,25, wowsa 5,60—6,20,

w Kamjenzu:

pschenizy 8,10—8,30, rožki 7—7,20, jeczmjenja 8,50 hač 9,50, wowsa 6—6,25,

w Barlinje:

pschenizy 8,10—8,40, rožki 6,50—6,85, jeczmjenja 7,50—9,40, wowsa 5,60—6,10,

śrjedu we Wróćišowje:

pschenizy 8,40, rožki 6,85, jeczmjenja 5,75—9 a sa wowsu 6 słotych hrivnow.

Witk wežera w Lubiju běchu jara žive. Butry pschinješo šo bóle hač na witk. Kusk, pot punta płaćezne 1,10 hač 1,20, twaroh 20 ſt. np., jeja 12—15 ſt. np.

Witk wežera we Shorjejcu. Butra 1—1,10 ſt. hr. po kusku, jeja 13 ſt. np. schtuka.

Witk wežera w Khorzejcu. Butra punt 2, jeja 10 hač 12½ ſt. np., twaroh 25 ſt. np., howjaze mjaso 0,60 hač 1, swinjaze mjaso 1—1,20, słopjaze 1,10—1,30, ja hač 1—1,10 ſt. hr., běły a cźerwjeny kał 25—30 ſt. ſelery 35—40, wirsikowy 40, morchej 6—10, kólr 3—8, jabłuka 50—70 ſt. np. po puncze.

Na kwinjaze witk tam bě šo pschiwjesło 1020 prošat 110 běłarow. Wone płaćachu:

prošata małe 10—15, śrjenje 15—20, wulke 20—25, ćaki małe 25—40, śrjenje 40—60, wulke 60—80 ch hrivnow.

Na jaze witk w Lieberwerda. Pschihnało šo bě na t. Wone jara derje bźěchu a płaćachu 800—2000 hrivnow, śrjedźy 1000—1500 słotych hrivnow.

Na owe witk sandźenu śrjedu w Barlinje. Domjazeje ało pschihbadźa, Damška žada sa punt 1,80—1,90, a sa punt w zglom wókowanju 1,80. — Marga. — **Schmalz** bo kedma pschemént. Płaerizny njezju bole horje ile.

Tśešna woda 80 to. 0,60 ſt. hr., 100 to. 0,50 ſt. hr., 150 to. 0,35 ſt. hr., 20 to. 00 29 ſt. hr. sa kóžny metr.

Kalija rospscheda šo we kraju we létach:

	1922	1923	1924
januar	1287741	629 508	248 000
februar	831177	716122	495000

dwójnych zentnarjow.

Koże na Barlinskej awkźiji sandźenu wutoru a śrjed. 11. a 12. t. m. Płaćizny šo pornjo pośledninm wikam ſ bóźela trochu wotbrjechu. We śpinkach podamy płaćizny pośledneje awkzije 19. 2. 1924: Po puncze płaćachu:

wołowe koże ſ hłowu, njewobschkodźene	98 ſt. hr., (108,5 ſt. hr.),		
bjeze koże ſ hłowu njewobschkodźene	109,60 ſt. hr. (107—111,10 ſt. hr.),		
krumjaze koże ſ hłowu njewobschkodźene	99. ſt. hr. (98,50 ſt. hr.),		
jatajoze koże ſ hłowu njewobschkodźene	115,5 ſt. hr. (110—113,50).		
Konjaze koże 220 a wjacy cm.	25,20 ſt. hr. (24,40		
konjaze koże 200—219 cm.	19—(15,60) ſt. hr.,		
hač	24,90 ſt. hr.),		
konjaze koże hač do 190 cm.	14,10 ſt. hr. (13,60		

słotych hrivnow). Konjaze koże płaćza po schtuku telko. Na pschedań pschińdźe wokoło 1500 schtuk. Sa śrjedzne a cźežke koże šo płaćizny pornjo pośledninm wikam mało pschemenichu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych witkach.

Žito a wotlowne žamje po tuni abo 1000 kg, jewsat 100 kg, płaćizny po ſotej hrivnje.

	13. 3.	12. 3		13. 3.	12. 3.
Wschenica	162-168	161-167	rypk wosnjski	11-11,70	11-11,50
rolka	130-157	129-135	poch. melaka	8-8,80	8-8,50
małźi. jeczmjeń	170-185	170-185	fecabella	14-16,00	14-16,00
nal. jeczmjeń	—	—	jelenschti	12-13,00	12-13,00
wowsy	112-120	111-120	birnaze knjźi	18-18,60	17,75-18
kukurica(Mais)	—	—	bjeły	14-16,00	14-15,00
rene žamjo	410-415	410-415	wołs	14-15,00	15-16,00
rank	295-300	295-300	klany wołsnjoſt	23-24,00	22-23
pschenicz. mu'a	24-26,75	24-26,75	mórne lupiny	14-14,50	14-14,50
rjana muka	20,75-23	20-23,75	žolte lupiny	16-16,50	16-16,50
pschenicz. wotr.	10-10,50	10-10,80	hrók	16-18,00	17-19,00
rjane wotruby	8-8,20	8,00			

Wjeźne płaćizny wežera

Wjeźo po ſotej hrivnje

	w Kamjenzu ſa 1 zentn.	w Lubiju ſa 1 zentn.
Pschenica	8,10—8,30	8,00—8,30
Rožka	7,00—7,20	6,90—7,10
Jeczmjeń	8,50—9,50	8,50—9,25
Mowš	6,00—6,25	5,60—6,20
Sšmo	2,75—3,00	2,40—2,70
Sšloma, ſ maſch. młócź.	1,20	0,90—1,25
Sšloma, k łasćanju	1,10	—
Sšloma, ſ rutu młócźena	—	1,50—1,80
Bérny, pola ratarja	2,75	—
„ hač na żelezninju	—	—
Butra	3,60—4,20	1,10—1,20
Jeja	0,10—0,12	0,12—0,15
Pschenicżne wotruby	—	4,75—5,00
Rjane wotruby	—	4,00—4,50
Pschenicżna muka	—	13,00—14,00
Rjana muka	—	12,00—13,00
Prošata, wulke	18—36	—
„ śrjenje	—	—
„ małe	—	—

Płaćizny rěsnego słotu na Drježdźanskich słótnych witkach.

18. měrca:

2 wołaj, 7 bykow, 8 jatajozow a krowow, 479 cźelatow, 7 wowzyy, 498 świni.

Płaćizny sa woły, byk, jatajoz a krowy kaj pódźelu.

Cźelata: wukormjene 73-75 ſt. hr. sa punt, njenje wukormj. 66 ſt. hr. sa pt., schpajne 32-58 ſt. hr. Swinje: poknomjažne, 69-70 ſt. hr., wukormjene 71-73 ſt. hr., mjažne 64-68 ſt. hr, ranzy 50-63 ſt. hr. sa punt. Wowzy: kaj pódźelu.

Pripołk.

* Wjelke njeschaze na Franzowskich żelezninjach. Spěšnik z Calais do Nizza je pódźelu popołdnju 1/8 hodź. pola Lyona ſ kólijow wujeł. Wjednik lokomotiwy bě ſignale pschepóznał. Wón wuhladało, (Beiche) pschejescholi, na wopaczny kolibu sajeda a ſ połnej spěšnoscju dale jędźesche. Lokomotiwa, jedyny wós, pólstwy wós a dwaj parnej wozaj bo powrośćichu a rozbichu. Hač dotal mjena 4 mortwych a 25 franjenych znaja. Najwjazy je śujebożenych žiu Jendźelscenjo. Jenemu jendźelskemu wójkej bo wobeł nohy rosmjeczeschćej. Jaku je jemu trochu wschu, wón semrć. Jedyn młody Jendźelscan sjubi nana a maćer. Wón bo tajsełu sadwołowanja sapadny, so bo wo jeho rosum bója. Wjednik lokomotiwy je jenoź ſ łopka franjeny. Wón wudawa, so je we poślednej mjeńšinje bo ruźił, po ćarje, kotruż hišće je njesnaješche, spěšnik wodźeł. Rospitanje wo njeschcu, kaj je bohaty, je było nedospołne. Mjeźo njeboha su nowazy wobtupili, so bo nicźo kradnyło njeby.

* Amerikanski humor. Jonje wadźiłej bo dla swojeje starosby. Skóńcźnje prajł jedna, ſ twisedmanju: „Mjechamoj bo tola wadźiłej, njepschinjeżu to pisches wutrobu. Hladajcze, njewěm wjaz, schtó je moja maćź bila. Wona mje wopuschćeji, dyž běch hischće małe dźećatko a schtó wě, hač njeschce snadź moja maćź."

-ſt-

Swójbne powjesće,

Sslubjeni: Martha Müllerez w Budyšinje a Hans Wuschk na Kjdowje. — Khata Muchez w Bělej Wodźe a Fryc Nikolai w Mužakowje.

Swěžowani: Artur Feßner ſ Lusu rodź. Nowakez we Kamjenzu. — Kurt Schöfer ſ Trubu rodź. Knoblawcez w Lubiju. — Erich Lehmann ſ Ellu rodź. Blamez w Bělej Wodźe.

Sch[illegible]: Korla August Schöbel, sbérać mastowego zła w Budyšinje. — Madlena swud. Petrikowa rodź. [illegible]schkez w Budyšinje. — Emil Wehrle, pschekupc w Budyšinje. — Arnoscht Rábisch, krawśi mišter w Budyšinje, wumrje na 59. narodnym dnju. — Jurij Lorenz, wuměrśnik w Čornowje p. Kamjenca, 82 l. — Gertruda Schraderez w Lubiju, 23 l. — Emil Vogt, schlesiski dźěłacžer w Bělej Wodźe, 55 l.

Za n..zau potrjebu „Serbskeku domu":

Hač dotal darichu 524,25 hr.

Dalše dary:

k. kurat Kral w Klóšišća	5,— „
k. dr. Herrmann w Budyšinje	6,— „
k. kublok Smola w Pozdecach	8,— „
Wšo hromadźe:	543,25 „

Dalše dary přijimuje k. Janak w Smolerjec kniharni w Budyšinje na lawskich hrjebjach št. 4.

Kwitowanje.

Tow. pomocy za studowacych Serbow w Budyšinje dosta w januaru (1924) wot Malešanskeho serb. tow. nahladny dar. mjenujcy 25 złot. hriwnow, štož so z dźakom kwituje. Dale tak — druhe towarstwa teš.

Hłowny a samotwity redaktor: Marlo Esmolet w Budyšinje.

Stajnohódne lutowanje

Pjenjezy wot 100 zł. hr. sem na prānje hypotheki w měsće a na wsach při dobrym zadanjanju kóždy čas bjez pódźankskich wudawkow pyta.

E. Baue na Hejdu hasy 22.

Kupuju

lumpy, nowiny, ſeschiwki, knihi, akty, staru papjeru, kosće po najwuſchich bujowych płaćizinach. Wo wjesće, ko derje płaćuje ſtatamił, je ſtrowjnym paschanom pschišło.

Josef Schubert

w Budyšinskim, bórklin cźo. 7.

Telefon 695.

Jonty

Pomuźam šwoji wulki skład pschepałkow, mjeźaczných a pschedpadowych powjazow, pobpołotkow.

Sleju rad ſ rabje.

Wagnerowa w Budyšinskim pschedschtelerskim wrotami cźo. 9.

Dubowe

Šćěpowe drjewo, khójn. kuluchi, šmrěk. žerdźe

k rěsłam, konjacym pastwiščam, płotowym ryhelam atd.

pśedawa płaćizny hódno

Max Huger mast.

w Brězni (Wiesa) p. Kamjenca.

Derje zdźerżany

dratowy khamor a

łožo z matrazu

je na pśedań na Schliebenskej dróze 6 delka na prawo.

Cehniwy pos

je na pśedań

wa Wulkim Pśedmjelu 84.

Derježdźerjane

Rybowe korby

ma tunjo wotedaś

Weberec rybowy dom

w Budyšinje na šulskej hasy 8.

Sylny jutrow. hólc

so pyta na ryśćikrubo we Cejchowje pola Budyšina.

Sprawna katolska holca

so do lohkeho domjaceho a pjekarskeho dźěła pyta.

Zhonić we wudaw. Serb. Now.

Hospoza

na 30 hektarow wulke burske kubło so hnydom abo pozdźišo pyta. Pozdźiša žeńtwa je mózna.

Poskóńcja njech so pod „B6c we wudawarni „Serb. Nowin" wotedaźa.

Gardiny [illegible]

wóknaty katun tunjo w Budyšinje

na zwonkownej šulskej hasy 10.

Nimale nowe

žonjace jězdź. [illegible]

ma płaćizny hódno [illegible] pśedaś

Jan Schiebich

w Budyšinje na Mukowskej dróze 6.

[illegible]

1 [illegible] kupy

k pśihotowanju

w Komorowje.

Hosćenc w Pomorcach.

Sobotu, njedźelu a póndźelu, 15, 16. a 17. měrca so

kózło-a měrcske piwo

toči,

poskića so pječena kołbasa

najlěpše pampuchi a khořej.

Přećelnje přeprošujetaj **Pawoł Fiola a mandźelska.**

Serb. towarstwo „Handrij Zejler“ we Łazu

wuhotuje njedźelu, 16. měrca wječor 1/8 hodź.

w Liskec hosćencu w Běłym Kholmcu

wulki serbski wječor

ze spěwami, dźiwadłom a rejemi.

Wšěch lubych Serbow a bratrowske towarstwa z blizka a daloka wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Hosćenc „K jandźelej“ w Radworju.

Sobotu, 15. njedźelu, 16 a póndźelu, 17. měrca so

kózłopiwo toči

Najlěpše **kózłokołbaski**, pječena kołbasa a pampuchi.

Přećelnje přeprošujetaj **Šmitk a mandźelska.**

Kucharjec hosćenc w Lipiču.

Sobotu, 15. a njedźelu, 16. měrca so

kózłopiwo toči

najlěpše kołbaski, najlěpše pampuchi.

Wšěch lubych přećelow a znatych wutrobnje přeprošujetaj **Handrij Kuchar a mandźelska.**

Hosćenc we Wbohowje.

Jutře sobotu a njedźelu so

kózłopiwo toči.

kózłokołbaski **pampuchi.**

Přećelnje přeprošujetaj **J. Bláše a mandźelska.**

Hosćenc w Smječkecach.

Sobotu, njedźelu a póndźelu, 15., 16 a 17. měrca so

kózłopiwo toči

Wšě 3 dny

poskićamoj najlěpše kózłokołbaski, khořej a pampuchi.

Přećelnje přeprošujetaj

Mikławš Hejduška a mandźelska.

Po najtuńšich płaćiznach w solidnym wuwjedźenju poručam

kompl. kučowe graty
kompl. dźěłanske graty

kaž taž wšě

gratowe dźěło z najlěpšeje jadriweje kože a z ruku šite, dale:

nakhribjetniki, wićne toše, gamaše, aktowe mapy, šulske tornistry, slě, kofry, pućowanske toše atd., wulki skład hotowych

sofow, šeslongow a matracow

Ia polstrowane

Karl Krause we Wojerecach

sedłarski mištr

na Hródkowskej drózy 4.

Nowe jězdne koła

we wulkim wubjorku kupujeće jara tunjo pola

Jana Schiebacka w Budyšinje

na Mužakowskej drózy čisło 4.

Tuni Welsec tydźeń!

Drastowe tkaniny

Trjenja najl. hódn. wot 0,75 hr. sem

twjelki w jenoš dobrych hódnosćach wot 0,95 hr. sem

košlace sukno jenoš najlěpša twora, mtr. 0.80 hr.

wupječk Ia hódnosć, mtr. 2,— hr.

ložowe poćehnjenje Ia hódnosć, mtr. 1,— hr.

košlacy barchent Ia tworа, m w. 0,65 hr. sem

velurowy barchent rjane mustry, mtr. 0,90 hr.

barchent za spódn. sukuje, mtr. 0,85 hr

spódnje talje najl. wobdźěłane wot 1,20 hr. sem

ženjace košle najlěpše wuwjedźenje wot 2,20 hr. sem

spódne kholowy nowe formy, wot 3,40 hr. sem

chevlot, čista wołma wě wjele barbach mtr. wot 1,80 hr. sem

kostumowe tkaniny, 130 šěroko w najnowšich modowych barbach mtr. wot 5,20 hr. sem

wołmjany krep, wulka moda rjane barby mtr. wot 5,— hr. sem

popelny, najlěpša hódnosć najnowše barby, čista wołma mtr. wot 4.80 hr. sem

gabardiny, najlěpša hódnosć krasne barby mtr. wot 6 hr. sem

smuhate tkaniny wšěch barbow a najlěpšich wuwjedźenjow, z rědka rjane mustry, mtr. wot 3,— hr. sem

kašćikate tkaniny wšěch hódnosćow elegantne nowosće mtr. wot 2,20 hr. sem

bluzowe tkaniny, apartno mustry, wšě barby mtr. wot 1,50 hr. sem

volly, najlěpšo hódnosće we wšelakich barbach mtr. wot 1,50 hr. sem

collenny, jenoš w najlěpšej hódnosći wšě barby mtr. 8,— hr

Real-sportske měcy wot 0,80 hr. sem

mužace klobuki najnowše formy wot 3,— hr. sem

mužace wysoke khornarje 4 króćny płat wot 0,20 hr. sem

chemisety wjele barb., wot 0,50 hr. sem

zwjeršne košle běłe a pisane, w. 6,50 hr. sem

samowjazaki nowošasne barby, w. 0.60 hr. sem

regaty, składnostne dźěłby, wot 0,50 hr. sem

sekle, składnostne dźěłby wot 0,30 hr. sem

košle ze chemisetom Ia hódnosć wot 2,80 hr. sem

trikowe košle znate hódnosće wot 2,40 hr. sem

trikowe kholowy specjalna tworа wot 2,40 hr. sem

Dale poručam zbytkne dźěłby po směšnjo tunich płaćiznach: **Muselin,** mtr. po 0,90 hr., **ložowe plachty,** jenu po 2,90 hr., **dźěłanske kholowy,** jene po 4,50 hr., **zoki** we wšěch barbach po 0,50 hr. **łuty za čěrne dźěći, hólčace šaty, holčace šaty, dybzace rubliška, wušiwanje, canki, franzy, ručne dźěło, konjace přikrywy, spanske přikrywy, stepowe přikrywy atd.** Žane kupne dyrbjenje, najsprawniše posłužowanje. Stóž je jónu pola nas kupował, přindże zaso.

Welsec kupny dom w Kulowje

Załoženy 1867. **Telefon 12.**

K podawanju

při wjedrje, hdyž njemjerznje, poskićam ze Slězyskeje a Neumarkskeje na pěskowej zemi rosćene a

strowe běrny, bjez pjeršće, hnića, k jědźi, **sadźenju** a picowanju, njewuběrane, kaž je polo dawa, čiste družiny.

Tón čas poručam:

Richters Jubel, srěnjopózdne
z Kamskowe Deodara, „
„ Parnassia, „
„ Hindenburg, „
„ Karlz Kamske „
„ Pirole „
Veenhuisenowy model z Lochowowe Wohltmann, 34, pózdne
zažne čerwjene różowe, zažne.

Jeli sebi druhe družiny přejeće, prošu wo wopraršenje.

Gustav Bombach w Kamjencu

Telefon: Kamjenc čo. 91 a 92.

Jědźne běrny

čerwjene Wohltmann a běłe, dóńdu stajnje a poručam kóždu dźěłbu też po waggonach po najnižšich płaćiznach:

zažne symjeńtne běrny

(čerwjene różowe) Kaiserkrone, módre Odenwaldske),

pózdne symjeńtne běrny

(čerwjene Wohltmann) čo. 34 a běłe družiny a prošu wo bórzomne skazanki.

Franz Uhlitzsch we Wojerecach

na Hródkowskej drózy 1, Telef. 153.

Serbjo! Čitarjo Serbskich Nowin!

Rjekńće stajnje, hdyž kupujeće abo předawaće: „Ja čitach waš nawěšk w Serbskich Nowinach“.

Symjeńtne běrny.

Ze stroweje zemje a wot železniskich stacijow hdźež su jězbne płaćizny přihódne, poručam:

1000 centnarjow Phönix, připóznate
600 „ **Pepo,** „
800 „ **Gratiola**
200 „ **Deodara**

Gustav Reinke, wikowańnja ze žitom a běrnami. Telefon 1358.

Hosćeńc „Běły Kóń“

Hosćeńc přenjeje rjadownje w Budyšinje na zwonkownej lawskej hasy. Mějeći Curt Lange.

poruča so wšěm Serbam a přećelam Serbow. Jara spodobne a přijomne přebywanje. Dobre jěść a pić po :-: znatym wurjadnym wašnju. :-: Wšě wina w najwjetšim wubjorku.

Kóždu njedźelu koncert.

Jenu **6 PS** a jenu **10 PS**

cyklonetu

ma na předań

Jan Schieback w Budyšinje

na Mužakowskej drózy čo. 4.

Město khartow.

Za tak wjele wopokazmow wutrobneho dźěłbraća, za čestowacy přewod k rowu a za krasnu wěnconu pychu při wotendźenju našeho lubeho zemrětego

knjeza krawskeho mištra

Ernsta Rädischa

prajimy wšěm přećelam a znatym, kaž też krawskemu zjednoćenstwu naš **najwutrobniši dźak.**

Berta zwud. Rädischowa
a dźěćomi a wnukom.

Číslo 8. Budyšin, 14. nalětnika 1924. Lětnik 31.

...wjej mać so wiele pała. Nê-
...chodnje abo tola prawie
...wola leda to so
...him, wobjebje wuzíłkim,
...Wone pak njerozpomnja, jo dyrbja žiwotu šamo-
...trjanoseju swojich wobrokow zapłaćeć. Wótšat šamy
...ja so je zyle čzerwjenu trubku. Z jeje ſ nutskownosći je
...wobrok. S palenjom wotpy barbu ſhubja. Wona
...nich wuſthnje. Wótšpy ſhubja ſwój błyſchcź, wjadnu a
...na konje ſeſchćeſhnja.

Wótšpy dyrbja ſo wot dźeſeſtaſtwa ſem po pſchirodnym
...lekowanju (Naturheilverfahren) hladać. Sadeby tehole
...lekowanja ſu ſtóžuo, woda a čzerſtwy powětr. Kóždy dźeń
...dyrbíſch je dokładnje pſcheczeſować a ſe ſchćežkú derje wu-
...czerkać. Truhły wuczeſkaj je teſ ſ drohnym čzeſakom, tak
...wſenowanym pſechowym abo wſchowym. S tym wótšpy
...wuczeſkuſh wot kóždeho pródka a ...ncheje drujeje njecziſtoſcje.
...Čzeſak a wlokowe ſchćežki dyrbja tak čziſte być, kaj buchu
...wuliane bźe. Wobej dyrbíſch tak tſhrwać, ſo ſo njeſamrocha.
...Jeli čzeſak a ſchćežku čziſcźeſch, połož je na pół hodźinki
...do wódy, w kotrejž ſu ſodu rospuſchćiłka. Po mózno ſći
...tejle wodze ſydźnu ſaliću ſalmiaka (Salmiakgeiſt) pſchidaj.
...Potom wodoje ſ čziſtej wodu wopłok a na ſtónčzku wuſuſch.
...Dwójne abo prodkowne čzeſaki a čziſcź ſ tym, ſo ſ tołſchej
...nitku mjes ſubźłomi jów a tam czohoſch.

To wódy, ſ kotrejž hłowu, abo łepje wótšpy myjeſch, nje-
...pſchidawoj ſenje ſaneho ſebo. Po ſobje wótšpy ſ ſwjerbnu
...a potom ſo łodze kawoja. Najlepje ſebi hłowu tałle myjeſch.
...Nastrjehy wſmi trochčku čzopku wódu, po mózności miehu,
...pſchiſtim beſchczélkowu a pał rěčzu. Dale wſmi běłe mydło,
...ſ kotrejž ſo dźeſi łypja a kotrejž derje jěſchczi. Wótšpy
...dokładnje roſpuſchćeſ. S łónčzkami čziſtych porſtow ſchudnu
...wſchowu łožu. Potom wopłokaj wótšpy ſ čziſtej wodu dwoj
...abo ſtſ raſy. Na nich njeſmě žadyn wudowny jeſčzi ſawoſtać.
...Eſu-li wótšpy dokładnje wopłokała, pomeczej je błabje
...ſ wodu, w kotrejž ſy ſhomiłli wotwarika (to rěka, jeli ſu
...twóje wótšpy nožołi). Eſu-li brune, trjebaj wodu, w kotrejž
...ſy bobs buſchku wotwarika. Wobaj ſredźoj ſtaj wurjadnje
...dobrej. Wonaj wośmjetaj włokam teſ pohledni ſčzéń njecziſtoſcje.
...S bokom čzinitaj wótšpy łahke a mjehke. Hłowna łépčzina
...je to, to ſtaj tunjej. Wobaj ſeli roſtu na ſahrodach a brjózkach.
...Sónczenje ſo wótšpy a zyła włokowa łoža pſchehłótnje ſ zyłej
...ſtmej wodu. To je trjebno, ſo by wótšpy pſchehdźernjenjone
...wobarnowonke. Na porjedonym wopłokrowanju ſ čziſtej wodu
...mnoho ſeſeſi. Je-li čzíſeje njewopłokmjeſch, wuwoŕja ſo
...ſ powoſhankow mydła ſchupiſny.

Po wumyſću a porjedonym wopłokanjom njech wótšpy
...na ſtónčzku wuſthnu. Taſe dowjaze wumyjeſe hłowy włokam
...bóle ſpori hač myjeſe je ſhomponom pola ſrišera a potom
...ſuſchenje ſ elektriſkim ſuſchałkom. Shampon čzini wótšpy brje
...łahke a ſchćežerjate, ale rubi jim pſchirodnu tučnoſcź a ſ tym
...im ſchkodźi. Eſu-li wótšpy derje wuſthke, potom je ſ łohka
...ſchćeſchaj a ſe ſchćežku ſhładźiſ. Eſu-li wótšpy pſchejara
...ſuche, łaſ na ſchćežku nékotre kapli prevenſowego wolija
...abo tak mſenowaneho nékotreho wolija „brillantiny“. S tym
...doſtanu hnajny błyſchć a ſo lépje hładkuja. To je naj-
...pſchiſcźemniſchi a najtódniſchi puć, ſebi ſwoje wótšpy hładać.
...Stónczenje błyſchći jenu rodu: Khdeſcźe ſ nałej hłowu, njech
...boje ſtorcźeſo na, nje ſuſcźi a Bogu wětr pſcheſes nje dźe.
...To nałépſe a najhle wóſchim włokam ſłowi. (S Cźéſkeho
...ratáſkeho cźaſopiſa „Obrana Semjedźelſtwa.)

Kat ſchćiſch (plotnjeſch) ſydu abo ſydźanje banty.

Schćeſo (plota) njeſmě na ſene woſki nje pſcheſoroża być.
Na ſydu abo ſydźanju kont połoſch liſtno běłeje popjery.
Je-li chćeſch ſydu ſuwčzaſu mećź, położ ju mjes dwě liſtni
běłeje popjera. Se ſelezźom ſuwaj pomałku po popjeri.
S bokom cźeſnoj ſydu pomałku pſches papjeru.

Kat woſtſtronjſch cźornizowe (tinkowe) błaki ſ běłeho ſchpundowanja.

Teſ noſtſtroſche cźornizowe błaki woſtſtronjſch ſ běłeho
ſchpundowanja, kiž błaſ ſ wodu wačzołch, do kotrejež ſy
běłeho ſiſkliwu (Salzſäure) linkł. Na tele waſchnje ſame
noſtſtroſche błaſ woſtſtronjſch. Błaſi wačzej ſ tejle wodu a
njech ſtwórſka na błaku ſchnyje. Potom błaſ někotre raſy
ſ wodu wotmyj. Wotmyty błaſ je najſrjedy nęſchto jaſnjiſchi.
Tola poſdźiſcho ſanoho roſbźéła wiazy njeſpóſnajeſch.

Kat muku ſhowaſch.

Maſcheſ w domje wjele muki, kedźbuj ſwéru, ſo njeſ-
ſuchnje. Kuchinſta ara njeſmě ju pſchecźahnyć. Je-li muku
tak ſhowaſch, ſo nebyri, wona loże ſuchła ſaſtá dźuja.
Je-li pał muka woſyri, wuſyraj ju na ſčzérku a njech w
cźopłym runje pomałku ſthnje. Potom muku pſchejaj, ſo
by ſ njeje kulki wuſał, pſchetož wócźna muka ſo rady do
kulkow ſbéri. Je-li k polowkam wótšnu muku dźerjeſch, budźe
ta ſtajnje lépjata. Wótšna muka telko njenawdowa, kaj
ſuchta. Je-li je muka jónu woſyrika, potom pał ſoho wuſthke,
trjeba wjazy drožźi abo pjecźiwoweho procha (Backpulver).

K cźemu je běrnaza woda dobra?

Woda, we kotrejž ſu ſo ſyre běłene běrny wotwarile,
njeſměla ſo njepſchetrjebana wulećź. Wona wopſchija ſpi-
ritus a ſchćerku. Taſka woda cźiſcźi lohzy a apretérnje
ſ njej płokane ſchaty a tkaniny. S njej mózech runje tak
derje wolmjenje kaž bawolmjenje, ale teſ žiwu płokać. Płó-
taſch-li jaſne žiwane tkaniny a banty ſ taſtej wodu, ſu
rſane jaſne, kaž bychu nowe byłe. Wotzgódźena běrnjaza
woda njech hač do limkoſcje wuſtudnje. Potom płokaj
tak tkaniny w njej pěſnje ſ mydłom. Teſ te najbóle ſabrud-
dźene lohzy puſchcźeja, je-li je w taſtej wodze dłéſſi cźaſ
namocźiſch. Žiwane bluſy, kaj wſchě jaſne žiwane tkaniny,
ſu po płokanju ſ taſtej wodu niz jenoż kaž nowe, žiwa wob-
hłowa ſwój dotalny błyſchć. Tak teſ mózech žiwane jaſne
ſelle płokać. Ty ſmějeſch wjeſele, ſo budźa ſaſo kaž nowe.
Teſ moderne womkjane ſchćerkowane khabatki — bluſy —
a lazy mózech ſ tejle wodu płokać. Je-li wodu teſ běłym
ſchatom wojmjeſch, budźeſch ſpóſnać, ſo teſ najbóle ſabrud-
dźene lohzy puſchcźa. Pſchedwe wſchém trjebaj płokanja
jaſnych ſchatow a žiwy cźerwjenu wotzgódźenu běrnjazu wodu.
Wołtſejana na ſeleń pſchedhadźuje. Ju pał mózech pło-
kanju cźémnych ſchatow a tkaninow braſ. Schćěj rhze
běrnjazu wodu k płokanju błaſ, njech běrny bo warjenja
prawje ſchwarzije wunuje. Cźim cźiſcźiſche ſu běrny,
cźim tmawiſcha je woda.

Wo rhabarberowym korjenju.

Rhaberberowy korjeń ſo pſche ſatſkanje wukaſuje. Korjeń
wobſteji. Potom jón na drobne ſtogki roſkraj. Pſches nje
ſcźeſeny nitku. Tak ſuſch je na powětſe. Eſu-li dołcź ſuche,
potłukaj je na proch (pulver). Tónle proch ſ golorom
ſmeſchej a trochu momocźej, tak ſo maſcź huſte cźéſio. S cźéſka
nadźéłaj wake kulki (pile). Pſche ſatſkanje trjeba ſo
ſ tychle pilow 1—5 gramow. Je-li ſo njemje trjebał,
žołdk ſylnja.

Eſadowy tinkaz.

Wſmi połóra punta muki, 2 jeji, palčik pjecźiwoweho
procha (Backpulver), 150 grm. butru, ¼ ltr. mloka abo
wody a 150 grm. ſokora, potom na bohaboje waſchnje wobſeł.
Cźéſto ſmeſchej. Potom je roſkluej na blachi ſ tromu. Cźéſto
połkładź je błodkimi kładźenymi ſlowkami abo nakrajnymi
ablukami. Je-li ſadź jara drjeczkaty (ſaſtig) poſtpuj, jón
ſchćědrowje ſ roſtrubanej ſaltu a ſokom.

Wopaczne mojby.

Wſmi punt dobrych makarenijow. Te ſwer mjehke.
Dał dołho, hač ſu błíchcźe cźonke, pſchewjerć je ſe 4 inje-
ſami moblijejami (hartgekochte Eier) a ſ punktom warjenych
rowakow pſches mjaſowy rězał (Fleiſchhackmaſchine). Nimaſch-
i ſhre prawoti, wſmi 20 gramow ſuſchenych prawakow, tłj
cyrbiſch prjedy ſwarićź. Schwoj ſy pſchewjerćźa, wobſeł a
derje pſchedźéłaj. Potom wudźéłaj ſ teho błóhwutke płaſk.
Te powalej we ſuſchenej roſrhbowanej ſałcze abo panéńtej
ruczaj. Potom płaſki na tuku ſółte popjecź. Tale jéſch
nie tak kaj pjecźeny moſtyn kłodźi, njeje droha a jara ſhitna.

Porjedźenka. W noſtowku „Kat mózemy krsiu w ratat-
ſtwje pſchetrećź“ w cźiſle 7 na na druhej ſtronje w druhim
wotrěſku rěkaſ: „Tute tſoje (niz twoje) bźéło njeda ſo
bźeliź. — — A hdyż ſo hnoji, ale dołcź njewobbźéła. „na
pjanka (niz pſcheńza) runje taſki proſit wot hnoja, kaž wu, wu
mierjad jón bórzy pſcheroſcheſe.“

Kat mózemy krsiu w ratatſtwje pſchetrećź?

(Pokračowanje.)

W létach, hdyž ſmy pſchi pſcheſenju ſnadź ſ 13 zentnerjemi
pokojom byli, mohła jena wupytowa druźina 15 abo 16
zentnarí wumjeſeſ. Taſki wuſtrik dy nam ſmójnik, pſches
ſubjene cźeſby tróſchu pſcheleſeſ. Eſo wź, ſamo wot nonych
ſrjedźenjow njeſmělo pſchezo a wſe wóſe bźiwy wocźakowaćź.
Pola běrnow njenaježe ſo pſchi nałcźowanju łupnych hnojow
wjeſelſke nicźo wjezy hač pſchi hróſnjum. Ale nowe druźiny
ſu w bohatych létach na 30 zentnarí wjazy wunjeſke. Tehodla
njedyrbjake ſo teſame druźiny bźéſe hač ſi roſy wu-
trjebaćź. To rěka, niz pſchezo tute druźiny wumeńeć, ale
ſpęcźinu trěbnego ſymjenja ſ druheje krajiny nakupić.

Dałſchi wažny łapił je płahowanje ſeleneje pźy. Khdyž
njeje polo ſ pyrom ſaroſcźene, njech ſo bo łohteje role nębźje
ſeredźka, do cźeſkeje wéſcźeſa ſ cźerwjenym, ſchwjedźiſim a
żołtym bźerczelom bo rozki, abo ſchtož je hiſchcźe lépje, do na-
ſmješeho jęcźmjenja, kotruž je 14 dnjow prjedy ſroſy. Tak
mamy nęſcźe dobry bźerczel ſe ſchćernišchcźa. Tajkemu ſmame
imjeſk nicźo niſelchkohy, kaž naſobnjenju mazka. Teſ in-
ſtrumentowy bźerczel ſtedy bo ſchćernišchcźa na łohkej roli
womeſi hroch (wipwy), na cźeſku namęſchonu rolu kuſchczinu
(Hülſenfrüchte). Tu płaći pſchiſtowo: „Jedyn bźeſ w julinju
je wojcź winojty hač tydźeń w auguſcźe abo zyły ſeptembr.“
To rěka, pluh a ſyjowu njeſmětej na połſledniu ſtru ſita
wjeſerwać, ale hnydom ſa ſołu. Sſerowy ſeſtajeju ſo błiſko
hromadźe, tak wołſenu ſcźerole wotrjedźi. Hdyž je ſhrobone,
móże ſo bźło na druhi bźeſ ſbéć. Teſ tuta kuſchczinowa me-
ſenina móże ſo rěſana roſmódźeſ (einſäuern) a mamy tak
ſenju ſymjenja pźu, bohatu na kěłu.

Nękło pſchińdźemy do dwora a hrobźe. Nadźu tźbemu
wohſedźerjej wot 20—30 kórzow, kenjo pſchehodźa — ſchtóž
ſonoho ma — a rodźcho ſe ſylnym ſruwami dźéłaćź. Njer-
ſebi łóždy ſom wuliźi, kelko ſo na pźu a ſ tym na p-
njeſoch nolinuje a kelko ſymańſkeho hnoja ma wot ſruw
hač wot kow. Potom rodźcho mjenje ſruwow kórzeć,
to pał bohe ſylne a bźne, potajim na pſch. 4 ſuche pſche-
hač, ſo je 2 ſylnej jałoźej wot bohreje raſy kupićź. Sylne
ſruwa njetrjeba wjezy pźu hač ſuchu. Wot 100 bźłow
pźu pſchetrjebuje ſo na 60 bźłow ſ jeźiwjenju a 40 wu-
ſtjawja ſo ſ kwarjenju mjaſa, tuka a mloka, potajim trjeba
4 mlečne ſruwy 240 bźłow ſ jeźiwjenju a 160 ſ rodukujiſ.

Pźuje ſo na dwě ſylnej ſruwje 300 bźłow, to ſo jedwa
ſuły ſaſom naſutnje a łóžbe ſruwa zima jenoż 40 hale 60
bźłow ſwobodne ſa tworjenje mjeſa a mloka. To płaći
ja howjadła w prénim léće. Léje ſo pźuje a bźle ſo
wuwiwa, khdyž ſ bohreje raſy pothadźa. Na to waſchnje
mózeſch hnoja w jenym léće na 10 zentnarí pſchińjeſeſ. Nębo
nęſo njeradźu, njeſmějerne hromady wupuſa abo dobreho mloka
ćźeleczu w léće prawje ſuſto won na powětr do ſahrody.
To wſchě organy łépje roſwiwaja. Donjž njeje 6 zentnarí,
njeſmě ſo bykej wobźéć.

Powſchitkowje njeje dobyć na mloku ſpołojaja. Taj
je mjne, mloko kontrolowaćź, hubjene bźéſi wuzíłkcźeć, in-
dywidualnje (po wubranoſći) pźowaćź a tajke byli kupowaćź,
kotrychž macź je dobra bźéła. Radſcho wot ſuhoda ſyme
ereje dobreje ſruwy łupeje hač wot wilowarja abo na pſche-
hodźowanju, wo kotrejž jedyn ſo njeſnaje.

Nękło ſ hrobźe na dwór. Tu płaći ſtare prajidło:
Wiſka, ſchtož je na dworje, płaći pjenjeſy, ſchtož je na polu,
to njeże.“ Potajſim na dworje lutowaćź, hźjeho łuhaja
na ſwarjenjach ſo woſtajiſ, ale wſchu maku ſchkodu na
ſtčiſche, durjach, wokach atd. hnydom porjedźeć, ſo njedy
ſo ſchkoda a ſapłata powjeſtſchiſo, maſchimy po trjebanſa wu-
rjehźeć a na bok ſtajiſ. S ſula maſchimy ſu taſka hoſpo-
darſka rana. Starajće ſe teſ wo to, ſchto łubſo a łſot
dźéłaja. Stajejće dźéłarjow do jenu pſchihodnehe bźéła.
Tehorunja hnój teſ na prawym méſnje a w bohabjej mérje
nakoſowaćź. Po ſbérku woſanu płaćźmy ſa żito niſle.
Tehodła dyrbja ſo pſchihnſke wubowźi po mózności ſuſiéć.
Na łót a hrobź łehſchibe wačzko łoſiéć. Tak budźe ſo
hodźeć, je-li njejeſeſnoſ naſ ſ bankami njeſahdźerje. Kriſ
ażu pſchetrać pſchi napinanju wſchich cźeſkow a buchowanju
mózow. Domóć ſo Bóh, teſ ſwojim mózom. Bóh jenoż
teho żohnuje, ſchtóž w poće ſwojeho wobliča ſwój khleb pyta.

X.

Rólniſtwo.

Kat ſakhowaſch hrožownemu hnojej dobyć.

Dubel (Stickſtoff) jako pſchikłupny hnój je bźeſka jedyn
najdróżſchich hnojow ſoho.
Dźenſa, khdyž ſo ratat, mózeſch naſche bohate
ratatſtwo ſ bankami kat jara cźéſny, dołcź ratat kupiſ
ſlédźiéć, kat mohł intowaćź a ſo njetrjebawſchich wobſtarać

*też że śmoje świńwcę. Tehodla go potśeraj, go cśi njedy dušuk f swojeho hródźnego hnoja rośćśitak. Hnoj f hródźe wutśkamy, jewli jom hnydom sawarjeć njemóješch. Dyrbiśch tak hnowaćj, so go f njeho dušuk posbudit njeby. Pśeśetoj dušuk hródźneho hnoja, kaj je snate, pśe rucze tak rośćśeśka. Nakšalowina (Bakterien) stutkuje w hródźnym hnoju. Wone w nim go tśowaju dušuk tak rospuśćśeja, so f njeho go so śłubi. Tale nakšalowina trjeba pak sa śwoje dźełko powźeć. Tehodla dyrbiśch go pośtaraś, so cśerśiwy powźer twojemu śhródźe wukśdanemu w hrómadze abo w jamje go tśowaśemu hnojej pśisłušnja mina. Potom nakašlowina, kiž dušuk rospuśćśuje, łośinje, dokelž powźera, kiž trjeba, nima. To najlépje dośpjeśch, je śtarym snatym nakšołkom, so hnój twjerdje sataptaśch a so go wón wólne dźerśi. Dokelž f hnoju powźer źyle wusamknjeć njemóješch, śu na mjałcźku pśiśiśći, powźer f wukłowym tśiśikom (Kohlensäure) f hnoju wutkoćśi. Wiele wukłoweho kśiśika wustupuje le śtareho śłajazeho (in Gärung befindlichen) hnoja. Pośpytaj a pśeśeśytowanja su tole dopokasałe. So f hródźe wukśdaneho hnoja, kiž dyrbiśch w jamje abo hromadze tśowaś, wićhon dušuk rośćśełkał njeby, pśeśitkrśej dno jamy śe śtarym hiśćśe śłajazym hnojom. Śe śeho wustupuje hiśćśe wiele wukłoweho dušuka. Tónle śtary hiśćśe śłajazy hnój wostaj 20 cm tśiśto w jamje. Na njón namjetaj f hródźe wukśdanu hnój. Śe tym poduju dušuk rospuśćśeśowaju nakšalowinu. Śe tym śabźeśu go, so dyrbi pśeśerjele dušuka rośćśełko. Wośne dušuk śawośtajenje f wulkeho dźeła w hnoju. Śe teho wutkadża f kał łohkimi a jednorimi pśeśiprawami je móżno, swojej roli wiele waźneho a drogeho dušuka satśowaś.

Śtolarśtwo.

Śtuchła źłoma pśeśiśćina rśenja (Kolik) pola kónt.

Śćasto ratarjo na to śłorża, so maja korte rśenje. Natarśła kuntrolna śtaśija w Barlinje je sa pśeśiśćinu tajkeho śhorenja śdła. Pśeśi tym je śo wupokasało, so je dyrbało kanje je śtuchleje pśeśniweje źłomy. Wśśe druha piza je bies poroka kyła. Śtoma w mokrych łétach łohze śtuchnje a pśeśniwi. Tehodla go kontrolna śtaśija wuproji, je pśeśniwa źłoma była pśeśiśćina śhorenju, je-li njeje móżno kyło, drubich winow spośnaś. Tehodla go na to pokaluje, śwéru sa tym śłabaś, so go anjom gyłanje śeśeśniweje źłomy rśeśake njeby. Śtorenjeli konje na rśenje, njech go sa tym śłéźi, kaś je go f gyłanju pśeśniwa źłoma brała njeje. Kaśkoli źłoma je wśśekała. Na jeje pjawanśtu hodnotu (Futterwert) śtutkuje pódo (śemja, na kotrejž je rośćka) hnojenje, kak dołho je ro a wjebro. Też so praśeła, kajšeho źita źłoma je. Drobna śtwjełjata źłoma nołéntych śtwowo je sa śtót rjeńśiśko śaś tośtośtwjełjata źłoma najmjenśho źita.

Je-li je f bjeźeśkatym śelenym pśeśerośćena a kuća domaj pśeśiśćiśke, ma wulku pjanu hodnotu. Też su tśwjeja pśeśt temi bóle dźejwjane śaś łośowa pokojża, tehodla je pośłednińka sa śtót tkmańśka.

Śadarśtwo.

Kajśe druźiny śadu masch śadźeś.

Naléto go bliźi. Nékotrejžkuli hotuje so, źebi śadowny śchtomk śadźiś. Wuběrk na śodomych druźinach je hotrjk. Jenož bobry jmajeś śadowych druźinow samóźe sa śwoju krajinu najthmańśchu druźinu śadu wutrjećiś. Wón wubérje śebi tajke druźinu, kiž w jeho krajinje śo wósće radża. Tola teś najnośhoniśijśchemu śadarjej śo stanje, so go źdyž a źdyž śad njeradźi.

Wjele śadarjow jenož na to śladaja, so jenož te druźiny wubéraja, kiž śo sa jich krajinu hodża. Pśeśejara dźiwa śo na to, so bychu porjadne go berje radźiśe. Wśśitkom śo pośćarbwa, na to śladaś, kaś śo śadźene druźinu teź rady kupuja. W śłódej krajinje śu wśśe druźiny, kiž śo tam najrośćho kupuja a tehodla jenož te tule krajinu waźnosć maja. Pśeśi tom kupz na nékotrekhaliś njehośtatk wjele njeźawa, jeno śo śwoju pośedanu druźinu dostanje. Je-li śo wo to jedna, prawu druźinu wutrjećiś, dyrbi śo teź na wśśelake wośebitośće (Besonderheiten) we wśśelakim nałtudanju kedźiwaś. To je nuśno sa śadarja wośebje f prakśiśkich śtejśćinach.

Tele wośebitośće njech śo tudy wopomnja. Pśeśi pśeśebawanju śada dyrbiśch śo na to śkośiś, so śwój śad śwuběrośch. Pśeśi tom śwéru kedźbuj, so jón śwuběrośch, kaś to wśyć wutśionj cźinja po jenakej wutkośći a po tym, so śo prawje nabjaju napohlad śkśiźnje. K jabłukam tjanje jenajźele ułkośće łśuśćeja: Śćerśana renetta von Blenheim, łotśe rośeśne jabłuko (Edeläpfel), Nibłton-Pepping, Landsbergśka renetta. Jabłuka tychle druźin fu tjone a źenake wułte a mjetśha wśśkć tjenje łrośćene f wobjazym napohladom. Wone fu lepśiche jabłuka, kiž śo derje a pomérnje broho pśeśebawaja.

Napśeśćiwo nim f druhich druźin wjele brohnych jabłućkow śwuběrośch. Teź jich śwonkny napohlad njeje pśeśejara wabjaś. Śe jenym śtowom, wone śo śćego pśeśebawaja a f nich telko pjenjes kaj f tamnych njewuwitujeśch.

Runje nasche najśćepśiche druźiny maja w létach, w kotrychž śo śad radźi, wjele brobnych jabłućkow. Do tych łśuśćeśa na pśeśikład śjmika śłoćana parmána (Wintergold-Parmäne), Baumanowe renetty, promjenjojty béły kardinal (gelbmünter weißer Kardinal), ananaśowe renetty. Mnoży mało na to 'edźinja, so maja tele druźiny, hdyž so radża wjele brobnych jabłućkow. To je pśeśi tychle druźinach jedyn njelubły njedostatk. Dźeśaty śadak tole ta njedostatk nima a na to njehlada. Tehodla podamy tu rospominanje po naśśonjenjach śtareho praktiśkeho śadarja.

Wuběrasch-li śłoćanu parmánu, nawuberośch 12% najlépśich jabłukow, 17% prénjeje łajśośće, 38% brubeje łajśośće a 33% brobnych a njenahlabnych. S Nibłton-Pepping imbéra śo 25% najlépśich, 36% I., 27% II. łajśośće a 12% brobnych a njenahlabnych. Wośmjemy tudy tele dwé druźinje, pśeśtoj wonej nimale jenake płacźite a to najlépśeja zentnar 22 śł. hr., I. 18 śł. hr., II. 14 śł. hr. a brobna 8 śł. hr. Po tym wuběranju pśiśłušnja zentnar abo 50 kg śłoćaneje parmáne najlépśeh wuběrt 2,64 śł. hr., Nibłton-Perping najlépśeh wuběrt 5,50 śł. hr., śłoćaneje parmány I. 3,06 śł. hr., II. 5,32 śł. hr., Nibłton-Pepping I. 6,48 śł. hr., II. 3,78 śł. hr. śłoćaneje parmány brobne 2,64 śł. hr., Nibłton Pepping brobne 0,96 śł. hr. Tak wunieśe zentnar śłoćaneje parmány 13,66 śł. hr. a Nibłton-Pepping brobne 16,72 śł. hr. w zyłom pśeśebaćju.

To je wunoścki bóle śuchneje pódy (śemje). Tajka póda śanej parmánje tak njehowi, kaj druźinje Nibłton-Pepping je tole je rozdźeł mieś wobéma druźinoma w pjenjezym wunoścku cźucźimy. Pśeśi łśoćanej parmánje je wón źnadny, cźenjeś na jej howajej pódze rośtła.

Wośebje w létach, w kotrychž śo śad rabśi, śo tónle njebośtatk njelubje śaczuwa. Śpodźimno je, so jón pona druźinow nabéréjemo, kiž śaśto dołeś śo pśeśebowaeje rabża. Wone tak jara źiwoju mój wuczekpuja. Śo na druhe léta źanych abo śpatne źnéj pśiśinjeju. Druźiny, kiž tudy napomnjmy, kaj Nibłton-Pepping a podobne, dawaja pśeśi wuběranju rjanu pjenjezny wuśiłk. Tele druźiny a wośće jim podobne, pśeśinjeju płody jara jenajźeho wuwića. Wone su druźina, kiž śłoro łośbe léto śwoje płody, bynjej teś na śchemje. pśeśinjeju. Pśeśeśobatych źnjow tele druźiny enje nimaja. S tym, so łośbolétnje śwoje płody njeśu, otśitźnu we pśeśeśiśu rjanu wunoścki. Tole ma śo wobéhnyć. Pśeśetoj pśeśebohate źné w nékotrych létach bóle do wośow kałuja hacj druźiny, kiž łośbolétnje, ale mij pśeśewjele płodow pśeśinjeju. Śćiśeś wężam na dno njeźdje śo f druźinami, kaj je śłoćanej parmánu, śreśa.

Truha wośebitość nośtupa cźeśu płodow. Jedne śu tu we to, hacj je jabłuko łohke abo cźeśke. Kóżdy śadak rośeśnowa łohke a cźeśke druźiny. Tele rośeśnowane ' późnjeje ho mało na wuźitk śtaja. Mało naśćich śadow on r śeśnawa rośśjźe w cźeśkoźe płodow a kak wulki tónle osbźeś je. Jedyn naśponity śadak je śo f tym pśeśchenjom obrobnisho śaberak. Wón je śpezifiku cźeju jenotliwych cźuźinow wobliczit. Jena a ta śama druźina je w cźeś cźaśto wśchelakora. Krajine, póda a podnjebjo (Klima) jtuu luja na cźeju płoda. Pśeśebewśchem pak wotwiśuje wot wjebra. Nékaf pok tele wobliczenje temu śtuźi, ta kajśe druźiny namy śo rośśudźiś.

Po pśeśeptanju tehole śadarja waża łohke druźiny, kaj „hežor Alexander“ a „Lord Suffeld“ jenoż 66 hacj 68% teho. śchtoj wone wodu wutkoża, cźeźke renetty, pśeśeś 90% teho. śchtoj wodny wutkoża. Jako rojcźeźke druźiny wupokałachu śo śchére renetty, potajśim kanadiśke renetty, pśeśebewśchem śchére śrangowśke, śchére naśynne a Parkers Pepping a podobne druhe.

S bobom njech śo na druhu śpodźimnoś pokaże. Cźim cźeźścha je druźina, cźim twjerdśche je mjaśo, cźim dłeje płód traje. Wone pak pśeśi dołhim łeźenju na wašy rajmjaju śłubju, f tym, so śo wo wjele wuparja (verdunsten). Wo jeźe ipodźimnośći na tónzu hiśćśe pokrźimy.

S tychle łićbow śpóśnawamy, so mamy tajke jabłuka, kiž fu wo pokazju cźeźśche hacj druhe. S tych pośledniśich telko njetrjebamy, so bychmy zentnar méli. Tele druźiny fu j jenym śtowom wśe ípoiśche. Tole je śtrona, na kotrejž wopraunu płódnośćej jeneje druźiny najśaśniśćo śpóźnawamy. Tehodla nékotre druźiny, kaj khežor Alexander, Bismarkowe jabłuka, Mukowe jabłuka, Lord Suffield a podobne poprawom tak płodne njeśju, ta łajśej śo pśeśego mukpwaluja. Wone śnje njeźe nawdaja, ale mała waże. Dźeńśa pak jabłuka powśchitkownje po wašy pśebawaja.

Śćo wé maja tele łohke druźiny teź śwoje bobre śtronki. „Wone wjele jow bada.“ Płódy fu wulke, bynjej wjele njemażile. Wone pśeśiwabja kupzow, kiž jenoż po tym śudja, śchtoj wocźko widźi. Tale łéśśchina pak ma teź śwoje śchpaki. Łohke druźiny njeśju źabyn wośebny śad. Wone hodża śo bóle k warzenju wuźiś. Pśeśitom njeśju śpore. Mjaśo tychle druźinow je mjetke. Wono njetraje a lohze hnije. Po nich śo teź łohke blaki nattócźa. Dale maja pśeśeśe druhi wożny śpak. Wone fu rady cźerwe. Pśeśipomnieś śo dyrbi, so teź śłoćana parmána je rady cźerwa. Pśeśi praśchenju, kajśe druźiny méć śadźeś, dyrbiśch teź tule śtronu wopomnieś, hacj je ta abo druha druźina mjenje abo bóle rady cźerwa.

Naśch śadak méni, so ma wón cźerwawość śadu sa najśtraśchniścheho njepśeśćeźela naśchego śadarśtwa. Ani wśchowa wośch, ani łuhanju, ani łuźak (Apfelblütenśticher) śadarśtwu telko njewadźi, kaj cźerwawośćj śadu. Hdyž je nétko jena druźina bóle druheje cźerwawa, je ta prénja za rozjonelne śadarśtwo mjenje hódna. Jara pśeśiśłódno dy bźo, je-li cźyśi śadarja śwéru ja tym łebźbowaćj, kotra druźina je mjenje abo bóle cźerwawośći podcźinjena. Jenotliwy śadak móże k łpśinacju tehole njedośtatka pśeśinoścźowcź. Jeho wobleźdowanja śame njedośahnu, tele praśchenja dołkadnje rośtrjaś. Po powśchitkownych śapitśach ju cźerwawośći tele druźiny wośebje pośćśinjene: Wowcźi nóś, khežor Alexander, śłoćana parmána, cźy, oranźowa renetta, Maukowe łuchinśke jabłuko, Lord Suffield, żołty belśśeur, kanadśka renetta, prieanśka renetta, Harbertowa renetta, Aberśkeberśki Kalvill.

Kajśich winow dla fu tele druźiny najbóle cźerwawe, njebódźi śo tak lohze prajiś. Pśeśekaźaraju (Anfenlty) maja dobru cźuźiwanu a bźrjy rośśnawaja, łotre jabłuko jim najlépje śłodźi. Najśterje tele druźiny jabłukow pśeśekażanju najbóle f bobi wobja. Śadak cźaśto wobleźdbuje, so hušanaju jemu jabłućźinu hacj do śchcźerśterśeho łhośćcźa wuźeru. Pódla śtejażeje jabłućźiny hinaśpeje druźiny pak śo łpalują.

Hijo horka na to pokaśachmy, so je nékotre druźiny, cźim dleje leża, cźim bóle wuparja. Najbóle je wśchćch druźin wuparja śo śchére renetta a śhubia f tym wiele na wašy. Nékotre f nich hacj bo 15%. Druhe druźiny, bynjej śo hacj po łodźach tkomote. jenoż hcźj do 2½—3% śhubja.

Śchroduiśtwo.

Śadroźda w mérzu.

Kośhładny śahrodnik je źebi wédomny, śchto a kak śwoju śahrodku w mérzu wośśipe. Wón je źebi bijo wéśtny plan na léto śeśtajaś. Dale je śo rośśladowaś, kak je śe śymnjenom łośtarany. Śymnjo, kaj njeje śam napśódźił, to źebi kupił. Pśeśiśłódne cźaś wuśywa, dyrbiśch śewiśkim hotowy być a wśćko pśeśipotowane méći. Śahrodku wśćódy podrywaćj, łdyž je śmjerśt je śemje. Pśeśebewśchem njeśmé śemja pśeśmokra być. Śemja dyrbi śo drjebiéć, hewak je njetrała. Jeli njefraku rolu podrywaćh, śmjeśch jenoż trwśe. Je-li śemja rano pomjerśta, śmjéch ju podrywaćj. Pśeśiśłédźi śmjerśta śchkora pod śemju, cźim lépje ja nju, cźim prjedy śemja doźrawi. Je-li je śłongom śemju pśeśetaknje, potom pśeśeśoń podrywaćj. S hrabjemi wkoćiś śmjéch hrjadki w śahrodźy, łdyž śo śemja drjebi. Je-li śo nékaf łodśi, podrvj śahrodku w mérzu a wośśuj, śchtoj je mókno. Haprźeśa druhdy mokre wjebro pśeśinjeśe. W mérzu mójeśch ' prénim wuśnjcym śapoćeś. Pśeśebewśchem hodźi śo łrość, łośejabko (Schwarzwurzel), petrśćilka, morchej a wobśirkoch wuśnjeź, potom pśeśinźu śoloty, śpinat, radiśki, zybla a por (Lauch).

Wo truśkalzach.

Nékotrejžkuli je we śwojej śahrodźe ś truśkalzami śpytał. Wone fu jemu śchpatne płody pśeśinjeśe. Tehodla je śaśtał, je dalej pławowaś. Wón me truśkalzu za niedźakowmu frośtlinku a wotśtroni ju śe śwojeje śahrodki. To njeje mudrje. Njeradźa-li śo truśkalzy, teźi mina wécźe w tom, so śu j nécźim śmyłił. Pśeśetoj teź pławowanje truśkalzy dyrbiśch rośumiéć. Pśeśni śmyłł je tón, so w juliju a awguścze njewotśtroniju wubiwanki abo wotnożki (Ausläufer). Teź go śłomdži w tymle cźaśu, truśkalzam pohnośéć. Wubiwanki wotśtronja śo hałle w nałécźu. Hewak go niczo na truśkalzowych hrjadkach njebźéźe. Cźaśto fu wubiwanki tjenśche hacj keććk, f kotrehož fu wurośte. Ale wone jón śkabja, cźaśto tak jara, jo śahinje. Hnydom po źnjach, tak rucźe hacj wubiwaju, maja śo wośtkronić. Tele wubiwanki wnśadźej, je-li cźejśch śwoju truśkalzowu plantażu pśeśiporiéć, na nowu hrjadku. Na 120 cm śchéroku hrjadku pśeśiśłuśnu ći rynki nowych śadźenkow. Śadźenk rośśadźej 30—40 cm rónu, wośebje łyłne śadźenki 40—50 cm. Wima, lo śo truśkalzy njeradźa, je cźaśto ta, so pśeśehromadźe śteja. Śdy-li je śtarych kećkśkow wubiwanki wotśtronić, potom kećźki wobkopaj. Dale pohnój je łyłnje a pśeśi beśćźcźowatym wjebrje ś hnojnizju. Po nékotrych dnjach potrośéh hrjadki ś bobrym bródnym hnojom. Nétko je nuśno, so truśkalzy hnój bohaeje bośtanu. Hijo we awguśce wuwija śo kochaći a łcźenicźko w pśeśiśłodnym nałécźu. W novembru pohnój ś nowa mjeś kećźkami. Tónle hnój wobarnuje kećźk w tymje pśeśed łyłnymi jmjeśłami. Nałéto śo teź tónle hnoj ś łokka podłopa. Je-li truśkalzowu plantażu śałośićh, kedźbuj na to, so njeje potnożnym a rośśćim wétram wuśtajena. Je-li śu hrjadki w hohym polu, śawodźej je pśeśes śymu je śchmékłowymi łakośkami abo ś bodźej kómu. Je-li w tymje nato śnehe, śladaj śa tym, so nitźi źadyn tekt pśeśe śahe je śwojeho łkowa njeśwéri, so njeby śmjerśtnył. Śdy-li w nałécźu hnój podkopak pohnoj truśkalzam hiśćźce ' hnśinju łkótko do śafcźewania. Bo cźaś łejenja njeśmékł ś hnojnizju pśiśiwaćj. Śdy-li wuśćźcźe, potom jim śchcźdźimje hrjeh, so tychu śo płody pramje rjenje wuwieź mógłe.

Dom a tuchina.

Hladaj źebi śwoje włośy.

Rjane włośy śu najrjenścha pyćha kóżdeje żony. Ale rjane włośy śu dźeńśa wulka źadność. Tehodla dyrbi źebi kóżda żónśka śwoje włośy hladaś, je hajiś, so bychu rjone śahośtałe. Kóżda żona dyrbi jich hajenju wśćehdaże wola pak hodźinki cźaśa wénowaeź. Włośe njeśmé jenje zemym śebi pśeśewośtajiś, a śebi mużliéź, njech rośtu abo jośinu, kaj śo jim śpodoba. Zaneho univerśalneho śrédka njeje, kiž móhł rojcźenje włośow ípećhowaeź. Kóżdeje je rośiśe włośy śu hinajiśhe. Tehodla tóżde włośy trebaju hinajiśheho wotśtadanja. Jene włośy śu źuche a źo lohze kamaja. Druhe śaśo śu źeme śajebje tućne. Dźjo na druhi dźeń po myczu śo śaśo tućno pśiśimaja.

Tudy dyrbimy śpytaś, jenoż powśchitkowneho śaradźicź. Kóżda żona njech śama na śwojich włośach wuprubuje, łotre wotkładanje je śa jejne włośy najpśichódniśhe.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća za měra 75 złot. pj. Do wukraja za měra 6 Kč. Kóžde čo, płaći 5 złot. pj. Wudawa a čišć. Smolerjec knihičišćerńja, zap. družstwo z wob. ruk., : : w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel. 687. : :

Zajmawšiši, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobdźěłuje so stajnje nawólski a tuchelo so wyšše wobliči. Za rekłamowy : : rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje. : :

ło 64 — Budyšin, sobotu 15. měrca 1924. — Lětnik 83

Žonjace toše, wopytowanske toše
aktowe mapy, hudźbne mapy
ljace korbiki, hladanje nohćow, žonjace pasy

T. Albert w Budyšinje na lawskich hrjebjach 10. Telefon 1078.

Dnjownica.

Sobota, 15. nalětnika.

Klimanta Dworjaka, wučerja.

1919 wobroći so 10400 wuzwolenych zastupjerjow serbskeho luda w Budyšinje na měrowu konferencu.

† 1895 K. Aug. Jenč, faraf w Palowje, serbski stawiznar.

† 1897 Ed. Jelinek, wudawar „Slovenskeho Zbornika“, wulki přećel serbskeho luda.

Wutrobna starosć.

Ach, mój luby Božo,
Hdže dha je mój luby?
Drohuje wón we swěće
Abo pije winko?
Drohuje wón we swěće
Božemje njech drohuj;
Pije-li pak winko,
Dha njech jemu tyjeł
Koši wón pak druhu,
Chcu ja jemu wodać,
Bóh budże joh' šwikaćł Muka.

Njedźela, 16. nalětnika.

Reminiscere — 2. njedź. pósta.

†1866 na tyfus Hana Zejlerjowa rodź. Krawcec z Łaza, mandźelska našeho wulkeho basnika Handrija Zejlerja.

1862 założi faraf Imiš w Hodźiju za ev. Serbow knihowne towarstwo, kiž je na 200000 serbsk. knihow w prjedawšich lětach wudawało.

Hišće rostu naše lipy,
hišće čeča naše rěki,
z hwězdow jasnoty nam wěšći
Handrij Zejlef rjeńše wěki.

Z naležom nětk zwotućeni
do žaspanstwa njepadajmy!
w počinkach a pokornosći
strózbe mocy napinajmy.

Radyserb.

Towarstwowski powěstnik.

Domowina. Prosymy wšě serbske towarstwa, zo bychu stajnje zapodali do sekretariata Domowiny programy ze swojich swjedźenjow. Z tym dostanjemy hłubši pohlad do našeho towarstwowskeho skutkowanja a programy zakhowaja so jako jeho dokumenty za pozdźiše posedźowanje.

Domowinny sekretariat (kanclija) w Serbskim Domje č. 2, w 2. poskh., je wotewrjeny wšědnje wot 8—1/1 a 1/2—5. We wšěch towarstwowskich a z nimi zwisowacych naležnosćach wobroćće so direktnje na sekretariat.

Budyska Bjesada skhadźuje so přichodnu póndźelu, 17. t. m. wječor 1/2 9 hodź. w Serb. Domje k ważnym wuradźowanjam.

Wječorny podzwjazk. Domowiny **„Michał Hórnik“** přeprosy wšě serbske towarstwa mjez Budyšinom a Kamjencom na posedźenje srjedu, 19. měrca 1924 do Wjenkec hosćenca w Khrósćicach. Započatk w 3 hodź. Prosy so naležnje, zo by kóžde towarstwo najmjenša jeneho zastupjerja pósłało. Wuradować budże so wo ważnych předmjetach.

Nakhwilne předsydstwo.

Rybarske towarstwo „Palacky“ w Budyšinje wuhotuje njedźelu, 16. měrca 1924, pop. w 4 hodź. w „Bełym Konju“ zabawny wječor. Wšěch lubych Serbow k tomu wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Serb. tow. „Nadźija“ w Budyšinje změje wutoru dn. 18. t. m. wječor 1/2 9 hodź. spěwanje w towaršownej garbarskej hasy. Dirigent.

Serbske serbske towarstwo wuhotuje njedźelu, 16. měrca wječor 1/2 8 hodź. w Haškec hosćencu we Wjelkich Wujezdźe wulki serbski wječor ze spěwami, hrajerjom a rejemi. Wšitcy Serbjo z blizka a daloka k tomu wutrobnje přeprošuja.

Serb. tow. „Lipa“ w Rakecach ma přichodnu njedźelu pop. w 3 hodź. pola Hónča měšanu zhromadźiznu. Budźemy wo zasydlenskim prašenju porěćeć, tuž prosymy wšěch, kotřiž maju zajim za wěc, wosebje wšěch lubych sobustawow wo bohaty wopyt.

Serb. tow. „Zerja“ w Hrodźišću. Spěwny wotrjad ma přichodny štwórtk, 20. měrca, wječor we 8 hodź. we Symankec hosćencu we Njechornju spěwanje. Wšitcy spěwarjo a spěwarki njech wšěch přińdu.

Dirigent.

Jednota „Sokoł“ w Komorowje wuhotuje njedźelu wječor w 7 hodź. sokolski wječor ze spěwami, dźiwadłom, zwučowanjom a rejemi. Wšěch lubych Serbow a sokolskich bratrow přeprošuje

předsydstwo.

Serb. tow. „Handrij Zejler“ wuhotuje přichodnu njedźelu, 16. měrca, wječor 1/2 8 hodź. w Liskec hosćencu w Bełym Khołmcu wulki serbski wječor ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Wšěch lubych Serbow a bratrowske towarstwa z blizka a daloka wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Sokolska jednota přihotuje so za Njebjelčansku wosadu. Štóž ma zajim za serbski Sokoł, njech přichodnu njedźelu, 16. měrca, pop. w 4 hodź do wjesneje korčmy w Serbskich Pazlicach přińdźe. Sobustawy bratrowskich Jednotow w Pančicach, we Wotrowje, w Bačonju a Ralbicach su lubje witani. Serbska młodosć, přimaj so gratn!

Zarjadnistwo.

Swětowe podawki.

Sakski žejm.

Prezident žejmej wosjewi, so je so **kutowanski wublerk** postajił, dokelž je wjacy dyžli pjećina wšitkich zapósłanzow na to so pocžahowacy namjet podpisała.

Namjet dr. Kastnera na **zawjedźenje tak mjenowaneho** kčežneho cžasa so po krótkim rozrěčenju sacžinił.

Wo **wotžehnitych pravach wojeršich towarstwow** pruhowanski wubjerk namjetowaše, so by so wobcežejowanje swjatka faktiskich wojeršich towarstwow pšeciwo ministerialnemu wukazej w nastupanju **wotrjekanja starych pravow** na žehi leżo wotstajił.

Sapósłanz **Hofmann** ſ němšteje ludoweje strony bě statne knježerstwo namokrił, hnydom porućiwši, so by so wožobam, kotrež samolownitu, je strachom sjednocenemu słužbu sastawaju ſ wustajenjom bronjoweho wobžwědčenja dowoliło, bronje nošyć. Jako takle wobydlerjow so njemóžachu: mějićelow industrialnych a pšemysłownych pšecžerjenjow, fabrikſkich direktorjow, wrótnizy, pożelnikow pokładnizow a bankow, pjenježnj listownoscherjo, wjednizy automobilow, pohonceżojo, lekarjo a hornikow. Prawny wubjerk namjetowaše, so by so namjet wotpokasał.

Dale **němšcinazionalny Grellmann** namjetowaše, so by so **zwjetšenje wojeršich towarstwow** sažo **dowoliło, bronje nošyć a cžežne salwy pšeci pohrjebach wotebacž.**

Ministerialny direktor **Künbler** rozestaja, so so wobžahi wožobow, kotřiž žmjeńša bronje pšeci žehi nošyć, njehodźi powjetšicć. Knježerstwo je ſwólniwe, wobsteżace wukazy na loyalne wotžehnje pšeciwjeśeć. Wožebite prawa wojeršich towarstwow, kaž daleko nošenje bronjow nastupaju, so w sajinje jenakeho nałożenja wobsteżacych pšeci pravnow njeměnja wobnowicź. W nastupanju wotdacža cžežnych salwow pšeci pohrjebach pak je smutkowne ministerstwo ſwólniwe, žehi rozmysliś, so so tutemu nałożej njeměło dale napšecžeco stupacž a so dyrbjał so wukas temu wotpowjedacy pšemjenicź.

Demokrat **dr. Dehne** praji, so je so ſ knježerstwowymi wuprajenjom wězy jena wótrosć wjała. Wukas njeměł pak so twistomyślnje wukładźiś. S cžežnymi salwami njeje hišće jenje republika do straca pšišła.

Kommunist **Böttcher** měni, so je knježerstwo dospołnje na žadanja reakcije dźiwało.

Sčežm wobsamknu, wobcežejowanje swjatka wojeršich towarstwow na žehi leżo wotstajicź. Hoffmannowy namjet so pšeciwo němšej ludowej a němšconazionalnej stronje wotpokasa.

Namjet němšconazionalnych, so by so **sakosanje němšconazionalistiskeje žwohodnišeje strony a nazionalistiskeje sozialistiskeje dźěłacežerskeje strony wróćiło**, so pravomocnu wubjerkej pšichwalowaše.

Dźěłacž napraščenjow a nawučerjow sozialdemokratow a kommunistow so na **němkostatnu woboru a policiju** pocžahowaše.

Beutler ſ němšteje ludoweje strony namjetowaše, **žele dyrbi ſ bnjowoho porjadu stajiś a twistercej ſ pšichwalowanju** pšihotowacž.

Kommunistaj **Siewert a Böttcher** temu napscherco rěcžestaj.

Beutlerowy namjet so wotpokasa. Němšconazionalni na to ſ pożedženje wundu.

Kommunist **Böttcher** namjetny **swojeje strony podkładowace.** Sakska ma dźenja reakcionarnu policiju, kotraž so jenoż pšeciwo dźěłacežerstwu nałożuje. Pomozna policija je njetrěbna a móże so tehodła rospuscheciś.

Sozialdemokrat **Liebmann** so pšeciwo naprawam a sapšichimanjam komanda němkostatneje woboty hórscheše. Wón so dźenja wo tychle wězach rěcži, ma to jenoż samyślnje, brutalnu nażywnosć a bjeswohladnosć pokazowacž, ſ kotrejž je general Müller pšeciwo knježerstwowym organam postupował. Na jedyn raz so w Drježdźanach policajski president, policajski direktor a sćežnjo policajšeju hejtmanoju je słužbu wotstronichu. Ludźom, pola policije pšichstajenym, so słužba wupowjedźi, dokelž sozialdemokratiske stronje pšichtuschachu. Tole postupanje je pšeciwo němšej wustawje. Schto pak general Müller na wustawu njeswjśa, wón so dźe, swój nadawk wuwjesćeż. Hač dotal hišće so njeje spytało, dopokasacž, so sur pušcženi sastojnizy něchto stuśili, cžehodła njebychu sa słužbu tykmani byli. Pola policajskeho presidenta sur so na wottwarjacy sakoń powołali, hač runje exekutivna policija jemu njepodleža. Postupanju kommanda woborneho **wotrjeha** mamy so sa skandalosnosć dźiwacž, so knježerstwowi kommisarjo. njedyrbjachu swoju nidu bostacž a so dyrbješe so ke stóržbu prosyć, so bychu k swojim pjenjesam pšišli. **Wicho brutalne stamanje prawa a sranjenja sakonja** a sranjenje sejmownoho pšisłuschaceho prawa pjenjes! Praschenje pomozneje policije je wobsebity kapitel sa žehe, dokelž so tež tu pokasuje, kak bjeswohladnje je komando woborneho wotrjeha swoju móc pšecwjedł. Po pšchdpisach ministerstwa němkostatneje woboty dyrbi so pomozna policija w pšcheśerjowsći ſ krajnymi knježerstwami wutworicź. Hač runje dć sakše knježerstwo wuprajiło, so je k temu ſwólniwe, je žehi knjes Müller ſwérił, do Barlina spěcžeć, so sakše knježerstwo so sapowjedźuje, pomozny policiju wutworicź. To je hola lža. **Pomozna policija njeje dźenja nicžo dale dyli nałożeńdza cžorneje němkostatneje woboty a cžorna garda**, kaž žehi cži knjeża žami rěkaju. Wěmy, so hakenkreuzlerjo tam prenje hraju.

Pomozna policija je organ stata, kotryż so wot 1. hapr. leje 1924 je žrědłom němšeho stata wjacy njesłapacžuje. Sčežm dyrbi tehodła pjenjesy za nju pšichwolicź. Žadamy, žehi rosjašnjenje, ſ kajkimi žrědłami so něšto pomozne policija łapkacuje. Pomozny policiju rospuscheciś, kaž žehi kommunistojo žadaju, temu nochcemy pšichilożowacž, hižo tehodła, dokelž žmy žami pomozny policiju **wustawowali.**

Prozeß pschecziwo prjedawschemu ministrej Zeignerej.

Khłostanski prozeß pschecziwo prjedawschemu ministerskemu pschedßydźe dr. Zeignerej a ßobuwobskorženemu towarjej Möbinsej je ßo wczera psched Lipsczanskim krajnym ßudom wotewrił. Wo schěsćz wobskoržbnych padach budźe ßo ßudźicź. Möbins je Zeignerej prozeß nadrebił. Sa czaß ßwětoweje wójny bě ßo Zeigner we wojeřskej ßłužbje ßo s Möbinsom sesnał a s nim na njeprawe waschnje nabytu muku pschoßunył. Hdyž bě ßo tehodla pschecziwo Möbinsej khłostanski prozeß sawjedł, je Zeigner akty snicził, kotrež běchu jemu we jeho wojeřskim stejischczu pschistupne. Wot teho czaßa bě Zeigner w Möbinsowych pałorach. Sudniske pschedběžne pschepytanje je dopokasało, so je Möbins, kaž bórsy běchu dr. Zeignera sa ministra pomjenowali, tuteho sa ßwoje słóstnistwa wuwužiwacź pytał. Někotre dny prjedy hacž bě Zeigner ministerske sastojnstwo nastupił, běchu wěsteho Trommera wobhnadźili. Prjedy hacž móžesche ßo tutemu powjescź póßłacź, Möbins k njemu pschińdźe a ßo jeho woprascha, schto by jemu wobhnadźenje hódne było. Trommer měješche Möbinsa sa wobschudźerja, tola tón móžesche ßo s pißmom justizneho ministra wupokasacź. Hdyž bě Trommer shonił, so směje jeho próstwa wo wobhnadźenje wuspěch, jeho Möbins s nowa wopyta. Trommer jemu praji, so jeho pomoz njetrjeba. Möbins jemu snapschecziwi, so móže ßo wěz hischcze nimo kulicź a spyta jeho satraschicź. S pschipadom Trommer Möbinsowe mjeno shoni a to justiznemu ministerstwu sdźěli. Dr. Zeigner pak nochzysche Möbinsa snacź. Prjedawsche snajomstwo s Möbinsom bu bórsy sa dr. Zeignera wosudne. Saßudźenym wosobam wobhnadźenje lubjo pytasche Möbins jim pjenjesy wudrěcź. Tež ratarjej Brandtej bě wón ßwoje poßrědnistwo poskicził. Sßud pschecziwo lichowaŕstwu w Lipsku bě Brandta w meji 1921 k jastwu na dwě njedźeli a k 25 000 hriwnam pjenježneho khłostanja saßudźił. Sa Brandta bě rěčnik dr. Melzer w Lipsku próstwowne pißmo wo wobhnadźenje sestajał. Brandt jo pſches Möbinsa tehdomnischemu justiznemu ministrej dr. Zeignerej pschepodacź da. Po dołhim bědźenju s hospodaŕskim ministerstwom ßo Brandi s pomozu dr. Zeignera wobhnadźi. W novembrje 1923 bě potom dr. Melzer pola statneho rěčnistwa Möbinsa wobskoržił, so ßo tón widźomnje pschecziwo wěrnosczi dobreho snajomstwa s dr. Zeignerom khwali a so w sajimje sjawnosćze leži, so ßo wěz rosjaßni. Pschecziwo Möbinsej ßo pschepytowanje sawjedźe, do kotrehož ßo skónčznje tež dr. Zeigner sapleczje. Wěste je, so je Brandt Möbinsej hižo pschi jeho přenim wopyczje pjenjesy dał, kotrež dyrbjesche tutón justiznemu ministrej dale dacź. Hacž ßu tute pjenjesy do Zeignerowych rukow pschischłe, je hischcze dwělne. Hakle w nastupanju druheje summy, kotraž ßo w jenej khofejowni bliiko Zeignerowcho wobydlenja pschepoda, je wěste, so je ju dr. Zeigner dostał. Hdyž běchu dr. Zeignera sajeli, je ßo wón wusnał, so je tele pjenjesy dostał, so pak je dźěl s nich Möbinsej wotedał.

Najprjódzy ßudowy pschedßyda Möbinsa pscheßłyschowasche. Na praschenje, s czim je ßo žiwił, hdyž je po wójnje bjes dźěła był, Möbins wotmołwi: S podpjeru dźěłonjeměrjow a s někotrymi druhimi dźěłami.

Pschedßyda: S khłostajomnych czinow, kotrež ßo Wam porokuja, sczje tola tež pjenjesy czahnyli?

Wobskorženy: Haj. — Möbins potom powjeda, kak ßu jeho pschi ßuwanju muki w lěcźe 1918 sasłapili, sajeli, a kak je jeho dr. Zeigner, kotryž we wojeřskej pißaŕni dźěłasche, pscheßłyschał. Po revoluziji je jeho wojeřska rada se jatby pusczesiła. **Dr. Zeigner je ßo jeho wopraschał, hacž móže hischcze zentnař muki dostacź.** Wón, Möbins, je muku po normalnej płaczisnje podał. Pośdźischo rěkasche, so je muka kradnjena, mjes tym so bě ßo wona woprawdźe pola burow kupiła. Hdyž wobskorženy pschi spomnjenju wotstronjenja aktow njewěsty bywasche, jemu pschedßyda praji: Dyrbju Wam naležnje radźicź, někotole pschi wěrnosczi wostacź, pschetož pschi ßwojej njedoßahazej sdźěłanosczi, njemóžecźe s zyła rosesnacź, hacž s njewěrnoscźu knjesej dr. Zeignerej pomhacźe abo seschkodźicźe. **Najprjedy sczje jeho we pschedběžnym pschepytanju jara poczeżili a potom sczje ßo dospołnje swróczili.** Spytało je ßo, s najmjeńscha jeneho ßwědka wobrěczecź. Ssu to tež pola Waß spytali?

Möbins: Ně.

Pschedßyda: Pschi pschedběžnym pschepytanju sczje prajili, so je dr. Zeigner Wam hrosył, so, hdyž jemu lěpschu muku njepodaczje, khłostanski prozeß pschecziwo Wam pschewjescź da.

Möbins: To njeje wěrno, to ßym jenož statnemu rěčnistwu napowjedał.

Pschedßyda: Sczje potajkim wopak powjedali, schtož je dr. Zeignera poczeżiło. Czehodla dha?

Möbins: Statny rěčnik je mje tola podpjerał, hdyž dr. Zeignera poczeżowach; mje tola potom s jatby pusczezichu.

Pschedßyda: To srosumicźe pod „podpjeru"? Njesczje tola pjenjesy wot statneho rěčnistwa dostali?

Möbins: Ně.

Wobskorženy dr. Zeigner

na praschenje, kajke stejischczo je pola wójska měł, wotmołwi, so je jako jednory wojak a pißaŕ khłostanske wězy do lisczinow sapißował, so pak njeje žaneho samolwiteho a ßamostatneho městna měł. Wón njeje ßudniskeho offizěra sastupował a njeje tež wojeřskej radźe pschißłuschał. **Wo ßuwanju muki dr. Zeigner praji:** Po revoluziji Möbins ras ke mni pschińdźe a ßo wobhoni, kak s jeho wězu steji. Chzysche shonicź, kelko muki je ßo sebrało, dokelž chzysche sbytk wuthowacź. Hakle sa někotre dny do aktow pohladawschi jemu rjeknych, so ßu jeho muku sebrali. Möbins potom husczischo k mni do kasarnow pschińdźe a bě na moje praschenje swólniwy, mi zentnař muki podacź. Podata muka pak bě hubjena. Sadach ßebi lěpschu. Na to mi Möbins tu ßamu muku w druhim měschcźe poda.

Pschedßyda: Je Waß po tajkim ßlepił? Sczje jemu ßlubili, so jeho khłostańsku wěz k lěpschemu powjedźecźe?

Dr. Zeigner: To s zyła do praschenja njepschińdźe; pschetož wěz bě dźě hižo 7. dezembra 1918 amnestowana. Wokoło hód ßo w kasarnach powjedasche, so je Möbins muku kradnył. Sa mnje bě załožnje ßebi myßlicź, so bychu shonili, so ßym ja, po powołanju statny rěčnik, kradnjenu muku kupił. Na to ßym akty, kotrež we wotdźělenjowej stwje ležachu, na měsczje w khachlach spalił. To běsche zyle njerosumny wuliw nahnucźa. Myßlach ßebi jenož na to, kak njepschijomne by było, hdy bych do podhlada pschischoł, so s tymile wězami swiżuju.

Naschim czesczenym czitarjam!

Stajnje roscźazy nakład „Sserbskich Nowin" naß pohnuwa, niz jenož ßo sa jich spěschne rosschěrjenje postaracź, ale prózujemy ßo tež snutskowne wopschijecźe „Sserbskich Nowin" pschezo bóle wudospolnicź. Tydźeńska pschiłoha „Sserbski Hospodaŕ" wuńdźe w pschichodnym czißle hižo s wobrasami. Dale pschihotujemy tydźeńsku pschiłohu se wobrasami a s humoristiskim kucźikom. So mohli naschim czitarjam pschezo s najnowschimi powěsczemi ßłužicź, **pschisamknjemy ßo tež bjesgrotnej telefoniji,** tak mjenowanemu „radijo-wobkhadej". Ssamy pschisamknjenje hižo psched měßazami pschipowjedźili a nadźijamy ßo, so jo w bližschich njedźelach dostanjemy. Czitak „Sserbskich Nowin" tež w najsdalenischej holanskej wjeßy směje po pschewjedźenju nascheje organisazije najnowische politiske, wschědne a wikowańske powjescźe runje tak sahe, kaž wobydlek Barlina abo kajkehožkuliž wulkeho města.

* * *

Do Libuchowa s Kschiwej Borschczu, Minakała, Jatsobja, Kupoje, Komorowa, Lěskeje, Lucza, Ssepschez, Bjerwałda, Czělneho, Miłorasa, Sslepeho, Wochos a Hamorow. Tu pytamy rosnoschowarjow „Sserbskich Nowin". We tychle wßach budźa „Sserbske Nowiny" na dnju wudacźa popołdnju wot 2—4 hodź. Dale pytamy hłownych agentow sa zhłu Sslepjansku woßadu, sa Jablonsku woßadu, sa Bělo-Wodźanske strony, sa Klětnjansku, Rychwałdsku a Krjebjansku woßadu.

Nakład „Sserbskich Nowin".

Hölz, kommunistiski naczolny kandidat w Kamjeniczansko-Zwikowskim wokrjeßu.

Maxa Hölza, kotrehož ßu jako rubježnika a sapalerja k khłostańni na czaß žiwjenja saßudźili, je kommunistiska strona w Kamjeniczansko-Zwikowskim wokrjeßu jako naczolneho kandidata sa wólby do němskeho ßejma postajiła.

Franzowski frank je krisu pschětrał.

Hdyž bě ßo powjescź jako wěrna potwjerdźiła, so Morganska banka w Newyorku Franzowskej banzy 100 milijonow dollarow požczi, je frankowy kurs nadobo wo 20 dypkow horje schoł. Spekulantojo, kotřiž ßu frankowy kurs je ßwojimi czinkami stłóczili, ßu milijony shubili.

Ze Serbow.

W Budyschinje, 15. měrza 1924.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 753, hygrometer + 2, najwyscha dnjowa temperatura 3 stop. czopłoty. Dźenßa rano we 8 hodź. barometer 750, hygrometer — 2, najnižscha temperatura w nozy 7 stop. symy. — Drježdźanska wjedrarńja měni, so ßo pomałku pomróczi a so ßo wětry s krótkeho ranja wobroczja. Wyschina leži nad ßrjedźnej a rańschej Europu. Nižina pokasuje ßo pola kupy Island. Wczera rano bě hacž do 9 stop. symy (Wrótßław a pola naß). Jutsje, njedźelu, Reminiscere, ßłónczko 6,18 skhadźa a ßo 6,05 khowa. Měßaczk pschipołdnju skhadźa a ßo na ranje 3,35 khowa.

— **Wjedro w pschichodnym tydźenju:**

16. ßněh, po tym samróczeno, popołdnju deschczik abo ßněh, ßłaby wětr.
17. W nozy jaßno, rano mrós abo smjersk, kurjawa, potom ßo pomróczuje, ßylnischi wětr.
18. S wjetscha pomróczeno, skoro žaneho ßłónza, s městnami ßo poproschi, ßylny wětr.
19. W nozy pomróczeno, potom pokhmurjeno, s městnami deschczik, ßłaby wětr, na wjeczor ßo pomróczuje.
20. S khwilemi pomróczeno, dopołdnja s městnami deschczik, popołdnju njewjedrate, ßylne wětry s Jendźelskeje.
21. W nozy pomróczeno, potom pokhmurjeno, ßłaby wětr, wospjet ßylny deschczik.
22. Rano pomróczeno, potom pokhmurjeno, skoro žane ßłónzo, s khwilemi ßylne deschcziki, s městnami ßamo krupiczki, ßłaby wětr.

— Sserbske towaŕstwo „Nadźija" w Budyschinje wotmě sańdźenu ßrjedu 11. měrza w katolskej towaŕschowni ßwoju lětnu hłownu shromadźisnu. K. pschedßyda Hizka wotewri shromadźisnu a powita ßobustawy wutrobnje. Saspěwachmy ßebi „Ja Ssłowjan ßym". Na to pschińdźechmy hnydom k dnjowemu porjadej, kiž běsche bohaty. Podachu ßo najprjedy rosprawje pokładnika a pißmawjedźerja. W druhim dypku jednasche ßo wo sestajenju dźěłanskeho plana sa pschichodne lěto. S přenja ßo postaw

Serbske króny.

Wot A. Muki.

1] (Pokraczowanje.)

Putnikaj běschtaj karanczk wupiłoj a piwo sapłaczíwschi podaschtaj ßo saßo na dróhu.

Pschibližowajo ßo k zyrkwi klinczesche jimaj ßmjertny khěrluśch napschecźo. „Chzemoj sastupicź!" prajesche kandidat, na wotewrjene durje pokasujo. „Chzemoj radscho na měsczje na faru hicź!" napschecziwi wuczeř. Mjes tym pak bě Handrij hižom do zyrkwje stupił. Zyrkej bě stara snutska kaž swonka; na wjerchu wschelake wobrasy jandźelow se starych czaßow; sczěna, klětka, dupa, ławki, wscho s kałkom bělene; psched wołtarjom wocžinjeny dźěczazy kaschcź; dźěczo w nim s kwětkami pokryte, na hłójczzy seleny wěnaschk; něschto žonow a mužow w želazej drasczje wokoło njeho; na skhodźenkach k wołtarjej schědźiwy, dostojny duchowny; pschi hłowach kaschcźa pak płakaza macżeř morweho dźěczja, žona khudeho khěžkarja. Pódla njeje rjane ßylne holeczo w měschczanskej drasczje se styknjenymaj rukomaj hladajo na semrěte dźěczo mjes róžemi. Tak stejesche s měrom nutrne holeczo; ßłónzo sczelesche ßwoje pruhi pſches wokno na jeje sybołaze włóski, na jeje rjany wobras bjeswocza. Sajimawscha pak hacž rjana błójczka bě hłuboka nutrnosćź na jeje woblicźu.

Duchowny skónczi modlitwu. Ta rjana knježna skhili ßo hischcze junu k dźěsczu, położi ruku wokoło maczerje, troschtowasche ju, mjes tym so jeje módrej wóczzy ßamej ßylsy ronischtej.

Mužojo sběhnychu kaschcź a njeßechu jón sa duchownym schědźiwzom na kjerchow. Po kaschczu dźěsche macź, hłowu na ramjo swojeje pschewodźeŕki skhilenu; knježna dźěsche nimo zußbnikow s pschekrasnjenym wobliczom k ßußodzy scheptajo: „Knjes jo je dał, knjes jo je wsał; wola teho knjesa budź khwalena wěcźnje." Macź khablasche pódla njeje k rowej. Kaschcź ßo puschczi do rowa; duchowny wupraji požohnowanje; kóždy pschitomny czißny tsi horstki pjerschcźe sa wotemrjetym žiwjeńczkom do rowa. Lud ßo wotßali s duchownym. Zuisa knježna pschewodźowasche srudnu maczeř domoj. — Faraŕ dźěsche k ßwojemu domu, putnikaj kroczeschtaj sa nim, hischcze wschě myßle pschi zusym holecźu.

Něiko stupischtaj do faŕskeho dwora, duchowny stejesche psched khěžu, wokoło njeho czrjóda hołbi, kur a kaczkow.

Pschecželaj jeho postrowischtaj, czesczowny starz ßo pokłoni na njeju hladajo, kury a hołbje czěkachu.

Putnikaj duchownemu ßwoje mjena pomjenowaschtaj, tutón wjedźesche jeju pſches rjanu, pilnje wobstaranu sahrodku do khłódnizy sa blido a posběhny hłowu woczakujo, so by shonił, schto jeju k njemu wjedźe.

Tuž dźěsche Handrij, kandidat, k njemu: „Ja w sańdźenych dnjach w jenym jara starym stawisniskim rukopißu czitach, so je we waschej wßy w starodawnych czaßach hród ßerbskeho krala Zitoměra stał, w nim je ßo wjele ßerbskich wjerchow psched tamnej poßlednjej krawnej bitwu s Němzami, w kotrejž ßwoje žiwjenje sa ßerbski kraj a jeho ßwobodnosćź woprowachu, shromadźiło a ßu psched bitwu wschitzy ßwoje ßerbske króny skhowali, so njebychu do rukow njepschecźelow panywschi jim prawo na wobknježenje ßerbskeho kraja dali. Na tym ßamißnym měsczje je ßo potom wascha fara natwariła; najskeřscho je ßo stary khětro spanjeny hród jenož wobnowił a ßo tak dom czěłneho knjesa Sserbow do bydła jich duchowneho knjesa a sastararja pschewobrocził. Mój ßmój ßo teho dla sebrałoj, so bychmoj sa tutymi krónami pytałoj. By to wulki, wulki dobytk sa stawisny Sserbow a Ssłowjanow był.

Starz bě s měrom pschipoßłuchał a wotmołwi powucźujo: „Wěso je nascha fara hižom jara stara a je ßo, kaž ßym shonił, jako ßo w naschej wjeßy přeni Boži dom twarjesche, s jeneje stareje khěže wobnowiła, ale hacž je to starych ßerbskich kralow hród był, ja njewěm a njewěrju. A wysche teho ja hischcze nihdźe czitał njejßym, so ßu stari ßerbszy kralojo ßwoje króny jow skhowali. A potom — kajka by to wołańza, kajki ßměch był, hdy bychu druzy shonili, so sczje wy w mojim domje sa ßerbskimi krónami pytali a so ßym ja tutu błasnosćź pschiswolił?!"

„Tuž wy njechacźe pschidacź, so bychmoj sa nimi pola waß pytałoj?" woprascha ßo Handrij srudny.

„Ně!" dźěsche starz: „To wschak ßu baßniczki sa pěstończe. Duchowny dyrbi ßłowo Bože pschepytowacź a ßwojej wosadźe wukładowacź; niz pak sa tajkimi baßniczkami běhacź!"

II.

Stara fara.

Pschi blidźe ßedźeschtaj młodaj knjesaj, ßrjedź njeju holeczo, ßwojeju hoscźow s jědźu sastarujo. „Jako Waju na kěrchowje widźach, myßlach ßebi, so mojeho nana wopytataj, blido hižom khwilu kryte na Waju czaka."

„Njedźiwajcźe jenož, luba knježna, so naschě wopyt tež Waß komdźi", dźěsche Handrij.

„Moje dźěło je łohke", dźěsche holeczo, „boju ßo, Wasche budźe Waß bóle napinacź. Nascha khěža ma wjele jsstwow, a potom stwiczki a lubju."

„Ja ßym hižom Waschemu knjesej nanej wuprajił", napschecziwi Handrij ßo poßměwkujo, „so ja nochzu Waschu domisnu jako murjeř pschepytowacź. Dźeržcźe naju sa wczipneju, koraž tu dźiwnu khěžu ßebi jenož tak daloko wobhladacź chzetaj, kaž je hewak hoscźom wotewrjena."

„Nascha khěža drje je sa zusych jeje starobny dla spodźiwna", dźěsche Hilža, „nam je wona luba, pschetož wona je czopła a wobschěrna. Jako nan sa fararja ßem pschińdźe, je wón nascheje njeboczizkeje maczerje dla wscho pschihódnje pschihotowacź dał, pschetož nam je města trjeba, ja hischcze mam schěsćz młódschich bratrow a ßotrow, wysche teho dźeržimy ßebi ßłužobnizu a pohoncźa."

Wuczeř dźiwasche ßo nad tym rjanym holicźu, kiž tak bjes wscheho hordźenja jednorje a rosomnje rěczesche a rjekny: „Dokelž mój tak sa hołymi městami stejimoj, bychmoj ßo najradscho Waschemu wjedźenju poruczíłoj, jeli sa byschcźe namaj powjedźicź chzyła, hacž ßu w sczěnje dowa městna, kiž pschi klepanju dudławosćź pscheradźa."

„O, te njepobrachuja", napschecziwi Hilža, „W mojej komorzy na sczěnje, kamjenina pleczżiza spody skhodu, wjazore pleczżizy w kuchinje a hischcze wjele wjazy městnow w khěži. Pschi wschitkich ma nascha stara Hana ßwoje myßliczki."

Michał bě tafliczku wuczahnywschi wschě podhladne městna ßebi napißał. (Pokraczowanje

S wobsahmy, so „Maćicy“ zas njedźelu w junuju abo julisku do Delnjeje Łužicy pojedźe, so by tam wobsedźe we Konjecnach, hdźež Serbstwo hišće drěma, wuzwuwała bobre symjo, kiž dyrbi našemu narodej bobre płody pichtiś. Dale namjetowachu so njedźelske wulety do bliskeje wokolicy Budyšina. Towarstwo so sa nje wuprosi a wobsahmny, je wuhotowacy. Po wschelakich mjenje wažnych dyrbach dóhdźechmy k nowowólbam. Wolachmy pschedsydstwo a wubjerk. Sa 1. pschedsydu sebi towarstwo k pschedsyca Hrjaka sažo wusvoli a sa městopschedsydu k. Krjeczmarja. Pokładnik wostanje dale k. knihaŕnik Jonak, sa jeho sastupnika so k. Hajna wusvoli. Jako pisamowjedźeć bu k. Ducźman sažo wolony. K. Schajba bywa dale sarjadnik dźiwadła. Do wubjerka wusvolichu so k. Lorenz, k. Seymank a jako sastupjerjej knjezna a knjeznu knj. Hajnez a Hajdrichez. Towarstwene zjenoslenstwo je k. Wjenčet dale bobroćiwje na so wsał. Po wólbach napomnješe pschedsyda wsche sobustawy, so bychu towarstwu bo sylerne wostałe a sobuskutkowali swojemu narodej dźełale a so shromadnym dźěle stukowale lepschemu pschichodej napischeco. Dźakowasche so wschém sa dotalnu wopornjiwosć a prajowanje, wobsebje też naschemu dirigentej sa niesprózninje wuwuczowanje w spěwje. Ze spěwom „Sstawna Sslowjanschczina nascha“ skónči smy shromadźiznu.

S **Minakała.** Niedźelu 16. t. m. wječor we 8 hodź. wuhotuje bobrocelske towarstwo „Sächsische Fechtschule“ sa Minakał we Minakałskim hoscenzu swój ktuchi salozeństi swjedźeń s dźiwadłom a rejemi. — Cśisty wunoschk je sa potrěbnych konfirmandow postajeny.

S **Drožđżina.** Wojerske towarstwo sa Hrodźišćanski a wokolinu wuhotuje njedźelu, 16. měrca, wječor 1/2 8 hodź. we Labohójcu hoscenzu swój ktuchi salozeński swjedźeń s dźiwadłom a rejemi. Dźiwadło budźa nam znaczi a poutajni Drožđżiny hrajerjo pschedstajeć. Wojerske towarstwo bohaty wopyt wocakuje. (Hladaj nawěsćicu w dźensnischim cźisle.)

S **Neutsałza-Spremburga.** Do domsteho tudomneho kubierja Freunda žu cuzny granatu cźisli. Wona rosbuchny, ale pischewjele schkody njenacźini. Jenoż nekotre wokonowe schkleńcy rosłećachu. W domskim straschnischtwe žandarmerije bydli. Jenu měsće granata placźesche.

Hospodarski rozhlad.

Sobota, 15. měrca 1924.

Kursy wjeżera w Barlinje:
(Tute kursy su w miliionach)

Dollar	4190 000	franzowski frank	192500
jendźelski punt	18 055 000	cźěski kron	122100
schwajzarski frank	728200	100 półst. markow	448500

Němske pjenjezy swoju krutosć na wukrajnych burjach sakhowachu. Franzowski frank hladajo w hódnoće horje bije. W

Effekty běchu wjeżera w Barlinje něschto kruceńscheji. Też na Drježdźanskej burshy wone powschitkownje horje bichu. Wobsebje wjele akzije metalowje a maschinowje industrije dobuchu a to wot 0,5—3,25 bil., dale pimanje wot 0,5—3,5 bil, mjes nimi Lubiffka wo 1 bil. horje slězy. Papjerniki porjedźichu so wo 0,5—2 bil. ale Dresdener Albumin-Papierfabrik 4 a dr. Kurz 2 billionaj pschiwabdźischtaj. Twarske a transportne druźiwa sapischachu powopschene kursy, tehorunja banki. Akzije mittnarjowa a kolow běchu mérnische, mjes nimi jenoż Bergmann 1,75 a Gerarc Elektrizitätswerk 1,6 bil. dobypschitaj. Wanderer stłubi 0,8 a Sächs. Straßenbahn 0,4 billiona. Wola akzijow keramiskeje industrije žebi dobywanki a stłubjowanki nimale wahu dźerżachu, podobnje bě pola akzijow wschelakich industrijow.

Renty sažo něschto lepje běchu.

Za produktowych wikach je tukrajne žito žadnischo w ćehodła bóle sesilnjene, dyrnjeż wukrajne žito we płaćiznach sešłabjene **bě**. Wono mohło so dowoźowacy, jenoż wikowarjo k temu dosć devizow (zuzych pjenjez) njebostawaju. Rjany jećmjeń so dale pyta a derje płaći. Wowsu so pschedewschém w rjanych běłych druźinach do pschimórskich městow a sa pschetrjebarjow pyta. Muka sažo lepje dźe. Wotruby maju twjerde płaćiny. Bentnar pschindźe po złotych hrinnach

	wjeżera w Drježdźanach	w Barlinje:
pschenica	8,50—8,75	8,15—8,50
rožka	7,40—7,65	6,55—6,95
jećmjeń	9,50—10,00	7,50—9,50
wowsy	6,75—7,00	5,60—6,10

Za konjaze wiki bě so pschihnało 900 kónt, potajtim wjazy hacź tydźenja. Wone płaćachu:

1. kaikosće 1200—1800 złotych hrinnow,
2. kaikosće 800—1200 złotych hrinnow,
3. kaikosće 500—800 złotych hrinnow,
4. dóbjaki 100—500 złotych hrinnow.

Wowsa bě na poslednich pschedźadowanjach we jendźelskim pschisiwowym měsće Hullu sažo jara broha, hač wo wjele drožicha, hač poslednje króć. Praja, so Rěmska wjele wowsy kupuje.

Keleso drožsche. Tuna — 20 zentnarjow żeleza so wo 10 proz. powyschi, tuna stabikateho żeleza pschihotuje 1,80 št. hr.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wowsowe symjo po tonach abo 1000 kg, jewak 100 kg, płaćizny po złotej hrinnje.

	14. 3.	13. 3		14. 3.	13. 3.
Pschenica	163-170	162-168	rapš wokusći	11-11,80	11-11,70
rožka	131-139	130-137	poch. metaja	8-8,80	8-8,80
nakł. jećmjeń	186-190	170-185	herabella	14-15,00	14-15,00
nas. jećmjeń	—	—	pjelušćki	12-13,00	12-13,00
wowsy	114-122	112-120	žrnjace krušći	18-19,50	18-18,50
kukuryca (Mais)	—	—	hurcy	14-15,50	14-15,00
rane symjo	410-415	410-415	mota	14-15,50	15-15,00
rapš	300-310	295-300	slany wokusći	23-24,00	23-24
pschenična muka	24-26,75	24-26,75	módre symjo	14-14,50	14-14,50
rjana muka	21,00-23	20,75-23	lotte lupiny	16-16,50	16-16,50
pschenič. wotr.	10-10,80	10-10,50	hróch	18-20,00	16-18,00
rjane wotruby	8,40-8,50	8-8,20			

Drježdźanska burša.

Pschenica	17,00-17,50	běrnaze krušći	21,00-21,50
rožka	14,80-15,30	pschenič. wotruby	10-10,50
nałšćink jećmjeń	19,00-20,00	rjane wotruby	8,10-8,50
nasymšći jećmjeń	—	pschenična muka	28,00-29,50
wowsy	13,50-14,00	rjana muka	25,00-27,00
cźerwjeny błaćel	160—180	mota	20,00-21,00
rapš	—	pjelušćki	19-20
kukuryca (Mais)	21,00-22,00	hróch	22-25,50
šuche trubanćki	11,50-12,00	jotrowe truby	18-22

Jednota „Sokoł“ w Komorowje
pola Rakec
wuhotuje **njedźelu,** 16. měrca w **Šmanec hoscenc**
sokołski wječor
ze spěwom, dźiwadłom, zwučowanjom a rejemi. Započatk w 7 hodź.
Wšěch lubych Serbow a sokołskich bratrow wutrobnje přeprošuje
předsydstwo.

2-lětny
arabiski kóń,
nadobnejerasy, při wobhladowanju zrěbcowmytowany, je płaćizny hódno na předań w **Malym Wjelkowje** **čo. 3.**

Reinhold Neugebauer
w Budyšinje na hłownym torhošću 7.
Poručam swój wulki skład samozhotowjenych
woblekow za mužow, pachołow, hólcow a dźěći, wšu drastu do dźěła,
wulki skład tkaninow — zhotowjenje po měrje.
Mimo teho poručam košlacy barchent, módrowe, kopšiwinu, ložowe počehnjenja, twjelki, trjonja, dybzačne rubiška a wšelako.

Galvaniski słaboprud
w swojim skutkowanju
při městnym lěkowanju
n. př. při hłowu- a zubybolenju, žołdkowych, črjewowych a wutrobinych khorosćach, wići, ischiasu, drjenju a při mjišće wjele druhich khorosćach.
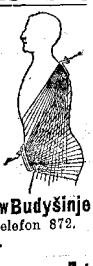
Darmotna radu podawa:
Wohlmuthowy institut w Budyšinje
na Moltkowej drózy 31, delka. — Telefon 872.
Apparaty so rěz wupožčuja.

Hosćenc w Smječkecach.
Sobotu, njedźelu a póndźelu, 15., 16 a 17. měrca so

kózłopiwo toči
Wšě 3 dny
poskićamoj najlěpše kózłokolbaski,
khołej a pampuchi.
Přećelnje přeprošujetaj
Mikławš Hejduška a mandźelska.

Časniki za konfirmandow
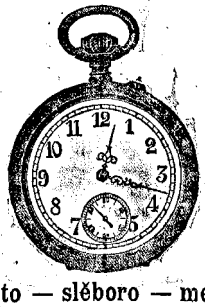
złoto — sléboro — metal
jenož hódniše twory
po wšěch płaćiznach
F. A. Lenke
w Budyšinje na Hošlo hasy 25
Telefon 929.

Poručam:
Ia. jězdne koła
(Torpedo, Express atd.)
nowe a trjebane,
mótorske koła, mantle, šlawchi rjećazy, pedale atd.
centrifugi * šijace mašiny
Z nowa-emailowanje a zanikowanje jězdnych kołow, kaž też reparatury tunjo!
Alwin Marschner w Halštrowje na torhošću 88.

A. W. Altmann w Budyšinje
dr. z w. r.
kupuje **stare żelezo**
Po hódne dźěby z čežitym automobilow přijědźemy.
Mamy wulki skład
wužitkoweho żeleza, twarskich šćenow atd.

Kedźbu!
Česćenemu wobydleństwu z **Rakec** a **wokoliny** kaž też we **Wulkich Zdźarach** a **wokolinje** dawam k wjedźenju, zo kóždy tydźeń póndźelu pop. w Rakecach pola hosćenkarja a překupca k. Běwuša wot 5 hač do 1/2 8 hodź. a we **Wulkich Zdźarach** wutoru pop. wot 5 hač do 1/2 8 hodź. w hosćencu „Ke kolpjej“ přebywan a přijimuju
skazanki a wuporjedźenja časnikow, złotych, slěbornych a optiskich wěcow.
Při potrjebje prošu wo dobroćiwu podpjerru.
August Granz w Kulowje
časnikar a złótnikar.

Składnostna kup!
Dla preščěhnjenja mam nadawk, sćěhowace trjebane a z nowa připarjowane meble tunjo předać:
1 jědźnu stwu, dešku dubowu, z bufetom, servěrowanskim blidom, wučahanskim blidom a 6 z kožu počehnjene stoły, **1 šatowy khamor, 1 khamor** za šaty a drastu, 1 ze židu počehnjeny **salonowy sofa,** 1 ze židu počehnjeny **stólik, 1 drastny khamor, 1 kuchinski khamor, 1 myjne blido** z běłym marmorom, 1 jednore **myjne blido, 1 seslong, 1 ovalne blido** z přikrywom, **1 plyšowy sofa, 1 drastne stejdło, 1 špihel** z podstawkom, **1 twjelkidźerżak, 1 wulki kufarc, 1 mały kufarc, 1 paneelowu desku, 1 čorny stołp, 1 lampu** za plun a milinu.
Hans Lissack, meblowy dom
w Budyšinje na Hošlo hasy 25. Telefon 1259.

Chenillowe rubiśca

čorne, módre, brune, zelene
wulke kemšace rubiśca
chenillowe šawle
čorne, jenobarbne a pisane, mustrowane ze zidźanymi a chenillowymi franzami
we wulkim wubjerku
poruča
Jordanowa wudowa
na zamtšownej lawskej hasy 8.

Kózdy, schtóž ma
něschto na pschedaś, šćit, grat, wschelake nowe a trjebane wěcy, abo schtóž chce žeby něschto kupił, wopśimj to :: :: ! nawěsćicu we :: :: **Serbskich Nowinach**
Tajki nawěsćicki so w nětkle 6000 serbskich domach cźita :: a ma wjetši wuspěch. ::

Jurij Fahrmann
w Budyšinje na hornčerskej hasy čo. 10 poruča **jězdne kola, šijace mašiny,** mantle a šlawchi. Samsna wuporjedź

Pomorske symjeńtne běrny

wukhadźace z najstrowšeje role mam w sandźeńskim času na składźo.
Wotedawam kóždu dźěłnu a družinu a prošu skazanki nětko hižo zapodać.
Wosebje změju sćěhowace poručenjahódno družiny na składźe:
Zažne družiny: Rürknarowa zažne, Kaiserkrone, Müllerowa najzasniše, Thielowa najzasniša, Primel, zažne różowe.
Srénjotne družiny: Alma, Angelika, Arnika, Hassia, Hindenburg.
Późne družiny: Bilcher, Centifolija, Deodora, Industrie, Richters Jubel, Märker, Parnassia, Pepo, Pirola, Phönix, Kartz z Kamenca, Trebitzscher Ertragreiche, Wohlmann.
Podawam nimo teho kóždu družinu, kiž so přeje.

Erich Bräuer

walka wikowańja ze symjeńtnymi a jědźnymi běrnami
Telefon 944. Kontor na Moltkowej dróży 5 po 1 schodźe. Skład w bróńi na Hošće hasy

Trjebace wobuce, dha je nětk najwjetši čas!

Poručam tunjo

žonjace nizke stupnje - dźěłanske stupnje
žonjace črijo - škórnje
mužace črijo - dołhe škórnje
sportske črijo - rybańske škórnje
lakowe stupnje - konfirmandske stupnje
drjewjane kłocki - drjewjancy - turnowanske stupnje - sandale - kožane toflo gamaše

Willy Sommer w Budyšinje na serbskich hrjebjach 8.

Stwórtk, 27. měrca, wječor 1/2 8 hodź.
je w zali „Krony“

wulke hudźbne předwjedźenje

Solistojo:
Charlotte Viereck
Willy Bader
wobaj wot sakskeje statn. opery

Orchester:
kapała sakskeje statneje opery
kapała němskostatn. wobory
Budyšański koncertowy orchestor

Chor: Budyšeke mužsko spěwne towarstwo!

Wjedźenje:
Kurt Striegler, kapelny mištr statneje opery, Albert Wotruba.

Kharćki za 5,— a 2,50 hr. z dawkom su dóstać w koncertnej direkcji K. J. Guder, Fa. hudźbny dom R. Siegemund, w Budyšinje na seminarskej dróży 8. Telefon 1018.

Hänslec hosćenc w Hornjej Hórcy.

Jutře njedźelu, 16. měrca je

wulki spěwny koncert

wuhotowany wot mužskeho spěw. tow. z dobroćiwym sobuskutkowanjom měšaneho khora w Hornjej Hórcy.

Po koncerće dźiwadło a reje.

Započatk w 6 hodź. Přećelnje přeprošuje
J. Hänsel, hosćencaŕ Musk. spěw. tow.

Hosćenc „K jandźelej“ w Radworju.

Sobotu, 15. njedźelu, 16. a póndźelu, 17. měrca so

kózłopiwo toči

Najlěpše kózłokołbaski, pječena kołbasa a pampuchi.
Přećelnje přeprošujetaj **Šmitk a mandźelska.**

Hosćenc w Khwaćicach

Jutře njedźelu su

pyšne reje.

Lowkec hosćenc w Malešecach

Njedźelu, 16. a póndźelu, 17. měrca so

kózłopiwo toči

— najlěpše kózłokołbaski — najl. pampuchi.

Přećelnje přeprošujetaj August Lowka a mandźelska.

Wulki serbski wječor

z dźiwadłom, ze spěwami a z rejemi
wuhotuje

Malešanske serbske towarstwo
njedźelu, 16. měrca w Haškec hosćencu w Delnim Wujezdźe
započatk dźiwadła 1/2 8 hodź. Wšitcy Serbjo z blizka a daloka so wutrobnje přeprošuja.

Njedźelu, 16. měrca, wječor 1/2 8 hodź., wuhotuje wojerske towarstwo za Hrodźišća a wokolinu

w hosćencu w Drožďžiju
swój lětuši

załoženski swjedźeń

z dźiwadłom a rejemi.

Wšitcy přećeljo a popěrawćeljo su k temu wutrobnje přeprošeni.

Wojerske towarstwo. **Hosćenc.**

Sudniska korčma w Bukecach

(Gerichtskretscham)
Jutře njedźelu su

reje.

Tunja składnosć k rejwanju, reja 5 pj.
Wo bohaty wopyt prosytaj
P. Kilem a mandźelska.

Nawěšćki přinjesu wužitk!

XXIII

Cyła wokolina

znaje mje a moje wurjadnje dobre, spěšne a tunje dźěło.

Menzel, serb. čěsnikaŕ w Dobrošćanach p. Njeswačidła

Spawna evangelska

služobna holca

do hospodarskeho dźěła, nic młódša hač 17 lět, so hnydom abo k 1. hapreleju pyta. Wjac dałše je zhonić we wudawarni »Serbskich Nowin«.

Holca

nic młódša hač 18 lět so do ratarstwa pyta.
Kubiel Steudiner we Seifhennersdorfju čo. 450.

Nowe žonjace jězdne kolo a nowu **šijacu mašinu** ma na předań **Ernst Robik** w Bjedrichowach.

Cyle nowa šijaca mašina
(Singerowa)
je płać. hódn. na před. na Lutzestr. 6, dełk.

Mało trjebany

dźěćacy wóz

je na předań. Zhonić we wudawarni Serb. Nowin.

Wulku sylnu

podsobnu kruwu

ma na předań **Barthel** na dwórnišću w Hudinju.

Prosata

su na předań w Malešecach **čo. 97.**

Wysokosulena

kruwa

je na předań w Kobelnju čo. 5.

Z tutym dawam k wjedźenju, zo póndźelu, 17. měrca swoju

wolenku

wotewrju.

Poručam so wobydlerstwu **we Wojerecach** a we wokolinje k wolij biću a k podawanju wulkich a mjeńšich dźělbow stajnje čerstweho laneho wolija w najlěpšej hódnosći.

Z počesćowanjom
Pawoł Schkommodau
w Wojerecach na Bismarckskej dróży 5.

Malešanska nalutowarnja

přijimuje pjenjezy
na wšědne a měsačne wupowjedźenje a zadani je nanajlěpje.

Jědźne běrny

kupuje
Erich Bräuer w Budyšinje
wulke-wikowańja ze symjeńtnymi a jědźnymi běrnami
Telefon 944. Kontor na Moltkowej dróży 5 po 1 schodźe.
Skład w bróńi na Hošće hasy

Pětr Hantška w Kulowje

na Budyšskej dróży 4.

Wosebity wobkhod za nowoč. mužace-a hólčace woblečenja.

Namakace pola nas najwjetši wubjerk

mužacych woblekow	ulstrow - paletotow	kholowow z česaneho
pacholacych woblekow	gumijowych mantlow	předzena
hólčacych woblekow	kosmikatych mantlow	Brechejow. kholowow
konfirmandskich woblekow	kosmikatych jupow	zamkańskich woblekow
sportskich woblekow	manchestrowych woblekow	dźěłanskich kholowow
		kord., manch., kož. atd.

Mužace a pacholace **klobuki, wysoke klobuki, čapki** wšěch formow.

spódne kholowy	khornarje - servitéry	židźane lacy
sportske košle	wjazaki - krawaty	lacowe tkaniny
zwjeršne košle	slě - zoki-dźerźaki	woblekowe tkaniny
turnańske košle	rukajcy - zoki	zhotowjenje po měrje
kholowy a pasy	sportske štrympy	w najl. wuwjedźenju

Jenož dobra sprawna twora. Najtuńše płaćizny.

Wot soboty 5. měrca steji transport wysokosućeln. kruwow a jałojcow

direktnje z rańšeje Pruskeje na předań. Dla přihódneho nutřkupowanja přidawam płaćižny hódno a zaměnjam.

Richard Hantška we Wulkich Zdźarach

we Wojerowskim wokrjesu.

Čěmnobruny

walach

6 lět stary, dobry jenopřahaŕ steji na předań w Porśećach čo. 43.

Kupuje stajnje
rězne a dójne **kozy**
po najwyšších płaćiznach na brodowskej hasy 7.

kruwu

je na předań w Kobelnju čo. 5.

Česćenym Serbam dawam z tutym k wjedźenju, zo mam wot nětka swoje

klamy zaso wotewrjene

Z počesćowanjom
Emil Miersch
na kamjeńtnej hasy.

Přesadźowanje palneho drjewa.

Wuteru, 18. měrca 1924 maja so na Njeswačidłskim majoratskim hajniskim rewěrje w 31. wotdźěl. sćěhowace drjewa na městnje samym za hotowe pjenjezy předawać
na 25 rm kuluchow a šćěpow,
„ 30 hromadow liśćowcho drjewa.
Kupcy zeńdu so w 31. wotdźěl. při Njeswačidłskim Kosłowskim puću.
Hajniske zarjadnistwo w Njeswačidle.

Swojim česćenym dźakownym patientam wozjewjam k wujasnjenju, zo je moja znata

praxis nowočasneje zubneje techniki
jenož na Nowosalcsk. dróży č. 4!

Ręčne hodźiny 9–12 a 2—6. Telefon 1117.

Dentist **Herbert Heinke** w Budyšinje
praktikant Mnichowskeho instituta.

Zubna praxis F. Hensela a syna

mjećel **H. Hensel, dentist w Budyšinje na hasenšteinskej hasy 6, w 2. poskhodźe na lěwo**
w domje knjeza překupca Šeh augella
poruća so za wšě do powołanja přimace dźěła, k čahanju zubow wšěch druhin a pohlušenjom a bjez njeho, plombam wšěch wuwjedźenjow, k narunanju zubow z kawčuka, k wuwjedźenju krónowych a mostowych dźěłow wšěch druhin atd.
Z přosćwu, zo by so mi dotal spožčene dowěrjenje dale dopjelnjowało, wosławjam so z počesćowanjom
F. Hensel, dr.

Přiloha k čislu 64 „Serb. Nowin“

Sobotu, 15. měrca 1924.

Serbska młodźina! Budź vole idealna a temperamentna!

Čehodla? — To dhu ſ krótkimi ſłowami tu prajić. Kak huſto czitam ſtórżbu, ſo Serbſka do nemſkich towarſtwow khodża a ſwoje dobre ſerbſke towarſtwa, hdyż ſu pſchiſtupkuchni, njeſnaja, haj je pſcheradża. — So mamy renegatow, to wěmy. Ale ſo też wulki dźeł naſchich Serbow je ſwa lutki a nima wjele ſajima ſa ſwój ſerbſki narod — je wěſce jara frudne. Haj, bohużel dyrbju prajić, ſo ma wjele Němcow wjazy ſajima ſa Serbſtwo jako rodżeni Serbja. Woni wjedża, kak bohaći my ſmy! Ale wjele Serbow to njewě, abo wědźeć nochże, dokelż ſanu dobru ſerbſku wutrobu nimaja. —

Kak wjele Němcow tola ſerbſku rěcź wuknieja. — Serbja, naſcha luba młodźina — holza a hólzy, na kotrychż tola naſch pſchichod leži, ſa kotrychż by ſerbſke czitanje a prawopiſanje tak jara nuſne było, ſu tak jara lubke w tutych wěcach a nimaju je ſa trěbne. Młodźina ſpi! To pak prawje njeje a też ſana ſerbſta powaha njeje. Tak dale njepſchińdźemy. Niż jenoż pſchi ſwjedżenjach a ſabawje atd. dyrbimy naſche Serbſtwo hajić a wyſoko dżerżeć, tż w druhich ſkutkach a doma dyrbi ſo to ſtaċ.

Kak ſrudne tola je, hdyż mi njedawno młoda knjeżna powjedaſche, ſo je doma pobyła a tam na rejach była, ale ſo tam wjazy w ſwojej ſerbſkej draſce njepojědże, dokelż hólzy tam wobeſhe ſ němſkimi holzami rejuja a na ſerbſke draſcene njeſładaja. — **Njeje dha to hańba ſa Serbow, najbóle ſa mujſtu młodźinu?** Ale też naſche holzy żadyn temperament nimaju. W żurli ſedża w kuċiku, poniżnje ſ mérom a ſpokojnje — a cżakaja, doniż je jedyn tak hnadny a ſ nimi rejuje. Maja tola też horzu krej, ſu rjane a njeſtrašaja ſo połičżowacż dacż. Dyrbjeli ſ wjeſołoſcżu do njebjes ſkocżiċ. Naſche hólzy ſu hłupaki a dyrbi jich naſpriedy naſch miſchtr Kuba ſe ſwojimi krajnymi wobraſanmi ſ jich ſpanja ſbudżiċ, ſo widża, kak rjane holzy mamy. — Też pſchi dźele je tak. Naſcha młodźina dyrbi ſo tola ſama ſpóſnacż, dyrbi ſ wjazy temperamentom a ſamoſtatnoſcżu wuſtupiċ, potom żadyn Němc wjazy prajiċ njebudże: „Wy hłupi Serbja!“

Tak njeſmě dale hiċ. Młodźina dyrbi bóle idealna a temperamentna ſa ſwój narod być. Dyrbi wjazy ſajima ſa ſměrne ſkutki pokaſacż. Njedyrbi ſo pokaſacż tak njeſepa, ale ſ żyła bóle intelligentna a njepſchetrżbana bydżeli Němzy. Naſcha měż je tola na najlépſchim puċu! Ta mała hromadka intelligentow wſchitko ſama dokonjeċ njemóże. Młodźi Serbja dyrbja ſami też tak wjele ſajima ſa ſwój narod měċ a pomhaċ. W dotyċh ſynſtkich měſtach je na wjach tak wjele cżaſa. Cżitajeſe pilnje ſerbſke knihe. Też Nowina ſłuſcha do kóżdeho ſerbſkeho domu. W kak wjele ſerbſkich domach ju hiſchcże nėnſke nowiny! To njeje prawje. Nowiny ju każ wukſobny ſtoł na wyżokich ſchulach, ſu jene wulke kulturne dobycże, dokelż mjenujwy ſtajnje żyły lud wuwuċuja.

Hladajce na druhich Słowjanow. Wſchitzy maja wjazy temperamenta a ſu bóle idealni ſa ſwój narod a waſchnja.

Haj, wjazy żiwjenja je nam jara nuſne. — To pokaſuje nam też piſanje w nėmſkich nowinach. S żyła dyrbimy ſa to dżakowni być, ſo taſt „teutoniſti furor“ druhe ſtrony a kraje na naſche politicżowanje kedżbliwe cżini. Němzy maja mózy — ale na naſchim boku je prawo jeneje mjenſchiny w demokratiſkim kraju.

Haj, hdyż Němzy naſchu młodźinu trjebaja ſ wuſtajenzam, rejam a druhim wėżam, dha ſmy dobri boſeċ, tam ſ naſchej draſtu jich ſwjedżenje wupyſchiċ. Tak dalako pak hiſchcże tola njeje, ſo do muſeuma ſłuſchamy. — Ja pak też ſerbſke towarſtwa ſnaju, kotrejż ſ němſkimi towarſtwami w ſwjaſku hromadże dżełaja, tak ſo wot Serbſtwa wjazy wjele widżeċ njeje. Tola cżedża ſwój ſerbſki narod a maċerinu rěcź hajiċ. Kak dyrbi to możno być, njeroſumju — je mi pſchewyſoko.

Droſnje klincżi też mėſchenje naſcheje maċerſkeje rėcże. Młodźina dyrbjała na to kedżbowacż, ſo ſu ryſy ſerbſku rěcź. Też ſtarſchi dyrbjeli na to hladaċ. Tak jara cżeſto to njeje, je jenoż buchowna lenjoſcż. Nam pak to wjcle ſchkodźi a Němzy ho — ſmėja.

Tuż, luba młodźina, wojuj ſ wjazy ideałom a wjazy temperamentom ſa twój ſerbſki narod, twoju rjanu maċerinu rėcź. Napinaj twój duch! Njechamy tola naſch wótżny kraj pſcheradżiċ, ale ſ połnym prawom ſa naſche wobſebitnoſcże, kotrejż dżedża nam Němzy rubiċ, ſ buchownymi bronjemi wojowaċ. Serbſke ſchule chcemy měrżi! Mamy to ſamżne prawo w demokratiſkim kraju każ druhi!

Hdyż budże kóżdy ſmuſcże ſa ſwoju ſerbſku wėż wojowaċ, kóżdy na ſwojim měſtnje, potom budże naſcha Łużiya, naſch wótżny kraj ſerbſki woſtacż ſtajnje a kóżdy cżaſ. Naſcha młodźina je naſch pſchichod!

B. A. Helaſ w Drježdżanach.

Sšwėrne pſcheċżelſtwo.

Bėſche jómu w tėċże, cżopły ſtónċżny dżeń. Tu ſo wulki pawk po ſahrodże rjaneho wjeſneho ſtatoka wjeſele pſcheſkodżowaſche. Skedżbliwje ſledżeſche ſwoje cżelſke nóżki, tu kſwiłu poſaſta, tam ſo ſaſo na rózowym kopjeċku, ſ kotrymiż bėſche ſemja wſcha poſzypana, rjenje pokolcba a cżaſto ſpladowaſche ſ jaſnemu, mórcżemu njebu. Słónċżnje pak ſo jemu to woſtudżi, noſy bėſchtej ſpróżnej a ro.pominaſche w ſwojich myſlach, hacż njeby na cżaſu było, ſo by nihdże nėkajſe cżiſche měſtacżko ſa pawcżinu wupytak. Kajo wokolo pytajo bodżaka ſo na blíſku ſ winom ſarożenu ſahrodnu murju, hdyż ſtyte ſelene pruċżata ſ ſłónċżku hore ſahacha. Tam by ſo jemu lubiło a tam by wſchitko namakak, ſchtoż ſebi wutroba żada. To bė rjany měrny łuċżiċ, niż pſchejara wotetworjeny, dokelż préċi ſ wurji ſtorkaſche bróżnja ſ ſłónċżku tam pſchejara njeſmudżeſche. Tuż ſkwatnje kroċżeſche ſ muri, bėżeſche ſpėċżnje po winowym pjenku horje a to jeho łopjenkach da ſo hnydom do dżeła. Kſchižżowaſche, pſcheſkawaſche a ſwjaſowaſche ſwoje ſlėdżobłyſchcżate niti ſ wulkej pilnoſcżu doniż njebė rjana pawcżina hotowa ſ wjele wokneſchkami a durcżkami, pſches kotrež mójeſche ſpėċżnje muſe a twon, bjeſ toho, ſo by ſkucża trjebak a nėkoho druheho wobcżeſowak. Jeho bydło bė wjele, wjele kraſnjiſche, hacż te, kotrež bėchu ſebi ludżo jemu napſchecżo, na tamnej ſtrowje ſahrodży nattwarili. Tak ſebi pawk ſ najmjenſcha myſleſche.

Nimale ſrjedż wobſchėrneho bydła mėjeſche ſwoju ſparnju a dokelż bėſche ſpróżny wot wulkeho napinanja a łapanj, ſo tam w mėrje do kulki ſelmy, ſo by rjenje wotpoċżnył. Żyle hordże ihladowaſche na ſwoje dżeło a wuſmėnkowaſche ſo hebjewědomje, każ derje dże pawk ſamóże ſo ſmėwkacż.

„Bydło nėkto mam“, myſleſche, „a na żyrobje też mi njebudże runje pobrachowacż. Smėju ſawėſcże pſchejo pſchikryte a pſchihotowane błido. Kak lohko njeſleżi łajka njeſedżiwa muſchka do mojeho twara, je jata a bórzy ſſedżena. So by tu tola hižom była! Tajka rjana młoda muſchka ſnadź! To by było wjeſelo! Haj, tajka młoda muſchka — to je tola nėſchto wożebite. So by tola hnydom pſchileċżała! Abo ſ najmjenſcha kuntworka!“

W ſwojej ſpróżnoſcżi pak njemóżeſche dłeje cżakacż a ſonicż, kuwaſche ſ hłowcżku, wocżini hiſchcże nėſchto taſ wócżaſy, potom pak kruċże ſorėmny.

Lėdom bėſche kwilku wotpocżowała, pſchibliżowaſche ſo nėżna, hibicżiwa kuntworka. Wile, wo jej! Każ ſo ma tym dżerżom druhdy ſeridże, hdyż njekedżbnje do ſo ſonja, mały rawoſk ſo ſaſchmjatka w nėżnych nitkach pawcżinki, a każ też ſyrcżaſche, ſ nóſchkami kopotaſche, ſapjeraſche a gwałtowaſche — bėſche a woſta tola jata. Hižom chżyſche ſo do ſwojeho twoſuda podacż, tu pſchikhodżeſche ſpodżiwne twarnożenje. Mėſchcżu, ſedża na błiſkim ſaſtrinowym ſkrałcżku, bėſche njeſedżo wibżała a każ ſ błyſkom pſchileċża ſhem.

„Pſſt, pſt! woja mała towarſchka, budź jenoż pėċżnje ſtėrom, ſo pawka njewubudźiſch! Budź bjeſ ſtracha, wumożit cże. Najpriedy pak dyrbiſch mi kruċże ſlubiċ, ale gyle, gyle kruċże, ſo ſmėje wot nėka wiſcheho njepſcheċżelſtwa mjeſ namaj łónża a ſo dobrej pſcheċżelniżaj woſtanjenoj na wėki. Njeſmėſch nje pſchejo kałacż dyrkaċ abo ſamo, każ dżenſa rano, ſa mnu wokaċ: Stara bórcżawa, ſtara bórcżawa! Praj, chcżeſch mi to kruċże ſlubiċ?“

„Wſchitko cżinju, wſchitko, wſchitko, ſchtoż jenaż ſebi pſchejeſch“, lubjeſche kuntworka ſ płaczitym hłoſom, „jenoż wumóż mje ſ mojeho njeſboża!“

„Tuż derje. Snajeſch dże moju ſtaru cżetu, tołſtu pcżołku, ſtej runje tamle beleża na rjadży ſwoju hłowu do cżerwjeneje ſwėtki hila, ſo by ſ njeje ſtkėli mėd ſrėbała. Wona njeje jenoż jara pilna, je też wurjadnje mudra a ſnaje wſchėċż wobjanow a wódnicżkow a palcżiſkow ſyżeje wotka-

Hudźbny kuċik.

Bjedrich Smjetanowe wosławjenja w Prazy 2. a 4. měrca 1924.

Bjarnat Bjarnat.

Cyły cżeſki lud, też tón we wukraju ſwjeċeſe we ſaníđženym tydżenju z njewurjekniwej horliwoſcżu a ze zapřijomnej hordoſcżu ſtoletne narodniny ſwojeho Bjedricha Smjetany, najzaſłużbniſcheho ſyna ſwojeho naroda a najſławniſcheho hudźbnika cyleho ſłowjanſkeho ſwėta. Możach w Prazy ſwėdk być wſelakich ſwjedżenjow, k jeho cżeſći wuhotowanych. We wſėch wjetſich hasach mėjachu wjele wobkhodow wokna wupyſene pak ze Smetanowym wulkim wobrazom, pak z jeho połpostawy (büsty), pak z jeho hudźbninami, pak z knihemi wo jeho żiwjenju a ſkutkowanju. Na hasy ſłyſach husto ludźi ſo wo Smetanje rozmołwjeċ. Wſo bė we wėſtej wjeſołej naſłożenoſci, runje tak, jako by kral abo khėżor do měſta zaċahnyċ chcył.

Swjatocżnoſce zapocżinachu ſo 2. měrca, njedźelu dopołdnja w 11 hodź. w narodnym dźiwadle ze ſwjedżeńſkim aktom. Śėdżiwy filoſof, president prof. dr. Masaryk ze ſwójbu a ſkoro wſitcy miniſtrjo bėchu w ſwojich łożach pritomni. Na jewiſću błyſčeſe ſo wulka pozłocżana a wobwėncowana połpoſtawa Smetany. Tam bė ſo też amphitheatraliſcy zeſtupał wulki mėſany ſpėwny khór „Hlahol“; pred nim ſedżachu ſwjedżeńſcy rėcżnicy, każ wėdomoſtny prof. univ. Z. Nejedły, jedyn z najlėpſich biografow Smetanowych, prof. Jos. Foerſter, direktor konſervatorija a dr. Orcheſtr nar. dźiwadła zahra pod wóhniwym wjedżenjom opern. ſefa prof. Oſtrċita ſwjedżeński pokhod. Po tym jimachu ſo wſelacy zaſtupjerjo hudźbnych a ſpėwanſkich zjednoċeńſtwow ſłowa, ſławnemu njeſmjertnemu miſtrej dżak wuprajo. Swjedżeńſku rėċ mėjeſe prof. Z. Nejedły, kiż Sm. woſebje jako razneho hudźbneho demokratu rysowaſe. Na kónċu ſaklińċa wulkotna kantata: „Cżeſka pėſeń“ za mėſany khor a orcheſtr. Zaċiſé bė wurjadny; priklesk bė wulki a nochcyże ſkóncżiċ. Jenoż pomału ſo ſwjedżeńſke rumnoſce dźiwadła próżdnichu. Wuley doſtojny bė tutón zawod k ſwjedżenjam. Porokowaċ pak dyrbi ſo zrjadowarjam, zo bėchu ſpėwarki nuċene, pſcheż hodżinu dołho ſtaċ; wſelakim bu zlė a pſcheż jich — byrnjeż też njenadpadne — wotwjedżenje bu pripoſłuchaŕſtwo tola trochu mylene. Pred „Narodnym dźiwadłom“ ſteješe lud po tyſacżach a witaſe ſwojeho wotjėdżaceho preſidentu.

Popołdnju 1/4 hodź. wopytach wulki ſwjedżeńſki koncert „Cżeſkeje filharmonije“, kiż ſo we kraſnej „Smetanowej ſali“ (měſtanſki dom) wotměwaſe. Tak wubjernu, wulku a akuſtiſku ſalu ma zrėdka jene druhe měſto; my w Drježdżanach dyrbimy to pridaċ. Orcheſtr bė pſcheż wuċerjow Praſzkeho konſervatorija na impoſantnu liċbu 125 hudźbnikow powjetſeny. Za mnje bė to woprawdże ſenſacija. Prėni króċ możach tu Smetanowy ſymphoniſki cyklus „Moja wótċina“ doſpołnje a za ſobu ſłyſeċ pod wuſtojnej cżeſkej direkceju. Bė to znaty V. Talich, jara wobrotny a energiſki wodżeŕ, kotremuż pak — po mojim zdaċu — najwyſši dar pobrachuje, to je wėſta woſobinſka ſuggeſtiwna móċ preſwėdżenja. Wſelake ſady ſym hižo druhdże lėpje *ſłyſał*, n. př. pżez Antonina Bednacija w Drježdżanach ze filharmon. orcheſtrom Wołtawy a z cżeſkich łukow a hajow. Hewak pak bė wumėlſki wuſpėch njewėdny. Woſebje „Sarka“, „Tabor“ a „Blanik“ wobkuzłowachu pżez wulkotnoſċ a rjanoſċ orchеſtralnych barbow. Wo tutych kompoſicijach w pricchodnym ċiſle „Łużicy“ nadrobniſo nėſżto. Nimale 2 hodżinje trajeſe prewjedżenje tutych patheticżiſkich kompoſicijow, pżez kotrejż Smetana jako profeta z mócnym hłoſom do wutroby ſwojeho luda rėċi. Poſluchaŕſtwo bė cżaſ zatorhnjene; tak bohatu hudźbnu draſtu ſwojeje „Wótċiny“ hiſċe njebė wobdźiwaċ mohło. Każ za hudźbnika, tak też je za pripoſłuchaŕa tajki wulki koncert jara napinacy, ſo rozumi. Mėjach po prawom doſć za tón dżeń.

Na wjeċor w 7 hodź. pak bė hiſċe w „Nar. dźiwadle“ Smetanowa prėnja opera: „Braniborzi w Cżechach“ poſtajena. Tu ſċe njebėch ſłyſał. Wſo bė wupředate. Pżez lubоſċiwoſċ knjeża operneho ſefa a dirigentu O. Pſtrċila, kotrehoż wo poniżne měſtnaċko proſach, dostach też tam pristup. Trajeſe hać do 1/211 wjeċor . . . a pri tym dyrbjach ſtaċ! Doma to njebych cżinił . . . ale Smetana mi ſkiċi ċelne mocy. Smetana je tutu ſwoju prėnju operu w partituże 23./IV. 1863 dokónċił; pżedwjedżena bu pżi prėni raz 1866 z dospołnym wuſpėchom, runje jako prėni raz 1866 z dospołnym wuſpėchom (Nachod, Kral. Hradec). Hnydom dyrbi ſo prajiċ, zo je wuwiże dramatiki jara ſłabe; dostanjemy dramatiſke krjepki jenoż tak rjec w homeopatiſkich dżėlbach. Na kónċu cyłka je wſo wosuſene. Maċizny libretto je wot Korla Sabiny z cżaſa 14. lėtſtotka wzata, z cżaſa zapadnjenje Braniborow (Prusakow) do Cżech. Napreċiwnoſċ mjez Němcami a Cżechami drje je jasnje rysowana, ale hewak pſychologija njeje doſć plaſtiſka (wudżėłana). Karakteriſcy je, zo ſo zahubjerjo cżeſkeje ſwobody nihdże woſebiċe njehanja, haj ſkoro mało wo nich je zaċuċ. Ale prawy złoſtnik a preradnik w cyłym bėhu wėſcy je Cżechoném. Ja dyrbju wobdźiwaċ bóle a bóle, kak je to Smetanje możno było, k tak ſnadnej basni tak rjanu hudźbu piſaċ. Su tam ſole, dwojoſpėwy, trojoſpėwy a khory wubjerneje kraſnoſċe, huſto pathetiſkeho razu, kiż nas hłuboko jimaja. Cyła opera je z narodnymi barbami woznamjenjana.

Hdyż Smetana też poſtupowace zaſady Wagneroweje theorije wużiwa a z tym nowy ſtil w cżeſkej hudźbje a operje pyta a zbudża, je jeho ſamoſtatnoſċ tola tak wulka, zo dyrbimy ju wótre pripóznawaċ. Dla jeho zaſłużby z tutej operu dosta komponiſta tehdy też wot juryje „myto Harrachowe“ pripowjedżene. Pżedwjedżenje ſamo bė po 10 lėtnej pżedſtawcy wſeje cżeſke hódne: orchеſtr dokonjany, każ khory; bohużel bėchu pak najważniſe partije dla ſkhorjenja ſpėwarjow do njedoſahacych rukow pṙiſłe a nėkotre zhromadne ſpėwy, każ n. př. jedyn żónſki tercett, njeběchu hiſċe hotowe, doſć nastudowane. W prjedawſich pżedwjedżenjach bė ſo wjele wuſtajiło a ſkróċiło, ſtož bė dramatiſkemu poſtupej zawėſce ſpomożne. Wot wſeho teho wothladane, bė tola wulcyżniże zajimawe, pṙeni narodny hudźbny ſkutk Smetanowy ſłyſeċ móċ.

Pónd̀elu wupjelnich ſwój cżas z cyle druhimi hudźbnymi ſtudijemi, wo kotrychż pṙichodnje nėſżto za ſerbſkich wuċerjow zajimawe zdżėlu. Wjeſelach ſo na wutoru -wjeċor (4./III.). Tu wuhotowa „pėwecka obec Ċeſkoſlowenſka“ ſwjedżeńſki koncert Prażskeho ſpėwarſtwa k Smetanowej ċeſći w hižo pomjenowanej Smetanowej ſali. 4 żupy ſo wotdźělichu z 25 towarſtwami. Wokoło 1000 ſpėwarjow a ſpėwarkow ſtojachu na jewiſću. Najſławniże Prażſke towarſtwa każ „Hlatol“, wuċeŕſki muzſki khór, wuċeŕkowy khór, muzſki khór „Smetana“ atd. wobdźělichu ſo we powſitkownych khorach, pak wugtupichu ſamoſtatnje. Dyrbju hnydom doprėdka prajiċ, zo tak zynkapołny a zynkakraſny khór hiſċe njeſłyſach, jako na pṙ. hnydom pṙi zapoċatku programa w Smetanowej „modlitwje“. Cyła ſala po zdaċu bė wſo jedyn zynk

łkuły. Wot nješe šnaju kuštaške hrónčo, kotrejž pomha w fóldwm njeśbožu a hórje. Hdyž wona junu na hatnej fi-liji šedšeše, je to boršuh'ćała. Wadniczka to špiwaše fóldy mjeczer a tute wódnicżki šu wam wošeše pschikłeene. Lubuja kuntworow hru nad módrymi wodami jaśnego jśiora a pomhaja wam wošeše šwólnuje. Też tebje wumrěła f twojej mulu. Sawěrno!"

Po tutych šłowach šo muschka f winowego łopjena, na kotrymž běšše šedżała, pośěbnu, wobłěcża šu krótej pawżinu a špiwaše pschi tym zunja šunco:

„Luba, rjana wódnicżka
njeje kel cši kuntworki?
S hłubin jaśnoh' jśiora
pócżeš twoje wótši!"

Łedma běšše muschka dokónczita, šadnuj łopki wótšit do winowych łopjenow a pśedy hač šo kuntworka dohlada, běšše je šwojich putow wonšnowadżena. Wócha špołowna wobśtima šwojim towaršichu, hłubi ji wěčnu šmórku a šćapnu pomoz a rutku w ruzu łeżeščej twojbaj do powětra.

Wšeches šylne hibanje wuśtrózany wotnješi pawk, wutrě běli wócżay a rozšlahowanše šo wšićon špodźiwanu. Schto dha to bě —? Tu je něchtó wulku dšeru do nowoje pawżinu wubrěł a ani muchi ani kuntworu njeje wi-dżeł.

„Ani tute wonka njeśšy wšitko!" šawoła wošćon roshnjewowany. „Ale też wšchudżom mje mjerśaja a mi ša žiwjenjum dul! Nichawno šo w jenej hydźeńšej śtwi w tuchiku s'chi wjeśkše šahnjeśšich. To běšše runje tak rjany cżołny aufik. Ale łedma běch šwój domeźk nahwarił, pschiśšše šlu-šowna f bochim mjeśkom, f bochimi tvjerdymi scherichcżenji — a f tutym łedkawym chołscżom šajźdże do mojeho twara. To bě hróšnje, rostorha a śnieži moje prudka dohjolnje tak, to mi zyle niczo njeśwośta, hač jenoj łoščnje cżekнуeł. Dyrbjach bozhla jenoj wjeśoły być, ło ł nałym žiwjenjom wucżeknuch. Sawěrno, nam pawkom šo śe wjeśde na šwěcże. To je wopraudże běda a hubjenstwo!"

Mješ tym nowej towaršchu, muchka a kuntworka, w najrjeńšichej jednocże po šahrodże wokoło łetachżej.

„Wšěch schto?" rjekny kuntwora po khwili, „šlyschaš pśedy pschihódnje, jo mamala holczka, kotraž tamle w tu-tym śtatoku bydli, dśeńša runje šwoje narodninły. Zyła cżrjódka jeje towaršchkow je p'cheproschena, a cżi šmějša nješchto wošebne jśicz a picź — ale nješchto zyle wošobne, cżi draju! Pój chcemoj junu pohladacż, hač tam-njemóžemoj malki kuk šlędżeć!"

Muschka tomu pschihłoswaješe, a tuž šeśedżechżej, wobej wjeśele hiżom wucżakaju w'ch' mnohe śłódkośe tam, hdźež na hrubej śtronje domśeho w matej šahrodży pod wokomi rjana łódnitża śiejeśše. Hiżom jimaj płémy w hudże hro-madu běżachu. Dokelj klóńczejšej mizay běšchej wobej. Bórzy bo łódnitży dołeczeschżej. Dźeći běchu bo hiżom śeśche a bjeśadowachu mjeś šobu, to bě hara ka w łchuli w pschestarnym a jédżachu a pijachu a běchu wjeśeli a pśiri prylow. A śchto tu wścho na blidże śiejeśše! Zli talerje j wjele rylanym wischelakeje druhiny a potom hiśšeše wjer-cżana hmjetana a śłódke p'chitnuśti. Śórjedj błida pał ńe-jeśše rjana wulka hana, napjelnjena hacż bo hornjeje tromy še śłódnej śchokoładu.

Lubośna mój wobėnuj, kuntworzy a muschy, bo nośa hadałe a bjes teho, šo by šo dołho kombźila šo muśe-a dele puschcżi a šydymy šo na kromu śchalti, kotraž běšše f kwitkami a dźećimyzmi wobrałkami wumołwana a na-cżahny šo še šiwojim wótrym jałucżkom do śłódkeho na-poja. Běšche pał tón śłódki, ale też jara cżopły! „Aw jaw!"

ɔ żołmi' honješe żołmu w majestetiskej mócnosći. A při tym ženje žane křiđenje ale stajnje strowe *f a ff*. Nawopak bo też *pp* runje wobkuzlace. A tele wurje-kowanje a žiwjenje we wšóch spěwach. Wšo z hłowy! žane notowe łopjeno pšez 2 hođźinje dołho! To je najwjetšeho wobdźiwanja hódne. Što z toho by za nas śledowało?! So drje praji k zamołwjenju sam-snoje impoteney, zo su Čechoje wosebje hudźbnje wobdarjeni. To wósće su, ale spicy woni tajke ćežkoty njepřewinu, kajkež běchu w tych wulkich nadawkach sebi postajili. Smetanowe khory su zwjetša jara ćežke. Ale kaž hrajkajo buchu přednjesene. Wo palmu prěnjoseže wojowachu wosebje „Hlahoł", wu-čeśki khór a „Smetana". Je ćežko prajić, komu prěnjoseže słuša. „Smetana" ma młode mocy, błyšcaty tenory a njepřetrjebany hłosny material; hłuboke base traś móhli syniše być. Ale jich přednošk Im. Dwojokhova „Wotrodźenc" bě pře wšu khwalbu wubjeruy. Wu-čeśki khór poda „Třo jáźdnicy" z widźomnej techniku a z přeswědčacym žiwjenjom; tu zaso zajimachu tuńne basy wosebje. Też znatu „Rólniśku" móžach słyšeć wot Hlahola. Wšo bě krasne, ale překrasne za mnje bě předewšim žónśki khór „Hlahola", kiž woprawdże z aetheriskimi hłosami wyše druhich rja-nosćow zaspěwa „Přiletíte łastojički". Hdyž je člowjek sam 30 lět z dirigentam žónśkeho khóra był, wón derje wé, što tajki přednošk płaći. Jara jimace bě też, wšch šławnych dirigentow Pražskich towaršstwow dirigować widźeł a jich wšelake kajkosće wobdźiwo-wać móc. Kóne cyłeho wuhotowanja bě zaso Sme-tanowa „Kantata" z orchestrom, tu pak hišće wjele, wjele móčniśo jimajo, dyžli njedźelu před tym we dźiwadle. Koncert bě přepjelnjeny. Wjele wukraj-nych hudźbnikow bě přitomnych, wšitcy połni naj-wyšše je khwalby čéśkeho spěwařstwa Pražskeho.

Jara ważne mi pak pódła teho też bě, zo bě-móhł najwulkotniše khorowe wutwory Smetanowe słyšeć. Někotrykżuli měni, zo je Smetana jenož operny komponista abo symphonista. Štóž je wšo te krasnosće słyšał, kiž je Smetana čéskemu spěwařstwu we swojich khorach wobradźił, budże rnče swój rozsud korigować a so kłonić też před jeho elementarnym prěnjotnym žeńjom, kiž so w jeho plastiskich, bar-bojtych, na wšelakosćach a krasnosćach wulcy bohatych khorach nam doraznje jewi. Serbscy dirigentojo, studujśe tele hudźbniny, a hdy by jenož za waš samyoh było: myto budże złote!

---

sawoła ſ złym hłosom a hórja para łapmy ſej do wozkow — khakla'che, łhubi swoju rukowahu a na hłowu šo pschewali do šchalki.

„Hu, mucha!" šawoła holczka, hdyž chżyšche runje ſ njeje pieć, hrabny w jśoku ćżiżu a tuneżahny wbohu muschżu. To bě dźeło wotcomika. Potom śtupi Hilża — tak holczka rěkaśche — pschek łłódnitżu a cżiśkny ju ſ wulkim wotmachom do trawy. „Prječ bě!" prajachu šmělżiju druhe dźeći a Hilża jo šaso k błidu wróćśi a šo šydmy.

Tak hrje běšche muschka še schołki twumožena, ale nje-mjeśeše šo dołho šwojeje šwobody wscheliczej.

Runje pocża šobi wokoły wutrěwacż a łchidkeschży šu-schicż, tu p'chliecże też hiżom cżorny łłóh a šchlahny ju. „Šperlot, ale šłodźi to łłódny!" rjekny łłóh a wótšeśche hebi šwój żołty pyšk. —

„Ži, ži, ži, hdże jenoj teži? Žu, žu, žu, ju njewidju" łcżołeśeśche nadobo cżenki łłóh. Schtó to bě? Mała kuntworka šwérna towaršcha. „Ži, ži, ži, hdże jenoj teži? Žu, žu, žu, ju njewidżu!" tak łłorśeśche njeśpěchatwaju dale. —

„Ji ſchto, mam łyte tajte łynczenje!" rjekny łłóh a wap — też kuntworki šchlapny.

Take běšche na dobo po dobrymaj towaršchkomaj.

Łłóh namała na rjadżu hłśeśche inczinu dołhu wacżku, potom śłecża na wjeśčich śtareje lipy pśhed dwórom a ła-njeśe śpěweśt, a to klincześche tak rjenje a njewinowacże, kaž by jenje hłśeśche łanemu śmjerżatku najmjeńšeżche łchiwo-du njeczinił.

Dźeći w łłódnitży łłuchachu śpěwej a twjeśeachu šo.

Sa winowymi łopjenami pśchi murí pał kroboleśche šo pawk, wścho drube bě, jenoj nij wjeśoły. S połhmurnjerym wobliczom płataśche šwoju rostorhanu pawżinu a mżhleśche pśchi šebi: „Dźej, tomu tam horjeła na lipje drje šo derje śpěwa! Bjes diwěła je bobru žwaczinu namatak, ja pak tu něšto ſ próšnym žołdom šedżu a ſ tomu dyrbju pśchez jenoj šwoje prudka płatacż a łukacż. Ach haj, nimam šo wopraudże rjenje na šwdeże!"

— —

Dobra rada ša młodźinu.

Jenoj jónu w łéće
Rjana moja łeśa. —
Jónu łeś na šwěcże,
Łéta młodośće.
O wy łéta młodośće,
Najrjeńšiche tu na šwěcże.
Wašche łéta młodośće,
Wšchitkży derje pschejtwcże.

Młodżenc śebi mysli,
Šo jom' łrejża hłada
Pod nanowej myśli
Wšchitko šawjeśeż śej.
O, mój śerbśki młodżenzo, —
Mój wšchak derje łeśżiu to,
Schtoś cżi twój nan praśił jo,
K wutrośje wśmi derje tol

Kóżda knježna hłada
Bliże dwanacześi,
Hač njej' nihdże raba,
Šo šo wożeni.
Moja luba knježnicżka,
Njeśeń šo pśche młodušchżak!
Kóżda śerbśka njewjeśta
Jeńtwu hiśšeśe bocżaka.

Hdyż je młodżenz śtarśhi,
Wjeśańdwacżneśi,
Potom śebi praji —
Mék šo wożeni.
Luby śerbśki pachołe,
Tśiżeśi lét praw' cżaš je!
Kóżdy cżaša boścż wśchak 'śchcże
Jenżeny šo nabudże!

Khort njech tola cżaka
Do lét tśiżeśi,
Hdyż šo moja Khata
Mješ tym wożeni.
Luby śerbśki pachołe —
Njeśći śebi śtarośeże!
Nawopakbu najrjeńšichi
Wuczakańśi śej njewjeśta!

Prawy cżaš ja čużeny,
Wjeśańdwacżneśi, —
Jeli šo šo prjedy
Dżjont njeżeni.
Śtśyśi, o śerbśka njewjeśta —
Ośjewumrśeśi wśchak bjes cżeżyża.
Požbżiśśho šo wożeniśch —
Lépśki bżół śej wuńwoliśch.

Tuž nětk łube knježny,
Śerbśkju młodżenzu,
Njeżeńśe šo prjedy,
Hač cżaš prawy je.
Rjane łéta młodośże —
O kak rjany cżaš to je.
Schtóż jón derje wužije,
Požbżiśśho šo njekaje!

Pawoł Wićlas-Khróšćakański.

Přihłopk

* S Lipšca. Jena 16letna holczka šwojeho 18letneho bratrika za ruczku wjedżeśche. Holczi šo na wotomik puśćeśi a šabża šo še śchcżeśi na dróhu. Wóš elektri-śkeje żeleźnizy pschihina a dźeco běżeśe w runeł mérje do a-oka. Wjedniż śpinaśche, ale bżło bě pschepośże. Njeżdżało pschihże pod łoła a bě hnydom mortwe. Wohnjo-wa wobora dyrbjeśche pschijéć, šo by wóš wuśdełowyła a mółhi cżśiko tuneżahnjeć.

* Njeśmaty łeżny lud w Śsibirśkej. Wédomośtne wu-prawa (expedicija) ſ wjednikom Gorobkowom wopyta nje-dawno w połnóżno-rauśkej Śsibirśkej śtrony, dotal kultur-nemu cłowjeśtwu njeśnate, a wuśłędżi tu pschi rěce Wuru (w Tobolśkej guberniji) dotal njeśnaty łpłaj. Tu nime nicżo łhromadneho še Samojedami, kotiśj jim mjenuje „Nenhaješwo", to rěka „łeżacy". A cżile łeżacy rěcża hebi sami „Nečhan".

Dź. W.

* **Mórśły rubjeżnizy.** W chinešiśkich morjach posłedni cżaš mórśły rubjeżnizy łaćhadżachu. Woni wobjeżeżachu njeličomne mordarśtwa a wurubowachu tam dwanaż mjeńšche łódże. W januarje poradył ho chinešiśkim wojš-nośćam, łódź łaćhapcż. Woni pschihżedżechu psched jich. Wšchitkich 41 rubjeżnikow ſ śmjerżi łaćhadżchu a łwjo-tam łatśliczhu. Mješ rubjeżnikami běšchej też dwě žónśśe. Tutej łaćhadżichu ſ łaćwu na cżaš žiwjenja.

* **22 rubjeżnikow ſ śmjerżi łaćhadżenych.** Śsudniśtwo w Mińku łaćhadży padušchnu zwólbu, kotraž wobtožuje jeleńne cżahi mješ Minśkom a Moškwu murubjowańche. 22 ſ śmjerżi a 35 ſ łaćwu na wjele lét. Pschi jenym tajkim padušchżiwje pokrabnychu italśkemu diplomatiśkemu kurjerej Marinetto 12 000 dolarow. Mješ wotpraweńjenymi šu tej tśi žónśe. Wjednik rubjeżnje zwólby je cżełnyk. Jenoj na to wałcżnje hodźi šo wod'cżerne rubjeżnitwo łamjeśowacż abo pał bozhla wołtronicż. Haj, radżicho kradnyć hacż dźeńacż, je hełło nuhodnich njedocżinkow na zyłym śwéće.

* **W łodowym morju šo łhubi.** Wot łaćhdżeneho łéće njejśiaj šo hiśšeśe łłandinawiśkej a danśkej łódji „Annie" a „Teddy" domoj wróćśkoj. Wobaj łtataj chżetaj pomoj wupóśtacż. Najśterje je łód łódźi rośmjak abo śtej na mélinje, hdżej njemóżetej powśéżi dacż. Prěnja bě ſ 7-druha ſ 17 mużemi wobłażena. Wonej śtej łódża łama ła šo — bo narańśeże ſtrony Śeleneho kraja (Grönland), kotruž Danśkej łłuchża, běli wuśłoj. Hewak běchżej je jéhju derje łaftaranej a tak šo nabżijeja, šo jeju tola hiśšeże nihdże nabeńdu.

Našim dźećom.

Porjedżenka. Čerčik je nam šibałatwo zworał. Wošišćachmy 8. 3. 24 w nastawku: Wo našich kuroch poslednju sadu takle: »Jara wulke jeja njejsu.« To pak je wopak, a Wenclec kury so hórša na jich Pawoła, zo tajke njewěrnosće wo nich do swěta nosy. Wón pak je cyle njewinowaty, přetož wón je runje nawopak pisał a to takle: »Jara wulke jeja njesu.« Njejsu a njesu je tu hoberski rozdźěl!

Kak smy na sankach so smykali. Njedawno njedźelu smy so po Žornćanskej kopje pola Pětroweje hěty na sankach, wulke a małe dźěći, smykali. Běchmy tam wšitke z našeje wjoski. A też Wićazec nan tam přińdże, zo by so z nami smykał. To bě nasměšne, pak so tón abo tamny zwróći, abo ći, kiž za nim přismykachu, tak na nich zajědźechu, a naposledk so wšitcy na puću kulachu. Domoj pak njeńdźechmy přjedy, hač ćma njebo. Na to budu pak dołho sebi myslić, kak rjenje tehdom bě, hdyž smy pola Pětrowje hěty na sankach so smykali.

Pisała 4. 3. 24.
Selma Hajnikec ze Žornosyk p. Bukec,
so narodźiła 30. 9. 13.

We póstnicach. Stwórteho měrca běchu póstnicy. Tehdy su wulkeho bara wokoło wodźili. Dwaj hólcaj čehnjeńtaj. Mały knefl we wozyčku piskaše. Prošeńka z korbom wokoło skakaše. Jedyn njebojazny bara na wulkim rjećazu wokoło wodźeše. W kóždym dworje rejowaše. Na małych dźěći wón jara pumpotaše, zo so jeho bojachu, a wulcy zady hłuposće činjachu. Daloko zady na njeho swarjachu haš k druhej wsy.

Hilžka Pjekarjec z Mješic
Pisała 4. 3. 24. pola Bukec
so narodźiła 16. 7. 13.

Prawe stare dobre mjeno za bara je mjedwjedź, to rěka: mjedu-jódź, dokelž rad do mjedu łazy a jón khłóšći. Wuj.

Naše łuki su powodźene. Naše łuki tudy mjez Konjecami a Šunowom su cyle powodźene. Tam běhaja śrjódy holcow a hólcow a puščeja tam małe čolmiki z papjery zhotowjene. Wulka woda naše łuki hnoji. We wulkej wodźe naše młyny stoja.

Napisał 7. 2. 24. Jakub Buk z Knješic,
so narodźił 28. 4. 14.

Nowy sněh. Dźensa rano sebi ze swojim bratrom we łožu powědachmoj, kak budźemoj do wody čolmiki puščeć. Hdyž tak powědachmoj, zawoła mać, zo dyrbi starši bratr stanyć, dokelž je čas do šule. Wón hnydom stany. Hdyž běch potom sam, zawoła wón, zo je stara baba zaso poslešo wusypała. Ja njechach jemu wěrić; tuž pohladach přez wokno, a wopraudże bě tam sněh. Bórzy na to stanych też ja, za hodźinu dźěch ja też do šule. Potom mjetachmy ze swojimi towaršemi kulki do so.

Pawoł Kralec ze Šunowa,
Napisał 7. 2. 24. so narodźił 1. 9. 13.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Hamtske hejtmanstwo 14. měrca wozjewja: Połhroma a łchlintawa je wudyrila mješ łchparatym łłotom rycżer-łubjerja Wittiga w Šenftchezach.

Hamtske hejtmanstwo wozjewja:

Wobłhadowanje kobłom a śrjezom.

Łłédkeho wobłhadowanje ła Budyšchiśki płahowanišći nałrješ je a) ſ prentiśemi ła jeno- a dwuczołetne hrjódy pódźelu 5. mejo 1924 pop. w 2 hodź. w Grofe hartarje (na rycżerkuble), b) ſ prentiśemi ła tři- a łchtyrikrótne kobły ſ najmjeńšicha ſ 3 młodymi śrjedu 7. mejo 1924 dop. w 9 hodź. w Budyšchinje (we tromprynzu). Wšcho dalšche je pola gmejnišchi pšhed-šeżerkow łhonić.

Zjednoćene młyny w Kinsbórku

zap. dr. z wob. ruk.

wotnožka w Kamjencu a Pančicach

Telefon: Hamt Halštrow čo. 81, po zamknjenju wobkhoda čo. 42.

poručeja k wobdźěłanju role

amonsulfatsalpeter
kaliamonsalpeter
šwablokisały amoniak
natronsalpeter
wapnowy dusyk
amon-superfosfat 9x9
" " 8x9
" " 5x10
" " 5x15
kali-amon-superfosfat 5/8/5
superfosfat 18 %
Rhenania
Domašowu rudu
kosćowu mučku 5x17, 2x26, 1x32
khlerkalium
kali 40 a 20
kainit
wapno-kamjen. mučku
wapno

k nalětnemu wusywej

čerwjeny dźećel
žołty dźećel
šwjedski dźećel
inkarnatski dźećel
lucernu
seradellu
hróch
pjeluški
woku
symjeńtny majs
lětni rěpk
lane symjo
kolij
runklicowe symjo
symjeńtny wows
symjeńtny ječmjeń (Hana)
symjeńtnu rožku
symjeńtnu pšeńcu

symjeńte běrny we wšěch najnowšich družinach

k picowanju

suche truhančki
melasu wowsnych pluwow
běrnjace kružki
mučku bałm. symjen. wosuška
mučku laneho wosuška
mučku palmoweho wosuška
palmowy póčkowy šrót
hróšikowu wosuškowu mučku
ržanu zadnu muku
ržane grisowe wotruby
ržane a pšeńčne wotruby
Dürrenb. jědźnu sel
Dürrenb. skótnu sel
majs, majsowy šrót

brikety, cement

pšeńčnu a ržanu muku
w kóždym wumjeću.

Skazanki přijimuja naše składownje w Ralbicach, Koslowje a Njeswačidle.

Rychtarjowe
naturske hojenje
wosebje za žónske khorosće
je wot 19. měrca 1924
w hosćencu w Rućinje.
Rěčne hodźiny wot 11—4 hodź.

Z nowa dóšle!

Serbske banty, čorne, čežke hódnosće,
meirejowe banty, różojte, wosebje čežka twora we wšěch šěrokosćach,
lidźane tkaniny, elegant. mustry, čežka kruta twora we wšěch barbach, na 80 cm šěroke, m wot 9.— hr. sem,
smužkate a kašćikate čistowołmj. tkaniny w najrjeńšich barbach, njedosćěhnjene rjane mustry,
jara rjane za šórcuohi a rubišća,
mustrow. jak. tkaniny, wopr. Poppska twora, tute hódnosće jenož my předawamy, ničo rjeńšeho njeje!,
wołmjane suknjace tkaniny, we wšěch barbach, wosebje čežka hódnosć,
přihódne pasowe banty, šnóry, somot atd. we wulkim wubjerku,
Lódźana rubliča, wołmjane rubliča we wšěch barbach, **chenillowe rubliča,** jara dobre hódnosće, **libetowe rubliča,** běłe z kwětkami, jara rjane.

Welsec kupny dom w Kulowje
Telefon 12. Załoženy 1867.
Wšěm swojim kupcam, kiž maja k nam wjacy hač 6 km puća, zarunanje za puć dawamy.

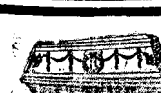

Kašće

jednore a lěpše, za najnižšu dnjowu płaćiznu ma stajnje na składze

Jozef Leska, blidarnja w Kukowje.

Nawěstki přinjesu wužitk!

Pytam k jutram
tyšeršeho wučobn.
a pomocnika
Adresy njech so we wud. „Serb. Nowiu" wotedadźa

Vogtlandske gardiny
flory, zanfi, bitraje, łojske, prunzejowe šatnje, łojowe pocěšenjenja a łojowe płachty, twjelki, trjenja, ćěchrjuchi, blibowe a łojowe płachikrowy, wołmu, łonlaje, wujaze a dźěcjace łydnje tholowy, wołmowe šatno a linoleum porucja wobsebje płaćiznu sobno
K. Erler w Budyšinje na žitnych wikach 11 znajsćenje „Stotele Hwězby". Měrći herdšli.

K masěrowanju
porućam so kóždy dźeń. Pjatk a sobotu wopytuju khorych po domach. — Naturska hojerka
Haňža Cyžowa
w Kornicy p. Hrodźišća.

Trjebane
mužace drasty
derje zdźerżane, su na předań na Lubijskej drózy 14 II.

Porućam:
ržanu muku
pšeńčnu muku
ržane wotruby
pšeńčne wotruby
grisowe wotruby
majsowy šrót
ječne krupy.
Kupuju kóždu dźělbu žita.
Młyn w Prawoćicach.

Kukow pola klóštra
Sewski mištr
Marks
poruča z noweho składa
mužace a žonjace stupnje
wysoke a nizke, čorne a brune
dźěćace stupnje
za kóždu starobu, **črije,** krótke a dołhe, **sandale, kožane a kortowe tofle, gamaše atd.**

Pěstowarnja cyhelow

z wob. ruk.

na Bismarchowej dr. 5 **w Budyšinje** :-: Telefon Nr. 163 :-:

poruča so k podawanju ze zamóžnych jej přizamknjenych mnohich cyhelnćow
najlěpšich, derje palenych, čerwjenych cyhelow
k znutřkowemu wustajenju sćěnow (t. m. porózanje)
cyhelow za njewobmjetowane sćěny (Rohbauziegel), **plestrowanskich cyhelow, wóhnjowych cyhelow, wjetšich dźěrkatych cyhelow, wjetšich wjerchowych cyhelow.**
Dale mamy stajnje wulki dźěłarski skład najlěpšich
šlezyskich tonowych třěšnych cyhelow, jednorych třěšnych (Bibersehwänze) **a falcowych cyhelow,** natursko-čerwjenych, čerwj. engobórow. módrych a brunych swěćatych z nuznymi **wjerškowymi cyhelemi,**
Mysłomnje nizke płaćizny, přihódnje płaćeńske wumjenjenja.
Nam je stajnje móžno podawać.

Živnosć

8—30 kórcow, so kupić pyta. Při poskićenju njech so płaćizna trochu zdźěli. Móže tež korćma z nješto polom być. Poskićenje pod „B 7" na wudawarnju »Serbskich Nowin«

Sylny jutrow. hólc
so pyta na ryćerkubło we Celchowje pola Budyšina.

Žonjacu drastu, bluzy, šaty a wšě druhe šića wobstara derje a tunjo
Johanna Skatullec w Kukowje.
Tu so tež šaty płokaja a plotuja.

Dobre a tunje!

wupjerki, najlěpše hódnosće wšěch šěrokosćow, tkaniny za łožowe podohnjenja, běłe a pisane, płat za łožowe płachty, syru kopšinu, košlace sukno a pisane košlace tkaniny, twjelki, blidowe ruby, trjenja, běłe a pisane kóperowe barchenty
Hilger w Budyšinje na Lotzeskej drózy 20 I.
Žane klamy!

Lehmanec khotejownja a konditornja
w Budyšinje na serbskej hasy n Před krótkim ponowjona
Najwjetša khotejownja za přebywanje wodnjo a wjeczor
Najlěpše w pjećwach a pícu
torty - jěduy lód - wino - piwo - likéry
Wosebitosć: Torty jako najrjeńši dar při swjatočnosćach
Podawam też zwonka wobkhoda.

Hdyž chcecze woprawdže dobry wobras měć,
dha dźicze do
fotografiskeho atelijeja
Rich. Hutha
mějećel **Arno Lehnert**
w **Budyšinje** na serbskej hasy 19,
Rěčny njedźelu wot ½11—3 hod. mjetworne

Cigarowa fabrika
Wilhelm Hüller w Erfurće
poruča
cigary
z čisteho zamórskeho tobaka.
Zasopředawarjo a wikowarjo dostanu 5 % rabata.
Předawarnja w Budyšinje we „Złotej Hwězdźe“.

Poručam ze swojeho skiada
hotowe kuchińske wuhotowanja, spanske stwy, kaž też **wšě jenotliwe meble,** kaž **drastowe khamory, vertiki, komody, loža** atd.
Skład kašćow.
Jurij Ledźbora, blidarski mištr
w Pančicach.
Twarska a moblowa tyčerja z mócnym čerjenjom.

Brikety
Hornjošlez., kamj. wuhlo - česke brune wuhlo - hornjošlez. hětowy koks - khójn. kuloch. drjewo - brózowe palne drjewo
twarjowe drjewo
benelin, čisty rumunski tworu - **benzol**
wotedawa płaćiny hódno
Alphons Eilenberg kontor
na sukelnskej hasy 30
Skład: na Tźišanskej dróży 58 - Telefon 443.

Najlěpši jasnožołty mašinski wolij,
motorski, swtowy a centrifugowy wolij, najlěpše čorne a žołte kožowe tuki a rybjacy tuk, wozowe a mašinske tuki, kožane čerjeńske rjemjenje, kožowy wolij a najlěpši wósk za čerjeńske rjemjenje poruča po najtuńšich dnjowych płaćiznach
Otto Büttner, mějećel S. Laskowski,
w Budyšinje na hłownym torhošću 9.

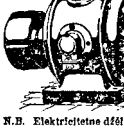

Elektriske motory
Siemens-Schuckert
předawam ze składa po fabriskich płaćiznach
Eugen Vogler
fabrika specialnych mašinow
w Kamjencu Arndtstr. 23.

N.B. Elektricitetne dźěłanje nimaja žane prawo k samopředawanju a wotebjerarju pruda mźa kupować, hdźež chcedźa.

Hladajće so, zo při kupjenju jězdneho kola hóte na tuju płaćiznu hač na hódnosć hladaće, hdźeźe to bórzy wobzarować. Hižo lěta dołho znate znamki: **Prevo - Schladitz - Torpedo** Wam wósće rukuja za dospołnje wysokohódny wudźěłk najlěpšeje dokonjanosće.
Zastupjeć: **Jan Witek,** dom jězdnych kołow w **Sćijecach** pola Budyšina.
NB. Wulki wubjerk **Gritznerowych** šijacych mašinow.

Kupujemoj konje k rěžu
po najwyšich płaćiznach hnydomny płaćišnach.
Přichi swjesłożenjach jimaj hnydom i transportiskim wosom k ruky
Kindermann & Noack w Budyšinje
na jeriowej hasy 12. Telefon 841.

Tuni Welsec tydźeń!

Drastowe tkaniny

Trjenja najl. hódn. wot 0,75 hr. sem
twjelki w jenoć dobrych hódnosćach wot 0,95 hr. sem.
košlace sukno jenoć najlěpša twora, mtr. 0.80 hr.
wupjeńk Ia hódnosć, mtr. 2,— hr.
ložowe počehujenje Ia hódnosć, mtr. 1,— hr.
košlacy barchent Ia twora, m w. 0,65 hr. sem
velurowy barchent rjane mustry, mtr. 0,90 hr.
barchent za spódn. sukuje, mtr. 0,85 hr
spódnje talje najl. wobdźěłano wot 1,20 hr. sem
žonjace košle najlěpše wuwjedźenje wot 2,20 hr. sem
spódne kholowy nowe formy, wot 2,40 hr. sem

chevíot, čista wołma we wjele barbach mtr. wot 1,80 hr. sem
kostumowe tkaniny, 130 šěroke w najrjeńšich modowych barbach mtr. wot 5,20 hr. sem
wolmjany krep, wulka moda rjane barby mtr. wot 5,— hr. sem
popeliny, najlěpša hódnosć najnowše barby, čista wołma mtr. wot 4.80 hr. sem
gabardiny, najlěpša hódnosć krasne barby mtr. wot 6 hr. sem
smuhate tkaniny wšěch barbow s najlěpšich wuwjedźenjow, z rědka rjane mustry, mtr. wot 3,— hr. sem
kašćikate tkaniny wšěch hódnosćow elegantne nowosće mtr. wot 2,20 hr. sem
bluzowe tkaniny, apartne mustry, wšě barby mtr. wot 1,50 hr. sem
volly, najlěpšo hódnosće we wšelakich barbach mtr. wot 1,50 hr. sem
collenny, jenoć w najlěpšej hódnosći wšě barby mtr. 8,— hr

Real-sportske měcy wot 0,80 hr. sem
mužace klobuki najnowše formy wot 3,— hr. sem
mužace wysoke khornarje 4 króny płat wot 0,20 hr. sem
chemiséty wjele barb., wot 0,50 hr. sem
zwjeršne košle běłe a pisane, w. 0,50 hr. sem
samowjazaki nowočasne barby, w 0.60 hr. sem
regatty, składnostne dźělby, wot 0,50 hr. sem
sekle, składnostne dźělby wot 0,30 hr. sem
košle zechemisetom Ia hódnosć wot 2,80 hr. sem
trikowe košle znate hódnosće wot 2,40 hr. sem
trikowe kholowy specialna twora wot 2,40 hr. sem

Dale poručam zbytkne dźělby po směšnje tunich płaćiznach: **Muselin,** mtr. po 0,90 hr., **ložowe plachty,** jenu po 2,90 hr., **dźěłanske kholowy,** jene po 4,50 hr., **zoki** we wšěch barbach po 0,50 hr. **žaty za čołne dźěći, hólčace šaty, holčace šaty, dybzaćne rubiška, wušiwnuje, cauki, franzy, ručne dźělo, konjace přikrywy, spanske přikrywy, stepowe přikrywy atd.**
Žane kupne dyrbjenje, najsprawniše posłužowanje. Štóž je jónu pola nas kupował, přindźe zaso.

Welsec kupny dom w Kulowje

Założeny 1867. **Telefon 12.**

Maćeńki konja rěžu? Samowlajće prošchu hnydom čo. **653**
Přichi dorěšanju hnydom transportiskim wosom
přichijědu. :-: :-: :-: Dawam jara přichilojne płaćišnu.
Konjaze rěšnistwo **Mutfscher,** mějećel **Karl Kauschke**
w Přichilohinje na hornječerstej hasy čo. 7. Telefon 653

Ke konfirmaciji
poručam płaćizny hódno:
narućne časniki a pychańske twory
złote a sléborne.
Mersiovsky
časnikař a złótnikař — w Budyšinje
na khěžorskej dr. při póstskim naměsće

Konje k rěžu
po najwyšich płaćišnach w łóžnym čěsu kupuje
Kurt Kaiser
přichi mjasowych jětkach
na Humboldtskej dróży 782 b. Telefon 403.

K podawanju
při wjedrje, hdyž njemjerznje, poskićam ze Slezyskeje a Neumarkskeje na pěskowej zemi rosćene a
strowe běrny, bjez pječóšć, hnida, k jědźi, **sadźenju** a picowanju, njowuběrane, kaž je polo dawa, čiste družiny.
Tón čas poručam:

Richters Jubel,	srčnjopózdne	
a Kamekowe Deodara,		
„ Parnassia,	„	
„ Hindenburg,	„	
„ Karla z Kameka	„	
„ Pirole	„	
Veenhuizenowy model		
a Lochowowe Wohltmann, 34,	pózdne	

žane čerwjene róžowe, žane.
Jeli sebi druhe družiny přejeće, prošu wo woprašenja.
Gustav Bombach w Kamjencu
Telefon: Kamjenc čo. 91 a 92.

Najlěpše celul. trajne šaty
elegantne :: :-: wotmyjomne
wysoke khornarje, wysoke zhibnjene khornarje, manšety, předtykowki po jara přihódnych płaćiznach
krawaty, pisane a čorne, wšěch formow
w najwjetšim wubjerku.
samowjazaki **slě**
A. Bokelmann nasl.

G. Schmidt, fotogr. atelijej **w Budyšinje**
jenoj na Srdańskej dróży 20
i nopjećcja husarskich kasarnow
poruča so za wjsće fotografowanja, pagowe a grupowe wobrazy, powjetschenja a. t. d.

Serbska ludowa banka w Budyšinje

Filialcy w Khoćebuzu a we Wojerecach :-: **Agentury na wšelakich městnach Łužicy**
Telefon čo. 154, 155 a 156 **Worclowe khamory a worclowe kašćiki** Telefon čo. 154, 155 a 156

Bjerje pjenjezy na stajnohódne konta za najlěpšu daň wo **8 % a 10 %** Za stajnohódnosć garantuje.

Wuwjedźuje wšě bankowe dźěła. Požčuje pjenjezy nanajlěpje. **Kupuje a předawa, khowa a zarjaduje ważne papjery.**

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca za měrc 75 złot. pj. Do wukraja za měrc 15 Kč. Kóžde čo. płaci 5 złot. pj. Wudawa a diść. Smoterjec knihtišćerńja, zap. družstwo z wob. ruk., : : w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel. 887. : :

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaď, płaci so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobdźěłane so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy : : rjadk płaci so 45 złotych pj. Rabat po tarifje. : :

Čisło 65 | **Budyšin, póndźelu 17. měrca 1924.** | **Lětnik 83**

Dnjownica.

Póndźelu, 17. nalětnika.

Patricija biskopa. — Herty.

† 1865 Jakub Bryl w Tyrnawje we Wuherskej, wučeny jesuita, misionar, nětdy kaplan w Radworju.

1862 wulki spěwański swjedźeń w Prazy, na kotrymž bě tež naš zbudźeŕ Jan Arnošt Smoleŕ přitomny.

† 1815 Pomhaj Khrystolub Fryco, farař při serbskej cyrkwi w Khóčebuzu, pilny nabožny spisowaćel.

So hono młódnje zyboli
a hola pyšnje zeleni
z tym dychom młodoh' naléča:
pupk zeleny so puka
a kwětka z njeho kuka,
lyž słónčko wabi z wysoka,
wón woživjacu wětřik wěje
a ptačkow spěwy wotućeja.
We błyšću luboznišim hrěje
pak lubosćow tych młodych meja.

Jakub Čišinski.

Towarstwowski powěstnik.

Serb. tow. „Nadźija" w Budyšinje změje jutře wutoru 18. t. m. wječor 1/2 9 hodź. spěwanje w towaršowni na garbarskej hasy. Dirigent.

Serb. tow. „Ratarski dorost" za Khrósćicy a wokolinu ma srjedu, 19. měrca, wječor w 7 hodź. w „Herbskej grychće" w Khrósćicach swoju měsačnu zhromadźiznu a rozwučowanje we serbskim prawopisu. Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Wubjerk kolojezdneho tow. „Blysk" w Haslowje ma přichodnu srjedu wječor we 8 hodź. posedźenje w Měrčinkec hosćencu.

Serb. ratarski dorost za Radwoŕ a wokolinu ma jutře wutoru wječor wo 8 hodź. pola Šmitkec zhromadźiznu.

Jednota „Sokol" w Ralbicach změje wutoru wječor wo 8 hodź. zwučowanje. Načolnik.

Serb. tow. „Statok" w Minakale wotměje 19. nalětnika pop. z dypkom w 4 hodź. w Kucharjec hosćencu swoju měsačnu zhromadźiznu. Wšitke sobustawy, hrajerjo a spěwarjo so należnje proša, zo bychu a wěstosću přišli, dokelž maja so важne tow. wěcy wurjadować. Předsydstwo.

Nawječorny podzwjazk Domowiny „Michał Hórnik" přeprosy wšě serbske towarstwa mjez Budyšinom a Kamjenicom na posedźenje srjedu, 19. měrca 1924 do Wjenkec hosćenca w Khrósćicach. Započatk w 3 hodź. Prosy so należnje, zo by kóžde towarstwo najmjeńša jeneho zastupjerja pósłało. Wuradować budže so wo важnych předmjetach.

Nakhwilne předsydstwo.

Spěw. tow. „Sokolbik" we Sowrjecach ma pokutnu srjedu, 19. 3. 24. pop. w 2 hodź. spěwanje. Prošu wšitkich wo zdypkowny wopyt. Předsyda.

Budyšska Elesada skhadźuje so dźensa póndźelu, 17. t. m. wječor 1/2 9 hodź. w Serb. Domje k важnym wuradźowanjam.

Spěw. tow. „Radosć w Bukecach ma srjedu, 19. měrca wječor 1/2 8 hodź. spěwanje. Přitomnosć kóždeho spěwarja a spěwarkow je nuzna, dokelž so nowy programm postaji. Předsydstwo.

Serb. tow. „Zerja" w Hrodźišću. Spěwny wotrjad ma štwórtk, 20. měrca, wječor we 8 hodź. we Symankec hosćencu we Njechornju spěwanje. Wšitcy spěwarjo a spěwarki njech wšěch přińdu. Dirigent.

Swětowe podawki.

Prozeß pschećiwo něhduschemu ministerskemu pschedsydźe dr. Zeignerej.

Wobstorjeny Möbius psched sudom swoje prjedawsche djelenje pschećiwo dr. Zeignerej wróćo wza. Sudowny pschedsyda Möbiusej jeho prjedawsche wuprajenja napischećo a je jemu dr. Zeigner poručił, Trommera wupoßkuschtowaś by jemu pschemjenjenje jeho chłostanja hódne

Möbius wotmołwi, so je tehdy njewěrnosć rěkał, dokelž je jemu statny rěčnik dr. Fiedler rjekł: „Dr. Zeigner Waš ješćo wostaji." Wón pak je ješći to wumysłił, so by ju wołožił. Runje tak je tkał, hdyž je ješći to wumysłił, so je jeho dr. Zeigner na dróhy setkał a rjekł, wo Trommerowym padże wšcho sapśeć, ješći hdy bychu jemu dźesaćej swjedkow napschećo stajili. Na praschenje, kak je Möbius k pschemjenjenju swojich wuprajenjow pschischoł, praji, so je jemu swjedomje wotmyslilo. Jeho je janeje strony njejsu wobdźełali. Pschedbyda Möbiusej **wuprajenje rěčnika Melzera** napschećo dźerži, kotrenuž je Möbius rjekł, so jeho žiłi nadběhuja, so by swoje wuprajenje pschemjenił. Möbius wotmołwi, so je so dr. Melzer k njemu dał a jemu lěpschiny poskazał. Wón dyrbjał jeno pschećiwo Zeignerej wuprajeć, tón je do Schwajzarskeje cekhnył a jeho ješće wostajił. Dr. Melzer je ješći na nowinske spałenki pokasał, so je Zeigner z waporom jeneho chłostanza. Dr. Melzer jeho sakitanje pschewośmje a so ta to postara, so by jemu wupruhowanski cłaš pschisłuchł a so swoje wuprajenje wotpokuśeł.

Möbius dale praji, po něčim je pjónał, so Melzrej wo to dźe, Zeignera **wojstroniś**, niż pak, so by jeho pomhał schkiał.

Sudowny pschedbyda Möbiusej wuprajenje ſ pschedběžneho pschepytanja napschećo dźerži. Tam je Möbius wo Trommerowej wěży zyle hinak wuprajił.

Möbius pschipomni: Schtož w protokollu stoji, tym rjekł, ale **schtož tym tam rěkał, bě zyle wopak.** Potom ju w jasnje dwaj muјej k njemu pschischłoj a nowinsku powjesć pokalałoj: Zeigner je ſ waporom chłostanza. Jedyn žudnišći sastojnik je mi praјił, so praj taj muјaj dr. Melzer a jedyn redaktor „Leipziger Neuesten Nachrichten".

Pschedbyda so Möbiusa prascha, kajkich pschiczinow dla je swoje wuprajenje k lěpschemu Zeignera pscheměnił.

Möbius wotmołwi: Sdyž so Zeignerowa pschepytowanka jatba pschećo dale wupschestrašeńe, je pola njeho **swjedomje wotrucźiło.** Wón je pytnył, so chce Melzer Zeignera jenoż śniczeć.

Na pschedbydowe praschenje, cźehodła je ješći Möbius kórczojtu brodu rosćeł dał, tutón wotmołwi, dokelž je tehdy tak moda była.

Po pschestawzy statneho rěčnika **Schlegel** praji, so je noweho swjedka, Roberta Weinera ſ Kamjenicy, skałał. Tón chce wobswědčeć, so je śniczenje aktow pola bataillona dr. Zeignera huśišćicho a nic darmo stało, tak so so wono też w Möbiusowym padże njemóże jako tajke wobhładacz, kotrež je so ſ nahnucźa stało.

Wobstarjeny dr. **Zeigner** praji, so žaneho Norberta Weinera njeznaje, pódła znateho jeneho pada njeje wón jenje akty śnicził.

Sud wobsamknje w pschesjenosći wobskorżeneho swjedka Roberta Weinera pschesłyschećeć.

Swědk wupraji, so je pola traina słužił a so je w lěće 1918 po twopaćnej denunciaciji w pschepytanju dla falschowanja sapjża był. W majorowej pschedstawje je so dźesatnik (Gefreiter) dr. Zeigner ſ nim do rěčow dał a so wo jeho samoјenjowych wobsteјenjach wobhonił. Wón je rjekł, so ma po poručnosći kommandeura dźělić, so móże so jeho wěc wotstroniś. Dokelž dyrbi do Drjezdźan jěć, so by so akem leutnanta O. sjubiłej dał, mohł wón też jeho, Weinerowe, wotstroniś, hdyž mohł sa to 3000 hač 5000 hřiwnow wuprowaś.

Pschedbyda: Wobhładaješe ſi wěstosću dr. Zeignera. Je mytenje we możnje wusamknjene?

Swědk: Zyle wusamknjene.

Weckorjeny dr. **Zeigner:** Njeješym jenje dźesatnik był a śym wuraśnje powpschećiwo wotpokasał.

Na to ſi ješći Zeignerowy sakitaŕ žada, so by so tehdomnišći Zeignerowy kommandeur, major Trompler, ſaž ludźo, ſ kotrymiž je Weiner pjeća wo wěcy powjedał, mjes nimi nětčišći sakki justizny minister Bünger, pschełožyschćeli.

Statny rěčnik **Rauch** wosjerdi, so je statne rěčnisćwo bjes teho hnydom hotowe, bowjesć daś, so Zeigner tehdy njeje dźesatnik był, a so ſi też wschelake nadrobnosće Weinerowe wuprajenja njetrjecha.

Wólby do němskeho ſejma 4. meje.

Po namjeze němskeho ministerstwa je němski president wukas wudał, ſ kotrymž so hłowna wólba do němskeho ſejma na 4. dźeń meje 1924 wołoji.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski.

Najł. a najtuńša kupowańja wobućow. Pódušowanje spěšnje a tunjo.

Prozeß pschećiwo Hitlerej, Ludendorfej atd.

Hitler a general **Lossow** staj ſi psched sudom jedyn druhemu słamanje słowa porokowałoj.

Wo twustupje w pjatym měšćańskeje piwarnje Lossow praji: Móju potwjerdźiš, so je Seisser hnydom w śiwjatk rjekł: Mjes nami Waše słamane słowo śeji, a so je Hitler rjekł: Wobadźeja mi! a dyrnjeł Hitler hišćeze cźežkišćko rjekł, so to njeje wěrno, dha to tola wěrno wołtanje. Hitler je ſi słubił, so żadyn puć njeſpyta a so pschećiwo němskostatnej woborje a krajnej policiji nicźo njeczini.

Hitler: Běšće dha to sentimentalny abo brutalny Hitler, kotryž wo wobdarje prosćesze.

Lossow: To njebě sentimentalny a niz brutalny Hitler, to bě Hitler ſe słym śwědomjom.

Hitler: Steho śwědomja je mi pschećiwo generalnemu leutnantej cźiny mjenje trjeba, dokelž je jenicki, kotryž je ſi swoje cźežne słowo słamał, generalny leutnant Sam.

Dla tuteho ſkschiwdźenja Lossow ſe sale wuńdże.

Pschedbyda: Take wołobinske ſkschiwdźenja najrasni'cha wotpokasuju. To je njeſwuschnosći bjes runjecza.

Dla njedowoleneho wotſalenja Lossowa posdźischo ſ 10 hřiwnam pjenjeżneho chłostanja sażudźichu.

* * *

Wuprajenje generala ſ Dannera.

Sobotu generała ſ Dannera pschešłyschachu. Wón wobswědči, so je general Lossow dla nadpada w pinzy měšćańskeje piwarnje hnydom a rosnorjenj był a jara wótre słowa trjebał, kaž „njehańbićźiwy nadpad". Měšćaŕ sameschćeł, so bě wón śmutska polny hněwa. Lossow praji, so ju jeho do pahłow wabili. Běch pschełožwědźeny, so ſu Lossowo ženje njeby ſi puću wobdźěłił.

Wo stejiščeju Münchowskich generalow ſwědk praji, so wón wěri, so njebychu puć ſobu cźinili.

Krjudowanje Münchowskich měšćańskich radźićelow.

Jako bliſćeho ſwědka ſozialistiſkeho měšćańskeho radźićela Nußbauma pschešłyschachu. Wón wobswědči: 9. nowembra dopołdnja ſo pohnadnje wubjerka starschich w radnizy wotměwasche. We 11 hodźinach ſo na dobo wobdźěłany do pohnadnje dobuchu a wojeſwichu, so ſu měšćeńskeju radźićelſkeju sajeźi. Potom rěkałe, so ſu jenoż demokratiſko a ſozialdemokratiſko sajeźi a ſkónčnje ſo praji, so ſu jenoż ſozialdemokratiſko sajeźi. Potom ſo pschikłasa Sozialistiſko ſtanjeź. Njestajnje pak. Jenotliwych mjes nami pak ſpórnachu. **Přenjeſo měšćanoſtu Schmidta ſ jeho měſtna ſtorhnychu, mje ſa ruku a ſa ſkórnaczom ihrabnychu a ſ bobom mje ſ tšelbinym ſoporom do lěwego ſpanja dyrchu.** Chžych ſwojej žonje tłefonowaś, schoj pał ſo mi ſakaja. Nam praſchu, ſo je ſo nazionalny tribunal postajił a ſa 24 hodźin może ſo ſaſtłenje sapoczeć. Potom naš ſ Marjinym naměſtu dowjedźechu, hdyž naš ludowa cźrjoda rejo powita.

Po puću naš napluwachu a do naš bijachu.

S cźekajitym automobilom naš potom ſ pinzy měšćańskeje piwarnje dowjesechu. Sa bróńjemi naš pschepytowachi naš tam pod ſtražowanjom wostajichu. Wobładach prjedawsche ho justizneho ministra **Notha.** Chžu tu hnydom rjec, so Rothowe wuprajenje wo ſejmje, so je wón tehdy we wulkej cźišćeczu był, je njetwórne. Pódła ſajatych a njeho běchu dwě wobdźe w ſeli. Měšćaŕ ſa njemóže, so by nam wón njepomhał. Hač runje bě to ſakałane, na njeho ſawołachu: „Knjes ministro, mačze to ſa prawe?" Wón pak jenoż ſ ramjenjomaj cźahnyschi dale dźeše. Też njeje wěrno, kaž je Roth w ſejmje rjekł, ſo ju jeho na moje wobdźěłowanje pschešłyscheli. Njejšym ſo wobcźeſałwał. Měšćańskeho radźićela, kotryž měſejsce bolazu nohu, ſo potom wopraſchachu, hač może dobu cźahnyć, a hdyž praji, ſo njemóże, jeho wuwjachu. Potom naš do ſarhoda dowjedźechu, hdyž na doho Ludendorff pschińdże a ſo wopraſcha, ſchtó ſajeźi ju. Jemu wotmołwichu: To ſu měšćańſanjaj radźićelja, a na to Ludendorff praji: „Ach tak", a to w tonje, kaž by chžył rjec, ſo to niczo wot teho njeje. Na droły naš potom njes wojwarjow ſtajichu, kiſiž dyrbjachu do města cźahnyć. Nam praſchu: **Hdyž budże němſkoſtatna woborа iſtšeć, potom ſajtch tehorunja poſtelu.** Sa khwilu offizjer pschińdże a praji: **Luḍo, tedźbu, nowy wukaz: Hdyž budże němſkoſtatna woborа iſtšeć, potom ſajatych njeſmějemy, ale jich ſ tšelbinym ſoporom ſabijemy, a ſ tełatom poraſamy.** To je najſjednorſche. — Na to ſo hnydom tełatk na tšelbu tyknychu. Poł hodźiny naš ſaſo na cźehnity automobil ſtajachu, hdyž dale poźdra hodźiny ſtejachmy a njeſmědźachmy ſo hybnyć. Jedyn wobrjanjeny ſo bojowoł.

druhi so sajo sakasa. Mjes tym czah s Lubendorffom a Hitlerom na czole do mjsta czechijeche. Spytach s jenym wobrónjenym porjedcu. Tola hnydom maly offizjer pschidesa, revolwer wutorhnu a so s nim do mnje a jeho kamjeruschi zawola: Hischeze hlowa, a satkelu Maß a strazniku.

Mjes tym mje jedyn s wobrónjenych na to dopomni, so dyrbi sa czah radow jeho pschidrobneho brata, kotryż be pola kommunnistow, sakitat. S czeschnym automobilom nas dale dowjeschu, dokeż muntzjiu wotklukdachu a nas do korczmy dowjedychu. Tez tam nam prajichu, so nas sakitke, dokeż s korczmy njeputmy. Sa nekotryh czas potom wjednik s pschewodom mesche kmuschenje s pschidke a nam wosjewi, so dyrbimy dzelomiemjerzam a rentnarjam podyjeru wupiatzisch, dokeli buchu bewat dzelomiemjerzo na dróhu pschischli. Stomy tehodla swobodni, tola pod czeschnym hlowom njesmjemy powjedacz, hdys smy na poßled byli a schtó je nas wjedk. Tehole czeschnu hlowa tym so hacz do swojeho pschesyltychenja dsjerkat.

Aschedpowjesczj njepowradjenja wubjerkow wézwwuschnych wotschkodzenjkeje kommisije.

Prjeni wubjerk wézwwuschnych wotschkodzenjkeje kommisije w Parisu je sobotu polne poßedzenje mél. Bankowy podwubjerk wot 11 hacz do 1 hodsiny wuradowasche. „Newyerk Herald" tule rosprawi wu tym pschinjeseze: Rosprawy wézwwuschnych tak njepotrjechaju, każ su so psched nekotrymi dnjemi nadjeli. Dyrbi so ta wjecz, so Dawjesowy wubjerk swoje dsjelo be konza hoprieje njeskonczi. W posledneh dsjelach wotdsjelenjach so nekotre dotcz fylne nje-pschesjednosche wo sakladnych podrobnoscach pokasachu, wosebje schtoż nemitostatne dohody a wudawki a banku sjetych bankowdow nasiupa. S hlownym praschenjom je, kak Nemsku k pschijerzu rosprawy a k dopornjezenemu pomognemu finanznemu skutkej pohnuch. Każ je snate, so nemjezy pschewuschnjezy prajili, so po 15. haprieji njedubja wjazy kyrjiny na sakladze dojednanja s Franzowskej wuwojeny.

W zyklu sasrodzenych kruhowu na menjenje pschewachu, so wjesichi strach je strony Nemskeje dyli je strony swjatskarjow hroziy.

Franzowski senat nowy finanzny sakon pschiswolik.

W nozy wot pjatka s kodocze je franzowski senat je 154 sa pschecziwo 130 hlosam finanzny sakon pschijal, po kotrymż smé knjesestwo wobstejaze dawki wo 20 prozentowy powyschich. — Poincare je se swojej sreczkownosczu mnohich senatorow sa finanzny sakon dobyl. Mon senat namolwjesche, so by so stajil na zdoka sakitarjow franzowskeho franka a smjernowazy sakon sthwalil. Tez hdy by nekotrjehe knjesestwo wotstupilo, njemohl bo ani jesim ani senat politik rukowanja sa wésteesej franzych pjenjez wdacz. Poincare roskoji p'schijadne hospodarske polozenje w kraju a na to pokasa, so je w lecze 1923 wobkedzenje Norubrjeze 1,645 milijonow frankow wunjeschto a so su wudawki pschecziwo temu pak jenoż 986 milijonow frankow wuczinike. W lecze 1924 su wsché dokody na 4 milijardy papjerjanych frankow wobliczeja, wudawki pschecziwo temu jenoż na semu milijardu, każ so sa wójnske wotschkodzenje 3 milijardy sbrowaju.

Jednamy nékole wo spschehowanju wschitkich zwostich swjatskarjow, Poincare praji, a niekebo druheho njezadamy, dyż-li swój 52 prozentowy podsél, njemóżemy pak swojim czasu i druhej czasu, mjenje hodnej, samtenicz. Njech sebi nichtó na to njepomysli, so by sedi wuczehnjenje s Porubrjeje sadat.

Khorwatszy republikanszy sapóstlanzy we wuskoszczach.

Po potwjerdzenju 20 mandatow khorwatskich sapóstlanzow (Radicjarzow) dyrbja nowi sapóstlanzy psched sapoczatkom swojeje parlamentneje czinoseje hischeze kralej pschijahu swérnoscze slozicz, schtoż je, każ je snate, Khorwatow pohnulo, hdala sstupschiny wostacz. Tychle pschicznjenow da w knjesestwowych kruhach na tym hischeze dwéluja, so khorwatszy sapóstlanzy do parlamenta zastupja.

Predswjedżeń dr. Mukowych 70. narodninam

njedżelu, 9. mérza 1924.

Hizo zyły tydzeń do narodnoho dnja dostawasche knjes dr. Arnoscht Muka mnohe pisne zbozopschesa a tez wschelake wopokasy lubosze a pschikhilnosze. Mjes druhimi pschijidżeschtaj tez jedyn serbski zjunoscjer a jena serbska zjunoscjerka a pschinjeschtaj kózdy na wupyschenym talerku pekne butrowe wonzki, wobdate wot czeschnych jejkow.

Dokeż bésche pschedpodwdsenow Maczjizy Serbskeje k p o-czeschzowanju jubilara na jeho narodny dżeń, 19. 3. wu-rjadnu shromadżinu Maczjizy Serbskeje postajilo a do „Serbskeho Domu" powokala, bu pschiwutni a najbliżschi pschecżejzo Mukowi hizo dżeń do jeho narodnin, nt-dżelu 9. mérza w jeho wobydlenju wokolo njeho shromadżichu, so bychu so tez woni mohli je swojim bratrom, wujom, pschecżejzom, wjesielicz a Bohu dżakowacz, so je jeho pschi wschich bédżenjach zjiwenja hacz dotal zdrowu a strowebo zbérkat. A hdyż niedżelu pschi wjecżeri so tuta wulka hwoźba w bratrowskej a sotrowskej pschecżejnoscji pschi mulkim dothim blidze hromadże hedżesche a so wjesielesche, wotewrichu so i czicha durje wulkeje sinwy a salkincze njenadżijne krasny a zimawy syku: zschnoczeny muzikt khor Budyschkich serbskich towarstwow Wischaj, Nadżija a Jednoty pod wubjerczym wjednistwom dirigenty knjesa kantora Jurija Scholtty bésche pschijschol, k c zejezi jubilara zpéwacz a jeho wutrobu i jenej krasnej a pschidobnej Smetanowej składbu a jenym serbskim narodnym spéwom swjesele zez. Pschi tom mésesche nowjedowat knjes Scholtta, dżésżchu rjanu rec, khwalo wosebje jubilarowu lubosez k maczerinej rec, k wotzowskej semi a k swojemu drohemu serbskemu narodej.

Naschim czeschenym czitarjam

we Libuchowje, Kschihwej Worschezi, Minckale, Komorowje, Leiki, Sserpschezach, Luzju, Bjarwaldy, Schprjetwjach, Czelnowi, Miloraju, Sstepom, Bélej Lodze, Wochosach a Hamorach

dawamy k wjedżenju, so nochżdi Serbske Nowiny na hapr-leju na tydżeje sstajacz. Dali Bóh, naich pobot bijo we bliż-schich dnjach zapoczenje do wszow tychle wohadow jedżicz, so by bo nischo hacz na nadżeju sstajdowalo. Naschi czeżejzni czitarjo dostanu potom swoje nowiny na dniu wudacza bijo poi oldnja a psched wjecżorom. Mjena rosnoleczjow we prawym czażu wosticzmy. Naschi zamnischi czitarjo budża wesicze tonle wulki postup witacz, so smeja je siwjatoku bijo najnowsche Serbske Nowiny we swojich domach.

Na pschedwjeczeru a na dniu Mukowych 70. narodnin sa nem wot rana 10 hacz do popoldnja 2 hodżin pschicżihadżachu posposhi dopytujzje a pschecżejzo a znacżi dra Muki se shodzowjeczarni a wschelakimi, wopytawdże trażnymi wotkkowymi a rozwotnymi darami; wosebje wot zwjelo perjonala „Smolerjo hutkanje a cżérdżeżenje" a wot hnydby knjesa Marka Smolerje, hlowneho redaktora „Serbskich Nowin", wot sarjadnistwa a dżélacżerjow Donnerholtz nasi. knjezżerjenje a wot hórskeho wunjeschleho towarstwa knjesa Strympy, pschihodze deputazija Maczjizy Serbskeje je pod wjednistwom zebo nadstopschedhydy, k. justizneho radż. dra. Arnoschta Herrmanna, Towarstwo swoj. Chrilla a Methoda, sastupjene pschez knjesa justizneho radżicżela Michela Zyha a Towarstwo Pomozy studowanzych Serbow se swojim pschedhydu, k. wuczerjom Kralom-Sarecżanskim. Pschi tej kladnosczi su jubilarej pschepodaty lawrjezowy wenz. Po wotpolnjenju poßedneho a to delnjoserbskeho sbozapschejerja, kij bésche halke f pschihodnoschim czahom f bratrowßeje Delnjeje Luzizy mohl do Budyschina pschikmatacz, mésesche so jubilar se swojej mandżelskej a swojej hótra do spécha, so by w prawem czahu k swojeh żenjez w „Sserbskim Domje pschikhwatal, hdżez bu swjatocznje pschiwitany. Sswjedżeń na Maczjiznej wurjadnej shromadżinje je hizo we wuterownischim (60.) czisle naschich „Sserbskich Nowin" nadrobnje wopisany.

K rosprawje swjedżenskeho poßedżenja 70. narodninow dr. Muki ma so sdżakowaze bodacz: S Drjezdżan bechu 6 zasupjerzo tamnischi serbskich towarstwow (Czornobóh, Jednota, Hromadnik) pschikhwatali, njes mimi 2 knjezinje. Tutej strowischtej zecżerjanej jubilara f rjanymi serbskimi hrónicżkami (nebdy wot njeho bahnjene). To bésche czim khwalobnischo, dokeż béschtaj w bohu jeneho léta tak derje serbski nawukłej. Naich budyschin direktor Bjarnat Krawz narédny wo sobotu nozi (na papjerjanych bż su nasche towarstwa psche khude a politiffa so na jubilara nalosowacz njebodżesche) a bari jemu 2 krajnaj wobrasaj (1 mat jeho bżowzejzki Hanki) f pschihódnymi zlowami. Wopor Drjezdżanskich sastupjerjow bésche czim wjesichi, hdyż bechu wschitzy sastupjezy a dyrbjachu sebi f dowolom wuwomhacz, so mohli sboshkoju tak rjanemu swjedżenju naschego jubilara wobtzinga bycz. Najsepschi bżak by sawésesze w tym widżacz, hdy bychu so wschi pschecża rézkulkoo dopjelnike a tak wschitzky we smjelu jubilara stutkowali. S wosebitym wuraschom a f wuntrobitej radosczi swjecżesche k. farar Domaschka naschego wuczenja. Spominajo na saschke czasy, se w nim widżal czeschezjebódnu wosobu a wobhadżenego cżlowjeka, Sserba, ke kotremuż je so Knjaze dżerżal widżo w nim njewidżebneho narodowza. Tak su jemu wschi worschtu naschego tuda na jeho wutrjmu dnju budowake w mérje, kij so jaziemu wobhadżenemu cżlowjezej sluscha. — Cżesne dary pschinjeschu a pschepodachu f narécżeni swojich pschedhydow abo wotpohlasowo re réczi p. fachanta J. Skale, pschedhydy Maczjizy Sserbskeje, kij swjedżezisku knihu wot k. stud. dir. Otty Wiczasa spisanu wdiowaschke, jubilarej tele serbske towarstwa: 1. „Lubin"-Budesseczanski, 2. „Luzija"-Hornjiwdohrjezanska, 3. Delnjoserbska Maczjiza, 4. „Serja"-Hrodżischczanske, 5. „Lipa"-Malecżanska, 6. „Lipa"-Pauczicżanska, 7. sjjednacene sli Drjezdżanske serbske towarstwa „Czornobóh", „Hromadnik" a „Jednota", kij bechu sastupjene pschez swjedżenskich deputazijow a to 4 knjesow a 2 knjezinje we pjecznej serbskej drasce, kotrejż 2 Mukowej bażni f jeho mlodych lét tak

Ze Serbow.

We Budyschinje, 17. mérza 1924.

— We wjedrje Djensa rano we 8 hodż. barometer 736½, hygrometer 4-9°/₀, thermometer w nozy —6. — Drażdżanska wjedrawina stoja nam pschemenjate wjedro. Nizina leży nad Skandinawiskej, rańschim morjom a hotnischim sastupom (morjom mjes Schwedskej a Finskej). Wyschina czehnje so wot kupy Island pschez Franzowsku k hrjechej-knischemu morju. Wjecżera rano be wokolo jeneho hacz do 4 stopnjow nymy po hrjedżnej Munskej. Jutrje wuterni flónczko 6,13 stżadża a to 6,09 thowa, mésacż stżadża poz. 3,01 a to na ranje 4,52 thowa. — S Kohlfurtskich a Lubiwskich (Lübben w Wjetach=Spreewald) po stron so nam pitsche, so tam hischcze w bahnjischczatej krajinje dżiwje hatży pschebywaja. Luchżo praja, so je w polnozy, hdżez woni tam, hischcze jara zyma. Tehodla pola nas tez hischcze nalézo tat rucze njepschidże.

— Rosprawa polizije. Budyschtska kriminalna polizija swédzi staršche muzaze- jédne kolo znamki „Start", kotrez je nazzerje nékdże kradnjene. Wobhedżeż njedy so na kriminalnej polizji samolwi. — S pschedmétnosczje turnomeho pósslétkeho hamta su 14. mérza muzaze jedne kolo znamki „Mars" modell 711, cż. 354 118 khadnyli. Stolo ma dwójny torpedowy hamohbéh. Wo wszyssitkojne sdżelenja prosby kriminalna polizija.

— Pschednoschki se spschihowanymi wobrasami (Lichtbildervortrag): Bohnitja a Herzegowina pohlad. Domowina wichilom serbskim towarstwam. Towarstwo njech njeskakomdża, pschednoschki swojim hohnbstawam a serbskej sjawnosczi swojeje wokolny pschehnjesczá a njeje to tehodla wobrocza na sekretariat Domowiny. Knjez dr. Schjeza je swólniwym towarstwam pschednoschowanje hdyżkuli je to mózno. Njechże wschak su hjes tebo wschitzy wjetschy wobhadżene a dokaż je k serzit krafnych wobrasow spisany dopotuy tert a tez hewak wschitzy nepschipraujena, je jara snadno pschednoschki sam pschipraujena, je jara snadno pschednoschki sam pschipraujena wjesez. Trébne je jenoż, so je milionowy druh w wésnoszi. Kózde towarstwo mélo na to kluko wacz, so swojim hohnbstawam pokiczi hischcze w bohu nalézza abo dwaj pschednoschzki. S tutym k tomu bohru klukdnosczi postizajemy. S wulkeho dżela namakaj so w towarstwach mnózo, f najmjenschich tak dokoło srédżatej, so mohli tak finano pschewjedżomny a tola efektny pschednoschk pschewjesez. Nékomużeże so a hibalcze bo!

— Hamtske wosjewjenj: Zitawskeje pschemyslowoje k. mory (Gewerbekammer) Cżi remjeschlnizy (Handwerker), kij we wokresu Zitawskeje pschemyslowoje komory bydla a chcza swoje mischtrikse pruhowanje wotpolozicz, dyrbja hacz do 22. mérza t. k. pschihonwjedżicz. Wonk dyrbja swoje żadanja wo pschuschczenju k pruhowanju f trébnymi podłożkami (Unterlagen) na wokkhodnischwo (Geschäftsstelle) komory spodacz. Pruhowanje płacżi 30 st. hr., je murjerjow a cżésilow 50 st. hr. a mistrowskich 60 st. hr.

— Podusschtwo Krakowski sa 15. mérza muzaze jedne kolo znamki „Zanto". Cżisto njeje znate. Wo wobżtku zobite sdżélenja prosby Budyschtska kriminalna polizija.

— Wulke budżiwne pschedwjedżenje 27. mérza 1924. Wot hdżelow Karla Strieglera, mischtra Dżejbżlanskeje kapele statnese opera, ma ballada muzikeho khora „Senyor" wsnamne stejischczo, dokeż ma pschi najwjetschej formie nowazżanego stila muzikeho khora, dwé jara wulkotnej solowej partiji a wulki orchester je trébny. Dżeło wosnamjenja we zyłym swojim wumélskim shromadnym sapschicżenju wjesdżi hrébkow k wuprajenju zjnlow jara derje sfulkowane wosiemlinjenje koncerta. Tert k temu je mytowana Seeligerowa holladka, totrejż nam krafny mórski wobras pschedstaji. Nat Olwers, smuty nawoiat, cżehnje je swojej łódżi cżu prez do dalóka. Rozkohnuje so je swojej lubej „Schön Else". Tuta sackowa dopraschla jeho kóz we żolinach. Wobej sbitaj sebi swéru hacz do swjerżcze. Po waschnju stoji swérża na wokno, kij ma so wroczazemu puck k njej pokazacz. — Skónczuje wschnje so towarich jeje lubeho a pschinjeje jej srudnu powésez wo jeho swjerżi. — Wo Striegleromych druhich dżélach hischcze pschichodnje dale rosprawjamy. Psche dawanje thoritkow je konzertna direkzija K. J. Gudera na Seminarskej haży dobrocżinje pschewjedała (sa. R. Siegemund). (Pokaj nawjecżich w sobotnischim cżisle.)

S Mateho Wjetkowa. Mutoru wjecżor we 8 hodż wotmeje so w tudomnym hoscżenju sjamna shromadżizna wo sashbdżelskich praschenjach a sasokenju swiatka malych a hrénich burow. Referent: Max Walther f Mischna.

S Hornjeho Hunjowa. Na tudomnym knjezim dworje sloznu worschtowarjo. Pschi tym sebi dżélacżerjo Arnoscht Pötzig f Hunjowa se swojezem do wocżka tló. Wocżo sebi jara wobschkodżi, so strach wobstezi, so widżenje sbubi.

S Buka. Njedżelu dopoldnja kubłet Schottka f Budej se swojim sapschahom ke mschi jedżesche. Pschi sawinjenju do Stanjez dwora dwoju f motorskim kolom do jeho sapschaha sajedżescheschtaj. Srażenje be tak njebsolowne, so sedi jedyn kolojedżidy nohu sleni a druhi so straschnje skani. Tez kóń so na nozy cżesay wobschkodżu. Tudomny kłkat franjenju hnydom swobola a na to jeju jedyn automobil do Lubijiskeje hojerinje dowjese.

S Rychnwalda. Naich wyhotowczeschemy gmejnski pryschtschet, k. Arnoscht Hubacż hwjecżesche 9. mérza swój 25tim sastopnjch jubilej. Jedyn f najstarschich gmejnskich sastupjerjow rosprawjesche nam wo dżélach jeho sastopnjowa a wuhże, kak cżézko mésesche so druhdy sa swojim gmejnu bdżéjz. We wschelakich njehubych wjedrach dyrbjesche dokoli pucż do Rosdorla cżinicz, to druhdy jana lohka wez niebe; tola wnemwatosczj pschczżowo swojej gmejnje żebi to żadasche. A hdyż njemóżesche hdżemu pschcza k swojemu prawu dopomhacz każ rad dżiwsche, dha tola stajnje cżinjesche, schtoż be w jeho mozach. Hdyż nékło poßlednje léta jedyn sastopnich wulas druhi konjesche, a wón druhdy kodżékacz njemóżesche, be za njeho tez druhdy k lépschemu, pschetoż sa nékotre druhe so pschikłady pschemenichu a słónczn e tola wschó sabo nasiepje bżésche. Knjez Arnoscht Hubacż njesteješche nam jenoż jako gmejnski pżjódbżitejez blifko, ale wón je tez mnohemu mitarjej k bolej stat. Husto je w nozy stawacz dyrbjał, hdyż be wschitzy wokolo słotu nészchto, a żenje so njeje sapomjebił. S dżakownosczje ta wschu jeho prózu a smérnosczj je jemu gmejna k jeho sastopnjemu jubilejej nowy ßok sa jeho pżjanje ke bliho dorika a pschepodata f pschecżom, so by bżésche mnohe léta we swojim sastopnjoje bżéłacz mogł a jeż Bóh chcże, wjeczor swojeho żiwjenja w nim wobsamknuł. Tez naich k. hamtski pschedhydżezjeżel wónowaschke jubilarej w mjenje hamtskeho wubjerka nékotre dżane słowa a pschepoda jemu tylku dobrych zigarow. Tez naich k. kantor bo jemu sa wschu jeho swéru podżakowa. Na konzu wupżewadowny thérlaschkowu schtuczku „Khwal teho Knjesa". — Knjez gmejnski pżjódbżitejez je dobry Sserb a tez na 25 lét zyrkwinski wótz naschego serbskeje Bożeje służby, każ jeho nan, kotremuż so tez we swojim cżasu jako gmejnskemu pżjódbżitejezej po dołholetnym słutkowanju powschitkowe cżesne znamjo pschepoda.

H.

— S Rjadżicza. Tu bjes mala w sżadowni ratarskeho duszżinca wobeń wuridże. Na jenu so f wuczaju ratarjow bżehu pobabyli. Ta je bo bole palika. Wobeń je so nasiesze na pódła leżaze dwory pschczżeli. Wón wotdżija so je skadownje tolsty kus waschche. Wobydżerjo buchu na pomoz pschikhwatachu a nastawaczy wobeń hischcze f skadownju salachu.

S Wjelczina. Khrobły poduch je wundano w hoscżenju „Klokanu jandżelej" korchmarjej khwanatu najsbe a kotbasom wupróżnił. Khwanatu je sady rejwanskeje kupbje. Jako bechu tam reje, khrobły poduch, każ by do domu

Kuschat, so pisches rejwajych a nimo herzow do tehole runa sady jerwischcze poda. Durje do njeho dyrbjesche won fischcze wupaschiz. Pleczinu (Schinken), kotbasu, mjaso a druhu jedź je pabuch ſ poknom won mjetat. Liſcze je jedyn pomognik tele wezy, delka ſtejo, jemu wotewsal.

* S Wulkeje Schény pola Jitawy. Tu je korczmarja Brußkowy pod na skazenosć ſwinjatk. Korczmarjezowa zyna, kiż je so ſe pſom nahadzował, zu do Drjezdzan pschenjeſi, so bychu jeho tam pſche skazenosć klokowali.

S Wóſtinka. Pſchichodnu wutoru 18. t. m. popołdnju w 2 hodź. ho mackerjam a jich cześćnym dźěłcom lekarſka rada w domje lekarja dr. Bergmanna darmo podawa. — Bratrowſtwo „Jungdeutſcher Orden“ je pjatk pola nas jene „Gefolgſchaft“ ſakoſtio. Swjeſelaze bź, tak praji jena němſka nowina, tu ſtajiſchcesć „echu deutſche Worte“.

S Jitra. Wutoru popołdnu ho tu wot 9 hodźin palne drjewo 45 metrow kóſnjownych kuluchow, 2 chójinowej dołhej hromadze a 90 hromadow kóſnjownych halſow na pſchekładowanje pſchedawaja.

S Nadróſnej Hrabowki (Straßgräbchen). Kamjenska rada pſchedawa ſobotu 22. t. m. popołdnju wot 2 hodźin žerdki, palne drjewo, pjenki a halowy w Prianezej hoſpjenzu na ſelenej horje (Grünberg). Drjewo leži w ſaſnutych Langes hołz a w Nadróſnej Hrabowſkich honach (wotbł. 5—14 a pſchi ſchtyrikolwjenatej horje — Vierſtückeberg).

S Wyßokeje pola Kamjenza. Pſchichodnu ſobotu 22. t. m. popołdnju wot 4—6 hodźin ho w tudomnym Schimankeje hoſcenzu nascha honſtwa pſchenaja. Wona je 800 ſtrzow wulka a na dźiwinje bohata.

S Woſterz. Sandźenu pondźelu pſchejeſe auto ſ Drjezdzanſkej fabriky automobil fabrikanta Nagzolda ſ Němzow priedawidzeho gmejnſkeho pſchedſteſiczerja Schuſtera ſ Michałkowa. Njedźeſ automobila, kotryż ſ ...m wosom jdźeſche, a zanu winu nad njeſokom ninu, dowjeſeſche Schuſtera bjes wědomnosće hnydom do Woſeſkeje thorowniže. Każ ho powě, njeſ Schuſter jara ſranjeny. — Każ tudomne nowiny a mułke plakaty woſwěſcja, wothźerži naſch „Jungdeutſcher Orden“ niedźelu 16. měrza „němſki dźeń“ w naſchej kſteſtni. — Schto taiſi „dźeń“ dobreho na ſebi ma, njemóžemy prawje rozumieć. Mascha hoſpodarſka mula je hewak nihdźe pytacz hacź tam ſkaſej budźa ju tuchi predarjo namakacz.

Zapóſlane.

Sa njeſcerpliwiczej wſtnich ludźi ſtanio pſched njepramdu njezaſo, wot ſi ...ſ leſkowaw podawk: Na r... mołwjenje kłoſchterſkeho piekarſa ſ injenom Adolf Kämpfel dyrbjeſche jedyn Kukowſki njemjeſlnik, dokelż je Sſkowjan a Sſerbam pſchiſkłonjeny, na kóždy pad ſ wohnjowoje wobory w Marijnej Hwězdże won. Wón mjeſche w ſpocżatku jenoż mały pſchiwótk, kotryż temu pſchibłoſowaſche. To bźehu cźi, kotrychż loni ſwjeſdźiſtſi cźežnik w Lipu pohonjeſche je ſłowami: „Wy macże (njemuzy turnarſke towarſtwo) być Ikata, na łkowjanſka ſołma (cźitaj Serbika) rosbijć.“ Tuchi ſtejachu na ſtronje tamneho ſchkarata. To dźěſche thydzeń, mětżaz dołho. Mjenowany pjekař ſadaſche pola wobory, ſo njebychu Sſerbjo w ſhromadźiſnje Sſerbſki rěcżeli. Wón njemjeſeleżeſche a njedaſche měra. Słónczne bo cźrjódła ſobuſtawow bjes hejtmana na jeho namołwjenje ſjednoczi a wuſamknu tamneho njemjeſlnika. Na napraſchowanje, ſamo na ſapiſmny liſt njemóżeſche thontcź, cźehodla a na pobłoſku kajkeho paragraka we wuſtawkow je ſo wuſamknył. A dźenża to hiſcheże njemě. Tamny Němc, kiż je Sſerbow kraſnych pſcheradnikow mjenował, je dźenżniſchi dźeń hiſcheże we wołmjonej woborje, hyrnież tam mjez 40 ſobuſtawami 88 Sſerbow bjło. Tamny pjekař ſo też jara bojeſche, ſo mohła wohnjowa wokna też raſs Sſerbiſki hrać. Temu dyrbjeſche ſo na kóždy pad ſadźiwacz. Wón cźze, ſo maja w ſhromadźiſnach a na ſwjedźenjach jenoż Němzy ſpjewacź a tamni Sſerbja, kiż ſo jako taizy wjazy njeczuja. To wſcho je ſo jemu poradźiło. Němcy je tak daloko, ſo ſo Sſerbja, kotżiż ſo tutomu pjekarjej njelubja, bjeſe wſcheje winy wuſamknucź dyrbja. Hižo ſo měrja na druheho. Dźiwacz ſo dyrbjeli, ſo bźi Sſerbjo taiſele wohanbjaze wězli lubich badźa.

Přiłopka.

* Meteoriſki kamjeń. Pola St. Inaberta w Pralzy je meteoriſki kamjeń na ſemju padnył. Wſchelake wobroży ſu wokoło połnozy widźeli, kak je na cźežnjen Żehlinoy kamjeń ſ nemi dele ſjeł. Wón je ſo hluboko do ſemje ſarył a móże wokoło zentnarja wažicź. (Każ wuczeni praja, ſu meteoriſke kamjenje kruchi roſleczanych ſemjow abo hwězdow. Wone w ſwětownych rumach wokoło kluża. Pſchikdu-li do bliſkoſcże powětra, kiż naſchu ſemju wobdawa, ſo ſaſpwjeża. Potom prajimy, hwězdi ſo cźeża abo němży Sternſchnuppen.)

* Dóſt cźiłowjeſki. W Schreiberhau bu na katoliſkim kerchownje priedawſcha mandźelſka bywſcheho awſtriſkeho arzniwójwody, kiż wſchędne mjeno Leopold Waſſiljng noſcheſche, k poſledńemu wotpoczinkej pokhowana. Semrjeta, kotraż Marja Ritter rekaſche, narodźi ſo w Rowoy pola Pilzy w Schlehyſkej. Starſchej běſchtaj zyle jednoraj cźłowjeſaj. Arzniwójwoda ſeſna ju na jenym malym jewiſchcżu we Widnje, wożeni ſo ſ nej 1904 a pſcherdnył ſo do Schwajzarſkeje, hdźež mětżanſke prawo dosta. Manżelſtwo njetrajeſche dołho, wożeni ſo ſ druhej. Prěnja żona ſhorje a bźdźeſche. Pſched 2 cźłomaj pſchiſchła do thorownje do Schreiberhau, hdźež ſhromila. Samjerć je ju wot bolożoſow wumożiła. Kónz jeje wotmjenjazeho żiwjenja namaka w Thudobe. Dożpě hakle ſtarohu 47 lět. Tak ſandźe ſwěta wjeſelożcź. -ß-

* Skażeny howjazy ſtót. Na knježim dworje Baumgartenje pola Löwenberga w Schleſiſkej bź ſkażeny poſ někotre howjadła ſkuſzał. Wone wóndano na ſkażenoſcź ſhorichu. Wjeſe ſ nich dyrbjachu hižo dorěkaſ.

* Sſowoju dźowku morił. Zadałane morbaſtwo je 58 lětny dźełaceſ Springer w Barlinje ſkuſził. Wón je hižo 1½ léta w khłoſtarni ſedźał. Jeho dźowka cźiſtoſce ſo wożeniła. Na to bź ſo wón roſcżercził. Wón ſaſtupi mjeſcżo do jene ſpornjeje komorki. Tu ju je ſekeru ſrubał. Na to jeho żona wotuczifuſzi wuhlada jeho ſ mjeſcżom ſe ſtwu hicź. Holzu hnydom do thorownje pſchenjeſechu. Tam pał wona bórzy wumrje. Springer bźſche na poliziju a da ſo ſajeć.

* Spuſtne mordaſtwo. Prokuriſt Succow, kiż je w Stemenſſeej tworni w Barlinje pſchiſtajeny, bu wot jeneho łakażeho muża natżelený a na nowy cźežny ſranjenj. Tutón mordaſtwi poſpyt wukonja kakkulator Pleßner, kiż dła ſwojich komunijſtiſkich nahladow a cźinkow ſ dźeła puſchcżeſchu. Pleßner bźeſche hižo pſchi wopyſe pola Succowa jenu hrožbu, ſo bo nęſchto ſtanſe, jeli jeho ſoſoż do dźeła njewoſtanje. Po ſwojim nahdyſe tadźi ſo Pleßnerej, do lěſa cźehnuc. -ß-

* Kwaſ w khłoſtarni (Quckhaus). Drogiſta Bock, kiż je ke khłoſtarni na cźaſ żiwjenja ſadhdźeny, cźze tam kwaſ ſwjeżicź. Bock je we ſwojim cźaſu ſ pomozu dwojich druheju pſchekuna Wólfnera w hotelu nahpadnył, morił a wumrubił. Bock mjeſeſche konu a dźeżał, ale pſchipódła hiſcheże ſwoju łubku. Wo tym żona hakle ſhonjſchi wotkrjeżu tuteho ſłóſtnſtwa. Wona je ſo tuż wot ſwojeho muża dźełła. Kěſko je wón na ſudniſtwu próſtuw ſnaſ, ſo ſmě ſo ſe ſwojej lubku wěrowacź, a to we khłoſtarni. -ß-

* Załožbu kónz mandźelſkeju. W Grimsby bu cźeło Augusta Davies ſ wody wuczeſnjene a w ſwojim wobydlenju namakanchu jeho żonu mortwu. Wona njeběſ cźaſa, ſo běſchtaj tam ſaczażnyloſt — potajkim 11 lět — ani jedyn raz ſtwu wopuſchcżała. Běſche teho dla we wěry njepodobnej njerodnoſći. Lekarjo, kotżiż morwu pſchepytachu, zuwrjachu ſo ta to, ſo je hižo wjazy njedźeł wumrjela. Muż je potajkim zyły cźaſ ſ mortwej żonu żiwy był, pridy hacź je ſebi ſam żiwjenje wſał. Hróżny to podawk. -ß-

* Nosbuchnjenje w twarni. W Oppauſkej tworni we Bodenſtejf rosbuchny pluwowy generator (nawodżer). Se kuſcheje winy je ſo tute njeſbože ſtało, njeje hacź dotal wěſte. Wo ſkużenje pſchi tom nichtó pſchiſchłoł njeje. Materijalna ſchkoda je wulka. Kruchi łećachu na ſto metrow daloka. Wiches nje bu jedyn němſki połaſ ſranjeny. -ß-

Wozjewjenje.

* S Kinsbárka. Pjatk 21. t. m. popołdnju wot 1/2 9 hodźin budźe w tudomnym hoſcżenzu „k cżornemu worſołej“ pſchedźadowanje wužitkowego a ſaluebo drjewa ſtatneje hole. Na pſchedźadowanje pſchińdu 4694 ſchtomow mjeſchko drjewa. 10/43 zntr. kokſle, 37 ſchtomow twjerdeho drjewa, 1539 mjeſchich kłozow, 7/43 ztm. kokſle, dale żerdźowe hromady a palne drjewo. Drjewo leži we wotdźelenjach 38—39, 46—65 a 56 we Lužniczanſkej ſtatnej holi (Lausnitzer Staatsforſtrevier).

Z wobkhodneho żiwjenja.

K wobkhodżowanju. Naſhonjenje je dopokaſało, ſo mikina we mnoho a wſchelakich thoroſcżach pomha, a ſo w nękterych padach ſamo dźiwy cźini. Samo thoroſcże ſo wuhoja, kiż prjedy ſa njeſahojomne wobkładowachu. Tute ſłowa ſłamnehe prof. dra. Erha płacża zyle wo galvaniſkim ſkłohorudże. Njeje żana elektriſka energijna forma, kiż może ſo dopołnje organiſmej jenotliwych wokſowom pſchimjerjcź. Tu leża wułkotne wuſpjeſi ſkowanja ſe ſkłohorudom. Radu podawa Wohlmuth owy inſtitut w Budyſchinje na Moſtkowej dróży 31 delka. Mjeſi herbiſki.

Hamiske wozjewjenje z Ludiſa.

Lětha ſo ſrěżay a kóły wobſłužowiże we Wuherſie a meje, w Großhennersdorfje 9. meje a w Budyſchinje 7. meje. — Wſchudźom ſo wobſłužanje dopołdnja w 9 hodź. ſapoczinje. S bohom ſo 3 a 4 kčne ſamowockehnjene kóły a ſtarſche kóły, je-li ſu ſ naſnjeniſcha 3 ſrěżay mětże, mytuja. Sa kóły, kiż ſu do płahowanjkeho ſapiſła (Deckregiſter) ſapiſane, płaczi ſo ſa pſchipiſchcżenje 10 ſt. hr. mjenje. Schtóż chce ſrěżay ſrěżay ſ nyklowanju wuſtajicź, dyrbi je do 15. t. m. pſchipowjedźicź. K temu trěbne formularu w pſchipuſchczenki dóſtanje.

Hamiske wozjewjenje z Kamjenca.

Hamtiſke wojſewjenje ſ Kamjenza w cźo. 272 ſ 27. novembra ſandźeneho lěta na pſchecże k. Wowrycja we Wotrowje tak poſrjedźeny, każ je do mandźelſkeho ſapiſła (Güterrechtsregiſter) ſapiſano a ſchtoż ſ hamtſkeho ſapiſła njeznutkhadźeſche: „Jan Wowry, ratař we Wotrowje a Hańża rodź. Nowařez ſtej ſhromadne wobſtejenſtwo cżiniłoj, wuwiſate ſ jeho je a jeho wſcho ſchtoż namrěcź, b) jeine wſcho ſchtoż namrěcże a wſchę ſa jene wobſtejenſtwo trjebanj poſtajene wězy, każ drafta, grat atd., kiż je mandźelſtwa pſchiſnjeſła abo w mandźelſtwu pſchidobyła,

Hłowny a ſamoſtwity redaktor: Marko Hrjehor w Budyſchinje.

Hospodarſki rozhlad.

Pondźelu, 17. měrza 1924.

Kurſy ſobotu w Barlinje.

(Zkle kurſy ſu w milijonach)

Dollar	4190 000	franzowſki frank	200 500
jendźelſki punt	18 005 000	cźeſkoſł. króna	122 100
ſchwajzarſki frank	728200	100 półſt. markow	44 8500

Němſke pjenjezy ſo ſobotu na mukrajnych burſach njepſcheměnichu. Franzowſki frank dale na mukrajnych burſach horje bije. Franzowſkemu knježeſtwu je ſo podarjiło ſa ſonjezne ſwoje měny amerikanſke a jendźelſke kredity dóſtacź. S tym ſo franzowſzy łutowarjo, wukowy a żywoły, wumjenjarkarjo pſched tym wożudom wukhowaja, kotryż je naš w Němſkej potrjechił. Zwóſba pjenjezniłow je lud do nahoty wuſtrělała. Rozpadowanje ſobotnih němſkeje měny tola dale nicżo njeje, hacź pſchełepany maneur. Zyle němſke nowinarſtwo ma tale zwóſba we ſwojej horſchczi. Schtóż cźi w nowinach ludej barbja, to tón błeſye wěri. Tale zwóſba je lud wulkkała a winuje we tym nězbuſchich njeſchczeſelow. — Proſeſ we Muichowje němſkemu ſtatej wjele ſchtodźi. Sajmawe bź pſchiſtładowacź, kak po Lubendorffowej rěcżi ſo Jendźelſka a Franzowſka ſaſo ſtiſaſchej. Bohużeſ je w Němſkej pſchemoſa ſtróſnych politikarjow. Jeje wobſtorżenſch w Muichowſkim proſezu maja pſchede wſchěmi w němſkej intelligenzy a w akademiſkej młodźinje bohużeſ pſchejeſe pſchiwiſka. To njeſłuſ żane rjane wuhladу do pſchichoda.

Produktowe wiki ſo ſandźenu ſobotu jenoż malo pſcheměnichu. Rożka bź ſadnicha. Tehodła wona na płaczinu dźerżeſche. W pſchenjezy je ſłaby wobhlad. Wukraj tyłeſowe żito pſchezo tuniſcho poſtżiżuje. Tola je kupowacź njemjenzy, dokelż dewiſow (zuſkuli njenjes) wot ſtatneje banki njedoſtanjemy. Piwarnje rjany jeczmjeń dale pytaja. Tola też taiſi, kiż ſo jenoż ſa ſłót hodźi, na někto też kupzow. Wowſ bo pſchimóſkich měſtow dźe a je ſajo nęſchto dróżſchi. Sa muku pócżnu ſo też praſchecź. Womjeſchi ſija horje, woſeſhe rżane wotruby ſu ſajo. Druha ſłótna piza na płaczinu dźerżi. Benżnaż pſchtiżdże

ſobotu w Barlinje

pſchenża 8,25—8,60 rożka 6,65—7,05 jeczmjeń 7,50—9,50 wowſ 5,70—6,20

pjatk we Wróſtławju

pſchenża 8,55 rożka 7,— jeczmjeń 5,75—9,— wowſ 6,—

Wiki rěznehe ſkotu ſandźenu ſobotu w Barlinje (Zentralviehhof). Skotu bź ſo ſajo wjele pſchiſtajiło a to 2095 krowow, 1600 cźelatow, 5450 wowzow a 7555 ſwinjow. Howjadła měrnje dźěchu, rjane howjadła ſo pytachu a běchu trochu dróżſche, hewak pał ſo wjele njepſcheměni. Cźelata trochu lepje dźěchu. Zentnar wo 5 ſt. hr. horje ſrjaſ. Wowzow bź ſo doſcź a nadoſcź pſchihnało, tehodła běchu dele ſrażichu. Też ſwinje měżachu měrne wiki. Tuki ſu turiſche, tehodła ſwinje zentnar wo 4 ſt. hr. dele płachu. Wutkrajnych ſwini běchu 855 ſchtuk pſchiwjeſli. Każ płaczijnu ſo ſapiſachu:

Howjadła 20—46
cźelata 30—90
wowzy 22—50
ſwinje 54—68 ſt. hr. po zentnarju ży. wahi. Płaczijny tużnych ſwini cźeſkoſe 3 zentnary ſo njeſapiſachu.

Proſzata w Kamjenzu na wikach. W naſchim rosbłaſdże naſponmjena płaczijna poczakhuje ſo. na proſzata wſchěch wukoſcżow. Male potajkim wot 18 ſt. hr. hacź do 30 ſt. hr. wułke.

Kože na aukzijiſi w Barlinje 12. t. m.: Wołaze 30 hacź 49 puntow 99,1 (90), 50—59 p. 73 (74,7), 60—79 p. 75,7 (74,7), 80—99 p. 76 (74,7), cźeſkoſe hacź 100 p. 76 (74,7), hycże 30—49 p. 100 (95), 50—59 73,75 (74,5), 60—79 p. 82—82,1 (74,5), 80—99 p. 76,8—77,9 (73,5), cźeſkoſe hacź 100 p. 75,3 (73,5), krowy 30—49 p. 75 (70,1), 70—59 p. 78,5—79,25 (71,75), 763—79 p. 89 (71,75), 80—99 p. 82 (71,75), ſałożaj 30—49 115 (103), 50—59 p. 86,1 (78,75), 60—79 p. 83 (78,75), wowcże polne wolmjane 83,25—100, ſurowe wolmjane 86,25, powołwolmjane 103, krótkowolmjane 99,50—103,60, brobno krótkowolmjane 103—106, po punczu w ſt. pj.

Płaczijny na Barliniſkich produktowych wikach.

Zito a wołiſowe ſmjiło po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg, płaczijny po 50 kg.

	15. 3.	14. 3.		15. 3.	14. 3.
Pſchenża	165-172	163-170	rożk. wokuſch	11-11,80	11-11,80
rożka	132-141	131-139	woch. mełaba	8-8,80	8-8,80
nałch. jeczmjeń	166-190	166-190	ſerabella	14-15,0	14-15,00
nał. jeczmjeń	—	—	pſchełuſchki	12-13,00	12-13,00
wowſ	114-122	114-122	ſchmacze kruſki	19-19,20	18-19,00
kukuriza(Mais)	—	—	buny	15-16,00	14-15,50
lane ſymjo	410-415	410-415	mołka	14-16,50	14-15,50
rapſ	300-310	300-310	ſomh wołuſchi	22-24,00	22-24
pſchenich. mułc.	25-25,75	24-25,75	mórke tuwiny	14-14,5	14-14,50
rjana muła	21-23,25	20,00-23	ſate tuwiny	16-16,50	16-16,50
pſchenicz. wotr.	10-10,60	10-10,60	hróch	18-20,00	18-20,00
rjane wotruby	8,40-8,50	8-8,50			

Drobnowikowanke płaczijny w Budyſchinje.

15. měrza 1924 po homtiſkim poſtajenjin.

Wſche płaczijny ſo po ſtot. hriwnje ſrofymia.

Twora		najniſch. płaczijny hr.	najwyſch. płaczijny hr.
Howjaſe mjaſo ſ koſcżenj	1 kg	1,40	2,00
Cźelace mjaſo	1 „	2,00	2,40
Skopjaze mjaſo	1 „	2,40	2,60
Sſwinjaze mjaſo	1 „	1,90	2,40
Tukrainy ſwinjazy ſchmalz	1 „	2,40	3,20
Pſchenicżna muka	1 „	0,32	0,48
Rjana muka	1 „	0,28	0,30
Khléb	1 „	0,22	0,23
Jedźne bźny	1 „	0,06	0,08
Rajſ	1 „	0,48	1,00
Hróch	1 „	0,56	0,72
Sſoſki	1 „	0,80	1,40
Amerik. ſwinjazy ſchmalz	1 „	1,50	1,80
Sſuſcheny połcz	1 „	2,80	3,20
Dobre mloko	1 lt.	0,24	0,26
Jedźna butra	1 kg	4,40	5,20
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	ſcht.	0,12	0,15
Jedźne bźny	1 kg	0,48	0,72
Kofor drobny	1 „	—	0,88
Petrolej	1 „	—	0,36
Kamjeźne wuhło (domj. tepjł.)	1 ztr.	—	—
Bruniżowe briketty	1 „	—	1,25

R.-K.-S.

hromadźenje drasty statneje wobory

(Reichswehr-Kleider-Sammlung)

22., 23. a 24. měrca

Kaž druhdźe, tak ma so tež w našim měsće hromadźenje drasty přez statnu woboru wotměć. Wšitcy, kiž maće wutrobu za najchudšich wot khudych, pomhajće tutón skutk žohnowanja podpjerać. Wupytajće wšu drasu, šaty, wolmjane wěcy a wobuću, kiž wjacy njetrjebaće.

Wšudźom so wěsće hišće wěcy namakaja, kiž so wjacy njetrjebaja.

Wopruje za khudych!

Trjeja pjenježne dary su witane; trjebamy je k wuporjedźenju wěcow, kiž so wjacy trjebać njehodźa. Nuza je njewuprajomje wulka mjez tysacami khudych a najchudšich; jim pomhać je naša swjata winowatosć!

Zběraja pomocnicy a pomocnikoju, kiž su so do służby dobrjeje wěcy stajili, pod sobusktutkowanjom tudomnych wojakow. Dary Budyšsko nuzowe zjednoćenstwo rozdźěli.

Hromadźa so:

sobotu, 22. měrca, w znutřkownym měsće wot 1 hodź. hač so počina čmić;

njedźelu, 23. měrca, w zbytnych městowych džělach wot 10 hodź. dop. sem;

póndźelu, 24. měrca, we wšěch wobkhodach cyleho města wot 9 hodź. dop. sem.

Pomhajće ćerpjenje a nuzu połožeć,

přehladajće hnydom Waše wobstatki a přihotujće dary k wotewzaću a połóžeje z tym džěło pomocnikow.

Dopomhajće dobremu skutkoj, kaž w druhich městnach, k połnemu wuspěchej.

Nuzowe zjednoćenstwo w Budyšinje.
Wojeński starši.

Šěroko mlóćace mašiny

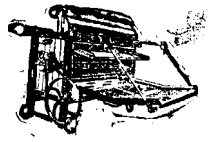

z jednorym a dwójnym čišćenjom podawa najspěšniše a płaćizny hódno

Ernst Falting, wikowarnja ratafskich mašinow w **Njeswačidle.**

Přewzaće wobkhoda.

Česćenemu wobydlerstwu z Budyšina a wokoliny dawam k wjedźenju, zo sym wobkhod swojeho zemrćeho nana, k. Ernsta Rädischa w Budyšinje, při kronpryncowym mosće čo. 4, přewzał.

Budu so stajnje prócować, wšě mi poručene džěła k dospołnej spokojnosći wuwjesć.

Prošu, zo by so mojemu nanej spožčene dowěrjenje tož na mnje přenjesło.

W Budyšinje při kronpryncu. mosće, 15. měrca 1924.

Z počesćowanjom
Otto Rädisch.

Wopytajće mje k hermankej!

Mam wulki sklad
tunich stupnjow, črijow, turnowansk. stupnjow, sandalow.

Pawoł Mechelk
šewski mištr
we Łazu.

Cyle nowa serbska kniha w nowočasnym wuhotowanju

Dr. Arnošt Muka

jeho žiwjenje a skutkowanjo za swój serbski narod
wěnowana k jeho 70. narodninam
spisał
Ota Wićaz
dostaś za 1,50 hr.
w Serbskej knihańi
w Budyšinje (Serbski Dom).

Prosata

su na přodań w Małešecach čo. 14.

Młode sylna wysokosućelna
kruwa,
je na předań
w Nowych Poršicach čo. 76.

Wysokosućelna
kruwa
je na předań
w Nowoslicach čo. 9.

Połětny
byčk
je na předań w Sernanjach čo. 12 pola Różanta.

Prošu

číslo
687

jeli maće mały nawěšk do „Serbskich Nowin".

Za hólca, kiž jutry šulu wopušći, so
šewski mištr
pyta. Bliže je zhonić we wudawańi Serbskich Nowin.

Chenille we rubišća

čorne, módre, brune, zelene
wulke kemšace rubišća
chenillowe šawle
čorne, jenobarbne a pisane, mustrowane ze žiłdźanymi a chenillowymi franzami
we wulkim wubjerku
poruča

E. Jordanowa wudowa

na jerjowej hasy 5. na znutřkownej lawskej hasy 8.

Spewna evangelska
służebna holca

do hospodarskeho džěła, nic młódša hač 17 lět, so hnydom abo k 1. haprileji pyta. Wjo dalše je zhonić we wudawańi „Serbskich Nowin".

18 lětna abo starša, sprawna
holca

so za dom a zahrodu pyta. Zhonić we wudawańi Serb. Nowin.

Na kubło blizko Budyšina so k 1. haprileji 18—22 lětna
holca

pyta, kiž wšě ratařske džěła rozumi. Dobra mzda a jěšć, też z přizamknjenjom k swójbje. Dalše prajі **Donathowa,** přistajerka, na bohatej hasy 31.

Starši muž

so do zahrody pyta. Zhonić we wudawańi Serb. Nowin.

Katarja

abo wustojneho **hospodarja** w srědnich lětach pyta wudowa za swoju šiwnosć. Bliže je zhonić we wudawańi Serbskich Nowin.

Służebna holca

do wjetšeho domjaceho hospodarstwa, nic młóđša hač 20 lět, so k 1. haprileji 1924 abo pozdźišo pyta. Dyrbi trochu warić a šić rozumić. Płaću wysoku mzdu. Dobra jódź a bydlenje. Žadam pak sebi dobru sprawnu móc.

Welsce kupny dom w Kulowje. Telefon 12.

Časniki za konfirmandow

złoto — sleboro — metal
jenož hódniše twory
po wšěch płaćiznach

F. A. Lenke

w Budyšinje na Hošće hasy 25
Telefon 929.

Palnē drjewo

wosebje rjane, na 70 rm, 10—25 cm tołste, je na drjewišću mjez Lipćicu a Hermanecami na předań. Dalše je zhonić pola k. Jana Hajeća we Łazu.

Telefon čo. 5.

Čorne wobleki (Gehrockanzüge)

poruča
Max Wencel w Budyšinje na mjasow. to. hošću 8

Serbjo! Čitarjo Serbskich Nowin!

Rjekńće stajnje, hdyž kupujeće abo předawaće: „Ja čitach waš nawěšk w Serbskich Nowinach".

Poručam:

Ia. jězdne koła

(Torpedo, Express atd.)
nowe a trjebane,
motorske koła, mantle, šlawchi rjećazy, pedała atd.
centrifugi * šijace mašiny
Z nowa-emaliowanje a zaniklowanje jězdnych kołow, kaž też reparatury tunjo!
Alwin Marschner w Hałštrowje na torhošću 88.

2-lětny

arabiski kóń,

nadobnejše rasy, při wobhladowanju zrěbcow mytowany, je płaćizny hódno na předań w **Małym Wjelkowje čo. 3.**

Reinhold Neugebauer

w Budyšinje na hłownym torhošću 7.

Poručam swój wulki sklad samozhotowjenych
wobłokow za mužow, pachołow, hólcow a dźěći, wšu drastu do dźěła,
wulki sklad tkaninow — zhotowjenje po měrje.

Nimo toho poručam košlacy barchent, módrošišće, kopšiwinu, łožowe počehnjenja, twjelki, trjonja, dybzačne rubiška a wšelake.

Z nowa dóšle!

Serbske banty, čorne, čežke hódnosće,
mołrejowe banty, róžojte, wosebje čežka twora we wšěch čěrokosćach,
žiłdźane tkaniny, elegant. mustry, čežka kruta twora we wšěch barbach, na 80 cm šěroke, m wot 9.— hr. sem,
smužkate a kašćikate čistowolmj. tkaniny w najrjeńšich barbach, njedosćěhnjene rjane mustry, jara rjane za šórcuchi a rubišća,
mustrow. jak. tkaniny, wopr. Poppska twora, tute hódnosće jenož my předawamy, ničo rjeńšeho njeje!
wolmjane sukujace tkaniny, we wšěch barbach, wosebje čežka hódnosć,
přihódne pasowe banty, šnóry, somot atd. wo wulkim wubjerku,
žiłdźana rubišća, wolmjane rubišća we wšěch barbach, **chenillowe rubišća,** jara dobre hódnosće **tibetowe rubišća,** běłe z kwětkami, jara rjane

Welsec kupny dom w Kulowje

Telefon 12. Założ. ny 1867.

Wšěm swojim kupcam, kiž maja k nam wjacy hač 6 km puća, zarunanje za puć dawamy.

Mój pschedeschćnik niczo njepomha!
Tu dyrbi tšechtkrjejšti mischtr
Ernst Donath ſ Budyschina
Burgplatz 4
łapschimnuty, tón porjedźi tšechu najlepje a najtuńšeje.

Spěwarske

serbske a němske
rjane a tunje
poruča
Smolerjec knihařnja
w Serbskim Domje w Budyšinje

Přiloha k čisłu 65 „Serb. Nowin“

Póndźelu, 17. měrca 1924.

Kóčka je prječ.

(Wobraz se wšo.)

Burej Hana: njemóžeše dźenja wušnyć. Měješe starosć a trudobu. Hdyž běše wopyrandže wóčzay na chwilku sandźelika, nadobo sajo wotuci. Bě jej, kaž by něchtó do duri drapał a mjaučał. Hdyž někotre raza běše stanyła a so pichnuchčiła — pohlada ſ wokna won —, ale wičo njebě. Srudna sary so do hłowaka, myšlešče tam, myšlešče sem. „Tu leżu w cyłym łožu, ale hdyž so ty wokoło kruczich, moja luba mała mizła? W kajkich wobsteinoscach? Bóh wě, schił je ju wobwěznył, sabił, zamordował a sebi źnadź ju wopjekł?“ Wobzamknyła pichwilu, hdyž běše lekał pola muża wobył — Michał leżeše hižo na tydźeń we łožu, běše so troschu naymnił, ale dźenja mjenješe lekał, so może pomału jaho stawacź — bohdźe wona hischcze na wokna ze bjezu. Halke wječor so dohladachu, so kóčka sałuje. Ale Wórša, Burej dźowka, sebi tehodła dalschich starosćow njeczinješe. Kóčki dóść so druhdy nježdże saběra a njepichinidu sa wjazy domoj.

Dźenjenjschi dźeń bě so sajo pominył a wo kóčzay so ani wopuschi njeprokasa. Sźnadź je pola guśodźiźa jeb źrała, tiż dla wulkich myschi pod schpundowanje kładza. Abo je trasch jenemu pjenježkej do pajorow pichischła. Abo trasch ju hajnik saschił, hdyž wonka na polach sa mychemi śledżesche? Jeże kóczi lubuschi dyrbjał prječ bycź? Schtóż chże tutu bolosć prawje wopschimnyć, njech sebi ras pschemyśli, kajke by make dźěczko prispras schubiło.

Bjes bźiwa, ſo Hana nasajtra rano pschi khośi warjeńu skradźu někotre śmały ronjesche. W drjewjenku ju hischcze hišawka storkasche. To guśodźinka wušćischa. A kaž dźe żony ju, chyschce rad wobjeźi, schto ſo ſ Burej Hanu ma. Hladasche pisches schkalibicźku do kólnje a śmichaschе. Hana ſo drěje a pschi śebi rěcźa. Schto jeno ma? Nasaja wuschi. „. . . Kak wjeselе hischcze sawżeraschchim hromadźe śnědaschmoj. Mje wutroba bolі. Njemóźu pschezo hischcze wopschimnyć.“ W pschichodnym wokomiku bledźesche guśodźinka Półlež Marbachze: „Njewěm, hacź je pola Burej něchtó wumrěł? Hana tak zakotrjesche we kólni.“ Lědy běsche Połżyna ſ thontca, khěrje po pjenjesu a rucze ke klamarjejom po punt śele. Njetrjebowschi wo wšy „Toleckloża“ — druhi ju mjenuja „Wjesna nowina“ — njerěka. Po wšy dele a po drohy horje — a hižo wjedźesche zyła wjeś, so Burej nan wjazy žiwy njeje. „Nó“, mjenješe žona rownyjerjom ſ muzej, „hóźeš hischcze starosći njeje, to so ći nadobo nawali kaž wulka woda. Abo tak tunjo kaž posledni ras, njemóžesch row wjazy rucź. Na to waschnje ſy pische dobrozeiwy, dyrbiſch trochu na pśaczíny dźerżeć. Mi je żel Burej Hany. Nětko śteji tu ſe ſwojim hospodarstwom sama — ta dobra duscha. Muż cźišny schidleschko do boka — schewstwo jeho pschipódła zinyesche: „Chżu hnydom do lěża po halsy hicź ſ wupschenju rowa. Dźenja może so hischcze śněh pschtućź — měrjeł njemóžesch wěrić — a tak masch je domoj.“ Hdyž tajke wokoło pichpodnja ſ něchto halsami pod paźu so ſ lěża wróćeł, śmějeschе so jemu zyła wjeś. Brylej Gusta na njeho wolasche: „Bur wschak je hischcze żiwy. Nascha wjesna „Kloža“ je naš sajo junu tak prawje wobelhała.“ Hdyž naschi schewy Marhatu runje ſ rukomaj mějeł, tón by ſe słobami płazał, hacź bychu jej jeno tak liza pyribeschce. so załožnje roshorił. „Naikhorańscho by bylo so bych jej cźwał koże na jeże wulku — hubu pschišćmolił“, bórzeschce duzy po puczju pschi śebi. Mjerjeze wschak je, so take sa kuntku męcź dach.

Burej nan wo swojej źimjerczi wjeło nicko njewědźeschce. Nawopak. Mjeseleschce so, so śmě sajo woko'o cźerchacź. Hana mějeschce starosć wo swoju kóčku. Njepokasa so nihdże. Ale jeje trudoba dyrbjeschce so hischcze dźenja do wjeschela pschewobroćeć. Hdyž chże wječor prażene běrny pschihotowacź, hdże horje do komory wo połcź. Wšcźini durje. Nadobo wulkosći něschto ſ komory a běži tiy tap po schodże dele. Běsche źnadź to wulka myscha? Pschi cźmiźaju njemóžesche tak prawje spośnacź. Nurcze dże po śwěcu. We jśtiwi saśpjschca nětkajki ropot ſ kocźej klicźku. Saśtupcźi śwěcźku a —: „Och, moja luba dobra mizka!!!“ Nětko na poł hodźiny dołho wscho leża a śteji wopłaji. Mizka dostanje tři, schtyri raży mloka, pleńcźi a majka ju a tłócźi ju ſ wutrobje. Słónczcźe praji nan: „Buschcź ju tola sajo bełe. Hdyż běch źnadź wumrěł a bórzy sajo wocźi wocźinił, se mnu take fisematotemy cźiniła njebhy.“ — „Ale muzo! Wjesel ſo tola se mnu, so mam swojeho Pětrka sajo. Naduju ſo ſ tobu, so mózesch tak sajo khodźićź a Boże błónćko wuźiwaś!“

W znamjenju słowjanskeje wzajomnosće.

(Pschinoschk k stawišnam słowjansko-serbskich počźahow.)

Jan Ezerbin.

(Pokraczowanje.)

IV.

W znamjenju słowjanskeje wzajomnosće pschikhadża w lěcze 1884 nowy proseta słowjanskeje myślicźki, so by Sserbam w buchu bratrowstwa a wsajomneje lubosće ſo posmjeckił. Schtó bě jeho do Sserbow powołał? Schto bě jeho wuwabiło ſ Cźech do ſotrowskeje Łužiny?

Tutón słowjanski proseta je młody cźěſi wuczeł Adolf Cźerný, kotryż bě ſ Kraloweje Hradża do Budyschina pschišeł, so by ko na Hrodźischći buchu Sstnolerjowemu pokonił a sa Sserbow pomodlił. Duch naschcho wulkeho wótcźinza Jana Arnoschta Sstnolerja potajkim bě sawołał jedneho ſe słowjanskich bratrow Sserbam na pomoz, a Adolf Cźerný bě pożiwdał a schoł kaj japoschtoł sa nowym powołanjom. Sstnolerjowy duch dowjedźe Cźerneho k Michałej Hórnikej, a to běsche wulki wokomik słowjanskeje wjsajomnosće nij jenoż sa tuteju mużow, ale też sa stawišny Sstowjanstwa. Cźerný sam ſo wuznawa wo tym take:

„Khwila je źnadź najkrażnischi a najważnischi wokomik mojeho źiwjenja — wot teho wokomika sym jeho lubował, wot teje khwile noschu jeho we wutrobje jako śwjatu wobraz, kotryż stajnje wjetscheje jażnosće nabywa. Wón bu mi hwězda wjedźićzerka, kotraż mi pokasuje puć, hwězda, ke kotrejż budu śledowacź do pożledneho wodychcźenja.“ —

Tola prjedy hacź rěcźimy wo wuznamnje tehole nawjasowanja, počźahow Cźerneho ſ łužiskimi Sserbami, njesmějmy powabcź ſ najmjeńscha ſ krótka rospomnicź, so je naschi wótcźinz Jan Arnošt Sstnolerjem sam w źiwjenju był jedyn ſ najhorliwischich pěstowarjow a hajerjow słowjanskeje wjsajomnosće. Schtóż chże ſo wo tym pschekhodźićź, burbi śebi pschekhudowacź proseſora dra. Pátowu knihu ſ l. 1919, kotraż wopschija wubjerny pschinoschk k stawišnam cźěſko-serbskich počźahow a réka „S cźěſkeho listowanja Jana Arnoschta Sstnolerja“.*

Jenoż někotre městna tudy ſ njeje wusdźěhnu: Na „gymnasiju w Budyschinje cźitasche ſe swojimi krajanami serbsku biblišu, połpytowasche ſo w literarnych drobnoscźach a spěwasche ſ nimi serbske pěsnje. Ani w próſownach njepospěsche śebi měra: puczowasche po serbskim wótnym kraju, sesna serbſki lud a jeho waschnja, nakrodui drasty a narodne pěsnje, a tak mózesche wón źnadź jako prěni mjes Sserbami pósnacź nabodnosć serbskeje jemje. Tajki pschiwdże Sstnolerj w l. 1836 po jutrach do Wróćtławja na bohoſłowske studije. W Budyschinje zawostaji po śebi derje ſdźełanu rolu, kotraż pschinjeſeſa w lěcze 1839 płody se załoženjom serbskeho towaſtwa „Societas slavica Budissinensis“.* We Wróćtławju mějeschce wulke dźěło psched sobu a won ſo jeho niebożeschce. Hoczrunjeż běsche po prawom chył bohoſłowstwu w Lipšku studowacź, hdźeż jeho „Sserbske predaśke towaſtwo“, założene hižo 1716, wabjeschce, běsche ſo tola radu podał do Wróćtławja, we kotrymż běsche jemu wóstu pschecźel pihał, so tam wjele Polakow studuje, kotſiż maju tam swój swjatk. Sstnolerj ſo ſ nimi hnydom po swojim pschiſiśeschce sesna a słoji ſo horliwje na wukrjenje pólſkeſcźiny, prěnjeje je słowjanskich rěcźow, kotruż ſwuknjeſche. Pschi tym pak swoje dźěło ſ myślí njepuscheji.

Jan Cw. Burkyně běsche dźe prěni, kiż młodemu Sstnolerjej pokasa schérsche wuhladu do słowjanskeho śwěta, kiż jeho wuczeſe cźěſki récź a pschez kotrehoż bu Sstnolerj podźiśchi hobr Sstnolećź . . .

Do Wróćtławja pschinjeſe śebi (Burkyně) źiwu Prażku tradizju, w kotrejż dźensche pokraczowacź. Hižo lěto 1819 nasta mjenujcy w Praży samostatne słowjanske cźitaſke towaſtwo; jeho duscha bě hłownje Burkyně ſ Josefom Jungmannom, ke kotrymaj pschi to dźišcho cźeſt Prešl, Hanka, Schafarźik a Palacky pschſiśantkowali. We Wróćtławju mějeschce Burkyně wjele jenoż w mjeńschej mérje sajim wo słowjanske wźaj a porźahi hajicź, woh pak njewołiwkuy, ale pytasche najradscho Wróćtławskich

* W Budyschinje, S nakładom cźěſkoserbskeho towaſtwa „Adolf Cźerný“ w Praży. 1919.

¶ Na hnju 25. małeho rožka 1839 jakoſi ſo w bydlenju gymnaſiſta Jmiſcha tole towaſtwo. Sa ſtarſcheho bu Karl Aug. Mosak Kłoſopółſti wuſwoleny, sa podſtarſcheho ſ. faromar Jmiſch. Mimo wótcźa běchu ſe bohuſłowſkerjemi Domaſchka, Hienel, Libuſcha, Jur, Schołta, Hilbrig, Pjetaſka a Pohlenz. 24. ſutrowinika ſo pisches rektora wobſtarcźi. We ſwobodnym cźaſu wotmětowachu ſo porjadne hodźiny ſerbſkeje rěcźe. Tutón ſpocźatk wuwuckowanja w maceřſcheſcźinje běſche jara ſbožowny a ja dalſchi ſerſk narodneho wobſtanja młodych horliwoſow wutſu wutkanny. Sstnolerjom w prěnjej łubźiwe wopyta młodych Sserbow młodſtiny ſłowenſkii. narodowy, ſtudent hallſkeje univerſitu Ludwit Stur. Dale poſnaeże dawjeźe ſerbſku ſtud. młodźinu k dopiſowanju Luſiſko-ſłowakſkemu. Sserbſtim ſtudentam dopiſowachu mimo Stura też Jan Kollar, kotreżoż „ſſſn do Luſiaſy“ je Michał Hórnik w Cźaſ. Muſea kral. Cźeſk. (l. 1841, ſtr. 366) wojſewił. Hurban Bajanſtu, Cźervenak a dr. a tele dopiſu wſnamjenjeja wažny ſakſor w roſwiću młodeje luſiſkoſerbſkeje generacźe. Lěta 1843 jakoſi Mosak ta luſiſkich Sserbow, w Libſku ſtudowaſch, „Sſłowjanſke towaſtwo“, kotreżoż doſukowy běchu też nětſi Polacy a ſuſni Sserbjo. Bohužeł ſo njeje dołho dźerżało. Po wotkſadze Mośakowym ſ Libſka ſaidże w l. 1848. Knihownik bo ſta towaſtwo gymnaſiaſtom w Budyſchinje. W Libſku pschejeſe Kłoſopółſti Schafarźikowe „Staroźitnoſti“ do nźinźiny. L. 1847 bě Mośak Kłoſopółſti mjes Bohuſławjerjemi Macźiju Sserbſkeje, a bjiwſchi ſ rěcźnikom a ſuſtſnym radźićelom, je ſtajnje Sserbow prawa ſaſtſowal jako bobry Sserb a derje ſmyſlieny Sſtowjan.

Serbske krony.

Wot dr. A. Muki.

(Pokraczowanje.)

2]

Wobhladowanje domišny ſo ſapocza. Bě to wulka ſtara ſtjeża, murja ſpódneho ſchoża tak tołſta, ſo wuczeſ ſ wuſchestrjemnaj rukomaj ſyku błubſinu woknitu wobjeſcź njemóżeſche. Pilnje wón klepaſche a murje mérjeſche. Wulka pinja bě ſ dźela do ſkalobу wurubana a bě widomne, hdże murja na ſkale wotpoczuje. Wſchitko bě prawje ſuche a hołe. Pschetrjż tżeża bě zyle tak twarjena, każ to Michał ſtjom po puczu wuſkadowtache.

Murje ſ wonka a ſnutſka, mjes nimi drobina a kamuſchki. Wěſo tehodła ſeżemy na mnohich měſtnach dubławje klinzachu, każ banja. Wuczeſ klepaſche a napiſowaſche bjes pschestajcźa, cźłonki jeho prawizy bywachu běże a ſacźiekte, ale mnohoſcź bobrych měſtnow jeho pschezo k nawej pilnoſći cźerjeſche.

S pinzy ſtupichu do ſpódneho ſchoża. W kuchinje ſhladowaſche ſłużobnija ſpłóſchiwje na zuſpnikow, pschetoż Michał klepaſche ſajo ſ pjenježkami na kamjeńne płezijy a pschimaſche ſ rukomaj ſaſajmu ſeżemu na wobpschiſchu.

Krocźachu někto pisches ſtiwu, do kotrejż běchu pschi ſwojim pschikhadże ſaſtupili, do pódlanſkeje ſtiwicźki, ſ kotrejż jim dźerżaje hłoſny napschecźiwo klinczachu. „To je ſwjeżta mojich bratrſtwow“, dźeſche Hiłża ſo pożmějkrótkoſo. Jako ſo durje wotewrichu, ſhladowachu dźeſći ſo poſtróżujuſchi wcźiſnje na zuſpnikow. Sa dwěmaj błidomaj ſedźachu tſi hołaj a tſi hołaj, ſwoje ſchuliſke dźěła wukonjejo. „To je Marko, Lenka, Milka, Jank, Měrko a Stanik“, dźeſche Hiłża. Pschetymaſcelelina Marka, ſkoro doroſcena a młodſcha podobina ſwojeje ſtarſcheje ſotry, poſtawy a ſcźini hiſchcze dale njeſeży pokłon; Jank, rjany dwanaceletiny pachoł, ſedźa ſo pałkowcź; cźi druhi woſtachu praſcze ſtejo, we ſwojej mjerje na zuſpnikow hladajo a żywjenju ſo potom ſajo ſwoje měſtna. Jenoż maly Stanik, cźeſtwjenoliczetny ſydomletny hudźerjak njebě pak pothmurjeneje wutrobу dla pisches cźeju ſwojeho dźěła hoſcźow pytnyć, horkliwje dale piſcho. Halke jako Hiłża k njemu pſchiſtupi, ſkoźi won horje, mjes tym ſo jemu pisches hiſchcze te zadawe tołſtobrjuchate liczby pſched wóczkoma reſpuchu. Hiłża ſhladowa jemu hudźerki a ſo wprašeſe: „Stanko, każ dha ſo cźi liczi?“ — „Och, to je jara cźeſke!“ wuraſy Stanik pothmurjeny. Potom pſchekroczichu rospytowarjej hiſchcze zyły rynk ſtiwow a ſtiwicźkow. Wuczeſ bě hižom dawno tatliczku ſaſo ſtſował.

Pſchińdźechu ke ſhodej. Hiłża pokaſa na kamjeńnu płeczizu, wuczeſ ſo pokłakny pschi rospytowaſche a dźeſche ſrudny: „Saſo budłakwe!“ Hiłża ſaſtupi na ſhód.

„Tu horka je ſtudirowarja lubeho nana, ſparna komorka mojich bratrow a moja ſtiwicźka.“

„Nascha wcźiſnoſcź je nětko naſtjcźena“, napschecźiwi wobhladnikoje kandidat. „Wy widźicźe, ſo też mój pschecźel ſo teho wſdawa.“

„Wy pak macźe horka rjany wubład na wokolnoſcź“, pokracźi wjedźerka, „tutón k naſmjeſichemu njeſmjeźe ſkomdźećź.“ Wona wotcźwri durje. „To je moja ſtiwicźka.“ Pschecźelej ſaſtaſchtaj psched prohom. „Saſtupcźe!“ dźeſche Hiłża njepschehpodata. „S tuteho wokna widźicźe bróhu, po kotrejż k nam pſchińdźeſchece.“ Sſo kombżo ſaſtupiſchtaj. Wěſche to ſajo pomérna ſtiwicźka, ſeżemy ſ módrej barbu barbjene, pſchi wokniu ſcźiſcźene błidło a mjeſcźo rjanych rožanowow, w jenym kucźiku tóżko ſe ſchlevjerbekymi wobwěſchkami łapowěſchene.

Pſchecźelej widźeſchtaj ſ wokna na mały kećhow, na duby a dale na horu, pſches kotruż běſchtaj do wſy dokrocźiloj. Woko Handrija pſchebywaſche na jene widźeſchu; w jeho myſlach poſtawachu na jene dobo ſ njeje tam pohrjebani kralojo wot dolheje womory, ſhdźeni pisches zuni błóſ ſanehо ſerbſkeho holeca kralowſkeho roda.

W tutych myſlach pſchetorhny jeho Hiłża błize ſtupiwſchi: „Tuto je naſch puć do zuſpy. My wuſtejdźujemy cźaſto tudy, pak hdyż nana ſapuchowaneho dochakujemy, pak hdyż ſydomletnu ſudźerjak njebě pak pothmurjeneje wutrobу dla pisches cźeju ſwojeho dźěła hoſcźow pytnyć, horkliwje dale piſcho. Halke jako Hiłża k njemu pſchiſtupi, ſkoźi won horje, mjes tym ſo jemu pisches hiſchcze te zadawe tołſtobrjuchate liczby pſched wóczkoma reſpuchu. Hiłża ſhladowa jemu ſudźerki a ſo wprašeſe: „Stanko, każ dha ſo cźi liczi?“ — „Och, to je jara cźeſke!“ wuraſy Stanik pothmurjeny. Potom pſchekroczichu rospytowarjej hiſchcze zyły rynk ſtiwow a ſtiwicźkow. Wuczeſ bě hižom dawno tatliczku ſaſo ſtſował.

Pſchińdźechu ke ſhodej. Hiłża pokaſa na kamjeńnu płeczizu, wuczeſ ſo pokłakny pschi rospytowaſche a dźeſche ſrudny: „Saſo budłakwe!“ Hiłża ſaſtupi na ſhód.

„Tu horka je ſtudirowarja lubeho nana, ſparna komorka mojich bratrow a moja ſtiwicźka.“

„Nascha wcźiſnoſcź je nětko naſtjcźena“, napschecźiwi wobhladnikoje kandidat. „Wy widźicźe, ſo też mój pschecźel ſo teho wſdawa.“

„Wy pak macźe horka rjany wubład na wokolnoſcź“, pokracźi wjedźerka, „tutón k naſmjeſichemu njeſmjeźe ſkomdźećź.“ Wona wotcźwri durje. „To je moja ſtiwicźka.“ Pschecźelej ſaſtaſchtaj psched prohom. „Saſtupcźe!“ dźeſche Hiłża njepschehpodata. „S tuteho wokna widźicźe bróhu, po kotrejż k nam pſchińdźeſchece.“ Sſo kombżo ſaſtupiſchtaj. Wěſche to ſajo pomérna ſtiwicźka, ſeżemy ſ módrej barbu barbjene, pſchi wokniu tóżko ſe ſchlevjerbekymi wobwěſchkami łapowěſchene.

Pſchecźelej widźeſchtaj ſ wokna na mały kećhow, na duby a dale na horu, pſches kotruż běſchtaj do wſy dokrocźiloj. Woko Handrija pſchebywaſche na jene widźeſchu; w jeho myſlach poſtawachu na jene dobo ſ njeje tam pohrjebani kralojo wot dolheje womory, ſhdźeni pisches zuni błóſ ſanehо ſerbſkeho holeca kralowſkeho roda.

W tutych myſlach pſchetorhny jeho Hiłża błize ſtupiwſchi: „Tuto je naſch puć do zuſpy. My wuſtejdźujemy cźaſto tudy, pak hdyż nana ſapuchowaneho dochakujemy, pak hdyż ſo wot liſtnika nječeżo dobreho nadźijemy. A tak cźaſto hacź bratřik Stanik powjeda, ſo junu do ſhrěta poczehnjeſ, prjeczki wot nana a bratrow, dha ſebi pſchezo wſche dróhi w ſmjeſe tehole runjeſca myſli: wuſti puć, na wobéwaj bokowaj pak kruſchkowiny pak jabłonje.“

„Stanik dreje je Wosch lubuſchk?“ dźeſche Handrij.

„Haj, mój lubuſchk, my ſhubichmy lubu mać, jako wón hiſchcze w kuſnicźku běhaſche. Wbohe dźěcźo macźerſku zyłe njeſnaje a jako běſche ſo jemu junu wo njej dźaſo, dha ſhudachu te druhe dźěcźi, ſo je ju ſpijy ſo nimi pſchemeńił, pſchetoż wona mějeſche moju ſhukniju a mój ſłómjany kłobuk.“

Nětko pſched napſchecźiwnej ſtiwu ſaſta, durje wotewrjo: „Tuto bě ſtiwicźka naſcheje njebożcźeje macźerje, je njepſchemeńenjena, każ ju luba macźerka wopuſchcźi, jenoż nan pſchebywa kóždu njedźelu ſtwilku w njej.“

„Mój njepſchidamoj, ſo Wy naſ dale widźeſcź“, wuraſy Handrij. „Ja njemóžu Wam wuprajcź, kak mje naſcha khrubłoſcź napſchecźivo Wam muſći! Wodaſźe namaj, ſo ſmój tak njeneżnje do Waſcheje domownoſcźe ſaſtupiłoj.“

„Njechcźe-li khěžu dale widźeſcź, wotmołwi Hiłża ſ djakným wóczkom, dha Waju rady do naſcheje ſahrodki wjedu. Nam mje njeby khwalit, jeli ſo Wam ſchto njepokażu.“

Cźi tſjo ſaſtupichu do ſahrodu. Na hrjadkach, ſ bukſowaju wobrubjenych, keſźachu wſchelke róże a rózicźki. Pſchi těſi wſeczeſche ſo wino hacź pod wokna horneho poſchoda a ſelene kitki kukachu wſchudźom ſ cźerſtwjeho liſcza. Żiwy płót dźeſleſche rózowe hrjadki wot pſchehadneje ſahrodki, hdźeż dynje, boby, ſołotej, romanki, měrić ad. młodnje roſcźeju. Dale dele wupſchecźeſerjeſche ſo wulka ſadowinja ſ mudźernej ſadowinu. Wſchitko bě w najlěpſchim rjedźe. W rumych rynkach běchu rózowe hrjadki, w rumych rynkach jadowinje a kruſchwiny; ſelena buſkowinja, ſeleny płót — wſcho po ſchnórzy frślane a bjes mjeſerу. Zuſbnikaj ſhladowaſchtej pſchjeżo ſajo ſ hrjadkow na kheju wobdźiwaju brune murje ſady młodneho żiwoneho liſcza.

(Pokraczowanje.)

šćowjanskich studentow dobywać, so by jich cźěski wucził. A mjes tutymi wuběrnischi też mjeno luźiskeho Sserba Jana Arnoschta Ssmolerja ....

... Str. 7/9. Ssmolerjowe dopisy tudy* wocźischćane wudawany k stoćinemu wopomnjeću jeho narodninow (3. III. 1816) jako pschinoschk k systematiskemu žiwjenjopisu Ssmolerja a ſ dobom jako ważny pschinoschk k woprawdźe ważny, dokelž so we Ssmolerjowej wosnaće mjes Sserbami nanaslepje ideja wšajemnoscźe (zwjazkow) pokazuje, niz jenož cźěsko-serbiskeje, ale też šćowjanskeje dołha. Jeho puczowanje do ſ. šćowjanskich krajow ma też zyte jeho smyslenje a prózowanje naš wo tym naslepje pschepowědźeje. A pschepowědźa naš wo tym pschecźahanje Ssmolerja ſe Sslowjanam njepschecźelneje ſtrony, kaž je to ſ jeho žiwjenjopisa hacź nadosć znate. Ssmolerj był prwnim wuttrowalnym a uwědomělym Slowanom mesi Luźiskimi (Ssmolerjowe sł. pschi a mutrany a wědomy Sslowjan mjes Sserbami)", napisa wo nim šćanny Ssmolerjowy kruhan Michał Hórnik w nekrologu Jelitkowskeho Sbornika (w Prazy ſ. 1884, ſtr. 445 hacź 447). Najwjazy ſo pschipowminaju mnohe Ssmolerjowe ruske poćahi, ale cźasy tak ważne, haj słónco nje wjele ważnische ſu Ssmolerjowe cźěske poćahi. Běchu bźeń ſ dźela krucźische, ſ dźela mějachu mjeno mjeru ważny wliw na zyte wumjeśe Ssmolerjowcje powahi a jeho dźěła. So buch pschipisał k pósnaću teho, to njech je nadawk tehole wědarja ....

.... Wo Ssmolerju burbjachu wschitzy pisacy, kaž cźěsto ſo we Sserbow sajimowachu: Wumoſtajimy-li Ssmolerja, ſtubimy ſ dobom nahwažnischi cźah serbskeho narodneho wotrec'enja a roswića. Se Ssmo'erjowej wobłoni je njerozdźělomnje šćehnjaceny też wosud serbskeho naroda. A to ſo najcźinischo ro'asnje w jeho listowanju — a wěcźe też we jeho cźěstamy. Cźitamy-li w nim, wjeſe k nam duch ſanđźenych lět, rěcźi k nam minjeny lětſtotk, ſnowa pschećźimamy ſłowjanſke wosrožnjenje, ros mlowjamy ſo ſ cźěſtimi bukźicźelami a serbſtimi narodowami, poſłědnjemu ſo ſ jich myſlicźkami, radujemy ſo nad pósnatej kmienowej pschibuſnoſcźi a wowytujemy ſ nimi jednory wjeſeny lud, wjeſelimy ſo pschez jich wuſpěchi a pożyſnjujemy ſo we ſwojich nadźijach. — — Sſledujemy napjecźe, kak też najmjeńſchi, ſłowjanſki narod, Sserbſtwo, — ſtoro ſhubjene — ſtawa ſe ſwojeho ſakleńcza a wožiwja, dokelž widźi, ſo njeje wopuſchcźeny. Sepjera ſo na ſylniſcheho cźěſkeho bratra ſamokhwjeho ſo we měſto a prawo mjes druhimi narodami. A cźitamy-li Jana Arnoſchta Ssmolerjowe dopiſy a ſledujemy-li Ssmolerja na jeho ſtudijach w Budyſchinje a we Wrótſławju, widźimy, kak horliwje bźeła k ſpomožnju ſwojeho naroda, kak puczuje ro ſterbſtim kraju, kak ſłuhja lud a ſtam ſo, pschi tom ſpočźatk, kak ſwjatuje pschecźelſke poćahi ſe Sslowjanami, kak porjeđja šerbſki prowopiſ a wudawa narodne pěſnje, kak je bańnik, wuczeŋ, redaktor a wudawaŕ, kajſi je ſtaćan w lěće 1848, kak dawa ſwojemu narodej Maćicźu Sserbſku a Sserbſki dom, kak je we wſchém njewuſtawowaŋ a wſchudźom na ſwojim měſtnje, pschećź wopomnjeny narodowź, a pschi tom dobry pschecźel, cźłowjek, nadobny a ſahorjeny Sslowjan." . . . (Pokračowanje.)

* mjenuja we wusche mjenowanej knižku.

Přikpk.

* Najpschiſchnische ſwěrjata. Kdy bychu wschitke ſchitynichace w Božej ſwórbje raſ wo rynku běhale, by ſtawach, (Windhund) ſadźeče myto pschipadnyło. Běži ſa mjeńſchimi na 1250 mtr. Najbliſchi je jemu potom kóń ſ 1160 metrami, dale wjelkbłudoryt (Giraffe) ſ 900, tigr ſ 860, lob (Rennſier) ſ 850, wjelk ſ 750 a ſajaŋ ſ 400 metrami. Wot ptaćkow je pósłowka (Brieftaube) ſ 1200 mtr. w minucźe najſpěſchniſcha. Jej bliži ſo tohajſa (Albatroš), tiž jenoż mało wróćo wołanje. Schtož rybły naſtupa, ſteji, dźiwaju na ſpěſchnoſcź, na cźele pluſkowja (Delphin), tiž bjeſ próży 31 km. ſa hodźinu pluwa, łoſoš (Lachs) 27, jerij (Hering) 22 a najwjetſche a najnjeſpěſche mótſe ſwerjo, walſka ryba (Walfiſch) 23 km. ſa hodźinu. -ſt-

* Dobraj dwójnikaj. Jenu jenajtoſcź we ſwojim žiwjenju ſtaj w Jendźelſkej dwójnikaj wopokaſałoj, kajkaž to też pola dwójnikow porědko nadeńdźe. Londonſke nowiny we ſpodźiwnej jenajtoſcźi pola dwójnikow Richarda a Johna Webbera powjedaju wjedźa. Wonaj ſo we ſćěe 1851 narodźiſchtaj. S 12 lětami ſaſtupiſchtaj do jenje a teje ſameje ſchkleńczeńnje jako liječeraj. We tejſe ſchkleńczeńni ſtaj jedyn ſ druhim 60 lět hromadźe bźěłałoj. Wobaj ſo na jenym dniu woženiſchtaj a hromadźe w jenym domje bydliłaj. Kóždy ſ njeju ma 10 bźěći. Richard ma 7 hólzow a 3 holźi, Johu 7 holzow a 3 hólzow. Wobaj ſtuknjetaj 57 lět jako wucźerjej we njedźelſkej ſchuli a jako ſpěwarjej pschi jenym a tym ſamym zuckowiſtim khórje.

Našim dźěćom.

W šuli.

1. Ja khodźu rady do šule,
Štož mi jara lohke je.
W šuli tam najrjeńšo je,
Hdyž smy wšitke hromadźe.

2. Někotre rad njewukanu,
Dokelž jara lěnje su.
Wšitko šulske dźěło je,
Kaž so zda, jim najcźežše

3. Wšitkich knjezow lubuju,
Kiž mi wuđbu dawaju.
A też knježnu wućerku,
A kóždu swoju towařšku.

4. Tuž wy dźěći mólićke,
Kiž jutry do šule póndźeće,
Budźće prawje pošlušne,
Zo byšće wjele nawukłe.

Napisała 20. 1. 24
Marja Marhata Domaškec z R. narodźi so 19. 2. 12.

Wo khléba pjećenju. Poslědni štwórtk smy khlěb pjekli. Srjedu maš kisanje do hornca nala a wjećor do dźěže zaměsy. Štwórtk rano, hdyž stawach, běše hižo štwórć na sydom. Nan bě dawno na dźělo wotjěł. Maš přisypa šěsć puntow muki do dźěže a je zaměsy. Ja jej prajach. „Maći, budźetej někotre kuleć?" „Maš rjekny: Nè. Najprjedy nanosyš drjewo do pjecy." Hdyž běch nanosyła, maš pječ zapyri. Ja dźěch potom na zahrodu zwohladać, hač su tam kury; wone tam běchu, a ja je wuhnach Hdyž nutř přińdźech, maš rjekny k wowcy: „Nětle budźemoj kuleć," a započeštej kuleć a do pleśeńkow sadźeć. Hdyž běštej hotowej, hibaše so khlěb, a ja jón womećach. Potom znosechmy jón won, a maš jón do pjecy zesadźa. Na to praješe: „Dwě hodźiny ma w pjecy być." Za dwě hodźinje maš a wowka khlěby z pjecy wućahaštej a do pincy zesadźeštej.

Napisała 13. 6. 1922.
Hilža Šeńkarjec z Khasowa, narodźi so 2. 8. 1910.

Dźěći, štó z was napiše, kak wy khlěb pječeše?

Składnosćna kup!

Dla preńčehnjenja mam nadawk, sćěhowace trjebane a z nowa připrawjene meble tunjo předać:

1 jědźaca stwa, dožku dubowu, z bufetom, serwěrowanskim hlidom, wučahanskim hlidom a 6 z kožu dołchnjene stoły, **1 šatowy khamor, 1 khamor** za šaty a drastu, 1 ze židu počehnjeny **sulonowy sofa,** 1 ze židu počehnjeny **stólčk, 1 drastny khamor, 1 kuchinski khamor, 1 myjne blido** z běłym marmorom, 1 jednore **myjne blido, 1 šeslong, 1 oval. blido** z přikrywom, **1 plyšowy sofa, 1 drastne stejdło, 1 špihel** z podstawkom, **1 twjelkidźeržak, 1 walki knihare, 1 mały knihare, 1 paneelowa deska, 1 čorny stolp, 1 lampu** za płun a milinu.

Hans Lissack, meblowy dom
w Budyšinje na Hošće hasy 25. Telefon 1259.

Kedźbu!

Česćenemu wobydlešerstwu **Rakec** a **wokolinu** kaž też we **Wulkich Zdźarach a wokolinje** dawam k wjedźenju, zo kóždy tydźeń póndźelu pop. w **Rakecach** pola hosćencarja a překupca k. Běwuša wot 5 hač do 1/8 hodź. a we **Wulkich Zdźarach** wutoru pop. wot 5 hač do 1/8 hodź. w hosćencu „Ke kolpjej" přebywan a přijimuju **skazanki a wuporjedźenja časnikow, złotych, slěbornych a optiskich wěcow.**

Při potrjebje prošu wo dobroćiwu podpjerru.

August Granz w Kulowje
časnikař a złótnikař.

Galvaniski słaboprud
we swojim skutkowanju
při městnym lěkowanju

n. př. při hłowu- a zubybolenju, žołdkowych, črjewowych a wutrobinych khorosćach, wići, ischiasu, drjenju a při hišće wjele druhich khorosćach.

Darmotnu radu podawa:

Wohlmuthowy institut w Budyšinje
na Moltkowej dróze 31, delka. — Telefon 872.
Apparaty so też wupožčuja.

A. W. Altmann w Budyšinje
dr. z w. r.
kupuje **stare železo**
Po hódne dźěły z čežitym automobilow přijěždźemy.
Mamy wulki skład
wužitkoweho železa, twarskich šěnow atd.

Tuni Welsec tydźeń!

Trjenja najl. hódn. wot 0,75 hr. sem

twjelki w jenož dobrych hódnoćach wot 0,95 hr. sem.

košlace sukno jenož najlěpša twora, mtr. 0.80 hr.

wupjeſk Ja hódnosć, mtr. 2,— hr.

ložowe poćehnjenje Ja hódnosć, mtr. 1,— hr.

košlacy barchent Ja twora, m w. 0,65 hr. sem

velurowy barchent rjane mustry, mtr. 0,90 hr.

barchent za spódn. suknje, mtr. 0,85 hr.

spódnje talje najl. wobdźělane wot 1,20 hr. sem

žonjace košle najlěpše wuwjedźenje wot 2,20 hr. sem

spódne kholowy nowe formy, wot 2,40 hr. sem

Drastowe tkaniny

cheviot, čista wołma
we wjele barbach mtr. wot 1,80 hr. sem

kostumowe tkaniny, 130 šěroke
w najrjeńšich modowych barbach mtr. wot 5,20 hr. sem

wolmjany krep, wulka moda
rjane barby mtr. wot 5,— hr. sem

popeliny, najlěpša hódnosć
najnowše barby, čista wołma mtr. wot 4.80 hr. sem

gabardiny, najlěpša hódnosć
krasne barby mtr. wot 0 hr. sem

smahate tkaniny wšěch barbow
a najlěpšich wuwjedźenjow, z rědka rjane mustry, mtr. wot 3,— hr. sem

kašćikate tkaniny wšěch hódnosćow
elegantne nowosće mtr. wot 2,20 hr. sem

bluzowe tkaniny, apartne mustry,
wšě barby mtr. wot 1,50 hr. sem

volly, najlěpše hódnosće
we wšelakich barbach mtr. wot 1,50 hr. sem

collenny, jenož w najlěpšej hódnosći
wšě barby mtr. 8,— hr.

Mužske sportske měcy wot 0,80 hr. sem

mužace Klobuki najnowše formy wot 3,— hr. sem

mužace wysoke khornarje 4 króćny plat wot 0,20 hr. sem

chemisety wjele barb., wot 0,50 hr. sem

zwjeſne košle běłe a pisane, w. 6,50 hr. sem

samowjazaki nowošasne barby, w 0.60 hr. sem

regaty, składnotne dźělby, wot 0,50 hr. sem

sekle, składnotne dźělby wot 0,30 hr. sem

košle ze chemisetom Ja hódnosć wot 2,80 hr. sem

trikowe košle znate hódnosće wot 2,40 hr. sem

trikowe kholowy specjalna twora wot 2,40 hr. sem

Dale poručam zbytkne dźělby po směšnje tunich płaćiznach: **Muselin,** mtr. po 0,90 hr., **ložowe plachty,** jenu po 2,90 hr., **dźěłanske kholowy,** jene po 4,50 hr., **zoki** we wšěch barbach po 0,50 hr. **šaty za cěšne dźěći, hólčace šaty, holćace šaty, dybzaćne rubliška, wušiwanje, canki, franzy, ručne dźěło, konjace přikrywy, spunske přikrywy, stepowe přikrywy atd.** Žane kupne dyrbjenje, najsprawniše posłužowanje. Štóž je jónu pola nas kupował, přińdze zaso.

Welsec kupny dom w Kulowje

Założeny 1867. **Telefon 12.**

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca za měrc 75 złot. pj. Do wukraja za měrc 15 Kč. Kóżdo čo. płaći 5 złot. pj. Wudawa a čišć Smolerjoc knihičišćernja, zap. družstwo z wob. ruk. : : w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel. 687. : :

Za nawóšći, kiž maja so haś do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za maty rjadk 15 złot. pj. Wobdźełanje so stajnje nawóšći a tabele so wyše wobliczeja. Za reklamowy : : rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje. : :

Cisło 66 **Budyšin, wutoru 18. měrca 1924.** **Lětnik 83**

Dnjownica.

Wutoru, 18. nalétnika.

Cyrilla Jeruzalemskeho, biskopa.

1762 * w Žornosykach pola Bukec Jan Hasting (Hawštin) kiž wot 1786—1817 w Labradorje jako misionar skutkowaše.

We Łužicy tam pod hórku
je moja domizna,
tam steji hótka wótčowska
w najrjeńšim dolički.

Tam staraštej dwě wutrobje
přeć z polnej lubosću
a z čistej swérnej mysličku
so za mnjo luborjne.

Tam wučeše mje maćerka
so k Bohu modlići;
a rucy sebi styknywši
tam k Bohu spěwach ja.

Lipa Serbska 1880.

Towarstwowski powěstnik.

Najwječorny podzwjazk Domowiny „Michał Hórnik“ přeprošuje wšě serbske towarstwa mjez Budyšinom a Kamjencom na posedźenje srjedu, 19. měrca 1924 do Wjenkec hosćenca w Khrósćicach. Započatk w 3 hodź. Prosy so naležnje, zo by kóžde towarstwo znajmjeńša jeneho zastupjerja pókazało. Wuraźować budźe so wo ważnych předmjetach.

Nakhwilne předsydstwo.

Jednota „Sokol“ we Wotrowje ma dźensa wutoru 19. 3. 7/8 hodź. zwučowanje. Načolnik.

21. 3. ma swoju měsačnu zhromadźiznu. Winowatosć kóždeho sobustawa je, zo so na njej wobdźěli. Nowe sobustawy so přijimuja. Předsydstwo.

Narodne tow. „Pod-Cornobóh“ změje njedźelu 23. 3. pop. w 2 hodź. w Sowrjecach zhromadźiznu. Dla ważnych wuraźenjow a wobzamknenjow je přitomnosć wšěch sobustawow nuzna. Předsydstwo.

Jednota „Sokol“ w .Pančicach ma štwórtk wječor 1/8 hodź. zwučowanje.

Spěw. tow. „Radosć“ w Bukecach ma srjedu, 19. měrca wječor 7/8 hodź. spěwanje. Přitomnosć kóždeho spěwarja a spěwarki je nuzna, dokelž so nowy programm postaji. Předsydstwo.

Wubjerk kołojězdneho tow. „Blysk“ w Haslowje ma srjedu wječor we 8 hodź. posedźenje w Měrdinkec hosćencu.

Serb. tow. „Ratarski dorost“ za Khróśćicy a wokolinu ma srjedu, 19. měrca, wječor w 7 hodź. w „Herbskej gryčce“ w Khróśćicach swoju měsačnu zhromadźiznu a rozwučowanje we serbskim prawopisu. Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Swětowe podawki.

Powyschenje mzdy fastojnikow.

Wot 1. hapreje so mzda fastojnikow wo 15 prozentow powyschi. Sokładnej mzdźe jo 10 prozentow, měšnym pschirožkam 5 prozentow pschida. Němske kraje a gmejny wobchad su pschećiwo powyschenju wobmyślenja wuprajile, dokelž jim němski stat nochce žanych dalschich pschipłatkow dawaś.

Polizajska hodźina so podleschi

Po powjeśeńach ś němskeho knjeźerstwa so ś jenotliwymi němskimi krajemi wo podlěźenju polizajskeje hodźiny hač do 1 hodźiny rano jedna. Podlěźicu dyrbi so polizajska hodźina po nječim na 2 hodźinje, 4 hodźiny a 6 hodźin rano podlěźiś. Różni bawronjo su njemało wjeselа.

Dobywanje radikalnych w sozialdemokratiji.

Radikalna strona w sozialdemokratiji po zdaću wschudźe pomérnu stronu pschi pschichodnych wólbach powschitkownje wuczišćiła. Teź w Braniborskej provinzy je pschi sestajenju kandidatow za wólby do němskeho sejma sapiš radikalneje strony wjetšinu dostał. Pomérnym sozialdemokratam pokazuja, so w praschenju wo pomhadźinskeho dźełanskeho dnja njejsu dosć rajnje sajimy dźełaćerjow sakitali. Jako hłowny politiski smył pak so jim porokuje, so su społnomócnjeńcy jich knjeźerstwu pschisłuchowali.

Hubjene wuhlady na žně.

We wschelakich stronach Němskeje ma ratarja wo pschichodne žně boja. Nětčišće njewobstajne wjedro — w nozy mjerznjenje a wo dnjo tacje — je hižo na žywach wulku schkodu načinilo.

Nowowólby w Prusku?

Němskonazionalni budża w pruskim sejmje namjetowaś, so bychu so 4. meje ześ nowowólby ś pruskeho sejma wotměle. Pruske knjeźerstwo so tutomu planej napschećo stoja.

General Lossow so ś Mnichowa shubi.

General Lossow bě so bjes dowolnosće se ludowskeje sale wotjawił, dokelž bě jeho Hitler so ś nim wutrećeju ispschiwdźił. Sud bě Lossowej dla njedowolenego wotkazanja 10 hriwnow pjenježneho khłostanja napołožił. Nětko su Lossowa dale k 50 hriwnam pjenježneho khłostanja sasudźili, dokelž jako świedź njeje k wuhudźenju pschičhok. Lossow je ś Mnichowa wotpućowak.

Koho w Mnichowje simaju.

Snadneho demokratiskeho ludowarja měra profesora dr. Guidbu su w Mnichowje dla jeho nastawaka w Barlinskich nowinach „Welt am Montag“ wosjewjeneho, sajeli. Jeho krajneje pscheradowanje winuja. W mjenowanym nastawku so statne potajnosće njepschećerdźa. Mjes tym, so kapitanskeho leutnanta Ehrhardta, za kotrymž je němskostatny rěčnik dr. Ebermeyer w Lipsku kójeźiłi list wudał, swobodnemu w Mnichowje pschebywaćej dawaju, su profesora Guidbu do jastwa sawrjeli, dokelž je wón němske knjeźerstwo psched strachami warnował, kotrež Němšej je strony němskich nazionalistow hroža. Profesor Guidba njeje žanych statnych potajnosćow pscherabźił.

Cźežke njeměry w barbowych dźełarńjach w Hóchstu.

W Hóchstu nad Mohonom (Main) je k cźežkim njeměram dźełaćerjow tamnišćich barbowych dźełarńjow doschło. Kaž pschecjo w pozdźišnim cźasu je podłožkenje dźełanskeho cźasa ś pschicźinu. W Hóchstiskich barbowych dźełarńjach su dźełanšći cźas ś wóśom na dźewjeć hodźin podlěźiłi. Ssobotu spyta dźeł dźełaćerjow, kotrjž su so sapowjedźili, dleje wósom hodźin dźełaś, k dźelu zwólnjowych dźełaćerjow nadpadnyć, hdyž ś fabriki wurjadźechu. Do wurěźowanja so tej dźełonjemjerjo měšachu. K dźełu zwólnjowych nabichu. Někotši ś nich su so cźežko sranjeni do khorownjow dowjeli.

Prozeß pschećiwo dr. Zeignerej.

Swědź Norbert **Weiner**, kotrjž dr. Zeignera winuje, so je so tón jemu pola wójska jako dźesatnik (Gefreiter) pschisłuł, sa 3000 hač 5000 hriwnow akłam jeho khłostanskeho prozeża so ihubicź dacź, dale praji, so je so poldźišćo husto ś Zeignerom w Lipsku setkał, a je so ś nim strowił. Offizěr, kotrejhoż akty su so teho runja dyrbjałe sniścicź, je leutnant Ohlsdorf. 1919 je Zeigner świedźa na dróhy setkał a pršni postrowił. Zeigner je tehdy kožuch wobleceny był.

Wobstorjeny dr. **Zeigner** k temu pschispomni, so móże dopokazaćź, so je žebi kožuch hakle w lěcje 1921 kupił. Dokelž ma hubjeny pomjatk sa wožoby, je zyle njemóžne, so je na dróhy Weinera spóznał a pršni postrowił. Rozsudźenje, kotrež je Weiner pjeća ś nim měł, je zyle njemóžne było. Pschi tehdomnišćich poměrach subordinowaśe njeby so jenje jedyn dźesatnik na podoffiźéra ś tajsim pschizpiećom a so hišće na kommandeura wobroćiś mohł. Pobła teho ma wón sa njemóžne, so bychu Weinerowe akty pola wójnskeho ministerstwa było. Pschi žanych wobstejnosćach njeby kommandeur tajki łostoćiwy nadawk, kaž tón, akty sniścicź, jenemu dźesatnikej dowěrił a tutemu hamo wo tym rěcźeć dał.

Hdyž runje pschedbyda Weinera wobjet napominasche, so by świedź pomjatk pruhował, tutón pschi swojim wobswědčenju wosta.

Pschedbyda je świedniskeje liścinu dopokasa, so je prozeż pschećiwo Weinerej njeje, kaž tutón praji, w septembrje sańał, ale so je hakle poldźišćo ś amnestiju potkerł.

Jako blišći świedź je tajny radźićel **Kunz** pschešełuchał. Wón bě w justizowym ministerstwje ś pschedsydu wobhnadźenskeho wotdźělenja. Wón potwierdźi, so je so ś prośiwanimi wo wobhnadźenje po Zeignerowych sałabadach saderał. Potwschitkownje su tele sałabady hižo pschedy płaćiłe. Jenoj je znadź so sa cźaš Zeignerowego ministerstwa wjesćha mikoćej nałožowała.

Wo **Brandtowej naležnosći** świedź praji: Hdyž ześ wón wšej pschednjejše, ześ namjetował, prośiwu wotpokazaćź. Minister dr. Zeigner pak poruči, hospodarśkemu ministerstwu namjetowaćź, so by so jastwowe khłostanje do pjenježneho je 60.0000 hač 100 000 hriwnow pschemėniło. Hospodarśke ministerstwo pak prośiwu ś nowa wotpokaźa. Po wobnowjenej prośiwje Zeigner 7. nowembra 1921 khłostanje wotstorźi. Temule wobstamknjenju njejsym so dźiwał, pschetož taśe jednanje njebě njewschědne. Hdyž potom hospodarśke ministerstwo sajo prośiwu sacźišny, so dr. Zeigner hišćeše ras na ho'podarśkeho ministra Fellischa ś wubarnjom wobroćił, so je Brandt wobsobinsku jeho prošył a so je rjekł, so chće swoju žiwnosć pschedaćź. Wón je thorowaty a psches 65 lět stary. Świedź dale potwierdźi, so pschi krótkich jastwowych khłostanjach zyle powschitkownje minister sańdźenym jich khłostanje wotpokućej njeda, prjedy hač so njebě wo jich prośiwje wo wobhnadźenje wošbinźał pschepodate.

Wo **Trommerowej naležnosći** świedź praji: Dopomnam so, so bě minister hnėwny na to, so bě jene ministerstwowe wobsamknjenje hižo tśiśim wožobam snate, hač runje hišćeše ź nim zyła njebě ś ministerstwa wušchło. Wón so słobješe na to, so je po sdaću w ministerstwje eźiwjet, kotrjž so trźbneje sastojnstwowje mjelećitoće njedźerži. Mysłeše sebi, so jedyn justizny sastojnik kady Trommerowe naležnosće tśi.

Wobstorjeny dr. **Zeigner:** Praji pschi tym, so je jemu tale naležnosć tehdła njepschijomna, dokelž je wo liśeje mjenowany Möbius a wikowaŕ ś bérnami Möbius ta sama wožoba.

Swědź ma teź sa mózne, móże pak so nadróbnosćow rozsrěcźenja jeno tak daloko dopomnieć, so minister tukanje słyschećo da, so tady teho njemjelećitšy ministerialny sastojnik teźi. W jenym wukasu bě postajene, so dyrbjachu tśi wožoby, psches 70 lět stare, ś jastwowym khłostanjom pschełutowaćź. Swědź praji, so je so tale sałabada teź na starsche wožoby pod 70 létami nałožiła.

Swědź ministerialny direktor dr. Wulffim

so hižo ś wobdźełanjom prośiwow wo wobhnadźenje sabźerasche, prjedy hač dr. Zeigner ministerske sastojnstwo nastupi. Wón je wukas, po kotrymž dyrbjachu tśi wožoby pod 70 létami ś jastwowym khłostanjom pschełutowaćź, wudźełał a khwalił. Wšěch wobdźełanju Brandtoweje a Friedrichsenoweje prośiwy so wón njeje wobdźełił. So je njebźišwšeju wotpokazanja prośiwy wo wobhnadźenja se strony hospodarśkeho ministerstwa justizny minister prośiwu pschešo ź nowa poruczował, nima wón sa wurjadnu wěź. We Brandtowej naležnośći je wobhnadźenje zyle sałabam justizneho ministerstwa wotpowjedało, dokelž je Brandt hižo 60 lět stary był.

Wobstorjeny dr. **Zeigner:** W powschitkownych wukasach běch poručił, kotre wěsy dyrbja so ministrej pschełepokazaćź.

Swědź: Haj, tak je teź pola ministerskeho ministra.

Wo **Friedrichsenowej naležnośći** świedź praji: Běch ześ wotpokalanje wobhnadźenśkeje prośiwy, dokelž měnju, so bźes pschełhowarjow njeby žanych paduchow było. Na druhej stronje bě tajny radźićel Kunz na to pokasał, so bě paduchniza tuńšcha wotešchła. Tehdoła by po prawdźe było, so by so wjele krućišće khłostanje sa pschełhowarja połožiło. Tu wschak bě paduchnizina mtoda kluźobna hólca, a pschełhowarjow mójachu hižo krućišće pschimnyć. S wopředka běch sam pschispomnił: „Knjeźej ministrej pschełepokazaćź!“

Pschedbyda: We prośiwowych wěsach liberalne pravidło sastupowaćeše; tola teź Wam drje nekotre ministrowe wobhnadźenśke rozsudźenja pschedaloko dźěchu.

Swědź: To drje móju rjeź. Pschedawšchi minister Harnisch bě hižo wukas wudał, so dyrbja so wožoby khłostanja dla wotelhnjeća połožiś. Stara sałabada pak praji, so dyrbi hnada krutośe, kotrež sastarjeny khłostański sakoń dała, połožiś.

Pschedbyda: By'chće to teź na nowoczašne sakonje pschełichowaŕstwo nałožili?

Swědź: Haj pschiphrawne je hroženje ś cźežkim khłostanjom za lichowanstwo, w jenotliwych pabach bo tola wutpokasuje, so by khłostanje pschekrute było. Sćmy często sadźěwali, so by sałońske khłostanje njeje wukonjało.

Wobstorjeny dr. **Zeigner** świedźej wobtwjerdźiś da, so žu akty tak łeschite, so je adreša wobhnadźenja na prezje

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski

Najl. a najtuńša kupowarnja wobuća. Pódšiwanje spěšnje a tunjo.

pohladnjenje namakaš. S tym chze dopokazarj, so je Mobius ſ aktow, to Zeignerowym wobydlenju namakanych, jara lohko spósnacj mohł, tak ſ Trommerowej należnosću stejł.

Sswédk dale potwjerdzi, so je žebi dr. Zeigner wo wschěch próſtwowych pißmach wo wobhnadzenje, na njeho pótłanych, rosprawicj dawał.

Direktor pißatnjow justizny Hamman Opell ſ instituenho ministerſtwa potwjerdzi, so je, hdyż bě dr. Zeigner prózdninu naſtupił, žo **naddeh próſtwarjow we wobhnadzenſkich wjacach wurjadnje powjeſchi, a so je minister wurjadnje wulke dźeło** ſ wobhnadzenſkimi wěcami měł. Sswédk wo tym praji: Minister ſ wjeſcha wokoło ½9 hodźin da pißarnje pschińdze a tam dźełacjo łusto hacj do pózdnich nóznych hodźin wosta, tak so mózesche runje hischcze powjeſeni wós dróhowe żeleznizy k swojemu wobydlenju dojahnuwcj. **Posdźischo hebi wón jama pólne lejo stejicj da** a hischcze dźeje w pißarni dźełasche. Wón by w pißarni jědł a by ještě tej do nječ hoſej pschinjeſcj dał.

Wyſchſchi ſtatny rěcznik Schlegel: Njeje minister wospjet hačle w 11 hodźinach do pißarnje pschińdźał?

Wobſkorjenj dr. **Zeigner:** To ma zwoju pschiczinu w tym, so žym jon po lekarſkim wukasanju ſ hórſkim klimom zwonka pozwólcjeſ dał, a so bě to hačle dopołdnja w 10 hodźinach mózno.

Sswédk **Opelt** wobſwědcja, so je wschědnje 30 hacj 40 liſtow, na dr. Zeignera woſobinſzy adreſowanych, pschihadźało, kotrejž ſ wjeſcha wobhnadzenſke wězy naſtupachu a wo kotrychž so minister pschedno chowasche. Minister bě ſ dźełom tak pschećeženy, so Zeignerowa zona direktora pißarnjow a pozelniſcheho mischtra napominasche, porjadnje w 1 hodźinje ministra rasnje na to dopomnicj, so je czaſ wobjedowacj. Nózni ſtrażnizu žu žo hušto wobczežowali.

Wyſchſchi ſtatny rěcznik Schlegel žo Sswédka **Weinera** hischcze raz prascha, hacj je wón pschi krótkim ſetkanju naſpomu 1919 zyle wěſce kožmaty chornak na mantlu dr. Zeignera widźał.

Sswédk **Weiner** wotmołwi, so je mózno, so jeho dopomnjenje jeho mylì. Wón jenoż wě, so je dr. Zeigner jara wožebny drasčeny był.

Rěcznik dr. **Frank:** Sswédk zwoje wuprajenja, wczera wo łożiſche ſ wulkej wěſtoſcu cżinjene, wotſtłabja, dokelż žu žo hnedźy za nawopak mjenowali. Runje tak je wón ſe zwojimi wěſtymi wudawanjemi wo drillichowej zagy cżinił. To wěrnynjehódnoſcj jeho wuprajenjow poſnamjenja.

Italſke powětrowe bróњenje.

„Corriere della Sera“ powě, so žo w Turinje, Genua a San Remje ſepjeraniſchcża ſa lětarſtwo pschiprawjeja. Po dodawnych žadanjach ſ wóſtła ma žo město 60 lětadłow lětža 85 nowych lětadłow natwarjeć.

Ze Serbow.

W Budyſchinje, 18 měrza 1924.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 739, hygrometer 0, thermometer we dnjo +3½. Dźenſa rano we 8 hodź. barometer 738½, hygrometer —1, thermometer w nozy —4½. Drježdźanſka wjedrańca nam torhaše wjedro ſtaja. Nižina leži nad raſtſchej Europu, wyſchina nad wjeczornej. Wczera bě po zwjel Němſkej wokoło ſtopjena ſymy. Łutſe ſtudźu ſłónkoż 6,11 ſtłhadźa a žo 6,10 zhowa, měſacz wsch. pop. 4 13 ſtłhadźa a žo rano 5,24 zhowa. — W Krkonoſchach (Riesengebirge) žu polźednje dny ſaža zyłne ſněhowe njeczeſe ſakhadźałe. Sſepje leža tak wyſoko, ſo telefonowe ſerdki jenoż ſ łónčkami ſe ſzerjom łukaja. Muczepokaſowarje ſu ſadźe. Na pohrzebniſchczach žu pomniki zyłe pod ſněhom ſchowane. Twarjenja ſu wot ſzerjom wobdate, ſo žu zyłe ſchowane. Łód je na meter tołſty. — Cżeſke nowiny ſ wjeczornych

Tſchi pißaja, ſo je Lětn Kóſej ſamdźerſkeho hódnoſtwa ſ nowa wulka tſchełtanja ſaſtupiła. Schkleiza pokaſowaſche we Schmrékowych horach (Fichtelgebirge) hacj ko 20 ſtop. ſymy.

— **Mospraut polizije.** Sandźemu nóz wokoło 1 hodź. polizajſki ſaſtojnik ſwonka Budyſchina bydlazeho dźełacerja ſadźerża a do jatwy wobwjeże, dokelż mješeſe pschi ſebi motorowe dopokałacz, ſo jemu pschiſłuſchu. K wuſwobjenju należnoſcje dźełacerja kriminalnej polizſi pschepodachu. — Wczera dop. wokoło 11 hodźin ſo na ſchulerej haſy napſelnjeny juchowy wós powrócił, kiž bě ſo dla hladkoſche wobſymje, tak ſo ſo juchaj dźełał na haſu wuła. Wós dyrbjachu ſłónczne horſeſwjerzecz. Do ſchłody nichtó njepschińdźe.

— **Mali rentnarjo!** Pjatk 21. a ſobotu 22. měrza ſo w radnizy (na měſchczańſkej ſlownej pokładnizy) wupłacżuje. Pjenjezny k wumjenjenju (5 a 10 pj. abo 50 a 100 miliardow) maju ſo ſobu pschinjeſcj.

— **So je naſch ſtary pschecżel „Sakſki poſtilion“** jara njemažny, ſymy ſe ſrudobu dawno ſpóznali. Sſwoju politiſku mudroſcj cżerpa ſe ſwojeho wobſtwada na ſtwownej a palenzowej lawzy. So tale mudroſcj potom ſa tym je, móże ſebi ſóžby myſlicj. Jara ho won, kaž je ſnadź, pschecżiwo Sserbam njemdrì, to rěka ždyż pschecżiwo Sserbam dże. Hewak pak tak ſtrachny njeje. Sserbſka ludźiczka a hujnyčka ſe ſerbſtich honow ſemu też, hdyż zaneje kmutanju ma, ſeſłodźi, ſo ſebi porſty ſa njej wobliſuje. Tele dny pak je ſo ſajo pschemałnył. Wón powjedaſche wo ſhromadźiſnje burſkeho ſwjaſka w Drježdżanach. Tónle ſwjaſk njeje „Landbund“, ale „Bauernbund“, ſo by ſóžby wjedźał. Naſch „Poſtilion“ wě wjeſo też wo tejle ſhromadźiſnje wjele powjedacj, ale we ſwojej roſprawje wjeſce ſabłakuje mješcha. Wón powjeda, ſo žu Bauernbiłdnerjo ſeſoluzuju pschijeli ſa „ſteuerliche Beſtung“ maleho a ſrjeneho burſtwa. Wón je chajł ſo wumjeſcj „Entlaſtung“. Kaž ſłyſchimy, chzeža Landbündnerjo jeho tehodła ſa cżeſnoho ſobuſtawa wuſwoliċ. Bauernbündnerjo jemu ſ hłuboom hroża. Naſch ſtary poſtilion njewě, kak ſ temu pschińdże.

— **A natěrcžo ho bliži!** Kóżdy ſo wjeſeli, hdyż dołha a kruta ſyma po cżaſu zoſa, ſwoju móc ſhubiwſe a nałtni pólłojo nam cżołniſche wjedro wěſchcża. Tu ſteji lětny worjeſchcż ſe ſwojimi miżakami a ſ rózkom łukaja cżełwjene nitki (trejenja). Też naſche ptaczata ſu hižo ſaſo pschiſchłe. Schórcż ſ dawna ſiſoli na ſchtomje, w ſahrodże a pytaſche pschi ſylnych wětrach a ſněhowczu wucżeł w łukaczu. Cżorny kóſ ba ſo na ſłónczniſtych dnjach w kečżach ſtłyſchecż. Ale ſłabe ſu hiſchcże jeho ſynki, kaž by ho bojał, ſo mohł pschepaſe naležco do kraja wabicż a ſ tym naſ a ſam ſo ſrjebacż. Tam a ſem poſběhuje ſo jedyn ſajny ſchkowroncżk ſa ſłónczitehe pomětra a ſwjeſeli naſ ſe ſwojim trilom tżilom tri. W nižinach pokaſuja ſo hižo kwity. Sſněhowka ſwoni hižo ſdawna ſe ſwojim běłym ſwónczkom nam łube naležo. Wschudże w Bożej ſtwórbje widźimy pschedhnamjenja ſo pschemėnjazeho pocżaſa. Rjeſch njeda dołho na ſo cżakacż. Sſmy ſo ſymy nabyli. -ſt-

S **Bukez.** W nozy ſ ſchwórtku ſu paduſchi w jenym tudomnym ſtatoku pobyli. Do njeho dobuchu ſo wokna wu ſchkleńzu roſbiwſchi. Tam kradnyčku dybjaczny cżaſnik ſ rjeczaſkom. Wobſedżerjej je won cżim drohotniſchi, dokelż je hižo jeho nan jón pſches 50 lět wobſedźał. Wſche chamory a kaſchcżiſi pakoſtnizy pschejeſłożichu. Woni pytachu najſkerje ſa pjenjeſami. Sſmjercż hižóni byli njeſłu, pschetoż jédźnych wězow ſo njedótknychu. — Też do domſkeho wojnaſtſeho miſchtra Fiebigarja ſu ſo dobyli. Wokonow ſchkleńzu wurěſaſchi, pschińdźeju do twarjenja. Też tu wſcho pschepytachu. Sa pjenjeſami pytajo, roſpaczichu piſał (Schreibtiſch). Woni kaſaku myſlej, pakejiſej kakawa, nohajzam, rukajzam a jenemu ſwjetemu jablukżej ſobu.

S **Dźiwjukej.** Sa 10ſtwk ſłużbu pola ludowej ſtraże ſu ſo ſ lubkerja Patrola Wenzla ſo knježna Marja Kubjec ſ dyſchinal ſ cżeſtnym diplomom wot ratatſcheho wokrejſkotowarſtwa Hornjeje Łužiſzy wuſnamjeni. Diplom jej je krótkim k. profeſor Gräfa ſwjatoczne pschepoda. Pola jeje knježſtwa, pschecżelżio a ſnaczi ju ſ bohatymi dary wobhariechu. K jeje cżeſczi wuholowa k. Wenzel ſa jeje blížſchich pschecżelow a ſnatych hoſcżiznu. To je bohu ſmanjo pschesłenoſcże mjes herbſtim knježſtwom a cżeſkim ladnymi.

S Hunczerja. Dalżo a ſchěroko ſnateho a waženeho wikowarja ſe ſkotom a żiwnoſcżerja, knjeſa Jana Helda, je njeſbože potrefchiło. Jedyn dub wurěſaja, ſtejeſche na rěbli. Na jene bobo ſo wyſche njeho ſylniſche wobroże wollemi. Ta na rěbl padnywſchi, jón ſłama. Knjeſ Held k ſemi padnywſchi, ſebi lěwu ruku ſa pjaſeżu w ſhibowadle ſłama a ſebi mjeſnowcżo wobodrje. Nadżijomnje ſmuſkow nje żanje ſchkodły poczerpił njeje. Pschejemy jemu, ſo by ſo bórſy wulěkował.

Se Sserbſkich Poſtij. Piches wjazyłkróczny pohan we „Sserb. Nowin.“, ſendże ſo tu ſandźemu njedżelu nahladna liczba Sserbow, kiž mjeſachu ſajim, ſo by ſo ſa Nowjeležanſku woładuju Sſokoliſka zednota ſałożiła. Też tónſchto ſokoliſkich ptaczkow ſe ſwużbodnych woładow bżiſche ſebi tu mużecżało, ſo bychu ſobu ſe ſwédkom byli wulkeho ſtuka, kiž mješeſche ſo tu ſtacż. Jenoż te podpiſane ſarjadniſtwo njepſchihdże, ſchtoż ma ſo prawje wobżarowacż. Tuż po hodźinſkim njeſeżetpnym cżakanju Baczonſti ſtaroſta Leſchawa ſhromadźiſnu wotewri a na krółke waſchnjo roſtajo, ſchto po prawym Sſokoł chze. Służiłż naſchemu herbſtemu narodej ſe wſchěmi mozami, pſchi tym ſtrużicżej ſwoje cżełło a kſeżicżej ſwoju duſchu. Kruczę ſo wobarcż napſchecżo naſchim njepſchecżelam, kiž ſłabja naſche cżełło, duſchi pak huſto njeſahojomne rany nadżija, wołebje pak chżeża nam to najdróżſche kubło ſ wutrobły wudrżeż, naſchu narodnoſcż. Po tym pſcheńdżechmy k debacże. Maſ pryeby porěcża knjes Kral-Pětkowſki. Wón chze dżiłoſowacżowarſke towarſtwo podpjeracż, ale wone njeſmě ſo mjenowacż „Sſokoł“! Dokelż je „Sſokoł“ ſnadź nješto żiwjanſke a to nima bycż ſ idejalom ſa Sserba, ale mamy ſo bliżicż Němzam, kiž nam tola wjele bliże ſteja a na kotrychż ſmy wſchědnje pokaſani. Dale ſebi żada, ſo by pſchepołoża wuſtawki, ſchtoż ho też ſta. Na wuwjeżenja knjeſa Krala wotmołwi jara derje knjes wucżeł Jakubaſch-Njebjeſczanſki, tak ſo běchmy po tym bórzy wſchitzy pſchejeſwědczeni, ſo namaka ſo też po nječim ta dobra póda „ſa ſokoliſku ideju“. Knjes łudleł Luſczanſki dże warnuje dla pjenjeżnych wudawkow pſcheſo wiele towarſtwami, dokelż pak ma runje tute towarſtwo tak ſajadnje krute narodne nahlady, tuż won wot wutrobły pſcheje, ſo by nad Njebjeſczanſkej wożadu tutón ſokoliſki ptak ſcżiwał a hżeż by ſcżim jeho łchcidłow padnył, tam wuroſtił hódni żynojo ſerbſkeho naroda. Na kónzu debaty doda hiſchcże bratr Lipicż-Wudworjanſki, ſo chcemy, ſebi tola wſchitzy wedomni bycż, ſo nochcemy jenoż jako Sserbja żiwi bycż a wumrjeċ, ale ſo je naſcha ſarjada winowatoſcż, namrażoſtwo naſchich wótzow też dale dacż a to nic hubjenſe, ale połepſchene. Na naſ njedyrbi nihdy nanihdy pſchiſchej porok, ſo ſmy ſo dali pótrjeċ ſołmam, kiž hże nam dawno pſches hłowu bija, kiž pak je ſo ſtajnje wotrajiła. Na to kroczajmy k ſałożenju jednoty. Ptacza ſicżka ſchtyrnaczach běſche ſo ſapiſała, ſ kotrejež ſrjedżiny ho nakſwile pſchedżydſiwo wuſwoli. Na kónzu pjecże bratr Leſchawa nowej jednoże wjele żoża. Napomina hiſchcże jónu, ſo buchmy wſchitzy ſhromadnje żebi wuſwolili tute ſokoliſke hżło: Sa narod a wótrżinu. Wſchitko ſa ſwój herbſiſt narod. Pſchipódła mójemy, dyrbimy a też chcemy bycż dobri němżay ſtaceżeni, kiž lubuja ſwój wótżany trokk. Kij bopjelnuja jako taſaż wſche ſwoje winowatoſcże. Chcemy ſpuſchcżicż ſtary ſerbſki brach, ſwady a njepſchezeſ-

Serbske króny.

Wot dr. A. Muki.

3]

(Pokračowanje.)

Nětko pschibéžachu dźeći, ſe ſchulſkim dźełom hotowe, do ſahrody. Bě duſchnowſchewjazy napohlad, tutón młódny ſtotkohdźerſawy róż pschi ſebi w hromadże widżecż. Sżydom cżerſtwe wobliċża, żebi podobne, każ kwěti leho ſamehho ſchtoma a tola tóżde ſiwjenczżo w druhim cżaſu ſwojeho roſwiwanja wot Stanka, kotrehoż kulojta hłojcżka ſo lubożnemu kwětaſchkej runaſche, hacj k nadobnemu policu, kiž ſo w podobje kraſneje róże ſrjebż ſwojich bratrikow ſyboleſche. Saſo ſapſchija pſchecżelowaj napohlad policża hłóż jeje ſłowowy wutrobu, jako wona małeho Stanka naſwari, ſo bě Měrkej pomaſu ſ ruki wuraſył. Saſo ſhladowachu dźeći njebotwérnje na zubnikow, ale Michał wotſtroni wobmjeſowanje prénjeho poſeſnacża, bożahny Stanka ſa nóży, żadży jeho na ſwojej ramjeni kwataju ſe ſwojim jéżdnym wokolo khłódnizy. Pachołk wočkownik pſcheſebywajmy na ſwojim konju żedżo poża, jako te druhe ſ wjeſeloſcżu do dżónjow płazachu, dobreje myſle ſ nohomaj bimbacż a ſe pomaſku ſejhrawacż. Tak bě bratrowſtwo ſawdate, rucże na to honjeſche ſo wucżeł ſ dźeżimi po ſahrodże a pytaſche wjeżołtych juſtkaczow mjes rjadkami popadnyċż.

„Je-li wam prawje, bych waſ na mężimo wjedła, ſe kotrehoż mu najradſcho na naſche domowſtwo ſhladujemy“, dżeſche Hiłża k Handrijej. Wobdacży wot dźeći kroczachu po puczu k zyrkwi a nimo ſerchowa po hórzu, na kotrejż zyrkej a fara ſtejeſchtej, dele do wuſkeho dola a pſches ławki wyſche pluſkotażeje rěczki ſ doła na druhim boku mjes dubami a wólſchemi na nětchto wyſchſchu hórku, hacj njepſchińdżechu ſ ſkalniſcheju mjeſ kamjenjemi a kečżkami leżażemu. Sadu w ſkale běſche rjana próſtnjerja, wokolo dżeſacż kroczeł do njeje dohażaga. S bokomaj a wyſche njeje bédżachu ſo malenowe a ſchipkowe łeſki wo knježſtwo. Pſchi ſadnej ſeżenje běſche kamjenitna ławka.

„Tam je naſcha łżeża“, dżeſche Hiłża ſo wobroczo a pokaſujo pſches dolinu na naſpſcheċiwnu hórku, hdżeż fara [illegible] ſtejeſche.

Se ſmierkom projdżenżu hladaſchtaj pſchecżelej do ſwětliny na toſtomurjatu łżeżu a na ſchtomy, ſe wodrubjaze. „Mėkko je ſ měrom w łżeżu“, dżeſche Hiłża dale, „ptaczki ſu ſkoro wſchitke twomjelkuyże, młodyſchke łżaja ſ kromy łżża ſornjeſchka żebi pytajo. Kiż běchu w naſchej ſahrodże, ſu też łukawy a hnéżda wopuſchczéże, njerodżo wjazy wo naſ a naſchu pżju.

„To je rjana, wobſchérna próſnjerja“, dżeſche Handrij a klepaſche na cżerwjenowju ſkaltnu. Hiłża pohlada ſpodżiwnje na njeho, ſrudneje wutrobły żebi myſlo: „Mėtko też żeho pytanja ſcherj.“

„Je wſcho ſtara ſkalina“, dżeſche poſmérnjo Handrij.

Michał bě ſ dźeżimi wokolo ſkaliniſcheja łéſt, Měrko pſchezo pżjedy njeho.

„To je kraſne měſtno ſa prajſki a bajſki wokolnoſcże, runje każ na Cżornoboſy“, wuraſy won ſo wróċo, „njemamakaſch żaneje rjeniſcheje domiſny ſa ludſki a paczéżi.“

„Ludżo rěcża wo palcżikach“, ſnapſchecżiwi Hiłża. „Praja, ſo mójeſch jich ſtupiczki w pėſku widżecż, boja ſo piſched nimi a, hdyż wjeczor pſchikhadża, wjeſne żony a dżeċi rady tule nimo njeidu. Nam pak to ſamjeċża, pſchetoż nan njeczéżi taſke pſchiwėrki.“

„Widżu, ſo wy njeſlubujeċże wbohe ludki!“ ſnapſchecżiwi ſ krótka wucżeł.

„Dokelż żane njeżżu, njeżmėmy do nich wėrieċ“, Hiłża kruċże wotmołwi. „Na'chi ludżo hychu to Hiſchcże rad cżiniłi. Cżłowjek dyrbi do teho wėrieċ, ſchtoż biblija wucżi, niż pak do taſkich dżiwich ſchėracżkow, kiż w nozy, każ praja, piches łéż ſchumja. To wſchak ſu w'chitko hroſne baſnicżki.“

Wucżeł ſebi mjes tym ludi do knižkow naſpomnjwſchi wotwobroċi ſo hnėwny wot Hiłże ſ Měrkom do huſteho łéża ſkwatajo.

Tuż wobroċi ſo Hiłża k Handrijej: „Sſo jara dżiwam, ſo waſch pſchecżel taſke baſnicżki napiżuje, to njeje prawje, taſke wėcy dyrbja ſo żabycż!“

„Wy wėſeże, ſo wón żam do teho njewėri“, wotmołwi Handrij, „ſchtoż pak won w nich namaka, tu jenoż ſtare podawki a powjeſeże na'cheho luda. Pſchetoż tute baſe ſu we cżaſach naſtałe, w kotrychż naſch lud hiſchcże do tamnych duchow runje tak ſwjerdże wėrjeſche, każ nětko do ſwjezbow ſwjatebo piſma. Mój pſchecżel hromadżi taſte baſki, ſo

Se ſmierkom projdżenżu hladaſchtaj pſchecżelej do ſwětliny na toſtomurjatu łżeżu a na ſchtomy, ſe wodrubjaze. „Mėtko je ſ měrom w łżeżu“, dżeſche Hiłża dale, „ptaczki ſu ſkoro wſchitke twomjelkuyże, młodyſchke łżaja ſ kromy łżża ſornjeſchka żebi pytajo. Kiż běchu w naſchej ſahrodże, ſu też łukawy a hnéżda wopuſchczéże, njerodżo wjazy wo naſ a naſchu pżju.

„To je rjana, wobſchérna próſnjerja“, dżeſche Handrij a klepaſche na cżerwjenowju ſkaltnu. Hiłża pohlada ſpodżiwnje na njeho, ſrudneje wutrobły żebi myſlo: „Mėtko też żeho pytanja ſcherj.“

„Je wſcho ſtara ſkalina“, dżeſche poſmérnjo Handrij.

Michał bě ſ dźeżimi wokolo ſkaliniſcheja łéſt, Měrko pſchezo pżjedy njeho.

„To je kraſne měſtno ſa prajſki a bajſki wokolnoſcże, runje każ na Cżornoboſy“, wuraſy won ſo wróċo, „njemamakaſch żaneje rjeniſcheje domiſny ſa ludſki a paczéżi.“

„Ludżo rěcża wo palcżikach“, ſnapſchecżiwi Hiłża. „Praja, ſo mójeſch jich ſtupiczki w pėſku widżecż, boja ſo piſched nimi a, hdyż wjeczor pſchikhadża, wjeſne żony a dżeċi rady tule nimo njeidu. Nam pak to ſamjeċża, pſchetoż nan njeczéżi taſke pſchiwėrki.“

„Widżu, ſo wy njeſlubujeċże wbohe ludki!“ ſnapſchecżiwi ſ krótka wucżeł.

„Dokelż żane njeżżu, njeżmėmy do nich wėrieċ“, Hiłża kruċże wotmołwi. „Na'chi ludżo hychu to Hiſchcże rad cżiniłi. Cżłowjek dyrbi do teho wėrieċ, ſchtoż biblija wucżi, niż pak do taſkich dżiwich ſchėracżkow, kiż w nozy, każ praja, piches łéż ſchumja. To wſchak ſu w'chitko hroſne baſnicżki.“

Wucżeł ſebi mjes tym ludi do knižkow naſpomnjwſchi wotwobroċi ſo hnėwny wot Hiłże ſ Měrkom do huſteho łéża ſkwatajo.

Tuż wobroċi ſo Hiłża k Handrijej: „Sſo jara dżiwam, ſo waſch pſchecżel taſke baſnicżki napiżuje, to njeje prawje, taſke wėcy dyrbja ſo żabycż!“

„Wy wėſeże, ſo wón żam do teho njewėri“, wotmołwi Handrij, „ſchtoż pak won w nich namaka, tu jenoż ſtare podawki a powjeſeże na'cheho luda. Pſchetoż tute baſe ſu we cżaſach naſtałe, w kotrychż naſch lud hiſchcże do tamnych duchow runje tak ſwjerdże wėrjeſche, każ nětko do ſwjezbow ſwjatebo piſma. Mój pſchecżel hromadżi taſte baſki, ſo

S Dżiwjukej. Sa 10ſtwk ſłużbu pola ludowej ſtraże ſu ſo ſ lubkerja Patrola Wenzla ſo knježna Marja Kubjec ſ dyſchinal ſ cżeſtnym diplomom wot ratatſcheho wokrejſkotowarſtwa Hornjeje Łužiſzy wuſnamjeni. Diplom jej je krótkim k. profeſor Gräfa ſwjatoczne pschepoda. Pola jeje knježſtwa, pschecżelżio a ſnaczi ju ſ bohatymi dary wobhariechu. K jeje cżeſczi wuholowa k. Wenzel ſa jeje blížſchich pschecżelow a ſnatych hoſcżiznu. To je bohu ſmanjo pschesłenoſcże mjes herbſtim knježſtwom a cżeſkim ladnymi.

S Hunczerja. Dalżo a ſchěroko ſnateho a waženeho wikowarja ſe ſkotom a żiwnoſcżerja, knjeſa Jana Helda, je njeſbože potrefchiło. Jedyn dub wurěſaja, ſtejeſche na rěbli. Na jene bobo ſo wyſche njeho ſylniſche wobroże wollemi. Ta na rěbl padnywſchi, jón ſłama. Knjeſ Held k ſemi padnywſchi, ſebi lěwu ruku ſa pjaſeżu w ſhibowadle ſłama a ſebi mjeſnowcżo wobodrje. Nadżijomnje ſmuſkow nje żanje ſchkodły poczerpił njeje. Pschejemy jemu, ſo by ſo bórſy wulěkował.

Se Sserbſkich Poſtij. Piches wjazyłkróczny pohan we „Sserb. Nowin.“, ſendże ſo tu ſandźemu njedżelu nahladna liczba Sserbow, kiž mjeſachu ſajim, ſo by ſo ſa Nowjeležanſku woładuju Sſokoliſka zednota ſałożiła. Też tónſchto ſokoliſkich ptaczkow ſe ſwużbodnych woładow bżiſche ſebi tu mużecżało, ſo bychu ſobu ſe ſwédkom byli wulkeho ſtuka, kiž mješeſche ſo tu ſtacż. Jenoż te podpiſane ſarjadniſtwo njepſchihdże, ſchtoż ma ſo prawje wobżarowacż. Tuż po hodźinſkim njeſeżetpnym cżakanju Baczonſti ſtaroſta Leſchawa ſhromadźiſnu wotewri a na krółke waſchnjo roſtajo, ſchto po prawym Sſokoł chze. Służiłż naſchemu herbſtemu narodej ſe wſchěmi mozami, pſchi tym ſtrużicżej ſwoje cżełło a kſeżicżej ſwoju duſchu. Kruczę ſo wobarcż napſchecżo naſchim njepſchecżelam, kiž ſłabja naſche cżełło, duſchi pak huſto njeſahojomne rany nadżija, wołebje pak chżeża nam to najdróżſche kubło ſ wutrobły wudrżeż, naſchu narodnoſcż. Po tym pſcheńdżechmy k debacże. Maſ pryeby porěcża knjes Kral-Pětkowſki. Wón chze dżiłoſowacżowarſke towarſtwo podpjeracż, ale wone njeſmě ſo mjenowacż „Sſokoł“! Dokelż je „Sſokoł“ ſnadź nješto żiwjanſke a to nima bycż ſ idejalom ſa Sserba, ale mamy ſo bliżicż Němzam, kiž nam tola wjele bliże ſteja a na kotrychż ſmy wſchědnje pokaſani. Dale ſebi żada, ſo by pſchepołoża wuſtawki, ſchtoż ho też ſta. Na wuwjeżenja knjeſa Krala wotmołwi jara derje knjes wucżeł Jakubaſch-Njebjeſczanſki, tak ſo běchmy po tym bórzy wſchitzy pſchejeſwědczeni, ſo namaka ſo też po nječim ta dobra póda „ſa ſokoliſku ideju“. Knjes łudleł Luſczanſki dże warnuje dla pjenjeżnych wudawkow pſcheſo wiele towarſtwami, dokelż pak ma runje tute towarſtwo tak ſajadnje krute narodne nahlady, tuż won wot wutrobły pſcheje, ſo by nad Njebjeſczanſkej wożadu tutón ſokoliſki ptak ſcżiwał a hżeż by ſcżim jeho łchcidłow padnył, tam wuroſtił hódni żynojo ſerbſkeho naroda. Na kónzu debaty doda hiſchcże bratr Lipicż-Wudworjanſki, ſo chcemy, ſebi tola wſchitzy wedomni bycż, ſo nochcemy jenoż jako Sserbja żiwi bycż a wumrjeċ, ale ſo je naſcha ſarjada winowatoſcż, namrażoſtwo naſchich wótzow też dale dacż a to nic hubjenſe, ale połepſchene. Na naſ njedyrbi nihdy nanihdy pſchiſchej porok, ſo ſmy ſo dali pótrjeċ ſołmam, kiž hże nam dawno pſches hłowu bija, kiž pak je ſo ſtajnje wotrajiła. Na to kroczajmy k ſałożenju jednoty. Ptacza ſicżka ſchtyrnaczach běſche ſo ſapiſała, ſ kotrejež ſrjedżiny ho nakſwile pſchedżydſiwo wuſwoli. Na kónzu pjecże bratr Leſchawa nowej jednoże wjele żoża. Napomina hiſchcże jónu, ſo buchmy wſchitzy ſhromadnje żebi wuſwolili tute ſokoliſke hżło: Sa narod a wótrżinu. Wſchitko ſa ſwój herbſiſt narod. Pſchipódła mójemy, dyrbimy a też chcemy bycż dobri němżay ſtaceżeni, kiž lubuja ſwój wótżany trokk. Kij bopjelnuja jako taſaż wſche ſwoje winowatoſcże. Chcemy ſpuſchcżicż ſtary ſerbſki brach, ſwady a njepſchezeſ-

Wo Hiłżu mjeſeżeſche. Po khwilży dżeſche: „To po tym też k pſchedmjetam a ſameram ſłuſcha, ſ kotrymiż ho wy nowi Sserbjo nożyżeſe?“

„To k temu ſłuſcha.“

„Tute wėży, każ je ſ waſcheho erta ſłyſchu, ho mi wubjerenje lubja. Proſchu, powdajeże mi hiſchcże wjacy wo waſchich ſamėrach.“

Kandibat tutu próſtwu knježny jara radły pschija, jeju roſmotwa wo Sserbſtwu trajeſche hiſchcże dołhi cżaſ. Tu pſchińdża ho Michał ſe ſwojimi palcżikami, dopomnitſchi na dompucż.

Handrij dżeſche ſtanywſchi ſe ſahorjenym ſacżuċom k ſwojej nutrnej poſtuchażiy: „Cżaſto ho moja wutroba ſ bżakowoſcżu tuteje hodźinki dopomni, ſo kotrejż wo ſe mnu zuſbnikom tak zyłkowutrobnje a ſajimawje rěcżeſcheſe.“

Hiłża ſ njewinowatym dowėrjenjom na njeho ſhlada wa'che: „Wy mi njeſżeże zuſy, wſchak waſ pſchi rowje dżeſe widżach.“

Domoj pſchiſchedſchi, trjechichu też knjeſa fararja, kiž bě ho wot wopytanja khorych wróċił, a faſtupichu ſ nim do ſiwy. Pſchecżeſłaj wuprajiſchtaj cżeſcżoſnowniu knjeſej ſwoje wjeſele nad jeho domowſtwom a wón pożmėnkowa'che ho taku Michał tikſtoſcż murjow wuthwalowaſche. Mjes tym bě Hiłża wucżeł pſchihotowała. Mały Stańk wuprajiſtyknywſchi krótku modlitwu. Wſchitzy żydowſki ho wo ho bobo k blidu. Hoſcżej doſtaſchtaj cżeſtne mėſtno. Rosmowa ho pſchi wucżeli dale wjeſche, wopſchihżaja ſ wopſchedowedomoſtne pſchedmjety. Potom rėczachu wo njewėrje, pſchezo bóle pſchibliżerjez a wo njeſkheſczanſtwom we [illegible] mėſtach a na fabrikiſkich wżach, knjes duchowny khwaleſche, żebi ſwoje żerdże ſpowjedne dżeċi a jich nabożnu mydl praji Handrijej dżak, ſo je ſwoje duchowne [illegible] duchownſtwu poſwjeriſt a nadżijeſche ho wot njeho, ſo budże też won w Sserbach, każ wſchitzy jeho pſchedchodnjo nabożnu myżl Sserbow hajicż a ſakitowacż. Dale wjedżeſchtaj hoſcżej rėcż ſwjeſcż na nowe hibanje narodnoherbſkeho ducha, hdżeż Handrij jako ſakitar noweho Sserſtwa toubżernje ja jeho ſamėry wuſtupowaſche.

(Pokračowanje.)

Hižo nam jenož schkodži a naß wohanbja. Smy dźeń ... mała horstla, tuž tola rěka: „Lubujmy so, ... so . . .“ Ty pak, Njebjeschanska jednata, rozsch ... a njeß krašne płody Bohu cześci anachemu nam ... narodej k wuzitku.

S Njebjeschanskeje. Sadźbjeny pjatk popołdnju wokoło 5 ... jedyn kschesćanski muž na motorowym kole po schcežkach k dwórnišću jědźeše. Po tymle puczišku šmě so jenoż pěšcy ... Tu pak zabninjeny jěchozeny so znadź nicžo njeprajesche. Jenu ženu na schcežkach skoro powali. Na dwór ... cžišto kola spósnachu. Nalěžnosć je so policiji ... dała, so by njeschczasnje ponuczila, kak ma mjes ludźmi pschistojnje wobchadźeć.

S Bjelnja. Kak njehanbliwje a dźiwi dźensnišnji ... pschi- ... ju, widźimy z teho, so so w nozy wot 12. ... 13. měrca do naschego Bohjego domu dobuchu. Zyrkwinski ... Paduschi z wěžu nuts salěsnychu, wutłaczichu durje do zyrkwje a dźěchu do kapalnje. Tam rozbijachu chamor, w kotrymž so zyrkwine wězy khowachu. ... Postamachu jednu šklěbornu kelu na tři kruchi, jenu šklěbornu ... ju wobschu swobu. Ssmějachu so wottarju a Božu ... wjeczerzu spowiadachu. Paduschi su so prze nadźeji, so we ... wokoł nischto wjacy nadeńdu. Je dźe lud tak daloko, so ... wjacy psched swjatym njeschamnje.

S Lubnjowa (Lübben). Wschitko herbiske jim zjěrdźi. ... W jenej khorcžowskej nowinje hórschi so někajki njesnaty, ... so w herbiskich wjach hischcze dźěrži pschi kachcžu a rowach ... Wón z pomina na to, so hacž do léta 1870 su ... hischcze w měsće Lubnjowiu mornych pod tym ... rjanym ... malazom pokhowali. Potom pak su so hižo sa to ... stali, „daß mit dieser wendischen Sitte aufgeräumt wurde“. Ale we wokolnych herbiskich wjesach, tak bowitnowaše ... Marja, je tónle nałožk hischcze žiwy. Wón namołnuje, so by so leż tu tónle stary nałožk sterje a lěpje potrózżił. — Haj, nasche wjesy dyrbja zyle wothrudnjcz na starej khwalobnej kschesćanskej powišći. — Na to město na stupicej ... wulkomeschczanski klinkot a pinkot. Swjatały njeje wjazy wótrowy nałožk, so je swobodny wjeczor swjaty wjeczor. Tehdom wuhonja žynoso a dźowki naschich wobsnjnych wjesnjanow swoje reje, so mohli so njedźelu dopołdnja — wuspać. Nětdy naschi prjedowniazy we wulkich swjatych njedźelu rano do Bożich domow khwatachu, so by pucze a schczežki z kemschcerjemi cžornjachu. W póstnym cžasu wotmelknychu zwětne wjesela a reje. Ale schto wy chcežeje, njesłymy my tschceženo? My wotdźerżujemy wulke protestne zhromadźizny, so by schule kschesćanska sawostała. Tele protesty su hrozniesz psched Bohom, tak dołho hacž naschе domy a zyle žiwjenje njebudže pschestajacž kschesćanski nałožk. Schaß pomha nam na sse cžasy ... khorzicž, hdyž zami smy schpatnizy — hejdlerjo.

Sokolski kučik.

S wubjerkowego pohjedźenja Sserbskeho Sokolskeho Swjazka njedźelu, 16. t. m.

Sapoczatk ½1 h. Br. jednaczel poda jednaczelsku rozprawu: S wohjebitym žołobitnym cžasopišom „Sok. Listy“ smy schtyrjo- ... cžisło sajo trocžel do prědka. Skromny list, kiž jón ... dźensa sapoczamy wudawaczej z pomocu Smolerjez druzšawa, wschak njejsmě nasz hyrokosć. Minowatosći kóždeho Sokoła je, so žiwój mały cžasopišk pilnje cžita. Jednoty so wospjetnje napominaja, někotre cžišła sa Swjazk hromadżeć. Naczelnikojo a starostojo njech k tomu skutkuja, so by w dobu kóždeho ... dźowanjasa Sokołam, psched schikom, nětkotre jadriwe słowa rjeknu, so by na taste wosebje hobustawowstwo so hłubje wukubłowało. K temu móža so tež krótke ... ideowe nastawki w Sokolskich Listach wuzywacz, nimale nacželnik abo starosta abo druhi Sokol sam nětcžo na myšli. — Se strony Swjazka běsche so pjecžbnjowskich 4.-8. měrcza) stwuczowanski kurs srjadowak, na kotremž so wobdźelichu 5 bratrow se 4 jednotow. Naschemu wubjerkowemu pohjedźenju pschisamknu so hnydom małe stwuczowanske kurse z nadawkom, twórjacz proste stwuczowanja sa sčitu cžich naschich. Sa tydźeń — budże-li stwuczowarjej mózno — pokracžujemy i dwajdnjowym kursom we wuwuczowanju naschich nacželnikow (sobotu a njedźelu 22. a 23. t. m. w Bacjonju). Jednoty, pschipraweje so na to, so jón kóżda z najmjeńšcha z jednym nacželnikom wobeješcze. W běhu tydźenja so hischcze wosjewi, hoż so wotměwa. Je-li nje- ... słuchi na jene městno podpisowy kurs njedźelu, 23. popoł- ... dnju w Sserbskim Domje, sap. w 1 hodź. Njedźelu, 30. t. m. ... pokracžujemy, wosčišerimy wschak kurs nad na Sokołti, ... kotrež ... tutym pscheprošujemy. — Sokołski slět wuhotowjemy ... po sjunowych žnjach (29. a 30.) w najwjeczernych stronach, ... nasymu, abo hnydom (tydźeń na to w narannischich stronach naschеje sakkse Łužicy. Stare Sokołostwa pschihotuja so ... na swoje słety zyłe léto. Tuž dyrbimy so nětkole z wschej mózu do dźěła dacz. Na wujenowanych kurcach maja so najprjedy prostne stwuczowanja dokładnje nawukowacz, kotrež maja potom nacželnikojo w jednotach nawuczicz. Sokołoja, ... cžemuž lětsa prěnju pruhu psched serbskoł sjawnoscžu wotpołoja. Tuž, wjeście do dźěła, cžemny, dyrbimy derje wobstajacz! —

Kóżdy tydźenja skasamy hromadnje hotowu stwuczowanu ... drastu (chołowy a kolchle). Wschě jednoty dyrbja hacž do ... sobotu swoju potrjebu wosjewicz (kelko chołowoch a kolchlow, ... ke chołowam měru wot bjedrow hacž k stopje). Płacžina ... chołowow nětkaže 5,50 hr., kolchle nětkaže 1,30—1,40 hr. Hromadżenje hnydom na zapłacženje. Schtož mózno, zapłacże ... tułon a pschichodny tydźeń. — Djenja, pónđźelu, zkasamy 5 prěkuschow a 5 matow (też sa Njebjeschczańskeju jednotu). Se serbiskeje strony je so nam pschecželnje krótkodobny ... kredit powolił. Naskupaje jednoty njech so wo to wprašuja, ... so mohłe w dobu měsaza ... nasmjeńscha pokoju zapłacžicz ... pola Swjazka. Też mjeńscha sumy wotedajże hnydom. Prěkusch 74 hr., trocžałowa (mata) 41 hr. Sapodajże namjety za nowe tłocžnje sawjedźenne hok. zramjeschcha. Stare provinzne ... ju bjez toho wschě. — Wubjerk dale wobjasnimy, so ... na kóżdy Sokoł jednocžine wuslawki dostacz a sa nje ... 0,10 hr. se ... Jednoty njech žebi je dorły pola br. jednacže ... sšaraja, po możnosći sa hotowe pjenjesy. ... S ličbu pożadanych stwuczowanskich drastow podajże z dobom kobuławske ličby: dźesći, dorošt (hacž do 18 lět), kobuławow (stwjeczowaje, spěchowaje) a sapiš narjadowy, we jednotce so namakazych. Njech tola žadna jednota njeżaradkomdźi, tole wschо do kónza tydźenja sapodacz!

Tole jako najwažnischе fóźlenja wosebje jednotam, njewobdźělenym na njenowanem pohjedźenju. — Kóżdy pohjedźenja w 4 hodź. — Jednotam doporuczujemy pschedpołožiš je zwěrkowanymi wobrazami: Bohmja a Herzegowina. Dopjeły njech so fejelu pak na swojskowom adrešu (Sserbski Sokolski Swjazk, Bautzen, Lauengraben 2, II m.) abo na jednaczelskowu (Dr. Schleza, Bautzen, Lauengraben 2, II, m.)

Jednaczel.

Sserbski rozhlad.

Wutoru, 18. měrca 1924.

Kursy wobčera w Berlinje:

(Tute swoju za w milijonach)

Dollar	4190 000	franzowski frank	205 500
engelski punt	18 055 000	češkosł. króna	122 100
schwajcarski frank	728200	100 pólsk. markow	44 8500

Nimske pjenjezy na wukrajnych bursach so sterje skruczichu. Franzowski frank so dale a njepschestawajcy powyschuje.

Cyrkej běchu na Berlinskej burzy sešłabjene. Wschelaki spekulantojo su so z franzowskim frankom saparali. Wón su na pschichad twory sa podźišče pschewysoke we ... schonorje franzowskeho franka kupowali, so nadźeju, so podźišče hischcze dale dele pówdźe. Nunje na wopak je nicžo pschischło.

Też na wjeczernyschej Drażdźanskej burzy so efekty sešłabichu. Najobe šhubichu akzije kolow a milionarjow a to wot 0,9—3,5 bil., jenož Seidel & Naumann bo wo wo 0,35 bil. porjeschżichu. Potom pyknaše wot 0,5 hacž do 3 bil. pschibadajchu. Akzije maschinowe a metalowe industrije wotdrjeschżichu bo wot 0,5—2 bil., mjes nimi pak Eschebach wo 0,4 a Sächs. Waggon wo 0,3 bo porjeschżichu. Pola papjernikow Dresdner Albuminfabriken 1,75 a Niederschlema 1 bil. dobuschtaj. Weißenborner a Memosa bo wo nischto wotdrjeschżichtaj. Akzije bankowe pschibadachu 0,6—1,2 bil. Pola transportlich a twarschich druzstwow shubischtaj Speicherei Riesa 0,55 a Dresdner Baugesellschaft 0,8 bil. Pola akzijow keramiskeje industrije shubichu wschelake akzije 0,4—1,5 bil., mjes nimi pak Deutsche Thonröhren 0,3 a Triptis 0,25 bo porjeschżichu. Mjes akzijemi wschelakich industrijow bu Kunstanstalten May wo 0,6 a Zwickauer Kammgarn wo 2,5 porjeschżichu, tola druge pschibadachu 0,3—2,75 bil.

Produktowe mjeri měrne wostachu. Zito je žadne. Płacžiny, kiž sebi sa nje žadaja, ani wikowarjo ani mlynjo ... nochcedźa. Schtyri sanježoge wjedro wjele ... mjerzelow zita wotdrjeschżuje, je na wiki podawacz. Sa ... hotowe žito małe hnadźichu, tchodła wobrot (Umsatz) ... zadny wosta. Jenož rjany jeczmjeń sa piwarnje kupuja. Wowsy pytaja w běłych druzinach a dyrbjachu nischto wjacy ... płacžicz. Muka jenož druha ruka pschescže kupjo wotesłane. Wotrubsy maja dale skrjeczene płacžiny. Wječera ... płacžeše zentnar

w Drażdźanach

pschenza 8,75—9,— rožka 7,55—7,80 jeczmjeń 9,50—10,— wowsy 6,90—7,50

pónđźelu w Barlinje

pschenza 8,25—8,65 rožka 6,65—7,10 jeczmjeń 7,50—9,50 wowsy 5,70—6,20

sobotu we Wrótšlawju

pschenza 8,70 rožka 7,— jeczmjeń 5,75—9,— wowsy 6,—

Njejsmjeczidliska **maschinowa fabrika** druzstwo na akzije, ... rozsyłata. Generalna zhromadźizna je rozsyłanje ... wobjasnika. Pschetupy Reinhold Erich Jähnert, ... Njejsmjeczidliske ponjenowna po sa liquidatora.

Rjane wiki w Barlinje saadźenu sobotu. Butra ... dźe, dowoz je zlaby. Punt pschinjese w zhlubje wi- ... ju 1,80 št. pj. — Schmalz lepje dźe, z margarinu ... dyschcze zlaza.

Surowe płacžiny na žwetlowych wikach horje bu- ... dyschcze brasilijanskeho pschinjese 1,60—2,00 št. hr., ... amerikanskich 1,95—2,00 št. hr.

Na rybjaze wiki w Gerstenmühle bu wjele rybow pschi- ... nje. Płacžiny nětchto dele zrasjechu. Njezelenych ... pschezo wjacy na wiki pschinjese. Wone so rady kupowałi, so dobre a tunje.

Wulkowe drjewo je w pósledním cžasu zlerje horje ... W mochownych blidarskich je sajo wjacy dźěła, dokelž ... schelake zlasanki w pósledním cžasu pschischło. ... Jeden meter rjaneho drjewa stuji so na 30—40 št. hr.

Surowe potrjebne žórło w Hannoverskej su njedawno ... na Celle wupisałi. Kóż so hacž dotal žórłe mo- ... **A milijonaj zentnarjow njeczischczeneho woltja** ... **by so leż tu tónle stary nałoż zlerje a lěpje potrózżił.** — ... Haj, naschе wjesy dyrbja zyle wothrudnjcz na starej khwalobnej kschesćanskej powišći. — Na to město na stupicej wulkomeschczanski klinkot a pinkot. Swjatały njeje wjazy wótrowy nałoż, so je swobodny wjeczor swjaty wjeczor. Tehdom wuhonja žynoso a dźowki naschich wobsnjnych wjesnjanow swoje reje, so mohli so njedźelu dopołdnja — wuspać. Nětdy naschi pjedowniazy we wulkich swjatych njedźelu rano do Bożich domow khwatachu, so by pucze a schczežki z kemschcerjemi cžornjachu. W póstnym cžasu wotmelknychu zwětne wjesela a reje. Ale schto wy chcežeje, njesłymy my tschceženo? My wotdźerżujemy wulke protestne zhromadźizny, so by schule kschesćanska sawostała. Tele protesty su hrozniesz psched Bohom, tak dołho hacž naschе domy a zyle žiwjenje njebudže pschestajacž kschesćanski nałoż. Schaß pomha nam na sse cžasy ... khorzicž, hdyž zami smy schpatnizy — hejdlerjo.

Welsec kupny dom w Kulowje

Telefon 12. Założny 1867.

Wšém swojim kupcam, kiž maja k nam wjacy hač 6 km puća, zarunanje za pnć dawamy.

Mój skład je po starych poměrach znowa zrjadowany!

Po dnjowych płaćiznach porućam najtuńšo:

kolonialne twory, cigary drastu wšěch družin

Mam też **njedźelu** wot ½11—1 hodź. wotewrjone

Jan Haješ we Łazu

Telefon hamt Łaz čo. 5

Płacžiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wowsjowe žyrnje po tunach abo 1000 kg, šewat 100 kg, płacžiny po Potej hrimnje.

	17. 3.	15. 3.		17. 3.	15. 3.
Pschenza rožka	165-173 137-143	165-172 138-141	rapš wobšiški	11-11,8 8-8,80	11-11,80 8-8,80
naleć. jeczmjeń	166-190	166-190	grochcžka	14-15,0	14-15,0
nal. jeczmjeń wowsjo	—	—	pjelušchki	12-13,00	12-13,00
kukurica(Mais)	116-124	114-122	běrnaze kruški	19-19,40	18-19 20
lane žymje	410-415	410-415	bony	16-17,00	15-16,00
rapš	300-310	300-318	lany wobšiški	28-24,00	23-24
pschecžn. muka	25-27,00	25-25,75	wobre twjny	15-14,50	14-14,50
rjana muka	21-23,50	20-23,25	wolte lupiny	16-16,50	16-16,50
pschecžn. wotr.	10-10,80	10-10,60	herch	18-18,50	18-20,00
rjane wotrubsy	8,60-8,70	8,40-8,50			

Wicžne płacžiny w Budyschinje.

wot 15. měrca 1924

Wschě płacžiny so po złotej hrimnje zrofwm'a.

Pschedmjet		najwišcha płacžina	najwjsch. płacžina
Pschenza, zwonka wotedacza	50 zilo	8,30	8,50
Rožka, zwonka wotedacza	50 „	7,10	7,35
Jeczmjeń, zwonka wotedacza	50 „	8,50	9,—
„ nasymski	50 „	—	—
Wowsa, zwonka wotedacza	50 „	6,—	6,25
Raps	50 „	—	—
Běrny	50 „	—	—
Sepno	50 „	2,50	3,—
Skoma, z masch mlócz., praš.	50 „	1,10	1,30
„ „ masch „ k schšt.	50 „	1,40	1,50
„ „ zypami mlócžena	50 „	1,70	1,70
Pschecžna muka, 70%	50 „	14,—	14,75
Rjana muka, 70%	50 „	12,50	13,—
Pschecžne wotrubsy	50 „	5,30	5,60
Rjane wotrubsy	50 „	4,59	4,50
Proswta — schtuk	1 schč.	—	—

Płacžiny rěsnoho žkoła na Drjezdźanskich skotnych wikach.

17. měrca 1924. Płacžiny po zentn. a št. hrimnach.

Skotne druzjiny a wojnamjentjenje.

Woły: 135.

Połnomjasnate, wukormjene, najwjetschele rěsnje hódnoscže hacž do 6 lět	41-42
Młode mjasne, njewukormjene, starsche wukormjene	35-39
Mjenje wukormjene młode, derje pjezowane starsche	28-32
Mjenje pjezowane wschelkich starobow	20-26

Byki: 124.

Połnomjasnate, wurostene, najwjetschele rěsnje hódnoscže	41-43
Połnomjasnate, młodsche	36-39
Mjenje wukormjene młodsche a derje pjezowane starsche	32-35
Schpatne	26-30

Jałowy a krowy: 241.

Połnomjasnate, wukormjene krowy najwjetschele rěsnje hódnoscže	41-43
Połnomjasnate, wukormjene jałowy najwjetschi, rěsnje hódnoscže hacž do 7 lět	38-39
Starsche wukormjene krowy a derje wuwotte młodsche krowy a jałowy	28-32
Derje pjezowane krowy a mjenje pjezowane jałowy	22-28
Mjenje a schpatnje pjezowane	16-20

Cjelata: 705.

Najrjesche wukormjene	70-72
Mjenje wukormjene a tajke wot zuza	60-68
Schpatne	30-54

Mowzy: 428.

Młodsche a starsche wukormjene	61-68
Starsche wukormjene	50-56
Mjenje wukormjene (Merzschafe)	20-48

Sawinje: 1293.

Połnomjasnate, wosebitych rasow a jich schtijenjow, hacž do 1½ lět stare	68-70
Mutterthiere	72-78
Jatschne	66-66
Schpatne	53-58
Ranzy a kundroty	54-64

Drjezdźanska bursa.

Pschenza	17,50-18,00	běrnaze kruški	22,60-22,50
rožka	15,10-15,60	pschecžn. wotrubsy	10,60-11
naleć. jeczmjeń	19,00-20,00	rjane wotrubsy	8,60-9,00
nasymski jeczmjeń	—	pschecžna muka	28,50-30,00
wowsa	13,80-14,80	rjana muka	25,00-27,50
cžerwjeny bjeczel	160—180	wota	20,00-21,00
rapš	—	pjelušchki	19-20
kukurica (Mais)	21,00-22,00	hrch	22-25,50
žuche truwnički	11,50-12,00	jokrowe truby	18-22

Hłowny a samowity redaktor: Marlo Smolerjez w Budyschinje.

Z nowa dóšle!

Serbske banty, čorne, češke hódnosće,

moirejowe banty, róžojte, wosebje češka twora we wšěch šorokosćach,

zdźěwne tkaniny, elegant. mustry, češka kruta twora we wšěch barbach, na 80 cm šěroke, w wot 9.— hr. sem,

smužkate a kušćikate čistowołnuj. tkaniny w najrjeńšich barbach, njedotčěnjene rjane mustry, jara rjane za šórcuchi a rubiša,

mustrow. jak. tkaniny, wopr. Poppska twora, tute hódnosće jenož my předawamy, nječo rjeńšeho njejeł

wołmjane sukujace tkaniny, we wšěch barbach, wosebje češka hódnosć,

přihódne pasowe banty, šnóry, somot atd. we wulkim wubjerku,

zdźěwne rubiša, wołmjane rubiša we wšěch barbach, **chenillowe rubiša,** jara dobre hódnosće **tibetowe rubiša,** bóle z kwětkami, jara rjane

Welsec kupny dom w Kulowje

Telefon 12. Założny 1867.

Wšém swojim kupcam, kiž maja k nam wjacy hač 6 km puća, zarunanje za pnć dawamy.

Mój skład je po starych poměrach znowa zrjadowany!

Po dnjowych płaćiznach porućam najtuńšo:

kolonialne twory, cigary drastu wšěch družin

Mam też **njedźelu** wot ½11—1 hodź. wotewrjone

Jan Haješ we Łazu

Telefon hamt Łaz čo. 5

Pomorske symjeńtne běrny

wukhadźace z najatrowšeje role mam w sadźeńskim času na składźe.
Wotedawam kóždu dźěłbu a družinu a prošu skazanki nětko hižo zapodać.
Wosobje změju sćěhowace poručenjahódne družiny na składźe:
Začne družiny: Bürknerowe začne, Kaiserkrone, Müllerowa najzańša, Thielowa najzańša, Primel, začne różowe.
Srjenjotne družiny: Alma, Angelika, Arnika, Hassia, Hindenburg.
Pózdne družiny: Blücher, Centifolija, Deodara, Industrie, Richters Jubel, Märker, Parnassia, Pepo, Pirola, Phönix, Karix z Kameka, Trebitzscher Ertragreiche, Wohlimann.
Podawam nimo teho kóždu družinu, kiž so přeje.

Erich Bräuer

wulko-wikowańja ze symjeńtnymi a jědźnymi běrnami
Telefon 944. Kontor na Moltkowej dróze 5 po 1 skhodźe. Skład w bróžni na Hošle hasy

Bogtlandske gardiny

fiory, zanki, witraże, foiche, wuhrańene fukne, fojowe porjeńenja a fojowe placiwy, zwjelki, frjenja, fchězuchi, błibowe a fosowe pfchifrowy, wołmu, fonjaze, muśoze a dźěćaze fpódnje fhołowy, wófkowe fukno a linoleum poruća wofebje placźiwy hódno

K. Erler w Budyšinje

na jitnych wikach 11 fnapfchecka „Stolete Hwězdy". Nječi herbiti.

Žony

Woručam fwój wulki fklad pfchepaflow, mězačnych a pfchedpadowych powjazow, podpotołkow.
Sćeju rad i radźe.

Wagnerowa w Budyšinje
pfched fchulefkimi wrotami čo. 9.

Wopytajće mje k hermankej!

Mam wulki skład
tunich stupnjow, črjow turnowansk. stupnjow sandalow.

Pawoł Mechelk
šewski mištr
we Łazu.

K naletn. wusywej

poruča
Eckendorfsku žołtu a čerwjenu runklicu
wšě dźećelowe symjenja
timotejowu trawu
rajowu trawu
seradellu
hróch, pjeluški, woku
lupiny
symjeńtny maje
kollj kaž tež
wšě zahrodne symjenja

E. Ruben

w Kamjencu
Pulsnitzer Strasse 10.

Na tydźenskich wikach staju rózk mjasowych jěstkow a butrowych wikow.

Kupuja
lumpy, nowiny, jeschiwki, knihi, akty, staru papjeru,
kofcźe po najwyschich cenach pfchi fkutkownych placźiznach. Po wjefchće, fo dyrbi placźenje ftakanć, fe ftamtnym jafpfchatym pfchijěćom.

Josef Schubert
w Budyšinje, bórkline čo. 7.
Telefon 695.

Přepisanje
hypothekow a p. j. hriwnow
do
hypothekow a t. d. hriwnow, wupowědźenja, wušmórnjenje, zrěčenja a wučinjenje wšeje družiny płaćiny hódno.
E. Kaue na Hošće hasy 32.

Pytam žiwnosć
10-15 jutrow abo kórcow wulku, dobru zemju, blizko Budyšina, Zhorjelca, Lubija; Khoćebuza z inventarom abo bjez njeho, z elektr. swětłom atd. Płaćizny prošu zdźělić. Přewozmu a zapłaću hnydom z hotowymi pjenjezami. Poskićenja wupraju: **Pawoł Mikula w Ćuću** (Mersdorf) čo. 15 pola Delnjeho Wujezda wa Wojerowskim wokrjesu.

Małe wjesne hospodarstwo
z někotrymi kórcami zahrody, pola a łuki we wokolinje Budyšina, je pod přihódnymi wumjenjenjemi na přenajće. Evang. a kat. cyrkej blisko, tehorunja šulernica. Dobra składnosć wosebje za wumělkarja. Naprašowanje z wopisowanjom wobstejnosćow, powołanja a adresy so wuprofa pod „B 9" na wud. „Serbskich Nowin".

Jurij Fuhrmann
w Budyšinje na horańcźanskej hasy čo. 10 poruća **jězdne koła,**
šijace mašiny, mantle
a šlawchi. Samsna wuporjedź

Tuni Welsec tydźeń!

Drastowe tkaniny

Trjenja
najl. hódn. wot 0,75 hr. sem

twjelki
w jenoš dobrych hódnosćach wot 0,95 hr. sem.

košlace sukno
jenoš najlěpša twora, mtr. 0.80 hr.

wupjeršk
Ia hódnosć, mtr. 2,— hr.

ložowe počełmjenje
Ia hódnosć, mtr. 1,— hr.

košlacy barchent
Ia twora, m w. 0,65 hr. sem

velurowy barchent
rjane mustry, mtr. 0,80 hr.

barchent za spódn. suknje, mtr. 0,85 hr.

spódnje talje
najl. wobdźěłane wot 1,20 hr. sem

žoujace košle
najlěpše wuwjedźenje wot 2,20 hr. sem

spódne kholowy
nowe formy, wot 2,40 hr. sem

chevlot, čista wołma
we wjele barbach mtr. wot 1,80 hr. sem

kostumowe tkaniny, 130 šěroke
w najrjeńšich modowych barbach mtr. wot 5,20 hr. sem

wolmjany krep, wulka moda
rjane barby mtr. wot 5,— hr. sem

popelíny, najlěpša hódnosć
najnowše barby, čista wołma mtr. wot 4.80 hr. sem

gabardíny, najlěpša hódnosć
krasne barby mtr. wot 6 hr. sem

smuhate tkaniny wšěch barbow
a najlěpšich wuwjedźenjow, z rědka rjane mustry, mtr. wot 3,— hr. sem

kašćelkate tkaniny wšěch hódnosćow
elegantne nowosće mtr. wot 2,20 hr. sem

bluzowe tkaniny, apartne mustry,
wšě barby mtr. wot 1,50 hr. sem

volly, najlěpše hódnosće
we wšelakich barbach mtr. wot 1,50 hr. sem

collenny, jenoš w najlěpšej hódnosći
wšě barby mtr. 8,— hr.

Resl-sportske měcy
wot 0,80 hr. sem

mužace kłobuki
najnowše formy wot 3,— hr. sem

mužace wysoke khormarje 4 króćny płat wot 0,20 hr. sem

chemisety
wjele barb., wot 0,50 hr. sem

zwjefšne košle
běłe a pisane, w. 6,50 hr. sem

samowjazaki
nowoćasne barby, w. 0.60 hr. sem

regaty, składnostne
dźěłby, wot 0,50 hr. sem

sekle, składnostne dźěłby wot 0,30 hr. sem

košle ze chemisetom
Ia hódnosć wot 2,80 hr. sem

tříkowe košle
znate hódnosće wot 2,40 hr. sem

tříkowe kholowy
specjalna twora wot 2,40 hr. sem

Dale poručam zbytkne dźěłby po směšnje tunich płaćiznach: **Musellin,** mtr. po 0,90 hr., **ložowe płachty,** jenu po 2,90 hr., **dźěłanske kholowy,** jene po 4,50 hr., **zoki** we wšěch barbach po 0,50 hr. **šaty za čěšne dźěći, hólčace šaty, hólčace šaty, dybzańe rubiška, wušiwanje, canki, franzy, ručne dźěło, konjace přikrywy, spanske přikrywy, stepowe přikrywy atd.**
Žane kupne dyrbjenje, najsprawniše posłužowanje. Štóž je jónu pola nas kupował, přindźe zaso.

Welsec kupny dom w Kulowje

Założeny 1867. **Telefon 12.**

Tyšeński mištr

za hólca, kiž jutry šulu wokhodźić so pyta. Zhonić we wudawańi „Serbskich Nowin".

Za hólca, kiž jutry šulu wopušći, so

šewski mištr

pyta. Bliže je zhonić we wudawańi Serbskich Nowin.

Ratarja

abo **wustojneho hospodarja** w srjenich létach pyta wudowa za swoju žiwnosć. Bliže je zhonić we wudawańi Serbskich Nowin

Lěpša, pilna
służobna holca
nic młódša hač 18 lět, so k 1. abo 15. haprleji pyta na Jurjowej dróze 12a delka.

Kwětkowe pjeńcki

ke konfirmaciji
poruča
Marja Petrichowa
w Budyšinje
na garbańskej hasy 22.

Sućelna
čehniwa **kruwa**
je na předań
w Čornych Nosličach
čo. 8.

Srjenjotny kóń

bruny walach,
je jenoš do dobrych rukow na předań w Zaltowje pola Kluki
čo. 11.

Rjana
suprošna **ranca**
je na předań
we Zdźeri (Sdier) čo. 8.

Rjana čelčka

je na předań w Lemišowje
čo. 22.

Młody
strażowanski pos
a symjentny kolij
je na předań
w Čornjowje čo. 30
pola Pomore.

Kóždy, schtóž ma

nječhto na pschedań, ftóri, grat, wschelake nowe a trjebane wěcy, abo schtóž chce fchtói nječhto kupić, wosmjeri to :: :: f namělchikom we :: ::

Serbskich Nowinach

Lajki nawěschći so w nětkle 6000 serbskich domach rjita :: a ma wěsty wuspěch. ::

Wy kupujeće pola mje wurjadnje přihódnje:

pleowadła: palmowy a rapsowy wosušk, lanu mučku, maje, zaručeny čisty ječny šrót, słodowe kikerki, kokosowy wosušk, rźane a pšeńčne wotruby

symjenja: runklic. symjo (připózn. Eckendorfske), pa. šlez. čerwjeny dźećel, pa. dwójnje čišćenu seradellu, hróch, woku, pjeluški

hnojidła: wšě přikupne hnoje, kaž Domašowu rudu, kali, kalnit, šwablokisały amoniak, amon-superfosfat 8/9, Leuna-salpeter, wapnowy dusyk, superfosfaty

słomu a žito předaće pola mje jara přihódnje.

Wy cyle wěšće tutu abo tamnu wěc kupliće abo budźeće předać chcyć, a prošu Was tehodła wo Waš wopyt.

Richard Jakob w Budyšinje

na kamjeńtnej hasy 19a w „Złotym Lawje".

Słyšće!

Hdyž chceće sebi Waš kupny list, wumjeńk abo testament pisać dać, dźiće ke Kobanej, z kotrymž móžeće serbski rěčeć.
prawny büro **Ernst Kobana**
w Budyšinje na Kaeublerskej dróze 6.
Telefon 814 (přez kronpryncowy móst).

Jězdne běrny

kupuje
Erich Bräuer w Budyšinje
wulko-wikowańja ze symjeńtnymi a jědźnymi běrnami
Telefon 944. Kontor na Moltkowej dróze 5 po 1 skhodźe
Skład w bróžni na Hošle hasy

Ke konfirmaciji

poručam płaćizny hódno:
narućne časniki a pychańske twory
złote a sćěborne.
Merslovsky
časnikař a złótnikař — w Budyšinje
na khěžorskej dr. při póstkim naměšće

Serbjo! Čitarjo Serbskich Nowin!

Rjekńće stajnje, hdyž kupujeće abo předawaće: „Ja čitach waš nawěšćik w Serbskich Nowinach."

Służobna holca

do wjetšeho domjaceho hospodarstwa, nic młódša hač 20 lět, so k 1. haprleji 1924 abo pozdźišo pyta. Dyrbi trochu warić a šić rozumić. Płaću wysoku mzdu. Dobra jědź a bydlenje. Žadam pak sebi dobru sprawnu móc.
Welsec kupny dom w Kulowje. Telefon 12.

Wčera dop. w 9 hodź. zemrě po dołhej khorosći moja luba mandźelska, naša dobra, mać, přichodna mać a wowka

Johanna Israelowa
rodź. Markec

w 70. lěće swojeho žiwjenja.

To wozjewjeja wo ćiche dźěłbrače prošo jenoš z tutym

hłubokozrudźenj zawostajeni.

W Khwaćicach a Goppelaje p. Drježdźan, 18. měrca 1924.

Khowanje je štwórtk pop. 1/4 hodź. wot žarowanskeho doma sem.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća za měrc 75 złot. pj. Do wukraja za měrc. 15 Kč. Kóżdo čo. płaći 5 złot. pj. Wudawn a čišć. Smolerjec knihiśišćerńja, zap. družstwo z wob. ruk., : : w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel. 687. : :

Za nawołśi, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobšěrnje so stajace nawołśi a tabele so wyšo wobliśeja. Za reklamowy : : rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje. : :

Číslo 67 | **Budyšin, srjedu 19. měrca 1924.** | **Lětnik 83**

Dnjownica.

Srjedu, 19. nalětnika.

Jozefa, zastupjerja Jezusa.

* 1810 Handrij Lubjeński, horliwy serbski wótčinc, farař, primarius w Budyšinju.

Hdyž Khrystus swojich škituje,
Dha njech so hela žłobi.
Wón dotal naša pomoc bě,
Wšěch njepřećelow pobi.
Nam stajnje blizko je
A mócnje wojuje
Za swoje kralestwo,
Wón zdźerži kśesćijanstwo,
Dha njech so hela žłobi.

Handrij Lubjeński

Towarstwowski powěstnik.

Domowinny sekretariat (kanclija) w Serbskim Domje ź. 2, w 2. poskh., je wotewrjony wšźdnje wot 8—1/1 a 1/2—5. We wšěch towarstwowskich a z nimi zwisowacych naležnosćach wobroćśe so direktnje na sekretariat.

Serb. tow. „Zerja" w Hrodźišću. Spěwny wotrjad ma štwórtk, 20. měrca, wječor we 8 hodź. we Symankec hoscenc we Njechornju spěwanje. Wšitcy spěwarjo a spěwarki njech wšśe přińdu. Dirigent.

Jednota „Sokol" w Pančicach ma štwórtk wječor 1/8 hodź. zwučowanje.

Jednota „Sokol" w Budyšinje ma jutśe štwórtk, we 8 hodź. zwučowanje.

Swětowe podawki.

Podlśeńcheny dźěłańśki cźaš pola němskeje żelesnizy a pósty.

Němska pósta a němskostatna żelesniza stej poruczyłej, wot 1. hapryle dźewjećhodźinski cźaš zawjeś. We Barlinje je so hižo twarstwu dźěłacerjam a tym w dźěłanjach wupisnuło pśeźdpokazało, z kótrymž so woni namołuwaju, so bychu dźewjećehodźinski dźěłański cźaš bjes wobźěitego tarifoweho frećzenja pśihpśinali.

Wotpad dźěłacerjow wot sozialdemokratije.

Pśi wólbach dźěłowych radow Barlinskeje maschinskeje industrije su němśy nazionalistojo prenje dźewjećy němskonazionalistiskich dźěłowych radow pśeśiwśischeli. We frjedźeńcu kommunistow, w Knorrscich dźěłarjach su dźěłacerjo dweju němskeju nazionalistow wuzwolili. Sozialdemokratiske swjatli su 22 procentow hłosow z wjetšeho dźěła na kommunistiskich dźěłowych radow shubite.

Minister Reibel wo němskim a franźowskim dokonjenju.

Franzowski minister za krajiny, za cźaš pśetrjeńcowe wójny zapušćene, Reibel, je pónźdsejcu wjeśor pśed narodnym wubjerkom za sozialne a politiske studije wo położenju w zapušćenych krajach a wo wobnowjenju Franzowskeje rěcźał. **Direktne žadanja za wotškodźenja su 140 miljardow frankow wuczinite a su so na 82 miljardow frankow cźišćicźate.** Hač do 17. měrca 1924 je franzowske knježerstwo za wobnowjenje 54 miljardow wudało, tak so ma so jenoż hišcźe 28 miljardow privatnym škodowarjam zapłaćiś. —

Wšicko hromadźe nocźinjena škoda w zapušćenych krajinach njeńdźe 100 miljardow frankow wucźinja.

S tym minister němske płaćenja pśihrunowasche. Němska je pjeza hač dotal jenoż 189 778 000 hriwnow zapłaćiła.

Reibel je potom praschenju podawanja wjeźow pśihnaworoći. Wulke próspowanja Franzowskeje su jenoż k frežnjemu wunoskej dowjedle. Wšichdźe su nap'cźeńcownje nadeschli, kótrejž je němske knježerstwo hame nocźiniło. Komisija wobźadźiwschi su na podložu wulkajow swjatskarjeje kommisije twory sebracej mohli a na cźišć naschinje dotal najwjetše hromadźy wjezow dostali. Mjes tym je so w lěcźe 1922 za 50 miljonow wjezow podawało, bě so lětsa wobźadźenja Poruhrjeje 1923 za 367 miljonow wjezow sepschinało. Reibel je tym dalše dopowědźał, so njedobru wolu Němśeje widźi.

Franzowschi, so je Franzowska je hamtźneje mozy a hama wobnowjenje dźělo hač dotal cźiniła Reibel hišcźeje

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski.

Najl. a najtśišа kupowańja wobućow. Pśeduwanje spešnje a tunjo.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski.

Najl. a najtśišа kupowańja wobućow. Pśeduwanje spešnje a tunjo.

nětkotre liczby wo **wutwjedźenych dźěłach** hač do 1. januara 1924 mjenowa'che. S 3 306 350 hekt. wupuśćeneho kraja je so jako srjadowało 2 250 000 hektarow, mjes nimi 1 100 000 hektarow role, pomjo 1 923 000 hektaram pśed wójnu. Tu je so mohł rjeź zyle dźěło dokonjało, dokelž je so 55000 hektarow za katarstwo dopołnjenje njeńdźnych sćinilo. Se 741 993 ljeźowy a hospodarskich twarjenjow je so hižo 598 000 z nowa natwarikło. S 229 000 wobškodźenych industrijowych twarjenjow je so 20 500 jako zwuporjedźało.

Prozeß pśeśiwo prjedawschemu ministrej Zeignerej.

Ssobuwobtorjeny Möbius nadrobnośeje **Brandtoweje** naležnośeje rozpowjedasche. Wot wšitkeho Gótza bě słyšał, so fu katarjej Brandtej dla pśeslušnjenja pśeźdpśimowa žitoweho wukowanja jastwowe khłostanje pśihsudźili, z kótrehož by wón rad wupowdobźeny był. Möbius ma z Brandtom w jenej khośejotni sedźa a jemu rjekny, so byrbi próstnowne pišmo justizneniu ministerstwu pósłaś; wón, Möbius, próstnowne pišmo justizneniu ministrej wobstajnje pśehowa. Brandt je jemu potom próstnowne pišmo w listowej wobalcy pódał.

Pśedsyda: W listowej **wobalcy bě tola** 5000 hriwnow.

Möbius: Haj, te pak fśym za žeńe won wsał.

Pśedsyda: W pśedsyźanym pśehepytanju pak sźe tola rjekli, so je wobalka falšowana była.

Möbius: Sym teź tehdy prajił, so je wobalka wocźinjena była. Statny rěcznik Fiedler praji: Wona bě zaćinjena. Tuž kóńcźnje prajich: Derje, wona bě zaćinjena. Te 5000 hriwnow sym jako puczowniski pjenjes sa mnje wobkładał a tym knjesej dr. Zeignerej próstnowne pišmo dał. Brandt mje potom hišcźe ras wobpśa a mje namołuwjesche, z nim do Drježdźan jěć, so mohł swoju wěź dr. Zeignerej wobžobinjeju pśedsnjeś. **W jenej khośejownji na dr. Zeignera cźakachmy.** Brandt papjerjanje pjenjesy do wobalki tykny a na moje praschenje woźmoli, **so chce to dr. Zeignerej darićś.** Prajich Brandtej, so to njesmjem cźiniś, so minister je njewojsmje. Na to Brandt mjenješe. Jeli so won njewosmje, potom fu wone **Twoje. Hdyž dr. Zeigner potom pśichidźe, jeho Brandt proschesche, so by jeho wobhnadźił.** Dr. Zeigner so ani njeśhonił, ale jenoż prajł, so wjeź fśrohmadnemu ministerstwu pśedsedu pokazał. Hdyž dr. Zeigner potom wotešeźe, jemu Brandt listowu wobalku da, prajiju: „Knjeź doktor, tu je próstnowne pišmo". Mi pak žanehu měra njewostajł, dokelž wjedźach, so fu pjenjesy nutśka. Wjeźach sa dr. Zeignerom a jemu prajich: „Knjeź doktoro, w tuberlu pjenjesy tśi!" Tuž fu wón jara **roshori** a z wobalki pakcźikaj pjenjes po 5000 hriwnach wsa, kótrejž mi da. Njejźym Brandtej wo tym nicźo rjekł. Posdźiśko dr. Zeignera w Lipšku sećkach. Wón prajł: Pśiht próstnownym pišmje bě hišcźeje 7000 hriwnow. **Te mi wón da, so bych je Brandtej pśehopdał. Sym pak je ta mnje wobthowhał.** Potom wot Brandtowoje powjeśeź dostach, so fu jejneho muża fajeli. Dojedźech k dr. Zeignerej. Tón praji, so byrbi Brandtowa próstnowne pišmo cźiniś. Hdyž wotmołwich, so to žona to njeśini, **dr. Zeigner nacźišć sćini,** kótrejž Brandtowej wotpisnaj bach. Sym potom nacźišć špalił, to'a niż po wurasnej pśichilasni dr. Zeignera, ale dokelž jón wjazy njetrjebach. Brandt potom pśichidźe a praji, so chce so dźakownu wopokłaćaj a mi a dr. Zeignerej muku darićś. Sym muku, sa dr. Zeignera postajenu, jeho žonje pśehdał, dokelž wjedźach, so wón darjenu ju tola njewosmje. Kupnu płaćiśnu pak njeśhym Brandtej dał, ale fanu pśechtrjebał. Do hódi mi Brandt praji, so by rad z dr. Zeignerom porěźał a jemu hodownu hufźeju darił. Sarabźich sećkanje w jenej khośejowni, njeprajich pak dr. Zeignerej nicźo wo Brandtowym wotmyślenju. **Brandt je dr. Zeignerej za pušćcźenje z jałby podźakowa a jemu do papjery wobwjasanu hufźeju pśichźuny prajiju: Knjes doktor, tu Wam hodownu hufźeju darju.** Dr. Zeigner ju wróćo hnmy, praziju: „Brandto, wostańće to, njerźiśće tajke hłupostwe!" Brandt pak potom hufźeju dr. Zeignerej na ruku połoji a jo rucźe rosjohnowa. Teź ja. Dr. Zeigner pak mje doscźehny a mi hufźeju da prajiju: **„Möbius tu wucźe hufźeju, nochzu ju mećś."** Sym potom hufźeju je swojej žonjbu sjedł.

Wobskorjeny Möbius, kotremuž pśedsyda napschesćiwnosć mjeł jeho prjedawschim a nětcźišcim twarjenjom napschećo dźerżi twotmołwi: „Pśched statnym rěcznikom dr. Fiedlerom sym njewěrnosć pśiseźiwo dr. Zeignerej rěcźał, dokelž pytnych, so mje potom podpjeraju. Rěcznik Marschner je mi rjekł, so je Zeigner do Schwajzarskeje cźekł. S wotkel je jenoż telko dedźowo dostał! Statny rěcznik dr. Fiedler praji, Zeigner Waß w bźdsze žedźo wostaji. Hdyž běch potom pśicźeźiwo Zeignerej wuprajił, mje ł jatby puschćichu. — **Rěcznik dr. Graf,** dr. Zeignerowy sakitowak, praji, so je dr. Zeigner wschón slemjeny był, shoniwschi, so jeho statne rěcznistwo wobskorji. Dr. Zeigner bě tak roshorjeny, so, hdyž bě ł nim hromadźe njepśehestawajcy plakasche. Dr. Graf dale praji: Mějach tehdy sastupjeńcstwo wšeho Kralja a pschi tym ł wešteych dźělenjowo sacźišćoj dostach, so je strona radikalneje prawizy Möbiusa pśeśiwo Zeignerej pokupika. Hdyž běchu Möbiusa ł jatby puschćili, ja jeho wopraschach: Je to wopraudźe wschó wérno, schtoż wo dr. Zeignerju powjedacźe? Möbius ja na to dajeche a praji: Nó, mi tola nicźo hewak njewubu. Hdy budźich statnemu rěcznikej wschó tak njeprajił, potom hišcźeje njebych ł jatby puschćeny był.

Rěcznik dr. Frank ja swédka wopraschа: Beschcźe dźeschi cźaj ł dr. Zeignerom pschecźeleny. Měnicźe, so by ł nahrabnoscźu pśechstupiwsze stuckił ako macźe jeho sa ideologa?

Swědk: Na pósledniche móju jenoż w połnym wobžahu haj prajicź. Sym wot 4 lět ł Zeignerom pschecźeleny. Njesłmoj politiku pschezo pschesejene bołoj a tym husto pomérnjejo na njeho skutkowak. Sym jeho jako cźłowjeka najwobsednischeho smyslenja, wulkeho idealisma a nimo měry wulkeho pomognitweho waschnja spóznał, kótryž wschudźe pomjalo saschchowasche, bźdsej mósesche. To bě jemu cźim łóžo móżno, dokelž njemóžesche pschi swojich dobrych dokhodach wobžobinsyn žanych potrébnosćow.

Rěcznik dr. Frank: Je statny rěcznik dr. Fiedler rěcźe měł, ł kótrychž ja hodźi łudźicź, so je Möbius njeje ł polnej njestrónitosću pschećiwschał?

Mój mandat Katy mi praji, so wobwinowanja njeźiwérne, kótrejž so pschećiwo njemu cźinja. Statny rěcznik je pak jeho jara cźwikował, **a wón nnikerje pschihnaje, jenoż so by ł tutoje hele won pschikhok.** Möbius je jemu teź rjekł: Pschihnajce jenoż, wono tola nicźo njepomha, hewak won njeschindźemy. Rěcźach potom ł knjesom Fiedlerom, kótryż praji, so ftaj jeho Möbius a Katy wodekhaloj, tuj je wěso na nich nahwisdak. Dr. Fiedler mi 13. novembra praji: Wěsće, tak dyrbjesche ł Zeignerom pschićicź, jemu hižo wotpłaćźimy ł jeho falšatym republikanskim łudźim hwjaskom. Tajka korrupsija pak je jenoż w republiki móżna. So so republikanam falšata łžpschina dawa, je ł temu dowjedło, so je je so mi druhi statny rěcznik na nóh padźił. S tym tym w mjdowej klaky 10, mjes tym so bych hewak w skupinje 11 byl. Mějach šaćuńcźe, so je hłuboka hida statneho rěcznika dr. Fiedlera pśeśiwo dr. Zeignerej na Möbiusowe pschećiwschenje wiiw měła. Sym hnydom justizneniu ministrej Neuej teźe twuprajenja na wědomje dał a to drje bě teź ł pschićźinu, cźehoždla je so dr. Fiedlerej wobhdźanje wéży wsało a so wschćhemu statnemu rěcznikej Schlegelej dało.

Rospuschćenje republikanskeho cźaha w Mnichowje.

Po zwjedźenju republikanskeho němskostatneho swjatka njedźelu dopołdnja wulki demonstrazijski cźah do šmutkowneho měśta cźehnjesche. W cźahu ko chorhoje cźorno-cźerwjeno-złotych barbow njeschcu. Krajna policija cźah rospuschći. Někotrych spjecźinych wobdźělnikow sajachu a chorhoje so sebrachu.

Kapitanski leutnant Ehrhardt so ł Mnichowa shubił.

Kapitanski leutnant Ehrhardt, kótryž je ł Lipcźanskeho jaiswa cźeknył, a potom ł dowolnoscźu policije w Mnichowje pschebywał, je so teź wot tam ł procha mél. Póndźelu dyrbjeschе bo wón w Sitlerowym prozeßu jako swédk pschećiwschcź. Hdyž pak cźahu jemu šudnika sta'anku wotebacź, jeho w jeho wobydlenju njenadeńdźechu. Kaž je šnate, je němskostatny rěcznik w Lipšku za Ehrhardtom łójeźił list pósłał. Njedźiwadźujo teho pak jemu bayerske knježerstwo runje kaž Rośbachej a druhim statnym pschećiwnikom ani wloška njeschćiwi. Wono jich wjele dołe ischita a jich wuhbjerźuje, dokelž pschećiwniwju republiki. Sa to je bayerske knježerstwo profesora Guiddu łajcej dało. Schto pak je Guidda shrěschił? Wón je jako pschećeł měra nastawł we Barlinskich nowinach „Welt am Montag" wosjewił, w kótrymž knježerstwo pśched sćěhowakami němskeho nazionalistiskeho hibanja warnuje. Němśka je do nowicźe wójny zapłećze, jeli so knježerstwo dale nazionalistiskim organizac

jam žo rozšěrić da. Francowsojo bo drobna leke organizacije snaja a jenoj na někajši puć čakaja, so bychu žo se swojim wójskom do Němskeje nawalili. Profesor Guidda njeje žanych potajnostnych wuporoslow. Franzowsojo su lěpje wo Hitlerowych, Ehrhardtowych, Roßbachowych, Ludendorffowych atd. nazionalistiskich organisacijach wobhonjeni, dyžli profesor Guidda. Ale Roßbacha, Ehrhardta, Ludendorffa, kotřiž na pschewrót w Němskej a na wójnu z wukrajom dźěłaja, bayerske knjeżerstwo na pokuju wostaja, mjes tym so Guiddu do jastwa samknje, dokelž chce tutón Němski pšed wójnu a dospołnym sniežnjom wobarnowaś.

Pschipowjedźenje wuzuda w mordarskim wuprozeju pschećiwo němšej nazionalistiskej Roßbachšej organizaciji.

W prozeju wo lakotnym mordarskim wuzu pschiwišownarjow Roßbachskeje organizacije je žo wuzud wosjewił: Jurik dosta 5 lět 6 měsacow jastwa, Höß połěhnata lěta, Zabel połdźesata lěta, Wiehmeyer połstinata lěta, Pfeiffer połsedma, Zenz połsedmo lěta tšohotańe. Kóždemu žo pol lěta pschepytowanskeje jatby wotliči. Bormann dosta dla pomocy 1 lěto jastwa, Fricka 10 měsacow jastwa, Hoffmann, Thomsen, Meckensen, Wobreda a Richter 6 měsacow jastwa. Wschitkim wobstorženym žo cźełne prawa wotrjekuchu.

Kónz monarchije w Grichiskej.

S Athena žo powźe, jo žo republika sa někotre dny wuwoła. Knježerstwo hižo k temu trěbne pschihoty cźini. Tak je wono porucźiło, se sjawnych wuarjenow postajwy a wobrazy kralowskeju mandželskeju wotstronicy. Po wotšadźenju krala Furja je knježerstwo ludej wo pschichodnej statnej formje wotblosowaco dało. Kral Jurij II. zwój kralowski titul wotbłosowa. Pódla teho jemu grichiske knježerstwo schtyri pieczinty jeho zibilneje listciny pschisłuži. Schtož monarchistiskim nastupa, tej žo jim dwě pjezinje žiwjenja w senacje zwobcźile. Kralowa Hilžbjeta je pjeczo zwojemu mandželskemu wotradźiła, wumělenja grichiskeho knježerstwa pschijeca.

Reuterez powjescźenja z Athena powźe, so je grichiski kral Jurij, kotryž w tutkwilu w Bukarestu we wuhnanstwje pschebywa, grichiskemu knježerstwu powjedźił, so žo dobrowólnje tronikich prawoco niewotrjeknje, kaž je to republikanske knježerstwo namjetowało.

Zapósłane.

(Bjez samołwitosće redakcije.)

Serbja a němskonarodni.

Nětcźiske wólby bo sakskeho a němskeho žejma staja Serbow wotwjet pšed prašenje, kak budźenny wolicź, ja kajtu stronu žo rozšudźicź. Kaž swjetiska pschi wšich šaschiskich wólbach, honja žo politiske strony wo žerbske hłosy, dokelž wóža, so žamostatni nicžo wuczinicź njemóžemy — **nimamy trěbneje pschesjednoty**, hyrnjeź bóle spěwali: **Bratrowstwo žej sawdawamy. Serbska pschesjenosć** (!) leži daloko we pschichodne, našne zyłe žiwjenje njeje hischće na narodnym składze složene. **Na žanym polu Serbjo tak rozschěrjeni njeńsu, kaž runje na politiskim.** Kak dołho hischće? Bjez jednotneho sakkada šmy klanki. figury, marionety w rukomaj naschich njepschećelow. S dobreje žerbskeje strony je žo ſ borasom žadało, narodnje so sorgani'sowaś. Ale **wołobinske a materielne** žadanja podusćka tutu strowu, rozumnu ideju a hyndom je kónz je ſotej harmoniju. Tajej **žerbskej** politiźy njeje nasch lud we swojim zyłku ſischeje pschistupny. Bóh wě, hdy, k rosumej pschidźe-

W sašchych dnjach šmy słyšeli, jo nekotre Serbja dla wólby do sakskeho žejma ſ němskonarodnymi so nahadźuja. S dobom wubawaju žo jako **ſastupjerjo Serbow**. Schtóž zdźe je jim mandat (nadawk) dał, ta sjawnosć njeshoni. Wšo ma kóžby sacźan prawo, na swoju ruku ſ politiskimi stronami jednaź, njesmě pak žo potom sa ſastupjerja jeneho zyłka wudawaź. Tajke jednanja su žo stale w Bacźonju a někto w **Budyschinje**. Kaž žo sda, su žo tamne wobłamknjenja wot někotrych **katolskich** a cźeź **ewangelskich Serbow** sacźišnyle. W Bacźonju běše na prěnim mětnje knjes lubeł **Schołta w Bronju** sa kandidata popasany, a je tej kandidaturu pschiwzał, we Budyschinje žu žo druhi postajili. Hižo ſ teho widźimy, so jeni „ſastupjerjo“ druhich njeschitpósnawaju a tak mamy najrjeńschu „bratrowsku“ schcźerpjenzu. Kaž je mi snate, ma towarstwo katolskich Serbow (Cyrilla a Methoda) **swój politiski wubjerk** — tajki by evangelskim Serbam teź nuzny był. Tón pak njeje, — tak daloko hacź žym informowany — hischće nihdźe žiwoe šejniščcźo ke nětcźišchim wólbam wobsamknył a wosjewił. Tutón wubjerk žu we swojim cźasu **katolšzy Serbja pschipósnali a** tuž ma prawo, w jich měnje jednaź.

Schto někto někotrych Serbow do lěhwa němskonarodnych wabi? To žu jenoj **materielne interesy**. Woni žebi myšlja a měnja, ſo **žu tucźi najlěpschi, najwěcźischi a najſpuschcźomnischi ſastupjerjo ratarstwa** (burstwa). Ale jenoj pod wěstymi wumělenjemi. Tuta strona je ſ **kapma** žem sastupjerka wulkokležomnoscźerstwa. So by mjeńschich ratarjow do žiwjich prudłow ſcźahnyła, wošebje hdyž jich wólbne hłosy trjeba, ma wšo teź sa nich sajim a jich interesy na wutrobje a — w hubje. Wobhończe žo ſ cźasom, hdyž **wěscźe tuta strona — na pšch. w Prutkej** — ſ powtorita a wobsamkła, wšcź statne prawa w ruzy. Tehdom ſ pomocu njelsprawneho sakonja, kotrež bě žebi sama wuwona na małych ſ zyła njedźiwasche. Je-li wona jenostronstu politiku sastupuje, dha žo njesmě „ludowa strona“ mjenowaco. W stacźe žu hischcźe druhi ludźo, hacź jenoj wulkoležomnoscźerjo.

Wěrno je, so nětcźiske dawki mjeńsche ratarstwo — wulke w tej měrje niz — jara tłocźa a trasćha. A tuž žebi potrjecheni někajši wupuć ſ tutoje materielneje cźeže a kwalke wytaju. Tajke wołóženje dyrbja někto němskonarodni pschinjesć. S prěnja njimaju k temu politiśeje mozy, tu něchto pscheměnicź. S druha wjedźa teź druhe strony, so pšches njesmérne dawkowe poćeženje ratarstwo zyły stat cźełpi a tuž budźa žame wot žo **nuſowane**, wšitke wołóženja, kotrež žu hižo porucźile, cźinicź. Němskonarodni buchu swoju politiku na wšchch polach runje tak dale wjedli, wošebje **hospodaŕstu**, hdy Sserbja njebychu žo k nim khileli. Někto pak je snate, so žu wone najbórschi njepschećeśeło narodnych mjeńschinow — jich mjeno hižo dołcź praji. Nasche zyłe narodne žiwjenjstwo, wošebje w Prutkej, ma tuta strona na žwědomniu. Schto stej Kokla a Bart ſ pomocu prjedawschich konserwatiwnych w sakskim žejmje sa kulturne pospěchnjenje Serbow dospěłoj? W lěcźe 1911 dyrbjeśe žo nowy schulski sakoń wudaź. **W nim mějeśe žo serbska rěcź jenoj cźełpjecź**, niz pěstowaco a plahowaco. Sakoń pak do skutka njeskupi, dokelž tuta strona ſkónčnje pschecźiwo zyłemu sakonjej hłosowaśe a tak wón ſ ſudy. W prukim žejmje wuzmeśchcźa němskonarodni słowjanskich sastupjerjow, hdyž sa narodne mjeńschiny žmoje prawa wo němšk ostatnej wustawje žebi žadaja. Hdyž žo wona we Weimaru dźěłasche, stejachu němskonarodni borkajo na bohu a njeźhu w niczim k połšpschenju schulskich a naboźnych prašenjow pomhali. To pschewostajі wona zentrej, kotryž woni hižda a jón jenostronsku sa katolski wudawa. Runje němskonarodni sastupjerjo Budyschskeho wokrjesa wołoweskich 1920 sćełchowaju nawěschć w s nowinach: „Sserbja, wocźinjeśe wocźi śe Wy, so kschesćeźanska ludowa s tra Waš ſ žebi wabi, je katolski zent Wy, kotřiž tak žwérnje swojej evange žyrkwi pschiwißujeśe, njemóžeśe loka tolſaj wolicź.“ To je dołcź prajene.

Němskonarodni žu na swój program swjatsani a je Sskowsanam njepschećelski. Jenotliwz njemě pschemělicź, dyrnjež hinaschelo mjenjenja był. Směje trasch němskonarodna frakzija w Drježdźanach ſ jeneho Sserba we swojich truhach, na jeho žerbske žadanje **njebudźe na žadyn pad džiwacź**, ſ zyła, žeby pšches němskonarodny horizont hałaja. Wjazy hacź tu budźe wulkokłowacź Ludowa rada. S pomocu žerbskeho kandidatu chcźeła jenoj žerbske hłosy lójicź. Snate je, so němske strony žaneho sajima sa narodne mjeńschiny nimaju, najmjenje němskonarodni. **Teź zentrum njeje swoje žłubjenja dopjelniło.** Dyrbjeśe wobžebje na Prutku cźišcźecź, jo by tam narodne pschejcy Sserbow žo połepschiło. Nihdźe njeśu sastupjerjam narodnych mjeńschinow k pomocy byli a pschewostaja je swojemu dóntej.

Po narodnym stejiščcźu by najschmańscho było, so žo Sserbja na wólbach do sakskeho žejma wobdźělili njebychu. Hinak po połsodarskim. Hdyž žebi ratarstwo za swojich sastupjerjow němskonarodnych wuliwoli, potom měli mjeńschi wobšebjerjo, dźěłacźerjo, sastojnjay a druhi ſ tym stronam žo khileć, kotrež maju hospodarźsku wjazy sajima sa mjeńschi lud. To stat wobešje zentrum a naprawo strona sozialdemokratow. Dokelž pak tamni najšterje žaneho kandidatu njewostaja, dla njewěstych wuhladow, móhli žo bóle k Lewjym stejaco Sserbja tutym pschidružicź. K tajkej schcźerpjenzy potom dóńdźe, hdyž žo jenoj materielne interesy sa wólbnu parolu wudawaju. Kak njepschećeśeły žu Němskonarodni pschećiwo katolskim smyśleni, to je kapitł sam sa so. Nim žu teź žiźa witani, hdyž ſ spěchowanju jich idejow stuja. Tak je jich pschedbyła Hergt na jeneho žida, kiž je hobustaw němskonarodneje strony, pišał, so buchu žebi židowske hobustawy ſ tym wěste prawa swěrcźili, hdy buchu prawje ſ mózhnu tchaſłi ja tich stronu. Kak by žo narodnym mjeńschinam schło, hdyby buchmy wójnu dobrili a němskonarodni k swojej staroj politiśkej mozy pschichli, to njechamy ani bomhyšcź! Dla wólbow do němskeho žejma budźe nam najšterje mózność data, ſ narodnymi mjeńschinami shromadnje dźěłacź.

Ze Serbow.

W Budyschinje, 19. měrca 1924.

— Wo wjedrje. Wežera wjeczor w 7 hodź. barometer 739, hygrometer +2, thermometer wo dnjo +3. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 743, hygrometer —6, thermometer w nozy —8. Drażdźanske wjedrańcźa měni, ja žo womałku rownjedri, ale hischće pšche symno wostanje. Wětšina leži nad Jendźelskej a pola kupy Island. Njelnje nad raśišcim morjom a Pólskej. Wežera rano bě hacź do 7 stop. symy. Pódźelu žo skoro po zyłej Němskej ſ khwilemi šnéhowasche. Jutśje schćawórik klóńcźo 6,09 hładźa a žo 6,12 khowa, měśacźk hładźa na wjeczor 5,23 a žo na ranje 5,54 khowa.

— Pschihrawanjenje schesteje rjadowanje (serja) pschi wyschšej wikowanskej schuli w Budyschinje. Pschi wyschšej wikowanskej schuli w Budyschinje žo k 1. haprelej t. ł. prěni raz schesta rjadowanja pschihrawni. S tym žo hižo dołho sačinowany a wot wschćch hospodarjow žo zajimowanych worschtow wjazy wuprajenju njedohstaś wotſtroni. Schulerjo a schulerki móža někto hnydom po tokonjanej winowatoscźi sakładowe schule do wyschšeje wikowanskeje schule sastupicź. Samšeny schule žo ſ tutym

Serbske króny.

Wot dr. A. Muki.

41 (Pokrašowanje.)

Po wjeczeri djesche Handrij: „Nasch samtyk jow pola Waš je stónćeny, mój prajimoj Wam ja Wasche pschećeśelne hoscźowanje najwutrobnischi dźak. Ja pak njechaš žo wotſalicź bjes teho, so Waš hischće junu na to dopomnju.“

„Cźehodla chcźetaj někto w prećzki?“ pschetorhny jeho k. farař. „Wjeczor je žo pschibliźił; staj dźensa hižom dołhi puć pucźowałoj; mětko njeje bliźko. Wostańtaj tehodla tu nóz pola nas, my mamy wyšche teho hischcźe na'che pschipołdnische rěcźe dale wjesć, ja njechaš, so bychmy žo bjes dobreje wjeselenosće rozeschli.“

Pschećeśelej běchtaj ſ tutym ſpokojom a wostaschtaj. Farař powjedaśe jow ſwojich nałhonjenjach a hoscźej sašo pschi skromnosći wo sahorjenju mlodych ſtudowacych Serbow sa ſwoju ndronosnosć. Handrij ſ wjeselosću pólna, so farař, kiž bě žo priedy tkěrko wucźakowanžo napscheśiwo tutemu Nowoźerbstwu sadźeržał, nětko jeju rěcźe radsko ſłyscheśe, žo two tym a tamnym zich wotpohładanju dospołnicźo napraschujo.

Jako bě kokula dźeśatu hodźinu wukukała, roszłohowachu žo ſ pschećeśelnym „dobru nóz“, „špiće drje!“ k nóznemu wotpoczinku. —

Hižo ležeśe we wulkim stole ſtykniwschi ruzy a hłabaśe ſ měrom psched žo. Knjes farař wustupi še swojeje ſtwórjeśi a w'a šenźeźtu ſ błida. „Cźišch hižom, Hiłža? Nó, kak dha žo cźi naschej sahorjenej hoscźej lubitaj?“

„Derje nano“, wotmołwi Hiłža cźišce.

„Sahoritosć a jich saměry tola tak hłupe njejšu, kaž žo mi pryjedy pschezo łdachu, hdyž nětchto wo nowym Sserbſtwje ſłyschach“, djesche nan dale, „tón miłošći dha žo mi dobry wucźeś być a tón ſtarschi njebudże še swojej najwjedźitoscźu naschemu duchownstwu zancje ſchkody cźiniś. Dobru nóz, Hiłža!“

„Dobru nóz, nano.“ —

Wucźeś pšches wotnu na kerchow bele hładaśe. Měsacźk romy še hłębownymi wónzami pschescheśe. Cźichi měr wotpoczowaśe na polu, kiž někotru horzu ſyłsu ſkowaśe.

„Tu ſtejimoj“, djesche napoślédk, „kaž dyrdomdejnikaj na mjescach žerbſkeje Łužicy. — Hacź mój ſchto two tudy žobu wośmjemoj, je dwělomne“, pschi'pomni na pschećeśela ſ poźmjewkom pohładawschi.

„Je dwědomne“, djesche Handrij ſ dołhimi krocźelemi ſtwórcźu wumérkujo.

„Schto cźi je, Handrijo“, djesche Michał ſtaroſcźiwy po khwilźy. „Ty žy tak samyślenny, to hewak twoja wěz njeje.“

Handrij ſasta. „Ja cźi niczo wotmołwicź njemóm. Mózne, ale mutne ſacźucźu moju wutrobu pschećźahuja. Bojm žo, so je tutón dźeń wažnosći dospił, napscheźo katrejž ma žo rosomny cźłowjek ſapjeracź. Njepraschcźej žo wo tym dale, bratśe!“

Michał ho ſ łožu łydny. „Kak lubi žo cźi knjes farař?“ praschcźe žo, žebi pomałku ſchkórnje wu'uwajo.

„Dostojny ſtarz!“ wotmołwi Handrij, ſaśo ſastawschi. „Wubjerny pastyr ſwojeje wołady. Ja chcźu, so bych we jeho błiſtoſći ſastojnſtwo dołak. Jeho najſtarcźa dźowka ma napohlad ſtareje žerbſkeje bohowki.“

Michał ſuwaśe žo druhu ſchkórnju: „A kak lubi žo cźi najſtarſchi ſyn? Ma zyle tajke běłošłote włóſći kaž jeho ſotra.“

„Tole pschirunanje je wopaczne!“ ſnapscheźiwi pschećeśel ſ krótka.

Michał ſtaji ſchkórni pšched łožo, ſkoczi do łoża a djesche: „Njerozumichjam-li teź twoje myśle, chcu cźe tola ſ měrom wołtajicź; tola wopomń, ſo ſmóſ žo do tuteje khěže mozowakoj a ſo njeſmémoj tehodla dleje hacź do jutſiſchego dopołdnja wostacź.“

„Michale“, djesche Handrij, „ty ſy mój dobry pschećeśel, budź dźeńſa še mnu ſcźerpliwy.“ Pschi tym wobrocźi žo ſaśo a ſtupi k wokmu.

Michał njemóžeśe w ſwojej ſtaroſcźi two pschećeśela wuſtunyć. Handrij měrjeśe hischće dołho ſ wulkimi krocźelemi ſtwórcźu. Skónčnje ſwěrcźi ho hałmywschi lehny žo k měrej. Bórſy ſłyſchcźeśe pschećeźel ſe ſpodobanjom, so běśche dobroczińwy ſpar teź tutu pukotatu wutrobu na někotre hodźinki k poſtrowjazanemu wotpoczinkej ſtudźił. Jemu pak hischće dołho ſtaroſcźej na wócźko wotewrjenje ſdźerża, hacź napoślédk teź jeho ſonina wobłuſtawſchi na mołchkowych ſamkach ſaja.

III.

Wjeſne wjeſela.

Nimo ſarh ſchbachu hižom pschećeśele klepotajo rěblowom woły pilnych burow na pola, jako pschećeśel wozuſchtaj. Po žnébanju napiſowaśe Michał nowinki a wſtajenja ſwój wacźok na wotkhad. Handrij wuſtupi do ſahrodki.

Krajina ſybolešche ho we ſwětlinje ſaſnjeho mědreho njebża. Na pódźe hywachu hischcźe ſmérki, pruhi ſłónca tupjaze. Khěže a ſchtomy hischcźe cźachachu dołhi ſeſin, khłódźina roſtojteje nozy pschimaſche ho hischcźe trawickowa a kwětkowa.

Handrij wobkracźowaśe ſaru, ſo by měſtno wobmyſlował, kotreż wot nětka žaku zuſtu wopomjenku we wutrobje nośeż dyrbjeśe. Nětchtožkuli we jednotnym, měrnym žiwjenju tuteho doma bésche jemu ſajimaze a lube.

Knjes farař ſtupi pšched durže a wopraſcha ho po małſchim poſtrowjenju Handrija, hacź chce jeho pschi wulkej dźowanzy do połowy pschewodźeć. Kandidat jeho pródźe rady pschija.

Jako běſchtaj rosmołwjeloj hodźinku ho wulkodźowacaj, myśleśche žebi knjes farař pschi domojwróćeśe, ſo je Handrij jara ſchwarny a rosomny muž, a djesche k njemu: „Jaſe wy a waſch pschećeśel wćera ke mni pschindźeſchtaj a mi we tajſich dźiwnych wězach rěcźeſchtaj, myśliach ſebi, ſo mam dwě dźiwnej dyrdomdejnikaj hłójcźaj pšched ſobu a njechcźu tehodla waju trykli poddjeracź. Cźini mi ześ, ſo žym wam tak njeńcźinje powołał. Djenża pak mje wubjerne wjeſeli, ſo žym žo ſ wami ſeſnał; njecźaſto wapyta nas ſchanſa, ſ kotrymž móža žo wo wſchćm tak rjenje rosmołwjeć, kaž ſ Wami. Woſtańcźe tehodla cźim ſe dłeje pola naſ. — Sa dajcźe mi ruku, ſcźińcźe mi to wjeſele!“

Wjeſkoſeje wutroby ſapſchija hóſcź jeho ruku: „Ja, cźehcźe mje a mojeho pschećeśela hischcźe nęchto dnjow pola dowacź, dha ſ ſyłej wutrobu waſche pscheproſchenje přijimam.“

„Prawje tak!“ ſawoła wjeſele ſchćdźiny. „Jaſe waſcheho pschećeśela!“

(Pokrašowanje ſaſo.)

...krotkowni njepschemjenja. Po klitnym wopytowanju ...ert schulerjo wopisemo strenje fralojcke a sa jen... ...mi wojeschu klužbu, potozimi w ramjenej staroble kaj ...e druhich schulach. Sa taikich fralojcke a holzow, kiz ...ische hacj do 7. schulskeho lita (13. lita) na ludowej ...ali sawostanu, wostanje tehorunja wyschcha wikowanska ...ula se ramjennymi samerami jako 4lětna natwarjasa ...ula. Wo samohwjenju sa nowu rjadownju a pschijiman...im pruhowanju hladaj w hamtiskim wosiewjenju.

— **Nowy kolojesdny wokrejz we Luzi skim kolojesdnym** ...ajstwu. Kolojesdne towarstwowa, kiz pólnocy 2. (Budyschi...sko) wokrejza la Luz. kolojesdn. swjasta bydla a zenot...ine sobustawy wotmerzu 16. merza pozdnino w Delnim ...ujezdze zhromadzisnu, na kotruz so tez sobustawy pisched ...stwa Luzi skeho kolojesdneho swjasta wobdelacych. Kniss ...Schuster z Klukic ...awjedowarske zhromadzisnu. Po je... ...mjetach bu zwolene dojednacu, nowy wokrejz Lu... ...skeho kolojesdneho swjasta salozicz, kiz so mjenuje „Mu... ...kowski holanski wokrejz“ a politisti Wojerowski a Mu... ...kowski wokrejz wopschija. Sobustawny pischet hodsitwa su ...knjes Gustaw Simon w Delnim Wujesdze, 1. wokrj. rastus... ...per; knjes Jurij Schosta we Stycznje, 2. wokrj. sastupjer; ...knjes Kurt Hilgendorf w Delnim Wujesdze, pismanjedzer; ...knjes Pawol Schröter we Wyhlemozach, pokladnik; knjes ...Ernoscht Kruper w Dyrbachu jesdny wodzet sa turu; knjes ...Ernoscht Linaschka w Manjowje, jesdny wodzet sa spesche... ...jesdu. Nowy wokrejz k prenjemu rasej hizo 27. haprileje ...pschi sladnoscji pospjerjenja khorhoje Lasowskeho kolo... ...jesdneho towarstwa zhromadnje wustupi.

S **Komorowa pola Nakez.** Hdyz zitschach, so zolosti ...ak tu njedjelu 16. pschiliczi, nadjachu so tez, so pschi ...sche nam nalecko zobu, ale tu bech so we swojej na... ...dziji sebal, bedy muz so naschcho ptaka njenaboja; nje... ...pschinjesche-li won tez nalecko w pschirodze, dha tola ...nalecko do naschich wutrobow. Haj, tute nalecko je nasz ...rozradowalo, je nam pschinjeschto nadzija na sbo...ony ...pschihod. Haj zhym so wopraudze radowal a wjeselil na ...pschestajenych zolotschcho wjeczora a nadzija napschija ...mozu wutrobu. Widzach, so ma Komorowski Sokol dobru ...podlohu, so steji krucze, njetkabtajo njeschojasnje, hyrnjez ...mnohich sadzerkow tu bylo. Hdyz budza napschecziwnizy ...stuki widzecz, budza hinak pokubdowacz a sawdzesche tez ...Sokol podpjeracz, to daj Boh! Jako we po...lajenym czasu na zurlu stupich, bech nimale preni, po czasu so pjenje... ...sche — pschezo ton samy njebostatk pola Sserbow —, moze ...sche drje nekotrych wopytowarjow wjazy bycz. Bratr Schu... ...powtka hosci najwutrobnischo, wosebje z tuto nowu Na... ...leczanstu „Lipu“ a Nalbiczanstu jednotu. Na to saspewa ...nam maly mesczany chor nekotre spewy: „Bywachu Sser... ...bjo“, „Hurra Slowjanam“ a krajny spew „Sa Ka... ...mjenom sa gorami“, wschitke derje pschednjesene. Nekotsi ...bratsja wustupichu nekto se knuczowanjom na prekuschu, be ...do nekchto gyle nowe sa mnohich pschihladowarjow, mnohi ...jich pukotasche pschi tym wutrobu, be to na wobliczu wi... ...bjeli. So zywoju wez derje wumjebjechu, dopokasa pschi... ...kell. Na jewiskeju pschdhladjesche so nam potom mjeseo... ...ka „Rankowe schikornje“, ale tak kuzde a bezuje, so be to ...wjesele, pschihladowarjo. Kak wesese wustupowachu tez ...mjene knjeznicki, s dobrej, czistej serbschczinu, schtoz so ...jewak w tamnych kuczinach tak huste njeslyschi. Ale tez ...hrajerjow njecham wroczo stajecz, tez woni wubjernje hra... ...rjachu a mnoho smjezo wubudzachu. Wschitkim, hrajer... ...kam tez hrajerjam tez na tutym mestnje wutrobny dzat, ...sche pschipoknacze a prostwu: pschezo dale pilnje dzelacz! ...Cesnicznje knuczowachu hischcze nekotsi na bradach, tez ...ta be widzecz, prozowanjo, kotrez be s dobrym wuspechom ...wujowane. Sku tu wopraudze dobre mozy pschi swu... ...jowanju, nadzijam so, so na pschichodnym zwjesenjum ...hischcze wjezu rjaneho nam poskicza. Kotrez chzedzu nekto ...swojim spesnym nozkam hischcze dzesko dacz, tym herzu ...sche lamschachu, ale tez ja njerezwarjow ...

Wasudzenja.

§ **Krajny sud.** Prokurischez Augustez Wilhelmej Teicher... ...tez w Budyschinje be tonnisli sud 5 st. hr. pokuty na... ...pokozit. Won be jako wodzez zyhelowancze firmy Müller & Reinhardt na Zidowje f dzelom sastat, dzes wno, so by ...by prjedy dowolnosez demobilisazijstze komisije mek. Won ...bo horschesche a dopokasa, so zyhelowancza ja'o wobkhod ...poczasa (Saisonbetrieb) temu dowolnosche njetrjeba. Krajny ...sud jeho towinowna.

§ **Wikowar** je starym czasrom Robert May Georg Geissler w Budyschinje be sastojnikom wobydlenskeho ham... ...ta f tym schindowsti, so je wo nich rezat, so je wobtykacz ...dadza. Lawnisti sud be jemu 50 st. hr. pokuty napolozit. ...Won zo horschesche a dopokasa, so tez statny rezkni be powolanje ja... ...polozit. Woboje zo saczisnu.

§ **Knihiwjasat** May Jurij Stephan w Zitawje be 30. junija s. l. pola jenoje firmy w Hamburku kli kupil, ale ...hake brzedz oktobra saplacit, hacrunjez be tuczinjene, ...so ma po 2 njedzelach placzecz. Lawnisti sud mjesche to ...za jebanjowo a sabudzi jeho k 50 st. hr. khlostanja abo ...k tydzenju jastwa. Won zo horschesche a dozwi, so jeho ...krajny sud towinowna.

§ **Wikowar** je starym czasrom Diedrich Wilhelm Voigt w Zitawje be jemu bzelacerjej nejchto kowy (Altmetal) wotkupit. Tu be ton, bjez dzelacze, kradnyl. Lawnisti sud w Zitawje sadudzi Voigta dla pschehowanja kradnje... ...neha kubla k 500 000 papj. hr. pokuty. Voigt zo horsche... ...sche. Dokelz be wez malicznostna, krajny sud wobskorzbu ...saczisnu.

Pschopk.

* Zalozine **morbadstwo** w Drjezdzjanach. Njedzelu po... ...poldnju wokolo 3 hodz. zu na pincznym stkowje Marschal... ...lowje hasy 18 jenu 13 letnu schulsku hotzu skonzowanu ...nadeschli. Mjeschczo be zyle rosbite. Wbohu holzu, mje... ...tu Charlottu Ernarez, kiz na samej hasy tzo. 27 by... ...dleche, je njeknicznemu slostnik pryedy wumnozowal. Hacz ...botal policija sa morbarjom hischcze blebu nima. Wona 500 ...stotych hrunowow myta temu lubi, kiz moze morbarja mje... ...nowacz.

* **Pschi drjewje sbekranju satsekli.** Jedyn hajnik w holi, ...kiz Bismarckowym kublam zluscha, satsekli muzzleku, kiz ...tam hudze pruczaki sbekrasche. Satsekeny be bjes dzesa. ...Hajnisti twdawasche, so je jeho satsekeny wobrozil. To pak ...nejmoze wern bycz, pschetoz satsekeny zaneje bronje pschi... ...sebi njemejesche.

Hamtske wozjewjenje z Budyschina.

Wows, syno a slomu

kupuje, kozdu dzelbu.

Wójskowy zastaranski hamt w Budyschinje

(prjedawi proviantski hamt). Telefon cz. 1930.

Mészanska wikowanska sula w Budyschinje.

Pripramjenje 6esteje rjadowneje (Sexta) pri wyssej wikowanskej suli.

Pri mészanskej wyssej wikowanskej suli so k 1. haprielu z dowolnosu hospodarskeho ministerstwa 6esta rjadowna (sexta) pripramji. Z tutym stupi pódla hizo wobstajaceho a dale wobstajaceho 4lětnoho kursa 6lětny kursus, kiz so hnydom k zakladnej suli pizamknje. Pijimja so hólcy a holcy, kiz su 4lětnu zakladnu sulu wuzitwili. Zamolwjenje maja so bórzy pola sulskeho wjednistwa stac. (Bliže hladaj pod Serbow).

Pijimanske pruhowanja.

Pijimanske pruhowanje za sulerjow a sulerki wsech wot... ...dzelenjow, kiz z nowa zastupja, je wuturu, 1.hapr. dop. we 8 hodz.

Pinic maju:

1.) na wyssu wikowansku sulu zamolwjeni do Lessingoweje sule po jeanym skhodze

2.) za holcasce wotdzelenje zamolwjeni w samsnej suli delkach

3.) za wuzobnishe wotdzelenje zamolwjeni we wikowanskej suli (na Moltkowej drozy).

Sobupfinjese ma so nészko listnow papjery a pjero.

Sulske wjedarstwo.

Hlowny a samolwity redaktor: **Mark Esmolek w Budyschinje.**

Palne drjewo

wosebje rjane, na 70 rm, 10—25 cm tolste, je na drjewisczu mjez **Lipiom a Hermanecami** na predan. Dalse je zhonic pola **k. Jana Hajesa we Zazu.**

Telefon cz. 5.

Pisane

serbske rubiśa

za mlode zony a holcy z ruczny wuzwanjom,

skazanki so pijimuja a najepsinzo wuwjeduja.

Porucam tez **snezinowe rubiśa z franzami, wuzwanje wuslinowe rubjeśa** we wsech barbach, kaz tez wuzwanje **hawby, slé** atd.

Hana Handwerkowa

we Wojerecach w Kellingec filiali na cyrkwinej hasy.

Pomorske symjentne bérny

jenoz prénjo a druhe pripalowanje (Nachzucht) pripózna...e, poruca

Hugo Schütz w Budyšinje, Telefon 1180.

Skladnostna kup za plahowarjow.

5lětna ardenska kobla

(čežkeho plaha)

zadnje dobry jenopřahar, je płaczizny hódno na predan

Pawol Wels w Budyšinje na Třelanskej drózy 6.

Telefon 821.

Hospodarski rozhlad.

Serjedu, 19. merza 1924.

Kursy wezera w Barlinje:

(Tute kursy su w miljonach)

Dollar	4 190 000	franzowski frank	201 500
jendzelski punt	18 005 000	czeskosl. krona	122 100
szwajcarski frank	726200	100 pólsk. markow	452 000

Nimske pjenjezy so na wukrajnych bursach njepschemenuju. Franzowski frank so dale struczuje. Won je sforo ...wyssokjej dozpil, na kotrejz stejesche, pschedy hacz spadowacz poczasa.

Efektny so na Barlinskej a Drazdzanskej burzy wezera ...dale wotdrjebjowachu. Jako pschicziny wotdrjebjowanja ...su mjenuje, so wukrajnizy — wosebje hollandzy a awstrijscy spekulantojo — zwoje akzije na pschedan pschinjesu ...sahu awstrijski spekulant je w franzowskim franku a la... ...sche (mysleo a la bes) spekulowal. To reka won je na ...zwarzi, so franzowski frank dale dele pódze. Dokelz ...je hinak pschischo, trjeba pjenjezy. So by je mél, pschedawa ...akzije. Tajkele momenty druhdy na burzy tlocze. Na ...Drazdzanskej burzy dze so kurzy wotdrjebjowachu. So te... ...hubjowanki bilzion pschekrocziechu. Najdóle schkodo... ...wali akzije keramiskeje industrije potrjechichu a to wot ...0,5—2,75 bil., dale te maschinowneje a metalowneje indu... ...trije wot 0,75—1,6 bil. Pola papjernikow sfubichu ...Dresdner Albumin-Genusschceine 5 a Perezinjate Zabri... ...photographischer Papiere Genusschceine 3 bil., ale ...Aschersleba dobu 1 a Dresdner Albuminakzien 0,25 ...bil. Pola piwatnjow Erste Kulmbacher a Felsenkeller ...0,5 bil., mjez tym so wschelake wot 0,5—2,1 pschi... ...chu. Banki swoje kurzy njmale sathowachu. Pola ...a nitlinanjow zebi schkodowanki a dobywanki ...dale wohu bjerzachu. Akzije wschelakich industrijow ...dachu 0,5—1,25 bil.

...tehorunja powschitkownje so wotdrjebjowachu.

...duktowych wikach struczowanje placzijnow dale

...Wbohza je zadnischa a mlywny ju pytaja. ...a polonischu Nemsku kupuje. So je wobrot ...znadny, ma swoju winu w tym, so je wschudzom malo pjenjez a so je zito zadne. Rjany jeczmjen piwarnje dale kupuja. Wowoz so w rjanych druzinach do pschimorskich mestow pyta, hewak ma mérne wiki. Muka so jenoz we rjanych druzinach kupuje. Wotrubky su struczene. Zentnar pschindze

wutoru we Barlinje

pschenza 8,40—8,75 rozla 6,75—7,20 jeczmjen 7,55—9,50 wowoz 5 75—6,25

pondzelu we Wrótzlawju

pschenza 8,90 rozla 7,20 jeczmjen 5,75—9,25 wowoz 6.

Len njetrjeny 3,75—4,75 rjany 4,75—5,50 najrjeschi 6,50 po zentnarju a st. hr. Pschedzeno I 1,30 II 1,19 III 0,92 st. hr. po puncze, rzebzo II 0,18—0,32 I 0,32 hacz 0,60 po puncze.

Slotych jabluczkow (Apfelsinow) a druhich polozschich plodow je so w januaru do Nemcow zle sa 13,5 mil. st. hr. dowozowalo.

Pschedbezna burzowa rosprawa: Kursy eselkow so sasso ...wacza sesyknichu.

Placzijny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wotlowe zymje po inni abo 1000 kg, jewal 100 kg, placzijny po wotej hriwnje.

	18. 3.	17. 3.		18. 3.	17. 3.
Pschenza	168-175	165-173	zelen wobjezki	11,80-12	11-11,80
rozla	135-144	133-142	poch. melasa	8-8,80	8-8,80
natiti. jeczmjen	168-180	166-190	verabella	14-15,00	14-15,00
nat. jeczmjen	—	—	bérnaze krajti	19-19,80	19-19,40
wowoz	117-125	116-124	bumy	15-16,00	16-17,00
kukurica (Mais)	—	—	wola	14-15,50	14-15,50
pschenczn. muka	25-27,25	25-27,00	lany wobjezki	23-24,00	23-24
rjana muka	21-23,75	21-23,50	mobre lupiny	13-14,50	13-14,50
pschetez. wotr.	11-11,20	10-10,80	latte lupiny	16-16,50	16-16,50
rjane wotrubky	8,90-9,00	8,60-8,70	buna bo kg	1,60-1,80	—
zapz	300-310	300-310	stoma, rjana	0,80-1,00	—
lane symjo	410-415	410-415	„ pschenzna	0,80-1,00	—
hrach	18-18,50	18-18,50	„ wowzna	0,70-0,80	—
pjelusch	18-18,00	18-18,00	„ jecna	0,60-0,80	—

Male wjesne hospodarstwo z nekotrymi kórcemi zahrody, pola a luki we wokolinje Budyschina, je pod pschihodnymi wumjenjenjemi na prenajeza. Evang. a kat. cyrkej blizko, tehorunja zeleznica. Dobra skladnosez wosebje za wumuskarja. Naprasowanje z wopisowanjom wobstejnoscow, powolanja a adresy so wuprosa pod „B 9“ na wud. „Serbskich Nowin“.

Dolhe khójnowe bromady predawaja so w Péskecach cz. 43.

Mloda éahuiwa a dójna **kruwa** z 3. delecom je na predan w Nowych Koporcach cz. 20 pola Bukec.

Kalmuk. jaki za muzow su dóste. **Kasper nasl.** w Budyšinje, bórkla 11.

Symo je na predan we Sulsecach cz. 16.

Rjana celcka je na predan w Lemlowje cz. 22.

Tyšerski mistr za hólca, kiz jutry sulu wokhodi, so pyta. Zhonic we wudawarni „Serbskich Nowin“.

Linoleum wsech tolstosow **C-tepichi C-behaki blidowy linoleum** poruca **Otto König** pri mjasowych jatkach 3. Telefon 1162.

Transmisije kózdeju druzyny **wolije atd.** podawa zo sklada **Carl Gast** w Budyšinje na drjewowych wikach cz. 27.

Tuni Welsec tydźeń!

Trjenja najl. hódn. wot 0,75 hr. sem

twjelki w jenoż dobrych hódnosćach wot 0,95 hr. sem.

košlace sukno jenož najlěpša twora, mtr. 0.80 hr.

wupjeřk Ia hódnosć, mtr. 2,— hr.

ložowe počehnjenje Ia hódnosć, mtr. 1,— hr.

košlacy barchent Ia tworа, m w. 0,65 hr. sem

velurowy barchent rjane mustry, mtr. 0,90 hr.

barchent za spódn. suknje, mtr. 0,85 hr.

spódnje talje najl. wobdźěłane wot 1,20 hr. sem

žonjace košle najlěpše wuwjedjenje wot 2,20 hr. sem

spódne kholowy nowe formy, wot 2,40 hr. sem

Drastowe tkaniny

cheviot, čista wołma wo wjele barbach mtr. wot 1,60 hr. sem

kostumowe tkaniny, 130 šěroke w najrjeńšich modowych barbach mtr. wot 5,20 hr. sem

wołmjany krep, wulka moda rjane barby mtr. wot 5,— hr. sem

popeliny, najlěpša hódnosć najnowše barby, čista wołma mtr. wot 4.80 hr. sem

gabardiny, najlěpša hódnosć krasne barby mtr. wot 6 hr. sem

smuhate tkaniny wšěch barbow a najlěpšich wuwjedjenjow, z rědka rjane mustry, mtr. wot 3,— hr. sem

kašćikate tkaniny wšěch hódnosćow elegantne nowosće mtr. wot 2,20 hr. sem

bluzowe tkaniny, apartne mustry, wšě barby mtr. wot 1,50 hr. sem

voily, najlěpše hódnosće we wšelakich barbach mtr. wot 1,50 hr. sem

coiffenny, jenož w najlěpšej hódnosći wšě barby mtr. 3,— hr.

Real-sportske měcy wot 0,80 hr. sem

mužace klobuki najnowše formy wot 5,— hr. sem

mužace wysoke khornarje 4 króčny płat wot 0,20 hr. sem

chemisety wjele barb., wot 0,50 hr. sem

zwjeršne košle běłe a pisane, w. 6,50 hr. sem

samowjazaki nowočasne barby, w. 0.60 hr. sem

regatty, składnostne dźělby, wot 0,50 hr. sem

sekle, składnostne dźělby wot 0,80 hr. sem

košle ze chemisetom Ia hódnosć wot 2,80 hr. sem

trikowe košle snate hódnosće wot 2,40 hr. sem

trikowe kholowy specialna twora wot 2,40 hr. sem

Dale poručam zbytkne dźělby po směšnje tunich płaćiznach: **Muselin,** mtr. po 0,90 hr., **ložowe płuchty,** jenu po 2,90 hr., **dźěłanske kholowy,** jene po 4,50 hr., **zoki** we wšěch barbach po 0,50 hr. **šaty za čšne dźěći, hólčace šaty, holčace šaty, dybzněne rubliška, wušiwanje, cauki, franzy, ručne dźěło, konjace přikrywy, spanske přikrywy, stepowe přikrywy atd.** Žane kupne dyrbjenje, najsprawniše poskužowanjo. Štóž je jónu pola nas kupował, přindže zaso.

Welsec kupny dom w Kulowje

Założeny 1867. **Telefon 12.**

Hosćenc we Zalhe

Sobotu, 22., njedźelu, 23. a pón. 24. měrca so

kózłopiwo k

najlěpše kózłokelbaski.

Wšěch lubych přećelow přeprošuje Gustav Baumann a manželka.

Jurij Hänsel

w Budyšinje

na šutelnjej haji 34.

Telefon 786.

Hłowna pjchebawatkinja Rud. Sacka ſ Lipska w Budyšinje hamtfilm hejtmanstwje.

Skład ratařskich mašin a gratu wšěch družin.

Z nowa dóšle!

Serbske banty, čorne, čežke hódnosće, **moirejowe banty,** różojte, wosebje čežka twora we wšěch šěrokosćach,

žiđžane tkaniny, elegant. mustry, čežka kruta twora we wšěch barbach, na 80 cm šěroke, m wot 9.— hr. sem,

smužkate a kašćikate čistowołmj. tkaniny w najrjeńšich barbach, njedosćěhnjene rjane mustry, jara rjane za šórcuchi a rubliša,

mustrow. juk. tkaniny, wopr. Poppska twora, tute hódnosće jenož my předawamy, ulčo rjeńšeho njejel

wołmjane sukњace tkaniny, we wšěch barbach, wosebje čežka hódnosć,

přihódne pasowe banty, šnóry, somot atd. we wulkim wubjerku,

žiđžana rubliša, wołmjane rubliša we wšěch barbach, **chenillowe rubliša,** jara dobre hódnosće, **tibetowe rubliša,** běłe z kwětkami, jara rjane.

Welsec kupny dom w Kulowje

Telefon 12. Załožny 1867.

Wšěm swojim kupcam, kiž maja k nam wjacy hač 6 km puć, zarunanje za puć dawamy.

Wot štwórtku, 20. t. m., steji wulki transport wysokosućelnych a nowodójnych

krumow a jałojcow

direktnje z rańšeje Pruskeje jara płaćizny kódno na předań.

fiermann Priemel, wikowař z plahowańskim skotom,

Telefon čo. 4. **w Kulowje.** Telefon čo. 4.

Wot **štwórtku,** 20. t. m., steji **wulki transport** wysokosućelnych, prěnjoklasnych

kruwow a jałojcow

direktnje z rańšeje Pruskeje w mojich hródźach płaćizny hódno na předań.

Pawoł Vitzky, skótny wikowař, **w Kulowje**

Telefon 41.

Njeskomdźće

sebi dobyćeński modell jězby po Němskej **Allright-K. G.-motorske kolo 4 PS** wobhladać, nimo teho **lohke motorske kolo „Eichler“** najnowši modell 3,8 PS, kiž wšu konkurencu porazy, je běžnje podawam.

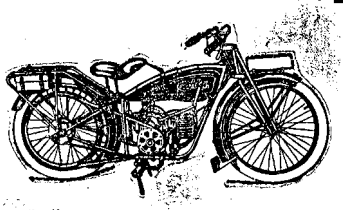

Bohaty wubjerk prěnjoklasnych **znamkowych jězdnych kołow, ljacych mašinow** wurjadnje tunich, dokelž mój wobkhod wosebje za to připraju.

Centrala jezdnych kołow Rudolf Lebelt w Budyšinje

na zwonkownej lawskej hasy 20. Telefon 1077.

18 lětna abo starša, sprawna **holca,**

so za dom a zahrodu pyta. Zhonić we wudawarni Serb. Nowin.

Starši muž

so do zahrody pyta. Zhonić we wudawarni Serb. Nowin.

Derjezdźerjany

klavěr

je jara płaćizny hódno, też na podźělne płaćenje, na předań. Zhonić we wud. „Serb. Now.“

la symjeńtne běrny

z pomorskich, brandenburgskich a delnjołužiskich lohkich polow, njewuběrane, kaž je polo dawa, a też zwuběrane podawam w krótkim času sćěhowace družiny:

khěžorsku krónu, čerwjene różowe, Kuckuck, Up to date, Festa, Wohltmann 31, Industrie (žołtomjasne), **Pepo.**

Je-li so přeje, podawam też wše druhe družiny a prošu, zo byšće so na mnje wobrodźili.

Albert Paatz w Kamjencu,

Telefon 24 a 25.

Jěđźne běrny

kupuje

Erich Bräuer w Budyšinje

wulko-wikowarnja ze syntjeńtnymi a jěđźnymi běrnami | Telefon 944. Kontor na Moltkowej dróze 5 po 1 skhodźe Skład w bróžni na Hošćo hasy

Najlěpši jasnožołty mašinski wolij,

motorski, awtowy a centrifugowy wolij, najlěpše čorne a žołte kožowe tuki a rybjacy tuk, **wozowe a mašinske tuki, kožane** čěrjeńske rjemjenje, kožowy wolij a najlěpši wósk za čěrjeńske rjemjenje poruča po najtuńšich dnjowych płaćiznach

Otto Büttner, mějećel S. Laskowski,

w Budyšinje na błownym torhošću 9.

Brikety

Hornjołužc. kamj. wuhlo - češke brune wuhlo - hornjołužc. bětowy koks - khójn. kuluch. drjewo - brěžowe palne drjewo šwartowe drjewo

benzin, čista rumunska twora - **benzol** wotsedawa płaćizny hódno

Alphons Eilenberg kontor **na sukelnskej hasy 30**

Skład: na Třěšanskej dróze 58 - Telefon 449.

Spušćomneho, nježenjeneho

pohonča

nic młódšeho hač 20 lět, pyta hnydom abo k 1. hapreji.

Jurij Mróz, młyn w Sunowje.

Kukow pola klóštra

Sewski mištr

Mark

poruča z noweho składa

mužace a žonjace stupnje

wysoke a nizke, čorne a brune

dźěćace stupnje

za kóždu starobu, črije, krótke a dołhe, **sandale, kožane a kortowe tolle, gawaše atd.**

Stajnohódne lutowanje

Pjenjezy wot 100 zł. hr. sem na prěnje hypothek w měsće a na wsach při dobrym zadanjenju kóždy čas bjez pódlanskich wudawkow pyta

E. Raue na Hošće hasy 32.

Bohu Knjezej je so spodobało, našu horcolubowanu a starosćiwu mać, přichodnu mać a wowku

Marju zwud. **Koklinu**

kubleńsku wumónkarku w Khróšćicach

po wjacyletnej, čežkej, sćerpnje znjesenej khorosći, wjacy króć ze swj. sakratamentami domach wobstaranu, 19. měrca rano 1/27 hodź. w 75. lěće mizny wotwołała.

W Khróšćicach a Zejicach, 19. měrca 1924.

Hłubokozrudźeni a žarowacy zawostajeni.

Khowanje budźe sobotu, 22. měrca, dop. w 9 hodź.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća za měrc 75 złot. pj. Do wukraja za měrc 15 Kč. Kóždo čo. płaći 5 złot. pj. Wudawa a čišć. Smoterjee knihiščišćernja, zap. družstwo z wob. ruk., : : w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel. 687. : :

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobšěrnje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy : : rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje. : :

Číslo 68 | Budyšin, štwórtk 20. měrca 1924. | Létnik 83

Dnjownica.

Štwórtk, 20. nalětnika.
Kutberta, biskopa.

† 1898 w Małem Wjelkowje Matej Warmow, rodź. z Wjerbna, sławny misionaŕ, kiž je wot 1846—83 w Zeleńskej skutkował.

† 1799 Michał Haupt, wučeŕ we Wulkim Wjelkowje, wudawaŕ mnohich nabožnych knihow.

† 1738 Jan Balcaŕ Dołhi, faraŕ w Njeswačidle, wudawaŕ Postoweho katechisma.

1872 † kantor Jurij Liška w Hodźiju, spisaŕ dobre stawizny Hodźijskeje wosady.

1908 * we Žličenju naš ludowy basnik Pětr Młónk.

Mějach ćežke hodźiny
Zrudne, styskne podeńdźenja,
Bórzy mi, mój Božo, ty
Zaso pósła zwjeselenja;
Z teho póznaj wutroba:
Bóh je luta dobrota.

Pětr Młónk.

To yaŕstwowski powěstnik.

Sokolki w Budyšinje změja dźensa štwórtk wječor we 8 hodź. na hornčerskej hasy zwučowanje.

Načolnica.

Jednota „Sokol“ w Bukecach změje jutře piatk, 21. měrca, zwučowanje. Kóždy dyrbi přitomny być, dokelž so nowe zwučowanje započnje, kotrež so za złe trjeba. Też sokolskich drastow dla budźe so jednaś, štož jara khwata; tehodla, štóž žaneje njeskaza, žanu njedostanje.

Starosta.

Spěw. tow. „Łužica“ w Hornjej Hórcy ma pjatk, 21. měrca wječor we 8 hodź. spěwanje, ale jenož za spěwaŕki. Nowe spěwy so wuča. Dirigent.

Spěw. tow. „Radosć“ w Bukecach. Měšany khor ma srjedu, 26. nalětnika, wječor ½8 hodź. spěwanje.

Předsydstwo.

Swětowe podawki.

Němski kanzler a němski swonkowny minister do Wina wotpućowaštaj.

Němski kanzler dr. Marx je wutoru wječor ſ pśechewodom schefa němskeje kanzlije, statneho sekretara Bracht, do Wina wotjěł. Swonkowny minister dr. Stresemann je z Lipska do Wina nastaji.

Dr. Marx a dr. Stresemann stej pjeca tehodła do Wina pućowałoj, so byschtaj ſo wo dohładowańskich napraŕach rozmnikoj, kotrež je Swjatk narodow Awstriskej napokazał. Swjatk narodow je Awstriskej pożěconku zaradźił, ſ kotrejž je wona ſ hospodaŕskeje nuzy wumohła. Sa to pak je na Awstriska dyrbjała finanznemu dohładowaćerstwu Swjatka narodow podaśinjeć. Tutón dohładuje, so ſo Awstriskej pjenjezy tak nałožuja, kaž je ſo postajiło. Pod powšom kontrollu chodźa swjatarjo też němske finanzy stajiś.

Bjezdźełosć w Saksej wotběra.

Bjezdźełosć w Saksej na swjeźelaje waschnje wotběra. Wobeźe pśichódnje je ſo połoženje w tekstilnej, chemiskej a drjewjanej industriji rozwiło. Też w kamjenjotwej, pjerjerjowej, metallowej, papjerowej, drastowej a kožowej industriji su ſo dźeławe mozy pśichstajiśe. Kaž bórzy ſo sezowe dźełaśe, su też twarstwa wožiwi.

Sozialdemokratoja lěwizny też w Drježdźanach dobyli.

Kandidatna lisćina sozialdemokratiskeje lěweje strony je ſ wulkej wjetšiny pśechećišćeła. Pódlanska lisćina steješe ſ Otu Buttneroweje je jenož 800 głosow dostała. Sozialdemokratoja praweje strony su dozmała podeljeli.

Proces pśechećiwo dr. Zeignerej.

Proces wo źrjedźinym sudniskim jednanju ſo dr. Zeignerej njebě dało dopokazaś, so je ſo wón ſ pjenjezami abo bazu za wobchadźenja pokupiś dał.

General Ludendorff zofa.

Pśi ludowym sudom w Mnichowje su wutoru generała Ludendorffa ſ nowa pśeslyšeli. Ludendorff nětkole pśeje, so je ſo na marschu do Barlina wobdźělił. Wón tamnej shromadźiznje w pinzy měšćańskeje piwarnje 8. novembra źeši njeje na wójskowy marsch do Barlina pomyślił. Wón njeje nicžo wo tym wjedźał, so chcedźa knježerstwo w Barlinje wotstajiś a so Hitlerowe ſkupy njeje w tutym smysle rosumił. W pinzy měšćańskeje piwarnje je źeši myślił, so ſo jenož wo politiski nacśišći jedna. Wutworjenje nowoho němskeho statneho knježerstwa je hišćeze sa njemóžnu wěc měł. Hač budźe Ebert wotstajeny, to je ſo dyrbjało pśichodnej pśewoźujuciej.

Po tymle pśekwapjazym wuprajenju měšće ludowy pśechedźeda sa nuźne na to pokazaś, so ſo Ludendorff ſ tym do napśećiwnosćeje je swojim pśejźewšim wuprajenjom staji.

Tole Ludendorffowe sapśeśe je jeho pśejźewšich wudawanjow je powschitkowne spodźiwanje zbudźiło. Też Hitler na dobo jenoj hišćeze wo idealnym marschu do Barlina rěźi.

Pśechećišćenje źiwdokow a wobstorjenych je ſo stónźiło.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminaŕskej hasy 6. Rěči serbski.
Najš. a najtuńša kupowaŕnja wobućow. Pódšowanje spěšnje a tanjo.

Nadrobnosćeje franzowsko-cźěskosłowaskeho swjatka.

„Berliner Tageblatt“ je jenotliwe dypki franzowsko-cźěskosłowaskeho swjatka zhonił. Wone rěkaju:

1. Cźěskosłowaska pśichi wójnje ſ Němsku je źiwej zyłej wójskowej mozu na stronu Franzowskeje stupi a na wopak ko Franzowska swjasa, pśichi wójnje Cźěskosłowakskeje ſ Němsku tutej teho runja wójnu pśichipowjedźejoj.

2. Pśichi wójnje Pólskeje ſ Němsku Cźěskosłowakska a Franzowska na stronu Pólskeje stupitej.

3. Do zhromadnego njepśećelnosćowego mjes Cźěskosłowakskej a Madźaŕskej, Franzowska Cźěskosłowaksku ſ wójnskim materialom podpjera.

4. Wobej swjatkaŕaj pśichi konfliktu mjes Ruskej a Pólskej neutralnej wostajitej.

5. Jeli so by ſo hidanje sa pśichisamknjenje Awstriskeje ſ Němsku wójniło, byschtej wobej swjatkaŕaj pśiches swojeho sastupjerja we Winje na sejźenki w formje wobhadźenja ze swatkaŕskim wójskom kedźkuli cźinitej.

6. Jeli so bychu ſo Habsburgaŕ do Madźaŕskeje wrośili, by Franzowska jej hnydom kredit wupowjedźała a wobej dźełaj bychtaj kontrollu pśichwótśiloj. Wo dalšich postupowanju by ſo jednało.

7. Gdy by ſo spytało knježerstwo Hohenzollerow w Němskej abo w jenym němskim kraju wobnowiś, byschtej swjatkaŕaj hnydom sakrocźiłej a sankcije we wjeselnej a krótkoraŕskej Němskej pśichepowjedźałej ſo na Versailleske měrowe srěźenje pozwobjudźo. Gdy by ſo Němska spjeciowała, by to ſ pśichcźinu wójny było.

8. K Ruskej maju ſo w pśehšejnoscźi pśechećelne styki wutworiś. Gdy by Ruska Rumunsku nadpadła, byschtej swjatkaŕaj Rumunsku ſ podawanjom wójnskeho materiala podpjeraś.

9. Gdy by Němska Rusku w ruźko-pólskej wójnje podpjeraka, byschtej wobej swjatkaŕaj Němsku wójnu pśichipowjedźeś.

10. Stejśećego wobeju swjatkaŕkow ſ Italskej njewotwisne wostanje. Pśirownanjam Italskeje ſ dospśeśu knježerstwoweje mozy w źrjedźeńskim morju budźetej ſo wobej swjatkaŕaj pśechećiwjeś.

*

Dokument wo franzowsko-cźěskosłowakskim měrowym srěźenju je hola wumyślenka. Pariśke nowiny ju jón hnydom hrubu falšowanku mjenowaše. Też w Pragu ſo dźiwaju, so je „Berliner Tageblatt“ falšowanjam na lěp schoł. **We wukrajnym wubjeru cźěskeho žrjima je ſo spóźnjanj Kaśe wopraschał, hacž je ło mjes Franzowsku a Cźěskosłowakskej tajne srěźenje, w „Berliner Taeblatt“ wo-śjerjene, wot amtiko.** Swonkowny minister dr. Benesch je wotmolwił, so ju wośjerjene dokumenty „**śmešnje klupa falschowanka**“. To je hižo ſ wośjerjeneho texta spóźnacź, w kotrymž je wo „Sjednoćenym kraleśtwje Ss. H. Ss.“ rěcź, mjeno, kotrež ſo w diplomatiśkim wobkhodźe ženje njetrjeba.

Wobschodźenśi doły Cźěskosłowakskeje ſo śniźi.

Konferenca Swjatka ludow w Genfje je wobsamkła, staśam Maleje ententy wójnśi wotschodźeńśi doły śniźiś. Wuńwobodźeńśi doły Cźěskosłowakskeje na ententu je na 750 miliionow złotych hrywnow śniżeny. Pśichcowace awstriskeho dołha je St. Germainskeho srěźenja 20 hacź 30 miliardow krónow wuczinja.

General Pelle wumrjeł.

General Pelle, organizator cźěskosłowakskeho wójska, je njedźelu w Toulonje wumrjeł. We swětowej wójnje jeho pólny marschall Joffre ja schefa generalneho staba pomjenowa. Pósdźišćo wón kommando 20. a pózom 5. armeekorpa 1. franzowskeje armeje pschewsa. Jako korpsowy kommandant ſo wón jako tak khnany wuprukowa, so jemu najcźeśe nadawki dowěrichu. Pola Noyona wón nadwěši němskeho wójska sadźerża a frontu do porjada staji. S tym wón Compiegne wuchowa.

Po skónczenju śwětoweje wójny wón nadawk pśewesa, wójsko wuńwobodźeneje Cźěskosłowakskeje wutworiś. Cźěskosłowakske wójsko ſo hakle 1919 wutworjeśe, gdyž ſo Madźarowju do Ss'owakskeje nawališchu, ſo bychu ſo tuteho kraja ſ nowa smogowali a jón swój Cźěsk je wottorhnyli. Generalej Pellecej ſo poradźi, nawal madźaŕskich bolschewikow wotrajeś. Madźaŕśe wójsko sdźišći won organizaciju cźěskosłowakskeho wójska wudospolni. 1920 jeho franzowske knježerstwo jako hłowneho kommišaraa Franzowskeje do Konstantinopla pósła. Jako tajki won pśichi najwobcźežnišich pomérach sajimy Franzowskeje w nowosałoženej Turkowskej sastupowaše.

Franzowska wójskowa organisazija w śejmje.

Franzowski śejm ſo wutoru ſ powschitkownej organisaciju franzowskeho wójska sabrasće. Rosprawa wo wójskowym sakonju wyšeh Fabry poda. Na spočatku swojeje rěcze wón na sajadły franzowskeje wonjeńšeje politiki dopomni, kotrejž ſu po-klonowym dźełu na sakitanje složene. Mnohim Franzowsam, wobzeźe pak wojakam, bé wójna tak pśeceźiwna, so móžeźe franzowska wójskowa politika jenoj na nuznosć a na śeśeńśenje franzowskeho prawa a franzowskeje cźešće nastajena być.

Wójsko, kotrejž Franzowska wudźeržuje, dyrbi po pśeśelejazym sakonjowym nacźišu do 32 diwisijow dźełene być. K temu ſo pśichódźeli spezialne wójsko kaž artillerija, letakstwo a pomórschtwowa reserwa. Wójsko dyrbi do 16 armeekorpsow dźełene być. Schěźej diwisijow pod tśomi wójskowymi kommandantami budźe w Porheinskej leźeć. Słyk ſo ſ nutska Franzowskej rozbźeli.

Wójskowa armeja ma wotmyślś, Franzowskej měrowe wójsko daś, ſ kotrymž budźe jej móžno, w kóždym cźasu žyłnu bitwiśku frontu na prawnym brjohu Rheina sćitajeś.

Po Fabrowej rosprawje Briand praji, so wón a jeho pśećelejo wójskowej pśichelohy pśichilohuja, ſ kotrejž hłownym nadawkom budźe, Rheinowu mjeju schikaś. Jedyn rěcźnik narodneho bloka Poincarea namolwjeśe, so by ſo wojeŕka potwinjosć na wšeke kolonije wupschestrěła, ſo na to sałožuju, so dyrbi Franzowska pśećeźiwo źiwětopolitiskim nadawkam pśichihotowana być.

Franzowski senat je wšeke dawkowe nacźišći pschijał.

Franzowski senat je wutoru wšeke knježerstwowe dawkowe nacźišći ſ 151 pśeśeźiwo 23 głosam pschijał. Pśećeźiwo finanznym nacźišćam jenoj sozialistoju hłokotwachu, dokelž knježerstwownu porhursku politiku nimaju za prawnu.

Morgan jako schkitaŕ Franzowskeje.

Pśejdy hacź bé franzowski senat nowe finanzne sakonje pschijał wolił, bé Morganowa banka w Newyorku frankowy kurs ſ pożećonku 100 miliionow dollarow sfruźiła. Morgan sam je do Franzowskeje pschijeł. W Nizzy je ſo Morgan, pśejdy hacź je wot tam do Neapla wotjeł, pśeco sastupjerjom nowin „Heure de Nizze“ wo hospodaŕskej mozy Franzowskeje wuprajił. Wón je jara spotajeny, so je senat nowe dawki pschijał. Wón mjenuje budźe dyrbjeć Franzowskej wójnske wotchodźenje saplaćiś, schtož wschak hišćeze nětkole njeźini. Franzowska je wschě nuzne napinanja cźinita, so by swoje statne dołhody a twdawki wurunała. Dyrbiny dowěru mjeć niž jenoj do naturiskich bohatstwow kraja, ale też do wobdźěłaśiwa. Pśichi dalšich napinanjach budźe Franzowska w hospodaŕskim nastupanju njepśećewinjonna. Ameŕika budźe stajnje na boku Franzowskeje stejeć, dokelž Ameŕika wé, so ſo móże na Franzowsku, jako na wojowarku sa prawo spuśeśeć. Finanzny śwět je to stajnje spóźnał a też dowjedł. Mój nan je to we wójnje 1870 dopokazał, a ſ wobdźěłowanja bódnej pśeśeśenoscźu su wulzy pjenjezniznjy Sjednoćenych statow na moje namokwjenje wotmolwili, so by ſo Franzowskej pomhało pśeśeźiwo pažnu, kotrejž dyrbješe jeho nimu sničiś.

Bamž cźežko schorik.

Po powjeśeńcach ſ Roma je bamžowe njestrowje ſ pschicźinu staroscźow. Bamž pjerce na skałkowanje žilow cźerpi.

Belgiska ma ententu sa najšěpsche rukowanje sa skónčny měr.

Ministerski prezident Theunis je w sejmje programm noweho kněžeńskwa wotsewik. Wo zwonkownym połoženju a wo wotschadowanskim praschenju Theunis praji: Praschenje je dźensa do noweje doby sastupiło. Wězawustojni nasłonišche wuhladny studuja, kotrež žu k jeho rosrišanju połitisch. Po waprawdźitosći žo słožuje w zwjazkach pomérni ale krucźi, budźemy žěbi to zadaca, schtož mamy za wopramnjenje a nusne a schtož žo j możnosću smješe. Nije tuteje mjesy wostacź, by rěkali, wěs pscherabjeći, sa kotruž žu tak mnohi j nas wschu wopriwali. Kaž žo sda, žu padawki naschim prózowanjam pschihódne. Rosrišanje wotschadowanskeho praschenja njewotwisuje jenož wot wubźěłanja wotzběteho plana. Jeho połasnistwo leži w jenickim słowje „ententa". Pschesjenosć swjasarjow wulkeje wójny je j nusnym pschedwuměnjenjom spěchneho a połožajeho rosrišanja. Tehodla budźemy žo stajnje prózowacź, wuiku a sprawnu pschesjenosć mjenjenjow dospjeć. Entenka najlépje sa wěstosć skónčneho měra rukuje.

Ruska-chinesce sréčenje žo rosrasyło.

Chinesce kněžeństwo je žo sapowjedźiło, text chinesko-ruskeho réčenja pschihótowacź. S tym je to sréčenje rosrasyło.

Rusta žwoje žadanje na Beßarabisku njepuschći.

Franzowski žejm je psched tydźenjom wobsamknjenje beßarabiskeho žejma sa prawe spóznał, po kotrymž žo Beßarabišta, kotraž hacź do skónčenja wójny k Ruskej kluschesche, k Rumunskej pschisamknje. Ruski ludowy kommissar swonkownych naležnosćow Cźicherin je Poincareej telegramm pósłał, z kotrymž pschećiwo pschihźelenju Beßarabskeje k Rumunskej protestuje.

Japanski thežor mrěje.

Po powjesći s Tokio japanski thežor mrěje. Wón hižo dołhi cźaš na thorosći mosnow cźerpi.

Muhamedanoju w Tangeru a Syriskej sa sakhowanje kalifata.

Muselmanski (muhamedańsći) sjězd w Tangeru je žo jenohłósnje sa sakhowanje kalifata, duchownoje napowschesche wyschnosche muhamedanskeho świeta, wuprajił, kotryž je turkowske kněžeństwo w Angorje wotstronilo.

Też w Syriskej mózne hibanje pschesch lud pschećiwo wotstronjenju kalifata dźe. Pschećiwjenje pschećiwo wotstronjenju kalifata znadź turkowskemu kněžeństwu wulke wobcźežnosće naczini.

58 s Konstantinopla wupokasanych pryncow a pryncez Osmanskeho thežorskeho doma je žo do Syriskeje pschiwjesło. Tamniske wyschnosche jim kněžeńske cźesće wopokasuja.

Persiska republika?

Reuterej powjesćenja s Teherana póš: Pokrocźowanske stronу, kotrež se sozialdemokratiju w persiskim žejmje wjetschinu tworja, žu pschipowjedźile, je schaj wotsadženy.

Porażenje schpanskeho wójska w połnocnej Afriży.

Pariski „Matin" s Tangera póš: 20 kilometrow psched Melillu je schpanske wójsko 15. měrza nowe porażenje posćerpiło. Wothdźelenje schpanskeho generala Olivary je žo pjecza do nowa smješło.

Ze Serbow.

W Budyschinje, 20. měrza 1924.

— Wo wjedrje. Wczera wjecźor w 7 hodź. barometer 740, hygrometer +3, thermometer we dnjo +1½. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 734, hygrometer 0, thermometer w nozy —3. Drježdźanska wjedrańsja bóle njewobstajne wjedro a wotzołpjenje staja. Wyschina leži nad južnej Europu a k połnocy Islanda. Nižina wupscheszera žo nad atlantiskim oceanom. Nižina wyschesche žo rosćahuje. Wczera rano bě hacź do 15 stop. symy (Magdeburg). Jutsje pjatk žitnjcźo 6,06 sthadża a žo 6,14 thowa, mětacź wjecźor 6,47 sthadża a žo rano 6,23 thowa. Jutsje je polny mětacź. Pschedjenak staja wětr a deschći.

— Paduschstwo. S wocźinjeneje wothlje kradnyčhu w Maleschezach 18. měrza powoldnju wokoło 4 hodźin starsche muzaje jědne kolo znamki Naumann, cźišćo njeje znate. Wo wjeźiknjobne zdźelenja prošu kriminalna policija w Budyschinje.

— Cźeskoserbski Westnik. 3. cźišćo je wuschło a je we Sserbskej knihatni w Budyschinje dostacź.

— Prošaze wiki w Budyschinje žo wot 22. měrza žem sašo porjadnje wotmiwaju. Prošata dyrbja žo s kopijemami (Urſprungszeugniſſe) wupokasacź, so žu z dworow, hdźež słótneje khorosće njeje.

— Jebak. Lonі w měrzu běchu wěsteho Otu Mayera schulerja ratarskeje schule, rodźeneho z Itzehoe, w Holsteinskej, z Budyschskeho jastwa puschćili. Wón da zhdi dra su na uniformu podobnu słotowicu. Dale pschipowjeżeny zhdi żelezny kschiž pśrjeze rjadownje. Tak wuhotowany poda žo do Bayerskeje. Tam wudawasche žo sa wulkeho Němca. Pola bohatych industrijelnych zbrjesche wo podpéru za wótcźinske samérny. Na tele waschnjo na wschelakich městnach wulke sumy wuwdźěchći. Pjenjezy we wjeźelym towarstwje a wulkomóžnych zankimi cźaplami pschejuscha. We jenym hoscźenzu bě wulku worcźišnu napraschak a potom cźekny. Policija jeho bórzy saja. Ssud jemu połdra lěta jastwa naměri.

S Lahowa. S tym, so bě žo jenoš jena lisćina postajka, njetrjebachmy 13. wulkeho róžka tehole lěta do gmejnskeje rady wolicź. Wschelake stawy gmejny s tym spotojom a pschesjene njeběchu. So by žo na wschelakore pschecźa hladako. Žo postajenje hodnostarow gmejnskeje rady za njepłacźenje spóźnjenych wotrubow a wotrubow, kotrež běchu žo na wólbje 1924 wobdźělichu. Se 110 wolerjow 101 k wólbam. S tejele wólby wuwdźěchu jako wolenі 1 rychtarja, 2 kublerjej, 1 thěžkat, 1 kowat a 2 dźěłacerjej. Po dotalnym nałožku a prawje maja někto sastupjerjow jeneho, 10 burske kubła dweju, 12 žiwnoscerjow jeneho, 10 thěžkarjow jeneho a 9 podrunikow a dźěłacerjow tři. — Pschichodny raz wólby wšesce hinak wupadnu. Wucźba, ki | sestoji wólby wukhadźa, budźe wšesce trajaza.

Delnje Hórzy wutwolichu do gmejnskeje rady rycźerjeho najenka. Druhi žu mjenje abo bóle wot wopjeta.

S Wótrowa pola Kamjenza. Sandźenu wutoru je žo w tudomnej wuschenkarni knjejej Holi cźežke njeljoże stało. Tam drjewa wuschcźachu. Jedyn padaty schtom padny na hajnika Cźiersika a jemu nop pukny.

Se Schlabacha. Pjatk popoldnju je žo tu 55lětna Gustilda Hauschildowa wobmdlenyła. Wona je žiwotnje mudre žiwa njebě. Njesmake je, schto je ju dalo.

S Framtnej Wolschinzy. W lěcźe 1913 je žo pola nas schula założiła. Hacź dotal nasche dźěći do Khołma do schule khodźachu. Ssamtneho schulskeho doma pak hischcźe nimamy. Tehodła žimy we wotnatatym domje schuli wotmeńwali. Wo cźaš wójny bu nascha schula sašo s Khołmanskej sjednoczi. Wot 1. haprleje žo schula sašo w naschej wsy wotmeje. Sa wucźerja mamy k. Wenzu. Tón bě hižo do wójny z naschim wucźerjom. We wójnje jeho Ruzojo sajachu. W Sibiriskej je we wójnskej zaibje pschebywał. — Nadźijomnje je tam telko ruzy nawuknył, so jemu žerbšće récź cźežko njeydne. Khiba-li njeje jeho nadawk, dźěcźi wucźicź, ale jenaž dogermanišowacź.

S Neugersdorfa. W žurowej symje we wulkim žněhu žu tej sajeczki kaž wsche druha dźiwina wulku nusu cźerpiše. Woni hacź do sahrodow pschikhadźachu a tam schtomiki wobhrymjachu. W sahrodach blisko kettow skoro žaneho schtomika njeje, kiž njebu wobhrymjany byl.

Se Zitawy. Jedyn installatér semju rybo jenu smišiju wuzy. Wona schtwórcź metra pod semju lećeše. Wón schkódnu waku sabi.

S Wostrizy (Ostritz) pola Zitawy. Mordarjom, kiž žu Buttiga stónzowali, pschezo hischcźe nimaju. Tehodła je wobydlerstwo we wulkej hrozy. Nichtó po drohy, na kotrejž je žo njestukł stał, žam njeńdże. Hrosa je cźim wjetscha, dokelž žu Buttiga na běłym dnju 10 mjenschinow wote wšy nadpadli. Tehdom pak bě runje hustu žněhowy mjeteź.

Se Shorjelza. Wo Božim swarnowanju mója starschi jeneho 12lětneho hólcźeja rěcźeć. Wutoru jedyn automobil po Lowitowej haśy jědźeše. Jedyn 12lětny hólcźej w runej mérje do njeho sabéża. Automobil jeho rozorka. Schofer hnydom sadźerza a hólcźej zyle njesranjeny spody automobila wuléźy. — Sandźenu žobotu krawskeho mischtra Günthera a jeho mandźelsku morwoju w kuchinje na bendźenku. Płun wustupowasche do kuchiny. Kajšerje tyaj wobaj žamowólnje do śmjerśe schlož.

S Delnjeho Wujesda. Njany herbšći wjecźor wuhotowa nam sandźenu njedźelu Maleschanske šerbšte towarstwo. Běchmy tola trochu wezipni, kak žo wjecźor poradźi, a hlej, nasche wocźakowanja buchu pschetrjechene. Po powitanskej réczi Maleschanskeho pschedhsyhy schumjesche pschez žurlu: „Hischcźe Sserbstwo njeshubjene". A hnydom scźěkowasche ha „Dźiwja Hižu". A kak wuježenje a krašnje žo ha pschedstajł! Schumjazy pschikleśt pschitomnych wobkruci, so je žo „Hižka" wschitkim lubiła. Na to pschebłtaji žo „Incognito". S wutrobu móžeche žo kóždy junu naśmjeć a na hodźinku tkutnoho cźasa posahnyć, tak rjenje žo tutón žortny kruch pschedwjedźe. Po spěwach: Pod běłej brěźeńku", „Serja žo schérja", „Ja žym schwarne holcźo ſ milyna", pschiha žo dotal na herbštim jewischcźu k prěnjemu rasej pschedwjedźeny tryst: „August jako wunděty". Wón še žwojimi thežše fhotowanymi žortnymi wobrasami wulke wjeśele ſbudźi. Tak žo wschitko hacź nanajšerje poradźi a my žo Maleschzanam sa wulku pomoc a wopyt wutrobnje dźakujemy a budźemy jich pschikład sćěhowacź a ſ njeho wukmeć.

S Brěžowli pola Slepeho. Tudomne turnaiske towarstwo pschichodnu njedźelu humoristiski wjecźor wuhotuje. Tam pschedwjedźe žo też herbšte dźiwadło. Nimšta nowinatske rosprawa, kiž nam pschedležі, praji, so je ju delnjolužiski Sserb spisał. Wona réka „Kermuschny hósćo a nawoženja". Dale nimška rosprawa praji. tamne wscho druhe budźe nimšte. Turnowacź budźe žo też „Gut deutsch". To my wérimy, pschetož gut deutsch też je, so je Bwjedźeń tak hluboko w posće.

S Trjebuła sady Muzakowa. Sa nasche mésto dźeła wodowob natwarićj. Tak ruče hacź budźe smjerść je semje, dźeła za wodu wjercźeć.

S Běłeje Wody. Lawnitši žud. Pjekarja Frizu G. ſ Rychwalda běchu wobstorżili, so je w Rychwaldźe a we Nérčjay kola kradnył. Jemu pak pabulschtwje dopokasacź njemóžachu. Tehodła jeho žud wuwinowa. Wudawk pschewschuchu žo na statnu pokkadnizu. — Też wšiteho Pawola N. ſ Běłeje Wody žud wuwinowa. Jeho wobstorżichu, so je pjenjezy sa mjsu podrasył. Też jemu pschestupjenje dopokasacź njemóžachu. — W pschejtowanskej jatbje žebji bla wschelakich njeskutkow dźěłacźeć Willy Sch. ſ Nécźaju. Hakle nětkole je žo wupokasało, so je pschedł 2 ličmaj jeneho krawskeho wucźobnika wo wšy w Nécźaju ſ wobrom wobrosył. Sa to jemu žud 3 měsacy jastwa naměri. — Prawej žwadnizy śtej žotśe Mina a Marja N. ſ Běłeje Wody. Wonej žo rady ſ podrunikami we žiwotim domje wadźeschćej. Junu běšchej też do wobydlenja jeneho podrunika pschischłoj a tam haru hnałoj. S tym kažešchej domjazy mér. Tehodła je wobstorżichu. Ssud napokoji Mini 30 ſt. hr. a Marji 20 ſt. hr. pokuty.

Poždenje Domowineje zupy Michał Hórnik w Khróšćizach.

**Wczera frjedu wotmeńskeje sakšti nawjeczorny podhwjasć abo zupa Domowiny, kotruž běšche žo ſ nastorkom pschedhšłuschnych ſ howa kałoži, žiwoju pschedstajiła. Wjele ſ kotruž běšche nałchwilne pschedhydźenje potrjebne, k temu nadawki, so by žo zupa domuwnoweje pschedhydźenja wulwolilo a wo namjetu wobeh organizacije a k temu pschimérjenych wustawkow wala. Nješchto do 4 hodźin wotewri pschedhydźenje ſ. farar Schewczik, poždźenje, witajo wschelkich nych, wobjesće sastupjerja Domowiny dra. Schejn stupi hnydom do dnjeschneho porjada. Roskoži ſ cźeńe. Měr Domowiny. „Piribus unitis", se sjednotrjenymi zami dyrbimy staru herbšću sławość, nam skoro pschezenu rosſ ſ žiwjenjoscź pschewinyć. Tu maja wschelobu słuschnu cźas w Hornjej a Delnjej Łužicy. | krótka swonkowne organizazijske rozdźělenje, potom pschecźitach žo § 9 z nowe wustawki. Dźěłacza wa rosni žo dla pschinoschkow a župa sjedna žo na namjet za generalne pohedźenje. Hewak po namjet, bě schce sekretar schotowił, pschija. Pos. ...ku žo hischcźe dnbni dowérnizy do župy (ja Bacźonšćku k. farar Delan, Radwońcu k. kapłan Kélan, ja Budyschčku k. ka...or Schuta, ja kralbickanšku k. kublet Cźorna", ja Wotrowsku kublet Wenzlich, ja Njebjelcźanšku k. kublet Cuschanek). nakhwilne pschedhydźtwo žo jako definitiwne wulwoli. pan, k. farar Schewczik, namołwja hischcźe towarstwa ſ najmjeńscha jeneho sastupjerja na Wojerowsku gen. Ihomadźisnu wotpósłacź, k. kublet Duczman, so bychu nan hižo ſ cźasom jeli, so móhli hebi sajimawe evangelske kanschenje wobhladacź. K. dr. Schleza namjetowaschće, so bychu hebi herbšte towarstwa za swój wobžehitu nadawk pohlile, postarać žo sa to, so bychu korcźmy, rjemjeślnišće wobkhody atd. herbšte napiśma dostałe. Sastupjene běchu 35 towarstwow. Hdyž žo 1/26 hodźin schromadźišna słonczi, cźakasche hižo njeje cźełpliwje herbšta wólbna schromadźišna a ſ. hodź. schromadźišna ratarskeho boroša.

Kedźbuj ſ ſ pscheczelow radu!

(Indiska bajka ſ Hitopadeźy.)

W kraju Magadha je jězor ſ mjenom Phullotpala, to rěka kćějazy lotos (rostlina podobna „kćějazej knjejnje" — Teichrose — na cźich hatow). Tam hnězdźischtej hutyzy Sankata (mała) a Vikata (wulka). Tam hydlesche ſ nimi w dobrym žužodźawje też jeju pscheczelniza Kambugriwa, ta rěka mérjeschelka naschijneho rjeczańka. To pak bě nopawa (Schildkröte).

Někdy nopawa žłyschesche rybakow rjez: „Jutsje tano, hnydom hdyž sałwita, pódźemy rybu łójcź a też nopawu."

Nastrójena schepny huhyzomaj: „Lubej, stej žłyschałej, schto rybaju prajichu? Schto nóko wdoba sapocznu." Hdyž hutyzy wotmołwischtej: „To žo jutsje pokaje; schtož žo potom prawe sda, to smějemy cźinicź." „Niž tak, snapscheczelnu nopawu, pschetož moje njeslože je sjakme. A wój wěsće, ta rěka: Wobhladniwosći a leśnosći, žožownje wucźekanjeći, lénjosći pak kónz wosmje."

Hutyzy žo prajscheschtej: „Kak je žo to hdy stało?" A nopawa wopjedasche jimaj wo wobhladniwosći, leśnosći a lénjosći tole:

Junu žebi tři ryby, jako rybakow se žakami widźachu, pschemyślowachu, kak bychu žo wulkowale. Prěnja, mjenom Wobhladniwosć, prajesche: „Cźekmy do druheje wody" a prjecź bě. Druha, ſ mjenom Leśnosć rjekny: „Hdyž dopokaza njeje, so žo někcho stanje, cźehodła dyrbjała žo bojeć? Wschako njewém, schto mam cźinicź. Stanje-li pak žo někcho njepscheczelne, potom wém, schto mam sapoczeć a žo wulkowam." Tuž hdyžse Lénjosć, to bě cźecźa ryba: „Schtož žo stacź dyrbi, to žo stanje, a schtož žo stacź njedyrbi, to žo njestanje. Budźe, kajšej budźe. Njeczinjenicźo." Jako někto na ranje rybazy Leśnosć popadnychu, cźinjesche, jako by morwa była. Rybazy ju prjecź cźinychu, wona pak jerjesche ſ wopuschu wo semju a bě bórzy žaso we wodźe. Lénjosć wšo tej połapnychu a służowachu. Tehodła praju: Wobhladniwosć a leśnosć wucźelnjetej, lénjosć pak kónz wosmje.

Mam tehodła khwatacź, so do druheho hata pschišłu."

Hutyzy džeschtej: „Schto cźi pomha, hdyž po semi lěsesch, wschak do prédka njepschińdźesch." Nopawa wotmołwi: „Dźjom hebi pschemyślowaju, kak bych ſ wamaj pšches powětr hicź mohła." „Kak by to móžno było", snapscheschtej hutyzy a nopawa rjekny: „Pschimnjetej kóždy ſ pšćom kruch drjewa, kiž tu leži, za kónz: ja žo w žrjedźe njeho sakuśnu, a tak mje ſ pomozu waju kchidźow pschi powětr pomjeschetej."

„To žo hodźi", prajischtej hutyzy, „tola hdyž mudry něschto sapoczne, też wopomni kónz. Hlej, smijenzy žrachu baczonowe młodźata, hyrnjej hłupy starik bórzy był."

„Tak też ludźo wjeśe něschto rjeknu, hdyž žo bohdźe so tebje wowjedźemy. Wotmołwischi-li zym potom, budźe twój srudny kónz. Tehodła hakle njechamy sapoczeć a my radscho tu wostacź."

Nopawa pak snapscheschtej: „Schto, žym dha žnadno hłupa? Sawěsće njeswonju." Tuž běchtej hutyzy žwólniwej a pomhaschtej nopawje. — Jako ju někto pšches powětr njeseschtej, ba bórzy dohladachu na dźiwne pajmo. Pastyrjo a rybarjo nim cźerjachu a wołachu: „Wonej ju njeswonju, ale dele padnje, ju na městnje žwarimy a žjemy."

Hospodarski rozhlad.

Schwórtk, 20. měrza 1924.

Kursy wěcera w Barlinje:

(Cute kursy su w milijonach)

Dollar	4190 000	franzowski frank	213 500
wjelkeji punt	18 055 000	czěchosk. króna	122 100
schwajzarski frank	724200	100 półst. markow	453 500

Nimske pjenjezy so wczera na žiwotnowych bursach dale kruczichu. Franzowski frank bjes sadžerjenja horje bije.

Cyeny so wczera na Barlinskej bursu s nowa sčěkalichu. Na Drażbjanskej bursy bě wobrot jara žnadny. Kurjo so mało pscheměnichu, powschitkownje so dale wotbyte howachu. Mjes akcijemi maschinowje a metalowje industrije bohuchu Rockiroh-Werke 1,— Sächs. Gußstahlwerke 0,7 Schönherr 0,4 a Luckau & Skeften 0,25 bil. Druhe 0,3—1,1 bil. sčhubichu. Mjes bankami sčubichu Sächs. Bank 0,7 Darmstädter a Diskonto Kommandit 1,6 ba po 0,5 bil. Mjes transportiskimi twarstimi druzźiwami bobuschtaj Speicherei Rjeka 0,4 a Residenzbaubant 0,5 bal Pola milinarskim a kolow sčubichu Sächs. Straßenbahn 0,8 Bergmann 0,5 a Clemens Müller 0,75, ja to Elektrizitätswerk Rjeka 0,5 a Gerner Elektrizitätswerk 0,25 bil. bobuschtaj. Akzije papiernikow so mało pscheměnichu. Pola piwarnjow Pezbrau 0,9 a Erste Kulmbacher 0,5 bobuschtaj, druhe 1—5 bil. pschisčadžichu. Keramiske akzije pschisčadžichu 0,5—1,5 bil., jenoż Rosental so wo 0,5 a Hutschenreuther so wo 0,2 porjedžl. Akzije wschelakich industrijow 0,3—1,5 bil. pschisčadžichu.

Renty žiwoje kursy powschitkownje sakhowachu.

Na produktowych wikach je žito pschzo žadnische. Symne nozy žywnom schkodza. Mjeny dyrbja wyschiche płaczišny nałožowacz, jeli chzedža žito kupowacz. Pschenica je jara žadna, a tehodla sabo dróšcha. Rožla je tehorunja žadna a sa nju so powyschene płaczišny hadżeja. Jeczmjeń kruczeny sawostanje. Wowsz bě tehorunja žadnischi. Muka lepje dže. Wotrubny wschědnje horje bija, też druhe fkotne pizowadża su dróšsche. Zentnar pschidże

Frjedy w Barlinje

pschenica 8,50—8,90 rožla 6,80—7,30 jeczmjeń 7,55—9,50 wowsz 5,80—6,25

kuturow we Wróthawu

pschenica 8,90 rožla 7,30 jeczmjeń 5,75—9,25 wowsz 6.—

Płaczišny wčera frjedy w Drażbjanskich wikowanjach (Markthallen): Howjaze mjaso 0,70—1,30 cjelaze 0,70 hacz 1,30—2,20 žwinjaze 0,90—1,40 skopjoze 1—1,50 šuschene 0,85—1,60 amerik. schmalz 0,74—0,85 tukwajny 1—1,40 lój 0,50—0,90 huzy 1,60—2,— truty 1,50—2,— kury 1,50—2,— holbje, schnka 0,60—2,— karpy 2,— liny 2,50 jabuka 0,80—1,—; k warjenju 0,20—0,30 šuschene fkowki 0,45—0,70 měd 1,80—4,— rožkatay kał 1,20—1,50 seleny 0,80—1,— morchej 0,8—0,15 zybla 0,20—0,35 karoty 0,15—0,25 čerwjeny kał 0,25—0,30 běły 0,15—0,18 wjoski 0,20—0,25 kurjeza 0,8—0,15 seler 0,35—0,75 kišały kał 0,20 mlokatuška butra 2,10—2,40 bursta 2,— hacz 2,30 twaroh 0,25—0,35.

Pschedběžna bursowa rosprawa: Tendenza je wschelakora.

Płaczišny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe žiwjo je tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg, płaczišny po kotej žiwinje.

	19. 3.	18. 3		19. 3.	18. 3.
Pschenica	170-178	168-176	rapš wožuschi	11,80-12	11,80-12
rožla	137-145	135-144	poch. melasa	8-8,80	8-8,80
nałšt. jeczmjeń	168-190	168-190	erdetela	14-15,00	14-15,00
nał. jeczmjeń	—	—	strnage krutki	20-20,10	19-19,80
wowsz	117-125	117-125	žuty	15-16,00	15-16,00
kukurica (Mais)	—	—	wota	14-15,80	14-15,50
pschenična mu'a	25-27,25	25-27,25	lany wožuschi	23-24,00	23-24
rženа muka	21-24,00	21-23,75	módre lupiny	13-14,50	13-14,50
pschenič. wotr.	11-11,50	11-11,20	kotte lupiny	16-16,50	16-16,50
rjane wotruby	9,60-9,40	8,90-9,00	žiwo, 50 kg	1,60-1,80	—
rapš	800-810	800-810	sloma, žana	0,80-1,00	—
lane žiwjo	410-415	410-415	„ pschenič.	0,80-1,00	—
hrósch	17,50-18	18-18,50	„ wowsa	0,70-0,80	—
pjelušch	12-13,00	12-13,00	„ jeczma	0,60-0,80	—

Hłowny a samotwity redaktor: Marko Semolet w Budyšinje.

Wupjeřk, cychi, módročišć, barchent za jaki a košle, módry płat, kalmuk, čorne kholowy a kalmukowe jaki

w najlěpšej hódnosći poruča

A. Kasper nasl.

w Budyšinje, bórkiln 11.

Stepownjowane a pjerjowe přikrywy

so k žiću přijimuja.

Pjerje atd. móže so přidać.

W. Köhler w Budyšinje

na hłownym torhošću 9.

Čšmnomódry

dźećacy wóz

nimale nowy, je na předań

w Budyšinje, bórkiln 13 dolka.

Kwětkowe pjenčki

ke konfirmacij

poruča

Marja Petrichowa

w Budyšinje

na garbarskej hasy 22.

Bogtlandiske gardiny

storn, zanft, pitrale, folidke, prunkowne fuftaje, folowe porčehnjenja a tajowe płachty, twjeli, rjenja, schórauchi, błidowe a folowe płoščirkwy, wodmu, konjaze, muzace a dźećace swónje kholowy, wolijowe šulno a linoleum poruča wobjezje płaczišny hódno

K. Erler w Budyšinje

na šlinych wikach 11 šmyrchecza „Stolete Świeba". Nječi šerošći.

Syru wolmu

kupuje po najwyšich płaczišnach abo zamjenja na

la česane předżeno.

Otto Oßwald

strympowa fabrika w Budyšinje na kamjentnej hasy.

Najl. rżany gris

ma wotedaś

Paul Bennewitz

w Budyšinje.

1½ létna płahowanska **jałojca** a **běhak**

je na předań w Trupinje čo. 11.

Jałojčka

je na předań. Dalše je zhonić we wud. „Serb. Nowin".

Młoda wysokosudelna

podsobna kruwa

stej na předań. Mjez dwěmaj móže so wubraś w Dalicach čo. 5.

Sućelna kruwa

je hnydom na předań w Bukojnje čo. 16 pola Wulkich Zdžar.

Młoda čehniwa a dójna **kruwa**

z 3. čelećom je na předań w **Nowych Koporcach čo. 20** pola Brkec.

Pytam žiwnosć

10-15 jutrow abo kórcow wulku, dobru zemju, blizko Budyšina, Zhorjelca, Lubija, Khočebuza z inwantarom abo bjez njeho, z elektr. swětłom atd. Płaćanu prošu zdźělić. Přewoznu a zaplaću hnydom z hotowymi pjenjezami. Poskitdenja wuprosy: **Pawoł Mikeła w Luću** (Mezdorf) čo. 15 pola Delnjeho Wujezda we Wojerowskim wokrjesu.

Derjezdźerjany

klavěr

je jara płaćiny hódno, też na podsčine płaćenje, na předań. Zhońć we wud. „Serb. Now."

Pjany hłosuje wuporjedża

Herbert Wasser

we Wojerecach,

Elsterstrasse 14/15.

Kupuju kóždu dźělbu **butry, twaroha a jejl** po najwyšich płaćinach, poručam najl. jědźnu sel w jutowych měchach, centnar po 5 hrivnach.

Fritz M. Schwann

w Budyšinje na znutrkownej lawskej hasy 5.

Telefon 1178.

Kupuju a pschedawam wschě **raźowe pły**

Maczu najwyšichše płaczišny za łojdeho trěbneho a nječtoreho pła

Auerswald w Budyšinje

na šulerskej haju 13.

Žony

kupuja přihódnje **gumijowe wózy** wšeje druźiny a druhe žonjace wěcy, też **krótke a wolmjane twory** pola

Kindermannowej

na serbskich 43 L

z zapadka starych kasarnow.

Dawa kóždy čas radu. Rěči serb.

Wulki wubjerk

hólčacych wobleśow a dźěćacych drasčišćow kholowow šóroškow

štryk., wušiwanskeje a sportskeje wołmy, stepow. přikrywow

konfirmandskich wuhotowanjow

w solidnym wuwjedźenju po najtuńšich płaćiznach

W. Köhler na hłownym torhošću 9.

Nowe jězdne koła

we wulkim wubjerku kupujeśe jara tunjo pola

Jana Schlebacka w Budyšinje

na Mužakowskej drózy čisło 4.

Wagnerowe słomowe prasy

su znate a so rady kupuju,

sylnje twarjene, lohko běžace, železna konstrukelja - z powrjestwom wjazace samowjazace.

Wagnerowa sykanjowa mašina

za ruku a móc, ze zwěsćenjom za dopródka a dozady wjerćenje walcow.

Hódny wudźělk I. rjadownje!

Rěpusykaki

Šrótowanske młyny - elektriske motory

najlěpše wudźělki.

Gustav Wagner w Korzymju

ratarske mašiny Telefon: Hamt Wjelećin 71

Hłowny skład: w Budyšinje we husarskich kasarnach.

Zastupjeř: Oswald Liebmann w Budyšinje na Třišanskej drózy 42. Telefon 321.

Kože na přihotowanje kožuchow (Pelzgerben) so zaso přijimuja.

Předawanje Ia kožuchoweho tuka a jadriweje podušoweje kože.

F. T. Leuner w Budyšinje na Sprjewjinej hasy 2.

Paul Otte

šitna hasa 10 w Budyšinje šitna hasa 10

Drastowe a šatowe tkaniny

židźane a wołmjane tkaniny

za serbske drasty

žonjace mantle, štrykowane jaki atd.

Wobuće

za mužow, žony a dźěći w bohatym wubjerku, nowočasnych formach a po wšěch płaćiznach. — **Turnowanske stupnje, dołhe škórnje, črije, sandale, gamaše, aktowe tože, powołanske tože poruča**

Pawoł Zoch we Wulkej Dubrawje.

Kachle a warjenske mašiny wšeje druźiny sčěnske płaty.

Wosebitosć:

Hospodarske khachle za ratarstwo

Wšó wuporjedźenja. — Wopyty a rada darmo.

Pórclin, majolika, wumělska keramika

wudźělki 1. rjadownje. Pomerne płaćiny.

August Teichert měj.: **Kurt Teichert** - kachlestajeski mištr -

Telefon čo. 654 **w Budyšinje** Serbska hasa 18

Wy kupujeće pola mje wurjadnje přihódnje:

picowadła: palmowy a rapsowy wosušk, lanu mučku, maja, zaručeny čisty jočny šrót, słodowe kikerki, kokosowy wosušk, ržane a pšeńične wotruby

symjenja: runklic. symjo (připózn. Eckendorfske), pa. šloz. čerwjeny dźećel, pa. dwójnje čišćenu seradellu, hróch, woku, pjeluški

hnojidła: wšě přikupne hnoje, kaž Domašowu rudu, kali, kainit, šwablokisały amoniak, amon-superfosfat 8/9, Leuna-salpeter, wapnowy dusyk, superfosfaty

słomu a žito předaće pola mje jara přihódnje.

Wy cyle wósće tutu abo tamu wěc kupiće abo budźeće předać chcyć, a prošu Was tehodła wo Waš wopyt.

Richard Jakob w Budyšinje

na kamjentnej hasy 19a w „Złotym Lawje".

Pisanske blida, drastowe khamory

łoža z maćrazami a bjez nich, kuchnje, polstrowane wšě.mobile předawa po přihódnych płaćenskich wumjenjanjach

Despang na Mužakowskej drózy 4. Žane klamy.

pat wotasche: „Doma bychmy ju lepje swarili. To budże hoscina!" Tajke sse stoma Hitschowschi roshnéwa so nopawa tak, so wschu mudro'cź sahwschi sawoła: „Smorże smjerze!" Pschi tym so wé shubi tij s tlamy, padny pschesčehowarjam psched noži a bu hnydom skonzowana. Tehodla praju:

Schož radu šwérneho pschecżela saszywa, bjerje tónz kaž njemdra nopawa, kiž w njepravym czasu rěczesche.

Drobnosće.

* **Lubý nawožerija.** We Schneeberku w Rudnych horach (Erzgebirge) lubkowsche so jedyn hižo khłostany pschezhuż s jenej stłužbnej holzu. Wódla jejne knježiwo wobtradnjesche. Tam bjerjesche schatu a wschelake druhe drohotnosće. Te nojschesche swojej wopytandžitej njewjesće, kotruż chzdyschze žebi bracz. Hižo so pschipowjedasche, jako sa tym pschihódżechu, schto won do ptaczka je. Polizija jeho jasa a tradnjene schaty sebra.

* **8 prozent tudźi mało widżi.** Schwizarśay schulśay lekarjo wobtrucżuja, na podložku swojich pschepytowanjow, so 8 proz. wschěch człowjekow mało widżi. Tutón njedostatk so generazije dołho herbuje. Dalsche pschepytowanja na swérjatach dopokasachu, so je mjes wopizami 16 proz., mjes konjemi 19 proz. krótkowidźazych. Pola człowjeka namakachu tři sthodżenki w starobje, hdyż krótkowidźiwosć pschibéra, to rěła jenoż w tym czasu, hdyż won rosce. Hdyż je dorosczeny, sastanje krótkowidźiwosć też pschibérasi. -i-

* **Rózny wopyt.** Se wschěch kónczin pschikhadżeja powiesche, so lětuscha hruba fyma jelenje do blischosce człowjeczich wobydlenjow honiło. Tajki pad je njedawno w Ralonizach w Czěskej so stał. W tamnej hajnkowni nasta w nozy wulki ropot. Hajnik a jeho syn wsachtaj tłuby a czapichtaj wobrónjenaj so won podacz. Tu stejt wulki šrošmy dźiwjacz'rohaty jelen psched nimaj. Dowjedżeschtaj jeho do hródże, hdyż so hnydom do pizy da a njesmérnje wjele sjk. S teho czasa je we wobhrodżenej hajnkowni žiwy, hdyż jeho wotpini lubżo wobdżiwaju. -i-

* **Wulki žiwotny pokład** (familienschaz). W městačku Rootrebro w Schwedskej wulki kanjeń rošćěłachu, w kotrymż so khowanka nadeńdże. Ta bě s brohotnosćemi napjelnjena. Mjes nimi běchu wjele kžiżow, tři khelichi a jena schka. Wschě tudobja běchu šlebrone, tj. džéle też posrebrjane. Dale so tam pjenjesu nadeńdżechu. Wone běchu w Schwedskej, Jendželskej, Schwanitej a Pólskej bite a pothadżeja s 15. a 16. stołeća. Do jameho czasa šluschesche też tudobja. Tónle pokład nam praji, kak su pjenjezy swójby brohotnosće hromadźile, so bychu swojim potomnikam pokład w trajnej hódnosće sawostajili.

* **Wunamakar pitanjesze maschiny wumrě.** W Kopenhagenje „hlownym měsće Danskeje, wumrě njedawno kanzlišt rabjacźel Jakub Peters. Won bě najwěrnischi, kiž stroj wunamaka, s kotrymż so pitacz hodži. W lěcze 1868 won prěni raz je swojim wunamakanjom na sjawnosć stupi. Ale na wuzitk won swoje ideje njestajl. Néschto mésiazow po nim jedyn Amerikanar dźěłanje tajkich maschinow do rukow wsa a bo pódla wobkrocżacji. Peters we khudobje wumrě. Psched nékotrymi mésiazami polytechnisk institut w Kopenhagenje 89 létnemu starjezej 300 krónow dari.

* **Póstnizy w Parizu.** W prjedawschich czasach žiwieschu so póstnizy we hlownym měsće Franzowskeje na wjelke waschnje, polne trystow. Hlowny kuk ludoweho zawjeselenja bě sche njesmérnje tuczny wol, jako snamjo dobreho žiwjenja wjedżesche so dżeń do powjelnejz žiwdy ulicow wokoło. Tón létsa wupadny, sa to cżinjachu swojo tryści. Ale njesluschkowachu na luzy, mužesche na sajdżene tunje czasy. Dżensa je hižo bróšsche hacz b'o wójnu. Wampuchi njebechu mnohocze widżeć, kaž prjedy. Bitwa i konfetti wumosta. Schtó też to měł lóschet, wopraudże žiwoje pjenjezy s lodkom won mjetacź. To wschitko su jeschtwari žiwotnowe wójny, kotrež so też pola bobrżerjow jewja.

Korčma we Zejicach.

Sobotu, 22. měrca je wulke

swinjorězanje

Njedźelu, 23. a pónđelu, 24. měrca je

měrcski piwowy swjedźeń

Přećelnje přeprošujetaj

J. Cyž a mandźelska.

Serbjo! Serbjo!

Na podźělne wotpłaćenje

dostanjeće spańske stwy, bydleńske stwy, kuchnje a wšě jenotliwe meble, matracy, sofy, stoły a wšě druhe meble.

Po samsnych wuměnjenjach dostanjeće:

wojeńske šćórnje, dołhe a krótke, słupnje, kholowy, manile, njedźańske wobleki, čorne wěrowanske wobleki, módre dźěłanske wobleki, dźěłanske košle, drellowe wobleki, ulstry a podobne wěcy po najnižšich płaćiznach.

Činju Was na to kedźbnych, zo so Wam tajka přihódna składnosć tak ruče zaso njeposkići!

Tehodla wužiłće ju!

Serbjo! Kupujće jenož pola Serba a podpjerajće z tym swój wocuđacy serbski narod! Serbjo!

Max Wenzel w Budyšinje

na mjasowym torhošću 8. Telefon 1085

Soki, štrympy

wolmjane, bałmjane, florowe a židźane,

słě, podwjazki, dybzačne rubiška khornarje, předkošlički, krawaty

poruča stajnje dobre a płaćizny hódno

J. A. Henoch

w Budyšinje w „Złotym Hodlerju".

Składnostne kupje!

Šijacu mašinu, dźěćacy wóz, ložo z matracu, dźěłbu konfirmandskich wobleków, hišće tunjo, dźěćacy pisanski pult, kiž so přeměnić hodźi (přestejliwy) za domjace žulske dźěła, dźěłanske kholowy, zamkańske kholowy poruča cyle tunjo

Max Seifert w Budyšinje na kamjeńtnej hasy 20.

Gumijowe mantle

za mužow a žony poruča we wulkim wubjerku

H. Gedlich w Budyšinje

na połnócnej dróży 7.

Kedźbu!

S wuźitkom kupujeće **trjebane a nowe meble, polstrowane twory**, kaž sofy atd., nowe a trjebane **draste Ihamory, komody, loża** i **matrazami a bjes nich a pohlejschcja**, kaž też wschu **mjazu a zonjazu drastu.** Dołhe a krótke schtórnje a słupnje stajnje na składze.

E. Stelzig

na hrodowstej haźy čo. 4, blisko Pětroweje zyrkwje.

Telefon 1152. Sobym robjeny Serb!

Z nowa dóšle!

Serbske banty, čorne, čežke hódnosće,

molrejowe banty, róžojte, wosebje čežka twora we wšěch šěrokosćach,

židźane tkaniny, elegant. mustry, čežka kruta twora we wšěch barbach, na 80 cm šěroke, m wot 9.— hr. sem,

smužkate a kašćikate čistowolmj. tkaniny w najrjeńšich barbach, njedosćěhnjene rjane mustry, jara rjane za šórcuchi a rubišća,

mustrow. jak. tkaniny, wopr. Poppska twora, tute hódnosće jenož my předawamy, ničo rjeńšeho njeje!

wolmjane suknjace tkaniny, we wšěch barbach, wosebje čežka hódnosć,

přihódne pasowe banty, šnóry, somot atd. we wulkim wubjerku,

židźana rubišća, wolmjane rubišća we wšěch barbach, **chenillowe rubišća,** jara dobre hódnosće, **tibetowe rubišća,** běle z kwětkami, jara rjane.

Welsec kupny dom w Kulowje

Telefon 12. Założ. ny 1867.

Wšěm swojim kupcam, kiž maja k nam wjacy hač 6 km puća, zarunanje za puć dawamy.

Elektriske wuporjedźenja

wuwjedujetaj płaćišny hódno a derje

Albinus & Herbst, dr. i wob. ruk.

w Budyšinje na hornjeńšej haźy 24.

Najtuńša kupowańja

mužacych a pacholacych woblekow, njedźelskich a dźěłanskich kholowow, kosmikatych a lěčnych sportskich woblekow a lěčnych sportskich woblekow a najl. manchestrowych woblekow, črijow a stupnjow wšěch wulkosć.

H. Gedlich w Budyšinje

na połnócnej dróży 7.

Ia symjeńtne běrny

z pomorskich, brandenburgskich a delnjoluźiskich lohkich polow, njewuběrane, kaž je polo dawa, a też zwuběrane podawam w krótkim času sćěhowace družiny:

khěžorsku krónu, čerwjene róžowe, Kuckuck, Up to date,

Festa, Wohltmann 31, Industrie (žołtomjasne), **Pepo.**

Je-li so přeje, podawam też wšě druhe družiny a prošu, zo byšće so na maja wobroćili,

Albert Paatz w Kamjencu,

Telefon 24 a 25.

Khofejowa firma

pyta za Budyšin a wokolnu při kolonialno-tworowych a produktowych wobkhodach derje znateho

zastupjerja

Trjebaja so jenož prěnje předawańske mocy. Poskićenja pod „B 10" na wudawańju „Serb. Now."

Ke konfirmaciji

poručam płaćizny hódno:

naručne časnikla pydrańske twory

złote a sćěborne.

Mersiovsky

časnikař a złótnikař — w Budyšinje

na khěžorskej dr. při póstkim naměsće

Hladajće so, zo při kupjenju jězdneho kola bóle na tunju płaćiznu hač na hódnosć hladaće, budźeće to bórzy wobźarować. Hižo lěta dołho znate znamki: **Presto - Schladitz. - Torpedo** Wam wšěde rukuja za dospołnje wysokohódny wudźěłk najlěpšeje dokonjanosće.

Zastupjeja: **Jan Witek, dom jězdnych kołow w Sćijecach** pola Budyšina.

NB. Wulki wubjerk **Gritznerowych šijacych mašinow.**

Jědźne běrny

kupuje

Erich Bräuer w Budyšinje

wulko-wikowańja ze symjeńtnymi a jědźnymi běrnami

Telefon 944. Kontor na Moltkowej dróży 5 po 1 skhodźe

Skład w bróžni na Hośće hasy

Poručam jara tunjo:

konfirmandske wobleki (čorne a módre) wšě družiny dźěłanskich kholowow, tkanin. kholowow, somoćanych kholowow, mužacych, hólčacych a dźěćacych woblekow, somoćanych woblekow, kosmikatych jupow, wšě družiny brešejowych kholowow, mužacych kalmukowych jakow, smuhatych kholowow, gumijowych mantlow a jakow do wětra

A. Mengerowa w Budyšinje na serb. hrjebjach 6

Rěć serbski.

Předawanje drjewa.

Předawam **10 rm khójnowych palnych kuluchow,** 2 metraj dołhich, a **3 fm dołheho drjewa** (zdonk). Poskićenja hač k 24. měrcej na

korčmarja Wilhelma Michaela w Turjom.

Předawanje palneho drjewa.

Njedźelu, 23. měrca, pop. 1/2 3 hodź. so w **Bětnarjec hosćeńcu** we **Spłóšku**

khójnowe a šmrěkowe hałozowe hromady, kuluchowe metry a pjeńki

za hotowe pjenjezy předawaju. Drjewo leži wyše Delan přihotowane. **Schmidt.**

Wutrobny dźak

Hnuty hač do hłubin swojeje duše z njeličomnymi wopokazami lubosće a přećelstwa, kotrež su so mi při składnosći mojich 70. narodninow zblizka a zdaloka dostałe, z tutym za wšitke te wurjadne wozjewy, kiž su mje z njewuprajnej radosću napjelnile, swój nanajwutrobniši dźak wuprajam.

Dźakuju so předsydstwu a wubjerkej **Maćicy Serbskeje** za powołanje **wurjadneje** Maćičneje **zhromadźizny** do **„Serbskeho Domu"**, wšitkim towarstwam, přećelam a znatym, kiž na nju přikhwatachu, a wšitkim přednošowarjam a sobuskutkowarjam na njej; dale dźakuju so lubodrohim spisowaćelam swjedźeńskich spisow za jich woporniwu prócu, našim basnjerjam za swjedźeńske pěsnje a našim nowinarjam za přećelne rozprawy, wšěm spěwarjam a spěwarkam za jich krasnje přednjesene spěwy a to mužskemu khorej **„Serbskeje Bjesady"** za zastaničko na předwječoru mojich narodnin w mojim wobydlenju a za powitańčko při wotewrjenju swjedźeńskeje zhromadźizny a **Radwořskemu** měšanemu khorej za miły spěwny kwěćel na kóncu zhromadźizny a česćenymaj dirigentomaj wobeju khorow; dźakuju so tohorunja najwutrobnišo za mnohe a wšelakore krasne a něžne dary lubosće, přinjesene a přepodate mi zděła w mojim wobydlenju zdźěła při swjedźeńskej zhromadźizne; a dźakuju so skónčnje runje tak nutrnje swojim přećelam za skoro njeličomne lubosćepołne listy a depeše, kaž też za mnohe jich wosobinske wopyty a hnujace horcozačute słowa.

Wšitke tute wopokazma přećelskeje lubosće su mje přeze wšu měru wozbožiłe. Wam wšitkim słuša mój njezapomnity, njezahinity dźak!

W Budyšinje, 18. měrca 1924

Profesor dr. Arnošt Muka

Přiloha k čislu 68 „Serb. Nowin“

Štwórtk, 20. měrca 1924.

W znamjenju słowjanskeje wzajomnosće.

(Pschinoschk k stawisnam słowjansko-serbskich poczahow.)

Jan Sserbin.

V.

Adolf Cžernyk pschischkot prěnikrócz do Sserbow, pohnuty pisches Sźmolerjowu žmjercz, psche kotruž wobkom Luźiski narod we wobemaj Luźiomaj żarowasche. Ale tutón mlody cžłeki horźiwy mjesche hižo wot Michała 1883 poczahi ſ jenym Luźiskim Sserbom, ſ kotrymż běshi dopisowansche. To běsche nasch wyschkowakerny jubilar dr. Arnoschk Muka, kotremuż je tale knižka poświęcżena.

„Luźiza“, je swoczatka l. 1882 ſo wudawazy mjeńczynk, wuſtojnje redigowany wot dra. Muki, mjenujzy běsche ſ prěnim duchownym ſwjatſom a pożrědnikom była, psches kotruż ſo diwaj kongenialnaj mlodaj Sserbowjanaj w žiwjenju ſpołnaschtaj: Cžerny ſkała ſwěbi „Luźizu“ a pitnje ju woteběrasche a cžitasche. Pschischodschi do Luźizy, ſekła ſo w auguſcze l. 1884 zyle pschipadnyje na Budyschſkim dwokrischczu, ſastupinſchi bo ſamžneho wosa, hóžeż bra. Muka žedżo ſe Semiz do Wukez jědżeſche.

Michał Hórnik pschedstaji ſwojeho nowego cžłeka pschecżelu Cžernebo drej. Muzy a ta tutón wokomik běsche ſawěſcże jenak wulzy wuſnamny za poddalſke žiwjenje wobeju muſow, pschetoż wot tehoſe ſhromadneho wulěta na nasch wótczinſki Cžornobóh ſapoczinje ſo zyle hiſtorija poddalſkich ſhromadnych pokhodow to Serbſkej Luźizy.

. . . . S wotcželenja jeho pschewodżowaſche nasch wótczinz dr. Muka, kiž mjeſche te ſamžne ſajimy, ſóle dźiwajo na rěczelypt a ſtatiſtiku. Tak pschepucżowawſchi,ž wón a dr. Muka w juliju a auguſcze l. 1887 zyłu Hornju a Delnju Luźizu wot Wulkeho Wožyka hacz do Lubnjowa, wopytawſchi a ſesnawſchi nimale wſchitke wſy Klóſchtrſkeje, Kulowſkeje a Wojerowſkeje, Drjowkowſkeje a Błóto wſkeje krajiny a podobnje we wulkich próſdninach 1895 mnohe wſy wokolo Lubija, Wóſporka, Laſa, Sſlepeho, Grodża, Khożebuſa a Njeznja. Wobaj najmutniſcho kaž bratraj pſchecżelenaj pokracżowaſchtaj w dźele, kotrež běsche Jan Arnoſcht Smoleſ ſe ſwojimi „Sserbſkimi pěſnickami“ ſapoczał., chowaju pokłady naſcheje ſerbſkeje narodnoſcze pſched hrożażej ſahubu. W cżaſopiſach Maticžiny Sserbſkeje ſjewiſchu ſo bórzy wuſpěſchi jeje ſdżerżeſleje pitnoſcze. . .“

Wuſnam a dźeławoſcz Adolfa Cžerneho ſa Luźiſkich Sserbow je niezſrownjnin ſwjeżowacżel tuteje knižki, knjes profeſſor Ota Wicżas, najdoſpolniſcho narysował we pſchełożku Cžerneho „Sserbſke wobraſſi“*, hdyż ſerbſkim cżitarjam we ſawodże pſchedſtaja jaſny a wěrny wobraz autora.

. . . (Str. 14) . . . „Mjenka, cżuczíwa, pſchi ſamom maczerſkim duſcha w nim bydli. Bolośmy bónt naſcheho ľuda ſaczuwa hłubje hacz nekrótkuli Sserb. Tajta wulka je jeho luboſcz, ſo tež wſchitke bratrowſke ſłowjanſke narody ſobu wobjima, ſo ſ nimi cżerpi a wojuje. Ale najbóle płaczi jeho luboſcz naſchemu ľudej, dokelż je najbědniſchi, najthudſchi, najmjeńſchi Słowjan. Tuta luboſcz jewi ſo we wſchitkich lětnikach jeho cżaſopiſa „Słowjanſký Přehład“, kotryż — w lecże 1898 ſałożiwſchi jako měſaczník, mjeſche wſajomnoſczi ſłowjanſkich narodow ſłużicz, poſtajecżi jón wopomnjeczu dwoju ſłowjanſkeju ideałiſtow, Eduarda Jelinka a pożlednjeho ſe wulkich ſłowjanſkich ſapoſchtołow, Michała Hórnika — hacz do ſwětowe wójny wudawaſche. W nim ma naſch mały ľud, kiž je tola jenoż ſnadna drobnoſcz porno hobrſkemu morſu ſłowjanſkich narodow, pomérnje jara wuſnamne měſno, wſetſne, hacz jeho wulkoſczi pſchiſłeji. Niż jenoż wobſchérne naſtawki wo Sserbach w nim podawa, w kótrem lecże rozprawuje wo ſerbſkej literaturze, żana ſjewiſna w buchownem, żiwjenju, żadyn ważniſchi podawk, kiž njeby ſwědomliwje a pſchecżełniſnje rospomnał. S Luźizu dóſtawa porjadnje dopiſy wot dra. Muki, Jakuba Barta-Cžiſchinſkeho, Andrjażeho, Schwjeſe a druhich. Tak droſy jemu ſmy! — Wo jeho luboſczi ſwědcza pſchedewſchém wſchitke jeho mnohe naſtawki, kotrež je wo naſ bo cżeſtich a druhich ſłowjanſkich cżaſopiſow podawał, kiž mjeſachu ſłowjanſke ľudy wo luźiſkich Sserbach wuwědomicź. Hrěſchnje mało běſche to, ſchtoż prjedy wo naſ wědżachu, ledma rěczełyptniczy nječhto we naſchej ſłowjanſkej praſtarej rěcżi ſpominachu. Ale ſchto wědżachu wo naſchim żiwjenju, waſchnju, wołowanju? Adolf Cžerny njeje pſchetał jim naſch wobras ryſowacź, ſ pſchecżo nowej luboſczu, cżaru po cżarje, pſchecżo ſaſnińſcho je ryſował wobras Luźiſkeho Sserba a jón ſtajił do rjada jeho ſłowjanſkich bratrow. Je ſam wuſmjerk tuteje naſtawkow ſjednoczi ſe wobſcheſtkeje knižki, kotraž je pod napiſmom „Luźicke obrazky“ jako 49. ſwjaſk Schimacżkowſkeje kabinetneje knihownje w lecże 1890 wuſchła. Naſ Sserbow wobſehje ſajimuje powaha ſpitzacżela, kotrehoż w knihy najbliże pómjeny. S wocżomaj baſnika khodźi po naſchim kraju, wſchitke kuntroby ſo jemu wotmjerzuju, żaneje hordoſcze, żaneho ſazpinowanja, ſ luboſczu ſo nakhila ke tóżdemu, kmjeż tež to było drobne ſerbſke dźěcżatko, kotreż na pobrjedniſchcżu w pjerſchej hrajka. Adolf Cžerny je hudźinik a ryſowar, nah hmuje, ſ kajkej luboſczu, ale cżi ſ kajkej płaſtiku naſch ľud wobrahuje, kak zunje rjanoſcze naſchich wjeſow a ſpěwow ſaczuwa a wopiſuje. — Sserbſku rěcż, to rěka hornjo a delnjoſerbſku je tak derje nawuknył, ſo nihdże nochzedża wěricź, ſo nje ſ rodom Sserb.

Takſi tón běſche, kiž je wulki dźeł ſwojeho żiwjenja naſchemu ľubej woprował. (Pokracżowanje.)

*) „Dom a ſwět“. IV. ſwjaſk. W Budyſchinje 1923. S nakładom koſa ſerbſkich ſpiſowacżelow a rěcżnikow.

Wróbl a jeho żona.

„Hižom ſłónczko prawje derje mění a mamy druhdy zyle cżopły dżeń. Nałeżo njemóże tola wjazy dołho bycź.“ „Mi ſo też tak ńa, luba żónka, naju towarſchoſo ſe ſandżeneho łecża drje ſo bórzy nawrócża.“ „Schto też to pak Schtórzez rjekneſcze! ſdyż widżitej, ſo w jeju dźěcżatkach dyblimoſ?“ „Wěm cżi radżicź! Napiſchu nad durje: „Hižom pſchenajate!“

Mjes tym ſo Wrobłez knjes a knjeni takle hromadże bjeſadowachu, wuſłyſcheſchtej nabobo ſ powětra ſchczebot a cżikot. Schtórzy pſchikhadżachu. Dwaj wuſcheſcżichtaj ſo dele a dźeſchtaj: „Pokoj budź ſ tobu, ſtary łubu domczko, młodna ſahrodo, hołpodliwa jabłuczina! Smoj ſaſo mjes wami, a tu je tyſtaż krócz rjeńcha. Pdyż-li w zuſym cżaſopiſm kraju. Hola, ſchtó dha w naju domczku bedźi? Won ſ wamaj, trohle wrobłiſka, je-li nje ſ dobrym — hóńdże ſe ſłym! Hižom dźeń je tu bydliſ. Tuta ſtyżcżiczka je moja!“

Knjes Wrobł dyrbjeſche rady abo njerady, hdyż běſche w pſchěhratej bitwiczży ſe Schtórzez nanom nekotre pjerka ſhubił, ſe ſwojej żonu w haſbje mydło wjeſeż. Namałaſchtej bórzy w ſwiſłach ſuhożdżiż drożnje prózne bydło.

Někotre dny pozdźiſcho ſaſo ſ powětra wjeſeły ſchczebot ſakticzża a runja małym dypkam ſaſo cżrjódka ptaczatkow leczeſche. „Aha, tu ſaſo jeni pſchiſchadżeja“, rjekny Wrobłez nan ſwojej żonje. „Naju pſchecżeſel ſchtorwonczk to je, ſ tym ſo pschczo ſnjeſcżimy.“ Schtorwonczki leczachu do pola a ſpěwachu: „Strowimy waſ, ſyhwy a luki, łučzki a rěcżki ſerbſkeje domiſny! Strowimy waſ, pilni rólniſy lubeje Luźizy!“ Kakże żiwenje naſta nětko na roli a w holi. Wſchudżom wſcho łynczi, klinczi, ſifoli a ludżo ſhwataju do Bożeje ſtwórby, ſo bychu witali nowych hoſcżi.

Hižom ſaſo ſchwórczeſche w powětrje. „Woni tu ſu“, wołachu małe hołczki na wſy. „Schtó dha tu je?“ wopraſcha ſo Wrobł żony. „Nó, njeſłyſchiſch dha? Łaſtojczki to budża. Wſo hižom łecża do dworow. — Stórżcże tu też ſcże, knjeni Łaſtojczka?“ „Wěſo, nětko ſmy Bohu dżakowanu ſaſo doma, w lubym ſerbſkim ſtaſotu a dobri ſuhożdża chżemy byc, łubej Schtórzez, njemérno?“

„Wěſch“, ſtary Wrobł ſo nékotrych njeděłach ſwojej żonje bórzo ménjeſche, „hdyż tu nétko wſchitko ſaſo ſu, na naju żadyn cżłowjek wjazy njechłada. W ſymje to běhmy twohe, lube wrobłiki a wſchón ſwět nam ſornjatka a ſtrjódki njetaſache a ſo nad nami wjeſeſche. Nětko pak budże ſaſo rěkacź: łuboſny ſchtworonczko, ſchitwana łaſtojczka, wjeſeły ſchórzo — a wo nami: khrobołake wobliki; haj, haj, to ſnaju.“

„Ach, daj ſej ſpoć, muzíko, njeſtarajmy ſo wo to! Nětko ſmějemy bórzy ſaſo rjane juſchkotje wſchnje a miły deſchcż a cżopje ſłónczko, a to je khowmaſ wſy — njeměniſch też taſ? —ſch

Přiloh.

* Wójnſzu jeczki pſchezo hiſchcże w Ruſkej. Do Tiſite njedawno wěſty Reiſ ſ Nürnberga pſchińdże. Wón je dołhe ſuczi pěſchi ſchoł, ſo by cżekmył. Każ wón powjeda, pſchebywaju tam, ſ wołkeſ je wón pſchiſchoł, hiſchcże 17 wójnſzy jeczki. Jebyn druhi jaty powjedaſche, ſo w łazarecżu w Samara hiſchcże wjele ranjenych jatych pſchebywa.

* Dla maſkowneho bala. W Lehnizach běſchtaj ſo dwaj kumpanaj na pabuſchſtwo położiłoj a nakradnyſchtaj ſo tójſchto wężow. Skónczuje jeju ruka prawa powadże. Na ſudniſtwje wuſna jedyn khrobje, ſo je ſwěbi cżyſte ſrédki nakradnył, ſo mohł maſtowe bale wopyſowacź. Ale rozſtija a ſudniſtwo njmataj ſa takſe cżłowjeſke ſedżenje żanehó ſroſumjenja a tyłkowu jeju na kżo do jaſnoſcze, hdyż mózetej ſebi prawidło ſenſſtele ſachodnoſcze mérnje roſnuſtyſlicź. -ß-

* Pſched zyrkwju ſatſelił. Pſched jenym Bożim domom w Madridże je ſo wóndano cżeſke mordarſtwo ſtaſo. Jenu młodu ſpaniſku ſemjanku pſched durjemi zyrkwje ſatſelichu. Mordaż je nékhuſchi nawożenja ſatſelenje.

* Dobrěſi wuběrk w Chinaſkej. W chinaſkim měſcże Tſchan-Zun wunidże wóndano woheń. W jenej hrodźi ſu je połaza latarinja powaliła a hródź ſapaliła. Wokoło ſo ſ wulkej ſpěſchnoſczu na zyle měſto wuplſchesnyc a je

Serbske kröny.

Wot dr. A. Muki.

(Pokracżowanje.)

Michał wotewri durje. Jako knjes farař pſchecżelniwje ſwoju próſtwu wopjetowa, poſłada wucżeř wokomik khutnje na Hondrija. Każ tutón jemu wjeſoły ſ hłowu kiwny, pſchija też wón ſadanku.

Hilża pſchija ſměromnje nanowu powjeſcź, ſo knjeſaj hiſchcże nječhto cżaſa jich hoſcżaj woſtajeſtaj, ale jeje wóczka pohłada tak jeſnje a pſchecżełniwje na zuſnikow, ſo tutaj radoſtnaj widżeſchtaj, ſo ſtaj teſ tudy witanaj. Wot tuteje hodźiny ſem běſchtaj każ ſtaraj ſnataj w domje.

Michał ſo bórzy dżiwaſche, kak je tak khětſje farařja a Handrija tak ſhylna pſcheżjenoſcź ſajała. Też mjes Hilżu a Handrijom ſjerjowaſche ſo bórzy pſcheżjenoſcź, ſa kotrejež zamyſlom Michał njeměrnje ſłédżeſche. Hdyż Handrij ſ njej rěcżeſche, cża ſo to ſ nutrnym pocżeſcżowanjom we hłoſu a wóczku a też Hilża wobroczeſche ſo najprjódy na njeho a ſtarajcże ſo mjeńcżo pſchecżo ſa jeho potrébnoſcże. Pſched wjecżorom, jako ſ nanom w khłódnišu ſedżeſche a Hilża ſadny njeſeło ſ rěcże wuſnuſi, pſchekrašni ſo jeho wobliczo. Jako bórzy na to muzny Jank Michała proſcheſche, ſo by ſ nim „khudu babu“ kojił, dha myſleſche ſebi wucżeř, ſo budże ſo Handrij mjes tym ſ nanom w khłódnišu rosmołwjeć. Hdyż ſo ſam ſmużił, ſwojeho pſchecżeſela k tutej dźěcżazej hrajy wabicź. Kak pak bżiwaſche ſo, jako Hilża rubiſchko ſkładżiwſchi k Handrijej pſchiſtupi, jeho napominaja, ſo by prěni „khudu babu“ cżiniſ. Pſches tuto ſadaſcżo wſchón wosſoježeny dasche ſebi ſwóliwje, każ jehnjo, rubiſchko pſched wocżi ſwjaſacź a wot Hilże do ſrjedź wſeſołych dźiwiczkow ſajeſeſ. Haruju wołda Handrija radoſcżiwy rój a zybaſche jeho njeboſoſnje ſa poreżmo, haj też Hilża bożaſnyh kneſi ſo ſuknje a ſcżahny mjeńcżo ſa njón; wón pak ſa tutym ſamjom machaſche ſ rukomaj wokoło ſo njedżiwaju na wſy a wón nabpad juſtaſeje mlodżiny, jenoż ſłédżo, ſo by jeho bożahnył. Jako ſo jemu tuto njeporadżi, kroczeſche wokoło każ ſlepy hudźeř Demodokos, ſo by ſkaczerjow ſe kjinym kónzom popadnył. Trjeſchi też Hilżu, ale wona poſtřeſi kónz kiſa ſwojej kożuſe, Marka ſahwiſda na njón; Handrij pak ſawoła: knjeżna Hilża! A Hilża wjeſeleſche ſo ſ zyłej wutrobu, ſo bě wopak hudał.

Tola tuto njebě dołcź. Tón mlody lud pożada dale wot Handrija, ſo by ſobu ſaſtomiſ pſchedawał a podobne ſatſe hry hrał; wſchitko cżiniſche Handrij ſobu. pſchi wulkim wſeſołu dżeſi. Wón ſtakoſche ſ hołzami pſche wſche hrjadki, bjeſche pſchi kóczkuhonjenju ſe ſukom rubjeſchka mózne na khribjet hołzow a klepny na Hilżinu ruku tak zunjoneżnje, ſo bratſik Mérko ſo roſhněwnje ſawoła: „To niczo nje-płaczi, to bě pſchemało!“ Hilża pak ſpójna ſo trjechena, wſa rubiſchko a njeſpuſchczi nétko Handrijej ani , ku'ka, ale dyri jeho wutrobicże na ramjo a jako ſo wón ſpłóſchiwy wobroczi, muſmérnowny ſo wona luboſnje, pſchepodawajo jemu ſaſo rubiſchko.

Pſchi tajkej wjeſełoſeji njebě żadyn dżiw, ſo Handrij napoſledk ſ Jankom na pſchemo běhaſche. Mjes tym wuſtanjom dżeſi pſchehna Jank wjetu. Jako běharjej ſaſo ke khłódnišu pſchiſtupiſchtaj, pſchepoda Hilża Handrijej jeho ſwjeſelſchik, kiž běſche ſ khżje pſchinjeſła: „Że poſoże, wy njeſmjecże ſo pola naſ naſymnicź.“ A njeběſche ſ żyła ſyma; wón pak wobleçe ſo ſwjeſelſchnik, dokelż chżyche ſo Hilži pożtuſchny wopokaſacź.

Na to ſydnuchu ſo wſchitcy do khłódnišu, ſo bychu wotpocżynyli. W tutej bjeżadże wotpuſcż w mlodżinje ſpěwny nahon, a wulzy a mali ſpěwachu hromadże ſtary ludowy ſpěw „Dobrý wjecżor maczerka“ a potom „Zahy naſchej pjezy“. Potom ſpěwachu taj na napominanje Michał a Hilża a ſotwa Marka wſojoſłożnje jednory zuni ſpěw, kiž ſnadź runje ſwojeje jednoroſcże dla wſchěch wutrobu tak mózne hnu, ſo po ſpěwje na wjeſołej bjeżadży cżichi měr pſchebywaſche a zuſaj knjeſaj wulzyſchnje ſapſchihataj pſched ſo hladaſchtaj, doniż jeja knjes farař njenapominaſche, że nječhto k lépſchemu dacź. Na měſcże ſaſpěwa. Handrij ſe lubostnuczinym nikoſpawom „Schtóla tam ſ Lipżeſanſkich murjow won bże“. Napoſłedku hiſchcże ſanjeże zyła bjeżada ſhromadnje kraſnu ſpěw „Naſche Sserbſtwo ſ procha ſtawa“.

Po tutym wótczinſkim ſpěwje donjeżeże Hilża bżeżi k mérej, muzjoju pak żeđżachu hiſchcże dołho w hromadże ſo roſrěcżaju. Staru farař powjedaſche je ſwojeje ſandżenoſcże, kak je w ſwojim cżaſu na univerſzite było, kak je ſnent ſa farařa powołany ad. Wón wěrcżeſche po wſchżnju dobreho boſjoſneho narodowza.

Tak ſańdże druhi dżeń na farje w ſerbſkich horach, pſchiróbnych ſtrażnikow a ſchkitokarjow Sserbowſtwa.

IV.

Hrimanje w horach.

Naſajtra rano wubudźi Handrija wjeſoły cżikot ſchidlatych dwórnikow. Honacź ſlecża na kamjeń a wotewri roſkaju ſwój kralowſki ert, kuru a kurjata ſeſupachu ſo kokoło ſwojeho wójwody, ſpytaju jeho rjanoſpew wopſpetowacź. Mjes nje wołachu wróble ſ zyłej ſchiju, njebohużna pak nad honakom a jeho połkom. Potom pſchileczachu hołbje a kurczachu ſ nimi na pſchemo. Skónczuje wuſłupi ta cżrjódka kacżkow ſe ſwojeho rhlewcża k ſpěwarjam a ſaſnjeſe ſcżeżełoſcż druhi thór.

Handrij bě nuſowany, lehwo wopuſcżicźej a Michał ſwoła rosnjerſany ſ loża: „Zo pſchińdże wot naſcheho wjeſerawſcheho ſpěwanja. Nétko cżeri haru zatwiczj wſchitkich rodżenych ſpěwarjow!“ To pak njerozdżeſchtaj, ſo tutón mały pótk na dworze jenoż ſe ſtuſchnoſczu ludżom woſſewowacżkeje pravje njeměrnu dżeń.

Cżerwjene ſo ſdżehaſche ſtónżo na njebju. Dżełacżerja na polu cżuſachu muczniſcy w ſtawach a ſaſtawachu cżaſu w dźele, ſo bychu ſebi pót ſ mjeſnoſcża ſwutrěwali. Wowcżer njebě ſe ſwojej cżrjódku ſpokojom, hdyż ſaſnjeſa wobkhowaſche pož njeměrne ſtadło wowczow.

Wyſche ſkhadżeſche ſtónżo na bjeſmrócżnym njebju, cżopłota pſchibywała che hładaju, lohki hym poſoſchowaſche ſa wot ſemje, wróble łetachu njeměrnje po ſchtomach, łaſtojczki cżehnjeſchu pſchi pódże a wołkowaſchu ludźi. . .

(Pokracżowanje.)

Wše zapalejł. Na 300 ludźi w plomjenjach finjerej namała, na 400 jo cežko srani. Nimale 10 000 wobydlerjow je bjes stśechi a wobydlenjow. Mjes rozpadankami rubježnjaŋy wokoło brudża a sebjeru wobydlerjam hišćkeže to, štož plomjenja spožerałe njejsu.

* **Cežke njeśbože.** W Ameriki sajdźe jedyn automobil ſ mosta do rěcźi Passaic. S wošobow, kiž ſ automobilom spadu do rěki padnychu, 12 wošobow swoje žiwjenje zhubi.

Wozjewjenje.

Domowina. Wšěm serbskim towarstwam wozjewjamy, zo jim steji k disposiciji přednošk ze swětłowymi wobrazami (Lichtbilder): Bosnija a Herzegowina. K. dr. Śleca je zwólniwy wo swojim pućowanju w mjenowanymaj krajomaj přednošować wšudże, hdźež so to technisce přewjesć hodźi. Trěbne je jenož, zo je milinowy (elektriski) prud w městnosći. Hdźež ma towarstwo same muža, kiž móže přednošować, njech přednošk same přewjedźe. Wšitko leži připrawjene w kanceliji Domowiny: aparat, swětłowobrazy a hotowy, wudźełany přednošk k temu, pěknje ze strojom na čiste napisany. Wobroćće so w Domowininej kanceliji na k dr. Ślecu, hdźež móžeće nadrobnišo zhonić a wujednać. Wotmyslimy w bliźšim času hišćo wjacy tajkich přednoškow ze swětłowobrazami za towarstwa připrawić.

Sekretarstwo Domowiny.

Swójbne powjesće,

Smrěći: Jan August Frěda w Budyšinje, 54 l. — Khyrla Bedrich Emil Loch, měšćański kamjenjecześak w Budyšinje. — Jan Hempel w Lubiju, 22 l. — Ernestina swud. Huthowa rodź. Hauptez w Kamjenzu.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Měšćańska rada, spomožetśa policija, 19. měrza wojerja: Město Budyšin njeje wjacy wobkedźbowanski wokrješ we smužkle statneho sakonja, wo stótnych khorosćach. Hosćenja „markhrabja" wostanje pak dale zawrjeny.

Proźaže twiki šmědźa žo wot 22. měrza sem sašo wotměć, za pśchedań pśchinjeśene proźata maja sjo ſ wopiśmom (Ursprungszeugnisse) žobu pśchinjeść, ſ kotrychž je dowólbjećź, so ſ dworcu wulhadźeja, hdźež pokhroma njeje.

Hamtske wozjewjenje z Lubija.

Pokhroma je sašła na knjeźim dworje w Delnim Sohlandźe.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

1. Do wulbjerka za dohladowanje khorobnych pokładnicow w nastupanju pomoźy khorym (Überwachungsausschüsse über Krankenhilfe bei den Krankenkassen) wulwolichu mjes druhim kubleria Rittermanna w Kulowje, za jeho 1. nameśtnika hrodowskeho sahrobnika Meźera a za 2. nameśtnika wyšeho hajnika Schillmera we Bukborne, ze strony lěkarjow prakt. lěkarja dr. Mau-e we Wojerezach, za 1. nameśtnika prakt. lěkarja dr. Płazza we Wojerezach a prakt. lěkarja dr. Sterickeho w Njebjelchorje.

2. Khěžeł Handrij Wjazka w Hermanezach porucźeny jo za wobhladowarja trichinow za hamtski wokrješ we Schežeźy.

3. S 1. měrzom je wurjadna móz (Ausnahmezustand) ſ wojeńskich měrnow na wyšeho pśchedsedu pśchešła.

4. Pokhroma je sašła mjes skotom wikowarja Bjarnata Domaka w Kulowje a rataja Friedricha we Wojerezach na drohi kamjeńtneho mosta (Steinbrückstraße) 8.

5. Swinjaŋy mór je wubyrił mjes žwinjemi pśchekluża Michela we Wojerezach na Drježdźańskej drohi.

6. Pohrjebjenje wokrjeźneho wubjerka wotměje so wutoru 8. haprleje 1924 w pohrjebnej wokrjeźnego doma we Wojerezach a sapoźnje so dopołdnja w 11 hodźinach.

7. Porucza so wobhdźeśiwu sawźeśenje wudawkow za khorownje (Krankenhauskostenversicherungsgesellschaft). Mjech so cźi sawźeśa, kiž njejsu nuwowani, khorownej pokładnizy pśchiśłuśaceh. Sawźeśenje pśchijimuje wobkhodniza (Geschäftsstelle) w Barlinje C. 19, Rosenstraße 29/30. Dźełanki wubjerk, kiž je wokrjeźny wubjerk postajił, so by renty tak mjenowanych sozialnych rentnarjow pruhował, wotměje pśchichodny pjatk pop. w 5 hodź. swoje pohrjebjenje we wokrjeźnym domje we Wojerezach.

Trjebaće wobuće, dha je nětk najwjetši čas!

Poručam tunjo

žonjace nizke stupnje	dźěłanske stupnje
žonjace črije	skórnje
mužace črije	dołhe skórnje
sportske črije	rybarske skórnje

lakowe stupnje - konfirmandske stupnje
drjewjane klocki - drjewjancy - turnowanske stupnje - sandale - kožane tofle, gamaše

Willy Sommer w Budyšinje na serbskich hrjebjach 8.

Pomorske symjeńtne běrny

wukhadźace z najstrowšeje role mam w sadźeńskim času na składźe.
Wotedawam kóždu dźěłbu a družinu a prošu skazanki nětko hižo zapodać.
Wosebje změju sóčhowace poručenjahódne družiny na składźe:
Zažne družiny: Bürknerowe zažne, Kaiserkrone, Müllerowa najzažniša, Thielowa najzažniša, Primel, zažne róžowe.
Srěnjotne družiny: Alma, Angelika, Arnika, Hasela, Hindenburg.
Późne družiny: Blücher, Centifolija, Deodara, Industrie, Richters Jubel, Märker, Parnassia, Pepo, Pirola, Phönix, Kartz z Kameka, Trebitzacher Ertragreiche, Wohlimann.
Podawam nimo teho kóždu družinu, kiž so přeje.

Erich Bräuer
wulko-wikowarnja ze symjeńtnymi a jědźnymi běrnami
Telefon 944. Kontor na Moltkowej drózy 5 po 1 skhodźe. Skład w bróžni na Hošic hasy

Tuni Welsec tydźeń!

Trjenja najl. hódn. wot 0,75 hr. sem
twjelki w jenož dobrych hódnosćach wot 0,95 hr. sem.
košlace snkno jenož najlěpša twora, mtr. 0.80 hr.
wupjefk Ia hódnosć, mtr. 2,— hr.
ložowe poćehnjenje Ia hódnosć, mtr. 1,— hr.
košlacy barchent Ia twora, m w. 0,65 hr. sem
velurowy barchent rjane mustry, mtr. 0,90 hr.
barchent za spódu. suknje, mtr. 0,85 hr.
spódnje talje najl. wobdźełane wot 1,20 hr. sem
žonjace košle najlěpše wuwjedźenje wot 2,20 hr. sem
spódne kholowy nowe formy, wot 2,40 hr. sem

Drastowe tkaniny

cheviot, čista wolma we wjele barbach mtr. wot 1,80 hr. sem
kostumowe tkaniny, 130 šěroke w najrjeńšich modowych barbach mtr. wot 5,20 hr. sem
wołmjany krep, wulka moda rjane barby mtr. wot 5,— hr. sem
popeliny, najlěpša hódnosć najnowše barby, čista wolma mtr. wot 4.80 hr. sem
gabardiny, najlěpša hódnosć krasne barby mtr. wot 6 hr. sem
smuhate tkaniny wšěch barbow a najlěpšich wuwjedźenjow, z rědka rjane mustry, mtr. wot 3,— hr. sem
kašćikate tkaniny wšěch hódnosćow elegantne nowosće mtr. wot 2,20 hr. sem
bluzowe tkaniny, apartne mustry, wšě barby mtr. wot 1,50 hr. sem
volly, najlěpše hódnosće we wšelakich barbach mtr. wot 1,50 hr. sem
collěnny, jenož w najlěpšej hódnosći wšě barby mtr. 8,— hr.

Resl-sportske měcy wot 0,80 hr. sem
mužace klobuki najnowše formy wot 8,— hr. sem
mužace wysoke khornarje 4 króžny płat wot 0,20 hr. sem
chemisety wjele barb., wot 0,50 hr. sem
zwjefšne košle běle a pisane, w. 6,60 hr. sem
samowjazaki nowočasne barby, w. 0.60 hr. sem
regatty, składnostne dźěłby, wot 0,50 hr. sem
sekle, składnostne dźěłby wot 0,30 hr. sem
košle zechemisetom Ia hódnosć wot 2,80 hr. sem
trikowe košle znate hódnosće wot 2,40 hr. sem
trikowe kholowy specjalna twora wot 2,40 hr. sem

Dale poručam zbytkne dźěłby po směšnje tunich płaćiznach: **Muselin,** mtr. po 0,90 hr., **ložowe płachty,** jenu po 2,90 hr., **dźěćanske kholowy,** jene po 4,50 hr., **zoki** we wšěch barbach po 0,50 hr. **šaty za čšne dźěći, hólčace šaty, holčace šaty, dybzačne rubliška, wnšlwanje, cunki, franzy, ručne dźěło, konjace přikrywy, spanske přikrywy, stepowe přikrywy atd.** Žane kupne dyrbjenje, najsprawniše posłužowanje. Štóž je jónu pola nas kupował, přindże zaso.

Welsec kupny dom w Kulowje

Założeny 1867. **Telefon 12.**

A. W. Altmann w Budyšinje

dr. z w. r.

kupuje **stare železo**

Po hódne dźěłby z čežitym automobilow přijědźemy.
Mamy wulki skład
wužitkoweho železa, twafskich šěnow atd.

HAPAG HARRIMAN

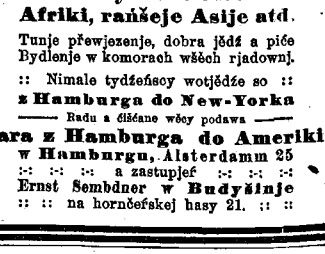

Čara z Hamburga do Ameriki
United-american Lines
(Harriman-čara)
Do
połnocn. Ameriki
połodn. Ameriki
Canady
Cuby — Mexika
Afriki, rańšeje Asije atd.
Tunje přewjezenje, dobra jědź a piće
Bydlenje w komorach wšěch rjadowni.
:: Nimale tydźeńscy wotjědźe so ::
z Hamburga do New-Yorka
Radu a dźěćane wěcy podawa
čara z Hamburga do Ameriki
w Hamburgu, Alsterdamm 25
:: :: :: a zastupjeć :: :: ::
Ernst Sembdner w Budyšinje
:: :: na hornčerskej hasy 21. :: ::

Železne sudobje

po bjezkonkurenčnje tunich płaćiznach poruča
Richard Heinrichs w Klětnom.

Jakub Bräuer w Kamjenzu
na połnóčnej dróży 14
poruča wšěm Serbam swój wulki skład mužazeje a žonjazeje drasty. Najlěpše wobleženja sa jone po měrje najruchišcho po najtuńšich płaćiznach.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»B. N.« płaca za měre 7 zlot. pj. Do wukraja za měre 15 Kč. Kóžde dr. płaci 5 zlot. pj. Wudawa a čišć. Smolerjec knihičišćerja, zap. družstwo z wob. ruk., : : w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel. 687. : :

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 15 zlot. pj. Wobšěrnje so stajace nawětki a tabele so wyšše wobkěja. Za reklamowy : : rjadk płaci so 45 złotych pj. Rabat po tarifu. : :

Čisło 69 | **Budyšin, pjatk 21. měrca 1924.** | **Lětnik 83**

Dnjownica.

Pjatk, 21. nalětnika.
Benedikta, abta.

1763 swjeći so w Budyšinje měr po 7lětnej wójnje.

Lěsk zašumi, mój spěw mi zešepota,
hdyž hwězda, zaswěći mi do duše,
a na haložcy rosa pobłyskota,
kaž z błyšćom swojim chcyła wěnčić će.

Ze žadosću tu rěčka pluskotaše
sej zwonjo ze žołmami wo skału,
a wětřik wjeseły pišpot pišpotaše,
zo narod so mój luby pozaču.

So zhraba wšitko ze sna njerjaneho
a pozaby na sebje sameho.
sam ptačk też spjerchny z hnězdka móskoweho.
za tebje pomodli so, Serbowstwo!

J. Kratochvil.

Towarstwowski powěstnik.

Serbska „Pěolnica“ w Khrósćecach ma njedźelu, 23. měrca, pop. w 4 hodź. pola Zarjeńkec zhromadźiznu. K. Kmjeć rozwuńuje wo pěolarjenju dale. Předsyda.

Spěv. tow. „Sokolik“ w Sowrjecach ma srjedu, 26. měrca, wječor z dypkom we 8 hodź. spěwanje.

Narodne tow. „Pod-Cornoběh“ změje njedźelu 23. 3. pop. w 2 hodź. w Sowrjecach zhromadźiznu. Dla ważnych wuradźenjow a wobzamknjenjow je přitomnosć wšěch sobustawow nuzna. Předsydstwo.

Spěv. tow. „Łužica“ w Hornjej Hórcy ma dźensa pjatk, wječor 21. měrca, we 8 hodź. spěwanje, ale jenož za spěwarki. Nowe spěwy so wuča. Dirigent.

Serb. tow. „Swěra“ w Poršicach wotměje njedźelu, 23. měrca 1924 pop. w 3 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu. Wšě sobustawy prosymy, zo bychu so wobdźělili, dokelž mamy wjele rozpominać a wuradźować. Přednošk je přilubjeny. Wšěch z wěstosću wočakuje předsydstwo.

Sokolskim jednotam. Dwajdnjowy kurs tutu sobotu a njedźelu wotmyseny, njeje móžno přewjesć. Na jeho městno stupi, kaž so bliže wozjewi, połdnjowy kurs tutu njedźelu. Započatk w 1 hodź. Njech žana jednota njewuwostanje. Jednaćel.

Jednota „Sokol“ w Komorowje ma pjatk wječor we 8 hodź. zwučowanje. Starosta.

Swětowe podawki.

Wopomnjeńšti špitz němskeho knježeństwa pšećiwo njeprawdnym naprawam Franzowsow a Belgičanow w Porheinšku.

Němske knježeństwo je wšěm wukrajnym knježeństwam, dla kotrychž ma zastupjerjow, pšeciwo wobžadźenju Porheinšteje a franzowskim a belgiskim wójskam a pšeciwo mnohim naprawam Franzowsow a Belgičanow w Porheinšku a Porurskej protestowanšte pismo sapodało.

Němski kanzler dr. Marx a dr. Stresemann we Winje.

Němskostatny kanzler dr. Marx a zwonkowny minister dr. Stresemann žu frjedu pšed wječorom do Winja pšijěstej. Na wječornym dworniščerju jeju awstriski zwjazkowy kanzler dr. Seipel, zwonkowny minister Grünberger a zamóst pódlanz dr. Pfeiffer wočakachu. Konferency s dr. Seipelom a druhim awstriskim zastopnikom žu so nasajtra započale.

Dr. Schacht s nowa w Parisu.

Bankowy wubjerk prěnjeho wubjerka wězywustojnych je žu dopołnja želesnicznych spezialistow wo reorganizaciji želesnicow Němskeje, wo nowym zarjadowanju němskich železnic atd. zhromadźił. Prezidenta němskostatneje banki, dr. Schachta, kotryž je frjedu rano do Parisa pšijěł, žu do popołdnja prěnjeho wubjerka wězywustojnych z pšeprohlu a wotjědu tam we pšichodnej banzy złotych notow wutworjacych. Wustawki banki złotych notow su nimale bowrazyłe. Je dr. Schachtej pšedpołožene. Tež w nastupanju

Wobućowy dom Ernsta Löberja

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski.
Najl. a najtuńša kupowarnja wobućow. Pódšowanje spěšnje a tunjo.

reorganizacije želesnicow Poruhrskeje a wschěd s tym swiježowazych praschenjow žu bórzy dojedna.

„Newyork Herald“ wo namjetach wězywustojnych rozprawja, po kotrychž dyrbja žu tři internazionalne požeńki Němskej pšichwolić, a to najprjedy požčonka k pšichwarjenju banki złotych notow, druha požčonka na podłožku němskich železnicow a třeća požčonka jako na němskokrataŕske a hospodarske wobšědženstwo.

W tejle formje źdadźa žu nawjedźenja „Newyork Herald“ niz zyle prawe być. Wězywustojni žu wopravdźe wo banzy złotych notow dojednali a měnja, zo wona kapital 200 miljonow złotych hrivnow dostanje. Dokelž dyrbjako s dobom 500 miljonow złotych reserbow němskostatneje banki na notwu banku złotych notow pšeńcnej, by zyły wobstark złota notoweje banki 700 miljonow wuczinił. Dale žu s tym liczi, zo žu po nowym wuwudženju dowěrjenja w němskim publiku něhdźe 300 złotych hrivnow banzy dowěrja. Tak by nowa banka pak w złocu pak w polnohódnych devisach reserbu złotych hrivnow měła. To by dośahało, zo by žu wobdźělenje tśjoch miliardow krył. Po měnjenju wězywustojnych a dr. Schachta bychu tři miliardy sa wjenjezny wobděl w Němskej pokrje dośahałe.

Sakski žejm.

Rozpuščenje sakskeho žejma žu wotpokasało.

Němska nazionalna strona dě w sakskim žejmje namjetnyła, žejm rozpuščeńcej. Kommunistoju a sozaldemokratoju mjeńšinny namjet podpjerachu.

Sozialdemokrat mjeńšinny **Edel** w mjenje sozialistiskeje mjeńšinny pšihłowjedźi, zo budźe wona sa rozpuščenje žejma hłosowacź. Sozialdemokratiska mjeńšina je pšecejwo nětčišnemu knježeństwu, dokelž w nim jenož měšćanske (njesozialistiske) strony tnjeza. Sozialistoju to w nim ničžo njepłaca. Knježeństwowa personalna politika je spodźiwanje złudźiła. S politiku poslednich měsacow je sozialistiska wjetšina wopravdźe wotstronjena. Knježeństwowe stejišćo je žu s praschenjom wósomhodźinskeho dnja wotšćakało. So je žu policija pšecejwo dźěłacerjam w Hirschfeldze, kotřiž žu wósomhodźinskeho dnja dźerža, sabadźiła, njeje rozumiecź. Sapowjedźemy žu, se stronami, kotrejž wumjeńšenemu stawej pšichłońuja a dźěłacerjow na hanibne waschnje potłóčuja, ludowu shromadnosć tworiecź. Se stejišćom dźěłacerja móže žu jenoš sa rozpuščenje žejma a sa wojowanje pšecejwo reakziji hłosowacź.

Kommunist **Böttcher** žu sa rozpuščenje žejma wuprajі, dokelž je pšecejwodźecny, to žu dźěłacerjo pšichi nowowólbach ke kommunistam pšichwobrocźa.

Blüher je strony němskeje ludoweje strony, sozialdemokrat **Beißke** a demokr. dr. Seyfert, žu sa wotpokasanje namjeta němskonaz. strony wuprajchu. Pšichi wothłosowanju **žu namjet na rozpuščenje žejma s 49 pšecejwo 42 hłosam wotpokasa.** Sa mjón hłosowachu němskonazionalni, sozialistiska mjeńšina a kommunistoju.

Sejm na to požčonku k dalewjedźenju sastajenych wobdźelnich nowotworow pšichiwoli. Jedna žu wo to, 188 wobydlenjow dotwarjecź.

Dźiwaju na pšichoty k wólbam do němskeho žejma žu **wuradźenja sakskeho žejma hacź do 6. meje wotstorcza.**

Wo pšichwjedźenju sakonja wo personalnym wottwarjenju w šulach žejm namjet pšichija, po kotrymž maja wučerjo w ludowych šulach tydźenšišy 30 hodźin powšichitkownje wučiźecź.

Wurubjenje klamow w Barlinje.

Wutoru wokoło ½7 hodźin žu něhdźe 20 mkodych pachołkow do réznišćich klamow na Marianéej dróhy navalichu, wurubichu je a s rubjenišwom cźekmychu. Jedyn policist žu sa wurubjerjemi puščeći a dokelž njedóstawaju jeho kašanja njesastachu, kulku wupšeli. S nich žu jedyn na lěwej ruzy ranjeny. Wón do jenych mjdłowych klamow cźekny, hdźež jeho sajachu. Hdyž dźěwcze policist k nim do blišćeheho policajskeho rewěra hicź, žu wokolo njeho lud sbźa a jemu puć zastupi. Někotři ludźo jemu jateho wutorhnychu, so móžeše cźekmycź. W najwjetšich cźěžnje policistoło k blišćeho policajskeho rewěra na pomoz pšichinđechu. S jich pomozu policist dweju nadpadnikow laja.

Strajk w Hamburgskim pšichistawje.

W Hamburgu žu dźěłodawarjo kaž tež dźěłacerjo rozsudźenju wutworjenych wuběrkow wotpokasali. Dźěłodawarjo praja, so jim njeje móžno, pšichi podźěłschenym dźěłaskim cźasu měrowu mšu powyšchicź, kaž rozsudźowy wutwud namjetuje.

Wobsamknjenje mecklenburgskeho knježeństwa prawizy.

Mecklenburgske knježeństwo, kotrež je po nowowólbach na prawizu pšecejwo, je wobsamknyło, zwjezenje 1. meje wotstronicź a 80 sastonikow, kotřiž sozialdemokratiski stronje pšichłukcheja, je słužby puščecźi. Sakazanje němskich nazionalistiskich zwjazkow je dowali, wot něšta mója so we Mecklenburgskej němske nazionalistiske organizazije rozšěrjecź kaž w Bayerskej.

Nowy prozeš dla wjelepšeradby w Lipsku.

Pšchepytowanšti žudnik pola statneho žuda w Lipsku je pšecejwo němskonazionalistiskemu sapósłanjej ſ Graefe w-žwišu ſ Hitlerowym pućom 9. nowembra w Mnichowje pšchedbžne pšchepytanje dla wjelepšeradby sawjedł.

Falschowanje dokumentow wo franzowsko-cźěšfoślowakskim swjasku.

Dokumenty, kotrež je „Berliner Tageblatt“ wo textu franzowsko-cźěšfoślowakskeho swjasku wojewił, su žu jako njelěpe falschowanšti wupokazali. Cźěšfoślowakski minister zwonkownych naležnosćow dr. Benesch je wo wubjerku zwonkownych naležnosćow cźěšfoślowakskeho žejma na wopraschenje němskeho pósłanza Kafki na to pokazał, so su te dokumenty po formje a wopschijecu na prěnje pohladnjenje jako falschowanki špótnacź. Kóžda žada njerozum wopschija. „Prager Presse“, organ cźěšfoślowakskeho knježeństwa pischе: Pischikad mjes mnohimi! Falschowarjo rěcźa wo 250 miljonach, kotrež je Franzowska Madźarskej požcźita a kotrež dyrbja so wrócźo žadacź, jeli so žu Habsburgcźi do Madźarskeje wrócźa. Njejsu žedni ani prózy wšali, nowiny poslednich njedźelow wo finanzym wustrowanju Madźarskeje pschecźatacź, hewak bychu snadź tola pytli, so niz Franzowska, ale so dyrbitej Jendźelska a Amerika Madźarom požcźicź a so dyrbi so jedyn Američan jako sarjadnik požčonki na podłožku programma Swjasla ludow postajicź. Sdźe wot wina požczonka Franzowskeje a możnosć wrócźowlacźa? Kajki hłupak budźe snadź Barlinskim falschowarjam wěricź, to je so Cźěšfoślowakskeho swjasala, w łóžbej pólskej wójnje ſ Němskej automatiſy hoburcźahnywcź? Snaja na druhej stronje w Barlinje pólsko-franzowske trěcźene tak do drobna, so móža rjec, so by Franzowska neutralna wostała, hdy by so Pólska do wójny ſ Rusku saschmatała? Falschowarjowo w Barlinje swedomje njehyreba, hdyž wschy to wudawaju.

„Berliner Tageblatt“ w nowschim cźasu jako schtikoschcź zwonkowneho ministra dr. Streſemmana, wjednika němskeje politiki, ptacźi. Tuž žu wocźakuje, so němske knježeństwo wěš rošaŕni a praji, hacź wona do tych falschowanych weri. Minister Benesch je swoje rošłoženje wo Barlinskich falschowankach tónccźe prajiżu: Ke temu dyrbi hišcźe politiske pschispomnjenje pschidacź: Mjes nami a Němskej njeje ta poslednich ljet žaneho njedorozumjenja było. S kajtim samyštom je žu tajta falschowanka stała? Na cźo žu wona měri?. A to je němski hamiſi Wolffej burowi wschém wukrajnym dopiſowarjam pósłak. S kajtim samyštom? Schtó to cźini? Schtó dyrbi roskoru a njepschesjenosć wuwjecź?

„Berliner Tageblatt“ a druhe němske nowiny žu ſ protestom ministra dr. Benescha njedawaju wotdźerźecź, falschowane dokumenty dale jako wérne wudawacź.

„Petit Journal“ praji, so žu wojewjene dokumenty sbórka starych a dawno znatych nowinſtich nastawkow. S nimi dyrbi so w Italskej a Jendźelskej njedowěrjenje pschecźiwo Franzowskej sbudźicź. Hitlerowy prozeš w Mnichowje je dopokazał, so je nusne, w Němskej najwótrischi kontrollu pschewjescź. S wojewjenjom falschowanych dokumentow dyrbi wobkeje Italska pschecźiwo wobnowenju wojeńskeje kontrolle žu nasćehowacź.

Habaska powjescźenja je powjescź wudała, so žu dóstelenki „Berliner Tageblatt“ wo tajnym dojednanju mjes Franzowskej a Cźěšfoślowakskej wot špócatka hacź do konca rumnyskene. Mjes wobémaj statomaj njeje žaneho druheho dojednanja dyłi srěcźenje ſ 25. januara t. l., forež je so wojewiło, a kotrež staj franzowski sastupjeł Hanotaux a cźěšfoślowakski zwonkowny minister dr. Benesch swjaſkej ludowi wojewiłoj.

* *

Londonske nowiny so žu ſwojim pożudźenjom wojewjenych dokumentow wróžo dźerża. Samolitwoćcź sa jich wopravnosć „Berliner Tageblatt“ pschiwostajeja. „Times“ na wopravnosći dokumentow dwěluje.

Němske kujeršiwo so po Prajskim a Parišskim sapreču wróćo dźerži, dokelž, kaž praji, hišće njeje žaneje wědomosće wo tajnym dojednanju dostało.

Macdonald politiku časow we wobšadženej Němskej njepschiwośnawa.

W jendźelskim delnim hejmje so jedyn sapóšłanc wuprašcha, kak mysli dźěł f dotkedowy, kotrejž Francowska nětkole f Ruhrskeje dostawa, so Jendźelskej prywilegij. Ministerstwowy pschedsyda Macdonald wotmolwi, so francowske a belgiske kujeršiwo hišće njeje dosć wotpschódźenske komisiji žaneje rosprawy podałej, ani wo operacjach w Ruhrskej ani we finančnym wuprašchu. Jendźelska ma prawo na 22 procentowe němsteho wunoschka. Jendźelske kujeršiwo njeje pschipóznało, so stej Francowska a Belgiska woprawnjenej, naprawy we wobšadženej Němskej cyrić a twudawki sa nje wot hódnosće němskich dołhodow wotčahnyć.

Ultimatum Ruskeje na Chinu.

Londonski „Daily Mail“ f Pekinga powě, so je chineske kujeršiwo syrjedu ruskeho bolschewikskeho sastupjerja Karachana namołwiło, hrubdom chinešk kraj wopuščić. Jako pschičina ta tónle wukas so wudawa, so je nota, kotruž je Karachen Pekinskim wyschnoscham pschepodał, khchwdźace wurazy wopschihała. Poslednja nota ultimatum wopschijesche, w kotrymž so China namołwjesche sa tři dny bolschewikske kujeršiwo jako sakonske pschihołmacy. Nětčišche potoženje so jako jara smažne wobhladuje. Bolschewikojo Mongolsku wobkrjeja a mója psches Mandźurstu do Chiny pschičišahnyć. Dwěluje so na tym, hač budźe chinesti marschall ruskim bolschewikam pucź zalehnyć móz. „Daily Mail“ měni, so dy konflikt mjes Ruskej a Chinu mérej zyrkwo zwěta je strachom hrožy.

Japanski podmórski čołm se 40 muženi so potepił.

Japanski podmórski čołm 43 je 16 kilometrow wot Sasabonskeho pschistawa do tschinjaka „Tatsuti“ sawabžił a je so n... 18 metrow hłubokim městnie potepił.

Ze Serbow.

W **Budyschinje**, 21. měrza 1924.

— **Wo wjedrje.** Wčera wjecor barometer 741, hygrometer plus 3, najwyschscha dnjowa temperatura plus 6 C. — Dźensa rano we 8 hodźinach barometer 744½, hygrometer minus 1, najnišcha nózna temperatura minus 5 C. — Wuhlady: Mało pschemjenjenja. — Drjezdźanska wjedrarnja měni, so so dotalny ras (Charakter) wjedra malo pschemjeni. Nižina leži f wjeczora Europy, nad Schottiskej, rańschim morjam a k ranju Finiskje. Wyschina wopschescha ra nad rańschej a syrjedźnej Europu. Lohze možno, so troschku wocžopli, wšudze potom, hdyž nižina f wjeczora Europy so k nam pschibližuje. Wčera rano bě hač do 5 stop. symy. Sa wječerawschim so po Němskej f khwilemi sněhowasche. Howak bě pomróczeno. Jutsje, sobotu, zlóncza 6,04 khodźa a so 6,15 khowa, mjezačas wjecor 8,05 khodźa a khowa so rano 6,51.

— **Statistiske wobdźelenje** pschi Budyschiskim polizajskim hameje nam zdźěli: Statna indeffowa liczba za wudawki sa sćežowenje wuczinjenjeche 17. t. m. 1,07 bilijona tak wjele kaž do wójny.

— **Sa sozialnych rentnarjow!** Nusowa podpjera (Notstandsunterstützung) so sa měsaz měrz wschelakich pschiczinow dla hakle syrjedź nowcho tydźenja wupłaczuje.

— **Swobodne mjasowe jatki (Freibank) w Budyschinje.** Sobotu, 22. měrza, dop. wot 9—11 hodź. wotedawa so hyre howjasee mjaso, punt po 60 a 40 pj., hyre a parjene šwinjasee mjaso, punt po 70 pj. Swinjasee mjaso wotedawa so jenož na cźišu 2821—3120. — Dźelonjemjerjam wotedawa so sobotu, 22. měrza pop. wot 2—3 hodź hyre howjasee mjaso, punt po 60 a 40 pf., hyre a parjene šwinjasee mjaso, punt po 70 pf.

— **Sammelo pomhaj** pscheb słymi Serbami! Tele dny jedyn wuczeny wo ludu a kraju naschesć domizny pscheb noschuje. Też nam Serbam nětkotre słowa wěnowalsche. Sdyžu Serbow hišćeze na 40.000 wobliczа, teš f tymi „němsaj rěczazymi“. Lohko možno, so je so hišćeze myslił. Wono mohło snano jenož 39.999 być. Tymle Serbam steja, tak wón praji, 400.000 Němzow napscheczo Serbska narodna brasta njeje słowjanska, ale je po nahladach Němza so wó, f němskeje wuhnadźala. Wón praji, po ižiczéžilkeinej wójnje je nascha narodna brasta nastała. (Tehdom je być „móda“ němska. Dźensa, aw jemerschko, teš wschě němske domy saplazanej Parišskej móhje holduja. To j eczim fatalnische, dokelž je Paris pschihódnje hlowne město „arzynjepschecela“ Franzowskow.) Wschelake žerbske nahonki, tak němski wuczenz měni, móža słowjanskeho pokhoda, to rěka šempschinhónja, być. Jeho myslam hišćeze dodamy, so schpatne nahonki su słowjanske, schtož sdobne je, maja Serbja wot Němzow. To wi dźimy dźensnischi dźeń, so so teš Serbja rjanemu němskemu nahonki klonja, žmetne próhdne sawjesełenja sobotu wjecor swjećeczi, a to hišćeze hluboko do khutneho pósteneho cźasa. Jako syodźinowosći rěčnik wuhlebnych, so Serbja f f domi a f konjom němsaj rěcza. Jeli dźaht won dospołny być, dyrbjał pschisłomnicz teš f cźertom a Němzom. — Sobotu sa tydźeń, 29. t. m., pschijědźetej hnydom 2 prosczboraj Lipsczanskeje universitu do Budyschina. W realzy (Realschule) smějetaj pschednoschk. W pschednoschku dyrbi so žerbske prašenje (Wendenfrage) „f wšehomuhnemu ščenischenju“ rozpominacz. Na „wšehomotne stejnischcho“ sćmy wcżipni.

— **Naschemu staremu sakschemu pastilijanej** je so jako wulke wyschese dostało. Wón f njeseskoczu saktenje, tak kaž jeho stare koście to dowola. S wulkim srjodźowjasom powjeda, so ju so sakschowarni Serbjo na němsko-narodnu liczinu zhednoczili. Haj to je wjesele!

— **Wotwjeżenje pju** někto tej w naschej domizny plahuja. Sr 27 pjow po 15. měrza t. l. w Radibuzkich husarskich kasarmach w Budyschinje 14 jako dobrje wopscheješe raźy šmuhčerachu. Wone słuschcza nj. 3 druhimi k. Arnoschtej Forbarjej w Toronzu, k. Herm. Herzogej we Wulkej Khójnizy, k. C. Khežerjej w Bónjezach, k. Arnoschtej Seyfriedej w Jenkezach, k. Emilej Petrischej na Zibowje, k. Janej Klingatej we Lahowje. Druhi wobžedźerjo bydła w němskich wjeach.

— **Pokrjećowanske powołanske schulu** w Budyschinje. Njedźelu 23. měrza 1924 dop. 1½9 hodźin po hólzy a njedźelu 23. měrza dop. w 10 hodź. po holzy je schule puschcza. Schwjatocznoschći po w schulskej sali Lutherskeje schule wotmołwatej. Starschi a džakodawarjo kaž też pschecelso schule so f tuttym k temu pschepróschuja. — Holzy, kiž žu so 2ětne rosmnoženje domjazeho hospodarstwa samolwiše, maju 1. hapriela dop. w 11 hodź. we jimje cźo. 43 Lutherskeje schule być. K wobnowanju pokrjećowanskeje schule winowate holzy, kotrejž so hišćeze samolwiše nejsu, maju so najpodstatnischo 31. měrza 1924 wot 8—12 hodźin dop. a wot 3—5 hodź. pop. we jimje cźo. 40 Lutherskeje schule (po 1 khodźe) samolwiće.

S **Norschicz.** Pschichodny njedźelu, 23. měrza, pop. we 3 hodź. seidźe so tudomne žerbske towarstwo „Zmora“ k žiwosej měhaczinej shromadźenje. Wobzakujemy f wšitkich zbohustwo, dokelž ma so wjele rospominacz a wuradźowacz. Teš pschednoschk je so nam dobrocžiwje pschilubił. Hoćejo so nam lubje witani.

S **Malešecz.** Wobdano so skadownikej Maleschanskeje nakutowarnje a wupoczerinje k. Sykorje kolo kradnyli. Wón bě k Sendźichom sastupił, so by tam někajko wobstarał, žwojeho worzołowego konika psched durjemi stejo wostajiwschi. Jako žo wrócźi, bě so konik žhubił. Wschelazagh bě někto nabali, so je pschi kole wjele tydźenj pjenjes měł. To pak je narěczane. W Maleschczach mamy dwojich pólzajow, jenehoż aktiwneho, druheho na wumjenku. Tu wi-

Zapósłane.

Sserbskim Nowinam je wěsło jara wjesne, so mo.a bro... woje wjesle nawschitkich. Tehdoła so wosjpjet prošu, so by mi Sserbja a teš druhe pilnje inserrowali. So mam psches to materialneho wužitka, šu hižo mnohi interesowani husčiščo naschonili a tehdoła sašo pschihódu je sawoji mi nawschitkimi. Wot Sserbow, kiž inserěruja, by hyšt někto nabżał, so teš Nowiny dźerża. Tomu pak wotmo... dże njeje. Njedawno inserěrowašche jedyn rjemjeślnik. So by so pschesčěwdźił, so tam jeho nawěrnik je a kaž je wupadnył, dyrbješe k Pušodej hić. Tón rjemjeślnik rad swólniwy, jenmu do „Serbskich Nowin“ kuknuć dach. Najpomnjeny šerbiski rjemjeślnik ani jeneho serbskeho cžasopisa njedźerži, je hewak teš žiwosej narodnosći njepschihilowany, dźerži so bóle f zuhym a isch wospomam. Sdyž je jemu najšerje derje njewonja, sa to pak šerbstinje... njeczim tšoje. Te wschak mjes Sserbami nětkuli rad dźerje — njebjerdoża dźe — ale to je pola někotrych wschо, schtož wot Sserbow bjeru. Wicho druže, schtaj sa Sserbstwom wonja, wotpokasaju. „Sato šebi nicžo kupicź njemóža.“ Wot Sserbstwa sebi nižo nakupować, hewak pak jako Sserb sa nje nicžo wyšche mérz, to je njemoralne a wohańbjace.

Wusudźenja.

S Krušny žud. Jězbne thartki běschtaj dźěłaczej Max Alfred Wagner f Wolbramcz a pschekupk Max Gustav Hofman f Marienthala falschowałoj. To dyrbitaj tójšto f 3 měsazami jastwa wotpokuczeć. Hofman, jeli 50 ft. hr. pokuty sawlaczi, a so wěsty cźas bjes poroka sadźerža, njetrjecha sadźerž.

S Natarja Gustava Adolfa Zindeifena we Łužnizy běchu wobškorźili, so je liseźinu sałschował. Jemu pak winy bo... pokazaj njemóžachu. Tehdoła jeho winowinowachu.

Cyrkwinske powjesće.

S **Budyschina.** W Michałskej zyrkwi směje njedźelu Dr... rano w 8 hodź. farat Tyscher herdźku spowjedu a swj. wotkazanje, dop. w 9 hodź. farat Rěda konfirmaziju herdźich pacjeftich hólc... chi, 1½11 hodź. farat Tyscher konfirmaziju žiwotich němskich a hólc... hodź. farat Rěda konfirmaziju žiwotich němskich pacjeftich hólc... Kollekta. — Wutoru wjecor w 7 hodź. budże we Schowarskich we Wjesołbez domje, žrjedu wjecor w 8 hodź. w Dobr... schi we Schlehitzu domje, schtwórtk wjecor we 8 hodź. na Zibowje w Henzlez domje němska póstna nutrnosć. — Semjezki... 12. 3. Hana Marja tódź. Rólfez, njedźeli Arnoschta Hendricha Pjeh... la, priwatnika, † tudy, we žiwotnu cźasu wobžebjeł mšona w Ro... dźanczach, sawostajena wudowa, tudy 73 l. 3 m., pohrjewana we Michałskim pohrjebnischczu. — Johanna Khrystina Helena Kuttig... wa rodź. Altmannez, zahrodnika dźěłaczeka f Drježdźan, na ži... dowje 70 l. 5 m. 18 d.

— **Krajnoczynliwe shromadźeństwo** we Budyschinje, na rjeńcu haju 31. Hjedź. dop. ½11 hodź. njedźelska schula. Wjecor we 7 hodź. evangelskokatolske shromadźenje. Wutoru wjecor we 8 hodź. swjatk mładźiny za towarstwo. Khóralspiwanja za mładźinow a hólc... ja we mješe połcz. Schtwórtk wjecor 1/8 hodź. bibliska hodźina.

S **Mlinaka.** Njedźelu Deuli rano we 8 hodź. herdźka spowjedź, dop. w 9 hodź. herdźke a 1/11 hodź. němske kemschenje. Powołanju w 4 hodź. w Abolfgiskej schuli němska nutrnosć a spowjedź. Wutoru pop. w 4 hodź. we Wjesełu herdźka nutrnosć a spowjedź. Piatk wjecor 1/8 hodź. póstna nutrnosć.

Serbske króny.

Wot dr. A. Muki.

6] (Pokračowanje.)

Wobsjed bě dźensa šurčnischi, hač hewak, k. duchowny bě khutneho wobliczа. „Dźensa łahodny njepschijdźe“, dźesche pschi stanjenju wot bliža k swojej dźowzy, „ja dyrbju thorcho muža w žuhodnej wěry wopytać, njeržym-li psched njewjedrom domoj, wobhladaj mi derje dom.“

Horzota njebě wjazy k wutracju, powołniše stónzo žmuhdźeše na kožu, tamjenje a murje palachu horzo, njebjo wobčahowachu bźe mróčzakli, kiž so hładajcy hromadźichu a porzornjowachu. S khwatkom wjeżeni ludźo žně domoj khowachu.

Pschecežel stejeschtaj psched thežu hladajo na cźežke mróčzele, kiž do koła wokoło so na njebju wyšche wudowowachu. Sstónczko bźdźeše so hišćeze khwilku f čornymi hobrami, łowami, wjelbludami a wyschelakimi tajkimi pomórami, nětko zhubi so teš poslednja wóirna pruha, žudna leješche jenja. — Hilža p'chistupi k nimaj, „Wokoło schtyrjoch njewjedro pschichhadża, njeczasto pschicżehnje wot polohnja do žrjedź nascheh hór, potom pak je pschesa jara cźežke, pschetoż ludźo praja, so njemóže psches tute wulke hory. Duž pschebywa dolho w naschim dole a hrimanja zža pjeczo pola naš mózniško, hač hdże druhdże.

Prěnje storki wichora je'dźachu schumja wokoło khěže. Hilža khwatałasche psches dwór do hródże, wobhlada truwje a durje twjerdże zaczini. Sso wróczinschi pohlada do kuhnje a na wohnjischczo, potom stupi f hoscznmaj do jstwy, hdjež běchu dźěczi wschě shromadźene. Jank bě mjes tym wschě wokna zawrjeł. Na poslednju pusczeji hilschcze pyhzka, kiž psched thežnymi durjemi tyschnje schczowkałasche, do khěže a pschichtupi sašo do jstwy k pschecelomaj, kotrajž f wokmom do njewjedra hladaschtaj: „Khěża je wobstarana tak derje hač w cżłowječich mozach stejí, my pak spuschczamy so na mózniki cżahit.“

Pomałku pschiwałowaschе so njewjedro, cżornu boru pschewinuły hišćeze cżornischa, spodu tutnych mróczinych hór khěhaschе so šchera murja mróczelow, kaž njewobmjesowany sawěschk, wyschе a wyschе, hromy hrimachu, khóstche pschetorhi, błiwischе hrimanje, wichorjo wujeschе wokoło khěže, cżerjo rosnjendźerja tolste próchomróczele wokoło murjow; łopjena, ftóma, pěsć sćetowachu w dźiwej veji.

„Njewjedro ruje“, dźesche Hilža ruzy stonymuczi a sfhili na wokomik hlowu. „Potom f wokom hladajo spocza: „Nan budże někto, Bohu dźak, w žuhodnej wěry!“

Njewjedro sahubdźeše wokoło stareje sory. Schtóž je prěni ras w tutym doże błyschesche, mysliesche hrěh, so tajka mój pschirody wyschu žiwjenje wutnuli. Hdyž hrimot wuprašny, zaczini so wo jstwje, kaž w nosy a pschecžo sašo pschetorhowaschе tute hrózbne šmérki šmértlosej žehliwych hadow a smijow, kiž psches dwór sjedźowachu.

Dźěczi so strachocznje wokoło porry tłóczachu, sapschijawschi jeje ruzy, najmłódsche hjadachu ho a jeje šuzku. Hilža wsa malu potru a położi ju Handrijej do rukow. „Budźsče f měrom a prajsče cżisče wysche hróncżło“, napominaschе, „někto njeje cżaš k pkakanju a storjenju.“

Duzy tak mózna šmértlosej, so nutowaschе wócżka jandźelicz — hróžnuły ropoi. Jako Handrij wocži wotewri, widźeschе Hilžu w šmértle nowcho błyšta porno šedi stejo, hlowu k njemu wobroczenu, f błyschczazym wócżkom. „To je dyrik!“ wuraži Handrij staroczźiwje.

„Wiz we wěry!“ wotmołwi Hilža šmérom.

Sašo hrimot, sašo šmértko a krjaš, bźiwischi, kulchtischi, wótrischi. „Mérk, stejí wysche nas“, bźesche Hilža cżisče a tłóczesche hłojczku maleho bratrika k hrdi, kaž by jeho dźiwka schkitowała.

Handrij njemóžeše woko wotwobroczicz wot stupiny wobzredźj jstwy. Nadobna žónska podoba psched nim procże stejaza, njehibliwa, wobdata wot strachocznych wobliczow bratrow, sdźěhnene njeżiwocžo a hubje hordże sanuknjenej. W nimowólnym sacżuczu bě jene f tutych drobich žuwjelczkow jeho schkitej porucżiła; w muzy wokomika stejeschе pschi niele jako pschiwuzku. Teš won dźerżeše dźěczo wjerdże, hač jeho je strachom wobja. Wěchu kusche wokomik, ani njes błyskom a hrimotom wuzapny w nim plónjo f šmértnej wóhnju. Wona pornjo njemu w błyskocznje šmértlosej wobdata wot jaznebo błyschcza, wona bźesche, kiž won bźesche za swoje žiwjenje.

Pschecżo dźeże bě hrimot pschecżej, bźeschej schwikałoj bź wokmom, woda pleskotałasche wokoło khěže, wokna tschepotałasche w hróbjunym naštorku wichora.

„Někto je nimo“, bźesche Hilža cżisče. Dźěczi wobdźachu jo k kwknam. Hilža je staršim bratrom khwatała, horje, jo by hladała, hač je so hdże woda wuła bohwa. Handrij hladaschе jamyhlenu na durje, f kotrymiž bě ha... wolzkałta; wuczeł pak, kiž bě hač dotal, f měrom na tajkej bźdźał, zapocza j hlowu wijo: „Tajke njedźero je tudy... njeludbsne. Po tym, so je błyskomody dowdźenje bźeschе, nimasch ani trochtja, so tajke žerdki trónam kralowstwa... schkit napschecżiwo pschirodnej hjesdźakliwnosći postiča.

Je hubjena khowanka, mój Handrijo, la tajke wažne sawo... łaułi, je sawěsče khcheczijanska pschičišluschnosć, so je ... thežise hač można f tutehjo straschneho kuczika wumoz... tamy. Kak dha możemy hišchcze dale f měrnidźej bu... tudy mróczakłu na njebju widżecz?“

„Wschak je khěża hač dotal wschdy wudżerjała“, ... cżiwi Handrij pozmótkujo. „Doruczny hłodka mjes ... króny dobrym mózam, kotrymž lidźo tudy žami tak ... dowerinja. — Olej, błónczko pschewiny hižom sašo ...

Pol hodźiny po dźišcżo bźeše wschо nimo, wyschе bźeschе hišchcze mrokota a f daloka wotmołwjeschе ... hišchcze hrimanje. Na dworje hišchcze bźe sašo ...

Wjecżor f kroczeschе f dźěczimi do doża dele, so ... kak je khěża pschihotła. — Hilža bźeschе do wjsy, so ... staroczźiwje wopraschowała, kak žu njeswjedro pschetr... Handrij stupi f duchownym, kiž bź so po hrimanju sa... moj wrócził, do sahrody a jako běchtaj tu wschu schkodu hladałoj, a hdźej można, njetrje wotstronjoj, ... psches mate durcżka do wsy, so byschtaj teš za wje...

(Pokračowanje.)

S Hodlišć. Njedźelu Oculi smješe farat Voigt rano 1/48 hodź. serbsku jpowjedź a knjes farat Wehšer ſ Kotecz rano 1/49 hodź. serbšće a we 10 hodźinach němske kemšenje. Pop. we 2 hodź. rozkładowanje ſ němſkeſ jónſkeſ młodźinu. Wutoru pohrjebowanje jow. Mazec ſo Kita njeſwjeczi, ſa to ſ p i a t k pop. 1/45 hodź. němſka ſpowjedź a we 5 hodź. němſka póſtna nutrnoſć.

S Hurčinu. Njedźelu Oculi rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowjedź, we 9hodź. ſerbſka Boża ſłužba, pop. 1/11 hodź. kemſenje ſa dźeći. Kollekta ſa ſmutkowne miſionſtwo.

S Bytu. Njedźelu Oculi rano we 7 hodź ſerbſka ſpowjedź, rano 1/9 hodź. ſerbſće a we 10 hodź. němſka Boża ſłužba. Pjatk 28. we 9 hodź. póſtne předowanje. — K h o n a n i : mórmy nowodź. manbź. ſynk Jana Auguſta Muſcerja, ſtarowſćerja we Lušu. — Madlena Krjenzej, wumjenkatka we Delanach, 77 l. 11 m. 27 d. ſtara. — Dora Hilža Linke, njem. dźěčo ſ Uhorjowjc, 1 l. 2 m. 16 d. ſtare.

S Budyšcu. Njedźelu Oculi ſmješe farat Domaſchka rano 1/8 hodź. němſku ſpowjedź, farat Bojz pop. 1/9 hodź. němſke a we 10 hodź. ſerbſke předowanje. Kollekta. Popołdnu w 2 hodź. kemſenje ſa dźeći. Wowołnuju w 4 hodź. wuhotuje muſyſe ſobuſtawſtwo ſ Budyſchina w zyrkwi ſpěwarſki koncert. Sſrjedu wječor w 7 hodź. ſchromadźizna tichoſch. Jónſteje wječorjo ſe Malſchez. Njedźelu Oculi rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowjedź, pop. w 9 hodź. ſerbſke a 1/11 hodź. němſke kemſchenje.

Popołdnu w 3 hodź. towarſtwo młodych hołsow — prucha. Sſrjedu pop. w 4 hodź. ſerbſka póſtna nutrnoſć.

S Hrodźišća. Njedźelu Oculi pop. w 9 hodź. ſerbſke, 1/11 hodź. němſke kemſchenje. Pjatk w 7 hodź. ſerbſka póſtna nutrnoſć.

S Sunje. Njedźelu Oculi pop. we 9 hodź. ſerbſka a 1/11 ſ. němſka Boża ſłužba. Kollekta ſa ſmutkowne miſionſtwo, 1/12 ſ. Boża ſłužba ſa dźeći na farje. Sſrjedu wječor 1/8 hodź. ſerbſka póſtna nutrnoſć na farje.

S Klukšu. Njedźelu Oculi dźe rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowjedź, pop. w 9 hodź. ſerbſke, a 1/11 hodź. němſka Boża ſłužba, poſołdnu 1/2 hodź. ſchromadźizna młodych hołsow na farſi. — Sſrjedu 26. měrza budźe popołdnju we 4 hodź. ſerbſka Boża ſłužba ſe ſpowjedźu w Komorowſkeſ ſchuli. Pjatk, 28. měrza, pop. w 9 hodź. ſerbſka paſionſke nutrnoſć. — S e m r ć l i : Marja ſwud. Pohlenka, rodź. Nowatna, wumjenkatka w Sdźeri, 65 l. 5 m. 11 d., Mar Gotfried Binka, Maža Jurja Binki, hamberja w Cyllichowje manbź. ſynk, 5 měſ.

S Barta. Njedźelu Okuli rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowjedź, dop. w 9h odź. herbſke a 1/11 hodź. němſke kemſchenje. Pop. w 2 hodź. kemſchenje ſa dźeći. Pjatk wječor w 6 hodź. němſke póſtne kemſchenje.

S Ratej. Njedźelu Oculi rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowjedź, dop. w 9 hodź. herbſke a 1/11 hodź. němſke kemſchenje.

S Wóſkinka. Njedźelu Oculi rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowjedź, dop. w 9 hodź. herbſke a 1/11 hodź. němſke kemſchenje. Kollekta. Popołdnu w 2 hodź. kemſchenje ſa dźeći. Pondźelu 24. 3. wjerſor we 8 hodź. jónſke towarſtwo. Pjatk, 28. 3. rano w 9 hodź. póſtne předowanje.

S Hornjeho Wujeſda. Njedźelu Oculi dop. 1/9 hodź. němſke kemſchenje. Sſrjedu, 26. měrza, pop. w 4 hodź. póſtna nutrnoſć w pacherſkeſ ſſmi, wjeczor 1/8 hodź. bibliſka hodźina (Mark 9, 1—29: Wěra ſ wyſokaſa).

S Huſči. Njedźelu Oculi rano 1/8 hodźin němſka ſpowjedź, 1/9 hodźin němſka a w 10 hodź. ſerbſka Boża ſłužba. — Schwórčk pop. w 6 hodź. herbſke póſtne předowanje. — Semrěł: Jan Palokník, wumjenkat w Bělſkich Nošicach 80 l. 9 m. 21 dn.

S Budyšchinka. Njedźelu Oculi rano w 9 hodź. herbſka Boża ſłužba, 1/11 hodźin dźěćaſkemſchenje. — Pjatk 28. měrza wječor we 8 hodź. herbſka póſtna nutrnoſć.

S Khrowačźi. Njedźelu Oculi rano 1/9 hodźin herbſke a w 10 hodź. němſke kemſchenje. Sſladnoſć ſ pſchinoſchkam ſ ſpěwu pokutneho dnja ſa ſmutkowne miſionſtwo. — Sſrjedu wječor w 7 hodź. němſka póſtna nutrnoſć. — Semrěli: Johanna rodź. Markez, Jana Arnoſchta Iſracla, wumenkarja w Khrowačźach, manbźelſka, 69 l. 2 m. 25 dn. (wumrjeła we Wulkeſ Sdźeri, pohrjebana w Khrowačźach). — Klara Gertrud rodź. Schreiberez, Richarda Khorle Fanaſcha, pórzelitoćerja w Khrowačźach, manbźelſka, 26 l. 7 m. 26 dn.

S Njeſwačidła. Njedźelu Oculi dop. w 9 hodź. herbſke a 1/11 hodźin němſke kemſchenje. — Wutoru dop. we 4 hodź. w Holeſchowſkich Dubrawy póſtna nutrnoſć. — Schwórčk pop. w 4 hodź. póſt. nutrnoſć we Lušu. — Pjatk dop. w hodź. póſtne kemſchenje.

S Porchźic. Njedźelu Oculi rano we 8 hodź. Boże wotkaſanje, w 9 hodź. herbſke předowanje. Pop. w 2 hodź. ev. tow. Jónſkeje młodźiny. Kſchesćan. tow. młodźenzow pohrjebow dla wuwabnje. — Sſrjedu pop. w 4 hodź. herbſka póſtna Boża ſłužba. — Schwórčk wječor 1/8 hodź. w Boſchezach němſka bibliſka hodźina (Jak. 5, 7—20). Wumoſch ſberki ſa miſijonſtwo 43,80 hr., ſa ſiuſkowne miſijonſtwo 60 hr.

S Budeſcu. Njedźelu Oculi ſmješe farat Domaſchka rano 1/8 hodźin němſku ſpowjedź, farat Bójz dop. 1/9 hodź. němſke a we 10 hodź. herbſke předowanje. Pop. w 4 hodź. zyrkwinu koncert. — Wutoru wječor 1/2 hodźin ſmješe farat Bójz w Czornych Noſyłach němſke póſtne kemſchenje. — Pjatk dop. w 9 hodź. ſmješe farat Domaſchka herbſke póſtne kemſchenje w Bożim domje.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk, 21. měrza 1924

Kurſy wežera w Barlinje:

(Tute kurſy ſu w miljonach)

Dollar	4190 000	franzowſki frank	213 500
engelſki punt	18 055 000	čěſkoſłk. króna	122 100
ſchwajcarſki frank	727200	100 pólſk. marków	458 000

Pjenjezy ſo wežera malo pſcheměnichu. Jenož na holandſkich burſach ſo němſka hriwna po ſdaczu jenoż znadnje ſeſłabi, dokelž je hollandſki ſtoty jara ſkruženy. Franzowſki frank na ſwojej wyſokoſći zawosta.

Renty ſwoje kurſy ſakhowachu a měſachu wozbwjene wikowanje.

Efekty ſo wežera na Barlinſkej burſy ſeſłabichu. Wina je w tym, ſo ſo pſchezo hiſcheze wjele akzijow na pſchedaj pſchiſinješe, dokelž ſu pjenjezy ſadne. K 1. haprelej, jako prěnjeho nowcho quartala, budźe wjele pjenjez trěbnych. Banki a pjenjeznizy boja ſo wobuzmóženy.

Na Draždźanſkej burſy ſo kurſy wežera ſ nowa ſeſłabichu a to pola piwarnjowon wot 0,75—10 bil., jenož Rizzi-A. ſo wo 2,5 bil. porjedźi. Dale ſeſłabichu ſo akzije metaloweje a maſchinoweje industrije wot 0,7—5 bil., noż Zwickauer Maſchinen dobuchu 0,2 bil. Papjerniſki nenje ſeſłabichu a to jenoż Krauſe & Baumann wo 11. Akzije wſchelakich industrijow 0,7—3 bil. do nowſće ſwjaſchu, mjes nimi bě Lubijſka zokrowańnja ſ 1,50 bil. Ale Zwickauer Kammgarn dobu 1,5 a Kunſtdruk Niederſedlitz 0 2 bil. Bankowe akzije pſchiſwadźichu 0,5—1,1 bil., podobnje ſeſłdže ſo akzijam Dresdner Baugeſellſchaft ſ 1,1 bil., ale Reſidenzbaubank ſo wo 0,5 bil. porjedźi. Pola milinarſkjow a lotow ſebi ſhubjowanki a dobywanki, nimale wahu dźerżachu. Akzije keramiſkeje industrije powſchitkownje pſchiſwadźowachu a to wot 0,7 hač 4,5 bil.

Produktowe wiki běchu wežera měrniſche. Powyſchene žitowe pſacźiny ſu wjazy žita na wiki wuwabile. To je ſnowa thmtne ſnamjo, kaž ſadne pjenjezy dźenſa w ratarſtwje ſu. Pſchedewanjo drje ſebi hiſchcze ſawoſerowiſche wyſoke pſacźiny dźerżachu, tola ſkónčnje ſa ſnižene wotedawachu. Sa pſchenżu a rožu drje ſo praſchachu, ale ſa nju ſawoſerowiſche wyſoke pſacźiny njeſadachu. Jeczmjeń a ſo popuſchczenu pſacźiny hiſchcze wjele roſpředa. Woſ a muka mjenje dźelej. Muka pak ſo hiſchcze lěpje kupowaſche. Kukuriza a druhe pſizowadźa njeběchu wjazy tak ſkruženje, kaž ſawoſeraweiſchim. Zentnar ſ hiſtódźe

ſchtwórk w Lubiju

pſchenża 8,50—8,75 rožka 7,30—7,60 jeczmje 8,50—9,50 woſeſ 6,30—6,60

ſchtwórk w Kamjenzu

pſchenża 8,75—9,— rožka 7,40—7,60 jeczmjeń 8,75—9,65 woſeſ 6,35—6,60

ſchtwórk w Barlinje

pſchenża 8,50—8,80 rožka 6,65—7,10 jeczmjeń 7.55—9,50 woſeſ 5,08—6,25

ſrjedu we Wróſtkawju

pſchenża 9,20 rožka 7,30 woſeſ 6,10 jeczmjeń 5,75—9,25

Wiki **rěnicho ſkotu** ſaſdź. ſrjedu w Barlinje (Zentralviehhof). Pornjo ſobotniſchim wikam bě ſo wjele mjenje ſkotu pſchihnało a to 1357 howjadłow, 2400 cjelatow, 2250 wowzow, 6479 tukrajnych a 1388 wukrajnych ſwini. Dokelž bě ſkót w Hamburku drožiſchi był, tež tudy pſacźiny nječhto horje ſrajchu, hačrunjež rěnizy ſtorża, ſo njeſo njeradźe. Howjadła nječhto lěpje dźěchu. Pſacźiny ſo ſtruzichu, tehorunja cjelata. Wowzy běchu žadniſche, ale wikowanje we nich měrne. Jara derje ſwinje dźěchu. Zentnar wo 2 hr. horje kraſy, hyrnjeż ſ wukraja 1300 ſwini pſchiſchło. Tele pſacźiny ſo ſarjachu:

howjadła	22—46 ſt. hr.
cjelata	30—90 ſt. hr.
wowzy	25—50 ſt. hr.
ſwinje	55—70 ſt. hr.

po zentnarju žiwoje wahi.

Na **ſwinjaze wiki tam** (Magerviehhof) bě ſo pornjo tydźenſkim wikam wjele wjazy pſchiwjeſło a to 1,83 proſtatow a běhakow, a 572 ſwini. Swini bě mnoho a njenjezy žadne, tehodla bě wikowanje ſlabe. Wone pſacźachu

	wulke	ſrjenje	małe
proſtata	22—26	16—22	
běhaki	60—75	40—55	26—35 ſt. hr. ſchmuka

Wiki wežera w Khorzebnuſu. Butra punt 2 ſt. hr., jeja 12 ſt. hj., twaroh 25, běły a cžerwjeny kał 25—35 kulraki 20, kulreba 5—8, morchej 6—10 jabluka 50—80 ſt. hr. ſchto po puncze.

Skóne wiki wežera ſchtwórk w Khorzebnuſu. Howjadła a koni bě ſo wjele pſchiſinało. Wikowanje w tydźenſkich bě ſ'abe, konje jara derje dźěchu. Krowy pſacźachu I. laſtoſeze 350—550 II. 300—350 III. 200—300 ſt. hr., howjadła I. 300—420 II. 200—300 konje I. 1000 hač 2000 II. 700—1300 III. bobijaki 450—850 bobijaki 100 hač 450 ſt. hr. Na ſwinjaze wiki bě ſo pſchiſinało 1248 proſtatow a 158 běhakow. Wone pſacźachu

	małe	ſrjenje	wulke
proſtata	10—15	15—20	20—25 ſt. hr.
běhaki	25—40	40—75	75—90 ſt. hr.

Wiki wuzitkowcho ſkotu ſaſdźenu ſrjedu w Leer we Oſtfrieſiſkej, potajkim njedaleko Oldenburka. To ſu bźe najwoſtſche ſa Oldenburſke krowy. Pſchihnało bě ſo ſkotu wſchěch družinow, na wſchě 1300. Wiki ſlajachu. Dokelž bě ſkót ſchpatniſchi. Zuſoh wikowanjow bě tam wjele. Wyſokokwalitne krowy I. laſtoſeze 500—600 krowy II. 350—450 III. 200—300, jałowy I. 450—525 II. 300 hač 400 III. 200—300, byki ſ pſchipuſchczenju, němſki 100 hač 300, njewobkóżene howjadła 1—2 lětne 100—300, wowzy 25—30, proſtata 12—20 ſt. hr.

Tydźeńſka rozprawa Męz & Co., wulkoſymjenſkeje w Berlin-Steglitz. W poſledniym tydźenju ſymjenja ſchcžo lěpje dźěchu. Jara derje cžerwjeny dźeczel dźěchu. Wón ſo rucže roſpředa. Sſadny hyrbja ſo twidoſpolnicy. Bély dźeczel w jaſnym formu na kupzow, runje kaž rjany ſchwedſki. Zołty dźeczel mjenje dźe, ſa to bóle luzerna. Trawowe ſymjo też derje dźe. Pódła timoteja a rayowych trawow kupuja też lěpſche trawy, kaž — poa — cynoſurus — agroſtis a avena. Pſacźiny ſo ſdźerżachu. Sſymjeńny hróch žadny njeje a ſo też na niſkich pſacźiznu wotedawa. Žadne ſu bimy. Dokelž běchu loniſche žně ſchpatne, je malo nabźije, ſo kukrajne ſymjo doſaha. Najbóle žada ſo ſaradela a lupiny. Runklizowe ſymjo njimomerly derje dźe. Wone počźnje jara žadne być a tehodla horje bije. Tele pſacźiny ſo ſapiſachu: Cžerwjeny dźeczel 70—84, běły 110—180, ſchwedſki 35—62, žołty 32—40, rantły 68 hač 85, luzerna 54—75, jendźelſka rayowa trawa 36—48, italiſka 36—48, italiſka 36—46, timotej 38—45, luczna 55 hač 75 ſt. hr. po zentnarju.

Pſacźiny na Barlinſkich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, howaſ 100 kg, pſacźiny wo ſtotej hriwnje.

	20. 3.	19. 3		20. 3.	19. 3.
Pſchenża	170-176	170-178	rapſ. wołoſchſi	11-11,80	11,80-12
rožka	137-143	137-146	poh. metaſka	8-8,80	8-8,80
nałe. jeczmjeń	168-190	168-190	ſerabella	14-15,00	14-15,00
naſ. jeczmjeń	—	—	ſtórnaze lyſki	20-20,10	20-20,10
woſeſ	116-125	117-125	ſuny	16-17,00	15-16,00
kukuriza(Maiſ)	—	—	woka	14-14,50	14-15,00
pſchenżn. muka	25-27,25	25-27,25	ſlany wołoſchſi	23-24,00	23-24
rżana muka	21-23,75	21-24,00	módre lupiny	13-14,50	13-14,50
pſchenż. wotr.	11-11,50	11-11,50	žołte lupiny	16-16,50	16-16,50
rżane wotruby	9,00-9,00	9,00-9,50	ſymjo, 50 kg	1,60-1,80	—
rožk	300-310	300-310	ſlomo, rżane	0,80-1,00	—
lane ſymjo	410-415	410-415	„ pſchenż.	0,80-1,00	—
hróch	17,50-18	17,50-18	„ woſowſne	0,70-0,80	—
ſjelušchi	12-13,00	12-13,00	„ jeczma	0,60-0,80	—

Wiczne pſacźiny wežera	w Kamjenzu	w Lubiju
Wjcho po ſtotej hriwnje	ſa 1 zentn.	ſa 1 zentn.
Pſchenża	8,75—9,00	8,50—8,75
Rožka	7,40—7,60	7,30—7,60
Jeczmjeń	8,75—9,75	8,50—9,25
Woſeſ	6,35—6,60	6,30—6,60
Sſyno	3,00—3,25	2,40—3,00
Sſkoma, ſ maſch. młóčk.	1,75	1,10—1,50
Sſkoma, k ſaſchlanju	1,60	—
Sſkoma, ſ ruku młóczena	—	1,50—1,80
Wěrny, pola ratarja	2,75	—
„ hač na żeleſnizu	—	—
Butra	4,00—4,80	1,10—1,15
Jeja	0,10—0,12	0,13—0,15
Pſcheńczne wotruby	—	5.30—5.60
Rżane wotruby	—	4,60—4,80
Pſcheńczna muka	—	13,00—14,50
Rżana muka	—	12,00—13,00
Proſtata, wulke	—	—
„ ſrjenje	16—34	—
„ małe	—	—

Płacźiny rěſnicho ſkotu na Drjezdźanſkich ſkótnych wikach.

20. měrza:

12 wołoj, 3 bykowe, 11 jałojzow a krowow, 891 cjelatow, 32 wowzy, 874 ſwini.

Płacźiny ſa woły, byki, jałojzy a krowy kaž pondźelu.

Cjelata: **wukrmjene 72-74 ſt. hr. ſa punt, mjenje wukrmj. 68 ſt. hr. ſa pt, ſchudne 36-54 ſt. hr.** Swinje: **polnomjaſne, 68-70 ſt. hr., wukrmjene 72-74 ſt. hr., mjaſne 60-66 ſt. hr.** wanzy 54-64 ſt. hr. ſa punt. Wowzy: kaž pondźelu.

Přilopk.

* Saſtarſke **Homerowe wobraſy.** Sławny ruſki archäolog (ſtarožitnik) Roſtowzef je w jentym dońkim pſchi dróży dell'abondanza w Pompeji (w Italſkej) wobraſy na ſcženje nabeſchoł, kotrež ſu wotcžiſchčiły Homerowe illuſtrowaneho rukopiſa. Najſterje wukhodźa ſa Aleſandrije abo ſ wokolnoſcže. To ſu wobraſy ſ Iliady, Odyſſeja a ſ jeneho poſdźiſcheho zykla — Aethiopis. Dźěl, kotryž Ilias pſchedſtaja, je hiſchcze derje ſdźerżany. Mjena wojſkowon ſu ſ běłymi pižmiſkami pſiſane. Styl wobraſow njeje tak mjenowany druhi pompejanſki, do kotrehož bewak wſchě motywanja na ſcženje ſluſcheja, ale bliži ſo rukopiſam ſ prěnjeho lětſtotka po Khr. Wobſcžežeć domſkeho je nejſterje cžaſ poſtajcženy Homera był.

* **Zbožowny nawodnjeja.** Prěni ſekretar ſendźelſkeho póſtawſtwa w Prahy, John Cecil, ſtoſi ſyn lorda Williama Cecila, je ſo ſ najbohatſchej amerikanſkej holzu, miſ Cornelia Vanderbilt, jenickej bjowoju Georga Vanderbilta, ſlubił.

* **Zakoſnyj njeſkutk.** S Mexika ſo wo ſakoſnym njeſkutku ſe ſarlinowſce piſche. Młoda holcžka mjeſcže dwěmaj ludowarjow, kotrejž — po tamnym nałoſku — w nozy ſ jeje wokniježkhu pſchiſłodźeſchtej. Njana luba łytkaſche ſwoju ruczku pſches lěſnzu, ſwojimaj lubymaj, kotrejž pak jedyn wo druhim niczo njewědźeſchtaj. Hdyž pak jedyn ſa tym pſchiſtupi, pſchemoh jeho njeſmérna ſarlkwoſć a wón **wotrſa hoſzy ruku**, kotruž běſche jemu ſ poſtrowjenja a ſ wokoženju poſkiczita. Na wſoſanje wboſeje holzy ſběhachu ſo měſchczenjo a naſtajichu ſo ſa kluczerjom. Tón pak ſo ſ revolwrom ſaſtaſi. Holza drje ſczekła pſchi žiwjenju woſtanje.

Swójbne powjeſce,

S e m r ć l i : Khorla Simmchen, wjeſchčicht juſtizny ſekretar w Budyſchinje. — Hana Khrynka ſwud. Sſkaličkowa rodź. Wagnerez w Kamjenzu. — Amalia Thereſa ſwud. Herbigowa rodź. Majeż w Lubiju, 73 lět.

Hamtſke wozjewjenje ſ Budyſina.

Hamtſke hejtmanſtwo wojſewja: Pohkroma a ſchlintawa je wudyrila mjes ſchparatym ſkotom vyczekkubleriowho najeńka Jenicża we Soblandze n. Spr. Schkitanſki wokreiß je wokreiß Schčerachowokſeho hamtſkeho ſudniſtwa.

Hamtſke hejtmanſtwo 20. měrza wojſewja: Mjes ſchparatym ſkotom kubleria Khorle Skopy w Kſchiwej Borſchczi je pohkroma a ſchlintawa wudyrila.

Měſchczanſka rada 20. měrza wojſewja: **Wobſtyduje cžaſy na měſchczanſkich pokładnizach.** Wſche měſchczanſke pokładnizy ſu haczˇ na dalſche ſa pow'chitkowny wobſtaw wotewrjene wot pónđſele hač do pjatka dop. wot 8—1 a pop. wot 3—1/25 hodź. (Nałutowarnja a ſirowa pokładnica je ſiło wot na pół tſioch hodź. wotewrjena). Sſobotu ſu pokładnizy wotewrjene wot 8—12 hodź. dop. (nałutowarnja a ſirowa pokładnica kaž też milinarnja haczˇ do 1 hodź.)

Hamtſke wozjewjenje z Lubija.

Pohkroma je ſaſchła na ſtatnym kuble w Herwigsdorfje. — S pſchekupſkeje ſchule w Lubiju wotkładowazy ſchuleriſo ſo pjatk 21. 1. m. dopołdnja w 10 hodź. w ſali měſchczanſkeho doma (Stadthausſaal) ſyrjatočnje puſchcža.

Hłowny a ſamołwity redaktor: Marko Smolerk w Budyſchinje.

Hosćenc we Zalhowje.

Sobotu, 22., njedźelu, 23. a póndźelu, 24. měrca so

kózłopiwo toči

najlěpše kózłokołbaski.

Wšěch lubych přećelow přeprošuje

Gustav Baumann a mandźelska.

Hosćeńc „Běły Kóń“

Hosćeńc prěnjeje rjadownje w Budyšinje na zwonkownej lawskej hasy. Mějećel Curt Lange.

poruča so wšěm Serbam a přećelam Serbow. Jara spodobne a přijomne přebywanje. Dobre jěd a pić po 1-2 znatym wurjadnym wašnju. 1-1

Wšě wina w najwjetšim wubjerku.

Kóždu njedźelu koncert.

Do Šunowa!

15. t. m. wotewrich we **Šunowskim hrodźe** swój

wobkhod z kolonialn. tworami

Poručam so z tutym wšitkim z wokoliny najwutrobnišo, budu so prócować, stajnje wšitkim nannajlěpje posłužować. Dale budu też na někotrych dnjach dopołdnja do susodnych wsow jězdźić, chcu pak też kóždemu, na požadanje, při roznošowanju „Nowin“, twory sobu přinjesć.

Mikł. Mikliča.

Česćenym interesentam dawam k wjedźenju, zo swoju z nowa připrawjonu

wolenčnu

k wolijbiću kóždu wutoru, štwórtk a sobotu přewostajam. Rukuju za dokładne a słódne wubiće a sprawne posłužowanje. (Kóžda prasa wo 15 puntow za 75 pj.)

Nimo toho poručam **prěnjoklasny lany wolij**, litr po 1,60 hr. a samośrótowanu **lanu mučku**, punt po 16 pj. Za zasopředawarjow poniżene płaćizny.

Pawoł Schkommodau

wolenča we Wojerecach

na Bismarckskej drózy 5. (4 mjeńšiny wot dwórnišća.)

Jědźne běrny

kupuje

Erich Bräuer w Budyšinje

wulke-wikowańja ze syntetiskimi a jědźnymi běrnami!

Telefon 944. Kontor na Moltkowej drózy 5 po 1 skhodźe

Skład w bróźni na Hońe hasy

Z nowa dóšle!

Serbske banty, čorne, čežke hódnosće,
molrejowe banty, różojte, wosebje čežka twora we wšěch šěrokosćach,
łidźane tkaniny, elegant. mustry, čežka kruta twora we wšěch barbach, na 80 cm šěroke, m wot 9.— hr. sem,
smužkate a kašćikate čistowołmj. tkaniny w najrjeńšich barbach, njedosćěhnjene rjane mustry, jara rjane za kórcuchi a rubišća,
mustrow. jak. tkaniny, wopr. Poppska twora, tute hódnosće jenož my předawamy, ničo rjeńšeho njeje!
wołmjane sukhjace tkaniny, we wšěch barbach, wosebje čežka hódnosć,
přihódne pasowe banty, šnóry, somot atd.
we wulkim wubjerku,
łidźana rubišća, wołmjane rubišća we wšěch barbach, **chenillowe rubišća**, jara dobre hódnosće,
tibetowe rubišća, běłe z kwětkami, jara rjane.

Welsec kupny dom w Kulowje

Telefon 12. Załoženy 1887.

Wšěm swojim kupcam, kiž maja k nam wjacy hač 6 km puća, zarunanje za puć dawamy.

Spěwarske

serbske a němske

rjane a tunje

poruča

Smolerjec knihafnja

w Serbskim Domje w Budyšinje

Pytaja so

za měšćanske khorownje a domy zastarych ludźi holey za kuchenj, **dom a staciju a šulerki za powołanje khorych-wothladarkow.**

Wumjenjenja na hamóc za wothladanje khorych w Drježdźanach (Krankenpflegeamt Dresden Theaterstr. 13[1]. Zimmer 121.)

Pytam k 1. hapr. do mjeńšeho ratafstwa přistojanu **holcu,** nic młódšu hač 20 lět, kiž móže derje dojić a ma k howaćim domjacym dźěłam 16łt.

Frau Marg. Zschuckew Starym Lubiju kubło „Lindenhof.“

Rumbo-mydło toilettowe-mydło Rumbo-mydłowy pólvr wobućowa krema, črijowe tuk je **sobotu** na **hlownym torhošću** na předań. Ręču serbski.

Rjana jałojca

je na předań **w Rakojdnich čo. 5.**

Karnikle

wulkeje rasy su na předań w Nowych Poršćach čo. 79.

Młoda wysokosućelna

podsobna kruwa

stej na předań. Mjez dwěmaj móže so wubrać **w Dalicach čo. 5.**

Lanu mučku, lany wosmak, runkliću, najlěpši čerwj, dźeršć, inkarnatdźeršć, seradellu poruča **symjenjowa wikowańja Rauchfuss** w Budyšinje na žitn. wikach **9.**

la symjeńtne běrny

z pomorskich, brandenburgskich a delnjołužiskich lohkich polow, njewuběrane, kaž je polo dawa, a też zwuběrane podawam w krótkim času sćěhowace družiny:

khěžorsku krónu, čerwjene różowe, Kuckuck, Up to date, Festa, Wohltmann 34, Industrie (žołtomjasne), Pepo.

Je-li so přeje, podawam też wšě druhe družiny a prošu, zo byšće so na mje wobroćili.

Albert Paatz w Kamjencu,

Telefon 24 a 25.

Kupuju

lumpy, nowiny, šelchiwki, knihi, akty, staru papjeru,

łušćje po najwyšich dnjowych płaćiznach. Bo wjesće, so derje płaćeje šlaparki, je šamfusom japšahom pichlišću.

Josef Schubert

w Budyšinje, Bórlin čo. 7.

Telefon 695.

Kupujemy

Poručam žywi multi. štab pšchepałkow, měkkaćznych a pšchebpadowych powjałow, pohopołótow.

Sieju rad i radźe.

Wagnerowa w Budyšinje pšcheb šchutešlimi wrotami čo. 9.

Gardiny

wšeje družiny **woknaty katun** tunjo

w Budyšinje

na zwonkownej lawskej hasy 10.

Přepisanje hypothekow papj. hriwnow do **hypothekow** złoty. hriwnow, wupowědźenja, wušmórnjenja, zrěčenja a wučinjenja wšeje družiny płaćizny hódno. **E. Raue** na Hońe hasy 32.

Jurij Fuhrmann

w Budyšinje na hornčerskej hasy čo. 10 poruča jadne kole, žijace mašiny, mantle a šlawchi. Samsna wuporjedź.

Kedźbu! Kedźbu!

Jan: „Chcu sobi do swojeho doma elektrisku swěcu położić dać, móžeš mi prajić, štó to najtuńšo čini?“

Matij: Dźi k Delnjołužiskim připrawam za swětło a móc w Hródku na młynskej hasy 1 (pola Juliusa Sehmidta wokoło rožka) a kup sebi hnydom motor k temu, přetož płaćizny zaso poztupuja! Wopyty inżenéra a wobličenje płaćiznow darmo a bjez wšeho zwjazanja.

Niederlausitzer Licht- u. Kraftanlagen

w **Hródku** na młynskej hasy 1.

Kóždu sobotu

steja w mojich hródźach čerstwe, **młode rańšopruske**

krumy a jałojcy

kaž też

kruwy z ćelatami

pod přihódnymi wuměnjenjemi na předań.

Pawlik we Wojerecach

na hajku čo. 1. Telefon 52.

Konje k rězu

po najwyšich płaćiznach w kóždym času kupuje

Kurt Kaiser

pšchi mjažowych jětach na Humboldtowej drózy 782 b. Telefon 403.

Tworykupowace towarstwo

z. dr. z wob. ruk. **w Budyšinje**

(Wareneinkaufsverein Bautzen e. G. m. b. H.)

Wotnoški w Rakećach, Wulkej Dubrawje, Zubornički a Wukrančicach.

Wuwzaćne poskićenje! Wuwzaćne poskićenje!

Amerikanske wobuća

Z připadom mósachnemy dźěłbu tuteho wobuća, kiž su bjez wšeho poroka, kupić a poskićamy tesame w našim wosebitym wobkhodźe za manufakturowe a wobućowo twory **na serbskej hasy 7** po najtuńšich płaćiznach, teworunja

konfirmandske a dźěćace wobleki

wosebje płaćizny hódno.

Cyle wosebje poskićamy **pječowowe twory** z twjerdeho pšenčneho grisa z pječowoweje fabriki w Gróbja **rěsane a nitkojte nudle,** punt po 32 pj., **maccaroni** punt po 45 pj. **Trajnu kołbasu** ze samenoje rěsańje G. E. G. jara płaćizny hódno

Dierkingsowa pasta je zaso dźěła:

Předstejićerstwo.

Čorne wobleki

(Gehrockanzüge)

poruča **Max Wencel** w Budyšinje na mjasow. torhošću 8

Mój skład je po starych poměrach znowa zrjadowany!

Po dnjowych płaćiznach poručam najtuńšo:

kolonialne twory, cigary drastu wšěch družin

Mam też **njedźelu** wot 1/2 11—1 hodź. wotewrjene

Jan Haješ we Łazu

Telefon hamt Łaz čo. 5

Serbjo! Čitarjo Serbskich Nowin!

Rjekńće stajnje, hdyž kupujeće abo předawaće: „Ja čitach waš nawěstk w Serbskich Nowinach“.

Pisane serbske rubišća

za młode žony a holcy z ručnym wušiwanjom,

skasanki so přijimuja a najspěšniso wuwjeduja.

Poručam też **satinowe rubišća z franzami, wušiwane muslinowe rubješća** we wšěch barbach, kaž też wušiwane **hawby, slě** atd.

Hana Handwerkowa

we Wojerecach w Kollingec filiali na cyrkwinej hasy.

Pisańske blida, drastowe khamory

łoža z matracami a bjez nich, kuchnje, polstrowane wšě mobla předawa po přihódnych płaćiznach wumjenjenjach

Despang na Mužakowskej drózy 4. Žane klamy.

Cyle nowa serbska kniha w nowočasnym wuhotowanju

Dr. Arnošt Muka

jeho žiwjenje a skutkowanje za swój serbski narod wěnowana k jeho 70. narodninam spisał Ota Wičaz dóstać za 1,50 hr. **w Serbskej knihafni** w Budyšinje (Serbski Dom).

kaž bohmačźi pschiwporjeć. Jako jedźine bruźiny mjenuja so čjerwjene a běłe hollandźe. Schtóž chce wino bźěłacź, njech Versaillenske a hollandźe čjerwjene plahuje.

Malena rosćo ſtoro w ſtóžej ſemi. Tola pschewkoſnym pódu (Boden) wona njeluboje. Jej dyrbiſch kóždolěnje ſ krumjajum hnojom pohnojiſcź. Najlěpje ju w naležu gadźeſch. Jenož njeſtadź młodu ſwótlinku w kłódku druheje drjewiny. Wubiwanki ſo na króće pschiréſaja. Teź w druźim lěcze dyrbiſch ſa tym hladacź, ſo ma malena ſylne płodowe prutu. Sſłabe wubiwanki hacź k ſemi wotréſaj. Po kóždych ſnjach pohnoj malenom ſ hnojnizu. Je-li malemu prawie wothladaſch, cźi wona pschezo wužiłk wotcźińje. Schtóž ſ płodow bréčźku wari, jmeje ſa nju ſtajnje łupzom. Je-li ſ malenow hnyhom po ſcheſćpjenju bréčźku dźěłaſch, ſakhowaſch jej jednu kraſu wót. Tajka bréčźka ſo ſtajnje rady kupuje. Maleny, liž ſu dołho po ſwéżu dyrbe, rady wotkiſnu. Jich bréčźka je mjenje hódna. Najſtaréſiche, najwjetſche a najlepſche druźiny ſu: Karolina a Brincles Orange (źołte), Malbao a Schefferowa kołoſſal (čjerwjene), American Ohio a Jonſtons Sweet (wupraj ſwit), ma napohlad, kaž čjorna abo čjernjowa jahoda, wulka Antwerpenſka, podźimna (Winter) a ſchtyri létne poczaſy (vier Jahreszeiten, čjerwjene a źołte), Falſtaff a Knevetſke hobry ſu ſtarſche ale dobre druźiny.

Truſkała je kraſny płód. Jejna lubosna wóń a wołichewjazy naſtork ſtód ſwójzeli thorchy a ſtrowych. Truſtalza lubuje ſłónčne hrjadki. Wona ma mjeńku niż pschełohłu ſemju rady a trjeba wjele włohi. Ju móżeſch naléto a naſtomu gadźecź. Kerčźi ſpodźej 30 cm rónо a jim pilnje pschiſłiwaj. Hrjadki ſwéru plej. Wubiwanki woiſtronjuj pilnje. Kerčźi jenoż 3—4 léta njeſu. Tehodła gadźej jenoż ſylne ſwótlinki. Sſłabe a pschestore kerčźi woiſtronjej. Jako wupruhowane druźiny poruczamy: Sharpleß, Kral Albert, luzida periekta. Jena nowa druźina, liž lěpje kraſa Albertowe głodźi, mjenuje ſo Hildebrandowa Belle Alliance. Wona wulkahźa ſ Teklenburga we Weſtfalenſkej. Na njej hwala, ſo ma ſylne a wulke kerčźi. Tehodła dyrbi ſo 65 cm róſno gadźecź. Jeje kęenicźko je jara wulke.

Potajkim płahowaſ jahodłow njech ſemju hłuboko a derje pſcherje, bohacze hnoji a tak wurěſuje, ſo jenoż najſylniſche pruczili ſalhowa.

Skótaſtwo.

Nowy źrédk psche pokhromu.

Pokhroma (Maul- und Klauenſeuche) ſo ſoſo ſtraſchnje roſchérja. Tehodła kóždy ratak to rady wito, ſchtoż ſo jemu pſcheczíwo ieſle thoroſći wukoże. Sſrédk je jednory. Kóżdy ratak móże ſebi jón luhze wobſtaracź. Wźmi 50 gramow ſuchich drożdźi a 15 gramow zokora. Tole ſyp do litra liweje wody a woſtaj dwě hodźinje dołho na cźopkom ſtejo. Na to pak dyrbiſch kedźbowacź, ſo ſo woda w tymaſle dwěmaj hodźinomaj pſchejara njeſthrěje ale jenoż lźwla, woſtanje. Po dwěmaj hodźinomaj njech ſthorjene ſtrocźo tule maſchiſinu wupije. Je-li picź nechce, dyrbi ſo jemu do ſthłamy linycź. Tón, liž nam tónle ſrédk wukaſuje, praji, ſo je wjele raſow wobkedźował, kak ſtrocźo hižo ſa 24 hodźin wotthori.

Hdyž ſanz młode kanikle ſeźerje.

Praſchenje: Moja ſančźka njedawno wulahny. Ssanz pak wſchě wulehnjene kanikle ſejra. Kak móżu temu w pſchichodźe ſadźewacź.

Wotmołwa: Hdyž kanikle ſwoje młody ſeźeru, leži wina w tym, ſo ſančźka mloko nima. Njech pak ſtſchesće jónu leſnje. Hdyž boſcź ſo ſtanje, ſo ma ſančźka mloko, hdyž ma druhi raz młody.

Wo ſuchich drożdźach.

We naſchich naſtawkach cźitaſch ſtajnje wo ſuchich drożdźach, liž móżeſch ſkotej dawacź. Teź wikowarjo w nowinach ſuche drożdże ſo ſtót poſtiſcźeja. Jedna ſo wo ſuche drożdże ſpiwarſkim. Wone ſu po prawom źidke. Źidke mjehodźake ſo roſeſkacź, tehodła ſo ſuſche. Sſuſchene ſo wone nieſtónčnje dołho dźerża. Sſo wó, móżeſch teź ſkotej drożdźe hnydom źidke ſ piwarnjow dawacź, dyrbiſch pak je pſzedy wotwaricź. Sſtare móhke ſkotej ſeſchkodźicź. Pſchejoż ſyru, tychu w ſtocźazym żołdku bubnike a tak dyrbjał ſtocźo doréſacź. Sſu-li ſuſchene abo wotwarjene, je ſtwjenje libanſkich hribikow ſmiczene. Toſke ſuche drożdże ſu najlěpſchi pſchidawk do ſwinjazeje pizy, dokolž maja wjele běłka abo Eiweiß.

Krowa po pſchipuſchczenju.

Cźęſto krowy po pſchipuſchczenju cźiſchcza doniž ſo njewuczíſcźa. So by temu ſadźewał, kładź krowu po pſchipuſchczenju na khribjet. Potom pokrjep ju ſe ſynnej wodu, teź móżeſch ju khwilku wokołowodźicź.

Dom a kuchina.

Kak źehlisk (płokuješch) ſchaty, ſo ſo błyſchcźa.

Wukaſamy naſchim hoſpoſam w ſcźehowazym tole: So ſo ſchaty po źehlenju błyſchcźa, dozrijeſch ſ pſchihotowanjom ſchterki. Dwě kopjeſchcy běłeje źelatiny a kuſt běłeho wóſka, tak wulki kaž łešny worjeſchk rozpuſchcź w pok litrje kropa. Potom źebi pſchihotuj pół punta dobreje ſchterki. S tehole pół punta wſmi jedźnu łžicźku a rośmucź ju zgle w ſynnej wodźe, ſo je źidka. W tule rośmuczenu łžicźku ſchterki lič warjazu wodu, w kotrejž ſu źelatinu a wóſk rozpuſchcźíla. Hdyž ſu wſchitko derje rośmeſchała, potom ſtaj do lachiow na cźopke. Mélko wſmi te pół punta ſchterki, ſ kotrejž ſu łžicźku wzała. Tule ſchterku rośmucź w pół litrje ſmune e wody. Do teleje rośmuczeneje ſchterki pſchidaj pół litra warjazeje wody. Tu pſchiſilnuj pod ſtajnym méſchenjom a daj wſcźo na cźopkom w lachlach ſpuſtnycź. Hdyž je ſo tole ſteło, potom woboje mješchej, potajkim wodu, w kotrejž ſu źelatinu, wóſk a łžicźku ſchterki rozpuſchcźíla a te pół punta ſ ſuſtnjeneje ſchterki. Wuboje ſtajnje méſchezo hromadźe lič. W tejlej borzej ſchterzy nélko ſchaty womaczej a wuźimaj abo ſ jenym ſtrowom ſchterkuj, kaž hewak ſchaty ſchterkujeſch.

Kak móżeſch nowe żeleſne hornzy wuwaricź a ſerſawz wucźiſcźicź.

Tajki hornz najprjedy wurjeź. Potom napjelń jón hacź do kromy ſ wodu. Na 2 ltr. pſchidaj łušt alaunu tak wulki kaž włóſki worjech. Po krótkim cźaſu ſo woda wari. Njech ſo woda w nim dwě hodźinje wari. Potom ju wulij, ale tak, ſo ſtót ju njewophta. Potom hornz ſ pěſkom a drjewowym popjelom wurubuj. Mélko nékotre raſy w nim běrnjaze bélińy wotwař. Hdyž ſu jón po tym derje wucźiſcźił, wurybuj jón ſ mutſka hkadle a ſmécźate. Jedźe ſo w tajkich hornzach rjane běłe ſwarja.

So ſo łžały kak pſchiſtupuješch njeby.

Marſcheli łžały tak, dyrbiſch jón cźaſto méſchecź, ſo ſo cźi pſchiſtupuješch njeby. Dyrbiſch wot thachlow na bleſchu łžiwitku woiſtupicź, ſtaj hornz na mjenje horze méſtno. Je-li mjeńſchi hornz warjeſch, ſtaj jón do wjetſcheho ſ wodu. Potom móżeſch jón bóle waricź a ženje ſo pſchiſtupuješch bojecź njetrjebaſch.

Příloha k „Serbskim Nowinam“.

Číslo 9. Budyšin, 21. nalětnika 1924. Lětnik 31.

Wo rańschofriſiſkich rybaczkach (Möven).

Hižo mjeno nam praji, kóże ſu tele kury doma. Mébdy béchu rybaczki pod hinaſchim mjenom ſ domom we Weſtfalſkej a we wokolnych krajinach. Tam ſo wone mjenowachu Campinſke, Hollandźe abo ſo ſmjerzy noſchaki (Totleger). Dymle kokoſchom wotemrźéże hrożeſche. Nékotſi płahowarjo w Rańſchej Friſiſkej ſo ſa tule raſu ſaſtarowachu. Kim ſo poradźi ju cźiſtu djerżecź a jako taſu dale płahowacź. Tehodła tale raſa rańſcho friſiſke mjeno (Oſtfrieſiſiſche Möven) ſpołnym prawom nóſu.

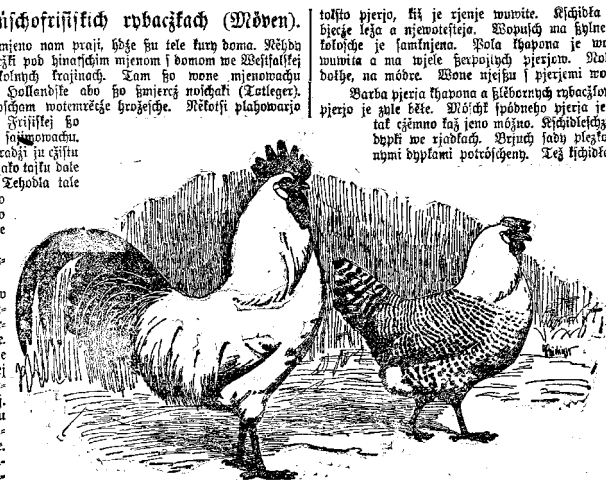

Rybaczkow ſtej dwě druźinje: ſlébornе a ſtocźane. Wše poſtawje (formje) ſtej wobej druźinje jenaſtej. Rybaczki ſu na kraſne tuły pobobne. Wone ſo nimale Hamburkſkim runaja. Cźéło pak je wjele polnicze. Hłowa je wuſka a ſrjedźnowulko, cźerwjene mjeſwocze pſcherozcźeja drobne pjeruſchka. Wuſchzy ſtej małej, podołhojtej a běłej. Wóczy ſtej wulkej a cźimnobrunej. Pyſk je pobołhi, a wjaſko na cźerwjeń. Nukaczki maja jednoru a niż pſchewulki rjemjeń. Wón je ſtejezy a ma jenak wulke ſubcźi. Podbunik (Kehllappen) je ſrénjobołhi, je cźeſki ale rjenje łuloſty. Rybaczka ſchiju proſcze ſnoſchuje. Schija pſchebacźha njeje; teź pola thapona je tołſto ſ pjerjom wobroſcźeno. Wutrobro wuſkipuje, je polne a rybaczki je proſto ſnoſchuja. Khribjet tróſchku ſpadnje, njeje pſchedołhi, ja to pak pomérnje (verhältnißmäßig) ſcheroſi. Po boku maja rybaczki tchornuja tołſto pjerjo, liž je rjenje wuwóite. Kſchidła bóle na ſpricźece leža a njewotcźeja. Wopuſchi ma ſylne ſchipy. Nola łołoſche je ſamhnjena. Nola thapona je wopuſch kraſnje wuwita a ma wjele ſerpojtych pjerjow. Nohi ſu na pół dołhe, na móbre. Wone njeſu ſ pjerjemi wobroſcźene.

Barba pjerja thapona a ſlébornych rybaczkow: Swjerſchne pjerjo je ſyle běłe. Mółchł ſpódneho pjerja je cźémnoſcźery: tak cźémno kaž jeno móżno. Kſchidłeſchzy maju cźorne dypki we rjadach. Brjuch ſady płeſkow je ſ cźornymi dypkami potróſcźeny. Teź khcidła maja cźornu kromu. Sſerpojte pjerja wopuſchow ſu cźémnje na ſeleń a błyſchcźate. Kromka tych ie pjerjow je běła. Stuttskownje ſu wone cźémnoſchćere.

Kokoſch: Hłowa, ſchija hornje wutrobno a brjuch ſu ſlébroro běłe. Khribjet, kchidle, pobocźne pjerjo a ſwjerſchne wopuſchowe pjerja ſu na běłem bruju ſe błyſtſchimi, cźornymi dypkami potróſchene. S cźornymi dypkomi ſu runje tak potróſchene kaj Hamburkſke, jenož běłe dno jaſnicźko wuſtupuje. Wopuſch je ſwjerſcha cźorna. Schipy wopuſche ſu tchornuja ſ běłymi blakami potróſchene. Jich łónczki pak ſu cźorne.

Stocźane rybaczki. Wone ſu runje tak pišane kaj ſléborne. Dno pjerja je ſtotobrune. Ale thaponу maja śrédka zyle cźornu wopuſch. Swjerſcha ſu wopuſchowe pjerja ſe ſtotobrunymi blakami potrośchene. Swjerſchne pjerja a ſerpojte pjerja ſu cźorne ſ cźerwjenobrunej kromu, runje tak kaž te ſlébornych rybaczkow.

Wschitcy wy, hyrde kyej smužite a kibicžowe. Sčelkhoran ryhorčka ma štyle běše hlybwe pjerjo. Pjerja wopu che pola khopnowe žu blyschčkate a čorne. Kokoschaze pjerjo ma žlebrobčle bno a je ſ wjetschimi na ſeleń ſwěčzatymi blakami kaj poczerkowa ſchnóra wotwěnzuje. Prawa rybačka ma žlyine čžko, kiž praji, ſo derje njeſyy, hlowčža le ſchikwana a wóčzuh ſtej čžemnej.

Plahowač ſo prózuje pola tejele raſyy žlyine čžko wutworić a wulke jeja doſpić.

Rybačža je prawa mjeſna kokoſch. Tu móže ſo do žyteje wole wuběhać. Prawa rybačža poſpochi pilnje piju pyta. Tehodła pſchewjele ſorna njetrjeba a je najſpokojniſcha kokoſch kotruž ſnajemy. Jeja njeſyy pſchewulke ale derje žkoža. Skkorpawa je běła. Kurjatka njeſyy ſavleúčzene. Wone ſpčhnje roſtu a bórzy pjerjo doſtanu. Jeli ſahe lamy, młodźicki naſymu bórzy a pſches ſymu njeſu. Rybačzki wjele njekołaja. Hdyž pak jóm na hnéžde žedža, kurjatka derje wulamu a wočzahnu. Mjaſo je běre, nézne (zart) a derje žkoží.

Rybačzkam jenoż na wžach hóji, hdyž ſmědža ſo wubehać. We ſawrjeczu dobre woſebitoſcze (Eigenſchaften) tejele raſyy khyrja a him.

Skótarſtwo.

Sklanje w hródzi.

Sklanje hraje pſchi ſkotarſtwje wulku rólu. Njeje ſkotej jenoż mjehke, cžopke a ſuche léhwo, ale ma też wumjet wjaſowacz a tak hnój pſchihotowacz. Tehodła trjeba ſtanje wěſte ſamotnoſcze. Wono dyrbi ſo pomału roſtwornyć (zerſetzen), ſo móže ſo potom na roli roſtſchaſcz a jenał roſmjetacz. Pſchihadźej na dušyzku ma ſo ſadźewacz a tłónczyne prochno (pjerſcz = humus) tworicz. K ſtanju nałožnje ſo najbóle ſtroma wot naſymjeho žita, dokelž ma wſche trébne wuménjenja. Ratar nabywa hnoja ſe ſwojeho hoſpodarſtwa a wrócži tak ſemi jedyn dźěl wutka. Pſchi tym pak ſo tójſchto ſkomy wutrjeba, je-li dyrbi ſtanje khmane a pſchihodne być. Tak trjeba howadło 6 puntow, tóń a korme ſwinjo runje tello, ſwinjo ſ płahowanju 7 puntow, wonza pak a koſa hač na punt ſkomy wſchédnje. Hdyž je njedoſtatk na ſkomje, ma ſo ſ druhim ſkanjom narunacz a ſtroma radſcho k pjowanju wužiſ. Temu ſo hjerje pochowina, powoſch, rohodź (Schilf), liſzo, jehlina, moch, wrjóſ, pěſk, też truži (Hobelſpäne). Kěs a popjek ſo k temu njeboðžitej, dokelž ſo w nimoj łohzy pſki a wſchi łahnu. Najkhmanſcha je pochowina (Torfſtreu), w krébanju pſcheczjechi ſkomu. Hdyž dwaj zentnerjej ſkomy wožom zentneri juchi naſkrébaju, to naſkrébne pochowina 18 zentnari. Wéſo dyrbi wona ſuchа być, čžim wjóžniſcha pochowina je, čžim mjenje juchi wona ſrébа. Wona ma też tu lépſchinu, ſo wona roſpuſchczeny amoniał wjaſa a tak wotbytłej na dušyzku ſadźewa. S pochowinu pſchemjéchany hnój njeſhubi pſchi leżenju na hódnoſcži. Wón ſo derje roſmjesze a na łohlej pódze na dobytk, ſo wložnoſcz ſemje polepſchuje.

Sa wſchón ſtót pak ſo pochowina njehodźi. Sswinje žeru ju huſto ſ pizu nomeſchanu, tiž ſ korta wupadnje. Pſches to ſtworja na czrjewa a brube organy. Sa ſtarſche ſwinje hodźa ſo truži a jehlina. W khlémach za proſtata je czíſta ſuchа ſkoma trébna. Proſtata liſaja wſcho a nahnita a pěſkowa ſkoma móže jim łohzy ſahłodźeczź. W kojazach khlémach njech ſo liſzo, truži, moch, wrjóſ abo jehlina nałožuje. Sa kanitle je ſkomo najſepſche ſtanje, kotreż móže ſo ſ liſzom a ſ wochom narunacz. Semiza (Torfmull) ſo k temu derje njehodźi, dokelž nijto twarjene ſkorzałka łohzy proch do wožow a noża doſtanu. Kanitle ſo rady ſahirebaja a to pola pochowiny móżno njeje. Halle w kurjenzu je wona prawa, wjaſa njerjad a dźerži kurjenz ſuchi. Pſches hrébanje kokoſchi wjeri ſo proch a naſadźuje ſo jim hač na łožu. W pjerju ſaſyndlena njerodź ſo tak ſadużuje, mjes tym, ſo proch kurom niczo njeſchkodźi. Też kalkowym noham tuk ſo ſ pochowinu ſadźewa. Dobry porſt wyſoko namjeta ſo do kurjenza a dwójzy wob tydzeń ſo ſhrjeba. Hdyž ſo ſ dobom ſ nowa čzenko poſypa, trjeba ſo w ſymje łóžde 3—4 njedźele ſaſtacz.

Mjeſto pochowiny móże ſo też pěſk bracz, na 5—8 cm wyſoke poſypa a na njón khorje wrjóſ, liſzo a traſch druże da. Kuny čzedża hrjebacz.

Ssadarſtwo.

Wo ſchczépjenju.

Lětuſcha ſyma bě nimoméry ſymna. Syma ſtupi létża na wſchelakich mejnach ſrjedźneje Europy na 26 ſtop. po Celſiuſu. Tehodła ſyma 1923/24 ſrobu do naſtruczíſchich žłuſcha, kiž my w naſchich ſtronach pomnimy. Wona je w ſadarſtwje, w ſahrodkach a na polach wjele ſchkody naczinika. Naiſkerje a pſchedewſchém je ſad wołebnſchich druzin wſchelaku ſchkodu poczerpił. Ssadaŕ njech ſo w ſwojej ſahrodzy ſwéru roshladuje, ſo by ſo naſtajene ſchkody ſkerje a lépje dohladał. We mězazomaj měrzu = haprleji ſadaŕ najlépje ſpóſnaje, ſchto a kak daloko ſu jeho ſadowe ſchtomiki ſchkodu czerpiłe. Ssu-li ſ donki pomjerſte, ſpóſnajeſch na brunjenych blakach. Tu a tam je ſo też ſkora hižo puſchczíka. Pomjerſnjene blaki hač do ſtroweho drjewa wurěſaj. Potom je ſe ſadowym wóſkom (Baumwachs) ſamaſaj. Wurěſane měſtna ruczíſcho ſarotu, hdyž ſchorn ſ *lipowej abo raffiawowym* łykom (Raffiabaſtfaden) k jdónkej twjerdże pſchi wjaſaſch. Młodźiche ſchtomiki ſu létża też ſajazy bóle wobhrnynjate. Wyſoki ſněh je jim ſmóżnik, wyſche grotoweho abo drubeho wobwiczа dobjahnucz. Częſto ſo ſtanje, ſo wobwicze doſcź njewobara. Wotnożki niſkich ſchtomikow ſu wobhrnjenju najbóle wuſtajene. Je-li na twojich ſchtomikach tajeje ſchkody nadeńdżeſch, ſamaſaj wobhrnjanſki ſe ſadowym wóſkom abo ſ linu, do kotrejež ſu krutwjaze kožmy ſmějchak. Tych nětko doicź ſmějeſch, hdyž kruwy linaja, je prawje vilnje częſaſch. Hlina a krumjaze kožma ſu ſo ſtajnje jako dobra ſamoſanka wupołaſake. We wiłowanju doſtanjeſch wſchelake druzíny maſow a lépkow, ſ kotrymiž móżeſch taiku wobhrymſanu ſkoru bórzy ſahojicz. Je-li pomjerſnjene blaki na ſdonki derje njeſaſtja, pokaja ſo tam bórzy gummijowa abo ſiwizowa ſipitoſcz (Gummi- und Harzfluß). Dźery żeru ſo hłubje a hłubje do ſdonka a ſchtomik hinje.

Wobraz 1. Talle maſch w ſwoje pſchiréżowacz, wuſtajene wožkta na płod czerja.

Hdyž ſy ſchtomiki ledźbliwje pſchehladał, ſkoż ſwoju kedźbliwoſcz na drużiny ſadu. Drużiny, kiž ſchpatnje njeſyy, abo hubjene płody maja, dyrbiſch pſcheſchczépjecz.

Ssu-li bréſkowe (Pfirſich) a aprikoſowe dwaj a ſtólcne wotnożki pomjerſte, dyrbiſch je wotrěſacz. Wotrěſaj je tak daloko, hač ſu pomjerſke. Potom kronu bréſki abo aprikoſy tak pſchirěſaj, ſo 3—4 hłowne wotnożki kronu. tworja. Posdźiſche wubiwanki tak pſchirěſaj, ſo ſměje ſchtomik prawje wiłku kronu. Pſchedy hač tele drużiny ſadu na tole waſchnje pſchiſtihaſch, pſchewtuj, hač je dónk hłubſche tak cžiły, ſo ſo proza płaczi, jón tak formowacz, ſchetož jenoż potom ſo nałożene proża płaczi.

Wobraz 2. Kaj pod a pſchirěſaj dźiwje wubiwanki, kaj pod b pſchiréżuj, ſo bychu płody njeſtle.

Nadeńdżeſch-li ſchtomiki, kiž ſu pomjerſke ale ſapatnijchim drużinam pſchiſtuſcheju, maſch ſkładnoſcz, je na lépſche drużiny pſcheſchczépjecz. Pſcheſchczépjeſ je na drużiny, kiž ſahe a derje njeſu. W naſchich ſadowych ſahrodach tele drużiny pſche poredku nadeńdżemy. Dźalne a dobre drużiny hižo po dwěmaj létowaj, ſo ju ſadźene, prénje płody njeſu. Wone wu dawk ja ſchtomik a ſadźenje bórzy bohaczе ſarunaja.

Je-li hiſchcze ſchczépk njeſyy, mójeſch ſo jóm w tynle wumělſtwje ſyntacz. Wobrazy w tymle naſtawku cže w tynle dźele ſroſumliwje roſwucza.

Ty mójeſch na wſchelakore waſchnje ſchczépicz: *wjaſacz, kopulérowacz* ſ jaſyczkom a bjes jaſyczka, na koſazu nožku (Geisfuß) abo pod ſkoru. Pod ſkoru ſměſch hłuboko do hapreje ſchczépicz. Wiſchenja, žłowczinu, jabłuczźiny a kruſchwinu mójeſch

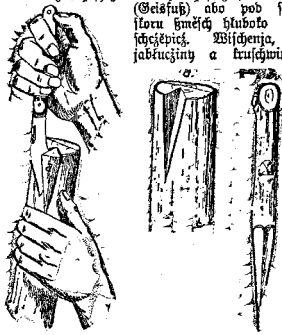

Wobraz 3. Schczépjenje na koſazu nóżka. a) Wotnożka, do kotrejež ſo ſchczépi, b) ſchczépk ſ prędta, c) wot boka, d) tak hnížda ſa ſchczépk wurěſacz.

hižo w měrzu ſapoczęcz. Chzeſchli póczłowy ſad (wiſchnin, žłowczinu a tak dalej) pod ſkoru pſchecżépicz, pſchirěſaj jemu abo dwě wotnoży na dožpodu dołkoſcz. Chzeſch-li ſtarſchi ſchtom pſcheſchczépicz, pſchirěſaj zyłu kronu tak, ſo móża ſo pod ſkoru ſaſchczépjene ſchczépki do noweje króny roſtroſcz. Je-li pod ſkoru ſchczépiſch, dyrbi ſo ſkora łohze puſchczecz. Schczépk pſchirěſaj na klin. Potom ſuni jon hač niże prénjeho wocžka pod ſkoru. Skoru wotſbéhń, ſ łónczojſtym nożikom ako ſ czeſlim rohowym jaſyczkom abo druhim khodłim czeńkim a wuſſim drjewjanym jaſyczkom. Je-li je hižo wjele mjeſy pod ſkoru, ſo ſchczépk łohko pod ſkoru tak ſunje, kaj dźeſch jón mécz. Je-li je mjeſa hiſchcze žłaba, narěſ ſkoru $4^1/_2$—6 cm po dołkoſcź. Potom ſ rohowym abo drjewjanym khodłim jaſyczkom tam, hdyž ſy ju ſaréſnył, poſbéhń. Wobej liczay ſłoży ſo wotſbéhnjetaj. Do te bole ſtoroweho ſaréſa ſuń prjedy pſchiſtajeny ſchczépk. Schczépjene měſtno wobwjaſaj ſ raffiawowej abo lipowym łykom.

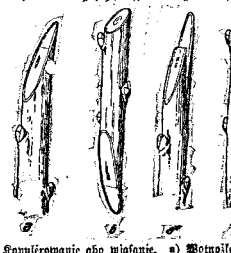

Wobraz 4. Kopulérowanje abo wjaſanje. a) Wotnożka, na kotruż ſo ſchczépi, b) ſchczépk, a^1) wotnożka ſ jaſyczkom, b^1) ſchczépk ſ jaſyczkom.

Tak mójeſch na jenu wotnożku dwaj ſchczépkaj jedyn napſheczjo druhemu ſadźicz. Tſi hač ſchtyri ſchczépki na jenu wotnożku wotſchczépicz je pobarnio dźiło. Bychu-li ſo wſchě ſtri abo ſchtyri pſchimnyłe, njemóhli ſo krony rjane roſtroſcz. Ty dyrbjaſ poſdźiſcho njetrjebawſche ſchczépki wotſtronicz abo wotrěſacz. Pſchi wobwjaſanju ſedźbuj, ſo pſchewyſoko njeſawobalich. Delnemu wocžej dyrbi možno być, wubiwacz a roſcz. Pod ſkoru ſchczépja ſo pſchebenſchém ſtarſche pyramidy abo ſchtomik, kiž pſchi ſcjénach roſtu, ſo bychu naſtate nahoty ſarosłe.

Je-li na łoſach nałe błokpiſch, bytſkich ſpodnu bokoſtu hładku ſrězacz. Schczépk dyrbi ſo prawotkinu (rechtwinklig) pſchirěſacz. Pſchi cžerných wotnożkach njeſmě prawotkinu abo ranity pſchirěſt ſchmotawy być. Pſchirěſowanja najlépje ſ pſchidatych wobraſow ſroſumiſch.

Je-li ſchczépk wjaſaſch abo kopulérujeſch, won rucze pſchiroſcze, je-li ſtaj drjewje, na kotrejž ſo ſchczépi a ſchczépk jenak tołſtaj. Tole pſcheſchczépjenje nałožuju ſo rady pola wutżkich ſchtomikow. Je-li wotnożku ſchczépjenju pſchirěſaſch, dyrbiſch też hnydom wotſchczépicz, hewak pſchirěſana wotnożka rady póſthnje. Pſchi ſchczépjenju ſwéru ſa tym hladaj, ſo pramu drużinu doſtanjeſch. Kupujeſch-li twoje ſchczépki ſe ſadarnje, daj ſebi pſiſnje rukowacz, ſo žadanu drużinu doſtaniesch.

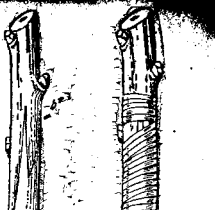

Wobraz 5. Kopulérowanje ſ napſcheczným jaſyczkom. 1. Schczépk b^1 hładźiſch na jaſyczk a^1. 2. Měſtna ſche cžerjenja ſ wobwjatku.

Schrodniſtwo.

Kak płahujemy jahodki.

Jahodkowe kerczki a ſchtomiki w ſahrodźy ſe wſchěch ſadowych roſtlinkow najbrěniſche wubiwaja. Wone ſo ſ wjetſcha naléto, naſymu jara poredko ſadźeja. Naſchi cžeſzeni cžitarjo ſnano powitaja, hdyž jim wo płahowanju jahodkow něſchto pſchinjeſemy. Słožimy też jich kedźbliwoſcź na wſchelake drużiny, kotreż je radno płahowacz.

Kožmaczki ſadaja mało wotłhladanja. Sa bóle wložen, niż ſapaniti a derje hnojemu rolu ſu wone ſtajnje dźakownu. W ſahrodkach nadeńdżemy je jako kerczki abo jako ſchtomiki. Wone ſo łohze pſchimnu. W ſadarni (Baumſchule) wubéř ſebi rjane ſylne wubiwanki ſ 10—12 wocžkami. Te ſadź nahłelene do ſemje, kotruż ſy ſ pěſkom ſmějchak. Ssadź je tak hłuboko, ſo 2—3 wócžka ſe ſemje tcża. Tele ſadźenk ſo bórzy pſchimnu. Korjeſchka wubiwaja. Wócžka wuroſtu ſo do rjanych kerczkow. Je-li wjedro howi, mójeſch je ſrjedź hač kónz mačeho rózka ſadźecz. Poſdźiſcho ſo ſ nimi pſchejara wjaſy ſabłracz njetrjebaſch. Jenoż ſtare drjewo dyrbiſch wurěſowacz, ſo kerczk njeby pſchewjele drjewa měł. Nowe wubiwanki móża ſo wjele lépje ſchericz. Kožmaczkowe kerczki pſchiſporiſch też na to waſchnje, ſo pruczíki do ſemje pſchcżeſch. Pruczíki pak ſo hiſchcze kerka dżerża. Pruczíki do ſemje puſchczeſch, ſo nikti jamku wuhrjebaſch. Potom pruczík do jamki ſhibnjeſch. S drjewjanej hoczku jón w jamzy ſ ſemi pſchitiſnuſch. Potom jamku ſaſo ſ pjerſchczu ſapjpaj. Hač do naſymy ſu wone korjeſchka puſchczałe. Někto pruczík wot kerka wotrěſnjeſch a nowy kerczk ſam ſadźiſch, hdyž ſebi jón pſchejeſch. Je-li dyrbjeſch kožmaczki na ſchtomiki cżahnycz, wotrěſaj wſchě wubiwanki, hač na jedyn najſylniſchi, kiž rune roſcze. Tón tak dołho wobrěſni, doniż tak wyſoki njeſy taj ſebi jón pſchejeſch. Potom daj jemu ſo do króny roſtroſcz. Kožmaczkow je wjele a wſchelakonych drużin. Snajerjo kožmaczkow naliczeja na 500 wſchelakich drużin. Jako dobre drużiny mjenujemy: Smilling beauty (wupraj bjuty), tale jahodka je jaſna ſelena, potom Frühfeſte Halbe, Sämling von Maurer a cżeſwjena triumfowa (rote Triumphbeere). S tejle poſlědnjej móżeſch wino dźěłacz.

Sdwjateho Jankowa jahodka trjeba najmjenje wotłhladanja. Wona je najſpokojniſcha a najdźakowiſcha jahodka. Wona ſamo tam roſcze, hdyž ma mało ſwětła. Najdobe je mjeſta ale tuczna ſemja howi. Naléto pohnoj jej ſ hnojnizu. Sdwjateho Jankowu jahodku najradſcho w kerczkach płahuja. Kerczk njeſyy lépje ſchtomik. Ju móżeſch runje tak

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća za měro 75 złot. pj. Do wukraja za měro 15 Kč. Kóždo čo. płaći 5 złot. pj. Wudawa a čišć. Smolerjeo knihičišćernja, zap. družstwo z wob. ruk., : : w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel. 687. : :

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobilěcja. Za reklamowy : : rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje. : :

Číslo 70 **Budyšin, sobotu 22. měrca 1924.** **Lětnik 83**

Konjace wolmjane přikrywy dešćowe přikrywy poruča **T. Albert** na lawskich hrjebjach 10. Telefon 1087.

Dnjownica.

Sobotu, 22.' nalětnika.

Octaviana, diakona, martrarja.

1862 přebywa wulki čěski stawiznar a zbudźej Palacký w Budyšinje.

Čista wutroba
Je ta studnička,
Kiž nam dawa móc a sylnosć
K dobrym skutkam prawu wěrnosć.
A we hórkosći
Dušu wokřewi.

Čista wutroba
Je ta hwězdźička,
Kiž w čmowej smjertnej nocy
Hdyž nam zadu naše mocy
Milu jasnosć da
Na puć do njebja.

Lipa Serbska 1878.

Njedźelu, 23. nalětnika.

Oculi — 3. njedźela posta.

† 1684 w Budyšinje Khorla Hendrich z Nostic, luźiski stawiznar, kiž je dopomjeńki na 30. lětnu wójnu spisał.

Buch! buch! do wokna kłapaše,
zo cyle wokno šćerčeše;
a holčo nahle wotući.
so k woknej khětře wobroći.
We jasnej, jasnej nóccy so
tak šepee wětr dźišinko.
Ach maći, maći, kłapa so,
tu ži mi hišće wokniješko."
Ach dźéco lube, lež a spi,
ja stawam měra, wotpočni!
Jack z pyskom swojim dypaše,
z hałžku wětr šlipaše."

Lipa Serbska 1878.

Towarstwowski powěstnik.

Domowina-Zwjazk serbskich towarstwow wotměwa njedźelu, 30. měrca, swoju lětnu generalnu zhromadźiznu w Wojerecach. Dalše so hišće wozjewi.

Domowinny sekretariat (kancelija) w Serbskim Domje č. 2, w 2. poskh., je wotewrjeny wšědnje wot 8—1/21, a 1/22—5. We wšěch towarstwowskich a z nimi zwisowacych należnosćach wobroćće so direktnje na sekretariat.

Serb. tow. „Nadźija" w Budyšinje. Kedźbu! Wot nětka budźa so wšitcy wopytowarjo spěwanskich pruhow zapisać. Druhe njemóža při zjawnym spěwanju sobuskutkować. — Přichodnu wutoru je z dypkom 1/29 hodź. w towaršowni na garbarskej hasy spěwanska hodźina. Wowčerk.

Budyska „Bjesada" skhadźuje so přichodnu póndźelu, 24. t. m. wječor w 1/29 hodź. w Serbskim Domje.

Spěw. tow. „Radosć" w Bukecach. Mšsany khor ma srjedu, 26. nalětnika, wječor 1/28 hodź. spěwanje. Předsydstwo.

Serbska „Pěólnica" w Khrósćicach ma njedźelu, 23. měrca, pop. w 4 hodź. pola Zarjeńkec zhromadźiznu. K. Kmječ rozwučuje wo pčołarjenju dale. Předsyda.

Serb. tow. „Swěra" w Porsličach wotměje njedźelu, 23. měrca 1924 pop. w 3 hodź. swoju mšsačnu zhromadźiznu. Wšě sobustawy prosymy, zo bychu so wobdźělili, dokelž mamy wjele rozpominać a wuradźować. Přednošk je přilubjeny. Wšěch z wěstosću wočakuje předsydstwo.

Serb. tow. „Zerja". Spěw. wotrjad změje přichodny pjatk (nic štwórtk) 28. t. m. wječor we 8 hodź. we Symankec hoscencu w Njechornju spěwanje; so należnje prosy, zo by tola žadyn spěw. sobustaw wot spěw. hodź. njewuwostał, też nowi spěwarjo a spěwarki kaž też hosćo su lubje witani.

Předsyda a dirigent.

Hornjoserbske „Sokol" we Wotrowje ma srjedu 26. III. zhromadowanje w korčmje. Načolnik.

Sokolskim jednotam. Dwajdnjowy kurs tutu sobotu a njedźelu wotmyslany, njeje možno přewjesć. Na jeho městno stupi, kaž so bliže wozjewi, połdnjowy kurs tutu njedźelu, w Budyšinje w Serbskim Domje. Započatk w 1 hodź. Njech žana jednota njewuwostanje. Jednaćel.

Swětowe podawki.

Macdonald sa ześamostatnosć łužiskich Serbow?

Pražska „Narodna Politika" pische: Łužiskoserbske praschenje też we wukraju kedźbliwosć budźuje. W Pariźskich nowinach „Radical" Paul Allain pische: W Němskej so wótre wojowanje politiskich stron wotehrawa, pódla toho pak so tam hischće druhe požadanja sdźěhaju, kotrejž su so lětstoti potłóčałe. Najprjedy su so na měrowej konferency pokalałe. Bórzy pschihódu najskerje psched Swojak ludowy, kotryž budźe je ześežka-móz podubjeć. Praschenje, ſ kotrymž budźe so Swojak ludowy dyrbjeć saběrać, je nětkle tole: Je wěrno, so so Němška njeje ſ Teutonami sakožila, ale je Sakowjanami, kotříž su so ſ nowalom Teutonow zaplawili a ſ nimi po lětstotkach buhyli? Hischće dźensa je we Němskej słowjanski lud, kotryž je hódny existency, po móznosći njewotwiźnjeje wot Němskeje. Mało srosumiesć by było, hdy by Swojak narodow, kotryž je samostatnosć Wilsonowych sakazow, łužiskich Serbow njewuhlyschał a jim njepschipóznał prawo samopostajenja. Vierlet, schef kabineta Brüsselskeho starosty Maxa, je temule problemej sajmawu knihu „Un peuple martyr" wěnował. Tale knihu wohsudy łužiskich Serbow wukładuje, kotříž su dołho teutonskim nawalam napschećo stali; jich pschećiwjenje njeje so ſ nałožnej germanisaziju sleniło, kotraž hischće dźensa traje. By tehodla pschećiwapilo, hdy by Ramsay Macdonald, kotryž žada, so by so Němska do Swojaka ludowy pschijała, njepostajił należnje praschenje autonomije łužiskich Serbow a hdy by je wschěmi swojimi mozami niedźěłał k jeho sprawnemu rozrišanju.

Pariźski „Temps" wo doskončnym programmje wězywustojnych woschodźenskej kommišiji.

President němskotatneje banki dr. Schacht je schtwórtk popołdnju w Pariźu ſe sobustawami mjenowaneho wubjerka wo sałożenju słoteje emisijskeje banki jednał. Wón pisomne womołwjenje na praschenja pschepoda, kotrejž běchu so dźeń předy jemu pschedpołožile. Wězywustojni budźa blížsche dny dr. Schachtowe wudawanja pruhować a pschichodnu póndźelu wo tym rozprawja.

Kaž „Temps" pische, so pschidawki k rozprawje Dawesoweho wubjerka wězywustojnych na słědowace praschenja počahuja:

1. Sałoženje banki słotych notow.
2. Wurunanje němskeho hospodarstwa. Dwěłetny moratorium sa sapłaćenje wójnskeho wotschkodźenja ſ hotowymi pjenjesami, dalše podawanje wěsy a jich sapłaćenje na němskich industrialnych.
3. Reorganisazija němskich železnizow. Nowe sarjadnistwo sa zyku łyčź, ke kotrejž so železnizy Boruhrskeje a Porheinskeje pschisamknu. Wužiwanje němskich železnizow sa internazionalnu požčonku, kotrejž wunoschk dyrbi so ſ dźěła jako kapital a reserwa pschichodneje banki słotych notow, ſ dźěła k finanzowanju sa podawanja wězow wužiwć.
4. Sawjedźenje tobakoweho, gotrowneho, alkoholoweho a sapałkoweho monopola. Wunoschk tychle monopolow dyrbi so k sapłaćenju wotschkodźenja nałožić.
5. Kontrolla wo spěranju wěstych dawkow, wo skutkowanju banki słotych notow a wo sarjadnistwje železnizow.
6. Organisazija systema hypothekow na němske hospodarstwo, to rěka na industrialne, wikowanske a ratarške wobsědźenstwo Němskeje, kotrejž budźa jako zasa sa toudacje nowych dołžnych listow złužić.

* * *

„Echo de Paris" k tutym dypkam hischće pschipomni, so maja so němske železnizy ſ **požčonku 15 miliardow** słotych hriwnow k lěpschemu swužakarjow poćežeć. Pódla prěnich summow, kotrejž so se sarjanistwa tuteje hypotheki dostanu, so summa miliardy dweju tsow miliionow wotdźěli, kotryž je statny pokład rentiskej banzy dołžny. Złota diskontowa banka potom do słoteje emisijskeje banki pschesche. **Monopole** dyrbja lětnje połdra miliardy wunjesć. Też tale summa móže so ſ dołžnymi ustami, kotrejž maju pschedawanišku hódnosć, hnydom praktisay wuwuzić.

Jendźelska Němskej 100 milionow słotych hriwnow požčći.

Jendźelska banka je, kaž „Daily Telegraph" powě, nowej němskej słotej banzy 5 milionow puntow sterlingow (100 milionow słotych hriwnow) požčiła. Pódla teho chcedźa jendźelske privatne banki němskej słotej diskontowej banzy (banzy słotych notow) pjeć milionow sterlingow požčić.

Offizěr franzowskeho generalneho staba dla wobhonjeństwa psched němskim sudom

Psched němskotatnym sudom w Lipsku mějesche so schwórtk hejtman franzowskeho generalneho staba Robert Penderis d'Armont dla wobhonjeństwa samołwić. Wón je ſ wodźerjom powjesćerskeje, franzowskemu konsulatej pschisamknjeneje byl a wot tam ludźi w Němskej wotnajał, kotříž su jemu powjesćerje wo němskotatnej woborje podawali. Hdyž je so raz d'Armont psches schwajzarske mjeje do Němskeje zwěrił, jeho sajachu.

Prjedy hač so wuwuđenje sapoča, hejtman d'Armont pschećiwo temu protestowasche, so su jeho němscy polizistoja, hdyž je hischće na schwajzarskej semi był, sajeli a jeho psches němsku mjeju sćahnyli. D'Armont je wschelake wobzoby we połodnischej Němskej namołwjał, so bychu jemu powjesće wo hwuczownjach němskotatneje woborty, wo jeźnym hibanju a smjerjenju mužiwa podawali. Też be wón spytał, hdyž tajne cźischerske wězy ſ němskotatneje cźischcernje wobstrać.

Swědk kriminalny assistent Jakub Vöger w Stuttgartu dź, so chorhojnik Knall mjenuje, d'Armontej so joko špion poschkić, so by jeho psches němsku mjeju wabił a jeho sajał. D'Armont do powleczenych pažlow dźěsche. Hdyž be němscy mjeju na wotrěčanym městnje pschekroczili, jeho němscy polizistoja sajachu. Němskotatny sud jeho ke chłostarni na 12 lět a 5000 hriwnam pjenježneho chłostanja sadźi.

Namjetnjene chłostanje w Hitlerowym prozesu.

W prozesu pschećiwo Hitlerej, Ludendorffej atd. je statny rěčnik Stenglein namjetnył pschećiwo Hitlerej 8 lět twjerdźiny, pschećiwo Pöhnerej, Kriebelej a Weberej po 5 létach, pschećiwo Ludendorffej dwě lěće, pschećiwo dr. Frickej 2 lěće, pschećiwo leutnantej Brückнerej a Wagnerej po połdra lěće, pschećiwo wyschšchemu leutnantej Pernetej 1 léto 3 měsacy twjerdźiny.

Falschowanki „Berliner Tageblatta".

Cźeskoslowakski ſwonkowny minister dr. Beneš je hižo we wubjerku wukrajnych należnosćow cźeskeho sejma jasnje dowokasał, so su dokumenty wo tajnym franzowsko-cźeskoslowakskim rěčenju, w „Berliner Tageblattu" wojewjene, kompe lžé. Nětko je so hischće poradźiło, dopokasać, so je jedyn ſ tychle dokumentow nimale po słowje ſ knihow profesora A. Pschibrana: „Politiske tajne rěčenja Awstro-Uherskeje 1874—1914" wotpisany. Prěni text je zitat ſ protokolla ſ 24. septembra 1879, kotryž staj Andrassy a Bismarck wo pschihotach k wotsamknjenju swjazka mjes woběmaj statomaj podpisałoj. Wón rěka:

Hrabja Andrassy je so wuprajił, so myślam, na kotrejž so tónle namjet sepiera, pschihołowuje, ja to pak je wotsamknjenju rěčenja w formje a wobžahu, kaž němscy kanzler namjenuje, wobmyślenje napschećeho ſtajił, psches kotrejž njeměje pschećej, a kotrejž jemu njedowoli, ſwojemu najwyschšchemu ſouwerenej poručejć, so by namjety spomnjeneho wopschijeća pschijał. — Text dokumenta, w „Berliner

Tageblattu" wocžišchežaneho, kotryž je žo po falschowanym wudawanju 10. januara 1924 w Belgradže spisak, rěka:

Knjes minister dr. Momčil Ninčić je žo wuprajił, so myslam, na kotrejž žo tónle namjet sepjera, pschilhkošuje, ja to pak wotsamknjenju sprěčenja w formje a wobsahu, kaj knjes dr. Eduard Benesch namjetuje, wobmyślenja napschečo staja, psches kotrejž njemóže pschečerj a kotrejž jemu znjedowola, zwojemu najtwjschschemu souwerenej, kralej Sjednoczenych kralestwom SS. H. Ss. poručičej, so by na mjetu spomnjeneho wopschijeczа pschijał. — Falschowcy je, kaj je widżeć, text zitata ſ 24. septembra 1879 wotpiſaŋ a na nim jenoż datum a mjeno hrabje Andrejsa ſ mjenom Ninčića a mjeno Bismarcka ſ mjenom dr. Beneša zamjeni. —

Te žame falschowane dokumenty žu tej Winſtim nowam nam pschedacž ſpytali. Tamniſche nowiny „Stunde" piſchu: Pokazuje žo, so žu tele dokumenty žiwje poſtkeſeli, toła we Winje njeje nichó na lěp falšł, kóžby hnydom cžiſt, ducha a ſpitowarja ſpóſna. S zyka je znate, so je madżarſka knjeżerſtwowa powjeſcžerja hižo dwaj dnjej do wotſjenjenja wo nich wjedżała a so dě to jej poručžiło, je na wěſte ſahworjenje hnydom do nowin dacž. Hrube ſmyłki hiſchcže hrubiſchcho jedwaſtnu ſu wotkryte. Falſchowarjam wo to dżeſche, njes Němſkej a Cžeſkoſłowakſkej na jenej ſtronje a njes Franzowſkej a Jendżelſkej na druhej ſtronje klin zahnacž. Mjłko drje budże Němſka ſhoſty ſa wokna, kotrejž žu jejne nowiny rosbile, ſapkacžeſ dyrbjeſ. Nichtó njewěri, ſo je zyła wež pridatne ſtrjeżelenje redaktora „Berliner Tageblatta". Sa jeho ſaſtoki němſke knjeżerſtwo ſamokwite ſcžinja.

* *

Parižſke nowiny žo na prěnim měſtnje ſ falſchowannymi dokumentami „Berliner Tageblatta" ſaběraju. „Petit Parisien" piſche pod titulom „Njeſkpa falſchowanka". Po ſaprěcžu (dementi) franzowſkeho a cžeſkeho knjeżerſtwa njetrjebali ſo k podpatnemu tajnemu ſprěcženju, w „Berliner Tageblattu" zhſeſenemu, wrócžiſ, jeſli ſo ſo njeby wo nježhto twjzay jednako, dyžli we kacžku, kajſej druhdy němſke nowiny do ſwěta puſchcžeja, ſo wjeſe wo jich wěrnohódnoſcž abo pſchiſprawnoſcž njeſtarajo. Ale wěrno je, ſo ſo wo **maneber němſkeho knjeżerſtwa** ježe, kotrejž hižo wot nětkotrych njedżel tule ſenſaciju na ſkładże dżerżeſche. To ſo hołko dopokazacž hodži. Trjebamy ſo jenoż na poſlednje Stresemannowe rěcže dopomnicž. Wſchi dwěmaj ſkładnoſcžomaj, wuhejże w Drježdżanach 23. februara je Stresemann ſ pſchiwótženymi ſlowami na hrożenje franzowsko-cžeſkeho ſakrocženja pſchecžiwo Němſkej pokakał. Nětko hakle ſrozumja, kajke wohrożenje je won měnił. Minister dżiwje proſcže wojeſwjenje pſchihotowacž a ſalſchowane ſrěcženje, kotrejž dyrbjeſche bórzy wunicž, někak wěrhhódne ſcžinicž. S druhim dopokazmom je ſpěch, ſ kotrymž oſſizialny organ němſkeho knjeżerſtwa, Wolfſej powjeſcžerja, wumyſlene ſrěcženje ſ bohom ſ „Berliner Tageblattom" po ſłowje wojſewi. Wo tychle politiſkich cžinkach je jenoż rjez, ſo wone ani ſpitzowatſchowej zmamakawoſcži ani inteliigenzy cžeſci njeſcžina. Cžežko je, hewl hłupiſche a njeſkpiſche falſchowanje pſchedſtajicž. —

Rosprawa w cžeſkim ſejmje wo pokupjenju fastojnikow pſchi podawanju benzina ſa wójſko.

We brónjowym wubjerku cžeſkeho ſejma je ſchiwórkt wójnſkeho miniſtera Udrżał wo benzinowej naležnoſci roſprawił. Firma Kolben w Prazy je, ſo by podawanje ſa wójſko doſtała, někotrych faktojnikow ſ wjetſchimi ſummami pokupiła. Skakanku doſtawſchi je firma Kolben hubjeny benzin podawała. Inżenieura Riegera, kotryž drżeſche powdaty benzin pruhowacž, firma Kolben tehorunja pokupi, ło jón tón ſa dobry ſpóſna. Wo wobſchudżenſtwje firmy Kolben ſhonjwſchi je wójnſki miniſter hnydom wuſoby, kotrejž mókazchu do wežy ſapleczene dyhcž, ſajecž a jich wobhdżenja pſchepytacž dał. Wſchi tym žu pola heſtmana Kuttlwaſcher 68.000 krónow hotowych pjenjes a nalutowańſku knjižku wo 25.000 krónow, pola heſtmana Doſtała 25 000 krónow a pola inżenieura Riegera nalutowanſke knjižki wu 16 000 krónow namakali. Sudnišče pſchepytanje žo je wſchej kódżbliwoſcžu a bjeſwohladniwoſcžu wjedże.

Hacž dotal je žo dowjedło, ſo žu wot firmy Kolben doſtali heſtman Franziſchek Doſtal 150 000 krónow, Kuttlewaſcher 115 000 krónow, Karl Motil 40 000 krónow. Druſy wobſtorżeni winu pṙeja, tola po wuprajenju druhich winiſkow ſda ſo jich wina dopokazana byeż. Twjerdy rjeczaš wobſkow, ſ wulkej pſcheſtrapanoſcžu ſebi do rukow dżełazych, je wotkryte pokupjenja jara poczeſił a jenoż pſchipadej ma ſo pſchipiſhoſcž, ſo je ſo hižo někotre wobſchudżenſtwo wukopało. Wſcho hromadże je firma Kolben nětkhże 1 milijon krónow ſa pokupjenja wudała. Statne ſarjadniſtwo je ſ kukowanjom firmy Kolben pſched ſchkodowanjom krýte.

W cžeſkoſłowakiſkej republikju žo jebanſtwo, hdyż ſo wotkryje, je wjeſke ražnoſcžu pſchepytuje a wunoſchi pſchepytanja žo bjeſwohladnje ſjawnoſcži podawa. W druhich ſtatach jebenſtwa wſoſebje we wójſku po możnoſci ſamjeſcžeja a ſamaſajn, ſo ſjawnoſcž wo nich nježo njeſhoni.

Dowolnoſcž k mobiliſaziji w Franzowſkej.

Franzowſka deputérſka komora je ſchiwórkt wo nowym wójſkowym ſakonju dale jednała a ſtawy 8—27 pſchijała. Staw 26 miniſteriſtwu pokonóż dawa ſ pſchihłokowanjom presidenta republiki mobiliſaziju wójſka poručžicž.

Kommunist **Berthou** ſebi žadaſche, ſo dyrbi ſo mobiliſazija ſa 48 hodżin jejmej k potwjerdżenju pſchedpokožicž. Tutón namjet je ſo ſe 468 pſchečeżiwo 76 hłoſam ſacžitnył. Też pſchemjenjaŋy namjet pomérnego ſocjaliſta Beaucourta ſo wotpokała, po kotrymž ſmjeło ſo wójſko jenoż mobiliſowacž, hdyż ſebi to narodne ſakitanje żada. Se zwojim namjetom dżiſche Beaucourt mobiliſaziji wójſka w padże ſtrejka ſadżiwacž.

Wólby do franzowſkeho ſejma 11. meje.

Franzowſka miniſterska rada je 11. dżeń meje jako terminu wólby do deputérſkeje komory poſtajiła.

Nowe liſtowanje ržiſja Macdonaldom a Poincareom.

„Chicago Tribune" ſ Londona ſhoni, ſo ſtaj Macdonald a Poincare ſ nowa liſtowałoſ. Macdonald ſebi pſchejże, ſo by ſo Franzowſkej bjeſtrowſchnoſcž ſe ſaſtupjenjom Němſkeje do Swjaſka ludow ſarucžiła. K wjeſelſim ſrěcženjam Macdonald dowěrjenja nima. Macdonald je Poincarej pjeża ſledowaze napiſaŋ: 1. Franzowſka ma prawo, ſebi žadacž, ſo by ſo praſchenje bjeſtrofe moſeże wuprawiło, dokelž wona wot teho cžaſa, ſo Sjednoczene ſtaty a Jendżelſka njejſu wojeſtſke rukowanſke ſrěcženje podpiſałe, w powěſtſe wiża. 2. Němſke wohrożenje ſa Franzowſku wobſteji. Pſchečerjiwo tomu dyrbi ſo nješchto ſtacž. Macdonald ma wobmyślenja pſchečerjiwo wojeſtſkim ſrěcženjam, kajkež ſu ſo do ſjwětoweje wójny wojſamkle, pſchetoż po jeho ménjenju wone wudyrjenju wójnow polékuja. **Tehdża wón namjetuje, ſo by Němſka do Swjaſka ludow ſaſtupiła, tak ſo byſchtej Němſka a Franzowſka na jenake wołeſnje kryjej byłej.** Jendżelſka budże ſa to rukowacž, ſo ſo jejna zyła nakazina, namóſtka a powětrowa moż pſchečerjiwo krajej naſtajł, kotryż konflikt ſbuđi, prjedy hacž je Swjaſt ludow wo nim roſtrjaſ. Macdonald pak ma tule zylu wuprawu praſchenja bjeſtraſchnoſcže hakle ſa możnu, hdyż je ſo wotſchkodżenſke praſchenje ſrjadowało.

Wobſtejnoſcže w Hondorasu ſo ſhórſchike.

W Hondorasu w ſrjedżnej Ameriży, hdżeż je revoluzija wudyrila, ſu ſo wobſtejnoſcže ſhórſchile. We hłownym měſcže Tegucigalpje njeſe żaneho knježerſtwa. Knježerſtwo Sjednoczenych ſtatow je powjeſcž dostało, ſo ſběžarjo do wojakow amerikanſkeho wójnſkeho łódżſtwa ſtrělеja.

Ze Serbow.

W **Budyſchinje**, 22. měrża 1924.

— **We wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodż. barometer 733, hygrometer +5, thermometer we dnjo +14. Dżeńa rano we 8 hodż. barometer 734, hygrometer +7, thermometer w nozy +3. Po roſprawe Drażdżanſkeje wjedratnje ſo naſche wjedro bóle k pſchemjenjatemu raſej (Charakter) thila. Wyſchina leži nad ranſchej Europu, niżina nad wjeczornej. Wczera rano bě w Němſkej hacž do 7 ſtopſtymy (Swinemünde), ale w Frankfurcže n. Mainom hižo ſtopjeń czopłoty. Jutſje njedżelu Oculi ſtónczko 6,02 ſthadża a ſo 6,17 hkowa. Mjezaež ſthadża wjeczor 9,25 a ſo dopołdnja 7,19 hkowa.

— **Wuhladny na wjedro** w pſchichodnym tydżenju:

23. rano mróz a kurjawa, potom rjenje, ſłaby wětr.
24. w nozy najbóle jaſne, rano mróz, potom ſtónczne, ſylny wětr, ſkoro žadyn deſchczik.
25. rano pomróczene, wotom ſ wjetſcha pokhmurjene a kurjawożile, ſ mjeſtnami deſchczik, żane ſtónzo, ſłaby wětr.
26. w nozy ſ wjetſcha jaſne, rano mróz a kurjawa, potom ſ wjetſcha ſtónczne, ſ cžaſa deſchczik.
27. w nozy ſ wjetſcha jaſne, rano roſa a kurjawa, potom ſo pſchežahuje, ſłaby wětr, ſkoro žadyn deſchczik.
28. w nozy ſ wjetſcha pomróczene, mike, ſłaby wětr, ſkoro žadyn deſchczik.
29. w nozy ſ wjetſcha pomróczene, rano roſa a kurjawa, ſłaby wětr, nimale žadyn deſchczik.

— **Pſchihromjenje ſchcželeje rjadowanje** (ſeržy) pſchi wyſchiſchej pſchekupſkej ſchuli. Pokakujemy hiſchcže na lěſchinu ſnowa pſchihromjenja. Schłoż hižo po dokonanym 4. ſchulſkim lěcže na pſchekupſku ſchulu pſchedżże a ju 6 lět wopytuje, dożanje wopitżinu fraſoſcže lěta prjedy hacž tón, kiż hacž do dokonaneho 7. ſchulſkeho lěta na ludowej ſchuli woſtawa (13 lět) a potom 4 lěta wyſchiſchu pſchekupſku ſchulu wopyta. Do tuteje rjadownje ſo też holzy pſchijimuja. Hładaj też hamtſke woſjewjenje.

— **Serbſki Boża ſłużba w Drježdżanach.** Huſto a rad hiſchcže na poſlednje ſerbſke evangelſke kemſchenje kominamy, kiż ſmy loni na dnju 2. adventa w tichžiżu zyrkwi ſrjeżeli. Wjele ſtow kemſcherjow bě ſo ſhromadżiło. Kozorowy ſhérluſch: „Duſcha, ach duſcha, ty njeſnajeſch ſo", ſpěwany pſches ſerbſki chór, ſo pſches dałoke ſumnoſcže zyrkwje mózne ſołmſcže. Snano naš ſpěwarjo bórzy ſaſo ſe ſpěwom natwarja. Dżeń pſchichodneje Bożeje ſłużby **ſo** ſaſo bliżi. Njedżela Sútare chce popołdnju ½4 hodżin Serbow ſ nowa do tichžineje zyrkwje witacž. Pósłny khutny cžaſ je ja wěrjazych khcžerjanow pſchežo też wopſebity napominaſ ſa Boże blido. Dżeńowi bychmy byli, hdy bychu ſwérni ſtarſchi ſwoje bżéżi na wopyt ſerbſkeje Bożeje ſłużby dopomnili.

— Wſchitke wěſowych wokow, kiż do hrodu wjedu, je do pěſkowza wurubana podobiſna maðżarſkeho krala Matiaſa. Wona je khétro wotdrjebjena a hroſy rospadnjeż. Wona ſłuſcha ſobu do najſajmawſchich pomnikow je ſrjedżnych ſtoletow Němſkeje. Kral Matiaſ je Budyſchſki hrób, kaj jón bżenja widżimy, we lěcže 1483 natwarjecž dał. Jeho podobiſna je o wěſe ſapuſchczena, kotruż mała tſěſcha krýje. Tónle ſatwark je 9 metrow wyſoki a 4 metry ſchěroki. Tehdom běſche a Leopold von Stein ſ lużiſkim bohatom. Wón je dyrbjał ſ nacžiſkom (Entwurf) kraloweje podobiſny tři raży do Budapeſta. Tam krat Matiaſ żadleſche. Hakle tżeża podobiſna ſo ſa prawu ſpóſna. Tehdóla je podobiſna kroła Matiaża wyſche hrodowyſkich wrotow najwěrnjeſchi wobraz tehdyſe krala a je wulkeje ſtawiſtnitżeje hódnoty. Madżarojo ſ teſleje pſchicžiny podobiſnje wulku wažnoſcž pſchiſpiwaju. W lěcže 1895 wotmě ſo w Budapeſcže a kulka wuſtajeżża ke dopomnjeżu tyż żaleńcho wobſtaża Madżarſkeje. Direktorium wuſtajeżiſy je tehdom podobiſnu krala do gypſa wotleeż dał. We Madżarſkej je nětko njenjeſy hromadża, ſo możli podobiſnu wobnowicž a wurubjeżeż.

— **Wulke hudżbny pſchedwjedżenje!** Ninu Strieglerowe Hmolloweje ſymfonije a druhich dżełow Drježdżanſkeho ſtatneho kapaſnego muſchtra pſchinjeſe wjeczor jako prěnje pſchedwjedżenje ſpěwy ſa ſopran a wulki orcheſtr. Spěwa Charlotta **Bierek** wot ſtatneje opery. Jara ſajimawa nowoſcž ſa Budyſchſin je wobſtamknjenjowy monolog ſtareho Bacha ſ hudżbneho dramata: „Thomaskantor". Toſchodnjeje

Willi Bader wot ſtatneje opery. Kaj khſchima, wobſtaŋe kharikow wjeſele poprěka a mężemy ſobu radżicž, ſo by ſebi tóżby ſa tutón wjeczor ſwoje ſwěżcžki. Kharik wudawa konzertna direkzija Korte ſ Gudera w firmje: Hudżbny dom Siegemund w Budyſchinje na ſtemſkim haży 8. Hładaj nawěſchik.

— **Roſprawa pokazuje.** Ssobotu rano wo 10 hodż. jeneho ſwonika Budyſchina hydlażeho pſchiſtajeneho na Jakowſkej dróſy bjeſmożneho wamakachu. Jeho bóżku pſchiſcžka ſajake a hyrbjacžu jeho ſtónczuje, dokelž ſo nje ſhraba, do khorownje dowjeſeſ. — W běhu ſaubżeneho ſtyżenja ſo někotſi tudomni korcžmarjo wóſſkorżiżu, dokelž běchu korcžmu khétro pſches policajſku hodżinu wotewrjene mělі.

* Do **Kobliży** poła Wulkich Sdżarow. Tu pytamy rosnoſcherja ſa „Serbſke Nowiny" wot 1. 4. 1924.

Do Sleſenjanſkich a Bělowodżanſkich ſtron. Saſtupjeż „Serbſkich Nowin" pſchiňdże w bliſkich dnjach do tutych ſtron a budże roſnoſchowanje „Serbſkich Nowin" we tamnych ſtronach organiſowacž.

S **Bużez**. Naſche żónſke towaſtwo wuhatowa ſaubżenu pónđżelu w tudomnym Stangez hoſcženju ſabawny wjeczor ſe ſpěwami, deklamazijemi, dżiwadlowymi pſchiſtajenjemi a rejemi. Wón żo jara derje poradżi. Derje pſchehnjeżene ſpěwy knježnow a knjenjow porjeſtſchanym wjeczor. Potom wjeſeża veſka hacž do pózdnych hodżin wobdżěłkniłow w ſubsnym pſchecžeſtnje ſjednoczenja. Żónſke towaſtwa ſałożżichu ſo wſchudżom po Sserbach na pohnuwanje tajneho zyrkwinſkeho radżeżela dr. Pfleiderera. Tehdóla maja wone bóle khcžerjanſki a nabożny ras, w ſmyſle naſcheje zyrkwinſkeje wyſchnoſcže.

S **Hornjeho Kunnowa.** Liczba tych, kiż żu bjes ſaſłużby, wobliczeja ſo pżchezo hiſchcže na 150. Kunnowſkeje nježo żadaja ſa ſaſtaranjom ſ bohrej wodu. Jeſli hyżhu ſo tele bżéża ſapoczake, by wjele ſaſo dżełko a ſaſłużbu namakało.

S **Połeżnizy**. W nozy k ſrjedże w tudomnej ſakrży drjewjanych tworow wohoeń wuhdże. Wohnjowa wobora hnydom pſchiſtrhnata a woheń poduży. Naſtała ſchkoda wuczkinża wokoło 5000 ſt. hr.

S **Minakala**. Naſche towaſtwo „Statok" wokmi ſaſtajenu njedżelu jara ſylnje wopytanu ſhromadżiſnu pola ſwojeho pſchedſydu k. Kucharja w Lipczu. K pſchedſydu ſwojich hoſcži lubje powita. Potom wuſpěwa ſo ſ wulkim ſahorjenjom „Hiſchcže Sserbſtwo wjeſhujbene". Na to roſpominaſche ſo poſledni ſwjedżeń w Minakale. Stónczuje ſo wobſtamknu, ſo ſmědża jenoż ſobuſtawy towaſtwa k ſpěwnemu wotrjebej pſchiſłuſchcež. Na hłownu ſhromadżiſnu „Domowiny" njedżelu 30. t. m. we Wojerzach pójdżele ſo ſaſtupiež. Se ſpěwom „Na Sſłowjan ſwjm a Sſłowjan bubu" ſtónczi ſo woprawdże rjane a wobſchadne poſjedżenje. — Naſch kantor k. Kranz poda ſo k 1. hapriji na derje ſaſtużbeny wotpocžink. Zyrkwinſku ſłużbu chże wón k wulkemu wjeſelu woſtabu dale ſaſtaracž. Jeho naſljedniż w ſchulſkej ſłużbje je Němz. Jako ſo nan wuczerſke měſtno prózowaſche, ſłubi, ſo chże derżbzay nawukneſ. To pak ſo ſtało njeże. Sſamo jedyn ſwěrny herbiſi ſchulſkiſi pſchedſtejeſcež jeho ſłowam wěrjeſche, a ſo pſchiſtajenje ſjawnje wuſtupi. Tehdóla ſjawnoſcž wſcheſ ſajimuje, ſchto na ſłubjenju a jeho dopołnjenju je.

S **Lipcza**. Na ſajimawe rozdżele mjes Saſſtej a Prußej naż jedyn Lipczanſki ratař pokaſuje. W lěcže 1920 trjebachu ſubodne Hermanezy jenoż 6½ zentnarja żita po dyrbjenſkim puczu wotedacž. Jedyn ratař w Lipczu, kiż ma 30 kórzow pod płuhom, dyrbjeſche 30 zentnarjow wotwjeſcž. Hermanezy ſeża w Prußej, Lipcz w Saſſkej. Gmejne mjeſujeteſ je ſwojimi ſahonami. Rola je jenak łohła. Naſch herbiſki ratař ſo praſcha, ſo ſmy tola wſchitzy dawkopłacžerjo jeneho ſtata. Cžemu potom tónle rozdżěł? Sajimuje wěſcže wſchěch, każ ſ druhimi dawkami ſtejł. Hacž ſu rosdżele pola leżomnoſtneho dawka (Grundſteuer) abo żitoweho leżomnoſtneho dawka (Roggengrundſteuer) runje tak wulke a — ſahubne?

S **Wjeſli** pola Mużakowa. Mandżelſku pſchelubu Müllera ſaubżenu njedżelu Boża ruczka ſaja. Jejny muż ho ſ tym tak wuſtrózi, ſo hnydom ſ Bożej ruczku ſajaty ſemrě. Diwaj dnjej po tym ležа żona wumrje. Sawdżasny jenież ho tyżna ſawoſtaji.

S **Liberza** (Reichenberg w Cžeſkoſłowakiſkej). Njemaſo ho jena żona wóndano rano wuſtrózi. Jejny muż pſ hiſtuła ſo k jenej hórzy. Wſchitk hórki a doły ſu pſchikrywa. Po żneżnych wożа ſo na żneżhakach, na tak mjenowanych ſkijach, ſtari a młodži, żónki a mużiſi. Jenemu tychle krożnakow běchu ſo jeho żmykacže wotczinile. Po nahłej horje żuwachu ſo do dola. W runej mérje ſajedżeju pſches wokno do ſpomnjeneho domcža. Na wulke Boże dalſeche ſchłody hacž wotnowe ſchkleny roſtſiſchli njenaczinichu. Po małej khwilzy pſchcžampa też muż ſi, kiż k żneżhakam ſłuſcheſche.

Cyrkwinske powjeſce.

W **Pětrowſkej zyrkwi** njedżelu Oculi rano we 8 hodż. predżowanje, buchowny prim. Haebler; dop. ½12 hodżinu dżěcžikemſchenje; puſchcženje konfirmandow; wjeczor we 5 hodż. ſpowjedż a ſwj. wowtkanje, ſarar Mende.

W **Marijnej-Marczinej zyrkwi** dop. ½10 hodż. predżowanje, ſarar Große; dop. w 11 hodż. dżěcžikemſchenje; puſchcženje konfirmandow, ſarar Große. Pop. w 3 hodż. pruhowanje konfirmandow wikowanſkeje ſchule, ſarar Berg; wjeczor w 6 hodż. póſtne predżowanje, wobſchiſki ſarar Ehrler. Krajna ſbjerka ſa ſmutſkowne miſijonſtwo.

Póndżelu rano ½8 hodżin w Marijnej-Marczinej zyrkwi ſchulſka nutrnoſcž, buchowny Helm.

Póndżelu pop. w 3 hodż. konferenza Budyſchſkich buchownych, ſakoń wo wolenju ſararjow.

Wutoru wjeczor we 8 hodż. w towaſtſnym domje ſe hżina ſpěwaſkich, ſarar Berg.

Sſrjedu pop. ¾3 hodżin w Pětrowſkej zyrkwi **mobdżenſka** hodżina na njedżelnicže.

Schwórkt dop. w 11 hodż. pruhowanje **konfirmandow** gymnaſija a ſeminara w ſchulſkej ſali gymnaſija, ſarar prim. Haebler.

Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. w towaršinym domje Jana Hodžina sa mužow a młodženzow.

Tydženske šadowiske dźela na we Pětrowstej zyrkwi hat Mende, w Marijnej-Marčinej zyrkwi farar Große.

S Rožarcija. Niedźelu Oculi dop. 1/2 9 hodź. šerbska Jan Jilizka, a 5/4 10 hodź. němska Boža Jilizka. Sćrjedu, 26. měrca dop. we 8 hodź. šerbska póstna nutrnosć.

Přiłopk.

* Rubježniczy a policija. Sćrjedu wjeczor so 20 młodych njeličnicow-nimikow do jenych rěsničkich chlamow w Barlinje nawalichu a je wurubichu. Policija pschichwatała. Dokeľ rubježniczy cźekachu, jedyn policajt wutšeli, jenemu paduchej ruku pschetźełowschi. Jako cźežsche jeho sajeli, jeho cźrjódła ludźi wutorhnu. Tola policajej druhi policajo na pomoz pschikhwatachu. Nětko so jim porabźi, 5 rubježnikow sajeć.

* Snaty grekski mudrch Diogenes wobkedźbowasche niwiku schpatneho tšelaka, potom woteńdże a hyšće so rišeše k jeho tarcźi. Rozbźiwani pschełoži so jeho, cźehodla to cźini. A Diogenes rjekny: „Tu mje nasch wubjerny pišk i najmjeńscha njetrjefchi.“

*W jenym towaršinje nječto prajesche, so na měšcźańskich ludźo hydła. Tola jedyn z pschitomnych to prjejesche, a hdyž so jeho praschachu sa pschičinu, wotmolwi: „To njemóže bycź! Pschetož hdyž bychu so cźi ludźo satykli, hdyž měšcźań wotebéra?“

Do Wujezka

:: pod Cźornobohom ::

Dowěrnik sa „Serbske Nowiny“ je knjes Freund dobroczinje na so wsał. Naschich cźesćenych cźitarjow prošymy, so bychu je sebi pola njeho stajali. Schtóž ma nawěschtk sa „Serb. Now.“, njech jón pola k. Matthesa w Bukezach woteba, wón je spěšchnje nam pschipósćele.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Měšćanska překupska šula

w Budyšinje.

Připrawjenje šesteje rjadownje (sexty) při wyššej překupskej šuli.

Při měšćanskej wyššej překupskej šuli so k 1. haprilej šesta rjadownja (sexta) připrawi. Z tutym stupi pódla hižo wobstojaceho a dale wobstojaceho 4 lětneho kursa 6lětny kursus, kiž so haydom k zakładnej šuli přikamknje. Přijimuja so hólcy a holcy, kiž su 4lětnu zakładnu šulu wuwiwali. Zamolwjenje maja so bórzy pola šulskeho wjednistwa stać. (Bliše hladaj pod Serbow.)

Šulske wjednistwo.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu, 22. měrca 1924.

Kursy wczera w Barlinje:

(Tute kursy su w miljionach)

Dollar	4190 000	franzowski frank	217 500
jendźelski punt	18 055 000	cźeski. króna	122 100
schwajzarski frank	726200	100 pólsk. markow	455 000

Němske zjenjesy so na swótkajnych bursach skerje skruczachu. Sa jendźelski punt so w Londonje 187/8—183/4 št. hr. hódźeše, w Zürichu 1,31½ franka sa stotu hrywnu. Francozowski frank so wczera dale porjedźi. Jendźelski punt płaczeše so w Londonje 823/4—83 franz. franka, pschedy pjeńdźenjom hischće pschez 131.

Efekty měšanu na Barlinskej bursy sajo wschelake kursy. Na Draždźańskej bursy so kursy dale wotdźerschachu a to wschędne wschěm piwańnje wot 0,9—1,3 bil., ale Mönchshof so wo 1,3 bil. porjedźi. Papjerniki pschibyli 0,5—4,5 bil., banki 0,5—1 bil. Pola transportnych a nuwarkich druźstwow bobuschtaj Speicherei Riesa 0,4 a Residenzbaubank 0,9, ale Dresdner Baugesellschaft 1,5 pšez padźi. Keramiske industrije 0,5—3,25 bo wopusche hnjasachu. Też akzije maschinowoje a metalowoje industrije powschitkownje pschiňadźowachu wot 0,5—2,75 bil. Jenoj Schubert & Salzer a Haller-Metall so tódyž wo 0,5 bil. jeńuschinschtaj. Najtrucźišcho sawołachu hischće mišinarnje a kola. Akzije wschelakich industrijow powschitkownje pschiňadźowachu, mjes nimi Lubijška zokrowatnja 0.6. Někotre z nich snadne porjedźenki sapisachu.

Renty běchu wczera wo nješchto žiwische. Kursy wochadu wschelake.

Hobrke schłodowanje bonkow we Barlinje, Wienje, Zürichu a Amsterdamje pschi spekulazijach z francozowskim frankom **à la baisse**. Kaž wukrajne notowiny wobłicźa, su wone na 250 mil. št. hr. zhubiłe. Nasche knježeństwo dyrbjało pschepytacź we kajkej měrje samoženje wobydlerstwa němskeho stata pschi tom schkoduje.

Na produktowych wikach njebě wczera žaneho žiwjenja. Se wschelakich stron słorża, so žito w kraju njeńdże. Niedostatk wjenjes njebowoli, so hy so žiwe wikowanje rozwiło. Po tdaczu poslednji cźaš hyšće druźstwow žito kupowachu. Wschelaki měnjachu, so sady tehole kupowanja statna Žitarnja (Reichsgetreidestelle) tźi. Też tele kupowanja su wopschestałe. Khlěbowe žito bě wczera žadne, ale kupzow też žanych njebě. Wukrajne žito kupowachu so pódła płaczi. W jeczmjenju a wowsu je lědma wobroća. Muka njeńdże. Wotrubki su tuńsche. Zentnar pschiňadźe

pjatk w Draždźanach

pschenza 8,75—9,— rožka 7,55—7,80 jeczmjeń 9,50—10,25 wowsa 6 90—7,15

pjatk w Barlinje

pschenza 8,50—8,80 rožka 6,65—7,15 jeczmjeń 7,50—9,50 wowsa 5,80—6,—

schtwórtk w Chorjelu

pschenza 8,50—9,— rožka 7,— hacź 7,40 jeczmjeń 8—9,30 wowsa 6—6,50

schtwórtk we Wrótšawju

pschenza 9.10 rožka 7,25 jeczmjeń 5 75—9,25 wowsa 6,10

Wuwiwanje wuježkow, kotu w Barlinje. Skotu bě so pornjo tydženskim wikam wjacy pschihnalo a to 870 kruwow, 37 wołow, 57 bykow, 57 prosionikow a 131 cźelatow. Wyrjeź płaczinu ja rěany stót trochu hórje schrjoha, wuježkowy stót wokelo njenje dźěsche. Pjenjesy su žadne. Płaczišny so malo změnichu. Dejne a wyšokokuzelne kruwy I. kajtsoe 450—500 II. 300—350 III. 200—300 št. hr., jałowizy I 390—400 II. 200—300, woły do cźahanja 36—44 pródźenk ke kormjenju 25—33 stót, kiž so ani ke kormjenju ani k wobsanju njebodja 25—33 št. hr. po zentnarju žiwego wahi.

Na konjaze wikli tam bě so pschihnało 753 kuni a 5 hrebcow. Wikł. derje dźěchu. Konje I. rjadowanje 1200—1400, II. 800—1200, III. 500—800, dobitzki 100—500.

W Khorzebuzu wotmě so 17. pschešadźowanje płahowanskeho skotu. Stót pschišłuschcha do płahowanja kontrolowanego swjasła. Natarjo tónle stót rady kupuja, dokeľ je lohsche krajiny a tehdła na hrać njeje tak numinjte. Najdróšschi byk pschinidże 1400 št. hr. Jedyn mały byk, Lehmann z Mitrejhelo pola Crossena, je jón wotkupił. S tym so i nowa dopokaſuje, so też mali natarjo wuwiwanja rjany stót wocźahnychu. Potom pschebachu so wo 1200 a 1100 št. hr., 4 pschinidźechu 700—800, 6 wo 600, 2 400—500 št. hr. Też kundrosy a ranzy so wot rědschedachu.

Płaczišny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wowsowe žrnjo po tuni abo 1000 kg, rěwał 100 kg, płaczišny po hotej hrywnje.

	21. 3.	20.3		21. 3.	20. 3.
Pschenza	170-176	170-176	rožk wobschicźi	11-11,80	11-11,80
rožka	137-143	137-143	pódl. mešanka	8-8,40	8-8,80
natšel. jeczmjeń	168-190	168-190	drobelka	14-15,00	14-16,00
nat. jeczmjeń	—	—	běrnaze krupki	20-20,10	20-20,10
wowsa	118-124	116-125	bruny	16-17,00	15-17,00
kukurica(Maks)	—	—	wota	14-14,50	14-14,50
pschenična muka	25-27,25	25-27,25	lanowy wobschicźi	22-23,00	23-24
rěana muka	21-23,75	21-23,75	mórbe lupiny	13-14,00	13-14,50
pschenicź. wotr.	11-11,20	11-11,50	žołte lupiny	16-16,50	16-16,50
rěane wotrubky	8,00-8,60	9,00-9,00	šano, 50 kg	1,60-1,80	—
rapš	800-810	800-810	słoma, rěana	0,80-1,00	—
lane žrnjo	410-415	410-415	„ pschenicź.	0,80-1,00	—
hrěch	17,50-18	17,50-18	„ wowsina	0,70-0,80	—
pjetuschki	12-13,00	12-13,00	„ jeczm.	0,60-0,80	—

Drježdźanska bursa.

Pschenza	17,50-18,00	běrnaze krupki	22,00-22,50
rožka	15,10-15,60	pschenicź. wotrubk	10-11,20
nałšmi jeczmjeń	19,00-20,50	rěane wotrubky	8,00-9,00
nasmyšli jeczmjeń	—	pschenična muka	28,50-30,00
wowsa	13,80-14,30	rěana muka	25,50-27,50
cźerwjeny bjeczeł	160—180	woka	20,00-21,00
rapš	—	pjetuschki	19-20
kukurica (Maks)	21,00-22,00	hróch	22-25,50
šuche truhanczki	11,50-12,00	zokrotne krupki	18-22

Drobnowikowanske płaczišny w Budyschinje.

22. měrca 1924 po hamtiskim postajenju.

Wschě płaczišny so po št. hrywnje srošuja.

Twora		najmjeńšich płaczišny hr.	najwyšch. płaczišny hr.
Howjase mjaso s kosćemi	1 kg	1,40	2,00
Cźelaze mjaso	1 „	2,00	2,40
Skopjaze mjaso	1 „	2,40	2,80
Swinjaze mjaso	1 „	2,20	2,40
Tukowiny swinjazy schmatk	1 „	2,40	3,20
Pschenična muka	1 „	0,32	0,48
Rěana muka	1 „	0,28	0,30
Khlěb	1 „	0,22	0,23
Jedźne běrny	1 „	0,06	0,08
Rajš	1 „	0,48	1,00
Hróch	1 „	0,56	0,72
Sóški	1 „	0,80	1,40
Amerik. swinjazy schmatk	1 „	1,50	1,80
Sćuschony połcź	1 „	2,80	3,20
Dobre mloko	1 št.	0,24	0,26
Jedźna butra	1 kg	4,40	5,20
„ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	1 schtk.	0,12	0,14
Jedźne bruny	1 kg	0,48	0,72
Kokor drobny	1 „	—	0,88
Petrolej	1 „	—	0,36
Kamjenitne wuhło (domj. tepl.)	1 ztr.	—	—
Brunizowe briketty	1 „	—	1,25

Wažne hospodarske liczby (klucze).

Sa 20. měrc 1924.

1 słota hrywna (po Barlinskim wiczitnym kursu) papjerj. hrywnow 1 000 000 000 000

20 hrywnowskich słoty	20 biljonow
Płaczišna sa słoto	640 boll. sa jedyn ľgr.
„ „ 1 śleborny (1 hrywna)	400 000 000 000
Sakši indeks	1 024 000 000 000
Wulkopschekupšći indeks	1 214 000 000 000
Dawkowa měra (multiplikator) 1 000 miljd. sa słotu hrywnu	
Multiplikator na jeleziuju 1 000 000 000 000. Jedyn kilometer 4. kłoſy 3 np. po słotej hódnocze, po papjerjanej 80 miljardowm, 3. rjad. 4,5 pj.	
Pósłowy tarif: šlit w post. wokrjeżu	50 000 000 000
dopitźnja „ „	80 000 000 000
šlit dale post. „	100 000 000 000
dopitźnja „ „	50 000 000 000
Telefonowy kluczk	1 000 000 000 000

Rěczenje je w bliſchim wokrjeżu (Ortsverkehr) 150 miljardow w dalschim do 5 kilometr. (Bezirksverkehr) 300 miljard.

Ke konfirmaciji

je hižo generacije dołho najrjeńši dar

časnik za žiwjenje

Dobre časniki poruča zaso po poměrnych płaćiznach

F. Marschner nasl.

mějeśel M. Ewald, časnikar w Budyšinje na bohatej hasy 9

Jutře njedźelu dóńdże transport

rańšopruskich-hollandskich

kruwow

(też někotre z čelatami) a steji po skóńčenej kwarantenje w mojich hródźach na předań.

Pawoł Lehmann w Rakecach

skótna wikowańnja. Telefon hamt Njeswačidło čo. 68.

Piany hłosuje wuporjedża

Herbert Wasser

we Wojerecach, Elsterstrasse 14/15.

Symjeńny wows nałetnu pšeńcu

hróch
woku
pjeluški
žołte lupiny
hejdušku
šlez. čerwj. dźeśel
žołty dźeśel
šwjedźiski dźeśel
błěły dźeśel
rěany gris
rěane wotrubky
pšeńcźne wotrubky
wyssušene běrny

sadźene, srěńdźone, późdne ze Šlezyskeje, Pomorskeje a Meckelnburgskeje poruča

Paul Rennewitz

w Budyšinje.

Dla přejašćehnjenja je na předań:

nimale nowa centrifuga

za mjeńše ratarstwo,

derjezdźerjacy dźěłacy sportski wóz

čorny mužacy paletot

módry woblek a gumijowy mantl

Markwort

w Małym Wjelkowje (Depot).

Dipl.-Optiker C. Schmidt SPEZIALIST FÜR AUGENGLÄSER BERKRISTALLE BAUTZEN

Vogtlandske gardiny

(story, zaufi, pitraje, łolcźe, prynzessowe łuńdże, łojowe porjedźenjenja a łojowe płachty, inwelł, inwelła, schórzuchi, błibowe a sofowe płachtowny, wołmu, łonioze, mužoze a dźećazje špódnje łholowy, wósłowe łuńdo a linolemu poruča wobsejže płaczišnu hódno

K. Erler w Budyschinje na Jinym wikach 11 (nawopschecja „Stoleje Świdba“. Rěči Serbšći.

Dobra centrifuga a prosata

su na předań

w Khołmje čo. 48.

Kotry nadobnje smysłety žiwnosćeŕ je zwólniwy, bórzy kat. swójbje na njawu khěžinu leźomnosć **někotre** ata zł. hr. na najwyše zadanjenje pożěli. Poskićenje pod „B 11“ na wudaw. „Serbskich Nowin“.

Jałojca

k płahowanju je na předań

w Jitku čo. 43.

Rjany

płahowansk. byk

1¼ lěta stary, je na předań

w Klukšu čo. 34.

Sylny

čehniwy wół

dobry ćahař, je na předań we

Njeswačidle čo. 31/32.

Wysokosćelna

kruwa

je na předań

w Klukšu čo. 46.

Młoda, wysokosćelna

kruwa

je na předań

w Małešecach čo. 98.

Rjana jałojca

je na předań

w Rakojdach čo. 5.

Młoda wysokosćelna

podsobna kruwa

stej na předań. Mjez dwómaj móže so wubrać

w Dalicach čo. 5.

Służobna holca

18 hač 20 lět stara, so bórzy pyta

w Khrósće-Łomsku čo. 14.

Starša holca,

kotraž móže też warić, pyta so k 1. haprilej do Drježdźan. Zamolwić chcyła so pola Frau dr. med. dent. **Vogelsang, Dresden-A.,** Anton Graffstrasse 24 pt.

Katolska holca

pyta městno jako

hospoza

k 1. meji abo pozdźišo. Poskićenja pod „B. S“ na wudawarnju Serbskich Nowin.

Pytam k 1. hapr. do mjeńšeho ratarstwa přistojnu

holcu,

nic młódšu haš 20 lět, kiž móže derje dojić a ma k hewašim domjacym dźěłam lóšt.

Fran Marg. Zachuckew Starym Lubiju kubło „Lindenhof“.

Sylna holca

swěrna a sprawna, nic młódša haš 18 lět, so do kuchinje pyta; móže warić nawuknyć.

So zamolwić we

wustrowjeńskim domje

(Genesungsheim) we **Kumwałdze.**

2 motorskej kole

(1 Wanderer 3 PS, 1 lohke motorske koło) wobej ułmale nowoj małoj jězdźenej, stej na předań

we Wulkich Zdźarach čo. 99a.

Pomorske symjeńtne běrny

wukhadźace z najstrowšeje role mam w sadźeńskim času na składze.
Wotedawam kóždu dźělbu a družinu a proša skazanki nětko hižo zapodać.
Wosobje směju sćěhowace poručenjahódne družiny na składze:
Zažne družiny: Bürknerowe zažne, Kaiserkrone, Müllerowa najzažniša, Thielowa najzažniša, Primel, zažne róžowe.
Srjenjotne družiny: Alma, Angelika, Anaika, Hasela, Hindenburg.
Późne družiny: Blücher, Centifolija, Deodara, Industrie, Richters Jubel, Märker, Parnassia, Pepo, Pirola, Phönix, Kartz z Kamjeka, Trebitzscher Erfurgreiche, Wohltmann.
Podawam mimo teho kóždu družinu, kiž so přeje.

Erich Bräuer

welko-wikowarnja ze symjeńtnymi a jědźnymi běrnami
Telefon 944. Kontor na Moltkowej dróży 5 po 1 schodźe. Skład w bróni na Hośic hasy

Khofejowa firma

pyta za Budyšin a wokolinu při kolonialno-tworowych a produktowych wobkhodach derje znateho

zastupjerja

Trjebaja so jenož prěnje předawarske mocy. Poskićenja pod „B 10“ na wudawarnju „Serb. Now.“

Emil Wehrle

w Budyšinje :-: na jerjowej hasy 7

Bohaty skład

běłych a pisanych ložowych počehnjenjow, wupjeńkow, košlaceho sukna, kopšiwiny, košlaceho barchenta (běłeho a pisaneho), jakowych barchentow, bluzowych flannellow, drastnych tkaninow, hotowych mužacych, žonjacych a dźěćac. košlow, šórcuchow, sofowych přikrywow, słomnikow atd.
Wšo jenož dobre hódnosće po poměrnych płaćiznach.

Maće potrjebu na wobuću?

Dha kupujeće najlěpje
w Axmannec wobućowym domje
w Khrósćicach.

Runklicowe

zelenjowe a kwětkowe symjenja

w staroznatej hódnosći

Huckowy zymnožidki štomowy wósk

poruča

Max Klausch nasl.

kwětkowa, rostlinowa a symjenjowa wikowarnja
w Budyšinje na róžowej hasy 16.
- Telefon číslo 1256. -

⚒ Brikety ⚒

Hornjoślez. kamj. wuhlo - česke brune wuhlo - hornjoślez. hětowy koks - khójn. kulnch. drjewo - brězowe palne drjewo a šwartowe drjewo
benelin, čistu rumunsku tworu - **benzol**
wotedawa płaćiny hódno

Alphons Eilenberg — kontor —
na sukelaskej hasy 30
Skład: na Tšelanskej dróży 58 - Telefon 443.

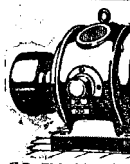

Elektriske motory

Siemens-Schuckert
předawam ze składa po fabrikskich płaćiznach

Eugen Vogler

fabrika specialnych mašinow
w Kamjenću Arndtstr. 23.

N.B. Elektrielektne dźěłarnje njemaja žane prawo k samopředawanju a wotebjerarjo pruda móža kupować, hdyž chcedźa.

Nowe
jězdne koła najlěpšich znamkow
poručam jara płaćiny hódno,
wuporjedźenja spěšnje a tunjo wuwjeduju
koła k zaniklowanju a emajlowanju přijimuju.
K. Prescher, zamkař w Now. Zdźarju p. Klukša.

Najlěpše celul. trajne šaty

elegantne :-: :-: wotnyjomne
wysoke khornarje, wysoke zhibnjene khornarje, manšety, předtykowki po jara přihódnych płaćiznach
krawaty, pisane a čorne, wšěch formow
w najwjetšim wubjerku.
samowjazaki — **slě**

A. Bokelmann nasl.

Nawěštki přinjesu wužitk!

Wosebje wot 1904 statnje pruhowane hojenje.

Slaby dych koni

(tak mjen. parjenje) so hodźi zabohjić. Při lěkowanju smě kóń też dźěłać. Dostaw w haptycy. Wukazy darmo.

Robert Klemm, Meusslitz,
Post Zschachwitz, Bez. Dresden.

Wosebity dom

Wilhelm Rudolph

Moje składy su we wšěch wotdźělenjach zaso bohaće zrjadowane a namakaće po **jara přihódnych płaćiznach:**
nohajoy, zoki, bristwje, stopy, štrykowane gamaše, stucy, rukajcy

trikowu spódnu drastu za kóždy lětny čas za žony, mužow, dźěći

košle ze žemisetami, štipsy, slě, dybzačne rubiška, košlace khalowy, spódnje talje, reformske kholowy wopr. Stuttg. wobleki, pótniki, pótniske wobleki štrykowane jaki, golfske bluzy, wolmjane a žłdźane šawle

spódnje satnje — **šórcuchi**

štrykow. a spertsku wolmu a cwjern, wulki wubjeřk w barbach turnowanske a spertske košle, kholowy, jaki, jerseje.

Wšě nowosće
holćacych a hólćacych woblečenjow
wobleki, mantle, drasty, klobuki, čapki
za dźěći hač do 15 lět.

Klubowe lacy, jumpery, zwjeršne bluzy žonjace a dźěćace štrykowane jaki,
wolmjane a žłdźane

krasne wěcy za. čěšne dźěći

w Budyšinje na khěžorskej dróży čo. 8

Młoda sućelna **čehniwa kruwa** je na předań we Zdźarju čo. 22
(Särchen) pola Klukša.

Khachleŕske dźěła

wšeje družiny
wuwjeduje wěcywustojnje najtuńšo z rukowanjom
H. Gramsch w Budyšinje
na hornčerskej hasy 18.
Podawam też nowe a trjebane khachle.

Max Hiller, kožowa wikowarnja

na jerjowej hasy 3 **w Budyšinje** na jerjowej hasy 3.

poruča jako wosebitosć:
Z dubom garbowane **pódušowe kože** a kruwjace kože w połojcach a jadrowych kruchach, Ia pódušowu kožu, Wiemannsku jadrowe kruchi, jadriwe póduše a wurězki, čornu drjewjancowu kožu, kožane fale, Ia bowjazu kožu, prědne a zadne dźěle, wšě družiny sodowoje kože, čorne kožowe boki za wuporjedźenje gratow, rjemjenje k žiću a wjazanju, kožu k wobsadźenju podołožkow, kožu k wozrymyću a kožu k wołmanymu, najl. kožowy tuk a wobućowu krem.

✚ Hojeŕ Aug. Herzog ✚

praktiski zastupjeŕ homöopathiskeho hojenja
při wuwinjenjach,
hnuću žiłkow, wothładanju ranow
w Budyšinje we „Złotej Hwězdźe“
Telefon čo. 593.
Ręčne hodźiny: dop. wot 8—11 hodź.,
njedźelu wot 11—12 hodź.
Ręči serbski. Ręči serbski.

Njedź. wotewrjene! Konfirmandojo dostanu prěnjoklasne fotografije po poniženych płaćiznach. Wo dobroćiwu podpieru prosy fotograf W. Kornet w Budyšinje na Gickelskej horje 1b. Njedź. wotewrjene!

Mam zaso telefoniske přizamknjenje
čo. 1383.
Dr. Fischer wosebity lěkaŕ za kožowe a močowe khorosće w Budyšinje na Wilhelmskej dróży 8

Portiery
meblowe tkaniny
tepichi
dokładnje a swědomićiwje
chemiscy čisći
abo přebarbja
specialna firma
W. Kelling
barbjerja drasty
chemiska čišćerja
w **Budyšinje** na khěžorskej dróży 6, na Přiećanskej dróży 16
w **Khočebuzu** na Hródkowskej dróży 4
we **Wojerecach** na cyrkwinskej dróży 22
w **Běłej Wodźe** na Bismarckskej dróży 26.

Za wšu nam při wotsalhiću našeje lubeje zemrěteje

Johanny Israeloweje rodź. Markec

w Khwaćicach wopokazane wutrobne dźělbraće, za jara bohatu wěncowu pychu a za bohaty přewod k poslednjemu wotpočinkej wuprajamy z tutym wšěm naš **nutrny dźak**; wosebje dźakujemy so knjezej fararjej Zarjeńkej, pozawnskemu khorej we Khwaćicach a wšěm, kiž nam z pomocu k bokej stejachu.

W Khwaćicach a Goppelnje pola Drježdźan, 21. měrca 1924.

Zrudźeni zawostajeni.

Bohu lubemu Knjezej je so spodobało, po krótkim, čežkim čerpjenju knjeni mandźelsku

Marju Hobrakowu

31 lět staru, z našeje srjedźizny wotwołać. Njeboćička nam jako swěrna Serbowka za wšě časy njezapomnita wostanje. Njech je jej naša serbska zemja lohka. Bóh troštuj čežkopruhowaneho mandźelskeho, 3 dźěći a druhich zawostajenych.

Sobužarowace Serbske towarstwo „Serbowswěca“ w Drěwcach.

Stwórtk, 27. měrca, wječor 1/2 8 hodź.
je w zali „Krony“

wulke Strieglerowe hudźbne předwjedźenje

mužski khor **orchester**

Khartki po 5,— a 2,50 hr. z dawkom su dosać w koncertnej direkciji K. J. Guder, Fa. hudźbny dom R. Siegemund, w Budyšinje na seminarskej dróży 8. Telefon 1018.

Chenillowe rubišća

čorne, mdre, brune, z elene
wulke kemšace rubišća
chenillowe šawle
čorne, jenobarbne a pisane, mustrowane ze žiłdźanymi a chenillowymi franzami
we wulkim wubjerku
poruča

E. Jordanowa wudowa

na jerjowej hasy 5. **na znutŕkownej lawskej hasy 8.**

Přiloha k číslu 70 „Serb. Nowin“

Sobotu, 22. měrca 1924.

Swjatočnaj wjecoraj k počesćowanju dr. Arnošta Muki w Prazy a w Pilzni.

Po rjanym swjedźenju w Budyšćinje sćěžowaćelskej sobotu, 15. měrca w Prazy a pórideju, 17. t. m. w Pilzni swjatočnaj wječoraj cźěškoserbšeje wjajarnosće k cźesći našeho jubilara dra. Muki. Hižo k jeho narodninam pšichkhadźachu wot słowjanskich, a wobsebje cźěškich pšecźelow mnohe šohožpšejne dopisy a telegramy. Wšelakore cźestopisy wopominachu j rjanym nastawkami našeho wjeleskumneho wótcźinza. Cźěškoluźiske towaršstwo Adolf Cźerny wuda w Pałowej knihowniczy knižku:

„Arnošt Muka k sedmdesátinám velikého vudze Luźických Srbu, napisali Ludvík Kuba, Mitk. Krjeczmar, Josef Páta.“

Na swjatočnem wječoru šhadźowachu šo bo žurle Prazšeho „Hlahola“ šlowjanjaj sastupjerjo; mjez druhimi běchu pšitomni: dr. Dragutin Prohaška sa južnošlowjanske kralestwo SHS, mišchtr Mrkwička se Sofije, šlawista dr. Karel Meyer s Lipska, špisowaczel Kálal, rušk. prof. Petrov, univ. prof. br. Kapras, s ministerstwa wotrjadny rada Mlczoch a Künzl-Jizerský, sa Narodne muzeum dr. Wolfa a dr. Fr. Páta, pšecźelstwo Nár. jednoty schleschiske, direktor Stypa, se Nár. rady cźšł. direktor Seifert, sa spěv. kruh „Tocacławský“ pšecźelstwa Louma a dirigent prof. Trnka, dr. Jos. Královez s Pilzne a dr. wj. —

Redaktor Jan Hejret, pšecźelstwa tow. cźěškoluźiskeho, posstowoi pšichitomnych, wušcźehnjo wusnam Mukowego jubileja sa Serbow a zyle Słowjanstwo. Pokaza wobsebje na wobstajne kulturne swjazki se Serbami, kotrež tež po wójnje dale traja. Luźiśi Serbja na šwojej domoródnej semi — tak praji rěcźnik — nimaju ani ludowych rysynarodnych šchulow, mjez tym so Němzy we šlowjanskich krajach wšudy wustawne prawa a šwobodu wužiwaja a kulturne a hospodarske swjazki pěstuja. Tola cźerny wěrješ, so bo šlowa presidenta Maßaryka, luźiskoserbskim spěwarjam w Prahy 1. 1922 wuprajene, dopjelnja, so pšichi nowej demokrazyji w Němskej nastanje tež za Luźiskich Serbow lepši pšichod, a so bjes wuspěcha njewuklinezi hłóš šlawiskow, so by šo sahubił šwjk naroda, kiž ma hišcźe tajku kraśnu kulturu a bohatstwo swojeje rěcźe. My respektujemy mérowe sdźerjenja a šej alliowemy, so bychu Němzy lehorunja tak cźinili a Słowjenam šmajmjeńscha prawa narodnych mjeńšinskich popsheli. Dźensniške naše pocześćowanje płaczi muzej, kotrež je swoje zyle žiwjenje bźěłał a cźerpjeł we šlužbach wěry a naroda serbšeho. —

Na to pšechodnjcźe knjeżna Alisa Šmolerjez, studowaza w Prahy, Skalowu basń wošławjenjez powjeczenu, s jahnym, jimazym hłosom. Jako šwjedźenski rěcźnik wustupi prof. Jan Bryl s Budyšcina, wutrobnje pšichwitany a pšechodstaji šlawnemu pozłuchaćelstwu žiwjenje a sahubnu wědomostnu a narodnu dźěławosć dra. Muki, rosprawjejo najprjedy podrobnje wo Budyšcej šwjatoznošcźi, le kotrejž bě šo zyła Luźiza šjednoczyła. Rěcźnik skónči s nutrnym pšeczeom, so by nasch serbšti patriarch hišcźe mnohe lěta žiwy był a bźěłał k cźesći swojeho naroda a k šławje zyłeho Słowjanstwa.

J. Cišinski.

Serbskim žonam.

Žony w žiwjenju kaž róže stoja;
Wonjeja a wabja ktu a haja,
Swoju pychu z cźernjemi sej swěru
Z dychom lubosće a z kšěwom hraja
Žony, pócźiwje pak pře njón boja
So a zaščěpjuja cźesće wěru
Z kuzłamócnej měru.
W domje dychaja najrjeńšu žony
Wóń a měr a žohnowanje syła
Lubosće a zboża hnězko twarja,
Cźesć a pšistoj maju za škitarja.
Z nježnym wodźěwčkom móc swoju kryja,
Wodźa mužow mysle wšě a sony.
Pobožnje a kedźbnje mólčkich drjódki
Stoja, hdyž je maćefny cźert słódki
Wuči a jim lička koši rjane.
Maja město měšniske w domje,
Twarja swójbje, jako brěcźka w štomje,
Zeleń, wóń a kóšw a płody. — Žane
Njejsu truny k khwalbje jich dosć khmane!
Serbske žony, wulka waša, hlejće!
Ważnosć, dostojnosć a swjate dźěło,
Drohe kubła maće kublać, škitać.
Zo by mjeno serbskej' žony kóšło
Z wónju słódkej, pilnu starosć mějeće,
Zo móhł kóždy z hordosću was witać
A česć wašu cźitać!
Hajće žónskoh' splaha nježnu pychu!
Město jandźelowe zastawajće!
Mužam pócźiwosće špihel budźće!
Boha, prawo, česć a narod wučće
Dźěći lubować a zańć měć! Hajće
Lubosć k serbskej zemi w kóždym dychu!
Doniž w swójbnej swjatnicy so swěći
Lampa lubosće a mać dóńž dźěći
Serbscy cźěši, koleba a nosy:
Ludej serbskemu krej njezaprahnje,
Smjertny wosud Serbow njedosahnje — —
Klinčće do wutrobow, trunow hłosy!
Serbski pěsnjef, Serbowki! was prosy.

Se sbórki luźiskich pěšni saspěwa knjeżna Emma Kepkowa, bywšći šobustaw opery Nar. dźiwadła w Morawskej Ostrawě, i wirtuosnej lohkosću a s prawym šrosemjejnom wenż hornjo- a delnjoluźiskich spěwow, kotrež mišchtr Ludvík Kuba na pianje pšichowdźeše. Konzertny spěwar k. R. Schtažný, pšecźiwdźany wot knjeni Zinkoweje-Matějczkoweje sałowa Nerudowu baladu wo duschi wot Nováka a nékotre słowjanske pěsnje.

Mišchtr Ludvík Kuba postarasi nékotre šubosnych wobrazkow se swojich 40 lětnych poczahow s Muku w žiwych, k dźěła humoristiskich rysach, kaž możemy je we šawobnym nastawku Cźěškoluźiskeho Městnika Muzy ke cźesći pośwjecźenem cźitaćej. (Lětnik 5, cźo. 3.)

Napołsledki rezitowaschе s hłubokim sarjuczom k. Vladimír Mayer nékotre basni Cźišinskeho, Sejferja a Vrchlizkeho. Pšiedy hacź so słowjanjaj pšecźelju rozsudźachu, podpisachu postrow jubilarej dr. Muzy do Budyšcina.

Młody krajan maleć Nowak-Njechornski běšche rjanit podobitnu jubilarownu šwotowu a je selenej pletwu wozwitu wustajił, tak so mjeńsche kóždy Mukowy wobras pšed wječomaj. A šawěsće też we wutrobach swoštanje žiwe wopomnjejcze lehole šławneho wjecora, kotryż je tak hluboki saczišćaj na wopytarjow cźinił. —

Sserbšći wjeczor k cźesći jubilarej Muzy wuhotowna w Pilsni „Towaršstwo pšecźelow wědy a literatury cźěšteje“ w Měšcźanskej hjeźadze. Pšichodźyła k. dr. Schimerk powita šhromadźenych pšecźelow Serbow a Mukowych cźesćowarjow, pšchepodaja słowo šwjedźerskemu rěcźnikej k. prof. Brylej. Tutón we žiwojim pšchednoschu wulkěhnuj wulku luboscź Cserbow k žiwjenju buchownemu wjednikej a wótcźej dr. Muzy. Tutu luboscź je šrebi dr. Muka dospołnje saslużił, dokelż je žiwoje zyle dźěłapolne a wopornitwe žiwjenje šerbšćinu narodej pożiwjecził. Kajki Sserb a Sslowjan dr. Muka je, pokasuja jaśnje hłuboke sasady, kotrež je rěcźnikej junu do pomjatnika napisał. Stawiśny jeho žiwjenja šu bjes mała stawiśny pożłednich 50 lět šerbšeho naroda. Schtoż je wschitko sa Serbow dokonjał, to je šobsow było k lepschemu zyłeho Słowjanstwa wudokonjane. Trjebała šmy šhožowniu, so ma Luźiza tajsełe wulkeho wuczenja a wjedtnika a tuż je powschitkowne naše pšecźo: Bóh chowi Serbam hišcźe wjele lět jubilara šrowjeho a k šhožu šdźerjeć.

Na to wustupi hischcźe knjes redaktor Hejret s Prahi, narodźinschi šo w Vzrucki blizko Pilsne, s wobšernym pšchednoschkom wo naš Luźiskich Serbach, w kotrymż pšichitomnych wo naschich kulturnych prózowanjach powuczowaschе. Rěcźesće wo dobrych poczahach mjez Cźechami a Sserbami, kotrež dyrbja Serbam w jich dichownem wojowanju być k trutej sejeru a stajnym pohonjowanjom, so njebychu nihdy thadkowali, ale byłe pšcheswědczeni wo tom, so majut mnohich Słowjanskich bratrow sa šebje. Rěcźnik pokasowaschе wobsebje na samér cźěškoluźiskeho towaršstwa Adolf Cźerny, zkotrehoż pšchedbyła šam je, a kotrež ma wjele dobrych špichowarjow, kaž šut „o Cźerny, Kuba, Páta a wjazy a wjazy tajkich pšecźelow a dźełacźerjow na poli šłowjanskeje wšajomnosće.

Horza luboscź k nam mólcźiśim šapaschе je šłowom k. Hejreta a sahorjesche wschich šobu k nowemu słužbi, kiž ma po nasymu w Pilsni stać: wustajeńca Kubowych wobrazkow a šerbšći konzert. Wutrobny dźak Wam wschitkim hromadze, drohi pšecźelsełio w Prahy a w Pilsni a wjele šhoža k dalschemu dźěłu sa nasch lubowany narod. Njech je žiwo naše bratrowstwo! Jan Sserbin.

Serbske króny.

Wot dr. A. Muki.

71

(Pokračowanje.)

Sso wobroczźiwschi s wulkeje haźy do maleje widźeschtaj tam Hilźu pola niśkeje khěźi pšched wotczinjenym wokniešchkom šwjo, wot njeju wotwobroczeny. Wona rěcźeše wótśe pšches nje. Sasłuschtaj a pšchipoštuchaschtaj. S nutska wotmolwjeschе schkropawy hłóš. „A ma tón haješ dobru wutrobu?“ praschеsche jo hłóš. „Je šoškamy a dobry knjes“, wotmolwi Hilźa.

„Kak dołho wostanje pola waš?“ wopraschа šo thory.

„Njewěm“, dźeschе Hilźa trochu žo lomdoż.

„Dyrbi žyle pola waš wostać, pšchetoż wón je wam luby.“

„Ach, to šo nadźecź njeźmémy, luby Pětka; tola tute rěcźe njepomhaja niczo k rjanemu wuhladej na ješenu; se šuzodom porěcźu, ale mjez dźenšnischim a jutšischim dnjom tola niczo łaso njenarosće. Tuž šym šebi wotmyšlila, so dam tule womka pod wokniom delku pšchibicź a potom šestajam rózowe pjenćki s mojeje jitwy na nju.“

„Tuto sadźewa mi wuhlad“, šnapschecźiwi hłóš njeschołomy, „njemóžu potom wjazy łastojcźki nimo letaze a hłowy nimo thodźazych ludźi widźeć.“

„To je wérno, ale my šeźininy deśku tak njkto, so jenož mełajschi pšches wokno kukaja.“

„Kajše šu to róže?“

„Wyrtowy.“

„Tón njeszeże“, šnapschecźiwi Pětka morkotajo.

„Ale dwaj rózowaj łeźejetaj a jedyn wanilowy kerćzk.“

„Tón ja njeznaju.“

„Jara rjenje wonja“, wukhwalowaschе Hilźa.

„Dha móże pšchińcź, ale ba!ik dyrbi tež pódła być!“

„Chju hladacź, hacź žadyn mam.“

„Ale to tola dołho tracź njebudże, ja chyba to hižom jutše mécź.“

„Prawje šahe jutše rano.“

„A moje schnuczki njepokažeże nikomu, tež zuženu kniesej Pětk, te šu jenož sa waš.“

„Te wostanu naju potajnjstwo“, šlubi Hilźa, „wokaješe nékto waschu džowku Hanku, luby Pětka, mějece šo w Boże mje!“

Wona chyšche twoteńcź, pschipožkucharjej wotžalischtaj šo njewidźenaj. Knjes faraš wošjašni Hondrijej tutón podatk: „Hižom šydom łet leži tutón muž khory w šwojej komorzy, s wulkimi bološcźemi, hladaju p'ches woknješchko, kiž šcźe widźeli, da šwěta na tu hlinjanu šcźenu s napischecźa a na cźłowjekow, kiž pob wotnješchkom nimo thodźa. Scźěna šluschca šuzodej, moja džowka Hilźa běcźe ju jenu k wješełu s džiwim winom wobcźahnyła. Lětża pak je šuzod na njej wyarił a seleny pleczak šwotorhał. To khoreho jara mjerša. Hilźa mi w mojim šastojnšnje pomhało teź tuteho thoreho kaž druhich wopytuje a troschtuje. Pětka pšchede wschém rady widźi, hdyž wona k njemu pšchińdże. Potom je hischcźe zyły druhi dźeń wjeśoleje wutroby a pěšni jej sa to šwoje njelepe hrónczka.“

V.

Pytanje.

Nasch lud wě, so šhowane pokłady šmij pod šwojimi paforami dbźerji. Tehodła widźi druhdy nóżny putnik, hdyž na jeho šhowańki njejapaj trjechi, pjenjeju hracź a šwéite schtrejchi letacź. Schtóż chze tute pokłady šdobywacź, ma nécźto żelesne do tamnych schtrickatkow cźišnyć. Potom leži hnydom wulka, khopata pónoj šlotyań, bejmantow abo druhich taschich kraźnoscźow, pšched jeho wocźomaj. Schtóż hewak nihdy namakał njeby, ma tudy na jene dobo pšched šobu leżo. Tak mějeche šo teź se šerbšćimi krónami. Smij abo nětajch druhi duch je šhrožowacźe, wone leżachu pod paforami płona abo nékaschе khodoty žyle w blisskosći pšchecźelow; trjebachu ruku wupschesstrjecź, dha mózachu šo dobažnycź. Ohdy by jenoż thetšje wjedkał, hdże dyrbiše ruku wupschestrjecź. Teho dźěschaj pšchecźelej też žyle wěstaj, so tu nihdże te šerbšće króny leja. Wonaj je jenoż hischcźe njemějeschtaj.

Wucźeř widźo, so dě w tutej naležnosći pola borošcźenych s cźekła nécźto štrowe dospěcź, dobu šebi mlodźinu sa šwoje pytanja. W pschesjenoscźi s najštarschim žynom Jankom pytasche wucźeř žyle potajnje dale. Hdyž bě faraš nětkhe wu'chot a Handrij šo w chłódnizy s Hilźa rosmolwjeschе, pakoseschе Michał s Jankom w šmutkach thźe a rosypytowaschе wschě łucźiśi, najbóle w pinzy. Jómu hedźeschе w mlóčkowej pinzy runje w jenej wulkej bźerje, jako šluzonisa po mloku pschinźe. Nicźo še w mužkach šbliži šo. Tuž wuhlada na doba hłowu bješ žiwota je žehlowymaj wocźomaj a schetheratymi wložkami pomałku po pódże łazo a hubu jej napschecźivo rosdajejo. Wona šakchikny, wali šo wrócźo do kuchinjepadny pšches dónzu do twomory a wrócźi šo hakle po dołhim wobrźepjowanju a wulkim troschtowanju šaso do žiwjenja.

Wulku šcźeřkliwosć, kiž bě pschi pytanju krónow trébna, šarunachu Michałej druhe namakanki. Wón njewobmjeschе šwoje pytanja niż jenoż na faru, ale pschepytowaschе też žylu wješ a wokolnosći po ludowych štarinkach, kiž šo hischcźe jow a tam wokolo kuhdałkow pschelećow wijachu a w komorkach štarych macźeckow štrukhowachu. Hižom na druhi dźeń šešnu wón wšy štaru bahnjebajeku. Jako bě štara babka prěnje štrózele, so taiši wobžohny muž k njej pschińdże, pschewinyła, špowasche jemu i schpetatym hłosom pěknicźki šwojeje młodoscźe a powodasche jemu wjazy hacź mólčesche šnapschowacź. Kóždy wjecźor, najbóle pschewodźany s Jankom, pschińješe wopytarne lišma domoj: bórzo namała šo w jeho šberzy wjele šnatych a hischcźe njesnatych pěknicźkow wo Dikibjernacźe, wo wódnym muzu a jeho žonje, wo Mukmužowej horje a Wólporczanskim měšcźanošnje, wo běłych šakušlanych knjeżnicźkach, ptaczi dwaj atd.

Jónu namaka Michał pytajo w pinzy na boku k kanzu w kucźiśu k prawizy wulki kanjeń, s tšomi schcźikami wo'namjenjeny. Sadny njeho łeźeche bješe wschedno dwéla pytany štary pokład.

Kneżes faraš bě hacź dotal wo króncach pschezo šamomyślnje mjelczał; naspomni wucźeř druhdy i łóbka na nje, rěcźeschе won thźišje wo něcźim druhim. Nécźo wotewri jemu Michał, schło bě namakał, a dospi też po dołhim rosrěcźowanju, so jeżn šobu dźeschе žebi praschliwy kamjeń wobhladacź. (Pokračowanje.)

Kruty hrôb.

Horzn hłonzo hmudźeńe; bê tak tužno, so ho wšêch ptački w kettach thowachu a so rôžiczki hłowdźi hillachu za deschczom a mokhłôdnjenjom tradaju. Sšame muschki, kotrež tola henak eštowêch tak cżiwiłuje, bêchu ho do hwojich thowankow farble, tak je cżopłoła pschescżêhoschże. Ja pschi tej horzoce wo jśiwje hedźach njedźiwaju na pótne kapy, kotrež ho na mojim wobliczu każ pacżerje błyschczachu; mêłach tola munitche cżinicz, dyniku pachacż a rosmyślicz, kak bych ho wjecżor naśśepje łabawił. Mużłenje mje tak napinasche, so pschi tym łusk drêmnych. Tola na dobo mje nêkajke cżerchanje wubudźi. Pjuk kalhadźesche a ł durjemi so stary listwoschêr nuis klabasche.

„Na, wujo, tu masch liścżk, dyrje je wot — hm, hm — wot, haj wschak haj, łady tu njeśapomnicki — budźe..."

„Waj wschak haj, jow masch trubku, napij ho piwa a dźi!" rjekny ham wesjmy, kajki list to budźe, dokêl tola tajkeho śnajomstwa njemêjach.

„Mêj dźak, jutrje cżi śahu list pschinjeśu", praji listowschêr ł durjemi śnupajo.

Dêdma bê nosy śchabnył, list wotewrich a cżitach:

Luby ....scho!

Pschinâdź wjecżor na ....ku horu, Woneczanske herbiśe kowarstwo ma hdenża śwoje pohêdźenjel.

Twój pschercżel

...ka.

W ....owje, 8. 8. 23

Kunjeż bêch po śwonkowunym śhaczu hinaśchi wobhaŋ kocżkarował, mje tola list śwjeśeli, njetrjebach žêbi tola wjazy hłowu kamacz, kak ho wjecżor śabawjecz, a môžach nêkko we mêrje drêmnjeć a bórsy tej wutrjnych.

Tola bórsy, kaž ho mi śdasche, mje hotra śaśo wokasche: „Dha bźê tola śtawaj, lênotche! Je hižo w pjeczich!"

„Schtoo? w pjeczach?" a hnydom bêch na nohomaj. Sso śhotowawschi a pośwacziwschi ho doma porucżich prajo, so mje cżakacz njetrjebaja, so pośdże domaj pschiźu, abo hnadź też njepschiźu, dokêl mam tam a tam pschiścz. Potom krocżach śnate schczêtki w śwojich mychłach. Runjeż bêch śamyślany, tola bźê a hdyž pośatach ho roshładnjo, kak dalako śu źnê dokonjane. Wschudźom pilni ludźo na wós podawaju abo „ztohi" trwanjo. Mêjachu nuśno, dokêl ho k wjecżoru bliżesche a ho k wjecżoru cżmowe mrócżele na njebju roscżahowachu. Widżach też pastyrja na pischczatku hwiźdajo a rjane śpêwy śamoschujo śmêrom pod lipu žeźo. Wo wowzu ho njeśtarasche, wschak mêjesche dobreho pha. Kak zunjo a śrudnje pak jeho śynki śynczachu, ho praji cż njehodźi. Jenoż wutroha, kotraż je telko śrudnosżow pschetrała a telko nashonita, kaž jeho, to śaczuje. Bêchu to śynki wo śhubjenym źhożu, wo hórkosći wopuschczenoho, ale też nadźijne na pschichodne wjeśela, na wêcżne lêpsche źiwjenje, każ móże je jenoż herbita wutroha śaczucz. Temu bêchu też ptacżkow pêwy pschimêrjene, każ bychu ptacżki ł nim wschitko śarzjowale. Haj śame błónczko ho pocza śacżiwjacz a ho śa mrokami khowacz. Bê mi žamemu tak źiwło pschi wutrobje, dźêch tehoda k njemu, so bych nêchto nashonił, dokêl bêsche stary schêdźiwz. Cżaśa mêjach hischcze dosć.

„Schto tak krudny, pschecżelo?"

„Ach, wujo, njepraschej ho, je to zyła źyła bolosćow."

„Nó, wschak haj, tak ŕê tola njeje, ża to njesmjeješch. Powêš mi, pschetoż ł tym žebi bolosćе wołóźisch! Tu masch trubku a powêdaj!"

Pastyŕ ho pokaskowaschi dotko ł semi hladaśche. S jeho źlêbornymi wložanŕ zuni wêtr hnażkaśche, każ by rjez chżył: hischcze krótki cżaś chżu waś pêstowacz, hischcze krótki cżaś a budźerśe wotpocżowacz na wêcżne. Pastyŕki kabat jemu ł jeneho ramja wiśaśche: bê žnadź pastyrjej pocżał cżeźki a wobcżežny bycź.

Dotko tu śmêrom žeźeśche, do semje hladajo, potom hłowu pośêbnywschi je žyślśitym, ale tola kak źiwym cżornym wocżkom, każ by dwacżeźŕêtkny mkodźenc hył, na mnje hladaśche a mi zyle źiwjenje powê: kak jako mkodźenc wjeśele do źiwjenja łastupi, kak bê na wschitkich radowankach a herbiśich žeźoach pobył. „Haj, tehdom bê naścha wokolina hischcze zyła herbiśa a nêko? — Sstudna wjeś ho hižo pschenêmcżeła pocżina a tak žnadź to dale pójdźe, jeli krute towarśtwo, kaj zyły lud temu njeśadżewa." Spomni dejo na wschelake towarśtwa, ale jara błeśnadźinje. Potom mi powê, kak wjele lêpschi bê tehdom hischcze lud; dejo do pschiwêrkow wêrjo ho tola njeśtraji Boha hanjaze rêcże wudrajecz a ho njehańbowaschże herbiśe drasty, herbiśich waschnjow, narodnje rêcże. Ale nêtko? — „Sstm wêsch, kak je, a so ho polêpschi, ho nadźecz njemóžmy.

Cżaśo pchihodny,
Budźesch sakżêcz ty? —
O, lo bychu ł twojeho
Klina wuchśli mużojo,
Hôdni wêcznoh' wopomnika!

To budźemy pschezo podarmo śpêwacz, teho cżaśa njebocżakamy."

„Njeboj ho, pschecżelko, pschichod je nasch! Lêpsche cżaśy pschińdu, žu ho hižo śapocżałe. Wschudźom ho hiba a to hidanje nam wuzomha. Jenoż ża narod śahorjenych mużow hischcze wjazy trjebamy, so bychu lud derje nałwjedowali ł jeho cżêlnennu wuźiłcz a duchownennu śhożu."

„Haj mużow trjebamy, ale hdże žu?! Hlej, nêkotrych studentow, kak mało po prózuju, schłoda łôžeje mozy! Schto potom próza nêkotrych wutwolenych pomha, hdyž do pschihoda nadźije nimamy?"

„Pschichod je nasch! Też studenta bo porjedźi, hdyž ł bêżwêdomnosći pschiińdże; pschetoż potom budże cżinicz, schtoż môże. Tuž ho śpokoj a mêj dźak ża powêdże. Dyrbiju hižo prjecz do Woneczanskeho towarśtwa. Pschichodnje cże jónu śaśo wopytam, potom žebi wscho powêdmoj. Dobru nóż!"

„Dobru nóż, ho derje śabawjej!" Po tym wotenđźech, pastyŕ pał wja śwojju hwiźdawku a durjesche śrudnje:

Cżaśo pschichodny,
Budźesch sakżêcz ty...

(Pokraczowanje.)

Wobučowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěd serbski.
Najl. a najtuńša kupowańska wobudow. Póduložowanje spěčanje a tunjo.

Zapósłane.

(Bjez samołutnosće redakcije.)

Dźekaczerjo a śejmske wólby.

Sstowo „dźekacżer" njeje tak husto wobmjesowane. Najwjetschi dźêł cżłowjeskow ho dźekaczerjo, tola jich powołanje a sozialne śtejischcża śu wschelake. Jedyn je śamostatny ratar, dźêła ham sa sebje, druhi śtatny śastojnik ke śvêčenjej existenzu, wulki dźêł jich je ł njewobstatnej a ł njewêčenjej existenzu. Kżódy śprawny dźekacżer, kotryż po śwojich mozach a śwojej dołonjanoscżi pschinoschuje śwój dźêł k wuźitku cżłowjeskej towarśchnosći, dopjelnja tak śwój nadawk a śwoju winowatosć, kotruż ma dopjelnicż jako cżłowjek do śwêta śtajeny a dobywa žebi ł tym cżłowjeśku runoprawnosć w śtacże. Duch a dźêłaja mòc dźekawych śtawow śu po śdobnyhi cżłowjeśtwo na wyhoti khodźerś dokonjanosće. Też Edison bêsche jednory dźekacżer. Tak śu te śo Pkżozwoze a dźêławe śtawy te pilne pcżołki w cżłowjeśtwje, te njedźêkaze pak te truty (Drohnen), kotreż jako bampyr (krejzyar) ho źiwja wot miedu pcżołkow a wjedu bjez śtarośće źiwjenje we wobjerańtwje a wopiśtwje a kurwaśtwje. Mała cżśiódka tuchych trutow dżerśi miliony a śaśo-milijony dźêławych pcżołkow we śwojich pośovach. Najbóle cżerpja pak tutymaj freijuzjarjemi wulke śtyki dźêłacżerjow ł njewobstajnej existenzu. Śśu to cżi w podkopkach w śwornjach (fabrikach), śkakoch a ł wulkoho dźêła też we rataŕśtwje a tak dale. Śrudnje je dóńt tajkeho dźêłacżerja. Rano po cżmje dże abo jêdże hižo prjecz wot domu. Dyrbi prjecz we wschêm wjedwje a njewjedrje, wjecżor pschińdże podźe domoj, śwoje dźêcżatka njewośhada druhdy za zyły tydźeń, dokêl rano hiśchcze śpja a wjecżor śu też hižom lehnyli. Śusto ma dźêłacżer tajke wobydlenja, so jenu śmjerdy wotfurpow te krótke hodźinki nózneho mêra każa (wosebje w mêstach). Dyrbi žebi wotczahowanje a pschikrótschenje śwojeje mśdy lubicż bacż. Dyrbi žebi śchikany a wobhajowanja pschi dźêle lubicż bacż. To najbóźche pak je, so jemu ras praja: „Ty mójesch hicż, tam śteji to bruhich. To je śadwalne położenje dźêławeho ludu, jeho cżłowjeśke prawa ho jemu tu wotrjeknu. K śchitanju śwojich cżłowjeśkich prawow śu ho dźêłacżerjo hromadu śwjazali, śorganiśowali, ale wulkokapitalej je ho poradźiło, organizazije rosbicż a do njemozy śatepnycż. Tutu mòznu dźêłacżeśku organiśazju, kotraż je pśches pół lêtśiotka cżêżkeho wojowanja ho wutworiła a śtruczika, wjele śmy wot njeje wocżakowali, ale we rosbudźazym wokomiku je wona dospołnje śaprajźka. Śtatyhażdy śwórenych wojowarjow cżinja ho śebani, pschetrabeni, haj pschebadeni. Śamy śapadnyli a padamy dale do dospołneho robocżaństwa, njewólnistwa. Schtó je tutu katastrofu jatwinował? Dźekacżerjo abo wjedniży dźêłacżerjowie, śozialistiśke knjeźiwo?

Do Minakała.

Dowêrnik śa „Sserbśke Nowiny" je
knjes Hermann Hencż.
Pśches njeho dostanjecże je hischcże
na dnju wudacża.

Do wójny śpêwachmy: Wollt auf die Unschuld Feuer geben und kämpfen gegen die Natur? Nein, nein, da geben wir nur unser Leben für Vaterland für Freiheit nur. Schtyri njedźele do wójny śozialistiśki śapółzanz Brendel w nêmśkim jezmje płomjenitu rêcż dżerżeche pschećiwo nêmśkim kapitalistam a nêmśkemu knjeżerśtwu a śłonczi śwoju rêcż je „Wive la France" (Njech je żiwa Franzowśka). Hdyž wójna schtyri njedźele trajeche, śastupi tutón dobrowólnje do wójśka a namaka śwoju śmjerc. Te legiony nêmśkich dobrowólnikow rekrutérowachu ho ł najwjetschehoho dźêła ł nêmśkich organiśowanych dźêłacżerjow. Nêmśke dźêłacżeśke organizazije dachu wschê śwoje potkadnizowe wobśtatki na wójniśku pożżonku a pomhachu tak wójnu podkłêchicż. Pśches bêh tych wêcżor pschestajenj, pschenamoh dżeń a bóle, so je ta tak wunoława nêmśka internazionala hoka fraśa. Tu hižom nêmżzy kapitalistiżo śpółnachu, so je nêmśka śozialdemokratija za nich zyle njeśtraśchna a so ho śa jich śamêry jara derje trjebacż hodźi. Tak śu nêmżzy kapitaliśtoju ł pomozi nêmśkich dźêłacżerjow wulkotne triumfy żwjezżili w Hornjej Schlezyi, w Porurhśkim kraju a wschudżom, hdyž rêkaśche „njepschećelełej" schłodźicż. Nêmżzy dźêłacżerjo rosbiwachu žebi śa wschoněmiku — niż śa internazionalnu — ideju hłowy, morjachu Polakow, mjes tym so nêmśki wulkoindustrielny hrabja Henkel ł Donnersmark, jako cżêżny żobuśtaw w pólśkej hospodaŕśkej radże žedżeśche a tam wêcże wo żożu dźêłacżerjow żobu wuradżowaśche. W Pariżu śej Stinnes a konżorzium ł franzowśkimi kapitalistami pschipiwachu, mjes tym so nêmżzy dźêłacżerjo w Porurhśkej žebi śa lud wujeboze śajimny nêmśkich kapitalistow kośce rosbicż dachu. Pśches njekniczomnu wschechnêmśku politiku w Porurhśkej je wschón dźêławy lud w Nêmśkej śwoje nałutowanki, śwoje zyle śamożenje śhubił a tola też wjednizy śozialistow rejachu: „Der passive Widerstand muß noch verschärft werden." Tak bêsche żo śozialdemokratija dospołnje do kary nêmżzich nazionalistow a kapitalistow śapschachmyła dała a hdyž żedyn śozialist wyhoże śastoŕnistwo pschewża, śtajni żo wón ł wuśnaczenj „Deutschland über alles", popyłany a potom dê jeho wumêśtyła ke łonzej.

Njeje tak żednora idêj, wyhoże śastoŕnistwo w stawe pschiwacz. Mużojo śe śchérokich ludowych worschowu njeśtachu na to pschihotowani. Jedyn dźêłacżeŕśki śekretar pschećiwo hdyž żadyn śtatnik (Staatsmann) a diplomat. Sstawny śchwedzki minister a śtatnik Ochżenśtjirna je tak jenaj burżiśi wotrocżk hył, ale my żonych burżiśich wotrocżkow za wyżśorich śastojnikow nimamy. Tute żłabe trony śpółnaka a derje wuwuja-wacz. Tak śeżêhowaśche njemóż a rozpad żyłeże tuzêmśkej demokratije. Hłowna wina teho wschoho je wschêmnêmske imperialiśtiśki duch nêmśkeho ludu, kotrehoż wobśor (Hortgont) je śespinany do jeneho „Deutschland, Deutschland über alles". Sswobodnosći, runoprawnosći też nayżêcżego druhim narodam won nochże śapschijecz. Myśl nêmśkeho ludu je monarchiśtiśka reakcionarna. Njech ho śchérokê worschoh ludu próżuja, myślicz a dźekacz ł prawnym a demokratiśkim duchu. Schérokê ludowe worschoty njech njeczinja śwojim wjednikam żanehoho poroka, so ho psched kapitaliśmom podżeżeli, bu wschitkżu jenak wjele wina, dokêl njeżju wobkredźowali internazionalnu demokratiju. Njech śłużi tuto śe naśhonjenje wschêm ł twucżbje ża pschichod. Njech żadyn dźêłacżeŕ druhu śtronu njewoli hacż tu, ke kotrejż po żwojim śozialnym śtejischczu śłuścha. Żenje njebudże wulkokapitaliśt abo industrielny abo wulkokolegionnoscżeŕ druhe śajimy hładacz, hacż jeno żwoje a byrnjej pschi wólbach rjeńśche głowa rêcżał. To je też ł nowa śozialdemokratija dyrbjała śachucz, hdyż je we żwojej dźêłacżeŕśkej łuporżi śa śpohonomóżnjeńśki śakon żobu hłokowała. Tuż budź pschi wólbje heśło: Sswój ł żwojemu!

Sjebana liśchka.

Leścżiwa liśchka bêsche żo śkradżu hacż k prênjemu śtokej holanśkeje wjeśki pschiwoleła a tu żo ji porabi na luzy hużyczku ł małeho śtadleśchka hrabnyczż a njeśche ju hacż k błiśtemu lêśej. Śiżom tu dżiwśche ju rostorhacż, ale hużyczka ju tak lubje proschesche, so śmêła tola hischcże-hischt tak żarejwacż, dokêl ż to je ji śtajnje najresche wjeśele było a nêtko njeby rad prjedy se śvêta wotejschła, doniż njeje žebi w pschichnej rejzy śrudnu myśl a żmjertny śtrach potepiła. Liśchka, żiwjeże pjeczenje žebi wêsta, śmêjży mênjesche: „Tajke wschelko cżi radżubje hischcże powscheju!" a lehnyj żo w mêrje do łuśtkożeje trawy. Hużyczka, żenż na to cżakajo, żo by pschekłepanej liśchaju ras hischcże twóchła, śapocża żwoju rejku njeżepje kelpajo a kolehajo, ł łobka ł fchidłomaj pôbła pjerscha-ju kolo wokolo liśchki — najprjedy zyle romaku, potom pschezo pschêchniczko, tola pschezo tak njeżepje, każ żeno mózno, zyle pschi śemi we wschêj dalokoscżi. „Kraśnje kraśnje mój ptacżko!" wołasche liśchka a śmêjesche żo, so mohła ho pukwacż. Hużyczka pał bê mudra doscż, so njedźiwajo na to runje tak dale hischcże łhwilku wetwałcżej. Tu na dobo pał luśchi mozu napinajo łschidle wuschestrwschi pośtêknu żo do powêtra a wjeśele gigota-o leceżeje do wżu. Liśchka ża njej śpêschnje bêżeśche, tola bêsche pschepodże. Strachocżiwy gigot hużyczi śaśłyschawschi pschitêżka cżrjódka bżeżi ł keekow wok błiśteje rêcżi, hdyż žebi runje kije kamachu, dokêl chażchu wójnu wjeśej wjeścż — liśchku wuhładowawschi a ł kjemi na nju, to dźêsche każ ł błyskom. Liśchży wschak bêsche łokko dźêżom wucżeknycż, ale so je żo wot hłupeje hużyczi dała wiż-ża noż wodżicż, a pschestrapicż, to ju dołhi cżaś hischcże żadżawje mjerśaśche. -ſch-

Sjebana liśchka.

Leścżiwa liśchka bêsche żo śkradżu hacż k prênjemu śtokej holanśkeje wjeśki pschiwoleła a tu żo ji porabi na luzy hużyczku ł małeho śtadleśchka hrabnyczż a njeśche ju hacż k błiśtemu lêśej. Śiżom tu dżiwśche ju rostorhacż, ale hużyczka ju tak lubje proschesche, so śmêła tola hischcże-hischt tak żarejwacż, dokêl ż to je ji śtajnje najresche wjeśele było a nêtko njeby rad prjedy se śvêta wotejschła, doniż njeje žebi w pschichnej rejzy śrudnu myśl a żmjertny śtrach potepiła. Liśchka, żiwjeże pjeczenje žebi wêsta, śmêjży mênjesche: „Tajke wschelko cżi radżubje hischcże powschejuł" a lehnyj żo w mêrje do łuśtkożeje trawy. Hużyczka, żenż na to cżakajo, żo by pschekłepanej liśchaju ras hischcże twóchła, śapocża żwoju rejku njeżepje kelpajo a kolehajo, ł łobka ł fchidłomaj pôbła pjerscha-ju kolo wokolo liśchki — najprjedy zyle romaku, potom pschezo pschêchniczko, tola pschezo tak njeżepje, każ żeno mózno, zyle pschi śemi we wschêj dalokoscżi. „Kraśnje kraśnje mój ptacżko!" wołasche liśchka a śmêjesche żo, so mohła ho pukwacż. Hużyczka pał bê mudra doscż, so njedźiwajo na to runje tak dale hischcże łhwilku wetwałcżej. Tu na dobo pał luśchi mozu napinajo łschidle wuschestrwschi pośtêknu żo do powêtra a wjeśele gigota-o leceżeje do wżu. Liśchka ża njej śpêschnje bêżeśche, tola bêsche pschepodże. Strachocżiwy gigot hużyczi śaśłyschawschi pschitêżka cżrjódka bżeżi ł keekow wok błiśteje rêcżi, hdyż žebi runje kije kamachu, dokêl chażchu wójnu wjeśej wjeścż — liśchku wuhładowawschi a ł kjemi na nju, to dźêsche każ ł błyskom. Liśchży wschak bêsche łokko dźêżom wucżeknycż, ale so je żo wot hłupeje hużyczi dała wiż-ża noż wodżicż, a pschestrapicż, to ju dołhi cżaś hischcże żadżawje mjerśaśche. -ſch-

W znamjenju słowjanskeje wzajomnosće.

(Pschinoschk ł stawiśnam słowjanśko-herbśkich poczałow.)

Jan Sserbin.

VI.

W znamjenju słowjanskeje wśajomnosće wotewri żo 15. meje 1895 hławna „Cżêśkosłowjańśka narodopiśna wustaweńża" w Prahu*, prênja ta systematiśka narodowopiśna wuhtajeńża zjenoho słowjanskeho naroda w europśkem kontinencże. A hłej, ju wobkedźowachu też naśchi łużiśzy Sserbja ł cżrjódarni. Tak sawitachu 20. julija pod wjednistwom Adolfa Cżerneho hławni łużiśzy hoścżo, mjes kotrymż widżimy naścheho jubilara dra. Muku, jeho pschećelża Holana ł mandźeśkej, wośebje jeniora herbśkich wótcżinzow, farara Domaschku a jeho mandźeśku, śapółzanza Lipańk-Kokłu, bohoślowża Andrizkeho a hiśchcże jeneho bura ł burowna S horżymi śłowami powita jich kehdy ofiśialnje w mjenje wukonjazeho wubjerka mêśtopśchedstwża direktor Schubert, a śekretaŕ dr. Kovàt jako „najbliżśich bratrow", kotriż ju śtajnje mêwali ł Cżechami najwjetśche śympathije! Staruśchi farat Domaschka pschipomnina wobśtajne żwiaśki mjeż Sserbami a Cżechami, pschi kotrejż je wśodowjerne wobeju narodow było wśajomne; na Sserbow śwdżenje dżeń pu mêli wośebje śłowjenowany wliw Purkyně, Cżeśakowśky, Kollár, Palaśky a dr. A tehodła „Sstawa!" cżiśłużiłej wśajomnosći. Sa pschećelśke pschiwitanje podakowa żo też hiśchcże Adolf Cżerny, a potom rozhładowachu żo łużiśzy hoścżo pod pschewodom direktora Schubert po wustajeńschcżu. We żwojem narodowjem palaśce khowaśche wulke pokłady ludowiśneho materiała, w „muśeju mêśta Prahi" mjeśesche pomjatniki śławneje historije żamośtatneje cżêśkeje krony. Najbóle żajmowej a jara wabjazej dźêławi bêchtaj „Stara Praha", wubjerna imitazija „maleho torhoschcża" ł Prażikeho Starego mêśta, kajżeż bê we śławnej Rudolfinśkej dobje, a wuśtajeńcżi na wjeś." To mjeśe modet, ani karrikaturow ale wopraw-dżita cżêśka hoścż, zyły wênż pschećeżelnych śtatkow we wschirokodżeńśej wulkoścżi a roźtoju, ł pśanej śahrodku pod wolnami, wobhrodżenej pak je żiwym pak ł latowym płotom, że żolmjetymi śahonami śa brożnju. —

Njeliczomny ras śmy tam też my bratśja „Sserbowcżenjo" thodźili do tuteho lubośnejo raja a żo nehrêbali bohateje poezije cżêśkoślowjańśkeje wjeśi. Śwjeścka dża

*) Dnika 1. 1895. łêtnik 14. cżiśła 6. 7 a 11.

pschichadźachu serbšeju hoješo też do Sserbšeho seminara a powołowachu nasche niedźelske „serbske hodźiny“, so bychu so wo naschim serbskim dźele a sdźělanju pschichodnych, zapodnju dźěchmy my stari a młodši studowazy towarschstwo s nimi na wustajenischcžo. Nasche wutroby so zarucichu pschi sawohladanju žiwy wobraz złowjanskeje kultury, kotrejž běchu Ejesicha tajki sławny pomnik stajili. Dołho pschešče, hdyž bě jich barwno po wustajenišu, tu sem tam, tam do lubosnje zdźělaje wjesele, hdyž so hižo doma zarjunowachmy a sapschijachmy, nowe myslicžli sa swój serbski złowjanski lud a kraj. —

Kaike myslicžki su jimale naschich sławnych hosčeši na swojej wukasanju, to rješ njemóžu, ale spóznawamy spodźinu skutkownosć złowjanskeje wjasomnosće, hdyž nadobo widźimy sa lěto też w Drježdźanach mjez wulkej pschestrowej wustajenży serbšeli rysynarodowišnu dźěl, hdyž čitamy we „Lužicy“* nad lubosnym wobrasom tón wjesemnamny napiš: Sserbska narodowizna wustajeża w Drježdźanach 1896. A Lužan powdała w novembrskem cžišle złowcžko wo nastaczu wustajenży, wulběhnjo jeje wujnam kakse:

(Str. 94) . . . Sserbsta narodowizna wustajeża we Drježdźanach znamjenja wulke a mózne napiecže serbšich rukow a hłowow a žyline rozpiecže narodneho wožiwenja w Sserbach. . . . S cžehła brje nanaka so w zyłym naschim wobnowjenem narodnem žiwjenju wot schiwatych lět šem doba, w kotrejž by so kelko serbšich mozow dołho a dłeže wotpo:kowawschich, shrabało a sbérnjko było k wulkemu skutkej tak lětża. Zenje pak nje je dotal zyły serbški lud, wot pothmurneho Cžornoboha horjeka hacž k jonjatym Błotowskim wobam bele, k jenemu shromadnemu a k temu porabjenemu dźěłu stanył kaž lětża . . .

Wustajeża wotewri so 20. junija a trajesche do 27. septembra, serbški drastny žiwjeńcžeń 5. julija a serbšeli spěwanšči žiwjeńcžeń 12. julija běschej so wulkotnje porabjeli. „Sserbški muzeum“, kiž na wobrasu prażnikowneho cžišła widźimy, bu se jakodom serbšeho narodowizneho muzeja we Sserbškem Domje w Budyšchinje. Wo sarjadowanje tehole muzeja mjesche złownu sasłužbu nasch wobławjeny dr. Arnošt Muka, mjesche też najwjetschu starosć z nim, jako pschedběda „serbšeho wubjerka wustajeżeny sakskeho rjemjesła a wumjelskeho pschemysła w Drježdźanach. Temu k pomozy běchu wosebje wuczeł Adolf Sommer a mnohy dowdrniży.

— „Moralny wuspěch konzerta bě wulki, dokelž wobsahowasche parte narodnych pěsni, wot dra. J. Pička, wubjerjne harmonisowane, zyły Kozorowy zyklus 7 spěwnych cžišłow, spěwne cžišła wot B. Krawza a Freschlaga, a też orchestralnej cžišle wot Krawza, kotryž sebi hnydom s prěnim cžišłom tehole rjadu powschitkowne pschipósnjace wobstrowne komponisty dobu. Wósche to jimaze idylla za orchester: „Pschi Lubaczu“, ze kotrejž so konzert sapocža. — Dr. Pič a B. Krawz, (też K. Stodołki běsche w Budyschinje chor wuwuczował) běschtaj w Drježdźanach konzert pschihotowałoj a B. Krawz jón wschón muschtrowaroj dirigował. — Radośne pschihłosowanje stajnje rosczesche. Wěchu dźe tele spěwy nasche narodne pěsnje, te naschе zuntsrotnje bagnje w hudźbje, nastaje we wuschi złowjanskeho ludu a tak tyschnitnje a bólnje soło na duschu skutkowaze. S zyła mjesche Drježdźanski swjedżeń skoro napadnje khutny, swjatočny raz a to runje, dokelž mjesche narodna pěsń rosbolaneje serbšeje ludowe duschе prěnje město: jeje stusk a jeje žadosć sashupuje pschipowdźiwarjej hacž do nutrinow wutroby a rosrywa ju.“

(Pokračowanje.)

*) Luzija l. 1895, łětnik 15, cžišła 7, 8, 9, 10 a wobeje 11.

Přilopk.

* **Mowny a tyła žiwy.** Spodźiwna wěsta je so we šwjedownych Čechach podała. Knjeź Jurij Riedl w Schönwalde bosta bepeschu, to je jeho syn Hans w Chebu (germ. Eger). Wón wschо sa pohrjeb pschihotowa. Potom poda so je swojimi tśimi žynami po cžełe do Chebа. Tam pschischedschi podachu jo do hosćeńca, hdźež bě zemrěły i bydłom. Pinczinka so sa swojim synom a bratrom wopraschawschi, dostachu wotmołwu, so je we swojej jismje. Cžišło jstwy shonitschi, dźěchu horje. Sayn leżesche we łožu. Myślachu sebi, so je morwy. Pola łoża so sestupawschi, počachu płakacz a wótsje žałosćicz. Na jene bobo počza so cžełko hibacz a so we łožu pozdźiby. Njemako so nan a bratrja wustrózachu. Ale tej we łožu hebzaju na nich woczi wubzérasche. Tón njebě morwy. Ani thory byl njebě. Wón bě jenož spał. Jako so na pólsce sa telegramom pschacha, shonitschi, so je telegram w městu bo Schönbrunna smjelnje do Schönwalda schoł. Pischipad bě dźiwł, so we Schönbrunnje tehorunja jedyn Jurij Riedl bydli, kotrehož syn Hans bě w Chebu zemrěł.

* **Město na zełenej pódze.** Jendźelske město Tipton w hrabinstwje Stoffords, kotrež na 30 000 wobydźerjow licži, stej w krajinje, kotraž je jara bohata na wuhlo. Schtož je hewak sa tajke městna z wulkim łožom, tak tu i wobudom bjez. Wuhlowe worschty pod zemju su so pschez lětami zapalile a zehła so pomału dale. Po cžasu so buo pod městom a wokolinu wupali a znadź so tkóże hdże do hromady sypnje. Póda je tak cžopta, so su wschе dostimy wotemrjeże. Wschelake khěże počinaju dla cžopoty rospadowacz, murje so pukaju a tuž byrzhacžu so pohybdlenja wurunuwacz. Na městnje so bymi a kiri. Wschе poppry, dalsche zełenje sanjechacz, su hacž dotal bjez wulspěcha byle. Tuž budźa ludźo město po cžasu wopuschcžicz dyrbjecz.

* **Dobrsti Buddha jako pohrjebny pomnik.** W Tokio (stowne město Japanskeje) budźe sa wopory, kotrež su pschi zemjerjenju wo žiwjenje pschischli, jena dobrsta pomnik Buddha natwarjena. Tutón pomnik twori so po inżenjerskej techniży z betona a budźe na 35 m. wyšoki.

Dowěrnicy za „Serbske Nowiny“.

1. Nańschi wokrjeż.

za **Brěžow**: knjes Max Sota,
„ **Boschezy**: k. Michałk.
„ **Brěžnjku**: k. Bart.
„ **Budestezy**: knjes Sewora.
„ **Budyschink**: k. Schołta.
„ **Bukezy a Pomorzy**: knjes Matthes w Bukezach.
„ **Delnja Hórka**: knjes krawski mischtr Hillmann.
„ **Dobroschezy**: knjes krawski mischtr Kalich.
„ **Hornju Hórku**: knjes Frenzel.
„ **Huczinu**: knjes Hanka.
„ **Jenkezy**: k. Ernst Pěschka w Jenkezach cžo. 35.
„ **Kamjenej pola** Radworja: knjes Winak.
„ **Koporzy**: knjes Pawoł Grosa.
„ **Khrowczizy**: knjes nóżny straźnik Jur.
„ **Klukich a Lichań**: knjes Fobrak w Klukschu.
„ **Korinizu a Brěžezy**: k. gmejnski pschedst. Nósa.
„ **Krałezy a Lětow**: knjes Schöbel w Krakezach.
„ **Kubschizy**: knjes Garbat.
„ **Lomšt a Drohy** k. Lodny w Drobach.
„ **Lupoj, Starý a Nowy Brůh a Lupjansku Dubrawku**: knjes Rud. Kral we Lupoj cžo. 13 b.
„ **Maleschezy**: knjes schewsti mischtr Sskora.
„ **Mérkow a Lnobeć**: knjes Miklawsch Měschek.
„ **Minakał** k. Herman Henč.
„ **Pluźnikezy**: knjes Pawoł Makwald.
„ **Porschizy**: knjes Urban.
„ **Radwoć**: knjes wuczeł Nowka.
„ **Rachlow pola Kubschizy**: knjes Sterzel.
„ **Rakezy**: knjes Guda.
„ **Salhow pola Klukschu**: k. Arnošt Krawczik.
„ **Sdźěr pola Klukschu**: knjes Schmarander.
„ **Wulku Dubrawu**: knjes Henka.
„ **Zibow**: k. pschekupz Měrsch.

Na tuthch naschich dowěrnikow so wobroczeże, hdyż macże nawěschk abo dopiš sa „Sserbske Nowiny“ słałacz, a hdyż chcezże je psches naschebo pobota na hamžnym dniu wječor dóschcže dobtacz.

* *Najmjetschi móst na swjeći.* Lustralske knježerstwo ma wot*pohlad, w blišschosći hłownoho města Sidney móst natwaricz, kotryż wschě dotalne pschetrjeschi. Budźe jemu jendźelskich miln (1800 metrow) dołhi a budźe srjedza nimale 60 m. wyšoki. Wósom lět budźe so na nim tworicz a k temu 50 000 tunow (1000 000 zentnarow) żeleza trochnych. Placžišna šaji so na 120 mil. fr.

Našim dźěćom.

Z robočanskich časow.

Před 100 lětami hišće dyrbješe kóždy burj z wołami abo konjemi na robotu jězdźić. We Łahowje bě tehdy jedyn burj, z mjenom Bochman, tón dyrbješe kóždu njedźelu Zaréčanskich knježi ke mši wjesć. Tale jeho robota traješe wot 1/8 hač do 11 hodź. Njeswačidlska wosada měješe tehdy stareho duchomneho, kotryž jara dołho předowanje dźeržeše. Junu trajachu kemše hač do 3/4 12 hodź. Bochman hižo dołho před cyrkwju čakaše. Ležma běchu knježa do woza, zapraska wón a konje běžachu w skoku. Před Wbohowom wón pomałso jědźeše, a nastaješe wuši, zo by słyšał, hdy w Njeswačidle 12 bije. Hdyż k Wbohowskej korčmi přińdźe, 12 dźepješe. Wón zaeta, zaléze z woza a praješe knježom, zo je čas roboty nimo a zo nětko konje domoj póćeri. Tuž knjez praji: Bochmano, tajki tola njebudźeš, ty nas! tola domoj powjezeš, wšak! dyrbiš přez Zaréč hnać. Njebudźeš tola wóz tu stejo wostajić, To nas tola runje domoj dowjezeš.' Ty ta maš tola hewak jenož dwoje dźěło, hdyż dyrbiš sebi pozdźišo po wóz jěć. Bochman wotmołwi: Ja dźerju nětkle konje dom. Knjez praji: Ja hišće čí 2 slěbornaj přidam, dowjez nas domoj! Ale Bochman wosta při swojim. Wono ničo wyše njewosta, hač zo dyrbjazhu z woza lěsć a domoj běžeć. Před wječorom sebi Bochman po wóz dźěše. Na druhi dźeń, hdyż Bochman na robotu přińdźe, praji jemu knjez: Ty njetrjebaš mje wjacy ke mši wozyć. Ja sej sam knježski wóz a konje kupju a ty też to žito za to wjacy njedostanješ.“ To bě w posledním času roboty.

Jan Henka.
rodź. 22. dec. 1910 we Wbohowje.

Wbohowska smykanica.

W našej wsy žane wulke haty nimamy, jenož dwaj małaj, přez kotrež so w drjewjancach přesunješ. To je jenož za małe dźěći, kotrež hišće so jara suwać njemóža, ale ze smykačami a sanjemi jara dušnje njeńdźe. A też w našej blizkosći žane wulke haty njejsu. Tola móžemy so na lodże smykać, hdyż wulka woda na łuki přińdźe a potom zamjerznje. Potom mamy wulke strony loda. To je wjesele za nas dźěći! Jězdźimy po lodże wot Wbohec mostow nimo Łuha. Króncy a Zarěča hač k Łahowskemu hrodźišću. Najrjeńšo je, hdyż po wětřiku domoj smykamy.

Jan Henka.
rodź. 22. dec. 1910 we Wbohowje.

W zymje na hrodźišku.

Hdyž běch wčera z mojim dźěłom hotowa, jědźech z mojimi sankami na hrodźiško. Tam pak nichtón njeběše. Tuž jědźech zaso do wsy. Tuž přijědźe moja towaršća, Zemrjec Marta, a nětko jědźechmoj hromadźe na hrodźiško. Tam nětko jězdźachmoj hač do wječora, přeco srjedźa přez nje wot hornjeho nasypa hač do Hajka. Ja so tež wjele króć so sankami čisnych. To wšak nicho dale njewadźi. Hdyž bu čmička, jědźechmoj domoj a mał sa i prašeše, hač je mi zyma. Ja prajach „haj“ a maćeri powjedach, kak smój tam jězdźilej. Mać so směješe a praješe: „Tak smy tej činili, hdyż běchmy dźěći.“

Marja Dučmanec,
rodź. 22. nov. 1910 we Łahowje.

Wj Delanach je wulka woda.

Ja rano zahe wstanych a dźěch do šule. Ducy do šule stajichmy čŕjódku čołmikow na wodu. Někotre z nich so nam podnurichu. My so wjeselimy, zo je wulka woda. Hdyż by zaso zamjerzło, potom bychmy so zaso wjesele na lodże smykali. Wječor, hdyż bě čma, čŕjachmy domoj. A potom njemóžeše mje naša mać rano dowołać. Potom nimale do šule skomdźioh.

Hańża Henčec z Konjec,
rodź. 18. 3. 1913.

Napisała 7. 2. 24.

Našim dźěćom.

Raz dźěše mój nan z Brězynki do Malešec. Ducy po puću přińdźe wón nimo Čertowinje. W njej je hižo wjele ludźi žiwjenje zhubiło. Wono wokoło połnocy, jako so wón žerjacemu mosć tej bližese. Wón běše cyle we swojich myslach ponhuty a mysleše sej při sebi: Kak! wjele złowjekow je so tudy tepiło. Jako wón wo swojich mosćika běše, dyrí raz woda wokoło jeho žiwota, a wulke pluskotanje nasta. Mój nan pak so njeboješe, ale tu wěc bliže přepyta. Dha won widźeše, zo su tam jenož kački, kotrež su so žešerike a we wodźe ze swojimi křidlami pluskotale.

Wałtaŕ Nowak ze Zubornički, rodź. 1. 10. 1909.
Přeložiła Leńka Petrikec w Stróži, 12. 3. 24,
rodź 25. 7. 1909.

Božodźěšcowy štom smy rozhotowali. Po swj. kralach prjedy hač bě domuswjećenje, smy Božodźěšcowy štom rozhotowali. Hdyž so tutón dźeń přibližowaše, běchmy jara wjeseli. Wječor nan hišće štom zaswěći a potom hišće někotre spěwy spěwachmy. Swěcki běchu hižo wuswěcene, nětk pak my dźěći ruče te poprjancy zwotorhachmy. Mać pak te kule preč bjerješe a je do tyzki kładźeše, prawje pomalku, zo so wone njebychu rozbiłe. Na wjeršk pak njemóžachmy dosahnyć, to sebi stólčk stajichmy a potom wšitko dele wzachmy. Bórzy pak steješe wón próždny. Nětk donjesechmy jón do drjewjenca a tam my dźěći něšto khlěba spojichmy hłódnym ptačkam. Tak bě naš Božodźěšcowy štom wupróždnjeny.

Napisał 17. 1. 24.

Pawoł Rjenšec ze Šunowa,
so narodźił 12. 4. 12.

Božodźěšcowy štom so rozhotuje. Prjedy hač smy jón rozhotowali, zaswěćichmy posledni króć swěcki a potom zaspěwachmy sebi jedyn khěrluš. Na Božodźěšcowym štomje wisachu poprjancy, jabłuka a też wšelake druhe drohotne wěcy. My tři sotry smy jón rozhotowali. Hdyž běše rozhotowany, rozdźělichmy sebi poprjancy a jabłuka. Potom smy jón rozrubali a spalili.

Napisała 17. 1. 24.

Marja Čornakec z Konjec,
so narodźi 21. 12. 11.

Božodźěšcowe štom so rozhotuje. Dźens běše we našim domje wjesele, zo móžachmy Božodźěšcowy štom zozhotować. Něšto słódkich wěcow je hižo mała sotra prjedy zwotorhała. Jenož něšto poprjancow jich zba, te sebi zwotpowšachmy a so do nich rozdźělichmy. Mać bě mjez tym kule, zwónički a wjeršk zwotpowšała. Nětko hišće wlosy wotpowšachmy. Nan wza seker, rozruba Božodźěšcowy štomik, potom čisny nan štomik do kachli a my hladachmy, kak so pukoce a praskoce. Za khwilku bě hižo spaleny, jstwa bě próždna a štomik bě rozhotowany a hodowne wjesele bě nimo.

Napisał 16. 1. 1924.

Jan Bjenšec ze Šunowa,

Wo šerjenju. Wčera wječor wokoło poł na dźewjeć přińdźe naš nan domoj, a ja dyrbjach jemu zuwak podać. A wón so škórnje wuzu a so wumy. A hdyż bě wumyty, wón wza trěnje a wótrje so. Potom so sčesa a posydże so na konopej. A w našich kachličkach so tepješe. Za někotre mjeńšiny wrjesny wonka na skhodowym kamjenju tak jara, kaž by so z małym hamorkom wrjesło, Dwaj króć; a naša mać so stróži a sedźeše kaž přismolena. A naš nan dźěše won, a ja za nim zawołach: »Nano, zady khličdnicy su klěšče a hamor!« A hdyż wón won přińdźe, wobhlada sej kóždy kućik a sebi powđa: »Jow tola nichtó njeje.« A zańi khěžne durje a přińdźe nutř a praji: »Tam na dwórniščo jedyn wós drjewa też tak knakaše.« A naša mać praješe: »Ja hižo sym prjedy horjeka pobyła a so też stróžiła z tajkim wrjeskotom.«

Hdyž sym do łoża šoł, wzach kóčku sobu, zo by mje do nohow wohrěwała. Wona pak so złobješe, so ma sobu hić, ale ja jej njedach z łoża. Khwilku ležach, to so horjeka tak wrjesany, kaž by wjerch dele panył. A deski horjeka běchu (z mrózom šćdźiwe, a w našich kachličkach so tepješe. Wokoło wuhenja bě čopło, a tuž so deski pukaja. A ja sym potom wusnył a tu wěc zabył.

Napisał 9. 2. 22.

Grjogorjec Fałtks z Radworja,
so narodźił 13. 12. 10.

Serbska ludowa banka w Budyšinje

Fillalcy w Khoćebuzu a we Wojerecach :-: **Agentury na wšelakich městnach Lužicy**

Telefon čo. 154, 155 a 156 — **Worcelowe khamory a worcelowe kašćiki** — Telefon čo. 154, 155 a 156

Bjerje pjenjezy na stajnohódne konta za najlěpšu dań wo **8 %** a **10 %** — Za stajnohódnosć garantuje.

Wuwjedźuje wšě bankowe dźěła. Požčuje pjenjezy nanajlěpje. **Kupuje a předawa, khowa a zarjaduje ważne papjery.**

Najlěpši jasnožołty mašinski wolij,

motorski, awtowy a centrifugowy wolij, najlěpše čorne a žołte kožowe tuki a rybjacy tuk, wozowe a mašinske tuki, kožane čěrjejske rjemjenje, kožowy wolij a najlěpši wósk za čěrjejske rjemjenje poruča po najtuńšich dnjowych płaćiznach

Otto Büttner, mějećel S. Laskowski,

w Budyšinje na hłownym torhošću 9.

Reinhold Neugebauer

w Budyšinje na hłownym torhošću 7.

Porućam swój wulki skład samozhotowjenych

woblekow za mužow, pacholow, hólcow a dźěći, wšu drastu do dźěła,

wulki skład tkaninow — zhotowjenje po měrje.

Nimo teho porućam košlacy barchent, módrodišće, kopřiwinu, ložowe počehnjenja, twjelki, trjenja, dybzačne rubiška a wšelake.

Kupujemoj konje k rěsu

po najwyšschich dnjowych płaćišnach.

Pšichi snjesbožencjach šmuj šnjbom i transportšim wozom k ruky

Kindermann & Noack w Budyschinje

na ferjowej šadu 12. Telefon 341.

Dobre a tunje!

wupjefki, najlěpsje hódnosće wšěch šěrokosćow, tkaniny za ložowe počehnjenja, běłe a pisane, płat za ložowe plachty, syru kopšinu, košlace sukno a pisane košlace tkaniny, twjelki, blidowe rubly, trjenja, běłe a pisane kóperowe barchenty

Hilger w Budyšinje na Lotzeskej dróży 20 I.

Žane klamy!

Do Šunowa!

15. t. m. wotewrich we **Šunowskim hrodźe** swój

wobkhod z kolonialn. tworami

Porućam so z tutym wšitkim z wokoliny najwutrobnišo, budu so pročować, stajnje wšitkim nanajlěpje posłužować. Dale budu też na někotrych dnjech dopołdnja do susodnych wsow jězdźić, chcu pak też kóždemu, na požadanje, při roznošowanju „Nowin", twory sobu přinjesć.

Mikł. Mikliča.

Kašće

jednore a lěpše, za najniše dnjowu płaćiznu ma stajnje na składze

Jozef Leska, bildarnja w Kukowje.

Malešanska nalutowarnja

přijimuje pjenjezy

na wšědne a měsačne wupowjedźenje a zadani je nanajlěpje.

Pomorske symjeńtne běrny

jenož prěnje a druhe připlahowanja (Nachzucht) připóznate, poruča

Hugo Schütz w Budyšinje, Telefon 1180.

Časniki za konfirmandow

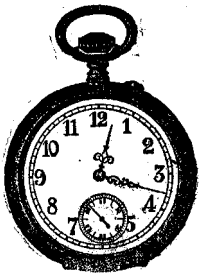

złoto — sléboro — metal

jenož hódniše twory

po wšěch płaćiznach

F. A. Lenke

w Budyšinje na Hošće hasy 25

Telefon 929.

Cyła wokolina

znaje mje a moje wurjadnje dobre, spěšne a tunje dźěło.

Menzel, serb. časnikař w Dobrošecach p. Njeswačidła

Lanu mučku, lany wosušk, runkilcu, najlěpši čerwj. dźěćoł, inkarnatdźěćoł, seradellu poruča symjenjowa wikowarnja **Rauchfuss** w Budyšinje na žitn. wikach 9.

K masěrowanju

poručam so kóždy dźeń. Pjatk a sobotu wopytuju khorych po domach. — Naturska hojerka

Hańža Cyžowa

w Kortnicy p. Hrodźišća.

A. W. Altmann w Budyšinje

dr. z w. r.

kupuje **stare železo**

Po hódne dźěłby z čežitym automobilow přijědżamy

Mamy wulki skład

wužitkoweho železa, twafskich šěnow atd.

Hdyž chcećе woprawdje dobry wobraz měć,

dha dźićе do

fotografiskeho ateljeja

Rich. Hutha

mějećel **Arno Lehnert**

w Budyschinje na serbskej hasy 13,

kóždu njedźelu wot 1/2 11—3 hod. wotewrjeny

Kedźbu!

Česćenemu wobydlerstwu z **Rakec** a **wokoliny** kaž też we **Wulkich Zdźarach** a **wokolinje** pop. w **Rakecach** pola hosćenca ria a prokupca k. Běwuša wot 5 hač do 1/2 8 hodź. a we **Wulkich Zdźarach** wutoru pop. wot 5 hač do 1/2 8 hodź. w hosćencu „Ke kołpjej" přebywan a přijimuju

skazanki a wuporjedźenja časnikow, złotych, sléhornych a optiskich wěcow.

Při potrjebje prošu wo dobroćiwu podpjerru.

August Granz w Kulowje

časnikař a złótnikař.

Hladajće so, [illegible] tunju płaćiznu hač na hódnosć hladaće, budźeće to bórzy wobzarować. Hižo lěta dołho znate znamki **Presto - Schladitz - Torpedo** Wam wšěch rukuja za dospołnje wysokohódny wudźěłk najlěpšeje dokonjanosće. Zastupjer: **Jan Witek,** dom jězdnych kołow w **Ščijecach** pola Budyšina.

NB. Wulki wubjerk **Gritznerowych šijacych mašinow.**

Zubna praxis Wilh. Zeibig, dentist

w Kulowje • • **w Rakecach**

Kónčkowe zuby, krónowe a mostowe dźěła, wumělske narunanje zubow ze złota, złoteweho narunanja a kawčuka

kaž też wšě do powołanja přimace wothladanja po najtuńšich płaćišnach.

Při wjetšich dźěłach móže so podźělnje płaćić.

Rěčne hodźiny: **w Kulowje:** wutoru, srjedu, štwórtk, sobotu, wot 9—12 a wot 2—6 hodź., njedźelu wot 10—1 hodź.; **w Rakecach:** w domje k. překupca Čecha póndźelu a pjatk wot 1/2 1—1/2 7 hodź.

Předawarnja cyhelow

z wob. ruk.

na Bismarckskej dr. 5 **w Budyšinje** :-: Telefon Nr. 163 :-:

poruča so k podawanju ze zamóžnych jej přizamknjenych mnohich cyhelnčow

najlěpšich, derje palenych, čerwjenych cyhelow

k znutřkowemu wustajenju sćěnow (t. n. porózarje)

cyhelow za njewobmjetowane sćěny (Rohbauziegel), **plestrowanskich cyhelow, wóhnjowych cyhelow, wjetšich dźěrkatych cyhelow, wjetšich wjerchowych cyhelow.**

Dale mamy stajnje wulki dźěłarski skład najlěpšich

šlezyskich tonowych tříšnych cyhelow, jednorych tříšnych (Biberschwänze) **a falcowych cyhelow,** natursko-čerwjenych, čerwj. engoběrow. módrych a brunych swěćatych z nuznymi **wjerškowymi cyhelemi,**

Myslomnje niske płaćizny, přihódnje płaćeńske wumjenjenja.

Nam je stajnje móžno podawać.

Pětr Hantška w Kulowje

na Budyšskej dróży 4.

Wosebity wobkhod za nowoč. mužace a hólcace woblečenja.

Namakaće pola nas najwjetši wubjerk

mužacych woblekow	ulstrow - paletotow	kholowow z česaneho předźena
pacholacych woblekow	gumijowych mantlow	Brechejow. kholowow
hólcacych woblekow	kosmikatych mantlow	zamkarskich woblekow
konfirmandskich woblekow	kosmikatych jupow	dźěłanskich kholowow
sportskich woblekow	manchestrowych woblekow	kord., manch., koz. atd.

Mužace a pacholace **klobuki, wysoke klobuki, čapki** wšěch formow

spódne kholowy	khornarje - servitěry	židźane lacy
sportske košle	wjazaki - krawaty	lacowe tkaniny
zwjerśne košle	slš - zoki-dźerżaki	woblekowe tkaniny
turnarske košle	rukajcy - zoki	zhotowjenje po měrje
kholowy a pasy	sportske štrympy	w najl. wuwjedźenju

Jenož dobra sprawna twora. Najtuńše płaćizny.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća za měre 75 złot. pj. Do wukraja za měre 15 Kč. Kóžde čo. płaći 5 złot. pj. Wudawa a dźiwa. Smolerjeo knihidźišćernja, zap. družstwo z wob. ruk., : : w Serbskim Domje w Budyšinje, Tel. 687. : :

Za nawóžki, kiž maja so haś do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobźeźnje so stajace nawóžki a tabele so wyše wobźěźa. Za reklamowy : : rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje. : :

Číslo 71 **Budyšin, póndźelu 24. měrca 1924.** **Lětnik 83**

Dnjownica.

Póndźelu, 24. nalětnika.

Gabriela, arcjandźela.

† 24. 3. 1858 Poršiski farař Hendrich August Krygař, nutrn přećel A. B. Jakuba a Handrija Zejlerja, kiž je nękotre rjane khěrluše pěsnił a wědomostne knihi pisał, wosebje wjele starše serbske spisy hromadźił, spěwarske porjedźił.

† 1885 prěnja serbska pěsnjerka Herta Widazec.

Mojawšědna próstwa.

Smilny wótče wšeje hnady,
Božo, žórło dobrej rady,
Wusłyš moju poniżnu,
Moju horcu modlitwu.

Bohatstwo, kiž hórzy hinje,
Kubło, kotrež so nam minje,
Swětne lósty njeżadam,
Wysokosć ja njetrjebam.

Ale kubła, kiž bźa wostaś,
Tajke kubło wobradź mi,
Hdyž teź smjerć mje budźe dostaś,
Dha sym zbóžny na zemi.

Hendrich Aug. Krygař.

Towarstwowski powěstnik.

Serb. tow. „Nadźija" w Budyšinje. Kedźbu! Wo nětka budźa so wšitcy wopytowarjo spěwanskich pruhow zapisać. Druhe njemóża pśi zjawnym spěwanju sobuskutkować. — **Jutře wutoru** je z dypkom 1/2 9 hodź. w towaršowni na garbaršskej hasy spěwanska hodźina. Wowčerk.

Jednota „Sokol" w Hrodźišću zwučuje wutoru, 25. měrca, wječor we 8 hodź. z kijemi w hosćencu w Drožkowje.

Jednota „Sokol" w Panělcach ma štwórtk 1/28 hodź. zwučowanje. Načolnik.

Jednota „Sokol" we Wotrowju ma srjedu 26. III zwučowanje w kórmje. Načolnik.

Jednota „Sokol" w Ralbicach ma jutře wutoru wječor 1/28 hodź. zwučowanje. Načolnik.

Swětowe podawki.

Swonkowny minister dr. Stresemann jako wólbny rěčnik.

Swonkowny minister dr. Stresemann je njedźelu we Elberfeldźe a w Darmstadtu w sjawnych shromadźiznach wo pśichodnej němskej politiji rěčał. Wón je nadźijo, so nowy němski parlament wotpókhódźenje pśeśiwo k stóknjenju rozpśisanju dowjedźe. Wo němskej ludowej stronje, ke kótrejž dr. Stresemann pśiśinjuje, praji, so je wona loni pśed rozpadnjenim pśeśiwo tomu, haś dyrbi we opposiciji wostaś abo so pśi samolwitosći w knježerstwje wobdźěliś. Němska ludowa strona je pucej samolwitego ludowego wustrowiła, mjez tym so je němskonarodna strona ludowego w poślednim casu ze wjedomosću wotpowalowała.

Lichowne žudy w Němskej pśechstanu.

Němskostatna rada je wukazej němskego knježerstwa pśichwalowała, po kótrymž lichowne žudy 1. meje swoje dźěło stóknja. Pśichodrožerjo so wot teho casa pśed porjadnym pólicajstwom žudu staja.

General Kreß z naślědnikom generala z Loßowa.

Ministerstwo němskostatneje wobory je w pśechesenosći z bayerskim knježerstwom generala Kreßa z Kressenstein za naślědnika generala z Loßowa w roskakowarstwje 7. dźiwizije němskostatneje wobory pomjenowało. General Kreß je pśichodnje pśedawskego bayerskego wójnskego ministra.

Pśedawoski bayerski kronprynz njeje so pśed Hitlerowym puću wobdźělił.

Schef kabineta pśedawskego bayerskego kronprynza Rupprecha, hrabja Soden, je wosjewjenje do sjawnosće dał, kótrymž so praji, so kronprynz na žane waschnje z podawanjom 8. novembra 1923 njeswěsnje. Hrabju Sodena su 8. novembra pjecza sajeli, dokelž jeho sa kamjenowego pótła wobhladowachu; wón jenje njeje z Franzowskej ani z jenym druhim sastupjerjom jednał.

Bayerski kardinal Faulhaber poroći wotpokasuje.

Kardinal Faulhaber je w rostrěcenju je sastupjerjom „Bayerskeho Kurěra" pśeśiwo pśecerjeńu rěcži wotpokasał, kótruž je w Ameriju mél. Praji, so je hišće pśeśiwo pśecerjeńu, so je Němska najwjetšiśi smólk swórala, hdyž je amerikansku łódź „Lusitaniu" potopiła. Tónle němski smólk je Sjednoćene staty połnózneje Ameriki pohnuł, Němsku wójnu pśichwónjeźeć. Wo wulnamje tuteho potepjenja je stejiśa wójnskeho prawa ja kardinal njewupraji.

Srażenje Hamburgskich kommunistow z policiju.

Pjatk wjeczor wokoło 7 hodźin njeźo 3000 hacź 4000 wobdźělnikow kommunistiskeje shromadźizny spyta do cłaha ja sestupaśi do smutkowneho města cłahnyś. Hdyž jim na Kielskej drogy policajstwo na pśeceo stupichu, na tutych wotajo „Sarażeje tych pśon!" cźeło cźěknychu. Tuž dyrbjachu revolwry wužiś. Někotre wołoby so franichu.

Khutne strašowe położenje w Ludwigshafenje.

Jednanje za stónjenje straika w milionowej fabrizy we Ludwigshafenje statnych a gmejnskich wyschnoscow ja so dospotnje rozsrałe. Městu hobrite wudawki za z dźela wusamknjenych dźěłaćerjow nastawaja. Pośledni tydźeń je so za zbrobu 25 000 złotych hriwnow wudało. Městowe pjenježne srědki bórsy saprahnu.

Cźěsći pósłanz Tußar wumrjeł.

Murjadny pósłanz a spokonomóžnjeny minister cźěskosłowakskeje republiki w Barlinje, Tußar, je sobotu wjeczor na mutrobine cźerpjenje, na kótrejž wot nětkotreho casa khorjeśe, wumrjeł.

Tußar bě jako rěcźnik jara widźany a so dla swojeho wozjewjeneho wustupowanja husto jako sastupjeŕ pśi jednanju z druhimi statami wužiwaśe. 1917 bu wón z městopśedsydu awstriskeho sejma a po pśewobrośe w oktobrje 1918 jeho za cźěskosłowakskeho pósłanza we Winje pomjenowachu. 28. julija 1919 bu wón z ministerskim pśedsydu cźěskosłowakskeho knježerstwa a w septembrje 1920 wot tuteho sastojnstwa wróco stupi. Wot teho casa wón cźěskosłowaksku republiku jako pósłanz w Barlinje z wuspěchom sastupowaśe.

Wosjewjenje franzowskeho knježerstwa wo nowej falschowanzy „Berliner Tageblatta".

Hawaska telegrafna powěsćenja powěź: „Berliner Tageblatt" je pjatk tuno tekst podatneho franzowsko-cźěskosłowakskeho sdźělenja wosjewił, kótrež je so pjerja 26. oktobra 1918 wotsamknło. Napśeśeco temu ma so wosjewieś, so so w oktobrje 1918 njeje žane cźěsko-franzowske rěcźenje wotsamknło. Hakle tónj dezembra 1918 je so jednanje wo pódaśe franzowskeje wójeskeje mitije, do Prahi wotewrito a je so wopraudźe hakle tehdy sapoczało, hdyž su w februarje lěta 1919 generała Pellea za sćeśa cźěskosłowakskeho generalneho stiba pomjenowali. W „Berliner Tageblatt" wocźišćeźane powjeśće su dospołne wumyślene. Wumórnjenja wójeskeho shromadneho dźěła wobeju krajow su w rěcźenju z dnja 25. januara 1919 so je wšykni nadrobnojesemi wojewóte, a so Swjatśej ludowi sdźěłite. Jenje njeje so mjes wobjemaj statomaj w druhim buchu jednało.

Schtó je dokumenty falschował?

„Vorwärts" z Prahi sboni, so su so falschowane dokumenty skradu hižo dleśi cźas rozcerjate. Jedyn awstriski wulkopekulant je te pišma nastajeź dał, z kótrymiž je chył kurs cźěske króny stóknjeź.

Franzowske wumnjenja sa pschijecze Němskeje do swjasa ludow.

Jendźelski ministerski pśedsyda Macdonald ma sa nužne, so by Němska do Swjasa ludow sastupiła. Wón mjeni, so by so z tym Němska wot wjeceŕśeje wójny pśecinow Franzowskej wotdźerjała. Franzowska cze Němsku jenoź je pśedowaźymaj wumnjenjomaj do Swjasa ludow pśichipuśeźiśe:

1. so Němska hnydom a bjes wumnjenja plan wózbrojenja do skutka staji,

2. so Němska swoje tajne rěcźenja z Rusku wojewi a jeho offizialny tekst Swjatśej ludow k pruhowanju pśedpołožy.

„Petit Parisien" pišeše, so smeše hrabja St. Aulaire, franzowski pósłanz w Londonje, najsterje póndźelu na podkłaku rozpołatankow, kótrejž je z Parisa dostał, rosrěcźenje z Ramsayom Macdonaldom.

Pólska a Cźěskosłowakska.

Teź z Drježdźan so powjeśe wo falschowanych dokumentach rosćěrjeja. Tam so powjeda, so je 31. augusta 1922 w Marijanskich kupjelach w Cźechach Pólska z Malej ententy, po tajim teź z Cźěskosłowakskej, tajne rěcźenje wotsamkła. „Dresdner Anzeiger" na to dopomina, so su so po tutym tajnym rěcźenju jeho wobdźělniśy swjasali, so budża pytaś, staw statow, po swětowej wójnje postajeny, zakhowaś. Hdyž jenej abo nękotrym wobdźělnych statow śtrach se zuhodźiwa hrozy, so tole wobrożenje jako wobrożenje wšěch tuchi statow wobhladuje. Srěcźenje wotsamkaje staty za swjasaju, sa pad wójny so wajomnje se wšykni srědkami podpjeraś. Generalne staby wobdźělnych statow budża mjes sobu hnydom wo srědkach wuradźowaś, so bychu so spomnjene rěcźenja najskerje pśechwjeźele. Tole rěcźenje njewupowjecźne pjerj lět traje. Po pośledním paragrafu ga rěcźenje njewošiewi. Podpytali su rěcźenje E. Benesch, Miśławski Paśicź, Duca a Narutowicź. Protokollowy pśicinjawk praji: Keli so bychu jena abo nękotre mozy Pólsku nadpadnyś, bychu rěcźenje wotsamkoze staty winowate byśe, tutón nadpad shromadnje wotpokaźaś a go mjes sobu je tośchni srědkami podpjeraś. Hdy bychu jena abo nękotre mozy jedyn z krajow, Małej entenje pśichiśuchażych, nadpadnyś, by so presidentej pólskeje republiki prawo wostajiło, postajiś, so derjemjenjaseje neutralnosće dźerżeś abo haś byrbi Pólska do wobaranskeje fronty sastupiś. — Teź tónle dokument dha so falschowany byeź. Pólska njeje z Cźěskosłowakskej ani wikowanskeho rěcźenja wotsamkła. Tuž je zyle njemóžne, so mohła Pólska z Cźěskosłowakskej sakitanski swjazk sćinić. Dla namjetnych zwadow njeje diplomatiski wobchad mjes wobéma statoma pśicerjeźeny był. Sónadź pak so někto, hdyž je Swjasć ludow jeju zwadu rosrišał, mjes sobu zbliźiał. To by sa wobeju z wužitkom było.

Pomjenšenje franzowskeho wójska.

Franzowska deputertska komora je sakoń wo zhłosnosći armeekorpsow pśichjała. Liczba kavalleriskich regimentow budźe město dotalnych 78 jenoź 45 eskadronow wuczinjeź.

Marschall Foch w Romje.

Marschall Foch je sobotu do Roma pśichjeł. Wo samyślne jeho misije njeje niczo sdźěź.

Nadpat na jendźelskich wojakow w Irsku.

Irski lud ma nětkole swój swobodny stat, kótryž jenoź pod kahodnym nadkněźistwom Jendźelstwa steji, Irojo maja swój samtźny rejm, swoje samtźne krajne sarjadnistwo, tola to hišće dźěłej irskeho luda njedobaja. Chcejźa zyle njeswobodźeni wot Jendźelskeje być. Kak njepśecźelśiwy ja Irojo pśecerstwo Jendźelcźanam smyślene, we tym podawk swědcźi, kótryž je so pjatk pola Queenstowna podał. Schtyrjeceź wojakow irskeho swobodneho stata, kótryž běchu so do jeneho wójeskeho automobila sešodali, su do tuhy jendźelskich wojakow na dowolenju pola Queenstowna we Yorkšim hrabinstwje z maśinskimje stelbu sćelali. 20 muži je so sraniło, jedyn z nich je na swoju ranu wumrjeł. Wšom muži je so cźežko sraniło, schtyrjo z nich su w smjertnym strachu. Póbła teho stej so dwě žónśki sraniłej. Nadpadnizy su nětkle sto salwow wotedali. Kaž je so dopołakało, su wšykniźy nadpadnizy uniformu irskeho wójska swobłekali byli. Hdyž pśichi mótkim pśichśatwje nimo do jendźelskeje wójnskeje łódźe „Soyta" tchorunja stśelachu, łódźa wobhada so wobroni, tola automobil z tajsim tchwatkom nimo jědźeśe, so je bórzy z woczow shubi. Kaž „Daily Mail" powěź, su cźi schtyrjeceź muži na automobilu „Tobin" wołali. Tobin je jedyn z offizěrow irskeho wójska, kótryž su je jendźelskemu knježerstwu spjecźili. S jendźelskeho knježerstwa je so dźěłało, so su schtyrjoch offizěrow, kótrychž běchu w korcźnje sajeli, na cźežne złowo i zatby puśchcźili. Póbła teho su tśi zibilistam swobodu dali.

Nadpad je hacź dotal zyle njewujasnjeny. Do Queenstowna so jendźelscy wojacy rad wuthodźuja, kótrejž maja pśicerjeźeny wobchad i wobydlerstwom a irskej garnizonu. Dowolenjarjo tam tehdoła pśebywaju, dokelž je w blišcźi Queenstowna wójeske letanišćo a pśichistawnišćo jendźelskeho wójnskeho łódźstwa.

Mjeńschinowa kommuńija internazionalneje unije Swjatła ludow je wobješćenosć Němcow a Madźarow pschećiwo częśkosłowańskej republiźy wotpokasała.

W Haagu w Hollandšej je mjeńschinowa kommuńija internazionalneje unije towaršstwa za Swjatł ludowy wuradźowała, mjez druhim też wo wobješćowanju Němcow a Madźarow. Częśkosłowakiźu Němcy a Madźarozy winuja, ło mérowe sćeńenje we wustawje a wschelakich sakonjach, we wukasach a sławnym sarjadnistwje na schłodu narodnych mjeńschinow kanta. Po datym słubjenju je częśkosłowakiski senator Brabeq wotmołwjenje w tym smyśle dał, so žu wobješćowanja bjes pobłoka, powschitkowne a njewobśe, runje kaž ni dowjedźene. Němcy a Madźarozy su njesprawni pschećiwo częśkosłowakiskemu statej byli. Senator dr. Brabeq wobješćowanja pschećiwo wustawje, sławnemu sarjadnistwu, ličenju ludu rozłoži a namjetowaše, wobješćowanje Němcow a Madźarow wotpokasać, so by wo wobješćowanjach roda Swjatła ludow k wujednowanju psched stajnym ludom mjeńschinowe unije w Haagu rosćuhnyła. Po wobšćernej debaće je wo resoluziji w tymle smyśle wobsamknuły.

Snižene bolharskeho wotschodźenja.

Swjatkarjo žu Bolharskej z nowa wulki dźeł wójnskeho wotschodźenja spuśćeźili. Mésto 205 miljonow złotych lawow, budže Bolharska jenož 25 miljonow złotych hriwnow saplaćeć trjebać, kotrejž budže z 5 prozentami danieć.

Wojsewjenje južnosłowjanskeho knježerstwa.

Nowinki wotrjad južnosłowjanskeho ministerstwa zwonkownych naležnosćow je pjatk wjeczor złedowazu dementi (saprěcźe) wojsewił: Mamy pokmołwy wojsewjeć, so žu powjesće we tajnym sćeńenju mjes Južnosłowjanjow a Częśkosłowakiski wumyślene a so wěrnosći njewotpowjedaju.

Roskuskowanje knježich kubłow w Južnosłowjanskej.

W krajach, kotrejž žu po śwětowej wójnje z Austriźko-Wuherišku na Južnosłowjansku pschešće, dyrbja so knježe kubła roskuskować, kaž je so to hižo z wulkeho dźała we žuśudnej Częśkosłowakiskej stało. W Južnosłowjanskej so najprjódźy knježe kubła we Wojwodinje roskuskuja.

Wojowanje wo republiku w Persiskej.

Po powjesćach z persiskeho hłowneho města Teherana žu republikanojo woprawdźitu bitwu z monarchistami bili, we kotrejž je so wjele wožubow staniło. Policija je porjad wobnowiła. Powjeda so, so su kronprynzej radźili, so by naj'pěchnišo z krałowskeho hroda cźehnył, a so žu po teśle radźe hižo wschě dwórske knježe cźinile.

Nowa Turkowska.

(Wólbne prawo ma žónske. — Alkohol wuživaeć, so Turkam dowoli.)

Po powjesći „Chicago Tribune" z Konstantinopla je Narodna schromadźizna w Angorje **žónskim wólbne prawo dała.**

Kaž te žame nowinły dale z Konstantinopla słonja, so w Turkowskej kaśalnja, alkohol picź, wosćroni. Turkojo ho nochcźeža Muhamedanowych kajsnjow dźerżeć, kotrejž je muhamedanam zakasał, alkoholiske napoje wužiéć. Nowa Turkowska trjeba wjenjeły, a jeje próchne kašu dyrbja so je wunoschkom palenzowego monopola pjelnić. Piwo a wino śmětej so hižo nětkole pschedawać. Destillazijum palenza budže knježerstwo kontrollować.

Rudolf Hünlich †

Rudolf Hünlich njebohi, tale strucha powjesć wosnjese so hižo wćera zjedźelu po zyłej Delnjo-Wujeźdźanskej wokolinje. Na swojim hrodźiku w Bierwałdźe je w nozy k njedźeli po hróškej ale nadłej khorosći sćerpeł. Psched nekotrymi dnjemi na sahorjenje pluzow sthoriwschi, nkdyž sa njeho žaneje lekatkeje pomocy. We cźišćinje Bierwałdźe bole bě žiwi swój hrodźik krašnje wutwarieć dał. W nim chcyhże pschebywaeć a w nim žiwoł wjeczor žiwjenja dočakaeć. Schtó by jemu loni prajsk, so je jeho konz hižo tak blišći. Rudolf Hünlich bě nimomerny hibliwy cźiwy pschekupc. Hünlichez firma we Wjeleczinje je dźensa śmětowa firma. Jeho sašłužba bě wobu, so bě so ješe nahladnosć a mjeno w wobsednich ličach tak rosćerčerło. Njeboczički bě jedyn z njesprózninowych dźełacźerjow, kiž bjebi lědma wodycha popschewaju. Skoro zyłu zjednu Europu wón we swojim automobilu pschepućowa. Hdy njeby so wo cźaš pućowanja k wotpočinkej jehnył, hdyžeše pschi schoferu. We swojim automobilu cźasto nozwaše, so njeby z pschenozowanjom w hotelu žaneho cźasa skonđźił. We kruhu hornjołužiskich industrijalnych bě wón rad widźana a važena wobłoha. Mnohim towaršstwam na akcije bě wón se sobuzałožerjom. S wjetšcha w jich dohładowaršstwje sobu hydałe. Wón mésteske wótre wócźko sa industrijalne móžnosty. Sćehnu wobonu móz nascheje domowinskije Schpreje mje wuži, so by milinu dźełał. Jeho na Bierwałdźe założena milinarna zuby Delnjo-Wujeźdźanski wokreiš z milinu pomérnje tunjo sastarasche. My Sserbjo žlubimy w nim žiwérneho pschećela. Sa wschě žerbske a luźiske naležnosće je won žiwje sajimowasche. Se schcźerdźiwej ruku podpjerasche žerbske wisnowstwo. S nmošimi znamjenitymi Sserbami bě njeboczički wutrobnje spichećeleny, kiž w jeho hospodliwym domje rad wobchadźachu. S jeho pschiwuwnymi pschi jeho marach bohu žarnja. Njeboczički je lědma 40. Lěto žiwjeho žiwjenja bopjił. Wo njeho žarnje wudowa, dźowka znateho wobsedźerja farbiki Kalauchja w Kamenadźe. Hałe psched létom Hünlichez mać wumrě. Jutrje wutoru, popołdnju w 4 hodź. so jeho sćmrće cźełko najšerje w jeho cźichim Bierwałdšim parku k wěcźnemu wotpočinkej bo žerbskeje semje pokhowa. Njech je jemu lohka žerbska semja, sa kotruž wón tak nadobnje cźinješe. W dźakownym wopomnjeczu Luźiskich Sserbow ž wulkeho cźełsa wostanje jeho mjeno žiwe też do dalšich cźasow.

Do Minakała.

Dowěrnik za „Sserbske Nowiny" je

knjes Hermann Hencź.

Pisches njeho dostanjeeze je hišćeze :: :: **na duju wudacźa.** :: ::

Njedźelske wroczoješćne khartki.

Na Budyšchim dwórnischću je pschichodne njedźelske wroczoješćne khartki do sćehowazych stazijow wudawaju. Dźeń, na kotrymž je wudawaeć sapoczne, je hischeze wosjewi.

km	stazija	3. rjad. 4. rj. po złotych hriwnach:	
65	Schandawske kupjele na Wjeleczin	3,90	2,60
15	Semjicy	0,90	0,60
59	Drježdźany	3,60	2,40
46	Chorsetz	2,80	1,90
9	Budeschez	0,60	0,40
15	Pomorzy abo Ssrjedźny Kumwałd	0,90	0,60
70	Dybin abo Jonsdorf na Herrnhut abo Budeschez—Oberoderwitz	4,20	2,80
21	Sohland na Budeschez	1,20	0,90
5	Dźekanicy	0,30	0,20
14	Wjeleczin	0,90	0,60

Dale njedźele pschichodneje wroczojesćneje khartki placża pschez a žiwate dny a na dnjach do njedźele abo žiwatych dwa wot pschipołdnja w 12 hodź. Khartki placża sa tu tam a wróczo jenož na dnju, hdyž so wubadźa. Khartki placża na tutym dnju abo njedźelu a žiwaty dźeń k tam jedźenju, k wróczojedźenju pak jenož njedźelu abo žiwate dny. Staj dwaj žiwatej dnaj hnydom za sobu, na pschikład jutry atd., dha khartki hač do druheho žiwateho dnja w nozu 12 hodź. placźa. S wonkownje stazije dyrbi so najwodšiżicho z tym cźahom wotjeć, kiž tam w 12 hodź. wotjeźe a se stazijow, kiż na puću leża, tehorunja z cźahom, kiž je so skónczneje stazije w 12 hodź. wotjeł. Na tam a wróczoješćenju žmě so jedna junu pschetorhnyć. Schtóž dale skónczneje stazije z njeboczlšej khartku jěhe a so tam wot so samohwi, ma 0,50 hr. pschirażka k tarifowej płacźisnje saplaćeć, tola njewjazy hač dwójzy telko, schtóž tarif wuczinja. Pschesunjenje do wyschschcje zjadownje je wuzamknjene. Njedźelske wróczoješćne khartki placża jenož za ludźaze cźahi, do kotrych a špeschnych cźahow so pschesunjeć njesmě.

Ze Serbow.

W Budyschinje, 24. nałeńnika 1921.

— Wo wjedrje. Dźenża rano we 8 hodź. barometer 732, hygrometer +3, thermometer +5. Wuhlady na bokhmurjene, z hólła jasne wjedro, wuhlady na klabiche bok cźiki. — Drježdźanska wjedrarinja mile, žnano bóle beschcźowate wjedro słaja. Wyschina leži na krótkorasnjerej Europje, nižina nad Finiskim salivom — morjom mjes Finiskej a Schwedskej, a jara žnylna z wjeczora Jendźelskeje. Tale nižina nam, je-li k nam pschińdże, bóle beschcźowate wjedro pschinješe. Wcźera rano bě hač do 7 stop. cźopła a to w Frankfurcźe n. M., 5 stop. žnyły hyschcźe w Swinemünde a Danźigu. Druhdyże bě w Němskej hač do 4 stop. cźopłoty. Sněh w horach nahle taje. Woda w rěkach hłahajcy pschiběra. Łuki wokoło Kluschca a Nětuša su hižo jena žwětlina. Wěsće buhsemy w pschichodnych njach wjele wo wulkich wodowych nusach žiwjeczą a cźiniecz. Jutrje wutoru žlónczko 5,57 schadża a so 6,20 hłowa. Měsacź w połnoch 11,57 schadża a so popołdnju 8,29 hłowa.

S Bukeż. Pjatk popołdnju pschijědże jedyn zuby z lokalnym wosom po drohy. Tudomnemu drohowemu wothlabarjeje so tutón ptacź tak prawje njelubješe, dokelž bě w jenej nowinje cźitał, so žu w Drježdźanach tajki wotjezd kradnyli a na sabopschinjenjeze so 50 hr. myta lubjichu. Tak njesnateho muzikeho do jathy tykmuchu a rano dźiwna jeho do Lubijskeho jastwa wotwjeźeć. Hdyž po njeho pschidźechu, jeho wobwješćenjeneho namakachu. Hacź je njeby na žiwdonnju měł, hacź tuto padušchiwo, njeje znate.

S Khróšcźiz. Też w naschej wjsy so saradźenja za maczerje a jich cźešćene dźěći pschiprawi. Kóždu prěnju žnjedu w měsazu łekar dr. med. Pohl tajku hodźinu wotdźerži. Wona wotmeje so w „herbłkej gruchcźe" w Khróšcźizach. Prěnja hodźina budże žnjedu za tydźeń, 2. hajrleje, popołdnju w 2 hodź. Maczerje, je žwojimi dźěćimi hacź do 2 lět, njech so tam, je-li łékałcźeje rady potrjebaja wobroczа. Rada bo darmo wubźěli. Tule pschiprawa wobhdźelstwo wšěcze z džakom powita, cźim bóle, dokelž je kujes dr. Pohl Sserb.

S Delnjeje Wódrenzu. (Nieder Odertwitz pola Zitawy). Tu jena kruwa tři žiwe cźelata na žnjedź pschinješe.

S Lutow pola Wotjerez. Na šatimawe waschnje je so poradźiło, paduchne wošmižko wuhlędźeć. Te poslednje měsazy po wokolinje žno do burskich stawow dobywaše. Njewuschnizy kradnychu tu, schtož bo jenož k jědźi hodźi. Tele dny pokruta chléba na rězy plumaše. Sa swobodnicźu słędźo, wuhladachu pod jenym mostom z one měri chléba, mjasa, poleża, kołbasow a druheje jědźe. Nikomu nicźo njeprajo, lehny bo policija wjeczor na łakaźu. Woprawdźe wjeczor posdże, też paduschi po sthowanu jědź so wutroby pschichodne nałeźo. Tak też dyrbicźe wy dobreje myśle jědź wot Boha nadjeć, so wam a waschim pschećelam mozow dosć da, nasch lud z jeho womory saso słudźić, so by jemu po tutej dobrej symje też saso nowe, krašne nałeźo kšěło a po jeho žiwjenje womłodźene tak mócnje rozwiwako kaj młodna nałetna kwětka."

Handrij wjesche z hłowu a wotmołwi khutnje. „Bóh Wjeschnny daj! My chcemy wschě nasche mozy napinać. Ale njepschećelska ruka wotpocźuje želesnje na nasch narodze hižom pschez tyšacź lět a bjes dźiwa w tym cźasu je won swoju narodnosć a spwobodnosć sabył a njewěri a njewě so wjazy po bóhmyzł na tutón naikrašnišchi schodźenk, kiž je cźłowjeskemu rodej wot Boha darjeny. To wschak bjes dwěla widźimy, so nasch lud na žane waschnje k statniskej spwobodnosći a samostatnosći wuwjesć njemóžemy a widawamy bo tehodła hižom i wopředk tuje nadźije, ale so bychmy nasch narod na duchownej stronje saso k hibitosći a spwobodnosći dowjedli, tutemu samyślu chcemy nasche žyle žiwjenje wopowacź."

„Też mje rudźi jara wotrocźiwo nascheho ludu!" jowota Hilža.

„Haj, to je jara krudnje. Wschetoż je najwyschsche a najšlwjerdsche žwožo kóždeho ludu, hdyž šmě so we spwobodje wjesćelicź na rozcźenju a roswiwanju swojich duchownych a statniskich mozow. Tola pak bo nadźijam, so my, kiž jej po cźeśkim bědźenju a wjeselektnym napinanju, naschemu narodej saso k duchownej samostatnosći dopomhamy. Wschetoż namaka-li bo też wulka womora, wjele słaženosće, wjele lwokosće, wotemrětosće w naschim ludu, dha je tola hischcźe korjeń a sdonk jeho žiwjenja strowy. Lubosć k swobodje, cźełcźownosć prawa a cźełnibdy, sprawnosć a pobožnosć, wulka a jatna dźakowosć, mózna hibitosć w swojich naležnosćach: tute dobre samownosće njeje hischcźe zuby ruka rostamała a njemóže je też samorieź. Na tute dobre bimy bžiwacź, jeli chcemy nasch narod saso k duchownej samostatnosći pospěhnyć."

(Pokračowanje.)

Serbske krony.

Wot dr. A. Muki.

8] (Pokračowanje.)

„Je wěrno", dźešche duchowny, jako bě žebi wež wodhladał, „tam sadź je dubkawosć, a to też niz mała. Ale kamjeń je rózłoma a nihdże njeje widźeć, so je hdy z města hnuty."

„Wo tak dołhim cźasu žo to ież sesnacź njeda", snapschecźiwi Michał.

„Na!" dźešche farar po khwili, „ja chju ras cźinieć, schtož sa njenuzne dźerżu. Sa to pak mi też wy, hdyž hdże wo tute wežy rěcźicze abo pišaże, pschipomnicź njesabudźeće, so žnm ja do wschěch sdobnych pożadanjow žwolik. Hilža, njech Hana na jutrjsche ranje murjerja se wěsy k nam skasa!"

Nasajtra rano pschińdże murjerj, z nim podachu so cźi tśo knjeza a Hilža do pinzy a pschihladowachu wcźipni, kak kilob a hochor žwoju móz na schtyrirózkojtym kamjenju pruhowaschtaj. Nětko wupadny kamjeń, cźimuż dźerża pokasa so pschihladowarjam. Murjerj šmětešche thětuje je žwožu do próżnenjeny, cźenki dym cźehuješche z njeje, nastrózany sćahny žwožu wróco. „Tam nutska leži wyšoka zolta hromadka!" sawoła w strachocźiwej nadźiji. Hilža pochlada na Handrija, kiž z mozu žwój njemér potlocźowaschе, thětuje hrabny wóin ja žwožu, ale Hilža wobaraschе jemu staročźiwa: „Nic wy!" Khwatajaz k dźerże pomahny z ruku do hołoty, pschimny sa nětchto, wuzkyschachu wrjeść, sćahny ruku thětuje wróco, ale też wona cźijuny, schtož dźerżeschе, nastrózana na pódu: běšche kruch łoscźowza.

„To je thutne myto za nasche pytanje", sawoła farar, „pracźimy drohu mšdu za nasch žort." Wón wja žwožu a pytasche nětko žam w próżnenjeny; hromada rospadnjenych łoscźi tam leżeschе. Druhi stejachu mjeneze wokolo njeho. Skónczuje cźijuny nad do pinzy a sawoła do pobłóżnywschi, kaž muž, kiž je wot mucźatych sacźucźow wuzwobodženy: „Je pbyczi łoscźowy!"

„Bě maly pbyk", wobstwjerdźi murjerj a dyrbi je žochovom na jenu łoscź, so rosleeza.

„Bóh!" sawoła Michał zwježeleny a žahy na prěni twokomik thubjenu nadźija. „To je jajimaze, podłoż tuteje thěje dyrbi jara starh byeź!"

„Mi so žpodoba, so je też tutej namakanku z pokojom", dźešche farar pożmerkujo.

Michał pak njedałche so molicź, ale powjedašche, kak je pola pšhanskich Sserbow waschnje bylo, do podłoża twjerdych wuarjenjow něschto žiwe, kaž pša, tóczku abo kokoschi samurjowaeź. „Tajke namakanki žu w naschim cźasu jara žadne."

„Hdyž to wosch nahlad wobkrućeš, dźešche duchowny, mój to też wobstwjerdźi. Khwataj, murjerjo, a sabadź sabo kamjeń."

Michał wotmołwi temu směromnje: „Schtóž žmy dopżili, to wschak wjele njeje, ale my wěmy nětko tola z wěstoscźu, so krónu na tutym měsce wascheje thěje njeleża, ale na jenym druhim a hdyž šmějemy thwile, pschepytnje my druhe dudźawe městna; w'schak mam jich na mojej tafli hischcźe wjele napišanych."

Popołdnju wunidże Michał z Jankom do žuhodneje wžy na horitwu sa pěžnicźkami a bažnicźkami.

Wuwosta dołho, pschetoż po schtyrjoch pěžnicźkach dopomni ho stara baba hischcźe na doba na krašnu bažnicźku wo tśoch hrodach a jich tśoch sejatych knježnicźkach.

Jako Handrij psched wjeczorom sa nim šlędźowaschе, trjeschi Hilži, kiž chyżche runje kuk do polow wunicź. „Je-li wam prawje, dźešche wona, dźemoj w hromadze waschemu pschećelej napschećiwo."

Krocźešchtaj po njesy mjes schcźernischcźemi, na kotrychž bo hižom jow a tam młodny dźerżel wupschestrěwnaschе.

„Nahwna bo pschibližuje", sponni Handrij, „a mje je sruduou dopomnja na nahwnu naschebo luda."

„My šmy kóždy krócź wješeli", snapschecźiwi Hilža, „hdyž bo šwma pschibližuje. We šymje, hdyž wschor schumjo wuje a wschu w dole a na horach spodny šněha we womorje leži, dočakajemy w špěschnym a měrnym dźěle wješeloleje

Wšitke njedźelske wroczojesćne khartki placża pschez a žiwate dny a na dnjach do njedźele abo žiwatych dwa wot pschipołdnja w 12 hodź. Khartki placża sa tu tam a wróczo jenož na dnju, hdyž so wubadźa. Khartki placża na tutym dnju abo njedźelu a žiwaty dźeń k tam jedźenju, k wróczojedźenju pak jenož njedźelu abo žiwate dny. Staj dwaj žiwatej dnaj hnydom za sobu, na pschikład jutry atd., dha khartki hač do druheho žiwateho dnja w nozu 12 hodź. placźa. S wonkownje stazije dyrbi so najwodšiżicho z tym cźahom wotjeć, kiž tam w 12 hodź. wotjeźe a se stazijow, kiż na puću leża, tehorunja z cźahom, kiž je so skónczneje stazije w 12 hodź. wotjeł. Na tam a wróczojesćenju žmě so jedna junu pschetorhnyć. Schtóž dale skónczneje stazije z njeboczlšej khartku jěhe a so tam wot so samohwi, ma 0,50 hr. pschirażka k tarifowej płacźisnje saplaćeć, tola njewjazy hač dwójzy telko, schtóž tarif wuczinja. Pschesunjenje do wyschschcje zjadownje je wuzamknjene. Njedźelske wróczojesćne khartki placża jenož za ludźaze cźahi, do kotrych a špeschnych cźahow so pschesunjeć njesmě.

pschijmowachu. Do kmjerče so wustrožachu, jako jich tola prawdosče powita, so by jim prajila, so so z czežkim mchom drazkowaci njetrjebaju. Dokelž běchu so padutschi tak jara wustroželi, wsachu jich połzajojo sobu, so bychu tam strózelazcho sela nawarili. Pola hlownoho paducha kischcze hromady nakradnjeneje jedze nadeidżechu. Wulka industrija je nam prawu drapu do nasčich nědhy tak luwsmych a cžichich holanskich wjeskow nasadżała.

S Hródka. Jedyn tudomny fabrikant pschinidze na polziju a wossewi, so je jeho kompagnon z automobilom a 20 kulichami kmtnja czeknyć. Sa czeknjenjom a automobilom hischcze zhóda nimaju.

Se Zhlowa pola Khorczebuza. Tudomny zimnoczet a hólnik Bjedrich Gubsor na swojim kole jedżo, padny. S wosom dyrbjachu jeho domoj dowjesć. Lókar jeho hnydom do thorownje pósla, dokelž bě so smutkownje czežko framił. Tam pak wón bórzy wumrě

Zapóslane.

Kubschitka nalutowarnja a wupołczenja je wobsamkka pschi dwórnischczu w Kubschizach wulki młyn natwarich. Dwarjenko z gratom dyrbi na 70 000 sł. hr. płaczicz. Młym dyrbi wschódnje na 300 zentnarjow semlecz. Tomuczasowo ma wósče krutu nadżiju, so so młynske pschemysło posběhnje, pschetoż dżensa młyny w pschinósčišči městach jara na wutkrajnej konkurenzu słorja. Też młyny w naschim kraju na to słorża, so je jim ledma mózno, so wutkrajneje konkurenzy dowobaracz. Hacz to w pschichodze lepje budże, nichtó prajicz njemóże. Młyn w Kubschizach, dokelž tam żaneje rěki njeje, dyrbi so pak z nekajkim mokrom pak z parú czerjemi. Ale pod hórami nekajke pol hodżinki bóle k polonju hórsta rěczka wjesele pschez kuželak hona pluskoze. Tam drje je wjele malych, ale derje dżełażych młynow. Tamni młynjo, naschi lubi krajenjo, maja tam swoju czełnu existenzu. Dyrbja so czile czełnej mużojo a jich swójby z nowym wulkim młynom w Kubschizach tuńczicz? A kelko ratarjam su czile młynjo w struchsych czasach wupomhali? Hdyž bebi nihdże žaneje rady njerjedżachmy, tam nadeidżechmy pomoz, a czrjodby tradżach a hladżach w Budyschinje, w Dražkjanach a dale Dražkjan z nami. Njedżechu tehdom czile naschi młynjo nam najbliżschi, wujo prědku a sadyj. Njechcemy my tychle naschich krajanow dżensa wjazy tuncz a jich teptacz, so jim hadżimy hrosnu konkurenzu na nóży. To by tola czorny njedżak był.

Jedyn w mjenje wjele ratarjow.

Kruty hród.

(Pokračowanje.)

Haj pastyć mějesche prawo, naschi lud sa zuzymi hraba, je sklakeny. Tola to dyrbi so połěpschicz, sajo strowa narodna myšl ma so hłudsowacz, ma so pokasacz, kak bebi Sserbja schloda, sa zuzymi hrabazo. Tak myšlo pschindżech bórzy na horu do hoscženza. Bě nimale pródny. Sydżech so sa jene blido a bórzy bě tu Kluzobna a so wopraschа: „Was wünschen, mein Herr?“ „Schlenzu bruneh!“ „Verstehe nichts wendisch.“ „Ja pak niz němski — je-li mi skasane njepschimjeseče, póńdu dale!“

Dołho tam hischcze z hlowu wjesche, potom dżesche dale

Hospodarski rozhlad.

Póndżelu, 24. měrza 1924.

Kursy zobotu w Barlinje:

(Cute kursy za w miljionach)

Dollar	4190 000	franzowski frank	221 400
sendżelski punt	18 055 000	cžěžoski. króna	122 100
schwajzarski frank	726200	100 pólsk. markow	454 000

Němske njenjesły so na wukrajnych kursach trochu sełabichu. Wósče so z njeporadżenej spekulaziju pschecziwo franzowskemu franki też wschelakich němskich bankow swiže. Wschelake wukrajne notowiny wudawaju, so jady teleje spekulazije też nasche knježeństwo teži, so by politiske stejischo Franzowskeje rozthchalo. Wosjedżenja falschowanych dokumentow Barlinskeho dżenika wo tajnym wojerstwie sčeženju smes Franzowskej a Częstkowskej maju sa manewer, so bychu w poštednim wokomiku ko rozwalazu spekulaziju hischcze wutorhnyli. We wukraju je wulke wozčt cžinilo, so je Wolfez telegrafowarnja, kiž naschemu knježeństwu jara blisko stej, tele powěsče do wscheho switka wutrubila w samym wokomiku, jako Berliner Tageblatt wulhadżesche. Nětko, hdyž su so wosjewjene dokumenty jako falschowane a zyla wěz jako schwindl wupokasale, je blamowaz so we jara wulka. Kredit nascheho hospodarstwa a naschich njenjes jara schkoduje. Tu dże wo samoženje wobydlerstwa, naschego stata. Lud w naschersčich worschach je tola z njesrjusmitwej politiku Cunowcho kabineta hacz do proschersťwa wothudnył. Hdyž su so też němske zanki do taikeje njesbożowneje spekulazije sapletke, dże wo samoženje tež naschego ludu a to wulicznu k lepschemu — franzowskeho franka a z tym k pschisporjenju samoženja franzowskeho ludu. Wósče samoże nasche knježeństwo wudawanja wukrajnych notwin w tymle nastupanju jako wopačne tajnje wotpokasacz. Franzowski frank je so na wukrajnych kursach sandżenu zobotu z nowa krucził. Sa sendżelski punt so na Londonskej kursy sandżenu zobotu 81,245 frankow płaczesche.

Produktowe wiki běchu zobotu sajo dale hlabe. Mile naštne wjedro, kiž nětko sastupuje, dawa nowu nadżiju, so so schkodowanki symitsch smjerschow pschewinu. Też wschelake wodowe puče, kiž běchu hacz dotal z tolstym lodom pschikrute, su sajo wotwerjene. Zito pschijidże sajo po nich tunjo do kraja. Zito drje bě na wikach žadne. Ale tuńczow też wjele njebě. Statna žitanka sastarje młyny z tykowowym žitom. Też jeczmjeń a wowsy su seskladischcej. Muka a wotruby tehorunja njeridżechu. Zentnar pschidże

zobotk w Barlinje:

pschenzy 8,40—8,70, rožt 6,45—7,00, jeczmjenza 7,50—9,50, wowsa 5,80—6,20,

pjatk we Wróšlawju:

pschenzy 9,10, rožt 7,15, jeczmjenza 5,75—9,25, wowsa 6,10 sł. hr.

Wiki rěznehu skotu sandżenu zobotu w Barlinje (Zentralviehhof) běchu pschecželnische. Na nje bě so pschihnało 1850 howjadłow, 1875 czelatow, 3090 wowzow, 6342 tukrajnych a 695 wukrajnych zwinic. Howjadła, wobehje rjane, na płaczišnu dżerżachu. Njanych bě wjele na wikach. Wons po płaczišnach wo 3—5 sł. hr. po zentnarju žiweje wahi ponyschenych, derje dżechu. Wukrajny dowos popuschczuje, dokelž proza njepřecži a dyrbi (suže njenjeloh) je czežko dostacz. W czelatach so mało pschemeni. Zadnische běchu wowzy, wobehje rjane tuczne. Płaczišny wo 4—5 sł. hr. po zentnarju horje sraschchu. Mjenje derje žiwinje dżechu. Płaczišny so sterje wotdrzebichu. Tele płaczišny so sapisachu zo zentnarju žiweje wahi:

Howjadła 22—49 złotych hrivnow,
czelata 30—90 złotych hrivnow,
wowzy 30—54 złotych hrivnow,
žiwinje 55—68 złotych hrivnow.

Płaczišny za tuczne žiwinje czežsche tisoch zentnarjow so njesapisachu.

Jeża we wokolkowinskim sandżenym tydżeń. W Barlinje 9—13, na schleskich wikach 10—11, na sakskich 10—12, na Oldenburskich 10—12, polonschonemskich 9—11, nawezornonemskich 11—13 sł. np.

Dwarjenja we wulkich městach sloro njeje wjazy hódne njesju. Sa nje 3—10 proz. dowojnskich płaczišnow žadacz.

Płaczišny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wotrjowe žiwnjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg, płaczišny po złotej hrivnje.

	22. 3.	21. 3		22. 3.	21. 3.
Wschelka rožita	163-174	170-176	rapsk. wosnjsch	11-11,8	11-11,80
	135-140	137-143	pach. melasa	8-8,40	8-8,40
nalět. jeczmjeń	166-188	168-190	herabella	14-15,00	14-15,00
nal. jeczmjeń wowsh	—	—	bérnaze krušli	20-20,10	20-20,10
	116-124	116-124	bunny	16-17,00	16-17,00
kukurjza(Mais)	—	—	wotka	14-14,50	14-14,50
pschenična muka	24,75-27	25-27,25	lanny wosnjsch	22-23,00	22-23
rjana muka	21-23,50	21-23,75	módre lupiny	13-14,0	13-14,50
pschenič. wotr.	11-11,20	11-11,20	žolte lupiny	16-16,50	16-16,50
rjane wotruby	8,00-8,70	8,00-8,80	sino, 50 kg	1,60-1,80	—
rapš	300-310	300-310	sitowa, rjana	0,80-1,00	—
lane žnjnjo	410-415	410-415	„ pschenič.	0,80-1,00	—
hrěch	17,50-18	17,50-18	„ wowsjna	0,70-0,80	—
pjelusčki	12-13,00	12-13,00	„ jeczm	0,60-0,80	—

Klamaške twory. Płaczišny we Barlinje sandżenu pjatk: 21. t. m.

Jeczne krupy	16,00—17,75
jeczna hejdruschka	16,00—17,00
muka, pschenična	14,50—16,00
„ „ (wucžah)	17,00—21,00
muka, rjana	12,75—14,00
hróch, drobny	14,00—17,00
„ wulkkornaty	19,00—22,75
gris, pschenčny	18,00—18,80
bunny, bóle	20,25—24,00
hoczki (Linsen)	36,50—42,00
kernjaza mucžka	16,00—18,00
makaroni	40,00—45,00
nudle	21,00—25,00
rajz, brěni	17,00—19,50
„ nasčejschi	27,70—31,09
„ rosbitu (Bruchreis)	15,25—17,50
hlowki, huschcene	43,15—48,00
rósynki, male	75,00—95,00
„ sultaninste	85,00—95,00
mandle, hórke	135,00—150,00
„ hródke	145,00—160,00
khmjelczka	155,00—165,00
naliki	—
popjer, czorny	98,00—106,00
„ běły	130,00—141,00
khojej, nasčejschi, hyry	240,00—300,00
„ dobry „	240,00—300,00
„ paleny „	320,00—400,00
„ hlobowy	23,00—25,00
„ žitny	16,00—18,00
kakao	130,00—153,00
margarina	76,00
marmelada, mješana	40,00—55,00
„ jednu pród	108,00—130,50
mjed, zokrowy	36,00—40,00
zokor, melis	40,00—42,00

Wschu po zentnarju a skotej hrivnje.

Wjeczne płaczišny w Budyschinje.

wot 22. měrza 1924

Wschě płaczišny so po złotej hrivnje rozsunja.

Pschedmjet		najnischa płaczišna	najwyschi płaczišna
Pschenza, swonka wotedacza	50 filo	8,50	8,75
Rožka, swonka wotedacza	50 „	7,30	7,50
Jeczmjeń, swonka wotedacza	50 „	8,50	9,25
„ nasjmjki	50 „	—	—
Wowsa, swonka wotedacza	50 „	6,20	6,50
Raps	50 „	—	—
Bérny	50 „	—	—
Sseno	50 „	2,50	3,—
Sslonina, s masch. młóčz., prejt.	50 „	1,10	1,30
„ s masch. „ k sałt.	50 „	1,50	1,65
„ s zypami młóczena	50 „	1,80	2,00
Pschenična muka, 70 %	50 „	14,—	14,75
Rjana muka, 70 %	50 „	12,50	13,—
Pschenične wotruby	50 „	5,50	5,75
Rjane wotruby	50 „	4,50	4,80
Krumpate 159 jednuk	1 jedn.	20,00	33,00

Po dwohlej mi piwa pschinješe, prajo: „Ich vermuthe, daß sie Bier wünschen.“

„To je mi wscho jene, hacz hebi to myślicze abo niz, wónt, so jcze wědżałka, schto chcyhu mécz, wschak wak derje znaju. Sche wot . . . a . . . sez Hanka.“

Holczo so sacžerwjeni a rjekny: „Wodaicke to njewědżach.“

Ja pak wokmolwich: „To je hańba, so so tak žiwojeze macžerstwo rěcze hańbujesče, so chcesče z zyłej mozu sahnacz Sserbšwo, hańba je, so so zuseho pschimacže. Hdyž serbiki mózesče, je to wascha winowatosć, Sserbej po serbsku posłužicz.“

Holczo nicžo njerozumjetwolmi, też za so wo nje zmschtarach dokelž teho hódna njebě. A to so nam serbstwim kraju sta wa!

Ssebi trubku sažehliwschi, so trochu wo zsiwje rosblabowach. Tu a tam dundak hedżo žiwój wschedny palenz sa laz lijesche. Kak palenz skutkowasche, bě na tschepotazymaj rukomaj a na czerwjenym nosu derje widżecz. Też mešchczan tam bě, kotryž bě na stronu horu z prošcheho města wuschol strowoty tradżo. Mějesche wusti khabat a hischcze wuskre chołowy, schpizate schórnje a tłocžnik na nosu. Njejsesche wschędne brune piwo, nč, barworke. S pinczinzu po mešczerisku schcežkache. Zitowa kama bě hischcze nowa a po mešczerisku farjadowana a wuhotowana. Na sežénach wijachu wschelake wobrazy hońtwow a krajinow, rjanych holzow a zlawnych zwěrinych muzow, ale žadyn wobras Lužizy abo serbskeho wótczinza. Wscho němske, nicžo serbske! A to so w serbskim hosczenzu stawa! Alle schtó może dorěczeć!

Dołho tu wožamoczeny žedżach, zwojim myślam podaty. Tu pochazhu sobustawy towarstwa pschikhadżecz. „Dobry wjeczor, wujo, kmótše,“ husto zyschach. „Dobry wjeczor, knjes . . . . ko“, też mi prajachu a so ke mni zyndywschi mje lubosnje witachu zwoju radoscz wosjewjejo o tym pschichodu, ich towarstwo pocžeščejcz. „Schto hischcze nan dobreho dżeła, schto macž?“ so z wjele stronow prascheche. A dyrbjach tym ludżiczkam wscho na drobne powědacz, so maju žně hižo dom, so hižo k zymnenje mlócza, so dżedża bórzy rěpik wuzbywacz. „Haj, haj, waschi su pschezo prěni!“ —

„Dobry wjeczor, bratřja, towarschojo!“ so na doba pola durjow sawola. Bě muż žrenje wulkoze z mojim pschečelom sanjudił. Wjele bohustawam wotpowschi, twón też k nam bóżdże.

„Ah, woż so tu nadżak njesłyšym,“ rjekny mje wobstawarschči a mje z ruku witajo pschida: „Nó, prózniny budża zkoro nimo, to drje žo wam rad do Prahi chcyeš njewudże?“

„Je tam też rjenje, dobry zlowjanski lud a to je zlowna wěz. Sahorjeny sa swój narod, kotryž wscho, haj žame živjenje sa njón wotrinje!“

Na to so k pschečelej wobroczich, so bych jeho potrowił, dokelž zinđi zale jenak zmyślenaj, wón knuch krutzischi, bóle muzšti, ja bóle cžuzliwy. Tuž je naju Bóh jeneho sa druheho stworił a njewěm, so bychmoj so hdy swadżiloj. Žadyn hjes druheho njewutraje, a zmšt-li też druhdy dżelenaj, laž na próżninach hinak njej, bebi zistujemoj, so by tódy wedżał, schto žadyn cžini. Tuž so też nětko najwutrobnischo postrowichmoj, so njehanbuju so wotsčežicz, kaž hdy bychmoj so do'so njewidżałoj. Namaj to też nichtó sa sło njemjeršeše.

Dołho hromadże bamborjachmoj, też towaršch, kotryž bě z nim pschischol, so ke mni zynju a my tsi zhe bebi mnoho wupschepytachmy, kajke wobstejnosče su hischcze pola nas, kak mohło so nětchožkuli porjedżecz. To zarich bě zyle sahorjeny, mějach nad nim radoscz, bě tola też pschedbyła towarschwa a to ma nětchto rěkacz. Jeho cžornej wozži so błyschcheschtej a món žebi druhdy schcežinku hjerzo zyle pomału, pschimjerjenje rěcžeše. Hdyž ma towarstwo tajkeho wodżerja, žebi myślach, dyrbi też žame dobre hyczz a to też wocžakowach.

Bórzy nětko pschedbyła wschěch napominasche, so bychmy do pohedżerischeje zinwy schli. Na tutón roskas běch hižo dawno cžakał, dokelž sahorjeny pschedbyła bě moju wažitnosć sbudził. Tak znanychmy a so pschespudlichmy, běchmoj z pschečelom jako hosczej luboznje witanaj.

Wschitzi so na žwoje mésta sehdżachu, mój z pschečelom so za pobočne blido zynychmoj, so běchmoj wschěch lépje wobkedżbowaloj.

(Pokračowanje.)

Přłopk.

* **Spodziwny žmjercz nadeschła.** Jena 16 lětna Kluzobna w jenej krowarni na jenym kuble w Habrachczizach (Ebersdorf pola Stringawy we Schlesyskej) krowam saseže-sasche. Jena zlomicža so sa elektriske groty powjesnyu. Holza na khorto salěwjwschi zlomiczki wottorhny. Pschi tom dóżku so elektrisiich grotow. Salschikuwschi hjes wědomnja na khorto padny. Hnydom po lékarja póžachu. Holza pak bě hižo njebohata. Krud (Strom) bě tu pschejdżeli kaž błyšk, morił.

* **Wulki woheń.** Wulki wohek je w Braniborskej wšy Weißensprung we Debuzkowskim wokrejzu wutorn tydżenja njese wobydlenjow inicžił. Wšej je jara khuda. We njej jenoż dżělarzerjo a łódżnicy bydla. W zyłej wšy ani jenicžkeje krowy njeje. Wohenj wunidże popołnoju w 5 hodż. Sa 10 minutschinow bo wošom se zlomu krutych khaluptow palachu. Mużojo běchu skoro wschitzi na dżele. Jenoż tšo mużojo běchu doma. Zonty z palazych domeczkow wunoschowachu to, schtož bo wunjesć hodżesche. Tři cžěstne dżěczatka w poštednim wokomiku plomjenjam wutorhnychu.

* **Dubrý łoldk.** Tsjo lišarjo w Zeilnbachu w Bayerskej, wjetcowachu wokoło półnia, so chzedża jene cželo na 160 puntow cžežke sa tši dny sjesć. Jenoż to mumenjenje žebi žadachu, so žmedża w tym cžasu też žiwoje cžežše bjelo wuko njesć, schtož bo jim dowoli. Hjo 7 hodżin do poslatenecho cžasa běchu z cželeczom hotowy a tak žiwoju wjetu wulkotnje dobuchu. Temu pak łoldk šiuschcu. -ſ-

* **Kalifowe žony a Schwiza.** W Turkowskeje wuhnachu Kalif je Schwizarskich sastojnikow do najzwjesnischich wustojcow pschinjesli. Wón pschicžeže s tšiomi žonami, kotež běsche je swojeho wobschérneho harema wuswolił. Nětko je we wschěch modernych statach wjeležonaćstwo sakasane. To so s jastwom hacž do 2 lět khlostaj. Wjes dweła je so Kalif se swojimi tšiomi žonami pschecžiwo tukrajnym sakonjam pschestoł. Nětajtl wupucej by so namakał, hdy by Kalif jena extroritorialna wosoba była, kotraž jehyn stat sastupuje. Ale Kalif je nětko zyle privatna parschona a njemože so jako reprezentant turkowskeho ludu a tež nic jako hlowa Mohamedanow wobhladowacź. Tuž jemu nicžo druhe njesbywa, hacž dwe z nich pschicžesc. To jemu wšo lohko njebudže. — Wjazy jich je a wjazy hary masch. -ł-

* **Wjerzba je žłódko — abo schampanski abo žwětke piwo.** Hdyž Prušojo 1814 w Francowskej běchu, wobcžesowansche so jeneho dnja jehyn francowski korcžmar pola hejtmana dla pomorjanskeho wojaka. Wo'ak je mjez, tak wón powjedasche, pschebił, dokal jemu jehy dobra dosez njese. Tuž so po wojaka pósła a hejtman so praschesche, schto ma wojak k swojemu samolwjenju prajicź. „Knjez hejtman", tak rěcžesche, „jnm so pschischol, to wěm. Ale jym tak rjez njewinowaty. Hdyž sakl... Francowsojo we naschej wsy hospodowachu, hebi wot mojeho nana schampanski, kotrejž ani po mjenje njesnajachmy, žadachu. A hdyž jón njedostachu, pschebichu ja to starého nana a temu dyrbjach pschihladowacź. Tehdom jym pschikazał, hdyž rjad na naš pschindże, tu wěz sasso wurunacź. Tehdla žadach schkleżu žwětkeho piwa a hdyž ju bacź njemóžesche, jym jeho sprawnje pschewobchował. Njeje jym dale šłe ménik, to běsche jeno . . . rewanża.

* **Njesluk zartiwosce psched zyrkwju.** Najmišdšcha džowka nahladneje žiwóžby w Turinje běsche wumrěła. Sa nju džerzesche so requiem w zyrkwi na Kharlowym naměsce. Hdyž žiwóna s zyrkwje stupi, wutěli so ji rasy a jotra semrětoje swjese so mortwa k'emi. Skutkerka běsche jena wot swojeho muža dželena žona s mjenom Marija Pellegrini. Jn hnydom sajachu a wona wusna, so je žiwój wopor se žarliwosce morila. Wona so mjenujuzy bojesche, so jeje lubuschi, westy ingeieur Giacinto Testa se semrětej so žlubi, a tuž chzysche ju woistronicź. Wutěłaj staj mlódnu hotzu smjertnje sranioł.

* **Suezkanal so shlubischi.** Hdyž so tutón kanal mjez Sserjedźnym a Čornym morjom 1859 natwari, běsche wón 8, 45 m. hlubischi, schtož tehdom dostatočne. To tym je so pucź lódzow shlubischit a tuž běsche nusne, jón pohlubschicź. Sarjadowanstwo też na to džiwa, a wschelake polepscha. Nětko je hižo hlubokosej na 10 m dosahła a ro 1921 nastajenych narzyhach so hlubokosej hacž na 10,7 m ponjzi. So wutwarjenju hlubokosce je tajka, so (dla) 10 najwetschich lódzow njemože pisches turon kanal jěź. Tola tute morske hobory jědza jenoż mjez Amerika a Europu a njebudza tak zenje Suezkanal trjebacź.

Je najwjetschi czaß,

so žebi „Serbske Nowiny" skasacze. Póšty wobliczeja po 25. měrzu k abonnentnemu pjenjesej 20 pj. pschiražka. Tehodla skasajeze je žebi hischcze džensa!!!

Listowanje redakcije.

K. M. w Hodžijskej wotdrze. To nicžo njeschadźi, byrnjez scze nam němcźu pisali. S wulkim sajimom smy cžitali, so njesmcze nicžo twjedzeli, so Sserb. Nowiny nětko wschědnje wuthodźeja, so je hatke nětotre njedžele cžitacze a scze hnydom twónali, so smy jena zyle njewotwisita nowina. To naš wjeselí, hdyž nam prajicze, so njeschcze pschi nas wjace nowe cžišło cžakacze. To Wam wěrimy, so Wašch němski žuboš s interesu postha, hdyž jemu pschesłowjecze, schtož Sserbske Nowiny wisaja. Haj, tak je, kaž je Wam wašch Drježdžanski wuj to rosstrowjedał. Wulke němske nowiny žu stoso wschě w paporach wulkokapitalistiskeho pasma. Też to trjechi, so provinzialne nowiny dostawaju to, schtož maju pisacź, sa tuni pjenjes s nowinarskich zentralow. A tele zentrale žu w rukach teho samskeho pjenjeżneho pasma, kiž ma wulke nowiny pokupjene. Wy to nětko trošumicze, so wscho to, schtož scze w domjazych němskich nowinach cžitali, scze po kžowje samy džeń nadeschli w omnibach wjecžomneje Salsteje. Zyle prawje, jenoż lokalny běł woni pschipisnjaju. To macze prawje, so je takle s organisowanemu wulkokapitalistiskemu pasmej mózno, zyły lud žlepicź a do sahuby storcźeć. Na waschc praschenje, hacž też sozialistiske nowinarstwo pod wliwom tychle zentralow steji, dyrbimy Wam wotmolwicź, s wulkeho dżela „haj". Hdyž so praschecze, hdże my nasche pschewobkhnu politiske powjesce bjerjemy, mózemy Wam wotmolwicź: wschudżom. Jenož te, kiž su najbole je podobne, wotcźischimy. Pschibódze k nam do zije. Tu nadeńdzece nowiny se wschech stron a we wosi a pschedewschem słowjanskich rěcžach. So budżece hewje sa rosschérjenje Sserbskich Nowin wustupowacź. Wam dźakujemy. Njebojcze so, my wostanjemy cźi wjernje njewotwisni.

Swójbne powjesce,

Semrěli: Gustav Scholz, wobhrabjet Gudźiz hoscźenja w Budyschinje. — Josef Ebneth, skalat w Kamjenzu, 61 lět. Marja Kólzyna rodz. Kottez w Delnim Wujesdze, 77 lět.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Sdrjedu, 26. měrza, pop. w 3 hodź. we w Naturhej hoscźenju w Kukowje 2. pschednoschi knjesa dr. Thilles: „Schto dyrbja nasche macźerje wo tuberkulosy wědźecź?"

Wschitke macźerje s Kukowa a s wokoliny, wosebje te, kotrejž maju hižo starsche dźěći, buch k temu wuzwolnje pscheproschemi. Sastup darmo.

Kamjenske hamtske hejtmanstwo
Spomožerski hamt.

Žiwy wopyt saradźernje sa macźerje w Kukowje je mjelschi dopoka sa to, so nasche macźerje tute skoro wse sarjadowanje dźeń a bóle spósnawaju a sa žiwotni mahi wužiju. Dobroczelski hamt (Wohlfahrtsamt) Kamjenskeho hejtmanstwa ma wotpohlad, też w Khróscźanach tajku saradźernju sa macźerje wutworicź. Sdowźesce mnohe macźerje, kotrejž hacž dotal hodźiny dołhe pucze cźinicź dyrbjachu, to s radoscźu powitaju.

Tuta saradźernja ma so prenju srjedu kóždeho měsaca k prenjemu rasej 2. hapriesje, popołdnju w 2 hodź. we towaršschnej jizwje „Herbsteje grychty" w Khróscźanach — wotmeckź a je darmo. Wschitke macźerje s Khróscźanja a wokoliny so s tutym namolwjeja, swoje dźeći (hacž do 2 lět) porjadnje tam pschedstajecź. Lekarski radu pschewosmje knjes dr. Bohl.

Dokelž dyze saradźernja khorosćam sadźewacź, je jara wažne, so wschitke dźeći, wosebje też te strowe, to pschedstaja. Cźista pjelcha, kotraž ma so na wahu połožicź, dyrbi so sobu pschinjesecź.

Kamjenske hamtske hejtmanstwo
Spomožerski hamt.

Hłowny a samotwity redaktor: Marko Ssmolet
w Budyschinje.

Do Šunowa!

15. t. m. wotewrich we **Šunowskim hrodže** swój

wobkhod z kolonialn. tworami

Poručam so z tutym wšitkim z wokoliny najwutrobniso, budu so prócowacź, stajnje wšitkim nanajlepje posłužowacź. Dale budu też na nětkotrych dnjach dopołdnja do susodnych wsow jězdźić, chcu pak też kóždemu, na požadanje, při roznošowanju „Nowin", twory sobu přinjesć.

Mikł. Mikliča.

Mój skład je po starych poměrach znowa zrjadowany!

Po dnjowych płaćiznach poručam „najtuńso:

kolonialne twory, cigary drastu wšěch družin

Mam też **njedźelu** wot ½11—1 hodź. wotewrjene

Jan Haješ we Łazu

Telefon hamt Łaz čo. 5

Słyšće!

Hdyž chcece sebi Waš kupny list, wumjenik abo testament pisać dać, dźiće ke Kobanej, z kotrymž móžece serbski rěčeć.

prawny büro **Ernsta Kobana**
w **Budyšinje** na Kaeublerskej drózy 6.
Telefon 814 (přez kronprynzowy móst).

Serbjo! Čitarjo Serbskich Nowin!

Rjekńće stajnje, hdyž kupujeće abo předawaće: „Ja čitach waš nawěstk w Serbskich Nowinach".

Spěwarske

serbske a němske

rjane a tunje

poruča

Smolerjec knihaŕnja

w Serbskim Domje w Budyšinje

Jědźne běrny

kupuje

Erich Bräuer w Budyšinje

wulko-wikowarnja ze symjeńtnymi a jědźnymi běrnami

Telefon 944. Kontor na Mołtkowej drózy 5 po 1 skhodźe
Skład w brózni na Hośic hasy

Šěroko mlóćace mašiny

z jednorym a dwójnym diščanjom podawa najspěšniso a płaćizny hódno

Ernst Feilsing, wikowarnja ratafskich mašinow w **Njeswačidle.**

Košlacy barchent

lěny a wolmjany, w jara dobrej hódnosći, wot 0,90—1,30 hr.

A. Kasper, bórkl. 11

2000 hriwnow

so na šiwnosć jako 1. hypothéka hnydom pyta. Bliše je zhonić we wudawarni „Serb. Now."

Trjebana

mlóćaca mašina

je na předań.

Zhonić we wud. „Serb. Now."

Derjezdźerżana

sykanjowa mašina

je na předań

Zhonić we wud. „Serb. Now."

Wysokosusedna

kruwa

je na předań w Jasenicy čo. 21 pola Njeswačidła.

Rjany běhak

dwě starey su na předań w Hórkach čo. 16 pola Khróšcźo.

Zwjazk klučow

je so namakał.

Dostać w Krakecach čo. 23.

Pytam na wjetše kubło lepšu

holcu jako pomocnicu

najradšo džowku z kubła.

Pólsajerka Górlichowa na sukelnskej hasy 1. Telefon 837.

Džowka

kiž móže dojić, so hnydom pyta.

Zhonić we wud. „Serb Now."

20 metrow

dubowych kluchow

je na předań w Trjebjeńcach č. 2.

Swobodne měsno

za

Welsec kupny dom

Telefon 12 w Kulowje Telefon 12

Mój pschedeschćnik nicžo njepomha!

Tu dyrbi tšechkrytjefski mischtr

Ernst Donath s Budyschina

Burgplatz 4

sapschimnuty, tón porjedźi tšechu najlepje a najtuńscho.

Dostach telefoniske přizamknjenje

hamt w Khróšcźe-Lomsku čo. 69

August Wobst, moleŕski mištr

we Wulkej Dubrawje.

Dźens w nocy wusny dźiw mój luby mandźelski, naš nan, dźěd, bratr a swak, wumjenkaf

Jan Iselt

we 75 lěče swojeho šiwjenja. Wo dieše sobuzelenje proso wosjewjeja jenoż z tutym

zrudźeni zawostajeni.

W Brězyncy, 23. měrca 1924.

Jeho čěło so přichod. srjedu w 2 hodź. do Božeje role pokhowa.

Dźeń 24. měrca t. l. wotwoła Bóh luby Knjez po pjećnjedźelskej khorosći w zbožownym wobsedźeństwju połneje duchownje čerstwosće

knjenju **Marju Knypowu,**

mandźelsku gmejnskeho prjódkstejerja, zahrodnika **Korle Knypy** w Dŕěwcach do swojeho kralestwa. Njeboćička, swěrna maćer 7 dźěći, je so rodźiła 29. julija 1867. Też jako swěrnu Serbowku wopłakuje ju naše serbske towarstwo. Bóh luby Knjez troštuj hłubokozrudźeneho mandźelskeho, 7 dźěći a dalšich zawostajenych.

Sobužarowace serb. tow. „Serbowswěca" w Dŕěwcach.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća za mèrc 75 złot. pj. Do wukraja za mèrc 15 Kč. Kóżdo óc. płaći 5 złot. pj. Wudawa a dźiś. Smoterjec kubłiśćerja, zap. druźstwo z wob. ruk., : : w Serbskim »Domju« w Budyšinje. Tel. 687. : :

Za nawóstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobčasnje so stajane nawóstki a tabele so wyše wobliśeja. Za reklamowy : : rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifu. : :

Číslo 72 **Budyšin, wutoru 25. měrca 1924.** **Létnik 83**

Dnjownica.

Wutoru, 25. nalětnika.

Marje přizjewjenja — Kastula.

† 1862 farar Pětr Brězan w Ralbicach, horliwy Serb.

1691 žadaju Łužiske stawy wot Pawoła Praetorija, Budyšskeho archdiakona, zo by agendu do serbskeje rěče přełožił.

1793 a 1818 zběžki Serbow w Hrodźišću dla zahnaća Marijinych swjedźenjow.

Nalětko so nam přibližija
Hórki so nam, dołki zelenjeja
Po nich je khodźiła běła matka,
Po nich je khodźiła běła knježna.
Pytała wěcej swojeho synka,
Pytała wěcej Jezom Khrysta.
Njejsće tu widźili mojeho synka?
Njejsće tu słyšeli Jezom Khrysta?

Bamžička na Marje přizjo—

To warstwowski powěstnik.

Sokolskim jednotam. Dwajdnjowy kurs tutu sobotu a njedźelu wotmysleny, njeje móžno přewjesć. Na jeho městno stupi, kaž so bliže wozjewi, połdnjowy kurs tutu njedźelu, w Budyšinje w Serbskim Domje. Započatk w 1 hodź. Njech žana jednota njewuwostanje. Jednaćel.

„Sokolbik". Serbske spěwne towarstwo w Sowrjecach. Jutře srjedu njebudźe žane spěwanje dla wjesołeho podeńdźenja w swójbje bratra Palerja. Přichodne spěwanje so hišće postaji. Předsyda.

Spěw. tow. „Radosć" w Bukecach. Měšany khor ma srjedu, 26. nalětnika, wječor 1/8 hodź. spěwanje. Předsydstwo.

Jednota „Sokol" w Komorowje ma wutoru wječor we 8 hodź. w šuli pisanje, pjatk wječor we 8 hodź. zwučowanje. Starosta.

Meble stajnje dobre a tunje poruča **Bjarnat** **Walter** meblowa fabrika

Telefon 531 **Hošic hasa 6 a seminarska hasa 10** Założony 1860.

Swětowe podawki.

Rosličenje Němskeje na lěto 1924.

Wšě dochody němskeho stata na lěto 1924 su na 5,71 miliardow wobličene, wudawki na 5,27 miliardow. Na přichodźenje měrowego sćěnjenja rosličenje 640 milijonow namjetuje, jedna po přichi tym w prěnim rjedźe wo wudawki za wobchadźenje wójska, kotrež 360 milijonow wuličinja, mjes tym so je za němske wójsko a wójnske łódźiwo 450 milijonow wobličenych.

Schtó budźe ſ němskim presidentom?

Sozialdemokratiska „Münchner Post" zajimawe powjesćenje wo stronach prawizy w přichićinje nowoje wólby němskotatneho presidenta wosławja. W najwušćim wuběrku wótćejinskeje prawizy mjenuje so jara khutnje jako **kandidat za wólby němskotatneho presidenta wulkoadmiral na wuſłužbje Tirpitz.** Hindenburg je pjeca presidentstwo wotpokasał. Tirpitza pjerca Stinnes podpěruje. Bayerska ludowa strona nima pjeca ničo pscheciwo jeho kandidaturje, tola chże radscho prjedawscheho bayerskeho kronprynza Ruprechta za němskeho presidenta wuſwolić. — Tirpitzowe 75 létne narodniny su hižo k agitaciji za jeho wólbu wuźili.

Wězywuſłojni njemóža wotschodźeńſke prascheńje dojednać.

Amerikanſki, jendźelſki, belgiſki a franzowſki wězywuſłojni su jara wjelelakeho mjenjenja wo waschnju, po taſkim měła Němska wójnſke wotschodźenje sapłaćić. Londonſki „Daily Telegraph" wo tym pisńe: Po jendźelſkim mjenjenju dyrbjał dwěleźny moratorij ſ wupraudźiłym moratorijom być. Raschi wuſłatkarjo pak na tym wobſtawaju, zo dyrbi Němska za tej dwě lěće dale wězy podawać a wobchadźeńſke tłoſty płaćiś. Jendźelſki wězywuſłojni wſchak bychu temu pschihłoſowali, so by Němska wězy w ſtkromnej měrje wujemnu njepschihódnemu połoženju pschimérjenej, dale podawała. Němſkej pak je njeſmě podawanje wězow napokaſ, kotrež psches jejne mozy dźe. Dopisowarjo na konzu wojeje rosprawy praji: Kaž je mi wěźera jendźelſka wowa wyſokeho ſtejiſchća praſiła, widźimy něſto, zo sabo ſtejimy, hdyž ſmy w lěće 1923 ſtali. Pschi tym pak je so pomyſlił, so je so ſ wobſtadźenjom Poruhrſkeje poje khětro pohubjenſchiło.

Pařiſki „Echo" powě,

so je so prěnje ſhromadne poſtadźenje wobeju wubjerkow wězywuſłojnych zobotu wotmě. „Liberte" wo ſobotnišchim pschednoſku presidenta němſkotatneje banki dr. Schachta pišče: **Němska wſchak nochze nježe sapłaćiś.** Wona njeje wězera chžyła płaćiś a teſ jutſje ničo njeſapłaćeſi.

Němſke knježerſtwo chce ſaſtojdźeneho franzowſkeho kapitana d'Armonta ſ němſkimi ſaſtajeńzami ſaměniś.

Psched tydźenjom je němſkotatny ſud w Lipſku d'Armonta k khłostarni na 12 lět dla wobhonjerſtwa ſaſtojdźił. W Schwarzjarſkej pschebywajo, je so wón wo wobſtejnoſćach w němſkim wójſku, wo jeho ſylnoſći, wo jeho ſtruźowanjach a wo ſmyſlenju, w nim knježazym, wobhoniċ pytał. D'Armont twdawa, so wón njeje na němſku ſenju ſtupił, ale ſo ſu němſcy pschedraźeni poliſtijo na ſchwarzjarſku ſtronu k njemu pschiċiſkli, jeho wumnožowali a na němſku ſtronu pschewlekli. Franzowſke knježerſtwo je tehdoła žadało, so dyrbja d'Armonta puſchćeć. Dźiw němſke knježerſtwo ſo komdźeſche, Franzowſojo tſjoch Němcow w Porheinſkej jako ſaſtajeńzow ſajachu. Po d'Armontowym ſaſtojdźenju je franzowſke knježerſtwo pšcheſe dźeſaċ dalſich Němcow w Porheinſkej ſajeċ dało. Kaž ſo ſ Barlina powě, je ſo nětkole němſke knježerſtwo roſtudźiło, d'Armonta ſa ſajatych Němcow ſaměniċ, ſo njebychu tuċi trjebali teho runja kaž d'Armont w khłostarni 12 lět ſjedźeċ.

Pschećela měra profesora Quiddu ſ jastwa puſchćeli.

Znateho pschećela měra, profesora Quiddu, kotrehoż běchu w Minichowje ſajeli, ſu ſ jastwa puſchćeli, dokelż njeje ſtrach, ſo by cjeknył. Profesor Quidde je němſke knježerſtwo pšched tajnymi nazionaliſtiſkimi organiſazijemi warnował, kotrež móża Němſku do nowoje wójny ſtorhnyċ. W Bayerſkej maja taſke warnowanje ſa krajnu pscheraду. Profesor Quidda budźe ſo tehdoła pšched ſudom ſamolwiċ dyrbjeċ.

Prozeß pschećiwo Zeignerej.

Pschećiwſkjenje ſwjedźiło ſo Zeignerowym prozeßu je ſo ſtónčiło. S kopiju wobſkorżbow njeſłu mohli dr. Zeignerej dopokaſaċ, ſo je je ſo wón na nětaſke waſchnje pokaſiċ dał. Dr. Zeigner njeje ſwoje miniſterſke ſaſtojniſtwo, kaž jeho winowachu, ſ ſwojemu wobchadźenju wuźił. Wón je ludźom k wobhnadźenju dopomhał, dokelż wón jako nadobny charakter ſwojim ſobuċłonjekam rad ſ nuſy pomhaſche. Pjenjez a darow, kotrež ſu ſnadź ſa njeho poſtajene byłe, je ſo Möbius możował. Zeignerowe ſnajomſtwo ſ Möbiuſom je jemu wotſtadźenje je ſaſtojniſtwa a nětċiſchi prozeß wunjeſło. Jako wojak bě wón Möbiuſej měch muki wokupił. Dźiw ſo poſtċiſcho wukopa, ſo je muka ſkadnjena była, ſo Zigner bojeſche, ſo jemu tale wěz w jeho powołanju jako ſtatnemu rěčnikej ſeſchkodźi. Tehdoła akty wo Möbiuſowym muſowym wikowanju ſpali. Tale pschekhwatanka je ſa Zeignera ſ pschiċinu nětċiſchich cjerpjenjow była. Dźiw běchu jeho ſa miniſtra pomjenowali, Möbius Zeignerowe tehdomniſche pschećeńdźenje k temu wuźiwaſche, ſo by ludźom, kotrźi běchu k jaſtwu ſaſtojdźeni, pjenjeſy wukuſkat, twdawajo, ſo móże ſim, dokelż je ſ Zeignerom ſpſchećeleny, k wobhnadźenju dopomhaċ.

Hobrſke kanony pschećiwo Němskej.

Wjeċe industrijowe ſtrony wjeċorneje Němſkeje budża w bliſkoſći wójnje poſ khċiżowanjej tċełenżu franzowſkich a belgiſkich hobrſkich kanonow leżeċ. Franzowſkej deputerſkej komorje je ſo wójſkowa rosprawa wo wumuſitwanju żeleſnjanow pſchehpołoże, kotrež maja dalokonoſnjacu artilleriju ſ munizju ſaſtarjeċ. Pschi němſkich mjeſach ſo hobrſke kanony poſtaja, kotrež 150 kilometrow daloko njeżu. Jeli ſo by ſwjaſkarſke wójſko Poruhrſku a Porheinſku wopuſchċiło, bychu tele hobrſke kanony hiſchċe pſchežo zhły porheinſki a poruhrſki induſtrijowy kraj wobhnjeżiłe. Dale chżeja Franzowſojo też Cżeſkoſłowakſku a Pólſku ſ cjeſkej artilleriju tuteje druźiny ſaſtarjeċ. Potom bychu też induſtrijowe ſtrony Saſkeje a Schleſyſkeje pod khċiżowazej tſełenżu ſwjaſkarjow leżałe.

Poſłužnjenje ſchwedſkeho wójſka.

Schwedſke wójſkowe ſarjadnjiſtwo ſa pſchichodne lěto żada, ſo by ſo wójſko wo 50 000 muži poſłužniło a ſo wojeſke letaſtwo pſchihrawiko. Tole żadanje ſo na to ſakoſuje, ſo ſo w Ruſkej ſaſo wojeſka powinoſcej ſawjedże. Tej finſke wójſko ho poſłyſni. Schwedſki a finſki miniſterſki preſident budźetej 3. hapreje w Stockholmje wa bróniwoſći finſkeho a ſchwedſkeho wójſka jednaċ.

Stinnes chce ſo w Cżechach ſakupowaċ.

Wſċeċi ludźo, ſa kotrymiż němſki wulkopjenjeżnik Hugo Stinnes ſteji, wot januara lětuſcheho lěta wo kupjenju wjeſelſche ſchkleńcżeńnje w Cżołuſkej krajinje jednachu. Tele dny pak je ſo jednanje roſkiło, dokelż Stinnes pſchenjeſki kupny pjenjeż žadżi Schkleńcżeńnja, wo kotruż dźeſche, dże ſo je Stinnesowymi ſaſtupjerjemi nakkadowała, dokelż dżeło hubjenje dżeſche, nikto pak je nowe muwożne możnoſcje namakała a tehdoła je Stinnesowe poſkiċenje ſaċiſkła. S tym pak Stinnes Cżeſkoſłowakiſku njeje jako kraj ſ muſłowe puſchċił, w kotrymż by ſwój hobrjaj pſchihbywanu-kapital ſamèſcił. Runje wón wo kupjenju wjeſcheje ſchkleńcżeńnje na Morawje jedna. Cżeſcha Stinnesowe dobywanje do ſwojeho kraja njerad widża. Praja żeby, ſo dyrbja wuźiłk, kotrżi chże Stinnes ſ Cżech bracj, ſami w ſwojej kapſy wobkhowaċ.

Nadběh na wóſomhodźinſki dżeń w Cżechach.

W Sabrżehu w Cżechach w pſchadowunſach a kłaċerjach hižo dłeſchi cżaſ ſ dżiwom kłaża. Wobſtadżerjo fabrikow ſu tule ſkładnoſcej wuźiło dżeſaċſkich cżaſ podleſchili. 3000 dżeſaċerjow, kotrżi ſo ſapowjedżiċu, kole pſchijóinaċ, ſu ſ dżeła wuſamkli. W tajnym hłoſowanju je ſo 96 a pak prozenta wukamkunjenych dżeſaċerjow ſa ſakhowanje wóſomhodźinſkeho dżeła, je ſakonjom ſawjedżeneho, wuprajiło. Miniſterſtwo ſoziałneho ſpomożeſtwa ſo na połojt łakonja ſtajì a ſ tym pſchijóina, ſo je poczinjenje dżeſaċerjow we Tannwałdſkej krajinje prawe.

W Tannwałdſke a wokolnoſći je dospołny měr; njedźiwajo wſcheje agitazije a wuſadanjow dżeſkodawarjow a jich najatych agentow je dżeſaċerſtwo ſmérom woſtało. Měr a porjad njeſłuſaj ho nihdże łaſkołej.

Hollandſki ſejm je ſo ſapowjedżił, ruſke bolſchewiſke knježerſtwo pſchihónaċ.

Hollandſki ſejm je pjatk namjet kommuniſtow ſaċiſnył, ſo by ho nětċiſche ruſke knježerſtwo jako łakonſke pſchihónało. Dale ſejm ſ 63 pſchećiwo 24 hłoſam namjet ſozialiſtow ſaċiſnu, ſo by ſo knježerſtwo pſchi jednanju ſ Ruſkej prózowało, ſo by ſo po możnoſći ruċe k normalnym poliſtikohospodarſkim ſtykam doſchło.

Franzowſki nuſowy finanzny łakoń ſo pſchijał.

W ſenacże je ſobotu wjeċor finanzny nuſowy łakoń ſo dojednanju ſ deputerſkej komoru pſchijał. Senat je do żadanja deputerſkeje komory ſwoſił, ſo ſu khłoſtanje ſa podawjedżenje damka njeſmě połóżeċ.

Wulki ſtrajk w Londonje.

Wjeċitży pſchiſtajeni dróhowoje żeleſnicży a automobilowi w Londonje ſu ſobotu w noży ſtrajkowaċ ſapoċeli. Strajkowarjo dżeżdża dalſchemu jěżdżenju ſo drohowej żeleſnicży a ſ pſchenjeſkiſſimi automobilemi ſ mozu ładżiwaċ. Cżeſko ſu ſo je ſmałkom w nożu dżeſaċerjo, każ też wobſoby, kotrež rano ſahe na dżeło jěżdża, potrjechili; pſchetoż eſe wſchitży dyrbja nětkole daloke puċe pěſchi khodżiċ.

Awſtralſka pſchećiwo nětċiſchemu endźelſkemu knježerſtwje.

Po knježerſtwowym namjecże je jendźelſki ſejm wobſamknył, twar ſejmerſkeho ſa wójnſke łódźiwo w Singapore w rańſchej Jndiſkej ſaſtajiċ. Tole wobſamknjenje je w Awſtralſkej wulku njeſpokojnoſcej ſbudżiło. Awſtralżany maja natwarjenje ſejmerſkeho ſa jendźelſke wójnſke łódźiwo w Singaporu ſa jara nuſne. Boja ho, ſo jim njebudże jendźelſke wójnſke łódźiwo ſ cżaſom pomhaċ móż, hdy bychu ho njeſpſchećeliſo, na pſchikład Japanży, do Awſtralſkeje nawalile.

Swada wo kalifat w Aſiſkej.

Muhamedanojo ſu ſo dla wotſtadżenja Abdula Medżida ſ kalifata, duchownemu wjedniſtwu muhamedańſkeho ſwěta, roſdwojili. Tehdoła chżeja konferenzu muhamedańſkich

duchownych z Europy, Asiji ze a Afriki zwołacz. W Egiptowskej wo krala Husejna jako kalifu njerodza. Mnohe pjeschesa, so by z kalifom Abdul Medjid byl. Druhi su za krala Fuada.

S Kalkutty w Indiskej so powe, so je bengalska konferenza wo pruschenju kalifata so sa to wuprajsiło, so by so kalifat w Turkowskej wostajił, dokelz ma Turkowska najbyhlische islamske knjezerstwo.

Persiskeho schaha wotsadzili.

Dla pschecziwjenja duchownstwa je persiske knjezerstwo wotmyslenje spuschczilo, nětkole republiku wuwotacz. We parlamenze je so njedelu wo tym jednało. Wulka czrjoda ludzi twarjenje wobmjerowacheje a so republikanskej knjezerstwowej formje njepschecziwja. Parlament je skónczenje wobsamknuł, nětczischeho schaha wotsadzicz a jeho dźedzetnemu synej na tron stupicz dacz. Za czas małoletnosce nowcho schaha so regent pomjenuje.

Persiski schah w tu chwilu w Pariżu pschebywa. Persiske knjezerstwo je jemu telegrafowało, so fin jeho wotsadzili a so je so jeho dźedzetny syn za jeho naslědnika postajił.

Revoluzija w srjedźnej Ameriży.

W Hondurasu w srjedźnej Ameriży w tu chwilu tři politiske strony wo knjezerstwo wojuja. So by so kraj skerje snjerował, je president Sjednoczenych statow Coolidge sakazał, brónje a municiju do Hondurasa pódawacz.

W Newyorku su schtyrjo dejesche z Mexika powabli, se kotrychż je spóznacz, so sbity sobježatski wjednik La Huerie a druhi nawjedowacy revolucionarow z kanonikim czelnom do Galvestona w Texasu do wjesu. Tuż drje swój plany po kotrymż chcychu pschecziwo Obregonej dale wojowacz, njeje samója wuwjesli.

Druha powjesc z Mexika praji, so je tam arzybiskop Orozcoy Jimenez z Guadalajary tom pschiskot, so by presidenta Obregona we schikanje pschecziwo postupanju gouvernementa stata Jalisca protyl. Biskop praji, so so gouverneur Zuno do zyrkwinskich naležnoszow tyka a se furowym knjezerstwom duchownych trach.

Po najnowschich powjescach so pjecza też na kupje Kubje revoluzionarne hibanje wosczerja. Junta je so wutworiła, kotraż chce presidenta Zayasa z knjezerstwa wuhnacz. Myśla sebi, so so po zokorowych znjach njekrwawa revolucija pschewjedze, dokelz stajne ménjenje na stronje presidentowych pschecziwnikow steji.

Ssmjertne wojowanje evangelskeje zyrkwje w Rusłej.

Pódła swonkowneje nuzy, kotraż njedźiwajcy wschěch bolschewistiskich barbjenjow hischcze dźensa cerpi na njeshromnym kraju wotpocuje, so wo duchownej nuzy, wo hrósnych duschinych wojowanjach, wo zyrkwinskich wobstejnoszach, pod kotrymiż milijony cerkwja, ma'o rěcži a pisa. To njesmě być. Njech symna politika, njech hospodarske kśnje k temu pohonjuja, na kraśne njeskutki Moskowskich mózgnarjow njedźiwacz, to njesmě być. So kchesczenjo, njech su kajkehożkuli wusnacza, swoje wocki sawrieja psched tym, schtoż so w cerkwinym paradisu stala, psched fakubljazym prozeżom, kotryż bolschewizm z diabolskej pschekleparnoscu do skutka staja a kotrehoż wopor su evangelscy a katolscy runje tak derje każ wusnawarjo prjedawschich prawdźiwnych.

Slosujmy dźensa swoje wocki na smjertne wojowanje lutherskeje zyrkwje w Rusłej, kotraż su psched wjacy hacz 300 lětami do Rusłeje pschesadzena a tam khorhoj evangelija wozcinila.

Do wójny wutwori so mózna, też finanzielnje derje sgłożena organisazija. Wschudże nasi luthersce zyrkwje, w residenzach a provinzialnych městach, w sawrjenych němskich sadźbolenjach, w najwotkrjenych němskich wjach wot Petrohroda hacz do Wladiwostoka (sasiwo pschi mulkim morzu w Aziji), wot Archangelska hacz do Kawkaskich horow, wot Lodowego morja hacz k Czornemu morju. W tutych zyrkwinskich schulach so młodźina powuczowacje, w mnohich dobrozelskich wustawach so skutkowaca luboscz k bližschemu w duchu jeneho Hermana Franki a Hendricha Wicherna wukonjesche. Běchu tola po zhibnym wulkim kraju na 3 milijony lutherskich rospróschenych, kotrež pschez samomólne dawki a pschez evangelsko-lutherisku podpjerazu pokhadnizu w Petrohrodze swoje zyrkwje a schulstwo zarjadowachu.

Swětowa wójna poraży lutherskich cżežko. Gmejny so początschkowachu, pschez 100 lutherskich predarjow so do Sibirskeje pósłachu a wjele zyrkwinskich pomognikow a mużerjow do wójska statych. To wschо pak je jenoż dźěcżaga hra napschecżo pschescżěhanjam, kotrež so z revolucijuju a z bolschewistiskim saporzachanju a sa lutherisku zyrkej a jeje wusnawarjow cżaß wulkeho martrarstwa wosnamjenja. Njeje pschemjelse prajene, ale je wopraudźitosć, hdyż wosstawiny, so buchu mnohy duchowni do jastrow cżišnjeni, a tam njeckłobjacz samordowani, so buchu zyrkwje a pożne wustawy za agitaziju pschecżiwo nabożnje a kchesczanstwu wuzite a do rejwanskich kubjow a dźiwadelow pschewobrjene. Woltarje buchu wonjecżescene, wobrazy wumożnika rostorhane, symjate wobłatka (hostije) a zyrkwinske wina swinjom a pham žratuje dawane, na mnohich městnach cichże wotstronjene a sa to cżežkuje kchesczanske nałożenja nałożene. Schto běsche sczežkuje tuteje terroristiskeje kolwórtnosce? Wiche zyrkwje a jich samoženje su so wobsadam rubile, Boże służby a schulske wuczowanje inicżene, duchowni z jich farow wuczerjeni a sa njeho nětko cżežkuje wonjesene wójsku. Nutskowna wójna a hłód je njeskutk dźensanjskeje politiki bolschewistskeho knjezerstwa.

Zyrkwinske położenje je dźensa scżehowaze: Zyrkwje, fary a schulske bydlenja je běli stat pschiswojił. Wobjada nima žaneho prawa wjacy na zyrkej, stat je pożcżi abo jim wotnaja, hdyż so wobjada jako nabożne kruschtwo sawiacz da. Zyrkej smě so wot stata k dwórnym sameram trjebacz. Duchowni so pschezo hischcże pschescżěhaja, wulki dźel z nich je cżeknył, so by sebi nahe žiwjenje wukhował. Wobsidły su z njeschcża wopschocżene. Służebni duschepastyrjo maja lěto wot lěta cżežuje a duchownje załožnje cżerkwje. Su wschitzy martrarjo. Wjele su so duchownje zhubili, drudzich sřez hłód a khorosczu sniczkłoj. Duchownemu Girgensohn w Noworossijsk namakachu po jeho smjerczi w jeho wobsydlenju wot wschow nażarenho. Wjese wscheze popisery pak tuczi wobzarowni wosnamjenachu, wosebje je Sseverjenje Ameriki kiwasche we hłódnych létach pomoz, ale běsche to jenoż kapka na żehlitwy kamjeń. So bychu duchowni swoje cżežke zastojnstwo wukonjecz mohli, dyrbja kóżde schtwórtzéta njesmérne dawki płacicz. Sa bydlenje, z wjetschcza malu buriki statok z jenej abo dwě siwom, dyrbi 50 krócz wjacy danje płacicz, hacz druzy stażenja, k wukonjenju swojeho saklonitwa trjebaja pschemysłowe wopisimo (Gewerbeschein), każ rjemjeslnizy a wikowarjo, ale z tym rozdźělom, so dyrbja za to hischcże dokkodny a samożenjowy dawk każ spekulantojo płacicz, wschże teho też za swój „prědarski pakent". Wobjadam njeje pschi wschej dobrej woli mózno, trěbne wjesely swjesez. Wuczerjo su w žiwnym położenju. Dokelz běsche nimo wuczba w jich rukach, su swoje dokhody zhubili, tola wona sakasana. Psches hrożenje chze jich sebi podmaczicznikow a dźěcźi maja so w njewjerje wocżahnycz. Wobożna a konfirmandska wuczba je do 18 lět sakasana. Hdyż běsche prěni sazischcź tutych postajenjow nimo, su so wjesołowadow smuzile, sakonjam so spjeczowacz. A luteržstwo njeje krucżischo pschecżiwo nim sakrocziło. Ale stron nabożneho sanjerodźenja je wulki. Wuczba so poczesi psches njedostatk na biblijach, katechismach a biblijskich kawsinach. Też ja pjenjezy njejsu dostacz, dokelz je jich dowos sakasany. Nětko su zyrkwi druhi pomognuli wurosći, mjenujcy starschi. Woni roswuczuja swoje dźěcźi we Božich wěrnoszach.

To je bitwa a wójna, kotraż swojeho runjeza pyta. Bóh swjatym blischczem „nabożnischeje wokolo" nalatuje a tola najnjebjanbischcze hrědki — je wutuwjenje kschesczanskeje zyrkwje. Ale pschekwědczena cżrjobka njepuschczi nadźiju a husło z hubu martrarjow, bratrow a sotrow w cżernjenej Rusłej je hełło słyschecz:

„Njech wosmu nam cżěła, cżěsć, zonu a dźěcźi,
Nam kralestwo Boże swosta na zwěcźi!"

-sch-

Ze Serbow.

W Budyschinje, 25. měrza 1924.

— We wjedrje. Wczera wjecżor we 7 hodź. barometer 733, hygrometer + 3, nastupschisna dnjoma cżopkota 19 stopj. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 729, hygrometer — 1, najnizscha temperatura we nozy 7 stopj. cżopkoty. —

Dźesdźansta wjedrarnja stata nam njewodstajene, bóle deschczowate wjedro. Nizina leži nad Skandźelskej, wjecżornej Europu a polnischej Schwedelsej. Wyschina nad trókorowatej Europu. — Jutże fryedu słónczko 5,55 słhadza a ho 6,22 khowa. Měsacź w poniozy słhadza a ho dopołdnja 9,12 khowa. — S Lubija pischa, so je rěka Lubata z brjohow wustupika. Na Sprjewi je nowa pornjo wjerzowschemu nětko pschibyła. Też w Krkonoschach (Riesengebirge) je so znjeł do tacza dak.

— Paduschtwo. 9. měrza, dop. wot 8—10 hodźin z jeneje lesomnoseje na lawsej haży połcżił se szkhowazymi wdzami kradnychu: 3 bźle żonjaze kosche, 3 żonjaze schórzuchi, módre a pišano cżisticzene, 1 żonjazu sukniu mustra, 10 bělych dyhlacznych rubischkowi z pišanej troma, 1 bźle żonjaze khołowy, 1 sesenu barchentowu jatu, 1 nahłowjaze rubischko, módre z bělymi dyhkami, 1 par brunych żonjazych niskich stupnjow. Schady su z dźěla z „A Z" wuschite. Wo wězmužkowne sdźělenja prošy kriminalna policija w Budyschinje.

— Pabuschtwo. Tu 22. měrza mużaze jedne kosa znamki „Wanderlust" kradnychu. Cżłuko njeje znate.

— Sserbski burski swjatk. Pschichodny schtwórtk 27. měrza wjecżor we 8 hodź. zhromadźizna w Malym Wjelkowje. Jedna so wo sabudźenske praschenja. — Schtwórtk pod. w 3 hodź. w Spenkez hosenju w Budyschinje wa serbskich hrjebjach zhromadźizna wschitkich dowérnikow we wobsadźenju w Budyschko-Kamjenskim a Lubijskim wokrjesu. Sserbski burski swjatk.

— 1. schtwórtk „Luzizy" na lěto 1924 je wuschoł a je we „Sserbskej knihatni" w Budyschinje dostacz.

— Spytane samomordarstwo. W samomordarskich myślach skocżi sobotu wjecżor wo'o 7 hodźin 13 lětny schulski hólc z kronprynzoweho mosta do Schprjewje dele. Schprjewja měsesche wulku wodu, a każ Bóh dźiwje, so cżerpo su w šamžnym położenju. Dokelz běsche nimo wuczba w jich rukach, su swoje dokhody zhubili, tola wona sakasana. Psches hrożenje chze jich sebi podmaczicznikow a dźěcźi maja so w njewjerje wocżahnycz. Wobożna a konfirmandska wuczba je do 18 lět sakasana. Hdyż běsche prěni sazischcź tutych postajenjow nimo, su so wjesołowadow smuzile, sakonjam so spjeczowacz. A luteržstwo njeje krucżischo pschecżiwo nim sakrocziło. Ale stron nabożneho sanjerodźenja je wulki. Wuczba so poczesi psches njedostatk na biblijach, katechismach a biblijskich kawsinach. Też ja pjenjezy njejsu dostacz, dokelz je jich dowos sakasany. Nětko su zyrkwi druhi pomognuli wurosći, mjenujcy starschi. Woni roswuczuja swoje dźěcźi we Božich wěrnoszach.

To je bitwa a wójna, kotraż swojeho runjeza pyta. Bóh swjatym blischczem „nabożnischeje wokolo" nalatuje a tola najnjebjanbischcze hrědki — je wutuwjenje kschesczanskeje zyrkwje. Ale pschekwědczena cżrjobka njepuschczi nadźiju a husło z hubu martrarjow, bratrow a sotrow w cżernjenej Rusłej je hełło słyschecz:

„Njech wosmu nam cżěła, cżěsć, zonu a dźěcźi,
Nam kralestwo Boże swosta na zwěcźi!"

-sch-

Serbske krony.

Wot dr. A. Muki.

9]

(Pokrazowanje.)

Hilža kładasche mózne sajimana Handrijej do wózka, wón pak stżili so pschez žnoy, kij mjes nim a njej stżehnjeny stejesche a potrazowasche sahority: „Kożdy wot naš bjerje z kruha swojich nasłonjenjow swój wuźnd, kij pschi rospomnjenju druhich wobstejnoszow nałożnje. Hładajcze wokoło po na waschu rjanu krajinu, tam nasłala na dźěkarnych ludźi, a schtoż waschej wutrobje najbliżscho stejі, na waschu žamžnu domiznu a na waschich pschiwuznych. Schtóżto tak cżopje, wutroba tak mika, rosomna, dobra a spravna myśl ludźi, kij waš wobdawaju. A myślcze sebi, kajku wažnosć ho też sa muje ma, so tuto wscho widżu a pschi waš wuźitam. Hdyż doma w mojej jśtwiczży pola mojich knihi prowoje mójnje łaczuju, kak spravny a schlachotny naš lud je, dha mam ho też wam wulzy sa to dźałowacz!"

Wón wupschestrě swoju ruku psches žnoy, Hilža ju pschimny, dźerżeschе ju i wobčmaj twjerdże, horza žyła padny na nju. Tak khładowasche se žylojstym wócżkom k njemu, njewurjesenku zbożownosć wotpocżowasche na jeje wobliczu. Po cżasu wulmy so purpurowa cżerwjenosć psches jeje lica, wona stany, hlischcże pohlada z wutrasom nežnosce na Handrija a potom khwatasche wot njeho po mjesy dele.

Handrij, lizo na žnoy stużene, hładasche in zbożnosczetwym sapomnjenju sa holiczom, kij k sdalenym połnym dźěkacżerjam khwatasche. Wuschе jeho khowy na kłoßach fiolesche wjeßese schkowronoczk.

Jako po dlěschim cżasu wocżi posběhny, stejesche pschecżel jemu k bokej a praschesche so jeho z dźělbjernitwej wutrobu cżische: „Ji schto budże z teho?"

„Muż a žona!" wotmolwi Handrij krucże, a sawda pschecżeżelej ruku; wonaj krocżeschtaj pomałku po mjesy do wožy.

VII.

Dobytk krónow.

Michał dyrbjesche bórzy sajo wotpuczowacz, dokelz schulske próżniny ke kóncej khwatachu. To też dopomni Handrija na domojwrót. Kak pak móżesche jo wot tudy woifalicz, prjedy hacz sebi wěsty njebé, hacz smě krónu, kij běsche sebi jeho wutroba na městо starych krónow namakała, też swoju njjenowacz, swoju na wężne. Tehodła so wobroczi, każ jo muzej pschisteji, bjes dołheho dlijenja na knjesa a nana tuteho pokłada a proscheschе wo ruku holicża, kij běsche jeho wjeßele, pomoz a hordosć.

„Kak daloko sce Wy s mojej dźowku psches jene?" praschesche jo k. farar.

„Ja žym bo dwójzy w lubo'nym satorhnjenju jeje ruki dótknył", wotmolwi Handrij.

„Sce Wy s njej wo Waschej luboscži rěcżał?"

„Potom ja njebych tak prosczo psched Wami stał", snapschecżiwi Handrij. „Ja žym zako zusobnik k Wam pschischoł; Wy jeże mje wulkotnje hospodowali; tehodła je moja pschijśtuschnosć, so Waschе dowérjenje njeschudżu.. Ja njezcham se žady Waschego khribjeta žebi wutrobu dobyczj, kij je wam tak pschesele wscho broha."

Farar ikpili pschikłonjuzo hłowu. „A macże wy nadźiju, so žebi jeje luboscż dobudżesce?"

„Ja njeżym młodušchi a widżu derje, so je mi wona z zyłej wutrobu pschikhilena".

Knjes farar wotmolwi khibotu hnuty: „Tuż je tež moja pschijśtuschnosć, so na wutrobne pożadanje mojeho dźesca dźiwam, hdyż je tak mózne, so ju ż doma przecż k druhemu mużej cżehnje."

Mjeż tym so mężeschtaj k farar a Handrij doma tajku rosmotwu, běsche Hilža na ranje psches sahrodu do doła a na druhim boku ż doła na horu khwatała, so by žebi w raňschim powětżje horze cżoło wotkhłódżiła. Dokelz pak wjedżeschе, jo w próżnjenju hischcże synna a nóżny powětr kwa, krocżeschе wyschе horje, hdyż stronina nahle k próżnjenju a k dołej spadowasche.

Tam horka po požynu mjes kerczkami a zhładowasche, hłowu ż ruku podpjerła, na domowinu, rosmyślnjo žebi, kak běsche wón wczera pschi wulkhadżowanju tak lubosnje ż njej rěcżał a kak bě wjecżor tola sajo tak khutnje psched go hładajo fo najbóle jenoż ż nanom rosmowdżjał a wo lutych wucżenych wżach rěcżał. Tola krajne ranje ścżelesche tez do jeje wutroby pomérnjo žwoje żunje žwětło.

Tam žedżesche mjes kwětkami najkrašnji'cha kwětka tuteje rjaneje krajiny, porno njej bórczachu pczołki na kcżěżacym płonjaku a jena ż tutych dźiwacżekkow ślětowasche hrożo wokoło jeje nohi. Hilža łopny wobaraja ż nohu, storczi pschi tym wo korjeń, cżrjj go łuny ż nohi a kuleschе go khwatajuzy pisches wrjoh a kanjenje po stronitnje dele, ikoczi nimo kerczka słyschnikowom a zhubi go we hłubinje. Hilža khwatasche po schcżežaży k próżnjenju za cżłkanzom. Stupiwschi wokoło skaliny połasia salitżena, pschetoż na městmu p'ched próżnjenju stejesche Handrij a wobhładowasche samyśleny rjane muschiwanki cżrjja.

Handrij běsche p'ches tute nahle seikanje runje tak nastróżany, taż Hilża. Po rosmotwje ż k. fararjom běsche we buschi hnuty khwatał won k měsinu, hdżeż bě so jemu najprjódzy wutroba holicża wotewrika; na kamjeń pschi łakhodże do próżnjenju bě so pohbdnył; tu žedżesche, hłowu na stżiżiju słehnjenu, we hłubokim njenłokowanju.

* Tuż, hlej, łóhte schudrowanje, kamuschki a pěst łukacha bo dele, rjany wukon wuschitknoseje padże jemu runje psched nohy. Wón posłoczi, pschetoż na měsiże wódżesche, konu tón cżěkazy cżrjjr kluschesche. Něko wuhladża lubżzu pched sobu, w jednorej rańschej drasczje, wot dołgich běsołowych włoßow wobsmahowanu, podobnu kražnej hóńkej żonize.

„To je mój cżrjj!" sawoła Hilża so sacżerwjennjo a thowasche nahu nohu.

„Wěm", wotmolwi Handrij runje tak sacżerwjenjeny a stżi cżrjj cżesczonnje psched nju na semju. Khežże žnuny so noha do cżrjja, ale tute krótke hibnjenje jeje běsche połaz fkcżi Handrijej na dobo tajku mużnoseż, kajkuż w pożledniczh dnjach wopokałał njebé. „Ja so ż měsina njehnuju!" lowo'a ż wěstej hotowoscżu.. Hilża skoczi khežże do próżnjenju a thowa žmahowaze włoży do žarżka, kij w ruzy dżerżesche.

Handrij stejesche pschi sakhodże do žwjatnicży, pornjo njeju wiżacżu rynczki podmalerny, pczołki bórczachu wokoło płonjaka, jemu pukotasche wutroba. Jako Hilża ż horizontalnjej ż próżnjenju žaño na běły dżeń žwjri, žtżihnesche, kak hłóß hłuboko hnuty jeje mjeno wuschepnyi, cżujesche thowu jej ruzy wobjatej, lubosnjehorzu pohlad je ż prawineho woka, nežne hłowa ż pukotateje wutroby, Handrijowe ramjo ju je masche — cżicżhe pothili hłowu na jeho wutrobu. — —

* *

Lěto běsche žo minyło. Handrij běsche duchownym. Krasze ne raňsche słónzo kukasche pisches dołhe zyrkwine wokna na městno pched woltarjom. Tam wobdawasche Hilżijnu hłowu ż pschesłobżnym błyschczom a pschekraßnowasche žbożowne, wobliczo muża, do kotrehoż ruki duchowny knjeż a nan ruka žwojeho najlubschcheho bźesa kładżesche. Małe łotry lechu njewjesesce-hottże róże na cżeżtny pucz. S rukow nana wjedżesche žebi Handrij do žwojeho nowcho domiznwa krónu, kij bě pschd lětom na starej farje namakał. Njebéchu to te tamne stoie, to potajnożi zahrjebane kralowske krony, to kotrymiż běsche najprjódzy ż Michałom phał, dha běsche to tola wjele kraßnischa, nadobnischa, žtżawnischa króna. Tuta króna běsche pózczilwa a czistotna wutroba serbskeho holecża.

— Kónz. —

...hołżel niczo njesta a jeho njeskranjeneho wuczeńczenja, so ju hólca cźeźke myśle do śmjerce hnale.

— Dla śinźhoweho tacza na Schprjewja wot wječerjeho wulku wodu. Dźensa w nozy wokolo 3 hodźin je najwyšischa, 1,38 m. wysische O. Woda je sašo wo schto spadła. Po sdaczu sa Budyšchin žadyn strach njebudźeli.

S Pešćanizy. Wot tudy je šo 13 lětna schulerka Hilza Raschec sandźeny pjatk powołnuje śhubiła. Wona je 1,30—1,35 m wulka, ma na žołsć, prěbtu kudźerjawe wołsa. Suby śu njejorjadnje sroźenja. Wobleczena bě cźorne nomédrin draštu ſ brunnymi śmuhami. Wobuta bě cźorne nisse śmjune a cźorne nohajay. Na hłowje bě w cźežiwjenej wolmjanej cźapy, kajkuž nekotre holzy noscha. Schtóž ju nadeńdże, njech ju sadźerži a šo sa jejne wobarnowanje postara.

S Lubiśa. W nozy k pjatkej mózesche w śkładownji firmy Müllerez bratrow wulki wohenj nastać. Tam bě šo kumschtna balma sapalila. Na 130 zentnarjow płosanja śnicźichu.

Se Zitawy. Też tak mjenowane patriotiske pschednoschki rośumja zeńczy sa sebje wuźicź. Dwoźay bě w Zitawje znaty kapitan hrabja Luckner wo źiwotich jésbach na morju pschednoschował. Jedyn Zitawski pschekupz bě tute pschednoschki sa njeho pschibiwotwał. Pschi skónczenym wotliczenju bě šo wupokasało, so bě 1100 št. hr. pscheschibił. Naschérje bě chcył njedostać nékat wurunacz a bě nowy pschednoschk pschipowjedźił. Tón dyrbjesche wésty kapitan ſ tym. Pochźanmner dźerżeczy. Pschipoźuchnarjow bě šo ſ hromadami leschło. Pschednoschowacz dyrbjesche šo wo „Grahjowa posledna jésba“. Potajkim jara patriotiśi pschednjet. Shromadźeni hodźinku icźepetowje cźakachu. Snano bě šo cźaj jakomdźił. Stónczenje dyrbjachu wotźewjeć, so śmjes pschednoschez pschischoł njeje a psche kuzya, kiž bě pschednoschk pschinowjedźił, běchu trikti. Tak šo pod patriotiśkim wuhwanjom cźasto kajmasanische nahrabnosći khowa.

S Werminghofa. Tudomny architekt Nowak je prenowanje na cźežkźelsko mischtra pscheð rjemjeślnišej komoru w Lěpnizy (Handwerkerkammer Liegnitz) derje wobstał.

S Lukow. Nascha gmejna je pśches wokolne industriju jara bita. Zwa industrija je nam boleź zuseho praschka nahandźała, kiž naschej gmejnu a wokolinu njepokoji. Nětko šu šo nam też hischcze wuzoke schuslke cźeźe napołožiłe. Zukowska fabrika źebi zabasche, so by nascha gmejna cźeźke sa jejnu schulu na šo wsala. To šo my, so wě sapowjedźichmy. Nałeżnosći pschindże pscheð wotrezjnu schuslki wuběrk w Frankfurcźe n. Wodru. Tón rozsudźi, so dyrbi nascha gmejna wudawki sa tejenje, wospjetźenje a wudźerżenje domownika (Hausmann) schule w Lukowskej fabrizy njesecź. Też dyrbimy fabriju wschitke wudawki, sa tele wlety wot 1. oktobra 1921, kiž je wona wuložiła, sarunacź. Dale je naš mužerk šaſuđżił, so dyrbimy też wudawki tehole wobcźežowanja šaplacźicź.

S Materzitz pola Wósborka. W nozy k pjatkej šu padnyschi w domiśkim śiwudowanju Schtódźineje pobyli. Wont pokradnychu nimale zentnar mjasa a połcza, schmalz a jene pśleschcźo. Paduschi šu byli wot daloka, dokelž šu na kolach wotjźeli.

S Cźelncho. Nasche mlode Sserbowki šu šo na khwołobny nałoſ naschich šerbśtich wotzow dopominyle. Jutry, tónle lubosny cźaſ nałeźa šo blizi. Boza śtwórba stawa še śmjertnege nozy śymy. Nětdy wobošte mlode Sserbowki wschudsom po Sserbach jutrownizku w nozy rja ne ſherkuśche ke khwałbje naschecho wumoźnika sanaschowachu. Kajki radosthy cźaſ za kóżdeho khcheścźijana. Naſch wumožnik Jesuš Khrystuš je móz śmjerce pschewinył. Wón jako bohwjeź žiwy ſ rowa dźe. Bjesdwelomnje, so cźłowjeſka duscha pśles njeho wumožena radosthnje wyśka. Na cźuczinu duschu naschich šerbśtich pryedowníkow je tónle naſmjerſ[illegible] Jutrownik. Sserbowje naſche Sserbowki jutrownizku w nozy ſ jutrownymi hherluschemi Boho khwalachu a jemu teſ dźakne hherluſche śpěwachu. Nětdy naſcha hola jutrownizku w nozy ſ tajkim połožnym śpěwanjom brjeżeſche. Potom ſ pschiběrazym pschenémożowanjom jena wjeſ po druhej tónle lubosny naloſt śpuſcheji. Jenoż tu a tam drje šo hischcze wukhowa ako nakhwilnje saſo wożiwi. Se wukhwi mjeſelom saſtyſchichmy nětko, so je šebi 16 mlodych holzow pod nawjedowanjom swojeje kantorki ruku sawdalo, tónle połožny šerbśtí naloſt sašo wożiwiłe! Hižo pschichodnu jutrownizku tole pschewjedu. — Sšawa Wam wu pełne mlode Sserbowki, tak je prawje! Dale tak. Kaž śłyschimy, teſ druhe wsy šo hotuja, so ſ temule nałoſej wróćiśe! We Sprjewjach widźachmy hižo kawki pschiwrjewjenje, hdyž šo mlode holzy ſ śpěwanju śkhadźuja. Niech teſ šerbśke towarſtwa hajenje tehole praſtareho šerbłeho nałoſża saſo wożiwja. Tak wjeſe, kaž wěmy, šerbśke towarſtwo w Khwacźizach śpěwanje jutrownizku we nozy hižo dawno horliwje haji.

Hospodarski rozhlad.

Wuboru, 25. měrza 1924.

Kurſy wežera w Barlinje:

(Tute kurſy ſu w miljonach)

Dollar	4190 000	franzowſki frank	235 400
jendźelſki punt	18 055 000	cźeſkoſł. króna	122 100
ſchwajzarſki frank	726 200	100 półſk. markow	454 000

Rěmiśe pjenježny wostachu wežera won Zürichu na ſwojej dotalnej wyſokoſći. Na Londonſkej burſy pak šo też wežera trochu ſešłabichu. Franzowſki frank kěły dale horje Ronuje ſwojom najnižſchim ſhodźenku pscheð nimale 2 wótdźelomaj je kóro wo 100 procentow horje ſraſnył.

Effekty šo wežera na Barlinſkej burſy dale ſešłabichu. To bě wotcźakacź. Wjele ſpekulantow je na franzowſtim franku hórkje ſumy pschiſładźiło. Nětko pjenježy trejbaja. So bychu je mógli, dyrbja akzije pschedawacź. Se ſamsze winy běchu kurſy wežera wež na Drježdźanſkej burſy ſ nowa ſešłabjene. Akzije maſchinoweje a metalloweje industrije pschiſładźichu 0,3—4 bił. ale Großenhainer Webſtuhł dobu 1, Rockſtroh-Werke 0,5 a Kartonagen Maſchinen 0,4 bił. Mišnańſke a kola ſhubichu 0,5—1,3 bił., tola Corona dobu 0,6, Bergmann a Pöge kóżdy 0,3 a Gerarer Elektrizität 0,2 bił. Pola piwarńjow jenoż bobu Schloß Chemnitz 3 bił., wſche druhe 0,6—1,9 bił. pschiſładźichu. Akzije keramiſkeje industrije ſ dźela pschiſładźowachu, ſ dźela dobywachu. Mjes bankami ſhubichu Sächſ. Bank 3 a Diskonto-Commandit 1,5 bił. Pola twarſtich druźiſtwow Residenzbank 0,4 bił. dobu. Papjerniſki 0,3 hacź 3 bił dele ſraſchu, mjes nimi Budyſchańſke 0,5, jenoż Grumman 0,2, Heidenauer a Peniger kóżdy po 0,1 bił ſo porjedźichu. Akzije wſchelakich industrijow ſo wot 0,4 hacź 1,5 bił. ſešłabichu, mjes nimi Lubiſka zokrowańnja wo 0,5 bił., nékotre mjes nimi ſo wo nješto porjedźichu, mjes nimi bě też Budyſchſka ſukelnja (Tuchfabrik).

Renty łěpje dźěchu. Kurſy běchu drje wſchelake, tola ſo jara njepschemjenichu.

Produktowe wiki ſo wežera dale ſešłabichu. Zita njeje wjele na wikach. Ale muka njeńdże. Schtóž mlyny trejbaju, jim ſtatna žitańca podawa. Też pschenica ſo ješłabi. Jeczmjeń ma jenoż ſa niźſchu płacźiznu kupzow. Wobſtoje ſ nowa ſešłabjeny. Druhe produkty bjes ſajima (Interesse).

Zentnar žita pschindże

we wežera w Drježdźanach:

pschenicy 8,62—8,87, rožki 7,50—7,70, jeczmjenja 9,50—10,25, wowſa 6,90—7,15,

w Barlinje:

pschenicy 8,25—8,55, rožki 6,30—6,80, jeczmjenja 7,40—9,30, wowſa 5,60—5,70,

Sobotu we Wróćiźawju:

pschenicy 8,90, rožki 7, jeczmjenja 5,75—9,25, wowſa 6,10 ſtotych hriwnow.

Žitowe płacźiny ſu šo na ſwětowych wikach poſłednje hłejsze jara ješłabiłe. Wone bychu hiſchcze bóle dele ſchle, je li Japanſka a Chineſka telko pschenicy trjebałoj njebyſchu. Wot 1. januara t. l. ſu ſamoſtke kraje psches tonow tunow, to je 20 miſ. zentnarjow pschenicy do ſwojich pschedale. Najbóle na naſche wiki argentiniſke kanadiſke žito tłóczi. Lonſche žně běchu wobzeble bo-

Chojeſ na ſwětowych wikach trochu bele bije. Pola ſo tole hiſchcze njeſaczuwa. W zbłym wikowanju indże punt ſyreho braſilijanſkeho 1,60—2 a zentralſkeho 1,95—2,50 ſt. hr. je złom.

Tukowe wiki w Barlinje . Wukrajna butra ſašo na ke wiki tłóczi. Jendźelſka ſtoro žaneje butry ani we Nandſej, ani w Danſej njeſupnje. Wone ſwoju butru je ſwojich kolonijow doſtawa. Tehodła płacźizny ſu ſenjy tydźeń dele dźěche. W zbłom wikowanju punt 1,70 ſt. hr. Schmalz ſo malo pschemény. Wowni dźěłaczerjo (Hafenarbeiter) w Hamburku ſu hiſchcze ſtrajkuja. Tehodła ſo we łóbzach łežejy ſchmalz njetwukładuje. Margarina, jenoż najſchpicha, nješchto lěpje dźěſche. Tuniſche druźiny ſo malo kupuja.

S rěbjaze wiki do Geeſtemünde rybaſy wjele rybow pschiwowjuja. Pjenjezy ſu žadne. Tehodła rybły tak njeſu, łaž dyrbjałe hicź a ſu nětko tuniſche. Ssuſchenje a nakładźerńje wjele rybow pokupuja. Wone praja, ſo ſwoje produkty derje wotbudu.

Placźiny na Barliniſkich produktowych wikach.

Žito a wołjowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, wowaſ 100 kg, placźiny po Noteź hriwnje.

	24. 3.	22. 3		24. 3.	22. 3.
Pschenica	165-171	168-174	rapſ. wołjoſki	11-11,80	11-11,80
rolla	132-136	135-140	pych. metaſka	8-8,40	8-8,40
nałět. jeczmjeń	164-166	166-168	trendella	14-15,00	14-16,00
nał. jeczmjeń wowſ	114-122	116-124	běrnaze kruſki	19-19,50	20-20,10
kukurjaz (Mais)	—	—	buny	16-17,00	16-17,00
pschenična muka	24-26,75	24,75-27	woka	14-14,50	14-14,50
rožna muka	21-23,50	21-23,80	kany wołjoſki	22-23,00	22-23
pschenicź. wotr.	11-11,20	11-11,20	módre łupiny	12-13,0	13-14,50
rožne wotruby	8,50-8,60	8,00-8,20	ſlatte łupiny	15-16,50	16-16,60
rowſ	310-320	300-310	ſuno, 50 kg	1,60-1,80	—
lane ſymjo	410-415	410-415	ſtrena, rjana	0,80-1,00	—
hrich	16,00-17	17,50-18	„ pschenicź.	0,80-1,00	—
pjeluſchki	12-13,00	12-13,00	„ wowſina	0,70-0,80	—
			„ jeczm	0,60-0,80	—

Drježdźanſka burſa.

Pschenica	17,25-17,75	běrnaze kruſki	22,00-22,50
rožka	15,00-15,40	pschenicź. wotruby	10-11,20
nałětni jeczmjeń	19,00-20,50	rožne wotruby	8,00-9,00
naſymſki jeczmjeń	—	pschenična muka	28,00-29,50
wowſ	13,80-14,30	rožna muka	25,50-27,00
cźeſwjeny błeczeſ	160—180	woka	20,00-21,00
rołh	—	pjeluſchki	19-20
kukurjaz (Mais)	21,00-22,00	hróch	22-25,50
ſuche truſy nczki	11,50-12,00	jokrowe truſy.	18-22

Placźiny rěſnego ſkotu na Drježdźanſkich ſkótnych wikach.

24. měrza 1924. Placźiny po zentn. a ſt. hriwnach.

Skótne druźiny a wosnamjenjenja.

Woły: 144.

Połnomſaſne, wukormjene, najwjetſchele rěſnele hódnoſcź, hacź bo 6 lět	42-44
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarſche wukormjene	38-40
Wjele wukormjene młode, dobre płowanje ſtarſche	30-34
Mjenje płowane njeſtarſche	20-26

Byki: 135.

Połnomſaſne, wukormjene, najwjetſchele rěſnele hódnoſcź	42-44
Mjenjemſaſne, młódſche	38-40
Mjenje wukormjene młódſche a dobre płowane ſtarſche	32-36
Schpatne	26-30

Jałoſzy a kruwy: 138.

Połnomſaſne, wukormjene kruwy najwjetſchele rěſnele hódnoſcź	43-45
Połnomſaſne, wukormjene jałoſzy najwjetſchi, rěſnee hódnoſcź hacź bo 7 lět	37-41
Starſche wukormjene kruwy a dobre wukormjene młódſche kruwy a jałoſzy	32-34
Dobre płowane kruwy a njeſtje płowane jałoſzy	26-30
Mjenje a ſchpatnje płowane	16-24

Cźelata: 851.

Najlepſche wukormjene	72-74
Mjenje wukormjene a jaſte wot zyza	64-68
Schpatne	50-58

Wowzy: 868.

Młódſche a ſtarſche wukormjene	57-63
Sterſchi wukormjene	45-55
Mjenje wukormjene (Mersjchafe)	25-40

Sewinje: 1191.

Połnomſaſne, wosebitych rasow a jich ſchibkenjow, hacź bo 1½ lět ſtare	69-71
Wukormjene	73-75
Młódſne	62-66
Schpatne	54-60
Mazzy a kundroby	56-65

Zapóslane.

(Bjes ſamoſtwitoſcje redakcije.)

Woni njewjedźa, ſchto cźinja.

Tak jenemu wopraudźe pśches mosy ſajdźe, hdyž dyrbiſch śkyſchcź a cźitacź, ſo chzeda wjeſći Sserbjo naš pschi pschichodnych wólbach ſ némſkonazionalnej parolu wobžiłeź. Woni dźe ju hižo — kaž njedawno w Sserbſkich Nowinach cźitachmy — ſ mjenowanej ſtronu wotkamli a ſo pschi tym jako ſaſtupjerjo Sserbow wujerali. Sš tuteje nadatoſcze mózemy hižo ſpórnacź, ſ kajſeho boka wótſik ładuwa. Wopraudźe idealni a njeſebični Sserbjo ſo ſawóſcźe ta tajſe ſaſtupjerſtwo rzenje dźakuja.

Tola nochzemy pśches kożane nawoźniki hladacź, ale ſebi ſtinaziju tajku pschedſtajacź, kajkaž wopraudźe je. Dyrbimy pschidacź, ſo wjele ſ naſchich šerbśkich burow, kotrymž ſ dźela hiſchcze ſtary konſerwatiwny duch w kojcach tźi, na tutón lěp ſaléſu. Jim dźiſe ſo hiſchcze wo cźaſach psched wójnu, hdyž Wilhelm II. jako némſki khežor ſ wulkej mozu a majeſtoſcu knjeſi. Haj, to běchu cźezy, tehdom mózeſche kóżdy w měrje a pokoju ſwoje nałożbjeńcź, njetrjebajuce ſo ſtaracź ſwe politiku, pjenježnych hódnoſcźach atd. To wſchitko wobſtarowaſche po jeho měnjenju na najlěpje wótcźej ſtat ſam. Njetrjebaſche ſo ſamo ſtaracź wo doſpołne wocźehnjenje ſwojeho wotrocźeſcźeho ſyna. Tón pójſła ſo na dwě lěcźe k wojakam, hdyž bu jemu moralnoſcź do khowy „drillowana“. To bě potajkim derje ſarjadowane a měrne ſynjenje. A dźenſa? Jenoż njeměr, njeporjad, nuſa a hubjeńſtwo maju ſwoje knjeſtwo.

Tak a wſchelko hinak pschemyſluja ſebi mnoſy burjo, a tehodła cźakaja nétko na blišſchu ſkładnoſcź, ſo bychu je wólbnym liſcźikom ſebi wudobyli ſaſo pryedawſchi cźaſ a pryedawſchi porjad. A ſ tuteje pschicźiny ſapomnja — byrnjež ſo tej hewak jako Sserbjo cźuli — na wjcho druhe. Jenoż ſ hoſpodarſkeho cźełna wulkéż, je jich žadoſcź a pschecźe. A tutu ſkładoſcź wjedźa woni wuźicź, tuczi némſkonazionalni. Woni pschiſłuſchcźuja ſo naſchim ratarjam ze rjanymi ſłowami we wobodje rycźerſkubleržom a wulkowobſedźerjom. Wudawaju ſo jako pschecźeljo a bratſja powſchitkownoho burſkeho ſtawa. Stikło a jałoſcźo indaja ſamžne cźeſkoty a wobcźežnoſcźe, kotrež tej woni ſacźuwaja runa kóżdenu burjej. Stónczenje ſim ratarjo wérja a ſchcźa ſo hebi pschecźelnje rukn — to ſóka, jenoż do wólbow, po wólbje dyrbja potom ſaſo podwólnje psched „gnadnym knjeſom“ klobucźk ſejmowacź. Po wólbach pschindże hałle wotwiſny burik ſa tym, ſo, hdyž dwaj to ſame cźinitej, to tola njeje to ſame.

Haj, tak je: rycźerſkubleſ chze knjeźicź, wón chze wſchitko na ſo ſcźahnuć, tak ſo ma we wjeſ jenoż hiſchcze ſwojich roboczanow. A tutón ſyſtem w tychle kruhach, kotſiž némſkonazionalnu ſtronu wozmi, je tak ſarjadowany, ſo jene kóſeſko do druheho pſchima. Woni chzedźa jenoż roſkaſowacź, mjes tym ſo dyrbi ſo wſchédny lud we wěſtej hłupoſći dźerżecź, tak ſo bo bjes wſchemo mórkotanja łaž wot na ſwoju kwaklu kwuſi. Njedovominaſch ſo wjazu na cźaſ, hdyž ſo hałle cźłowjek wot offizéra hem ſapocźinaſche? Bur a dźełaczeſ kłuſeſchtaj tutym knjeſnym jenoż jako objekt.

A ſchto je nétko tuto zyle hoſpodarſke hubjeńſtwo ſawinowałł? Njedźeſu to jeniczky cźi, kotſiž ſu bjesbóžnu wójnu naparali? Se ſwojim pangermaniſmom a wuſwyſnanjom hidy napſcheczo druhim ludam ſu woheń we wutrobach ſwojeho ludu famiſchkrili, kotryž wubuchny na taſe ſałoſne wa'chnje, woſtajiwſchi jadу ſo tyłaſy morjenych a ranjenych cźłowjekow.

A tajſich ludźi chzecze wy ſaſo wobjeźcź knjeźicź, chzecze jim waſche byzе a tyzе dowźeźcź? Sšće wy hižo ſabyli na hyſły, ſaſoſcź a bédu poſłedneje wójny? Woni wam njepkhinjeſu waſche ſboze, ale wjele bóle tradanje ſa wjeczeſtkimi wójnami a powjeſtſchenjom ſwojich mozow, a wy budźerſze great w jich rukomaj. To marſze wozakowacź, je-li chzecze ho pſchiſłankinkź „ſaſtupjerjam“ Sserbow, kotſiž ſ tutymi ludźimi njedawno ſa jenym blidom wuradźowachu. Sš tajſim helcźenjom położimy ſebi wobjeźe my Sserbjo jenoż powjas wokolo ſchije.

Chzemy wjele bóle hladacź ſa tymi ludźimi, kotſiž ſteja na ſtrowej demokratiſkej podłoży a kotſiž chzedźa ľubośćą a pschesiwnoſcźą mjes wſchěmi ludami. Tak budźe nam jeniczky ſołpodarſky a narodnje — teſ nam Sserbant — pomhane.

Sch.

S Njeſwarzidła. Njedźelu 16. měrza ſwjeceſche tudomne wojeſtke towarſtwo ſwój ſałožnik ſwjedźeń. Sš pschedbyła ſ wutrobnymi ſłowami holcźu powita. Jedyn wuczeſ pschednjeſe ſ hłubokim ſaczuwanom „Sšyſły pschi Rheinje“. Potom ſo dźiwadło w ſtjoch jednanjach „My chzemy źwérny lud wostacź“ pschedwjedźe. Hra ſo wulkotnje pschedſtaji. Pschedſtajacźu ſo nam wobrazy ſ Rheinſleje a Ruhrſleje krajiny. Skromadźeni ſo ſ ſwulkim pschikleſkom hrajerjam dźakowachu. Na kónzu hry ſanjeſe ſo

spěw „Zinigkeit und Recht und Freiheit". S tym skónči so hiowny dźeł swjedženja. Potom so stari a młodši hišće někotre hodźinki pichi wjesełej rejzy sabawjachu. Tak je to na swjedženjach, na tak mjenowanych patriotiskich swjedženjach: „Ein einig Volk von Brüdern". Ale mój jederaschko, wschědne žiwjenje naš hinak wuczi. Někotre dny po spomnjenym swjedženju wschelakim „patentpatriotam" wšo dla jich bratrowskeje wutroby poblachamy. We šuzbonez wšy dyrbjachu so pucże porjedźić. Byłu wješ běchu na „gmejstwo" skasali. Wschitkim so tež sekdźechu. Mjeło pat Boži džiw wuhladachmy. Niz tón njeběše na gmejstwo kasacz dał, kiž je w gmejnje sa porjedźenje puczow postajeny, ale knjesyk. Knjezi knjes tehodla, dokelž pichi hynjum mjerschnjetym sa swojich ludźi doma niczo sa dźěło njeměješe, bě gmejstwo kamorowinje kasacz dał, nikomu niczo njesłuchowschi. Won srěbi najsterje mysłeše, so budźa wschitcy wjeznjenjo w roboczanskej poddanosczi pobłuchacz. To pak bě so srěbał. Gmejna dźerżeše šwérku hromadźe. Saksitschanschi, schto so tudy njeczini, so wschitcy nadobo sawjertnychu a dźěchu domoj. Wschitcy so wjeselachu, so njetrjebaja pichi tajkej tschěškanzy synu mrěcz. Knjes knjesyk nochzyše też swoje, ale druhim zuśym pomhacz porjedźecz. Tu pak jeho kóla linny. — Lubi šerbšzy wjeznjenjo, njebudźimy roboczanskeho ducha, so njebychmy s nowa pod roboczanskim kwasu pschischli. Dźerżmy krucże hromadźe a hajmy prawa naschich wótzow.

Wjele Sčo. bow w Nješwačidle.

Přilopk.

* Sakitat twjerdźiny Pschemyšl zemrěł. We lěcze 1915 w měrcu dyrbjesche so twjerdźina Pschemyšl w Galizijskej Rušam pschepodacz. Se sakitarjom tejleje twjerdźiny bě Herrmann Kuchanel. Tón je njedawno zemrěł.

* Schiworaka mordarka. We Barlinje potrjasa 32 letnu žónsku saja. Ju winuja, so je swojeho prěnjeho muża, jeho macz, jeho bratra a swojeho druheho muża skórowała. Wona je to s nahrabnoscu cźinika, so by jich samożenje namrěła (herbowała).

* Žuku swojim płun morił. We Barlinje rozpischesche listow Leopold na Monumentowej hasy bydli. Sobotu rano druhy wobydlerjo doma pytnychu, so jeho wobydlenje sa płunom (gasom) wonja. Woni zawołachu wonjomow woborn. Ta pschischedschi durje wutłoczi. Pschi durjach Leopoldowa žona morwa ležesche. Wobydlenje bě polno płuna. Wobora rucże wokna swoleżinja. W łožkant njedobjechu Leopolda a jeho 19. a 13 letneho synu jako cźeła. Płun bě wschěch morił.

* Knježa so kupa. W pschedmjesce Königshof pola Perefelda w Rhynskej provinzy je tisiczstata tyża so do hromady sypła a pschi tym wjazorych wobydlerjowu pohrjebała. Wohnjowa wobora borje běsche knjehom k ruzy, ale wumoži jenu žonu, jeje 10 letneho hólca a 7 letnu dźowczicźku jako cźeła. Muż běsche žonu do hłubiny padnyć a so khěrno franił. Jenu druhu žonu dowjesechu do thorownje cźežaz franjenu. Też druhy wobydlerjo so mjenje, pak bóle sranichu. Schto je wina tuteho njesboża, njeje hischcze wujasnene.

* 16 cźłowjekow z rybałskim cźołnom so topiło. „Times" z Kaira powě, so je jedyn rybałski cźołn pola Alexandrije do miny sawadźił a so potepił. 16 muži wobsadki je smjerc w morju namakało.

* Najsterschše lěty nascheje semje. W sandźenych lětdźesatkach jich w Europje wjele lěkow pobili. Nichtó ho wo to postarał njeje, je z nowa sajo nasadźecz. Sem-li so we jenej krajinje wulke pschestrjenje lěta słubiše, je so kraj cźasto do puścinty pschetworił. Pschetoż lěży mrócźele na so cźahnu. W mnohich lěkach so deschcźikowa woda do'cho khowa a poji zórła. W Europje mamy ledma hischcze krajiny z wulkimi lěsami. Też w połnocnej Amerizy su bjes śrědownuja lěży puschczeli, bjes teho so je so schtó sa to starał, so by na jich mjesto druhi narosli. Ale tola su w Ameriky pschischo lěży hobrischi rosmérow. We Kanadze su hischcze lěży na 2780 kilometrow dołhe a na 1600 kilometrow schěroke. Wone wupschestrjewaju so psches kraje Quebec a Ontario a cźahnu so hacź na pokluku Labrador. Też w južnej Afriky nadeńdu so hischcze hobrjste lěży. Najwjazy a najwjetsche lěży nadeńdźemy hischcze w Afiji. W połnocnej Sibiriji su lěży hobrischi rosmérow. Wone cźahnu so mjes rěkomaj Lena a Ob. Jich dołhosez wobliczi so na 4800 kilometrow a schěrokosez na 2700 kilometrow. To je hischcze wschitko prałeż (Urwald). Do njeho hischcze žanehu cźłowjeka noha stupiła njeje. S wjetscha su tele lěży zyle njesnate.

* Sśmješny. K jenemu hławnemu molerjej pichtudże muźłki. Sślužobnik jeho pschija. Muźłki so prascha, hacź molerej też wopizy moluje. Sślužobnik wotmołwi: „Wjele, pożbudźeże je jenoż!"

Hamtske wozsewjenje z Budyšina.

Hamtske hejtmanstwo 24. měrza 1924 wozjewja: Pschi a schlintawa je sajdka mjes schparatym skotom hi Oskara Lehmanna we Łahowje. Dale je wubrilo ratarjow Jana Töppela a Franza Libscha we Schrach a kubleraja Njenca w Czornecach.

Hamtske wozjewjenje z Lubija.

Mjes skotom kubleraja Mehlhosa w Srjedźnem S landže je pokhroma wubrita.

2. Pšy w němskich wsach Lubijskeho hamtskeho hejt manstwa dyrbja so hacź do 18. junija sawrjeńcz.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

1. Schtóž so pschecźiwo wukasej, so by so nuły na wobydlenjach wotpomhało, pschetrjebje, pokłosta so wot 3 pacz 10 000 skotych hriwnow.

2. Wschitkotuże so rosmuckenje w pleczenju słomy (Flechterei). Schtóž chce so na tym wobdźělicź, njech so na hamcze sa shromadne lěpsche samołtwi (Kreiswohlfahrtsamt).

3. Nastupa podpjeru strajkowanych se sjawnych srědkow.

4. Cźi, kiž i khwilemi dźěłaja — Kurzarbeiter — ži bale njepodpjeraju.

5. Nastupa podpjeranje tych veteranow, kiž su s pół sleje Schlesyskeje wuczahnyli.

6. Nastupa pschinoschk, kiž dyrbi dawacźel dźěła sa tych wotebacź, kiž su bjes dźěła.

7. Nastupa pschinoschowanje městow, gmejnow a knjezich dworow sa lěpsche małych rentnarjow.

8. Nastupa sapisowanje k samożenskemu dawkej (Vermögensteuerverklärung).

Swójbne powjesće,

Semrěli: Emma Altmannowa rodź. Müllerez w Kamjenzu, 72 l. — Hanža Bulkrowa rodź. Tillez w Kamjenzu. — Arnoscht Richard Schiller, wobsedźer šamrodnistwa w Lubiju, 47 l. — Margareta Krawzowa rodź. Göbez w Lubiju. — Marja Olejakowa rodź. Schmidtez w Běłej Wodźe, 68 l.

Hłowny a samotwity redaktor: Marko Smolet w Budyšinje.

Nawkec hosćenc w Radworju.

Pjatk, 28., sobotu, 29. a njedźelu, 30. měrca so

kózlopiwo toči

najlěpše kołbaski, najlěpše pampuchi.

Wšěch lubych přećelow a znatych wutrobnje přeprošujetaj Mikławš Nawka a mandźelska.

Meble

wuhotowanja | spanskich stwow bydlenjow kuchnjow

dospołne a jěnotliwe po kóždej płaćiznje a w kóždym wuwjedźenju, kaž **sofy, šeslongi** a **matrace** po solidnych płaćiznach poruča

Jurij Kiehl w Budyšinje

na serbskej hasy 1 delka.

Młoda wysokosuśelna **kruwa** a **jałojca** stej płaćizny hódno na předań. Wuměnjam też na rězny skót.

Kupuju a předawam też **prosata.**

Reinhold Augst w Budyšinje

skótny wikowař na hornčerskej hasy 33. Telefon 99.

Jěd'ne běrny

kupuje

Erich Bräuer w Budyšinje

wulko-wikowarnja ze symjentnymi a jěd'nymi běrnami

Telefon 944. Kontor na Moltkowej dróży 5 po 1 schodźe Skład w bróšni na Hošic hasy

Cyle nowa serbska kniha w nowoćasnym wuhotowanju

Dr. Arnošt Muka

jeho žiwjenje a skutkowanje za swój serbski narod

wěnowana k jeho 70. narodninam

spisał

Ota Wićaz

dostać za 1,50 hr.

w Serbskej knihatni w Budyšinje (Serbski Dom).

Sylna holca

swěrna a sprawna, nic młódša hač 18 lět, so do kuchinje pyta; móže warić nawukneć.

Sa zaměwić we **wustrowjeńskim domje** (Genesungsheim) w **Kumwałdze.**

Holcu k swinjom

kiž płahowanja swinj derje rozumi, a kiž ma nutrkowne hospodarstwo na mojim wotnajeńskim kuble sama za so a za samotneho knjeza přewza, pyta hnydom kubłeř **Bjelka** we Stonej Borći.

Pjerje

k drjenju so přijimuja. Zhonić we wud. „Serb. Now."

Składnostne kupje

Mužace, pacholace a hólcace wobleki, tkaninowe a dźělanske khcelowy, manchestrowe hólcace jupy a krótke khcelowy, mužace košle poruča tunjo

Max Schneider

w Budyšinje na žulerskej hasy 4. Žane klamy! Ręči serbsku!

Jejowy jatrowy tuk

derje słodźacy kaž

słódke mandlowe mloko

1 hriwnu

posylnjeńskich a zesylnjeńskich srědk z. dźěći a khorych

Měšćanska haptyka n. torhošću

Běhakaj staj na předań pola Winarjec w Kamjenej pola Radworja.

Koza

blizko kózlatam je na předań w Nowošlicach čo. 10.

Kupuju

lumpy, nowiny, jescheiwki, knihi, akty, staru papjeru,

košcze po najwyschschich nujowych płaćiznach. Po wjelesche, ko bere płaćezaze klafanki, je šamtnym šapschahonu pschischcu.

Josef Schubert

w Budyšinje, bórtlin cźo. 7.

Telefon 695.

Pony

Poruczam swój wulki lud pschewalkow, mješaćnych a pschehpadowych powjazow, podpołožow.

Steju rad k radze.

Wagnerowa w Budyšinje pschi schulečkimi wrotami cźo. 9.

2000 hriwnow

so na žiwnosć jako 1. hypoteka hnydom pyta. Bliše je zhonić we wudawarni „Serb. Now."

Přepisanje hypothekow papj. hriwnow do hypothekow złoty. hriwnow, wupowědźenja, wušmórnjenja, zrěčenja a wučinjenja wšeje druhiny płaćizny hódno.

E. Rane na Hošic hasy 32.

Piany hłosuje wuporjedźa

Herbert Wasser

we Wojerecach, Elsterstrasse 14/15.

Bogtlandske gardiny

storhy, zanki, witroże, kołdry, pynzesowe šuńże, kołowe pocźehnjenja a łojowe płaćizny, twjelk, rjenja, schórzuchi, blidowe a łojowe pschikrywki, wołmu, łonjaze, muśeze a dźěsesaze spódnje khołowy, wołkowe šuńże a linoleum poruča wobsedže płaćizny hódno

K. Erler w Budyšinje

na žitnych wikach 11 šnapschecza „Stoteje Swójby". Mězi šerbšzi.

Pomorske symjentne běrny

wukhadźace z najstrowšeje role mam w sadźenskim času na składźe.

Wotedawam kóždu dźěłbu a druzinu a prošu skazanki nětko hižo zapodać.

Wosebje zmóju sčěhowace poručenjahódne druziny na składze:

Zažne druziny: Bürknerowe zažne, Kaiserkrone, Müllerowa najzaniša, Thielowa najzaniša, Primel, zažne różowe.

Srjednjotne druziny: Alma, Angelika, Arnika, Hassia, Hindenburg.

Pózdne druziny: Blücher, Centifolija, Deodara, Industrie, Klehters Jubel, Märker, Parnassia, Pepo, Pirola, Phönix, Kartz z Kamcka, Trebitzscher Ertragreiche, Wohltmann.

Podawam nimo toho kóždu druziou, kiž so přeje.

Erich Bräuer

wulko-wikowarnja ze symjentnymi a jěd'nymi běrnami

Telefon 944. Kontor na Moltkowej dróży 5 po 1 schodźe. Skład w bróšni na Hošic hasy

Len kóždeje druziny

kupuju za Hajničansku přadownju kóždu **sobotu** wot 9 hodź. dopołdnja

we **Wojerecach na Elsterstr. 9** p. k. Wjacsławka

Zaměnjam też na tkaniny.

Brankačk.

Nowe

jězdne koła najlěpšich znamkow

poručam jara płaćiznu hódnu,

wuporjedźenja spěšnje a tunjo wuwjeduju

koła k zaniklowanju a emajlowanju přijimuju.

K. Prescher, zamkař w Now. Zdźarju p. Khrósa.

Ke Kamjenskim tydźeńskim wikam

poručam **wulku dźělbu njeselenych jerjow,** 5 puntow 1 hr.

łupače (Schellfisch), **mórske wuhory** (Seeaal), **kabeljau,** punt jenoż 30 pj.

pjeklinki, wulke makrele, 8 štuk jenoż 1 hr., 5puntowski kašćik jenoż 1,30 hr.

15 selenych jerjow 1 hr., **hollandske tučne jerje** jedyn 10 pj., 12 štuk 1 hr. kaž też wšě marinady po pomjatnje najtuńšich dnjowych płaćiznach. Pječene jerje, mopsy, jerje w želeju

Hugo Wolf, wikowarnja z rybowymi twarami w Kamjenc.

en gros Telefon 434. en detail

Z tutym dopjelnjamy zrudnu winowatosć a wozjewjamy, zo je naš wysokocesćeny chef

k. generalny direktor Rudolf Hünlich

dźensa wumrjeł. Česć budź jeho wopomnjeću.

Zastojnicy Bjerwałdskeho ryćerkubła.

Dźeń 23. měrca 1924.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća za měrc 75 złot. pj. Do wukraja za měre 15 Kć. Kóžde čo. płaći 5 złot. pj. Wudawa a ćišć. Smolerjec knihiśćerńja, zap. družstwo z wob. ruk., : : w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel. 687. : :

Za nawěšći, kiž maja so had do 9 hodź. dop. wotudaś, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobdźełanje so siajace nawěšći a tabele so wyše wobliczeja. Za reklamowy : : rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje. : :

Číslo 73 **Budyšin, srjedu 26. měrca 1924.** **Lětnik 83**

Dnjownica.

Srjedu, 26. nalětnika
Srjedny post — Ruperta.

* 1853 Jan Arnošt Holan w Drječinje, prěni starši serbskeje studowaceje młodźiny.

1920 prěnja zhromadźizna serbskich wučerjow k założenju swobodneho zwjazka wšitkich wučerjow wobeju Łužicow.

* 1827 w Prišecach Mila Imisowa, serbska farafka a pěsnjerka, mandźelska našeho wulkeho wótca Hendricha Imiša.

Na łucy steja kwětki
we słónčnem błyšću tu,
wšo su nam jasne swědki,
kiž Bohu wyskaju.
O łućka, tebje krasni
nětk kóžda trawička,
so kóžda róža jasni
kaž hwězka njebjeska.

Lipa Serbska 1880.

To wašstwowski powěstnik.

Domowina. Njedźelu, 30. měrca, w 12 hodź. wotměje so lětna hłowna zhromadźizna Domowiny, zwjazka serbskich towarstwow (potajkim wšech Domowininych podzwjazkow). Dnjowy porjad: 1. Rozprawy. 2. Skrućenje a dalše wutworjenje našeje organisacije a dobroprajenje tomu wotpowědaceho namjeta dopjelnjenych Domowininych wustawkow. 3. Postajenje přinoškow. 4. Namjety. Přeprošujemy z tutym wšitke serbske towarstwa, też kiž hišće njejsu oficielnje k Domowinje přistupiłe, wočakujo, zo kóžde znajmjenša jedneho zastupjera wupósćele.

Serbski Sokolski Zwjazk. Njedźelu, 30. III. přip. z dypkom 1/1 hodź. započnje so njedźelny zwjazkowy zwučowanski kurs (za načolnikow a zwučowarjow.) Wušić budźe so wosebje prostne zwučowanje za zlět, też na methodiske zwučowanje budźemy nješto časa wěnować. Skazali smy sebi wosebiteju wuwučowarjow. Žadna jednota njech njewuwostanje. Drjewjany kij, 1 m. dołhi a 15 cm. tołsty, sobuprinjeś. — Wčerawše wozjewjenje „Sokolskim jednotam“, stare, hižo wotbyte, je jenož zmylnje do powěstnika přišło a wězo njepłaći. Jednaćel.

Serb. tow. „Zerja“. Spěw. wotrjad změje přichodny pjatk (nic štwórtk) 28. t. m. wječor we 8 hodź. we Symankec hoscencu w Njechornju spěwanje; sonaležnje prosy, zo by tola žadyn spěw. sobustaw wot spěw. hodź. njewuwostał, też nowi spěwarjo a spěwafki kaž też hosćo su lubje witani.

Předsyda a dirigent.

Spěw. tow. „Łužica“ w Hornjej Hórcy ma pjatk, 28. měrca spěwanje, spěwafki wječor we 8 hodź. spěwarjo pak 1/2 9 hodź. Wšitcy maju z dypkom přińć.

Dirigent.

Lipa Serbska ma přichodnu pónđźelu 31. 3. wječor 1/2 8 hodź. w Pančičanskim hosćencu pruhu za Budyški koncert, kiž so srjedu po jutrach na Tróšerni wotměwa. Wšitcy maju přińć, měšany a mužski khór.

Předsydstwo.

Swětowe podawki.

Falschowane dokumenty „Berliner Tageblatt“.

W Barlinskich nowinach „Welt am Montag“ f Gerlach je sawodnym nastołku pisćo: Dźeń wote dnja po Bainarcowej bróńje f Němskeje sćelu. Tu mamy sajo njesbožnu wěc cźešłoslowakisko-franzowskich tajnych sprěcźenjow. Je wahladawschi žebi hnydom prajił, so su falschowane. Emil Skowna wěrnyjepodobnosć bź pśehenwika. Wěch jara knjepeseny, so je też „Frankfurter Zeitung“ hnydom f wuzwalowanju diwelowanja pśehenwodźeśe. Mjes tym žu so njeprawdźamne rozsajźnjenja knjeźerstwow w Pśahy, Parizu a Belgradźe dale. „Njepśeśeźeljo wobchad pśehego cła“, tak žebi pśehe pśehego nekotry Němc myślił. Ale je znadź wjednik Němskeje opposizije profesor dr. Kaska też njepśeśeźel Němc. Njemóžu nikoho wotdźeźeźeć, so ma dr. Benesch za spšawnego cłowjeka, tola schtóž jeho jenož trochu snaje, njeźe jeho za tak hłupego, so by tajke kompromitowaze

Tajne dokumenty němskich nazionalistow wo wotmyślenych puczach.

W Barlinskich nowinach so tajne dokumenty wojerwjeja, kotrež na špodźiwny šwiž mjes wjednistwom němskostatneje woborty a reakcionarnym swjatkom „worzłowcho helma“ pokazuja. Pśechadźyda a założer swjatka worzłowcho helma, pśehekuźe Selbte w Magdeburgu, je 11. nowembra 1923 wjednikam wšćech pobocźkow worzłowcho helma rosprawu połnał, w kotrejž praji, so je němskemu kanzlera dr. Stresemanna trójzy namołwił, **nazionalnu diktaturu postajiś.** Swjatkowcho pśechadźyda žu trójzy k němskemu kanzlerej do Barlina sawołali. Pśechadźyda je němskemu kanzlerej, němskemu knjeźerstwu a hłownemu rosłaśowarjej němskostatneje woborty f jasnym słowami stejiśćego a žadanja worzłowcho helma pśehepodał. Wón je pśaji tym łaćiśćej dośtał, so dr. Stresemann njeje muł, kotryž moht trěbnu krutu rozsudźenosć k wjedźenju narodnjeje diktatury, łaš też němskemu knjeźerstwu a skónčnje Prusseje swjeśeź. Žadanjam, łaš němšći ljem domoj pózłaćej, sozialdemokratiju z pruskeho knjeźerstwa twisamknyć, najpśiśichnjischo płaćenje je stajnobódnymi pjenjesami pśehewjeśeź a praschenje ljeźinowjenja rozsudźiś, bo kanzler wuhłoworješe. Tehodła budźe swjatkowy pśehedźyda worzłowcho helma wot nětka diktatorišy stukowaś. Wobstejnosće žebi žadaju, so bo **„worzłowy helm k němskostatnej woborze djerži“.**

S tikróžneho wopyta w Barlinje a f wobsćerneho dźela we wótchalskich ministerstwach bo wróćźiwschi je swjatkowy pśehedźyda worzłowcho helma f wjednikom „Mładoněmskeho rjada“, knjesom Arthurom Mawaunom sekkal. Mładoněmšći rjad, jenž f najbóhnischich połnóstoněmskich korporazijow, liśi nźeźe 6000 wótrych skupinow. Wón ma te žame samery łaš worzłowy helm. Swjatkowy pśehedźyda jutrje sajo do Barlina pójźe, so by f tamnischimi rozsudźajmi městnami dla rosćaśenja połoženja rěcźał a w rašnej formje žadał, so by bo nazionalna diktatura sawjeźła.

Nacźisć sa nazionalnu diktaturu.

Bjes juristiskeho nastajenja.

1. Knjes němski president je mje dźiwajo na możnosć dalšich powróćeńskich połpytow a dźiwajo na hrožący hłód sa sastawarja Němskeje f diktatoriskej mozu na wobmjesowany cźas pomjenował

2. Wutworju direktorium. Pomjenuju knjeźi:
Rabathgu sa hospodaŕskeho ministra,
hrabju Kanitza la ješinjoriskeho direktora,
dr. Stresemanna sa ſwonkowneho direktora.

Sswoje dźeło cźešnosłostojnje wukonjeja. Staini sekretarojo nadawki němskich ministrow pśehewoźmu.

3. Němšći ljem je bo rospuśćiś.

5. Sakitanska policija bo pod moje rosłaśowarstwo staji. Wona bo połnyli.

7. Strajki bo hacź na dalsche sakasaju. Burza bo hacź na dalsche samknje.

8. Hnydom stukowaze nahłe sudy bo postaja, kotrež maju prawo, spjećenje a sabiśaju pśećeśiwo sastawarjej Němskeje, schćuwarjow k strajkej, wurubjerjow, lichowarjow, wróćodźerjerjow a wuwoźowarjow žiwnosće k smjećzi sadsudźiś.

Pśichsipomnjenja.

K 1. Dźiwajo na Franzowsku a sozialistow je bo twuras „dalsche powróćeńske posrědy“ a „hłód“ trjebał

K 3. Pósćelnu-li němšći ljem jenož bo prósdninow, potom sapóśłanjo dale w pśehedźenach direktorija sydaju.

K 5. Němskostatnu woboru połnyliś, je dla pśećiśiwnow swonkowneje politiki njemóžno. Sastawaś Němskeje pak łykli móg trjeba. Tehodła dyrbi bo schkitanska policija połnyliś, nad kotrejž offiźerojo němskostatneje woborty roska'uja.

K 7. Strajkam dyrbi bo, je-li trjeba, je satśełenjom tójšeho dźełatelho muža na pśećezo stupiś, wobsebje strajkej cźišćerjow bankowkow.

K 8. Kaž dołho napratowy sešiwjeńskeho direktora a hospodaŕskeho direktora, kotraj njemóžetaj kusłaś, wusćehaś nimaju, hrosa na město połepśenja położenja stupi.

Tehodła dyrbi bo spjećenje pśećeśiwo sastawarjej je žmjerzu khłostaś. Schtyrjo lichowarja dyrbja bo na Potsdamskim namješće a schtyrjo schćuwarjo k strajkej pśeh Nowych wrotach na schibjenzu powdźimnyś, dale tśjoch ratarjow saśełu, kotrejž žwoje žito wróćo dźerża. To budźe wusćrózaju wutśełi, kotrejž žebi hišćeze nichtó njeje swěrił a kotrejž je nusny.

Schtóž temu njećrosumi, njemóźe dźenża położenje połepśiś.

Schkrowa powěść wšchitkim!

Němska dla hrožaceho hłoda pśećeśiwe entencje wotschkóźenje płaćiś a wězy podawaś. Njech schtóžkuli pschinźe.

se Seeckt, Rabethge, hrabja Kanitz, Stresemann.

Pśichsipomnjenje.

Sastaŕ Němskeje pohonja, da pśedka honi, wón je mjeć tśjoch direktorow, je worzłotwjerdy rjap, je tón, kotryž dawa šaśełeć, k čemuž bo druhi njemóža šćrobliś.

Stre'emann dyrbi bo šobu wsaś,

a) so by bo swonkowna politika njepśećemnika, so Franzowsła njebyła do Němskeje šaćahnyła,

b) so bychmy nasłonitcho muža k wotwiću parlamentarisma měli.

* *

„Vorwärts“ k tomu pśichsipomni, so maja bo po tutom wokolniku dr. Stresemannej a generalej se Seeckej šłedowaze praschenja pśehedpokazyś:

Je wérno, so je Selbte wospjet f Wami wo tychle wězach rěcźał? Hdyž haj: Cźehodła njeśeźe po słowje pytanym nuceńju w sastojnšawje a po spytanym šawjedźenju k njeskutkej wjelepśeharadźi Selbta hnydom šajeć dali?

Njebě Wam jašne, schto njehańbićiwe pśichizpjeće rěka? Potom budźišćeźe bo dyrbjeli na prawnikow wobroćiś. Abo pśichitkožujeće k tomu, so bo žwjatk worzłowcho helma „k bóku njemóstatneje woborty“ staji, dźiwajo na Franzowsow a sozialistow pak tak cźiniće, kaž by wschо po sakońšłim puću šćło?

Hdyž su někto dokumenty do šjawnosće pśichišćele, hdyž je bo Selbta jako druhi Hitler wotkrył, bo dale praścha: Nałožili wušłušćni statny rěcźnik němskostatneho huba pśećeźiwo wschitkim tutym diktatoram §§ 81 a 83 khłostańskich šakońšłich knihow?

Abo dyrbi bo šakoń jenaj pśećeźiwo tym nałožeś, kotrejž na njeskakońše tworjenje wobronjenych bandow a jich wobronjenje potašuja? Dyrbi wjelepśeharada bies khłostanja wostaś a bo jenoj „krajna pśeharada“ khłostaś?

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski
Najš. a najtuńša kupowańja wobućow. Pódšowanje spěšne a tanjo.

tajne sprěcźenja wotkamknył, a schtóž cźišću duschu mudreho presidenta Masaryka šnaje, tón też wě, so tutón muž tajku politiku šadnich schkodow cźekpjo šwoju žyku šaśudźenosć njespreje.

* *

Wschě schwajazśe nowiny, němšći abo franzowšći pišane, dokumenty „Berliner Tageblatta“ jako falschowanki wotpokazuja. „Baseler Nachrichten“ na tym njedwěluje, so su dokumenty falschowane. Jim nadpaduje spěch, f kotrymž je Wolfez telegrafna powjeśeźenja je do šnjeta roześłała, pśedy hacź běchu jo wone w nowinach wocźišćeźane, runje tak pocźinjenje němskeho knjeźerstwa nadpaduje, kotrež na nowinarjow sacźišćecź cźinjeśe, so žu dokumenty wopraśne. Němske ſwonkowne ministerstwo, „Baseler Nachrichten“ praja, je smył sćinik f tym, so je derje měnjo pśeh kokuśażym jejom dakłałko.

Kandidatojo němskeje ludoweje strony za němski šejm w Drježdźansko-Budyschskim wokrjeźu.

W shromadźiśnje němskeje ludoweje strony w Drježdźanach žu so njedźelu kandidatojo za němški šejm paskajili. Jako nacźelni kandidatojo maja bo na prěnim městnje mjenowaś pśedawschi minister Heinze, šejmšći šapóśłanc dr. Schneider, šejmšći šapóśłanc Voigt, šaśupjeć rjemješła šteji na schtwórtym, šaśupjeć rataršwa na schesćim, šaśupjeć wucźeŕšwa na šedmym, šaśupjeć duchownu

Kwa na dwanatym městnje. Kulturhowy minister dr. Kalser na 10. městnje steji.

Puki mjes kommunistami a němskimi nazionalistami.

Sobotu mjeńdźe němscy nazionalistojo w hoscenzu we Wulkich Pśiwjerjach p. Tharandta wjeczornu sabawy wot mějachu. Mjeńdźo nazionalistow, kotrejž bytnjesche k pśischadnju pśischicy, kommunistoja hižo po puću krwawneho sćicha. W hoscenzu we Wulkich Pśiwjerjach dě so cyrjoda kommunistow sećkała. Bohdy dě so w sali nazionalistiska shromadźizna sapoczała, so do njeje kommunistojo ś mocu dobuchu. Po stónczenju shromadźiznu so kommunistojo za nazionalistami puschcechu. Jenemu ś nich pitwovu schkleńcu do hłowy cśiśnychu a jeho cześko franichu. Druzy kommunistojo se pjota laty dwotorbachu a ś nimi nazionalistow kwalnyhi sćichu. Dóńdże k pśichmarzu, pśichi kotrejž jenoho nazionalista ś nožom klochu. Gmejnski pśichedstejicjer so podarmo prózowaśche, bicźkow dźelicz a smérowacź.

Němsko-nazionalne dojednanje se Stegerwaldom.

Stegerwaldska skupina zentrumskeje strony němsko-nazionalnoho Wolfkasa na wuhlad měsazym městnje sa kandidata do němskeho sejma staji. Stegerwaldska skupina zentrumskeje strony je swóńniwa, němsko-nazionalne kněježerstwo podpjerasć, bohdy so Wolfkaf, kotryž je katolik, němski kanzler sćini.

W Hamburgskim pśichistawje sało dźěsało.

Sobotu dě němski dźělowy minister do Hamburga pśicźisć a je ś wjelepcnom mjes dźěłodawarjami a dźěłacerjami jednał. Wutoru 25. měrza fu pśischtawni dźěłacerjo sało ś dźěła dźělacź sapoczeli.

Pśiched lónzom pjenjezneje žadnosće w Cźechach.

Wupokas bankowneho hamta cźeskosłowakiskeho finanzneho ministerstwa ś 23. měrza pśeni króć wot januara pśichibranja dewisowe hkada wo njehdże 15 milionow pokasuje. S dobom je so skoty pokład wo 2½ miliona pśichsporił. Wobdźelbanknowom je k kutej termiji wo 1371½ na 7877 milijonow shadnył, je potajtim pśeni króć mjenje 8 miljardow wucźinił. Girokakóžti fu wo 182 miljonow pśichiberake. Tuž ko sha, so je pjenjezna žadnosć nimo.

Bamžowa rěcź w konsistoriju.

Bamžowa rěcź w konsistoriju wjesele wupraji, so fu frenzawizy biskupja kiezsanski kanut pśicheźelnje biskupi Americzanam ko kamž sa itch wopornowe podpjeranje dobrocźelskeho skutkowanja dźakowasche. Potom hamž na jonarych buchownych w Rušei sapominasche. Ze spokojenjom bamž praji, so je so do italskich schulow Boża marra wróćiła a pokhwali Mussolinowu zyrkwinsku a hospodarsku politiku. Bamž swoju rěcź skónći na to pokosujo, so je so europiske położenje pón'chitkownje polepśichiło. W Chinje je so wulke katolske hibanje sapocźało, kotrejž budże ś pśichestejazym eukonomiskim kongłom pśichibowacź.

Mussolinowy wólbny programm.

Pjate létniny fazistiskeje strony w Italskej je ministerski pśichedźiła Mussolini w Constanzskim dźiwadle pśiched 6000 sastupjerjemi fazistiskeje strony swjedźensku rěcź mět, kotraž ś dobom programm ja pśichichodne wólby wopśichisełche. Mussolini najprjedy na stawiny fazistiskeje strony wróćo pohlada, kotraž je Italsku bolschewizmej a rospadej wukhowała. Dopomni na mitosć, ś kotrejž je fazizmus se žiwosćimi pśicheźelnikami wobkhadźał. Pśichy fu pśichi revolucijach w Italskej žiwotnje pśicheźiwnika zatkeli abo do sastwa hadźili, mjes tym so je fazizmus samo ministra sćeho ministerstwa, Rossija, do knježerstwa pśichijał. Jeli so bychu pśicheźiwnicy dale fazistiskeje stronje prekušche dźěkali, by knježerstwo skóńcźnje ze ś wojimi pśicheźiwnikami mjeńdźe kahodnje wobkhadźało. Fazizmus njeje ženje wustawni reanit, ale ju schkitał a po polnomocy knjezi, kotruž je wot krala a parlamenta dostał. Finanzne położenje je spokojaze. Wón sam je pśicheswědczeny, so je franzowski narast do Porurskeje liroway kurs wotchódnoscźił. Bjes Ruhrskeho nawala by lira wyśche stało. Wo swonkownej politizy Mussolini praji, so fu fazistiske wobcežne herbstwo pśichewsali, wobežke w adriatiskim a srjedźoseniskim morju. Sćmy brje Réku (Fiume) ś Italskej sjednoscźili, tola po měnjenju južnoskowjanskich politikow po nětcźišca Rékka mjesa njehodźi dźerjeć. Potom fu Mussolini shromadźiznu wopraśa, hacź dyrbi samostatnu swonkownu politiku abo politiku swjatka statow wjesć. Shromadźizna wotmolwi: Samostatnu swonkownu politiku. Mussolini praji, so samostatna politika krótku periodu wobmocźenja, potom pak pśichibowanje mozy pśichinjeze. Wot teho cźasa, fo fazizmus knježi, njeje fo žadyn internazionalny pobaiok stał, pśichkótrymž njeje Italska sapśichimnyła. We wotschódnjem'sim wobjerku so Italska dostojnje sastupuje a nicźo so bjes pśichikłokowanja Italskeje njewobsamknje. Schtož Němsku nastupa, njebudże Italska jenje namjetam pśichkłokowacź, kotrejž bychu Němscy pocźežile, dostojne pśichijeze do Swjatka narodow namakacź.

Paschicź wróćo stuyik. Kral jemu poruczi, nowe ministerstwo sestajeź.

Khorwatzajy republikanzy zapóńkanzy w blizschich dnjach do skupschtiny sastupiju. Dokelž by ś tym radikalna strona swoju dotalnu wjetschinu zhubiła, je Paschicźowe ministerstwo wróćo stuyiło. Po kralowym namolwjenju je Paschicź nadawk pśichwsał, nowe ministerstwo sestajeź. S wuwzaćom khorwatzkich republikanskich a němskich zapóńkanzow je won pónd'elu wjednikow wschdech politiskich stronow k sebi pśicherozpyt. Nowe ministerstwo dyrbi so niz jenoź ś radikalneje, ale ś wjazorych politiskich stronow na zakładze wobstejazeje wustawy a postajenjow St. Germainskeho měra wutworicź, kotryž je ś historiskej wažnej wucźbu njeboźowneje sandźenoscźe južnoskowjanskeho luda.

Rusko-chinesći konflikt.

S Moskwy so 24. měrza powź: W Pekingu je so 21. měrza konferenza chinesćeho swonkowneho ministra ś bolschewiskim pósłanzom Karachanom wotměła. Chinesći swonkowny minister žebi zadasche, so by so tśidnjowna termija wumasła a so by so jednanje ś nowa sapocźało. Karachan je tole žadanje wotpokasał.

Na namolwjenje chinesćeho swonkowneho ministerstwa, so by Peking wopuscźił, je Karachan wotmolwił, so žebi na to njemyśli, w blizschim cźasu ś Pekinga wotpucźowacź. Chinesće knježerstwo je swonkownemu ministrej porucźiło, ś Karachanom dale jednacź.

Cźicźerin, bolschewiski kommissar za swonkowne naležnosće, je so sapowjedźił, chinesćeho sastupjerja w Moskwje pśichjecź.

Podśěšenje wojerskeje słužby w Rusku.

Sstužony cźas w ruskim wójnskim łódźstwje a pola policajskich wojakow na schtyri léta podlěšćił, pola lětarjow na 3 léta, pola druhich wójnskowych dełkow na dwě léće. Městoch'edstejaca revolucionarneje wójskowoje rady rozkazi, so je so wojerska słužba ś dotalneho połoka léta dla wobstejazeho wójnskeho stracha podlěšćicźej dyrbjała.

Ze Serbow.

W **Budyschinje**, 26. měrza 1924.

— **Wo wjedrje.** Wjeczera wjeczor w 7 hodź. barometer 725, hygrometer + 2, najwyschcźa dnjowa cźopkota 13 stop. pa C. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 723, hygrometer 0, najnizka temperatura w nozy 11 stop. cźopkoty. Dźejedźanska wjedrankja nam deschcźowate wjedro staja. Nizina leži nad wjeczarnej Europu. Wyschina nad połnocnej Schwedzijej a khórkowanskej Europu. W Jendźelskej, Fryanzowskej a Rhein'skej krajinje je wczera žiwe deschcźowsche. — Mily deschcźik wschak by nasch'im polam a łukam teź howił. Dźejedźanska wjedrankja mění, so fu teź njejwjedra możne, jenoź so po nich njeschkodny sahe [illegible] Wjeczera rano bě po zyłej Němskej hižo wschadowe cźo do 8 stop. (Dźejedźany, Aachen a Hamburg). [illegible] schtwórki skónczźo 5,53 hkadża a so 6,22 hkowa[illegible] na ranje 1,06 hkadża a so podkonja 10,02 hkadża.

— **Pabudschinsko.** We nozy k 25. měrzej, mjes 1 a 2 hodź. hradnuchu w Budyschinje nimale nowy cźełnowy konjazy pschitkow ś cźerwjenymi kaschćikatymi muzami, 1,80×1,20 m. wulki.

— Sa sozialnych rentnarjow! Nuzowa podpjera (Notstandsunterstützung) so schtwórk, 27. měrza 1924 wot 6 hodź. dopoldnja w bohotowni (Landhaus) we wuhlowanje hamcze wupłaczuje. S dobom so na to pokaże, so maju sa pjenjezly wschitke wotkasacź, dokelž so letne wolicźenje cźini. Dale so dostawarjo podpjery prosche, so bychu 5 a 10 pf. w stajnohodnych pjenjesach abo 50 a 100 miliardow papjerjanych pjenjes hobiw pschinjesli.

— Kaž shonimy, je knjes Riota ś Dźejdźan šandarskeho dnja we Wróśšanju swoje kandidatne pruhowanje ś wulkej zhjawalbu wobstał. Teź na tutym městnje jemu ś wutroby žiožo pschejmy. Snajemy wschak jeho jako dobreho Sserba, kiž je ś wulkim wuspěchom so prózował, zerstkownu rěcź nawuknyć, a nadźijamy so, so bóry naschemu herbstwu swojemu ludej žiwjacź budże. Najprjedy pak, kaž zhjelcźimy, chże won w Lipšku dale studowacź.

— **Pobrjeżenje wokrejskeho wuběrka Budyschinskeho kamjeneho hejtmanstwa.** Wólby do wokrejskeho wuběrka su ś nowa sarjadowane. Pschichódżenje sastupjerjow su trosčenje hinak pschewjedże. Stóńczne rozsudźenje so wotkonja. Do noweho wuběrka na so 31. meje wolicź. We sliježowańzych komunalnych so swjatka a cźej wotrezka poda so rozprawa. Wobcežkowanje ratarskeho towarstwa we Wjelecźinje, so je gmejnski pschedstejaceł Lebelt ś Wjelecźina sastupjeł ratarstwo w dawkowej komišiji, hyrnjeż ratarjej njebyl, so łačźiny. Sa sastararnju (Versorgtheit) we Nemšalza-Spremberg so 10 hr. měsačnje pschipowoja pschitkowolichu. Prošstwo we prawo korcźmarjenja w pschitwarjenej sali Hermana Urbana w Boschczach, tehorunja Clemensa Rühla w Rabozach a Herrmanna Hilbruna we Wulkom Zicźerju so łačźiny. Prawo korcźmarjenja dostachu Max Kurt Fischer w Krostawje, Khorla Apelt we Wulkej Dubrawje, Pawol Weber w Semiczach. Nimo swud. Gäblerka w Ratezach smě cźetstwe mjasa pschedawacź. Justuscźej Bötzej we Wulkich Dźěsczach tele prawo hacź do 1. junija podlěšćichu, tehorunja Herrmannej Petzoldej w Ramnonje. Kantinskemu korcźmarjej Herrmannej Eichhornej w Hnaschczach po njedowali, cźerstwe mjeso pschedawacź. Wobkrejš ma 107 967 wobydlerjow. Pschi 40 sastupjerjach pschichóże na 2699 wobydlerjow jedyn sastupjeł. Po tym smeje město Bitkopizy 3, Schérachow wot 8, wokrejš Hohwald 4, Bitkopizy wjes 6, dalši wjesny wot 7, dolhi rainchi 7, hrjedźiny 5 sastupjerjow. Wšitcy Wendscy, Krostawa, Jitkow, Wbohow (pola Rodestej) a Rosdeju pschicźišemu so k hrjedźinemu a wšej Mjedźnemu, Cźerwjenej Rośliju a Horni Wujeźd ke dolhowjeczźorjenemu wokrejšu.

— **Ratarske towarstwo w Budyschinje** wotmě dołhi tydźenja swoje 430. pohjedźenje w Bělym konjiu w Budyschinje. Direktar ratarskeje schule, ekonomist radźicel prof. dr. Gräfa ś Budyschina, mjeńdźe pschednoski we położenju ratarstwa w nasćim cźasu. Rozpominajo so scźehki ta ratarstwo, kiž je shubjenje wójny wutkadźało, pokasa na nusy naschcho cźasa: snižnje pjenjes, wotwiśnjenje, njesmjerne daiki, nusa wo pjenjezy a trěbne krute. Wutkaj nosh je žitom sapławi. Internazionalne trusty monopolisuja wutkowanje je žitom a se nyschemi ratarskimi produktami. Placźiny fu so na tak nisći schodźeli stóńcźile, so ratar wjazy wobstacź njemóże. Sdźano so poradźi, y nalchej rentowej hrivnoi pjenjezneho hubjeństwa trochu sadźěwacź. Lezomnosće w hódnoce spaduja. Ratarjej je lohke radźi, ratarstwo do stotatstwa abo dołheje wotnožki ratarskich pschetworiczy. To so lohke nadje ale cźežko pschewjedże. Njeradźimy, so jenoź na ratarstwo abo jenoź na stotatstwo połoźicź. Bola noh dyrbi jene ta druhe narunacź. Kóždy ratarć ma na pohnjeżo (Dünger)

Khuda holza a bohaty žyn.

(Wjeśny podawk.)

I.

Běsche ś wjeczora na horzym létnim dnju. Kólowokoło so plódnych polach a mtódwych łukach njeźibny so ani kusk wětricka, a nad zyłej krajinu knježesche ludołna cźišćina. Cźim lepje bě tehodla cźerjed dweju muzow žliyćecź, kiž pśiches mały haj dźěschtaj, pśiches kotryž wuteptana sćežka wjedźesche.

Jedyn ś njeju bě w schćerćeśatych létach, ś połnym, strowym wobliczom, ale ś trochu hižo fešchedźiwjenymi włosami, a po sćerjym kabacze běsche to samožity wjeśny młynk. Pschi tym so hischće tdałche, so je žiwjedźenjazy zhotowany a w dźerzy na žukni mějesche kusk rosmarinu. Druhi bě kaž porjadny bur.

„Nětko wostaj mje hižo na pokoj, tmótsje!“ rzekny pśeni a schtyri mjerzaju ś wobbitym kjom do dorna. „Te rěcze žu wschće podarmo, to žyn teź hižo dźenża pokasał, a na nowy wotdźer póńdże Jakub ś Khatu na pacźerje. Kónz je — to je moje poślednje słowo!“

„Nó“, wotmolwi druhi; „ja njecham runje rjez, so by žo Khata Jakubej njehodźała, ale hólj je njerózbi; holza je jemu njelubi a na to mélo žo tola teź dźiwacź“.

„Dyrbi wo nju rodźicź!“ rzekny sapo młynk.

„Dyrbi! Abo myślicźe žebi, blacźnje, so tu jeho proschertu ja dźiowku pschinjewsmu?. Ta by mi pschisłuchała! Dwě molowanej lizy stej jeje zyłe bohatstwo a ta pomoz dostanje mójcźeh. Ale ja žyn jej dźenża teź wotrećźat, a neale Jakub kusk cźejsće w žebi, to žebi na nju ani wjazy njepomyślił.“

„Sm, tak bych žebi njepomyślił“, rzekny druhi. „Hanka je porjadne holczo a nimo teho tak rjana — saperlot! je žo teź staremu cźłowjeskej wutroba sajmeje, dyž ju wuhlada, — haj, haj, luby tmótsje! a tuž žebi myślu, so njebě rzjeba, ju tak pśiched ludźimi wotbyeź. Schto pak móże žebi wboha holza pśiche to, so žo waschemu Jakubej tak lubi?“

„Kmótsje Mótteej!“ labórcźa na to mlynt, „ty rěcźiš, kaž nascha žara. To žiwschu domach tej slojnje: Holza je rjana, holza je pékna. J wostaj mje na pokoj! Njanosće žo cźłowjek njenaje, a schtoš pśiwjeź nastupa, to njeje runje jara rjenje wot njeje a wot jeje stareje, so dyrbi mojeho žyna sawjesć.“

„To pak tola wérno njeje“, snapkacźiwi Mótka. „Sanina macź bě dźe cźasy žiwjenja pózcźiwa a schwarna žona; nó, to dyrbiśch ty najlépje wjedźecź, Mlynko! wschak je žo jebi we žywojim cźasu runje tak ludźiła, kaž nětko Jakubej Hana.“

„Cźertowske rěcźe!“ šapali Mlynk ś wulkim hněwom; „tmótsje Mótteej, na to mi njeśpominaj, njechcźu-li mje dorosčněwacź!“

Po tych słowach dźěschej wobaj mužej tśišchto krocźeli, ani słowa njerěcźo. Ale za khwilku poca Mlynk žam sałco:

„Nětko je komedija nimo! Jakubej žym, myślu, tutu bleskjasću sahnał, a by-li hólj teź swojeje hłowy byl, tak na žlowu dyrjeny tola njeje, so by žywojeho žamžneho wujzika njeśpóznał. Sobrał da Khacźe žyndom schtyri tyšaty hotowych pjenjes a sa nětcźo lét dostanje Jakub žyke kubło. Stary njebudże hižo dołho běhacź, dokelž stajnje jachźi. S jenym słowom: sa schtyri njedźele śmějemy kwaš a budźeschi-li chcźyć, mójeśch jebi hischcźe jenu saskocźicź.“

S tymi słowami dźěschtaj po brjoźy, pod kotrymž w rjanym dole milym klepotasche.

Nětkaž schtwórcź hodźiny sa nimaj pschichódź po žamžnej sejźaju młodyj cźłowjek, kiž bě na pol po mějeścinu, na pol po wjesnym wačinju žhotowany. Mějesche njemuzju rjane dołhe schórnje a jelenjage žholowy na nohomaj, žiźkamy — prittjankowy — łaz a krótku létnju žukniu ś lohkeho płatu na jebi a mésćanśki klobuk na hłowje. Bě to po napohladnje łysźiny młodźenc, ale pychon nékak pokhmurjeny. Na cźole stejesche jemu tolsty pót a bźejesche jemu po cźerwjenymnaj licomaj. Cźmolowej wocźi khodźejeschtej njemérnje tam a sem: pschi tym pak sastawasche, pak so wobkladowasche, pak łapu bórbotasche a dźěsche mjerjazy dale.

Stóńcźnje bóńdże hacź k hajeź; tu hischcźe tumu sasta, wobkladny so — potom dyrj je žiwojim se žlěborom wobbitym kjom wo semju, a tak by jeho mésćno k wutrobe kóło, sasćichny a cźišny so pod schtom do trawy a pocźa kaj dźěcźo płakacź — ale nij jako dźěcźo, ale jako žylny muž, kotremuž ležy hdy žylsy bźeja, ale hdyž junu wubźeja, to ś hrósbnoje bolosće bźeja.

Sa khwilu pokasa jo na žamžnej sejźaju schtwórta wobhoba. Bě to młode wjejne holczo w jednorej, ale cźisće drasće, pschi tym rjenje frosćene a do wocźow kaj trej a mloko. Cźornej wocźi jej jeno tak hrajschtej ale sbalcze po so běschtej hakle runje plakatcź; pschetoj běschtej do tola wokolo trochu cźerwjenej a holcźo žebi jej ś thwilenni bźěsche trochu trésćeche.. Na lěwej ruzo njebesche korbik.

Na dubo wuhlada wobrzedź sejźeli drjewjanym dyrnik (sajku), kiž bě młodźenzej ś rukow na nětcźo krocźeli nuzelcźała a kotruž holza derje snajsche. Khwatnje jo po nju schiti, sbźe ju, sahlada jo na nju, satrózi jo a sawola na pot wótsje: „Ach, Jakubko!“ Ale tuto cźiche sawołanje bźěsche tola hacź za tekk, hbźeź bě jo młodźenz lehnuł a pschesej jeho ta palaza sdkra. Syndom bě na nohomaj a zwonka stejesche na sejźaju, położi swojej žylnej ruzy hołsy na nju mjeni, sejźe ju k žebi a spuschćinjwschi hłowu hladasche jo ś zyłej buchu do wocźi. Wona pak pusthći ś pschestrowym korbik a dymku, posbźe swoju prawizu a popadze jo ś lewizu. A tak stejeschtaj wobaj dołho napschećoko sebi, dasćhtaj žebi do wocźi, ale hłowa njerěcźeschtaj, tehodla žebi tola rozumjeschtaj, a wjedźeschtaj, schto so w cźu trobje cźini.

(Pokraczowanje.)

s podú (Boden) dźiwacy (berücksichtigen). To fu saładne podłożił ratalstwa. Jako pchikłady śwęrty w dźele wusnańenichu fo szeńowaty dźełaczerjo a dźełaczerki Delnjo-Hmjanskeho knjeńeho dwora. Słotú medalju dostachu:

pohonc Herrmann Schołta, 30 lět,
hejtman Jan Lorenz, 37 lět,
pohonc Arnoscht Schołta 20¼ lěta.

Pschipóńnawazy diplom dostachu:

zahrodnika Gustła Blümlez, 51½ lět,
zahrodnik Bożidar Blümel, 50¾ lěta,
roboćanka Alma Nowakowa, 40½ lěta,
roboćan Handrij Krasła, 48 lět,
roboćan Handrij Hilbenz, 35½ lěta,
roboćanka Hana Crostakowa, 35½ lěta,
roboćanka Christła Hopjenzowa, 33 lět,
roboćan Gusta Hopjenz, 33 lět,
roboćan Heinrich Tannert, 32¾ lěta,
roboćanka Hanka Hilsberkowa, 32 lět,
roboćanka Marja Nowakowa, 31¾ lěta,
roboćanka Misa Tanertowa, 30 lět,
roboćan Jan Krostak, 29¼ lěta,
roboćanka Lejna Scholcźina, 29 lět,
roboćanka Nesa Lorenzowa, 27 lět,
roboćanka Nesa Scholcźina, 20½ lěta,
roboćanka Lejna Běrkowa, 20¼ lěta.

Shromadźene fobustawy na nich hrimotazu fławu wunjeńechu.

S **Małeho Wjśełowa.** Lětha maja koły wjele kóstałow. Pordźo njeje, so 4 na fwęt pschińdu. S wjetscha pak je potom jene morwe. Pola naschich Hanczkez mějesche 8-lětna kosa 5 kóstałow. Wschę fu sirowe a maja nadźiju, so wschě wotczahnu.

S **Lubija.** Na Janskej dróży fu sandźeny ptak walcźł cźerjewoj namakali. Sprawny namakar je jón na poliziji wotebrał.

S **Kamjenza.** Tudomneho wokrejfneho lekarja hacź bo 7. haprleje Budyschkli wokrejfny lékar fastupuje. Jeho telefonowe cźiflo je 116/117.

S **Dubrjenka.** Pola naś fu dschestali poch rycź, dokelź fo wjazy próza njeplacźi.

S **Nowneho pola Běrcje Wody.** Nětko je fo poradźiło njekniczomneho fapaferja dobałnyć. Pónźdelu na ranje pschińdźechu nekotri naschich wjefnjanow f kwafa w Mulezach. Njemało fo wuńerźachu, jako fo bohladachu, so fo wo wóły kólnja pali. Woni hnydom k wobnjej khwatachu. Jim fo poradźi naftawaju woheń podubnyć. Jako fo palazej kólni blizachu, fo na mnźiskeho dohladachu, kiž dyrbjesche wjerchnjnyć. Jeho pak rucze wupschimachu. Kat jara fo dźiwachu, fo w nim holanskeho dźełaczerja Sprjezej Heina fpóznachu. Wón mějesche wěfchcj klomy a revolver pschi febi. Mjes tym bě tež pólzaj pschikwatał. Temu Sprjezja pschepodachu. Tón jeho do Sstepeho fpodu wsa a do fukarnje (Spritzenhaus) fawrě. Pólzaj drje bě jeho pschepytał a wschitko wotewsał. Tehodła bě spodźiwnje w bě Sprjezj fpytał, fcbi kk pfcherefnyć. Nichtón njewě, kak je k nożej pschifchoł. Ménja, so je nékajki dobry pfcherzej jón jemu pschifunył. Wón drje fo jara ftraschnje fnanił njeje. Jeho pak tola do thorownje w Běrej Wodźe dowjesechu. Tónle njeftukł je wobydlerftwo jara rozdrał. Sprjezja mějachu sa trochu fłabeho na rosum. Nětko na znjeho tukaju, so je tež wobnjej wo cźaś wójnu fakóził. Tehdom wotpalischtej fo dwě brożni. Jena fłuschała naschemu smeińlemu pschedstejiczerjej Cźaczułi a druha kublerjej Rakej. Ssudnifke pschepytanje wěrcźe fwętło bo tychle cźemnych wjezow pschinjeße.

S **Murjowa.** W naschej wfy je njekniczomny jebak nekotrych ludźi truhnył. Wot ftatoka k ftatokej thodło fadałe farmanje sa wuherimjeczenje na poł léta dopródka Na wulke fboże fo wjele ludźi fapowjedźi, jemu pjenjesy dacź, pschetoż wuherimjeczeć fiebi tola hnydom pschi mjeczenju faplacźicź dawa. Jenez fonje bě tola 7,50 fł. hr. wurěcźał.

Kaž pola naś.

W najnowschim cźiflu „Łużizy" naderdźemy fpiś wot J. Pelikana — pschełożił prof. dr. Krjeczmar —, kotryż mél łóżdy Ssokol fwój pschecźitacź a rozpominacź. Naj fajimje wofebje tamny wotrěźk, kiž wo germanifaziji Cźechow rěcźi. Tute pschenémcźowanje wukonjeche fo tam runje tak, kaž pola naś. Pelikan pisa: „W thjeczét-lětnej wójnje, kotraż w Prafy wubyri, bu cźeflofkowafki narod wot Habsburgow porażeny a furowje ftestany. Najlépschi jeho fynojo buchu wotprawjeni, wupokasani, jich wobfedźenftwa sebrane a wójnifkim dyrdomdejnikam rosdate. Wot léta 1620 hacź do fnicźenja Rakuflefeje 1918 fu cźeflofkowafki narod fyftematifay pschenémcźowany a wurubjowany wot Wiencźkich knjeźerftwow. Njemóżemy fo tehodła dźiwacź, fo w cźafu wulkeje franzowfkje revolucije kónz wóffomnateho a fpocźatk dźewjatnateho létftotka fo dafche, jako by cźeflofkowafkeho naroda bjżo njebyło. Němfki rěcźefche fo na wulicach, w dźełarnjach rjemjeflnikow a w kłamach, němfke bě farjadnifko městom, němfke wójfko, němfke wfche wuczeńnje, němfke wfche ftatne, fcjemfke a wohadne fastojnifwa a farjadowanja. Jenož němfke knihi wulhadźachu, jenož němfku rěcź mějachu fa kulturnu. Schtóż njemóżefche němfki, teho mějachu fa hrubeho a njeidźełaneho."

Schtóż fu Habsburgojo wukonjeli, to fola naś Hohenzollerojo a druhe rjane kralowfke fwójby. Wofebje Alftanfzy wójwodźa (Albrecht, f pschimjenom „mjedwjedź") a fakfzy khěrorojo (Hendrich Ptaczník a Oto I) fu naj-furowifke waschnje fe Sserbami fakhadźeli. Naś germanifuja Němzy hižo na 1000 lét. Je to runjewon Bożi dźiw, fo fmy fo pod takimi hubjenymi narodnymi wobftejnoścjemi fo dźerżeli. Na źadyn pad njeje to nětajka faflużba Němzow, hdyż tu hifchcże fmy. Teho fo rad khwala a fłejpa f tym fławnofcź. Wfchěch fferbfkich, němfkich a wukrajnich ftawifnach njenadeńdżefch ani jeneho fkutka, hdźež fu Němzy fa mjewotnoż a dobrowólnje k fdźerżenju Sserbftwa néfchto cźinili. **Sserbja tu hebi swoje elementarne prawa na wobstacze a zinjenje wot Němzow wumjowadź, haj wurěcźeć dyrbjeli.** Se fawiścu a f njepodpischecźom fhladuja na naſche nětcźiſche narodne poſtupowanje.

Wusudźenja.

Krajny fud. Hajnika Emila Brunoa Neumannal f Jedlowy pola Halfchtrowa a jeho knjes fa wfchelichcho hajnika pomjenował. Tajfi titl fmě fo w Sakfku jenoż fe fwołczenjom ministerftwa trjebacź. Te Neumann njemźefche. Tehodła jemu ministerftwo 10 000 hr. pokutu napołoji. Wón fo hórfchefche a famnikł fud w Kamjenzu jeho wuhwonowa. Nětko ftatny fudnik powołanje fapołoji. Tola tej krajny fud w Budyschinje jeho wuhwinowa.

S Lawnifki fud w Budyschinje bě 26 lětneho wikowarja Ɨ drjewom Schołtu f Budeßez fa pschekhowanja hradnjeneho kubła k 2 mězazonaj faſtnoa fasłudźił. Tón, kiž bě jemu hradnjene kubło pschiwobrocził, pschekupił, wěſty Rotenburger w Budyschinje bě 3 mězazy faſtwa dostał. Rotenburger bě pola firmy Budiſka-Fahrradwerke w Budyschinje pschiſłażeny. Tu kradny wón 10 muzazych a zonja zazh kołow a je Schołcźe pschiſłużny. Schołta fo hórfchesche. Psched krajnym fudom Rotenburger fwjerzesche, so Schołtat njeje wobeſłał, so fu koła kradnjene. Rotenburger je mél pola firmy lepſche ſaſtojnſtwo. Schołta je mohł ſebi myſlicź, jo ma prawo, kola pschedawacź a ja nje pjenjezy pschijimacź. Ssud Schołtu wuwinowa.

§ S Khłostanje w Shorjelzu bě 37 létny montér Moritz Pawoł Müller ſ Dźerſbacha cźekнył. W jenym hoſcźenzu w Nowym měſcźe pod wopaczným mjenom hoſpodowaſche. Tam pschekhichił 536 cźeſkoſłowafkich krónow. Te bě dostał, ſo by je na němſke pjenjezy wuměnił. Ssud namérł jemu 6 měſazow faſtwa. Müller ſo hórſchesche a dozpł, ſo fo khłostanje na měſaz ſuſi.

§ Podwyſchka Khorłu Hermanna Kubnita ſ 5. koma. ſtatneje woborny polka cźo. 10 w Budyschinje měſcźe lawnifki ſud ſa winowateho, ſo je towaſiſchej pſikołu kradnył a ſobudźej jeho ł ludźenju prénjeho arreſta a dekrebazitj. Kuhnt ſo hórſchesche a dozpł, ſo krajny ſud nałażnoſć hiſchcze jónu pſchepyta a ſo pſchełudźi, ſo je Kuhnt bjes winy. Tehodła jeho wuminowa.

Jónu!

1. Jónu, jónu muſzy to,
ſchtóż naſ tyſchi, ſwój kónz doſtacź
Jónu muſzy njebożo
wot naſ daloko precź wotſtacź.
Jónu budże ſa ſrudnoſć
wobdawacź naſ wjeſołoſcź.
2. Jónu rózu namakaſch,
hdyż ſy w cźerńach cźeſnjeł wjeſe.
Jónu domoj dotſwalaſch,
Hdźeż cźi połoj lózże ſcźele.
Jónu budźeſch po fyłſaz,
kwacź ſo we radoſcźach.
3. „Jónu!" haj, to ſłowiczko
do wutrobh mér cźi truhły.
Jónu, ſtruchły cźłowiczko,
ſmije kónz, ſchtoż tu cźe buſy.
Jónu Bóh cźi woczini
wróćka k wěcźnej ſbożnoſći.

(Tónle ſpěw, kiž zym — njeviem po kim — pſchedźěłał, ma Kozorowy błóſ; je ſłożeny na 4-hł. męſchany khór. Schtóż wjazy wě, njech mi powě! M. Rawka.)

Pśilopk.

* **Němſka bitwiſka łódź „Braunschweig"** je po 18 dnjowſkim dźele łodukamanja ſo do Kiela wrócźiła. Sa tón cźaſ je w Balcze (Oſtſee) na 50 němſkich a wukrajnych parnikow ſ łodoweje nuhy wumożiła. Hewak buchu wſche ſnjeſbożiłe a ſwój łódź w morju namakałe. Najwyſchſchi komandanta namórſkich mozow vizeadmiral Zenker wopyta łódź a wupraji nawjedowarjej a wołbadarjam ſwoje pſchiwołmaće ja jich ſmužite ſadźerżenje. Pśeda je Balt tak dołho a kuće ſamjerſtujeny był, kaž Pólſka. A pſchi tym ſo nam króſka mila ſyma wobſchćeſche. To ſu ſo ſaſo raz ſjebali. -ſch-

* **Cźahanje ptaczłow.** Ptaczarnja (Vogelwarte) w Roſſiten w narańſchej Pruſſej wě wo ptaczkach pomjedźacź, kotrymż buchu rynki ſ znapiſmom na nohi ſyhane. Jedyn koły, kotreżoż bě w auguſcźe 1921 pſchi Muriſtim jeſorje w narańſchej Pruſſej wohnamjeniłi, pokaſa ſo lětſa ſrjedź januara na južnym brjoſy Zuiderſkeho jeſora we Nižoſemſkej. Cźorny bacźon, kiž je loni ſwoju Kunigsbergſku krajinu wopuſchcźił, padny jenemu geſſemu burej we wſy Kameres njedaloko Patras do rukow. Jeneha mlodeho bacźonja, w Haſſelbanm pola Tharau w narańſchej Pruſſej wohnamjenjeny, kiž łonz julija 1923 ſebi wuſerja, nadeńdźechu loni 27. dezembra pola měſta Beienta w Syriſkej. Tam ptaczki tak derje hiſchcze njeſnaja, dokelž dołhonohaca dźerżachu ja worjoła a nożewichu to do Roſſiten. -ſch-

* **Kommunifiſki nadpad na Bismarckowych ſwjaſtarjow.** We ſwjerjernym Barlinje nadpadźechu kommuniſtojo Bismarckowych ſwjaſtarjow (Bismarckbündler), kotiſj ſ khorjoju na ſhromadźiznu minjachu němſkonarodneje ludowej ſtrony w pivarni Königsſtadt cźekjujechu, a dóńdże k nejrjeſtſchim pukam. Kommuniſtojo běchu wołoſnje na khorhoj wotſhladali. Mléćachu ſo ſ thumpachami, ſelejnymi tynkami a ſ nożemi. Pśeco ſwjaſtarjo buchu tak ranjeni, ſo dyrbjachu jich do thorownje dowjeſeć. Hdyż běchu kommuniſtojo khorhojow wſy łi wſali, mélachu ſo ſ procha. Hdyż policźija dobéża, běſche bitwa hižo nimo. Jenož dwojoch ſaja. -ſch-

* **Njewiſtany hóſcź.** Němſke nowiny piſaja, ſo dźe cźekła ſpěwarka Emmy Deſtinn, kotraż dołhi cźaſ Barliſkej operje pſchiſłuſchesche, ale wobſrjedź wójny roſzahłu propagandu pſchecźiwo Němſkej wjedźeſche, tu ſaſo ſwójnje wuſtupowaſ. Temu dodaja: To by tola ſwodźiwne było, jenej kónſkej w tym kraju ſaſtupow dacź, kotryż je pſredy hamła. Dyrbjała pak hrjehł hawrleje w Barlinje konzertowacź, dha budu jej ſaczuwacź dacź, ſo tu nicźo wytacź nima. W ſaſchłym lécźe njeje ani w Auſtrilej ſtrowe konzerty wumjeſeć moſła. — Pśeco tola Němzy njeſkabubu, ſo nuohe němſke wumjeſełe mozy tež we wukraju ſkutkuja a tam ſwój khlěb ſaſłuża a ſaſtupźichu, wobéże tehdom, hdyż naſcha waluta jara ſchpahnje ſiejeſche We wójnje ſawdźeſe tuzi ſwój wotzny kraj tamali njeſtał, hdyż we wukraju ſo ſinjachu. Kat lohzy móże ſo tón wjeceźcź. -ſch-

* **Biſſopika zyrkwi zwjatego Pětra w Regensburku,** kotraż bu do cźeſka Khorle Wulkeho natwarjena a 1273 ſ biſkopſkim ſydłom, ſo wotpali, podſkhicźu ſo ſ nowa natwari a 1859/60 ſo po pſchiładźe Khelnjanſkeje zyrkwje dokonźi, ſo nětko wupozdeja. Bajerſki krajny twarſki miſtſtr Schmitz w Nürnbergu to wukonja. Wón je ſnaty jako twarſki zyrkwjoznjk. -ſch-

* **Auto ſuſeſnyſłi.** Cźeſke njeſboże ſta ſo bliſko amerikańſkeho měſtaczka Pariſſac. Njedaloko města wadże cźežity wulki automobil ſ pajażerami wobſłażeny ſ moſta do réki ſymeho njena. Dwanacźe ludźi ſo ſatopi. Cźeła nożacźu ſo cźežko wulkhowacź, dokelž je rěka nartjała. Kak je njeſboże naſtało, nowiny nicźo njepiſaja. -ſch-

Hospodarski rozhlad

Ssrjedu, 26. měrza 1924.

Kurſy wežera w Barlinje:

(Kusy kurjy fu w miljonach)

Dollar	4190 000	franzowſki frank	231400
jendźelſki punt	18055000	cźeſkoſł. króna	122100
ſchwajzarſki frank	726200	100 pólſk. markow	44 8500

Pjenjezy, tukrajne a wukrajne ho wežera na ſpódźowych burſach malo pſchemėnichu.

Efekty ho na Barliniſkej burſy wežera trochu ſhrabachu. Tež na Drjezdźańſkej burſy ſo ſnamjenja ſtrucźenja wokaſachu. Wobrot wſchak ſnadny woſta. Kurſy ſu jenoż ſnadnje womnjeńichu. Najwjazy dobychu akzije keramikejſke induſtrije a to wot 0,2—3 bil., banki źnéjachu 0,35—1,1 bil., Reſidenzbaubank dobu ſnano 1,2. S transwortiſkich druźſtwow ſo Speicherei Riefa wo 0,4 bil. porjedźi. Pola akzijow maſchinoweje a metalloweje induſtrije ſapiſachu ſo dobytki wot 0,3—1 bil. Ale Sächſ. Guſſſtahlwerke ſhubichu 1,25, Großenhainer Webſtuhl 1 a Sächſ. Bronze 0,9 bil. pſchiſładźichu. Kola a miliſnarſke porjedźichu ſo wot 0,5—0,8 bil. Jenoż Herkules ſeſłabi ſo wo 1, Corona wo 0,9 bil. Pola papjernikow ſhubi Niederſchlema 15,5 bil. Druhe ſo mjenje pſchemėnichu. Piwarnje porjedźichu ſo Schloß Chemnitz wo 5, Sächſ. Maſchfabrik wo 4 a Kieler Eiche wo 2,5 bil. Druhe wot 0,6—4 pſchiſłażichu. Akzije wſchelakich induſtrijow ſo jenoż ſnadnje pſchemėnichu.

Renty ho malo pſchemėnichu.

Produktowe imiti běchu ſaſo ſeſłabjene. Kraſne naſtine wjedro łupzow pohnuwa, ſo kupowanja nowſakowacź. Po wodowych puczach wotcźakjutej ſo rożka a wowſy. K temu pſchińdże hiſchcze, ſo ſu pjenjezy ſadne a ſo na ſwětowych witach źitna płacźizna dele bije. Runje tak żito, tež muka a womjeſeſchi łupzow nimaju. Zeutnar pſchińdże

wežera w Barlinje:

pſchenicy 8,20—8,45, rożki 6,12—6,75, jecźmjenja 7,40—9,30 wotuża 5,60—6,10.

pódźelu we Wróßlawju:

pſchenicy 8,90, rożka 7, jecźmjenja 5,75—9,25, ſa wotuż 6 ſł. hrivnow.

Wojma bije na wulkich awkcijach w Londonje pſchezo hiſchcze horje. Pſchicźina leźi w tym, ſo je wojma tu ſhwilu jara żadna. Pornjo cźaſam do wójny je nėſko-le na ſwėcźe na 250 mil. wowzow mjenje. Wo cźaſu wójny njemóżachu Auſtraliſka, polońſka Afrika a Amerika taż tež Kanada ſwoju wojmu wotbyć. W tychle trajach ſu ſ wjazy wowzow płahuje. Dokelž ſo proża njeplacźeſche, wowzy wojmy dla dźerżeli, je rėſachu a potom mjenje płachowachu. Nėtko pócźuje wojma żadna bycź a płacźiny bija horje. Wojmjane twory ſ pſchichodnej ſymje budźe-ja tehodła wėſce jara drohe. Sſo wė, po nėkotrych létach wſchak ſo njedoſtatk ſaſo wuruna.

Wojeſtwo konje do ratarſtwa wupożeżuje. Komando wobornoho wokrejſa IV. diviſije (Wehrkreiskommando der 4. Diviſion) wupożeżuje konje ſa 15 ſł. np. na dźeń. Jeli je ratar na ſyſe łéto trjeba, poy 10 ſł. ny. Schtóż chce konje pożeżicź, dyrbi wopiſmi ſapodacź. Jene wot hamtſkoho hejtmanſtwa, ſo konja derje ſaſtara, a wot wokrejſneho ſkótneho łekarja, ſo w jeho ſtatoku żanjeje natykowacze ſtaczażeje khoroſcze njeje. Schtóż chce konje nėcź, njech ſo njekomdźi, ſo njebu pſchepoſdne pſchiſłoch.

Płaczijny na Barliniſkich produktowych wikach.

Żito a wołijowe ſymje po tuni abo 1000 kg, ſewak 100 kg, płaczijny po dotej hrivnje.

	25. 3.	24. 3		25. 3.	24. 3.
Pschenica	164-169	165-171	rożk wotżuch	11-11,70	11-11,80
roſka	131-135	132-136	poch. melaſka	8-8,20	8-8,40
nałėt. jecźmjeń	164-188	164-186	erabella	14-15,00	14-15,00
nal. jecźmjeń	—	—	ſtrnaze knjſli	19-19,25	19-19,50
wowſ	114-122	114-122	ſuny	16-17,00	16-17,00
kukuriza (Mais)	—	—	wołſ	14-14,50	14-14,50
pſchenicźn. muka	24-25,50	24-25,75	ſany wołſuſki	22-23,00	22-23
cźiſte muka	20-23,00	21-23,50	mdre lupiny	12-13,0	12-13,00
pſchenicź. wotr.	10-10,80	11-11,20	ſolte lubina	15-16,50	15-16,50
cźiſte wotruby	8,20-8,30	8,00-8,60	ſymo, 50 kg	1,60-1,80	—
rapš	310-315	310-320	ſłonca, żana	0,80-1,05	—
lane ſymje	410-415	410-415	„ pſchenicź.	0,80-1,05	—
hroch	16,00-17	16,00-17	„ wowſina	0,70-0,85	—
pjeluſchki	12-14,00	12-13,00	„ jecźma	0,65-0,80	—

* **Riviera expreß** ſ **kolijowu wujeł.** Spěšnik mjes Calais-Bentimiglia je blizko Lyona ſ kolijowu wujeł dla wopaczneho wuhibanja. Jedyn wós ſo do cźista rozbi. Schtyrjo puczowarjo ſo morichu, tśi Jendželczenjo a jedyn Francozoſa. Sranjenych bu na 25 woſobow. -ſch-

* **Dóst hórnikow.** Pśiched nekotrymi dnjemi ſapali ſo wuhlowa jama w Castlegate w Sjednoczenych ſtatach pódnóżneje Ameriki pśiches rozbuchnjenje. Na 200 hórnikow běšeše w tym czaſu w podkopkach. Jenoż mału dźěl mógeše ſo wukhowaś. Po powjeſćach ſ New-Yorka bu nadźiju ſpuśćili, 136 hórnikow, kótrjiž bu w palazej jamje ſawrjeni, wumóžeć. Struchły to dóst! -ſch-

* **Hdyž wutśěł puczuje.** Spodźiwny pad puczowanja jeneho wutśěła po cźłowjeſkim cźěle je ſo pśi operaciji w Pławnje pokaſał. Jedyn tudomny maſchinſki mjeſchtr pśi milionowym wuſtawje bu kónc oktobra 1914 pola Yperna pśiches pśeczńik (Querſchläger) na pravym ramjenju ſranjeny. Po ſchtyrinjedźeliſkim hojenju w lazarece bu wón jako ſtrowy puſchczeny bjes teho, ſo by ſo jemu wutśěł ſ cźěła wotſtronił. Běšeše pśiches bytnjenje na jenu twjerdu wěz troſchku ſhibnjeny. Nětko móžeše jón lěkaŕ nješchto wjace podkoſenja ſ lohkoſcu wucźahnjeć. Tak je wutśěł k ſwojemu puczowanju wot ramjenja hacź k podkoſenju na 9½ cźěta trjebaŕ, hdyž jón noſcheš ſacźu a móžeſche ſo wotſtronjeć. -ſch-

* **Moderny wladaŕ** (Häuptling) **cźarnuchow.** Po jendźeliſkich powjeſćach je pśiched krótkim kral Khama, wladyk Bamangwato robu w Betſchuana, kótaŕ k wulkemu ludej Bantu pśiſłuſcha, wumrjeł. Běšeše najſtarſchi mjes na wjedźitymi domorobnymi wladyſkami w Afriki a je ſtarobu wo 93 lět bazył. S 30 létami běšeše hižo ke ſchleſcźanſtwu ſo pśiſtowarzyſył. Na tym ſo nan, kótaŕ bu wěry wótcow wjele bźerjeſche, a ſo k njej mějeſche, jara roshori a poruczał, ſo ma ſo tym ſatſelicź, teŕ tehodla, dokelž ſo ſpjecźowaſche, hiſchcźe druhu žonu ſebi wjacź. Tola domorobni tutoh wukas njewukonjachu. Hdyž jeho nan a pśichodnjaŕ ſemrě, běšeše wrěnje, ſchtož nowy kral poſtaji, ſo maja pohanjo a ſchleſcźenjo njewobmjeſowanu nakóſinſku ſwobodu. Dale ſnicki kuſtarſtwo, ſakaſa ſpalenje żiwych bźěrzi ſ jich ſemrětymi maczerjemi, wotſtroni wotrěſowanje nožow a wuchow a rubjenje żonow. Też ſakaſa warjenje kaſirſkeho piwa a wjedźeſche pśiſcheźiwo pśiſchiwarjant palenza krutu wójnu. W lěcźe 1885 je tutón cźarny knjeźiczeŕ ſ modernymi idejemi Jendźeliſkich wopytaŕ a bu wot kralowny Wiktorije w audjenzy pśijaty. Tajkich cźarnych chowſ ſ rěbła nadeńdźeſch. -ſch-

Swójbne powjeśće,

Swěrowanaj: Erich Eiſold ſ Emmu rodź. Jeſchke w Budyſchinje.

Semrěli: Hugo Thee w Budyſchinje, 21 l. — Ernſtruda Jannaſchowa rodź. Schreiberez w Khrachćicach. — Marja Pezoldowa rodź. Haaſez w Kamjenzu, 70 l.

Hamtſke wozjewjenje z Wojerec.

1. Nastupa wukas po tym, ſo je ſo wojeńſki wuwjaſanje ſtaw sdźěnył.

2. Swjaſk wuhinjemjeczeńſkich druſtwow pśichodnje nowe namjety ſa njeczeńſke wuhenjow.

3. W hapreji ſo koletta k lěpſchemu miſijonſtwa we Wojerowſkim wokrjeſu sbéra.

4. Do pśichupſkeho ſapiſła (Handelsregiſter) ſapiſa ſo pod cźo. 145 firma Johannes Richter w Blunju., pod cźo. 198 firma Alwin Schäfer we Wojerowcach.

Hłowny a ſamoſtwity redaktor: Marko Semolet w Budyſchinje.

Wulke předawanje!

Dla přemjenjenja mojeho wobchoda předawaja so 27., 28. a 29. měrca wot 9—3 hodź. hišće zbytkne

meble

(spanske stwy, kuchinje, bufety, pisanske bilde, khamory, vertiki, komody, ložа, blida (stoły atd.) dale:

1 wulki lodowy khamor
1 meblowy wóz (tafloty wóz)
1 ludźacy automobil

lohke a ćežke ćežite wozy, wózki, koła, pódkowy, łopaće a wšelake druhe po wosebje nizkich **wuwrażenych płaćiznach.**

Franz Ekl w Budyšinje na běłarskej dróży 7 (Bielchenstr.)

Tunje! Tunje!

Hólćace wobleki	wot 3,90 hr. sem
hólćace kholowy	wot 3,50 hr. sem
pacholace kholowy	wot 5,00 hr. sem
muźace kholowy	wot 4,50 hr. sem
brešćejowe kholowy	wot 5,80 hr. sem

Hermann Henke w Budyšinje

drastowy wobchod při Pětrowskej cyrkwi čo. 2.

Wulki wubjeŕk

wobuća a škórnjow

za dorosćenych a dźěći

wšě wuporjedźenja za krótki čas.

Mark, šewski mištr w Kukowje

pola kłóšra.

Pisane

serbske rubišća

za młode žony a holcy
z ručnym wušiwanjom,

skazanki so přijimuja a najpěniš wuwjeduja.

Porućam też **natinowe rubišća z franzami, wušiwane muslinowe rubješća** we wšěch barbach, kaž też wušiwane **hawby, złć** atd.

Hana Handwerkowa

we Wojerecach w Kollingee filiali na cyrkwinej hasy.

Len kóždeje družiny

kupuju za Hajničansku pśadownju kóždu **sobotu** wot 9 hodź. dopołdnja

we **Wojerecach na Elsterstr. 9** p. k. Wjacsławka

Zaměnjam też na tkaniny.

Braukarik.

Żelezne sudobje

po bjezkonkurencnje tunich płaćiznach poruća

Richard Heinrichs w Klětnom.

Jurij Hänsel

w Budyšinje

na ſukelnſkej haju 34.

Telefon 736.

Hłowna pśichodawaknja Rud. Sada ſ Lipſka w Budyſchiſkim hamtſkim hejtmanſtwje.

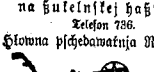

Skład ratarſkich mašinow a gratu wšěch družin

Pomorske symjeńtne běrny

jenož prěnje a druhe pśiplahowanje (Nachzucht) pśipóznate, poruća

Hugo Schütz w Budyšinje, Telefon 1180.

✝ Hojeŕ Aug. Herzog ✝

praktiski zastupjeŕ homöopathiskeho hojenja

při wuwinjenjach,

hnuću žiłkow, wobhladanju ranow

w Budyšinje we „Złotej Hwězdźe"

Telefon čo. 593.

Rěčne hodźiny: dop. wot 8—11 hodź.,

njedźelu wot 11—12 hodź.

Rěći serbski. Rěći serbski.

Jědźne běrny

kupuje

Erich Bräuer w Budyšinje

wulke-wikowańja ze ſymjeńtnymi a ſdźěnymi běrnami

Telefon 944. Kontor na Mótkowej dróży 5 po 1 ſchodźe

Skład w bróžni na Hošic hasy

Módroćišć (Blaudruck)

70 a 80 cm šěroki, 1,30 a 1,40 hr.

barchent za kuty

też čorny a čefwjeny, ma

A. Kasper, Burglehn II.

Dźełbu tkaninow

za muźace wobleki a žonjace kostumy

předawa pładizny hódno

Aug. Muka w Dobruši.

Katolska holca

pyta městno jako

hospoza

k 1. meji abo pozdźišo. Poskićenja pod „B. 8" na wudawańju Serbskich Nowin.

Směrna holca

so do dobreje służby do burſtwa pyta. Zamolwić so we wudawańi „Serbskich Nowin".

Dźowka

kiž móže dejić, so hn ydom pyta Zhonić we wud. „Serb. Now."

Sylna jałojca

blizko cźelcu ſteji na předań w **Hatku čo. 10** pola Mińskeje

Ratarſki wóz

na jenoho abo dweju koni je na předań

w Khrašowje čo. 5.

9 měſacow ſtara

jałojca

je na předań w **Hórkach čo. 28** pola Khróšcic

Pśenička

běła rohata koza

k kózlatam, je na předań

w Bónecach čo. 22.

Dwaj

sylnaj wołaj

ſtejitaj na předań

w Plusnikecach čo 9.

Stajnohódne lutowanje

Pjenjezy wot 100 hr. ſem na pśenje hypotheki w měśe a na wſach pśi dobrym zadanjenju kóždy cas bjez pódlanſkich wudawkow pyta

E. Baue na Hošic hasy 22.

Swobodne městno

za

Welsec kupny dom

Telefon 12 w Kulowje Telefon 12

Najlěpši jasnožołty mašinski wolij,

motorski, awtowy a centrifugowy wolij, najlěpše čorne a žołte kožowe łuki a rybjaty łuk, wozowe a mašinske łuki, kožane ćerjeńske rjemjanje, kožowy wolij a najlěpši wósk za ćerjeńske rjemjenje poruća po najnuńšich dnjowych płaćiznach

Otto Büttner, mějeśel S. Laskowski,

w Budyšinje na błownym torhošću 9.

⚒ Brikety ⚒

Hornjoſlez. kamj. wuhlo - ſdoke brune wuhlo - hornjoſlez. bětow. koks - khójn. kuluch. drjewo - bžowe palne drjewo šwartowe drjewo

bonein, čistu rumunsku tworu - [illegible] wotedawa płaćizny hódno

Alphons Eilenberg ——— **na ſukelnſk[illegible]** -y 30

Skład: na Tśelanskej dróży 58 - Telefon 443.

Runaŕ Smoleŕ w Budyšinje

na theaterskej hasy 2 po 1 ſchodźe

runa hnuće žiłkow, wuwinjenja,

:: škodu a zekŕiwjenja rjapa ::

Póndźelu a štwórtk dop. wot 8—12 hodź. wotmětwa rěčne hodźiny w Kamjencu w hoſcenu „Město Berlin".

Nawěſtki přinjesu wužitk!

Transport rańšopruskich wysokosućelnych

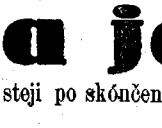

kruwow a jałojcow

ſteji po skóńcźenej kwarantenje **w Zaréču** na předań a k zaměnjenju.

Richard Haase w Zaréču.

Telefon: Hamt w Njeswačidle čo. 55.

Wróćiwši ſo wot rowa našeje horcolubowaneje a njezapomniteje maćerje, přichodneje maćerje a wowki

Marje zwud. **Koklineje**

kubleŕskeje wumjeńkarki w Khróšćicach

wuprajamy wšitkim lubym přećelam, ſusodam a znatym, wosebje wjeledostojnemu k. farariej Šewčikej a wšitkim druhim kk. duchownym, kotřiž ſu njeboćičku na jeje dołholětnym khorołožu wopytowali abo na wšelake waſnje jej luboſć wopokazali, na pustym wjećoru ſo za nju modlili a w tak bohatej ličbje k rowu přewodźeli, kaž też noſerjam za k rowu njeſenje

naš najwutrobniši dźak a „Zapłać Bóh tón Knjez".

W Khróšćicach a Zejleach, 22. měrca 1924.

Hłubokozrudźeni a žarowacy zawostajeni.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća za měrc 75 złot. pj. Do wukraja za měrc 15 Kč. Kóžde čo. płaći 5 złot. pj. Wudawa a ćišć. Smolerjec knihićišćeŕnja, zap. družstwo z wob. ruk., : : w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel. 687. : :

Za nawěštki, kiž maja so hać do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobćežnje so stajace nawěštki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy : : rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje. : :

Čisło 74 — **Budyšin, štwórtk 27. měrca 1924.** — **Lětnik 83**

Dnjownica.

Štwórtk, 27. nalětnika.
Jana Damaśćenskeho.

† 1874 w Pizy w Italiji Wotrowski faraŕ Jakub Wels, wulki dobroćel swojeje wosady.

1880 namjetuje Alfons Parczewski założenje delnjołužiskeho wotrjada Maćicy Serbskeje a towaŕstwa Pomocy.

1843 wuswjeći so Jakub Čišinski za měšnika.

Bohu sluša wjeŕšnemu
žiwjenje najprjedy twoje,
kraju po nim wótcnemu
wopruj mocy wšitke swoje!
Sławy róža zahinje,
twój hdyž lud ji njepřiliwa. —
Róža z pjeńkom w narodźe
wěčnje młódna, njewjadniwa.

Lipa Serbska 1879.

Towaŕstwowski powěstnik.

Domowina. Njedźelu, 30. měrca, $^1/_2$12 hodź. wotměje so lětna hłowna zhromadźizna Domowiny, źwjazka serbskich towaŕstwow (potajkim wšěch Domowininych podzwjazkow). Dnjowy porjad: 1. Rozprawy. 2. Skručenje a dalše wutworjenje našeje organisacije a dobroprajenje tomu wotpowědaceho namjeta dopjełnjenych Domowininych wustawkow. 3. Postajenje přinoškow. 4. Namjety. Přeprošujemy z tutym wšitke serbske towaŕstwa, též kiž hišće njejsu oficielnje k Domowinje přistupiłe, wočakujo, zo kóžde znajmjenša jednoho zastupjera wupósćele.

Serbski Sokołski Zwjazk. Njedźelu, 30. III. přip. z dypkom $^1/_4$1 hodź. započnje so njedźelny zwjazkowy zwučowanski kurs (za načolnikow a zwučowarjow.) Wučić budźe so wosebje prostne zwučowanje za słět, též na methodiske zwučowanje budźemy něšto časa wěnować. Skazali smy sebi wosebiteju wuwučowarjow. Žadna jednota njech njewuwostanje. Drjewjany kij, 1 m. dołhi a 15 cm. tołsty, sobu přinjesć. Jednaćel.

Jednota „Sokol“ w Budyšinje ma dźensa, štwórtk, we 8 hodź. zwučowanje

Sokołki w Budyšinje maja dźensa zwučowanje na hornčeŕskej hasy po zwučenym wašnju.
Načolnica.

Spěw. tow. „Łužica“ w Hornjej Hórcy ma pjatk, 28. měrca spěwanje, spěwaŕki wječor we 8 hodź. spěwarjo pak $^1/_2$9 hodź. Wšitcy maju z dypkom přińć.
Dirigent.

Jednota „Sokol“ w Komorowje ma pjatk wječor we 8 hodź. zwučowanje. Starosta.

Jednota „Sokol“ w Radworju ma dźensa štwórtk wječor $^1/_2$8 hodź. zwučowanje. Starosta.

Jednota „Sokol“ w Bukecach změje jutře pjatk, 28. 3. z dypkom we 8 hodź. zwučowanje. Kóždy ma tam z wěstosću a z dypkom być. Započinamy w prawym času, budźe též zahe kónc. Wosebje či bratřa, kotřiž posledni ras njeběchu, dyrbja přińć, zo bychu přewjele njeskomdźili. Wjedro njech nikoho njewotrašuje. Zwučowaŕ.

Swětowe podawki.

Wězywuſtojni wo podawanju wězow ſe ſtrony Němſkeje dojednali.

Kaž Pariẑki dopiẑowaŕ „Schanger Telegrapha“ powě, ẑu ẑo wězywuſtojni wotſchkodźeńſkeje kommiẑije w Pariẑu wo tym dorěczeli, kelko wězow ma Němſka ſa czaẑ moratorija podawacz. Též ẑu ſummy dojednali, kotrež ſměje Němſka wot lěta 1928 ſwjaſkarjam jako wójnſke wotſchkodźenje płaczicz.

W Schczeczinje knihi jeneje wulkobanki ſebrali.

Póndźelu kommiẑija khłoſtanſkeho dezernata Schczeczinſkeho (Stettinſkeho) finanzneho hamta ſ połnomozu němſkeho finanzneho miniſterſtwa a tſjo ſaſtupjerjo ſtatneho rěcžniſtwa do filiale Drježdźanſkeje banki w Schczeczinje přindźechu a ju wobẑadźichu. Kommiẑija pod wjednistwom knježeŕſtwoweho radźiczela Neketty ẑo k direkziji poda

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminaŕskej hasy 6. Rěči serbski.
Najl. a najtuńša kupowaŕnja wobućow. Pódušowanje spěšnje a tunjo.

a ẑebi wot direktorow Anẑberga a Planga banzyne wobkhodne knihi žadaſche. Banzyne ſtwy a knihiwjedniſtwo ẑo dokładnje pſchepyta a knihi wſchelakich wożobow ẑo ſebrachu. Knježeŕſtwowy radźiczel Rekette po'dźiſcho wobkhodnu radu ſwołacz da a ſdźěli, ſo ẑu banku a jejnych ſchtyrjoch direktorow dla podwjedźenja dawkow wobſkorźili. Sebrane knihi ẑo wo jſtwje direkzije ſamknychu a ſtwa ẑo ſaſyglowa. Dokelž wotdźělenjowy direktor Lecht njeměješche klucže k kaſchcźikatemu khamorej pſchi ẑebi, ẑo khamor tehorunja ſaſyglowa. S dobom priwatne wobydlenja tych ſchtyrjoch direktorow pſchepytachu.

Schczeczinſka filiala Drježdźanſkeje banki k temu ſdźěluje, ſo je na podłożku denunziazije finanzny hamt knihi ſebrał, kotrež ẑo w tu khwilu pruhuja. Po wotſamknjenym pruhowanju ẑo rosprawa finanzneho hamta woczakuje. Kaž Barlinſka direkzija Drježdźanſkeje banki woſjewja, je denunzija bjeẑ dwěla wot jeneho prjedawſcheho pſchiſtajeneho wuſchła. Po měnjenju direkzije ẑu pſchiẑłodźenja bjeſe wſcheho wězowneho podłożka.

Hrożaze ſtrajk mjeẑ żeleſnizarjemi w połodniſchej Němſkej.

Podźělny ſtrajk, k kotremuž je pſched někotrymi dnjemi mjeẑ żeleſnicznym perſonalom ważneho württembergſkeho żeleſnicżneho khiżuiſchcża w Korn-Weſtheimje dla dźěłanſkeho czaẑa doſchło, ſda ẑo na żeleſnizarjow wulkeho dźěła połodniſcheje Němſkeje wupſcheſtrěcż. Strajk je ẑo na Ulm a póndźelu též na bayerſki Nowy Ulm wupſcheſtrěł. To Stuttgarta je ẑo wulka żeleſnizaŕſka ſhromadźiſna powołała, w kotrejž ẑo wo pſchiſamknjenju k ſtrajkej wobjamknje. We Korn-Weſtheimje běchu żeleſnizarjam 54 hodźin dźěła na tydźeń poruczili a jo ſkónczuje na 50 hodźin ſniżili. We Ulmje 52 hodźinſki dźěłanſki czaẑ poſkiczichu, ſchtož pak ſtrajkowarjo na pſchikład w Korn-Weſtheimje pokaſujo wotpokaſachu.

Dwojaka ẑudniſka měra w Mnichowje.

Wutoru ludowy ẑud w Mnichowje wo wyſchkowſkim leutnanczje ſwonka ẑłużby Oldenburgu ẑudźeſche. Pod jeho wjedniſtwom bě ẑo rano 9. novembra 1923 ludowa cżrjóda do pożedźeŕnje Mnichowſkeje radnizy dobyła a wyſchſcheho měſchczanoſtu a ſozialdemokratiſkich měſchczanſkich radźiczelow ſajała. Sajatych ẑu potom wotwjedli a jim pſchipowjedźili, ſo jich ſatſěla. Pozdźiſcho bě ẑo pſchikaſało, jich niż ſatſělicż, ale ſ tſělbinym toporom ſabicż abo ſ teẑakom ſakałacż a ſarubacż. Jenoż ẑbożownemu podawkej, ſo ẑo Hitlerowy pucż njeporadźi, mějachu ẑo ſajeczi dźakowacż, ſo ẑo założneje ẑmjercże ſminychu. W Saſkej někotale huſto ludźi ẑudźa, kotſiž ẑu ẑo loni naſymu pſchi njeměrach pſchecżiwo ratarjam, konſumſkim towaŕſtwam atd. wobdźělili. Jich dla kaženja krajneho měra k jaſtwu a ẑamo k khłoſtaŕni na wjele měẑazow ſaẑudźuja, hacż runje mnoſy ſ nich tehdy niczo k jěſdźi njemějachu a khlěba tradachu. Pornjo naẑtyłnoſczam wyſchkowſkeho leutnanta Oldenburga ẑu jich pſcheſtupjenja ẑnadne wězy. Dyrbjeſche ẑo tehodla czěżke khłoſtanje ſa Oldenburga woczakacż. Czim wjetſche je něto pſcheẑłapjenje, hdyż je ẑo wuẑud wozjewił. Oldenburga ẑu dla nuczenja a dla kaženja domjazeho měra jenoż k 350 hriwnam pjenježneho khłoſtanja ſaẑudźili. Wuẑudy ẑu we wſchelakich němſkich krajach wſchelake, pſchezo ẑo po tym ẑudźi, kajkej narodnoſczi a kajkej politiſkej ſtronje wobſkorženy pſchiẑluſcha.

Düſſeldorf je Ludendorffej czeẑne měſchczanſtwo wotrjekł.

W ſhromadźiſnje Düſſeldorfſkich měſchczanſkich ſaſtupjerjow je ẑo po namjeczje ſozialdemokratiſkich ſaſtupjerjow wobſamkło, generalej Ludendorffej czeẑne měſchczanſke prawo měſta Düſſeldorfa wotrjecż. Pſchecziwo namjetej němſkonazionalni hłoẑowachu, mjeẑ tym ſo ẑo zentrumſzy ſaſtupjerjo hłoẑowanja woſtajichu. Dale je ẑo wobſamkło dróhu a ſchulu, na Ludendorffowe mjeno pomjenjenej, po mjenje jeneho ſozialdemokrata a jeneho demokrata pomjenicż.

Poincare a jeho ẑobuminiſterjo wróczo ſtupiłe.

Finanzny nuſowy ſakoń w ẑejmje pſcheczſchcżawſchi a nadběhi pſchecziwo frankej na wukrajnych burſach ẑbożownje wotraſywſchi je Poincare ſkładnoſcże hladał, ſo by ẑebi po rosẑorjazym parlamentariſkim wojowanju měr popſchał.

K temu je ẑo bórſy pſchileżnoſcż po'kiczała. Pſchi wothłoẑowanju wo penſionſkim ſakonju knježeŕſtwo ſe ẑydom hłoẑami (271 pſcheczimo 264) hłoẑam w mjeńſchinje woſta, hacż runje bě finanzny miniſter praſchenje dowěrjenja ſtajił. Poincare njeje pſchi debaczje, kotraż je k knježeŕſtwowemu padej dowjedła, pſchitomny był. Wón bě w pożedźenju wukrajneho wubjerka, kotryż wo Lauſannſkim ſrěczenju jednaſche. Hdyż jemu wunoſchk wothłoẑowanja we ẑejmje ſdźělichu, ẑo wón hnydom rosẑudźi, wróczo ſtupicż. Sapóẑłanzy jeho namołwjachu, ſo by na knježeŕſtwowym czole woſtał. Finanzny miniſter dr. Laſteyrie jeho proſcheſche, ſo by jemu ẑamemu wotencż dał, dokelž je ẑo wothłoẑowanje jeniczzy pſcheczimo njemu měriło. Poincare pak ẑo njeda naproẑycż — ſ najmjeńſcha někotole niż.

W Franzowſkej ſ tym licža, ſo ẑo Poincareowe miniſterſtwo ſ nowym finanznym miniſtrom wróczi abo ſo Barthou nadawk pſchewoſmje, nowe miniſterſtwo ſeſtajecż.

Ruſka ẑebi Beẑarabſku wróczo żada.

Ludowy kommiẑar ſa wukrajne należnoſcże Czieżerin je wot franzowſkeho miniſterſkeho pſchedẑydy Poincarea wotmołwjenje na ẑwój proteſtny telegramm w naſtupanju pſchiſamknjenja Beẑarabſkeje k Rumunſkej doſtał. Poincare pſcheczimo Czieżerinowemu proteſtej na to pokaſuje, ſo ẑo rosẑudźenje wo Beẑarabſkej na wobſamknjenje „Sfatul Tcarei“ (beẑarabſkeje nakhwilneje wuſtawu dawazeje ſhromadźiſny) ſ 27. měrza 1918 ſałożuje, ſ kotrymiż je ẑo beẑarabiſke wobydleŕſtwo pod rumunſke knježſtwo ſtajiło.

Na tule depeſchu franzowſkeho miniſterſkeho pſchedẑydy je ludowy kommiẑar wukrajnych należnoſczow Czieżerin hnydom telegrafiſzy wotmołwił, ſo je wobſamknjenje tak mjenowaneje Narodneje ſhromadźiſny Beẑarabſkeje ſe 27. měrza 1918 dźěło agentow generala Mackenſena było a ſo je ẑo tak Rumunſka dyrbjała ſa Dobrudżu wotſchkodźicż, kotruž bě w Bukareſtſkim měrje mjeẑ Němſkej a Rumunſkej dyrbjała na Bołharſku wotſtupicż. Czieżerin w ẑwojim telegrammje franzowſkemu miniſterſkemu pſchedẑydźe dopokaſuje, ſo je wjetſchina w „Sfatul Tcarei“ wumělo byta. Wona je ſ dźěła ſ rumunſkich ſaſtojnikow ſeſtajena była a wobſamknjenje ſhromadźiſny je ẑo pod czyſchczom hroženjow pſchijało. Tola též njedźiwajzy teho je „Sfatul Tcarei“ jenož ẑamoſtatnoſcż Beẑarabſkeje we wobẑahu Rumunſkeje niż pak pſchiſamknjenje k Rumunſkej wobſamknył. Czieżerin dale dopokaſuje, ſo ẑo též druhe wothłoẑowanje 25. novembra 1918 wo proſtym pſchiſamknjenju Beẑarabſkeje k Rumunſkej njeje po ſakońſkim puczu ſtało a na poẑled praji: Franzowſki parlament, kotryż je na pohnucże ẑwojeho knježeŕſtwa na pſchedwjeczorje rumunſko-ruſkeje konferenzy we Winje ſolidarnoſcż ſ Rumunſkej wuprajił, je tak ſamolwitoſcż ſa wſchě ſczěhwki pſchewſał, kotrež ſ teho naſtanu.

* *

Po powjeſczi, kotruž ruſka knježeŕſtwowa telegrafowaŕnja w Moſkwje rosſchěrja, ruſke wobydleŕſtwo w Beẑarabſkej ẑebi żada, ſo by ẑo wot rumunſkeho knježſtwa wuẑwobodźiło. Rumunſke knježeŕſtwo je ẑo tehodla do njeměra dało a je wójſko ſ Walaſchkeje a Tranſilvanſkeje do Beẑarabiſkeje pſchepołożiło. W Beẑarabſkej je rumunſke knježeŕſtwo ſakaſało, ruſke nowiny czíſchczecż. S Kiſchenewa, beẑarabſkeho hłowneho měſta, ẑo piſche, ſo ẑebi wobydleŕſtwo żada, ſo by lud wo tym wothłoẑował, hacż ma Beẑarabſka ẑo Ruſkej wróczicż abo pſchi Rumunſkej woſtacż.

Na konferenzy we Winje, hdźež rumunſzy a ruſzy wotpóẑłanzy někotole wo wurunanju wſchelakich ſawadźnych praſchenjow jednaju, budźe ruſke knježeŕſtwo namjetowacż, ſo by ẑo w Beẑarabſkej ludowe wothłoẑowanje wo doſkónczuym pſchiẑluſchenju Beẑarabſkeje wotmělo.

Proteſt pſcheczimo pſcheſczěhanju Gruſinzow.

Ruſzy bolſchewikojo duchownych wſchěch kſcheſczijanſkich wěrywuſnaczow jenak jara pſcheſczěhuja. Též w Gruſinſkej w Sakawkaſkej bolſchewikojo ſ tamniſchim duchowniſtwom ſlě ſakhadźeja. Gruſinſki póẑłanz w Pariẑu, Cenkeliſe, je franzowſkemu a jendźelſkemu knježeŕſtwu notu póẑłał, we kotrejž pſcheczimo pſcheſczěhanju gruſinſkeho wobydleŕſtwa ſ ruſkim wobẑadźeńſkim wójſkom proteſtuje. Woẑebje kedźbliwoſcż mjenowaneju knježeŕſtwow na wotẑudźenje gruſinſkeho patriarcha Ambroſija, arzybiſkopa Nazariha a druhich ẑobuſtawow rady patriarchatow ſ Tifliſkim pſchiẑażnym ẑudom wobrocża. Namołwja wobej knježeŕſtwje, ſo by'chtej pola bolſchewiſkeho knježeŕſtwa ſakroczíłej, ſo by ẑo czeŕpjenju gruſinſkeho duchowniſtwa kónz czíniło. Póẑłanz je též notu ẑamẑneho wopſchijeczа bamżej póẑłał.

Założenje wojeńskeho letarstwa w Pólsku.

Njedźelu je so we Warschawje shromadźiła sa zakitanje Pólskeje w powětrje wotmeła. W njej běchu mjez druhim president republiki Wojciechowski a wójnski minister Ssikorski pśihotowali. Wójnski minister w swojej rěcy praji, so Pólska njeběźiwaja swojeje měrnjubowazeje politiki swóje wojeńske letarstwo potrjebuje, dokelž so Němska hyšće njeje wuhrała wjeselskeje wójny a swojeho „cyłkacka k vanju" wostajiła a dokelž směje Rusku letša w nałěcu 2000 wojeńskich letadłow.

Knježerstwowa krisa w Južnosłowjanskej.

Wjetšina demokratiskeje strony, Słowinzy a bošnišy muhamedanoju su so zapowjedźili, hromadźe z radikalnej stronu knježerstwo wutworiś. S demokratiskeje strony su jenoż Pribičejewić a dwanaco jeho pśiwisowarjo z dotalnym ministerskim pśedsydu a wjednikom radikalneje strony, Paśicom, wo sostajenju nowjeho ministerstwa jednali. Paśicej je so wutoru z wjednikom Němcuw, dr. Krafom a z demokratom Pribičejewicom rozrěcał. Sserbšyn Turkoju prajichu, so su sjołniwi, Paśicoju podpjerace, kaž hacź botal. Dr. Kraft je wotmołwjenje jutrje dacź dyrbł. Nakoła na tź, so su Němcy wot Paśicjowskeho knježerstwa wjele njelubuch pśehrabkapjenjow dočakali. Pribičejewić je so sjamnje za koaliziju z Paśicom wuprajił a je pśched sostajerjenim zjeźe, so je politika opposicijnych stron wopaćna. Tuž so wočakuje, so jutrje je swojimi wuźiwnymi dwanaco pśiwisowarjami z demokratiskeje strony wustupi a Paśicej-owe politiske pśehrabosmje, so by do ministerstwa sostupił.

Marschall Foch bamja wopytał.

Bamž je wutoru franzowskeho marschalla Focha do žiwjenja pśichilał. Pódsiśo je Foch z italiskim generalom Diazom rozrěcenje měł. Kajki nadawk ma Foch w Romje dopjelnjeć, njeje znate, tola žebi myślał, so je so tež wo wójeńskich praśiencjach jednało.

Grichiska republika.

W grichiskim žejmje je ministerski president Papanastasju wutoru resolucju cytał, w kótrejž so praji, so je Glücksburgika dynastija (kralowski dom) wothadzena a so je Grichiska jako njewótwiśna republika wuwołała. Wšykim hobustawam Glücksburgiskeje dynastije so zakazuje, so do Grichiskeje wróciś. Stat dynastiji ma kubła sebjerje. Admiral Kondyriotis regentski titul wobkhoma, dokiž njeje lud wo pśichodnej knježerskowej formje wothłosował. Resolucija je na nje'božowu wójnu pocakuje, kótruž je dynastija naparała, a praji, so na pśichiłnosć k republiki pśichewaju w grichiskim ludu. Pśichwalowarjo republiki senat pśihotuju, proporzionalne wólbne prawo a dezentralisaciju sarjadnistwa sawjedu. S lěpšim wutwórcowanjom a cyłcśiśim smužowanjom dyrbiśej so wójska a wójnske łódstwo polepšiś. Wšykne narodne institucije, wosebje wójsko, prawnistwo a ludowe rosnuwcejnje dyrbja so demokratiskowaś. Knježerstwo budźi so prozowaś, dobre śuki k mulkomozam, wosebje k južnoslawskej Južnosłowjanskej a k pśichećelskemu Rumunskej wobnowiś a poměry z Turkowskej a Bołharskej žebi měr pśinjoc polepšiś.

W narodnej shromadźinje je 275 sapósłkanzow 255 za knježerstwo błosowało, 3 pśicerśiwo njemu a 13 so wothłosowanja wostaji. Jedynadwacety z konopiskich wuchłosowanjow so wobkhadowanja powoła. W pśichlonnosći zbłeje ministerske rady so wojeńska parada wotmě.

Ministerska rada je wobsudu nadwanjenu wšykich politiskich a wojeńskich sabudženych podpiśała.

Nowiny wuwołanje republiki je zahorjazymi nastawkami pśatuja.

Njepśećelnosć Turkow pśicerśiwo Franzozam.

Se Syriskeje je powjeśeś doścha, so su turkowscy wojacy franzowske żelezniske sastajenišćo w Meydan Akbeźe we Syriskej nadpadli a franzowskich sastojnikow a strażnikow stónzowali.

Próstwa wšćém sprawnje smyślenym Sserbam.

Spěwny wotrjad serbskeho Ćahławstwa „Serja" ma swoje hobustawy z wjele małych wjeśkow naśeje wokolinu. Ssyšało tuteho wotrjada kaž też towaršstwa ramjeno je Hrodźišćeco. Leži potajkim hižo dyše na ranšćich nje'bach Sserbowstwa, kótrež su strażnje. Kaž bo hižo nasamne, su wokolne wšy małe a wšelke z wjeźoru leźeze a někotre jara śalene, tak so maju někotśi śpěwarjo hacź połdra hodźiny dalołi pucź k śpěwanju khodźiś, ćichtź je tola w tymsamym cźasu wurjadny wopor a pśichi njelubosnym wjedrje je druhdy z nima njemóžno, do Hrodźišćeca na śpěwanje pśichiśeś. Hdźiž a pśitowacź serbskeho spěwa pak je swjatu pśichiłuknjenosć, a so je śpěwny wotrjad podwześaneho towaršstwa, ćichtź je jeho mozach leźi, próśuje swój nadawk dopołnje dopjelniś, budźe kóždy wobkruśeś, kiž je składnosć měł, jón słyšaceć. So pak dyrbi je tutym śpěwarjam, naśeho pśichłada nadźiju, jich mulkotne wopory někak wołožiśe, je so pśichodypśiro spomnjeneho towaršstwa rosćišćiło, śełone kóžiny we śjeśišćiśeju tuteho wokrjeża wotmětwacź a to w Njedźelu chornju. Dokelž pak tam žadyn hudźiny nastroj njebě, dyrbjachmy žebi jaśi kupiś. Wulki dźeł pjenjes k temu dyrbjachmy žebi pożeśiś, ale dołachmy je jenož na krótki cźas pożeśene. Naśeh dołh w blišśim cźasu saplaćiś je nam njemóžne. Ssobustawy su hižo wulke wopory pśichinjeśe k saplaćenju jedneho dźěła. Tuž wobroćowamy so na wšyćkich lubowarjow Sserbowstwa a serbskeho śpěwa, na jenotlinzow a bratrowske towaršstwa, so bychu pśichinjeśe wopor lubośeze a serbskeje solidarnośeze, kóždy po swojim samożenju. Darićelam wuprajimy dopśeśa w mjenje hobustawow serbskeho towaršstwa „Serja", wutrobny dźak a saplaćbu Bóh!

Dary pśichijimujetej sekretariat Domowiny w Sserbskim domje 2II a Ssmolerjej kniharnja.

W Hrodźišćeźu, 20. měrza 1924.

Pśichedźi stuwa serbskeho towaršstwa „Serja".

Domowina — swjasć serbskich towaršstwow — tutu próstwu naležnje podpjeruje a pśicheje towaršstwu dobreho wuśpeha tu kaž w zyłnym jeho skutkowanju. Njech towaršstwa njesapomnja, so tworimy wulku ludźbu, a so w wsahomnym bratrowskim podpjeranju leži naśeha móc.

Pśihedźbytśiwo.

Ze Serbow.

W Budyšinje, 27. měrza 1924.

— **Wo wjedrje.** Wjeźera wjeczor w 7 hodź. barometer 727, hygrometer 0, najwyšśicha dnjowa cźopłota 16 stop. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 727, hygrometer [illegible] najnišśicha temperatura w nozy 8 stop. cźopłoty. — Dźensajska wjedrakrnja nam mrózne, dešćowite wjedro. Trochu łymnišce a wětśikoste wjedro nam kma. Nad leži nad śrjedźnej a wjeźornej Europu, wyšśichne połnocnej Europu. Wjeźera rano bě w Němskej 2—12 stop. cźopłoty. Najwyšśichu cźopłotu sapśijachu Dreždźanh (12) najnišśichu kupa Sylt (2). Jutrje pjatk słónźeźo 5,50 hodź. khadźa a to 6,27 hodź. rhowa. Měsacź stoha rano 2,08 hodź. a khowa po dop. 10,59 hodź.

— **Pśichednjoch wo Sserbach po wottworji.** Pśichinjeśenmy hižo powjeśeś, so naši ludźi žurjodna Němcy pśihotuja wulki pśichednoch wo Sserbach so pśichodnu žobotu w auli Budyšinskeje realki, ke kótremuž su sebi hnydom dwoju profesorow z Lipśka skasali, kótrejž mataj wo serbskim praśchenju „wědomostinje pojednacź". — Kaž so někotre wosjewi, so tutón pśichednoch wottworji, dokelž staj mjenowanaj pśichednoch wobarjaj zadźewanaj.

— **Kedźbujśe!** Wopaćne bankowki po 10 ventowych hrivnach su we wobkhadze. Pola nich je wodowe znamje jara schpatnje pśeś naćišćeś w schérci barbje zamjenjene. Hdyž so falschowane bankowki napischeczo žiwźu bjerźa, je rozdźel mjez prawymi hnydom dowidźeć. Falschowanym wobrachnja mlokna (Fasern), kótrež su pola prawych pśeńku na prawo do papjery sćišćmjane. Teź čorny naćišćeny bankowkow je schpatny. Pśicht trošćiu kedźbliwośeze so falschowanki lohaju jako tajke spóznaja.

— **Sserbska Boża hłuźba w Drježdźanach.** Drježdźanskim Sserbam, kiž tež w zuzbe swoju narodnosć, dla nim tak hłuboke serbske Boże hłuźby lubuja, chze farar Domaschka z Budeścej pśichichodnu njedźelu, to je Lětare, popołdnju 1/4 hodź., w naćerjenej rěcy pśedowacź a jim Boże wótkazanje twdźeliś. Wo bohaty wopyt, wosebje nětko we žiwjatym póstnym cźasu so naležnje proša.

— **Dźensa wulke hudźiwe pśichedwjedźenje.** Cźasny na tutym městnje hišće raz na to pokazacź, so je koncert zyle f dypkom 1/8 hodź. sapoćnje a so so w dźiwi koncerta nichtó nuts njepuśćeźi. Kharkowe je so wurjadnje wjele pśichodało, tak žinemy z hobrstim pśichićeśkim licźeć. Hižo z luteje pśichićiny leži w sajinje wopytowarjow žamych, so so z cźasom z drobnymi pjenjesami za garderobu a za program sastaraja. K dobremu porađenju tajkeho wulkeho konzerta žiuśka skónčnje dobra disciplina wopytowarjow!

— **Němšćakane 100- a 10 bilijonowe bankowki za wotmakaju.** S pśichwalowenjom němšćostatneje rady wotmoła direktorium němšćostatneje banki bankowki na 100 bilijonow wudaśe 26. okt. 1923 (1. wudaće) a na 10 bilijonow, wudaśe 1. now. 1923 (1. a 2. wudaće). Tute pjenjeze móža so hacź do 20. haprleje pola wšyćkich pokładnizow němšćostatneje banki na druhe samenicy. Se 20. haprleje tute bankowki wjacy jako sakonsti pjenjes njeptacza. Wot teho cźasa je jenož pśichłownej pokładnizh němšćostatneje banki samenjeja hacź do 20. haprleje 1925.

— **Introwne erine pruhowanja na wyšśich schulach šełta wuhadnu.** Kaž je I. Drježdźan powdź, ministerstwo za ludowe rosnuwcejnje tonu pśichitohnuło, so šełta introwne erine pruhowanje na śrjedźnych schulach wotwoźi nje. To pak so njepocźahuje na stónźeńje druheje semjarneje cźasny.

— **Wólba měšćanskeje rady.** Kaž je powdź, je demokratiska strona wobsamkła, za wólbu měšćanskeje rady sašo swojeho dotalneho sastupjerja w radźe, k. sabrić.

Khuda holza a bohaty žyn.

(Wjeźny podawk.)

1] (Pokračowanje.)

Stónźeńje rjekny młodźenc: „Widźiśch, Hanka! ja žym tola prawy njedožiwk, so žym tebje dźensa tak žędźo wostajił? Ale wón bě to mój nan, a tu —"

„O luby Jakubo", praji holza, po korbik a dymku po sthlejo, „ty žebi pśe to njemóžeśeš; ale ja běch měła macź pożiwacź a na tón kwaš njekhodźiś."

„Cźim hórje je to bylo wote mnje, so žym na tebje ani njesarěcźał, dokelž žym cźe namołwjał, so by pśišišcha", wotmołwi Jakub. „Ně wérno, ty by to mojedla sćiwarnje hańbowała, so žym ani słowcźka njepiknył."

„Cźemu bdna?" praji jažo holcźo. „Khuda holza dyrbi žebi mnoho lubiś dacź, a cźito bě ty tej cźinicź chcył? Wašch nan njecha, so by ty se mnu khodźił, a ja žama žym cźi tu teź hižo sto rasow rjekła, so žo tebi njehodźu. Hobrakej Khata —"

Ale młodźenc njeda jej dorěcźeć. Satorje žo a sćahnywšchi klobuk do woczi, rjekny mjerjasy: „Dźi mi prjeć ! tej hlupej Khatu! Ja chcu jeno tebje a žaneje druheje. Ale ty — hladaj, Hanka? ty nje nětko njebudźeśch chcyła?"

„Ja?" rjekny holcźo. „Ach, luby Jakubje! Schto dha ja! — ale druhy ludźo budźa so sejpjeracź; haj — hdy by ty był khudy hólź . . ."

„Haj, sawérno, hdy bych jeno khudy byt!" sawoła młodźenc nahle. „Ale to zhonu nanej rjeź. Pśiched ludźimi njemóžach ho ! nim wurěcźowacź, ale doma jemu wotrěcźu, so je žobu njedam tak kaćhadźacź. Radšćo póndu nětśe za wotrocźka abo pak swójasam žebi wuczok z pohoła do zuśow; njech potom žrudź manon da, komuž chce. Ja žo žaneho dźěła njebojm, a hdyž k krutemu pśichińśe . . . nó, jeno dočakaj, ja jemu to powěm!"

„Ně, ně, Jakubko! — niczo jemu njepowěśch!" prošesche nětko Hanka. „Wašch nan je žo trochu napił, a ty wěśch, so je potom nahły."

„I schto!" wotmołwi Jakub. „Ja mózu teź nahły byćź, hdyž je trěbne."

„To wschak wěm, ale pomyślí žebi na žiwoju macź. A to cźi praju, Jakubje! moje dła žo ! nanom njejměśch zrudźićź." Pśichi tym wža jeho za rutku, dokelž žo hišće zwobaraśeše a hladaśeše na njeho tak nutrnje, so na pośledku rjekny: „Nó, tak, ja niczo njepraju."

„Tak, to žu pękny — nětko khwataj domoj! Ja njecham, so by sažo nekajka hara nastała, a póndu žama."

„Schto mašch to myśleć? Myślích žebi, blasna, so žebi dam do žiwośich wężow rěcźeć, hdyž to cunje nan njeje? To bychu mi byle węży — to cunje i tobu póndu, so bychu ludźo widźeśi, so žu moja njewjesta a so je teź wotkanjech. Hišćeze je dwe śwjetko, so móža naju pósnacź."

S tymi słowami wža ju za rutku a wjedźeše ju pśécźne dale. Ale po někotrych krocźelach twuwinu jo jemu holza ! ruki a rjekny: „Jakubko, budź pekny a pożiwchaj! To dže wěch, so žebi derje myślił, a to njeby mudrje było, hdy by nana hišćeze bóle rosnjewał. Dźi ty jowle pśichi brjoh ! mkynej — ja póndu tu pśeś skatu do wožy. A njehněwaj mi nana, Jakubko! žłyschíśch? — spominaj radšćo na Boha. Tón naju hromadźe swjedźe, jeli dyrbimoj žywoj byćź."

Tu rjekny młodźenc: „Widźiśch, Hanka! ty móześch ju mnu sćinicź, ćichtź chcześch. Ja budu cźe pośłuchacź. Ale to žebi sponjatkuj: ja žym žebi to trucźe wotmyślił, so budźeśch ty muja a žana druha. Spi strowa a pśitrow macź!"

To prajiwšchi wotendže spěchnje. Holcźo hladaśe za nim, dokiž po jeho postawa we wjeczornych smjerkach njeśłubi. Potom wobroćeśi so na prawy bok, pohlada ! njeběžam a modleśeše žo ! cźicha.

II.

Mjes tym, so tute schtyri wožoby pśeś haj dźěchu, ležach někchto krocźeli wot scźeśći ta kerćami, wotpocźiju po dołhim hicźu na horźom dnju, a tak žym w podwjeczornej cźišćinje, kśoro zyłu jich rasmołwu słyschał. Na to stanych a hladach je šobuźicźkom ta młodźenej cźłowjekowej.

„Bon dźurno, šinjor!" (Dźeń dobry, knježe !) sawoła na dobo sa nmu hłuboki hłóś po italiśku, haž to trochu sastróźich. — „Bon soar, muśe !" (Dobry wjeczor, knježe!) rěcźeše dale franzowośći. „Budźeże tak dobry, a dajcźe mi kuśk tobaka!"

Ja žo mjes tym wobroćich a tu śtejeśe pśichede mnu dołha, sesthnyta postawa starego wušłuženego wojaka, kiž w jenej ruzy kśanu cźapku a w druhej trótku dymku dźerjeśeše.

„Tu macźe, nano!" rjeknych jemu, podawajo jemu žwoju tobakowu mólchen. Wón natyka žebi dymku bjeś komdźenja a podjakowa žo po jendźelsku. — „Khort tola, unój pśicherćelo!" sažmjacź žo. „Wy dže śeśe kaž sklad wschćich europiśkich rěcźow."

„I nó", wotmołwi starz, „hdyž cźłowjek tajši kruch žiwota pśichetkodźi kaž ja, a hnydom w młodych letach žo ke wsche-lakimi ludami pocźejpc: to by wołojany nop abo drjewjany jaśik měcź dyrbjał, jeli so by žebi to najtrěbniśe ! teśe abo pruheze rěcźe njesponjatkował."

A bórzy śhonich, jo bě śkoro we wšyćkich Napoleonskich wójnach, potom w franzowskim sajeću pobył. To mi powjedatche kaž mi a tebi niczo duzy po lěśtu.

Widźo, so je starz brodacź tak powjedaty, počźach žo jemu prašćecź na wožobu, kiž běchu pśiedy pśeś lěśt śchte, a to trež žym, schtoż mózno, wopiśał.

„Ach, saperlot!" rjeknu na to starz wojak. „To śeśe wdał Jakubo a Hanku ! Nó, ze to holza — śchto?. A Jakub dyrbjał jeno wojak pobyeś, hewak jemu žyle niczo njepobrne chuje. Taj cźłowjekaj staj žo do žo sahladałoj, kaž bo praji, wón žnadź hišćeze-bóle hacź wona."

„Ale schtoż žym pytnył je to nékajże frudne lubowanje?"

„I nó, wéśeże, luby knježe! wón je bohaty žyn a wona je khuda holza. Wón je jeniczke dźěćo ! kubła, wo kótruž žo powjeda, so mohł dwór ! tolerjemi pośadźany byeś. A holza je dźowka khudeje žony, wětśeje swudowy Holaśkoweje, kiž niczo dale nima, hacź hdyž khežku na potorhanje, pśeś njej dwe starej słowoźinje a nětchto wožrjedkow na wérmi. A tehodła žebi starz Mtynk, hólzowy nan, mýślił, so by holza na jeho kubło njehodźił. Ale Hanka je pékna a pilna, saperlot! teho dźiwi widźeć, schtóž dźiwi schto druhe rjeź! Tomu zyle po macźeći, a tara je schwarna žónśka a ! temu moja cźeta. Haj, luby knježe! schwarna žónśka. Hdyž žym jako starzy dorěcźał ! wójnju pśichićoł do wsy, dokelž dych jako invalida doma na cźerśtwym powětśe žiwy byeś, rjekny, so dyrbju pola njeje bydliéź, donjž žama kusk žiwjenja tśechi imźe, a jeje njebo snuj mějesełe žo ke mnje jako prawy kamerad, a hdyž je wumrjeł, sadźerśi so Hanka najlépśe cźo mi jako napśećeśo žwojemu nanej."

„To bych dźiwi byeś na waśchim měśće, pśheceło!" wuzwa žmjach žo.

„To wérju !" ławnja žo starz hišćeze bóle. „saperlot! Tehodła je mi teź żel, so je žebi tón hólz na nju wumyślił. Ale, wé žo, kat by to teź mohło hinat byeś? Holza ! kubła a dyrbjeśe-le žo hólzej ! salubiś, pśeteź Mtynkej ! kubła je schwarny a teź rjany hólz, a runje tehodła, dokelž je schwarny, je žo nap.ócźeo Hanzy sadźerśił jako ! prawy młodźenc a njeje žebi niczo bohowiśł, schtóž mohło jemu žo by naćiniś. Nó, ně, Jakub je zuły hólz; wé žo, kat Mtynk žo jemu runacź njemóže, dokelž to je ! tajši nan ! chol, so bych tak ! pratił, kotryż njewé, kat na cźłowjeka hladacź, hdyž ninto telko kop w brózni kaž wón. To je buch!"

(Pokračowanje.)

ho wotkhdžerja měšćanskeho radu Weiganga preseni. Skrěnje strony k temu hišće k tomu měšćanskeho radźićela Brugera a pišekuza Fiebigera namjetuja. Komunistojo, kotrymž tehorunja hudło w měšćanskej radże pišihłušnicha, namjetuja měšćanskeho sa. Hoopa.

— **Jebańtwo ſ adreſſnymi knihami.** Straſchny jebak, kiž hižo lěta dołho wobkhodnikow we Schleſiſkej a Sakſkej traſchi, je puczowaŋ Egon Ganswind. Statne rěčnišćo w Briegu jeho hižo měšaŋu dołho ſ kójeźiſkim ſtom podarmo pyta. Jebak wuźiwa falſchowane ſkalanke. liſćiny a wobkhodne thartу firmy: „Verlag des Deutſchen Reichs-Adreßbuchs“ (Rudolf Moſſe) a dawa ſebi pjenjeſy ſa ſkałane ſapiſanja ſapłaćiś. Jebak, kiž ſo w nowiſchim cźaſu tež Werner abo Mjetick mjenuje, je nkhdże 35 łět ſtary, 1,75 m. wulki ſchwiźny muž ſchćehłowatymi wobliczkom, krótkimi jaſnymi wuſami (Schnurrbart) a je wobleczeny ſchěry kaſchćekaty ſwjeczichnik a mjeki ſtłapy klobuk. Warnuju ſkona ſo ročaże, ſo maja wopraſchowaćiś ſaſtupjerjo firmy Rudolf Moſſe (wothłčenje ſa adreſſne knihi a Cody) podpiſanu, polizajſky pišihłonatu polnomoz k ſkźenanju pjenjes. Nałeżnje ſo proſy, ſo by kóžny Ganswinda, jelk k njemu pišihłdże, ſajeci dat a to ſtatnemu rěčnišćiwu w Briegu pod cźiſłom 4 J. 541/23 ſobuſkłžił a ſ dobom tež firmje: Rudolf Moſſe (Abteilung Adreßbücher und Codes) Berlin SW 19, wozjewił.

S **Kamjenza.** Wſchitkodne poſkedźenje wokrejſneho wu bjerka je ſobotu, 29. měrza, boh. w 9 hodź. — Tu ſo počaſnje tam a ſem twarićz. Tak wuwjedże Comecz- a Privatbanka wobſchérny nowotwar. — Spedizijska firma Fr. Berger je ſ bi wulki awtowóz ſa transporowanje meblow ſ pſchiwěſchakom wobſtarała, kotryž pſchichodnu wuzu měšćańſkeje radu pſchedźiwdże. Se ſwojim motorom ſ 50 konjazymi mozami je meblowy awto zyle njewotbitny wot jeleźniz. Jeźdźi hacź 60 km. za dźeń ſ nakładowanjom a wotkładowanjom. Sobuſtawy pſchedźahowanje ſwójby moża we wobſzébitej kabinje ſobu jěź.

S **Biſkopiz.** Saſtupjerſtwo zyrkwinſkeje gmejny wuſpołi na ſwojim poſedźenju, ſajedźenu pódźełu, ſa wyſchſcheho ſararja naſcheje zyrkwinſkeje gmejny knjeſa ſararja Semma ſ Połcźnizy.

S **Drježdźan.** Sźerbſke towaſtwo „Cźornobóh“ nam piſche: Lubi krajenjo a lube krajanki tuhy we Drježdźanach a wokolnoſći. Lubi Sźerbjo we Luźizy, wulka je ſyła naſchich ſźerbſkich bratrow a ſotrow tudy w zuſtoje a wulka je tež ſtnia tych, kotříž ſo tudy, bohužel naſcheje maćerneje rěcze a naſcheho ſźerbſkeho naroda hanibuja a mała je tež cźežboka tych, kiž ſ nami tudy w zuſtoje naſchu maćernu rěcź a ſwój narod cźeſćeja a haja a ſ nami naſche lube ſźerbſke Boże ſłužby wopytuja. Tuž lubi Sźerbjo, domach we Luźizy, waß wutrobnje proſymy, pomhajcźe nam naſchich bratrow a naſche ſotry tudy w zuſtoje hromadźe pytaćz a napomińajcźe naſchich ſnatych a ſwójbne hoduſtawy, kotrychž tudy we wokolnoſći macźe, ſo bychu ſ nami naſche lube Boże ſłužby tudy w kchćiżnej zyrkwi wopytali. Pſchichodna Boża ſłužba je njedźelu, 30. měrza, pop. 1/24 hodź. Tehorunja proſymy Waß, ſo bychće woſchich lubych ſnatych, kiž tudy macźe, napominali, ſo bychu tež k naſchim ſźerbſkim towaſtwam pſchiſtupili a ſ nami ſwoju rěcź a pocźinki ſebi ſdźerżeli. — Tuž lubi kraſenjo a krajanki, hdyž tute namołwjaće ſłowa cźitaćze, njech waß wabi maćerna rěcź jako ſtłóbrokliźneny ſnuk ſ wutroby a waß cźehnje do naſchich ſźerbſkich towaſtwow. Pſchichódźće k nam tudy w Drježdźanach a ſprěcźe ſo ſa naſchu ſźerbſku rěcź a Luźizu-Towaſtwu tu w Drježdźanach ſu tele: „Cźornobóh“, „Jednota“ (a tež ſpěwny wěnčk „Hrymadnik“).

Cźornobóh a Hromadnik mataj ſwoje ſchadźe Póſta hoduſtawa knjeſa Smika, Chriſtianſtraße 22 a ſchadu ſo tam Sźerbjo kóždy ſchwórtk k ſpěwanju. Shromadźizna „Cźornoboha“ je kóždy pręni ſchtwórtk w měſaczu.

S **Kulowa.** Leżownoſcźe ſo druhdy zyle pod hódnoſcźu pſchedawdźa. Tak leźi w mjeſach naſcheho pſchedměſta Kulowa wulke pole, wo kotrymž je ſnate, ſo ſo w lěcźe 1632, hdyž běſche wulki hłódź ſ nuſu ſa 1 ſcheim a pokrutku chlěba pſcheda. Njedawno wſchak je naſche měſto tutón pad — wſchak bjeſe wſcheje wužnoſcźe — wo wjele pyſchtrjeſchiło. Wo ſtóhmjenju nuſowcheho hoſpodaſtwa ſ kulowſkim kupi měſto ſ pſchiwatneje ruki tudomniſchu mlokarniju, pſchetwari ju ſ wulkimi wubawkami na podruźniſke bydlenje a pſchenaja wulke polo na Schrebaſke ſahrody. Ale dołho ſo Kulow wobhoźeńſtwa podruźniſkeje khěże njeſwjeſeleſche. Měſćanſkim ſaſtupjerjo pſchebadchu ju a to wjeſka tak tunjo, ſo ſo ſ tym ledma zyhele ſaplaćiźchu. S naſtawazym ſnjeſhódnoſcźenjom ſpadny kupny pjenjeſy, pſchi zuſej pokładnizy ſapołożeny, na hódnoſcź ſchtwórcź punta margariny. To dźe jaſy dopomni na zamny pad ſ lěta 1632. Je jenoj derje, ſo njeje měſto pſchedało ſwoje wuhłowe leżownoſcźe, wo cźož ſo Cintrachtowe wuhłorubjaże towaſtwo prózowałoſche. Wunoſchk by dźe tež bźenſka jenoj nekotre zentnarje briketow winojty był.

S **Wojerez.** Wokrejſny ſwjeſt towaſtwow żeleſnizarjow je w Halli nad Sołowu wuradźeźniju ſa nkhdużiſchi żeleſniſkich ſaſtojnikow ſrjadował, kiž ſo na ſaſkadze wotkwatjeńſkeho ſakonja ſe ſłużby puſchcźa. Pſchiſtajeni, kotříž druhe możnoſcźe ſ ſaſtużbje wutaju a cźežka tutu wuradźeźniju muſiwadź, njech ſo wobroźa na 1. pſchedźyndu tudomniſcheho towaſtwa żeleſnizarjow, k. knj. Żeſkowjowſkeho wotkheho radźićela Beyera. Tutón potom dalſche wobſtara.

S **Khorczebuſa.** Dalſchich paduchow do bźery tykli. Je ſo nětko poradźiło 15 dalſchich paduchſtwow, kotreż ſu ſo w poſlednim połcźcźe tu w Khorczebuſu ſtuſcźże, wujaſnicź. Paduchow ſu wuſlědźili. Pſchiſtajeſchcźe ſ paduſchnej zwólbje, kotraž hižo ſady ſchwedſkich gardinow ſpadź. Jedna ſo wo nutſtawanja do wilow, tobakowych ſtamow a do pinzow.

S **Khorczebuſa.** Ssamo budłowaka ſjebaja. To bydłeſche w ſaſchłych dnjach jedyn khudy muż nathonicź, kiž w Jenjernym dźele měſta na dworach budłowaſche. Jemu běſche nabpadne, ſo nichtó nicźo jemu njedari. Hewak mjetachu jemu dary ſ ſwoknom beſe. Tuž ſo poda do khěże. Tam bydłeſche to ſrudne nathonjenje cźiniez, ſo běſche jedyn jebak pjenjeſy ſběrał, budowaju, ſo ſu tež dary ſa budłowaka. Tak [illegible] -ſch-

Sokolski kućik.

Sźerbſki ſokoł dosta ſeſzehowace pſcheproſchenje:

Podpiſany muſjerk dowoluje ſebi ſ tutym, Waſch.ch cźeſćenych ſobuſtawow wutrobnje pſcheproſyć

k 1. Hoſey-wubędźowanju měſtow

mjes měſtowaj Budyſchinom a Drježdźanami

wotměwazemu ſo 30. měrza 1924 poy. w 3 hodź. na dworje Huſarſkeje kaſarny w Budyſchinje. Se ſamerom pſchedewſcaza je, ſo bychu ſo cźełoſwjeczowanſke a ſportne towaſtwa ſe ſa tutón hiſchcźe malo ſnaty ſportowy wotrjad ſajimowale. Sſnadź potom k temu bóndże, ſo by ſo tež we Waſchim cźeſćenym towaſtwje wotrjad ſa Hokey do źiwjenja ſtajił.

Se ſportnym poſtrowom

Wubjerk ſa hry měſtow.

Wſchi ſpomnjenje: Schtóž ſe ſokołom ma ſajimſ ſa ſportne hry a nima winowatoſcź na njedźelſkim kurſu pſchitomny być, njech tam bźe, ſo byſ ebi nješchto wothladał.

Přiłoha.

* **Smjerſinjena** dźiwina. S wjeſcha wſchudźom je lětſa dźiwina pſches bołhu ſymu cźerpjeła a tak ſo khěžtu pomjeńſchiła. Hdyž je ſo nětko ſnědy powinuł, namakaju mnohe ſmjerſinjene ſelenj, a horny, wołoſebje w hórſkich dołinach. To je ſ wulkej ſkhodou ſa naſche ſeźiwjenje. Kruta a bołha ſymaj je ſ wulkim njedoſtatkom ſa naſche zyle tukhajne hoſpodaſtwo.

* **Skałene pſy.** W poſlednich tydźenjach ſo we wſy Schoßdorf w Schleſyniſkej, pola Greifenberga, na 10 pſow ſatřeli dokelž běchu pobłdlane, ſo ſu ſkałene. Schulſke bźerco, kotreż běſche tajſt pſyk ſłuſał, dyrbjeſche cźeſe do Wrótſlawſkeje kliniki, hdźež bu pſcheczíwo tutej thorioſeji ſchćepjene. Sźmjerzcź pſches ſkałenoſcź je nutřej nahórſcha matra, kotraž na ſwérce je.

* **Paduſchni na żeleſnizy.** Pſched nimi dyrbi ſo kóždy na kožżu bracź. Woni ſu ſ wjetſcha tam, hdźež je wulka cźiſchcźenja. Pſchi tym dźełaju ſ wótrymi nóżami, wotrěhuju ſonam jich kožane toſchti a ſo tomu ſo njeodcźinki ſłužba. Pſchi tajkim dźele bu njedawno jedyn paduch na Lěhnjowſkim dworniſchcźu lejany. Wobſtrachnjena ſona ſo w pravym cźaſu na paduſchſtwo doſhlada a hnydom na dworniſcheſowej policiji wojeſeni. Ta paduſcheho ptaka popadny a ſudniſtwu pſchepoda, kiž jeho na 9 měſazow do ſaſtwa tuhny, dokelž ſo jako „cźeſki hólz“ wupokaſa.

Swójbne powjeſće,

Sſmrěli: Marja Amalia Kobanowa rodź. Helmez we Khelnje, 46 lět. — Johanna Pjechowa rodź. Scholźa w Budyſchinje, 72 lět. — Johanna ſwud. Boigtowa, rodź. Stübnarjez na Zidowje, 85 lět. — Herrmann Hoffmann, blidarſki miſchter w Budyſchinje. — Pawlina ſwud. Urbanowa w Kamjenzu. — Jan Bohuwěr Sulf we Wulkich Sźarach, 37 lět. — Jan Khorla Schuſter w Ptaczźezach, 16 lět. — Emil Michałk w Luźiju, 62 lět.

Hłowny a ſamoſtwitny redaktor: Marko Sſmołeſ w Budyſchinje.

Gumijowe mantle

za mužow a žony poruča we wulkim wubjerku

H. Gedlich w Budyšinje

na połnócnej dróży 7.

Transport **młodych wysokosnéćelnych** **raššoprusk. hollandskich** **krawow**

kaž tež

bajerske čehniwe woły

steja płaćizny hódno w hoścencu „Ke khurwjerchej“ w Budyšinje na předań.

Emil Grähe, skótna wikowarńja. Tel. 63 a 418.

NB. Zamjenjam tež na rězny skót.

Pisanske blida, drastowe khamory

ložа z matracami a bjez nich, kuchnje, polstrowane wšě moble předawa po přihódnych płaćenskich wumjenjanych

Despang na Mužakowskej dróży 4. Žane klamy.

Płatizny hódne

poskićenje!

najl. wupjerk 130 cm šěroki . . 4,00 a 3,50
80 cm šěroki . 2,50 a 2,10
najl. wupjerki za spódne posłešća 3,50
damast 2 podešanjenje, 4 hłowaki 35,50
40,—, 38,— a
łožowy płat 2 podešanjenje, 4 hłowaki 31,00
najlěpša hódnosć, 2 podešanjeni, 25,50
linon 4 hłowaki
najl. cychi wulki wupjerk, 180 cm šěroke 1,90
80 cm šěroke 1,15
za łožowe płachty, 1a dowlas, 180 cm šěroki 3,—
" " " kopřiwiny, dwójna šěř. . . 1,90
" " " flanell, dwójna šěř. . . . 2,30
košlace sukno a linon hižo wot 1,—
Barchent běła, kruta twora 1,30
njebělany 1,15
pisany . . . . . hižo po 0,85
Pipue-barchent 1,40
damast, drobny mustrowany 1,35
tkaniny za zwjeršne košle
wulki wubjerk . . . . . hižo 1,25

J. Domš na lawskich hrjebjach 16

w automatowym hoścencu. Žane klamy!

Ke konfirmaciji

poručam

wobuća po wurjadnje tunich płaćiznach

za hólcow a holey.

Předawam dale wšě družiny

šnórowanskich a zapinacych

stupnjow a črijow

za žony, mužow a dźěći.

Zo byšče so škody zminyli, kupujće jenož pola wěcywustojneho.

Reinhold Paulusch

šewcownja w Khrósće-Łomsku.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk, 27. měrza 1924.

Kursy wexera w Berlinje:

(Tute kursy su w miljonach)

Dollar	4190 000	franzowski frank	230400
jendźelski punt	18 055 000	cźeſkoſł. króna	122100
ſchwajzarſki frank	726200	100 pólſk. markow	44 8500

Barlinſke wiki bywachu wexera po dleſchim cźaſu ſaſo khěſche. Poſtkićichu ſiwiſchi wobras. Dewiſy pak ſwjeſcha ſamžne woſtachu.

Effekty ſo tehorunja malo pſcheměnichu. Woſebje ziwy bě wobkhad na żeleſnowych wikach. Bochumer Guß dobu 4, Deutſch-Luxemburger 1,5 bił. Harpener 2,5, Mannesmann 1,25 a Riebeck-Montan 1 biljion. Nětčźo malo ſłubichu Rheinſtahl. Też kalijowe akzije ſo poſtkićechu. Tak Kali-Aſchersleben ſ 2,66 bił. Wot chemiſkeje induſtrije dobuchu Anglo-Guano 2,5, Badiſche Anilin 2,60, Elberfelder Farben 2 a Höchſter Farben 1,25 bił. Mjenje lepje ležachu elektriſke akzije. Druhe akzije ſo powſchitkownje wo něchto ſlěpſchichu.

Produktowe wiki w Barlinje. Płaczišny ſo powſchitkownje njepſcheměnichu. Poſtkićeſche ſo jara malo, też kupzow njebě wjele. Pſchi khlěbowym źicźe ſu woſebje hubjene mukowe wiki wina, ſo ſo malo pſchedha. Też ſłabe ſrjedkowe wiki hoduſtkuwa. Jeczmjen kupowachu woſebje piwarnje. Wobrot we womjeſchkach a druhich pizowadłach bě ſnadny.

Wiki rěſneho ſkotu ſaſtojenu ſrjedu w Barlin-Friedrichsfelde. Dla pſchihódneho wjedra je ſo do Barlina wjele mjeſa a tuka pſchiwjezło, tak ſo ludźo dokupowachu mjenjeja. Tehodła ſo w poſlednich dnjach też płaczišny trochu ſnižichu, ſchtož ſo też na wiki rěſneho ſkotu pſcheneſe. S wunwiſacźom ſwinj bě pſchiwoſ rěſneho ſkotu we ſentralnym ſkótnym dworje ſłabſchi, hacź tydźeń prjedy. Wobſchod bě pak tola też hiſchcźe ſłabh. Kupzow bě wſchak mało, kupowachu jenož nałežneje twory. Też ſe ſamoſtnſkich a polniſchich němſkich ſkótnych wikow pſchiſtharcźe ſwinje, ſo ſo malo ſkotu kupuje. Wſchudźom ſo jara ſpěſne wotpowěduje. Wobſtejachu ſo jara hubjene woſebje jara hubjene bźenu. Dźěl pſchiſtnjadeho ſkotu ſo njepſchecha. Wjele ſkoczatow woſta ſbytknych. Pſchitknało bě ſo:

1438	howjadłow,
2555	cźelatow,
2534	wowzow,
7236	ſwinj,
1424	wukrajnych ſwinj.

Płaczeſche ſo ſa:

howjadła wot 20—44 pj. ſa punt źiweje wahi,
cźelata wot 25—80 pj. ſa punt źiweje wahi,
wowzy wot 20—47 pj. ſa punt źiweje wahi,
ſwinje wot 46—62 pj. ſa punt źiweje wahi.

Tuczne ſwinje, cźeſſche 3 zentnarjow ſo njeſapiſachu.

Sſwinjaſke wiki w Barlinje-Friedrichsfeldze. Pſchihnało bě ſo jenoj 889 proſatow a běhačow. Wobrot bě ſlaby. Płaczišny ſo njepſcheměnichu. Wone běchu ſeźiwjowoze:

běhaki 7—8 měſazow ſtare 60—75 ſł. hr. ſa ſchtuku,
běhaki 5—6 měſazow ſtare 40—55 ſł. hr. ſa ſchtuku,
běhaki 3—4 měſazy ſtare 26—35 ſł. hr. ſa ſchtuku,
proſ'ta 9—13 njedź. ſtare 22—26 ſł. hr. ſa ſchtuku,
proſata 6—8 njedź. ſtare 16—22 ſł. hr. ſa ſchtuku.

Płaczišny na Barlinſkich produktowych wikach.

Zito a wotlowe ſymje po tuni abo 1000 kg, ſewał 100 kg, płaczišny po Voiej ſrjedy.

	26. 3.	25. 3
Pſchenza	164-169	164-169
rožka	132-136	131-135
naſłi. jeczmjen	169-185	164-186
mal. jeczmjen	—	—
wowſy	114-122	114-122
kukurica(Mais)	—	—
pſchenicźn. muka	24-26,50	24-26,50
rjana muka	20-23,00	20-23,00
pſchenicź. wotr.	10-10,80	10-10,80
rjane wotruby	8,10-8,20	8,20-8,30
rapš	310-315	310-315
lane ſymje	410-415	410-415
hrěch	16,00-17	16,00-17
pjelušchi	12-13,00	12-14,00
rapš woſuſchi	11-11,6	11-11,70
poch. melaſa	8-8,50	8-8,20
ſerabella	14-15,00	14-15,00
ſitnjaze ſrujki	19-19,25	19-19,25
hanu	16-17,00	16-17,00
woka	14-14,50	14-14,50
lany woſuſchi	22-28,00	22-23
mórze lupinu	12-13,0	12-13,00
jolte lupinu	15-16,50	15-16,50
ſuno, 50 kg	1,60-1,80	—
ſroma, rjane	0,80-1,05	—
" pſchenicź	0,80-1,05	—
" wowſyna	0,70-0,85	—
" jeczna	0,65-0,85	—

Krujacec korčma w Malešecach.

Wot pjatku, 28. hač do póndźele, 31. měrca so

kózłopiwo toči

najl. kózłokołbaski najl. pampuchi.

Přeće lnje přeprošujetaj

Pawoł Schöbel a mandźelska.

Nawkec. hosćenc w Radworju.

Pjatk, 28., sobotu, 29. a njedźelu, 30. měrca so

kózłopiwo toči

najlěpše kołbaski, najlěpše pampuchi.

Wšěch lubych přećelow a znatych wutrobnje přeprošujetaj **Miklawš Nawka a mandźelska.**

Hosćenc w Nowej Wjescy pola Smječkec.

Sobotu, 29. a njedźelu, 30. měrca je

swinjorězanje

a so

kózłopiwo toči

Wo dobroćiwu podpieru prosytaj

Jozef Geißler a mandźelska.

Kurjeński tobak

Wulk. předawanje zbytknych wobstatkow

Dla přeměnjenja we wobkhodźe a rumowanja předawamoj wot štwórtka, 27. měrca **jenoź tak dołho hač skład dosaha, sćěhowace kurjeńske tobaki po jara poniženych płaćiznach.**

Wšě družiny su z rukowanjom čiste zamołwske, derje stodźace a dobre.

Měšenja:

Java-Domingo z přiměšenjom rjepikow 100 gramow (hewak 50) **30 pj.**

Java-Brasil krylowe rězanje 100 gramow (hewak 35) **25 pj.**

Java-Domingo 100 gramow (hewak 70) **40 pj.**

wobškodźeny tobak 100 gramow 20 pj.

Jenoź tak dołho hač skład dosaha.

Richter & Hultsch

tobakowa fabrika

Skład w Budyšinje na šulerskej hasy 6.

Wobuće

za mužow, žony a dźěći w bohatym wubjerku, nowočasnych formach a po wěsoh płaćiznach. — Turnowanske stupnje, dołhe škórnje, črije, sandale, gamaše, aktowe toše, powołanske toše poruča

Pawoł Zoch we Wulkej Dubrawje.

Soki, štrympy

wołmjane, bałmjane, florowe a židźane,

slě, podwjazki, dybzačne rubiška

khornarje, předkošlički, krawaty

poruča stajnje dobre a płaćizny hódno

J. A. Henoch

w Budyšinje w „Złotym Hodlerju“.

Nowe

jězdne koła najlěpšich znamkow

poručam jara płaćizny hódno,

wuporjedźenja spěšnje a tunjo wuwjeduju

koła k zaniklowanju a emajlowanju přijimuju.

K. Prescher, zamkař w Now. Zdźarju p. Klukša.

Jakub Bräuer w Kamjenzu

na połnocnej dróhi 14

porucja wšěm Serbam swój wulki skład mužaceje a žonjaceje drasty. Najlepšiche wobšerjenja za žony po měrje najrucišcho po najtuńšich płaćiznach.

Kože

na přihotowanje kožuchow (Pelzgerben) so zaso přijimuja.

Předawanje Ia kožuchoweho tuka a jadriweje podušoweje kože.

F. T. Leuner w Budyšinje na Sprjewjanej hasy 2.

Vogtlandske gardiny

story, kromy, vitraže, wumělske a madrasowe gardiny, wćekowane sukna, wšo wosobje płaćizny hódno poruča

K. Erler w Budyšinje

na žitnych wikach 11, znapř. hosćenca Złoteje Hwězdy. Rěči serbski.

Staraj mandźelskaj pytataj k 1. haprileji abo pozdźišo ale přemjodu

holcu,

kiž može jednore domjace hospodarstwo samostatnje wobstarać. Předstajtej so wšědnje wot 11—4 hodź. pola v. Abendroth, Dresden-A. Kyffhäuserstr. 19.

Směrna holca

so do dobreje słužby do burstwa pyta. Zamołwić so we wudawarni „Serbskich Nowin“.

Holcu k swinjom

kiž płahowanje swini derje rozumi, a kiž na nutřkownje hospodarstwo na mojim wotrazjeńskim kuble sama za so a za samotneho knjeza přewzać, pyta hnydom kubleŕ **Bjelka we Slonej Boršći.**

Pytam

1000 hriwnow

abo wjacy. Płaću 30% danje. Džesać króć zwšćone. Poskićenja pod B. 12 na wudawarnju Serbskich Nowin.

Najtuńša kupowarnja

mužacych a pacholacych woblekow, njedźelskich a dźěłanskich kholowow, kosmikatych sportskich woblekow a lěčnych sportskich woblekow a najl. manchestrowych woblekow, črijow a stupnjow wšěch wulkosć.

H. Gedlich w Budyšinje

na połnocnej dróhi 7.

Jurij Fuhrmann

w Budyšinje na hornčerskej hasy čo. 10 poruča **jězdne koła,** žijace mašiny, mantle a šlawchi. Samsna wuporjedź.

Žony

kupuja přihódne gumijowe wěcy wšeje družiny a druhe žonjace wěcy, też **krótke a wołmjane twory** pola

Kindermannoweje na serbskich hrjebj. 34 I. z napřeća starych kasernow. Dawa kóždy [illegible] Dźěj serb.

Pomorske symjeńtne běrny

wukhadźace z najstrowšeje role mam w sadźenskim času na składźe.

Wotedawam kóždu dźěłbu a družinu a prošu skazanki nětko hižo zapodać.

Wosebje změju sóčhowace poručenjahódne družiny na składźe:

Zažne družiny: Bürknerowe zažne, Kaiserkrone, Müllerowa najzažnišа, Thielowa najzažnišа, Primel, zažne róžowe.

Srjejotne družiny: Alma, Angelika, Arnika, Hassia, Hindenburg.

Pózdne družiny: Blücher, Cendličilja, Deodara, Industrie, Richters Jubel, Märker, Parnasia, Pepo, Piroja, Phönix, Kartz z Kameka, Trebitzscher Ertragreiche, Wohlmann.

Podawam nimo teho kóždu družinu, kiž so přeje.

Erich Bräuer

wulko-wikowarnja ze symjeńtnymi a jědźnymi běrnami

Telefon 944. Kontor na Moltkowej dróhy 5 po 1 skhodźe. Skład w bróšni na Hośic hasy

Syru wołmu

kupuje po najwyšších płaćiznach abo zamjenja na

la česane předźeno.

Otto Oßwald

strympowa fabrika w Budyšinje na kamjentnej hasy.

Kupuju kóždu dźěłbu

butry, twaroha a jejl

po najwyšších płaćiznach, poručam **najl. jědźnu sol** w jutowych měchach, centnar po 5 hriwnach.

Fritz M. Schwann

w Budyšinje na znutřkownej lawskej hasy 5. Telefon 1178.

Kwětkowe pjeńčki

ke konfirmacij

poruča

Marja Petrichowa

w Budyšinje

na garbarskej hasy 22.

Stepowanjowane a pjerjowe přikrywy

so k šidu přijimuja.

Pjerje atd. móže so přidać.

W. Köhler w Budyšinje

na hłownym torhošću 9.

Sylna jałojca

blizko čeleu stejł na předań w Hatku čo. 10 pola Minakela

9 měsacow stara

jałojca

je na předań w Hórkach čo. 28 pola Khrósćo

Běłakaj

staj na předań w Dobrošecach čo. 27. pola Plusnikec.

Přenička

běła rohata koza

blizko ke kózlatam, je na předań w Bónecach čo. 22.

Kupuju a přichowawam wjcé

rafowe pšy

Wjacju najwuchšiche pjeršiny za ćěłbeho trěbneho a njetrěbneho pša

Auerswald w Budyšinje

na šulerskej hasy 13

Poručam jara tunjo:

konfirmandske wobleki (čorne a módre) wšě družiny dźěłanskich kholowow, tkanin. kholowow, somoćanych kholowow, mužacych, hólčacych a dźěćacych wobleków, somoćanych woblekow, kosmikatych jupow, wšě družiny brešejowych kholowow, mužacych kalmukowych jakow, smuhatych kholowow, gumijowych mantlow a jakow do wětra

A. Mengerowa w Budyšinje na serb. hrjebjach 6 Rěči serbski.

Kachle a warjenske mašiny wšeje družiny sćěnske platy.

Wosebitosć:

Hospodarske khachle za ratarstwo

Wšě wuporjedźenja. — Wopyty a rada darmo.

Pórclin, majolika, wumělska keramika wudźěłki 1. rjadownje. Poměrne płaćizny.

August Telchert měj.: **Kurt Telchert** - kachlestajeński mištr -

Telefon čo. 664 **w Budyšinje** Serbska hasa 18

Elektriske wuporjedźenja

wutwjedźujetaj płaćižiny hódno a derje

Albinus & Herbst, dr. ſ wob. ruh.

w Budyšinje na hornčerskej hasy **24.**

Wagnerowe zatwarjomne młóćace mašiny

Wotrjad sam za sebje. — Wubjerny lohki měrny khód, čiste wumłóćenje a wubjerne čišćenje. — Sćerki zubkaty system.

Gustav Wagner w Korzynju

ratarske mašiny Telefon: Hamt Wjelećin 71

Hłowny skład: w Budyšinje w husarskich kasarnach.

Zastupjeŕ: Oswald Liebmann w Budyšinje na Třećanskej dróhy 42. :: Telefon 321.

Jěd́zne běrny

kupuje

Erich Bräuer w Budyšinje

wulko-wikowarnja ze symjeńtnymi a jědźnymi běrnami

Telefon 944. Kontor na Moltkowej dróhy 5 po 1 skhodźe

Skład w bróšni na Hośic hasy

Nowe jězdne koła

wo wulkim wubjerku kupujeće jara tunjo pola

Jana Schiebacka w Budyšinje

na Mužakowskej dróhy čisło 4.

Paul Otte

žitna hasa 10 w Budyšinje žitna hasa 10

Drastowe a šatowe tkaniny

židźane a wołmjane tkaniny

:: za serbske drasty ::

žonjace mantle, štrykowane jaki atd.

Předawanje palneho drjewa,

Póndźelu, 31. měrca t. l. so na Jeńšećanskim rěwěrje (při křižnym kamjenju)

70 rm khójn. palnych kuluchow 1. rjad.

20 rm khójnowych šćěpow

150 rm pjeńkow

120 khójn. hałozowych bromadow

za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawa.

Kupcy zeńdu so dop. 1/2 9 hodź. w Jeńšecach.

W Rakecach, 26. měrca 1924.

Knježe hajniske zarjadnistwo

Nałětne symjena

poruča

Gustav Heinke w Budyšinje

na žitnych wikach 34. :: Telefon 1358.

Nawěštki přinjesu wužitk!

Kože

wšeje družiny kaž też **wowču wołmu**

kupuje stajnje po najwyšších dnjowych płaćiznach

Berger w Budyšinje

we „Wettinskim dworje“ na kamjentnej hasy.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća za mjero 75 złot. pj. Do wukraja za mjero 15 Kč. Kóżde čo. płaći 5 złot. pj. Wudawa a čišć. Smolerjec knihtišćernja, zap. druzstwo z wob. ruk., : : w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel. 687. : :

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobliczeja. Za reklamowy : : rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje. : :

Čisło 75 Budyšin, piatk 28. měrca 1924. Lětnik 83

Dnjewnica.

Pjatk, 28. nalětnika.

Jana Kapistrana, wuznawarja.

1921 serbski koncert w Drježdźanach pod nawjedowanjom Bjarnata Krawca.

* 1825 w Přišecach Křesćijan Bohuwěr Pfuhl, prof. dr. serbski rěčnicař a słownikař.

* 1592 w Niwnicy na Morawje posledni biskop morawskich bratrow, wulki paedagoga a mysleŕ Amos Komensky.

Domčk mój luby złoty tudy,
nizka trěšcha słomjana.
Z wětrom drje mi khabla druhdy,
tola je mi přeluba.
Słónčko też ju njezacpője:
kóżdy króć, hdyž domoj dźe,
na nju so mi lubje směje,
luboznje so wobhladnje.
Ptački też ju rady maja,
łastojčki pak přede wšěm,
domčk mój luby wone znaja,
boži měr a pokoj w nim.

Lipa Serbska 1878.

To warstwowski powěstnik.

Domowina. Njedźelu, 30. měrca 1/2 12 hodź. wotmóže so lětna hłowna zhromadźizna Domowiny, zwjazka serbskich towarstwow, we Wojerecach we Hrodowej piwny. Čah z Budyšina 9^24 h., z Radworja 10^00 h., do Wojerec 11^00 h. Z Wósporka do Radworja njeje žane dobre přizamknjenje, jenož z Wósporka 5^30 h., do Radworja 6^24 h. Z Khoćebuza do Wojerec rana 8/8 h., Wróćo z Wojerec do Khoćebuza 4^14 h. do Radworja a Budyšina 4^20 h., z Radworja do Wósporka 9^07 h.

Serb. tow. „Lipa" w Rakecach. Wšě lube sobustawy přeprošujemy na přewodźenje knjeza fararja Křižana. Zhromadźimy so njedźelu 1/21 hodź. pola Hónča. Předsydstwo.

Lipa Serbska ma přichodnu póndźelu 31. 3. wječor 1/28 hodź. w Pančičanskim hosćencu pruhu za Budyšanski koncert, kiž so srjedu po jutrach na Tŕeleŕni wotmówa. Wšitcy maju přińć, měšany a muzeŕski khór. Předsydstwo.

Swětowe podawki.

Jendźelski parlament wo wojeŕskej kontrolli w Němskej.

W jendźelskim delnim žejmje so konserwatiwny sapósłanc sir Frederic Hall statneho sekretara swonkownych naležnosćow woprašeŕa, hač móže hdźeliś, kajke kročele bychu jwsakarjo činiłe, so bychu so postajenja Versailleskeho sprjećenja w nastupanju němskeho wójska dopjelnjłe, dale ha, je statny sekretar powjeŕa dóstał wo prozeju, kotryž je so w Mnichowje pśeśeśiwo profesorej Guiddze sawjedł, dokeĺž je wón na wobsćerne swuczowanja pokasał, kotreż so nětkle wjednje w Němskej pod dobławodnjom němskokhatineje wobory wotměwaju. Statny sekretar wotmołwi, so je so dla anormalnych podawkow w sporjadku léta 1923 polna wojeŕska kontrolla sastajiła. Swojakarjo su žebi wotmyślili, kontrollu sako wotměwaś. Wo wojeŕskich swuczowanjach w Němskej a wo prozeju pśeśeśiwo profesorej Quiddze je knjeześtwo rosprawu dóstało.

Hoetzsch pscheśiwo falschowanym Barlinskim dekumentam.

Snaty politik sa swonkowne naležnosće so w swojim schwórtkowskim nastawku w konserwatiwnych „Kschižnych nowinach" z wojsewjenjom dokumentow w „Berliner Tageblattu" sabéra. Praji, so tele dokumenty wótriśnu kritiku njemóža twaŕeŕ.

Wón dale wuwjeduje: „Berliner Tageblatt" samón pśihlasnowa, so prěnjotne śpitzy ani jich fotografije njeje twidźał, ani so njeje franzowski prěnjotny text znał a so je jenoj němski pschetołk wojsewił, kotryž je smylki wopschijał. Tak so wojsewanje wulkeje politiskeje ważnosće njesmě wjesć. Njeje spóśnaś, hdźe wa „Berliner Tageblatt" ruwnowanje, so žu dokumenty wopraune. Napśeśeśo tomu je „Prager Presse" 26. měrca dopokasała, so so žyły nastawk kajneho protokolla wo Belgradskej konferency po słowje prokolloej mjes Bišmarckom a hrabju Andrassyom runa. Boetzsch potom na to pokasuje, so wažowne pśihiśiny pscheśiwo tomu rěcža, so bychu dokumenty wopraune byle. Dr. Boetzsch dale pišeše: „Za naš stónčenje praschenje wotewrjene wostawa, kajki smyk ma wojsewjenje dokumentow a kajkich pśihiśinow dla je Wolffez telegrafna powjeśeśenja tole naidate śrěženje tak pschekhwatnje dale rozschérjała? Prajenje Wolffez telegrafowe powjeśeśenje, so je winowata, swojim wotebjerarjam wědomosć tajtich powjeśeśow faradźiś, tu njemóže pśaciś. Wschón źiwół wě, w kajkim pomérje Wolffez powjeśeśenja k němskemu knjeześtwu śteji a žebi myślił, so žu tajke powjeśeśe jenoż w pschesjenosći se swonkownym ministerstwom dale dawaju. Je we swonkownym ministerstwje jasne, hacź móže tole wojsewjenje wužitne abo schódne byś?"

Profesor dr. Boetzsch hnydom ham wotmołwi prajiw: Njewidźimy, so žu tajke wojsewjenja mjes Němskej a Cześkoslowakskej wužitne, kotreż žu wot pjeć lét korektne byle, kotreż byrbja so dla geografiskeho a hospodarskeho swikowanja hajiś a kotreż žu hižo k rjadej śrěženjow dowjedle. Widźimy, so móże so wschо to i tajśim wojsewjenjom a se rozpominanjom, so t temu pschśiłamkazym, jenoż wobrožnje. Knjeś samyśł to ma, kedźbliwosć śwěta na wojsewjenje wobrośiś, kotreż byrbi so stónčenje jako falschowanka ypschćiś a so potom Němśej jako pśeczina na konto sapiśe? Njemóžemy špótnaś, so bychu so tajmy Němśeje ł tutym wojsewjenjom śpěchowale?

Hdyž so pomyšli, so ma profesor Boetzsch jako swonkowny politik wubjerne mjeno a so won swonkowne politizy němskonacionalnej ludowej stronje pschihłuśka, budźe so jeho nastawkej w „Kschižnych nowinach" wobzebita ważnosć pschipisaś byrbjeś.

Němskeho hospodarśtwoweho sastupjerja w Pětrohradze sajeli.

W Pětrohradze su wobydlenje němskeho stacjana Fritza Ericha Tömmlera pschepytali a jeho potom sajeli. Tömmlerej hospodarśku spionažu porokuja. Won w Ruśkej Frankfurtiku a Kiewźe maju a nětkotre wulke němśke hospodarśtwowe swjazki sastupuje.

Němśke knjeześtwo je hnydom kroćele činiło, so bychu Tömmlera hnydom ł jatby puśeśili. Tutón podawk sabo pokasuje, kajke śrachi na kóżdeho wukrajana w bolschewikskej Ruśej cakaju. Němśke nowiny němskich pśeśekupzow warnuja, do bolschewikskeje Ruśeje hicź a so nětko ł bolschewikskimi wótnoseśemi zapadaś. W bolschewikskej Ruśej njepraworba, źa a nazyłnosć knjeża.

Hłoby wo pscheźinje śmjerśe cześkeho Tušara w Barlinje.

Minśke nowiny „Stunde" žu 25. měrca nastawk ł napisćmom „Politiśke Kindermiśhandlung", wocźišćeśe, ł kotrymž twdawaju, so je Tušarowa śmjerć ł rozśudźenjom pruśkeho knjeześtwa swinuśe, kotreż je dowolnosć za 300 cześkich dźeśi ł Němśeje ł pschebywanju w cześkoslowakskej republiźy sapowjedźiło. Sapowjedźenje je so ł pschiźinu, wo jewjenja tajnych dokumentow w „Berliner Tageblatt" stało. Tušar bla sapowjedźenja pola pruśkeho ministerskeho pschedsydy Brauna zahrožił, kotremuž praji, so žu so po jeho nawjedźenju falschowane dokumenty němskemu połanzej Kellerej w Belgradze pschedale. Tón je je do wole němskeho swonkowneho ministerstwa dał, kotryž je je najskerje redakciji „Berliner Tageblatt" pschepodał. Po rozhorjazym rozśerźenju je so Tušar domoj wrócił a rozhorjeny wo rozśerźenju powjedał. Hodźinu podtajśicho bé morwy. Srośumnicź njeje, kak je so pruśke ministerstwo Tušarowej próśiwje sapowjedźiło mokło, hdyž pomyślimy, so cześkoslowakske knjeześtwo wulkomnjinje dowola, so so kóżde léto ł najmjenśicha 5000 němskich dźeśi ł Němśeje w cześkoslowaskej republiźy wujeźuja a wozśerśiwja.

Prozeź pscheźiwo dr. Zeignerej.

W prozeju pscheźiwo dr. Zeignerej je wyschichi statny rěčnik dr. Schlegel 3 léta khłostańnje sa dr. Zeignera a schtyri léta khłostańnje sa Möbiusa namjetował. Wobémaj dyrbja so cźełnje prawa na pjeć lét wotrjez.

Temu napschećo Zeignerowy sakitaŕ rěčnik dr. Schramm praji, so w žanym padze njeje dopokafane, so žu pjenjezy abo pjenježna hódnosć wobskorźeneho dr. Zeignera pohnuśe, so by winowatosće swojeho wyšśeho sastojnistwa franiś abo womasał. Jeho móża jenoż dla wosstrowjenja aktow khłostaś, jeli so so to za sasćerjenje njetwobhładuje. Wuwjed ho niz jenoż po rozumje, ale też po mutrobje wuprajł. Tutón muž je za to, schtoż je cźinił, njewuprajnje cźeźko cźerpił. Wón je na njewočakany wyšśi khłodźeńk źiwjenja dostupił. Na tutym swonkownje błychćezatym źiwjenju tajnje cźerń tocześe. Zeigner dyrbjeśe ho wjeźor se swojeho bydła won kradnuś, so by ho ł Möbiusom setkał, so by wot hnady tuteho muža jako politik a minister žiwy byk. Potom jeho pad pschinźe. Jemu so powjedźi, so je jo jeho žona se tyschnosću seschedźiwka. Na žurowe waschnje jemu jeho politiźy pscheśeźiło frojumjeź dachu, so by ho jeho źmjerć jako politiźy mu na wobhladała. Se swojeho juristiskeho sastojnistwa wucźišćeśany, won pscheć nicźim śteji a njewě, hdźe dyrbi je swójsa źuchi thłeb wsaś.

Möbiusowy sakitaŕ, rěčnik Czopik, w swojej rěcźi wuwjedowaše:

Möbius njeje skazeny subjekt, won je wuplód poźlednich bjestrośćinych hutwaŕskich a insławskich lětow. Won je žuwaŕ najmjenśicheho formata, kotryž je ł próśiwownymi pismami wo wobhnaźenje śutwoŕ.

Statneho rěčnika dr. Fiedlera poźudźejo žym se swojim kollegu dr. Franckom ł jena. Dr. Fiedler njemóžeśe we tejle hłownej a statnej akziji swój temperament jako cźłowjek politośći a je pschepytanje tak wjedł, kaž we twjchednym kriminalnym padze. Möbius je se swojim instinktom pytnył, we cźoź bo we hłownej wěsy jednaśe, ja zjednjeśe pscheśiwo njemu, ale pscheśiwo dr. Zeignerej. W prěnim rjedźe je bo won wo to prózował, so bychu jemu saso swobodu dali. Won dr. Zeignera na njeźyschone waschnje wobskorźowaśe, je pak brje žebi myślił, so budźe bo tón se swojimi mózným prědkami na druhe waschnje schkitaś móg.

Pódla teho dyrbjeśe na njeho wěs wobskorźeneho Kasza sacźišćeśej cźiniéj. Mjes tym so Friedrichsenowu, Brandta a druhich, kotśi wudawanja dr. Melzera potwjerdźichu, njesajochu, Katza, kotreż je prejeśe, sajachu, ale jeho saso puschćichu, hdyž dr. Zeignera poźeźowaśe. W źiwojej bojośći Möbius bo pscheźiwneho lékiwa dr. Melzera pschewidźe, kotryż jeho śmérowe a jemu praji, so jemu wuprubowanki cźaj saradźi. Möbius bo nětko wěsty cźujeśe. So by dr. Melzerej pokasał, kak ważnu rólu hraje, sapoca bo wón bo puchericź a powjedaśe, so jemu sa źiwjenjom du atd. Dr. Melzer Möbiusej dźeło a pschemyślowe wobswědčenje sa kożuschnistwo wobstara a ł tym dospi, so Möbius najprjódy twjerdźe stejeśe a swojej łeźejazej fantaziji hraéj dawaśe. S teho maja bo też napscheźiwnosće w nadrobnosćach jeho wuprajenjow rozśaśnicź. Möbiusowym systém jasnje na błónzu leźi. Jemu wo to dźeśe, swoje znajomstwo ł ministrom na pjenjezy stajiéj. S tutym lamyłom won tym, kotśiž bo na njeho wobroczichu, nészto narěcża, so sy wjetśe summy dostał.

Kralowske ł Bayerskeje.

Sozialdemokratiska „Münchner Post" je poruczenje wocźišćekała, ł kotrymž je nětdyschi kronprynz Rupprecht offizérite swjazki w Bayerskej nanowiwił, so jadyj Kahra stupieź. Wyšch Taunstein je poruczenje rozsełał, kotreż prajiz Jeho majestoś kraj je 27. septembra 1923 prěnim pschedźydam tśioch offizérskich swjazkow dźełił, so žebi pscheśe a so pscheśikalże, so bychu so nědźdschi offizérojo žo na swoju khorbohnu pschiśiśnu dopominajo bjes swumělnjenja za generalneho statneho kommišara ł Kahra a we wojeŕskich wěcach ka krajneho kommandanta generała ł Lossowa stupili, kotryž je so bjes pschewidźenja ł poruczenjosći generalneho statneho kommišara stajił. Nasch najwyschschi wójnski knjes ł tutym poruczenjom runje kaž wótcźinśe swjazki Bayerskeje, kotrymž offizérske swjazki pschiśiśkuśeja, bjese wschcho dźiwnja generalneho statneho kommišara podpjeruje.

Président Millerand sa Poincarea wustupuje.

Président franzowskeje republiki Millerand sabodam Poincareowej politiki poknje pschihłosuje. Wón je Poincarea namołwił, so by nowe ministerstwo sestajał.

Parižski „Matin" pišeše, so je społnowótnjeny, wo ménjenju présidenta Milleranda śledowaze wosswiśi:

Prawidła franzowskeje politiki njemóža ho ł drubeje pschiźimy pschemėniéź, dyžli ł jasnje wuprajenej wobydleŕskiwowej wolu. Président republiki ma krute dowérjenje, so Poincare nowe ministerstwo wutwori a so so tutemu polnomóc da, lutowanske naprawy swonka a smutska pschewjesć. S wonka njemóže Franzowska Porurśki prjedy wopuś

Sjednoczenje narodnostnych mjeńšchinow.

Schóźa žu narodnostne mjeńšchiny? To žu make ludy, kiž mjes druhimi žulnischimi ludami žyhla. Wone pak tak žyjne njeišu, lo mohše swoje prawa ſ dosež wuktim dorasom (Machbruch) saſtupowacź. Tajke narodnostne mjeńšchiny žu w nemškim ſtacźe my-Luźišay Sserbjo, Danojo, Polazy, Friesojo, Kaschubojo, Masurojo a Czechojo. Sa ſtujerjo tychle mjeńšchinow hižo mnohay dolho jednaja, lo bychu ſo jednorcźili. Wczera žu ſo w Barlinje zojednali a dorkczeli. Woni ſu ſo ſjednorcźili k ſhromadnemu politiſkemu, hospodarſkemu a kulturnemu prózowanju sa ſakitanje swojich ſakonſkich, prawow. Hižo pſchi pſchichodnych wólbach do ſtatneho ſejma wuſtupja ſe ſjamſnym kandidatami w wſchech wokrejſach, hdźež tam mjeńšchiny žyhla. Teź mu Luźišay Sserbjo ſo jim pchiſiamknjeny. Sšmy pſche ſwédzeni, ſo kózdy Sserb, kiž wé a cźuje, ſo je Sserb, budźe rozumiecź, kak ważne tónle postup (Fortſchritt) je. Pſchetoż nétko ſerbſke hłosy jako ſerbſke hłosy wjazu ſhubjene njeišu, ale ſ polnym wotmachom ſjednoczene žu na ſtatnej wólbnej liſcźinje (Reichswahlliſte) k ſpſchemu kandidatow narodnostnych mjeńšchinow. Derje wédmy, ſo my Sserbja pſchi pſchichodnych wólbach, 4. meje, njebudźemy hiſchcźe mulku žyſu hłosow na tule liſcźinu ſjednocźicź móz. Pſchi pſhanoſcźi wotprawdźitych Boži dźim byſ. Tola ideja marſchérnje. Teź we Sserbach budźe ſo wona dobroſcźesiu pſchedrecź. Runje ideja ſchlita narodnostnych mjeńšchinow ſamoźe niz jenoź w Nemšku, ně ludy a narody niz jenoź w Europje, ale we a po zyhym ſwécźe ſbliżicź a wujednacź. Wona ſamóźe wujednacź teź wojowanje mjes worſchtami (Klaſſenkampf). Ideja ſchlita narodnostnych mjeńšchinow wjebje wſchelake wérzwuſnacźa ke konfeſionelnej mjeńſliwoſcźi. To pokaża ſo hižo w naſchich dotalnych jednanjach. Evangeliſy Danojo, Friſojo a w Nemšku ſyhlazy Czechojo ſjednocźa ſo ſ katoliſkimi „Polakami a Litwinami jenoź we tej ideji, ſchtikacź ſwoje prawa. Hižom tónle fakt ſjednocźi faſtupjerjow ſ ſahadze, ſo wobaracź pſchecźiwo kózdemu poločźowanju prawow niz jenoź narodnostnych mjeńſchinow ale teź kuſeź ohelke individualnoſce a konſſejonelnych prawow a pſchecźiwo podločźowanju hoſpodarſkeho roſtacźa. Ideja ſchlita narodnostnych mjeńſchinow je tehodla hacź do ſtrozeho jadra ſtcheźcźijanſka. Wona cźe ſchlitacź te ſlabe, te wopuſchcźene, te laſtorcźene, te teptane. Wona wojuje wo cźlowjeſkli njeſmjertnu duſchu, kaž wona je wuſchła ſ ruki ſtworicźela. Wona wurunuje roſbéle ſozialnych worſchtow. To pokaſuje hižo dotalny wóras, kiž ſo nam ſtcźuje. Wot wſchédneho hórnika we Stych Komorowſkich podkopkach hacź do hrabje Cźakalowſkeho, knjeza w Schleſyſku, ſu ſebi wſchitzy ruzy ſawdali ſchtitacź a faſtupowacź tule ideju. Tu ſjednocźa ſo wotprawdźe lud, kiž je žiwy we pocźe ſwojeho wobliczka, burjo, raſarjo a dźélacźerjo, rjemjeſlnizy a pſchemyſlnizy, ſtatojnizy, duchowni a wucźerjo. Pſchetoż runje ſ tych worſchtow a jenoź ſ tych worſchtow wobſteja narodnostne mjeńſchiny w Nemſku. Sapóſtanjo bloka narodnostnych mjeńſchinow njeſtuja ſwjazani na žadyn partajſki program. Woni ſamoźa pſchi wſchédnych wothłoſowanjach runje ſajimy ſwojich ſady nich ſlejazych naſſow ſaſtupowacź bjes wopſchemu tajenja.

Maja liſcźiny bloka narodnostnych mjeńſchinow wuhlady na bohpcźe? Pſchetoż tole je ſaklad, hacź ſo proza placźi, ſa liſcźiny mjeńſchinow wuſtupowacź. Wuhlady žu dokładnje ſwéſcźene. Polazy w Hornjej Schleſyſkej na ſwoju liſcźinu dohžahaze hłoſy (70 000) ſjednorcźene. (Swjaſk Polakow ma hižo pſches 100 000 pſacźazych ſobuſtawow). S tym ſtupi ſtatna wólbna liſcźina (Reichswahlliſte) hnydom do mozu a kózdy, teź ſerbſki hłoſ, kiž je ſo hdźe wotedał, hnydom ſobu liczi. — Jenoź politiſka roſcheźcźijenoſcź Sserbow (Sserbjo ſu wopraudźity wobras politiſkeje roſcheźcźenoſcze, kiž w Nemzach mamy in miniature, to réka w malym) ſtaji ſerbſkeho kandidatu na 4. méſtno (po prawom 3½ pſcheloł pódla je wéſte wuciſnjenje, kiž po wólbach ſerbſkeho kandidatu hnydom na 3 ſunje). Wuchmy my Sserbjo w politiſkimi naſtupanju ſamknjenu frontu méći, by nasch kandidat na 2. méſtno na kózdy pad pſchiſchoł a ſ tym do ſtatneho ſejma ſaczahnył. Pſchi dotalnej politiſkej roſcheźcźijenoſci Sserbow jebi tole ſadacź njemóźachmy. (Skomda poſlednich lét ſo ſvjeźi.) Mjena kandidatow bórſy wofjewimy. Sa agitaziju we Sserbach wobnowi ſo hnydom ſajo „Sserbſki Swjaſk". Nadrobny politiſki program ſo bórſy wofjewi.

Blok narodnostnych mjeńſchinow budźe naſtupajo ſmutskownu a ſwonkownu politiku ſ balokožahanym wótrom. Wón ma nétko móżnoſtn po pucźu, kiž ſtatne a ludowe ſakonje nam pſchedpiſchu, ſo wobdźélowacź na ſimerwajizy nalnych ſjédach ſa ſchkit narodnostnych mjeńſchinow. Wón ma móżnoſtn, ſo wobroczécź na ſwjatk ludow. Runje tale doba je nimomérk wažna: Nemſka ſo bórſy pſchiwoſnje do „Swjaſka Ludow". Pſchi tom dyrbja ſo teź prawa narodnostnych mjeńſchinow w Nemſku dokładnje roſkromnacź a ſwéſcźicź. By blok narodnostnych mjeńſchinow w mozu był, njemohše napſchikład ſakſe a pruſke ſchkitke wyſchnoſcze ſerbſkich nuczerjow, kiž moża ſłużbu ſaſtarecź ſe ſłużby puſchcźecź, dokelż ſerbſkich nuczerjow njeje. Teź njeišu ſchulſke wyſchnoſcze ani porſcźika ſhibnjeſe, ſo poſtaracź, ſo by ſo dołeź ſerbſkich nuczerjow wukuklako. Ně, pruſka ſchulſka wyſchnoſcź tyka ſerbſkich nuczerjow do Nimzow a nemſkich nuczerjow do Sserbowu. Kto je jenicźk pſchikład jenoź ſ naſich žadanjow. Nétko mamy mózmotu je pſched ſwétowym forum (ſuud — tu lépje ſjamnoſcź) pſchinjeſcź. Hoſpodarſke a kulturne poczahi roſpomnimamy pohſchſcho. — Polazjim, lubi Sserbjo, kiž ſcźe wérne bźéczi ſerbſkich macźerjow, w ſtronu wſché macźicźkoſcze. Narodna khorhoj ſmahuje wyſoke w powétrje. Schitż poczehnje ſa nju do horzeho bédźenja ſa dom lubý a bźéczi ſedźi pſchichodu?!

ſchcźicź, pyjedy hacź ſo wóſnuże wothłoſenje njeje dopołnje ſaptacźkic, ſmutska chże Franzowſka ſtatne dothody a wudawki wurunacź, ſo dalſchich pożczonkow wotſtajicź a ſo jenoź na wudawki ſwjaſcź, kotrez ſo ſ jenak wulkimi dołhowdami hodża krycź. Hdy by Poincarez njemóżno było, miniſterſtwo ſeſtajecź, by Millerand jenoź miniſterſtwo powołał, kotrez je roskudźene, powſchitkownu krajnu politiku po horka mjenowanych prawidłach wjeſcź. Jeli ſo buchu dalewjedźenju tejele politiki njepyſchcźeſelſyp napſchecźo ſtali, by preſident republiki ſa ſwoju wołoſbu hnydom kroczele cźinik, kotrez na wón ſa mufne.

Mjes tym je ſo w deputérſtkej komorje ménjenje dopołnje pſchemeńko. To w popołdnišchim poſedźenju na ſjadne ſtupi. Pſchi ſpocźatku ſebi nékotſi ſapóſtanjo hnydom ſłowo

jadachu, ſa buchu ſwoje dopołnjenje wothłoſowanje poſrejdźili.

Paſchicź wrócźo ſtupi.

W appoſicźnych kruhach ho wocźakuje, ſo budźe Paſchicź nuczeny, nadawk ſa wutworjenje nowehu miniſterſtwa kraſej wróczicź, dokelż njemóże to ſkupſchtinje trébnu wjetſchinu ſa nowe kniježerſtwo ſwjeſcź.

Njemčry w Irſkej.

S Dublina ſo powdź, ſo je ſo wulka hromada brónjow a druhich wézow, kotrychž bechu ſo irſzy ſbéžkarjo zmozowali, knježerſtwu pſchepodało. Pola Roſſana je wothłeleje irſkeho wójſka ſe ſbéžkarjemi wojowało. Leutnant, roſkaſowak knježerſtwowych wojakow, je padnył, jeneho zbéž-

Kralowſki ſud ſo tróna njewotrjeknje.

Miniſterſki preſident Papanaſtaſiu je ſejmej wojeſu ſo ſo **ludowe wothłoſowanje 13. haprcźe wotmeje.**

S Bukareſta nowiny powjedża, ſo je kral Fnrit powdźe wo wuwoſanju republiki doſtawſchi rjeſk, ſo je ſo kruc roſhudźił, ſo nic tróna wſdacź.

Kemal paſcha w pſchecźiwnoſcźi pſcheczíwo narodnej ſhromadźiſnje.

Wjetſchina turkowſkeje narodneje ſhromadźiſny w Angorje pſchi wuradźenju wuſtawy nochze turkowſkemu preſidentej pſchewjele prawow na ſchkodu ludowych ſoſtupjerjow dacź. Wona je ſo ſaprowdźiła, preſidentej Kemalej paſchi prawo k rospuſchcźenju parlamenta pſchewoſtajicź. Kemal paſcha na tym wobſtawa, ſo dyrbi preſident tola prawo doſtacź. To je wrémi krócź, ſo Kemal paſcha a prtlament ſo na pſchecźo ſtejitaj.

Wojowanje iwo preſidentſtwo w Honduraſu.

S Honduraſa ſo powdź, ſo ſo bliſcźe njedźele **nowy preſident** wuſtwoli, a ſo ſdźéžarjo hižo nétkole pſchipowjedaju, ſo je bjes dwéla, ſo Fauſto Davila jako preſident republiki ſ wólbow wuidźe.

Faraŕ Kſchižan w Rakezach †

Hižo ſaſo ſerbſki lud pſchi marach jeneho ſe ſwojich fararjow ſarujo ſteji. Knjes farar Kſchižan w Rakezach je ſchitwórił pchipokonju ½1 hodź. ſ tuteje ſcźahnjece wu'chot. Hiſchcźe niz 38 lét ſtareho wotwoka jeho knjes nad ſhnjezujom a ſmjerczu. Wón wopuſchcźi ſwoju wobydu we najſerjchich létach. Sserbſki lud ſjubi ſ nim jeneho ſe ſwojich najſerjchich ſynow. Sserbja ze farar w Rakezach. Jeho mandźelſka je dźowka jeneho ſ tych najmahatnikowich burow Rakeczanskeje wożady. A runje wón, kotrehoż dom be ſ pſchikkadom ſa ſerbiſke farſke domy, je ſo nam minył. Nasch drohi njeboczicźk brje njeje w ſjawnym ſerbſkim ſivjenju wobeje wuſtupował. Ale ſwérna bé je jeho wutroba, ſwérna ſerbſka a ſprawna jeho duſcha. Njeſebicźna a njekaſlaza jeho pilna dźéławoſcź ſa ſwój ſerbſki lud. Tola ſón Knjes trjeba teź taſkich, cźiſchich dźéławcźerjow w ſwojej winicy na prawym méſtnje. Wón, kiž możeſche hiſchcźe 30 a wjazy lét hacź ſe ſnjenjarjom, wón tu wjazy njeje. Njerwuſlebomna je rada wſcheſhomógneho Boha. Wón pokoj jeho lubu mandźelſku w njewurſeſlinej ſrudobe. Wón budź ſe ſaſtararjom nénjeju dźowcźiſckow, kiž tak ſahe ſtej hižo ſe ſyrotſtwu. Knjes farar Kſchižan narodźi ſo 15. ſnjeżna 1886 jako 6. dźécźo kubleria Kſchižana w Hodźiju. Jako wobdarjeny ſerbſki burſki hólc pſchińdźeſe ſ 9 létami do Budyſchina na gymnaſij. Potom ſtudowaſche w Lipſku. Swoju wojerſku winowatoſcź w Straßburku dopjelni. Jeho prénje farſke méſtno bé w Hucźinje. Jenoż krótke 7 léſkow je był ſ wulkim ſyhnowanjom ſ duſchepaſtyrjom wulkeje Rakeczanſkeje wożady. Wón ſawoſtaji mandźelſku, dźowku knježa kubleria Haudrija Wirtha w Strózi pola Rakez a dwé dźowczicźaju, jeno 4 léta a druhu hokle léto ſtaru.

Jeho cźélo ſo pſchihodnu njedźelu w 1 hodź. Bużej roli k wéczneniu wotpocźinkej pſchepoda.

Ze Serbow.

W Budyſchinje, 28. měrza 1924.

— **We njedźe.** Dźenża rano we 8 hodź. barometer 732, hygrometer — 3, thermometer w nozy +8. Wczeraſ wjeczor w 7 hodź. barometer 7,30, hygrometer — 1, thermometer wo dnjo +21. — Kaž Drježdźanſka wjedrarnica praji, wjedro ſwój pſchemenjaty nas ſafkowa. Nižiny leži nad wjeczornej Europu. Pódla njeje nadeńdu ſa

Khuda holza a bohaty ſyn.

(Wjeſny podawk.)

2] (Pokracźowanje.)

„Aj, aj, pſchecźelo!" nacźiſnyjy jemu, „wy ſcźe nékak na buroma!"

„Ró, trochu by to teź ſwoju winu mélo!" ſabórcźa ſtary. „Burika hordoſcź je tola teź ſpodźiwna wéc! Niz ſnadź ſo bur nicźo do ſo dźerżecź njetrjeba — o kontrer, runje na ſwopaſ! bur dyrbi na ſo prawje wjele dźerżecź a wjele wo ſebi myſlicź, ale wſchitko ſ mudrym pſchekładjenjom a we prawym rjeſce, ale niz, ſo by ſo jeho hordoſcź jeno po jeho kórzach wumérjała, kaž dże to Mlynk mécź."

„Kak bha to?"

„S pomyſlich ſebi, kak je ſo dźenża pſchecźiwo Hanzy a ſwojemu ſynej ſadźerżał."

„Hoj, ſym teź pyjmył, ſo je ſo wéſcźe néſchto ſtało", pſchihłoſowach ſtarenu. „Schto pak je to było?"

„S nó", poczża ſabo ſtary wojak, „widźiſcźe, hdyż ſtary Mlynk do teho pſchińdźe, ſo ſebi jeho Jakub na tu holzu myſli a ſwéru ſ njej méni, haj, ſo by ſama burowka, jeho żona, nicźo pſchecźiwo temu njemécła, hdy by jej hólz tu njewjeſtu pſchiwjedł: tu poczża ſakhadźecź a wuhna holzu ſ domu. Ale to nicźo njeponthalche. Wjazy ſadźerżkow a kruczíſka lubóſcź, kaž ſo praji, a tu bé to teź tak. Dźenża mějeſche Hanzyna bohra ſnata w ſuſodnej wjeſy ſwój ſwjaſ a na tón dyrbjeſche teź Hanka pſchińcź, njewjeſta to na ſózde waſchnje chażyſche; ale teź Mlynk ſe ſwojim ſynom tam bé, dokelż je to jemu ſ bohatym nawożenju pſchecźeſtiwo, a tu bé bjes dźiwa, ſo Jakub jeno ſ Hanku rejowaſche — ſaperlot! wſchak ſym to ſe ſwojimaj wuſchomaj ſłyſchał, kak ſebi ludźo pſchi tym récźachu: „Hladajcźe jeno, to je kraſny por!" Ale tu bé teź Mlynkowy żuſoż, bohaty Hobrak, kiž by radý ſwoju Khatu wothył a kiž je ſebi ſ temu Jakuba ſhladał.

Ale Jakub na Khatu ani njekedźbowaſche, a ta możeſche ſo ſe ſłobami puknycź; ta kakaſche do nana, nan ſaſo do Mlynka, a tón ſkocźi wot błida — a tu maſch! runje do koka. Tam pózńe ſahadźecź, wudma barowcź, wottrohnje hólza wot holzy a nacźini wobohej najwjetſchu harbu. Je to hólza Boże dopuſchcźenje. Jakub dźyſche ſo, kaž praja, do nana dacź a jeno na wulke proſchenje nawożenjowe je ſo jimérował. Potom je wotekchol. Tola nétko dyrbieże, knjeże wjedźecź, ſo we wokolnoſcźi nihdże ſaneho wjeſeła njeje, hdźež by teź ſtary Franzoſka njebył — to ſym mjenujy ja! Cźi ludźiczka ſu mi tak narjekli, dokelż ſo mi tu a tam franzowſke ſłowo wuſunje — ja běch po tajkim tej dźenża mjes proſchennymi, ale na njeſhoże běch deleka w kocźmje, hdyż ſo horjeka rejowaſche. Lédna ſaſtyſchu, ſchto ſo to njecźini, a hnydom běgu horje, ſo bych Hanku wutorhnył a nadutemu Mlynkej wocźi wotrėł, ſo by doſcź mél; ale holczka bé hižo cźeka a nimo teho ſłyſchach, ſo je njewjeſta krucźe ſa nju wuſtupika. Teź druhy prajachu, ſo je to jara hrożne wot Mlynka, a njech je teź Hanka khuda, wſchako je ródna a pékna. Tu macźe tu zyku hiſtoriju — ſaperlot! Ale ja to Mlynkej njeſpuſchcźu! Ja chżu jemu pokazać!"

Pſchi tutym powjedanju pſchińdźechmoj pſches haj a bórdźechmoj na wjetſchi hórki, ſ wotkelż bé dele do doliny widźecź, hdźež Sprewja běži a ſo wobémaj bryjohomaj wulka wjeſ leži. Rimale wo trjedź wżu, na powołkom ſteji zurkwiczka a njedaloko fara; hiſchcźe możach to na-ſmérkach wſcho dobre roſeznacź, taj mi to wſcho ſtary wojak wukładowaſche. Nade wſym ſteji pſchi rėzy młyn.

„Tón ſłuſcha Jakubowej wotrazu po macźerſnym boku", powjedaſche mi Franzowſka, „a budże to ſwojim cźahu jemu ſłuſcherz; ale ſtary Mlynk cźini tam hižo nétko knjeża a njewé, hacź ma bycź bur abo młynk. Teź ſo po tym koncu — ſaperlot! Sſnadź ſcźe to pyjmył."

Niże wżu roſcheżża ſo dolina a po wobémaj bokomaj cźahnu ſo rjane kuſi. Na lėwu ruku ſteja wobſchérne wa-

rjenja bohateho Hobraka, na prawu ruku ſu hrożże a brożnje Młynkowe.

Hyż ni to ſtary powjedaſche, naſpomnich: „Je bjes dźiwa, ſo chżetaj tak błiſkej hoſpodarjej, ſo bychtaj ſo jich dźéjeji brakli."

„Hm!" rjekny ſtary: „jeno njeſabudźeże, ſo mjes nimaj Sprewja běži."

„To drje, ale wſchak je pſches wodu kawka a ta wobaj ſtatokaj ſjednocźa."

„Ta kawka, ta kawka!" ſamórcźa ſtary wojak. „O ludy, knjeże! Bohaty Hobrak a Młynk ſchitaj ſchtó wé ſchto dalcź, hdy bychtaj teje kawki cźaſ żiwjenja njeſwohladakoſ."

Pſchi tym ſo jeho ſmorſchcźene wobliczko tak ſpodźiwnje ſarudźi, ſo ſo jeho wopraſchach, ſchto ſebi pſchi tym myſlí.

„S néſchtożkuli", rjekny mi na to. „Ale nékle njeſe khtuże wo tym powjedacź. To je wohidna wéc." Dale nochzyſche niczo praji."

Samnjelenaj dźéſchmoj wobaj dele po brjoſy. Mjes tym bé mėſkacź ſeſthadźał a ſwéżeſche na żylu dolinu. We wżu bé hižo cźicho; wotnaż a krumy běchu hižo ſ poſtemy domoj konje wukupane. Jeno tu a tam bé kleſanje koży ale ſrincźenje podkowjow pola ſtudnje ſłyſchcźeſ; tam a ſem ſchcźowkaſche poſ a ſ daloka da ſo poſpulſa ſaſtyſchcźeſ.

Hdyż běchmoj hacź do wżu doſchłoj, rjekny wojak: „Saperlot, knjeże! Kaž widżu, chcźeże jow wotſtacź pſches nóż. To je mi żel, ſo waſ njemóżu hoſpodowacź; ale w korcźinje je dobra hoſpodowa, tam waſ dowjedźen."

„Dźakuju ſo, pſchecźelo! — ja woſtanu pola tréſeje duchowneho."

„Ale! to je néſchto druche. To ſo jeno dźerżeże jowle na lėwu ruku a hnyom budźeżce pola farý; ja dyrbju jowle na lėwu ruku. Pſchewodu waż Bóh! A rewar, muſie! Na ſażowidźenje, knjeże!"

(Pokracźowanje.)

łużyckich wschodzące jabra niżiny. Wyschina leži nad Schmeh wje. — Jutře hohotu klóčkejo 5,48 sthadża a po 6,27 thowa. Mětkacył sthadża na zanje 2,57 a so pschipołbudu thowa.

— **Ratarjo! — Kedźbu! — Wobkedźerjo konjow.** Sobotu, 29. měrza poy. ½2 hodź. bu w artillerijskich kasarnach w jscharni wschelake konje pschedwjedźu, kotrejž su worakowe a maja wschě możne njejpočzinki. Na konjach, kotrejž nochadża cshajnje, kotrejž so njedadża wobkowacz, kotrejž pisches postronk bija atd., ma so pokazać, kak móża so take njepočzinki hješ hrubeje mozy špěchnje a wěsče wotstronić. — **Kóždenu wobkedźerjej konjow budże možno, na załkadze nětorkich pschikładow, kotrejž so pschedwjedu, swoje konje sam wozjahnyć.** Pschichódże prawje wjele a pschijwjedźe swoje konje sobu. Njech so konje z wosjewjenjom jich njepozčinkow a starosby we wobkhodnej swoje II. wothkelenja połneho art. regimenta 4 pschitpowjedża. — Pschepročshenje wukhadża wot inspektora k. Hanka Franckl.

— **Polěpschenje jśidneho plana.** Wot haprileje t. l. jědźi hač na dalschekhódny jschwórtk ludźazy cshaj z Wojerez wjeczor 8,41 hodź. do Budyschina (je tu 10,21 wjeczor) a kóždy pjatk ludźazy cshaj z Budyschina nazad cshaj 5,02 hodź. do Wojerez (pschijědże 6,38). Cshaj sastanjetaj na wschěch sastanjischčezach. — Kóžde sobotu wozkakuje ludźazy cshaj do Kamenza, kiž wjeczor 5,48 hodź. z Budyschina wotsědże, pschisłamknjenje Wojerowskeho cshaja, kiž 6,31 hodź. do Budyschina pschijědże a pschisłamknjenje Schjeskeho cshaja, kiž je 5,53 hodź. w Budyschinje.

— **Pschijimanje schulskich dźěrjow w Budyschinje.** Dźěrjo, kiž jatry 1924 do schule sastupja, pschijimuja so w Pestalozijskej schuli, wutoru, 1. haprileje dop. w 10 hodź. we holczejej turnowarni, w Lessingowej schuli, wutoru 1. haprileje dop. w 10 hodź. w turnowarni, w Lutherjej schuli w wutoru 1. haprileje dop. w 10 hodź. w schulskej sali, we Fichtowej schuli, wutoru 1. haprileje dop. w 10 hodź. we kachantskej schuli, wutoru, 1. haprileje dop. w 10 hodź. we wobémaj schulomaj.

— **Swobodne mjasowe jětki** (Freibank) w Budyschinje. Sobotu, 29. měrza wot 9—11 hodź. dopołdnja so šyre howjaze mjaso, punt po 60—70 pf., šyre a parjene šwinjaze mjaso punt po 70 pf., šyre cshlaze mjaso punt po 40—50 pf. — Dźelanjemjejtjam wotedawo so sobotu 29. měrza poy. wot 2—3 hodź. šyre howjaze mjaso, punt po 40 pf. a šwinjaze mjaso, punt po 70 pf.

— **Striegerowy konzert w Budyschinje.** Wječera, schtwórtk wjeczor wotmě so w „Krónje" wulke hudźbne pschedwjedźenje. Programm bě zara bohaty a so wubjernje pokazi. Móznje a jimazy rěčzachu synki orchestroweje wuczby z wutrobje pschipokłucharjow. Solistaj Drjezdźanjeje statneje opery spěwačzkaj pod pschewodom orchestra swoje spěwy. Knjes Bader frosumi nas w duchu pschehódnej do mateje obery „Thomaskanter", kotrejž wobkamkowaj monolog nam je spěwom z hrdlaji. Tchorunja kn. Viereckowu je swojim bohatym schwankom w jeje schitnych spěwach pschitomnni z nozatkoscu jeschowachu. Budyschske muzikte spěwy a kwartetow spěwanje nam pod wjednitstwom wutrobnehoz Krigenty, knjeza Wotruby, „Gengera". Je to struchły hnujazy spěw. Luby wosławjenc za z liebej a cshejnje je swojim towarschom na dalschi [illegible] žiwa tři léta cshasa, hacz so tola skórcznje wrócził njeje. Jeho towarschi so bjes njeho wrócźi. Bě jej zyle njemožne, so so jeje luby njedyrbał wrócźeš. Wona dale cshakasche. We bjelnje wichorotnej nozy wuběža jako spizy k morju nan a do holmow, kiž ju do hlubiny sejcshechu. Bě hnujaze, pschipoškuchacz a kóždy mócshesche nusu lubeje we wutrobje łacžowacz. Konzert mějesche połny wuspěch. Pschehódnejdźenja bu wjcho dźěła Kurta Strieglera.

S **Wulkich Nědźerjej** (Großröhrsdorf). Hdźej žiwa wěrna wera hajscha, tam jacshepnje pschiwněra. Žona mějeszelka wubkboda je khora. K njej pschińdźejchtej zuřej wukowarjej z wudatowanjom, so mózelej ju z modlitwami a jahrjebanjom rubischa wustrowicz a wurodźechtshej jej wjele pjenjes. Bórzy khorej žonje zaswita, so jiwoju khorsczej njewotbudże, ale so je jiwoje pjenjezy wotbyla. Tehodła wobrocźi so na žylnistcheho kuzarja, na ženje mylazeho połcaja. Tón powobeji žónjkej tež na dwórnischczu wuhjada a hnydom saja. Najserje chze jeju modsenje nawuknyć.

Cyrkwinske powjesće.

S **Budyschina.** W Michałskej zyrkwi smjeje njedźelu Laetare rano ½8 hodźin farar Tzschež Tzschež němšku jpowjedź a swj. wukasanje, we 9 hodź. farar Rěda němšku a ½11 hodźinu serbšku Božu słužbu. Sbérka. Pop. w 4 hodź. farar Rěda němšku spowjedź a swj. wukasanje. Pop. w 10 hodź. we wotkrjetym wustawje za Zidowje Boża słužba, farar Tzschež. — Sstrjedu pop. ½5 hodźin w Zeikezkach pola Schorschec serbšta połna nutrnoscź. — Semrjeczki: Karolina Jowh. Augustina rodź. Wenzelec, z Mjasowiz na 72. lětu, 80 l. 4 m. 20 dn. — Johanna Rosina rodź. Stübnerez, wjesnoh Khorle Ferrdinanda Voigta, we swojim cshasu mlynowobsedzerja, na posledku mlynowobsedzerja a tatarja pod hrodom, zawostajena wudowa tam, 85 l. 3 m. 21 dn. — Khorla August Cshejnera, fabrikiski bźělacźeje z Hndschez na Zidowje, 72 l. 11 m. 9 d. Marja Amalija rodź. Haimeš, Maxa Kobanje, žiwnoscherja we Khejnje, mandželka, 42 l. 4 m. 1 dź.

S **Hodźija.** Njedźelu Laetare rano ½8 hodźin serbšta spowjedź, ½9 hodźin serbšce a w 10 hodź. němšce kemschenje. Pop. w 2 hodź. rozsčerjenje se serbškej mužikej a žónjkej młodoscźu. Popołdnju w 4 hodź. połna nutrnoscź se spowjedźu w cshejnjenych Rosslkach w schuli. — Sstrjedu pop. w 3 hodź. zhromadźizna žónskeho towarschtwa w Elgn rez hoscźenju. — Pjatk pop. ½5 hodźin serbšta spowjedź a w 5.0 hodź. serbšta połna nutrnoscź.

S **Khróscz.** Njedźelu Laetare rano w 7 hodź. serbšta spowjedź, ½9 hodźin serbšce a w 10 hodź. němšce Boża słužba. Pjatk pop. w 9 hodź. połne pschedwarnowanje. — Semrjeczki: Marja rodź. Neymannez, Jana Schneidera, khejerja a bźělacerja we Łuzu, mandželka, 54 l. 4 m. 27 dn. — Jan Khorla Ernst Hobrak, wob. Let w Butzjach, 65 l. 11 m. 23 dn.

S **Minakała.** Njedźelu Laetare rano we 8 hodź. serbšta spowjedź, w 9 hodź. serbšce a ½11 hodźin němšce kemschenje. — Sstrjedu pop. w 4 hodź. serbšce a ½11 hodźin němšce kemschenje. — Sobotu pop. ½5 hodźin serbšce kwarzkowe w Adolfskej Dźěrje. — Pjatk wjeczor ½8 hodźin serbšta połna nutrnoscź.

S **Barta.** Njedźelu Laetare rano we 8 hodź. serbšce spowjedź, w 9 hodź. serbšce a ½11 hodźin němšce kemschenje. — Wutork serbšce połne kemschenje. — Semrjeczki: Handrij Lička, wumjelc z Hrubjelczic, Jónskeho towarschtwa. — Pjatk wjeczor w 6 hodź. w Stróži, 84 l. 7 m. — Pawoł Alfred Nowak, bźělacerja w Strózi, 8. l. 1 l. m.

S **Malescez.** Njedźelu Laetare w 9 hodź. serbšce kemschenje, ½11 hodźin bźěłcźkemschenje. — Sstrjedu wjeczor ½8 hodźin němšca połna nutrnoscź w farje. — Semrjeczki: Jan Jfelk, khejer we Wrětjanju, 75 l. 7 m. 10 dn.

S **Khmarja.** Njedźelu Laetare rano ½8 hodźin serbšta spowjedź, ½9 hodźin serbšce a w 10 hodź. němšce kemschenje. — Sstrjedu wjeczor w 7 hodź. serbšce połne nutrnoscź. — Schtwórtk pop. w 4 hodź. Jónske towarschtwo.

S **Wjelcerjina.** Njedźelu Laetare rano ½8 hodźin serbšta spowjedź, ½9 hodźin serbšce a ½11 hodźin němšca Boża słužba.

S **Noskeczic.** Njedźelu Laetare bow. ½9 hodźin němšca Boża słužba a po njej němšce spowjedź. Pop. w 2 hodź. serbšce predowanje połne nutrnoscź. — Sstrjedu 2. haprileje pop. we 8 hodź. němšce połne nutrnoscź.

S **Lupoje.** Njedźelu Laetare bow. w 9 hodź. serbšta Boża słužba. — Sstrjedu wjeczor ½8 hodźin serbšta połna nutrnoscź.

S **Hornjeho Wujesda.** Njedźelu Laetare bow. ½9 hodźin serbšce kemschenje, ½10 hodźin němšce kemschenje. — Sstrjedu 2. haprileje połna nutrnoscź w pacźelskej šiwje. Wjeczor ½8 hodźin biblijska hodźina (Mark. 9, 33—37, 10, 13—16: Jesuš a dźěćzi).

S **Hodźa.** Njedźelu Laetare rano ½8 hodźin serbšta spowjedź, ½ 9hodźin serbšta a w 10 hodź. němšca Boża słužba. Pop. we 2 hodź. cshejcshenske kemschenje. — Schtwórtk pop. we 6 hodź. němšce predowanje. — Sstrjedu Jónske towarschtwo.

S **Wóhlinka.** Njedźelu Laetare bow. we 8 hodź. serbšce a ½11 hodź. němšca kemschenje. Sbérka. — Pjatk 4. haprileje bow. we 9 hod., połne predowanje.

S **Kulcza.** Njedźelu Laetare rano we 8 hodź. serbšta spowjedź, we 9 hodź serbšta a ½11 hodźin němška Boża słužba. — Pjatk 4. haprileje wjeczor ½8 hodźin budża so žydźe wobsady w zyrkwi pokasać wo Jesušowym žiwjenju, cshejcshenju a wumjelcu.

S **Hrodźischcza.** Njedźelu Laetare rano we 8 hodź. serbšta spowjedź, w 9 hodź. serbšce a ½11 hodźin němšce kemschenje. — Pjatk w 7 hodź. serbšta połna nutrnoscź.

S **Rakez.** Spowjedź iwupadnje. Dopołdnja w 9 hodź. serbšta Boża słužba. Popołdnju w 1 hodź. zwjatoczny pohrjeb wobsrdneho fararja Kschiżana.

Přiłopk.

* **Mozart — Franzowza!** Drjezdźanska Petrenz-Opera za srjadowemsche sandżenu njedźelu jako hóstnu hru we Großenhainu Mozartowu operu: Cosi fan tutte. Mozart je jedyn z najsławnischich němskich komponistow a tuta jeho opera ma italske mjeno. Wopyt bólsche jara šnadny. Großenhainzy měschczjenjo su po sdaczu jara dobri patriotojo. Lubosczi wschak je cźasto šlepa, to dźe je nam njedawno też mischtr Kuba hve swojim, też w Sseebschich Nowinach pschełożenym nastawku: „Němska logika šnaschczeša Sslowjanam — trochu wobšměšli. Tak też patriotiska lubosczi Großenhainskich. Mozartowu operu mějachu ja — franzowsku. Plakaty poschmórowachu a zyle pschedewopasče bojkottowachu z pokazom na to, so je to „franzowska" opera. Wbohi Mozart — wbohi Großenhain! Němzy dźe wscho, schtož so jich nadchnjeźiwu napschečzo staja, radu bojkottuja, tak franzowske wina; njebajwo wupowjedźischu lětaki z wschelakim němskim nowinam we Sakksej pschihołożene, wónu cźežkemu piwej. Najserje wschak piczkoju runje z tym hischcze bóle sa cźežkim piwom pódu, pschetoż je znata wec, so salasany šnadcźim bóle hłodźi — a cźežke piwo wostanje cźežke piwo. To dźe kóždy Němz, kiž pidur holduje, derje znaje a psches cźežke piwo łžikrajne jeho patriotiskmus njeźiwje, kaž šnadź psches Mozartowu „franzowsku operu". — S taškej kulturu dźe po Němzy bojkottuja najbóle — žrjeje šamehow.

* **Na Lipšcanskej maßy so — sjedło.** Na hłownym dwórnischczu tu Lipšku, hdźej běsche sa cźah maßy wo dnjo a we nogy wotewrjene, je so w tamnischcź korczinje njeśmérnje wjele sjedło. We běhu tydženja trjebachu w kichini 82 ładnich běrtlow wot wolowu (tójdy po 2½ zentnarjow), 95 formjenych cźelatow (po 1½ zentnarjow), 65 łopow (baranow), 35 zentnarj šwinjazeho mjasa, 5 zentnarj Kaisserlisch hrjebelc'chow, 800 šwinjazych nóšlow, 1200 kokoschi, 65 gornow, 1200 jajcowo a 450 marjenych plezow (tójdze po 10 puntach), pisches 60 000 kolbałkow, pisches 8000 litrow mjasowneje juschki, 144 000 schtuch załkow, 32 000 jejz, 5 zentnarj kołbaty, 18 zent. butry, 20 zent. hrjoseja, 12 zent. cźaneje muki za chléb, 22 zent. pschenicznje za konditorske wězy a do kichinje, 250 zent. běrnowy alk. 280 hł piwa je ko wupiło. Na 3000 hojcej maja tam na dobo městna. Wšelcźiwje běsche na 30—40 000 ludźi, jim posłužowasche 5000 pinczikłowo. Druchźwuneho sarjadowanja tuteho hospodarstwa neje tak łohke hyło. -sche-

* **Sswoju ßamßnu žonu sa 20 tyßaz dinarow kupił.** Bohaty wobkhodnik Matiża Loschiz se Ssuborzu je po 5ydomletnym sajecu z Rusleje wrócźi. Jeho žona, kotraž zyły tutón cźaz w nim nicżo njewjedźeschce, pojadowaschce, so hychu jeho ja murtwehu wosjewili, tak so by je sasa wudacź mógła. Jeje pożadanje je dopjelnił a wona wuda je na nekajkeho wobkhodnika. Wdyž je nětko sasa se swojim prénim mużom seika, rosbudźi je, sasa z nim hromadze žiwa hyła. Tonu ale wjeo druhi muż njechasche pschihlicź. Słónczenje je bo dorécźachu. Prěni muż sapłacźi druhemu 20 tyhaz dinarow (južnoßłowjanski pjenjez, 1 dinar = 4 króny) a dosta žonu wrócźo.

Swójbne powjesće,

S **Slubjenaj:** Elsa Lutzjenez we Sslepom a Emil Bastian we Wulkim Dubje.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Wows, syno a słomu

hač na dalše njekupuje

wójskowy zastarański hamt w Budyšinje

(prjedy provlantski hamt) Telefon 1090.

Hłowny a samolitny redaktor: Mario Esmolet, w Budyschinje.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk, 28. měrz. 1924.

Kursy wczera w Berlinje:

(Tute kursy su w milijonach)

Dollar	4190 000	franzowski frank	230400
jendelski punt	18 055 000	czěchoslowakska króna	122 100
schwajzarski frank	726200	100 pólsk. marlow	456 000

Wenjezy wostachu wczera nimale njepschemenjene.

Efektny so wczera na Berlinskej bursy z khwilemi nězchto žiwischo wikowachu, kursy khablachu. Też na Drjezdźanskej bursy bě žiwische hibanje. Kursy běchu struczene pschedewschem pola pjwarnjowu a to wot 0,5—2 bil., jenož Schkoß Chemnitz so wo 2 bil wotdrjebi. Akzije wschelakich industrijow dobuchu 0,5—5 bil., banki 0,7 hacź 2,9 bil., Residenzbank 3,5 bil. Papjerniki mějachu wschelake kursy. Akzije maschinowneje a metalloweje industrije sesyniczhu so wot 0,5—2,5 bil., Sächs. Gußstahlwerke šibuchu 2 bil. Akzije keramiskeje industrije pokasowaschu swoje kursy wot 1—3,95 bil. Milimarinje a kolo dobuchu 0,7—1,25 bil.

Kenty so derje dźerżachu. Wobrot pak bě zlaby.

Produktowe wiki běchu mérne. Nětchto žita pak so tola kupowasche, hacźrunjeź bě wone na wikach zadne. Pschenica schpatnje dźěrjeche. Naschu muku amerikanska [illegible] schi. Rokl so nětchto pokupi. Dobry jeczmjeń so pytasche a bě nětchto krucźischći. Też wotrub mějesche kuzowy. Wotrubu a womjeschki so mało pschemenichu. Zentnar zo pschichłoże:

wczera w Lubiju:

pschenicy 8,25—8,50, rožki 7,00—7,25, jeczmjenja 8,50—9,25 wowsa 8,30—6,50,

w Kamjenzu:

pschenicy 16,60—17, rožki 14,40—14,60, jeczmjenja 16—18, wowsa 12—12,50 št. hr.,

-w Barlinje:

pschenicy 8,30—8,55, rožki 6,65—6,85, jeczmjenja 7,40—9,25, wowsa 5,70—6,10,

schtwórtk we Wrótšlawju:

pschenicy 8,75, rožki 6,90, jeczmjenja 5,75—9, sa wowsu 6 št. hr.

Wiki wczera w Kamjenzu. Wczera běchu na wikach hišo mlode huschki. Njemóžachmy pak zhonicz, kak broho so pschedawachu.

Wiki w Lubiju wczera. Butra 1—1,10, jeja 0,8—0,10 tuzth 0,20, kólrěpa 0,10, běły kał 0,20, seleny 0,60 a sa cźežnjeny 0,25—0,30, wšólki 0,35, karoty 0,15 hacź 0,20, zybla 0,30, kwětkaty kał zhłowczka 0,50—2,50, kólrěpa 0,15, radisti walcźk 0,20, rećkej 0,20, cźerwjena rěpa 0,15, selerij 0,25, pětrschilka 0,30, rólcźikaty kał 1,50, jabłuka 0,10—0,50 št. hr. po puncze.

Wiki wczera w Khrósczhuju. Butra 1,80—1,90, jeja 0,12, tuzth 0,25, howjaze mjaso 0,70—0,90, šwinjaze 1—1,10, cźelaze 1—1,10, skopjaze 1,20, ryby: błejti 0,60 šiby 0,50, pjerchi 0,80, ja běły kał 0,25, cźežnjeny 0,35, kotrubi 0,25, kalrěpa 5—10 št. hr. po puncze.

Šwinjaze wiki tam. Pschiwjeslo bo bě 876 proßanow a 116 běhakow. Wone płaczachu:

prošaja make 10—15, žrjenje 15—20, wulke 20—25, běhaki 25—40, male, žrjenje 40—65 ,wulke 65—90 złotych hriwnow.

Tukowe wiki šandżenu hobotu w Barlinje: Wjele wutkrajneje butry na nasche wiki pschikhadża a nasche płaczišny dele tłoczi. Punt pschijidże šandżenu žrjedu 1,65 št. hr. we zythym wikowanju. Margarina hubjenje dże.

Płaczišny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wotliowe žrjenje po tuni abo 1000 kg, šewak 100 kg, płaczišny po Polej hriwnje.

	27. 3.	26. 3		27. 3.	26.3.
Pschenica	166-169	164-169	rapš. wošuzki	11-11,6	11-11,60
rolka	133-137	132-136	pack. melasa	8-8,20	8-8,20
nałe. jeczmjeń	163-185	163-185	serabella	13-13,50	14-15,00
nal. jeczmjeń (Mais)	—	—	žirnaze krušli	18-19,00	19-19,25
wowsa	114-122	114-122	bunty	16-17,00	16-17,00
kukurica (Mais)	—	—	wotla	14-14,50	14-14,50
pschenična muka	24-28,50	24-26,50	lany wošuzki	22-23,00	22-23
rjana muka	20-23,00	20-23,00	módre łupiny	12-13,0	12-13,00
pschenič. wotr.	10-10,80	10-10,80	zolte łupiny	15-16,50	15-16,50
rjane wotrubY	8,00-8,20	8,10-8,20	syna, 50 kg	1,60-1,80	—
rožk	300-310	310-315	šyrna, šyna	0,80-1,05	—
rene łuzjo	410-415	410-415	„ pschenicy	0,80-1,05	—
hrech	16,00-17	16 00-17	„ wowsine	0,70-0,85	—
pjeluschki	12-13,00	12-13,00	„ jeczna	0,65-0,85	—

Wiczne płaczišny wczera	**w Kamjenzu**	**w Lubiju**
Wschо po złotej hriwnje	ša 1 zentn.	ša 1 zentn.
Pschenica	8,30—8,50	8,25—8,50
Rožka	7,30—7,30	7,00—7,25
Jeczmjeń	8,00—9,00	8,50—9,25
Wowsa	6,00—6,25	6,30—6,50
Ssyno	3,00—3,25	2,75—3,25
Ssłoma, ł maschi. młócź.	1,75	1,10—1,50
Ssłoma, ł sašlanju	1 60	—
Ssłoma, ł ruku mlócźena	—	1,50—1,80
Běmy, pola ratarja	2,75—3,00	—
hacź na żelesnizu	—	—
Butra	3,60—4,00	1,00—1,10
Jeja	0,10—0,12	0,08—0,10
Pschenične wotrubY	—	5,30—5,60
Rżane wotrubY	—	4,60—4,80
Pschenična muka	—	13,00—14,50
Rżana muka	—	12,00—13,00
Prošata, wulke	—	—
„ žrjenje	18—40	—
„ male	—	—

Płaczišny rěznego stotu na Drjezdźanskich stotnych wikach.

27. měrza:

1 wol, 7 bykow, 8 jałowjow a truwow, 578 cźelatow, 5 wowzow, 366 šwinl.

Płaczišny ša woły, byki, jałowjy a truwy kaž pódnjelu.

Cźelata: wukormjene 64-68 št. hr. ša punt, mjenje wukormj. 56 št. hr. ša t., ždybate 38-48 št. hr. Šwinje: pełnomjasne, 62-66 št. hr. wukormjene 68-70 št. hr. mnohe 58-60 št. hr. ranzy 50- št. hr. ša punt.

Swójbne powjesće,

S **slubjenaj:** Elsa Lutzjenez we Sslepom a Emil Bastian we Wulkim Dubje.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Wows, syno a słomu

hač na dalše njekupuje

wójskowy zastarański hamt w Budyšinje

(prjedy provlantski hamt) Telefon 1090.

Hłowny a samolitny redaktor: Mario Esmolet, w Budyschinje.

Wozjewjenje.

Wikowarja

Jana Bodlinka w Hatku čo. 1

pola Worklec

je podpisany hamtski sud 10. měrca dla njedowoleneho wulkowikowanja z cyrobami

k jastwu na 1 tydźeń a k 50 zł. hr. pjenježneko khłostanja

a k njesenju khłostow zasudźił.

Hamtski sud w Kamjencu.

Krujacec korčma w Malešecach

Wot pjatka, 28. hač do pondźele, 31. měrca so

kózłopiwo toči

najl. kózłokołbaski najl. pampuchi.

Přećelnje přeprošujetaj

Paweł Schöbel a mandźelska.

Nawkec hosćenc w Radworju.

Pjatk, 28., sobotu, 29. a njedźelu, 30. měrca so

kózłopiwo toči

najlěpše kołbaski, najlěpše pampuchi.

Wšěch lubych přećelow a znatych wutrobnje přeprošujetaj **Mikławš Nawka a mandźelska.**

Wjesna korčma w Kukowje

Sobotu, 29. měrca je wulke

swinjorězanje

a njedźelu 30. měrca toči so

měrcske piwo.

Na wobej wutrobnje přeprošujetaj

Jurij Nowak a mandźelska.

Hosćeńc „Běły Kóń“

Hosćeńc přenjeje rjadownje w Budyšinje na zwonkownej lawkej hasy. Měješe Curt Lange.

poruča so wšěm Serbam a přećelam Serbow. Jara spodobne a přijomne přebywanje. Dobre jěsć a pić po ↄ-ↄ znatym wurjadnym wašnju. ↄ-ↄ Wše wina w najwjetšim wubjerku.

Kóždu njedźelu koncert.

Wulki transport

najlěpšich rańšoprusk, plahowanskich

kruwow a jałojcow

dońdźe a stajmoj je wot njedźele, 30. měrca pod přihódnymi wuměnjenjemi płaćizny hódno na předań.

Skót smój samoj nutřkupowałoj.

Korch a Rychtař w Kulowje

wikowarjej z plahowanskim skotom.

Kóždu sobotu

steja w mojich hródźach čerstwe młode rańšopruske

krumy a jałojcy

kaž też

kruwy z ćelatami

pod přihódnymi wuměnjenjemi na předań.

Pawlik we Wojerecach

na Hajku čo. 7. Telefon 52.

Serbjo! Čitarjo Serbskich Nowin!

Rjekńće stajnje, hdyž kupujeće abo předawaće: „Ja čitach waš nawěšk w Serbskich Nowinach“.

Kalmukowe jaki

žonjace a mušace, kaž też

muž. čorne kholowy

we wulkosćach 76 a 78

su hišće dostać

A. Kasper, Burglehn 11

Wóskowane sukna

we wšěch mustrach a šěrokosćach poruča wosebje płaćizny hódno

K. Erler na žitnych wikach 11. znapřeča hosćenca „Złotoje Hwězdy. Rěči serbski.

Kožan. rukajcy

stej so wčera, štwórtk, připołdnju z kašćika motorskeho koła wot Engertec klamow hač do Serbskeho Domu zhubiłej. Wotedać we wud. »Serbskich Nowin«

Njedźelu, 30. měrca 1924 popołdnju w 3 hodź. je na dworje husarskeje kasarny w Budyšinje

Hockey-městowe wojowanje mjez Drježdźanami a Budyšinom.

Budyšske měšćanske mužstwo stajitej towarstwje: **Budyšski Hockey-klub (B. H. C.) a Budissa (Bud.) takle:**

Kuschel (B. H. C.)

Domsoka (Bud.) Smoła (B. H. C.)

Findeisen (B. H. C.) Helas (Bud.) Heldner (Bud.)

Biehle (Bud.) Bernstein (B. H. C.) Wagner (B. H. C.) Meyer (Bud.) Kulke (Bud.)

Dokelž je druhim towarstwam w Budyšinje hrać zakazane, je to jeniska hra na tutym dnju. Drježdźany staja sylne hrajerske mužstwa, tohodla smě so wyscy zajimawa hra wočakać.

Městowy hrajerski wubjerk z n. Bergan

Jědźne běrny

kupuje

Erich Bräuer w Budyšinje

walko-wikowarnja ze symjeńtynami a jědźnymi běrnami

Telefon 944. Kontor na Molikowej dróze 5 po 1 skhodźe

Skład w bróžni na Hošic hasy

Jutrowne tity

jutrowne zajacy

jutrowne jejka

jutrowne hnězda

kaž też wšě wěcy k jich pjelnjenju poruča we wulkim wubjerku

Rudolf Biesold

konditorija a całowa pjekarnja na bohatej hasy.

---

2 trjebanej sofje

ma jara płaćizny hódno na předań

Max Wenzel w Budyšinje

na mjasowym torhošću 8.

Stara sprawna

służobna holca

so do ratarstwa pyta. Dalše je zhonić we wudawarni „Serbskich Nowin“

Trjebana

młóćaca mašina

je na předań. Zhonić we wudawarni »Serbskich Nowin«

Lěto stara

jałojca

je na předań w Jitku čo. 23.

Sylna jałojca

blizko čeleću steji na předań w Hatku čo. 10 pola Minakala

Žony

Poručam swoji wulki Mab pjschepasflow, mježacznych a pjschedpadowych powjasow, podpołožkow.

Steju rad k rubje.

Wagnerowa w Budyšinje

pjsched schulerskimi wrotami čo. 9.

Kupuju

lumpy, nowiny, jescheiwki, knihi, akty, staru papjeru,

kosčje po najwjšickich hnjownych płaćiznach. Po wjesćiche, bo berje płaćizne flaschki, je samozrjadne jasnschahom pjschijedu.

Josef Schubert w Budyšinje, hórkim čo. 7.

Telefon 695.

Přepisanje hypothekow papj. hriwnow do hypothekow a t. hriwnow. wupowědźenja, wusmórnjenja, zrěčenja a wučinjenja wšeje druziny płaćizny hódno. **E. Raue** na Hošic hasy 32.

Gardiny wšeje druziny woknaty katun tunjo w Budyšinje na zwonkownej lawkej hasy 10.

Najtuńša kupowarnja

mužacych a pacholacych woblekow, njedźelskich a dźěłanskich kholowow, kosmikatych a lěčnych sportskich woblekow a lěčnych sportskich woblekow a najl. manchestrowych woblekow, črijow a stupnjow wšěch wulkosć.

H. Gedlich w Budyšinje

na połnocnej dróze 7.

Hypotekowe požčonki po 7 1/2 %

na ratarstwa, znajmjeńša 5 hektarow wulke, wobstarja spušćomnje

Ernst Raue w Budyšinje na Hošic hasy 32.

Ležomnostne papjery sobupřinjesć.

Swobodne městno

za

Welsec kupny dom

Telefon 12 w Kulowje Telefon 12

Wot **soboty**, 29. měrca, steji wulki transport **wysokosućelnych a nowodójnych**

kruwow

kaž też **jałojcow** direktnje z rańšeje Pruskeje, kiž sym sam po domach kupował, jara płaćizny hódno na předań. Wuměnjenja su přihódne.

Herm. Priemel, wikowar z plahow. skotom w Kulowje. Telefon čo. 4.

Wobuće so

kóždy čas spěšnje, čiste a płaćizny hódne

wuporjedźa.

Wobućowy dom August Fähle w Budyšinje na zwonk. lawskej hasy 3.

Po krótkej čežkej khorosći Bóh tón Knjez dźensa swojeho służobnika, mojeho lubeho mandźelskeho, našeho droheho nana, bratra, přichodneho syna, swaka a syna

farara Korlu Božidara Křižana

w 38. lěće žiwjenja ze žohnowaneho dźěła do swojeje wěčnosće zawoła.

W mjenje wšěch druhich zawostajenych

Rakecy, 27. měrca 1924. **Marja** zwud. **Křižanowa.**

Swjatočne khowanje budźe njedźelu pop. 1 hodź. wot žarowanskeho domu sem.

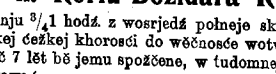

Knjezej nad žiwjenjom a smjerću je so spodobało, tudomneho

farara k. Korlu Božidara Křižana

dźensa připołdnju 3/4 1 hodź. z wosrjedź połneje skutkowanskeje mocy po krótkej čežkej khorosći do wěčnosće wotwołać. Jenož nješto dlěje hač 7 lět bě jemu spožčene, w tudomnej cyrkwinskej wosadze skutkować.

Kollatorstwo wobžałuje w zemrětym zrěčniweho připowjedarja Božeho słowa a swěrneho dušowpastyrja, kaž też wuznamneho člowjeka z dobrym zmysłenjom a čoplej wutrobu.

Česć budź jeho wopomnjeću.

Na hrodźe w Rakecach, 27. měrca 1924.

Kollatorske knježstwo.

Gerhard Kluge.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća za měrc 76 złot. pj. Do wukraja za měrc 15 Kč. Kóždo čo. płaći 5 złot. pj. Wudawa a čišć. Smolerjec knihtišćerња, zap. družstwo z wob. ruk., : : w Serbskim Domjo w Budyšinje. Tel. 687. : :

Za nawóstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawóstki a tabele so wyše wobliczeja. Za reklamowy : : rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje. : :

Číslo 76 **Budyšin, sobotu 29. měrca 1924.** **Létnik 83**

Šulske mapy tornistry poruča **T. Albert w Budyšinje** na lawskich hrjebjach 10. Telefon 1078.

Dnjownica.

Sobotu, 29. nalětnika.

Victorina, martrarja.

1911 wuzwoli so Arnošt Bart z Brěžynki po Zobowej smjerći za zapósłanca do sakskeho sejma.

Jezus, tón najwjetši šac.

Jezu, parla najdróžša, zbóžny, štóž će žada dostać a wšo swětne rozpředa, dokelž na wěčne chce wostać w twojim zbóžnem towarstwje, dokelž sy šac najrjeńši.

Jezu, róża lubozna, dźeł wšak so nam wšitkim sobu. Najrjeńšo sy barbjena, tuž sej žadamy być z tobu. Ty nam ženje njezwjadnješ, ale wěčnje wostanješ.

Jezu, ty mój pjerśćeń sy, ja će nochcu nihdy zhubić, wjetši šac njej" namkany, dha chcył wšak so zo mnu słubić, ty kiž kral wšěch kralow sy, ja pak prošeŕ hubjeny.

Jezu, o dha njech tak je, ja so cyle tebi dodam, njech so mi dže a kaž so chce, ja ći ćełu z dušu podam, přetož ty sy moja mzda, derje kóždom, kiž će ma!

Tutón krasny khěrluš je wot Krystiny Krawcec z Malećic z lěta 1868.

Njedźelu, 30. nalětnika.

Lätare — 4. njedźela pósta.

1875 we Wjelkowje serbski misionaŕ Jan Arnošt Měrćin z Hrodźišća, kiž je 5 lět sobu kapitana Franklina w sewjernem lodowem morju pytał a wo tym dnjownik pisał.

1879 załoži so Zaměańske serbske towarstwo pśez mištra Jana Młynka.

Fijałka stawa
Pśi domje mi,
Młoda ta trawa
Zazeleni.
Po dole łuka
Zakćowa nět,
Sylobik kuka
Na nowy swět'

Michał Domaš.

Towarstwowski powěstnik.

Domowina. Njedźelu, 30. měrca 1/2 12 hodź. wotměje so **lětna hłowna zhromadźizna** Domowiny, zwjazka serbskich towarstwow, we Wojerecach we Hrodowej pincy. Čah z Budyšina 9[24] h., z Radworja 10[00] h., do Wojerec 11[09] h. Z Wósporka do Radworja njeje žane dobre pśizamknjenje, jenož z Wósporka 5[50] h., do Radworja 6[32] h. Z Khoćebuza do Wojerec rano 8/8 h., Wrócо z Wojerec do Khoćebuza 4[14] h. do Radworja a Budyšina 4[30] h., z Radworja do Wósporka 9[52] h.

Domowina wozjewja. Prosy so, zo bychu scbi wšitke katholske serbske towarstwa II. (druhú) njedźelu w meji 1924 swobodnu dźerżeli, dokelž chce towarstwo młodźencow w Khrósćicach na tutym dnju swoju nowu khorhoj woswjeśiś.

Serbski Sokolski Zwjazk. Njedźelu, 30. III. pśip. z dypkom 1/1 hodź. započnje so njedźelny zwjazkowy zwučowanski kurs (za načolnikow a zwučowarjow.) Wučić budże so wosebje prostne zwučowanjo za złót, też na methodiske zwučowanje budźemy nješto časa wěnować. Skazali smy sebi wosebiteju wuwučowarjow. Žadna jednota njech njewuwostanje. Drjewjany kij, 1 m. dołhi a tołsty, sobu pśinjeseć. Jednaćel.

Serb. tow. „Nadźija" w Budyšinje. Pśichodnu wuforu, 1. hapr., je měsačna zhromadźizna w towarstwowni na garbarskej hasy. Budże so wo nimomery. ważnych należnosćach dla spěwanja jednać. Štóž je horliwy, za swój narod spróceniwy Serb, wobźeli so porjadnje na towarstwowych zhromadźizach a towarstwowym dźěle! Nowe sobustawy rady do našeje srjedźizny. Předsydstwo.

Budyšśka Bjesada skhadźuje so pśichodnu póndźelu, 31. t. m., wječor 1/2 9 hodź. w Serbskim Domje.

Serb. tow. „Lipa" w Rakecach. Wšě lube sobustawy pśeprošujemy na pśewodźenje knjeza farara Křižana. Zhromadźimy so njedźelu 1/4 hodź. pola Hönča. Předsydstwo.

Lipa Serbska ma pśichodnu póndźelu 31. 3. wječor 1/4 8 hodź. w Pančičanskim hosćencu pruhu za Budyšski koncert, kiž so srjedu po jutrach na Třešerni wotmówa. Wšitcy maju pśińć, měsany a muzski khór. Předsydstwo.

Serb. spěw. tow. „Sokolik" we Sowrjecach ma pśichodnu srjedu, 2. hapr. pola bratra Palerja wječor z dypkom 1/4 8 hodź. zaso spěwanje. Njech wšitcy z wěstosću pśińdu. Też nowe sobustawy so pśijimuja. Předsydstwo.

Serb. tow. „Podčornoboh" a „Sokolik" we Sowrjecach pśeprošuja z tutym za pśichodny pjatk 4. 4. wječor we 8 hodź. do Freundec hosćenca we Sowrjecach wšěch swoje sobustawy a też hosći ze wokoliny na přednošk ze swětłowymi wobrazami. Winowatosć kóždeho sobustawa je, zo by swojich serbskich susodow na tutón přednošk wabił a kedźbnych činił. Wo bohaty wopyt prosytej wobeju towarstwow předsydstwje.

Jednota „Sokol" w Hrodźišću zwučuje wutoru 1. 4. wječor we 8 hodź. w hosćencu w Drožđźiju. Kóždy zwučowacy sobustaw dyrbi na kóždy pad pśitomny być. Bratr Rannich pśińdże. Wobleki zapłaćic, stupnje wobstaraś, pśinoški zapłaćić. Starosta.

Jednota „Sokol" w Ralbicach ma póndźelu wječor 1/4 8 hodź. zwučowanje.

Spěw. tow. „Radosć" w Bukecach. Muzski khor ma pjatk 4. 4. wječor 1/4 8 hodź. spěwanje. Předsydstwo.

Khwaćanske serb. tow. ma jutře njedźelu, 30. měrca pop. w 4 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu. Kóždy sobustaw ma z dypkom pśińć.

Serb. tow. „Zerja" w Hrodźišću ma pśichodnu pjatk 4. 4. wječor we 8 hodź. pola Jurakec spěwanje.

Swětowe podawki.

Wotschkodźenski plan Daweſoweho wubjerka.

Po Daweſowym planje dyrbja so němske finanzy ſe **ſafojenjom ſtoteje emiſiſeje banki,** ſ **krutej kontrolu ſtatnych dołhodowo a wudawkow,** ſ **wunoſchkom internazionalneje pożyczki a** ſ **moratorijom na tři lěta porjedźej.** Tutón moratorij budźe jenoż podźělny a wobmjeſowany być móg. Podźělny moratorij budźe wón tehodła, dokelž budźe Němſka wězy jako wotſchkodźenje dale podawacą a ſwjatſkarſke wójſko we wobſadźenej Němſkej wudźerżeć dyrbjeć. Po ſtónczenju moratorija budźe **Němſkej móżno, lětnje 2½ miliardy ſtoteje hriwnow jako wotſchkodźenje ſwałtarjam zapłaćiś.** Summa 2½ miliardy dyrbi ſo dojtać ſ głownych dołhodow, nětčiſchich a nowych dawkow, kotrychž wunoſchk ſo wotſchkodźenſkej kommiſiji direktnje pſchepoda.

Industrialne a rataſiſke němſke wobſedźenſtwo dyrbi ſo ſ **hypotheku 10 miliardow poczejiś.** Tale hypotheka dyrbi ſo ſe 6 prozentami ſadanicą a dań ſo ſ łapłaczenju wotſchkodźenja mużiś. **Dale ſo němſkoſtatne żelezniczne towarſtwo** ſ kapitalom 26 miliardow ſtotych hriwnow ſałoji. Konzeſſija dyrbi 50 lět płaćiś. Żelezniczne towarſtwo dyrbi 600 miliſjonow ſtotych hriwnow wunjeſeć. Tale ſumma ſo tehorunja ſa wotſchkodźenje poſtaji.

Wjednizy cźežkeje industrije pſchećiwo Streſemannowej politizy.

W ſrjedniſchej ſhromadźiſnje nazionalliberalneho ſjednoczenſtwa němſkeje ludoweje ſtrony ſu ſo wjednizy cźežkeje industrije generalny direktor Vögeler, Döberich a ſapółpſaſnaj Marcźhy a Kerſtner wótrje pſchećiwo Streſemannowej politizy wuprajili. Na tónju je ſo reſolucija pſchijała, kotraž ſebi ſama, ſo by ſo knjeſtwo měſchćanſkich (njeſocźialiſtiſkich) politiſkich ſtronow w Němſkej a Pruſkej wuſtworiło. Barliński „Lokalanzeiger" ſdźěluje, ſo je po tymle pohódźenju němſki nazionalliberalny należnoſćom Streſemannom roſtrěżenje ſ nawjedowazym zobuſtawom tuteho ſjednoczenſtwa měł; roſtrěżenje pak njeje žanchu wuſpěcha mělo.

Němſka ludowa ſtrona je ſo hižo roſtcheżepika. Saſtupjerjo cźežkeje industrije, kotiž ſu ſo jako nazionaliſtowſke ſjednoczenje wobzjelili, ſu ſ němſkonazionalnej ſtronje naſtłeli. Też woni ſo ſažadu dźerża, ſo Němſka njeſmě žaneho wójnſkeho wotſchkodźenja płaćiś, a ſo dyrbja ſo wſche ſwjatſki je ſozialdemokratiju roſtorhać. Dr. Streſemann je ſjawnje prajił, ſo tuſe politiku njemóże ſobu cźinić. Nětcźiſche ſjedźiſchcźo němſkeje ludoweje ſtrony ſ napſchećiwja ſozialdemokratiſe, njehodźi ſo pſchemėnić, wobſedże roſbiće koalizije w pruſkim ſejmje je njemóżne. Wótre wuſtupowanje němſkeje ludoweje ſtrony pſchećiwo ſozialdemokratiſ dyrbi ſo politiſkich a taktiſkich pſchicźinow dla wotpokaſaś.

Sozialdemokratiſka frakzija w Pruſkej żada žeby pſchepytanje we wězy wutworjenja němſkeho nazionalneho direktorija.

Sozialdemokratiſka frakzija w pruſkej ſtatnej radźe je ſlědowace pſaſenje ſapodała: Po nawjedźenju ſ wjelepſcheradneho pſaſenja ſapodała: Po nawjedźenju ſ wjelepſcheradneho projeſa pſcheſiwo Hitlerej, Ludendorffej a towarſcham je ſo loni mjes druhimi ſemjan **Gayl poſtajił, ſo by ſo pſchi wutworjenju němſkoſtatneho direktorija wobdźělił,** kotryž je dyrbjało na městno němſkoſtatneho knjeſtwa ſtupiś. Ssu němſkoſtatnemu knjeſtwu mjena ſobuſtawowe woimyſlnoſcze direktorija ſnate? Ssu mjes nimi pruſcy ſtatni ſaſtojnizy, ſobuſtawy krajneho ſejma abo ſtatneje rady? Braſchamy ſo knjeſeſtwo, ſchto ſo wobſtamknje, wuſlědźi-li ſo nječeje wobdźělenje na tymle wjelepſcheradnym pſchedewſaſu.

Wěđenje wo wóſomhodźinſki dźěłanſki dźeń.

Wjeſchi dźěł dźěłaćerjow Badenſkich anilinowych a ſodowych fabrikow je ſo ſ dźěła wuſamknjo, dokelž ſu ſo farbeſli, wſchěmdże dźeże dyſli wóſom hodźin dźěłaś. Direktaja fabrikow je wuſamknjenych dźěłaćerjow namolwiła, ſo bychu ſo do dźěła wrócźili a podźěſchcźu dźěłanſki cźaſ pſchijeli. Anilinowi dźěłaćerjo ſu to'e napomninanje je ſlědowazej reſolucija wotpokaſali. W Mannheimje ſhromadźeni wuſamknjeni anilinowi dźěłaćerjo na prawej ſtronje Rheina ſu napominanje anilinoweje fabriki na wědomje wzeli a ſalubili, ſo ſo pryđy ſ dźěłu njewróćeja, donjž ſo wóſom hodźinſki dźeń njeje ſaſo ſawjeđł. Žadaju ſebi też, ſo by ſo jim ſ njeprawom wróćo dźerżana miſda wupłaćiła.

Straje żeleſnizarjow we Württembergſkej.

Żeleſniczni dźěłaćerjo w Stuttgarće ſu ſchiwórk rano we 8 hodźinach dźěło ſtorili, dokelž ſo jim žadana wyſchſcha miſda njeje pſchihłowiła.

Miſdowy konflikt w knihiežiſchćerſtwje.

W knihiežiſchćerſtwje je nowy miſdowy konflikt naſtał. Knihiežiſchćerſkeje pomocnizy ſebi žadaju, ſo by ſo najwyſchſcha tydźeniſka miſda wot 27 na 36 hriwnow powyſchiła, dźěłodawarjo ſu pak jenoż 3wótnicu, nětcźiſchi tarif podłožiwſchi. Dojednanje ſo njeje mohło doſpiś. Požrědnicy wubjerk w němſkim miniſterſtwje budźe ſo dyrbjeć ſ konfliktom ſaběraś a ſnađ jón roſtrěżaś.

Khriſtianſka należnoſć profeſora Quiddy ſo němſkoſtatnemu ſudej w Lipſku pſchepoda.

Mnichowſke ſtatne rěcźniſtwo je po namolwjenju němſkoſtatneho rěcźnika w Lipſku wſche akty, pſchećiwo měra profeſora Quiddy naſtupaze, němſkoſtatnemu ſudej we Lipſku pſchepodało, ſo by ſo pſched nim profeſor Quidda ſudźił.

Nunzius Pacelli budźe trajnje w Barlinje bydlić.

Monſignore Pacelli, bamžowy nuncius, ſo ſ Mnichowa trajnje do Barlina pſchejedźe.

Němſzy nazionaliſtoſo w Mnichowje ſ naſylnoſćemi hroża jeli Hitlera ſaſudźa.

Pſchichodnu wutoru ſo wuſud pſchećiwo Hitlerej a ſobuwobſtorjenym wupraji. Hižo nětkle w Mnichowje dla tuteho podawka nerwoſnoſć knježi. Hitlerowi pſchiwiſowarjo ſ naſylnoſćemi hroża, jeli ſo bychu Hitlera a ſobuwobſtorjenych ſaſudźili. Pólicija je wſche naprawy cźiniła, ſo by njeměry pohćiła. Schtwórtk wjeczor ſu ſo na wjazornych měſtnach nazionaliſtiſke demonſtrazije ſa Ludendorffa a Hitlera wotmėle. Wſchěſo ſaſo dyrbjeſche pólicija

jelinopartiji demonstraziiskich czahow sadjewacej. Dantasz ersan pschesidewa Kuhrej a Lossowej bechu ftyschecz. Sdyane polizajiste swobdzelenje Kahrowe wobydlenje schkitasche.

Pólska mjesa žo nemškim staczanam sawrjesa.

W nzay twot 17. t 18. měrzej je žo f wolknom žo wobydlenja pólskeho mětschonsula Ripy w Olschtynje (Allensteinje) f pistolu nuts t'elko. Na dwoje njeje nichtó f wutčelom do schkody pschischol. Kaž žo šda, njeje žo pólske knjezeństwo f pschepytanjoch, kotrež žu pruske wyschnosce w-ntej wězy pschewjedže, zyle spokojito. Na Olschtynski podawk žo powolało je wono poruczilo, so pólske konsulaty we Němskej njeshmědza němskim staczanam dowolnosć k puczowanju do Pólskeje dacz. S dobom je žo namětny konsulat we Olschtynje samknył. Němske knjezeństwo je pólske knjezeństwo namolwiło, so dyrbi swój wukas hnydom wróczicj, pak žo tež němske mjesny pólskim staczanam samknu.

Dżełaczerske njeměry w Pólsku.

W Papiazach pola Lodze žu pschi demonstraziach dżełaczerjow tucji do polizije svalyli. Pschi tym je žo 40 wozbow zwniko.

Nowe franzowske ministerstwo.

Poincare je nowe ministerstwo sestajak. W nim wón pschedsydstwo a swonkowne naležnosce pschewostnje, Francois Marsal finanzy, Maginot wójnu, Bokanowski wójnske łódžiwo, le Trocquer sjawne dżela, Loucheur wikowanje, Daniel Vincent strowotnosć a dżeło, Henry de Juvenal sjawne rostwuczenje, Fabry kolonije, Laygues smutskowne naležnosce, Berrier justizu, Nimbert rataršstwo, Louis Marein wutrowobydlenj kraj.

Franzowski marschall Foch w Romje

Marschall Foch je w Romje rosmolwu f talkim ministerstwom pschedsydu Mužoliniom a f italskim generallitzimom Diazom w pschitomnosći franzowskeho pósłanza Barrera měł. Też f italskim ministrom wójnskeho łódžiwa je jednak. S talkim wotpohladom je Foch do Roma pschijeł, hišcze njewjedża. Myšla žebi, so dże Foch italske knjezeństwo ša namjety dobycz, po kotrychž ma žo Franzowska psched wójezerskej wójnu Němzow schkitacz.

Litewski ministerstwo pschedsyda w Klajpedze.

Litewski ministerski pschedsyda Galvanauskn je w rosrěczenju f dopschowarjom Kowenskeho „Echa" rjek, so je litewske knjezeństwo f rošsudom Swjatska narodow wo Klajpedskim prašchenju polnje spokojene. Ministerski pschedsyda rjekny, so dla Klajpedy (města Memela) njebudże mjes Litwu a Pólsku zaneje šwady. Hdy by žo na tajke waschnje też Wilenske praschenje se šwěta wotstronika, so by Pólska Litwje Wilno wróczita, hdyby žo mjes woběmaj statomaj žašo normalne diplomatiske a hospodarske styki wutworite.

Sozialne wobczežnosce w Jendželskej.

Jendželska psched nowym czežkim sozialnym bědżenjom stej. Górnizy a wobžbežerjo podkopkow nježdu hač dotal k zanemu dojednanju dóńcz mohli. Wobžbežerjo podkopkow su nětko pschipowjedzili, so 11. hapreje podkopti samknu a górnikow f dżela puschcza, jeli so žo wumělenjam dżełodawarjow njepodcżinu. Hdy bychu wobžbežerjo swoje hroženja sktutk sežinili, by žo 100 000 górnikow f dżela wusamknło.

Straszk pschitskajenych drohowych żeleznizow, automobilnych omnibusow a podjemskeje żeleznizy hišcze njeje stónczeny. Knjezeństwowe potrjednistwo je bjes wulpscha wotstało. So mohło knjezeństwo wobczežnosce, kotrež hnadź še straszkom nastanu, pschekmjetnicz, dże wono wuwlaczeny stejo w Jendželskej a Schottitskej sawjesch. Sa Jendželsku 7 a sa Schottitsku 2 knjezeństwowoju kommisarow f wukonjazej mozu postaja.

Jendželska wot Ruskeje nicžo njedostanje.

Ruski ludowy kommisar Sinowjew je na shromadžisnje wukonjazeho wubjerka ruskeje kommunistiskeje stromy rosprawu wo nastatwazym jednanju f Jendželskej podak. Praji, so žadanje Jendželskeje na Ruska za wójnski dołh a njeplaczenu dań 10 miljonow stotych rublow wuczinjeja. Žadanja Ruskeje na Jendželsku 12 miljardow stotych rublow wuczinjeja. S wěstosću może žo rjec, so Jendželska wot Ruskeje ani wójnskeho dołha ani danje njedostanje. Schtož sarunanje schkody nastupa, kotruž žu Jendželczenjo w Ruskej po revoluzitji se sebrazom privatnoho samoženja počerpili, Ruska žanych jendželskich žadanjow njepschipóznava.

Paschiczowe a Pribiczewiczowe knjezeństwo.

Južnoběłowjanski kral je schtwórtk wukas podpischał, f kotrymž so nowe knjezeństwo wutwori. Wono twori žo f radikalneje stromy, Pribiczewiczowych demokratow, Němzow a južnoběłorušskich muhamedanow. Nowoi ministerjo žu hižo pschihotowani stojili.

Koalizija mjes radikalnymi a demokratiskimi wotschczépkami je žo na podložku wobrjedźeneho knjezeńskeho systema, na Widowdnanskej wutwarje wutworjenego dojednała. Pribiczewicz je žebi dale zajał, so dyrbja roboty, loni f nowa sawjedżene, spadnycz, so ma žo stajnym sastojnikam mjeda po nowym sastojnikim zakonju wupłaczicz, so žo invalidnym jakoń borły twuda a so žo ratarska reforma f nowa pschedżela.

Wobydlenska krisa a hjesdżelosć w Moskwje.

Pschedsydstwo Moskowskeje rady je wosjerowjenje sa wobydlenstwo Ruskeje wudało, to kotrymž ho sdżeluje, so je we Moskwje wulka wobydlenjowa nusa a wulki njedostatk dżeła. Tehodła ho warnuje, do hlownego města pschicżahnyc.

Korfanty w Budapeshu.

Smaty pólski politik Korfanty je schtwórtk w pschetwodże generalneho direktora pólskich statnych wuhlowych podkopkow Franczoka Reunauza w Budapeshu pschebywak. Staj f tekadom pschiležoj a wutwarjenje ministra Balka a ministerskeho pschedsydu Bethlena wapytaloj, f kotrymaj staj two sastaranju Madżarskeje f twuhlom jednakoj.

Też w Albanskej žo republikanska statna forma sawjedże.

Po telegramje je Santi Quaranta je albanska narodna shromadżisna f wulkej wjetschinu wobsamkła w Albanskej republiku wutwolacj. Wschelazy kandidatozo na albanski trón žo njetrjebaju wjazy two njón prózowacz.

Japanska a pschipósnacze Ruskeje.

„Times" f Tokia powjeda, so je japanski minister swonkownych naležnosczow 25. měrza w pożedżenju ministerstwa dżelit, so Japanska bolschewikow Ruski njepschipósnaje, doniż žo proschenja, mjes woběmaj krajomaj wobstejaze, njejsu rosrihate.

Wjednik mexikanskeho dżeła žo pjerja tepik.

W New Orleansu (w Sjednoczenych statach połnocneje Ameriki) je žo powjesć rosdżerita, so tódy, f kotrejž je dżełaczerski wjednik Adolfo dela Huerta f Mexika cżekuje, njeje k brjohej Sjednoczenych statow dojeła, ale so je žo f prochom a mochom we wichorje potepita.

Zapósłane.

Sserbjo njeżu žani njepschecżelo Němzow!

Jena němska Budyschka nowina je wšecze nješchto swonicz žlyschała, so Sserbjo žo hotuja, pschi wólbach jako Sserbjo wustupicz a wojowacz. Tuž wona mèni we swojej spomnjeńcy, so pschihódu-li serbšyn sapósłaužu do statneho žejma, pschisamknu žo Němzam njepschecżelownym stronam. W tym žo němska nowina jara myli. Prawny Sserb njeje pschecżiwo nikomu, pschecżiwo žanemu ludej f njepschecżelom. Kak mógli my njepschecżelstwo pródowacz pschecżiwo Němzam, naschim žuzodam, f kotrymž žmy žiwi we wschódnym wobstadże, tiž žu we wšach a městach naschi žuzodza. Bóh swarnuj naš psched tajkim njepschecżelstwom. To njeby było kschescżijanske. My žadamy jenoż nasche prawa jako Sserbjo, we Sserbach te žame prawa we schulach, zyrkwjach, na hamtach a we sjawnym žiwjenju, kaž Němzy maju. Nascha macżerna šerbšta rěcz njesmě bycz sanjechana, teptana, niczena. Wona dyrbi žo hajicz. Dale sprawny, hlubje mysljacy Sserb žebi dżensa praji, so njemože žo tola žanej němskej stronje f nutrnej wutrobu pschisamknycz. Bohužel widzimy, kak te na prawizy stejace strony, njech deutsch-national, njech deutsch-wólkisch, pak štradzu, pak sjanje do nowoze wójny sčahuwaju. Nam žo feznje pschi tejle myšli. Wulki progez, w Mnichowje wotmenowzy a wschelake druhe znamjenja žu nam wosčerwile. Nowa wótna njeby žo we wukraju bita, ale pola naš w kraju. A nasch šerbšti krajik je dżensa namjesna strona „ein Grenzland". S wotebaczom naschich hlosow sa tajke stronu jich sameram pschihlošujemy. My Sserbjo njejsmy njepschecżeljo němskeho stata. Nascha hlowna sahada je, so pschipósnawamy statnu wustawu (Verfassung) Nasche prózowanja sa prawa nascheje narodnosce žo hodża we wobłuku němskeho stata (im Rahmen des Deutschen Reiches). Patajkim zajnosćej w kóžbym nastupanju. My njewojujemy pschecżiwo žanej němskej stronje. Kaž žebi kóžby połcżeła, tak lezi. Ale „zwisk z twojemu." Cżehodła njedyrbjał Sserb, hdyž widzi, so jeho hłosy jako šerbšte słuchjene njejsu ale f połnym wotmachom sa naš Sserbow rěcża, ntž sa šerbšku lisczinu hłosowacz?! Němska nowina barbi, so Sserbjo, pschihdu-li do žejma, ko Němzam njepschecżelskim stronam pschistamknu. Ssmy bopokasali, so je tole schwindl. Tu nježdże wo nasch pomèr (Verhältniß) k Němzam. Nè my Sserbjo chcemy jako narodna mjenschina jako Sserbjo žiwoj podżel mècz na sarjadowanju tehole stata. Naschi šerbšty wolerjo dyrbja, hdyž wola, wjedżecz, so žiwoj hłós wotedabża do rukow, kiž jim nježdu ani sjawnje, ani štradżu njepschecżelsko. Kak konfusna Budyschšta nowina je, hišcze f teho wukhadża, so ba tónzu spontanenki praji, ach Sserbja we (Budyschkim a Dżeżdżanskim wokrjesu) telko hłosow njewjedu, so móhł koho pschecżiwschcżecz. To my derje wèmy. Ale na statnu lisczinu shromadżimy telko hłosow, so pschichodnje wšesce nasch samèr dozdżemy. S wutrajnosćej a z luboscża a droha równu semju bopródka, samóžemy hory hnucz.

Ze Serbow.j

W Budyschinje, 29. měrza 1924.

— Wo wjedrje. Wczera we wjecżor we 7 hodź. barometer 732, hygrometer — 1, thermometer we dnjo +5. — Dżensa rano we 8 hodź. barometer 735, hygrometer —2½, thermometer w nozy +4. — Wuhlady na njestajne wjedro. — Wjedro pschemènjatych nas wobstejowa a budże trochu khłodnische. Zyły Europu, f wutwolacjom Ruskeje, pschikrywa nižina. Wczera a dżensa tolsta kurjawa nascha krajinu pschikrywa. Wona žo nam 7.—8. julija jako deschczik wrócżi. Tak praji stare, burske nahonjenje. Jutsje njedżelu Lätare khłóczko 5,46 sthadża a to 6,28 khowa. měsnacżk na ranje 3,40 sthadża a žo powołdnju 3,10 khowa. — Wjedro na pschichodny tydżeń podamy pódżelu, dokelż hischcze dóschło njeb.

— Rosprawa policije. Wczera dopołdnja wokoło 11 hodżin spischi žo tóń sapschahe jenoho kubleria se wožu a sawadżi je spedżijitkim sapschahom hromadże. Pohoncz splóschenemu sapschahu žo f swoja cżišny. Też lojo žo rosschcżischa. Wot spedżijitskeho sapschahu žo jednu kóń na nosy sranj. Haczenje wobkhoda žo bórzy wotstronj. — Jeneho tudomneho korczmarja be policija hižo psched nješchto cżasom dla pschekroczenja policajskeje hodżiny napisała, nětko jeho sašo samžnenho pschesudżenja dla napisa.

— Statistiske wotdżelenje pschi policajskim hamcze we Budyschinje nam spżeli: Statna inderowa liczba sa wubawki sa sežnjenje wuczinjesche 24. t. m. [illegible] tak wjele kaž do wójny.

S Budyschina. Lětża jutry prastare Budyschine nje sašo wožiwi. Na Hrodżischczu budże letsa mu rasej sašo jezika kulenje. Wuczeni žebi njeswažicz pschicżinu tuteho wobrjada. Lohaj mohła, Pschetož jezika žu po zdylym štowjanskim žyrdzicze jno žo khowajezo žiwjenja, kiž w nalèczu žo k šwétu wobywa. Też bèżaza woda mjesesche sa naschich wótrom wulku wažnosć. Woda jako Bożi deschczik krjepjesche hona a tuki naschich pjedownikow. Mity nalètny wobych f rèkom, jèzorow a wodow je putaz lód wottal. Jejne luchu žo f Hrodżischcza, nèhdy kruteho hroda žarcżi kralow, do nimo plukotajeze rèki. Sserbow kra'o'o pschu we wonych cżasach też mèschnizy žiwoteho luda. Wjele je na Hrodżischczu nèhdy w pohanskim cżasu stała šnana, šnamjenita šiwjatnica. Se wschich kónczinow su šnanu žo šerbšte splahi tudy šadżowale, so bychu dżalne wopory swojim Bohaм pschinješli. Płódnosć zwonkownu bohaм wody su šnano jejsa wuprowali. W buchu wjedże naš tónle nałoż do cżasow starcho Sserbowstwa, hdyž na sta mile ani słowcżka němskeho njesaßyschcza.

S Mjeschizy pola Bukcz. Kubleř Nowak f Wujesdżu wczera psches naschu wjeß jèdżesche. Na wozu wjesesche pschikupne hmoje. Konik psched korczmicżku pojasta, so by wodychnył. Tehodła dyrbjesche knjes Nowak do korczmy saskocz, so by tón wotpocznył. Nètacżk njeschmèrnik wuzi składnosć a kradny f wosa 3 zentnarje hnaschnischcza. Sa padawkom hischcze sklèda nimaju.

S Malesches. Nasicha nalutowarnja je jena f tych, kiž chadża hischcze dale wobstacz a wjeßnemu ludej służicz. Nèkotra druha, kiž bè jenoż na pjenjezny wobthad nałożena, je psches wothodnosćenje pjenjes šniczena a njebudże móz stare nalutowanki nahódnosćicz a wupłacicz Njeje też žane druhe šakonjacy k temu nuzowne. So pak pola nascheje nalutowarnje njejsu wschitke nalutowane pjenjezy hotowe, mamy bo tym dżałkowacz, kiž žu we swojim cżasu za kupjenje Bukanez štałow pschi Hucżinjanskim dwórnischczu byli. Tuž špchuimy ju dale a dowdrimy ji nasche pjenjezy, kiž w domach trjebamy, wschak też najskerschi dań bostanjemy a stajna hódnosć žo zaručuje. Potom budże wona f prawym žyrdzicze, dokelż žo pożczene dostani, kiž pożczonki pytaja. — Dale porucżeja ko ratarjam pschikupne hmoje a pizowadża je składa.

S Porschitz. Wschehusto drje w naschim wokaju žo nje stanje, hdyž šerbšte wožady bóle a bóle wot Němzow žo pschebadża, so paczerske dżeczi wschè šerbšku konfirmaziju žebi žadaja. To pak letża w Porschizach budże, hdyž wot 26 paczerskich dżeczi wschè šerbšte konfirmowane budża, so f zyła njedżelu Palmarum němska konfirmazija wupadnje.

S Lubija. Po naschej wokolinje žebaju wokoło bumbaja. Woni wudawaja, so pytaja žonjte, kiž chcedża schicz nawukuycz. Tym, kotrejž žu k tenu swólniwe, wuwjeschcza 3 hriwny napłaczenja. Potom žo f wujebannym pjenjezami na ženje sašowidżenje słuhja.

S Lubija. Na Shorjelšej haży je žo sandżeny schtwórtk popołdnju jena 59 létna žona f plunom (Gas) sajedojcżila. Samjertowak plunowych rolow wotwjerczitschi, nałożeła žo jedojtschi dymow a na to bóle wudychna. — Schtwórtk je ruczny rjeblowany wotwjerk we dwórczkli jenych klamow stejo wostał. Wobžbežer chcył žebi po njón dóńcz.

Se Zickenja. Tele dny žo njemało na naschim sachanischczu dżiwachu, jako w kletzy spinarja (Bremserhäuschen) jeneho še klomi pokładżeneho wosa dwaju paßażerow wuhladachu. Tej běschtaj w jenej balokej łazizji do kleiki salèsloj, so byschtaj tam nozowałoj. Mjeschtym pak wós bo cżaha srjadowacz. Tak dyrbjeschtaj nóznaj hoseżej žobu na puczj do Drjezdżan. Wonaj so jako brudżakaj bjes domizny wupokasachtaj. Potajkim tej doma wjele skombżitoj njeschtaj. Żelezniza budże bèz wjele klowu łamacz, po łajkim tarifje ma jèdżbu wobliczicz.

S Habrachczitz (Ebersbach). Dżensa žobotu też naschi Bożi dom sašo nowe swony dostanje. Njebżelu sa tydżeń z nimi k prènjemu rasej sašwonja.

S Gersdorfa sady Kamjenza. Tu je policija 20 letni kluzobnu sajała. Ta łonz šuboara w Mlowje štrzesche. Tam štradżu porodżi. Dżeżo nekotre dny po rodże do runklizowje hromady sahrjeba. Tam cżeło tu rjatka nadeńdżechu. Nascha rosprawa njevraji, hacż je holza dżeżo klonzowała abo morwe porodżiła.

S Brżesonki pola Bżeże Wody. W Lehmanza hoscenzu je tele dny bżesgratny telefon pschedwjedże. Zolmy pschinjeschcu powjesze f Barlina, Frankfurta n. M. atd. Też jendželske powjesche apparat łóseche.

S Lubanja (Lauban). Jena 16 létna holza bè njedżelu tydżenja na reje schła. S nich pak bo wjazy wrócżiła njeje. Jejni pschiwusni su wo nju we wulkej starośći.

Snajesch žwoju domisnu?

Cżehodła bo dała žahacz, hdyž bobrje tak blizko leži. Tam myšlicżki wupraji psched wjazy hacż 100 létami jedyn znamjenity němski bažnik. Jenje njeje tute žlowo tasteje pieczżiwosce mèko hacż runje dżensa w cżežkim cżasu hospodarskeje nuzy. Pucżowacz je droha wež. Schtó ma dżensa telko pjenjes, so może žebi tajki luxus dowoliczi? Wo nètacżkim wojowanju wo efsistenzu je praschenje zołdka najwaschnische..

Tuž wostanu doma, myšla ninohe kruži. Na šmobodnych dnjach šydżejsch bo doma sa špachlemi a rozpomnajsch, kak rjenje by byto, hdy by ponu mócżeni pjenjez mèł, a po šwéze wokoło dundacz mógł. Abo šnadź žu też pucżowanja nimale bjes twdawkow?

S wjetschka pschedbitajeja žebi najwjazy ludži pucżowanje jako dołhu jèżu na żelezniju po możnosći do dalokeje jeho kraja.. Ale hdyž žebi tutu jèżbu bżże wobšlachcz,

wašich, ło so hanc tjebašch. Najmjenje lubšt maja wjeselo na 6-, 8- a wjacyhodźinstej jěchje na železnizy. Stónčo so hišcheje zyku nóz k jěchje wunšt a ſ rosbitymi stawami so swój zył dospět. K wophytej ſdalenych městow a krajow z jěha na železnizy muina. Abo njehodźi so hes njeje kame puczowanje myślicz? Cžehodla niż po wosebnju jadrschinowi pěschi puczowacz? Abo komuż so pschepomatku nje njech hdyniż so na worzlaweho konika a pschidże też hdeko. Nasichi priehodowniży běhachu a pschidżechu też tam, hdyż chychu. Jědźachu ſe swojim konikom abo ſ pótowym wojom. Pschi tym pak sesnachu bóle swoju domizmu. Nasicha generazija žaha je žedźiwej wutrobu a ſ prózdnej mózchnizku do dala. Njanoseze a wozebitoseze swojeje najbližeje krajiny, nasheje ludeje Lužizy, njewidza. Prascheż so swojeho žuzboda, swojeho bratra abo druheho pschimeneho, swojeho pschecžela abo hodźbdźelacžerja, hacż njeha juno jěhu psches ludu domizmu ſ Tobu wukonjecz. Może so też pschi tym bycz. Hałke pschi tym wotewrei domizna swoje njanoscze a budże Cžt raj, Boża zahrodka. Njebudż tak njeležym, smuż so, bżt a hledaj a budżeſch runje tak spokojeny, każ by sta a tydżeń mil daloko ſe železnizu jěł. Spytaj! Njebudżeſch so kacz.

—i—

Přilopk.

* **Sakša najbżylnischo wobhdlena.** Mjesynarodny statistiki wustaw w Haagu (w Nizozemſkej) wozjewja zajimawu statistiku wo wobhdlenju jemje w posledních létach. Po tutych wozjewjenjach je Sakša najbżylnischo wobhdlena ſ 311 wobhdlerjemi na cžtwrt kilometer, poiom jeſchuje Belgiska ſ 251,4 a Jendželska ſ 250,6. Liczba wobhdlerſtwa je so nimale we wschech europiskich krajach pomjenschicha ſ wuwa-

czom Jendželskeje, Italeje a Rumunskeje. Po nětczischich wobliczenjach wuczini wobhdlerſtwo jemje na 1790 millionow ludźi, w lecže 1910 jenoż 1620 millionow. W pschestrěka su rosche dżele swěta pschibżerale, najwjazy Asiska wo 146 millionow. Psches polozu swoſchich ludźi tam bydli. Sworka Europy je potom Japanska najbżylnischo wobhdlena, tam bydla na jenym cžtwrtym kilometru 145 ludźi.

—ſch—

* **S Heidenawa pola Drježdżan.** Tu su mócži ſ wulkeje wody wuczahnyli. W nim běschtej cžłe motorowa rozjeneho dżesca a 6 letneho hólcžka. Polizija hlédżi na słótnikow.

* **Drježdżan.** Na Marijinym mosce frasły jedyn jězdżeſ na motorowym kole do cžežkeho automobila. Jězdżeſ so ſ kola wjerhny. Wón so tak cžežka rani, so na hiwoje rany w khorownji wumrje.

* **Jendželske leczenje wokolo jemje.** S Londona so wozwe: 25. měrza su so tjo ktarjo na pucz wokolo jemje pobali.

* **Wulka woda wina wulkeho njeſhoża w Italiſej.** We polonischej Italiſej su poſlednje dny wulke słuki meli. Wjeſ mórſtimaj městomaj Amalfi a Salerno su so nazwitate hory zapoczale żuwacz. S tym ſahubichu so winicy, twarjenja a ville. Jich rosbadanki do morza ſpadachu. Dżel wulkeho hoſcenja „ke kapuzinſkemu“ je so zapuścił. Hacż dotal su na 50 morwych naſtejli. Se Neapela su wożazy a wójnſke łódże na pomoż pschihotowali. Każ wſchudżom we złótcžnych polonischich krajinach, so Němcy ſ wolhudżenje a tradżeje Němſkeje wokolo ſchmjataju. Jako so ſpomnjeny hoſcenc ſahpyny, tam wjele bohatych němskich a amerikanſkich puczo-

warjow pschebywasche. Dohżiny dołho wostachu w żinjerstym ſtrasche. Skónczenje jim wożazy na pomoż pschihotowachu a jich wumożichu. Wo njeſhożu so hischcze toſe powje: Nad městom Amalfi rosprjeſchi so załoſtny ſlimak. Hoſcenc „ke kapuzinſkemu“, kiż je ſpwětoſnaty, dyrbjachu wopuscžeſcz. Město žadasche ſebi pomoż. Snydom pioniſrojo a wójnſke łódże na pomoż pschihotowachu. Na dwěmaj městomaj su so natwisate hory wotwolike. Na mórſtim brjoſy leża kruchi kamjenjow a rospadanki horow. Wone pohrjebachu cžłowjekow, twarjenja a winicy. Żelesniza, telefonowe a telegrafowe groty so pschetorhachu. Terraſa kapuzinſkeho hoſcenza je so wotwalika a cžłowjekow pohrjebała. Hižo w lecže 1910 so podobne njeſhoże poda. — Powodżenje je jene ſ najhórſchich, kiż je Italſku poſlednje lěta potrjeſchiło. Hiſchcze so wulkoſcż njeſhoże pschewidżeczi njehodżi. Po poſlednich rowjeſcžach je 150 cžłowjekow żiwjenje ſhubiło. Sórżdżiſcžo ſapuſcženjow je město Amalfi.

* S Prahi. W Cžechach hromadża ſa natwarjomnicy, kotraż ma ſłużicz ſhromadnym ſjěhdam do Prahi, ja pschihotowanje atd. — Cžłowjopóſłi grande-ſoirée ſajadowa so 24. k. m. w Obeżnym domje. Studenczka, wjacžo hoż w Prahy pólſku rěcz, pschednoſchowachu wuczeſt ſ naſſchejſich pólſkich ſpiſowacželow a ſehrachu pólſke wjeſelohru. Cžiſty wunoſchk so wěnuje na próſninowy ſjěd ſtjedżnjoſchiſtiſkich ſtudentow do Pólſkeje.

* **Sdżiwje lěta 1925.** Dnja 25. měże budże so wudacz bamzowa bula, ſ kotrejż so lěto 1925 ſa ſwjate wuwoła. Tutu zyrkwinsku ſwjatoczoſnoſcz pschewoła bamż Bonifazius VII. († 985) wot Zjidow, kotriż tżóże 50. lěto wojujeczichu. W katoliſtej zyrkwi wowjeczichu tżóże 100. lěto, podżiſcže tżóże 50. a nětko tżóże 25. lěto. Tute ſwjate lěto pschihwabi kożdy krócž wjeſ powożnych puczowarjow do Roma, hydla bamża. Tak pschihotuje ſo mnoho katolikow do Roma też we ſwjatym lecže 1925.

Hospodarski rozhlad.

sobotu, 29. měrza 1924.

Kursy wežera w Barlinje:

(Tute kursy su w milijonach)

Dollar	4 190 000	franzowski frank	232 400
jendželſki punt	18 055 000	cžeſkoſł. króna	128 600
ſchwajzarſki frank	727100	100 pólſk. markow	456 000

Pjenjezy ſo w tukrajnych a wukrajnych hodnotach na ſwětowych burſach mało pschemjenichu.

Efekty ſo wežera na Barlinſkej burſy po ſeſtajenju ſ nowa ſkruczowachu. Temu napschecžiwo ſo wežera na Drježdżanſkej burſy kurſy ſeſkładichu. Jara derje hischcze milinarnikſe a akzije kolow wudżerżachu a ſo wot 0,2—3 bil. porjedżichu, ſ nich jenoż Nahmatag 2 a Bergmann 1,4 bil. pschiſażdżichu. Też akzije ſchchelalkich industrijow 0,3—3 bil. dobuchu, jenoż Lingner Werke a Lubijſka zotrowaźnja kożdy po 1 bil. a v. Heyden 0,4 bil. ſłubichu. Pola akzijow tekſtilſkeje industrije ſebi ſłubjowanki a dobywanki wahu dżerżachu. Banki ſo powſchitkownje ſeſłabichu. Residenzbaubank 0,8 bil. dobu. Pola pinwarinowm Erſte Kulmbacher 1,3 bil. dobu a Nissi 2 bil. ſłubi. Papjerniki ſo mało pschemjenichu. To ſame hodżi ſo wo akzijach metalloweje a maſchinoweje industrije prajicz.

Renty ſo mało pschemjenichu, też ſo jich wjele njerospschedha.

Na **produktowych wikach** ſo żitowe płaczijny rowoſchitkownje ſkruczichu. Khlébowe żito je żadne. Tehobła płaczijny ſ waha horje ležu. Mlyny pschenicu kupuja. Też rożku żadachu do brjedżnjeze a też do druhich tóſczinow khemiſleze. Ale płaczijny běchu kuzam hischcze psche wobſoże. We jecžmjenju ſo wjele ſa piwarnje rospschedha. Wowſ pyta ſo do pschimódrikich mēſtow a je ſajo nēſchto drożſchi. Sa to wotrubły kupowachu, kiż běchu ſ nowa drożſche, druhe womjeſchaki mējachu hischcze mērne wiki. Zentnaŕ pschindże

wežera w Drježdżanach:

pschenicy 8,75—9,00, rożki 7,70—7,90. jecžmjenja 9,50—10,25, wowſa 6,90—7,25,

w Barlinje:

pschenicy 8,40—8,70, rożki 6,80—7,00, jecžmjenja 7,50—9,25 wowſa 6,00—6,30,

ſchwórtk we Shorjelzu:

pschenicy 6,50—7,00, rożki 8,25—8,75, jecžmjenja 8,00—9,00, wowſa 6,00—6,40, oērny płaczańu 2,10 ſł. hrivnow,

we Wróclawju:

pschenicy 8,75, rożki 6,90, jecžmjenja 5,75—9,00, wowſa 6 ſł. hr.

Stótne wiki ſańdżenu tżjedu we Wróclawju. Wiki běchu w cželatach a wowzach ſkrenje, w howjadłach a ſwinjach hlazachu. Cželata a wowzy běchu nēſchto drożſche, ſwinje běchu nēſchto tunſche. Tucžne, pisc. 3 zentnarje cžežke ſwinje płaczachu 66—68 ſł. hr. po zentnarju.

Tydżenska rozprawa wulkoſwjmjenjerinje Metz & Co. w Berlin-Steglitz. W ſańdżenym tydżenju ſo kłónczinje bothim cžakanju wjedro pschemēni. Hacžkuli běchu nēſchto cžaſa ſaiczi, pryedy hacż budże so w pokrym roſmērnje na polach dżełacż hodżicz, dha nahi wohrjezwaje kłónczne pruhi narominaja, ſo ſo ratar dżeje ſ dżełom kombżicz njeſmē. Dyrbi też nēſchto hischcze pobrachowaze ſjmjenja nakupicz. Skaſanki też běchu hischcze pschibżeraju. Cžerwjeny bżecžel ſo wobſedże w tukrajnej tworje kupowachu. Pschedewaſche ſo ſo pomērnje derje. Też luzerna, ſchwejdſki a běły bżecžel ſo derje kupowachu. Pomērnje ſahe kupuje ſo tēſka inkarnatſki bżecžel a to ſ wſelſka tehobła, ſo by ſo w ſjmje ſchłodowany cžerwjeny bżecžel narunał. Też ſa trawu bē wſelſke nakupowanje. Ssymjentny hróch a lupiny, tehorunja ſenduſchka ſo nēſchto ſtrużi. Serabele je pschezo hischcze derje na wikach. Runkliżowe ſjmjo dale derje dżēſche. Hischcze ſo po zentnarju a ſtotej hrivnje: cžerwjeny 70—84, bżły 110—180, ſchwejdſki 35—62, luzerna 68—85, jendż. rajowa trawa 36—48, ſrjowa trawa 36—46, timotej 38—45.

Płaczijny na Barlinſkich produktowych wikach.

Żito a wotſjowe ſjmjo po tuni abo 1000 kg, ſewak 100 kg, płaczijny po ſtotej hrivnje.

	28. 3.	27. 3
Pschenica	169-174	166-169
rożka	136-140	133-137
naſch. jecžmjen	183-185	163-185
nał. jecžmjen	—	—
wowſ	120-126	114-122
kukuriza(Mais)	—	—
pschenicžn. muka	24-26,75	24-26,50
rżana muka	20-23,25	20-23,00
pschenicž. wotr.	10-10,80	10-10,80
rżana-wotrubły	8,30-8,40	8,00-8,20
rapż	300-310	300-310
lone khemjo	410-415	410-415
hrēch	16,00-17	16,00-17
pjeluſchki	12-13,00	12-13,00

	28. 3.	27. 3
rapż. wotſuſchi	11-11,6	11-11,60
poch. melaſa	8-8,40	8-8,20
ſeradella	13-15,00	13-15,00
bżnaze kruſki	18-19,00	18-19,25
łuny	16-17,00	16-17,00
woka	14-14,50	14-14,50
łany wotſuſchi	22-23,00	22-23
mēkre kupiny	12-13,0	12-13,00
ſotte lupiny	15-16,50	15-16,50
ſyno, 50 kg	1,70-1,90	—
ſtoma, rżana	0,85-1,10	—
„ pschenż	0,85-1,10	—
„ wowſina	0,75-0,90	—
„ jecžna	0,70-0,90	—

Drježdżanſka burſa

Pschenica	17,75-18,00	bżnaze kruſki	22,60-22,50
rożka	15,40-15,80	pschecž. wotrubły	10-11,20
nałetni jecžmjeń	19,00-20,50	rżane wotrubły	8,00-9,00
naſymſki jecžmjeń	—	pschecžna muka	28,00-29,50
wowſ	13,80-14 50	rżana muka	25,00-27,00
cžerwjeny bżecžel	160—180	woka	20,00-21,00
rapż	—	pjeluſchki	19-20
kukuriza (Mais)	21,00-22,00	hrōch	23-26,00
ſuche truſnjenſki	11,50-12,00	zotrowe truh.	18-22

Wuhlo, żelezo, pschkupne hnoje, drjewo, wapno (kalk).

		1913/14	1924 19. 2.	1924 25. 3.
ſyra bruniza (Braunkohle)		2,20	3,80	3,80
wuſtata	1 tuna	2,40	4,15	4,15
britety	abo	8,65	12,90	12,90
kate żelezo	20 zentn.	76,50	90,—	95,—
cžełnjene ſtabitate żelezo		96,—	130,—	145,—
blachi 3—5 mm.		107,—	165,—	177,50
tuſaty notron (Aetznatron)		20,—	34,05	33,50
tuſaty kali (Aetzkali)	100 kg	41,—	54,00	53,00
kainit 15 %	abo	1,50	1,23	1,23
„ hnojenju 40 %	2 zentn.	6,80	6,80	6,80
ratajnum karbid		27,50	28,—	28,—
amoniak	1 kg N	1,25	1,15	1,15
wapnowa ſuſyż (Kalkſtickſtoff)		1,16	1,10	1,10
wapno (Kalk)	100 kg	1,50	2,65	2,80
zemſke drjewo	obmt	34,—	47,51	47,38
tēſkne zyhele (Biberſchwänze)	1000 ſcht.	35,—	68,—	65,—
murjeſke zyhele		22,—	19,—	20,—
wotnowna ſchtżenja	1 kbn. m	1,20	2,80	2,30

Drobnowikowanſke płaczijny w Budyſchinje.

29. měrza 1924 po hamtiſkim poſjanjenju.

Wſchē płaczijny ſo po ſtot. hrivnje troſynje.

Twora		najniſch. płaczijny hr.	najwyſch. płaczijny hr.
Howjaze mjaſo ſ koſczemi	1 kg	1,40	2,00
Cželeze mjaſo	1 „	1,80	2,40
Skopjaze mjaſo	1 „	2,40	2,60
Swinjaze mjaſo	1 „	2,00	2,40
Tukrajny ſwinjazy ſchmalz	1 „	2,40	2,80
Pschenicžna muka	1 „	0,32	0,48
Rżana muka	1 „	0,28	0,30
Khlēb	1 „	0,22	0,23
Jēdżne bērny	1 „	0,06	0,08
Rajż	1 „	0,48	1,00
Hrōch	1 „	0,56	0,72
Ssoki	1 „	0,80	1,40
Amerik. ſwinjazy ſchmalz	1 „	1,60	1,80
Ssuſchony potēż	1 „	2,80	3,20
Dobre mloko	1 ſt.	0,24	0,26
Jēdżna butra	1 kg	4,20	5,00
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	ſcht.	0,09	0,13
Jēdżne bruny	1 kg	0,48	0,72
Zokor drobny	1 „	—	0,88
Petrolej	1 „	—	0,36
Kamjeńne wuhlo (domj. tepl.)	1 ztr.	—	2,05
Bruniżowe briketty	1 „	—	1,25

Porjedżenka.

W ſmjertnym nawěſchtku ſańdżenu pōndżelu Marje Knypowje w Drježdżach njeſmē rēkacz je ſo narodżiła 29. 7. 1867 ale 29. 7. 1876.

Hłowny a ſamolwity redaktor: Marko Smolet w Budyſchinje.

Budyſka fabrika ſokoladow a cokrow. twerow
F. A. Trumplerowy naſl. Robert Voye
na kotoſkej haſy 6 (Kesselſtrasse) / Filiala na bohatej haſy 10
najſtarſi wobkhod w měſco
poruca k předstejacemu jutrownemu ſwjedżenjej wēſe jutrowne wēcy, każ cokrowe twory, marcipan a ſokoladu wot najjednoriſcheho hacž do najlēpſcheho wuwjedżenja w dobrych hōdnoſtach.
Wosuški k zelenemu ſtwórtkej.

8 młodych hus
1 tydżeń ſtarych, je na predaż we Stonej Borſći čo. 26.

Koza
z kōzlečomaj je na predaż w Hórkach čo. 43 p. Khrōſćic.

Pos
dobry ſtrużowaŕ, je na predaż w Rašowje čo. 15.

Młody woł
je na predaż w Boranecach čo. 13.

Rjana čelčka
je na predaż w Prjewčicach čo. 4.

5 kozow
blizko kōſlatam je na predaż we Łuſcu čo. 18 pola Njeswačidła.

2 kozy
blizko kōſlatam, ſtej na predaż w Plusnikecach čo. 33.

Młoda wyſokoſcuželna, ſchniwa
kruwa
abo **jałojca** je na predaż w Dalicach čo. 5.

Wyſokoſcuželna
kruwa
je na predaż w Delnjej Hórcy čo. 15.

Max Hiller, kożowa wikowarnja
na jerjowej haſy 3 **w Budyšinje** Telefon 364.
poruča jako wosebitoſcz
Z dubom garbowane pōdušowe koże a kruwjace koże w połojcach a jadrowych kruchach. Ia pōdušowu kōżu, Wiemannske jadrowe kruchi, jadriwe pōduše a wurški, čornu drjewjancowu kōżu, kożane fale, Ia howjazu kōżu, prēdne a zadne dżēła, wšē drużiny ſedłowēje kōże, čorne kożowe boki za wuporjadżenje gratow, rjemjenje k ſlōcu a wjazanju, kōżu k wobſadżenju podpołōżkow, kōżu k wozmywaču a kōżu k woknamyču, naſi. kożowy tuk a wobuċowu kremu.

2 wołaj
(jedyn 2 lētny a jedyn 1½ lētny) ſtaj **na predaż**
w **Bukojnje** čo. 21 pola Huċiny.

Potbatmjany plat, dobry plat, łożowe poczehunjenja, mēchowy drell, twjelki atd.
pschedawataj a wumēnjatej na len
Rudolph a Schmidt w Kamjenzu, Arndtſtraße 34

Wubjerna kupowańja tkaninow je daloko znaty wot 1701 wobstejacy **tkaninowy dom Körner** mějeœel **A. Augermann w J.** na Połěnčanskej dróży 31. Dokelž su wšě posrědne dobytki wuzamknjene, pódlanske wudawki cyle nizke a dokelž we wulkim a cyłym **antik**- droha kcliekcija mustrow wotpadnje, mam najnižše płaćizny. Namakače bohate wosebite sortimenty wšěch tkaninowych druzin **wobleko**we, **kostumowe, koverkot.**, **mareng.**, **kholowe, zwjeršnikowe, jupowe** a lěpše žonjace tkaniny, čorne a módre tkaniny za kostumy a **wo**

Chenillowe rubišća

čorne, módre, brune, zelene

wulke kemšace rubišća

chenillowe šawle

čorne, jenobarbne a pisane, mustrowane ze žiłzanymi a chenillowymi franzami

we wulkim wubjerku

poruča

E. Jordanowa wudowa

na jerjowej hasy 5. **na znutřkowej lawskej hasy 8.**

Pomorske symjeńtne běrny

wukhadźace z najstrowšeje role mam w sadźeńskim času na składźe.

Wotedawam kóždu dźělbu a družinu a proču skazanki nětko hišo zapodać.

Wosebje směju sćěhowace poručenjahódne družiny na składźe:

Žałne družiny: Bürknerowe žałne, Kaiserkrone, Müllerowa najskaršša, Thielowa najzałniša, Primel, žałne różowe.

Srěnjotne družiny: Alma, Angelika, Amilka, Hassia, Hindenburg.

Pózdne družiny: Bilcher, Centifolija, Deodara, Industrie, Richters Jubel, Märker, Parnassia, Pepo, Pirola, Phönix, Kariz z Kamaka, Trebitzscher Ertragreiche, Wohltmann.

Podawam nimo teho kóždu družinu, kiž so přeje.

Erich Bräuer

wulko-wikowańja ze symjeńtnymi a jědźownymi běrnami

Telefon 944. Kontor na Moltkowej dróży 5 po 1 skhodźe. Skład w bróžni na Holle hasy

Hosćenc „k lilijam“ w Radworju

Sobotu 29., njedźelu 30. a póndźelu 31. měrca so

kózłopiwo toči

kózłokolbaski, pječona kolbasa, pampuchi.

Přećelnje přeprošujetaj **M. zwnd. Delankowa a dźowka.**

Hofmannec hosćenc w Psowjach

Jutře njedźelu su

pyšne reje.

W Hobrakec hosćencu we Łuzy

su njedźelu wot wječor w 7 hodź. sem

reje.

Wšěch lubych přećelow wutrobnje přeprošuje

Aug. Hobrak.

Hosćenc w Hrodźišću.

Jutře njedźelu su

pyšne reje.

Reinhold Neugebauer

w Budyšinje na hłownym torhošću 7.

Poručam swój wulki skład samozhotowjenych

wobliekow za muzow, pacholow, hólcow a dźěći, wšu drastu do dźěła,

wulki skład tkaninow — zhotowjenje po měrje.

Nimo teho poručam košlacy barchent, módrodźišće, kopšiwinu, łožowe počehnjenja, twjelki, trjenja, dybzačne rubiška a wšelake.

We wulkim wubjerku

a po bjezkonkurenčnje tunich płaćiznach poručam:

mužace, pacholace a dźěćace wobleki, gumijowe mantle, manchestrowe wobleki, krasne dźěćace wobleki a drasćički nowosće w klobukach, wysok. klobukach a čapkach, tkaninowe a glasejowe rukajcy, kholowy wšěch wulkosćow a hódnosćow.

Franc Bulang w Kulowje.

H. Hennigec

mukowa a warjenjowa wikowańja

w Budyšinje na zadnej bohatej hasy

poruča k jutrownemu pječenju

wšě twory k pječenju, kaž hórke a słódke maudle, rózynki, cokor, wolij k pječenju a safran, kaž też šmalc, margarinu a palmin, też šokolady a cokrowe twory kaž też za šulke dźěći **jutrowne tłty** wšěch družin a wulkosćow.

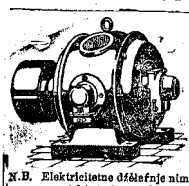

Elektriske motory

Siemens-Schuckert

předawam ze składa po fabrikskich płaćiznach

Eugen Vogler

fabrika specialnych mašinow

w **Kamjencu** Arndtstr. 23.

N.B. Elektricielstne dźělarnje nimaja žane prawo k samopředawanju a wotebjerarjo pruda móža kupować, hdyž chcedźa.

Symjeńtny wows nalětnu pšenicu

hróch
woku
pjeluški
žołte lupiny
hejdušku
šlez. čerwj. dźećel
žołty dźećel
rżany gris
rżane wotruby
pšenične wotruby
symjeńtne běrny

žałne, srěnjotne, pózdne ze šlezyskeje, Pomorskeje a Meckl.-burgskeje poruča

Paul Bennewitz
w Budyšinje.

Holcu k swinjom

kiž plahowanje swini derje rozumi, a kiž ma nuřkowne hospodarstwo na mojim wotnajeńskim kuble sama za so a za samotneho knjeza přewzać, pyta hnydom kubler **Bjelka we Słonej Boršći.**

Rjane čisto

dźećelowe symjo

je na předań

w Kumšicach čo. 1.

N. S. U. motorske koło

2½ PS z 1 cylindrom (Leerlauf 2 Gänge) předawa płaćizny hódno

generalne zastupjeństwo

Neckarsulmskich dźěłańjow w Budyšinje

na žitnych wikach 11.

⚒ Brikety ⚒

Hornjošlez. kamj. wuhlo - češke brune wuhlo - hornjošlez. hutowy koks - khójn. kulich. dřjewo - brězowe palne dřjewo šwartowe dřjewo

benelin, čistu rumunsku tworu - **benzol**

wotedawa płaćizny hódno

kontor

Alphons Ellenberg na sukelnskej hasy 30

Skład: na Třěłanskej dróży 58 - Telefon 443.

K jutrownemu kupowanju

poručam swój bohaty skład

hotoweho wobuća wšeje družiny

Pawoł Mechelk

šewski mištr

we Łazu.

Konfirmaziski wěnčk

na row **Gretu Scholcziu** f **Koblic** pola Wulkich Sdžar

* 29. 1. 1910. † 18. 12. 1923.

Hdyž bjeńša w Božim bowje stejaš
Tych młodych lubši čzohdźiła
Kiž sławnje swój šlub wobnowjeja
Tam pola Božoh' woltarja,
Dha luba Greta ju nałeh Ty
Pod trawjkom pichi žurtwiczyn

Ach nětko tym sa Tebje stejał
Pichi woltarja a pichi bupt.
Swej njejšym mušlit a tej wjedźał,
So je to mojno na šwěcze.
Hdyž druhi swój šlub wobnowja,
So Ty ho leźnješch bo rowa.

Ach tpodtmna bě twoja tjorotcź.
Na tchitu bětche tforhta.
Ty njeźiwjeńce jarnu jaloteź.
Tej troschi bě pola lčarja
O tat ho tojdy wutroja.
Hdyž Ty ho nałeh wobnowa.

Kat lrnowi wutroba je nana,
Kat ljtjtna je tej macjeri.
Kat twoja hotra bjeńša ptała,
Sdej hóžbo na to pomhšli,
So twoja konfirmazija
Dy ſ brudźimi ho wotmieła.

Kat mudra, pohtuchna Ty běše
To šmy my wschitchy błyschelt'.
Hdyž bjeń toh' thowanja tu běše,
Kat Gje tón wurzeł wutlynuł,
So w tchuli Twoje mjeno bje
Do jutrow prózdne wostanje.

A kat tón forat ješ. e Twalk
Je jako bźěžo pacjetle,
Hej, je to ałe tjawnje prajił,
So je tej jenu ljubu ſił.
Ta šmjerć, ta nima šmilenje
A ſa nicjim ho njeprajcha.

A tola trochčt, bjes Bojej' wolej
Mit wjółte ſ hłowy njepadnje.
Njech thodźimy we šmjertnym bole
A njech naš trjechi njebohe.
Njech šwět tej prajł, schoj wón chze,
Naſch trochčt, wón tajki wostanje.

Twój šmótc

Korla Nowak je žiwjołu w Lemischowje

pjches A. 2.

Elektr. orchestrion

Hupfeld-Helias

dubowy, za salu a korčmu derje so přihodźacy je na předań.

Schmiedeschänke Klotzsche bei Dresden.

Telefon Klotzsche 18.

Dźělbu tkaninow

za mužace wobleki a žonjace kostumy předawa płaćizny hódno

Aug. Muka w Dobruši.

Pjekarski

wučobnik namaka hišće dobru wučbu. Dalše je zhonjć we wudawarni Serbsk. Nowin.

Centnar **symjentneho**

dźećela

ma na předań (też po puntach)

Smoła w Bronju.

Bóh tón Knjez je po swojej njewuslědźomnej radźe našeho wysokočesćeneho fararja

knjeza Khorlu Božidara Křižana

27. měrca pop. ¾1 hodźin nahle z jeho bohaće žohnowaneho skutkowanja wotwołał. Wón bě muž po Knjezowej wutrobje, bě tak žiwy, kaž wučeše, bě nam wšěm z příkładom ze swojim čichim, ponižnym wašnjom. Za krótki čas jeho dušepastyrskeho skutkowanja tudy je ze zastojńskej swěru luboseć rozsywał. Tehodła steji cyła wosada hłuboko žarujo při jeho marach a začuwa z wot njeho tak jara lubowanej zawostajenej swójbu hórku bolosć, kiž je jej z jeho žałnym woteńdźenjom nastała. Jeho wopomnjeće wostanje pola nas w česći hač přez row a jeho za lěpše našeje wosady do skutka stajene mysle budźa też dale naše předewzaća k žohnowanju našeje Rakečanskeje wosady wodźić a pohnuwać.

W Rakecach, 27. měrca 1924.

Wosadna zastupjeństwo.

Po Božej njewuslědźenej radźe wumrje nahle naša horcolubowana dźowka, sotra, moja lubodroha njewjesta, naša přećelnica a towaršska

Marta Hajńkec

we swojim 18. lěće žiwjenja po krótkej nahłej jenož 24 hodźin trajacej khorosći wčera wječor w 9 hodźinach.

W Drěwcach, 29. měrca 1924.

Hłubokozrudźeni starši, bratša, sotry, nawoženja a přiwuzni.

Přiloha k čisłu 76 „Serb. Nowin“

Sobotu, 29. měrca 1924.

Wopórniwosćj!

Na wopórnišćeju w horach wopowachu naschi wótzojo, a jich wopory běchu jim strojate. Sćwjate běchu jim tež jich hona a domy, horjo lubowachu swoje swójby a hač do poslednjeho dychanja wojowachu za swoju narodnosć.

S wulkej wopórniwosćju schkitachu hač do symjerće swoju trajnu. Tyhżaju wopowachu we wójnach žiwjenje za swój narod a krej běšeše ſ cżuronni. Tyhżaju šaso buchu jaseći abo kaj skočata sabiješi.. Tyhżaju shubichu wjele krócź wschitko, statok a dom, dyrbżachu dale cżahnyć a nowa japo cżeć. Kak wulke cżrjódow naschich bratrow dźělachu w krutej, cżežkej robocże za swojich njepřećelow Teutonow atd.! Wěsche to wopowadźe wulka wopórniwosć!

Dhdż bu Mischnjanska krajina germanisowana, dha pózdźischo Germanojo najprjedy rycżerjow do prédka. Potom hakle pschicżahnychu pomalku germanizacija kolonistojo a załoźichu sebi zole nowe wjby pódla serbskich. Wschitko, schtuj „serbske“ rěkaſche, bu hanjene a potłóczowane. Tak dołho njetrajeſche, — a běchu serbske wjby byle. Dźensa hischcże jenoż mjena na polach pokazuja, hdże su tehdy serbske wjby stale a wjele su ſo zgle zabyle. Wobydlerjo běchu ſ dźěła wutcżahnyli a wumrěli.

Nic-ke to załostnje cżekći dóſt sa prjedawschich a njezabsche sebi wjele wopórniwosće wot nich!

Dźensa bžakowano Bohu žanych tajkich paduschnych časow wjazy nimamy, a'e druſy pschećelijo — cżitaj njepschećelio — su nam frosłi. Jich systemje je žansmy wostał, kaj wot spočatka, jenoż jich wojowanje njecżinja wjazy sjawnje ale sadny kulišnow. Tutemu wojowanju mał dyrbimy so se wschěmi mozami wobaraċ a to žada sebi wot nas, je-li niechamy so połóżowaċ hacź, wulku wopórniwosć. — Wopory na dźěłu a wopory na pjenjesach. Kóždy Serb dyrbjał tu wěź podpjeraċ.

Kak steji pak pola naschich Sserbaw ſ wopórniwosću?

Je to jara wosłoczjnow dypk a najlěpschi wotmołwu na to mózu ſ małym podawkom, kaj sym jón pšched krótkim cżasom shonił, podaċ.

Wěsche pched hodami we wulkim měsće 75-létny žydowski serbskich Božich słužbow. Pšched durjemi a posdźischo pschi małym žydowdźenju w sali bu sa zarunanje wudatkow hromadźene. Tak małe bu darjene, so žo tehdy jěsdba dunowneho wot teho zaplaċejcż njeda. — **Tak wulka bě serbska wopórniwosć.** Nimo wjele wopaczných pjenjes běchu tam hischcże papjerjane hrihwny darili a bě biliona papjerjanych hrihwnow hižo tehdy jena stota hrihwna! — To běsche hańba! — O tempora, o mores!

Karakteristiſke pak je, so je wschudźe pola naš tak! Sa wschitko druhe maja naschi ludźo pjenjezy, jenoż sa swoju nastaſchu a najšamžnischu wěź žane pjenjezy nimaju.

Mała hromadka ma posłpochi wotewrjenu ruku, ta wulka cżrjódo sa žiwót narodu niczo wjsche nima. Tele wutrobu ſ ladej smjerśnje, hdyż rěka, něschto małe sa narod dariċ.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski

Najl. a najtuńša kupowarnja wobuċow. Pódulowanje spěšnje a tunjo.

Druſy šaso wobroċa swój kroschik 10 krócź, prjedy hač jón badża.

Bjes pjenjes a wožobinſkich woporow pak niczo dospěwaċ njebudźemy.

Tale wulka luboſcź ſ pjenjezom je najcżešćiwischi mamonišmus a materiališmus. Tutón mamonišmus a materiališmus podušu wschu dokonjenje na šerbskim narodnym polu. Pšchi wólbach dyrbi a budże so ta pjenježna mša pokłaċeć. —

A pšchi tym šteji druhi njepschećel pšched wrotami. — To je **kapitališmus — wulkoležomnoschćerstwo!** Wasche reje wokoło słoteho cżelesa, twaſch mamonišmus, budże waš do jeho paſorow pschinjeſeċ, pschetož jedyn dźěła druhemu do rukow.

Ratarjo! — Potom „Boženje“ wy lubła a lubliczka! Tutón kapitališmus budże **rationelnje** dźěłaċ a njebudże priedy šaſtaċ, donlž je waš małych a žrnich ratarjow sežrał.

Sšamostatni a šwobodni ſe potom byli a mójesće ſ waschimi šwójbami ſ cżłowom wulkoležomnoscżerstwu na robotu khodźiċ — a dawki płaczeċ!? Tak baloko budże waš krótkowidźaca politika bórzy pschinjeſeċ. A najwjetschu winu śmjeċe ſ tym, so žanu wopórniwosć njemjeſchcże.

Naschi wótzojo w swojich rowach žadyn měr namakaċ njebudźa, prjedy hač to hinak njebudże. Tehdała Sserbjo! ratarjo! dźěłacżerjo atd.! šhrabajcże **so** ſ wschelje letargije k waschemu wužitkej a krwawnym woporam waschich prjedownikow k cżešći a ſ luboſći!

Sajimnjcże ſo bóle energiſcy ſa waschich sastupjerjow we ſejmach. Niech wam praja schtoż chcżeja. Jednanje a hromadźehicże ſ němſkimi ſtronami je ſa naš Sserbow runje kaj šamomordaſtwo a za njerozumnju, każ mója hewak dobri Sserbja na tajkele puċe pschińiċ. Sšu tola hischcże druhe puċe!

Hdy by wjazy wopórniwosće było, bychmy dawno šerbšku wychu šchulu w Budyšchinje a šerbšku wuċerńiu sa dźiwki (pensionat) měli. To pak žada tej horju luboſcź ſ narodej. A kajši wužiłt by to sa naších lud był?!

Luboſcź ſnadź naschi Sserbja ſ jich narodej maja, ale woni su truhinjeni pšches nemške wačzinje a dyrbja ſo najprjedy rošsmjeliċ. Se šamžnymaj wocżomaj dyrbja widźeċ, so jěsdba do prédka dże a so Sserbſtwo šako ſ próchа šlawa kaj Pshóniz ſ popjeła — kražnje a pschego kraſnischo!

Tuż lubi Sserbja, njedajcże šo wot zuſnych wohańbiċ, ale stejcże kaj jedyn muż sa waschimi wjednikami, kotrychž sće ſa ſprawnych špóſnali, bóle šwérnje a ſ wjazy wopórniwosću k šwojemu narodej, wam a waschim dźěłacżam k wužitkej a waschim prjedowníkam k cżešći — a to seše jime winojeſi!!

V. A. Hela šk.

Nascha wowka.

(Wobraz ſe wšy.)

Na šewizy khěżnych duri je wumjenk naschcże wowki. Tu njetrjeba šo bojeċ, so je někomu na puċu, **so to obe** tamne prawje njeczini. Tu je ſ knjesom, może cżinicż, **schtoż** chże. S wjetscha wschak je „kěcorka“, pomha ir **domačkim,** hdżež może. Hdyż jej wschu tak njeschče, każ žebi pschcże, potom wostanje w šwojich schtyrjoch murjach. Niż tehdała, 'o tvaſch šě ſ njej wobkhadźaja, każ šo to mnohim starym ludźom dże, hdyż šu kubło a statok wotedali. Nawopak. Sšym, pschichodna dźowka a wnuczkojo dźerża wulke truchi na šwoju wowku, šu hordźi na nju. Tola — wschu wschoł na šwóżce tak hladzy njewotběhnje. Sšmy wschitzy hlaši cżłowjekojo. Druhdy wušunje ſo słowo, kotreż sě ménjene njebě. Ale starschi lubjo šu tróschku kołkożnoschći a wosmišłowo hinak. Jim šo šda, so šu wschudźe na puċu a cżaka šo na jich šmjerċ. Sšwoje zyłe žiwjenje šu šo drěli a draczowali a žebi tak šwój „wuczinjeny“ wumjenk saſtužili.

Někto wschak wjazy tak njemóża, każ bychu chcżeli. Je jim, każ bychu wschěm wotkhudže byli, nécżeje darmacżka hladali. To saſtužowaja dźeń wote dnja, we wschěm widża a šlyscha to — pschi wschčich maliczkoſcżach. To wschu pak je ſ wjetscha wumyślene. Tak njedźaſowni tola jich šamžne dźěcżi njeſu. Hdyż budźemy stari, šo nam runje tak pódże. Stawy a rosum popuschcżeja.

Sandźeny tydźeń chżyche wowka, dokelż na šwoje lěta — je 79 — hischcże derze widźi, koschtu šwuporjedżeċ. Marhata da jej ſenu hubjeńchu, ſ kotrejež dyrbjeſche šaſtaty wotrěżaċ. Hdyż žebi Bóhlby Knjes šchkodu wobhladaċ, wjedła wowka lěpschu a rěſalche ſ njeje šaplaty. Dyrbjeſche Marhata šwarjeċ? Ně, mějeſche ſ njej šobuželnoſċ: „Wostaj marći“, praješche wona, „to wschak hischcże bodźekam“. To žebi ſ wutrobje wſa a dźěſche płaczo do šwojeje komorki. „Hdyż chżeſch něchto pomhaċ, to prawje njeczińiċ. Hižo je pschewjele, hdyż lober dźeſch. Chżeja mje wotbrjeċ, šym jim wschudźe na puċu.. Wjmi mje ſ žebi, lubi wótcże, so budże měr. A njeczińiż mje, jeli je twoja wola, pschedołho na thorołožo.“ S tajkimi myślemi bédżeſche šo wowka.

Nasajtra mějeſche Marhata šwoju nuſu, ju šmérowaċ a ju pschepokjakaċ, so maša ju wschitzku lubo a rad a so chżeła ju hischcże prawje dołho pschi žebi měċ.

„Ty šy šeſtarska, luba wowka, pomjatk cże druhdy wopuschcżi. Njerjeſtarska žebi dła šaplaſanja błowu łamaċ. Sšy dosċ šwoje zyłicże žiwjenje dźěłała, mójeſeċ šu. Sšy dosċ šwoje zyłicże žiwjenje dźěłała, mójeſeċ šu. Njetrjebaſch žaneje mišy cżerpjeċ, damy cżi wschu ſ wutrobu rad. Telko šy žebi tola na šwójich dźěcżoch saſtużiła, so njebudża cże šapšewaċ a pšches ramjo hladaċ.“

A luboſnuje maška jci ſaldate liża. A dźěcżom šo junu lěpje pola wowki lubi. Tajše a podobne pschihady šo mjes mlodymi a starymi ludźimi stawaju. Wodnjo Marhata šaczuwa, kelko dźěła leżo wošanje, hdyż wowka šobu njeſaschcżinnje. Runje won prajene — jej šo tam też njelubi,

Khuda holza a bohaty šyn.

(Wjeżny podawk.)

(Pokračowanje.)

III

Pola stareho pschecże'a šo mi derje špałche. Do wokna šwiwiczki hladaſche hižo běły dźeń, hdż wozuċich. Spěchnje šaſtóżich do pschećelowcho župana a lehnych šo do wokna, je kotrehoż bě na cżichi kerchow wokoło zyrkwje widżeċ. Se druhcho wokna bě widżeċ do małeje zahrodki. Duchotowy dźěłche pšches kerchow do zyrkwje. Pšredy hač bě kerchow pschekročił, pschijšuſ ſ njemu ſtary invalida, kotrehoż mój pschećeſel jako dobreho ſnateho postrowi, a potom šaſdże ſ nim do šary.

Sa mału khwilu łukny ſtaro fararjowa macż do duri, pschejeſche mi dobre ranje a pschewróżby mje ſ šnědanju, pschi tym na'pomnjejo, so hydy na jeje šyna njeczakaſ, dokelż ma hischcże něschto še ſtarym wojakom wucżinjeċ, so pak bórzy pschidże.

Njedach žebi dołho łakaċ, ale šyndżech šo la błido a dach žebi ſ šyrej wutrobu šhodżeċ derje wontrajeho thofeja še šmjetanu, wo kaſſeju šo we twalich měſtach ne baſki daja. Ja žebi ſ jédżenjom jeno tak hrajaċ; ale dła tola dawno hižo hotowy, pridy hač mój pschećeſel do jstwy šaſtupi.

Bě nětkaſi roshorjeny; jeho hewak trochu blédej ližy šo cżežkowjeneſchcżej a wocżi šo šwędżeſchcży, rżetny pał jeno, šo je jemu ſtary wojak wczerawschi podatk na twaju powjedał, a so je wot ſtareje młynkoweje poſtrow p'chinjeſk, šo dyrbi ju wopytaċ, so je w nozy thorjeła. Pschi tym pschihomni, so je ſtara młynkowa ſara dobroczżiwa a so ju jeno macż thdych mjenuja. Mjes tym wupi špěchnje šchalku wioka a namołwi mje, so bych jeho do młyna pschewodźił.

Mi bě to runje prowje a hdyż běchmoj ſa saru do'chloj, rżeknych pschećeſeſej: „Njeje cżi ſtary wojak hischcże něschto njeluboſne pschinjeſk? Sdaſche šo mi, so šy pschcżiwo šwojemu waschinju hnuty.“

„Haj“, wotmołwi pschećeſel, „je mi ſtaru njepschijomnu wež pschinjeſk. Pohladaj — tamle ſtoji wulka worjeſchina; widżiſch ju? — a pódla njeje tu hubjenu thżałku?“

„Widżu.“

„Za błuſchca ſtarej wudowje Holaſkowej, macżerji teje ſamki, wo kotrejž je cżi wczera noſch Franzowſa powjedał. Wona je — każ praja — też něhdy tak rjana była, każ něſt jeje dźowka, a lubjeſche šo khudym a bohatym. Też Młynkej a Hobrakej, tiż běchtaj tehdom młodaj, je šo — każ praja — ſalubiła, a pršni, dokelż bě po šmjerċi šwojeju ſtarscheju hižo šwój knjes, thay'che ju tej woprawdże běſi bracż. Ale thuda Hertka pak jemu to njewěrjeſche, abo pak je šo jej Hobrakej wotrożił, mjenujcż Holaſk, kpje lubiť — a to drje je ſ mérje podobniſche, dokelż je šo Hobrak bórzy na to ſ wotrożżonť hacż do puſkow šwadżił, wotrożż dźěſche pak wot njeho a wożeni šo ſ thudej Hertu. Tam w tej thżaży ſtaj potom hromadźe bydliloj. Wón thodźeſche na dny, wona wobſtara domjace dźěło, łuſt pola, a posdźischo šwoje jeniczke dźěcżo, Hanku, koiruż ſ bojoſcżi Božej, ſ pokrocżi a ſ dźěławoſcżi wukubła. Tu naſta něhdy rano hara — ja běch runje dźeń predy na tule šaru pschehadżeny — šo šu Herczineho muża je Sprewje wucżahnyli. Juſtje bidże to tři léta, wónz šo na tón dźeń dopomnicż, każ by to wczera było, dokelż bě po šyrej wotż wulke dźeſanje, a wokoło morſewe ſtejachu gle cżrjódy, dokelż jeho wschitzy jako dźěławcho a ſprawnecho muża znajachu.

„Je dha jeho ſchtó morił?“ wopraſchach šo tak duzy. „Abo je jo ſcżepił?“

„Morił?“ wotpjetowaſche farař nětkaſ cżežzy. „Je dha cżi ſtary wojak wo tym hižo powjedał?“

„Ani ſłowka.“

„Sšurowe ſałoſcżenje wudowine a šyrotżyne njetrjebaſch cżi wobcżerpne wopżiſowaċ“, powjedeſche pschećeſel dale, „a ja mějach ſamérno cżinicż, so bych jej ſ troſchtom pożylnił, kajſchoż może jeno nabożina ſliſcżeſi. Jeju bołoſcż bě njeſmérna, dokelż bě hłuboko we wutrobje. Wo wšy ſo ſpodżiwne wéży powjedachu. Morwe cżeło bu namakane na ławży, kiż mjes młynkowym a Hobrakowym łubtom pšches Sprewju wjedże. Njesbożowny wiſżeſche ſ prawej nohu mjes hrjadami jeneho ſtołpa, na kotrýž šo tuta łaſka ſepjera. Pschetłate wobtkożenje bě na njej na jenej ſtrone šłamane; tam je njesbożowny pał šam padnył, pał je jeho tam nichtó — cżitajmy.“

„Po tajkim tola?“ naſpomnich ſ pschibjerajej wcżitnoſcżu..

„Pšt! ſchtó może to wjedżeċ?“ rżekny pschećeſel jara khutnje. „Holaſk bě w tym cżaſu w ſamžnej wéży, hdżeż bě wczera twaj, žiły tydżeń na dżele a thodźeſche wjeczor to dźeſacżich domoj. Bur, pola kotrehoż dźěłaſche, nała jemu na puċ tójſchto žitneho; ale Holaſk bo jeho šédma dótknu, pschetoj bě ſ zyła jara měrniwy a pschego ſtróhwy. Bě tehdała njemóżno, žebi myślieċ, so by ſ njanoſcżu do réki padnył. So by žebi šam žiwjenje wſacż chżył, na to njebéchu myšle, dokelż bě ſcżepliwe a ſpotżojene myšle; a tuż njeſwoſta, thiba ta móżnoſcż, so bě ho pschejcżara krucże wo wobtożenje ſepréċ, so je jo ſlamał a ſo tak ſnał do réki cżiſnył. Wě ho, pschecżiwo temu rěcżeſche ſało něchto druhe. Naſch ſtary wojaſ ma mjenujcż wačzinje, ſo žebi druhdy do wokoliny wuńdże a ho hakle ſa dwaj, ſi dny ſało wrócżi. S tajkeho wulkhada wróċżi ho wón też runje tamón wjeczor domoj a runje pola Sprewje, hdyż bě dachoł hacż ſ Hobrakej hubu, ſłyſcheſche něhdże pola łaſki hłoſky, każ bychu ho dwoj, ſjio ludźi wadżili, haj, też ſaſtżyſcha wscheduny Hobrakowy hałr: „Cżert a hela!“ Dokelż pał bě tohla cżmu, njemóżeſche hewak niczo rożesnaċ, a thdż hacż na łaſku bóżdże, bě łoko wokoło cżicho. Na cżmje njepyjny ani, ſo je wobtożenje ſlemjene, a tak pschińidże domoj, bjes teho, ſo by něſchto wo tym rjekł. Jonje hižo ſpaſchiet, a cżakaſchtej Holaſka hołke naſajtra domoj. Ale hdyż tu jeho wbohi wuſ naſajtra mornwy leżeſche, tu počża, wjeſo, wojaſ powjedacż, a ludźo wjercżaċu ſ hłowu. Bě dże po šyrej wšy ſnate, ſo ani młynk ani Hobrak njebohemu derje ſmyſlenaj njebéſchtaj, a ſo jeho wot tejele khwile, ſo bě jeho Hanka wołka, pschejeſchchaſchtaj, hdżeſłuſ bě jimaj mógno, a to tak, ſo jemu na ſwojich gruntach ani najmjeńſcheje ſaſtużby njepschejeſchtaj a też do wſchěch pschihodnych kałaſchtaj, ſo by jemu ſaneho dźěła njedałi.. A ſtónczinje naſta ſ teho tajka hara, ſo dyrbjeſche ſo ſudnistwo do teho měſcheċ; ale pschi tym ſo nicżo njewuſkopa. Hobrak dopokaſa, ſo bě tehdom ſ Młynkom a ſ druhimi hacż do pó'dneje nozy w ſorczinje był; naſch Franzowſa pał je jara dobra a cżeſtna dźowka, hacż ſo by ſ teho, ſchtoż bě tehdom wjeczor ſaſtyſchał, hnydom ſtórżżni ſcżinił, a ſak bě też pschi tak njewěſtym pobładże pschecżiwo tajkimaj bohacżkomaj něſchto wucżiniċ chżył? S jenym ſłowom, Holaſ bě mornwy, bu pothwarany a potom je ſo na zyłu wež ſabyło. Jeno to bě mnohim dźiwno, ſo Młynk bórzy po tym podawku wožwrocżenu Hanku ſo ſłužby wſa a jej wjetſchu mšu damaſche, hacż je jom waſchenje, runje tak, każ by jej něſchto ſarunacż chżył. Ale druſy pschipżipwachu to dobreczżiwoſcżi Młynkowje ſamy. Kiż bě ſ Hertu cżaſ žiwjenja jara dobra; wſchak ſa pół léta na to njemóżeſche ani burowka ſabżerwacż, ſo by Młynk holzu łaſo njewuhnał, hdyż mjenujcż widżeſche, ſchto ma ſtyn myšle.“

(Pokračowanje.)

hdyž takke wobsamoćena w swojej ſtwiczaj hdźi. Sda ſo jej, kaž by w jatwje była. A tak dołho njetraje, je njedorozumjenje saſo rozrunane.

Hrajka a sabéra ſo ſ wnuzkami, wotzehnje je wſchém dobrym počinkam, porjedza jim rjane baſnicžki — naſche młode wowki to wjazy njemóža — a wuczi jich parzerje a pobožne ſchtuczki. Taſka wowka je a wostanje najſtkopcha pěſtowička. Też hdyž hdi ſ wołpczkom won dojdże. Njewobhladuje ſo wjazy ſa młodymi hólzami a njeſhudi pſchi tym dźěcko ſ woſa. Wona běli běrny, bóndże po brjewo a ſatepi, pſchikrywa a pſchihotuje błido, wopłokuje, mlěje ſhoſej, wumjeſche ſtomiczki ſ khdże, naſtje kóczay mloko do cžerjópka, wosmje hólſej nóſ a ſwarmuje jeho pſched ſchłodu, dawa kirom a wuczěri zuſeho honacza ſ dwora. Hdaka ſa wſchém, kaž dołho Marhota dęſi. Pſchi tym ſatepi hdi w ſwojej ſtwiczaj, ſo ma wjeczor cžołło. Sſedźi rad dlěje, njemóże ſpacz, kaž hdź ſo ſtarſchim ludźom dże. Njeirjeba telko ſnara a tuſ cžita ſ biblije a ſ druhich pobožnych knihow. Druhdy wosmje też Pſchedźenkaſ a „Sſerbſke Nowiny“ a njemóże ſo bodźiwacz, ſo nětko wſchdnje a tak wobſchérne pſchikhodźeja. Pſched 60 a wjazy lětami pſchinđźechu jenoż tydźenſki. Prěnjeho redaktora je też ſnała, ſ tym ſo ſtrowe hordźi. — Schto ſo to tola w ſtwéce njeſtanje! Telko nowinkaw ſ hdźinka ſhoni.

K wjeczeri dobéhnje hdi po mloko, praſene běrny, khléb a butru a druhe. Druhdy jej też domjazy pſchinjeſu, kaž je runje cžaſ a ſkwila. W khachlach ſtejt horeſowa thana. Pſchikrěwa hdi. Na khdże na zokrowu tyſu. Na, dźenſa możemy wſchak rjez, ſo běſche hižo w młodoſczi tróſchku khłóſcheza, dałeſche hdi na zokor nětſcho. Nadźijomnje jej tute cžiſło Nawin do rukow njeſpſchindże. Sewak wobraſowarja naſwari „ſtare blady“. A redakſija njech też mjelcži. Saj wſchak, khdy ma ſwoje wa'chnicžko, potom hakle, hdyž ſu ſeſtarili. Słónczne ſrumuje blido a wottorhnje dźenſnjiſchi bźeſ ſ naſcžeńſkeje protyki.

W khachlach wohrěwa hdi zyhel, ſawali jón do łapy a tykuje jón do łoža ſ nohomaj. Tón njemóże roskopacz, kaž je jo jej nědźo ſ wodowej błeſchu ſchło. Kſiwiłu hdźi hiſcheże na khachlowej kawzy a hrěje hdi khritjet. Sſedźi a myſli. Schto je takle cžłowjeſke žiwjenje. Widźi hiſcheże ſwoju ſwowku ſ kjomaj a ſmorſchcženymaj rukomaj. Jako make dźěcko je ſo naſtajnje dźiwała, kak móże ſo mjeſwocžo a ruka takle ſkładźicz. A nětko je ſtanu taſka. Jeje luby Józef! Kwaſ, błéwory kwaſ, ſmjerc, khrchow — to cžehnje nimo łaſ dych. Dźenſa wrajeſche maly Pawołk: „Womka, hdyž ſy hižo tak ſtara, ta ſo bźiwam, ſo maſch hiſcheże jake rjane běłe włoſy“. — „Hałle w ſtarobje ſu taſke“. — „Ach, wowka, hdy bychu moje też ſkoro taſke byłe!“ — Tajte ſu dźěcži. Kak dołho a budża też tak dałoko, budże wrócžo myſlicz na ſwoje dźěcžoze dny a ſtaru wowku. — „Ju, je ſyma na nohi! Naſlépje je, du lehnyć, ſo ſtare ſtawy ſ wotpoczinkej dóndu.“ — — —

Kruty hród.

(Stónczenje.)

Tu ſwónczi ſaſwonni a pſchedhyda towaſtwo wotewri ſ tym, ſo naju najprjedy jako hoſcžaj powita. Potom poda wospravnu, ſchto je towaſtwo w tutym měſtazu wuſkutkowało. Wěſche telko ſobuſtawow ſhubita, liwkich jich mjenowaſche, telko bě ſaſo pſchiſtupiło, ſława jim! Sa ſamér ſpěwacz a na hranizy ſherſtku narodnoſcž hajicz, je wumjedło, też ſo nadźija, ſo je kóżdy po możnoſcži doma ſpmjo ſherſtkeho ſpěwa wuſmywak, potom je ſo dwémaj Horymaj ſobuſtawomaj zjenjeżna podpjera poſticzała. Tuż możemy wjeſeli do pſchichoda hladacz! Słónczi pſchedſpa.

„Sſława!“ ja ſ pſcheczelom pſchihłožowach

Na to poda pokſadnik roſprawu, běchu to ſrudne p - wſtcže: tón je hiſcheże 5 Neugroſchow ſchułdżi, jedyn druhi 25 Pfennigow atd. Też „Deutſcher Hausſchatz“ ma ſo ſaſo ſaplaczicz. — So ſo njerjach pſchi taſtej ſherſchcžeſnje, ſchtó mohł ſo tomu dźiwacz? Pytnyć ſo njedach, ale hladach w rumej mérje do wuſtawkow, kotrychž napiſmo cžakaſche: „Wonetſchaner Wendiſcher Geſang- und Hilfsverein.“ Potom ſhoi knihownju wobhladowach; nětſchi lětnikow „Hausſchatza“ a druhe němſke cžaſopiſy a knihi tam běchu, ale žane ſherbſke. Běch hnéwny ſrudny a ſo hiſcheże bóle ſrudźich, hdyž ſpěwacz ſ jiſychach: Das iſt der Tag des Herrn, Morgen marſchieren wir, Heimath ade atd., ſo wě, jenoż němſke ſpěwy. Ja ſebi też myſlach Heimath ade a chżych hicz, ale ſo na paſtyrja bopomnjeſchi woſtach a mějach ſa winowatoſcž, tenu tola po możnoſci ſabžerwacz. Pſchiſleſnoſcž ſ rěczenju ſo bórſy poſticzi, dapo ſpěwanju pſchedhyda ſ namaj pſchihłoże proſcho, ſo bychchmoj nětſchto porěczaloſi. Pſchecželej ſo njechaſche a tuž ja wuſtupich.

Sſerbſzy bratſja, tak nimale ſapoczach a ſo najprjedy ſa powitanje podjakowach, potom wo towaſtſnje rěczach. So je towaſtſnoſ ſpěwarſke, to je dobra wěz, dołeſ ſpěwa najbóle narodne cžuża wubudża a ſdjerži; doniž ſmeje Sſerb ſherbſkich ſpěwow a ſpěwarjow, zuſy ſiwjoſ ſherbſku narodnoſcž, ſherbſke waſchnja a erbſku reč njeſnicži. Ale ſrudnje pſchihłajich, ſo běch ſo jara ſrudźił, dołeſ ani jeden ſherbſkeho ſpěwa ſłyſchał njeběch. To rěka hižo pſchemóżeny być, to reka ſwoju rěcž a narodnoſcž potłoczowacz pomhacz, to reka wotrodżenz być! So ſu pſchemożeni, hižo ſich cžaſopiſy a knihi pokahuja; a rabzach, ſo bychu tola wiſche ſherbſke cžaſopiſy hdi ſkaſali, dołeſ ſu tuńſche, hacž cžiſto němſkich, a tuńſtnjiſche hacž tamne, dołeſ ſo we nich tola hdyž a hdyž herbſkemu ludeſ wěrnoſcž praji, runjeż jara ſłabje. Ale najbóle ma ſo ſherbſki ſpěw hajicz. „Njech ſo herbſki ſpěw haji a to jenoż herbſki, njech wſchitzy ſwojich wotrowſcženych ſynowe ſobu pſchiwjedu, to bychu herbſke ſpěwy nawukli. Se ſpěwa, ludi bratſja, herbſku myſl hdi dobywamy a potom budże ſo nam Sſerbowſtwo lubicz. Wſchak ſu herbſke ſpěwy ſunniſche a nežniſche, dużli žane druhe, ſu jenoż Sſerbam pſchimérjene. Sſława tehodła herbſkemu ſpěwarjej, dołeſ ma wón ſoſtajkby we ſdjerżenje herbſkeje narodnoſcže. Sſławа jemu!“

„Sſławа rěcžnikej!“ wſchitzy hrajachu, ale ſchto hdi myſlachu, njewdm. Potom jim hiſcheże radżach, kaſke ſpěwy maju hdi wobſtarać a to: Kozorowe ſchtyrihłóſne ſpěwy, Kozorowe kompoſizije ſ Sejlerjowym a ſ narodnym nětnjam, Sſlowanſtwo we ſwojch ſpěwach (a to ſeſchimi 10., 17., 28. a 29.), dołeſ ſu w tutnich ſeſchitwach jenoż herbſke ludowe ſpěwy adź. Tuż ſ Inſeſom tuwcžerjom wo tym rěczach, a wón mi ſłubi, ſo budże ſo nanajpilniſcho wo to ſtarać, ſo by ſi ofierbſki ſpěw pěſcził. Jemu mózach wěricz, dołeſ ſe charakteriny muż.

Potom bu hwoilu bſeſadowane. A bórſy ſaſo ſtanyſchi ſo praſchach, ſchtó może ſpěw: „Holbik dwé běłej bóżay ma“? Nětchto ich ſtany, wuczeſ ſybu, cžeſci jemu, dołeſ łóżby ſpěw możeſche. Tak jenobžnje ſpěwachmy a nimo teho hiſcheże wjeſe druhich ſpěwow.

„A ſ Lětu ſmēju nadźiju, ſe ſchtyrihłóſne ſpěwy ſłyſchecz, dołeſ ſeſe hiſcheże cžuże ſa Sſerbſtwo wobthowali. Tuż Bóh ſohnuj waſche próżowanje!“ tak kónczich.

S tym ſo też towaſtſwo ſłónczi. Nětko możeſche ſo łóżdy ſabawjecz, każ cžaſniſche. Bórſy widżach też cžłowdi hromadu hodźo khartu hrajo. Pſchi nékotrych hlidach ſo „Solo“ abo „Kouſa“ hrajeſche, pſchi druhich „Schafkopf“. Pola prěnich jenoż ſerbſki rěczecz ſłyſchach, pola druhich jenoż němſki. Dołho tu wjazy njewoſtach, ale wſchém bożenje prajiwſchi a jim ſtrowe a ſbożowne ſaſtawzenje na druhe léto pſchejo, wotendźech ſ pſchecželom a ſ towaſzerjom.

„Ale ty ſy jim praji“, wonka ke mni pſcheczel dźeſche.

„Hinak njemóżach!“ krótko wotmołwich, dołeſ běch hiſcheże zyle roſpnéwany. Bórſy hyrbjachmy ſo też dźěſcz a wuczerja hiſcheże jónu wutrobnje proſcho, ſo by ſo wo to ſtarał, a pſchecželа hiſcheże wołoſchiwſchi wotendźech a běch ſam poł mórnym njebjom, ſam ſe ſwojimi myſlemi. Ach naſch njeſłożowny lud, ſam ſo niczi, ſam ſwoju narodnoſcž ſ nohomaj tepje, ſwoje ſpěwy ſ njerodu ſahywa, ſuſe wuńnje. O ſchkoda tebje, kraſna Lużiza ſchkoda tebje, wótzna ſemja! Hubjenſtwo na tebje cžaka, tuż ſo pſchimaj narodnoſcže, mój ludo, pſchimaj ſo ſredkow, kotrychž hiſcheże maſch, a budżeſch ſakhowany. Nětu njeſahinjeſch, ſerbſka reč; ſerbſke waſchnja, wo budżeſche dale rěcžeż; ſerbſke ſpěwy, wy dyrbiſce a budżeſce ſo hajicz! To běchu moje myſle, a kruczíſche hu moje wotmyſlenje, wſche ſtrowe mozy ſa narodnoſcž wopromacz, doniž njewoſtabnu, dołeſ też tak ſłabeje mozy je ſchkoda. Potom běch duzy nékotre ſpěwy ſanjeſech a tak pſchihdach bórſy domoj. Pſchedy hacž ſ mróżinin wotjdźech, hiſcheże poſtiwja wopytach. Schto ſmój ſebi prajiłoſ, dźenſa njepowém; wém, ſo běch ſpóznał, ſo hiſcheże ham niczo ſa narod dźěłał njeſłożm. A chżych druhich mnożicz? Sa nětchto dnjow ſherbſku Lużizu wopuſcžich.

Kraſna cžitarka, chżeſch hiſcheże wědżecz, ſchto je ſo ſ towaſtſwom ſtało? Nó, to cžił powém. Mnoho ſobuſtawow je ſłubiło, mjes nimi też ſłaſmeho pſchedhydu, kotryż bě dobry Sſerb bóle ſ hubu, hacž ſe ſkutkom, a taſtich je hiſcheże wjele mjes Sſerbami. Dobra cžitdóka pak je twoſtała, druſy ſu ſaſtawili, a nětko towaſtſwo wopraudże rěcže a je kruty hród, ſławna tworjerdóſtna na hranizy.

Cžeſczeni cžitarjo „Sſerbſkich Nowin“

w Sajdowje, Mal. Wjelkowje a Khelnje

dóſtanu „Sſerbſke Nowiny“ hižo na dnju

:: :: :: wudaża popoldnju. :: :: ::

Zapóſlane.

(Bjes ſamowitoſcže redakzije.)

Wſchonémſka kultura.

W ſaſchłych a naſchich dnjach ſu ſo wſchłake wupadły ſ němſkonarodneje ſtrony na banża a katoliſku zyrkej ſtale. Hitlerowy proweſ je nam wo'pjet pokaſał, kajke ſmyſlenje we wěſtych wſchonémſkich kruhach napiſcžo tutemu wuſtawej a jeho hłowje je. Nětko je ſo tute ſwółba na to ſkożiła, katoliſke ſhromadźiſny kaſcžz a jeje wopytowarjow wumozowacz. Tak cžitamy w nowinach wo jenej taſtej ſhromadźiſnje w **Elberfelde**, kotraż běſche k temu powołana, wſchelake napadny ſ němſkonarodneje ſtrony wotpokaſacz. Hižo nékotre dny do ſhromadźiſny běchu ſobuſtawy **Deutſchvölkiſche Freiheitspartei, Stahlhelm** a **Jungdeutſcher Orden** ſo ſrěczeli, ju rozbuchnyć. Ssamo **ſchulerjow wyſchſich ſchulow** běchu hebi najimali ſa ſwoje „kulturne dźeło“. We wſchech tutych ſtronach wobſtejі hłuboka woikhilenoſcž pſchećžiwo wſchemu, ſchtož je katoliſke. We ſhromadźiſnje ſamej apoczińcaſhe tuta elita wſchonémſkeje kultury najbrubiſchu haru a ropot, rejachu a hewrjekachu, kaž w ſkotarni, mjetachu ſmjerdźaze bomby do ſurle a dujachu proſch ſ porſtanju mjes ſchpitomnymi.. Tuczi napraunni radikalni ſlazojo namakachu pak w ſhromadźenych karakternych ludźi, kotſiż pſches ſwoju mérnu njebojaſnoſcž w'ché poſpyty ſ roſbuchnjenju ſmjeſchiu. Policija dyrbjeſche wjazy kroć pſchećžiwo tutym „wódżelonym“ rjelupam ſakhodzicz. Hinak taſ pola rojumnych ludźi wumoluje ho ſwét w taſkich ſawjerczenych hłowach. S najmjeſchimi źredkami, kotrejż komunizſam wſchu cżeſcj cżiſnja, dżełachu tuczi „khmanſche wotſchety ludu“. Schto mělі katolikojo a narodne mjeſchiny wot taſkich „porjadnikow“ wocžakowacz, hdy bychu ſaſo mogy nabyli a woteżeli do rukow dóſtali?

Do Lupoje. Moji lubi burży bratſja w Hoieſchowſkej Dubranzy! Sdźiſchu, ſo ſo hnadny hnjeſ nad Mjeſnerodźiłom wo waſchu wjeſnu hoitrou próżuje. Lubi wam poła, bjes kotrychž mózeſe wy tola też żiwi być. Taſkemu hnadnemu knjeſej wěſcże wo to njeńdże, ſo ſebi mały burik na jeho ſemi nětchto ſenſkich łubkow nadraja, wón hłada jeno ſwój wuſitk, a wſchmózom ho nětchto namaka, kotrżż ſa korniłkaju ſpjeżen ſa taſkeho knjeſnika reklamu cžini. Chżeſze ſebi waſche ſonna ſaſo ſa ſwérinſku ſahrodu ſcžinicz dacz? Scże hižo ſahyli, kajku wam ſwérina prjedy ſchkodu cžiniſche, prjedy hacž ſcże ſebi, abo waſchi prjedowinzy, ſamſne hoitrowinſke prawo wuſitkli

dżeſce mſcžicżi ſ waſchich a — [illegible]

buduże nam abo waſchim dźěcżom ſwérinu wſche [illegible]

Jeli ſo tajku hłupoſcž ſworacże, budża waſche [illegible] ſyſhy na waſ płagacz. Waſcha wjeſka pak nit[illegible] ſamſne hoitrowinſke prawo njebohſtanje. Pohłe[illegible] każ nékotrym kolaſkim wjeſłam, kotrež ſu pſched kotrymi lětami podobnu hłupoſcž ſehrale. Dżeſi abo [illegible] lominjay tamnych burikow njemóża ho na ſwojich ſtatoſ[illegible] wjazy jeżiwicz, dołeſ ſwérina hnadneho knjeſnika [illegible] wutku ſchkodu cżini. Tak ſu tam ſ pjedy ſamaſkatnych hoſpodarjow naſtali fabrikſki dżełacżerjo. To tładźi wam jedyn waſch ſuſod na wutrobu, kotryż ſ wami ſpromje mění.

Sdmi hižo dawno ſ wobdźiwanjom wobſtejżo wo, kak je ſo Kubſchiſka nakutowarnja a wunoſcżenja ſa krótke lěta k możnemu inſtitutej wuwiła. Wohdi chże wona nětko mułki mlyn natwaricz, dha je to jenoż dalſcha kroczel k możnemu roſwiczu tuteje wažneje hałuzy. Wuwiczu ſu mułku liczbu ſerbſkich ſobuſtawow a ſerbſzy burja ſu jemu k taſkemu krócżiwej dopomhali. Njeby zyle po porjedu było, hdy by ſo tele druſtwo jako cżiſte ſerbſke wutworiło a ſo k ſepjerze ſerbſkeho hoſpodarſtwa ſcżiniło. Na nami by było, ſo bychmy pjedy ſa tym hladali. Ale bohużel nichtó na to njemyſli a też w druſich wſach ſebi na to njepomyſła. My trjebamy nutnje inſtranzu, kiż naſch lud w hoſpodarſkich proſcheńzach roſwuneżnje. Je nam zyle [illegible] moc [illegible] ſa ſo [illegible] ſ naſcżeńſkeje a dżełacż nawukniże.

Cyrkwinske powjeſce.

W **Pětrowiſtwi** zyrkwi ſobotu 29. měrza wjeczor we 8 hodź 45. hudżbny nóżchor zyrkwinſkeho ſpěwarſkeho khora. — Njedżelu Laetare rano we 8 hodź. prědowanje, farat Mende; hoſpodarja 1/12 hodżin konfirmaſija konfirmandow gymnaſija a ſeminara, buchowny prim. Haebler. Zyrkwinſka hudżba a) Meyberowe ſo w pijmje, motete wot Kantmiſa, b) Muzja pro ſacra ve Boyb, cżiſta ſa ſopran, knj. Metzolbowa, obl. Oboe (f. Weigel) a pſchecżele ſ 42. pſalma wot Mendelſohna. Zyrkej je tehdżena.

W **Marijnej-Magdalnej zyrkwi** rano 1/2 9 hodżin ſpowjedź a ſwj. wotkſaſanje, farat Grośe: dop. 1/2 19 hodżin prědowanje, farat Ebet, zyrkwinſka hudżba wojeſkeje kapały; dop. w 11 hodź. konfirmaſija konfirmandow pſchebuſtejſe ſchule, farat Berg, zyrkwinſka hudżba: „Schto je najdołe bójſe w ſwédze“, buchowny ſpěw wot Konr. Krentzera ſa męſchany khór, leſtajany wot E. Bekołha; pop. w 2 pruhowanje konfirmandow Leſingſkeje ſchule, buch. ſpěw: Selm: dop. 1/4 hodżin pruhowanje hołzow Lutherſkeje ſchule, farat Berg; pop. w 5 hodź. pruhowanje hołzow Poſtalozzaiſkeje ſchule, farat Ebet. Zyrkej je tehdżena. Sdźerka ſa naſchu zyrkej.

Pónđżelu rano 1/8 hodżin w Marijnej-Magdalnej zyrkwi ſchkuſa nutrnoſcž, buchowny prim. Haebler.

Wutoru wjeczor w 6 hodź. ſwj. wotkſaſanje ſa konfirmkowanych gymnaſija a ſeminara / ji[illegible] pſchiwuſnyni, buchowny prim. Haebler.

Sſrjedu wjeczor w 6 hodź. w Marijnej-Magdalnej zyrkwi ſw. wotkſaſanje ſa konfirmkowanych pſchekupſkeje ſchule, farat Berg.

Sſrjedu pop. 3/4 hodżin w Pětrowiſtej zyrkwi modleſtja nożina ſa njedżelnisże.

Schtwórk wjeczor we 8 hodź. w towaſtſnym domje bibliſta hodżina ſa muſow a młodżenzow.

Tydżeńſke ſaſtotaſtwo ma jenoż w Pětrowiſtej zyrkwi pop. 1/4 hodź. buchowny Heim.

S **Budeſtez.** Njedżelu Laetare rano 1/8 hodżin ſherbſta ſpowjedź, dop. 1/2 9 hodżin ſmje farat Wójy ſherbſke a w 10 hodź. němſke prědowanje. Pop. w 2 hodź. pruhowanje němſkich pacżeſtlich dźěcżi. — Sſrjedu pop. w 4 hodź. hromadźiſna jónſteho towaſtwa w domje młodżiny. — Sſtwórk wjeczor 7/7 hodżin póſtna nutrnoſcž w Bożim domje.

S **Budyſchinka.** Njedżelu Laetare rano w 9 hodź. němſke a 1/11 hodżin ſherbſka Bożа ſłużba. — Pjatk 4. hapriele wjeczor we 8 hodź. ſherbſka póſtna nutrnoſcž.

S **Hurzinu.** Njedżelu Laetare dop. w 9 hodź. ſherbſka a 1/11 hodżin němſka Bożа ſłużba. 1/2 9 hodżin ſ towaſtſnu knjeſnow na farje. — Sſtwórk: Khorla Gerhardich Krüger w Hlinje, 50 l.

S **Njeſwačidła.** Njedżelu Laetare rano we 8 hodź. ſherbſke ſpowjedź, w 9 hodź. ſherbſke a 1/11 hodżin němſke kemſanje. — Nutrnoſcž ſa dźeczi, kiż do ſchule ſaſtupja, a jich ſtarſchich, hdyż ſo pſchepokoſcżi. — Wutoru wjeczor w 6 hodź. póſtna nutrnoſcž w Khałowje. — Schtwórk wjeczor w 6 hodź. póſtna nutrnoſcž w Liſchej Horje. — Pjatk w 9 hodź. pruhowanje ſherbſkich, w 10 hodź. němſkich pacżeſtiſkich dźěcżi. — Pop. w 5 hodź. póſtna nutrnoſcž w Bóſchtjach.

S **Porſchitz.** Njedżelu Laetare rano we 8 hodź. ſherbſke ſpowjedź, w 9hodź. ſherbſke a 1/11 hodżin němſka Bożа ſłużba. — Pop. w 2 hodź. němſke dźěcżikemſanje. — Pop. 1/4 hodżin na Sſerbſkej ſherbſka ſpowjedź. — Wjeczor 1/8 hodżin w Porſchitzach ſherbſki pſchednoſcżik k wyſchſemu wuczerja Hamſcha. Sſtwórk — Sſrjedu pop. w 4 hodź. ſherbſka póſtna hodżina. — Sſmrćeli Guſtav May, Guſtava Kriedela, murjerja w Porſchitzach, ſ. 3 m. 26 dn. — Handrij Bohmer Wieſchmann, kubleſti wumjeſtak w Porſchitzach, 69 l. 8 m. 19 dn. — Madlena ſtud. Nychtarſowa tw Porſchitzach. 77 l. 13 dn.

Krajnoczurkowiſke ſhromadźenſtwo w Budyſchinje na rójowej haży 31. Njedżelu dop. 1/11 hodżin njedżelſka ſchula. Wjeczor w 7 hodź. pſchednoſchżik ſ najimom: „Hdyż chżemy jenoż mało wjeſy być?“ — Wutoru wjeczor we 8 hodź. ſwjatſke młodżiny ſa roſtudu. Khſcheſſanſtwa ſa młodżenzow a ſrjedu ſa młode hołzy. — Schtwórk wjeczor 1/8 hodżin bibliſta hodżina. — K. ſhromadźenſtwonu wothladaſ Zimmermann ſ Budyſchina ſmje wot 30. měrza hacż do 5. hapriele wjeczor we 8 hodź. telc bibliſte hodżiny: „Pondżela we Wjeleczinje, wutoru w Kotſchinju, ſrjedu Hoſcheńſku w Dobruſchi a pjatk pola tiſlerja Alberta w Zużeczach.

Pſilopk.

* **Jěd a dobérſtwo** (Erbſchleicherei). Schtyri mordarſtwa na ſwédomju mějcz, njeje runje nětchto wſchédne pola jónſteje. To ſo hałe pſchi jenej ſtórżbje dla dźědźinſtwa (herbſtwa) w Barſinje wukopa. Wobjezedź twójny bóſke Erna Wors (nětko Bischoff) chorobna ſtotra tam. W ſtrowni ſeſna ho ſ wěſtym pſchekupjom Kórnerom, ſ kotrymż ho poſdźiſcho wożeni. S nimaj bydleche też mużowa mać, kotraż pak bórſy wumrě. Na to pſchijażny ſoniny ſynaż be bydleniza. Nékotre mějazy poſdźiſcho ſemrě muż. Jeho ſwoſtajnſtwo pchijadnuy jeho bratrej, dołeſ tu teſtamenta njebéſche. Po jenym wjeſtolym wjeſcżeru (2 mějazy po mużowej ſmjerżi) pſchiprawi Jurij Körner pſchi ſwojej wdowi w ſwojim domje. Nałajtra jeżeſche wſchitzy w ſpowjedź jeſtwi. Wěſche ho ſ pluwom ſardat „p'ches njeſoſe“. W jeho pijtaku namakachu teſtament, w kotrymż běſche jeho ſpowakowa (nětcżiſcha wobſchkoržena) ja ſtowneho dżěcżiſcha (Untiveſalerbe) poſtajena. Tola pſchihwuſni ſemrěcżeja wo prajichu, ſo je teſtament falſchowany. Wona pak [illegible] ſtwo naſtupi a wożeni ho mjes tym ſ wo'chſtim [illegible]

Jeruzalem. Tón lesesche jeneho dnja s rostšelenej wutrobu we koji. Tute „homomordarstwo“ wujaznjesche zona s předchadżaze rostoru mjes mandżelstwami. Nětko wobdżesche zyle samożenje žiwoju priedawschu mužow. Sanđżene lěto sešla so s wyschšimi sastojnikom Bischuffom a žo tuhn tež wożeni. Hłowne praschenje wjerzi so wokolo prěnjeho testamenta, hač je wón prawy. Stónczenje wsa statne cežnišerwo wežmu do rukow a kriminalny komižar Ziegler mjesche wěrtosć, so žo tu wo zyle pažmo štótnišnowo jedna. Pažmawutrjni dopokasachu, so je testament falschowany. S dźela wona to pschida. Najserje budża so cżeła sażo wuhrjebacź a pschepytowacź. Jeli so tukanje dopjelni, dha ma tuta jónsta dweju mandżelskeju, jeneho dwaka a pschichodnu macź na srodownju. To runje dożacha. —sch—

* **Po haprlezju póstak.** Tuto waschnje je pola mnohich ludowi z domom. W Jendżelskej mjenuje so 1. haprył powschitkownje „Dżeń wschěch kuntkow“ — po prawnym pak „Dżeń starych kuntkow“ (norow). W starej romskej prowizy namaka so sczehowaza đada: „Zwjedżeń starych kuntkow dże najsterje rozdźěl/ czinicź mjes „kuntkownym swjedżenjom“, kotrež so 1. januara wotmdźwasche. Spodźiwne je, so wschitky starožitnizy (Altertumsforscher) wo 1. haprieji niczo njepiđaju. Prěni kchesczenjo bliżachu so w mnohim pohanskim nałożkam, so bychu jich tak sterje a lépje ke kchesczenjanstwu dobyli. Woni dowolichu wschelake waschnija, hdyž sażadnje jo kchesczańskej wucżurnalije, kuntkowy swjedżeń, hdżež kóństa wuhonichu. Bje njespjeczichu. Tajki sastarški nałoż běchu romske sakruch bucha je krjedżenco wekc je waschnje, „po haprlezju póstaczu“. Tehdom bo nichtó na tym njestorcź, hdyž wschelake podawki i biblišich stawiznjow so po hermanskim waschnju pschestajichu. Tak dóidże pschi Jesußowym pschestschowanju k wschelakim hrajam. K žmečhej bu wot Pilatuša k Herodżej a wot teho sażo k Pilatej pósłany. Tehdła hischcże dżenja pratidmo wobsteji: „Kdyż wot Ponzia k Pilatej złaczi“ — t. r. jeneho bjes wuspěcha k druhemu honicź. So žo k tajkemu dyrdomdeju runje 1. haprył wuswoli, ma žiwoju pschiczinu we tym, so bo tuteho mężaza husto jutry padnu a s tym dorozumjenje na s nimi smjerowaze podawki i Jesußoweho žiwjenja. Też w stawiznach starych Hindow nadeńdżemy kuntkowy žiwjedżeń, kiž pak ma nabożny sakład, se wschelakimi wobrjadami, kotrež su so pschez tyżdżeń lět hdżerżele a 1. haprieje so žiwjerżele. We Seerbach dżeń też to waschnje wobsteji a tuž njech kždy na so kedźbuje, so jeho nichtó do haprlejki njepóščele. -j-

* **Sswišnje žiwjuje w Jendżelskej.** Dale a bóle žo žo w poslednim cżasu jendżelske waschnja też pola nas sażiwike. Ssamo wójna njeje tomu sadżiwała. W Němčej wěcżimy dżenja wo jendżelskim dżéanstwu cżasu, wo jendżelskim śnedanju, wo jendżelskim mużazym drasczenju. A bytnjej staroscze wjetsche byle we wětšich němčich kruhach, njemóża žo wot jendżelskeho pschedsinanja mużwobdżicź. Pschidacź žo dyrdi, so je mjety dżeł žiwjenskich cżornow a waschnjow bóle praktiski hač pola nas. Tak je n. pisch. cżeły jendżelskeho wobjeda zyle rosomny. Cżekej je wużitnische a sjomożnische, hłowne jeżcź na kónz dżelanego dnja pokoścź a niż na hrjedź, dżélawolcź s tym pschetorhnycź a hischcże w cżasu pschepytowanja žo sażo do dżéła dacź. To strowoścźi njetnje. Tuto waschnje też njedowo'a, so žo psches cżeły dżéła. S tym swišnje sażo druhi dobyty hromadże, mjenujo za žiwjene žiwjenje. Hdyž Jendżelcan dobreho prěnicho stawa posdże yorodnju i dżéło „pomoj pschidże, wusłesche žo woprawdże žiwoj dżélanski kitl. Wón žo pschithotuje sa „diner“ we žiwojej swonkownoscźi (toilette) a dżiwa tak na žonu a druhich pschiwuslnych. To drje je něschto swonkowne, ale tale forma cżini derje a je lépschemu waschnju hacź pola nas. Tu pschiwéźi hlowa swójeho wujaslena domoj a žada jebi na mjeńschinu polówku na blido. Dokelź ma muž hischcże zyły rstomas powolanischich staroscżow we hlowje, njedóżdże k mérnej rasmolwje. Leby je pobźedni kusk do huby tyknył, dyrbi hižo sażo do dżéła. We wutrkich mětach / zyła żaneho hromadneho wobjeda wjazy njeje. Sswnjožo a dźiwki maja kżdy swoje dżélo a pschichodu we wschelakorych cżasach k wobjedu. Na to waschnje wozuibna sebi sama pschewuini. Jendżelcan njesnaje we žiwojim privatnym žiwjenju tajki njemér, też niż we wutrkich mětach, sama niż w Londonje, dyrnjej njeschmérne dalokosczе tuteho komplexa se 7 mil. wobwdźerjow žiwjenje niczo njenje njepocżeżaze, kaž n. pisch. w Barlinje, hdżež je jenoż 4 mil. wobwdźerjow hromadże tkóżi. Njech Londonski wobydlef wjele mil wot City (to je samny dżeł města, hdżež žo s wjetsche zyle wobthodne žiwjenje wotmiwa a hdżež je najwjazy klamow) bydli, wschě wobthodne wobstejnosce su jeho žiwjenju tak pschimérjene, so mózo wschitki žiwójbni k wobjedu domoj dyrdi a maja cżasu dosć, wschěchneho a dżélawego cżłowjeka žo wuslez. Po hlownej jédźi sabawja so Jendżelcan, wobżebje tón khmanschich wortschow, druhdy w kożanej rossmokoze. To žo po duchownym wobsoru jenoliwje służe. Cżi. kotsij žo do sdżélanych a intelektuelnych licża, rosumja žiwojej sabawje też pschihódny duchowny wobżaj dacź. Na kżdy pad knjezi w dobrych měschczańskich žiwotach pschitlušne žiwójne žiwjenje, kotrež na sta léta stare podawiznj chladuje a je w tym pschikładne sa druhe ludy a kraje. -sch-

* **Turkowski statny žiwjaty dżeń.** Pisches sakoń je Turkowska postajita, so ma so pjatk oficielnje jako statny žiwjaty dżeń wo tydżenju žiwjecźicź. So by žo tuta pschikazńja tak ruczje pschewjedża, je postajene, so maju tón dżeń wschitke schule w Turkowskej, njedźiwajo na conf'žiju (nabožnosć), sawrjene bycź a nima žo w nich wucźicź. Dale žo postaji, so maju žo wschě nabožne symbole, kaž hischcże, wobnoszy atd., se schulow wotstronicź, so njebychu jucżo druhowérčowych ranise. — Potajkim njeje njedżela ja nich wjazy žiwjaty dżeń. To žu hotekol Turkojol -i-

* **Stara khińska hra.** Ssobu najstarscha hra je Khińska hra „Mah-Jongg“. Na jenej desy tworja žo s tamnjenow wschelake kombinazije a kotremuž so tute najlepy porađża, je dobywcźel. Hižo Konfuzius († 478 do Chr.), założeł Khiństeje nabožiny, je žebi s njej wjele cżasa sacżerił. a wona płacźi pódla schacha, kiž nam jedyn khiniski nastawił s lěta 154 do Khr. powd, hra sa mandarinowu. Swój puć do Europy namaka Mah-Jongg wótřikí kopješe a do města předawaše. Hłupy Liba drjewo do lěsa wożeše. Doma wón porsaty přikładowaše, zo by so zhrožł. Wjewjerčkam wón worješki łuscheše. Tak mudry bě hłupy Liba!

Pisała 12. 3. 24. Marta Šołčić z Wuješka pola Bukeo rodź. 17. 3. 14.

Wo jutrownym konju.

W Khasowje sym konja rysowała a z barbami molwała. Kubašec Jurij njemóješe žaneho konja k jutram. Wzach sebi papjeru a rysowach na nju kńižeju. Potom prajach: „jowle maš teho jutrowneho konja.“ Wón praješe: „to tola dyrbja pory być.“ Ja prajach: „Tón tola hišće w hródźi steji.“ Do jutrow budu hišće teho druhoho konja k tomu namolwać. Rjany bant jemu zwjazam a kudźele zapletu. Štó chce na tym druhim jěchać?

Napisała 20. 3. 1924. Cäcilia Hajnec z Konjec rodź. 18. 6. 1913.

Wjesela hrajka z hwiždkom.

Wčera moja towaršska swój 15. narodny dżeń swjećeše. Dha dyrbjach ja też k njej přińć. Ja dżech hakle před wjećorom k njej, dokelž sym prjedy na dźěćacej Božej službje była. Hdyž běch domoj přišła, so přeslěkach, a potom běžach k towaršej, jej wjele zboža přejach, a jej rjanu čerwjenu šalku darich. Na tej steješe: „K narodnemu dnjeji!“ Potom so wona mi podźakowaše a praji: „Sydź so za blido a jěs!“ Ja jědźach a pijach, a sym so tak najědła, zo so najprjedy skoro hibać njemóžach. Druhe jejne towarški tam też běchu. Potom smy wšě won šle a tam sebi basničeli powjedałe, přetož běše rjany dźeń. Za khwilku pak bě nam tak zyma a tuž dźěchmy zaso nutř. Nutřkach hrajachmy z hwiždkom. Towarški mi prajachu: „Dźi won!“ A ja dźěch. Za khwilku mje nutř wołachu. Ja dźěch nutř a won prajachu: „Pytaj tón hwiždk! Hdźež so zahwizda, tam budźe.“ To so přeco hwizdaše, ale ja jón njenamakach. Ale wěšče wy, lubi přećeljo, běchu mi jón skradźu za suknu powěsli, a hdy bych so wobročiła, bychu wone zahwizdałe. Tak smy hrali hač do wječora, doniž ćma njebě. Potom smy z Wbohosokimi towaršskami nimale hač k nim sobu a potom wšitke zaso domoj šli. Ale rjenje to bě!

Wukaśec Marta z Króńcy.
rodź. 10. 10. 10.

Hódančka.

Mjeno „Łužica“ w hódančku sym dźewjeć króć namakała, a to ze sledowacymi ličbnikami:

1, 5, 6, 7, 11, 12 — 1, 2, 3, 4, 8, 12
1, 5, 9, 10, 11, 12 — 1, 2, 3, 7, 11, 12
1, 2, 6, 10, 11, 12 — 1, 2, 6, 7, 8, 12
1, 2, 3, 7, 8, 12 — 1, 5, 6, 10, 11, 12
1, 5, 6, 7, 8, 12.

Wutrobny postrow Otilia Michałkec.
W Now. Bóšicach, 4. 3. 24, narodźi so 16. 11. 11.

Mjeno „Łužica“ mózu ja na wósom wšelakich pućach wučitać. Na přikład:

1, 2, 3, 4, 8, 12 — 1, 5, 6, 7, 11, 12
1, 5, 9, 10, 11, 12 — 1, 2, 6, 7, 11, 12
1, 2, 3, 7, 11, 12 — 1, 2, 6, 7, 8, 12
1, 2, 6, 10, 11, 12 — 1, 5, 6, 7, 8, 12.

Mikławš K. z Khróšćic.

Ja sebi to takle myslu:

1, 2, 3, 4, 8, 12 — 1, 5, 8, 1, 0, 11, 12
1, 2, 6, 10, 11, 12 — 1, 2, 3, 7, 11, 12
1, 2, 6, 7, 8, 12 — 1, 5, 6, 7, 8, 12
1, 5, 6, 7, 11, 12 — 1, 2, 3, 7, 8, 12
1, 5, 6, 10, 11, 12 — 1, 2, 6, 7, 11, 12.

P. Albert w Cyžecach.

Wuzhódanja.

Hdyž běchu młyńcy na kóždym měše šěsć staryoh kóčkow a kóžda stara měješe šěsć młodych, dha běchu tam jedyn tysac a wósom kočich nohow a dwě młyńkowej nozy, tuž bě tam jedyn tysac a dźesać nohow.

Pisała Marja Cyžec z Kamjenoje.

Tak wuzhóda też Čornakec Marja w Smjerdźacej.

W tej młyńcy bě 216 kóčkow a to bě 864 nohow w młyńcy. Tam dźe jana myška při žiwenju wostała njeje a też žana nuza była njeje wo dobru pjećeńku, kajkuž mnozy ludźo rady dóstawaja.

6. 3. 24. B. Bjeńš z Radworja, nar. so 15. 9. 1913.

Kotre je prawe, njech Mikławš K. sam napišeł!

Kaž Bjeńš wuzhóda też Frankec H. Tereza w Khelnje. (Z młyńkom 866 nohow.)

Hdźe je hólčec tych jenych sanl? —

Sokolski kućik.

Smuczowanjska drasta sa jednoty njemóže so skasacź, hdyž jednoty swoju potrěbnosć njewospjewja. Dotal je to hakle 5 jednotow cżinilo. Podajcze so na měru khołowow wot bjedra hač k stopje. Hodźi je nékak mózno, hromadźcze a sapósćelcze hnydom pjenjezy, też podźělnje.

Khołowy płacza 5,50 hr., koschla 1,25 hr.

S dobom požadamy wołominne sobustawske liczby.
Jednerzki.

Smjaskatowe smuczowanjske kurzy. W towaršwowstim powětřniku hižo wospjewjenju njedźelnju smuczowanjski kurs za pschichodnu njedźelu njech žana jednota njesakombdźi wopytacź.

Pschiprawnjenemu dwadnjowemu kursu sa sobotu a njedźelu 11. a 12. haprieje. Njech pschichodnu njedźelu kóžda jednota sobuđżělí, hač a koho móže tam wupósłacź. Hewa knjech so to najposdźišcho hač do pschichodneho schtwórtka, 3. 4. hr. jednaczelej wospjewi. Jednaczki.

Kamiske wozjewjenje z Budyšina.

Kamiske hejtmanstwo wospjewja: Mjez 18. sapratym stotom žiwnoscźerja Alfreda Ulricha we Wjednarjezach cżo. 13 je pokhroma a schkintawa wudhrila.

Měschczanska rada, podružniski hamt, 28. měrza 1924 wospjewja:

Sa wobiličenje sakonjstcho podružniskeho pjenjesa sa měżazy haprleju, meju a junij 1924 płacźi postajene justizneho ministerija wot 20. měrza 1924. Potajkim wucżinja sakonjsti wotnajeńški pjenjes 35 wot sta měrowcho wotnajeńskeho pjenjesa w słotnych krimach, wschi cżinjo so po 3. dawkowym nuzowym postajenju bank na wotnajeńšti pjenjes sobu njeliczi. 15 prozentowy pschidku na sakładny podružniski pjenjes (Grundstücke) na dań, na sarjadnistwo a wobthodne wudawki, 20 prozentowy na běžne a wulke wudawki sa wuporjedżenja. Winowatosczi dopłacżenja sa wobthodne wudawki a běžne wuporjedżenske dźěła wjazy njewobsteji.

Sa podružnikow (Untermiete) wucżinja podružniski pjenjes sa haprleju, meju a junij 42 prozentow měrowcho stoteho wotnajeńskeho pjenjesa. Hač total wobsteja dalsche postajenja płacza dale.

Měschczanska rada, wólbny hamt, 27. měrza wospjewja: Do kollegija měschczańskich sastupjerjow je so na město knjesa wyschschcho inżenjera Wilhelma Stoelvera knjes měschczański sliczbowanski direktor Jawot Werner powołał.

Měschczanska rada — wotdźělenje sa wězy plunarnje a wodarnje — wospjewja:

Płaczišna sa płun wucżinja na liczeńši měżaz měrz a hač na dalsche 22 pj. sa kubikmeter.

Našim dźěćom.

Wo kurach.

Hdyž naš kapon stawa, spěwa wón z cyłej žiju. A potom wšě kury za nim dźeja. Potom wšitke kury před khěžu čakaja, prjedy hač nicžo njekrydnu. Kóżda chce něšto móć. Na zahrodźe hrjebaja dźěry, hdżež słónčko swěći. Potom leća na hnózdo jejka njesć. Dakajo dźeja sej žranje pytać. Hdyž je ćma, dźeja spać. Pisał 19. III. 24. Kurt Běhla z Rodeo pola Bukeo rodź. 27. II. 1912.

Hłupy Liba.

Hdyž bě Liba 13 lět, jeho w mudrosći wuwarichu. Při tym pak so jeho rozomčk wuškrš. Wo Libowych skutkach chcu wam powjedać. Wšě mi hišće znate njejsu, duž so mjez tym spokojće z tymi, kotrež tu pišu. Hłupy Liba mjetele po rynkach lětać wućeše. Wón kuntwory łojaše a kurotwy pušćeše. Hłupy Liba hromadźeše, kiž žaneho dna njeměješe. Hłupy Liba z słowami měchi pjelnješe. Hdy by komu słowčko předaloko z huby wulećało, by wón z štyrimi konjemi po nje jěsdźił. Dojeł pak žane njeje. Hłupy Liba wótřiki kopješe a do města předawaše. Hłupy Liba drjewo do lěsa wożeše. Doma wón porsaty přikładowaše, zo by so zhrožł. Wjewjerčkam wón worješki łuscheše. Tak mudry bě hłupy Liba!

Pisała 12. 3. 24. Marta Šołčić z Wuješka pola Bukeo rodź. 17. 3. 14.

Wo jutrownym konju.

W Khasowje sym konja rysowała a z barbami molwała. Kubašec Jurij njemóješe žaneho konja k jutram. Wzach sebi papjeru a rysowach na nju kńižeju. Potom prajach: „jowle maš teho jutrowneho konja.“ Wón praješe: „to tola dyrbja pory być.“ Ja prajach: „Tón tola hišće w hródźi steji.“ Do jutrow budu hišće teho druhoho konja k tomu namolwać. Rjany bant jemu zwjazam a kudźele zapletu. Štó chce na tym druhim jěchać?

Napisała 20. 3. 1924. Cäcilia Hajnec z Konjec rodź. 18. 6. 1913.

Wjesela hrajka z hwiždkom.

Wčera moja towaršska swój 15. narodny dżeń swjećeše. Dha dyrbjach ja też k njej přińć. Ja dżech hakle před wjećorom k njej, dokelž sym prjedy na dźěćacej Božej službje była. Hdyž běch domoj přišła, so přeslěkach, a potom běžach k towaršej, jej wjele zboža přejach, a jej rjanu čerwjenu šalku darich. Na tej steješe: „K narodnemu dnjeji!“ Potom so wona mi podźakowaše a praji: „Sydź so za blido a jěs!“ Ja jědźach a pijach, a sym so tak najědła, zo so najprjedy skoro hibać njemóžach. Druhe jejne towarški tam też běchu. Potom smy wšě won šle a tam sebi basničeli powjedałe, přetož běše rjany dźeń. Za khwilku pak bě nam tak zyma a tuž dźěchmy zaso nutř. Nutřkach hrajachmy z hwiždkom. Towarški mi prajachu: „Dźi won!“ A ja dźěch. Za khwilku mje nutř wołachu. Ja dźěch nutř a won prajachu: „Pytaj tón hwiždk! Hdźež so zahwizda, tam budźe.“ To so přeco hwizdaše, ale ja jón njenamakach. Ale wěšče wy, lubi přećeljo, běchu mi jón skradźu za suknu powěsli, a hdy bych so wobročiła, bychu wone zahwizdałe. Tak smy hrali hač do wječora, doniž ćma njebě. Potom smy z Wbohosokimi towaršskami nimale hač k nim sobu a potom wšitke zaso domoj šli. Ale rjenje to bě!

Wukaśec Marta z Króńcy.
rodź. 10. 10. 10.

Hódančka.

Mjeno „Łužica“ w hódančku sym dźewjeć króć namakała, a to ze sledowacymi ličbnikami:

1, 5, 6, 7, 11, 12 — 1, 2, 3, 4, 8, 12
1, 5, 9, 10, 11, 12 — 1, 2, 3, 7, 11, 12
1, 2, 6, 10, 11, 12 — 1, 2, 6, 7, 8, 12
1, 2, 3, 7, 8, 12 — 1, 5, 6, 10, 11, 12
1, 5, 6, 7, 8, 12.

Wutrobny postrow Otilia Michałkec.
W Now. Bóšicach, 4. 3. 24, narodźi so 16. 11. 11.

Mjeno „Łužica“ mózu ja na wósom wšelakich pućach wučitać. Na přikład:

1, 2, 3, 4, 8, 12 — 1, 5, 6, 7, 11, 12
1, 5, 9, 10, 11, 12 — 1, 2, 6, 7, 11, 12
1, 2, 3, 7, 11, 12 — 1, 2, 6, 7, 8, 12
1, 2, 6, 10, 11, 12 — 1, 5, 6, 7, 8, 12.

Mikławš K. z Khróšćic.

Ja sebi to takle myslu:

1, 2, 3, 4, 8, 12 — 1, 5, 8, 1, 0, 11, 12
1, 2, 6, 10, 11, 12 — 1, 2, 3, 7, 11, 12
1, 2, 6, 7, 8, 12 — 1, 5, 6, 7, 8, 12
1, 5, 6, 7, 11, 12 — 1, 2, 3, 7, 8, 12
1, 5, 6, 10, 11, 12 — 1, 2, 6, 7, 11, 12.

P. Albert w Cyžecach.

Wuzhódanja.

Hdyž běchu młyńcy na kóždym měše šěsć staryoh kóčkow a kóžda stara měješe šěsć młodych, dha běchu tam jedyn tysac a wósom kočich nohow a dwě młyńkowej nozy, tuž bě tam jedyn tysac a dźesać nohow.

Pisała Marja Cyžec z Kamjenoje.

Tak wuzhóda też Čornakec Marja w Smjerdźacej.

W tej młyńcy bě 216 kóčkow a to bě 864 nohow w młyńcy. Tam dźe jana myška při žiwenju wostała njeje a też žana nuza była njeje wo dobru pjećeńku, kajkuž mnozy ludźo rady dóstawaja.

6. 3. 24. B. Bjeńš z Radworja, nar. so 15. 9. 1913.

Kotre je prawe, njech Mikławš K. sam napišeł!

Kaž Bjeńš wuzhóda też Frankec H. Tereza w Khelnje. (Z młyńkom 866 nohow.)

Hdźe je hólčec tych jenych sanl? —

Serbska ludowa banka w Budyšinje

Filialcy w Khoćebuzu a we Wojerecach :-: **Agentury na wšelakich městnach Łužicy**

Telefon čo. 154, 155 a 156 — **Worclowe khamory a worclowe kašćiki** — Telefon čo. 154, 155 a 156

Bjerje pjenjezy na stajnohódne konta za najlěpšu dań wo **8 %** a **10 %** Za stajnohódnosć garantuje.

Wuwjedźuje wšě bankowe dźěła. Požčuje pjenjezy nanajlěpje. **Kupuje a předawa, khowa a zarjaduje ważne papjery.**

Hdyž chcesće woprawdźe dobry wobraz měć,

dha dźicće do

fotografiskeho ateljeja

Rich. Hutha

mějećel **Arno Lehnert**

w **Budyšinje** na serbskej hasy 13, kójbu njedźelu wot ½11—3 hodź. wotewrjene

---

Lehmanec khofejownja a konditornja

w Budyšinju na serbskej hasy :: Před krótkim ponowjena

Najwjetša khofejownja za přebywanje wodnjo a wječor

——— Najlěpše w pjećwach a pěću ———

tórty - jědźny łód - wino - piwo - likéry

Wosobitosć: Torty jako najrjeńši dar při swjatočnosćach

:: Podawam tež zwonka wobkhoda. ::

Najlěpše celul. trajne šaty

elegantne :: :: wotmyjomne

wysoke khornarje, wysoke zhibnjene khornarje, manšety, předtykowaki po jara přihódnych płaćiznach

krawaty, pisane a čorne, wšěch formow

——— w najwjetšim wubjerku. ———

samowjazaki **slě**

A. Bokelmann nasl.

Kupujemoj konje k rězu

po najwyšich khorjenych płaćiznach.

Přichi snjeboženjach šmój hnydom z transportnym wosom k ruce

Kindermann & Noak **Budyšinje**

na serjowej hasy 12.

Nowe

jězdne koła najlěpšich znamkow

poručam jara płaćizny hódno,

wuporjedźenja spěšnje a tunjo wuwjeduju

koła k zaniklowanju a emajlowanju přijimuju.

K. Prescher, zamkař w Now. Zdźarju p. Klukša.

Jutrowne tity

jutrowne zajacy

jutrowne jejka

jutrowne hnězda

kaž też wšě wěcy k jich pjelnjenju poruča we wulkim wubjerku

Rudolf Biesold

konditornja a całtowa pjekarnja na bohatej hasy.

Cyła wokolina

znaje mje a moje wurjadnje dobre, spěšne a tunje dźěło.

Menzel, serb. časnikař w Dobrošćecach p. Njeswačidła

Vogtlandske gardiny

story, kromy, vitraže, wumělske a madrasowe gardiny, wšelkowane sukna, wšo wosebje płaćizny hódno poruča

K. Erler w Budyšinje

na žitnych wikach 11, znapř. hosćenca Zloteje Hwězdy. Rěči serbski.

Praxis Wilh. Zeibig, dentist

w Kulowje **w Rakecach**

we zuby, krónowe a mostowe dźěła, wumělske narunanje zubow ze złota, złotoweho narunanja a kawčuka

kaž też wšě do powołanja přimace wothladanja po najtuńšich płaćiznach.

Při wjetšich dźěłach může so podźělnje płaćić.

Rěčne hodźiny: **w Kulowje:** wutoru, srjedu, štwórtk, sobotu, wot 9 12 a wot 2—6 hodź., njedźelu wot 10—1 hodź.; **w Rakecach:** w domje k. pěskupca Čecha pónjedźelu a pjatk wot ½1—½7 hodź.

Lěto stara **jałojca** 6 na předań w **Jitku čo. 23.**

Runař Smoleř w Budyšinje

na theaterskej hasy 2 po 1 skhodźe

runa hnuće žiłkow, wuwinjenja, škodu a zekřiwjenja rjapa

Pónjedźelu a štwórtk dop. wot 8—12 hodź. wotměwa rěčne hodźiny w Kamjencu w hosćencu „Město Barlin".

Časniki za konfirmandow

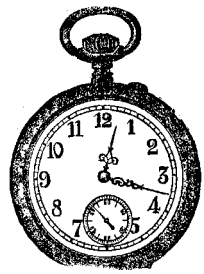

złoto — sléboro — metal

jenož hódniše twory

po wšěch płaćiznach

F. A. Lenke

w Budyšinje na Hošće hasy 25

Telefon 929.

Malešanska nalutowanja

přijimuje pjenjezy

na wšědne a měsačne wupowjedźenje a zadani je nanajlěpje.

Pomorske symjentne běrny

nož prěnje a druhe připlahowanje (Nachzucht) připóznata, poruča

Hugo Schütz w Budyšinje, Telefon 1180.

G. Schmidt, fotogr. ateljej **w Budyšinje**

jenož na Srjedźnjej dróhi 20

z napschećsa hujarskich kasarnow

poruča so za wšitke fotografowanja, wažowe a grupowe wobrazy, powjetšenja a. t. d.

Konje k rězu

po najwyšich płaćiznach w tójbym času kupuje

Kurt Kaiser

při mjažowych jětkach

na Humboldtskej dróhi 782 b. Telefon 403.

Maćće-li konja k rězu? Sawołajće proschu hnydom cło **653**

Při dorěčanju hnydom transportnym wosom při schijedu. :-: :-: :-: Dawam jara při schijołjne płaćizny.

Konjaze rěmjenjerstwo **Mutschcr,** mějećel **Karl Kauschke** w Budyšinje na hornječerskej hasy čo. 7. Telefon 653.

Jutrowne wobkhod za nowoc. mužace a hólčace woblečenja.

Namakaće pola nas najwjetši wubjerk

mužacych woblekow	ulstrow - paletotow	kholowow z česaneho předźena
pacholacych woblekow	gumijowych mantlow	Brechejow. kholowow
hólčacych woblekow	kosmikatych mantlow	zamkarskich woblekow
konfirmandskich woblekow	kosmikatych jupow	dźěłanskich kholowow
sportskich woblekow	manchestrowych woblekow	kord., manch., kož. atd.

Mužace a pacholace kłobuki, wysoke kłobuki, čapki wšěch formow

spódne kholowy	khornarje - servitěry	židźane lacy
sportske košle	wjazaki - krawaty	lacowe tkaniny
zwjerśne košle	słě - zoki-dźerźaki	woblekowe tkaniny
turnarske košle	rukajcy - zoki	zhotowjenje po měrje w najl. wuwjedźenju
kholowy a pasy	sportske štrympy	

Jenož dobra sprawna twora. Najtuńše płaćizny.

Pětr Hanštka w Kulowje

na Budyšskej drózy 4.

Wosebje wot 1904 statnje pruhowane hojenje.

Slaby dych koni

(tak mjen. parjenje) so hodźi zahojić. Při lěkowanju smě kóń też dźěłać. Dostać w haptyce. Wukazy darmo.

Robert Klemm, Meusslitz, Post Zschachwitz, Bez. Dresden.

Kašće

jednore a lěpše, za najnižšu dnjowu płaćiznu na stajnje na składže

Jozef Leska, blidarnja w Kukowje.

Transport rańšopruskich wysokosućelnych

kruwow a jałojcow

steji po skónčenej kwarantenje **w Zarěču** na předań a k zaměnjenju

Richard Haase w Zarěču.

Telefon: Hamt w Njeswačidle čo. 55.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći za měro 75 złot. pj. Do wukraja za měro 15 Kč. Kóžde čo. płaći 5 złot. pj. Wudawa a čišć. Smolerjeo kniholičišćerja, zap. družstwo z wob. ruk., : : w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel. 687. : :

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobšěrnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy : : rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje. : :

Číslo 77 | **Budyšin, póndźelu 31. měrca 1924.** | **Lětnik 83**

Dnjownica.

Póndźelu, 31. nalětnika.

Balbiny, knjeżny, martrafki.

1875 swjeći Budyšska serbska Bjesada swój 25 lětny jubilej.

† 1759 senior Bud. tachantstwa Jak. Anton Khilian, dobroćel Serbow.

Ptačatka stanu
Z wjeselom,
W hromadźe ćahnu
Z cuzby dom.
Derje dosć znaju
Daloki puć,
Njepotrjebaju
Zamk ani kluč.

Michał Domaška.

Pře čo Němzowku sy za žonu sej wuzwolił bratře?
Bóle „gebildet" ta je; lěpje mje wobknjožić wě. Serbski Archilochus.

To zarjadowanje powěstnik.

Serb. tow. „Nadźija" w Budyšinje. Jutře wutoru, 1. hapr., je měsačna zhromadźizna w towaršowni na garbarskej hasy. Budźe so wo nimoměry ważnych należnosćach dla spěwanja jednać. Štóž je horliwy, za swój narod spróceniwy Serb, wobdźěli so porjadnje na towarstwowych zhromadźiznach a towarstwowym dźele! Nowe sobustawy witamy rad do našeje srjedźizny. Předsydstwo.

Serb. spěw. tow. „Sokolbik" we Sowrjecach ma srjedu, 2. hapr. pola bratra Palerja wječor z dypkom 1/48 hodź. zaso spěwanje. Njech wšitcy z wěstosću přindu. Tež nowe sobustawy so přijimuja. Předsydstwo.

Kolojezdne tow. „Błysk" ma srjedu, 2. haprleje, **ważnu zhromadźiznu w Haslowje.**

Jednota „Sokoł" w Pančicach ma štwórtk wječor we 8 hodź. zwučowanje. Načolnik.

Jednota „Sokoł" w Wotrowje ma wutoru zwučowanje. Načolnik.

Swětowe podawki.

Wußud w Zeignerowym prozeßu.

Wußud w prozeßu pšeceŕiwo Zeignerej so zobotu pšichpołdnju wojśewi. Zeignera su k jastwu na 3 lěta a k šhubjenju cześnych prawow na tši lěta sajudźili.

Sa šniżenje aktow za cłaš śmětorneje wójny su dr. Zeignerej poł lěta a sa pšechslupjenje § 332 dwě lěće jastwa pšišudźili. Pódła teho su jemu cześne prawa na tši lěta wotrjekli. Sćub je so praśiwał, kak je móžno, so je intelligentny człowjek, kajšiž je dr. Zeigner, Möbiusej rjekł, so je jeho akty spalił. Myślał ześi tehodla, so Möbius hišće wjacy wo Zeignerju wě.

Prozeß pšeceŕiwo němškonazionalistiśkej organisaziji C.

Prozeß pšeceŕiwo němškonazionalistiśkej organisaziji Consul so pjeca bliżšich měsaz pšed statnym sudom w Lipšu wotewri. Zedna so wo tajne swjazkowanje 40 sobustawow organisazije Ehrhardta. Jako hłowna wobsorźenaj mjenuja so kapitanśki leutnant Hoffmann z Mnichowa, wo kótrymž je so w Rathenawowym prozeßu wjele rěčało, dale w Hitlerowym prozeßu pšeceŕiwo Hitlerowy dowérnik kapitanśki leutnant Kautter a dwaj wobsorźenaj z Rathenawoweho prozeßa Werner Techow, a kapitanśki leutnant Tillessen, ź kótrejuž jedyn w chłostarni a druhi w jastwje swoje chłostanje wotpokucza.

Sjězd němśkeje ludoweje strony w Hannoverje.

W Hannoverje je so 28. měrca sjězd němśkeje ludoweje strony w sale wotmě, kotraž bě z čorno-běło-čerwjenymi barbojemi a z bùstami Bismarcka, Bassermanna a Bennigsena wupyšchena. Dr. **Stresemannowej** rospravje wo politiśkej situaziji su nóžny pischitkeł kóńa. Sapósłanc **Dusche** wo stejiznach němśkeje ludoweje strony k ratarśtwu rěčeše. Němska ludowa strona je namjetowała, so dyrbi so nuczene hospodarśtwo wotstronić. Nětčišća krisa w ratarśtwje je wjetšcha dyžli krisa wokoło lěta 1850 a też wjetšcha dyžli **w Caprivijowym** cźasu. Płacźiny za ratarśke wuplody su też hišćeze dźensa ź dźela nišće, dyžli sa cźaš do wójny, mjes tym so su twudawki ź najmjeńšcha tak wulke abo wjetške dyžli do wójny.. Srofumicź je, so pšemysłowstwo po cźežkim wójnskim cźasu za tuńšchej zyrobu żada. Pomyślicź pak so dyrbi, so wokhudnjena Němska na bliżšich cźaju njemóże wjetšche hromady zyrobu ź wukraja kupowaś, so móże so Němska jenož wobnowiś, hdyž so němśki lud ź tukrajnej zímnoscźu sežiwja. Hdyž měšćeńcanscki p'chetrjebaŕ wšchelaku zyrobu drogo zapłacźi, wina na ratarśtwje njeleži, ale na wuhokich dawkach, wobsežje na wobrotowym dawku. Wotpomhaź dyrbi so kreditnej muły Pożeżonki na krótki cźaš a to hišćeze za wuhotu dań, ratarśtwu nicźo njepomhaju. Tehodła je musne, so stat ratarśtwu pożeżonki po sniżelinej dani posćiśi. Też ratarśtwo dyrbi w cźaju muły pośnu měru dawkow a cźežow njeć. Te pak su tak wulke, so dyrbi wězy, w hospodarśtwje trébne, pšechodaź, so mohł dawki zapłacźiś. **Schäffle'jo**, hižo w ratarśkim programmje němśkeje ludoweje strony léta 1919 jako dźěl zhromadneho programma naspomnjene, dyrbi so njedźiwaźy postajenjow Versailleskeho měra pod wjednistwom swakśijowo němśkeje ludoweje strony we wusnjowjenym nowym němśkim žejmje najrucźišo skutk sćinić. Tworowe tarify a swachty dyrbja so po potrébnjeźach ratarśtwa pšcheměnić. Frakzija němśkeje ludoweje strony w nowym němśkim žejmje wot ź swojim wulkim nadawkam w sajimje ratarśtwa pšchistupi.

Wjazy dyžli němśta ludowa strona njebudźe też němśkonazionalna strona němśkim ratarjam lubjeć móz. Kóžda tuteju stronow so wo hłoży ratarjow prózuje a lubi, so budźe jich zadanja je w'chej mozu w němśkim žejmje sastupowaś. Sa koho je němśzy ratarjo rozhudźa.

Plisty w mecklenburgśkim žejmje.

Rosshorjazy podawk je so w mecklenburgśkim žejmje stał. Pšejedaw'chi ratarśki minister, kotryž hospodarśkej stronje pšichtuśucha, so ź hłownym redaktorom „Rostocker Anzeigera" Stöffingom do wurěcźowanja da a słónczneje tutemu **někotre plisty wotkoźi.** Należnosć, ź kótrejž je so też žejmowa cźežna rada sabérała, je so w němśkonazionalnej stronje ź wulkim hnéwom rospominała.

W Mnichowje so nazdynoscźow nazionalistow boja.

Wutoru so wuśud wo Hitleru, Ludendorffje a druhich dla wjeleposkerdaby wobstorźenych wuprajі. Knježeństwo so njemérowe je strony němśkich nazionalistow boji, jeli so dychu so wobstorźeni njewuwinowali. Nazionalistojo dychu so źnadź pytali nad Kahrom, Lossowom a Seißerom kwaśnje wjesć, dokeľ su marśeć do Barlina radźěwali. Tehodła je knježeństwo Kahrej, Lossowej a Seißerej dowolenju na puećowanje do wukraja dało.. Tuńi so pjeca je swojimi źwójbami na łupu Korfu podadźa.

Hłoży wo nowym franzowskim knježeństwe.

Nowe ministerstwo tworjo je Poincare hladaŕ, swoje politiśke stejiśćeźo pohyśnicź. Wón je mužow ź lewizy, kotříž so knježeństwu najpśihódniśo pšechcźiwjachu, do noweho knježeństwa pšchijaŕ. Se starcho ministerstwa je wón jenoj wójnskeho ministra Maginota a ministra dźěła le Trocquera pšchew'aŕ. Wonaj Poincareowu porubrśku politiku podpjerataj a jeju sastupjenje do noweho knježeństwa wobnamjenja, so je franzowśka politika ź napśechcźa Němśkeje też w pšichodnjej njepšcheměni.

„Matin" wo nowym knježeństwie pišče, so je je Poincare ź mužemi wobdaćj chyłł, kótříž sa wulke nadawki ź napśechcźa wukrajej swoje stare nałsponjenja abo swoje młode talenty hodu pšchinjeju. Nichtó njemóże saprěć, so je je jemu to porabjiło. Dale je chył móśt pšches rózne nawarićź, kotraž mjes khdźikomaj republikanskeje strony bo wocźinić hroześe.

Londonśke „Times" a druhe jendźelśke nowiny praja, so nowe knježeństwo sażadu sastupuje, so franzowśke wójśko njebudźe pšeby ź Porubrśkeje wucźahnjeć, doniž Němska njeje wójnske wotchadźenje sapłaćiła.

Ptačk je Poincare swojich nowych ministrow presidentej republiki pšchedstajił. Kaž je jusźizny minister Levefre sastupjerjam nowin rjekł, je Millerand Poincareej swoje pšchał, so je kriju tak bórzy pšchewinył a tajku łyku wuśnamnych wobžołowo wołko jedze ćhromadźił. Wšchitcy ministerjo mějachu sa swoju winowatosć, rjeź, so **su swonkownej poziśi nicźo njepšechemeni.** Wójnski minister Maginot pšchipomni: „Też nić na śmutkowej"

Straik w Jendźelskej.

W straiku pšchistajenych Londonskeje drohowoje żelesniży a omnibusow je so dojednanje dopjelo. Wobej stronje matej pak jo hakle pšchipołnjaś. Po dojednanju ma so mjeda tydźeńcźa wo 6 schillingow powyšcźiś. Sdyniaj dwaj schillingaj, kotrejž pšchistajeni żadaju, so po powjetšchenju sežiwjeńskich wudatkow pšchihotowaŕ.

Hórnicźy su nowe posticźenje dźěłodawarjow jako pšchemake powyšchenje mdy wotpokazali.. Dźěłacźerjo hyli žadaju, so by so pšchepytowanjeli wubjerk postajił, kotryž by nsdowe poměry pruhował. Dale na tym wobstawaju, so dyrbi knježeństwo lubjenu sakoń wo najmjeńšchej mjeże hórnikow parlamentej pšchedpołożiś, žanu hdy by strach był, so by knježeństwo z tym podležało.

Nowa schpanisła wójna w Marokkowskej.

Schpanisti wojeśći direktorium, kotryž nětkole w Schpanišćej knježi, nowe wobšěrne pšchihoty k wójnje pšcheśiwo rifśkim Kabylam cźini. Schef direktoria, general Primo de Rivera, je italskemu nowinjeŕowi dopitowarjej rjekł, so je knježeństwo so rosšěrjdźiło, marokkowśki puć rosrubnyć. Kaž bórzy wobstejnosće hjedra dowola, budźe schpanisće wójsko ź najnowjeśchej ratnoju pšcheśiwo domorodnym postupowaś. Pšchi tymle postupanju, general praji, móże so knježeństwo na podpjeru schpanišćeho ludu sepjeraś.

Egiptowska pšcheśiwo prjedawschemu kalifej.

Reuterowa powjeśćerinja ź Kaira powě: Ulemojo, mjeńšy nimi wušnamni muhamedanjo pravonizy a theologojo, kiž zhromadźiznu měli a resoluziju schwalili, ź kótrejž so pšchipowjedźi, so prjedawschi kalif njeje hódny kalifoweje dostojnosće. Wo'amkmy bo, so bo w měrcu 1925 do Kaira mohamedańska konferenca swoła, kotraž postaji, schtó ma so za kalifa pomjenowaś.

Krisa w ratarśtwje.

Se sanjedźenjom rentowoje hrivny su też sa ratarśtwo wobšěrnjejše so stuknyle. Ale ź bohom je so blyschćate bludmo sniżiło a ratarja pšched njemjeńšchu wopramdźitosć stajiło. Wono pobrachuje na běžnych njenjeżnych srědkach, kotrejž su sa porjadne halowjedźenje hospodarśtwa nutne. Cźežke dawki njeseżeru niż jenož cźisty wunoschk, ale pšchežahuja jón cźim hórje, cźim šnadnischo su pola a cźim njepšchihódnische su dalsche hospodarśke wobstejnosće. Tehodła dyrbi so wobšědźeństwo (substanca) pschimarkowaś. Dawki su cźim cźežśiche, dokeľ so po wobornym pschinoschku a dawkowych bodawkach ź lětow 1917/19 cźahnu a jene pšcheśiwne wumĕradło sa dźensnischu dawkownu mózność njejsu. Cźisty wunoschk je, pschirunajo dowójnsti cźaš, špadnyl, dokeľ su plodźeśe wumĕnjenja njepschihódnische, produktivne wudawki wjetšche a placźiny mjes ratarśkimi wupłodami a ratarśkimi potrébnosćemi so na schkodu bura pšcheśiwnje. Pódła teho też unnožo dawki ź pschehdawanju rodźow nutnja, schtož bo hewak stało njebyło. Tak so ź hromadźami ratarśke plody na wiki mjeśachu a ponjźachu placźiny sa nje.

Kaž hižo naspomnich, je bodawanje pjenjeżnego kredita jara wobcźežna wěz. Nalutowanki tu wjazy njejsu. Tak je so sa bodawarja kredita ź wjetšchego dźěła jenož statna banka (Reichsbank) mupotakała. To pak je też ledźajsnje rozdźělenje, dokeľ kredit njejsu pjenjeży, ale kapital, kubło, substanca. Tunje pożeżonki njejsu dostaćź, dokeľ wubjerk dań za wukrajny kredit to njesmóżni. Ta pak też jenoj ź lutowanju wabi. Tuž je bóle abo mjenje kóždy ham a ho pokasany. Saładnje dyrbi so po mózności wjazy wuplodźiś a menje wudawaś.

Posledne pokasuje so na njelubosne waschnje w łupowanju pschikupnych hnojow. To je załožnje wróżo sch'o. Swjeżelaze je, so poczina so sajso połepšo'o wać. Ta cźini, so mnohy pschekupzy ratarjej kredit na hnoje dwacźinje. Kóždy wschak je spóznał, so jenoż intensiwne wutrjebanje tole może też dobuyk powjeśtschicź a ź tym bothodny. Temu pschinoschuja na prénim mjeśnje pschikupne hnoje. Bjes nich wopramdźe njemóże.

Hacź do tónz februara je ho sa pschichodne žně na 180 000 t. dušnika (3 600 000 zentnarjow) naložilo. Pschitlicžt ho sa měrz a haprilej hischcze 60 000 t. (1 200 000 zentnarjow), k temu, dha je wscho hromadźe na 240 000 tunow ho trjebalo, 50 000 tunow abo 17% mjenje hacź toni. Podobnje je hnojenje ſ waznom, je na 20% wrócko wostało, kotźanje ſ kocźikom (fosfor).

Tutón jara wobžarowny wupad, kotuž ſu hižo naſpomnjene wobstejnoſcze ſarwinowale, ponižuje tej žně. Mérjene na pschikupnych hnojach wucźini to na 750 000 t. (1 500 000 zentnari). Dokelž budźe ratarſtwo w pschichodze tej hischcze dobru měru dawkow na ſo wzacź dyrbjecź, je praschenje dwójzy cźežke, kak budźe mój tute ſwoje winowatoſcze dopjelnicź bjes techo, ſo by ho hospodarſtwo pomjenſchiło a ratarſtwo ſnicźało. Nětcźiche dawki na dołhe ſnjeſcź njemóže, dokelž we dotyknej njerunoſezi k cźiſtemu wunoſchkej ſteja. Pódla hanopomozy budźe ho kreditna wupomoz wuttworicź dyrbjecź. Ratać ma tu khwilu wo ſwoju eliſtenzu wojowacź, ma wſchitke ſwoje mozy nakožowacź, haj je podwojicź, ſo njeby pod pluh pschichoł. Hnoj ſo ſwiri pschikupnych hnojow wožiwja, je najlépſchi dopokas, ſo ratar kriw po cźaſu pschewinje a nad njej ſ ſnjeſom wostanje. Wuhladny na žně njeſmu turkwiłu ſwjeſelaze.. Nasymne ſtywy ſu cźerpiże a dołhe ſmjerſchi njeſmóžnichu ſažne wobdźěłanje polow. Ale hischcze je cźaſ, kotuſchi wunoſchk rolow, kotow a paſtwiſchczow ſ pschichódnym hnojenjom powjerſchicź. Wot hnojenja wotwiſuje dalſche położenje ratarſtwa a ſ nim naſche zyłe hospodarſtwo.

Ze Serbow.

W **Budyſchinje**, 31. měrza 1924.

— **Wo wjedrje.** Dźenſa rano we 8 hodź. barometer 744, hygrometer —8, thermometer 0. Wjedro budźe po roſprawje Drježdźanſkeje wjedrarnje mjenje pſchemėnjate. Wyſchina leži nad Jendźelſku a cźehnje ſo hacź ke kupje Island. Nižina wupſcheſcźera ſo nad krótkoraiſchcź Europu. Schtwórtk popoldnju wokolo 4 hodźin nježaku w Cźechach ſylne njewjedro. Też pola naſ ſchtwórtk wjecźor błyſkanje wobkrózowachu. Lutſje wuturu ſtónčko 5,41 ſkhadża a ſo 6,32 khowa, měſaczk rano 4,15 ſkhadża a ſo popołdn 3,26 khowa.

— **Roſprawa polizije.** Njedźelu wjecźor wokolo 7 hodź. jedyn wobydleŕ Humboldtſkeje dróhi, polizijti wołjewi, ſo je w Budyſchſkej emaſkowarni woheń wudyrił. Polizija temu twérjeſche a ſawoła wóhnjowu woboru. Mjes tym polizaſſy ſaſtojnizy wuhlédſchu, ſo ſo wo wudyrjenj woheń njejedna, ale ſo ſo w kotole tepjeſche, ſchtož bé dla cźiſtjenja kotła wot wonkach widźecź. Pſchichtwataza wohnjowa woboru móžeſche ſo ſaſo wrócźicź.

— **Padukſchitwo.** 29. měrza ſu tu jédne koło ſnamki Merzdorf, Mügeln b. Leipzig cźo. 213 443 hrabnyli.

— **Hłowna porjadna ſchromadźizna „Domowiny“** wcźera we Wojerzach. Wona bé wulkotnje wophytana. Saſtupjerjo naſchich wupruhowanych ſtarych narodnych garbow je ſakiſeže Łužiſzy ſawdachu ſebi ruku ſ młodymi towarſchſtwami w pruſkej hornjej Łužiſzy. Schtož wutrohu tóžbeho wérneho Serba najbóle roſwjeſeli, bé, ſo ſaſtupjerjo a budźerjo nowého narodneho žiwjenja ſ Delnjeje Łužiſzy béchu pſchiſchwatali a prajachu nam pſches ert ſwojeho rěcźnika, ſo ſu Serbja a ſo chcźeja Serbja woſtacź. Saſtupjerjo ſerbſkich towarſchſtwow ſu do ſwojich kónczinow pſcheſwědcźene domoj wſali, ſo je zentralne wjedniſtwo ſtónczne dorjadowane. Nalétny wétr ſabuwa. Mozy tu ſu. Zentralne wjedniſtwo rjaduje dźelenje nadawkow do kulturneho a hoſpodarſkeho wotrjada. Kulturnemu nadawkej wénuje ſo młody akademiſzy wſdźěłany Serb. Hoſpodarſki nadawk zentraliſuje ſo w pſcheds tydźenjom ſałożenym nowym towarſchſtwje pod mjenom „Serbſki Hoſpodaŕ“, ſapiſane towarſchſtwo ſ wosmjeſowanym rukowanjom. Te ma dožaſowany kapital. Tón roſtimnoſt ho, je-li trjeba, dó khodobnſeſowanjeje wyſokoſcźe. Hoſpodarſkim zentralu ſałożichu ſnaźi wjedniſzy ſerbſkich burow. Wobſtejnje kładźe ſo do rukow kotalneho wjednika ſerbſkich hoſpodarſkich družſtwow a do rukow ſtareho naſhonitkeho pſchekupza. Poſłedniſeho mózy putaſcźe hacź dotal pſche jara naſch dźenik. Jeho dźěło naruna ſurnaliſt po powołanju, kiž je hacź dotal we jenych tych najwjetſchich ſwótowych nowin dźěłał. Sdźela ſa ſjawnoſcź njedy ſ jeho ſpóſnaje, ſo ho dźěła. Mjenje ſłowow, ale wjazy ſkutkow. Cźaſ bo blížił, ſo budźe kóždy Serb hordy na to, ſo je Serb. — Nadwołnu roſprawu wo wcźerawſchej ſhromadźiznje pſchinjeſemy jutſje.

S **Kettlz.** Jeź naſch dotalny kantor Schenk je ho „wottwarił“. Tak réka mjenujtej luboſny wuras ſa puſchczenje naſhonitych, wupruhowanych a k temu hiſchcze cźiłych wucźerjow ſe ſchulſkeje ſłužby. Nichtó njemóže nam rubjenje taſich mozow wurunacź. Schkodowanje ludoweho roſtwucźowanja je njeſmérne. Tole mjenuje ho w kwétkojtym zargonje naſcheho knježeſtwa „Sparſyſtem“. Nětko dyrbi knjes kantor ſwoje ſchulſke wobydlenje też wopuſcźecź. Wón pak zyrkwinſku ſłužbu wobſtrowa. Dokelž ſchulſke twarjenje, hdźež wón bydli, zyrkwi ſłuſcha, ſo wón ſaſo do tehole bydlenja ſapokaje. Pſchi taſkim pſcheceźahowanju žane meble na kruchi njepóndu.

S **Kſchiſchowa** w Shorjeſſkim wokrjeſu. Tudomnu wobſedźerku Knjeſzo bwora ſ mjenom „Wally Tillgner“ je cźežke njeſboże potrjechiło. Schtwórtk roſnjetowachu na polu robocźenjo ſmójne wapno (Düngekalk) ſ Lubijſkeje zakkowarnje. Na jene dobo ſo konjej ſapſchahow na ſemju cźiſnyſchcźej a ſo na rolı ſ bołoſcźu walachtaj. Nětcźo wapna ſe konjom do wócźkow pſchidźe a wone njewjedźachu, cźo ſ bołoſcźu ſapoczecź. Wapno bé tak ſtarate, ſo konjom kožu ſpali, jako ho na rolı walachu. Pſchi tym nicźeſo wjazy wapna do wócźkow pſchidźe. Sawołany ſtónny lékaŕ praji, ſo konje wołjeja. Njeſboże ſ rédka ſame pſchidźe. Kruhowanja je dołhe wótſeſe twarjenjſko. Wyſche kruhowanje je wobydlenje wyſchſcheho dejerja a rěſarja. Wyſche rěſarja ſtej dwě łubi. Na łubjomaj leżeſche wjele tuſaj zentnarjow žita. Pſched wjecźorom ſaſtupſchcźe dźiwny pikot w twarjenſtku. Wobmjeli ho je ſcźěnkow woidrjebjowaſche. Wſchě ſnamjenja na to pokaſowachu, ſo twarjenſtko hroſy ſo ſpynycź. Tehodła cźeče ſtót, na 80 krutowow, ſ hródże ſwuczahachu a druhu nadobu wurunowachu. Khoru ſonu bejcźa wucźahnyſchu ſ ſwoknom won. A wopraudźe, wjecźor wokolo ſ hodźin ho 18 metrow dołhe twarjenſtko ſ wulkim wjeſkotom ſaſpynu. Cźeče hrjady hródźiny wjeſ pſcheraſchu. Zita ſpynychu ho do hródźineho hnoja. S Bożim twarnowanjom łubjo a ſtót bjeſe wſcheſe ſchkody wotſtrjechu. By-li ho njeſboże někotre hodźiny podźiſcho ſtało, by ſchło we cźłowjeſke žiwjenje, a ſtót by ho ſabił.

Wobkhodna roſprawa powſchitkowneje khorobneje pokładnizy w Budeſtezach ſ lěta 1923.

Powſchitkowna wjeſna khorobna pokładniza w Budeſtezach wopſchija we wokolnoſcźi hacź do 5½ km. balonſkeje wſoł ſwojeho ſyła 28 wjſow.

Se ſtednoczenjom ſ „wobſtejnej wjeſnej khorobnej pokładnizu ſa ratarſtwo a hajniſtwo dźěłaczerjow“, kiž ho 1. julija 1923 pſchewjedźe, powyſchi ho licźba ſobuſtawow wot 604 muſkich a 173 ſónſkich wo 255 muſkich a 280 ſónſkich na wſcho hromadźe 1312. Licźba dźělodawarjow ſroſcźe wot 142 na 310.

740 jmuſkich a 586 ſónſkich ſobuſtawow poda ho do lékarſkeho wothładanja, ſ nich bé 161 muſſk. a 150 ſónſk. ſwójbnych ſobuſtawow, ſwobodnych wot ſamoſcźenja a wótcźenja pſchinoſchkow; 238 muſſk. a 85 ſónſk. pſchiſtoſchkpłacźazych ſobuſtawow ſ 3640 a 1888 wyſmi dnjemi njemóžeſche dźěłacź a dosta khoroſ. njes.

W khorownjach a priwatnych klinikach bé 9 muſſk. a 10 ſónſkich khorych ſ 171 a 203 khorobnymi dnjemi w Lipſczanſkej wócźnej klinizy 1 muſſki ſ 23 dnjemi.

S. Röntgenſkimi pruhami pſcheſwjeźi ho 183 muſſkich a 43 ſónſkich, ſ wumėłkim žłonzom (Höhenſonne) a na druhe waſchnje wobſtrjełenych bu 16 muſſkich a 9 ſónſkich ſobuſtawow.

Pola 86 muſſkich a 58 ſónſkich ſobuſtawow dyrbjeſche ho krej ſchpeytacź.

Pſchipomoz ſa njedźelnicźe žadachu hebi 17 ſobuſtawow, ſwójbnu njedźelniſku pſchipomoz 28 njeſamoſcźenych žonow ſobuſtawow.

Semrěče ſu 4 muſſke a 3 ſónſke wołoby.

Sa lěto 1924

móžemy hacź dołuł tole roſprawjecź:

Licźba ſobuſtawow wucźinjeſche 1. 1. 24. muſſkich a 461 ſónſkich,	1005	
licźba ſobuſtawow wucźinjeſche 1. 2. 24. muſſkich a 461 ſónſkich,	1028	
licźba ſobuſtawow wucźinjeſche 1. 3. 24. muſſkich a 460 ſónſkich.	1100	

Skhorlo bé hacź do 29. měrza 398 muſſkich a 12 ſónſkich, khorobnych dnjow bé 2354 pola muſſkich a 61 pola ſónſkich, mjes nimi w khorowni 162 pola muſſkich a 144 pola ſónſkich. Pſchi tym bé 58 wot Budyſchſkeje khorobneje pokładnizy pſchepokazanych khornych ſaſtarach.

Wubanki ſa tutón cźaſ wucźinjeja:

Lékarſke wothładanje wot 25. 1. (tónz lékarſkeho ſtrajka) hacź do 29. měrza	hr.	1847.—
wothł. ſubn. lék. wot 1. 1. hacź 29. 2.	„	302.—
lékarſtwo a pomoze ſrědki w. 1.1.-29. 2	„	440.—
wothładanje w khorowni w. 1. 1.-29. 3.	„	1272.—
khorobny pjenjes (Krankengeld) wot 1. 1. hacź 29. 3.	„	4287.—
njebźelniſcźne a cźěſchne pjenjeſy w 7 padach wot 1. 1. hacź 29. 3.	„	349.—
njebźelniſcźne a cźěſchne pjenjeſy na njeſamoſcźene ſwójbne ſobuſtawy w 9 padach wot 1. 1. hacź 29. 3.	„	389.—
pohrjebnu pjenjes w. 1. 1. hacź 29. 3.	„	23.—
mſby, pohrjebniſke pjenjeſy atd.	„	744.—
knihi a druhe wobkhodne wězy	„	226.—
Wſcho hromadźe hr.		9879.—

Pſchirunajo ſ dowójnſkim cźaſom ſu wubanki ſa ſwójbne ſaweſcźenja ſa powſchitkowne a wołeb. Lékarſke wothładanje ſ wobſebnymi dźělami na 4-krócźnu, ſa wobkhladanje ſubnych lékarjow na 10-krócźnu, ſa njedźelniſku a ſwójbnu pſchipomoz na 13-krócźnu wuſtołcźenje ſtupiſe.

W powójnſkim cźaſu pſchewobjedźene ſwójbne ſaweſcźenje bjes pſchinoſchkow ſ barmotnym lékarſkim wothładanjom a pobawanjom lékarſtwa ſa 13 njedźel wu cźinja, kajkiż cźaſ a wjedwo je, pok hacź zyłu wobſtoſ wudawkow na ſobuſtawow hacź do 26 njedźel, do na jeneho ſobuſtawa wjazy ſwójbnych ſobuſtawow pſchidźe.

Hacźrunjeź je ho pohrjebniſku pjenjes pomało do powójnſkeho cźaſeſ wo ½ powyſchił, ſu tola tute wudawki wrócźo ſchle, dokelž jich tak wjele njeſmóžeſche.

Wobkhodne wjednifstwo pokładnizy je ho ſjednorilo, ſo wobſtarateſ dwě wobſoje.

Kóždemu, kiž najmjeńſchemu dźělodawarjej ſo jeho běžny konto kóžby měſaz pſchi ſbéranju pſchinoſchkow k nutſpołožanju pſchedpołoži.

Pſchinoſchki maja ſo wot 1. 4. pſchi dnjowej mſbje wo 40 pj. a wyſchſche na 5% poſtajicź, pſchi cźimſ ſo jako najniźſcha ſada 17 pj. tydźeńſkeho pſchinoſcha ſtej.

Khuda holza a bohaty žyn.

(Wjeſny podawk.)

4]

(Pokracźowanje.)

Po tutych ſłowach ſo pſcheceź wotmjelcźa a ſo ſamyſli, ale ja njemóžach wešinoſcze pſchewinowcź a nacźiſnych praſchenje: „A kajke je to nětko?“

„Nětko“, wotmołwi p'checeź, „nětko pſchidźe Holaikowa ſmjerc ſaſo do rěcźi. Pſches to, ſo je wcźera Mlynk ſe Hanku tak hrubje poſtarhował, je ſo naſchemu invalidſke žołcź pſchelała, a ja mějach cźinicź, ſo by žanjeze njewuſitnieje harų njenacźinił. Powjedaſche mi, ſo dźenſa ſa žylu nóz wócźka ſaſdźelił njeje, ſo je jemu wbohi Holaſk na wutrobje kéał, a ſo je ſo jemu ſlajnje ſdało, kaž by ſłyſchał Hobrakowe: „Cźert a heła!“ Haj na ſpodźiwne wa'cźine měſcha nětko ſtareho Mlynka do tehо, —“ pſchiſtajі pcheceź ſ cźichimi ſłowami — „rjeſny mi prjedy bjes ſtracha, ſo chzył na to pchiſiahacź, ſo ſmj taj dwaj buraj wbohemu Holaſka...“

W tym wokomiku poſtrowi jara ponižnje mojeho p'checeła ſtary mlynſki ſ mlyna, kiž nětcźo mlynſkich jeterčkow ke kowarjej njeſeſche.

„Cźeceže ſ na'cźei ſtarej macźerji?“

„Haj, kak ſo wjedźe mlynkej macźerji?“

„W nozy bé jej ſłé, ale na ranje ſu boloſcze popu'cźežike.“

„Je pola njeje lékaŕ bowſ?“ wopraſcha ſo pſcheceź.

„I nė!“ rjekny mlynſki. „Wona njechceſche na žane waſchnje, ſo by ho po njeho ſłało, ale chzyče jenoż Holaſkej Hanku měcź, dokelž je ju pſched dwėmaj lėtoma tak jara derje hladała.“

„A ſu jej jeje žadoſcź dopjelnili?“

„I to wſcźeže knježeł. Dźowka ſ łubka, kiž ho też ſa žylu nóz wot koża khoreje hibnyła njeje, je hnydom po Hanku póſłała.“

Po tutych ſłowach ſmój ho roſeſchloj a lédma, ſo by cźłowjek Wótcźe naſch ho pomodlił, ſtejachmoj pola mlyna, kiž jara rjenje leżi a bé jara rjenje twuttwarjeny.

IV.

Kokotvotkolo bé w'cho cźicho. Sawdeſcźe ſo khoreje dla njemlėjeſche a mlynſay bėchu njes tym na polu, hdźež ſo hižo ſnopy wjaſachu.

Hdyž běchmoj do hornjeje ſtwy ſaſtupiłoj, poſtrowi naju najprjedy Mlynkowa ſona, kiž bé hiſchcze we najſlépſchich lėtach, polna młodno'cźe a ſtrawoty.

„Ach, budźeže nam powitany, knježe!“ rjekny ſ wutrobnym hłoſom. „To je derje, ſo ſcźe pſchiſchli. Wotwzy bé w nozu jara cźežko, ſo chzychmy hižo po waſ póſłacź.“

„Ale nėtko je hižo lépje?“

„Bohu dźakowano! Runje je wozucźila a ſpar je ju pohlnił.“

Dokelž bé wopſtowanje khorych mój pſcheceź ſwój žiwy dźeń nafradſcho cźinił, dźėſche po lutych ſłowach w runym mėrje do pódlanſkeje ſtwy, hdźež ſtara mlynkowa leżeſche.. Mėje pak napomina'che burowka, ſo bych ho mjes tym ſa chachlemi do ſcźerkoreho ſtoła ſ wobložењom zynuł, wona pak chzyſche pohladacź, ſ cźim mohła namaj poſtużicź. Ja drje rjekнych, ſo ſmój runje po ſnėdani, ale to nicźo njepomhaſche.

Ho'podliwe ſmyſłenje je tajte, ſo bychu cźłowjeka, a hyrnjeż by zyle zuły, pod ſwoju tſchu pſcheceźenje pſchijeli a ſo wo jeho potrjebу poſtarali. A to njemóžemy naſchim wjeſnjanam zaprėcź, ſonu ſu ſebi tutu hoſpodliwoſcź wobkhowali. Wė ſo, ſo je nėhdy hiſchcze wjetſcha była, dyžli dźenſnjiſchi dźeń.

Durje do ſtwy woſtachu woiewrjene, a tak móžach ſ njeje zyłu roſmoſwu błyſchecź.

„Hanka!“ rjekny nėtko ſtara mlynkowa, „dźi do kapałki a pomodli ſo ſa mnje. Nėtkle runje nicźo njetrjebam. Ale popoldnju pſchińdź ſaſo, burowka dyrbi domoj, a potom mi pólſejeł ſem wuja Franzowſtu; ja radу na njeho poſtuchnam, hdyž mi wo ſwojich wójnach powjeda.“

Hanka p'chińdże do ſtwy, ſruna ſebi draſtu a, hdyž mje zuſeho wuhlada, bé ju trochu ſtrach. ſ

„Witaj, Hanka!“ ſarėcźach na nju na pol wótſje. „Schto dha pak Jakub cźini?“

Tu ſaczerwjeni ſo bo wocźow a móžeſche lédma ſłowa wupraji'cź: „Tón pak wėſeže žito domoj woſy.“

„Mi ſo ſda, ſo by radſcho nėkoho druheho wjeſł; ſchto ſebi myſliſch?“

„Ja njewėm.“

„S najmjeńſcha by nad nėkoho pſchewodźał, kaž wjeſe wjecźor — wėſch ?“

Ale tychle ſłowow ſo holcźka naſtróża a dopomnjeſe ſe wcźerawſchi podawk pſchimmy ju tak, ſo bė ſo bjes mała do płakanja dała. Ale hnydom ſo ſaſo ſhraba a rjekny khwa nje: „Ja dyrbju do kapałki! Bożemje!“ S tymi ſłowami bė ſaj wėſił ſe ſtwy. Ja pſchiſtupich do wodna a widźach, hdyž pches durje dźeſche, potom po ſcźežce wot mlyna do haja, hdźež kapałka ſtejeſche.

Mjes tym pak łapocza ſo wažna roſmowka mjes ſtarej mlynkowej a mojim pſcheceźelom.

„J, wonu by wſchitko dobre było“, praji ſona, „ale hdy by dyžk pſchichodny žyn roſuma wuzwacź a ſpóſnacź ſo Jakub hižo tak doſcź wulke ſamoženje dóſtanje a ſo tajtim hołzy ſ njeneſami njetrjeba.“

„Ale to je runje to“, rjekny mój pſcheceź, „ſchtoż we pſchichodnym žyn ſpóſnacź njecha a ſnadź ſenje njeſpóſna.“

„Haj“, ſpuchny mlynkowa, „Bóh dyžk jeho na lėpſe wuſlé dowjeſcź! A ja njemóžu dźeſe na to pſchihladacź. To mi wėſeże, knježe: druhdy njewėm, koho bóle wobžarowacź, hołza abo hołzu.“

„Wonaj ſtaj wobaj ſchwarnaj a roſumnaj, a wėſaj tola ſo nichtó ſ hłowu ſcźenu p'cheraſkej njeniože.“

„Wėſo, wėſo!“ ſpuchny jónſka. „Ale njeby dha ſo nicźo wėzy nicźo cźinicź hodźało?“

„S cźežka“, wotmołwi pſcheceźel. „To wėſeże, ſo ſa hołzu naſchemu pſchichodnemu žynej dobre ſtrowy ale ſchto je pomhało? . Wón chze na hłowu jeno Sch Khatu na łubko měcź, a tuž budźe najſlépje, ſo Hanka ſ pónđże. Sžym tehodła też ſ jeje macźerju hižo ſ a dokelž je ho mojej ſotſje ſ Naldałes, hdyž bė wotſ nje, ta hołza jara ſalubiła, tuž budźe najſlépje, ſo ſ ſłużbu poczehnje. Ssotra jej da zjamu mſtu a ho ſo derje.“

(Pokr

Zapósłane.

Serbski swjatk so wobnowi. Sańdźenk sobotu hopodnja seńdźe so nahladna liczba dowérnikow Sserbskeho Swjatka. Pschedsydstwo Narodneho Wubjerka poda rozprawu, so tu so po mészazach dotkich jednanjach sańdźeny schtwórtk narodnostne mjenischiny w némskim stacze sjednosiše, so bychu w kulturnych, hospodarskich a politiskich praschenjach schromadnje postupowale. Dokelž Swjatk Sserbskich Towarstwow „Domowina“ njeje zana zentralna politiska organisazija Sserbow, je nam trébna jena powitiska organisazija Sserbow. Dokelž je sjednoczenje narodnostnych mjenischinow samo so tak tyrne, so trjeba so jenoż na swoju mózˇ sepjeracz, mózˇemy cziśłoserbsku politiku organisaziju wutworic. Noweje organisazije njetrjebamy. Sserbski Swjatk so hnydom a jenohłósnje wobnowi. Wólbna liscina za Budyschsko-Drjezdźanski wokrjes so w bliskich dnjach wozjewi. Dokelž su narodnostne mjenischiny w delnjoschsko-schim (Lehnjanskim = Liegnitzer) a w Frankfurtskim wokrjesu wosebje tyrne, naschi hornjo- a delnjoserbjenjo Sserbjo swojich kandidatow se tule liscinu jenoż nemjenuja. Tež tele dźeła so w bliskich dnjach pschemjeduje. Politiska organisazija powjedźe so na pschistojne waschnje hdyż wschoby hanjenja druhich politiskich pschemjedźenjow. Sćmy Sserbja a jako tajcy dźemy politiskich wustupowac. Hospodarske zadanja hospodarskich swjatkow, kaž n. pschi „Landbunda“, a kóżdeho druheho ratarskeho abo burskeho, rjemjeslniskeho abo pschemysłnikeho swjatka, kiž, każ jich wustawki praja, njejsu zana politiska organisazija, mózˇa so we tež sapósłanzy sjednoczenja narodnostnych mjenischinow cźim lépje sastupowacz, dokelž njejsu na zadyn program nékajeze partaje swjatani. Naschi ratarjo, naschi wjesnjenjo, naschi dźełaczerjo maja w tajsim sapósłanzu swojeho najdalecischeho sastupjerja. Jenoż we jenym nastupanju maja sapósłanzy narodnostnych mjenischinow so kruteje sadawk dźerżeć. Woni maja za prawa narodnostnych mjenischinow w kulturnych a hospodarskich praschenjach wukupowacz. S prénim nabdźenym dźemy w Sserbach žane hory powalowacz, ale dheja pschekisa za krótki czas wsche worschky nascheho luda. Sserbski lud, kiž so jako serbski czuje, nima nikdo za kóżdu politiku wólbu swoju narodnu parolu wot mórbych horow luźiskich hacz dele do kwékajtych nizinow nascheje Delnjeje Luźiny.

W kólni.

(Wobras se wóz.)

Pódla krózˇnje su hischcze druhe wrota. Tam so dźe do kólnje. A tehdy cźe tam nuta, dyrbi najprjódy drjewjany klumpacz se sbobe (hoschpu) wuczahnjecz. Horjeka wokolo ma górnizˇ, so so njeskaczinje. Hdy njebu na njej wikak, njetrjebał wobsebjecz dale niczo cźinicz, hacz pschetykowarje dźełacz. Někto pschijdźe najskerwischo. Górnizˇa je na druhim kónzu krucze pschibita, hewak njeby — chyu ras po smuckenym waschnju rjeq — swój samér dozpeka. Mó. khschu hizˇo morkotacz, jelt to tak pschijdźe, traje hischcze chwilku, prjedy hacl do kólnje pschinidźemy. Hnydom tam smy.

Wschelak cźapr tam stoji, leži a wizˇu. Mjes wobydlerjemi kólnje knježi najrjeschcha pschesjenoscz, kotraz mohła ludźom i pschikkadom bucz. Dyrbja hladacz, kak bebi czapa sabija. S wjesticha brje w mérje spjo. Ale na stajnoscźi njemózˇesch tola mucźny bucz. Nó, to tjez mjes sobu nescheho powedaja a baja. Na koku wizˇoja wosowe rjebe. Hodźiny dołho su druhdy na polu a na luzˇu.

Leni bechu hebi se spdwatkim towarschwom na Czornoboh wuleczíte, to rekła, zyle hacz horje niz, dyrbjachu delka wobtacz a na swojich ludźi czakacz. Se selenymi hałosami bechu wupuschcene. Tajtale czejcz! Tez pluh, wulke hrabje a kózˇu wjedża wschelake powedacz. Sśminjasjemu kortej druhdy hubu sapraja. Sa to pak je juchowy hud na swojim méstnje. Na, hakle — zbytawa. Ta brje je dwójcy po — hubu powkto. Mjamowa je dźe każ plukne kolesło. Ta pak je tej tajsti wulkomésczanski hubak. Najzortinischi pieruch je popjelkowy hud. Hdyż tón wo swojim zíwjenju powéda, to so zyła kólnja śmeje, korto je hizˇo se śmékami napukko. Wón — mjenujesz hud — je bliżko wulkeje kuze, kotruż ludźo „morow“ mjenuja. Wot tam pschijdźe t jerjemi k wjesnemu klamarjej. A hdyż wo swojich wopuschtkach wuprdsnjenje, wakl ju na dwór a tam lejesche w kóżdym wjedrje. To so sjubej njelubjesche. Na jenym dnju dobłada so nasch hospodar na njón a wsa ión bohu domoj a schlapa někto popjek. Każ tym prajisˇ, nima niczo hacz prysle a hłuposcze we hłowje a zwantori tu zyły dźeń.

Na bełzy steji kokmajowa tyka. Chze pohonczej někchto t lubu sćinicz — t kokmasom namasacz — dokelž ju druhdy kat hrubje na bok cźisnje. Mjes sobu zebi tez na bura zwarja, ale druhy jeho sabu tzhwola na pschi. make stanje a tamne sći wójnidźa na hozˇ. We drjewjanzm luczisku je wschelaki grat a druhi czapor. Tez cźi so badźa sobu do rećzi. To so hrabje na wójnidźa rosbnesnoja a swunjetuja jim lémichom. Na 20 lét wisˇaja hizˇo na hosdźiku a njesu ani dnja dźełake. Hdyż so burej w manevru jésdni do dwora nawalichu, dyrbjesche jich konjom dźełła hrdbź pschewoltajcz. Tuż wsa swoje sći woły tak dołho won a pschiwjasa je sa wójnidźa w kólni. A dale njebéchu w 20 lét niczo cźinicz trjebake. Tola pak maja najwjeczschu hubu. Każ druhdy w zíwjenju tez je.

Dołho doszcz béchu so morkowali a hadrowali, ale sdórcznje so sahy smérowachu, pschesjenoscz knjeseche mjes nimi — khoro bych rjekk, so chzˇychu na to jeneho sćerba ſ chlapnycz — a dachu zebi wo tunje wschelake zórty powédacz.

Tak ma kólnja tez swoje radosne a njewjesele wotmenjenje. Tak cźesi sahdze w zíwjej rosmolnje a potom so sahy lépje lpi. Njetraje dołho, dréma wsicho w hłóbkim mérje, cźichina je do kola wokolo a jedyn po druhim wésche hłowu. Derje, so nichtó njeznorcźi a druheho se spara njebudźi. Pod wrotami je bźera wurésana, so może tbcźka wits a tam sa mylchemi pytacz. Wulke mysche su so tam sahnéjdźike a hrajcza swój dyrbombej. Ale hdyż swojeho njepschecźeła wuhladaja, suk do dźery. Tam a tam so tola jena sapodźi a je kocźi wopor. Posledenje cźichi wubudźa wobydlerjow kólnje se spanja. Hladaja spdsćheni na so. Ale bórsˇ jich sahy spat pschemózˇe. Sću mucźni wot bachtanja a bamborjenja. Nasajtra dźe pschihódu cźeladni a trjebanja tehdy a tamneho do dźeła. Rad dopjelnja swoje powukanje.

Hospodarski rozhlad.

Póndjelu, 31. mérza 1924.

Kursy sobotu w Barlinje:

(Tute kursy su w miljonach)

Dollar	4 190 000	franzowski frank	232 400
jendjelski punt	18 055 000	cźeskosł. króna	127 100
schwajzarski frank	727 100	100 półsk. markow	46 0000

Wjenjesu so na swétowych bursach mało pschemenichu. Jenoż cźeskosłowakska króna so powyschi, jako so wo-Jewi, so amerikanjay pjenjezˇnizˇy Cźeskosłowakskej 10 mil. dollarow pożcza. Tale pożcżonka hospodarstwo, pschebowschem indrstriju, w Cźeskosłowakskej jara sebżyni.

Produktowe wiki bechu pjatk popołdnju zíwische hacz sobotu. Ssobotu bé zito nescheho zadnische. Jara so sa rożu a pschenżu praschachu. Jecźmjeń sa piwarinje so pytasche a bé zadny. Wowsˇ do pschimórskich méstow powyschene płacźiny dospi. Tola tez do druhich krajinow méjesche kupzow. Muka lépje dźeschc a bé bróżische. Tez womjeschki a wotruby méjachu wjele kupzow. Zito płaczeschce

sobotu w Barlinje

pschenża 8,55—8,80 rożka 6,55—7,10 jecźmjeń 8,40—9,35 wowsˇ 6 10—6,35.

pjatk we Wrótschawju

pschenża 9,— rożka 7,— jecźmjeń 5,75—9,— wowsˇ 6.10.

Wiki wuzˇitkowcho skutu sańdźenu pjatk w Barlinje (Magerviehhof). Pschihnało bé so 675 kruwow, 57 wołow, 33 bykow, 21 prósˇnikow a 126 cźelatow. Wiki bechu mérne. Rjany dejny stót bé zadny, sapatneho bé tam dosˇcz. Byki ke kormjenju bechu zadne. Sa wołami do pschahanja so rosh ładowacz. Płacźiny su gnadnje pschemenichu. Dejne a wyhokowuzˇelne kruwy I. kajkolejze 350—500 II. 300—350 III. 200—300 jałojny I. 300 hacz 400 II. 200—300 st. hr., woły do pschahanja 36—45, prósˇniki ke kormjenju 25—26, stót, kiž so ani k wjasanju ani ke kormjenju njehodźi 25—33st. hr. po zentnarju żiweje wahi.

Konjoze wiki. Pschihnało so bé 815 koni. Wiki berje dźełcu. Wone płaczachu I. rjadowanje 1200—1800 II. 800—1200 III. 500—800 bobijaki 100—500 st. hr.

Wiki rémcho skutu sańdźenu sobotu w Barlinje. (Zentralviehhof). Pornjo posledenim wikam, kiż hubjenje dźełchu, bé so mjenje skotu pschihnało. Howadła trochu lépje dźełchu, tehorunja cźelata. Wowzˇow bé dosˇcz na wikach. Swinjaze wiki lépje dźełchu a bechu płaczíny wo 4—5 st. hr. wyschsche. Pschihnało so bé

	wone płaczachu
1940 howjadłow	20—45 st. hr.
1485 cźelatow	34—85 st. hr.
4248 wowzˇow	22—48 st. hr.
6867 tukrajnych świni	55—67 st. hr.
853 wukrajnych świni	55—67 st. hr.

po zentnarju żiweje wahi.

Płaczíny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg, płaczíny wo złotej hriwnje.

	29. 3.	28. 3		29. 3.	28. 3.
Pschenża	171-176	169-174	rapż wołuzˇch	11-11,6	11-11,60
rożka	138-142	136-140	poch. melaska	8-8,4)	8-8,40
małki, jecźmjeń.	168-187	163-185	erdefella	13-15,0	13-15,00
ner. jecźmjen	—	—	bérnaze krujki	18-19,20	18-19,00
bowsˇ	122-130	120-126	bury	16-17,10	16-17,00
Kartofle (Zbože)			wota	14-14,50	14-14,50
pschenżn. muka	25-27,00	24-26,75	tany wołuzˇch	22-23,00	22-23
rożna muka	21-23,50	20-23,25	módre łupiny	12-13,0	12-13,00
jecźmj. wołr.	10-10,80	10-10,80	żołte łupiny	15-16,50	15-16,50
muka wotruby	8,50-8,60	8,30-8,40	syno, 50 kg	1,70-1,90	—
Sód	300-310	300-810	słowa, rżana	0,82—1,10	—
Sól kamjo	410-415	410-415	„ pschenż.	0,85-1,10	—
Sól	16,00-17	16,00-17	„ wowsˇna	0,75-0,90	—
Kwaschan	12-13,00	12-13,00	„ jerjena	0,70-0,90	—

Tukowe wiki schtwórtk w Berlinje. Butra we płaczíśinje dale spaduje. S wutkaja wjele butry pschihkadża. Wona płaczesche we zyłem wikowanju 1,40—1,55 st. hr. po punecze. Spadowaze płaczíśiny butry cźahnu sa sobu niżsche mlokowe płaczíśiny.

Klamarske twory. Płaczíśiny we Barlinje sańdźenu pjatk: 29. t. m.

Jecźne krupy	16,00—17,50
jecźna hejdusźka	16,00—17,00
muka, pschenżna	14,50—16,00
„ „ (wucźah)	17,00—21,00
muka, rżana	12,75—14,00
hróch, drobny	14,00—17,00
wulkofornaty	19,00—22,75
grik, pschenżny	18.00—18,80
bury, bźe	22,25—24,00
fazˇki (Linsen)	36,50—42,00
bérnjaza muczka	16,00—18,00
makaroni	40,00—45,00
nudle	20,00—23 00
rajs, sprėni	17 00—19,50
„ najlepschi	27,00—31,00
„ rosbity (Bruchreis)	15,25—17,50
słowki, żuschene	43,45—48,00
rózˇynki, małe	75,00—95,00
„ sultaninske	85,00—95,00
mandle, hórke	135,00—150,00
„ słódke	145,00—160,00
khmjelczka	155,00—165,00
naliki	—
popjek, cźorny	103,00—111,00
bely	135,00—146,00
khojeſ, najlepschi, żyty	240,00—300,00
„ dobry, „ „	240,00—280,00
„ paleny „ „	320,00—400,00
„ słodowy	23,00—25,00
„ żitny	16,00—18,00
kakao	130,00—153,00
margarina	76,00
marmelada, méschana	40,00—48,00
„ jehyn płód	108,00—100,20
méd, zokrowy	36,00—40,00
zokor, melis	40,00—42,00

Wschu po zentnarju a złotej hriwnje.

Wiczne płaczíśiny w Budyschinje.

wot 29. mérza 1924

Wschę płaczíśiny so po złotej hriwnje rosumja.

Pschedmjet	najnischa płaczíśina	najwyschi płaczíśina
Pschenża, swonka wotedacza	50 kilo	8,60	8,80
Rożla, swonka wotedacza	50 „	7,25	7,70
Jecźmjeń, swonka wotedacza	50 „	8,50	9,75
„ nasjmicki	50 „	—	—
Wowsˇ, swonka wotedacza	50 „	6,50	6,70
Raps	50 „	—	—
Bérny	50 „	2,20	2,50
Syno	50 „	2,50	3,—
Sskoma, ſ masch mlócz, praż.	50 „	1 40	1,50
„ ſ masch „ ſ sasbk.	50 „	1,50	1,70
„ ſ zypami młócźena	50 „	2,50	2,90
Pschenżna muka, 70%	50 „	14,—	14,75
Rżana muka, 70%	50 „	12,75	13,25
Pschenżne wotruby	50 „	5,60	5,90
Rżane wotruby	50 „	4,70	4,90
Prożata 588 schtuk	1 schk.	20,00	33,00

Wón je sebi — żonu wzał.

Ja sym sebi żonu wzał
Ta mi nochce dźełać,
Hdyż jej dawam kał a kulki.
To mi nochce jésć.
Hdyż jej dawam w mlócy jahły,
To mi derje ślapce.

Běda, zo sym tu soj brał,
Ta każ pawa khodźi.
Hdyż ju prosu, hdyż jej hrożu,
Měri z łóhcom mje.
Hdyż ju wozu w knjejskim wozu,
To so hordze směje.

Wubjerał sym — wubjerał,
A najhórsˇu wubrał.
Khorſ, to je mi naćinika,
Nět sym bity z njej.
A zo wona je sće młoda,
Je najwjeselsa skoda.

Ja bych żonu darmo dał,
Hdy by štó ju rodźił.
Hdyż ju khwalu, praja: Zdźerż ju!
A mam kwaklu zas.
Hdyż pak prawdu wo njej praju,
Ani čert ju nochce.

Prajće, što bych započał.
Zo bych „krónu“ wotbył.
Hdźežkuli ja skorżu na nju,
Wšitcy rěka mi:
»To bjez winy njejsynihdy,
Mało šće sy bity!«

Bórbot: Što nam skorži nuzu,
Sam je brał cuzu,
By dźé wzał Ruzu
A pak našu Zuzu.
Zdych: O ja wbohi!

Hłós a 1 rónčko: Černy I, čo. 20; 5 hł. měš. Khór dr. Pilk. M. N.

Pśipopk.

* **Sajedbojcźeny.** Żona samkarja Eckarta w Nürnberku a jeje pschirodny żyn Jurij Hofmann buschtaj sajataj, dokelž stej bła sajedbojcźenja podsłuchowali. Nasymu 1923 bydlesche pola Eckarbtez 94 létny podrujnik Schterf. We nowembrje wón semrć. Hofmann bo podsłużicho je swojej pschirodnej nacźerju roskori. To bésche ſ pschicźinu, so wón ju pola kriminalneje polizije wobskorzi. Wón mésesche wot njeje nadawk, w sańdźenm lécze jédojte hriby hromadźecz, kotraż wona starzej marjesche a jemu k jédźi dawasche, so by na to wumrjeł. Wona dźiwjesche rad jeho drastu a wobucze mécz. Po jédźi hribow wón jenoż wot so dawasche. Tuż jenu żónku myschaju jéd do jédze méschesche, na cźoż wón skónczníze wumrje. Dokelž bésche we wyssokej starobje, njebé to dale nadpadne. Někto hudże so cźélo semjetcho wuhrjebacz a pschepytowacz, hacz je so jemu jéd dawał. -ſch-

* **Wołrcźo rjanoscze.** Nechtóżkuli bebi myślił, so wuhlady, dla swojeje rjanoscze sławjeny a znaty bycź, żony najbóle wabja. Ale jena Amerikanka, kotraż pschi jenej konkurenzy rjanoscze w Ohio prénje myto dosta, je nawopacźne nasłonjenje cźinika. Dsen jeje triumfa bésche ſ bobom posłedni swójbnehu sboża. „We jenym jeničźim méssazu“, tak wona storzi, „dostach mi mjenje hacz 3718 namołwjenjow k zeńtwje. Mjes mużemi, kotříž wo moju ruku zabachu, bechu wschě stawy a rańgy zastupjene, tež zołte a cźorne. Mjes nimi su wojazˇa, wucźeni, milijonarojo, cźerjerjedźerjo, pschchupcy, pschemysłnizˇy, hrajerjo na billardze w powolanju, inżenérojo, dra-

jeńorozjo, płatarjo stołzow atd. Mnohy mužojo žu mje bla žwoje njerozjesty wopuščeńli a tak žymy ſ winu wšeckich njeboh, a słóſtnišwow. Najhórje žym žama potrjechena. Mój nawoženja je mi žwoje słowo wrócił. Sžym jemu pšchesnata a wón bjerži, kaž mi we žwojim wotprajazym liśče piša, ſa mudriśche, žo ſa jenej mjenje rjanej žonu wobhladowaš." — Prawje ma. Kak ſpěwa Seſſet: „Bdhž ſej wosmjelch tajkuſej, taſku rjanu cžełwjenu; to maſch ſaſo žaru ſ njej, ſo cžł waža druhy ł njej."

* **1000. pohrjeb ſe ſpalenjom we Winje.** Sandženy tydžeń wukonjeśche žo we Winje 1000. pohrjeb ſe ſpalenjom. Prěni pohrjeb ſe ſpalenjom běśche hakle 17. jan. 1923. Winſky pšcheźiwniwy ſpalowanja mortwych žu potajkim pšcheźiwobcženi, ſo běśche krematorium (wuſtaw, hdjež žo ſpalenje pšchewjedže) we Winje trěbny.

* **Pšchetorhnjenje radio-konzerta.** Hdyž w ſakſchich hnjach na 10 mill. ludži kedžbliwje pšches bjesgrótny telefon jenu Beethoveniku ſinfoniju žłyſchachu, pšchetorhny žo nahle program a jedyn rěčnik wołjewi, ſo je amerikanſki preſident Coolidge žwoju 7 lět ſtaru łóśerku ſ mjenom „Tiger" ſhubił a by temu bžakowny był, kiž by ju namakał a ſaſo pšchinjeſł, wšło ſa dobre myto. — To nicžo lohke njeje, 10 miljonow ludži rucže na rožu ſtajicž dla jeneje — łóśerki. Sčnadž žama w Europje! Techniſki buch cžłowjeka njeje biſchcže nicžo wunamakał ſchtož njeby we žwojim mułožu na pža — hač na łóśerki pſchiſchło. Hač buchu nawobał radio-teleſonisku honkuu ſa łóśerku pſchetorhnyłk, ſo mohli Beethovena abo druheho hudžineho heroja ſłyſchećeſ? Amerikanſki ludžer bjerže bžeł na „ſtawoſcžacy" žwojeho krajneho wołca a ſ nich njeſe ſtaroścž wo ſhubjenu łóśerku jena najmjenſcha. A Bohu bžakowana, łóśerka tu ſaſo je a tak njerwobſteji ſtrach, ſo budže radio-telefonija miljony ludži do najwjeſelſcheje ſtaroſcže pšchinjeſeſ dla — preſidentoweje łóśerki.

* **Kantowa „papjerjana" wotmołwa.** Kant, ſnaty němſki filoſof, ſaloži ſebi hakle we wyſchej ſtarobje bohmjagnoſcž. Hač do teho cžaſa jědžeſche wón porjadnje w jenej łorcžinje. Hoſcžo, ſ kotrymiž ſo wón tam džeń wote dnja ſerkowaſche, njeběchu runje pšchezo najlepſchi. Ale Kant njeběſe na hubu padnył a wědžeſche kózdemu prawje wotmołwicž. Jeneho dnja pšchińdže ſchtóla ſe ſelenu na blido. Jemu napſchećeho ſedžaſy hóſcž wſa na blidže ſtrjezy nopaſtk ſ papjerjom a ſypny jón ſ njeho ſchtóle ſ pšchiſpomnjenjom: „Tutu rjedy jěm rady derje papjerjanu!" Kant njeběſe wo „papjerjanu" wotmołwu ſkeni, wuczahny mérnje žwoju tobakowu mſku ſe ſaka a wuprózdni ju do ſchtóle ſe ſłowami: „A jěm ſeleninu žujercž rad ſ tobakom!"

* **Barjon — mandželſtwołamak.** W ptaczežni (Vogelwarte) na łupje Helgoland bu jedyn bacžoń ſ aluminitjowej rynki wołmamjenjeny. Na jenym mlynje hnědžeſche wón ſ bacžonizu. W lěcže 1923 wróći ſo wona žama ſe ſymſkeho bjeża. K njej pšchida ſo bórſy jedyn bjeſ cžom. Po nětkotrych dnjach dočžahny wopraſowny mandželſtwołamarjej pšches ſchju, walijſtaj ſ hnězda, wojowaſchtaj dale w powětrje a potom na ſemi, doniž každy mandželſkeho měra njepodleja. Po bohatej bitwje witaſche žónka žwojeho ſtareho mandželſkeho, kotrjež běſche ſ wopróžka tróſchku njepcheczelnje jemu wuſ pšcheczo pšchiſchła. Najſkerje bě ſo po prěnjeho ſalutowała. Njeje traſchi jeho hnydom ſpóſnała — abo ſtuſi ſo jednorje na ſtronu dobyczerja?

* **Wažne praſanje.** Mots na pódla žwojeho hoſpodarſtwa ſkału. W blišſoſci twari ſo nowa dróha. K temu trjebaja jara wjele kamjeni ſ blišeje ſkały. Mots pšchi tym wobohatnje. Nětko njeſe, hdyž ſ njenjesamy. So njeby wjetſchi dźeł do dawkownje dał, łupi ſebi awto. Pohonuje ſ nim. Pšchi tym trjechi Hanža. Jeho naręczi k žobudžeńju. Ale bórſy ſapſchimnje, ſo je Mots hiſchcže hěrno njewušeł w jězdženju. Tehodla ſebi žada, ſo by ſaſtał. Chže wuleſeł. Ale woſa może hakle ſapſchijcž, hdyž ho ſchtoma ſajedže. Hanža wulěſy a praji: „Wy, to nicžo njeje. Kak chcežeſch potom, hdyž žane ſchtomy njejſu?"

Hłowny a ſamoſwity redaktor: Marko Smolerj w Budyſchinje.

Dźěći, kiž do šule zastupja,
dostanu woprawdźe dobry trajny wobraz
po poniženych płaćiznach
w fotografiskim ateljeju
W. Korneta w Budyšinje na Glokelbergskej horje 1b.

Jědźne běrny
kupuje
Erich Bräuer w Budyšinje
wulko-wikowańja ze ſyntetiſkymi a jědźrymi běrnami
Telefon 944. Kontor na Moltkowej dróży 6 po 1 ſchodźe
Skład w hrózni na Hošće hasy

Šěroko mlóćace mašiny

ſ jednorym a dwójnym čišćenjom podawa najſpěšniše a płaćiny hódno
Ernſt Falting, wikowańja ratařskich mašinow w **Njeswačidle.**

Słyšće!
Hdyž chcešće sebi Waš kupny list, wumjeńk abo testament pisać dać, dźiće ke Kobanej, z kotrymž móžeće serbski rěčeć.
prawny büro **Ernſta Kobana**
w **Budyšinje** na Kaeublerskej dróży 6.
Telefon 814 (přez kronprynzowy móſt).

Swobodne městno
za
Welsec kupny dom
Telefon 12 w Kulowje Telefon 12

Mój pšchedſchěrnik nicžo njepomha!
Tu byrbi tſchikrjejeſti mišchtr
Ernſt Donath ſ Budyſchina
Burgplatz 4
ſapſchimnyeš, tón porjedži ſtšchu najlepje a najtuńſcho.

Kachle a warjenske mašiny wšeje družiny ſčěnske płaty.
Wosebitosć:
Hospodarske khachle za ratařſtwo
Wšě wuporjedženja. — Wopyty a rada darmo.
Pórcelin, majolika, wumělska keramika
wudźělki 1. rjadownje. Powěrne płaćizny.
August Teichert měj.: **Kurt Teichert**
kachlestajeſki mišter
Telefon čo. 654 **w Budyšinje** Serbska hasa 18

Nawěſtki přinjesu wužitk!

Wołmjane ſórcuchi
1.50, 1.60, 1.80 hr.,
čišćane ſórcuchi
wo wšelakich płaćiznach
A. Kasper, Burgłehn 11

Khěžu
ze 6—8 jutrami pola a łukami, po možnoſći při wodźe ležacu abo zasydleńſki kraj, tež holn pyta kupić **Erler w Šćeńcy** pola Łaza.

Žiwnoſć
10 hač 20 kórcow wulka, ſo za hnydomne zapłaćenje kupić pyta. Poſkićenja pod „B 13" na wud. „Serb. Now."

Mało trjebanu
centrifugu
najlěpšeje znamki, za 400 litrow, za wjeſke kubło abo mlokarnju, za ruku abo motor, na na předań
Bjurnat Rychtář
w Delnjej Hórcy.

Dobre drjene
moſkowe pjerje
je na předań
we Šuſſecach čo. 21.

6 kokošow
je na předań
w Delnjej Kinje čo. 24.

Sylny zrěbc
(walach) je na předań w Mučowje čo. 28 pola Werminghoffa.

Pos
dobry ſtražowař, je na předań w Rašowje čo. 15.

Syru wołmu
kupuje po najwyšších płaćiznach abo zamjenja na
Ia česane předźeno.
Otto Oßwald
ſtrympowa fabrika w Budyšinje na kamjentnej haſy.

Gardiny wšeje družiny
woknaty katun tunjo
w Budyšinje
na zwonkownej lawskej haſy 10.

Cyle nowa serbska kniha
w nowočaſnym wuhotowanju
Dr. Arnošt Muka
jeho žiwjenje a ſkutkowanje
za ſwój ſerbski narod
wěnowana k jeho 70.
narodninam
ſpiſał
Ota Wićaz
dóſtać za 1,50 hr.
w Serbskej knihaſni
w Budyšinje (Serbski Dom).

Twarſku potrjebu
wšeje družiny
kaž **cement, wapno** (kalk), **gips, murjerſke cyhele, třěſne cyhele, wjerchowe cyhele, tonowe roły, korta, žłoby, T-nošerje, hródźne wokna atd.** kupuješe płaćizny hódno pola
„BAUBI"
Mužakowskeje, palueje a indusrijoweje potrjeby dr. z w. r.
w Mužakowje na Žarowskej (Sorau) dróży 43
w Běłej Wodźe na našim ſkładźe w hrabinsk. Arnmsk, cyhelnći.

Zubkata
mlóćaca mašina
z połčišćenjom a 3 PS-motor (Schleifring)
z wolijowym spuščadłom w najlěpšim rjedźe
je dla kupjenja wjetšeje mašiny hnydom
přihódnje na předan.
Kurt Jäpel w Rakecach.

Proſu

čisło
687
jeli maće mały nawěſtk
do „Serbskich Nowin".

Hdyž chcežeš woprawdźe
dobry wobraz měcž,
dha dźiš do
fotografiskeho ateljeja
Rich. Hutha

měſterjeł **Arno Lehnert**
w **Budyšinje** na šerbſtej haſy 13,
kóždu njedźelu wot 1/2 11—8 hodź. wotewrjene

Mój skład je po starych poměrach znowa zrjadowany!
Po dnjowych płaćiznach poručam najtuńſo:
kolonialne twory, cigary
drastu wšěch družin
Mam też **njedźelu** wot 1/2 **11—1** hodź. wotewrjene
Jan Haješ we Łazu
Telefon hamt Łaz čo. 5

Hypotekowe požčonki po 7 1/2 %
na ratařſtwa, znajmjeńša 5 hektarow wulke, wobſtara spuščomnje
Ernſt Raue w Budyšinje na Hošće hasy 32.
Ležomnoſtne papjery sobupřinjeſć.

Khowanje našeje droheje zemrěteje
Marty Hajnkec
je **wutoru** popołdnju w 4 hodź. we **Łazu.**
Zrudźena Hajnkec swójba w Drěwcach.

Serbski Posoćan.
Číslo 10. Budyšin, 28. nalětnika 1924. Lětnik 31.

[illegible] a wosa žitk. Sady na zkopiti [illegible] wuzwiwa) a wobčišćowy hołosp, tiž hakle na druhe lěto wobu ponjesu. Tele pschirěsanje mjenuje so narunanje (Ersatzschnitt). Nasch wobras pschedstajaje stary winowy pjenk na špalerki. Tón je so na plodnoschcaki a czopiti pschirěsał. Zyle potajnstwo wurěsanja wina wobstoi we tym, žitnje na plodnoschcaki a czopiti pschirěsacz. Jenoz žitne drjewo rjane litki pschenjesche. Po prawom wurěsi 2 tsczinje stareho drjewa wurěsacz. Je winap schejara sanjerozdżerne, šmešch hischcze wjazy wurěsacz.

Chemiske.

Kutko žwanczk žuwala (Magen der Wiederkäuer) nasch wuczi, schto mamy jrucz dawacz.

Je-li jpósnajemy, kak kutko dźěła, wémy kak a schto dyrbimy stotej dawacz. K temu jo trěbno, jo wémy, kak stotne kutko dostatku pizu pschežydnje (verdauen). Kutko pža, tóczki, konja a žwinjecza je po prawom jenitzki mech. Žwat žuwoli maja wjazu měchate kutko. Wone ma ifi wschelake pschedhadne měchi, abo kutka. Te su bjeno (Wanst) abo zelko (Pansen), potom czérpz abo žwanz (Netzmagen), dale knihi (Psalter abo Blättermagen), ftóncznje putry (Labmagen). Žranje spožera jo majprjedy do bjena. Wot tudy ftupi do czérpza abo žwanza. Se žwanza abo czérpza wrocži jo žranje do tklamu. Tu jo žranje pschicze jómi nadrobnje pschezuje. Nětko je žranje zyle židle. Tajke jo wospjet spožene a pschidźe do knihow. We knihach jo pschezydowschi šmuje jo žranje do putrow (Labmagen). Žranje žujo pschetrjeba skoczo wjele žlenow. Jene howjadlo pospěni wschednje, sa tym, hacz žuche žuwasch abo selene dawasch, hacz do 120 puntow žlenow. Žwaczk žwanje je mudre wuhotowanje skoczesca. Howjadła brje wjele pizy sejeru. Ale seleny a też žyno, zkoma atd. ma powěrnje (verhältnismäßig) mało wuttkow. Drjewisma (Zellulose), kiž tale pža ma, by jednore kutko sczjetka pschedźěłało. Tehodła dyrbi so tajla pža nadróbnie pschedźěłacz. Žwaczk žuje so to hacz nanajlépsche ftanje. Chzesch-li jpósnacz, hacz je twoje skoczo dosez ftrowe, trjebasch jenoz kedźbowacz, kak skoczo žwaczk žuje. Czim špěchnischo so to ftanje, czim ftrowische je. Ftrowa skoczo zapoczinje hnydom žwaczk žwacz tak ruczje hacz je selene abo zzyzanje sczjetka. Je-li skoczo selene doslawa, z tklamu sa jenu mjenschinu 50 rozow hibnje, je-li žuche, dawacz 70 rasow. Khore skoczo pomatku žwak žuje a so jda, kaž by jara zyrózne było. S tklamu wono jenoz 20 rasow abo hischcze mjenje ja mjenschinu hibnje. To je czi znamjo, so je skoczo thore. Huito dosez trjebasch skoczecju druhu pizu dawacz a thorosez so bórzy pominje. Truhdy też pomha, so skoczo wschednje nekotre hodźiny na czerstwy powětr puschczisch. Nekotrażkuli próhź je czmowa a ftudzna. We tajkich hrodźach też po téczjun najstrowische a najzdylnische skoczecza sobinu. Mjodny kót w tajkich hrodźach zenje ftrowy wotrosez njemóže. Nasch kót, wotsebje krowy, dyrbjele hutsczischo na czerstwy powětr. Profesjor dr. Scheunert je kutko stotu pschepytał, kak so žranje we kutle pschedźěła. Pryedy sebi myślachu, so žranje we jenomchatym kutle so, hdyž do kutka pschidże, smješcha. Dyrbje wschcho dwěla su wuczeni spóinali, so žranje, pschinidże-li do kutka, po samym rzedże wosjanje, kaž je so spožeralo. Pschedźela, so wona też njerschesłěni. Tehodła je najwažnische wutki i neje njewuczahnu. Tehodła nima janeho wuzitka, kruwam wollsowy wokruchi abo schrót we wodze rosmaczrecz a ftotej jako židle picze podawacz. Hdyž so kruwam abo howjadłam tale drosha a wazna pza w zidlim piczu dawa, wona pschches nje dże, bjes teho, so by ftotej z pschewulkim wuzitkom dyke. Najwažnischi wutki tolerje pizy, njenuizy bell (Eiweiß), so njewužije. Kóżda pospukujaca pza (Kraftfutter) dyrbi so drobna a fucka k zyzanju pschidacz. Jeroż potom, hdyż krutna tale pizu derje pschezuje, maschi wěftoscz, so so drosha pospukujaca pza wcprawdże na wuzitk ftajt. W nowischim czasu je so jatnje spóznało, so też zwinjom zidka pza njetuje. Wona dyrbi so jim jako kulschiza (Brei) sidacz a niz jako židke kidanc. Schtoż zwojemu ftotej zidku pizu dawa abo pospukujacu pzu jako pjeze, mjeta pjenjese z wotnom wor. Pschetoż pza derje pschezuana a pschesłenjena jenoz ftotej hodi. Niz do ftota dże, schtoż hót tesenje, ale schtoż kutko wcprawdże derje pschezydnje (verdauen).

Dom a kuchina.

Jerje do tiklala klasci (marinirowacz).

Jerje, nětotre mlocznaki mjes nimi, so 24 hodźin namocza. Potom so derje wuczijcza. Dale wsmi zyty popjet, nowy korjeń, lawrjenowe kopjena a mjele zyzle do plaskow natraj. Potom worschiwj jerje do klinjaneho honza. Mjes tóżdu worschtu zzypaj spomnjene korjene a zyzlowe plazki. Na wschitko liń wotwarjene tiklala, do kotrehoż su jerjome mloko rosmjerczik.

Wšěo je sajpodlenje wschcho pomoza hódne a dyrbi so na tózde waschnje špěchowacz. S tym so nasche jeźwjenje polepschuje, pisches to so tydzajam a tydzajam smóżni, w domjnje špeisacz, tu so sjawnje a spranwje žiwicz a njeje jim rzjeba, we gudbje, we wukraju swój khleb, zzwoje tycze a byeze pytacz. Tam du do njewěrtetho pschichoda, huito dosez do sahuby a zmjerczje. Ssamo w Němiskej je jich dosez ztaczanow, kotrjż nicżo zzwoje njemjenuja a mólli zebi ztatok a effistenzu sakuzicz. Też nekotrażkuli wotwarjenej sajtsjnik by tam zwoje dalsche zbożo spytał a z rataršwom so pschecelił, zebi nowu domjznu wutworił. Wobstaranje kredita njeźmě pschi tym se sadżewkom byez. Pjenjesy, kotrez su w domjazej pódze samerjczene, njeźu dań z spomożenju zyleho luda. W tym zwiśiu chzemy na to polasacz, so prjedawschi ztrach da wuzwojenja kutkow z zyla njewobstoi a na nasche pomery so njekłoźuje. Tuż změ a może kóżdy w měrje wótzow dźěbżinstwo wobdźělacz a hajicz. —sch—

Rólnistwo.

Wo žadżenju běrnow.

Roku pschidźěłacz postaraj so sa dożahacze pohnojenje. Najsépschi hnój je hródźny hnój. Bjes njeho njemóżesch so sdarnych žnjow nadżecz. Do dobreje role zaworaj hnój hijo nasymu. Pschehluboko jón zaworacz njeźměsch, herkat so wón do pecha (Torf) pschetwori a potom njehnoji. Jeli nasymu hluboko worasch, postaraj so, so potkłowadło (Borschálschar) jón mjenje hluboko potykże. Pěstowa rola žada, so hnój nałeto a też niz pschehluboko zaworasch. Jeli do lóhkeje role nasymu hluboscho zaworasch, so hnojnischcho z njeho wupłoka a do hłubiny wupławi. Hródźny hnój sam běrnam njedobžaha. Sso wé, tak wjele kaž runkliżu wschak běrnam njepotrjebacz. Sa kóżdy role dożahnu 150—180 zentnarjow hródźneho hnoja. K temu dyrbjsch pak hischcze pschikupne hnoje pschidawacz. Na wěte njeje hischcze pranschenje rozsudzene hacz dyrbisch fosforowu kiżalinu (Phosphorsäure) hischcze pschidawacz abo hacz ta dożahnje, kiż so we hródźnym hnoju nadeidże. Tam drje fosforowu kiżalinu pschidatwaj njetrjebach, hdyż je dobra rola z njej nażyżene. Cżim lóżscha je rola, czim thudscha je na tymle hnoju. Tehodła dyrbisch na kórz hischcze z ¾—1 zentnarjom Domaschoweje rudy (Thomasmehl) pschipomhacz.

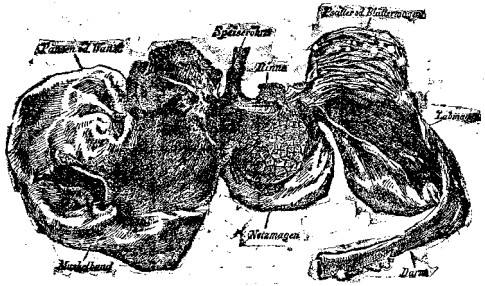

Pansen oder Wanst = pjeno abo žiłto. Netzmagen = czérpz abo žwanz. Psalter oder Blättermagen = knihe. Labmagen = putry. Darm = czrjewo, Speiseröhre = jedżnica, Rinne = jedżna žiła, Mastdarm = dela žita.

Może so rataršwo w Němiskej pschisporicz?

Rosmnożenje burskich kubłow w Němiskej je ważne pranschenje němiskeho hospodarstwa. A to so hodźi, hdyż na to spominamy, so je w Němiskej hischcze **3,1 milijonow kadow**, kiż je na 11 milijonow kórzow jemje, kotrejż hischcze njewobdźěwane leża. Tola wopaczne je mjenjenje, so so nětko wschcha ležomnosez sa wobdźěłanje polow pschihodźi. Lědma dwě tsczinje so hodźitej kultiwěrowacz a hdyż jene hospodarstwo 5—6 wołsowow wopschija, mohli so na taikich žydlinczkach pisches 1 milijon ludźi sezinicz. Do burskeho ludu njehodźi so němiski lud wjazy pschewórcz, też niz potom, hdy dyrbu so wschc wobstejaze kubła wot wjazy hacz 50 hektarow (nimale 200 kórzow) rosdźělcze.

Wšěo dyrbi so kóżde powjetschenje domjazeje pódy wjeżele powitacz a tuż po możnosczi špěchowacz. Tak dalsko hacz je schtat wobhospodżet tutych lodow, może so zadanje lohzy pschewjesez. Jenoz wo tym njeźmu hischcze pschesjene, hacz su male abo wulke kubła wunoschnische.

Pruska je za wulkoležomnosczerstwo, zyle po jeje tradizijach, te kam z dawna sem knjezi a su so na to znuczili. Hinak Oldenburzka, ta je sa rosczajsowanje ležomnosczow. Ma pranje. Maly hospodarz dźěła intenfiwnischo, dokładnischo, wudobudże z role wjazy. To món sajo wurtuna, schtož wjerschi pisches špěchnosez dźěła dokpnata.

Cżeżische je pranschenje sajpodlenja, hdyż so **wo privatne** ležomnosczje jedna. Tu pschihodżetej privatne wobhospodżerstwo a powschitkowne lépsche do konflikta. Bjes dwěla je njepranje, hdyż su k wobdźěłanju kraj je a powschitkownosez jón wužicz chze, ale wobhospodżet pschihpadnje jeho wjazy njetrjeba, dokelż jemu dożaha. Tu potom rěka: **„Sdwósstwo je winowate“**. Oldenburzka je hižo jedyn pschihódny pucz namakała, też wobhospodżerjej njeseschhodżecz. Wona njewotmje jemu zyle njewobdźěłane loda prjecz, ale jemu jenoz dźeł a wužada sebi wěsty cżaj, w kotrymż ma so zbytk wobdźěłacz. Jeli niz, potom so wuswoji.

Hdyż wobhospodżet (njech je schtat, njech privatny) swoje loda ke kultiwěrowanju pschewostajt, z tym njeje hižo sajpodlenische praschenje rosriane. Pschi spočzatku — tóżdy sapočzatk dże je cżeżki — trjeba so kredit a wołożenje dawkow. Najwažnische pak je, so so tam **wobhospodżi** pschihpodża **a k temu** su trěbne pucze, drohi, jelesniżi. To wschcho su **potrěbnoscze**, jeli dyrbja měrjecznjo na kraj so pschespydlicz.

Tele pschipschoje krótko do hodjenja rosmjetaj. S tymle hnojom so bojcej njetrjebasch, so na polu stowa nastanje. Po kaininje so rady tasta stowa wutwori. Kainit ma pódla teho sa bérnu lischcheje wschelake druhe njelube wohzebitowcje (Beiunderheiten). Kainit wopschija chlor. Chlor we bérni schterku pomjenischi. Schterka so we bérnach wo nétotre procenty poschubi, jeli bérnam s kainitom hnojisch. Schterka pak je zobu najrozbrjedrischi wunk (Nährstoff) bérny. Potom zu bérny mydlisnate. Je-li chojch bérnam s kainitom hnojicz, dyrbisch jón tratwje sahe, hizo we symje, na bérnjaju tolu rosmjetacz, tak so spomnjenych njelubosnosczow sminjesch. Deschczik s kainita chlor muploka a tón so do semje satnje. Sa kainit k bérnam je nétko hizo pschepodobe. Hewak by na kórz role brbjak we symje 4—5 zentnarjow kainita rosmjetacz. Nétko zmesch jenoz wyzokoprozentowych (40%) tali a to na kórz pjecz bértl hacz 7 bértl zentnarja mjetacz.

Jara wazny hnój sa bérny je dusyk (Stickstoff). Byrnjez s hrodownym hnojom hnojisch njesmél bérnam s dusykom lutowacz. Jara bérnam hnojenje je selenym (Gründungung) hotoi. Tele hnojenje rolu s dobrym dusykom sastara. Selene k hnojenju wostaj tak dolho doniz njesmjerzinje. Riesmjerzinjene abo hischcze czerstwe njedyrbjak selemy hnój zenje sawarowacz. Sa tym hacz zu malo abo wjele se selenym hnajsk, dyrbisch tola hischcze pschikupny dusyk malo abo wjele pschidawacz. Psch tom wybisch na rosdsél kedzbowacz. Bérny k wschédnemu trjebanju dostanu wjele, te k zymjenju mjenje dusyka. Dusyk sam sa so zymjentnym bérnam njeschkodzi. Wón pak tez khipry pjenki jeczeri tak so potom rosesnawacz njemózesch, kotre zu strowe a kotre khipre. Tez khipre pjenki potom rjane sieja ale bérna na hodnocze schkoduje a so prjedy wutrocze. Je-li tym bérnam, s kotrychz chzesch zymjo bracz, s dusykom mjenje hnojisch, khipre lépje spósnajesch a mózesch je o béranju wotstronicz. Wschelazy ménja, so so z usykom hnojene bérny njederza. To so stanje, hdyz zu jenoz s dusykom hnojene a hdyz so jim njeje tez kali a fosforowa kisalina we dostahacej mérje pschidawa:

S wapnom (Kalk) dyrbisch so k bérnam na kedzbu bracz, wosebje na lohkej roli. Po wapnu bérny rady trupawja, wosebje hdyz czopke wlózne wjedro sastupi. Ssymjentnym bérnczam drje trupawosczz a brnjesch zylnilcha bywa, niczo njeschkodzi. Ale k sedzi trupawe bérny nichto rady nima. Posprjuy zu wucziske, so wapno czim mjenje schkodzi, czim posdsischo so rosmjeta. Tehodla wschelazy wapno do prénjeho wlócenja rosmjetaja. Najbole bérny trupawja, je-li zy wapno plodej do bérnow rosmjetal.

Bérny halke hadzej, hdyz je semja rjenje pschepréta. Najlepschi czas k hadzenju je wozprjedy haprleje hacz do spocatk meje. Pschezahe bérny wozhadzecz niczo njepomha, jim sterje wadzi, jeli chlódny czas sastupi. Bérny we semi lezo wschitkenecza a stónczenje njesthadzeja. Pózdne bérny rucze sestadzeja. Wone czérja hnydom dyline selo a pschinjesu bohate zné. Tez sazne bérny prjedy njehadzej. Ty niczo prjedy do nich njemózesch, hyrnjez zy je prjedy hadzat. Jenoz na zoplej roli abo w sahrodzy la zdyim, hdyz pózdne mrózy njehadaja, mohl to spytacz. Bérny 2—3 njedsele po hadzenju sthadzeja. Potom njesmélo mjerznjez a mrózy padacz. Jeli s lohka pomjersnu, so bórzy sazo sthrabaja. Tola wone we rosczenju tola posastanu a we tym czi wésta njelubosnosczz. Bérny so na wschelake wschanje hadzeja. Hlowna wez je, so bérna we semi inderdze lezi a so s mjehkej pierschczu s wakha satwodzeje.

Luka.

Dobra luka pschipadnje abo zama wot so njenastanje. Dobru luku dyrbisch zam pschihotowacz. K temu zlusicha nadrobne pschemyslowanje a pruhowanje. Ty dyrbisch so postaracz, so njetrjebawsche wode wotbéhnje. W zuchich létach dyrbisch zu powodzowacz. Czasto dyrbisch zu hnojicz. Dobru trawu pschisporjecz a schpatnu wotstronbórzne trawowym zymjenjom rosbladowacz. Se zymowje lubje kat njenowane zymowe planty wsacz, je wulka njerdba a smykt, kiz dyrbisch broho wotpokuczicz. Mjez nimi masch maleho bobrego zymjenja, jenoz planty, rosdrjebjene topieschka a smjelza. S wjetscha masch mjez zymjenjom take, kiz njeje radno na luku wumjetacz. Pschetoz zymo spczesch tola tehdom, hdyz lucne kwetki krczeja. Potajkim wone hischcze zymja nimaja. Wjacz dobre trawy posdze krczeja a maja tehodla tez posdze zymjo. Nowosalozenu luku se schpatnym zymjenjom wobhycz, je wulka schkoda. Luka njesalozi so tola na krótke léta, ale na najdalsche czesby. Lucny born dobrego tranjenja wopschija wjele wschelakich trawow. Mez je pschidzelenemy do sneschcze a spódneje trawy (Ober- und Untergräser). Snjeschna trawa tez na wotawu do wyzokich snjelzow a bantateje trawy czéri. Wona tehodla wjele nadoa. Spódna trawo pschi semi so plecko rosczo a twori czasto huste „wobleschczo“. Wona jenoz na zymo do snjelzow czéri. Na mokrych lukach mamy njenje blódseje, ale wsacz kisaleje trawy. Sstódka trawa je wsacz winozta bacz kisaka. Tehodla dyrbisch so staracz, so s mokrych lukow woda wotbéhnje. Kisalu travnu na mokrych lukach dale podbusyich, hdyz pilnje wapno a kainit rosmjetasch. Dzesasze dzenmy na wschelake wuzitne a schpatne trawy kedzbliwosczz naschich hospodarjow slozicz:

Wuzitne trawy.

Snjeschne trawy zadaja wschelaku ydu (Boden). Na bole wlózanych lukach rady italska wodna powodnina (Raygras) a czerwjena wopuschi (Wiesenfuchsschwanz) rosczeteg. Wobzednja rady na klinozitych a klinozitych (merglich) lukach rosczo. Wona sahe krczeje a dyrbi so tehodla tez sahe na zyna zyz. Na wotawu bawa wjele a dobreje tranj. Wodna powodnina je sa hnójnizu jara dzakowna. Wona se zoltnikom (Timotejgras) jara dobre a zyore tranjenka dawa. Zoltnik pak so borzy poschubi. Tez tón bole

wlózmi, ale dobru trochu lózschu semju lubuje. Zoltnik pomalscho rosczo. Won so teboruuja sahe krczeje, dokelz hischcze rjanu wotawu pschinjese. Psch rdzakach a pschekrowach pódla czerwjeneje wopusche tez klóskacz (Roórschwingel) so rady sazybli. Porczisnje (Wiesenschwingel) howja wlózne, czézke ale niz mokre luki. Na lukach, kiz so powodzicz hodza, czéri won do wyzokich snjelzow, kiz so do czerwow rosrostu. Porczisna posdze krczeje. Na naschich lukach wona skoro zenje njesakczeje. Prjedy so na

bilich pak so tez *ze to* postaracz, so masch na luzy dobre a mloczne tranjenje. Tehodla dyrbisch schpatne wukalacz a wotstronjecz. Na naschim wobtasu widzisch tri druzyny trawy, kiz skotej skoro zaneho wuzitka njedadza. K lémzy masch kostrinu (weiche Trespe), hrjedza tschepotate selo (Zittergras) a k prawizy wuhladasch mjednizu (Honiggras). Tele trawy zaneho wuzitka nimaja.

Kak porjedzisch wumjersnjene nasymne zywy!

Létuschi merz je sty schkodnik nasymnych zywow: Rotar kawno prosby wo milische wjedro. Wodnjo czopke zlonzo a w nozy zylne smjersli, tajke wjedro je s mordarjom nasymnych zywow. So njetrjebak zywy horje zworacz, dyrbisch zpytacz, je sako porjedzicz. Je-li zu twoje zywy czepzite, dorzalaj czoplischcho wjedro. Potom méj so hnydom do djeta. Rotar ma derje mózmotu, rédhim zywam k zylnilcheu rospjenkowanju depomhacz. Jako tajka mózmota wukasuja wlocenje. S wlocenjom pjenczki woblopujesch. Korjeschka, kiz je smjerst na smjerch sczahnyk abo kotrymz je pschi zuchi mumjersujenju torbaty wétr pjerschcz wudrél, swodzewaja

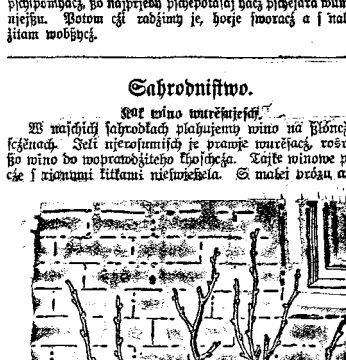

wokrjescheh. Potom klowo a powder, chydsche a zo otorjeschkam howja a srostlinki czim wjetscheho. Pobarmo je bojosez, so nobke bronj pjenczki s wutworacz a so bychu te potom wusthle. Brómy s nich jara malo swutorhaja. Je-li by znano so tu a tam jedyn pjenczk wutorhnyl, tehodla hischcze njesabinje. S zyta zylny pjenczk ma wjele zywjenskeje mozu. We swolczenjom rosdrjebjenej roli so korukschki jako jara lobze sepschimoja. Bórzy spómajesch, tak je wlocenje zywam hojiko. Pjenczki so krazuje rospjenkuja. K temule wlocenju trjebaj lobke zelene bronje. Je-li je rola jara stwerdnyta, dyrbisch zo we bole wlocznicz. Pola lohkeje role je kmano, bórzy po wlocenju rolu s wenzatej walzu (Ringelwalze) pschejedzacz. S tym so pjenczki jako bole pschitkocza.

Potom pschipomhaj pjenczam s hnojom. Pschi wrocznym njedrje mózesch wosmlocenju rolu s hnójnizu powospcz. S pschikupnych hnojow najlepje Chilisalpeter (abo tez Leunasalpeter) stukuje. Na kórz rosmjetaj 25—60 puntow. Chilisalpeter pschidawaj jenoz pschi czopkowlózanym njedrje. Je-li mózesch wutrjedzicz krótko do dejcza. Tónle pschikupny hnój rosmjetaj prawje stajny a staraj so, so je bosez drobny. Pschewjele salpetera dawacz, njejo radno. Zito mohko so lehnycz. Wón mjenje do sorna ale bole do stwjelza czéri.

Je-li nasymnym zywom, kiz su wumjerske, na tole waschnje pschipomhasch smesch so hischcze rjanych znjow nadjecz. Ale prjedy hacz spytasch nasymnym zywom na tole waschnje pschipomhacz, so najprjedy pschepokasaj hacz pschejara wumjerske njejsu. Potom czi radzimy je, horje zworacz a s nalétnim zitam wobhycz.

Sahrodnistwo.

Kak wino wutrésujesch.

W naschich sahrodkach plahujemy wino na blónczatych scénach. Jeli njerosumisch je prawje wutrésacz, rosroscze so wino do wopraudzitcho chosicha. Tajke winowe pjenki cze s njenumi kikami niewjesela. S makei drózu a swo-

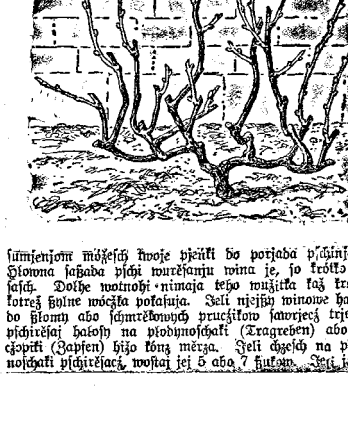

sumjenjom mózesch swoje pjenki do porjada pschinjesecz. Hlowna sabada pschi wutrésanju wina je, so kroto rasasch. Dolhe wotrohi nimaja teho wuzitka kaz krótke, kotrez zylne wócka pokasuja. Jeli njesby winowe haloby do zlomy abo schmrtkowych pruczikow sawrjecz trjebaz, pschirésaj halosy na plodynoschaki (Tragreben) abo na czopiki (Zapfen) hizo tónz merza. Jeli chzesch na plody noschaki pschirésacz, wostaj jej 5 abo 7 puknow. Jeli je